

Ēwandam Iek

Woun Meu New Testament

Contents

Maach peerdũ aajem Jesucristo igwia jõi Mateoou phã puatarr	1
Maach peerdũ aajem Jesucristo igwia jõi Marcoou phã puatarr	80
Maach peerdũ aajem Jesucristo igwia jõi Lucaau phã puatarr	131
Maach peerdũ aajem Jesucristo igwia jõi Juanau phã puatarr	218
Ich Jesuucha jur autarr khũunag Ēwandam Akharau nem waupimarr ag nem ĩgkhaa	277
Pabloou Romapienag ěsap phã deepüitarr	355
Nacharam ěsap Pabloou Corintopienag phã deepüitarr	391
Biek numiim ěsap Pabloou Corintopienag phã deepüitarr	426
Pabloou Galaciapienag ěsap phã deepüitarr	447
Pabloou Efesopienag ěsap phã deepüitarr	460
Pabloou Filipopienag ěsap phã deepüitarr	472
Pabloou Colosapienag ěsap phã deepüitarr	481
Nacharam ěsap Pabloou Tesalónicapienag phã deepüitarr	489
Biek numiim ěsap Pabloou Tesalónicapienag phã deepüitarr	495
Nacharam ěsap Pabloou Timoteoog phã deepüitarr	499
Biek numiim ěsap Pabloou Timoteoog phã deepüitarr	511
Pabloou Titoog ěsap phã deepüitarr	518
Pabloou Filemonag ěsap phã deepüitarr	523
Ebreonaan athee ěsap phã deepüitarr	526
Santiagoou ěsap phã deepüitarr	553
Nacharam ěsap Pedroou phã deepüitarr	563
Biek numiim ěsap Pedroou phã deepüitarr	573
Nacharam ěsap Juanau phã deepüitarr	580
Biek numiim ěsap Juanau phã deepüitarr	589
Biek thãrjupam ěsap Juanau phã deepüitarr	591
Judas ěsap deepüitarr	593
Juan khãitarr	597

Ĕwandam Iek

New Testament in Woun Meu

Language: Woun Meu

Provided by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc. Scripture text used by permission.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

c9b3ecb9-715c-58bc-ba17-fc11bb256a1d

ISBN: 978-1-5313-0488-1

SAN MATEO

*Maach peerdu aajem Jesucristo igwia
jöoi Mateoou phä puatarr*

Chi phätarr. Ich mug libro phätarr wounpaita Mateo a thürnaa ichab Leví a thür siejim, Jesús düi i bü ogdüba wénurraajerr khun eem äb. Jesús düi khapeerkhaju naweran sii Romaam gobierno athee örag dëbpaar jëeujem phidagta wai siejim.

Chijä khun atheeta phäji. Mateoou mug libro phätarran judionaan atheeta phäjim, ajapcharan ich meeun atheema. Judionaanau warrgarwe Ëwandamau woun äb am ee Reikhamkhüir püiju jaajerr khaphu narr aawai aata nuajeejim aajem. Ich maata judionaanau amach meúa “Mesías” aajeejim, maimua griegonaaan meúa “Cristo” aajeejim.

Mamu mag amau i nuajerrta ya Jesús Mesías kha pierrwajä judionaan chi pörrnaanau pöd büürjä i khaug aubajieram. Maguata sii jürram khunnaun, “Jä sii maestro khabahab” aawai, deum khunnaun jürr, “Jä sii Ëwandamau ich i jaupibaawai örag jaajem khabahab” aajeejim. Mamu mag num ee äaur khunnaun chadcha Mesías gaai i thüajeejim aajem. Örau mag khaugba i jaajerr aawaita Mateoou mug ësap phäjim, ag gaai ich meeunag Jesuun chadcha mag amau Mesías nuajerrau a khap jawaag.

Khan jawaag ají. Mateon ich Ëwandam Iewaa Jesús düicha nurrarr aawai irua mag nem jaaumamjä chadcha ich jüguucha ürwi irua nem wau nurrarr ich daúacha oojerrta jürr jaau sim. Mag ich jüguucha Jesuu iekhamatarr üurjerr aawai aata ich meeunag khap amkhüir phäjim (5:1–7:29; 10:1–42; 13:1–53; 18:1–35; 24:1–25:46). Mamu ürcha irua örag khap apim khösi sierran Jesuuta chadcha örau nuajerr Reikha bëetarr

aawai i iek ükha numuata ichdüu jaajerrjü Ëwandamagta udüraa dich thäär ee chi Pörkhapiju aai num ajim. Maata ürcha thumaam khunag khap apim khösi siejim.

Jöoin Jesucristo dau naweram khun
(Lc 3:23-38)

1 Mua pärag igkhakhim, jäga warrgar David reikha sierrjü, Ëwandamau jürr ich Iewaa Jesucristoogta mug durr gaai chi Pörkhakhüir ichdüucha püijí. Mag Jesucristojä mag rey David khararr ag chaain ewagam khun den ajim a khap amkhüir, ag nawe jöoi Abrán khararr siejerr aigmua ewag pawí khieb chi Jesús thaabatarr aig pärag jaaukhim.

²Maataa, ich jöoi Abrán, Isá aai ajim anaabá;

maagwai, Isá jürr Jacob aai;

Jacob jürr Judá aai.

Mamu mag Judá ich appai khaba, tagam ich khodnaanpa doce naajim aajem, ich khurau, ich jöoi Jacob chaainpai.

³Mag ich Judá, Fares aai anaa ichab Zara aai ajim aajem; am äd, Tamar a thür siejim aajem.

Mag Fares, Esrom aai ajim;

maagwai chi Esrom jürr Aram aai.

⁴Ich Aram, Aminadab aai ajim aajem; maagwai chi Aminadab jürr Naasón aai. Naasón jürr Salmón aai ajim aajem.

⁵Chi Salmón, Booz aai ajim aajem, Rahab düim;

maagwai chi Booz, Obed aai, Rut düim.

Obed jürr Isá aai ajim aajem;

⁶maagwai chi Isá jürr mag rey David khararr ag aai ajim aajem.

Mag chi rey David, Salomón aai ajim aajem, Urías jua eem üi khecheu aatarr düim.

⁷Salomón, Roboam aai ajim aajem;

maagwai Roboam jürr Abías aai;

maimua chi Abías jürr Asa aai.

⁸Ich Asa, Josafat aai ajim aajem;

maagwai Josafat jürr Joram aai;
maimua chi Joram jürr Uzías aai.

⁹ Uzías, Jotam aai ajim aajem;
maagwai chi Jotam jürr Acaz aai;
maimua Acaz jürr Ezequías aai.

¹⁰ Chi Ezequías, Manasés aai ajim aajem;
maagwai Manasés jürr Amón aai;
maimua chi Amón jürr Josías aai.

¹¹ Chi Josías, Jeconías aai ajim aajem.

Mag chi Jeconías khod ābam khūn
khapan sīejim anaabá, maach jöoin
israelnaan Babiloniapienau amach
durrag purkha arr nūm jaar.

¹² Mag am chikhamnau amach durr
purkha arrtarr khur, Jeconías chaai
paarpajim aajem.

Ma, Salatiel a thürjim aajem, Zorobabel
aai.

¹³ Ich Zorobabel, Abiud aai ajim aajem;
maagwai chi Abiud jürr Eliaquim aai;
maimua chi Eliaquim jürr Azor aai.

¹⁴ Ich Azor, Sadoc aai ajim aajem;
maagwai chi Sadoc, Aquim aai;
maimua chi Aquim jürr Eliud aai.

¹⁵ Chi Eliud, Eleazar aai ajim aajem;
maagwai chi Eleazar, Matán aai;
maimua chi Matán jürr Jacob aai.

¹⁶ Chi Jacob, José aai ajim aajem.

Mag Joseeta, María jaai ajim anaabá;
maimua chi María, Jesús ād.

Mag Jesuuta maadēu ich Ēwan-
damaucha pūiwiā bēejim aajem ag
Jesuu,

amach peerdu aumkhīir warragarwe ōrau
nūajerr.

¹⁷ Wajapcharan, mag jöoi Abrán
khararr sīerr aigmua ewag pawī
David reikha sīsiju jaar pa nūm aar,
catorce generaciones dichjim anaabá.
Mag David sīsiewaim aigmua ewag
nassi pawī maach jöoin israelnaan
Babiloniapienau purkha arrtarr jaar
pa nūm aar agjō catorce generaciones
dichjim aajem. Mag maach jöoin
Babiloniapien durr narr aigmua ich
Ēwandamaucha pūiju jaaujerr ewag

nassi pawī thaabachē nūm jaar pa nūm
ora agjō catorce generaciones dichjim
anaabá; ajapcharan maach Pör Jesús
thaabachē nūm jaarma.

Jesucristo thaabatarr

(Lc 2:1-7)

¹⁸ Mag Jesucristo thaabatarran mūgta
ajim aajem:

Chi María, ewag pawī i ādpaju, ya
Joseeu iek dee wai sīejim aajem, ag
dūi paag. Pari mag sīi iek dee wai sīe-
wai agtha ag dūijā khaba nūmta bi
ee pabaadējim anaabá. Pari ma chan
chikham dēnjā khaba, ich Ēwandam
Akharauta ich iiu aawai mag i bi ee
papijim anaabá. ¹⁹ José chi jaaipajuun
Ēwandam dau na nem agchata waaujerr
aawai, sīi warre ich ūi chi thethem-
naanag jaauju khāyau, ichta warag sīi
khīuu öbērju khīirjubaadējim aajem.

²⁰ Ya irua mag puaju khīirjubaadēmta,
Ēwandam chog ügtharmua bēewi irig,
—José, David khararr chaain ewagam
khūn bi eem, oob puch ūi puaju
khīirju chiram ajim anūm. Jäg chaai irua
bi ee wai sim chan deeam dēn khaba, ich
Ēwandam Akharauta jöorpitarr khaba-
hab ajim anūm. ²¹ Mariaau jäg chaaidam
athaawai i thürdam Jesús a thürbá. I
thür magta thürju, ichdēuta ich phöbör
amach pekau ee thūnūm peerdu auju
aawai a jaaumajim anaabá chi Ēwandam
chogau.

²² Mamū thum mamagkharran,
ich i jaaujem khūnag maach Pör
Ēwandamau phāpitarr gaai jaau simjōo
öbēbērg mamkhūrta magpibajieb. Mag
irua phāpitarr gaai mag sim:

²³ “Ūi ōor meraa khitūm bi ee pawī
chaai oaju.

Mag chaai thürdam Emanuel a thürju” a
phā sim. (Is. 7:14)

Mag Emanuel a simūn, “Ēwandam
maach dūi sim” aawaiu.

²⁴Maimua mag chi José khāi werba thūnaawi daukhanpawi phiidubaadeu, Ēwandam chogau ichig jaautarrjō tag María puaju khīirjuba, ich mag ag dūi sīsijim aajem. ²⁵Pari mag ag dūi ya ich űiikha wai sierrjā, chi chaai auba nūwe chan José būurjā ich űi dūi khapes aba aajeejim anaabá. Ya maimua chadcha chi Ēwandam chogau jaautarrjō chi chaaidam athaawai, Joseeu i thūrdam Jesús a thūrjim aajem, ichig thūrpi jaautarrjō.

Edau öbeerjem bi garmua reinaanau chaai oothurtarr

2 Mag Jesús thaabaawai phöbördam Belén anum eeta thaabajim aajem, Judea durr. Mag jaar Erodeeta mag Judea durr reikha sīejim aajem. Ich mag jaar ĩchab khīirjug khaug athee chi machnaan magonaan anum khūun edau öbeerjem bi garmua bëejierram aajem, Jerusalén phöbörög. Makhūun, edjā eem phīdagta estudiejem khūun ajim aajem. ²Mag bëewi bardutkhachēwi, judionaanag, —Päär rey thaabatarr, ¿jamta wai nūma? I thaababarm jaau sim phīdag maach daúacha ootarr aawai iita marau jur wēdurumgui aajeejim anum, iita judionaan reikhaju aawai i ajaug thō iekhaan.

³Mag judionaan rey thaababarm anum ũr athaawai chi rey Erodes warre khakhaisamjō aadējim anaabá. Mag num dūi tagam khuun chi Jerusalenpienjā jūgderraata aphöbaadējim anum. ⁴Magbaawai chi rey Erodeeu phadnaan chi pörnaan thum Moiseeu Ēwandam iek phā puarr jawaag chi machnaanpa thūrkhuūipūiwiā amag, —¿Jamta mag warrgarwe Ēwandamau pūiju jaaujerr thaabaju aajē? ajim anum.

⁵Magbaawai amachdēu irig, —Judea durr phöbördam Belén anum eeta thaabaju aajem anaabahab, ich magta

Ēwandamau ich i jaaumie Miqueas khakhitarrag jaapitarr aawai ajim anum. Mag irua jaautarr iek gaai,

⁶“Päär, Judá durram phöbördam Belenpien, pāran chadcha khapan khaba durrum.

Mag durrab mamū, päär ee āb thaababarmuata israelnaan mū öorkha thūnum khūun gobernauju aawai, päach durr agjō phöbör thūnum ee päär phöbör chan chi serbiibam khabam” a phā simgui ajiterram anum, chi Erodeeg. (Mi. 5:2)

⁷Phadnaan chi pörnaanau maestronaan dūimua ichig mag jaabaawai, chi rey Erodeeu jūrr mag chi magonaan ed öbeerjem garmua bëetarr khūun amach appai thūrkhanaa wajapha ichig jaaupijim anaabá, jāagwaichata mag phīdag amau oo naajī.

⁸Mag wajapha ichig jaaupinaan chadau amag, —Īsin chad ërëubaadēt ajim anum, Belenag. Ērëubaadēwi thumaa jēu oopetat ajim anum, wajapha mag chaai khap aag. Maimua ya päachdēu wajapha khaphū nūisiewai mau mū aar iek pūibapūit, muajā mawia ĩchab päär dēnjō i ajaug thō iekhaimaag ajim anaabá, juau ogthom.

⁹Mag chadcha chi rey Erodeeu amachig jaautarrta jūg thōba ërëubaadējim aajem. Mag wētumua, warrcha amach thūgduawai amachdēu phīdag ootarrta deeu ũwaai am na phuu jōisijim anaabá. Magbaawai ag ëudee oo warrmamua, ya chi chaai sim aig pabaimaawai, ag ũr edjā ee bar jōisijim anum. ¹⁰Mag amach chi magonaanau chi phīdag oo athaawai onee aphöbaadējim anum. ¹¹Mag barwia, chi chaai khērarr aar dubnaa ooimaawai, chadcha chi chaaidam ich María dūi ooimajierram anaabá. Magbaawai ag khīirphee jīepör phöbkhanaa i ajaug thō iekhajierram aajem, ich reikhaju

igwi. Magnaa amach nem wai bëetarr eem phïr maimua incienso mirra dïi thûpha khithëem aunaa irig deejieram aajem. ¹²Mag agtha am aig num ee, ich chi Êwandam chogau khâai khörg ee tag amag Erodes gar dichpiba jaautarr aawai, ag garjâ dichba, deelum khud garta phuurdü dichwi amach durrag wëtjierram aajem.

Egiptoog chaai dur arrtarr

¹³Mag chi magonaan ërëutarr khur Êwandam chogau deeu José khâai khörkhapi auwia irig jaaujim aajem, Erodeeu chaai thöopÿyaag jurpiju. “Mamü magju nawe phiidutkhawi jöpkhaa chaai dïi Egiptoog ërëubaadët” ajim anaabá. “Mua jaubam aig chan oob mammua bëemiet” ajim anum.

¹⁴Magbaawai José daukhanpawi, chadcha ag bürre nem khïir khaugwia, agtha äspaju wají nawe, jöpkharraa amach chaai athaadëjierram aajem, Egiptoog. ¹⁵Mammua da bëeba, ya chi Erodes meebaadëm a ürbaawaita deeu bëejieram aajem. Pari mam mag chaai arrtarran, maan maach Pör Êwandamau ich i jaaumie Oseas khararrag jaaupitarjöö amkhïir ajiebma. Magju igwiata chi Oseas khararrag Êwandamau, “Egipto durmuata mua much Chaai thürpüiju” a phäpijim. (Os. 11:1)

Erodeeu chaain khëchpi jaautarr

¹⁶Erodeeu chi khïirjug khaphum khun nu sim ee, ichab khaug athajim aajem, ya jürr deelum khud garta phuurdü ërëubaadëm. Mag ich khügurbapâiwai, khïir machgau warm khunau ichig jaautarr khïirjunaa, Belén phöbör eem chaain maimua ag bigaau phöbördam nunüidum eem chaaindampa thumaa año numiimua eegam khundam khëchpi jaaujim anaabá. ¹⁷Mag khëchpi jaautarran,

maan mag chaain öbarm gaaimua Êwandamau ich i jaaumie Jeremías khararrag phäpitarr gaai jaau simjötä ajim. Irua phä puatarr mug ajim:

¹⁸“Ramá phöbör ee üüi bëep jëbu ökhïirjug machgau idawaa üapëpër khaju. Ma Raquel ajim, ich chaain ewagam khun athee bëewai.

Mag sim chan par khïir jäsenkha numjä khïupaba, waragta bie thunaaju ich chaaindam ötarr athee” a phä sim Êwandam iek gaai. (Jr. 31:15)

¹⁹Pari chi Erodes meetarr khur, agtha chi José mam Egipto num ee, Êwandamau ich chog püüwi khâai khörkha thunum eeta irig, ²⁰—José, phiidubá aichëjim anum. Chaai thööju ëkha narr khunjä amachta ya khëchphöbaadeewai ya deeu päach durrag chaai arrju aai numgui ajim anum.

²¹Magbaawai José phiiduwia Jesudam dïi chi ädpa deeu üwaa Israelag bëejieram aajem. ²²Pari mag chi rey meebaadeewai, chi iewaa Arquelao a thür sierrta jürr Judea durr ich aaijöö reikha sïsim a ürbaawai, agug maju ögkhajim aajem. Mag num ee ichab deeu Êwandamau khâaipä athaawai, Êwandam chogaujâ magug mapiba jaautarr aawai jürr Galileaagta ërëujim anaabá. ²³Galilea durr barwi, sïi khajapha Nazaret phöbördamagta wëtwi, mamta naaimajim aajem. Pari mag Nazaret phöbör eeta naaimarran, maan Êwandamau ich i jaumienag jaaujerjöö, Jesús Nazaretpierr a thürju arr aawai ajima.

Juan chi öor pör choomieu Êwandam iek jaau nurrarr

(Mr 1:1-8; Lc 3:1-9,15-17; Jn 1:19-28)

3Warrcha Juan chi öor pör choomieu Êwandam iek jaubaadëm jaar, Judea durr büürjä öor chukag eeta siejejim aajem. Mam ich sim aar öor maawaita amag jaaumamua,

²“Päach khaibag äsie ewag khäärjuwia Ëwandamagta chugpaapi jëebathü” aajeejim anum. Magnaa ichab, “Ya muigmua jöpcha ich Ëwandamau maach thumaam khüün Pörkhapiju maach ee püiju” aajeejim anaabá. ³Mamu maan Juanau mag jaau nürraju igwiata chi Ëwandam i jaaumie Isaías khararrau Ëwandam iek phäawaijã mag phäjiebma:

“Woun äb ajappai oor barba aajem aar siejmuata, ich aar oor barbaimaawai, ‘Maach Pörön ya bëeimü sim’ a jaau nürraju.

‘I bëeju nawe päach thäär khäär khaugbat’ aju, ‘thäraucha khösi i iek ükhaag” a phã sim. (Is. 40:3)

⁴Ich chi Juan khajüa camello khaar denta kha siejim aajem; maagwai i äi jüajemjã nemhëu dën ajim aajem. Ichin pabü ee asphitjõ sim langosta anumta pa miel düi khö nürum iuta siejeejim aajem, tag deum nem khoojem chukhu aawai. ⁵Irua mag jaau nürum khaug athaawai, Judea durrum khüün Jordán igaau joobaajerr khüün düi Jerusalemienpa i iek üraan bëeejim aajem. ⁶Mag bëewia amach pekau Ëwandamag chugpaapi jëebaawai ichdëu am pör choopüimaajeejim aajem, Jordán ee.

⁷Pari Juanau oowai ich aig Moiseeu Ëwandam iek phã pnatarr wajapcha nürkhaajerr khüün khapan bëe thünüm düi ichab tagam khüün chi machnaan saduceo anum khüünpa bëe thünüm oobaawai, amag magjim anum:

—Chi khaibagnaan, çkhaü pãrag jaauwai Ëwandamau maach i agkham ed sïi pör chootarr gaaimuapaita pãar i jua machag äwatbaju a jaaujï? ⁸Sïi päach pör choopi numuapai chan irua pãar aubam ajim anum. Ëwandam jua machgau dau aphü amapha num khai, päach khaibag thumaa äsie ewag khäärjuwia, Ëwandamag isegpi jëeuwia, chadcha Ëwandam

iek ükhaajem khüünjõ abat ajim anum, päach khapeen düijã. ⁹Oob pãrau chikhamnaan dënjõ, päachjã warrgar päach jõi Abrán khararrjõ Ëwandam düi khapeerkha num awi, “Maran Abrán chaainau; mag i chaainkha numta, çjãga Ëwandamau mag maar dau aphü apibarju?” a khäärjumiet ajim anaabá. Sii mag Abrán chaainkha num gaaimuapaita mag ügthar öbeerjem akhiin, mokdau müg thünümjã Ëwandamau örag paapüiwa, mukhüünjã ichab Abrán chaainau aju aai sim. Mamu mag Abrán chaain chaar awiajã ichiita Ëwandam jua machag äwatab khaba äwatju. Mag khöch khaba num khai, päach khaibagta warre Ëwandamag isegpi jëebat ajim anum. ¹⁰Pãrau khaphü naabá, nemjüürjã khaigbamün thu wërpmaajem. Ich agjõta ajugui ajim anum ichab Ëwandamau pãar düijã. Ya irua pãar chachimü sim. Ar oor amach khaibag isegwia Ëwandamag chugpaapi jëeba num khüünan, ar pa thupüiwa juser aadee örpüi numjõta aju ich Ëwandamau am düi. ¹¹Mua chan pöd pãar thäär wajaug paa aubam. Ëwandamagta päach khaibag chugpaapi jëebaawai muan sïi dödamaupaita pãar pör choo chirumgui ajim anum. Pari mü eudee äb urumün chadau mü khääijã jua theeg ürpai siwai, jäguan chad Ëwandam Akhaarjã pãrag deewi pãar khaibagjã ötdau ee warre örbapüimjõta aju ajim anum. Mü chan müg chirum aig sïi i chogkhaagpajã serbiibata chirumgui ajim anum. ¹²Khäär khaphü abat ajim anum: I bëem ed i iek ükha num khüünan, arroz pöm phierrwia wajapha äkha thünüubarmjõta aju. Maagwai i iek ükhamapha arr khüün, jüür chi arroz bü thüütarrta sïi äbamüg päardünaa örbapüimjõ aju. Magbarm chan ötdau thõo khaugba sierrum eeta

ich Ēwandamaucha barkhūipūijugui a jaaujeem anum Juanau ich aig bēe num khūnag.

Juanau Jesús pör chootarr

(Mr 1:9; Lc 3:21-22)

¹³Biek āb Galilea durrmuua Jesús Jordanag majim aajem, Juanau ōor pör choo sierr aar ichjā agjō Juanag ich pör choopien. ¹⁴Mag mawia, ich pör choopienta bēejim abaawai, Juanau i pör choomaphapaim iekhau irig, — Puchdēuta mū pör chooju aai chirumta mag muata pū pör choobaadējupá ajim anum, Juan garmua.

¹⁵Magbaawai Jesuu, —Idēu magma ajim anum. Ichiita maadēu Ēwandamau jaau simjō i ipierr thumaa nem wauju aai naabahab ajim anum.

Magbaawai Juanau, —Magan chadau ajim aajem.

¹⁶Mag, chadcha Juanau i pör choopūijim aajem. Mag ich pör choobapāi-wai, durr waaidūnaa oowai, edaujāata weedūbaadēm eemua Ēwandam Akhaar duburjōo khitumta bēewia i gaai jupchējim aajem. ¹⁷Magbarm ee īchab ūgtharmua woun iekjō, “Mūta mū Chaai mūchdēu jāsehne wai chitumū; i gaaimua mū onee chirajemgui” abarmjā ūrjim anaabá.

Dösātau Jesús khūgur auju ēkhatarr

(Mr 1:12-13; Lc 4:1-13)

4 Maimua ich Ēwandam Akharau-pai Jesús warp ōor chukag chūi warrijim aajem, ich garmua mepeer pōdju khaphū sierr aawai juau ogthom mam chi dösātag ich khūgur auju ēkhapsieg. ²Mam ich appai cuarenta días y cuarenta noches būrjā thach khōba chirajim aajem. Maimua khāai kha-pan mag dichdimaawaita, i iek i jāsōo aadējim aajem. ³Magbaadēm eeta dösāt chi dau lōk bēejim anaabá, i imeerkha i khūgur auwia Jōoi dau na nem khaig-

bam waupiju ēkhaag. Mag bēewi irig, — Pū chadcha Ēwandam Iewaa khai, magan mū dakhīir mokdau mūg thūnum panag paabapūi aichējim anum.

⁴Pari ichig magbaicheewai jūr ichdēu chi dösātag, —Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Sīi thach khōju appai khap amkhīir irua maach ompabajim” a sim. “Irua maach ompaatarran, thach appai khīiruju khāai, ich ipierraa wēnūrramkhīirta maach ompajim” a phā sim a chirajim aajem irig.

⁵Mag ijējēb naawi, chi dösātagta Ēwandam Akharau ūdūraa Jesús arrijim aajem, Jerusalenag. Mag athaadēwi, Aai i jēeujem dihēu ūr ūgthaa arnaa, ⁶irig magjim anaabma, chi dösātau:

—Pū chadcha Ēwandam Iewaa khai, magan mūg ee baubaad ajim anum. Pū chig aba khabahab. Ēwandam iek phā sim gaai, “Ich Ēwandamau ich chog-naan pūiju” a siēbahab ajim anum, “pū thūa wēnūrramkhīir.” Maagwai mūg ee pū baudūkhiinjā, “amau sīi amach jua eeta pū jāau aubajup, buju aimaau pū chig am ugua.” ¡Baubaad! ajim anum, chi dösātau irig.

⁷Magbaawaita jūr ichdēu chi dösātag, —Ichab Ēwandam iek phā sim gaai jaauwaijā, “Ēwandamau chadcha pāach thūaju awi oob nem parhoob amiet” a siēbahab a chirajim aajem irua.

⁸Maimua ābmiecha paawai deeu chi dösātaupai durr pōoma sim gaai i arrijim aajem. Mag durrsī gaaimua dawaa durr warpham magwe thum ag gaai nem thūnum dūi irig oopinaa, ⁹—Pua mū būkhūrr phōbkhanaa mūrugta Ēwandamagamjō jēeumun, ar puchdēu nem oo sim thumaa mua pūrugta deejugui ajim anaabá, chi dösāt garmua.

¹⁰Mamū mag nūū paawaita Jesuu irig, —Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Pāar Pōrōn Ēwandamau; āba irigpaita jēeubat, maimua āba i iekpaita ipierraa abat” a sim. Magnaa mag siēbnaa pudēu

pachta jöpkhaa mu aigmua siibaad a chirajim aajem irua.

Mag, büürjä i ipierraa abajim anaabä Jesuu.

¹¹ Magbaawain chadau chi dösät siibaadeewai i iek ich appai chirsijim aajem. Mag ich appai aadeewai Ēwandam chognaanauta ügtharmua bëewi üu i khäär jäsenkha naaichëjim aajem.

Jesuu warrpem Galilea durr Ēwandam iek jaubaaderr

(Mr 1:14-15; Lc 4:14-15)

¹² Juan chi öor pör choomie ya cárcel deg phäär wai num a ürbaadeewai, Jesús Galileaag majim aajem. ¹³ Pari ich bāautarr phöbör Nazaret eepai sieba, warag Capernaumag petajim aajem, thürdö igaau jooban, warrgar maach jöoin Zabalonnaan Neftalinaan düi joobaajerr durr. ¹⁴ Pari mag i mam matarran, Ēwandam i jaumie Isaías khararrau phä puarr eyaa öbërmkhäär ajim. Mag irua phä puarr gaai mag sim:

¹⁵ “Zabalonnaan joobaajerr peräs maimua Neftalinaan joobaajerr perasta öor peerdüju woun nürāju” a sim, “Jordán igaau thoom igar, phüas igaau, maimua khäieb Galilea ee judionaan khabam khün joobaajem aram magwe.

¹⁶ Magbaawain si khäi thünüm ee naajerr khün aarta öt bü arar aimanjötaaju.

Peerdüju khaugba aawai pöd ügthar öbërbaju aajerr khün atheeta edau aardubaadëmjötaaju.” (Is. 9:1-2)

¹⁷ Magtarr aigmua Jesuu ich Aai i jajawagmamua, “Päch khaibag isegwia, Ēwandamagta chugpaapi jëebat, maimua irigta uduara päch Pörkhapi-bat” aajeejim aajem örag.

Dö uamien jayap Jesuu ich düi phë arrtarr

(Mr 1:16-20; Lc 5:1-11)

¹⁸ Biek äb Jesús thürdö Galilea igaau nürümua, öor numi ooimajim aajem. Makhün khod äbam khün ajim: aaijä äba, ädjä äba. Am thür, äb Simón ajim, ich mapai ichab Pedro a thür siejim. Maagwai äbakhai Andrés a thür siejim. Amach dö uamien arr aawai, irua ooimaawai, atarraai bar khodjörrajim aajem. ¹⁹ Mag oobaimaawai Jesuu amag, —Mu düi wëttarrau ajim anüm. Ich jäg päach mug si dö ua gaapai nümjö, mug atag jür mu iek örag jaau gaaipaita nüisijugui ajim anüm amag.

²⁰ Magbaawai amach atarraai phëpuawi chadcha i düi ërëubaadëjim aajem.

²¹ Maimua mag Galilea igaau mamua ag atag deeu üwaai öor numi ooimajim aajem, agjö äbam khodpai. Makhün Santiago ajim aajem Juan düi, jöoi Zebedeo chaain. Makhünjä dö uamien arr aawai, irua ooimaawai, amach red thürdü säsüdämta kha naajim aajem, bote ee amach aai düi. Mag oobaimaa, makhünagjä Jesuu, ²² “Mu düi wëttarrau” abarm bürrre si amach redjä khaugba, bote düi amach ayag puawi i düi wëttjim aajem.

Öor pöm thünümug Jesuu maach peerdüajem iek jaautarr

(Lc 6:17-19)

²³ Mag nürümua Galilea igaau Jesuu jaau phürdü nürraajeejim aajem, phöbördam khëkhëdüm ee judionaan Ēwandam iek jaaujem di säsüdümpierr. Mag jaau nürümün maach peerdüajem iekta jaanaa ichab Ēwandamagta dich Pörkhapiju aai num aajeejim aajem. Mag num düi öor amach khamor machagpierr ich aig wai bëe nümün monaupüinaa si kha mamachdöga

chugpaapüi maajeejim anaabá. ²⁴ Siria durrám magwe Jesús mag nurrumun bii wějorr aawai, oor khamor machag khiiirpierram khunta i aig waibeejeejim anaabá: sii khajapham khamor machag paraam khun, kha mamachdög paraam khun, dösat ben paraam khun, pör benmie paraam khun maimua bü wa jua khäijä juserm khunpa waibee-mamun, Jesuu monaapüi maajeejim anaabá. ²⁵ Oor pöoma Galilea durrám khun, Decápolis durr phöbör nunuidum eem khun, Jerusalenpien, Judea durrám khun maimua Jordán i atag ed öbeerjem garm khunpa Jesús eudee pos aajeejim aajem.

**Durrsi gaai ich Aai iek
jaaumamua chijä khunta
onee aju aai nu a jaautarr**

(Lc 6:20-23)

5 Mag oor pöm ich eudee noodubaadëm oobaawai ich Jesús warag durrsi gaai waaidü öberwi oo sísijim anum. Magbaawai i khapeen i düi wénurraajerr khun ich bigauu ohood aphöbaadeewai ²jäga chadcha Ewandam düi ajapha wénurraju aai nu a jaaumamua magjim anum, thumaam khunag:

³—Päär ar päach khaigba num khap Ewandamagta päach eeg oopim khösi durrum khun, onee abat ajim anum, päachta i düi äba jooba wénurraju aawai.

⁴Päär ar päach pekau pöm num khaug auwi ökhiiirjuna Ewandamagta chugpaapi num khun, onee abat ajim anum, ich Ewandamauta päar khiiir jäsenkhawi päar khiiir onee apiju aawai.

⁵Päär ar büer abarm gaaimua meeuhaba khiiir thüu Ewandamagta päach düi ichdëu ampierr apiejem khun, onee abat ajim anum, päach

mag num paar irua durr iur deeu a simjä päachdëuta jüaju aawai.

⁶Päär ar Ewandamau waupim khösim nem wawaagta jäsog thunumjönaa öbichag thunumjö num khun, onee abat ajim anum, mag nem wajapha waum khöchkha num khun juagta Ewandamau düi oojeewai.

⁷Päär ar wir aig päach khapeendamjä dau aug khaug paraa aajem khun, onee abat; päachdëu am düi jäagjem paran Ewandamaujä agjö päar dau aug khaug paraa ajuguü ajim anum.

⁸Päär ar thäär ajapha num gaaimua äba Ewandam dawagaata nem waaujem khun, onee abat ajim anum, pärauta päach mag num gaaimua Ewandam khiiir ooju aawai.

⁹Päär ar päachdëu Ewandam iek ükhataarr gaaimua päach khöinaa numjö khöinaa amkhiiir örag jaau durrum khun, onee abat, päachta Ewandamau ich chaainkha auju aawai.

¹⁰Ar Ewandamau nem waupi sim ipierraa nem wau num gaaimua jürr örau päach düita khaigba aawai dau aphun durraajem khun, onee abat ajim anum, päachta mug atagjä Ewandam düi äba jooba wénurraju aawai.

¹¹Ar mu gaaimua örau päach khiiir iekhanaa päach gaaijä jua khuaba num düi ichab sii päach khaibag waum khöchgau päach düi chad khabam iekta chadam iekjöo aadöp aawai, warag onee abat. ¹²Pari päach düi maagwaijä, oob ökhiiirjuu amiet ajim anum. Magju khäi warag onee abat; päar mag num jürran ügtharin päar athee nem wajapham pöomata thunum. Is jäg päar düi khaibag thunumjö aba aajeejeb ajim anum warrgarwejä am jöoinau Ewandam i jaaujerr khun düi. Pari magtarr is am ügthar Ewandam düi onee naabahab a jaaumajim aajem.

Thakhaar anaa õor atheem ararag

(Mr 9:50; Lc 14:34-35)

¹³Mag iekhakhagmamua ich Jesuupai, 'Pārau khaphu nūmguī ajim anūm, thakhaar nakha aadēkhiin, tag būurjā maadēu nem igba sīsiju. Magbaawai sīi ōrau ag ūr ērēu dich thūnaawiajā, ausīuba ich mag bū ee sīeju, tag igba sīe-wai. Jāg nem ārpimaaugau thakhaar iig-jemjō, pārauta õor okhoouju arrjā ūu mū juapierr khaigpēr durraba aajeeb ajim anūm okhoopimaaugau.

¹⁴Jāg dursi gaai phōbōr sim pōd dau merju khaba aajemjō, pāraujā pāachdēu mū iek khaugtarr chan pōd meerju khaba nūmguī ajim anaabá, pāach nem wajapha wau nūm gaaimua pāachta mūig eegarm khūn athee khīchag ee lámpara paa dūnūmjō naawai. ¹⁵Pārau khaphu nūm, lamparaan paanaa sīi nem bū ee ausīuba, dau garta ausīujem, dijā thum araraa amkhīir. ¹⁶Ich jāgta aju aai nūmguī ajim anūm pāarjā. Magua pāachdēu nemdam wajapha wau nūm gaaimua pāachta ōtdau phuu dūnūmjō abat ajim anūm, thumaam khūn na arar amkhīir; mag pāach nem wajapha wau nūm gaaimua maach Aai ūgthar chirūmta thumaam khūnau thōmkhīir.

Moiseeu ley phā puatarr Jesuu jaautarr

¹⁷'Oob pārau mua mag Moiseeu ley phā puatarr warre isegpāain wa sīi warrgar Ēwandam i jaaujerr khūnau nem jaaujerr khāijā isegpāainta bēejim amiet ajim anūm Jesuu. Magju khāai muan warag chadcha ag gaai jaau sim thumaa wawaanta bēejim. ¹⁸Cha mū iekha chirūm iekha, mūg durr jōoita edaujā dūi Ēwandamau i agkhabam aig chan, ley gaai jaau sīsidūm iek būdam ābjā okhoopibaju. Ichiita nem thumaa ich jaautarrjō ōbēbērg majugui ajim anūm. ¹⁹Magua, ābmua khāijā

leidam būthu khitawiajā ag gaai jaau sim iek bū āb khāijā ūurkhaba, ni ag gaai jaau simjō amkhīir ich paar-mua deeam khūnagjā jauba sim chan, Ēwandam maach Pōrkha sim durr paaukhaimaawaijā ichta thumaam khūn khāaijā jua eegpai sierraju. Pari magba, ar ichdēujā mag ley gaai jaau simjō ipierranaa warm khūnagjā agjō ag gaai jaau simjō ipierraa amkhīir jaau simūn chadau, mag Ēwandam durr paimaawaijā ichab ichta warm khūn ūrpai sīsijugui ajim anaabá. ²⁰Magnaa ichdēupai, Pārauta ich Ēwandamau nem waupi jaau simjō nem wauba, sīi jāg Ēwandam iek jawaag chi machnaan aajem khūnjōpai nem waunaa Moiseeu ley phā puatarr ūurkhaajem khūn dēnjōpaita nem wau nūm chan, pāar ūgthar ōbērbangui ajim anūm.

Dich khapeen dūi meeukha nūmpaijā pekauu

(Lc 12:57-59)

²¹Maimua ich Jesuu magjim aajem: 'Pārau khaphu nūmguī ajim anūm, warrgarwejā pāar jōoinau, "Oob õor thōom; chi õor thōo simūn ich agjō thōopūiju aai sim" a jaaujeejim. ²²Pari mua mag chirūngui ajim anūm: Ōor thōoba awiajā sīi dich khapeendam dūi meeukha nūmpaijā ich agjō pekaukha ōbēr sim. Sīi dich khapeer meeukhamkhīir i khīir iekha nūmjā pekauu; chi mag iekha sim khūn, thethemaanau khaibag waupi jaauju. Maimua ar sīi chikham thōp iekha simjā ya sīi khīmie durr barpūijuuta sim; õor thōoba ab mamū ich agjō sīebahab ajim anūm, pekauta wau sīewai.

²³'Maguata mag chirūm: Pu, Ēwandamag nemchaita ofrendakha deenaa jēwaan mam; pari mag mam ee pu khīir ee dūnūsim, ābmua puch dūi iekkhōrdam paraa sim. ²⁴Magbaawai puch ofrenda chi nemchāain phāajem

aig puawi, mag puch dūi khaigba sim aar mawi, ithūu i dūi iyūu awi, khōinaa nūisit a jaaumajim anaabá. Maimuan chadau deeu mawia puch ofrendadamau Ēwandamag jēubamí ajim anum.

²⁵ Wa ābmua khāijā leinaanag pu khaibag waumkhīir puch jawaan ar-rwai, chi thethemnaan aar barwi jaaju nawe, i dūi wajapha iyūu awi khōinaa nūisit ajim anum. Magbamun chi thethemnaanau guardianaanag pu pur deebaawai jūr makhūnau pu cárcel deg pūijugui ajim anaabá. ²⁶ Cha mu iekha chirum iekha, ya pūta amau mag phāar athamun, phatkhon gaaimua atarr khai, ābmiecharam centaaudam phagpūibam aigjā amau pu ōbeerpūibajugui ajim anum. Mua mag chirumun, pāach khaibag Ēwandamag chugpaapiju aai nūwe chugpaapiwi i dūi khōinaa aju-uta ēkhabat a chirum.

Jesuu dich ōor khabam dūi khapes apiba jaatarr

²⁷ Mag iekhamamua ich Jesuupai amag magjim aajem: 'Pārau khaphu nūngui ajim anum īchab, warrgarwejā pāar jōoinau, "Oob pāach ōor khabam dūi khapes amiet" a jaaujeejim. ²⁸ Pari īs mua mag chirum: Warre khapes aba awiajā, ābmuaata ūi oowi ich ōdegpai khāijā, "Jāg ūita magju aai khitaba" a khīirju simun, mag khīirjubarmuapai ya ich thāar ee pekau waubarm mag ūi dūi.

²⁹ Magam uguata, pu juachaar garm daúa khāijā pu pekau waupi sim khai, jēunaa warre warp barbapūi. Mag dau ābpaum gaaimua puch mor thum khīmie durr maju khāai, dau appaita okhoobarmun, ūu simgui ajim anum. ³⁰ Wa pu juachaar garm juau khāijā pu pekau waupi sim khai, warre thūapnaa warp barbapūi. Jua ābpaum gaaimua puch mor thum khīmie durr maju khāai, mag jua appaita okhoobarmun ūu simgui

ajim aajem. Wajapcharan magum pekau waumaaugau dau chukhumjō oobamjōnaa magum nem khaigbam wawaagjā jua chukhumjō abá, būurjā wauba. Magju khāai Ēwandam dau na puch morta surkhabá a chirumgui ajim anum.

Jesuu ūi puapiba jaatarr

(Mt 19:9; Mr 10:11,12; Lc 16:18)

³¹ Pārau khaphu nūngui ajim anum īchab, pāar jōoinau jaauwai, "Ābmua khāijā ich ūi puagpam khai, warre ēsap gaai 'Mua pu pu chirum' a phānaata irig deeu aai sim" a jaaujeejim. ³² Pari īs jūr mua mag chirumgui ajim anum: Ābmua khāijā ich ūi deeu dūi chadcha magba simta pu simun magan warag juau deeu dūi magamkhīirjōta pu simgui ajim nūm, magum gaaimua warag pekau waumkhīir. Mag ich ap sim awi chikhamnau puatarr ūita au sim wounjā pekauta wau simgui ajim anum, agtha chikham ūikha simta au sīewai.

Chadcha dichdeu nem wauju jawaag jāga aju aai sī

³³ Īchab pārau khaphu nūm, warrgarwejā pāar jōoinau jaauwain, sīi parhoobam nem igwiata dichdeu nem waum khōsim wauju a iekhaawain, naspawiajā deeu waubam aju aai sim a jaaujeejim. Magarrau "Maach Pōr Ēwandam igwiata mua mag nem wauju a iekhabarmun chadau pōd naspawiajā dich iekhatarr chaaur aju khaba sim" a jaaujeejim. ³⁴ Pari īs mua pārag mag chirumgui ajim anum ich Jesuu: Oob būurjā nem inagdam igwia khāijā mag gaaimuata nem wauju a iekhamiet. Edjā Ēwandam khu juupjem aawai oob edjā igwiajā mag gaaimuata nem wauju amiet. ³⁵ Mūg durrjā sīi Ēwandam bū dūnūujem aawai ni mūg durr igwiajā oob mag gaaimuata nem wauju a iekhamiet a jaaumajim anum. Wa Jerusalén phōbōr igwia khāijā, jāg

phöbör thumaam khunn khāijā chi ūrucharam Rey sījem phöbör aawai, oob mag gaamuajā nem wauju a iekhamiet ajim anum. ³⁶ Wa dich pör ig-wia khāijā oob mag iekhamiet; magumjā pekauu. Pāach iphithur mag iekhaw-iajā pārau pāach pörbü ābjā bāphā paa auba ni phuisijā paa aubamgui ajim anum, ich Ēwandamaupaita magpiejewai. Mag nem parhooba igwiata iekha num aig, Ēwandam igwiata pāar mag iekha num khabahab, nem thum ichdēuta omparr aawai. ³⁷ Magju khāai chadcha nem wauju khai, warre wauju abat. Wa wauba khāijā aju khai, warre ich agjō waubam abat, mag nem inag ig-wia magum gaimuata wauju a iekhaba.

Dich dūi ōrau khaigba aawai agjō am dūi khaigba apiba jaautarr

(Lc 6:29-30)

³⁸ Pārau khaphu num ĩchab, warrgarin pāar jōoinau jaauwai, “Chikhamnau puch dau suawai puajā agjō i dēn suju aai sim” a jaaujeejim; wa “Chikhamnau pu khierr āb khāijā buathēupāaiwai puchdēujā i dēn agjō aju aai sim” a jaaujeejim. ³⁹ Pari ĩs mua mag chirumgui ajim anum deeu ich Jesuu: Ābmua khāijā pāach dūi khaigba aawai oob am dūi agjō khaigba amiet. Magumjā agjō pekauu. Magju khāai pu khīidadcha deetarr khai, thoom garjā agjō deemkhīir irig khīir uabā ajim anaabā warag. ⁴⁰ Ābmua khāijā leinaanag pu jaauwia pu camis khāijā khechthug aum ig sim khai, warag tagam khajūajā uduaraa irig arripibā. ⁴¹ Nem chukhum khāijā ajués puchig kilómetro āb arppi sim khai, magum aba warag kilómetro numí athaad ajim anaabā. ⁴² Ōrau puchig nem jēuwai ō ajapha magum aba deebā. Maimua sīi puchig nem pretaa khāijā jēuwai deeb khaba deebapūi ajim anum.

Dich kha ukhurm khunn kha khōsi api jaautarr

(Lc 6:27-28,32-36)

⁴³ ĩchab pārau khaphu num, warrgar pāar jōoinau jaauwain, “Pāach khapkhunta kha khōsinaa pāach kha ukhurm khunn oomapha abat” a jaaujeejim. ⁴⁴ Pari ĩs mua mag chirumgui ajim anum ich Jesuu: Pāach kha ukhurm khunnjā daupii abat; maimua agjō mu iek gaaimua pāach khaibag wauju ēkhaajem khunn kōitjā warag Ēwandamagta jēubat. ⁴⁵ Pārau magta amun magan chadcha pāar ūgthar Ēwandam chirajem chaainau. Ich ag Ēwandamauta ōor wajapham khunn atheejā edau wūpinaa khaigbam khunn atheejā wūpiejem. Ichdēuta ĩchab ich daar agpierraa aajem khunn atheejā noseg chēpinaa sīi parhoob amach khōchag-pierr nem waaujem khunn atheejā noseg chēpiejemgui ajim anum. Magua pāraujā agjō thum pāach dūi khaigba aajem khunnpata daupii aju aai numgui ajim aajem, ichdēu aajemjō. ⁴⁶ Pārau sīi pāach daupii khunnpaita agjō daupii amun, ¿maig khan wajaug sī? ¿Sīi Romaam gobierno athee dēbpaar jēuejem khunn chi khaigbam khunnaujā ich agjō aba aajē? ajim anum. ⁴⁷ Wa sīi pārau pāachjō judionaankha thunum khunnag-pai khāijā saludaakhiin, ¿maigjā khan wajaug sī? ¿Ich agjō aba aajē judionaan khabam khunnaujā? Pāach meeu khabam khunn awiajā oob amag saludaamapha amiet ajim anum. ⁴⁸ Pāach Aai ūgthar chirajemjā chi wajapham aawai pāach chi chaainaujā ĩchab pāach Aaijō ō wajapha abat pāach khapeen dūi a jaaumajim anaabā.

Jesuu nem wajaphamta waupi jaautarr

6 Sīi pāach ō wajaug phēmkhīirpai chan oob chikham dakhīir nem wau-

miet ajim anum. Bigaaum khunnag mag-amkhiirpaita pārau mag nem wau num paar chan, maach Aai ügthar simua pāar wajapha ig iyüu abaju, ya muig eegarwe örau pāar wajapha ig iyüu numua ya amau pārag phag numjōta naawai.

²Magam uguata, dau aphuum khunnadamag nemdam deewaijā oob thumaam khunnag khakhapdō apimiet, sī jäg amach ëugar wajapha ig iyüu amkhiirpai culto ee wa kaaijā ee khāijā öor kha-panag dakhīir aajem khunn dënjö. Ar jäg amach ëugar wajapha ig iyüu amkhiirta aphuum khunnadam dūi ö wajapha aajem khunnan, ya örau amag phagbarmjōta numgui ajim anum, am ëugar wajapha iekha numua. Jägum khunnag khaniī Ëwandamau tag phagbarju.

³Dau aphuum khunnadamag nem inagdam deewai oob pāach khapeen pāach dūi chi wajapcharam khunnagjā jaumiet. ⁴Magju khāai warag pāach khaugpimaphanjō meraata deebat ajim anum. Pārau mag meraa deewaijā, pāar Aai ügtharmua pāar oo sim aawai, ichdëujā pāar eeg oob khaba eeg ooju a jaaujim anaabá.

Jesuu jägata maadëu Ëwandamag jëeuju aai nu a jaautarr

(Lc 11:2-4)

⁵Mag nem jajawagmamua ich Jesuu magjim anum: 'Pāach Ëwandamag jëeuwai, oob jäg sī chadcha magba numta Ëwandamag jëeu num amkhiir jäg öor dakhīirpai jëeujem khunnjö amiet ajim anum. Jākhunnan sī örag amach oomkhiirpaita culto ee maimua sī kaaijā eejā agjö Ëwandamag jëeu num anumua büjāaupaita ijējēb aajerramgui ajim anaabá. Jäg amach ëugar wajapha ig iyüu amkhiirta jäg num khunnan, ya örau amag phagbarmjōta numgui ajim anum, am ëugar wajapha iekha numua.

⁶Pari pārag mua jaaukhim: Ëwandamag jëeuwai, am dënjö khaba, pāach khāai-

jem thuur wai num khai, aar dubnaata pāach appai irig jëeubat. Mag pāach appai numjö naab mamu, maig pāar dūi sim pāar Aai. Mag pāar Ayau pārau pāach appai ichig jëeu num oobaawai pārag irua pāachdëu nem jëeu numjā deeb khaba deejugui ajim anum.

⁷Mag irig jëeuwaijā oob jäg par iupai Ëwandam iek ükha num anum khunn dënjö parhoobam iek maadëu igbaju ayaampata iekha nu amiet ajim anaabá. Amachigan jäg jëeubaadëm pua chuuu aawaita Ëwandamau ürchamach iek üurjempii aajerram ajim anum. ⁸Pārau ichig jëeuju nawe pāar Ayau ya pārau nem ig numjā khaphu sim aawai, oob am dënjö atcha iekha nu amiet. ⁹Magju khāai pāachdëu irig jëeuwai mugta jëeubat ajim anum:

“Ëwandam, püta maar Aai ügthar chiraajemü.

Puch appaita chadcha pekau chukhu chitum.

¹⁰Purugta marau maach dūi puchdëu ampierr apinaa puchta thumaam khunn Pörkhapim khōsi num.

Ügtharjā jäg puchdëu nem waupi jaau num appai waaujemjö, muig eegarjā thum puchdëu jaau simjōta apim khōsi num.

¹¹Ed ëepierr pua marag ich jäg khöjudam deebarju.

¹²Ëwandam, maar pekau thum chugpaabapüi,

maimua ar marau maach dūi khaigba abarm khunn dūi tag magum iek igba ich mag khīir okhoopääijemjö, maar dënjä khīir okhoobapüi.

¹³Oob pua uduraa chan maar pekau ee burrpi chiram.

Mag khāai warag maar thua wai chirsí, phithurg chukhu dösatau maar ichig paa aum ugua.

[Ëwandam, puchdëuta nem thunumun thum khap chirum.

Puchta chi jua thierrii,

maagwai puchpaita thumaam khunnau thö iekhaju aai num, mug atag paw-iajä ich mag.]”

¹⁷Magta jeeubat ajim anaabá ich Jesuu. ¹⁴Magnaa ichab, Chikhamnau päach düi khaigba aawai, párau am düi magum iekjä igba sii khüir okhoopüimün, magan maach Aai ügthar chiraajemuajä ichab páar pekau chugpaapüiwia tag magum iek igba ich mag khüir okhoopüijugui ajim anum. ¹⁵Mamü párauta päach khapeen wir aig perdonaabam chan, maach Aai Ewandamaujä páar pekau chugpaabamgui a jaaumajim aajem.

Jesuu surkhapi jaautarr

¹⁶Päach Ewandamag jëu khëwaag thach khöba surkhaawai, oob jäg sii amach eugar wajapha ig iyüu amkhüirpai nem waaujem khünjü jäsogau ökhüirjuumjü amiet ajim anum, mag oowi bigaum khunnau “Jāan Ewandamag jëu numua surkha naawaita jäg num” am ugua. Jäg amach surkha num khap amkhüirpaita ökhüirjuumjü aajem khunnan, ya örau amag chi phagamjüta numgui ajim anaabá, am igwi chadcha surkhaajem khunnau anum gaaimua. ¹⁷Magju khāai Ewandamag jëwaag surkhaawai, warag wajapha päach khüir sügpüinaa pör megbapüit, ¹⁸bigaum khunnau mag päach surkha num ni äbmuajä khap am ugua. Pārau magta amün, äba maach Aai páar düi simuapaita khap aju; maagwai ichdëuta ichab páar eeg oojugui ajim anaabá.

Ügthar augchëba naaimaag

(Lc 12:33-34)

¹⁹Muig eegarwe chan oob phatkhon wa nem inag pöm khāijä paarpaju ekhamiet. Muiguin nem thum polieu ārnaa khukhungaujä jëeumaajem; mag num düi nem jigmienaujä sii dubwia jïgkhamaaajemgui a

jaaumajim anum. ²⁰Magju khāai nem wajapha wau numuata phatkhon äkha phiemam düi nem inag pöm paarpamamjü abat, ügthar paimaawajä chadcha paraa naaimaag. Päach jam paaukhaimaawaim atheeta párau phatkhon phie numjü nem wajaphamta wau numün üu simgui ajim anum. Jam chan polieujä ärba, khukhungaujä jëeuba, ni nem jigmienaujä pöd jïgkhabam. ²¹Muig jëb gaai nuweta nem thum paraa aju khüirjuu khäyau ügthar paawaita nem thum paarpaju khüirju wënrümün, magan chadcha páar khüirjug äba Ewandam gaaita sim ajim anum.

Jesús iek maach daun ötdaujüta sim aajem maach mor gaai

(Lc 11:34-36)

²²Maach daun ötdaujüta sim maach mor gaai. Maach daujäata wajapha sim aiguin, nem thum dawaata oojem. Ich agjüta sim maach thäärjä. Ewandam iek ükhanaa maach thääarta wajapha sim aiguin, nem thum Ewandamau khösimmjüta waaujem. Mag num aiguin ararag ee numjüta numgui ajim anum. ²³Mamü magba agtha päach pekau ee numün, magan páran sii agtha khíchag ee jurkha jurkha numjüta num. Mag num aig pöd Ewandam düi naaju khaba numgui ajim anaabá, pekau eeta naawai.

Jesús iek Ewandamag wurpanaa pöd phatkhonagjä wurpaju khaba num aajem

(Lc 16:13)

²⁴Ni äbmuajä pöd patronnaan numiim khün chogkhaju khaba simgui ajim anum. Patronnaan numí akiin, iwiir äbpaita ürcha kha khösi aju. Ich agjüta sim ichab Ewandam düijä. Pöd párau Ewandam khirag wurpanaa, phatkhonag khāijä wurpaju khaba num.

Päär magta num chan Êwandam ipierraa khaba numgui ajim anaabá.

Khani khöju wa khani jüaju khäärjupiba jaautarr

(Lc 12:22-31)

²⁵ Mag nem khäär pogkhe jajawagma-mua magjim anum ich Jesuu: 'Oob párau "¿khani khöju wa khanta döjuuta maach mug numa?" a khäärjumiet. Wa magbam khai, ya khajúa chukhu num "¿Khani jüajuuta mug numua?" a khäärjü khäärjumiet ajim anum. Páarta nem kho-jem nem khäärjü wajaachanaa khajúa kháyaujá Êwandam dau na ürucha balee sísid aawai, irua párag oobamjöö abajugui ajim anaabá. ²⁶ Pääde ar nemchaaindam edjá ee úrr phophog aajem khäär oobat. Am phidkhajá phidkhaba aajeewai amach phathaudam ákhaagjá di chukhu num. Mag phidkhaba sí naajeeb mam, maach Aai ügthar chiraaajemuata amag phathaudam daumeraa dee wai simua am khee wai síjemgui ajim anum. Magum páar chará nemchaain jág thunum khäärjü ürcha balee naawai, ¿jága irua búurjá párag ooba abarju? a jaaumajim anaabá. ²⁷ Oob atcha páachdeü nem ig numta khäärju num amiet. Mag párau páachdeü khösimta ig num akhiinjá, ¿khaáfuta mug num aig mag ichdeü khäärju sim gaaimuapai ich meeju arr ür oradam ábpai khäärjü ich iipijü aai sí? ajim anum.

²⁸ Mag numta khajúa chukhu aawaijá ¿khanthee atcha khäärju num aajé? Pääde ar pamaardam ooihmu thunaajem khäärjubat. Amjá íchab búurjá phidkhajá phidkhaba, ni amach khajúa jüaju khäärjuwia ékhakha numjá aba aajem. ²⁹ Mag naab mam óor ábmuajá am düi barba aajem, ooi mug athee. Warrgar rey Salomón khararraujá phatkhon póm paraanaa nem wajaacham póm paraa aajerraujá pamaardam ooi mugjöö chan pöd khajúa jüaba

aajeemgui ajim anum. ³⁰ Pamaar jág ooihmu thunum edau wuubaaedemuapai khiugphébaadeewai sí khäärjemjá Êwandamau jág ooihmu wai síjemta, ¿jágwí páar pamaar khäär ürcha balee numua nem jéü numta irua deeba abarju? ¿Wa páachdeü jéü numjá pöd deebajupii aajéwa? ajim anum. ³¹ Oob atcha "¿khanta khoogáwa?" wa "¿khanta doogáwa?", wa magbam khai, "¿khandamta jüabaraag khai?" amiet ajim anaabá. ³² Párau khaphu numgui ajim anum, óor Êwandam iek úkhabam khäärnta magum nem thum khäärju phöbaademjá puaba síerrjéem. Mam páar Aai ügthar chiraaajemua párau nem ig numjá thum khaphu sim aawai páar chan warm khäärjü magbaju aai numgui ajim anum. ³³ Ába Êwandamau nem waupi jaau simpaita waunaa irigpaita páach düi ichdeü ampierr apibat. Párau chadcha magta amun, tagam nem páachdeü igbarmjá irua deeb khaba deejugui ajim anum. ³⁴ Oob atcha "¿Khanta nan khöbarju wa khanta jüabarju?" a khäärjumiet. Ag nawe khäärjuwiajá par khabahab ajim anum. Phithurgan áspapakhampierr oojem. Magua maadeü ag nawe khäärjuba awiajá, ichiita maadeü nem ig num chan chuk khabajugui ajim anaabá, magum khäärjuju aag.

Chikham jaupiba jaautarr

(Lc 6:37-38,41-42)

7 Chikham ígkham khöchgaupai chan oob chikham pekau phémiet, eeu Êwandamau páach chach num ed magum iek páachig igdukham ajim anum Jesuu. ² Páauta chikham jaaum khöchgau "Jään magta síerrum" amun, páachdeü chikham jaau numjó aju Êwandamaujá páar düi. Páachdeü chikham jaau numjó ich ag jaautarr iekhau Êwandamaujá páach khäär páar jaau thunumjugui ajim anaabá. ³ Mag

simta ʒjāgwi pua sīi puch khapeer dau ee pasurdam wai simta eerpa nūu aajēma, puch dau eejā agjō pasur pōmkham wai sim khaugba? Maachin nacha dich khīirjunaata iekha nūmguī ajim anūm. ⁴ ʒJāga pua puch khaperag, “Daai kakē, mua pu dau eem pasur noi aukhim” aju, puch dau eejā ag khāyau nem pōm sim joothu thunūm noi auba simta? ⁵ Khīirjug chukdam, nacha dich dau eem pasurta noi auba aajeab ajim anūm, wajapha oog; maimuan chadau jūrr dich khapeer dau eemjā agjō noipūi nūm. Magua dichts nacha khīirjuba aajeab chikhām jawaag. Dichjā agjō chirūm chan pōd dich khapeen jaauju khabam ajim anūm.

⁶ Magnaa mag jajawagmamua ichdēu-pai, ‘Saak khōriimjō sīsidūm khūn-nag oob mūg pāach peerduajem iek jaumiet, eeu magbam jāgūm khūn-nau warag pāach gaai mas adukham ajim anaabā. Mūg iekta nem thumaam khāai chi wajapharam aawai khūs-naanjō nem wajaphamjā aai abam khūn-nagjā oob mūg iek jaumiet, eeu warag sīi nem parhoobamta jaau nūmjō ag igwia khaigba iyūu adukhamgui ajim anūm.

Jāga aju aajē Ēwandamag jēeuwai

(Lc 11:9-13; 6:31)

⁷ Maimua īchab ich Jesuupai magjim anūm: ‘Puaba jēeubat; pāachdēu nem ig-barm Ēwandamau deejū. Pārau i jūrmūn, i baauju; i sim aar dubaag pāach weeu aupi jēeumūn, irua pāar weeu auju ajim anūm. ⁸ Pārau khaphū nūmguī ajim anūm, ar ōor nem jēeu paraam khūn-nagan deeb khaba deejem; ar amachdēu nem inag ig nūm puaba jūr nūm khūn-nau baaujem; maagwai īchab chi puertdi sirbaichēm khujā weeu auwia dubpiejem a jaaumajim aajem.

⁹ Pārau ābmua khāijā pāach chaairau thachdam jēeubaawai, ʒmokdauta

phēdeejū khai, thach awi? ¹⁰ Wa magbam khai, chaairau āwarrdam khāijā jēeu khitaawai, ʒnemkhōrta āwarr awi thōo deejū khai? Ni ābmuaājā mag chan abajugui ajim anūm ichdēupai. ¹¹ Magnaa, Pāar jāg ō ākhāraa khithēem khūn-naujā pāach chaainau nem jēeuwai, ʒnem wajaphamjā īgkhaba deeba aajē? ajim anūm. Pārau jāg deejem khai, pāar Aai ūgthar simua charā pārau pāach chaainag nem deejem khāaijā wajapharamta deebajup ajim anūm, ichig jēeu nūm khūn-nag.

¹² Magua mua pārag īchab mag chirūmguī ajim anūm: Chikhāmnau pāach dūi khaigba apimapha nūm khai, pāach garmuaājā oob chikhām dūi khaigba amiet. Ōrau pāach dūi apim khōsimjōta pāach garmuaājā am dūi abat ajim anūm. Moiseeu ley phā puatarr gaaijā magta jaanaa īchab Ēwandamau ich iek jaupiejerr khūn-naujā ich magta jaaujerr aawai, magta aju aai nūmguī ajim anaabā.

Ūgthar maajem khudan phīrkhi khitūm aajem

(Lc 13:24)

¹³ Ūgthar ōbērm khōsi nūm khai, puertdi phīrkhim garta dubju ēkhabat ajim anūm Jesuu. ʒJāgwi? Dōsāt aar maajem khūdta khudjā pōmnaa chi puertdijā nem wāg siejeewaima. Mag sim garta ōor pōm ērērēu aajem. ¹⁴ Pari jūrr ūgthar arrjem khudan phīrkhinaa chi dub nūm aram puertdijā phīrkhi khitūm. Mag sim aawai chadcha dubju phithur sierrūmguī ajim anūm. Magua īchab mag gar chan ōor pōm wētba aajem ajim anaabā.

Jāga ōor ō ajaug khaphū aajē

(Lc 6:43-44)

¹⁵ Kharin Ēwandamau ich iek jaupibaawaita i iek jaau wēnūrrūm

aajem khuunan chi sümienta mag wénurraajem. Magum khuun düi khüir khaphu abat ajim anum. Mag sísidumta päär khüguraag sii ovejadamjö daumeraa päär aig bëejem. Pari am ödiin sii khum nem oo wai simjöta sísidumgui ajim anum, päärjä amachjö amkhüir amach gar thereu awaag. ¹⁶Ich jäg miu gayam uva phierrba ni igojä ag bü gayam khabam phierrba aajemjö, amau nem wau num gaaimua pārau am khaphu aju aai num, öor wajapham khuuná wa öor khaigbam khuuná. ¹⁷Pārau khaphu num, nemjiir büun ich chë sim gaaimuata khaphu aajem, nemjö ajaphamú wa nemjö khaigbamú. ¹⁸Nemjö ajapham chan mie neeme chëba ni nemjö äkhāraamjä mie chukku khaba sierrum. ¹⁹Pārau khaphu numgui ajim anum ichab, nemjö äkhāraa chejemun thu wërpnaa juubaadee örpääjem. ²⁰Ich agjöta ajugui ajim anum Ewandamau mag sëukha nurrjëm khuun düijä, mag nemjö äkhāraamjöta naawai. Magua khaphu abat: Öran amachdëu nem wau num gaaimuata amachdëupai amach jaajem, öor wäjäauná wa öor khaigbam khuuná.

Öor thum chan ügthar öbërbam aajem

(Lc 13:25-27)

²¹Mag iekhakhagmamua Jesuu magjim anum ichab: 'Ar mürug "Señor, Señor" aajem khunjä thum chan Ewandamta thumaam khuun Pörkha sim aar öbërbam. Chi öbërju khuunan, ar mü Aai ügthar simua nem jaau sim ipierraa aajem khunpaita i sim aar öbërbjugui ajim anum. ²²Mag ed paawai öor pöm thunum eemua mürug par amach iphithur, "Señor, puu maar khaugbata sieba. Pu thür gaai marau pu iek örag jaaba aajeejeb. Pu juupaau khabajeb, marau öor mor eem

mepeerjä jur wërpnaa ag na örau ooba aajem nempa waaujerr. ¿Magtarra puu maar khaugba chirá?" ajurau ajim anum. ²³Pari magbaawai mua amag, "Mua chan büürjä päär khaugba chitum. Pääch sii pääch khöchagpierr nem khaigbampai wau sierrjëe arr khap, päadë warag päächta mü aigmua ërëubaadët" aju a jaaumajim anum, ich Jesuu.

Wounaan numí di ëutarr khuun

(Mr 1:22; Lc 6:47-49)

²⁴'Magua, äbmiecha paawai päräg mag chirumgui ajim anum, ich Jesuu: Chi müg mü iek ürnaa mua jaumam ipierraa nem wau sim wounan, woun äb khüirjug khaug sierrau durrkhudau ee ich dibü jukhanaa di ëutar-rjöta simgui ajim anum. ²⁵Mag durrkhu ee ëu sierr aawai, noseg pöm chëwia, dö pöm bëewia, phüäd pöm wëtarjä, chüababa ich mag sísijim anum, durrkhu eeta wajapha jukha dunarr aawai. ²⁶Pari jürr ar sii par jügupai mü iek ürnaa mua nem jaau chirumjä mü ipierraa wauba sim wounan, jürr agjö woun äb khüirjugjä chukku sii khömarii mosjä ee di ëutar-rjöta simgui ajim anum. ²⁷Ya ëu dunuisim ee noseg pöm chëwia, dö pöm aadëm düi phüpa wëbaadeewai, sii aphëbaadëjim anum. Mag, nem thumaa okhoojim aajem.

²⁸Chadcha Jesuu mag nem khüir pogkhe jaubarm ürwia siita öor jügder-raa naajim anaabá, ²⁹amachdëu üurwai Jesuu Moiseeu ley phä puarr jawaag chi khaphum khaphum aajem khuun khäyaujä jaau khaphücha jaamatarr aawai.

Jesuu woun äb kokobé bënëu sierr monaautarr

(Mr 1:40-45; Lc 5:12-16)

8 Mag durrsi gaai Jesuu örag jaau sii awia urbaau, öor pöoma i

ēudee wētjim anum. ²Mag i mamta i khīrphee woun āb kokobé bēnēu bar sim öbërchēwia i khīrphee jīepör phöbkhanaa irig, —Señor, pua khōs chirum khai, mūg phīedau warre mū gaaimua chugpaabapüi aichējim anaabá.

³Magbaa Jesuu i gaai purnaa, —Mua pū monaapüim khōsi chirum; monaau chirsí magan ajim anum irig.

Magbarm bürre chi phie kha dosos chirarr monaau sīsiewai mor wajappha aadējim anaabá. ⁴Magbaadeewai chi Jesuu irig, —Puch magbarm oob chikhannag jawangui ajim anum. Magju khāai nacha Jerusalén mawia Aai i jēeujem degam phadēg puch mor oopibaimá. Maimuan chad puch chadcha monaau sīsím thumaam khunnag khap amkhīir, Moiseeu iek phā puarr gaai jaau simjō nemchaain ofrendakha deebá ajim anum.

Jesuu Romaam capitán chog monaautarr

(Lc 7:1-10)

⁵Mag kokobé bēnēu sierr monaapüi-wia petaau, phöbördam Capernaum anum ee dubimajim aajem. Mag bar-baimam khaug athaawai capitán soldaun pör i aig bēewia ⁶irig chaigpamamua, —Señor, mū di aar aunaan wai chirum, mū chog. Sii put eepai pöd phiduba khērüm, kha chukhū khitaawai. Mag num düi kha machagaupata warag eeg pamam ajim anum, chi capitanau Jesuug.

⁷Magbaawai Jesuu jürr irig, —Oob khīirjum; mua pū chog monaapüain majugui ajim anum.

⁸Pari magbaa chi capitán garmua deeu Jesuug, —Señor, pū mapimaau-gau khabam, pari mū chadcha Ēwandam dau na üu khaba chirum, pū mū deg dubaag. Ich maupaimua mū chog

monaapüi jaaubá. Pua mag jaaumun, puch iekhau aawai i monaaubajupa ajim anum Jesuug. ⁹Muajā mūch gaaita khaphū chitumgui ajim anum, mūchjā ichab mūch pörnaan jua eegarpai chirawai. Mag chirab mamū, mūchdēujā ichab soldaun mūch jua eegar phē wai chirum. Makhun ee ābamug khāijā mua “Pet” aawai maajem, mū ipieraa; maimua deeuugjā “Pidú” aawai bēejem. Wa mūch chogag khāijā “Mugta abá” aawai mū ipierr aajem. Magua, maupaimua pua monaapüi jaaumun chadcha monaaju khaphū chirumgui ajim anum irig.

¹⁰Chi capitanau ich jüg daar mag iekhabaawai jügderraa aadēmua ich ēudee wētmar khunnagta, —Keena, pādē oobat: Mūg maach israelnaan ee mūg woun dēnjō ükha num chan mua agtha ooba chitumgui ajim anum ich Jesuu. ¹¹Chadcha mūg atag öor pöm durrpierram khunta maach jöoin Abrán khararr düi, Isá khararr düi maimua Jacob khararrpa ügthar Ēwandam düi ābam mes gaai ohood aphöbaadēju, i düi āba thach khoog. Maig thūnaaju: ed öbeerjem garm khun düi edau burjem garm khunpa maach meeun düi āba. ¹²Pari mag ed pāar chi israelnaanta chadcha Ēwandam thumaam khun Pörkha sim aar naaju aai numta, pāachdēu ükhaba num gaaimua pāachta jürr khimie durr barkhūipüiju ajim anaabá, amach khīircha. Mam barkhūibapāiwaita icharaucha pāar bīep jēbū abarju. Maigta mamag khaphöbaadēmun ich maig ich mag nūsim iekhau a jaumajim anaabá.

¹³Mag iekhapüiwi deeu chi capitanaug eerpanaa, —Puch diig petá; puchdēu āba mua puch chog monaaujupaita khīirju sīewai chadcha pū chog monaaujugui a ajim anum irig.

Mag Jesuu “Pɔ chog monaauju” abarm burre mam warp mor mas khērarrta chadcha monakkha aadējim anaabá.

Jesuu Pedro phaauhūan monaautarr

(Mr 1:29-31; Lc 4:38-39)

¹⁴ Maimua petaau, ich Jesús jürr Pedro di aar majim aajem. Mam barwi ooimaawai, ich chi Pedro phaauhūan mor mas khūumie paar thunum oimajim aajem. ¹⁵ Mag oobaimaawai Jesuu i aar mawi i jua gaai pɔbaawai, warre chi khūumie meeudubaadējim anaabá. Mag khūumie meeudubaadee, phiiduwi am jāogaagpajim aajem.

Jesuu ōor pōm monaautarr

(Mr 1:32-34; Lc 4:40-41)

¹⁶ Maimua ya edau khēubaadēm ee, ōor dōsāt bēnēu sīsidum khūun khaapaana Jesús aig waibēemajieram anum. Mag ich aig waibēe num khūunan, sīi par iekhaupai ōbeerpi jaaubaawai, mag am mor eem bēn khaigbamjā ōbeerpiinaa sīi khajapham khamor machgau sīsidumjā monaapūi maajeejim aajem. ¹⁷ Mag irua ōor monaumaajeran, warrgar Ēwandam i jaumie Isaías khararrau jaautarrjō, “Ichdēuta maach kha thūg ich gaai auwia, maach khamor machagjā chugpaapūijim” a simjō, chadcha ich ag eyaa ōbērmkhīir ajim.

Jesús dūi wēnurrām ig narr khūun

(Lc 9:57-62)

¹⁸ Mag ōor pōm bēe thunum khūunau ich phūr thuurbaadeewai Jesuu ich ag thurrdō eepai thoom igar ich arrpijim aajem, ich khapeenag. ¹⁹ Pari mag num ee Moiseeu ley phā parr jawaag chi machnaan eem āb bēewi irig, —Maestro, mūun pɔ mampierr pɔ dūi chitam khōsi chirum aichējim anum.

²⁰ Magbaa jürr Jesuu irig, —Puchdēu mag mɔ dūi mam khōsi chirum khai, marrau magan; mamu

purug jaaukhimgui ajim anum: Mɔ khāyau pabū eem nemchaain amach khāaijem jēbdi paraam; nem ichpanjā kheupaawai amach khāaijem khāidu wai sīsidum. Mamu mɔch chi Emkhooi Iewaa chan mɔg chitum aig khēubaadeewai khāyaag wajapha werba chiraju didamjā chukhu chitumgui ajim anum. Pujā mujō magta chitam khōsi chirum khai, marrau magan ajim anum.

²¹ Magbaawai āb mag khapan thunum ee dūi i iek ūraag i ēudee nurrajeran jürr irig, —Señor, mujā pɔ dūi chitam khōsi chirum, pari idēu nacha mɔch aai aar mawia i dūi chirum apibá ajim anum. Mɔg atag mɔch juadamaucha jōoi aukhēr pɔabajeen chadau mɔ pɔ dūi ogduba chitajugui ajim anum.

²² Magbaa jürr Jesuu irig, —Magju khāai warre mɔ dūita marrau ajim anum. Idēu ar jāg amach Ēwandam iek ūkhamaaugau chi thōmjō num khūunagta amach binaan bēppibá ajim anum irig.

Jesuu phū dūi phūas thumbapitarr

(Mr 4:35-41; Lc 8:22-25)

²³ Mag ich arrpibaawai, ya wētumua Jesús am na jap ee waaidubaadeewai, chi khapeenau i arrjim aajem. ²⁴ Ya mag dōjarr paaukhabaadēm eeta, dēgōlp phūas meeukhabaadēwi phūas theega japau pōd āwatbajujō aadējim aajem. Pari mag thunum ee ich Jesús khāi jōrrajim anaabá. ²⁵ Magbaawai i khapeen āaur khūunau i phiriupūyaan wētvia irig, —Señor, phiidubaad. Ya maach khōogpabahaba. Maar khaigpēr athā ajierram anum.

²⁶ Magbaawai ichdēu amag, —¿Khantheeta atcha jāphierr numa? ajim anaabá. Jāgan pārau chan mɔ pāach dūi chitamjā khaugbata naab ajim anum, jāgcha jāphierraag.

Magnaa phiidawia phüug meerrau sīunaa ichab chi phūasagjā meerrau sīubaawai, tag phūjā wēba, phūasaujā baupa khaba, warre sīi dōjā meuu jōisijim anaabá. ²⁷ Jesuu amach dakhīir magbarm oowia dauderraa nūmua amach wir aigpaita, —Keena, ¿khanim wounta jāg mūg phūasaujā i ipierraanaa phūujā i ipierraata nūma irua iekhaawai? anaajim aajem.

Gadara durr dōsāt dau eerpamieu baarjerr khūn numí Jesuu monaautarr

(Mr 5:1-20; Lc 8:26-39)

²⁸ Mag wētmaa awia, ya thoom igar Gadara durr paaukhabaimaawai, wounaan numí dōsāt dau eerpamieu bar sīsidum khūnta ujā aarmua öbërdutkhachēwi, chi Jesús sim dakha bëejierram aajem. Mag sīsidumun sīi pabü eem nem maach khoojem khūnjōta sīsid arr aawai mag am nūm gar öor dichju akhūr aajeejim anaabá. ²⁹ Mag i dakha bëewi i thürcha thürthürnaa irig, —Jesús, Ēwandam lewaa, ¿khantheeta pū maar dūi mūgbaichēma? Mūgwaiwe chan oob maar chig a chiram ajierram anūm, mag chi dōsāt bën wai narr khūnau.

³⁰ Maigmua warpcha khaba khūsnaa khapan phathau jur khö wēnurrājim aajem. ³¹ Chi mepeenaujā makhūn khūsnaa maig wēnurrūm khaphū narr aawai warag Jesuug chaigpanaa irig, —Pua maar jurkhūyaagpam khai, idēu warag jākhūn khūsnaa eeta marag dubpibá ajierram anūm.

³² Magbaawai Jesuu amag, —Magan jākhūn khūsnaa ee dubjurauma ajim anūm.

Magbaawai makhūn mepeen makhūn wounaan eemua öbërdutkhawī jūrr makhūn khūsnaa eeta dubphöbaadējim anaabá. Magbaawai sīi pör lököomjō parhooba

thürrdöog khaphig phöbaadēwi dö ee durbagkha sīi khūsnaa khapan khēu khuurbū khëchjierram aajem.

³³ Magbarm oowi, chi khūsnaa thua narr khūn jāphierrwi, phöbörög khaphig phöbaadēwi, mag wounaan numí dōsāt dau eerpamieu sīsid arr mor eem mepeen öbërdutkhawī jūrr khūsnaa ee dubtarr thumaa phöbör eem khūnag jaumajierram aajem. ³⁴ Magbaawai chi phöbör eem khūn khapan ag bürre chi Jesús aar wētwi warag ichta maigmua jūrr deeam durrag mapi jaaujierram aajem.

Jesuu woun āb khapá juser khitūm monaautarr

(Mr 2:1-12; Lc 5:17-26)

9 Mag öor mor eem mepeen jurkhūiwi, deeu ich khapeen dūi jap ee pawī durbabaadeeu, deeu thoom igar ich sierr phöbör ee sīeimajim aajem, Capernaum phöbör ee. ² Mag i barbaichēm khaug athaawai woun āb sīi khapá juser khitūmta pa buurkham gaai i aig aibëejierram aajem. Mag ich aig aaunaan wai barbaichēm oowia, chi wounaan ö akhaar āba iruata amach aaunaan monaapūiju khaphū sierr aawai, chi khapá juser khitūmūgta, —Onee abá, pū pekau ya thum chugpaa sīsimguī ajim anūm.

³ Pari Jesuu mag iekhabarm ürwia, Moiseeu ley phā puarr jawaag chi machnaanjä aig thunarr aawai, amach ödegpai, “Mūg woun maachjöpai siēwai mag iekhaju khaba simta ichta Ēwandamjō mag iekha sim” a khīirju naajim anaabá.

⁴ Mamū amau mag khīirju nūmjā Jesuu khaphū sierr aawai magbaawai amag magjim anūm:

—¿Khantheeta pāar jāg thāar khaigbata khīirju sīsid aajēma? ⁵ ¿Wa mag pekau chugpaabarmjä dau daau ooba naawai pārau khīirjuawai chadcha phithurg chukhu thumaam khūnau

mag iekhaju aai n̄m a n̄wa? Chadcha thumaam kh̄nau mag iekhaju aaima. Mam̄ mua irig “Phiid̄wi d̄urd̄ abá” akhiin, ōrau amach daúacha oaju, i monaau s̄si wa monauba kh̄ij̄ ich mag s̄sim. Magua p̄rau cha mua jawaagpamj̄o chan abaju. ⁶Mam̄ m̄ch chi Emkhooi Iewaata chadcha Ēwandamau juapá deetarrau m̄ig eegar ōor pekau chugpaagj̄a jua theeg chir̄m khap amkh̄ir, p̄rag oopikhimgui ajim an̄m.

Magnaa chi khapá j̄ser khitumugta, —Phiid̄ubaad, maimua p̄ch put juur-wia p̄ch diig petá ajim an̄m.

⁷Jesuu ichig magbaa chadcha chi khapá j̄ser khitarrau i ipierr nem moná phiid̄ubaad̄wi ich diig petajim anaabá.

⁸Magbarm oowia aig narr kh̄n daud-erraa n̄isijim an̄m. Mag n̄m iekhau warag Ēwandamagta, “Ühcha j̄agbarm, Ēwandam. J̄an p̄ch jua theegauta m̄g wounag j̄agpibarm” ajerram aajem.

Jesuu Leví ich d̄üi ěurrtarr

(Mr 2:13-17; Lc 5:27-32)

⁹Mag āb khapá j̄ser khitarr monaap̄üwi b̄euta, ōrau gobiernoog d̄bpaar phagaan b̄ejem mes gaai m̄ oo chir̄m ooch̄ejim ich Jesuu, mag gobiernoog ōrau d̄bpaar paraa n̄m j̄eu n̄m phidagta phidkha chirarr aawai. Maig m̄ oobaicheewaita ich Jesuu m̄ th̄rcha th̄rnaa, —Mateo, m̄ d̄üi marrau ajim.

Magbaa chadcha m̄ i d̄üi mawia ich mag i b̄ü ogd̄ba chirsijim.

¹⁰Ag khur maach ich d̄üi ogd̄ba w̄n̄raajerr kh̄n thum āba ich Jesús d̄üi m̄ di aig thach kh̄o naajim. Mag maar thach kh̄o n̄m aig ĩchab ōor kha-pan m̄ khapeen m̄ phidkhaajerrj̄o Romaam gobierno athee d̄bpaar j̄eujem kh̄n d̄üi s̄i ōor amach khaigba n̄m gaaimua agj̄o th̄rph̄oo aajem kh̄npa b̄ewi maar aig ābam mes gaai ohood

aich̄ejim. ¹¹Mag oobaawai, Moiseeu ph̄a p̄atarr wajapcha ũrkhaajem kh̄n̄j̄a aig narr aawai, j̄urr mag maach chi Jesús d̄üicha w̄n̄raajerr kh̄n̄magta, —¿J̄aga j̄ag p̄aar maestro s̄i d̄bpaar j̄eumien d̄üi pekau p̄m s̄isid̄m kh̄n̄pata āba thach kh̄o s̄i? a j̄eujerram.

¹²Pari amau mag j̄eubaich̄em ich Jesuu j̄a ũr sierr aawai amag magjim:

—Chi kha monakha n̄m kh̄n̄nau chan doctor igba aajem; mor masi n̄m kh̄n̄nau doctor iigem ajim amag.

¹³Maimua magjim ĩchab:

—Wajapha kh̄irjunaa Ēwandam iek ph̄a sim gaaim mua jawaagpam khap abat. Chi ph̄a sim iek gaai Ēwandamau mag sim: “Muan p̄ragan s̄i nemchaainta kh̄chnaa m̄r̄g j̄eu n̄m aju kh̄ai, p̄ach khapeenta ũrcha dau aug khaug paraa apim kh̄osi chir̄m” a simgui ajim Jesuu. Maguata muaj̄a am pekau p̄m n̄mj̄a igba, am d̄üi thach kh̄o chir̄mgui ajim. M̄ chan b̄urr̄j̄a pekau chukhu wajapha khith̄em aajem kh̄n̄ juraanj̄a b̄eba, m̄n̄ ōor pekau p̄oma khith̄em kh̄n̄ peerdu awaanta b̄ejimgui ajim, kh̄irjug iur aumkh̄ir. Maguata mag ōor pekau p̄m n̄mj̄a igba, am d̄üi thach kh̄o chirabahab ajim, amj̄a Ēwandam d̄enkha awaag.

¿Khanthee thach kh̄oba surkhaju aai n̄?

(Mr 2:18-22; Lc 5:33-39)

¹⁴Maimua ya ōb̄er ph̄obaad̄em ee, Juan chi ōor p̄or choomie d̄üi w̄n̄raajerr kh̄n̄ b̄ewia Jesuug j̄euch̄ejerram:

—¿J̄agwi maar maimua fariseonaanj̄a agj̄o Ēwandamag j̄eu kh̄ewaag ũiba surkhaajemta, p̄ khapeenta surkhaba aajemma? aich̄ejerram irig.

¹⁵Magbaa Jesuu amag magjim:

—¿P̄rau kh̄irjuawai jua p̄r n̄m aig ōor th̄rkh̄uitarr ōkh̄irjuu thach kh̄oba naaju aai n̄ chi jua p̄r sim woun am d̄üi

sim aig? ajim amag. Magnaa ichdēupai, Ich agjōta nūmguī ajim mū khapeenjā. Am ökhīirjuu ajuun, mū am jaajō am dūi chitum pūr atham ed gayan chadau amach khīrauta surkhawia īchab am thachjā khōba nūisip aju, gaai machgau. Mamū mūgwaiwe chan am surkhaju khaba nūmguī ajim, agtha mū am dūi chiraawai.

¹⁶ Pāadē khīirjubat. Pāran chadcha pāach jōinau jaaujerrjō thach khōba surkha nūm. Mamū pārau jāg mua iek iur jaau chirumjā khōsinaa agjō warrgarm khīirjug chi jōoijā agtha khōsi wēnurrumun, magan mag khīirjugan sīi put iur auwia jūr khajūa jōoi gaai phēekhabarmjōta sīsimgui ajim. Ābmua khāijā put iur khajūa jōoi gaai phēekhahiin, mag put iur i pāchdūbaadēmua chi kha sim ee thūrrdūbaadee, warag ich warr sīerr khāaijā nem wāg sīsijugui ajim amag. Magua chi mū iek ūkha simua chan mūg iek iur mua jaau chitumjā ūkhanāa pōd amach jōoin ijā agjō ūrkhaju khaba simgui ajim, chi Jesús garmua. ¹⁷ Mūg mū iek ūkha nūmun vino nemhēu iur ee pūajemjōta simgui ajim. Pārau khaphū nūm, vino ōrr pōd nemhēu jōoi ya chi pūajem ee pūju khaba sim. Mag pūkhiin, chi vino ōrr achpabaadeewai, chi nemhēu jōoirāa sīewai, āwatba jēgdūbaadee, chi vinojā ārbaadēm dūi chi nemhēujā ya tag serbiiba sīsijugui ajim. Maguata vino ōrran agjō nemhēu iur eeta pūajem; maagwai nemhēujā jēgdūba, chi vinojā ārbamgui ajim, mag ichig jēeuchētarr khūnag.

**Jairo kha, maimua ūi ābmua
Jesús khajūa gaipai pūrtarr**

(Mr 5:21-43; Lc 8:40-56)

¹⁸ Mag Jesús agtha Juan pōr choomieu ōor pūitarr dūi iyū dūnūm

ee, maach meeun eem judío āb chi pōrkha sim bēewi sīi i khīirphee kanieu phōbkhachējim. Mag phōbkhachēwi irig chaigpamamua, —Chaigpai mū khadam chugpajimgui ajim. Pari pua mū di aar manaa i gaai pūrimakhiin, mua khaphū chirumgui ajim, pua deeu i iuu auju.

¹⁹ Magbaawai Jesús phiidūwi petaawai maach chi khapeenjā i dūi wētjim. ²⁰⁻²¹ Pari mag wētum ee, ūi āb phōmieu bar sim bēewi meraa ēugarmua i khajūa i gaai pūrchējim, ich ōdegpai “Nau i khajūa gaai pūrbarmuapai mū monaauju” a khīirjuwia. Ich mag ūi doce años mag phōmie dūi sīejim, būrjā chugpaa khaugba. ²² Pari mag ich gaai pūrbaichēmjā khaphū sīerr aawai ich chi Jesuu irig ewag phūrba oonaa, —Oob chigaa am; mua pūch monaauju khaphū mū gaai pūrchētarr gaamua, ūu pū monaauwi peerdūjā peerdū ūisibahab ajim chi ūirag.

Mag, chadcha Jesuu magbarm būrre mag ūi monaau sīsijim.

²³ Maimuan chad warag ērēubaadēwi, chi binaandam wai narr di aar barwi oomaawai, ökhīirjuu nūm iekhau sīi ūrrsirpa jēb thūnūm dūi gaai machgau biēp sereu thūnūmta oimajim, amach i arr aawai. ²⁴ Magbaawai amag, —¿Khantheeta jāg thūnūma? Chaii meeba sīta khāi sīebahab ajim. Magnaa, Jōpcha dawag ērēubaadēt ajim amag.

Pari irua mag iekha sim ūrwia aig thūnarr khūnau warag i wau iekha naajim. ²⁵ Maimua ōor thum dawag öbeerkhapūiwiā, chi binaandam aar dubwi, i juadam gaai pūrbaimaawai warag dūi pūr phiidūbaadējim. ²⁶ Mag irua chāi phiriū autarran ich ag durr ee warpham magweta bīi jōisijim.

**Dau khīsu khithēe arr khūun
numí Jesuu dau monaautarr**

²⁷ Mag Jairo kha deeu iiu auwia petaau, dau khīsu khithēem khūunta numí i ēudee āāag wētjim. Mag āāakhamua, —Jesús, pūta rey David khachitarr ag chaain ewagam khūun lewaa marau nū narr; maar apdurrum maar dau aug khaugbahur aajeejim, amach dau monaaupāain bēemkhīir.

²⁸ Pari Jesús warag ich jēer sierr diig majim. Pari magumjā pūaba i ēudee wētwi, ich aar bardutkhabaimaawaita, amag, —¿Pārau khīirjuawai mua chadcha pāar dau monaaupūiju chirú? a jēeujim.

Magbaawai amachdēu, —Ēera, marau khaphū nūngui ajierram, chadcha pua maar dau monaaju.

²⁹ Magbaawai Jesuu am dau ēu aaitū aaitūnaa, —Mua pāach dau monaaupūijuuta pāachdēu khīirju narr aawai chadcha pāar dau monaaupūikhingui ajim amag.

³⁰ Mag chadcha irua magbarm būrre amach numwe sīi daujā wajappa aphōbaadējim. Maimua Jesuu amag būurjā bithurgam khūunag jaaupibajim mag amach dau monaaubarm.

³¹ Pari magtarra, sīi aigmua ōbēr phōbaadēwi ich mag durr eepain amach wēnurrūmpierri jaumajierram anaabá, jāga Jesuu am dau monaaujī.

**Woun āb pōd iekhaba
khitarrta Jesuu iekhapitarr**

³² Mag dau khīsu khithēe arr khūun Jesús aig naawi daau paaukhabaadēm ee, jūrri woun āb pōd iekhaba khitumta i aig aibēejierram. Ma pōr bēnmie paraa sīejim, dōsāt bēn. ³³ Mag ich aig waip-ierrwai mag bēnjā Jesuu jēu werbajim. Magbaa mag meu meraa sierrta nem meu ōphērg ich mūg iekha sisijim. Magbarm oowi ōor dauderraa nūm iekhau,

“Keena, mūig Israel durr chan maach ee ag na maadēu mūg ooba aajerr īsta chadcha maadēu mūg oo nūmwai” aajeejim jūrriam khūunau.

³⁴ Pari bithurgam khūunau sīi mag durrum ee, jūrri fariseonaanau warag am ichaaur, “Jā sīi dōsātnaan pōr dūi khapeerka siēwaita ag juapaauta irua jāg ōor mor eem mepeenjā dau daau jūrkhūi siēbahab” aajeejim.

**Ēwandam iin jaaaju pōoma thūnum;
mamū chi jaaaju khūunta chukhum**

³⁵ Jesús phōbōrpierr nūrrumua didam khapan khaba khēkhēdēm eem magwe phūurdū nūrraajeejim. Mag nūrrumua Ēwandam iek jaaujem deg dubwi maach peerduajem iek jaaumamua, “Ēwandamta maach thumaam khūun Pōrkhaimeu sim; magua irigta idēu pāach thāar ajaug paapibat” a jaaueejim. Mag nūm dūi īchab ōor khamor machagjā khīirpierr monaumaajeejim, kha mamachdōgpa.

³⁶ Mag nūrrumua sīi ōor pōoma oveja chaaindamta chi thūajā chukhu sīi dau aphū parhoob aaidū thūnūmjō oobaawai, am dau aug khaugwi,

³⁷ maar ich khapeenagta, —Chadcha Ēwandam i jaaunūmūn, arrodō pōm phur wējōmjōta phidag pōoma simgui ajim. Mag simta chi jaaunūmūnraju khūun chan khapan khabata durrum.

³⁸ Magua muan pāragan Ēwandamag jēebat a chirungui ajim, warag ich i jaaaju khūun khapan jōphēecha ich i jawaan pūimkhīir.

**Jesuu ich dūi ogdūba
wēnūrramkhīir doce jūr autarr**

(Mr 3:13-19; Lc 6:12-16)

10 Biek āb Jesuu maach ich khapeen doce ich dūicha ogdūba wēnūrraju khūun ich aig thūrkhā auwi maachta mepeen khāaijā jua theeg ūrcha apijim, bēn ōor mor ee sīsīdūmjā

maach jua jümpiba jür wërpnaa, aaunaanjä amach khamor machagpierr monaaunaa, sïi pa mamachdögjã monaaumamkhïir.

²Mag maach ich iek jaaumkhïir ichdëucha doce jür autarr khüun mukhüun ajim:

Simón, (ichpai Pedro a thüürjem);

Andrés, chi Simón eem;

Santiago, jöoi Zebedeo iewaa, (ichpai ichab Jacobo aajem);

Juan, agjö jöoi Zebedeo iewaa, Santiago eem;

³Felipe,

Bartolomé,

Tomás,

Mateo, gobierno dëbpaar jëeumie arr, (ajapcharan muchma, muchpai ichab Leví aajem);

Santiago, jöoi Alfeo iewaa, (ichpai ichab Jacobo aajem);

Tadeo, ichpai ichab Lebeo a thüürjem;

⁴Simón, celotenaan ee sierr; maimua Judas Iscariote.

Maagwai maadëu khaphü chirarr akhiin, iin mag Judas Iscarioteeuta thethem khüunag Jesús pür deeju ajima, i thöomkhïir.

Mag doce ichdëu jür auwi püitarr khüun

(Mr 6:7-13; Lc 9:1-6)

⁵Makhüun doce ich Jesuucha jür autarr khüunta ichdëucha püijim. Pari mag maar püyaagpamua marag, judionaan khabam khüun ee chan wëtpiba, ni Samaria durrar phöbör eejã wëtpiba jaaujim.

⁶—Magju khãai maach judionaan ee Ēwandam iek ükhabagau oveja pap chukhu okhoo wënürümjö thünüm khüun eeta ërëubaadët ajim. ⁷Mag wënürümua amag, “Ēwandamta thumaam khüun Pörkhaimü sim; päar peerdüju khai, irigta udüraa päach Pörkhapibat” a jaaupetat ajim marag.

⁸Magnaa aaunaanjä monaaunaa, kokobé bënëu sïsidümjã monaaunaa, öor chi meemjã deeu phiriu aunaa, öor mor eem bënjã jëu wërppetat. Pãrag magamkhïir mua much juapã sïi parta dee chirum aawai päachdëu öor düi mag num paarjã oob jëeumiet ajim marag.

⁹Mag jajawagmamua, 'Oob agumua nem përkhoog awi phatkhon khãijã arrmiet. ¹⁰Ni khüd jãrr thach khoogjã oob phiejãb arrmiet ajim. Khajüajã päach mor gaaim appai arrwi zapatjã päachdëu jüa num appaita athaadët. Bordonjã chukhu ich jãg ërëubaadët ajim. Mua pãrag mag chirumun, päachdëu am düi wajapha num khüun öraupai agjö pärau nem igbarmjã khap naaju aawaita büürjã nem arrpiba chirumgui ajim.

¹¹Phöbör ee päach dubimaawai, wa sïi didam khapan khabam aig khãijã päach barimaawai, khap aag nacha jëu oobat, khai di aigta päach jëerimaju aai nü a khap aag. Mag päach jëerbaimam degpai naawia ërëubaadët a jaaumajim, sïi parhoob dipierr khãi wënüruba.

¹²Mag päach jëerimaju di aig bari-maawaijã wajapha saludaabat ajim chi di khüun düi. ¹³Chadcha amau mag päar amach aig jëerpimun, päach Ēwandam düi khöinaa wënürümjö amachjã i düi khöinaa naaju. Magbam chan amachta warag Ēwandam düi khöinaa ajujã khaugba nüisiju. ¹⁴Maagwai päach amach aig barpiba ni sïi päach iekpaijã ürmapha abawai mag di aigmua wa mag phöbör eemua khãijã ërëubaadët ajim. Mamü mag wëtaagpamuajã warre amach dakhïirwe päach bü gaaim jëb üürphë üürphënaa amag, “Päachdëu jãg ürba abarm gaaimua Ēwandam düita khïir khap abat” a iekhawia ërëubaadët ajim. ¹⁵Mü cha iekha chirum iekhau, mag amau päar igba, ni päar iekjã ürmapha abarm jürran warrgar Ēwandamau Sodomapien düi maimua Gomor-

rapien dūi atarr khāaijā am gaai athu-uchata burru a jaumajim ich Jesuu maachigcha.

Mag ichdēu pūitarr khūun phithurg wauju jaautarr

¹⁶ Mag maar pūyaagpamua īchab marag magjim: 'Mua chadcha pāar pūi chirum, pari mū iek ūrbat ajim: Pāran sīi oveja chaaindam khum nem thunum ee puakhuuibapūimjōta abarm, ōor khaibagkham eeta wēnurrāju aawai. Magua, much imeerba muan pāragan, khīirjug khaug ichkhumjōta abat a chirum. Mag naab mamū īchab khīir machag chukhu duburdamjō abat ajim.

¹⁷ Khīir khaphū wēnurrathū. Pāran ōrau pur arrwi Ēwandam iek jaujem degam chi thethemnaanag deebaimap aju. Magbaa amau pāar wujā wumaju. ¹⁸ Mū gaamua pāar khaibag waumkhīir, ōrau pāar gobernadornaan aarjā arnaa reinaan aarjā aharr aju. Pari mag chi thethemnaan aar pāach arrwai, ūu pārau amag ūrmkhīir mū jaanaa sīi judionaan khabam khūunagjā mū jaajurau. ¹⁹ Pari mag chi thethemnaanag pāach pur deewaijā oob pāach kōit pāachdēupai iekhaju khīirjuwia ag nawe, "¿Mū khan ata iekhajuwa?" a khīirjumiet ajim, ya pāar iekhaagpaawai ich Ēwandamauta ichdēu khap pārag iekhapiju aawai. ²⁰ Mua pārag mag chirumun, pāar Aai ūgthar sim ag Akharauta pārag iekhamkhīir khīirjug deēju aawaita mag chirumgui ajim.

²¹ Mag jaran wir aig khod ābam khūunjā chi ūkhaba sim garmua ūu mū iek ūkha khērūm thethemnaanag jaupūimajugui ajim, ich khodpai wir aig thōomkhīir. Amach dēnnaanā agjō mū gaamua thōomkhīir thethemnaanag jaupūimaawai chi dēnnaanaujā ich agjō aju amach chaain dūi wir aig. ²² Mū gaamua thumaam khūunau pāar

oomappa aju, pari ōrau pāach dūi mag numjā magum iek igba warag Ēwandam dūita ubūnaa ich gaai magum dichpi athamun, ūu peerdūwi ūgtharcha ōbērjugui ajim. ²³ Pāach num phōbōr ee pāach thet purbaichee jūrr deelum phōbōrōg ērēupetat. Mag wēnurumua mūg Israel durr phōbōr khapan nunūidum ee durju jur wēnurrawaijā, pārau phōbōr thum phūurpūiju nawe much chi Emkhooi Iewaa deeu pāar ee chiraichējugui ajim, magbarm aigmua Ēwandamta ōor thāar ee chi Pōrkhaju aai sim khap apieg.

²⁴ 'Mag pāach dau aphūu aju anum ūurwaijā oob jūgderraa amiet ajim. Pārau khaphū numgui ajim, eeu nem khaug simua chan ich maestro khāai atcha nem khaug khaba, ni sīi chikham chogkha simjā ich patrōn khāai ūrpai khaba sējem. ²⁵ Magua, āb khāijā chadcha ich maestroou jaau simjōta nurum khai, magan chi maestro dūi aajemjō aju i dūijā. Jāga chi patrōn jōoi dau āaukha num ee chi chognaanta daupii abarju. Maguama, much pāar Pōrkha chirumug ōrau mūun mepeen pōr Beelzebū dūita chirum a iekhaajee-wai pārag charā amau athuucha khaigba iekhajugui a jaumajim maachigcha.

Khaita ōkhō aju aai nū

(Lc 12:2-7)

²⁶ 'Mūg jēb gaai maach wounaan āba thunum khūun oob ōgkhamiet, pāach thōoju khīirjuwia. Amaun mūig eegar amachdēu pāar dūi mag khaigbanaa parhooba khāijā iekhabarmjā sīi ich mag khīir okhoojupii aju. Mamū magtarr iekhan mūg atag paawai Ēwandamau deeu eupemjō ēduu auwia thumaam khūunag ūrpijugui ajim. ²⁷ Mag pāar dau aphūu ajujā chadcha īs mua meraamjōta jaau chirum, maach appai. Mamū pāach peerduajem iek pāachig jaujem chan ikhua jaaba, thetta jaupetat ajim, thu-

maam khunnag ūrmkhīir, mag chi ūr n̄m khunnau pāach dūi khaigba ajujā khīirjuba. ²⁸ Amau pāar chi ūr̄m̄n chadcha thōoju awiajā thōoju; pari pāar akhaar chan pōd thōo aubam. Maḡm khunn oob ōgkhamiet ajim. Magar- rau ōgkhaju awiajā pāach chi ūr̄m̄jā thōowia pāach akhaarjā khīmie durr ich mag sierramkhīir barpūyaagjā jua theeg sim̄n chadau, chadcha ōkhō abat ajim, Ēwandam igwi.

²⁹ Pārau khaph̄ n̄m, nemchaain- dam par erraam gaai pēr aaujem. Pari mag baleebamjō khithēe ab mam̄, maach Aai ūgthar chiraajemua thōpibam aig chan ābjā thōba aajemgui ajim. ³⁰ Maḡm pāar charā nemchaain khāaijā ūrcha balee naawai pāarta irua wajapcha thua wai s̄iejem. Ichdēun pāar pōrbū khapanagjā khaph̄ wai s̄iejem. ³¹ Magua, oob atcha pāach khīirjumiet; pāarta nemchaain khāaijā ūrcha balee naabahab ajim.

**Meerba Jesús dēn am̄n
ichdēujā amjā i dēnēuaju**

(Lc 12:8-9)

³² Āb khāijā m̄ igar s̄iewai ōor dakhīirjā meerba m̄ iek ūkhaajem a jaau sim wounan, muajā īchab m̄ch Aai ūgthar sim dakhīir, “Jāan chad- cha m̄ garm̄u” ajugui ajim. ³³ Mam̄ jūrr ābmua khāijā ōor dakhīir m̄ igwi “M̄ chan i igarm khabam” a sim wounan, muajā īchab m̄ch Aai ūgthar sim dakhīir, “Jā chan m̄ dēn khabam, mua i khaugba chit̄m” a iekhaju ajim.

**Chi chaairaujā ich dēnnaan igar
khabaaju jaautarr**

(Lc 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Oob pārau, m̄n̄n s̄i m̄g durr gaai ōor khōinaa bibigagjā chukhu apiegta bēejim amiet. M̄ chan pāar khōi- naa apieg khaba, warag iek phithurg apiegjōta bēejingui ajim ich Jesuu.

³⁵ M̄ m̄ig m̄g durr gaai bēetar- ran, m̄ch iek gaaimua chaain chi emkhooinjā amach aai dūi khaigba, chi ūn̄inaujā amach ād dūi khaigba maimua chi āignaanjā amach phaauhūan dūi khaigba jūrr chikham ichaaur aadēph̄m gaaimua iek phithurg apiegta bēejingui ajim. ³⁶ Wajapcharan deem khunnjā khaba, dich wir aigum khunn̄paita kha ukhur thūnaajugui ajim, iwiir ābmua m̄ iek ūkhamapha aadēph̄m gaaimua.

³⁷ Ābmua khāijā ūrcha ich aaita m̄ khāai khōsi wa ich ād khāijā m̄ khāaijā ūrcha khōsi sim chan magan mag woun chan m̄ dēnaju khaba simgui ajim. Wa magba m̄uta ūrcha khōsiaju khāai, ich iewaa wa ich kha khāijā ūrcha khōsi wai sim wounjā m̄ dēnaju khaba simgui ajim īchab. ³⁸ Chi m̄ dūi n̄rram khōsi simuan warre ich phithurg au n̄rra- jujā khaph̄aju aai sim, m̄ gaaimua chikhamnau ich thōoju khaph̄ awiajā ich mag m̄ bū ogd̄ba n̄rraju aawai. Mag āwatbaju chan parta idēu khōs m̄ dūi sim a iekhajugui ajim. ³⁹ Ar m̄ gaaimua būrjā phithurg aumapha sim chan meem edjā ūgthar ōbērbam. Mam̄ ar mua nem jaau chir̄m̄ waum khōch- gau wa m̄ gaaimua khāijā dau aph̄n̄ abarm̄n chadau ūgtharcha ōbērjugui a jaaujim maachigcha.

Regalo deejū

(Mr 9:41)

⁴⁰ Mag iekhakhagmamua marag, Pāar m̄ iek jaau wēn̄rr̄m̄ aig, ōrau ūta pāar amach aig baarpinaa pāar iek ūr̄ n̄m̄n magan m̄pata īchab ūd̄n̄r̄ amach aig barpi n̄m̄gui ajim, muata pāar p̄i chiraawai. Mag amau m̄ujā amach aig barpi n̄m̄ aig, ich chi m̄ p̄i- tarr Jōoipata barpi n̄m̄gui ajim, m̄chjā ichdēuta p̄itarr aawai. ⁴¹ Ēwandamau ich iek jaumkhīir jur auwi p̄itarrta ūu amach aig au n̄m̄ khunn̄ d̄īn̄, mag ichdēu p̄i sim dūi ajapha abar-

mjõ aju am düijä; maimua sīi woun wajapham khāijä agjö amach aig aumun, i düi ajapha arrjõ ajugui ajim ichab am düijä. ⁴²Maimua äbmua khāijä mug mu iek ükhawi mu iek jaau durrum khun amach aig barimaawai nemdam būrum khāijä deem khōsi deemun, magtarr paar agjö ichab Ēwandamau irig nem wajapham deeb khaba deejugui a jaaumajim.

**Juan chi õor pör choomieu
ich khapeen pütarr**

(Lc 7:18-35)

11 Mag maach doce ich düi ogduba wēnūrrajerr khūnag mag nem jaadubwi, wētpi jaabaawai, maar wētjim. Magbaawai jürr ich deelum phöbör nūnidumug petajim, ich ag durr eepai, mamaam khūnagjä agjö maach peerduajem iek jawaag.

²Ich maagwai Juanau cárcel deg simua Cristoou nem wau nūrum ūr sīejim aajem. Magbaawai ich khapeen eem āaur khūn ich aig thürkha auwi chi Jesús aar pūijim aajem, ³i aar mawi, iita chadcha ich Ēwandam i jaaumienau jaauwai Ēwandamau pūiju jaaujerrá wa ar khabam khai ich jäg nuag a khap jēumkhīir. ⁴Mag bēewi, chadcha ichig jēubaicheewai, ich Jesuu amag, —Ērēubaadēwi Juanag jaubaimat ajim anum, pāach jūguucha ūrnaa pāach daúacha mug oobarm. ⁵Irig, “Dau khaugba khēkhēd arr khūn dau wajapha thūnum” abat. “Bü wēdu wēdu sīsid arr khūnjā ya wajapha nūrrjēem. Kach khīsu sīsid arr khūnjā wajapha ūr sīsidum. Chi meem arr khūnjā deeu iiu nūrrjēem, maimua aphūm khūnagjä ichab õor peerduajem iek jaau chirum” a jaubaimat ajim. ⁶Magnaā ichab irig, “Chi mu iek ükhawi ogduba mu gai ükha chirum wounan onee ich mag chitaju a jaubaimat” ajim anum, mag ichig jēeuwimarr khūnag.

⁷Mag chi Juan khapeen ich aig naawi deeu ērēubaadeewai, ich aig narr khūnagta Juan igwi iekhamamua amag magjim anum:

—Pārau Jordán igaau woun Ēwandam i jaau nūrum oon weetwai, ¿sīi woun iek thee chukhu phūu choomaar sōsōii jūurba ahau aajemjōkhamta oon wētjierrá? Magum woun khabajim. ⁸Magan, ¿khanim wounta oon wētjima? ajim anum amag. ¿Woun khajūa wajapha jūa simta oopupii awi oon wētjierrá? Pārau khaphu numgui ajim anum, khajūa wajapha jūajem khūnan sīi phöbör ee di oomum eeta naajem, reinaan düi āba. ⁹Mamu pārau magjōmta oomabajierram. Pārau oomatarran woun āb Ēwandam i jaau nūrum ajim. Mamu pādē ūrbat: Juan chan warrgar Ēwandam i jaaujerr khūnjōpai khaba, am khāijä ūrpaita simgui ajim anaabá. ¹⁰I igwia Ēwandamau ich i jaumienag warrgarwe ich iek phāpitarr gai jaauwai,

Jāata irua mu na pūiju ajim, ichdēuta mu na mu maju ee õrag jaau peetwai thumaam khūnau mu iek ūrm khōsi sīi mu nū naamkhīir. (Mal. 3:1)

¹¹Magua, mua pārag much imeerba jaau chirumgui ajim anum ich Jesuu: Warrgar Ēwandam i jaaujerr khūn eejā Juan chi õor pör choomie khāi ūrucharam chan ābjā chukhu ajim. Mamu chi mu iek ūrwia, mua nem waubarmjā khaphūnaa, Ēwandamta ich thāar ee au sim wounan chadau, maadēu nem igba khitawiajā, Juan khāyau khapcha ajugui ajim anum, jāga Ēwandam ichdēu õor peerdu atham thāar ee sīicheejē.

¹²Mag jaaumamua, Pārag jaaukhimgui ajim anum: Juan sīsierr aigmua is ewagjä chadcha õor pōm Ēwandamagta amach thāar ajaug paapinaa amach Pörkha aum khōchkha

thunum. Pari amau mag êkha durrum dâi ichab chi thethem khunau jûrr khajapham nemjô mag Êwandam amach Pörkha auju iekta warre chugpaapâiju êkhaajem. ¹³Warrgar Êwandam i jaaujerr khunau jaaujerr iek dâi Moiseeu ley phâ puatarran, sîi Juan bée num ora Êwandamauta mag oor thaar ajaug paanaa am Pörkhaan béeju khap jawaag ajim. Magtarr aawai Juan bëwi jauchetarran mag warrgarwe mû igwi amau jaaujerrjô aadêm ajim. ¹⁴Maagwai mag i iek ükham khôsi num khunau khaphu ajugui ajim anum, Juanan warrgarm profeta Elías aajerr bëeju jaaujerr kôit pûiwiata jäg nûrrajim.

¹⁵Magnaa ich Jesuupai, 'Keena, jüg ürunaa cha mua jaau chirum wajapha ürbat ajim anum.

¹⁶Mag iekhakhagmamua, maach Pör Jesuu aig narr khunag, 'Mua pârag jaaukhingui ajim anum, pâar jâga num abarí. Magnaa, Päär ar Juan isegwi mujâ iseg num khunan, chaain jemkha numua amach khapeen dâi khîir aüphöbaadêmjôta numgui ajim anum. Warm khun garmua, "Maar dâi karris sir num gaai onee jemkhabahut" aawaijâ jemkhamapha num. ¹⁷Maimua jûrr, "Magan sîi ökhîirjuu oor mee wai num aigujmjö ohood abat" aawaijâ magjâ khöchkhaba numgui ajim anum. Paarjâ magta naawai, çkhanî khôsi numma? ajim anum. ¹⁸Päär ee Juan chi oor pör choomie nûrraajewai irua Êwandamag jëwaag sürkhaajeejim, ajap thach khöba. Magum vino chará bëurjâ dôbajim. Mamû mag oowi pârau, "Jâan mepeer dâi khapeerkha sîewaita sîi ich jäg aai thach khöba nûrraajem" a iekhaajem pârau. ¹⁹Mamû is much chi Emkhooi Iewaa char bëewi, pâach dâi parhooba thachdamjâ khönaa vinodampa dô khi-taawai, jûrr magjâ khöchkhaba warag pârau mû ëugar, thach bipöm khönaa

vino pigjâ chitum aajem. Magnaa gobierno dëbpaar jëeu numua oor khüguurjem khun dâijâ khapeerkhanaa pekau pöm sîsidum khun dâipa khapeerkha chitum a iekhaajerramgui ajim anum, mujâ iseg num iekhau. Pari ar chi Êwandamau khîirjug deetarraucha khîirju num khunau chan magba, amau chadcha khaphu num, chijâ khunnta ich Êwandamaucha pütarr khun agá a iekhamajim aajem.

Jesuu ich nûrraajerr phöbör igwia iekhatarr

(Lc 10:13-15)

²⁰Jesuu oowai irua ürcha ag na örau nem ooba aajem nem waumatarr phöbör eem khunauta bëurjâ Êwandam igba ni i iekjâ ükhaba naajim anaabá. Magbaawai khîesir iekhamamua makhun phöbör eem khun igwiata magjim anum:

²¹—jË, apdurr, Corazinpîen! jË, apdurr, Betsaidapîenjâ agjô, Êwandamau am i agkham ed! Am ee nem ooba aajem nem wau numua Êwandamau ich juapá oopitarr Tiro phöbör eeta wa Sidón phöbör ee khâijâ wautarr amuan, nawe amau amach khîirjug khaigbam isegwi sürkhakhamgui ajim anum. Magtarr amuan amau theerju theerwia, ür jupnaa, putiu pör börrnaa, khoopa num khun sürkhaajemjô sürkhakham. Mag numua amau amach mor äsie ewag khîirjuwia Êwandamag jëeukham, amach khaibag chugpamkhîir. ²²Pari cha mû iekha chirum iekhau Êwandamau mûg durr i agkham ed Corazinpîenta Betsaidapîen dâi irua am gaai masiicha waupüjugui ajim anum, Tiropîen dâi Sidonpîen khâijâ, amachdëu ürtarrta ükhaba arr gaaimua. ²³Maagwai Capernaumpîen igwiajâ, çkhan abarju? ajim anum. Magnaa ichdëupai, jË! Amaun amach

thö n̄m̄gui ajim an̄m, amachta chi wājāaun awia. Amaun ügthar paauxhabaimaajā amachta chi pōrnaan khajupii n̄m. Mam̄ jākh̄un chan Ēwandamau ich aar öbeerpiba, kh̄mie durrta warag barkh̄uip̄ijugui iekhamajim aajem. Sodoma phōbör eeta jāg pār ee örau ooba aajem nem waumattarr wautarr amuan, jāg phōbör agtha sierrakham, Ēwandam iek ükhattarr gaaimua. ²⁴Pari m̄ cha iekha chir̄m iekhau Ēwandamau m̄g durr i agkham ed gaai, pār gaaita Ēwandamau athuucha mas deejugui ajim an̄m, Sodomapien kh̄aijā.

Jesuu, “M̄ iekta ükhabat, mua pār kh̄ir meeupiju” a iekhattarr

(Lc 10:21-22)

²⁵Ich mag jaar ichab ich Jesuu ich Ayag j̄eumamua, —Tata, mua p̄r̄ug üu ajim a chir̄m̄gui ajim an̄m, p̄chta ügtharm magwe nem thum m̄g w̄j̄öm Pör aawai. M̄ onee chir̄m̄gui ajim an̄m, öor amach kh̄irjug khaug thōwia, nem thum khaph̄m khaph̄m aajem kh̄unaujā amach peerduju iek khaugba arta, j̄urr pua kh̄irjugdam meraa chaainjō khith̄em kh̄unagta üu khaugpibaawai. ²⁶Chadcha puata nem wajapha waajem Tata, p̄chd̄eu juau am d̄ii magju atarr aawai ajim aajem mag j̄eumamua.

²⁷Mag ich Ayag üu ajim awia j̄urr aig narr kh̄unagta, 'Nem thum m̄g thun̄mun m̄ Ayau m̄rugta deejim̄gui ajim an̄m. Mam̄ ābmuajā khaugba sim, khai agá i Iewaa. Āba ich m̄ Ayaupaita khaph̄ sim, chadcha m̄ i Chaairau. M̄g n̄m aig ābmuajā khaugba sim, khai agá m̄ Aai. Āba m̄ch chi Chaairaupaita m̄ch Aai khaph̄ chit̄m. Bigaaum kh̄unau khaph̄ aju awiajā, m̄chd̄eu amag j̄aubarm kh̄unauapaita ichab khaph̄ aju aai n̄m̄gui ajim an̄m. ²⁸Magua,

muan pāragan, chadcha m̄ Aai khap am khōsi n̄m khai, m̄ iekta ükhabat a chir̄m̄gui ajim an̄m. Pāach pekau pōmag khaph̄naa ökh̄irjugau gaai machaaga n̄m kh̄un, m̄uta pār au pāach thāar ee aum̄n, muata pār ökh̄irjug meeupijugui ajim an̄m. ²⁹Id̄eu m̄rugta ud̄raa pāachig nem jaaupibat; muan ökhar ith̄uta jaaumaajem. Pārau mua jaau chir̄m ipierrata am̄n, üu pār kh̄ir meeun̄siju. ³⁰Mua nem jaau chir̄m chan atcha phithurg aawai pār au pōdbajōjōom khabam. Muan nem thum pāachd̄eu pōdju ayaam nemta j̄aaujem̄gui a j̄aaumajim aajem.

Jesús khapeenau jua üijem ed trigo phierrtarr

(Mr 2:23-28; Lc 6:1-5)

12 Ich mag jaar biek āb jua üi n̄m edcha maach i d̄ii w̄n̄urraajerr kh̄un thum i iek jaauthurwia deeu i d̄ii narr aawai, ich Jesuu trigo phur w̄j̄öm ee maar ph̄e wai dichjim. Magbaawai maar ee āaur kh̄unau chi bich th̄ur r̄eunaa, jua eepai sigth̄unaa khō w̄n̄ur rajim. ²Maig ichab fariseonaanjā d̄ii narr aawai mag oowi ich Jesuugta, —Pud̄e oobá, jua üi n̄m ed aawai b̄urjā phidkhaju khaba n̄m̄ta, p̄ khapeenau jāg trigo phierrnaa khō w̄n̄ur̄m. ¿Pua chan khaugba ab, jāgpai phierr n̄mjā nem p̄m̄ eeu n̄m d̄ii āba sim? ajjerram irig.

³Magbaawaita j̄urr Jesuu amag, —Mam̄ ¿khani m̄ khapeenau khaiḡba abar? ajim. ¿Magan pār au chan Ēwandam iek ph̄a sim gaai th̄urwai ooba aajeeb, Davīu ich d̄ii w̄n̄urr̄r kh̄un d̄iimua amach jāsō phōbaadeewai Ēwandam atheem pan khōtarr? ⁴Mag pan parhoobam kh̄unau khōju khaba, āba phadnaanaupaita khōju aai naajim. Mam̄ pār au khaph̄ n̄m, jāga irua Ēwandamag j̄eujem deg dubwi Ēwan-

dam atheem pan nasād gaai phē sierr auwi khōjī. Mamū mag khōtarr paarjā Ēwandamau i chig abajim. ⁵ ¿Wa pārau Moiseeu ley phā puatarr gaai thūurwai ooba aajēwa? Jua ūijem ed awiajā phadnaan Aai i jēujem deg phidkhaawai pekau khabam a sim. ⁶ Mag Aai i jēujem deg phidkhaju aai sim khai, ¿jāgwi mū mag Aai i jēujem di khāaijā ich Jōoiraucha pūitarrauta sabarhed awi much khapeenag trigo phierr khōpi jaauju khaba chirú? ⁷ Wajapcharan jāg Ēwandam iek phā sim gaai jaau sim pārau khaugbata naabahab, Ēwandamau ich iek gaai “Nemchaain thōonaa mūrūg jēeuwai ūu sīeb mamū, muan pāach khapeenta ūrcha dau aug khaug paraa apim khōsi chirum” a sim. Pārau irua mag sim wajapha khaphu naakhiin, jāg ōor iekkhōr chukhum khūndampa pārau khaigba nūm a jaubajugui ajim.

⁸ Maimua am jūgdaar mag iekhapūi-wia deeu ichdēupai, ‘Mūn Ēwandam Iewaa Emkhooirau. Muata thumaam khūnag khan nemta wauju aai nū wa wauju khaba nū a jaauju aai chirumgui ajim, jua ūijem ed awiajā.

**Woun āb jua juser khitarr
Jesuu monaupūitarr**

(Mr 3:1-6; Lc 6:6-11)

⁹ Mag trigodō ee fariseonaan dūi ijējēb sīewi petaau, aigmua dakha maach meeun Ēwandam iek jaaujem di sierr ee dubimajim. ¹⁰ Mag Aai i jaaujem deg woun āb jua juser khitumjā sīejim. Amach chi fariseonaanau Jesús ipeerdūwi nem agcha khaba jaubarm gaaimua i imeraa pūr auju ēkhaajerr aawai, juau oghom irig, —¿Jua ūijem ed awiajā, ōor mor masim khūn monaauju aai sī? a jēujierram.

¹¹ Magbaawai ichdēu amag magjim:

—Pāar mūg nūm aig pāar ovejadam dau āb khāijā jēbdeg buudimaawai,

¿khaifuta jua ūijem ed awia jēu awaan maba aajē? Mag sim, ¿pārau oowai maach wounaanta nemchaain khāaijā ūrcha balee naabá? ajim. ¹² Mag sim aawai jua ūijem ed awiajā ichiita muan ōor dau aug khaugju aai nūm a chirum ajim amag.

¹³ Magnaa ich Jesuupai chi woun mag jua juser khitarragta, —Dayag jua ūabá ajim.

Magbaa chadcha jua ūabaa jua monakkha warm chi wajapha sierr dūi āba sīsijim. ¹⁴ Mamū jua ūijem edta magbarm oobaawai, aigmua öbēraau, chi fariseonaanau Jesús thōopūyaag jāga akhiina a khīirju nūisijim anaabá.

Jesús igwia warrgarwe jaautarr

¹⁵ Mag ich thōopūiju khīirju phōbaadēm ich Jesuu khaug athaawai ichta warag aigmua petajim. Mag i petaawai ōor pōm dūi i ēudee wētjim. Jesuu mor masim khūn thum ich aig waibēe nūm monaupūi maajeejim. ¹⁶ Mamū ichdēu mag ōor monaau simjā sīi khapanag ee parhooba ich jaupiba aajeejim. ¹⁷ Pari magtarran, Ēwandam i jaumie jōoi Isaiás khararrau ich Jesús igwia jaautarrjō amkhīir ajim. Chi Ēwandam iek gaai i igwia mag sim:

¹⁸ “Achá sim mū chog” a sim Ēwandamau, “mūchdēu jur autarr mūchdēu khōsim.

I gaaimuata mū onee chirum.

I gaai, mua much Akhaarta phēs deejū. Magbaawai irua jaauju, jāga ōor mū dūi wēnūrraju aai nū.

¹⁹ Í chan ōor dūijā meeurraanaa khīesir ijējēbjā aba, ni kaaijā ee ōor dūi meeukharrjā chukhu aju.

²⁰ Mag i pūibarm chan ōor dau aphūn khithēem khūn warag dau aug waupiegjā khaba, ni ich iek gaai ubū khaba khithēem khūn okhoopiegjā khaba,

warag ich meebarm gaaimua õor üu peerduju ayaa apiegta püüju.

²¹ Magbaawai durрпиerram khunnau i igwia, 'Jäguata chadcha üu maach peerdu aju khabahab' ajurau" a sim Êwandamau ich iek gaai. (Is. 42:1-4)

**Fariseonaan iek meperauta
Jesuug juapá dee síejim aajem**

(Mr 3:20-30; Lc 11:14-23; 12:10)

²² Biek äb woun äb dösät bënëu sim Jesús aig aibëejerram. Mag woun ich ag bënëu meu meraanaa daujä khïsu khitajim. Mag ich aig aipierrwai Jesuu i dau monaapüiwia mag meu meraa síerrjä wajapha iekhapijim. ²³ Mag oowi õor dauderraa num iekhau amach wir aigpai, "¿Keena, mug woun jöoi David khararr chaain ewagam khunn eem maach peerdu aumkhïir püüju aajerr khabam khai?" aajeejim, Jesús igwia.

²⁴ Pari õordamau síi mag num ürbawai fariseonaanau jürr am ichaaur, —Dösätnaan pör Beelzebú düi bën dötarr aawaita ag juapaauta jäg õor mor eem mepeenjä dau daau jurkhuui nurrum aajeejim.

²⁵ Pari amau amach eepai mag numjä Jesuu khaphu síerr aawai jürr ich garmua amag magjim:

—Pärau oowai, gobiernouu ich igar num khunn järrcha thöonaa amach wir aigpai wërbupkhiin, ¿mag gobiernou warre khut mabaju khai? Wa äbmua khäijä ich chaain düipai meeu khawi amach wir aigpai wërbukhiin, ¿warag aaidubaju khai? ²⁶ Päar iek mag mujä dösät düita chirum anaawai, dösätauta wir aig dösätpai jur wërbukhiin, pöd ich mag jua theeg síerrabajugui ajim. ²⁷ Chadcha mag dösätnaan pör Beelzebua mürug ich jua theeg dee sim khai, magan ar päach igar thunum khunnaujä agjö i juapaauta mepeen jur wërp num. Mag numta ¿jägwi pärau makhunnag

chan büürjä magum aba nu? ¿Chadcha ich Êwandamauta amag magamkhïir ich juapá dee sim päachdü khaphu naawai khabá? Päar iek mag chi dösätaupaita wir aig ich khaibag wauujem anupí, magan jäg chi mu dënjö dau daau mepeen jur wërp num khunnagchata jëu oobat, daau amau chadcha dösät juapaauta jäg jur wërp num abarju. Päach chi mürug mag iekha num khunnanta ag eyaajä khaba iekha naabahab. ²⁸ Muan chadcha Êwandam jua theegauta mepeenjä jäg jur wërp chitumgui ajim. Mag mepeen mua jur wërp chirum gaaimua pärau khaphu aju aai num, ya ich Êwandam chi jua thiertra müig päar ee síeichëm. Mamu magumjä pärau khaugba numgui ajim.

²⁹ 'Päadë khïirjubat. Ni äbmuajä mug num aig síi äb jiernem wajapham düi ich di thua sim aig dubwi i nem jägkhabaju. Síi khapanaam khunnau wa i khäai üruucharamua i ibuur auwi khabam chan, pöd i nem jägkhabamgui ajim. Ich agjöta simgui ajim mepeerjä. Mu i khäai jua theeg ür khaba chirakhiin, muajä pöd õor mor eem mepeen jäg dau daau jur wërbaju. Mamu mua chadcha Êwandam juapaauta mug nem wau chitaawai meperaujä mu jua jumba aajem. ³⁰ Magua, mua mag chirum: Ar chi mu igar khaba sim wounan ichta dösät igar sim; maimua Êwandam iek ükhapi awaag mu ipierr õor äbamug jur phëba simuan waragta jur wërp simjö simgui ajim.

³¹ 'Magua, mua mag chirabma ajim ich Jesuupai: Êwandamaun chadcha õor khaibag thumaa chugpaaju, am parhoob iekhamatarrpa thum. Mamu pekau äb sim, maan mua Êwandam Akhaar jua theegau nem wau chitum oo numta warag mepeer gaai thu nummu. Mag pekau chan Êwandamau büürjä khïir okhoobamgui ajim. ³² Murch chi Emkhooi Iewaa igwiata khaigba khäijä iekha num pekaun üu chugpaaju; mamu

chaig pārau mua mag Ēwandam Akhaar juapaau khaba Beelzebú jua theegauta mepeenjä jur wērp chitum anarr chan muig eegarjä chugpaaba, ni mug atag Ēwandamau deeu jēb iur ompaabarm gaaijä chugpaaba ich mag sisijugui ajim, Ēwandam Akhaar igwiata mag iekha naawai.

Jāga ōor wajaug khaphu aajē

(Lc 6:43-45)

³³ Mag iekhakhagmamua ĭchab amag magjim Jesuu: 'Pāadē mu sēu awia nemjūr jūr waijā wajaug jarba sī ich jāg bāaupibat. Mag nemjūr wajaug chēbajugui ajim. Mamū wajaughata phāichichagau bū kuanāa jar bāaumun, mag nemjō wajaughata chēju. Wajaugharan ich chē sim gaaimuata khaphu aajemgui ajim, jāga sī mag nemjō. Ich jāgta naabahab ajim pāarjā agjō. Pāach nem wau num gaaimuata pāachdēupai pāach jaau naabahab, ōor wājāaunā wa ōor khaigbam khūnā. ³⁴ Khūrjug chuknaan, jāg pāar ō khaibag sīsīdum khūnau, ĭjāga pārau nem wajaugham ig iyū abarju? Nem dich khūrjug ee khūrju ahaukhamta dich iuu jauba aajēeb. ³⁵ Ōor khūrjug wajaugham khūnau nem wajaugham nemta iekha num, amau nem wajaughamta waju khūrju naawai. Mamū ō khaigbam khūnaun, iekhaawaijā khaigbata iekha num, am ōdi sī nem khaigbamta waju khūrju sīsīd aawai. ³⁶ Pari mu cha iekha chirum iekha, Ēwandamau ōor i agkham edan, muig eegar aawai pāach iek khaigbam iekhaajerr thumaa pāach idamaucha irig jaaujugui ajim, khan jāgwia mag iekhaajeejī. ³⁷ Wajaugharan muig eegar aawai pāach iekhamajerr iekhaupaita wir aig pāach iekkhōr chukhu num a jaupiju, wa warag pāach khaibag khāijā waupi jaaujugui a jaaumajim chi fariseonaanag.

Fariseonaanau amachdēu nem ooba aajem waupi jaatarr

(Mr 8:12; Lc 11:29-32)

³⁸ Biek āb fariseonaan eem khūnau maestronaan eem khūn dūimua Jesuug, —Maestro, maraun maach dakhīirta purug ag na būurjā maadēu ooba aajem nemta waupim khōsi numgui ajierram.

³⁹ Magbaawai ich Jesuu amag magjim:

—Pāran pāachdēu Ēwandam iseg num gaaimua warag chi ajaugjā chukhu thunaawaita warag pāachdēu nem ooba aajem nempata pāach dakhīir waupi num. Mamū mua waubamgui ajim. Mag khāai warrgar jōoi Jonás aajerr nemmeurrkhan buch ee khāai thārjup sīerr gaaimua Nīnivepienau Ēwandamau i pūitarr khaug autarrjōta, ĭchab mūchjā Ēwandamau pūitarr pārag khap apijugui ajim, mūch iuu phiidubarm gaaimua. ⁴⁰ Ich jāg Jonás nemmeurrkhan bi ee āsdawam khāai thārjupnaa edaramjā khāai thārjup sīerrjō, ich agjō mūch chi Emkhooi Iewajā ĭchab āsdawam khāai thārjupnaa edaramjā khāai thārjup chirajugui ajim, jēb ee. Mamū mag oobarmjā pārau ūkhabajugui ajim amachigcha. ⁴¹ Magua, Ēwandamau ōor ich aar phē aju wa phē auba khāijā aju jaau num ed, Nīnivepien phiidutkhawi amach ipaarmua pāar khaibagta warag Ēwandamag igkha thūnūuju, warag pāar khaibag waumkhīir. ĭKhan jāgwi? Jonaau Ēwandam iek amach aar jaaubaimaawai amau magumjā aba ūkhatarr aawaima. Mamū ĭs mu Jonás khāaijā ūrūcha chirumuata Ēwandam iek jaau chitumjā pārau būurjā ūkhamapha numgui ajim. ⁴² Mag Ēwandamau am phiriutkha auwia chachbarm jaar ĭchab Sabá durmmua rey Salomón oon bēetarr ūiraujā ich ipaarmua ĭchab pāar khaibagta

Ēwandamag iġkha thūnūujugui ajim, í p̄aar khāaijā warp̄muata Ēwandamau Salomonag khīirjug deetarr iekha sim ūraan bēetarr aawai. Mag khāai m̄ Salomón khāai ūr̄pai chir̄muata muig p̄aach num aig Ēwandam iek jaau chir̄mjā p̄arau ūr̄mapha num̄gui ajim, mag amachdēu nem ooba aajemta amach dakhīir waupi narr khūnag.

**Bēn ākhāar deeu ōor mor ee
s̄ieicheewai jāga aajē a jaautarr**

(Lc 11:24-26)

⁴³ Mag iekhakhagmamua, Īs mug m̄ iek ūr̄barmjā ūkhaba abarm gaaimua warram khāaijā warag Ēwandam dūi iekkh̄or p̄om n̄isim khap amkhīir, p̄rag mug ejemplo jaaukhimgui ajim. Mag-naa ichdēupai, Bēn khaiġbam ōor mor eemua ĵr̄p̄aiwain warp ōor chukag ee ph̄r̄ēu n̄urraajem. Mam̄ p̄ōd ich s̄ieimaju baaba abaawai khīirju s̄ii awia, ⁴⁴ “Deeu m̄uch chiraajerr deg chiraimag majugui” awia, deeu ich ag woun ĵr̄maajemgui ajim. Mag mawia ooimaawai, chadcha di chaarta wajap thūapwi ābamug nem j̄okhanaa au s̄isid̄mj̄ō dijā parii ooimaajem. ⁴⁵ Mag oobaimaawai, deeu mawia, ich daumaai ich khapeen ich khāaijā khaiġbacharam khūn s̄iete ĵr̄ ph̄ē auwia, deeu mag woun mor ee naaicheejemgui ajim. Mag-barm aigmua chi wounjā warr ich s̄ierr khāai warag athuuchata khaiġbag s̄isiejem. Īsim khūn jāg khaiġbag s̄isid̄m khūnjā ich magta ajugui ajim meperau am dūi, Ēwandam iek ūrtarra ūkhaba arr gaaimua.

**Jesús eeuġpeenau amach ād
dūimua i dūi iekham ig narr**

(Mr 3:31-35; Lc 8:19-21)

⁴⁶ Agtha Jesuu ōrag iekha sim ee, i ād i eeuġpeen dūi bardat̄khachēwia i dūi iekham ig naajim. Mam̄ i sim aar dubba daaugāj̄r̄pai naaichētarr aawai

⁴⁷ ābmua chi Jesuug, —P̄u ād p̄u eeuġpeen dūi daugāj̄r̄ numwai; am iek p̄u dūi iekham kh̄ōsi num aajem a jaaujim.

⁴⁸ Magbaa ĵ̄rr ichdēu, —ĶChijā agā mag m̄u ād, maimua chijā khūn agā mag m̄u eeuġpeen? ajim.

⁴⁹ Magnaa maach ich dūi ogdaba wēn̄urraajerr khūnagta ĵua ūanaa, —Cham̄ khūnta m̄u ād anaa m̄u eeuġpeenauwai ajim. ⁵⁰ M̄ur̄agan m̄u Aai ūġthar chiraajemua kh̄ōsimj̄ō nem wau num khūnta m̄u ād anaa m̄u ūph̄uinau, maimua ichab makhūnta m̄u khodnaanaugui ajim, ich Jesuu.

**Woun ābmua nemj̄iir dau
ph̄ōtarr ag nem iġkhaa**

(Mr 4:1-9; Lc 8:4-8)

13 Khāai āb Jesús ich j̄ēr s̄ierr deg-mua mawia th̄urr̄dō igaaui oo s̄isijim. ² Maigmua ich bigaaui ōor p̄om ph̄ur̄baadeewai ichta warag bote ee waaid̄wi d̄ōj̄arraa barj̄ōisijim. Maagwai chi ōran durr mos gaaipaita pos th̄ūnaajim. ³ Mag mam̄ barjopnaata ejemplodam jaauamua nem khīir pogkhe jaaumajim. Mag jajawagamua magjim:

—Woun āb nemj̄iir dau phoon magjim aajem. ⁴ Mag s̄ii ph̄ōmam atarr aawai āaurag chi nemj̄iir daudam b̄ū diichjem ee burrjim aajem. Magbaa nemchaain b̄ēwia s̄ii kh̄ōkh̄uip̄iijim anaabā. ⁵ Maimua āaur khūn s̄ii mok p̄or jojoodōg eeta burrjim aajem, wajap-pai j̄ēb chukhu sierr ee. Makhūnan chi tharrph̄ēn ūu j̄ōpcha tharrph̄ē ōb̄erjim aajem. ⁶ Pari edau pechag w̄uūbaadeeu s̄ii ēnanauk aadēmua phuabaadējim anaabā, mokdau khurau p̄ōd ierr khaar j̄ērkh̄aba ūruata khaar̄kha khithēe arr aawai. ⁷ Maimua ichab tagam ph̄ōtarr miudō arr ee burrwia, chi miuta nemj̄iir khāaijā b̄āui khaphī b̄āuwi, s̄ii chi nemj̄iirdam ichdēuta p̄or p̄r̄ēu aujim aajem. ⁸ Mam̄ tagam ūu j̄ēb wajaug ee burrtarran, wajapha ōb̄erwia ūu nem

wajaug phur jopjim anaabá, nem bich dapag maimuajá bich thuu, maimua pogkha bich daii; mamu mag sísidum chan búurjá chi vano chukhu.

⁹Mag nem ígkhaadam jaau öpüiwi aig narr khunnag, 'Keena, jüg úruuna chamug nem ígkhaadam mua jaau chirum wajapha úrbatgui ajim ich Jesuupai.

Khan jágwi ejemplodamauta

Jesuu órag nem jaaujeejĩ

(Mr 4:10-12; Lc 8:9-10)

¹⁰Mag i nem ígkha öpinaa maach chi khapeenauta irig, —¿Jágwiata pua jág ejemplodam jaaumamuata órag nem jaaujẽ? a jëu naajim.

¹¹Magbaawai ichdëu marag magjim:

—Párau khaugam khösi úr naawai warre munchedüta párag khaphu api chirumgui ajim, jágata Éwandam óor thäär ee s̄eicheejẽ. Pari warm khunnag mag khaugpibamgui ajim, amau khaugam khösi úrba naawai. ¹²Mag khāai ar chi thäär onee úrm khösi úr num khunnagta Éwandamau warag khĩirjug deeu, ich iek khapcha amkhĩir. Mamu ar mag nem waumapha num khunnag chan deeba, warag am jua eem khecheu aumaju ajim. ¹³Maguata mua s̄i ejemplo jaaumamuata amag nem jauba aajeeb, mua nem wau chitum amau oo numta oobamjõnaa mua nem jaau chitumjã úr numta úrbamjõ naawai. ¹⁴Amach jág num gaaimua am gaaita pa s̄ebahab Éwandamau ich iek gaai jõi Isaiás khararrag phāpitarr. Irua phātarr mag sim:

“Par amau úrwiajã úrbamjõ khaugbajurau.

Par wajap oo num awiajã oobamjõ ajurau.

¹⁵Mukhunn wounaan khĩirjugan s̄ita ār sim; kachjã khĩnaa daupata khĩ s̄isidum.

Mag naawai pöd úrjã úrba ni oojã ooba, ni murgjã amach pekau chugpaapi jëuba num, amach peerdu aumkhĩir.” (Is. 6:9-10)

¹⁶Mag iekhapüinaa deeu maragta, 'Pari páar onee abat ajim; párau páach daúacha mua nem wau chitum onaa páach jüguucha mu iekjã úrjeewai makhunn jõi Isaiáau jaautarrjõ khaba numgui ajim. ¹⁷Magnaa, Chadcha m̄ch imeerba párag mag chirumgui ajim: Warrgar khapan Éwandam i jaaujerr khunnau cha mua nem wau chitum páar dënjõ amach daúacha oom khösi atarrjã pöd oobajieram. Cha párau úr numjã amach jüguucha úrm khösi atarrjã pöd úrba durrajimgui ajim.

Khani jaau s̄i nemjĩir dau phõtarr ag nem ígkhaau

(Mr 4:13-20; Lc 8:11-15)

¹⁸Maimuan chadau ich Jesuu, 'Úrbat, mua párag jaaukhimgui ajim, khani jaau s̄i chaig munchedü nemjĩir dau jaau chirarr ag ejemploo. ¹⁹Ar mug Éwandam iek jaau num úr numjã pöd khaugbam khunnan, chi nemjĩir daudam khudjã ee burrwia nemchaaínau khöpüitarrjõta numgui ajim: Meperau bëewia, s̄i khügurbaicheewai, Éwandam iek ükhatarrdam deeu úrba arrjõ apāaijem. ²⁰Maimua ar Éwandam iek jaau num úrbaawai ükham khösi ükhatarr khunn, jũrr nemjĩir daudam mok pör jojoodög ee burrtarrjõta numgui ajim. ²¹Mamu jëb chukag gaaimua chi nemjĩirdam wajap khaarkhaba arrjõ, ichab mag úrm khösi urnaa ükhatarrjã wajappai ubu khaba num. Mag khukhurpai naawai, mag iek wajapham gaaimua chikhannau khaigbanaa phithurg aawaijã, deeu Éwandam iekta isegwi, warr amach naajerrjõta wënr̄ram khösi num. ²²Maagwai maach khapeen ihāsisisdöm khunn, jũrr mag nemjĩir dau miu ee burrwia chi miúa pör purëu autarrjõta numgui

ajim. Amau Ēwandam iek ūrm khōsi ūurjem, mamu deeu amach khīirjug eepai, “Jāgum gaaimua pōd mu phatkhon auba khāijā chitaju,” wa magbam khai, “Mua chadcha ūkhakhiinjā, pōd parhooba mūchdēu ampierr abaju” a khīirjuajem. Mag gaaimua mag nemjīirdam aphuu bāauwia pōd chēba arrjō, Ēwandam athee nem wajapha wawaagjā pōdba, sīi serbiibata numgui ajim. ²³ Magarrau ar Ēwandam iek ūrwia thāraucha ūkhaajem khūnan chad, jūr mag nemjīir jēb wajaug ee burrtarrjōta numgui ajim. Magum khūnan Ēwandam athee nem waum khōsi wau naawai, amachdēu nem waju ayagpierr wauujemgui ajim: āaur khūnanu nemjīir chi chēmiejō dūr-rcha, āaur khūnanu agpierrpai maimua āaur khūnanu buchkhunpai. Mamu thumaam khūnanu ichiita ichdēu khōsimjō aajemgui ajim.

Phūak dau khaigbam trigo eeu jīir wējōm ee phōtarr

²⁴ Mag jaauwia, deeu ichdēupai mūg ejemplodam jaaumamua magjim: ‘Īs mua pārag jaaukhimgui ajim, Ēwandamau ichdēu ōor i agkham ed jāga khaigbam khūnan chi wājāaun eemua isegju. Maan mūgaugui ajim: Woun ābmua trigo jīirjim aajem. ²⁵ Mamu mag trigo apha sierrta, ōor thum khāiphōbaadēmich, mag chi nemjīir pap kha ukhurm bēewia jūr i nemjīir ee phūak dau khaigbam agjō trigojōo simta phōthurjim anaabá. ²⁶ Maimua chi trigo bich baupa aadeewai chi phūakjā agjōo dūi bich baupa jōisijim anum. ²⁷ Magbaadēm chi chognaanau oo athaawai amach patrón aar wētwei irig, “Patrón, pua jīirwai trigo appai jīirtarrta, jāga ĩs jāg phūak khaigbampata ag ee bich baupa wējō?” ajim anum. ²⁸ Magbaawai chi papkhūu, “Jā, maach dūi iekkhōr paraam khūnanu khāijā ag ee phūak

dau phōwia khabahab” ajim anum. Magbaa chi chognaanau deeu puaba irig, “¿Pua oowai marau ag appai chi khaarpa jēu wērphoon maju aai nu?” ajierram anum. ²⁹ Mamu magbaa chi nemjīir kha jōoirau, “Oob jēwaan wētmiert” ajim anum, “magba akhiin eeu pārau chi trigo khaardampa khāijā thurrēudukham. ³⁰ Magju khāai idēu warag āba bāaupibat” ajim anaabá. “Maimua ya phierr num jaar paawaita mua ag athee ōor pūijugui ajim anum, nacha ag appai thurrphēnaa, khōorjūnaa ōrpūimkhīir. Maimuan chadau agjō chi trigo appai phierrwia chi ausiujem ee ausiujugui” ajim anaabá. Magtarr aawai ichdēu jaautarrjō idēu bāaupiwia, phierr jaar paawaita ich mag chi phūak thurrphēnaa, ag appai khīert ōrpūijim anaabá. Maagwai ōor i agkham edjā ich magtaaju Ēwandamaujā ich iek ūkhabam khūnan dūi. Mamu ich iek ūkha num khūnan, mag trigo wajap ākha sūtarrjō ich aarchata phē auwi ich dūi ich mag wai sīsiju a jaaumajim, ich Jesuucha.

Mostaza dēn nem ĩgkhaadam

(Mr 4:30-32; Lc 13:18-19)

³¹ Mag nem khīir pogkhe jaaumamua ich Jesuupai ĩchab mūg nem ĩgkhaadamjā jaaujim, mostaza daudam būruu khitum igwi: ‘Pārau khaphu nu, jāga sim abarí Ēwandam iek mua jaau chitum, maimua khanjōta sim a mua pārag jaabarkhiin ajim. Mūg Ēwandam iek mua jaau chitumun, mostaza daudam jēb ee jīir sībarmjōta simgui ajim. ³² Iin chadcha tagam nemjīir dau khāaijā ichta būruucha khitum. Mamu mag khitumun nem bāau khaphí bāauwia, nem bū pōm ādēe aadeewai, sīi nemchaaindam bēewi ag gaai di ēucheejemgui ajim. Ich agjōta sēbahab ajim ĩchab mūg Ēwandam iek mua pārag jaau

chitumjā: Mūugwaiwe chan khapan khabata ũkha durrum; pari mag durrumu-ata warag nem pōm aaidubapāaiwai ōor khapankham khūnau ũkhajugui ajim.

Levadura dēn nem ĩgkhaa

(Lc 13:20-21)

³³Mag jaumamua ich Jesuupai, 'Ēwandamau ich iiu aawai mag ich iek aaidupi numan, ũi ābmua arin dūrrcha sim ee levadura pūitarrjōta simgui ajim. Pārau khaphu nūngui ajim, levadura būruu pūitarrjā aaidumam ooba simta, arin thum ũrpi aaujem. Ich agjōta sēbahab ajim ĩchab Ēwandam iek mūg mua jaau chitumjā. Mūugwaiwe chan ōor pōm mūg wējōm ee agtha pōmcha aaiduba sim. Mamū mūg atag paawaita durr warpham magwe aaidubaadee thumaam khūnau ũrab khaba ũrjugui a jaaumajim.

Jāgwi ejemplo jaumamuata Jesuu nem jaaujeejī

(Mr 4:33-34)

³⁴Magta Jesuu nem khīir pogkhe jaumajim, ejemplodam deemamua. Ejemplo chuk chan ōrag nem jauba aajeejim. ³⁵Mamū mag ejemplooupai nem jaaujerran, warrgar Ēwandam i jaaujerrau Jesús igwia jaautarrjō, ejemplo deemamuata ōrag nem jaaju arr aawai ajim. Mag irua ejemploou nem jaumaju atarran, warrgarwe Ēwandamau ōrag khaugpiba ich thāar eepai wai sīsier-rta jūr ewag pawī ōrag khap amkhīir jaumaju ajim. Magtarr aawaita mag ejemplo jaumam aigjā chadcha ag eyaa ōbēbērgmajim.

Jesuu jaaujim, khanta jaau sī mag phūak khaigbam trigo ee phōtarrau

³⁶Mag ōrag ejemploou nem jaau ōbaadeewai ōrag wētpi jaaujim. Maimua thum ērēubaadee ich jēer sierr di aar majim. Maig maach appai aphōbaadee, ma-

rau irig maachig jaaujim, mag phūak dau khaigbam trigo eeu jūr wējōm ee phōtarr. ³⁷Magbaa ichdēu jaubaadēwi magjim:

—Ar mag chi nemjūr dau wajapham phōjim a chirarr, jā mūchpaūgui ajim, mūch chi Emkhooi Iewaa. ³⁸Maagwai irua phōtarr jēb, jā mūg ōor pōm wējōmta jaau sim. Chi nemjūr dau wajapham, ōor Ēwandamagta ũduraa amach Pōrkhapi nūm khūnauajim. Maagwai chi phūak khaigbam, ar sī Ēwandam igar khaba mepeer igar nūm khūnau. ³⁹Maagwai chi patrōn kha ukhur i nemjūr ee mag phūak dau phōthurtarr, jā chi meperaūgui ajim. Maimua chi trigo phur jōisiewai thūju a jaautarr, Ēwandamau mūg durr i agkhajuuta jaau sim. Chi trigo thū nūmjō ōor dajēk aju khūn, ich Ēwandam chognaanaūgui ajim, angelnaan. ⁴⁰Pārau khaphu naabā, phūak phūnaa, jūupinaa ōrpāijem. Ich jāgta aju ĩchab Ēwandamaujā ōor dūi ichdēu mūg durr i agkhabarm ed. ⁴¹Mag ed mūch chi Emkhooi Iewaa mua mūch chognaan pūijugui ajim, sī bigaam khūnagjā pekau waupinaa amachdēupa nem khaigbam wau sierrjēm khūn thum ābamūg jūr phēmkhīir. ⁴²Mag ābamūg jūr phēnaa orno paa dūnūmjō sim eeta barkhūju. Magbaawai mag eeta icha-raucha bīnaa gaai machgau am khierr ujākkhūr abarjugui ajim. ⁴³Mamū warm khūn mamagkham ee, jūr Ēwandamagta ũduraa amach wajaug paapi nūmua i dēnkha narr khūnan maach Aai thumaam khūn Pōrkha sim dūita nūsi-jugui ajim. Magnaa ichdēupai, Keena, jūg ũrūnaa cha mua nem jaau chirum wajapha ũrbat ajim, mag iekhamamua.

Jesús dēnkhaag jāga aju aai nū

⁴⁴Mag jajawagmamua ĩchab mūg nem ĩgkhaadamjā jaaujim, ich Jesuu: 'Woun āb chikham jēb gaai phidkha sējim aa-

jem. Mag phidkha simuata jēb eem nem wajapham oobaadējim anaabá. Mag-baawai pōd ichdēu arrju khaba aawai, sīi oo puawia, ich nemta warag isegamjō thumaa pērkhūipūiwiā, ag phatkho-nauta mag ichdēu nem oo puatarr chi jēbpa pēr aujīm aajem.

Maimua ich Jesuupai mag ich nem īgkha sim ūr narr khūnag magjim: 'Chi mū dēnkhuju khūnaun mag wounau mag phīr aum khōchgau ich nem thum pērkhūitarrjō amach nem wai numjā thumta iseg numjō aju aai numgui ajim, mūta jūr mag nem ajapham amachdēu ig numjō paarpaag.

⁴⁵Mag mūta nem wajapham amachdēu ig numjō paarpaagan, chihōo chi ūrucha balee simta pēr awaag jur wēnurrumjō aju aai numgui ajim. ⁴⁶Mag jur numua chi baau atham khūu ich nem wai sim thumaa pērkhūiwi jūr mag chihōo mag ich nem pērkhūitarr khāijā ūrcha balee simta pēr athamjōta aju, chadcha mū dēnkham khōsi mū jurwia baau athaawai.

Õor i agkham edan reeu dō ūrēu numjō aju jaautarr

⁴⁷Mag jajawagmamua, 'Ēwandamau õor i agkham edan, āwarr puraag reeu dōjār dō ūrēu numjōta ajugui ajim, ich Jesuupai. ⁴⁸¿Pārau oowai mag ūrēu wai jōrrō awia jīr auna, chi ākhāar theernaa barpūiwiā, chi wajapham apaita auba aajē? ajim. ⁴⁹Ich jāgta ajugui ajim īchab Ēwandamau pāar dūijā, mūg durr ichdēu i agkhabarm ed. Ēwandamau ich chognaanag õor khaigbam khūn chi wājāun eemua khīet theerpi jaauju; ⁵⁰magna mag chi ākhāraam khūn mag orno paa simjō sim ee barkhūipūiju. Mag barkhūibapāiawai mamta icharaucha bīnaa gaai machgau am khierr ujākkhūr ajugui ajim, amach khaigba wēnurrarr jūr.

⁵¹Mag jaau dichwia ich Jesuupai maach ich dūi wēnurrarr khūnagta, —¿Pārau cha mua jaau chirum wajapha khaphū nū? a jēujim.

Magbaawai marau, —Ēera, maraun khaphū numgui anaajim.

⁵²Magbaa ichdēu marag magjim:

—Mūg iek iur mua jaau chirumjā pārau chadcha khaphū naawai deum khūnag jawaagjā ya chi machnaankha numgui ajim. Jāg num aig õor Ēwandam igwia i jur num khūnag pārau jaauju aai numgui ajim, chadcha pāchdēuta nawe Ēwandamau ich i jaamienag phāpitarrjā khaphūnaa mūg iek iur mua jaau chitumjā khaphū naawai.

Jesús Nazaret phōbōr ee

(Mr 6:1-6; Lc 4:16-30)

⁵³Mag ejemplodamau nem jaau sēwi jaau aaipabaadeewai aigmua mawia ⁵⁴jūr Nazaret phōbōrōg petajim, ich bāautarr aar. Mam pabaimaa, Ēwandam iek jaau num ūraag maach meeun biirdujem deg dubwi, ōrag Ēwandam iek jaubaadējim. Mag irua jajawagmam ūrwia jūgderraa num iekhau warag amach eepaita, —¿Magum ichdēu jamta khaugimta mag jaaumāma? ¿Jāga ichdēu jāg õor monaa nurrūma? anaa īchab, ⁵⁵Keena, ¿pārau oowai jāg woun José pa waumie ag iewaa khabá, María dūim? ¿Jā Santiago dūi khod khabá, José dūi, Simón dūi maimua Judas dūijā agjō? ⁵⁶I ūphūin thum mūg maach dūi ich mūg phōbōr ee naajem; maagwai ichjā maadēu khaphū numgui ajieram, ich mūguim aawai. Mag simta, ¿jam khaugthurwiata jāg nem jaau khauga ichdēu jaumaajēma? aajeejim jūr am khūnau.

⁵⁷Amachdēu mag num gaaimua irua nem jaau simjā asekasba, warag i dūi khīir khūukha phōbaadējim. Pari mag-baa ich Jesuu amag, —Chadcha deum

durram khunnauñ mʉg Êwandam iek jaau wénurrum khunnag eena am dʉi ajapha aba aajeeb ajim. Mamʉ mag sim, jʉrr dich di aig wa dich bāautarr durrpai chan magjā magba warag am kha isēe aajerramgui ajim, jʉrr amach khʉircha.

⁵⁸Mag, warag maig chan Jesuu ōor mor masim khunn pōm monaabajim, amachdēu i iek ũkhamapha narr aawai.

Juan chi ōor pōr choomie thōotarr

(Mr 6:14-29; Lc 9:7-9)

14 Mag Jesús nem khʉir pogkhe ōor dakhʉir wau nurrum jaar ṽchab Erodeta Galilea durr reikha sʉejim. Mag ag na ōrau nem ooba aajempa ich Jesuu wau sim sʉi bʉi wějōm chi Erodeeu ũr athaawai ²ich dʉi ābam degam khunnag, —Maan Juan chi ōor pōr choomie khararrta deeu iiu phiiduwia mag nurrumgui ajim anʉm; maguata mag ōor mor masim khunpa monaau nurrabahab ajim anaabá.

³⁻⁴Irua mag sierran mʉga ajim aajem: Maata ich Erodeeu ich naam Felipe ũi Erodías anʉmta khecheu auwi sʉejim anaabá. Mag atheeta Juanau chi reǵg, “Pua pōd pʉch naam ũi khecheu auwi pʉch ũikha auju khaba simgui” ajim anʉm. Mamʉ sʉi ichig magbaawai warag Juan pʉr aupi jaauwi, cárcel deg phāar sʉupinaa cadenau jʉ sʉupijim anaabá.

⁵Ichig mag iekhatarr aawaita chi Erodeeu i thōopʉim iigjeejim anʉm. Mamʉ thumaam khunnau Juanau Êwandam iekta jaau sim khaphʉ narr aawai, irua thōopʉikhiin, jʉrr ōrau ichta khaigbaju a khʉirjuwia pōd thōoba aajeejim aajem. ⁶Mamʉ mag num ee, biek āb chi Erodes año cumpliitarr ag phiesta kha num ee chi Erodías kha jemkha-jim aajem, ōor khapan thunʉm na. Mag i jemkha sim oowia, ich Erodeeu khōchkhā thunʉisiwi, ⁷ich bāaurrag, “Pʉchdēu nem khōsim mʉrʉg jēebá; mʉch imeerba mua deeb khaba dee-

jugui” ajim anaabá. ⁸Mamʉ magbarm chi ādaujā ũrtarr aawai ich chaai wawʉ sʉujim anʉm. Magbaawai chi chaairau ich bāaurr jōoyag, “Magan mʉ athee Juan chi ōor pōr choomie pōrta thēp ee audeebá; jāata mua khōsi ũmgu” ajim anʉm.

⁹Mamʉ mag Juan pōrta ichig jēebaawai warre chi rey ōkhʉirjuu aadējim anaabá. Mamʉ ichdēu ōor thʉrkʉhʉitarr dʉi ābam mes gaai nʉmuata mag ichig jēebarm nem deeu a iekhatarr aawai ¹⁰chadcha Juan cárcel deg sierr aar ōor pʉiwiā thōona, chi pōr appai thēp ee waibēpi jaaujim anaabá. ¹¹Magbaawai i pierr wētwi, chadcha ichdēu jaautarrjō thōona, chi pōr thʉapnaa aibēewi, chi daupeer mag chi jemkha sierrag deechējierram aajem. Magbaa ichdēu jʉrr ich ādag deejim anaabá. ¹²Mag chi Juan ō thʉapbapʉim abaawai, i dʉi wénurraajerr khūndamau bēewi, arrwi, aukhērjierram anaabá. Maimua ya mag amau i thōobapāaiwaita maar aig Jesuug jawaan bēejieram.

Jesuu ōor cinco mil jāogtarr

(Mr 6:30-44; Lc 9:10-17; Jn 6:1-14)

¹³Mag Juan ō thʉap thōobarm ich aar jaubaimam ũrwiā, ōkhʉirjugau warag chawag ōor chukag aar maju abaawai, marau i joo arrjim. Pari mag wētumua ya maar dōjārr paaukhabaadēm ōrau oopʉitarr aawai ag dakha phōbōr nʉnʉidʉm eem khunnau jʉrr khud garmua maar na ērēbaadējim. ¹⁴Maimua ya jopimawia ooimaawai i na ōor pōoma thūnaajim. Magbaawai am dau aug khaugwi am aunaanjā monaapʉimajim. ¹⁵Mag num ee, ya kheeraa aadēwai maach garmuata irig, —Mʉg ōorjā chukag eeta ya kheeraa aadēm; amag wētpi jaubá, phōbōr ee wētwi amach athee khōjudam pēr aumkhʉir anaajim.

¹⁶ Magbaawai, —Khöju juraanpai chan am wëtju khaba num. ¿Jäg päachdëuta am jäogbamma? ajim, ich Jesuu maachigta.

¹⁷ Magbaawai marau, —Maar khöju chukhu numgui ajim amag deeg. Äba pandamta cinco wai num düi äwardamta dau numpai wai num ajim irig.

¹⁸ Magbaawaita ichdëu, —Makhuundam mu aig aipidut ajim.

¹⁹ Mag chadcha ich aig aipierrwai öor pöm mag thunarrag, —Phüak ee ohood abat ajim.

Maimua mag pandam cinco narr düi chi äwardampa phë auwia ügth-aag eerpanaa, Êwandamag ag paar üu ajim anaa, ichdëupai chi pan thorre- unaa marag uapüimajim. Magbaawai jürr maachdëuta örag jigmajim. ²⁰ Mag jigmamua, jigmamua, ich iuu aawai thumaam khünnau amachdëu khöm aig khötarrjä dürr apiwi, pan pöm sobjim, chi äwarrjä agjö. Mag chi sobtarr phë au- naa oowai thubut khapan docen äb öber- jim chi ipiirkham. ²¹ Mag ed mag Jesuu jäogtarr khünn chi khapanag cinco mil naajim, emkhooin appai, müin beerba ni chaainjä beerba.

Jesús döjä ür nurrarr

(Mr 6:45-52; Jn 6:16-21)

²² Mag öor pöm thach khöpiwi jürr maachta ich na maach durbagkhatarr jap ee wëtpi jaaajim, ich na thoom igar naaimamkhiir. Maagwai ichin agtha ich aig säsijim öor oopäaiwai. ²³ Maimua öor thum ërëuwia ich appai aadeewaita, i iek buchag gaai ich appai ich Ayag jëwaan majim aajem. Maagwai ya edau khëubaadeewaijã mam ich appai chirajim aajem.

²⁴ Magumich maran ya döjärr naajim. Mamü maar khüir garmuata phü wë thunarr aawai maar japan phüasau öp- phërta jiir ahau khajim. ²⁵ Maimua ya äspa urumuata ich Jesús maar ëudee

bëejim. Pari mag urumjä sïi döjä üрта jëb thetag gayamjö urajim. ²⁶ Mag döjä üрта jëb gayamjö maachig urum oobaawai jãphierrwi maar ääi khaphöbaadëjim. Mag jãphierrnaa ääikhamua, —Keena, akhaar khabahaba anaajim marau.

²⁷ Pari magbaawai ich Jesuu, —Keena, oob jãphierrmiet; mü khabahab ajim marag.

²⁸ Magbaa Pedroou irig, —Señor, chadcha puchta Jesús khai, magan müjä puchjö döjä ür puch aar mapibá ajim.

²⁹ Magbaawai irig, —Bëejuma ajim Jesuu.

Magbaawai chadcha Pedroou jap eemua waaidubaadëwi Jesús khüirphee dudurgmaa ajim, döjä üрта durranjö. ³⁰ Pari phüas dau dapag oowi jãphierrbaadëjim. Mag jãphierrbaadëm ee ïchab ya ierrpamajim. Magbaawaita maach Pörög, —Señor, mü oobahur, münn ierrpamamgui ajim.

³¹ Magbarm bürre Jesuu i jua gaai purnaa, —¿Khanthee pua puch ierr- rpaju khüirjuji? Jägan pua chan mua puchig nem mag aawaijã mü iek ükhaba chirabma ajim irig.

³² Maimua ya am jap ee waaidutkhabaadee chi phü meuu aadëjim. ³³ Mag chi Jesús jap ee pabaadee i khüirphee kanieu phöbkhanaa, —Chadcha pünta Êwandam Iewaau anaajim, marau irig.

Genesaretpien Jesuu monaaukhatarr

(Mr 6:53-56)

³⁴ Mag wëtumua thoom igar Genesaret durr phëubaimajierram.

³⁵ Mag Jesús barbaimam örau khaug- phöbaadee, sïi ag perás büi jöisijim. Mag amachdëu khaugphöbaadee i aig öor mor masim khünn aibëenaau irig, ³⁶ —Maar aaunaanag puch khajüahidam gaaipai khäijã pürpibá aajeejim, monaaukhiir.

Mag chadcha thum i khajüa gaai pür-mam khüunan warre monaaukha maa-jeem, mag sïi pürbarmuapai.

**Sïi jua sügba thach khö numuapai
chan maach ärba aajem a jaautarr**

(Mr 7:1-23)

15 Ichab Moiseeu phä püatarr iek wajaucha üerkhaajem khüun düi Ëwandam iek jawaag chi machnaan i aig bëjeierram. Makhüun Jerusalemua bëetarr khüun ajim. ²Mag bëewi irig, — ¿Jägwi pü khapeenau maach jöoin i pua nu? ¿Jägwi thach khoowaijä jua übata thach khoojë? ¿Pärau khaugba naab jäg üu khaba sim? aichëjierram.

³Magbaawai Jesuu ichab, —¿Khanthee pärauä agjö Ëwandamau jaau sim thum ipierraa abanaa sïi päach jöoin iita ürcha üerkhaju ëkhaajerräma? ajim amag. ⁴Magnaä amag, ¿Pärau khaugba nü ajim, Ëwandam iek phä sim gaai jaauwai, “Püch aaijä püch äd düi jäsenenaa ökhö abá” a sim? Maimua “Ar iwiir äbmua khäijä ich aai wa ich äd khäijä thöpnäa äaukha iekha simün warreta thöopäiju aai nüm” a sim, ¿majä pärau khaugba nü? ajim amag. ⁵Magnaä ichdüpai, Pari Ëwandamau ich iek gaai mag jaau simta, jürr päar iek mag äbmua khäijä dich ayag wa dich ädag khäijä, “Pärau ig nüm mua wai chirab mamü, pöd mua deēju khabam, ya thum Ëwandam atheem aawai” a iekhaju aai sim anüm, dich dënnaan dau aug khaugba. ⁶Pari pärau örag mag jaau nüm aig, Ëwandamau nem jaau sim isegnaa jürr päach jöoin iita ürcha üerkha naabahab ajim Jesuu, amach khüircha. ⁷Magnaä, Chadcha jäg Ëwandam iek gayam päachdü nem jaaujemjö khaba jürr ag chaur nem wau sierrjëem khapta Ëwandamau ich i jaaumie jöoi Isaías khararrag päach igwia ich iekhatarr iek müg phäpüjimgui ajim.

Magnaä chadcha ag gayam jaaubaadëmua,

⁸“Päran, sïi par iekhaupaita Ëwandam iek ükha nüm ükha nüm aajemgui” ajim Jesuu amag.

“Pari mag nüm chan par chadcha thäraucha ükhabamta mag sierrjëem.

Päach mag nüm gaaimua päar thäar chan i dakhajä khaba, sïi i warpta thünümgui” ajim.

⁹“Jäg nüm aigün parii päach iphithur pärau irig jëeuju.

Pärau jaau nümjä sïi wir aig päach khüir-jugpaiu; jä i iek khabamgui” ajim Jesuu amag, warrgarwe Ëwandamau jaautarr igwia. (Is. 29:13)

¹⁰Magnaä öragta eerpanaa, ‘Wajapha mü iek ürbat ajim. ¹¹Maadëu nem parhooba khö numuapai chan Ëwandam dau na maach ärpiba aajemgui ajim. Ëwandam na öor ärpiejemün iekhaju khabam nempa khüirjunaa iekha nümü-ata öor ärpiejemgui ajim.

¹²Irua magbapäiwai maach chi khapeenauta irig, —Fariseonaan iek, mag pua magbarm aig, am khüirta iekhabapüim aajem anaajim.

¹³Magbaawai jürr ichdü maachigta iekhamamua, —Oob am iek asekasmiet ajim. Pärau khaphü nüm, nemjüir ee phüak khaiigbam öbeerwai thürrëüpäi-jem. Ich jägta ajugui ajim mü Ayau am düi. Am ichdü jür au sim khüun khaba aawai nemjüir ajapham eemua phüak chi khaarpa thürrëunaa barbapüimjöta ajugui ajim. ¹⁴Magua, idëu warag khüiu sübat ajim. Jäkhüunan amachjä dau khüsu nümta agjö dau khüsum khüun jua gaai pürnaa ëudu arrjem khüun-jöta nümgui ajim. Pärau oowai merak chukhu siebá, dau khaugba khitümua agjö dau khüsu khitüm jua gaai pür-naa arrkhiin, äb büëu subaadee amach numwe burrjugui ajim.

¹⁵ Magbaawaita maar eem āb Pedro aajemua irig, —Señor, cha puchdēu jaubapūim deeu marag wajapha jaubá; marau pöd khaugba abarmgui ajim irig.

¹⁶ Magbaawai Jesuu marag jaubaadēwia magjim:

—¿Wa pārau agtha khaugbata nūwa? ajim. ¹⁷ ¿Pārau khaphu naabá, maadēu nem khō num thum maach bi ee mawia chēbapāiawai deeu chukhu aadeejem? Magua dichdēu thach khō nūmua-pai chan maach ārba aajemgui ajim.

¹⁸ Maach ārpi nūmun thāar eemua khīirjug khaigbam iekha nūmuata Ēwandam na maach ārpiejemgui ajim, ya khīirju-naata iekhamaawai. ¹⁹ Nem thum maach khīirjug eemuata öbēr thūnum: khīirjug khaigbam, öor thōöju, dich öor khabam düi khapesaju, dich khaman apha khāijā dich öor düimjöaju, nem jīgkhaju, sēukhaju maimua chikham ēugar chad khabam iek iekhaju. ²⁰ Magum nemeuta chadcha Ēwandam na öor ārpiejem. Mamu chi machnaanau jaau nūmjö sīi jua sügba thach khō nūmua-pai chan Ēwandam dau na maach ārba aajem a jaaujim marag, ich Jesuu.

Canaanpie uirau Jesuu ich chaai monaauju khaphu sierr

(Mr 7:24-30)

²¹ Maigmua igbaadeeu jürr phöbör numí Tiro Sidón düi nūmug petaawai maarjā i düi wētjim. ²² Maimua ya mam paaukhabaimamta, uui āb Israel durrām khaba Canaanpie uui mag perás sīejerrta ääag bëewia Jesuug, —Señor, mu ap urrum mu dau aug khaugbá ajim. Mua khaphu umgui ajim, puuta chadcha Ēwandamau pūiju aajerrau. Maagwai mu chaai monawaagjā pu jua theeg sim. Mu kha dösāt bēnēu baarjemta purug monaubapūi a umgui aichējim, irig chaigpamamua.

²³ Pari par ūanau mag chaigpa khitumjā Jesuu būurjā i iek ūkhabajim. Magbaawaita marau irig, —Senör, ¿jāg pua irig mapi jaubamma? Ya atcha magaaājā marau ūrmapha nūm. Magbamun ich jāg maach ēudee ääag majuwai anaajim.

²⁴ Pari magbaawai jürr Jesuu chi uuiragta, —Ēwandamau mu pūitarran, maach meeu israelnaan sīi oveja okhoo durrumjö durrum khūun peerdu aumkhūrta mu pūijim ajim.

²⁵ Pari mag num ee, warag i aigcha bëenaa kanieu phöbkhanaata, —Señor, mu ap urrum mu chaai monaubapūi ajim.

²⁶ Magbaa, judionaan khabam khūun chan monaauju khabam awi juau ogthompai chi Jesuu warag, —¿Pua mu iekha chirum ūrbata sī? ajim. Pu deeu durrām aawai, mua pu chaaita nacha monaaukhiin, mua oowai dich chaainag deeu arr panta khecheunaa saakienag deebarmjö ajugui ajim irig.

²⁷ Pari magbaa ūanau düi, —Señor, jāan chadaugui ajim. Mamu pua oowai, ¿saakienaujā amach pap juasur mes eegar khūimam khöba aajē? ajim. Maagjeewai mu Israelpie uui khaba uab mamu, ¿pua mu chaaijā dau aug khaugbaju khai? Mua khaphu um, pua i monaubapūiju aai simgui ajim irig.

²⁸ Magbaawaita, —¡Jöo! Jāgan chadchata mua puch chaai monaauju khaphunaata pua ūkha umgui ajim. Magan chadcha puchdēu jaau simjö pu chaai monaauju ajim irig Jesuu.

Mag, chadcha Jesuu mag iekhabarm burre chi chaai monakkha aadējim aajem.

Jesuu öor pöm monautarr

²⁹ Mag Sidonmua deeu maar bëewia ūwaai mag thürrdö pöm sim Galilea aajem igaau naaichējim, ich Jesús düi. Maimua buchag gaai waaidüwia

oo sīsijim. ³⁰Mag amach dakhīir jupbaimaawai ōor pōm i aar wētwi i bigaau phuurbaadējim. Mag ōor pōm thunum ee i aig aibēemajim: bū wēdu wēdu khithēem khūun, dau khīsum khūun, būdam wa juadam khāijā ākhāraam khūun, meu meraam khūun maimua thag aaunaan khamor machag khīirpierr i aig aibēena i būkhūur ausūmaajeejim. Maagwai magum thum ichdēu monaupāi maajeejim. ³¹Amach daúacha mag meu meraa khithēe arrjā ijēb nurrjēe, juadam wa būdam khāijā ākhāraa khithēe arrjā monakha, maimua dau khīsu khithēe arr khūunpa dau wajapha nurrjēem oowia, sīi ōor dauderra naajim. Mag amachdēu oo num gaaimua maach meeun khabam khūunpaata maach meeun israelnaan Ēwandamag jēeuphōo thūnaajim.

**Emkhooiin appai
cuatro mil Jesuu jāogtarr**

(Mr 8:1-10)

³²Maimua mag maach ich dūi ogdūba wēnrraajerr khūunagta, —Ōor pōm mug thunum mu dau ee dau aphūu durrungui ajim. Ya khāai thārjup pam am maach aigmua būurjā ogdūba, thachdam khōjujā chukhu num. Ich jāg thach khōba chan mua amach diig pūimapha chirungui ajim. Ich jāg pūikhiin, di aar barba khāijā khud ee jādaua phurēubajupa ajim, ich Jesuu.

³³Magbaawaita marau irig, —Mamu mug ōorjā chuk sim ee, ¿jam maadēu khōju bawaagama? anaajim, ōor pōm mug thunum khōpieg.

³⁴Magbaawai ich Jesuu marag, —¿Pārau pan dau kharr wai numa? a jēeujim.

Magbaa marau, —Sietepai, maimua āwarrdamjā ar dau khapan khaba durrungui anaajim.

³⁵Magbaawai ichdēu ōrag khut jupkhapi jaauwia, ³⁶mag pandam

siete narrjā chi āwarrdam dūi āba jua ee phē auwia, Ēwandamag ūu ajim anaa thorreubaadējim. Magnaa maachig hapūimaawai marau jūrr ōrag jigmajim. ³⁷Mag jig phūurdudugmamua thumaam khūunau amachdēu khōm aig khōtarrjā, pan pōm sob thunuisijim. Mag chi sobtarr, thubut siete marau ipiirka aujim. ³⁸Mag ed mag chi thach khō narr khūun cuatro mil naajim, emkhooiin appai, ūuinjā beerba ni chāainjā beerba. ³⁹Maimuan chadau ōrag wētpi jaabaawai agdaujō amach majupier aaidujerram. Mag thumaa ēreubaadeewain chadau, ichjā jap ee waaidubaadee, marau i Magadanag arrjim.

**Thethemnaanau amach dakhīir
amachdēu nem ooba
ajem ompaa aupi narr**

(Mr 8:11-13; Lc 12:54-56)

16 Mag Magadán durr paaukhabaimaawai fariseon- aanau Saduceonaan dūimua Jesús oon bēejierram. Pari mag bēetarran sīi i imeraa pur aum khōchgaupai arr aawai irig amachdēu būurjā ooba ajem nemta amach dakhīir edjā ee waupi jaau naajim, mag gaaimua chadcha Ēwandamau pūiwiata mag nurrum a amachig khap jaaumkhīir.

²Pari Jesuu am ipierrajā khaba, warag sīi amag, —¿Khan jāgwi pārau kheurag edau dubmamua edjā phur wauu thunum oowia, “Nan edau wārjāphā aju” aajē; ³maimua jūrr edaupherrejā agjō edau öbēr urum būu edjā phur thunum oowi, “Nan edau khōrkhaju” a jaaujē? ajim. Pārau jāg edjā oobarm gaaimuapai ed wārjāug aju wa ed khōrkhajuā nem khaug numta, ¿jāga jāg pārau pāach daúa mua nem wau chitum oo numjā pōd khaug auba nū mu chadcha Ēwandamau pūiju jaaujerr? ajim amag. ⁴Pāran pāachdēu Ēwandam

iseg n̄m gaaimua warag chi ajaugjā chukhu th̄naawaita warag p̄achdēu nem ooba aajem nempata p̄ach dakh̄ir waupi n̄m. Mam̄ mua waubamgui ajim. Mag kh̄ai warrgar j̄oi Jonás aajerr nemmeurrkhan buch ee kh̄ai th̄arjup siethurtarr gaaimua N̄nivepi-enau Ēwandamau i p̄itarr khaug autarrjōta, ichab m̄chjā Ēwandamau p̄itarr p̄rag khaph̄u apijugui ajim, m̄ch iiu phiidubarm gaaimua. Mam̄ magm̄jā p̄rau ūkhabajugui ajim.

Mag iekhapet awi ichta warag chaaug igbaadējim.

**Jesuu ich khapeenag
fariseonaanjō apiba jaautarr**

(Mr 8:14-21)

⁵Mag igbaadēwi ya thoom igar paaukhabaimaawaita maar kh̄ir ee d̄n̄isijim, panjā aibēeba s̄i ich j̄agta w̄n̄urr̄m. ⁶Magbarm d̄iichata ich Jesuujā marag, —Kh̄ir khaph̄u w̄n̄urr̄ath̄u ajim. Fariseonaan b̄enta saduceonaan b̄en d̄i j̄ag lewadurajō sim p̄ach gaai d̄urbapimiet ajim marag.

⁷Mag ūrwia, chadcha lewadurata jaau simp̄ii awi, maach appaijā, —Keena, maach chan chadchata pan aibēebajimwai anaajim.

⁸Mam̄ maar mag iȳu numjā ich Jesuu khaph̄u sierr aawai, —¿Khantheeta p̄ar mag pan aibēebajim an̄ma? P̄rau chan j̄agan mua nem wau chit̄mjā oobamjōta aajeb ajim, m̄g mu d̄i āba w̄n̄urr̄mjā ūkhaba aag. ⁹¿P̄rau kh̄ir ee paba n̄, mua pandam cincopai narrau ūinjā beerba, chaainjā beerba, emkhooi appai cinco mil j̄ogtarr? Maimua ¿th̄but kharr ipiirkha auj̄i chi sobau? ¹⁰¿Kh̄ir ee paba n̄ agjō, pan sietepai narrau ōor p̄m cuatro mil narr j̄ogtarr? Maimua j̄ag edjā, ¿th̄but kharr ipiirkha aujierrā chi sobau? Pan chaarta ig n̄m akhiinjā, ¿p̄rau kh̄irjuawai ijsjā mua p̄od

p̄ach j̄ag aubajupii n̄? ¹¹¿J̄aga j̄ag p̄rau būrjā khaug auba n̄ ajim, mua p̄achig, “Fariseonaan b̄en saduceonaan b̄en d̄i lewadurajō simta p̄ach gaai d̄urbapimiet” aawai? Mua mag chir̄m aig chan pan chaar igwiata p̄rag mag iekhaba chir̄m; wajapcharan muan maiguin, oob amjō chikham kh̄ir aawaiapita chadam iekjō iekhamiet a chir̄m̄u ajim marag.

¹²Magbaawaita marau khaugphōbaadējim, Jesuu lewadura chaar jaauba, s̄i fariseonaanau saduceonaan d̄imua nem jaaujemta jaau sim.

**Pedrouu jaauwai Jesuun
warrgarwe ich Ēwandamau
p̄iju aajerrau a jaautarr**

(Mr 8:27-30; Lc 9:18-21)

¹³Mag w̄twia deeum durr Cesarea de Filipo an̄m paaukhabaimaawai ich Jesuu marag, —Ōrau m̄ch chi Emkhooi Iewaa igwia iȳu n̄m ūurwai, am iek ¿m̄ khai aajē? ¿P̄rau ūrba aajē? a j̄eujim.

¹⁴Magbaawai marau irig, —Am iek p̄ Juan chi ōor p̄or choomie aajem; deeum kh̄un̄au jaauwai p̄nta Elías aajem, warrgar Ēwandam i jaaujerr; wa magba Jeremías khabam khai, dewam kh̄ijā aajem, agjō Ēwandam i jaaujerr.

¹⁵Marau ichig magbaawai j̄ur maachigta, —¿Ma p̄achdēujāma? P̄rau kh̄irjuawai, ¿m̄ khai agá? ajim.

¹⁶Magbaawai Simón Pedrouu, —P̄ Cristo khabahab ajim irig, ich Ēwandam Iewaa warrgarwe ichdēu j̄ur auwia ōor peerd̄u aumkh̄ir p̄iju a jaaujerr.

¹⁷Magbaawai Jesuu irig, —Simón Pedro, Jonás iewaa, ōrau būrjā p̄rug jaautarr khabamta chadcha pua ag eyaa jaaubap̄imkē ajim. J̄ag pua khaph̄u jaaubap̄im̄n, jāan ich m̄ Aai ūgthar chiraajemuata p̄rug mag kh̄irjupiwi ajim. Maguata pua ag eyaa jaaubap̄iibahab ajim. ¹⁸Pedro, maagwai p̄un chad-

cha puch thüriu jaau simjö mokdauu ajim irig. Pua mü iek jaabaadëm gaaimuata mua müch iek ükha nüm khüün khapaana apiju. Mag khapaana aadëm chan päach chi ürüm khüünan khëchwiajã, päar akhaar chan okhooba ich mag Ēwandam düita nuisiju ajim. ¹⁹ Pedro, pürugta mua müch iek jaaumkhüir jaau chirumgui ajim. Pua mü iek jaabaadëm ürwi ükha nüm khüün mü dënkha nuisiju. Mamü ichab pua jaau khitüm ür nümjã asekasba warag iseg nüm khüünan amach mag nüm gaaimua warag ich mag okhoo wënrarajugui ajim. Mag nüm aigüin pua chi mü aar öbërju aai nüm khüünag puertdi weeu deenaa pöd dubbaju aai nüm khüün athee sïi warag phäär sï-siukhamjõtaaju.

²⁰ Mamü Jesuu mag ich chadcha ich Ēwandamau jür auwia püitarrkha simjã büürjã örag jaaupiba jaaujim marag.

Örau ich thõöju jaautarr

(Mr 8:31–9:1; Lc 9:22–27)

²¹ Maimua jaaumamua ich Jerusale-nag majujã jaaujim. Mag Jerusalén pabaimaawai jöoin chi pörkha nüm khüünau phadnaan chi pörkha nüm khüünaua Moisés iek jawaag chi machnaan düimua ich dau aphüü wai naawi ich thõöjüjã jaaujim. Mamü mag amau i thõöwiajã deeu üwaai khãai thärjup nüm ee deeu ich iiu phiidujüjã jaaujim.

²² Mag jaaumam ürwia, Pedroo ich appai chaur thürnaa, —Señor, ¿khanii Ēwandamau pü düi magpibarju? Pü düi chan örau magju khaba nümgui ajim irig.

²³ Pari Pedroo ichig magbaawai, jürr chi Jesuu irig, —Jöpkhaa mü aigmua chaaug petã ajim. Meperauta pürug mag iekhap i sïebahab. Puan mag sim aig sïi warag khaiabag ee mü burripjuuta êkha simgui ajim. Pua chan Ēwandamau nem

waum ig simjã khaugba, sïi parhoobam khüünjõta khüirju simgui ajim irig.

²⁴ Maimua ichdüepai jürr maach thumaam khüünagta, —Chadcha pärau mü iek päach thäraucha ükha nüm khai, magan mua nem waupi jaau chirüm apaita waubat, “Müchdüeta khap chirüm müchdüe nem wajuu” a iekhaba. Mü gaaimua chikhannau päach dau aphüü thõöju khüirjuwia khãijã magumjã igba waragta ükhanaat ajim. ²⁵ Ar müig eegarjã mü gaaimua phithurg aumapha nüm khüün chan büürjã ügthar öbërbam. Magarrau ar chi mua nem jaau chirüm waum khõchgauta amach nemjã khüirjuba, sïi warag mü gaaimuata dau aphüü anüm khüünan chadau ügtharcha öbërju jaaujim. ²⁶ Pärau oowai, ¿khan wajaug sï ajim, äbmua müg durr thum ichdüepai jüa wai sïsim, mamü mag sim meebaadee khimie durr petam? ¿Irua ich durr thum ich düi arrju aai sï? Pöd arrbam. ¿Pärau khüirjuawai äbmua khãijã ügthar öbëraag phatkhon pöm phagju aai sï? Mag phagwiajã pöd dubbangui ajim. ²⁷ Mügnaa mü Ayau müg durr i agkham edjã müchta ichdüe jua theeg deetarr düi i chognaan angelnanpa bëewi, müig eegar amach nem waaujerrpierraju am düi: chi nem wajapha waaujerr khüün düijã ich agjõ maimua nem khaiabag waaujerr khüün düijã ich agjõ. ²⁸ Cha mü iekha chirüm iekhaü äaur khüün cha mü iek ür nüm khüün chan müch chi Emkhooi Iewaa thumaam khüün Pörkha bëeju edamjõ aadëm oobam aigjã meebajugui a jaaumajim.

Jesús sïi büümjõ aaderr

(Mr 9:2–13; Lc 9:28–36)

17 Mag ich Jesús maar düi iyüü simua mag maar khapeen äaur khüünag amach daüa ich oopiju jaautarr khur seis días aadëm ee, cerro pöm sim gaai petajim. Mag ich mam

düi phë arrjim: Pedro, Santiago maimua Juan, ich Santiago eem. ²Mag mam wëtwi am dakhïirta Jesús khïir chaau-pabaadëjim aajem. I khïir oowai müg edau äsdawam khïirjôta büu thunuisijim aajem; maagwai i khajüa chará phuujö aadëjim aajem, ich bäpgau. ³I magbaadëm ee oowai warrgarm jöoin Moiseeta Elías düi iyüu dünunihdu naajim aajem, Jesús düi. ⁴Mag oobaawaita Pedroo Jesuug, —Señor, üu chi agamjö nem wajaug maar müig nungui ajim aajem. Pua khôs akhiin mua räichdidam thärjup ëukham ajim anum: äb pu athee, äb Moisés athee maimua äb Elías athee.

⁵Mamu Pedro mag iekha dünun ee, jünthumie baug bëewi am jöodu athaichëjim anaabá. Magbarm ee mag chi jünthumie eemuata woun iekjö, “Chamüuta mü Iewaa müchdëu jäsehne wai chitümüu, öor peerdu aumkhïir müchdëu jür autarr. Irua nem jaau simta ipierraa abat” a iekhabarm ürjierram anum.

⁶Amach chi düi wënnerrarr khünaucha jaauwai, amachdëu mag ürbaawaita jäphierr phöbaadëm iekhau warag kanieu thukhökhanaa eeg khökhöd aphöbaadëjim anaabá, khïeb jëb gaai dagau dürkha. ⁷Magbaa Jesuu am aig bëenaa am gaai juau siesienaa, —Phiidutkhabat, oob jäphierrmiet ajim anum.

⁸Magbaawai chadcha amau phiidutkhanaa oowai, tagam khüun chukhu, äba Jesús appaita sïejim anaabá.

⁹Maimua deeu jerag bëejierram aajem. Mag nurbagkha wëdurumua chi Jesuu amag, —Müg päachdëu ootarr oob deeu khüunag jaaumiet. Ya müch chi Emkhooi Iewaa meewia deeu phiidübaawain chadau jaubat ajim aajem.

¹⁰Magbaawaita jürr amach garmua irig, —Jägwi Ëwandam iek jawaag chi machnaanau jaauwai, mag Eliata ich

Ëwandamaucha püiju jaaujem na bëeju aajë? ajierram aajem irig.

¹¹Magbaawai ich Jesuu, —Chadcha chi bëen Eliata nacha bëema ajim anum. Pari mag i bëeju jaautarran, mag Ëwandamau püiju aajerr örag nüpi jaaumkhïirta bëeju jaaujimgui ajim anum. ¹²Pari Elías ya barthurjim. Mag i barthuurwajä amau i khaug auba, sïi warag deeu khüunpi awi i düi amachdëu ampierr awi warag i thöopüijerrangui ajim anum. Amachdëu i düi jägtarrjö müch chi Emkhooi Iewaa düijä ajugui ajim anaabá. Müg chirumun müun wajap am jua machag äwatjugui ajim anum amag.

¹³Pari Jesuu amachig magbaawai warre khaug athajierram anaabá, warrgar Ëwandam i jaaujerr Elías khaba, Juan chi öor pör choomie igwiata mag sim.

Jesuu chaai mor eem mepeer jëupüitarr

(Mr 9:14-29; Lc 9:43-45)

¹⁴Mag wëdurumua ya maar tagam khüun düi narr aig jër paaukhabaichëm ee, woun äb bëewi i khïirphee phöbkhanaa irig chaigpamamua magchëjim:

¹⁵—Señor, mü chaai wai chirum thöthörrsö khitum. Mü ap chitum mü chaai dau aug khaugwia monaaubapüi aichëjim. Jäg khitumun nem theegta baarjem. Khar chará oojü chukhu aawai barbaadëmua öt eejä burjem; wa magbamun dö eejä sïi dobojo aimajemgui ajim. ¹⁶Mua müig pu khapeen aig aibëetarrjä amau pödbajierrangui ajim.

¹⁷Magbaawai Jesuu magjim, örag eerpanaa:

—Päran chadcha päach thäär khaibag gaaimuata Ëwandamau jäg chaai monaaujüjä khïirjüba nüm. Päräu jäg Ëwandam jua theeg simjä khaugbamjö nüm, ÿich jägta sïi mua äwat chitaju aai

chirú pārau oowai? ¿Khan atchata pārau mu pāach dūi chitapim ig nūma? ajim, ajapcha ũkhaag. Magnaa, Mu aig mag chaai aipidut ajim.

¹⁸ Magbaa chadcha chi chaai ich aig aipierrwai chi meperag meerrau-naa öberpi jaubaawai, i ipierr öberbaadējim. Magbarm aigmua chi chaai monakha ich mag sīsijim.

¹⁹ Mag chi chaai monaautarr khur maach ap paukhawi marau ich Jesuug, —¿Jāgwi marau pöd jāg chaai mor eem mepeer öberpi aubajī? a jēeujim.

²⁰ Magbaawai ich Jesuu marag magjim:

—Jāan pāachdēu mūg chaai Ēwandamau monaaujūjā khīirjuba narr gaaimuaugui ajim. Pārau Ēwandam jua theeg sim khaphūnaa pāachdēu nem mag abarmjō apiju khīirjunaata nem waukhiin, Ēwandam athee chan phithurm nem chukhu aajeewai, chadcha pāachdēu jajaaukhampierr ich mag pāachdēu jaau nūmjō apiju. Pāar khīirjug oojem anaa chi pōmag mostaza daudam ar maach dau ee paba khitaajemjō khāijā khitakhiin, chag durrsiig khāijā, “Jōpai muigmua mawia chum dūnūubaimā” abaawai chadcha phithurg chukhu mawia pāar ipierr pāachdēu jaubarm aar dūnūuwimajugui ajim. [²¹ Magnaa ichdēupai, Jāg mepeer khīir chan sīi iekhabarmuapai öberba sierrum. Jāg öberpi awaagan, būurjā thach khōba sīi Ēwandamagpai jēu nūu awiata öberpi jaubaawai öberjemgui ajim marag.]

**Puaba Jesuu chikhamnau
ich thōuju jaautarr**

(Mr 9:30-32; Lc 9:43-45)

²² Galilea durr maach ich Jesús dūi āba wēnūraajeewai ichdēu marag magjim:

—Mūch chi Emkhooi Iewaa mūg chirumūn chi thierrnaanag pur dee-

baawai ²³ sīi amau mu thōopūiju. Mamū mag amau mu thōowiajā khāai thārjup nūm ee deeu mu iu phiidujugui ajim.

Maachigcha mag jaubaawai chadcha maar ökhīirjuu aphōbaadējim.

**Aai i jēeujem di paarjā
phagju aai narr**

²⁴ Jesuu maar ich dūi phē arrwi Capernaum phōbör barimajim. Magbaawai Aai i jēeujem di paar phatkhon jēeujem khūnau Pedro ich appai sim aar wētvia irigta, —¿Pū maestroou chan Aai i jēeujem di paar phagju aai simta phagba aajeeb? aimajieram aajem.

²⁵ Magbaawai irua, —Keena, mu maestroou phagba aajeeb a chirajim aajem amag.

Maagwai ya maar maach jēer narr di aar naajim. Maimua ya chi Pedro maach aar barbaimaawaijā jūr Jesuu irig ich ag iekpai, —¿Pua jāg khīirju chirú Simón? ajim. ¿Pua oowai mūg durr gaai reinaan thūnum khūnau chijā khūnagta dēb-paar jēeujē: amach khodnaanag wa sīi parhoobam khūnag?

²⁶ Magbaawai Pedroou irig, —Amach khod khabam khūnagma ajim.

Magbaata Jesuujā, —Chadcha chi khodnaanau chan phagba aajemgui ajim. Magua muajā mūch Aai gaaimua agjō phagbaju aai chirabahab. Chi Aai i jēeujem di i dēn aawai muajā phagba, pāraujā phagbaju aai nūmgui ajim. ²⁷ Mamū amag maach ēugar iekham ugua maadēujā ichiita phagju aai nūmgui ajim Pedroog. Maimua, Thūrdō ee dō ũbamí ajim. Nau nacha pūch jua gaai khōbaichēm pua jiir atham ö ee phatkhon sīeju. Mag phatkhonau ũu pua mu kōitjā phagwi, pūch dēnjā phagpūijugui ajim Jesuu Pedroog.

Magbaawai Pedroou chadcha ichig jaautarrjō ajim.

Chijäata üruucha aju aai sī a jaautarr

(Mr 9:33-37; Lc 9:46-48)

18 Ich mag iyüu nümua marau ich Jesuug jëeu naajim, ichta müg atag thumaam khüün Pörkhabaadeewai maach müg wënurrüm eem khaita üruucha sisiju khai a khap aag. ² Magbaawai Jesuu chaaidamta thürnaa maar jarr dññuupinaa magjim:

³—Mü cha iekha chirüm iekhau pārau pāachta üruucha am khöchgau pāachdëu mag khäärju num isegnaa chaain mügumdam agtha serbiibamjöö abam chan, pāar pöd mü dñi chi pörnaan khaju khaba num. ⁴ Mag mächta chi Pörkha chirsim ed mü garcha joothümaju khäärju num khüünan warag amachta serbiibamjöönaa chaain mügumdamjöta aju aai nümgui ajim, mag amachta üruucha ajujä khäärjuba. ⁵ Pārau mü dënjö müg khithëem äb khäijä jäsenkhawia pāach di aig aumün magan pārau mächchata khäär jäsenkharmjöö abarmgui ajim, marag iekhamamua.

Jäga nü Ēwandamau chikham khaibag ee burripiejem khüün dñi

(Mr 9:42-48; Lc 17:1-2)

⁶ Mag warag iekkhaghmamua magjim: 'Äbmua khäijä mü chaai müg mü iek ükha khërümta pekau ee burripimün, Ēwandam dñi iekkhör pöomata sisiju. Mag mü chaai äbam gaaimua khäijä warag Ēwandam dñita iekkhör paarpaju khäai, ichdëupai ich ö gaai mokpör pöm jünaa phüas ee baudükhiin üucha ajugui ajim. ⁷ Müg jëb gaai ichiita ich jäg öor dich khapeen pekau waupiejem khüün paraa aju. ¡Mamü ë, apkhiitü, chi mag dich khapeendam pekau ee burripiejem khüün!

⁸ Magua, mua pāragjā mag chirüm: Pāach juau wa pāach büü khäijä pekau

ee burripiju sim khai, warag thüapnaa barbapüit ajim. Pāach thum monakha okhoowi ötdau ich mag thöojä khaugba sierrüm ee maju khäai, üucha simgui ajim, sñi jua bisi wa bü khäijä bisi ügthar öbërju. ⁹ Wa pāach daüapai khäijä pekau ee burripiju sim khai, ag dau jëunaa warag barbapüit ajim. Dau numwe wajapha simta khimie durr maju khäai, üucha simgui ajim, dau äbpaim dñipai ügthar öbërju. Wajapcharan magum pekau waumaugau, dau chukhumjöö oobamjöönaa magum nem khaigbam wawaagjä jua chukhumjöö abat ajim, büürjä wauba. Magju khäai Ēwandam dau na pāach morta surkhabat a jaaumajim marag.

Oveja okhootarr nem igkhaa

(Lc 15:3-7)

¹⁰ Mag jajawagmamua ïchab, 'Müg daumeraa khithëem khüün oob äb khäijä isegmiet ajim. Am thüa mü Aai aar thünüm khüünaun amag dau par khaba thünümgui ajim.

[¹¹ Mäch chi Emkhooi Iewaan chadcha öor amach khaibag gaaimua okhoo khithëem khüün peerdu awaanta bëejim a jaaujim.] ¹² Magnaa, Mua pārag jëeu ookhimgui ajim, jäga sim khai pārag: Woun äbmua cien ovejas wai sim. Mag khapan thünüm eem äb okhoobaadee, ¿irua tagam khüün äbam aig phëruawia mag chi okhoo khërümta juraan mabaju khai? ajim. ¹³ Mag jur nurrün awi baau athakhiin, mag äbpai okhootarr baau atham paarta ürcha i onee ajugui ajim, tagam khüün khapan okhooba narr paar onee aju khäaijā. ¹⁴ Ich jäg äbmuajä ich nemchaain okhoopimapha aajemjöö, ïchab mü Aai ügthar simuajä müg mü iek ükha durrüm khüün chan äbjä okhoopimapha simgui ajim.

**Jāga dich khapeen
perdonaaju aai nū a jaautarr**

(Lc 17:3)

¹⁵ Mag nem khīir pogkhe jajawagma-mua, 'Pārag khap amkhīir jaaukhimgui ajim Jesuu. Pāachjō mū iek ūkha simua pāach ee iwiir ābam dūi khāijā khaigba abaawai i dūi iyūmamua wajapha irig jaaubat ajim, jāga sī mag khaigba aawai. Pāachdēu mag iekhabaawai ūu ūrwia ūkhamūn magan pārau pāach khapeer mū athee gan atham ajim. ¹⁶ Mamū par pāachdēu iekha numjā ūrbamūn magan pāach daumaai ōor numī khāijā thūrkhā atthat, maagwai iekhamamjā ōor numī wa thārjup nūm dakhīirta mag iekhamamkhīir. ¹⁷ Mag numī wa thārjup nūm dakhīir iekhamamta būurjā asekasbamūn magan warre thum chi ūkha nūm khūn jūgdaarta iekhaju aai nūmguī ajim. Mag thumaam khūn dakhīir iekhabarmjā asekasba abaawain chadau, Ēwandam iek ūkhaba aajemjō wa Romaam gobierno dēn dēbpaar jēeujem khūn chi khaigbam khūn dūimjō abat ajim am dūi, tag pāach dūi khapeerkhapiba.

¹⁸ Mag mūig eegar aawai amach jūg theeg gaaimua pāachdēu nem jaau nūm ūrba aawai mag pāach dūi khapeerkhapiba abarmjā ich Ēwandamau ichab pāar igar sēju. Maimua deeu ich khaibag isegwi ūwai pāach ee pāach khapeerkhapi aauwaijā ichab Ēwandamau pāar igar sējugui ajim.

¹⁹ Mag iekhamamua, 'Mua pārag mag chirūmguī ajim: Mūig eegar ōor numī amachdēu nem ig nūm mūrūg jēwaag āba ibēpwia jēeumūn, mū Aai ūgthar chirūmua amag deeb khaba deēju. ²⁰ Mag jēwaagta numī wa thārjup khāijā āba biirdūnaa mūrūg jēu nūmūn mūn mag chirūmguī ajim, am jārr.

²¹ Magbaawai Pedroou Jesuug, — Señor, magan mūchjō pū iek ūkha nūm khūnau ābmua khāijā mū dūi khaigba aawai, ¿biek kharr mua perdonaajuma? a jēeujim. ¿Siete veces?

²² Magbaa Jesuu irig, —Mag siete vecespai khabam. Muan purugan, se-tenta veces sieteta perdonaaju aai sim a chirūm ajim. Ajapcharan dich dūi khaigba abarmpierrma.

**Woun ābmua ich khapeer
perdonaaba arr ag nem īgkhaa**

²³ Maimua ich Jesuupai magjim:

—Mua mag pāraujā pāach khapeen perdonaaju aai nūm a chirūmūn, Ēwandamaujā maach perdonaabam aba aajeewaita mag jaau chirūm ajim. Ēwandaman rey āb sīerrau ich chognaan ich garcharam khūn wajapha phidkha nūm khap aag āābdō thūrkhanaa khap jēeu oomatarrjōta sīerrūmguī ajim. ²⁴ Ya chi reū thūrkhūuibaadēm ee i aig aibēejierram aajem, āb irig phatkhon pōm diez mil talentos paar sīerr. ²⁵ Mag dēbpaar pōm sim pōd ichig phag auba abaawai chi reū mag woun ichig dēbpaar paar sīerrta warag ich mūi dūi ich chaain maimua ich nem wai sīerrpa thum pērpūipi jaaujim anaabá, jūrr deeu chogkhamkhīir, magbarmua chi dēbpaar phag ōbērmkhīir. ²⁶ Magbaawai chi chogau chi rey būkhūrr phōbkhanaa chaigpa jōchkhērūmua, “Señor, idēu oo athá. Mua ōkhar phagmamua pū dēbpaar thum ōbeerpūibajupa” aajeejim anaabá. ²⁷ Pari mag ichig chaigpa jōchkhērūm oobaawai, chi reū i dau aug khaugwi, mag dēbpaar pōm sīerrjā tag ichig phagpiba, sīi warag khīir okhoopi jaaunaa, phāarju arrjā phāarba, sīi ūu mapijim aajem.

²⁸ 'Pari mag ich pūibapāaiwai, maig-mua igbaadeeu, deeu agjō chi rey chogkha sim dūi thēujim aajem. Magua jūrr ichig cien denarios paraa sīerr

aawai, purna ö thataikhamuata, “Jöpkhaa puchdëu mürug paar sim phagbá” ajim anaabá irig. ²⁹Pari magbaawai ichdëu reíg atarrjö warmuajä i bükhurr phöbkhanaa chaigpa khitumua, “Pua khös akhiin, idëu oo athá akham; ökhar phagmamua mua pü débpaardam thum phagpüibajupa” aajeejim anum. ³⁰Pari chi débpaar jëeu sierr garmua mag khöchkhaba, sii warag ich khapeer dau augjä khaugba cárcel deg püiwia, äbmiecharam centaadam phagbam aigjä öbeerpiba jaaujim anaabá. ³¹Mag irua ich khapeer düi magtarr oowi, warm khüun agjö chi rey chogkha thunarr khüunau oowai, am gaai masi ajim aajem. Mag gaai masi num iekhau chi reígcha magtarr thumaa wajapha ürpipüijieram anaabá. ³²Mag ichig jaabua chi reíu thürpüiwia irig magjim anum: “Wounta chadcha khaigba chitumá” ajim anum. “Maachig dau aphüu chaigpabaadeewai, mua pü perdonaawi chi débpaarjä tag mächig phagpiba ich jäg khüir okhoopijim. ³³Magtarr aawai puajä agjö puch khapeer dau aug khaugwi i perdonaaju aai siejimgui” ajim anum. “Pari pua büürjä i düi magbajimgui” ajim anum. ³⁴Mag, warag chi rey meeukhabaadëwi mag débpaar sii khüir okhoopiju atarrta deeu eupemjö thumaa phagpi jaaujim anaabá.

³⁵Mag nem igkhaadam jaauwi deeu ich Jesuupai magjim: “Mü cha iekha chirum iekhau pärauta päach khapeendam chadcha perdonaawi tag magum iekjä igba ich mag khüir okhoobam chan, mü Aai ügthar chirumuajä ich agjö päar perdonaabamgui ajim.

Jesuu üui puapiba jaatarr

(Mr 10:1-12; Lc 16:18)

19 Mag marag nem jaau sii awi, Galileamua mawia jürr Judea sïeimajim, Jordán igaaü thoogar durba

edau öbeerjem bi gar. ²Mag i petamjä örau khaugpüitarr aawai öor pöoma i ëudee wëtjim. Mag öor pöm thunum ee aaunaan khapan thunarr aawai magum khüunpa monaaupüi maajeejim. ³Mag num ee fariseonaan eem khüun ich Jesús aigcha bëewi juau ogthom irig, —¿Pua oowai sii nem büür abarm gaaimua maadëu dich üui puaju aai nü? aichëjierram.

⁴Magbaawai Jesuu amag magjim:

—Éwandam iek phä sim gaai thüürwai, ¿pärau ooba aajë, warrcha chi ompaatarr Jöoiraujä emkhooi üui düita ompaajim a sim? ⁵Magtarr aawaita emkhooi ich üui düi pabaadëmun ich dënnan kha ogduajem, ya ich üui düita äba nürraag. Ya magbarm aigmua warran agdaujö amach appai naajerrta, öor äbpaimjö ich mag nüisiejimgui ajim. ⁶Mag nüisim chan ya tag amach ääbdö nürjée aba, öor äbpaimjö nüisijugui ajim. Mag warrgarwejä ich Éwandamauta mag papitarr aawai pöd iwiir äbmuajä i ichaaur awi dich öor puaju khaba numgui ajim amag.

⁷Magbaawai jürr amach garmua irig, —Pari pua mag simta, ¿khan jägwi Moiseeu jaauwai dich üui puagpaawai ésap gaai “Mua ya pü pua chirum” a phänaa irig deeu aai sim a simma? ajierram irig.

⁸Magbaawaita Jesuu amag, —Pari jä, nem jaauwaijä päach jüg theeg sier-rjëm gaaimua khabahab ajim. Moiseeun chadcha uduraa üuin puapiejeejim, pari warrcha ich Jöoirau ompaawai chan mag puamkhüir khabata ompaajimgui ajim. ⁹Päädë mü iek ürbat: Üui büürjä deeu düi purpur khaba simta sii puam khöchgauapai puawia deeu üui au simun maan pekauta wau simgui ajim. [Mag ich ap sim awi chikhannau puatarr üuita au sim wounjä pekauta wau sim, agtha chikhannau üuikha simta au siewai ajim jürr amag.]

¹⁰ Magbaawaita maach eem khun-naupai āaur khunau jūrr, —Maach emkhooin dich ũi dūi magta aju aai num khai, magan warag ũi aubajuuta simgui ajierram.

¹¹ Magbaa jūrr ich Jesuu marag, —Thumaam khunau chan cha mua jaau chirum iek pöd khaugbam; āba ich Ēwandamau khaugpi sim khunau-paita khap ajugui ajim. ¹² Maimua, Pārag jaaukhingui ajim, jāgwi mag thumaam khun pöd ũi auju khaba nu. Āaur khun bi eeweta mag ũin awaag khaba thaaba numgui ajim. Pogkha ya chi jöoin pawiajā phārr japūi num, khapes apimaugau. Maagwai pogkha mag phārr jaba numta, pari amachdēu-pai Ēwandamau nem jaau sim wajapcha wawaag awi, būrrjā khapes aba ich mag thunumgui ajim, ũinjā khīrrjuba.

Mag jaauwi ābmiecha paawai ichdēupai magjim: 'Dichdēu oowai ũijā chukhu chitaju ũu pödjöö sim khai, magan ich magta nurraju aai simgui ajim, ũi chukhu.

Jesuu chaain kōit
Ēwandamag jēutarr
(*Mr 10:13-16; Lc 18:15-17*)

¹³ Mag num ee, jūrram khunau Jesús aig chaain aibēe thūnaajim, am gaai purna Ēwandamag am kōit jēumkhīr. Pari mag jūrram khunau chaain aibēbēekham oowi chi aibēe num khunagta maachdēuta meeukha naajim, tag aibēpimaugau.

¹⁴ Mamu mag marau iekha num ũr-baawai Jesuu jūrr maachigta, —Idēu mu aig chaain aibēepibat. ¿Khanthee pārau am bēepimapha nu? ajim. Chi jöoin awiajā, chamu khun chaainjō mu iek ũkhakharrsō ũkha num khunta mug jēb gaaijā ũu wēnurrawi ũgtharjā onee wēnurrabajup ajim.

¹⁵ Magnaa warag am pör ũr jua ausūnaa, Ēwandamag am kōit jēuwi, warag aigmua chawag maar phē arrjim.

Ēwan phatkhon paraam
Jesús dūi iyūu athurtarr

(*Mr 10:17-31; Lc 18:18-30*)

¹⁶ Biek āb woun āb ēwan sierrau Jesús aig bēewi i dūi iyūmamua, —Maestro, ¿khan nem wajaphamta mua waju aai chirú ũgthar öbēraag? Murug jaubā ajim.

¹⁷ Magbaawai Jesuu irig, —¿Khanthee mag nem wajaphamta wawaag pua murug jēu chirú? Nem wajaphamun āba ābpaita sim; ma Ēwandamau. Mamu pu chadcha ũgthar öbērm khōs chirum khai, Ēwandamau ich iek phānaa Moiseeg deetarr gaai jaau sim ipierraa abā ajim irig.

¹⁸ Magbaa, —Pari ag gaai jaau sim eem, ¿chijāg igwiata pua mag jaau sī? ajim, chi ēwan mag i dūi iyūu aan berrau.

Magbaa Jesuu irig magjim:

—Oob öor thōo chitam; oob puch öor khabam dūijā khapes a chitam; nem jīgkham; sēukhajā chikham ēugar nem jaau chitam; ¹⁹ puch aaijā daupinaa puch ādjā daupii abā, maimua puch khapeenjā wir aig puchdēu puch khōsi simjō daupii abā ajim ich Jesús garmua.

²⁰ Magbaawai chi ēwanau, —Mua magum thum ũarkha chitabahab. ¿Khani mua waju agtha waur chirú? ajim.

²¹ Magbaawai deeu ich Jesuupai irig, —Pu chadchata wajapcha am khōsi chirum khai, puch nem pērkhūipūinaa chi phatkhon aphūm khūndamag jigbapūi ajim. Mag khaita ũgthar pawiajā pu ich mag nem wajapham paraa chitaju. Mag pērkhūipūinaa jigpūiwi, mu dūi marrau ajim.

²² Pari ich mag woundam chadcha phatkhon paraam arr aawai Jesuu ichig

magbarm ūrwia warre ökhīirjuu petajim. ²³Mag woundam ökhīirjuu petam oobaawai jūrr maragta ich Jesuu, — Phatkhon paraam khūnta Ēwandam chi Pörkha sim aar öbëraagan chadchata thethe simgui ajim. ²⁴Phatkhonpanta ügthar Ēwandam chi Pörkha sim aar öbërju khāyau, camello pöm jäg maach wounaan khāaijā ūrpai sier-rumta phithurg chukhu nobeeu kach ee thoogar öbër dichjugui ajim.

²⁵Mag i iekhabapūim ūrwia chadcha jügderraa numua maach i düi wënür-raajerr khūn eem āaur khūnau, — Mag khai, magan çkhaita peerduagáwa? anaajim.

²⁶Pari magbaa ich Jesuu marag oonaa, — Öragan chadcha phithurgma mag ūurwai. Mamū Ēwandamag chan büürjā phithurg chukhu simgui ajim.

²⁷Jesuu magbaawai mag chi ēwan phatkhon paraam düi iyūu narr khīirjuwia, — Maraun chad pu düi wënür-ram khöchgau maach nemdam wai nar-rjā khīirjuba, sīi thumaa phëpuawi pu düi ogdüba wënürrabma. Mūg puch düi ogdüba wënürrum jūrr çkhandamta marau au durrajuma mūg atag paawaijā? ajim Pedroou.

²⁸Magbaawai Jesuu magjim:

—Cha mū iekha chirum iekhau mūg durr jöoi edaujā düi thum chi iurig pawia much chi Emkhooi Iewaa öor Pörkhaag khu juupjem wajappa khitum gaai oo chirsim ed, päar mūg mū ogdüba mū düi wënür-raajem khūnta mū jup chirum bigaau pörkhau doce num gaai ohood ajugui ajim. Päachdüta mū düi päach ipaarmua jöoi Jacob khararr chaain doce narr khūn ag chaain ewagam khūnagjā khap jajaau aju, jägaju Ēwandamau am düi. ²⁹Maimua ar thum chi mū gaaimua wa mū iek jaaum khöchgau khāijā amach di, amach naamkhūn, amach eugpeen, amach aai, amach ād, amach chaain

wa sīi amach jēb khāijā khaugba pua num khūnagjā amach nem okhootarr khāyaujā ūr ag atcha deewi much düita ich mag wënürramkhīir much aarcha phë aujugui ajim. ³⁰Pari mag ed āaur khūn ar mūig eegar aawai amachta chikham khāaijā ūrūucha num aajerr khūnta ügthar Ēwandam aar paaukhaimaawaijā jūrr serbiibacha aajerrjöö nuisijugui ajim. Maimua jūrr ar mū gaaimua chikhamnau serbiibag pheejerr khūnta jūrr warm khūn khāaijā ūrcha nuisijugui a iekhamajim ich Jesuu, marag ūrmkhīir.

Woun ābmua piyonnaan jëertarr ag nem igkhaa

20 ¹Mūg atag much iek ūkha durrum khūnag amach phithur atarr jūrr mua nem deēju edan, woun āb uvadö papau ich piyonnaanag nemjö phierrtarr jūrr phagtarrjöta ajugui ajim. Mag wounau nacha piyón jëraag edpherre öor juraan majim aajem. ²Mag mawi, chi nacha oomatarr khūn düi iekhaawai, khāai āb phidkhabarm paar phaagjemjö denario āb phagju ajim aajem. Mag iekhawi phidkhamkhīir pūijim aajem. ³Maimua ya edau ügtharraa las nuevejö aadēm ee, deeu öor juraan mawia kaaijā ee sīi öor phidagjā chukhu par num oimajim aajem. ⁴Magbaa makhūnagjā, “Päärjā ïchab mū phidag ee phidkhabamit; mua pärag päach phidkhabarmpierr phagjugui” ajim anum. Magbaa makhūnjā ïchab phidkhaan wëtjim aajem. ⁵Maimua edausie aadee, ich chi morkhu jöoiraupai deeu ūwaa öor juraan mawi, kheeuragjā las tresjönaa deeu ichpai majim aajem. Maimua makhūn düijā iekhawi ich agjö phidkhaan pūijim aajem. ⁶Maimua ya kheeuraacha las cincojö aadēm ee, deeu ūwaa nacha ichdü öor oomatarr aar majim aajem. Maimua oimaawai

sīi ōor phidagjā chukkhu aig naajim aajem. Magbaawai amag, “¿Khani jāg khēumaamta jāg sīi phidkhajā phidkhaba, parta khēudutkhamaama?” ajim anum. ⁷Magbaa amachdēu, “Marag ni ābmuajā phidag jauba aawaita mūg maar par naabahab” ajierram anum. Magbaa jōoirau makhūnagjā, “Magan mū nemjīir ee uva phierrbamt” ajim anum, “khēu num ora.”

⁸Maimua ya edau khēubaadee chi uva papau ich chog mag ōor phidag ee wai jēer sierragta jūrr, “Jāimua phidkha narr khūn thūrkha auna amag phagkhabá ajim anum. Ēudeecha dubtarr khūnagta nacha phagnaa maimua nacha dubtarr khūnagta jūrr ēudeecha phagbá” ajim anum. ⁹Mag, chadcha ēudeecha kheuraa las cincojō dubtarr khūnta nacha thūrkha auwi khāai āb phidkha khētarr khūnagamjō denario āābdō phagkhamajim anaabá, agdaujō.

¹⁰Maimuata jūrr nacha dubtarr khūn thūrkha aujim aajem. Ya mag amach thūrkhūibaadee, warm khūnag mag denario āb deematarr aawai, amaun jūrr amachigta ūr phagjupii naajima, amachta edpherre dubtarr aawai. Pari magba amagjā ēudeecha dubtarr khūnag phagtarrjōpai phagkhajim anaabá. ¹¹Mamū amachig magpai phagbaawai khīujā āwatba, chi morkhūgchata jūrr ābmua, ¹²“Jākhūn ya maar ōbēraagpam eeta bardutkhachētarr aawai ora ābpaita phidkhajierram. Magtarra maar ed durr pōm phidkha khēuwi ed pechagjā jemer khēudutkhamaam khūn dūi ābata pua amag phagbarbma, jūrr amag errapai phagju aai simta” ajim anum irig. ¹³Pari magbaawai chi phidag khū jōoirau jūrr am eem ābakhaig,

“Kakē pari warr maach iekhaawajā, ¿denario ābpaita pūrug phagju abajī, pū phidkhabarm paar? Magtarr aawai mua pū khūgurba chirum perá” ajim anum. ¹⁴“Pūch phatkondam auwia petá” ajim anum. “Pari mua ichiita kheuraacha dubtarragjā pūrug phagtarrjō phagam khōsi chirumgui” ajim anum. ¹⁵“Mūch phatkhon aawai mūchdēu phagam aig phagju aai chirumgui” ajim anum, “pōm phidkhaba arr khūnag awiajā. ¿Wa sīita pua mūrug ōor dūi ō wajapha apimaphata chirúwa?” ajim anum chi phidag khū jōoirau.

¹⁶Mag nem īgkhaadam jaauwi ich Jesuupai, ‘Ich jāgta ajugui ajim īchab mūg atagjā. Ēudeecha phidag ee dubtarr khūnagta nacha dubtarr khūnag phagtarrjō, ēudeecha mūch iek ūkhatarr khūnagjā nacha ūkhatarr khūnagamjō agdaujō nem deemaju. Maignin Ēwandam athee pōm nem wauba arr khūnagjā warm khūnagamjō phagmajugui ajim.

Ōrau ich thōuju Jesuu jaautarr

(Mr 10:32-34; Lc 18:31-34)

¹⁷Maimua mag Jerusalenag mam arr aawai ya khūd ee paaukhabaadee, ich Jesuu maar maach ap thūrkha auwi marag jaaumamua magjim:

¹⁸—Pārau oo numgui ajim, maach Jerusalenag wētum. Mamū nau maach barbaimaawai mūch chi Emkhooi Iewaa mūg chirumun thethemnaanag mū pūr deejū. Magbaawai makhūnau mū thōopi jaauwi ¹⁹jūrr maach meenu khabam khūn jua ee mū thūsiēpūijugui ajim. Magbaawai makhūnau mū wau iekhanaa mū gaai mas waunaa pakuls gaai mū meerphēpūijugui ajim. Pari amau mag mū wau thōowiajā khāai thārjup num ee deeu mū iuu phiidju a jaaumajim maachigcha.

**Jöoi Zebedeo üanau ich chaain
athee khäidu jëeutarr**

(Mr 10:35-45)

²⁰ Maimua i iekha öbaadëm ee, jöoi Zebedeo üan ich chaain düi bëewi nem inag jëwaagpamjö Jesús khäärphee phöbkhä thünaaichëjim. ²¹ Magbaawai Jesuu irig, —¿Khandamta ig u? ajim.

Magbaa ich üanau, —Señor, magan ya puchta thumaam khüün Pörkhabaadeewai mü chaain mukhüün numiita puch bigaau juppibá ajim, puch düi iek theeg amkhäär: äb puch juachaar gar, maagwai äb puch juawë gar, Santiago Juan düi igwi.

²² Magbaawai Jesuu warre chi chaainagta, —Pärau chan päachdëu jëeu nümjã khaugbata nümgui ajim. ¿Pärau khäärjuawai mag päachta warm khüün khäai ürpai aag chikhannau päach dau aug wau nümjã mü dënjö äwatju aai nü? ajim amag.

Magbaawai amachdëu, —Ëera, marau äwatbajup ajierram.

²³ Magbaa deeu Jesuu ichdëupai amag, —Chadcha pärau örau päach dau aphüü wau nüm äwatma ajim. Pari mag müch juachaar gar wa juawë gar khäijã müch düi äba juppiju chan mua pöd jaauju khaba chirümgui ajim, ya jäig paawain mü Ayauta ichdëu khap jaauju aawai.

²⁴ Maach tagam khüün agjö ich Jesús düi ogduba wënürraajerr khüünau üurwai, mag warm khüünau i bigaau jupimaag khäidu jëeu nüm ürbaawai, chadcha am düi maar thäär ee khaba naajim. ²⁵ Pari magbaa deeu üwaai maach appai khät thürkhanaa marag magjim, ich Jesuu:

—Pärau khaphü nüm, müig eegar ar amachta chi pörkha nüm khüünan amachta chi pörnaan aawai iek theeg nüm awi amach khäai jua eegpaim khüün düi athuu aajerram. ²⁶ Pari jürr

pärau am dënjö magju khaba nümgui ajim päach eepai. Magju khäai äbmua khäijã päach eepai ichta thumaam khüün khäaijã ürüü am khösi sim khai, magan jürr ich garmuata ich khapeenau nem mag abaawaijã am ipierr nümüü aju aai simgui ajim. ²⁷ Maagwai ar ichta ügthar pawiajã Ëwandamau ich garcha juppi ahau apim khösi sim khai, magan ichta sii parhoobam khüün chogkhaju aai sim ajim. ²⁸ Mü päar khäai Emkhooi Iewaakha chirümjã mag sii müch garmua chikham chogaagjä bëebajim. Mü bëetarran sii chikhannag müch chogamkhäärta bëejingui ajim, mag chitümua chikham jua machgau thöowi mag thöobarm gaaimua öor pöm sii amach pekau ee preso sísidümjö nüm khüün öbeerkhapäain.

**Öor numí dau khüü
khithëem Jesuu monaautarr**

(Mr 10:46-52; Lc 18:35-43)

²⁹ Mag wëtumua Jericó phöbör ee naaimawi, deeu ërëu phöbaadeeu, öor pöoma Jesús ëudee wëtjim. ³⁰ Mag öor pöm wëtum khüd bigaau dau khüü khithëem numí ohoodö durrajim. Mag durrumua Jesús dichmam khaug athaawai ääkhamua, —Señor, püta rey David khararr ag chaain ewagam khüün Iewaa marau nü narr. Maar apdurrum maar dau aug khaugbahur anaajim.

³¹ Mamü mag am ääkham ürwia aig dich wëtum khüünau amag meurrarrau aajeejim, khüüpamkhäär. Pari magümjã waragta Jesuug uhuukhamua, —Señor, jöoi David khararr Iewaa, maar apdurrum maar dau aug khaugbahur aajeejim.

³² Magbaawai Jesuu dünnüsiwi mag chi dau khaugba khithëe arr khüün thürkhanaa, —¿Khani pärau mürug päach düi apim khösi nü? ajim amag.

³³ Magbaawai amachdëu, —Señor, maraun pürug maach dauta daujã

wajaug paapim khōsi nūmguī ajierram irig.

³⁴Magbaa chadcha Jesuu am dau aug khaugwi, am dauhēu aaiṭhu aaiṭhu abaawai, warre daujā wajaug sīi bi eewe ich magta thaabatarrjō nuisijim. Mag amach dau monaaubapāaiwai warag i dūi ērēubaadējim.

Jerusalén phōbōr ee Jesús dubimatarr

(Mr 11:1-11; Lc 19:28-40; Jn 12:12-19)

21 Mag wētumua ya Jerusalén dakha Olivo durrsī gaai deeum phōbōrdam Betfagé anūm paaukhabaimaawai ich Jesuu maach ich dūi wēnūrraajerr khūn eem numī thūrnaa amag, ²—Cha maach khīirphee phōbōrdam sim ee ērēubaadēt ajim. Nau pārau burro chi wūidam pabū gaai jū sim oomajugui ajim. Ag bigaau īchab chi chaaidamjā sīeju. Mag pāachdēu oobaimam ēerwi aipidut ajim amag. ³Mag pāachdēu ēer waidurum oowi ābmua khāijā pāachig iekhaawai irig, mua ig chiraawaita arrum, mamu deeu jōpcha deepūiju abat a jaaujim, chi mag ichdēu pūi sim khūnag.

⁴Pari mag burrodam awaan mamkhīir ich khapeen pūitarran, Ēwandam i jaau-mie Zacarías khararrau phā puatarr eyaa ōbērmkhīirta magjim. Mag irua phātarr gaai mag sim:

⁵“Jerusalenpienag jaubat:

‘Pārau warrgarwe nuajerr Reita sīi parhoobam khūnjō khīir machag chukhu burrodam agtha chi jōoicha khaba khitūm gaaita ya pāar aig urum” a phā sim. (Is. 62:11; Zac. 9:9)

⁶Mag amach chogbapāaiwai chadcha ērēubaadējim. ⁷Mag wētwi ooimaawai, chadcha ich Jesuu jaautarrjō chi burro wūidam ich chaai dūi oomajierram anaabá. Maimua ēer auwi, arrwi, ya ich Jesús sim aar pabaimaawai, amach khajūa ēerkhanaa chi burrodam phō

gar theerkhabapāaiwai ag gaai Jesús waaidūbaadējim. ⁸Maagwai ōor pōm thūnarr aawai, āaur khūnau i maju ee amach khajūa ēerna theerkhamaawai, āaur khūnau jūrr papiujōm thūrrpnaa theerkhamajim. ⁹Maagwain na wētum khūnaujā serereu khaawai ēudee wēdurum khūnaujā serereukhamua, “Ūucha abarm Ēwandam. Rey David khararr ag iewaajōm chan chukhukhum” aajeejim. “Ēwandam, ich mūta pūchdēu pūch jūrr pūibarmū. Mūg Rey pūibarm gaaimua ūgtharm magwe onee aju aai nūm” aajeejim jūrram khūnau.

¹⁰Mamagag wētumua ya Jerusalén ee Jesús dubbaimaawai sīi phōbōr ee ōor thumta phogdūbaadēmjō ajim. Mag-phōbaadēmūn jūrram khūnau amach eepai, —Keena, jāan ḷchijāg wounta jāg urúma? aajeejim.

¹¹Magbaawai mag i dūi ōor pōm wēnūrrūm khūnau, —Ēwandam i jaau-mie Jesús khabahab aajeejim, Galilea durr Nazaret phōbōr ee bāautarr.

Aai i jēuejem degmua Jesuu ōor jūrkhuūitarr

(Mr 11:15-19; Lc 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹²Mag barwia Aai i jēuejem deg ooimaawaijā, sīi merrkau eemjō thūnumta oomajim. Magbaa mag ag ee Ēwandamag ofrendakha deeg nem pēr nūm khūn dawag jūrkhuūipūinaa, phatkhon cambienaa dubur pēr nūm khūn mesjā jēkhit sīepūimajim. ¹³Magnaa amag, —Ēwandamau ich igwia ich iek phā sim gaai “Mū diin sīi mūrūg jēuejem diu” a simta, pāachdēuta ag ee mūg nem parhēpag pēr nūmua sīi chikham khūguurjem dikha wai naabma ajim.

¹⁴Mag ōor dawag jūrkhuūipūiwi, ichta ag ee sīsiewai, dau khaugba khithēem khūn dūi bū wēdū wēdū khithēem khūnpa ich aig bēemam

Jesuu monaapüi maajeejim. ¹⁵ Mamu mag irua oor monaapüipüikham phadnaan chi pörkha num khunau Moiseeu ley phä puarr jawaag chi machnaan dümua amach daúacha mag irua oor monaau sim oo num düi, chaainaua i thö iekha num iekha “Rey David khararr ag lewaajöm chan chukhukhumkham” ürbaawai, ¹⁶ meeukha num iekha khüir mor chigpai chi Jesuugta, —¿Mag serereukham khunau iekha num pua ür chirú? ajierram irig.

Magbaa ichdëu, —Muakha ür chirumgui ajim. Pari párau Ëwandam iek phä sim gaai thüurwai ooba aajeeb, amau mag serereu aju igwi David khararrau,

“Chaain daumeraam khun düi agtha jüd dö khithëem khundamaupa irig jëeujem” a phä puatarr. (*Sal. 8:3*)

Ma chan párau büürjä khüir ee paba naabma ajim amag.

¹⁷ Magnaa warag ichta aigmua mawia jürr ag dakha phöbördam Betania anumug petajim. Mag mawia ich mam warag khäi ëejim.

Jesuu igo phuapitarr

(*Mr 11:12-14,20-26*)

¹⁸ Mag mam khäi ëewi deeu edpherre Jerusalemag urumua Jesús iek i jäsöo aadëjim aajem. ¹⁹ Mag i jäsog thunum ee, khud bigaau igo bü dunum oo athaawai ag gaai chi jö simpüi awi aar oon majim. Mamu oon maawai süi bü parii dünaajim. Mag ag gaai ooba abaa pabüugta wounagamjö, —Pu jäg sim khai, jägan mug atagjä ich jäg chëba sïerrajugui ajim.

Pari irua mag iekhabaawai chi igo bü warre phuabaadëjim. ²⁰ Maachdëu mag oobaawai dauderraa num iekha marau irig jëeu naajim, jäga jäg warre dëgölpta jäg phuabaadë.

²¹ Magbaa ichdëu marag magjim:

—Párau pächdëu Ëwandamag jëeuwaijä pächdëu jëeubarmjö aju khüirjunaata jëeukhiin, mua mug pabü phuapibarmjöpaijä khaba, ag khäai phithurcharam nemjä wauju. Jägkhiin párau mug Olivo durrsüigjä, “Muigmua mawia jürr phüas ee ierrpabaad” akhiinjä, chadcha pächdëu iekhabarmjö ajugui ajim, päar ipierr. ²² Mag pächdëu jëeubarmjö aju khaphunaata päach nem jëeuwaijä jëeumun, pächdëu jëeubarm nem párau paarpaju a jaaujim marag.

Jesús jua theeg

(*Mr 11:27-33; Lc 20:1-8*)

²³ Maimua bëewi deeu Jesús Aai i jëeujem deg dubchëjim. I maig örag Ëwandam iek jaau sim ee, phadnaan chi pörkha num khun düi judionaan Asamblee eem chi pörnaan i aig bëewi irig jëeuchëjierram:

—¿Khai thöwiata jäg muig nem përr narr khun pua dawag jur wërppüijí? ¿Khaíuta jäg purug puchta nem iek theeg apijí? Marag jaubá ajierram.

²⁴ Magbaawai jürr Jesuu amag, —Magan nacha murug jaubat, muajä íchab párag jëeu ookhimgui ajim: Mua jëeubarm párau murug jaaumun, magan muajä párag jaaujugui ajim, cha pächdëu murug jëeu num. Magnaa chadcha amag, ²⁵ —Párau oowai, ¿khaíuta Juan püijí ajim, jäg amach khaiabag Ëwandamag chugpaapi jaaunaa öorjä pör choo nurrankhüir? ¿Ëwandamau ají, wa süi mug jëb gayam khunau chogpüiwiata jäg nurrájíwa? ajim.

Magbaa amach appai iyüu numua, —Maadëu irig, “Ëwandamauta püijim” akhiin, magan jürr irua maachig, “¿Jäg magumta párau irua jaau nurrarr iek ükhabajierráma?” aju. ²⁶ Pöd maadëu, “Örauta püijim” ajujä khabamgui ajierram. Maadëu magkhiin thumaam khun-

nau i igwia “Jāan chadcha ich Ēwandam i jaumieta jāg nurrājim” aajeewai, eeu dēgōlp ōrau maach mokou bar thōodukhamgui ajierram.

²⁷ Mag warag irig jaaujūā khaugba aawai, —Marau pōd jaauju khaugbamgui ajierram.

Magbaawaita ichdēu amag, —Mua pārag nem jēeutarr pārau mūrūg jaauba aawai muajā pārag jaaubamgui ajim, khai thōwiata mua jāg nem wau chitá.

¿Chijā khūnta ūgthar ōbēru kai?

²⁸ Mag ichig jaauba abaawai mūg nem ĩghkaadam jaaujim:

—Woun āb chaain numí wai sējim aajem. Biek āb chi jōoirag, “Iewaa, ĩs mū uvadō ee phidkhabamí” ajim anūm chi ayau. ²⁹ Magbaa chi iewaa, “Mū mamapha chirūmguí” ajim aajem. Maimua khīirju sī awiata, “Magan mū majuguí” awia majim aajem, phidkhaan. ³⁰ Maimua jūrri ich iewaa chi ēudeemūgā ich agjō phidkhaan mamkhīir jaaujim aajem. Magbaawai maguan chadau khōchag, “Magan mū phidkhaan majuguí” ajim anūm. Pari mag maju atarrta chadcha mabajim aajem.

³¹ Mag nem ĩghkaadam jaauwia, aig ūr narr khūnag jūrri, —¿Chijāgua pārau oowai ich ayau khōsi sierrjō i ipierraa ajī? a jēeujim ich Jesuu.

Magbaa, —Chi iewaa chi jōoirau ajieram, chi cuento ūr narr khūnau.

Magbaa deeu ich Jesuupai iekhakhagmamua, —Roma durram gobierno athee dēbpaar jēeujem khūn chi khaigbam khūnta ūin amach durpa theegau parhooba sīerrjēem khūn dūi pāar khāai ūgtharcha ōbērjuguí ajim. ³² ¿Jāgwi mag chirú? Juan chi ōor pōr choomieu, jāga Ēwandam dau na wēnūrraju aai nū a jaaumam ūrwi pārau ūkhabam daar, amauta pāar khāaijā ūkhatarr

aawaima. Pari pārau magba irua jaau nūrrūmjā ūrnaa irua nem waaujerrjā pāach daúacha oojerrta, pāach khaibag khīirjuwia Ēwandamagjā chugpaapi jēeubajierramgui ajim amach khīircha.

Khaibag sísidūmta nemjīir thua narr

(Mr 12:1-12; Lc 20:9-19)

³³ Maimua ich Jesuupai, ūrbat, deeu nem ĩghkaadam pārag ĩghkakhimgui ajim.

Maimua ĩghkhabaadēmua magjim: ‘Woun ābmua uvadō jūrrijim aajem. Mag jūrriwi, ag igaau thuur phūurdūpūiwi, chi uva chō piirjūujā waunaa, didamjā nasādjō ūgthaa ēu dūnūujim aajem, ag gaaimua warp dawaa oo phūurdūdu aag. Mag thum wajapha wau sīunaa, chawag mam khōchkhabaadeewai, chi nemjīirdō deeu khūnag alquilaapūiwi, ichin jūrri deeu durr warp petajim aajem. ³⁴ Maimua ya chi uva waaubaadēmcha khīirjunaa jōoirau ich chognaan pūijim aajem, ich paatēm agjō ich athee deepūimkhīir.

³⁵ Pari mag chi chognaan amach aar bardutkhabaimaawai, chi uva thua narr khūnau purphōbaadēwi, āaur khūn gaai sī mas waunaa, āaur khūn warre khēchpūinaa maimua pogkha mokoujā barmaajeejim anaabá. ³⁶ Magbaawai deeu jōoirau jūrri khapanaa pūijim aajem. Pari makhūnjā amach aar barpinaa chi nacha bēetarr khūn dūi arrjōo ajierram anaabá. ³⁷ Maimua ya ābmiecha paawai jōoirau ich chaai pūijim aajem. I khīirjugan ich chaai aawai i ōghaju awiata pūijiebma. ³⁸ Pari warm khūnau mag i ōghajujā khīirjuba, sī warag amach aar barpinaa, “Keena, chamūnta chi iewaa aawai mūguata mūg atagjā jūrri ich aai nemjīir jūaju khabahab” ajierram anūm. “Jāg sīpí warre maadēu i thōopūiju, mūg uvadō jūrri maach dēnkha awaag” ajierram anūm, amach

appai. ³⁹Mag, chadcha khapanaam khunnau p̄rphōbaadēwi chi nemjīrdō chaur warp arnaa thōopūijerram aajem, ich jōoi iewaa āba.

⁴⁰Mag jaaunaa jūrr ich iek ūr narr khunnagta, ichdēu nem īgkhatarr igwi, 'Pārau khīirjuawai īsjā agtha mag uvadō sim anaa chi thua narr khunnjā ich akhunnpai akhiin, ŷjāgaju khai jōoirau magum wounaan dūi? a jēeujim Jesuu amag.

⁴¹Magbaa amachdēu, —Mag amach khaibag sīsidum paar amachdēu warm khunn dūi aajerrjō amach dēnjō am dau aug khaugba, irua agjō am khēchpūiju-uta. Magnaa jūrr chadcha ichig phagju khunnagta irua alquilaa p̄ajugui ajier-ram, ag jaar paawaijā chi nemjōdam ichig ich paat deemkhīir.

⁴²Amachdēu magbaawaita Jesuu amag magjim:

—ŷPārau chan būrrjā Ēwandamau ich i jaaumienag ich iek phāpitarr gaai jaau sīsidum thūurwai ooba aajeeb,

“Di ēu narr khunnau isegtarr dibigta jūrr chi dihād jārramkha sīsim” a sim?

“Ēwandam maach Pōrōuta mag dibig wajaphamjō api siewai ōrau oowaijā ūuuta oo num” a sim, ich iek gaai jaauwai. (*Sal. 118:22-23*)

⁴³Magua mua pārag mag chirumgui ajim: Ēwandam pāar thāar ee ichta chi Pōrkhaju atarr chi Pōr khaba, deum khunn judionaan khabam khunn ichdēu khōsi simjō nem wauju khunn dūita am Pōrkhaju ajim. [⁴⁴Maimua mag mua dihād a chirumjā much igwiapaita mag chirumgui ajim. Chi m̄ iek ūkhaba sim wounan, juau ogthom mag dibig ūr bur-rwi ichdēupai ich gaai mas wau simjōta sim; maimua mag ūkhaba nurrumta meemun, jūrr m̄ mag dibig pōmaamjō chirumta i ūr buudimamjō ajugui ajim.

Jesuu mag sierran mag i iek ūkhaba sim meebaadeewai warre khīmie durr barpūijuuta jaau sīejim.]

⁴⁵Mam̄ mag irua jajawagmam ūrwi phadnaan chi pōrnaanau Moiseeu phā puatarr wajapcha ūrkhaajem khunn dūimua khaug athajier-ram, amachdēu ich iseg numta jaau sim.

⁴⁶Mag amach khīir iekha simta khaug athaawai jūrr ichta p̄r arram khōchkha phōbaadējim. Pari Jesuu chadcha Ēwandamau nem jaaupi simta jaau nurrum thumaam khunnau khaphu narr aawai amachta jūrr khaigbaju khīirjuwi i chig abajier-ram.

Ōor jua p̄rtarr phiesta

(*Lc 14:15-24*)

22 Maimua deeu nem īgkhamamua ōrag nem jaaumamua magjim:

²—Ēwandamagta amach thāar ee ichta chi Pōrkhapi num khunnan, rey āb simua ich iewaa jua p̄rmkhīir phiesta wautarr ee ōor bēetarr khunnjōta numgui ajim. ³Mag phiesta ee bēemkhīir ya ōrag jaaukha thūnarr aawai ag ed pabaadee chi reū deeu ich chognaan pūijim aajem, mag bēeju arr khunn aar jaaubathuurwai bēemkhīir. Pari mag jaaubathurmjā bēebajier-ram aajem. ⁴Magbaawai jūrr deum khunn pūiwiā amag, “Thachin ya sī khōju-paita sim, much nemchaain ōtpaa wai chirarr khēch auwi aata wau thūnum; jua p̄r num phiesta ee wētarrau’ a jaaubat” a jaaupūimajim aajem amag.

⁵Pari par mag deeu iek jaaupūitarrjā bēebajier-ram anaabá. Mag chi bēeju arr khunn eem āaur khunn warag amach nemjīir oon ēreubaadee tagam khunn pogkha amach phidag ee wētjier-ram aajem. ⁶Maimua āaur khunnau warag mag chi rey iek jaau wēnurrarr khunn p̄r aunaa parhooba am gaai mas waunaa warag khēchpūijier-ram anaabá. ⁷Magbaawai chi reū khīir machgau ich soldaunag mag ich chog-naan khēchtarr khunnjā agjō khēchpi jaaunaa am phōbōrjā warre ōrpi jaa-

jim aajem. ⁸ Maimuan chadau deeu ich chognaanag, “Nemen thum khäär khaug thuum, jua pürju phiesta athee; pari chi thürpüitar khuum chadcha chi béeju khuum khaba arr aawai am bēebajier-rangui” ajim. ⁹ “Jāgan jāgbarpī kaaijā ee wētwi mü chaai jua pür num phiesta ee bēemkhäär, thum pāachdēu oomam khuumag jaupetat” ajim anum amag. ¹⁰ Magbaa chadcha chi chognaan wētwi kaaijā ee amachdēu oomam khuum thumaa aibēejieram anaabā, öor wājāaun dūi chi khaigbam khuumpa. Deg pachēnaa oowai sīi dijā pöm simta örau pēu wējoojim anum. ¹¹ Maimua mag öor thumaa deg paaukxapinaa chi refu oon maawaijā, bēe num khuumag jūamkhäär awia irua khajūa phēderrjā jūaba, woun āb ag ee sierrau sīi parhoobam khajūata jūa sim ooimajim anum. ¹² Magbaawai chi refu irig, “¿Pū jāga jāg warm khuumjō phiesta eem khajūa jūaba simta müig dubjī?” ajim anum irig. Pari magumjā būurjā i iek jūu aba, ichig khabamjō sisijim anum. ¹³ Mag par jēu ahaukhamjā ich iek ükhaba abaawai mes gaai thēp paa narr khuumagta, “I bü dūi juapa būurna daaugajär khichag ee barbapüit” ajim anum chi refu, “i gaai wajaugau icharaucha biēnaa ich mag agāa agāa sierramkhäär.”

¹⁴ Mag nem igkhaadam jaauwia ich Jesuupai, ’Ügthar öbērujā mag phiesta ee öor pöm thürkhūiwiwa khapan khaba bēetarjōta sim ajim. Ēwandamaun ich aar öor pömta wētpim khōsi sim, mamü chi chadcha öbēru khuum chan khapan khabata durrungui ajim.

**Reigjā deēnaa Ēwandamagjā ich
paat deepi jaautarr**

(Mr 12:13-17; Lc 20:20-26)

¹⁵ Pari mag irua nem igkha sim amach jūgaagaa khaba aawai fariseon-aan amach ap iekhaw i bēepjierram aajem, jāga Jesús ich iekha sim gaaimuapai

imeraa pür awaag awi irig jēuecheeg. ¹⁶ Mag ya ibēpwi narr aawai amach ee amach igar narr khuum eem pūijieram, deeam khuum agjō chi rey Eroses igar narr khuum dūi. Mag amach pūibaawai bēewi magchējieram:

—Maestro, marau khaphu num, pua chadcha ag eyaata nem jaanaa ichab jāgataaju aai nü a jaajem, Ēwandamaun nem jaau sim eyaa wēnurraag. Pua chan sīi örau amachdēu nem jaaum aig nem jaau numugjā puch khūgurpiba wa sīi puchdēu oowai magjō abaawai ag būrre sīi magau aba aajem. ¹⁷ Magua marau pürug jēum ig num: ¿Pua oowai chadcha maach meeun judion-aanaujā durrpierram khuum rey Roma sijemugta impuesto phagju aai nü, wa phagju khaba nü? aichējieram irig.

¹⁸ Pari Jesuu ya mag am ibēpwi khäärju numjā khaphu sierr aawai jür ich garmua amag, —Pāraun pāach khaugbampii naabma, ¿khanthee pārau jāg mü imeraa pür auju ekha nūma? ajim. ¹⁹ Magnaa, Mürug oopibat ajim, khaniuta pārau dēbpaar phaagjē.

Magbaa irig phatkxon denario anum āb oopjierram. ²⁰ Mag ichig denario āb oopibaawai, —Pārau oowai, ¿khai khäärta khai thür dūi ag gaai sī? ajim.

²¹ Magbaa amachdēu, —Romaam rey César khäär khabahab ajierram, ich thür dūi.

Magbaawaita Jesuu amag, —Mag khai magan reig ich paat deēnaa Ēwandamagjā agjō ich paat deebat ajim.

²² Amachig mag iekhabapāiawai sīi jūgderraa num iekhaw warag amachta khū erēubaadējim.

**Ēwandam chan oob mag chi
khēcham khuum Ēwandam khabam**

(Mr 12:18-27; Lc 20:27-40)

²³ Ich mag edcha ichab saduceon-aan eem khuumjā agjō Jesús aig bēejieram. Mag saduceonaanau jaauwai,

maach meebaadēm chan maach akkaar tag iuba aajem aajem. Amach mag nem jaau sierrjēem gaaimua, iyūma-mua juau ogthom irig magjierram:

²⁴—Maestro, jōoi Moisés khararrau Ēwandam iek phā puarr gaai jaauwai, woun āb ʒai wai simta chaaijā chukhu meemūn, magan mag chi meetarr khod ābam wai sim khai, magua ich khojaau auju aai sim a sim, ag dēi ich naamūu chaain ooba arr aawai jūrr i athee oo deeg, mag oo deebarm i chaainkha nūisimkhīir ajierram irig.

²⁵Maimua amachdēupai warag irig nem īgkhamamua magjierram: 'Biek āb mūig maach meeun ee emkhooiin siete naajim aajem, ābam khod appai. Am naam chi nacharamua ʒai auwia chaaijā chukhu meejim aajem. Magbaawai ag ēudeemua ich khojaaupai wir aig aujim aajem, ich naam thūr okhoopimaaugau awi. ²⁶Pari majā pōd ag dēi chaai ooba meejim aajem. Ich mag ewagam khūnājā ābam ʒairaupai warm meemam ēudee theg ahaugmamua mag siete narr thum thegdūpūijim anaabā. ²⁷Maimua ya āb-miecha paawai chi ʒaijā meejim aajem. ²⁸Mag ābam ʒairaupai ābam khod appai siete phēpūitarr aawai mūg atag thumaam khūn iuu phiidutkhabarm edjā, ʒmag ʒai chijāg dēnkha sīsijuma, chi nacha autarr dēn wa ēudeegam khūn dēn? a jēujierram irig, juau ogthom.

²⁹Magbaata ūr nūm jūg eyaa Jesuu amag, —Pāran okhoota iekha nūmguī ajim, Ēwandam iek phā sīsīdūm gaai jaau simta i jua theegjā khaugbata iekha naawai. ³⁰Meetarr khūndam thumaa iuu phiidutkha phōbaadēm chan būurjā jua pūpū abajugui ajim, ya am ūgtharm Ēwandam chognaan thūnūm khūnjō nūisiju aawai. ³¹ʒPārau ooba aajē, Ēwandamau ich iek phāpitarr gaai mag ōor ōtarr khūn deeu iuu phiidutkhaju igwi, ³²“Ichta jōoingar jōoi Abrān khararr Ēwandam anaa īchab jōoi

Isā khararr ag Ēwandamau maimua Jacob khararr dēnjā agjō” a sim? Irua mag makhūn jōoin agtha meeba nūmjō iekhatarr aawai Ēwandam chan oob mag chi khēcham khūn Ēwandam khabam. Ēwandaman chi iwam khūn Ēwandamau gi ajim. Irigan nawe khēchtarr khūn awiajā agtha iuu nūmguī ajim.

³³Mag nem jaaumam ūrwia, chadcha thum chi ūrmam khūn jūgderraa naajim.

Ēwandamau nem waupi jaau sim chi wajapcharam

(Mr 12:28-34)

³⁴Jesuu mag saduceonaan warre khūpaa sīubarm fariseonaanau oobaawai, jūrr amaun chadau i phithurg chukhu pūr auju awi, ³⁵āb am eem Moiseeu ley phā puatarr jawaag chi mach ich Jesús aig bēewi irig, ³⁶—Maestro, Moiseeu ley phā puatarr gaai, ʒchijāg iekta tagam khūn khāaijā chi wajapcharamūwa? ʒKhanta ūrūcha Ēwandamau maachig waupim khōsi sī? ajim irig.

³⁷Magbaawai Jesuu irig, —Chi wajapcharamūn, “Maach Ēwandam sīi par iupai khaba, pūch thārauchata khōsi abā” a phā simūu ajim irig. ³⁸Tagam ley ūrkhapi jaau nūm khāaijā maata chi wajapcharamūguī ajim. ³⁹Magnaa deeu ichdēupai, Āb agjō ich agjōpaimūu simguī ajim. Ma sīi “Pūch khapeenjā wir aig pūchjō daupii abā” a sim. ⁴⁰Moiseeu ley phā puarr thum tagam khūn agjō Ēwandam i jaumienau jaaujerrpa mūkhūn dau numiim gaaimuata ōbērdutkha nūm. Mūkhūn numiita wajapha ūrkha simūn magan tagam khūn ūrkhapi jaau simjā thum ūrkha simguī ajim ich Jesuu.

ʒMesías khai iewaa ajī?

(Mr 12:35-37; Lc 20:41-44)

⁴¹Mag chi fariseonaan agtha āba birdu thūnūm ee, ⁴²Jesuu amag, —Pārau

mag õor peerdu awaag Mesías anum béeju ig iyüu aawai, ¿khai chaai aju khai a khäärjuba aajē? a jeeujim.

Magbaawai amachdēu, —Jāan warrgar jōoi David khararr ag chaain ewagam khūnauta oodeejugui ajerram.

⁴³ Magbaata ich Jesuu amag, —¿Pari jāga mag David chaain ewagam khūn den abarju, ich Daviuijā mag ich Ēwandamau pūiju aajerr igwi i Pör a iekhatarrta? Irua mag iekhaawai, ¿ich Ēwandam Akharauta mag iekhapibajī? ajim. ⁴⁴ ¿Pārau khaugba nu, ich Ēwandamaucha iekhatarr Daviui phātarr? Mag irua phātarr gaai mag sim:

“Maach Pör Ēwandamau mu Pörög, ‘Müch iek theeg chirumjō aag mu düi āba mu juachaar gar jupbá’ ajim ‘püch oomapha aajem khūn thum mua püch jua ee pürkha dee num ora.’” (Sal. 110:1)

⁴⁵ Mag ich David khararrauchajā Ēwandamau pūiju aajerr igwi “maach Pör” a iekhatarrta, ¿jāga pāar iek mag í David chaain ewagam khūn dēnpai aju anú? Mag sīi i chaaipai aju akhiin, ich paar-mua mag “maach Pör” abakhamgui ajim Jesuu amag.

⁴⁶ Mamü par irua mamagkhamjä äb-muajā büdam äbjā jüu aba aajeejim. Magtarr aigmua atag ni äbmuajā tag irig iek chigaapajjä jēeuba aajeejim.

Jesuu fariseonaanag iekhanaa chi machnaanagjä iekhatarr

(Mr 12:38-40; Lc 11:37-54; 20:45-47)

23 Magtarr khur Jesuu õragjä ũrmkhäär iekhamamua maragjä magjim:

²—Chi machnaanta fariseonaan düi Moiseeu ley phā puarr jaajem khūnau.

³ Magua amau jaau num ũrnaa pāachig jajaaukham ipierraa abat. Mamü oob amau aajemjō chan amiet ajim. Jākhū-

nan amach ipaarmua Ēwandam dau na ajapha nem waupi jajaau aajemta amachdēu chan amachdēu jaau numjō nem wauba sierrjēem. ⁴ Magnaa nem jawaagjä amachdēu nem jaaum aigta jaau sierrjēem. Jāg num aig õor ũr nem chukhumta jirpüpükhamjōta naabaha hab ajim, õrau wauju khaba atcha phithurgkhamta waupi jaauwai. Őrag mag nem jaauwaijā amaun amach ipierraa api num, mamü mag num chan amachdēujā amachdēu nem jaau numjō waujōjōopajjä khaba numta mag sierrjēemgui ajim. ⁵ Am nem waubaadēmün, õrag sīi amach oomkhäärpaita nem wau sierrjēem, amachdēuta wajapcha Ēwandam iek ũkha naawai i düi wajapcha num amkhäär. Amach mag num awi, Ēwandam iek phā sīsüdüm gayamjä jür deum gaai phānaa, chüdäm gaai ēupüinaa, amach piudau gaai jüpüinaa dag gaaijā jūapüimaajemgui ajim. Mag num düi ichab amach khajūahi gaaijā nem bābārgta jijiraa jūajemgui ajim. ⁶ Őor khapanag ee thach khoowai, wa sīi Ēwandam iek jaajem deg khāijā biirduawai, amachta sie wajapcharam gaai juupjemgui ajim, õor khäärphee thumaam khūnag amach oomkhäär. ⁷ Magnaa kaaijā ee õrau amach saludaawaijā amaun amach thō iekhapinaa amachig maestro apim khōsita sierrjēemgui a jaaumajim.

⁸ Mag jajawagmamua, 'Pari pāar mu düi khapeerka num khūn chan mu iek ũkha num gaamua thum agdaujōpai naawai, pāachig “maestro” apiju khaba numgui ajim, chikhamnag. Müuta pāar Maestroou ajim. ⁹ Pāar Aaijā äbpaita wai num; ma ügthar sīejemüu. Magua, müig eegar chan pāach garmuajā oob parhoobam khūnag Ēwandamagamjō “aai” ichēmiet ajim. ¹⁰ Äba müch chi Cristopaita pāar Pörkha chiraawai, oob pāachigjä “maach pör” apimiet ajim, dich khapeen äba thunum khūnag.

¹¹ Magju khāai āb khāijā pāar ee ichta chi pōrkham khōsi sim khai, warag thumaam khūun chogkhaju aai sim. Mag nūm aigta Ēwandamau oowai chi wajapcharamkha simgui ajim. ¹² Mua mag chirūmūn, ar amach thōwia chikham dūi athuu aajem khūun mūg atag paawai jūrr Ēwandamag chaigpa oo sīsīdaju aawaita mag chirūm; maimua ar mag amach dūi athuu nūmjā būurjā am ichaur aba sī warag serbiibamjō aajerr khūunta jūrr Ēwandamau warm khūun khāaijā ūrpa apiju aawaita mag chirūmguī ajim ich Jesuu.

¹³ Maimua mag iekkhahgammua magjim: 'jĒ, pāarjā agjō chi machnaan dūi Moiseeu phā puatarr iek wajapcha ūrkhaajem khūun! Pāran pāachdēuta ūrcha Ēwandam iek khaphūm anūmta Ēwandam aar ōbērujā khaugba nūmguī ajim, pāachdēu ūkhaba nūm gaaimua. Mamū mag nūmta ōrau i aar ōbērujā ēkhaawaijā warag chi ōbeerjem dōig chawag khecheu ahaukhamjō aajem, ōor khūgur wai nūmua, Ēwandam iek ūkhapimaaugau.

[¹⁴'jĒ, apdurrr, pāar chi machnaan dūi Moiseeu phā puarr iek ajapcha ūrkhaajem aajem khūun! Pāraun sīta khoopaa ūin juagam nemdamjā khechthug aumaajerramguī ajim; magnaata sēukha warag am kōit Ēwandamag jēu nūm aajerram, juau ogthom pāach magba nūm amkhīr. Mamū pāach jāg nūm paar jūrr Ēwandamau īchab pāar gaai jua khūabaju guī a jaaujim.]

¹⁵'jĒ pāar Moiseeu ley phā puarr jawaag chi machnaan chi mag ley wajapcha ūrkhaajem aajem khūun dūi! Pāachdēuta Ēwandam ipierraacha nūm awi pāach dēnjō ūkhapi awaag warpham magwe jaau wēnūrraajemguī ajim. Mamū mag nūmūn, chadcha pāach iek ūkhabaadee pāach khāaijā athuuchata khaibag paapūimaajem,

pāachjō amjā Ēwandamau khīmie durrr barkhūuju ayaa amkhīr.

¹⁶'jĒ, pāran sī pāachjā dau khaugbamjō nūmta agjō dau khaugba khithēem khūun jua gaai ēdu arrumjō nūmguī! ajim amach khīrcha. Pāach mag nūm gaaimuata pāar iek mag "Aai i jēuejum di igwia nem wauju a iekhatarr chadcha wauba awiajā idēu mag sim" a iekhaajemguī ajim amag. Mamū jūrr "Chi Aai i jēuejum deg phīr thūnūm igwiata nem wauju a iekhaawain chad ichiita waub khaba wauju aai sim" aajem, "Ēwandam dēnkha sim igwiata mag iekha naawai." ¹⁷'jPāran warag khīrjugjā chukhunaa dau khaugbamjōta thūnūm! Pāar khīrjug paraa naakhiin, chi Aai i jēuejum diita ajapcha sībahab, chi phīr khāai. Mag sim ee sīewaita ag eem phīrjā agjō Ēwandam dēnēg pa sībahab ajim. ¹⁸Pāar iek īchab mag "Sīi chi Aai i jēuejum deg nemchaain phaag nasādjō wau sim igwia nem wauju atarr wauba awiajā idēu mag sim" anūm. "Pari mag nasād gaai ofrenda sim igwiata nem wauju abarmūn chadau ichiita waub khaba wauju aai sim" aajem. ¹⁹'jKhaugabnaan! ĶMagan pāragan chi nasād khāaijā chi ofrendata wajapcha sieb? Nemchaai ich appai chan wajaug chukhu simgui ajim; āba mag nasād gaai ausiubaawaita wajaug aadēp sībahab, Ēwandamau ich dēnkha athaawai. ²⁰Chi mag nasād Aai i jēuejum degam igwiata nem wauju a simua chan āba chi nasād igwiapai khaba, ag gaai chi ofrenda paa sim igwiapata iekha sībahab ajim. ²¹Maagwai chi Ēwandamag jēuejum di igwia nem wauju a iekha simuajā sīi mag chi di igwiapai khaba, Ēwandam igwiapata iekha sībahab, mag degta Ēwandam sījeewai. ²²Maagwai edjā igwia khāijā nem wauju a iekha simuan mag edjā igwiapai khaba Ēwandam

igwiapata iekha sim, chi edjā Ēwandam khu juupjem aawai. Mag i khu juupjem igwiapa iekhaawai ich Ēwandam igwiapata iekha sībahab ajim amag.

²³’Ī, pāar Moiseeu ley phā puarr jawaag chi machnaan ag iek wajaapcha uerkhaajem aajem khūn dūi! Pāraun pāachdēuta Ēwandam na wajaapcha nem wau num awia, i paat agjō deeg pāach nemjīr bū daiicharam gayampa Ēwandamag ofrendakha deejem: pārau anś eemjā deenaa comino eemjā deejemgui ajim. Pari mag numta jūr mag ley Moiseeu phā puarr gaai ag khāi nem wajaapcharam jaau simjō aju chan khīir eejā paba aajemgui ajim. Pārau chan wir aig pāach khapeen dūi agpierraanaa am dau aug khaug paraa num dūi īchab Ēwandam iekta ogdūba ich jāg ūkha wēnurrāju aai numjā khīirjuba aajemgui ajim, majā magumta ūrcha wāju aai numta. Magnaan chad tagam nem pāachdēu wau num puaba ich jāg dee wēnurrāju aai num. ²⁴’Khīirjug chuknaan! Pāach pem aawai pāran dō dō num dūi sī pagatjōm khāijā dōbapūimua pekaudam waumaaugau awi, ajapha sānaata doojerram. Pari jūr pekau pōm camellojōkhamta sī ūipūi numjō num chan pāar gaai mas khaba aajemgui a iekhajim amach khīircha.

²⁵’Ī, pāar Moiseeu ley phā puarr jawaag chi machnaan maimua mag ley wajaapcha uerkhaajem aajem khūn! Pāach i aawai pāran sī pāach juagam nem ūrum chi memerkhōgpaita ūkhakha aju khīirju sīerrjēm, mag memerkhōm ee khāijā dōbaawai Ēwandam dau na pekau waumaaugau awi. Mamū pāachdēu chikham nemdamjā pāach dēnkha aunaa waragta phatkhojā nem pōm paarpam khōchkha thūnum gaaimua pekau pōm num chan isegba, ni Ēwandamag chugpaapi jēeujūjā khīirjuba sīerrjēmgui ajim. ²⁶’Moiseeu

ley phā puarr wajaapcha uerkhaajem khūn anumta khaugabnaan! Jāg thach khoopierr nem jā ūkhakha aajemjō, jāj pāach thāarta nacha Ēwandamag upibamma? Pārau magta amūn chadau ūrpaī khaba pāar thāarpata wajaapcha wēnurrāju a jaaujim.

²⁷’Ī, pāar Moiseeu ley phā puarr ajapcha uerkhaajem aajem khūn ag ley jawaag chi machnaan dūi! Pāran sī ōor aukhērtarr jēbdijōta sisidum. Sī daau-gajārpai oowain wajaapcha jarnaa ooiū wau sisidum; pari mag sim ag ee ierr wa ookhiin, sī maach inaa pa appaita thuphāu nūnidum. ²⁸Pāarjā magta thūnaabahab ajim: Sī khīir eerpaawain ōor wajaauga thūnum; pari pāar thāran khaibagauta sī ār sisidum.

²⁹’Ī, pāar Moiseeu ley phā puarr jawaag chi machnaan maimua mag ley wajaapcha uerkhaajem aajem khūn! Pāraun pāach magba num amkhīir, warrgar pāach jōoin Ēwandam i jaaujerr khūn chadcha ōor wājāaun arr aawai agtha khīir eyaa wai wēnurrum awia, am aukhērtarr jā ūrjā sirppapiba warag nem ooiū wau sīsiu aajemgui ajim. ³⁰Magnaa pāar dēn, “!h! maachta maar jōoinau mag Ēwandam i jaaumien kheechjerr jaar narr akhiin, marau chan am dēnjō mag maach jua paarmua dūi am khēchbakham” a iekhaajem. ³¹Pari sī pāachdēu mag numupai pārau pāachdēujā khaphū naabā, pāach mag warrgar Ēwandam i jaaujerr khūn khēchmien chaainkha num. ³²Mag akhūn chaain aawai īs pāachdēujā agjō ajurauma mū dūijā ajim amag.

³³’ĪKhaibag, nemkhōr chi benen paraamjōnaan! Khanii pāar jāg thūnumta khīmie durr wētba peerdūbajupa. Pāar chan peerdūbam. ³⁴Khaphū abat: Mua pāar ee mūch i jaaumien pūiwiā khīirjug khaugkham khūnjā maestronaan dūi pūiju. Pari

mag mua am püibaawai āaur khūn pārau khēchpüiwia āaur khūn sī pakuls gaaijā būrnaa khēchmajū; āaur khūn pārau pūrnaa pāach Ēwandam iek jaajem deg wujā wumaju; maagwai āaur khūn amach pūr aupiba deum phöbör ee khāijā dūr wēnūraawai agpierr pārau am ēudee khoojem nem ēudeemjō ēkhaju. ³⁵ Pāach mag thunum gaaimua, warrgar Abel thōotarr aigmua ewag pawiajā oor Ēwandam na wajapha durrarra khēchmatarr bag ārtarr thum jōoi Zacarías Berequías iewaa Aai i jēujem deg thōo naawai bag ārtarra Ēwandamau thum pāach gaaita thupüiju. ³⁶ Cha mū iekha chirum iekha warrgarwe pāach jōoinau maagjerran pāach chi is ewagam khūn gaaita pajugui ajim, pāachdēujā amau nem waaujerrjōta wau naawai.

Jesuu Jerusalén phöbör üapértarr

(Lc 13:34-35)

³⁷ Mag Jerusalén phöbör ee Aai i jēujem deg simua üapērmamua magjim: 'ĴĒ! ĴAay, Jerusalemien! Pāraun chadcha warrgarweta Ēwandamau ich i jaaumkhīir chogpüi nūm khūnjā kha khōchkhaba, warag mokoujā bar wai nūmua khēchpüimaajemgui ajim. Biek khapan mua pārag jaajeejemgui ajim, āthār wūirau ich chaaindam thumaa ich ich eegar thoor wai juupjemjō pāar thua wai chitaag. Mamū magtarrjā pāachdēuta būurjā mag khōchkhabajieram. ³⁸ Jāgtarrau nau pārau oomaa abarju. Nau mū mūg chitū awia petaawai pāar sī di pariim ee wouchnaan phēpūabajēmjōta pāach appai nūisijugui ajim, khaijpērujā chukhu. ³⁹ Magbarm aigmua tag pārau mū oobam ajim. Pārau mū oojuum, āba ya pāachdēucha deeu mū urum oowi, "Üuchata Ēwandam pua pūch jūr pūch

Chai maar athee Reikha püibarm" anum aigta deeu mū oojugui ajim.

Aai i jēujem di ōrau pogueupüiju Jesuu jaautarr

(Mr 13:1-2; Lc 21:5-6)

24 Jesuu Aai i jēujem deg mag ōrag nem jaau sī awia öberbaadeeu mag chi Aai i jēujem di ig iyū nūmūata marau irig jaau naajim, di pōoma sī joothuthūud ēu dūnum. ² Magbaawai ichdēu marag magjim:

—Pārau jāg di wajapha ēu dūnum oo naabā. Jāg thunum chan mok pör ābjā ābam ūr ich jāg ajapha joothuthūud sierrabam. Jāg thunumūn sī thumaa ōrau pogueupüijuuta jāg dūnumgui ajim.

Ēwandamau maach i agkhaimū paawai nem oomaju jaautarr

(Mr 13:3-23; Lc 21:7-24; 17:22-24,37)

³ Mag Aai i jēujem degmua öberwi ērēubaadeeu jūr Olivo durrsiig wētjim. Maimua barwi maar na jupbaimaawai maach chi khapeenjā dūi bigaau ohood aimajim. Maimuata marau irig jēu naajim:

—ĴJāagwaichata mag pūchdēu jaau simjō mag Aai i jēujem di pogueupüijuma? Maimua mag pū deeu bēēju anumjā, Ĵkhan gaaimuata mag pū deeu bēēju dakpapakhamjā marau khap ajuma? anaajim.

⁴ Magbaawai jaubaadēmua ichdēu marag, —Khīir khaphū aajeet keena; oob chikhamnag ūdūraa pāach khūgūrpimiet ajim. ⁵ Mūg atag paawai ōor pōm sī chikham khūgūrm khōchgau amach iekpai mū iek gaii thūwia, "Mūta ag Cristoou Ēwandamau püiju aajerr" a iekha nūrrjēeaju. Mag nūrrjēem gaaimua ōor pōm khūgūrum aumaju ajim. ⁶ Juurhi phiidaju theeg jajaaukhamjā pārau ūrjugui ajim. Mamū pāachdēu mag

ūrwai oob jāphiermiet. Ichiita jerrba chadcha ich mag aju. Magjup mamu ma chan agtha Ēwandamau pāar i agkha num khabangui ajim. ⁷Magbaademun durr mug wējōm ee durr chaauram khun dūi wērbūphōo aadēju, amachta jūr chikham khāai ūrpai am khōchgau. Magbaadeewai jādau theeg aadēm dūi nūr theegjā duuimaju, durrierr. ⁸Pari mamagkhamun maan sīi warrpem Jōoirau ōor dau aug waupi simmugui ajim.

⁹Ya magbaadeewai pāar chi mu iek ūkha durrum khun thethemnaanu purnaa amachjōm khunag pāar pur deemaju, pāar dūi amachdēu ampierr amkhūr. Mag pur deebaa pāar gaai mas waunaa pāar thōōjā thōomajugui ajim. Mag num dūi īchab thumaam khunau pāar oomappa aju mu iek ūkha durrum gaaimua. ¹⁰Mag jaar paawai ōor pōm mu iek ūkha thunarr amachdēu ūkha narr iek isegwi deeu ewag wētju, warr amach narrjō. Magbaadee wir aig amach eepaijā chikham oomapnaa wir aig chikham thōomaju ajim. ¹¹Ēwandam iita jaau num anum khun kha-paana ōbērdatkhaju. Pari mag thunum sīi ōor khūguraagpaita mag wēnūrraju aawai ōor pōm khūgurmajujā jaaujim. ¹²¡Aay, mag ed gaaita nem khaigbam pōmaata thunūisijupa! Ya mag nem khaigbamta ūrpai aadeewai ōrau amach khapeen kha khōsi aajerrjā tag khōchkhaba aphōbaadēju. ¹³Pari warm khun mag thunum ee, ūu ichdēu mu iek ūkhatarr gaaita ogdūba khērūm wounan ūu peerdūjugui ajim. ¹⁴Ēwandamau mug durr i agkhaju nawe, durrierr thumaam khunag mug iek wajapham ōor peerdu aaujem jaadubju. Mag jaubaawai thumaam khunau ūrbaawain chadau warre ich Jōoirau mug durr jua khēgkhapūju a jaaumajim.

¹⁵Mag ich Jesuu jajawagmamua magjim: 'Khūr eyaa abat, Ēwandam i

jaaumie Daniel khararrau phā puarr gaai jaauwai Aai i jēujem deg ierr ich Ēwandam sējem aarcha ōgkhaba dubwi ābmua parhooba ichdēu am aig aju jaautarr. Magtarr aawai chi ūr num khunau wajapha khaphu abat ajim: chadcha Danielau jaautarrjō woun āb chi khaigbamta Ēwandam awi ya Aai i jēujem deg sēichēm oobaawai ¹⁶mug chi Judea durr num khun warag pabū ee durr dapag ee durbat ajim. ¹⁷Maagwai ich dihēu ūr ūgthaa khāijā sim khai, oob ich nem awaan awi ierrag mam. ¹⁸Wa magba di chaaur ich phidag ee khāijā sim khai, oob tag degag mam, ich khajūajōm khāijā awaan awi. ¹⁹Mamu jē, apdurr mag jaar un jōor khithēm khun maimua ar sīi chaain daumeraa wai khithēm khun! ²⁰Edau khōrgkham ee wa jua ūi num ed khāijā pāach mag dau aphun dur wēnūrram ugua, Ēwandamagta jēu durruu abatgui ajim. ²¹Mag jaar mag wajapha ōor dau aug waujūjō chan mug durr ompaatar aigmua ewagjā mag ooba, ni mag dichtarr khurjā agjō chan dau aug waubajugui ajim. ²²Mag Ēwandamau ōor dau aug waubaadēm idēu ich mag siukhiin, ōor ābjā peerdubaju. Mamu ichdēu jur auwia ich iek ūkha durrum khun ichdēu khōsi phē wai sim gaaimua, irua ich mag wai sīi abajugui ajim.

²³Mamagkham ee ābmua khāijā pāachig, "Oobat, chamūta warrgarwe Ēwandamau pūiju aajerrauwai", wa magbam khai, "Pādē oobat, ar sī; jāata aruawai" aawai oob ūkhamiet. ²⁴Mua mag chirūmun, amach iupaita amta Ēwandamau pūijim anum khun dūi Ēwandam i jaaumien anum khun khapan sīi sēukha chikham khūgur wēnūrraju aawaita mag chirūngui ajim, khap amkhūr. Makhūnaun chadcha Ēwandamauta amach pūijim amkhūr, ag na ōrau ooba aajempa ōor

dauderraa wau wënurrāju. Mag nem wau wënurrāmua ich Ēwandamaucha jūr auwi ich iek ūkhapi autarr khūnpa khūgur ēkhaju ajim. ²⁵ Chadcha magju aawai ag nawe khap amkhīir ya mua pārag jaau chirūngui ajim. ²⁶ Ya mag khaphū naawai ābmua khāijā pāachig, “Ōor maba aajem aarta sim” a jaauwai oob aar oon wētmiet ajim. Wa magbam khai, “Mūig simta ich oopiba sim” a jajaaukhawijā oob ūkhamiet ajim. ²⁷ Mūch chi Emkhooi Iewaa bēewain, thumaam khūnauta mū oojugui ajim, ich jāg edau ōbeerjem garmua ed burrjemūg sī pagthum dau phur jēer athaawai edjā thum arar atham oojemjō. Magua ōrau mag pāachig ya barbaichēm a jaauwaijā oob ūkhamiet ajim. ²⁸ Pārau khaphū nūm, nemmī sim aig ākōs ich khīrau jupcheejem. Ich agjōta abajup ajim īchab muajā mūch iek ūkha nūm khūn dūi; am phē arraag mūch bēem ed am aigta dau daau urum thumaam khūnau mū oojugui a jaaumajim ich Jesuu.

Jāg Emkhooi Iewaa deeu bēēju aajē

(Mr 13:24-37; Lc 21:25-33; 17:26-30,34-36)

²⁹ Mag jajawagmamua īchab, ‘Mag ich Ēwandamau wajaŕ ōor dau aug waupiwi ya tag magba aadēm ee, mūg ās-dawam edau khījugui ajim. Magbaawai edau chi edaramjā araraa wū jēerba warag khībaadēm dūi phīdagjā edjā eemua sī khūjugui ajim. Magbaawai edjā ee nem sīsīdumjā sī parhooba amach nūnuid arr chaurta aaidū jōr-rjēe thūnūisijugui ajim. ³⁰ Magbaadēm eeta edjā eejā mūch chi Emkhooi Iewaa urum dauchach dawaa oopijugui ajim. Mag oowi durrpierram khūn jāphierr nūm iekhau icharaucha bīe nūmuata mūch chi Emkhooi Iewaa nem jua theeg thumaam khūn Pōrkha urum oojurau. ³¹ Mag urumua mūch chognaanag nem

jēbag churo iekjō trompeta sirpijugui ajim, mag sirbarmua mūchdēu jūr auwia mūch iek ūkhatarr khūn thumaa durrpierram khūn ābam aig biirdū awaag.

³² Mag jaaumamua ich Jesuupai, ‘Khap amkhīir pārag jaaukhingui ajim: Pārau khaphū nūm, mūig Israel durr igo bū jāg aajē. Ya jāta khēr khukhuur aadēmūn thumaam khūnau ya chadcha dōchūmie burru dakrapakham aajem. ³³ Ich agjōta ajugui ajim īchab mūch chi Emkhooi Iewaa bēēju gaai paawaijā. Cha mūchdēu jaau chirūm thum ich ag ee ōbēbērgmam pāach daūa oobaawai khaphū abat, ya mūch chi Emkhooi Iewaaajā deeu bēeimū chirūngui ajim.

³⁴ Mua pārag mag Aai i jēeujem di ōrau pogueupūiju a chirūmūn, cha ōor thūnūm khūn khēchju nawe cha mūchdēu jaau chirūmjō thumaa chadcha ajugui a jaaujim. ³⁵ Edaujājā mūg jēb dūi thum chukhu aadēju, mamū cha mua pārag jaau chirūm chan sēukhaawai khabam. Jāan thumaa ich ag ee ōbēerjugui ajim. ³⁶ Mamū mag mū bēēju ed chan ni ābmuaajā khaugbam. Ūgthar Ēwandam chognaanaujā khaugba, ni mūchdēujā khaugba, āba ich mū Ayaupaita mag mū bēēju orajā khaphū simgui ajim, ich Jesuu.

³⁷ Jōingar Noé khararr jaar dōādau ōor ōpāaiwai thūnaajerrjō thūnaaju īchab mūg atag mūch chi Emkhooi Iewaa bēe nūm jaarjā. ³⁸ Jōoi Noé sim jaar mag dōād pōm bēēju nawe, agtha ōor phiestajā waunaa, thachjā khōnaa, dōjā dōnaa, sī jua pūr khodthūnaajim, būurjā amach ōujā khīirjuba. ³⁹ Mamū am mag onee būurjā amach chig ajujā khīirjuba nūm ee, dōād pōm bēewi, jēb ierrpawi, thumaa ōdubjierram. Mūch chi Emkhooi Iewaa bēe nūm jaarjā ich agjōta ajugui ajim. Amau būurjā amach chig aju khīirjuba nūm ee, dēgōlp mūn dūnūuchēju a jaaujim. ⁴⁰ Mag mū pier-

rum düicha emkhooiin numí pabü ee amach phidag ee naaju: mag numí nüm eem äb mua arrwi äb werpuajugui ajim. ⁴¹ Uuinjä ichab numí äbam molin gaai ba naaju: mamü mua äbpaí müch düi arrwi äbakhai werpuajugui ajim.

⁴² Pārau mü pāach Pörkha barchēju ed büürjä khaugba naawai pāachjä agjö thubagkham uguata muan pāragan, wajapha khüir khaug nüisit a chirümguí ajim. ⁴³ Pārau khaphü nüm, äbmua khäijä ich di aig nem jīgmienuu nem jīgkhaan bëeju ora khaphü akhiin, khäijä khäiba ich mag dau phug ëeju üdüür ich nem jīgkhapiba. ⁴⁴ Magua muan pāragjä ich agjöta, ajapha khüir khaug nüisit a chirüm. Pārau äbmuajä mü bëeju ora khaugba nüm. Pārau mü da bëebajupii nüm ee, müch chi Emkhooi Iewaan dëgölp dünüüchëjugui ajim marag ichdëücha jaaumamua.

Chi chogau ichig nem jaau puarr thum wautarr

(Lc 12:41-48)

⁴⁵ Mag jajawagmamua ichab ich Jesuupai deeu ich bëe nüm ora jäga naaju aai nüm khap amkhüir awi magjim: 'Khanim nemjö patrón äb simua ich chaaug maagpaawai ich chog äb simüg warm khüün pörkhapinaa ich magügpai ich nem thumaa jaau puabajëm. ⁴⁶ Maimua mawia mam sï awia deeu bëewi ichdëu jaau puarrjö phidkha sim oobaicheewai, çmag jöoi ich chog düi onee sim düi chi chogjä onee abaju khai? ajim. ⁴⁷ Mag ajapha phidkha sim oobaicheewai jöoirau warag ich nem thum magügta thusëpüijugui ajim, ich dënjö khap amkhüir. ⁴⁸ Mamü magba, mag ichig nem jaautarrjä ich ödegpai "Mü patrón chan da bëebam" awi ⁴⁹ nem khaibag ich khapeen jürr ich jua eegpaim düi ichdëu ampierr anaa, nagjä ichdëu döm aig dönaa, thachjä ichdëu khöm aig

khömün, ⁵⁰⁻⁵¹ chi dikhü büürjä irua nüba sim ee pierrwai, mamagkham oobaichee, jürr ichdëu warm khüün düi aajerr khäaijä i gaai athuucha wünaa, phidag eemuajä barpüinaa, chi khaigbacharam khüün düi äba siujugui ajim. Magbaawai gaai machgau icharaucha biemamua i agäa agäa abarjugui ajim. Magnaa maachigta, Maguata pāraujä mü deeu bëeju khaphü naawai mag ichig nem jaau puarr thum wau sierrjöta aju aai nümguí ajim, pāach khapeen düi, ich Jöoirau khösimjö.

Daupeen diez narr ag nem igkhaa

25 ¹Mag Ëwandamau müg durr i agkham ed ichdëu auju wa auba khäijä isegju khüünan, biek äb daupeen diez narr khüün öor jua pür nüm phiesta ee wëtaag chi jua pürju emkhooi nü narr khüünjöta nümguí ajim ich Jesuupai. Makhüün daupeenau mügta ajim aajem: Amachdëu ya chi jaai paju urum a ürbaawai agdaujö amach lámpara panhapha i khüirphee wëtju aadëjim aajem. ² Mamü mag khüirju narrta cincopaita khüirjug khaphü naajim aajem, maimua agjö cinco sï khüirjug chukhumjöta sisid ajim anaabá. ³ Mag khüirjug chukhumjö narr khüünaujä amachpierr amach lámpara arrjierram aajem. Mamü mag arrtarra chi aceite öbaadeewai deeu ag ee choo awaag awi khiet chi aceite pu arrbajerram aajem. ⁴ Pari chi khüirjug khaphü narr khüünauun chadau amach lámpara panhapha wëtum düi ichab khiet amach pipied deeu boteedeg aceite pükha arrjierram aajem, öbaadeewai deeu ag ee choo awaag awia. ⁵ Mamü mag chi emkhooi da bëeba aawai, nü nüü awi daphögkhabaadee khäidutkha phöbaadëjim aajem. ⁶ Mag am khäidutkha thunum eeta,

ya edacha pamamua, “Ya pārau nū narr wounan urum; phiidatkhathū i khīirphee oon maag” ajim anum ābmua. ⁷Magbaawaita phiidatkhawi apuraa amach lámpara khīir khaug nurrjēe aadējim anaabá. ⁸Magbaawai mag cinco khīirjug chukhumjō narr khūnau ūu amach khāai khīirjugdam paraa narr khūnag, “Keena, pāach aceitedam eem marag bəchkhun choo deebət, ya maar lámpara thōogpam” ajieram anum. ⁹Pari magbaawai chi khīirjug paraa narr khūnau amag, “Marau pārag deebamgui” ajieram anum. “Marau pārag deekhiin, pōm deeba aawai, pāarjā waurwi maachjā waurju. Mag khāai chi peerjem di aar mawi pāach athee pēr athamit” ajieram anum amag. ¹⁰Amachig magbaawai amach athee aceite pēr awaan ērēubaadēmich, amau nū narr emkhooi barchējim aajem. Mag barchēwi oocheewai ich dūi dubaag ūu khīir khaug narr khūnan ūu ich dūi wai dubjim aajem, ich jua pūrju aar. Mag phē wai dubwi chi puertdijā phāar sīujim aajem. ¹¹Maimua ag khur nū awiata mag cinco amach lámpara athee aceite juraan wētarr khūn bēewi, “Señor, Señor, maar weeu athá, ya maar bēejimgui” ajieram anum. ¹²Pari magbaawai chi emkhooirau, “Mua pāar khaugba chitum. Mua dubpibamgui” ajim anum. ¹³Mag nem ĩgkhaadam jaauwi deeu marag magjim: ‘Pāarjā daupen khīirjug chukhu narr khūnjō daaugajār thubagkhamapha nūm khai, daukhananaa khīir khaug nūisit. Pārau mūch chi Emkhooi Iewaa bēeju edjā khaugba, ni chi orajā khaugba nūm. Mūn dēgōlpta barchējugui a jaaumajim marag.

**Ābmua ich chognaanag
phidkhamkhīir phatkhon dee puatarr
(Lc 19:11-27)**

¹⁴Mag jaamamua deeu ich Jesuupai magjim: ‘Mūchta mūg durr gaai chi Pōrkha pierrum ed mūch athee wajapha phidkhaajerr khūnag amachpierr nem wajapham jigjuun, ābmua ich piyonnaan dūi arrjōta ajugui ajim. Mag ich piyonnaan dūi mūgta ajim aajem: Mag wounau deeu durr maagpamua ich piyonnaan ābam aig thūrkhanaa ich phatkhou nau phidkhamkhīir amag jaau puajim aajem. ¹⁵Ābakhaig phatkhou cinco mil deewi, ābakhaig dos mil maimua ābakhaig mil deejim aajem, ichdēu oowai ūu amachdēu phidkhama-jupierr. Mag amachpierr phatkhou jig-pūiwi petajim aajem. ¹⁶Mag i petaawai chi piyón mag cinco mil autarrau ag phatkhou nau phidkhabaadēwi ag ūr deeu cinco mil gan aujim aajem. ¹⁷Maimua ābakhai dos mil autarraujā agjō agua phidkhawi deeu ag ūr dos mil gan aujim aajem. ¹⁸Mamū ābakhai milpai autarraun mawia, jēbdi khōrnaa warag ag ee bēp sīujim anaabá.

¹⁹Maimua ag khur nū awia deeu bēejim aajem, chi phatkhou pap. Mag bēewi mag ich maagpamua phatkhou jigtarr autarr khūn deeu thūrkhuūipūijim aajem, kharrchata agdaujō ganmajī a khap aag. ²⁰Nacha chi cinco mil autarr bēejim aajem. Mag bēewi ag ūr ichdēu cinco mil gan autarr chi papag deechēwia irig, “Señor, pua mūrug cinco mil werpuarrau ag ūr mua agjō cinco mil gan aujim; cha khērūm pū phatkhou” ajim anum. ²¹Magbaawai chi patrón jōoirau irig, “Ūu khērūmgui” ajim anum. “Pū chadcha piyón wajaphamū; pua mua jaautarr thum agjō abarm. Mūg phatkhou pōm khaba deetarrau pua jāgbarpí, jāgtarr jūrr mua pūrug warag ūr deekhimgui” ajim anum.

Magnaa irig, "Ierrag dubwia mu dui onee abá" ajim aajem. ²² Mag khur dos mil autarr bëewi maguajã agjö, "Señor, pua mürug dos mil deetarr ür muajã agjö dos mil gan aujim; cha khërum pu phatkhon" aichëjim anum. ²³ Magbaawai chi patronau magugjã, "Pujã chadcha piyón wajaphamü; pua mua jaautarr thum agjö abarmgui" ajim anum. "Phatkhoneam põm khaba deetarrau pua üu jägbarm khai, ag jür mua pürug warag ür deejugui" ajim anum. "Jägbarpi pujã ichab ierrag dubwi mu dui onee abá" ajim aajem magugjã agjö.

²⁴ Maimua milpai autarrjã bëejim aajem. Pari magua chan warm khüen dënjö phidkhawi gan auba arr aawai sii warag, "Señor, mua pu khaphu chitumgui ajim anum, pu ðor dui atcha sierrum. Mua pu phatkhoneau phidkhawi gantarr akiin, pua sii chi ürüm mu jua eem khecheu aukhamgui" ajim anum, "pu dën sii chikham jua phithur atarrta puch dënjö aajeewai. ²⁵ Muchdëu mag khaphu chitaawai, pu phatkhoneau mu phidkhaba, warag mua jëb eeta bëp siujim. Magtarr aawai cha simgui" ajim anum, "pu phatkhon puchdëu werpuatarrpierr." ²⁶ Magbaawai chi patronau irig, "Püen puchta khaiabagnaa khusëug sierrumgui" ajim anum. "Pua mu ðor dui mag chitum khaphu simta, ²⁷ jägwi mu phatkhon warag banco ee deen mabaj" ajim anum jür irig, "mug much barbaicheewai ürüpai bäau sim oochëmkhiir?" ²⁸ Magnaa aig narr khüenag warag mag mil wai sierr i jua eem khecheunaa jür diez mil wai sierragta deepi jaaujim aajem.

²⁹ Mag nem igkhaa jaau öwia ich Jesuu magjim: 'Ich agjöta siebahab ichab Ewandam athee nem wau numjä. Ar Ewandam athee nem wawaag nem par daüa ooba aajem khüen duiin irua ich garmuajã ajapha aju, amau chokhögba i

athee nem wau naawai. Mamu mag nem waumapha num khüen dui chan magba, ichdëu amag nem deetarjã warag am jua eem khecheu aumaju. ³⁰ Magnaa, Mag chi patronau chi khusëumie dui arjö, amach khüircha am serbiibag phënaa khichag ee barkhüipi jaaujugui ajim, mamta am gaai wajaug bëemkhüir.

Mag irua khichag a sierran khimie durr igwiata mag sëejim.

Jäga aju khai ðor dui Ewandam Iewaaü ich bëem ed

³¹ Much chi Emkhooi Iewaata ügtharmua much chognaan angelnaanau phüer thuur bëem edan, muchta chi Rey aawai much khu juupjem wajapha sim gaaita jupchëjugui ajim, ðor dui muchdëu khap nem wawaag. ³² Magbaawai ðor durrpierram khüenta thum much chognaanag much aig phë au bëepiju. Mag thum äba biirdubaicheewaita oveja thüajem pastorrau chi ovejanaandam amach ag apha khiet paanaa chibjä agjö amach ag apha khiet paa-jemjö ajugui ajim, ðor dui.

³³ Mag jaaumamua ich Jesuu i iek mag ed ich dënkha num khüenta ich juachaar gar thürkhüinaa jür khaigbam khüenta khiet ich juawë gar thürkhüimaju aajem. ³⁴ Magnaa mag ich juachaar gar num khüenag ichta Rey aawai ichdëuta amag, "Päar, mu Ayau üu abarm khüen, ierrag dubbat mu dui jooba wënrraag" aju anaabá. "Mug durr ompaa nwe much Aai düimua pärag nem deegu atarr ista chadcha mu Ayau päachigcha deegpangui" aju anum, "päachdëu mu dui üu atarr jür." ³⁵ Magnaa amag, "Pärauta mu jäsoo jëedu khitaawaijã üu mürug thachdam deejieramgui" aju anaabá; "öbichaaga thünaawaijã üu mürug dödäm döpijieram; much maba aajem khüen ee chitaawaijã pärauta päach aig jëramkhüir üu mürug di-

dam jaaujierramgui” aju anum; ³⁶“kha-jüadam chukkhu chiraawaijã pãrauta üu mürug deekhërrjerram; mü mor mas chiraawaijã pãrauta üu mü oothurjierram; cárcel deg preso chiraawaijã agjö pãrauta üu mü oothurjierramgui” aju anaabá ich Jesuucha, am khïir jãsenkha iekhamamua. ³⁷Mag amachig magbaawai mag i juachaar gar num khunau jürr irig “Señor, ¿jáagwai mag pü jãsoo khitum marau pü jãogji?” a jëeuju anaabá, amachdëu i khïircha ooba aajerr aawai. “¿Jãagwai mag pü öbissi khitum oobaawaijã marau pürug dödám döpiji? ³⁸Pü iek mag maach aig jëramkhïir marau pürug maach dijã jaunaa khajüadamjã chukkhu aawai deejeejim anum, ¿ma jáagwai ajïma?” aju anum. ³⁹“Pü iek mag pü mor mas siewaijã marau oothurwi, cárcel deg preso siewaijã agjö marau pü oothurjim anum, ¿ma jáagwai ajï, marau pü ooba aajerrta?” aju anaabá, jürr irig amach garmua. ⁴⁰Magbaawai deeu ich Jesuu amag, “Pãrau chadcha müchcha chan oobajerram, pari pãrau jäg dau aphuu khithëe arr khundam dau aug khaugwi am düi jägtarr aig, müchchata dau aug khaug numjö naabajieb” aju aajem amag.

⁴¹Warm khunag mag iekhawi ichdëupai jürr mag chi khaigbam khun ich juawë gar num khunag, “Jöpai mü aigmua chawag ërëubaadët” aju anum. “Päär mü Ayau chi maldisiem khun aawai päadëu khimie durr mepeer ich chognaan düi sïemkhïir wautarr aarta ërëubaadët” aju anum, “ötdau uu wëjöm thöojã khaugba ich mag sïerrum ee naaimaag.” ⁴²Mag iekhamamua ichab amag amach khïircha, “Pãrau chan mü jãsoo jëedu khitaawaijã mürug thachdam khöpijerram; öbichag khitumjã maachig, ‘Cha khërum dödám döju khai’ abajerram” aju anum amag. ⁴³“Öor müch khaugbam khun

eemjö phüerdü chitaawaijã pãrau mürug didam deebajerram, päach aig jëermkhïir. Khajüadam chukkhu daaupamaa aawaijã put sördamjã deeba; mor massi chiraawaijã mü oon wëtba; ni cárcel deg chiraawaijã mü oon wëtbajerramgui” aju anum amag amach khïircha. ⁴⁴Pari amachig magbaawai jürr amau irig, “Señor, ¿jáagwai mag pü jãsoo öbissinaa püch maba aajem eeta jëerju dijã chukkhu khitum marau büürjã pü asekasbaji?” aju anum. “¿Jãagwai mag pü khajüadamjã chukkhu daaupamam marau pü ooji? ¿Jam mag pü mor massi marau ooji, wa cárcel deg sim khãijã marau pü oon wëtbaji?” aju anaabá, amachdëu magbajim amkhïir. ⁴⁵Pari ichig magbaawai, makhunagjã irua magju anum: “Chadcha mukhunn wounaan dau aphuu wënnraawai pãrau büürjã am dau aug khaugba arran, jãan müchchata pãrau dau aug khaugba num khabajieb, am müchdëu püwiata jäg wënnrarr aawai” aju anum ichab amachigcha.

⁴⁶Maimua ya äbmiecha iekha oogpamua maar dakhïir, ‘Muata mag iekhabarm khunanan khimie durrta wëtjugui ajim, mamta ich mag dau aphuu wënnraag. Mamü öor wãjãaun mag müch juachaar gar atham khunanan, müch düita ich mag iu nüisijugui ajim, ich mag wënnraag.

Jesús pür awaag ibëptarr

(Mr 14:1-2; Lc 22:1-2; Jn 11:45-53)

26 Jesuu mag müg atag deeu ich bëeju khap amkhïir mag jaau dichtarr khur, maach ich düi ogdüba wënnraajerr khunagta deeu magjim ich igwi:

²—Pãrau khaphu numgui ajim, müigmua khãai numí num ee phiesta Pascua burru. Müg phiesta eeta örau müch

chi Emkhooi Iewaa p̄r deejugui ajim, pakuls gaai meerphē thōomkhīir.

³Ya mag phiesta burru khāai numpai waaur n̄m ee, phadnaan chi p̄rkha n̄m kh̄n jōoin chi thiernnaan d̄i āba biirdujerram aajem, phadnaan thumaam kh̄n p̄r Caifās di aig. ⁴Mag āba biirdutarran, Jesús imeraa p̄r auwi thōop̄yaag āba ibēpaag ajim an̄m. ⁵Mam̄ mag i thōop̄yaag ēkha n̄mta amachd̄upai deeu, —Ōor p̄m m̄g thun̄m meeukhapimaaugau, m̄g phiesta ee chan i chig aba, phiesta dichtarr khurta thōop̄ijugui ajierram an̄m.

Ūirau Jesús p̄r ee j̄ugdeeu chootarr

(Mr 14:3-9; Jn 12:1-8)

⁶Mag n̄m ee Jesús woundam Simón an̄m di aig s̄ejim, Betania phōb̄or ee. Ich mag Simón an̄mpai ib̄ur wauwi “ph̄e paraa khitarr” a th̄urjeejim. ⁷Mag di aig mes gaai i thach kh̄o oo simta, ūi āb j̄ugdee didam durrrhudau alabastro an̄m d̄n boteedidam wau khit̄m d̄i dubch̄ejim. Mag j̄ugdee nem parh̄epaaga sierr̄m. Mag waib̄ewi Jesús p̄r ee s̄i choop̄iich̄ejim. ⁸Mag i p̄r ee choobap̄im oobaawai maach chi Jesús d̄i w̄nurr̄r kh̄n ee āaur kh̄n m̄ khapeen meeukha phōbaad̄ewi, —¿Khantheeta j̄ag j̄ugdee parh̄epagkham s̄i ār choobap̄iima? ajierram, ⁹nem parh̄epag p̄rp̄iwi ag phatkhonau dau aph̄n̄m kh̄ndamag ūu nemdam au deeu āb sierr̄t̄a.

¹⁰Mam̄ am mag iekha n̄m ich Jesuu ūr s̄ierr̄ aawai, —¿Khantheeta p̄rau chikham kh̄iir naaupi n̄ma? Irua ūuta j̄ugdeeu m̄ p̄r khooi s̄ibahab ajim amag. ¹¹M̄ig eegar dau aph̄n̄m khith̄em kh̄nan p̄rau ich j̄ag p̄ach d̄i oo wai w̄nurr̄aju, mam̄ m̄ chan tag p̄ar kh̄iir chitabamgui ajim. ¹²M̄g ūirau j̄ugdeeu m̄g m̄ khoibarm̄n maach jōoin i aawai maach meeunau aajemj̄o m̄ aukh̄erju edam athee ag

nawe ya m̄ kha phuur sim khabahab ajim. ¹³Cha m̄ iekha chir̄m iekhau m̄g atag pawiaj̄a durrrpierr̄ Ēwandamau ōor peerduajem iek jaau w̄nurr̄m d̄i ĩchab m̄g ūirau m̄ d̄i m̄gbarmj̄a jaaub khaba jaaugugui ajim. Mag, ooba arr kh̄nauj̄a ĩchab i iigjeeju a jaaujim ich Jesuu.

Judaau Jesús p̄rtarr

(Mr 14:10-11; Lc 22:3-6)

¹⁴Maach i khapeen i d̄i doce ogd̄ba w̄nurr̄ajerr̄ kh̄n ee āb Judas Iscariote a th̄r sierr̄au phadnaan chi p̄rnaan aar mawia ¹⁵amag, —Mua p̄achig Jesús p̄r deebaawai, ¿p̄rau kharr m̄r̄g phag n̄? aimajim aajem.

Magbaawai amachd̄eu, —Marau p̄r̄g treinta piezas deejugui ajim anaab̄a.

Magbaawai chadcha ich maḡm gaai i ēugar i p̄rp̄ijim anaab̄a. ¹⁶Magtarr aigmua Judaan s̄i āba phadnaan chi p̄rnaanag Jesús p̄r deeuuta ēkha n̄rr̄ajeejim.

Ābmiecha Jesús ich khapeen d̄i thach kh̄tarr

(Mr 14:12-25; Lc 22:7-23; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)

¹⁷Maach jōoin i aawai pan levadura chukhu wauwia khoojem ag seman ee ya warr̄pem kh̄ai āb āspa ēebaad̄em ed maach ich d̄i w̄nurr̄ajem kh̄nauta marau ich Jesuug, —¿Jamta nemkhoo jaram ovejadam thōona kh̄o n̄? a j̄eu naajim, khap aag.

¹⁸Mag ichig j̄eubaawai ichd̄eu marag, —Jerusalén woun āb sim aar ēr̄ebaad̄et ajim. Maimua magug mua jaaup̄i chir̄m abat: “Ya m̄ch thōju gayaa pamaawai, p̄ di aigta nemkhoo jaram ovejadam wauwi p̄ar d̄i āba kh̄m kh̄osi chir̄m” abat ajim chi w̄tju kh̄nag.

¹⁹ Magbaawai chadcha ichdëu jaautarjõ, maar khapeenau wëtwi, ichdëu jaaupütarrjõ jaauwimawi, i na mag nemkhoo jaram ovejadam wauwimajierram.

²⁰ Maimua ich ëudee ökharta bëewi, ya khïsu aadëm ee maach doce i dëi wënërraajerr khëun thum äba i dëi thach khö naajim. ²¹ Mag äba khö numuata ichdëu marag magjim:

—Cha më iekha chirum iekhou muig maach äba nëm khëun ee äbmua wir aig më oomapham khëunag më pë deejugim.

²² Mag ürbaawai, chadcha maar ökhïirjuu aphöbaadëjim. Mag nëm iekhou jürram khëunau irig, “Señor, ïsin mua khäijäa agam” aajeejim.

²³ Mag jürram khëunau ichig jëjëeu khaawai magjim:

—Chi mag wir aig më khaibag waujuun nau më dëi äbam thëp ee pan sï khöbarmëugui ajim.

²⁴ Magnaa ichdëu, —Oo nëm dau eyaa Emkhooi Iewaa chadcha Ëwandam iek phä sisidëm gaai jaau simjõ wajappa dau aug wawaagpaama ajim. Pari apkhitu më mag aphëu amkhïir wir aig më përtarr woun. Jägëm wounaan thaababa arr akhiin üucha akhamgui ajim.

²⁵ Magbaawai Judaau ichdëu khabajim amkhïir, —Maestro, ïsin mua khäijäa agam ajim.

Magbaa Jesuu irig, —Chadcha pëhdëu khabá puä khaphu jaaubapüim; pëhdëu khabahab ajim.

²⁶ Mag iyüu thach khö numua Jesuu pandam jua ee auna, Ëwandamag ag paar üu ajim anaa khöreunaa marag uapüijim. Magnaa, —Khöbat, më më morou ajim, chi pan igwi.

²⁷ Maimua jürr vino jarrdam auwi, ag paarjä agjõ Ëwandamag üu ajim anaa deeu marag uapüijim. Magnaa, —Döbat, mëm më bagau; ich jäg äbam jarr

eepai döpetat ajim. ²⁸ Mëg jarr eem vinodam döbarmta warrgarwe Ëwandamau öor dëi iek deejugim. Mamë mëg iekhan iek iuriugui ajim. Më bag mëg vinojõ khitëm ärbarmuata Ëwandamau öor khaibag thum chugpaa aujugui ajim. ²⁹ Pari mëg döbarmjõ chan tag döba, äba mächta mäch Ayau thumaam khëun Pörkhapibarm edta deeu üwaai päar dëi döjugui ajim. Pari mag ed maach oobarm chan ïsimjöpai khaba, oneechata aju, nem thëunëm thum chi iur aju aawai a jaaujim ich Jesuu maachigcha.

Jesuu jaauwai Pedroou büürjä i khaugbam aju jaautar

(Mr 14:26-31; Lc 22:31-34; Jn 13:36-38)

³⁰ Mag maach ich dëi äba wënërraajerr khëun ich dëi äba mes gaai iyüu thach khö aaipawi, meukhaarjä Ëwandam iek Salmos anëm gayam auwia, Olivo durrsüg wëtjim. ³¹ Mam panaa Jesuu marag, —Ëwandam iek phä sim gaai, “Mua chi pastor thöobapüiwai chi ovejanaandam parhooba aaiduju” a simjõ, ïsim edaar pärau më mäch ap barpuawi thumaa aaidutkhajugui ajim. ³² Mamü üwaai phiidawia mäch iu chirsiewai päar na mawia Galilea chiraimajugui a jaaujim.

³³ Magbaawaita Pedroou jürr irig, —Thumaam khëunau pëch ap barpuawiajä mua chan pë barpuabamgui ajim.

³⁴ Magbaa Jesuu jürr, —Pedro, cha më iekha chirum iekhou nau äthärr bieju nawe biek thärjup puä örag büürjä më khaugba chitëm ajuwai ajim.

³⁵ Mamü Jesuu ichig magbaawai chará warag Pedroou irig, —Pë thöbaimam aar dëi thöimaju awiajä mua chan pë khaugba chitëm a iekhabamgui ajim.

Irua magbarm dëi maach chi khapeenaujä thumaam khëunau ich mag iekhajim.

**Nemjüirdö Getsemaní
anum ee Jesús oraattar**

(Mr 14:32-42; Lc 22:39-46)

³⁶ Maigmua jürr nemjüirdö Getsemaní anumug maar phë arrjim. Maimua mam barwi, —Muig nuisit, mü chum ügthaag jëwaakhemgui ajim.

³⁷ Maimua thärjuppaim khüün düi petajim. Mag ich düi phë arrtarr khüün äb Pedro ajim, maimua tagam khüün numí jöoi Zebedeo chaain ajim, Santiago Juan düi. Mam paaukhabaimawai am iek ökhüirjuuga aadëmua gaai machaaga aadëjim aajem, chi Jesús. ³⁸ Mag simua amag, —Müün dëgölp gaai machgau ökhüirjuuga aadëm; äba müch thöju-uta khüirju chirumgui ajim. Päär müig nuisit, mamü mü düi daukhana abat. Oob khäimiet ajim anum.

³⁹ Amag mag jaau puawi ichin am bigaau am warphaapai sïeimajim aajem. Magnaa jëkhut thukhöonaa khïeb jëb gaai dagau durnaa ügthaag jëeumamua, “Tata, pua khös akhiin, atcha mü dau aphüü apibakhamgui” ajim anum. “Deeum nem waubarmuajä agjö öor peerdü auju ayaa akhiin, mü gaai machag mügcha äwatbakhham. Pari müchdëu khösi chirumjö khaba, puchdëu khösimjöta mü düi abá” a jëeumajim aajem.

⁴⁰ Mag ich Ayag jëu sïi awi am oon bëejim aajem. Maimua oochewai am khäi numta oochëjim anaabá. Magbaawai Pedroogta, —Päär chan oradam äbjäta mü düi daukhana khaba num. ⁴¹ Jäg khäi nüü aju khäai Êwandam-agta jëu nüü abathü ajim anum, dösä-tag uduur päach thü aupim ugua. Mua oowai pärau päach ödiawan chadcha jëeum khösi durrumta, pari daphök-gauta pödbam ajim aajem amag.

⁴² Maimua ichin deeu üwaai mawia jëeubaadëmua ich Ayag, “Tata, pua mü müg dau aug waupibaju ayaa akhiin üu

akhamgui” a khitaajeejim anum; “mamü ichiita mü aphüü aju aai chirum khai, agjö üu sim. Mü düi puchdëu am aig abá” a jëeumajim aajem.

⁴³ Mag jëu sïi awi deeu am oon bëewaijä, mag i khapeen irua phë arrtarr khüün daphökgau pödjä dau ëeba sïi khäidutkha thünümta oochëjim anaabá. ⁴⁴ Mag khäidutkha thünüm oobaichee deeu ich sierr aar mawia ich ag iekpai deeu ich Ayag jajawagmajim aajem. Ma biek thärjupam ajim aajem, mag jëu sim. ⁴⁵ Maimua üwaai oon bëewaijä agtha ich khapeen khäidutkha thünüm oobaichee amag, —¿Agtha päar sïi khäi gaaita nü? ajim anum. Ya pekau pöm sïsidum khüünag müch chi Emkhooi Iewaa pür deeu ora pabaichëbahab. ⁴⁶ Phiidutkhabathü, maimua maach khapeen aar wëttarraugui ajim anum. Mü oomapham khüünag mü pür deeu wounan ya dakpa urumgui ajim anum amag.

Jesús pür arrtarr

(Mr 14:43-50; Lc 22:49-53; Jn 18:2-11)

⁴⁷ Mag maar aig bëewi agtha ich Jesús maar düi iyüü dunum ee, ich mag maach i khapeen doce narr eem äb Judas anumta öor pochag urajim. Mag wëdurum khüünan äaur khüün espaar jua panhapha bëe thünaawai tagam khüün pa düijä bëe thünaajim. Makhüün, phadnaanau jöoin chi pörnaan düimua püitarr khüün ajim. ⁴⁸ Mag chadcha öor pochag bëewi ya chi Judau ag nawe, “Nau mua päach dakhüir khüir üü athamta pür that” a jaau wai sierr aawai ⁴⁹ ich düi wënuurum khüün dakhüiraa ichdëu jaautarrjö Jesús düi äba dunüuwimawi irig, —Maestro, jägpai chirü? ana a khüir üü athajim.

⁵⁰ Magbaa Jesuu irig, —Puch öor awaan bëetarr jöpai pür athaad perä ajim.

Magbaawai tagam khunnau düi aig bëewi Jesús purphöbaadëjim.

⁵¹ Mag i purphöbaadëm oobaawai maar eem khunnau äbmua ich espaar surr a jëu athawi chi phadnaan thumaam khunn pör ag chog aig sierr kachta oorthubapüijim.

⁵² Magbaawai Jesuu irig, —Jöpai puch espaar ich deg phī siubá ajim. Pua khaugba sieb ajim, esparau wërbuna öor khëch num khunn agjö esparauta khëchmaju. ⁵³ Mua much chig apibaju akhiin, much Ayag jëebaawai irua mü thuumkhüir Ēwandam chognaan pöoma milam khunn apha doce ejércitos khäijä deepüijugui ajim. ⁵⁴ Mamü much thuumkhüir mua jëebaawai mag öor pöm deepüikhiinjä, ¿jāga Ēwandam iek phā sīsidum gaai mü igwia jaau sim thum ich agjö abarju? ajim Pedroog.

⁵⁵ Mag iekhapüiwia jürr ich pur awaan bëetarr khunnagta, —¿Pārau oowain mun sī öor nem jīgkhanaa öor thöomiejöta chirab ajim jāg pārau sī mü aig jua ee jiernempan appai bëeg athee? Ag na ed ëepierr pārag mua Aai i jëeujem deg Ēwandam i jaaujewai büürjä pārau mü pur aubajierram. ⁵⁶ Pari pārau is mü düi mämugkhamun, jāan warrgar Ēwandam i jaumienau jaautarr thum ag eyaa öbërmkhīrau ajim.

Ya irua mag iekhabarm ee, ichab maach chi khapeenaujā chi Jesús ich appai werpuawia parhoob därmid phöbaadëjim.

Jesús judionaan Asamblea ee wai narr

(Mr 14:53-65; Lc 22:54-55,63-71;
Jn 18:12-14,19-24)

⁵⁷ Mag i pur awaan bëetarr khunnau warre phadnaan pör Caifás aarta athaadëjierram, mamta Moiseeu ley phā puarr jawaag chi machnaan düi jöoin chi thethemnaanpa düi äba biirdü narr

aawai. ⁵⁸ Mag amau i athaadeewai Pedro iek iruata warppaimua oopüüigmamua mag chi phadnaan pör aig di üjārr du-bimajim aajem. Mag dubwi, “Muigmua ookhim jāga aju khai” awia, Aai i jëeujem di thūajem khunn ohoodö num aig düi jupimajim aajem.

⁵⁹ Maagwai phadnaan chi pörnaanau judionaan Asamblea eem khunn düimua chi Jesuu nem wauba artta sëukha i gaai thupüiju ëkhaajëjim anaabá, magum gaaimua i thöopäaig. ⁶⁰ Mamü par mag jürram khunnau sëukha i gaai nem parhooba thupüiju ëkha numjä pödba aajëjim aajem. Mamagkham ee, öor numí chi sëumien bëewi, ⁶¹ —Mug wounau maar dakhüir, iruan mug Aai i jëeujem di pogueupüinaa khāai thārjupaim ee deeu ëu dunuuju a iekha sëejingui ajierram anaabá.

⁶² Magbaawai chi phadnaan pöröu dununnaa Jesuug, —¿Pua am iekha num ür chirú? ¿Khan jāgwi jāg pü iekhamapha sī? ¿Pua chadcha mag iekhajī wa iekhabajī? Jaubá ajim anum irig.

⁶³ Pari magumjä Jesús büürjä jüu aba, warag khüu sīsijim aajem. Mag ich iek ükhaba abaawai deeu irig chi phadnaan pöröu, —Maach Ēwandam ich mag iuu sierrum iek gaai thawi muta purug “Jaubá” a chirum. ¿Punta chadcha Ēwandam Iewaa ichdëucha jur auwia püiju jaaujerrá? Marag jaubá ajim anum.

⁶⁴ Magbaa Jesuu irig, —Pua khabá ag eyaa jaubapüim ajim anum. Mü cha iekha chirum iekhaü mug woun Emkhooi Iewaa Ēwandam chi jua thierr bigaau i juachaar gar oo sim pārau pāach daujāu oowi edjä baug ee urumjä oojurau a iekhajim aajem, aig narr khunn dakhüir.

⁶⁵ Mag ürbaawai chi phadnaan pöröu ich khajüa mor gayamta surr abarmun, warre nem pöm jë werbpüijim anaabá.

Magnaa, —Mug wounau iekha sim chan üu khaba sim. Maach wounaan thum äba thunumta iita mag Êwandam Iewaa anaab. Ya pârau pâach jügüucha ür-barm. ⁶⁶ ¿Khani maadëu tag ürm ig nü? ajim anum, ich khapeenag.

Magbaawai mag khapan aig pos thunarr khunau, —Í chadcha kulp pöm siebahag; magna warre thöopüju aaita simgui ajierram anum.

⁶⁷ Magnaa i khäär gaaijã ichö thunaa i gaai mas waumajim anaabã. Pogkha i khäidada juaia deenaa ⁶⁸ irig, —Puchta chadcha warrgarwe ich Êwandamaucha jur auwia püju aajerr khai, magan jaubã: ¿khaifuta pu khäidada dee si? aajeejim anum jürram khunau.

Pedrouu büürjã Jesús khaugba chitum a iekhatarr

(Mr 14:66-72; Lc 22:56-62; Jn 18:15-27)

⁶⁹ Mag chi thethem khunau Jesús düi mamag khaawai Pedro iek i daauga-jär üjãrr oo chirajim aajem. Mag i oo chirum aigta, mag degam üüi chi di khun chog bëewia irig, —Pujã ichab jãg Jesús Galileapierr düi nürraajemugui aichëjim anum.

⁷⁰ Pari ichig magbaicheewai i iek irua thum aig narr khun dakhäär, —Mua khaugbam pu khan ata iekha sim khai; mua magum wounan khaugba chitum a chirajim anaabã.

⁷¹ Ichig magbaicheewai i iek mag ich chirarr aigmua daaugajãrm puertdi aar majim aajem. Mamü mamjã agjõ deelum üürüi i oobaawai magujã ich aig narr khunag, —Jãg wounan Jesús Nazaretpierr düi nürraajemüüwai ajim anum irig.

⁷² Pari magbaawai magugjã ichdëu, irua magum Jesús khaugbam a chirajim aajem.

⁷³ Maimua magtarr khur nüüpai awi i iek maig ich düi di üjãrr narr khunau-pai deeu irig, —Marau oowai puja chad-

cha i düi wënrüraajerr khun eemü. Pu iekha sim gaaijai merag chukkhu simgui ajierram anaabã.

⁷⁴ Magbaawaita irua warag khäär mor chigpai iekhamamua, —Chadcha mua magum wounanjã khaugab chitumta pârau mürug mag naaba a chirajim anaabã ich Pedrouu.

Mamü irua mag iekhabapüim düicha äthãrrta kekereke ahbar. ⁷⁵ Mag äthãrr iek ürbaawaita ich Pedrouu jaauwai i khäär eyaa dünuisijim anum, Jesuu ichig “Nau äthãrr bëju nawe pua biekhãrr-jup örag mü khaugba chitum a iekhaju” atarr. Mag khäär ee dünuisim abarmun chadau gaai machaaga aadëmua dawag öbërwü warre ö jãsenag aadëmua bë chirüü ajim aajem, ichdëu jaauwai.

Jesús Pilato aar arrtarr

(Mr 15:1; Lc 23:1-2; Jn 18:28-32)

27 Maimua ya äspabaadeewai phadnaan chi pörnaan judionaan tagam khun agjõ chi thethem khun düi biirdunaa deeu iekhawi warre Jesús thöopüju khäärju phöbaadëjim aajem. ² Mag amach ap iekhawi, jügadau jua büürkhanaa, Pilatoota Romaam reü püüwia gobernadorkha sierr aawai, irigta thöopi jaumkhäär i aar arrjierram.

Judaau ichdëupai ich ö jorrkaa thöotarr

³ Mag Jesús thöopi jawamkhäär Pilato aar jua büürnaa athadëm ürbaawai chi Judaau deeu üwaaü thumaa ewag khäärjuwia, chi phadnaan pörnaan chi thier-rnaan düi nüü aar mawi, mag Jesús paar ichig phatkxon phagtarr thum üwaaü amag deejim anaabã. ⁴ Mag deejimawia magjim anum:

—Jãg woun büürjã nem khaigba wautarrjã chukhu khitumta pârag pur deetarr gaaimua, müü chadcha

pekau pöoma waubarm. Jā chan būurjā iekkhōr chukhu sīejimgui ajim anum.

Pari magbaawai amachdēu jūrr irig, —Jdēu mag simgui ajim anum; maata magan maar gaai mas sieba! Maigjā puchta pū mag chirabahab ajierram anum.

⁵ Amachdēu ichig magbaawai mawia chi phatkhon Aai i jēuejem deg barpuawi igbaadējim aajem. Mag mawī, ichdēupai pa gaai ūgthaa jūgad jūnaa, thoom khēu ich ō gaai jūnaa, baudu ich ō jorrikaa thōojim aajem.

⁶ Mag barpuabajewai phadnaan chi pōrnaanu chi phatkhon phē auwi, —Mug phatkhon ōor thōoju paarta phagtarr aawai pōd maadēu ofrenda ee ausiubamgui ajierram anum.

⁷ Maimua ag khur deeu amach ap iekhawia ag phatkhonau jēbta pēr auju ajierram aajem, durr warpmua ōor bēe num khūn meebaawai ag ee aukhēraag. Mag phatkhon Jesús param arrau jēb pēr autarr, Campo del Alfarero a thūr sīejim. ⁸ Mag jēb gaaita Judaau ich thōotarr aawai īs ewag pawiajā mag jēb agtha “bag ārtarr param phatkhonau jēb pēr autarr” a thūr sierrum. ⁹ Amau mag phatkhonau mag jēb pēr atham aig, ichab magju nawe Ēwandam i jaaumie Jeremías khararrau iekhatarr eyaa ōbērijim agjō. Irua nawe iekhatarr mug ajim: “Israelfaanau chi precio jaautarrpierr treinta piezas auwi

¹⁰ ag phatkhonau el Campo del Alfarero pēr aujierram, maach Pōr Ēwandamau mūrūg jaautarr ipierr” a phā sim. (*Zac. 11:12-13*)

Jesús Pilato khīirphee wai narr

(*Mr 15:2-5; Lc 23:3-5; Jn 18:33-38*)

¹¹ Mag arrwi chadcha Pilato na wai naaimajim aajem. Magbaa Pilatoou irig, —¿Chadcha pūta judionaan Reí? a jēuejim anum.

Magbaawai Jesuu irig, —Pua khabá khaphū jaaubapūimgui ajim anum.

¹² Mamū irua mag iekhabarm ūrbaawai phadnaan chi pōrnaanu chi thethem khūn dūimua warag i ēugar sēukha i khaibag jaauphōbaadējim anaabá. Mamū ich khīir mamagkhamjā Jesuu būdam ābjā iekhaba, warag khīuu sīejim aajem. ¹³ Mag am iek ūkhaba aawai deeu ich Pilatooupai irig, —Pua chan pūch khīir mag iekha numjā ūrbahab, sīi khīuu jumaag ajim anum.

¹⁴ Pari par ich Pilatooucha magtarrjā, ni bū ābjā jūu abajim aajem. Mag ich khīircha iekha numjā sīi khīuu ichig khabamjō sim oowi Pilatoou ich ōdegpai, “Mua ōor mug ooba chitumgui” ajim anum.

Amach chi judionaanaupai Jesús thōopi jaautarr

(*Mr 15:6-20; Lc 23:13-25; Jn 13:38-19:16*)

¹⁵ Mag ag nawejā mag phiesta ee paawai ōrau jaaubarm presota chi gobernadorrau sīi ich jāg ōbeerpāijeejim.

¹⁶ Maagwai preso āb sīi thūrphōo sierrum sīejim, Barrabás a thūr sim. ¹⁷ Mag ōrau jaaubarm presota sīi ōbeerpāijerr aawai, Pilatoou ich ōdegpain Jesuuta sīi ōbeerpūim khōsi sierr aawai, mag ōor pōm wējōmug jēumamua, —¿Chijāata pārau sīi ich jāg puapūipim khōsi nu: Barrabás, wa Jesús ich Ēwandamau pūiju aajerr anum? a jēuejim aajem amag. ¹⁸ Chi Pilatoou khaphū sīejim aajem, amau amachdēu Jesuu nem wau nūrrarrjō pōd nem waubam gaaimuata mag i pūr dee wai narr.

¹⁹ Magnaa ōor dakhīir ich juupjem sie gaai oo sīsijim anum. Mag oo simta i ūuirau irig, —Jāg wounan ōor wajaphamūuwai; oob jā chan khaibag waupi jaaum. Edaar mū khāi khōrkhaa khaibag khāi khōrkha ūajim i gaaimua a jaapūijim anaabá.

²⁰ Mamu mag num ee, chi phadnaan pornaanau tagam khun chi thethem khun duimua warag oor wawikha thunuujiim anum, sii Barrabaata obeerpi jaanaa Jesus thooopi jajaau amkhiir. ²¹ Ya mag wawikha thunum ee, deeu chi gobernadorrau jeeumamua amag, —Mug numi num aig, ¿chijaata paraa sii chigja aba obeerpuipim khosi nu? a jeeujim anum.

Magbaawai amachdeu Barrabaata obeerpi jajaau aajeejim anaaba.

²² Magbaa deeu Pilatoou amag, —Magan jag Jesus mag warrgarwe ich Ewandamau puuju jaaujerrta mug nurum anum dui ¿mua jagajuma? ajim anum.

Magbaawai thumaam khunau ihaba, “Pa gaaita meerpbapupi” aajeejim anaaba.

²³ Magbaa, —¿Pari khan nemta irua khaigba waujima, paraa mag warre i thooopi jaau num? ajim anum chi Pilatoou.

Ichdeun sii puapuiim khochgau par mag jeeu ohookhamja warag pa gaaita meerppi jajaau aajeejim anum.

²⁴ Pilatoou Jesus puapuiju ekha num podba sii waragta oor phogdamam oobaawai do aibeepiwi thumaam khun dakhiiir jua sugpuujim aajem. Magnaa, —Paraa mug woun iekkhör chukhu simta thoomun mu chan burja kulp chukhu chirum, maan ya paach appaim nemeu; mu gaai thumiet ajim anum amag.

²⁵ Magbaawai thumaam khunau sereu phobaademua warag, —Marau pu gaai thubam; maachta maach chaain dui kulp paraa nuisibajupa ajierram anaaba.

²⁶ Mag chadcha amachdeu jaau narjo, Pilatoou Barrabaata sii obeerpui-wia, Jesus wupi jaanaa, pakuls gaai meerppuimkhiir warre soldaun jua ee thusepuujim aajem.

²⁷ Magbaawai gobernador di aar arwi mam pabaimaawai chi soldaunau amach khapeen khapan thürkha auwi amach jarrcha wai naajim aajem.

²⁸ Magnaa i khajua urum eerpuinaa, jurr dewam phurii simta juapipinaa, ²⁹ miu den werjuchkha simta pörsirkha juapipuijierram aajem. Magnaa ichab i juachaar gar padamja joothupuijierram anaaba. Magnaa mag amach rey anumua i wau numuata i khiiirphee jepör phöbkhanaa, —¿Jagpai chiru Judionaan Rey? aajeejim anum.

³⁰ Magnaa jurram khunau beewi, i gaai icho thunaa, i jua ee amachdeu padam joopitarraupai i porchaja wumaajeejim aajem. ³¹ Mag i dau aphuu wau wai nu awia, amachdeu irig khajua juapitarr deeu eer auwia, ich khajua chaardamta deeu juapinaa, maimuan chadau pa gaai meerphepain athaadejierram aajem.

Jesús pakuls gaai meerphētarr

(Mr 15:21-32; Lc 23:26-43; Jn 19:17-27)

³² Mag wai öberwi ag dui wetumua khud ee woun ab Simón anum deeu phöbördam Cirene anum eem dui theujierram aajem. Mag dui oobaawai chi soldaunau jurr ajués magugta Jesuu pakuls arrmatarr arpijierram.

³³ Mag armamua buchagdam Gólgota anum aar paaukhabaimajim. Mag Gólgota aawai “pörpá durrsi” aawai. ³⁴ Mag mam paaukhabaimaa vino iel anum dui nem achaaga wauräu simta dömkhiir dejierram. Mam Jesuu sii buru do oowi tag döbajim.

³⁵ Ya pakuls gaai meerphēnaa jiiirjop siuwia, amach chi meerphē narr soldaunauapai, khafuta chi khajua juabarju khai awi, jēb gaai mokdaudam baraag paaukhajierram aajem, mag numua gan aumaag. ³⁶ Maimua mag chi khajua amachpierr wai nuisiewai thua nu-

mua warag khut ohoodö aphöbaadëjim anaabá, chi pakuls dakha.

³⁷I meerphë jìir wëjöm pör ür ësap-dau phákha sim gaai jaau sïejim, khan gaaimuata i mag wai naajì. Chi ësapdau gaai “Chamüta Jesuu, Judionaan Rey” a phã sïejim.

³⁸Mag i meerphë wai num düi ìchab i bigaau chi nem jìgmien numí agjö pa gaai amach khìkhiëtdö meerphë siujier-ram: äb i juachaar gar, äb i juawë gar.

³⁹Mag i meerphë wai narr öor diichjem dakha arr aawai dich num khüunaújã i wau num iekhau warag irig eerpanaa üi phuurphuurnaa, ⁴⁰—Wa jägum khaba puan mag Aai i jëeujem dijã thum pogueupüinaa deeu khãai thãrjuppaim ee ëu dünnüuju aajerrta, jãg pua wir aig puchpai peerdu aubama. Pü chadcha Ëwandam Iewaa khai, magan jãg pakuls gaaimua eeg uurbabaad aajeejim irig.

⁴¹Mag num düi chi phadnaan pör-naanau, Moiseeu ley phã puarr jawaag chi machnaanau tagam khüun chi thier-naan düimua irig, ⁴²—Deeum khüunan peerdu autarrta puchta pödbahabma. Pü judionaan rey khabá; maar dakhüir jãg pakuls gaaimua eeg uurbabaad. Mag oobaawain chadau marau ükhaju aajee-
jim. ⁴³Pü iek mag Ëwandamau pü chig apibaju anarr aawai, chadcha ichdëu pü khösi sim khai, nau irua pü khaijpër auju. Magaag puchdëuchajã pü Ëwan-dam Iewaa anarrau aajeejim irig, ya pakuls gaai pawiajã.

⁴⁴Jürram khüunau irig mamagkham ürwi mag chi khaibagnaana numí i bigaau agjö jìir üid thünarr khüunaupa warag i wau iekha naajim anaabá.

Jesús meetarr

(Mr 15:33-41; Lc 23:44-49; Jn 19:28-30)

⁴⁵Edausië thünüm ee, dëgölp edau khìbaadëm abarmün sïi warre edaramjöta jöisijim. Mag khì thünüü awia edau phüüibaajër las tres naata

deeu aardübaadëjim. ⁴⁶Magbaadëm ee Jesuu thet, “Elí, Elí, ¿lema sabactani?” ajim anaabá. Mag sim aig maach meúan, “Aay, Ëwandam, ¿khantheeta pua mü müg dau aphüü chirümjã mürug oobamjöö aadëma?” a khitum ajim. ⁴⁷Åaur khüun aig narr khüunau mag i iekhabarm ürtarr aawai jürr amach khapeenag, —Keena, päadë ürbat: Maguan warrgar Ëwandam i jaaüjerr Elías khararrta ich aig thür simwai anaajim, irua iekhatarr khaugbam gaaimua.

⁴⁸Irua magbarm bürre äbmua khaphigbaadëwi, putjö üüphë khitum gaai vino adchuchúu simta dorrdünaa waibëewi, pa gaai büurnaa i i aig üa aujím, ag gaaim bereu dömkhüir. ⁴⁹Pari äbmua i düi mamagkham ee, åaur khüunau jürr, —Idëu i sïubá, daau nau Eliaau i jãigmua eeg jìirpüyaan pierrju aajeejim.

⁵⁰Mag jöchkhërü awia, thet äa a khitawia, warag chaaupabaadëjim.

⁵¹Mag i chaaupabaadëm düi ìchab Aai i jëeujem deg ierrgajärcha put nem parrg thuur ëu wëjorrrta ügthaamua eeg sürr abarmün warre jãrrcha thoophem numiita jijirar jöisijim. Magbarm düi üur theega duuibaadëmua mokpörpa thörrchëchëukham düi ⁵²öor aukhërtarr jëbdipa weeudutkhamam ee, khëchtarr khüunta deeu phiidutkhawi iiu nür-rjée aadëjim. Mag deeu iütarr khüun üu wajapha Ëwandam iek ükha dur-rumta ötarr khüun ajim. ⁵³Makhüun Jesús iiu phiidutarr ëudee amach jëb-degmua öbërdutkhawi Jerusalén phöbör ee wëtjierram. Mag am phöbör ee naaimatarrjã öor khapankham khüunau oojierram.

⁵⁴Magbaawaita capitán soldaun düi Jesús pakuls gaai jìir wëjöm eegar narr khüunau mag üur theeg duuibaadëm ee, mamagkham oophöbaadee jãphierr num iekhau warag, —Müg wounan

chadchata Ēwandam Iewaa ajim ajierram.

⁵⁵ Mag i pur auju nawejā īchab un in i juag oojerr khun khapan Galileamua i dūi bēetarr aawai makhunau i dūi mamagkham warpmua oo naajim. ⁵⁶ Mag warpmua oo narr ee naajim: María Magdalena, ābakhai María, Santiago dūi Josenaan am ād, maimua jōoi Zebedeo chaain ādjā dūi aig siejim.

Jesús aukhértarr

(Mr 15:42-47; Lc 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁵⁷ Maimua ya phāarmam ee, rik José anum bēejim. Ich mag woun Judea durr phöbördam Arimatea anum aram ajim. Chi Jesús thōju nawe ya ichdēujā Jesús igar sējim. ⁵⁸ Mag sēwai Pilato aar mawia ya Jesús mee khērūm mordam aukhēraan maag jēuwimajim aajem. Mag jēubaimaa Pilatoou ich soldaunag deepi jaajim aajem. ⁵⁹ Magbaa Joseeu mawia, ya chi meemdam eeg paa auwi, arrwi, dīesdam memerkhōgjā chukhu bāpphā khitūm ee purēunaa, ⁶⁰ ag nawe ichdēu ich athee durrbū khōpag ee jēbdi iur khōrpitarr ee aukhēthurjim, wajapcharan ich jēb gaaima. Magnaa mokpōr pōm simua chi jēbdi i ee wajapha joothu puawia igbaadējim. ⁶¹ Mamū mag chi José Arimateapierr petanjā María Magdalena chan maba, ābakhai María dūi amach numpai chi aphūmdam aukhértarr jēbdi aig ohoodō nuisijim.

Soldaunag Jesús aukhértarr jēbdi thuapitarr

⁶² Ag noram sīi jua uuijerr ed, wajapcharan sabarhedma, chi phadnaan pōrnaan Moiseeu Ēwandam iek phā puarr wajapcha urkhaajerr khun dūi Pilato aar wētvia ⁶³ irig. —Marau khīir eyaa nūngui ajim anum, jāg sēunem nem jaau sierrarrau jaauwai, iin meewiajā khāai thārjup nūm ee deeu iu

phiiduju a iekhatarr. ⁶⁴ Magtarr aawai khāai thārjup soldaunag chi jēbdi aig thuapibā; magba akhiin eeu dēgōlp chi khapeenau edaar bēewia, chi binaan amach jua khap ausūnaa, naspawia chadchata deeu iuu phiidujim adukham. Magtaaju atheen magan warram khāai warag atchata sēukha nem jaau nuisijugui ajierram aajem, Pilatoog.

⁶⁵ Magbaawai Pilatoou amag, —Pāachdēu mag nūm khai, magan soldaunan ar thūnūm. Phē arrwi pāachdēu khōchapierr chi jēbdijā wajapha phāarnaa jūrthū puabajēt ajim anum.

⁶⁶ Magbaawai chadcha soldaun phē arrwi mag chi jēbdi ee mokdau joothu sierr urjā wajapha dusnagjō simua jūrthupūjierram anaabā. Magnaa chi soldaunag khāai thārjup ogdūba aig thuapi jaaujierram aajem.

Jesús phiidutarr

(Mr 16:1-8; Lc 24:1-12; Jn 20:1-10)

28 Jua ūi khētarr noram, domighed edpherre agtha khīu nūwe María Magdalenaau deum ūi agjō María a thūr sierr dūi Jesús aukhértarr jēbdi aar oon wētjim aajem. ² Mag nūm ee Ēwandam chog ūgtharmua bēewi mag mokpōr chi jēbdi ee joothu sierr chaug purēubapāiawai ūur theega duuijim. Mag chi mok chaug purēupūiwi warag ag ūr oo sim oimajierram aajem. ³ Chi Ēwandam chog khīir eerpaawai sīi pagthūm dau phur jēer atham bū oo nūmjō sējim anum, maimua i khajūa sīi bāpphā sējim aajem. ⁴ Soldaun chi jēbdi thūa narr khun mag oobaawai jāphierr wajaugau kha duuiphōbaadēwi sīi warag chi meemjō jēkht thuphāu aphōbaadējim anaabā. ⁵ Pari mag chi soldaun thuphāu aphōbaadēm ee, chi Ēwandam chogau chi unag, —Oob jāphierrmiet ajim anum. Mua

khaphu chirumgui ajim anum, pārau Jesuuta jur wēnurrum, ar amau pakuls gaai meerphē thōotarr. ⁶Muig ich aukhértarr eemua phiidūwi petawai ya muig khaba sim. Pāach daujāau i aukhértarr ee oon bēejurauma ajim anum. ⁷Magnaa amag, Ērēubaadēt, maimua i khapeen aar, “ya iiu phiidūwi pāar na Galileaag petajim, nau jamta pārau i oomajugui” a jaubaimat ajim anum chi Ēwandam chogau.

⁸Am iek amachig magbaawai aig-mua apuraa ērēubaadējim anaabá. Jā-phierraa naajieb mamu agjō onee naajim aajem, amachig mag Jesús phiidubarm a jaubaawai. Mag warag khajapha bū chup wētjim aajem, maach chi khapeenag jaauwimaag. ⁹Mag am eerpamjō wētumta ich Jesús am khīr-pphee öberchēwi amag saludaachējim anaabá. Mag amachig iekhabaichee i khaug athaawai i bākhurr phōbkhanaa i būuta ud athajieram aajem, irig jēu-mamua. ¹⁰Magbaawai ichdēu amag, — Oob nem ökhō amiet ajim anum. Jāg jāphierr wēnurrāju khāai, mu khapeen aar wētwi Galileaag wētpi jaubat, nau jamta amau mu oomaju a jaubaimat ajim anum.

Phadnaan chi pōrnaanag soldaunau nem igkhatarr

¹¹Mag ich dūicha oowia chi khapeen aar jawaan dudarckhamich, soldaun chi jēbdi thua narr khūun eem āaur khūunau phōbör ee wētwi chi phadnaan pōrnaanag jaauwimajieram anaabá, mag chi mok chawag purēupūinaa ag ūr jup sim amachdēu ootarr maimua chi Jesujā ich aukhértarr ee ooba khāidu parii aadēm. ¹²Mamu magbaawai chi phadnaan pōrnaanaujā ag bürre tagam judionaan chi thethemnaan thum thürkhanāa ibēpierram anaabá, soldaunag Jesús iiu phiidubarm igwi sēukha nem igkhapieg. Magnaa ichab

chi soldaunau sēukha nem jaubarm paarjā phatkhon pōm phagju ajierram aajem. ¹³Ya mag amach ap chi iekham arr aawai chi soldaun wawimamua amag magjierram anum:

—Örag jaauwai edaar pāach khāi numich chi khapeen bēewiata chi aukhértarr eem jīgkha arrwi amachdēu khap wai num a jaaubat ajim anaabá. ¹⁴Mag pāar khāitarr gobernadorra ūrwia pāar dūi khaigba amun, marau maachdēuchata i dūi iekhawī maachig paa auju. Magbaawai pāar chig abajugui ajierram anum amag.

¹⁵Mag, chadcha amachig phagbaawai, örag jaauwaijā, am khāi numichta chi khapeen bēewi jīgkha arrjierram a jaaujim anaabá. Magtarr aawaita is ewag pawiajā judionaan eyan agtha Jesús chan phiiduba maach chi khapeenauta arrwi maach jua khap bēp sūujim a jaaujem.

Ābmiecha Jesuu ich khapeenag nem jaau puatarr

(*Mr 16:14-18; Lc 24:36-49; Jn 20:19-23*)

¹⁶Mag Marianaana maachig Galileaagta wētpi naajim a jaubaawai maach chi khapeen thum once Galileaag wētjim, ich Jesuu maachig nupi jaautarr buchagdam gaai āba i dūi oog. ¹⁷Maimua mam pawia ya ich Jesús warp urum maachdēu oophōbaadeewai Ēwandam chi Ayagamjō irig jēu naajim; mamu mag irig jēu num ee, maar khapeen āaur khūunau ar khabampii naajim. ¹⁸Mag num ee warag maar aig bēewi maar dūi iyūmamua magjim:

—Ya mu Ayau murug ügtharm khūun dūijā iek theeg apinaa muig eegarm khūun dūijā iek theeg apibarmgui ajim. ¹⁹Magua mua pāragan, mu matarr khur pāach ap paaukhabaadee durrierr aaidubaadēt a chirumgui ajim; mag-naa thumaam khūunag amach meupier

mug pāach peerdutarr iekta jaaunaa chi ükhamam khunnagjā pāach dēnjö mughta amach Pörkhapibat ajim. Magnaa ichab Ēwandam chi Aai thür gaai, chi Iewaa thür gaai maimua ich Ēwandam Akhaar thür gaai pör choopetat ajim, mag chi ükhamam khunn. ²⁰Mag

nəm dūi ichab mua pāachig jaaujer-rjō Ēwandamau nem waupi jaaumamta i ipierraa waupi jaaubat ajim, ich jäg pāachdēujā mu ipierr wēnurrumjō. Munn muchin Jöoirau mug durr i agkha nəm aar ich mag ed ēepierr pāar dūi chitajugui a jaau ruajim maachigcha.

SAN MARCOS

*Maach peerdu aajem Jesucristo igwia
jöoi Marcoou phã pnatarr*

Chi phätarr. Marcos chan Mateojö Jesús düi äba iyüu thach khöba, irua nem jaaumamjä thum ich jügñucha ürba, ni irua öor dauderraa nem waaujerrjä thum oobajim ich daúacha. Magua chi müg maach meúa traduciitarr khünnau pöd sïi negöon meúa simjö thum ich daúa ootarrjö phäbajim, ichdëujä chi Jesús düicha wënürraajerr khünnag jëeu oowi amau jaaumamta phätarr aawai. Mamü Jerusalempierr arr aawai tale irua chi oon ich daúacha Jesús oojim. Mamü maagwai agtha chi jöoicha khaba sïi ewan sïejim. Örau khüirjuawai ich khäijä ajim aajem Jesús thöopäaig pür autarr edaar ewan äb börrjöou öpürnaa i ëudee matarr (14:51-52).

Simón Pedro khapeer anaa (1 Pe. 5:13) Bernabé khod ajim aajem (Col. 4:10), ich Marcos. Mag Pedro khapeer arr aawai irua örag jaau nurrarr üurjerrta jürr ichdëu phäjim anaabá. Ich müg Marcopai ichab Juan a thüurjeejim; ajapcharan Juan Marcos ajim i thür (Hch. 12:12).

Khan jawaag ajï. Chadcha Marcoou Jesuu iekhamatarrta jaau sim, mamü ürcha örag jaaum ig simün irua nem waumatarrta dawaacha oopi sim. Magua Marcoou oowai Jesús chadcha ich Ewandam Iewaa atarrta sïi ich Aai chogkha bëejim; mag i chog aawai ich Jöoirau nem waupim khösimpier wawaagta bëejim. Magua chadcha ichdëu ley jaau-naa, mepeenjä öor mor eemua dau daau öbeerpüinaa, amag meeurrau aadëphum aig irua dawaata ich jua theeg örag oopiejeejim. Mag irua nem waumatarr gaai ich jua theeg oopijieb mamü, chikham-nau i jaau thöotarrjä deeu iiu phi-

idubarm gaaita ürcha örau i jua theeg oojierram. Maguata peer libro järrchapaím Marcoou aata jaau sim (11:1-16:18).

Juan öor pör choomieu Ewandam iek jaau nurrarr

(Mt 3:1-12; Lc 3:1-9; Jn 1:19-28)

1 Warrcha maach peerduajem iek jawaag Jesucristo Ewandam Iewaa bëetarran mügta ajim aajem: ²Warr jöoingar Ewandam i jaumie Isaías khararrag Ewandamau ich iek phäpiewai ich Chaai püijuuta jaaujim anaabá. Pari mag ich Chaai püiju na deeam igwia ich Chairagta magjim anam:

“Iewaa, mua pü na mûch iek jaajem püiju.

Mag wounauta pü na pü maju ee örag pü barju jajawagmaju, thumaam khünnau pü iek ürm khösi sïi pü nü naamkhüir” ajim anam. *(Mal. 3:1)*

³“Mag woun ajappai öor barba aajem aar sïejemuata ich aar öor barbaimaawai pü jaaumamua, ‘Ya maach Pör bëeimü sim’ a jaumaju, pü igwia.

Mag pü igmamua, ‘I bëeju nawe päach thäär khüir khaugbat’ a jaumaju, thäraucha khösi pü iek ükhamkhüir.” *(Is. 40:3)*

Magta ajim aajem Ewandamau ich Iewaa, Juan igwia.

⁴Mag chi Ewandam Iewaa maju na i jaau nurrarr Juan ajim aajem, chi öor pör choomie. Warrgarwe chi Juan igwia mag nurraju jaautarr aawaita chadcha thum ich agjöo öbëbërgmamua Juanau örag, “Päach khaibag äsie ewag khüirjuwia, Ewandamag chugpaapi jëeuwia, mürug päach pör choopibat; magbaawai Ewandamau chadcha päar khaibag chugpaapüiju” a jaajeejim anaabá.

⁵Mag irua jaau nurrum ūrbaawai bēejejim aajem: Judea durram khūn dūi Jerusalén phöbör eem khūnpa, i iek ūraan. Mag amach jūguucha ūrwia, āsie ewag amach khaibag khīirjuwia, meerba jaaunaa amach pör choopibaawai, Juanau am pör choopūimajim aajem, dōjā Jordán ee.

⁶Juan chi ōor pör choomie khajūan camello ēu dēnta kha sīejim aajem. I āi jūajemjā nemhēu dēn ajim aajem. Maagwai irua khoojerr, asphit ajim anaabá pamiel dūi. ⁷Mag wounau ōrag jaauwai, “Mug ed gaai mū ēudee jöpcha woun āb bēejugui” aajeejim anum. “Ma mū khāaijā ūrcha iek theeg sim. Mag mū khāaijā ūruucha iek theeg sīewaita mū chan mug chirum aig sīi i chogkhaag-paijā serbiiba chirum. ⁸Muan sīi dōdamaupai pāar pör choo chirum. Pari ichcha bēem ed gaai ichdēun pārag ich Ēwandam Akhaarchata deejugui” aajeejim aajem ōrag, mag Jesús bēeju igwia.

Juanau Jesús pör chootarr

(Mt 3:13-17; Lc 3:21-22)

⁹Mag Juanau ōor pör choo nurrum jaarta Jesucristo Ēwandam Iewaa bēejim aajem, Galilea durram phöbör Nazaret-mua. Mag ich aig pierrwai Juanau dōjā Jordán ee i pör choopūijim aajem. ¹⁰Mag pör choowia dō eemua öbēraau oowai, edaujāata weeudubaadēm eemua Ēwandam Akhaarta duburjōo khitum i gaai jupcheeg wēwēwē urum oojim anum. ¹¹Magbarm ee ichab ügtharmua ōor iekjō, “Iewaa, pūta mū Chaai mūchdēu jāsehne wai chitumū; pū gaaimua mū onee chirajem” abarmjā ūrjim aajem.

Dösätau Jesús khūgurju ēkhatarr

(Mt 4:1-11; Lc 4:1-13)

¹²Mag pör choo aaipawi i durpabaadēm ee, ich Ēwandam Akha-
raucha warp ōor chukag ee i warrjim

aajem. ¹³Mag mam mawia cuarenta días sīejim anaabá, durr warp ōor chukag ee, maach khoojem nemkham ee. Mag i sim aigta dösätau bēewia irig sēukhabaichējim anaabá, i khūgur awaag. Maigmua chi dösät petarr ēudee jūrr Ēwandam chognaanauta ügtharmua bēewia i khīir jāsenkhachējierram aajem.

Jesuu warrpem Galilea durr Ēwandam iek jaubaaderr

(Mt 4:12-17; Lc 4:14-15)

¹⁴Mag khur Jesús majim aajem Galilea durr, ōrag “Ēwandamau ōor thumta ich dēnkha aum khōsi sim” a jawaan. Mag i maawai rey Erodeeu Juan pūr auwi cárcel deg pūitarr khur ajim aajem. ¹⁵Mag Ēwandam iek jawaanta marr aawai ichpai igwia jaaumamua, “Warrgurwe Ēwandamau Juan ēudee woun āb pūiju a jaaujerr īsta barbaichēngui” ajim anum. “Maagwai īsin chad Ēwandamau thumaam khūn ich dēnkha aum khōsita sim. Pari magaagan pāach khaibag āsie ewag khīirjuna a iseg num dūi thāraucha maach peerduajem iekta ükhabat” aajeejim aajem ich Jesuucha ōrag.

Dō ūamien jayap Jesuu ich dūi thürphē arrtarr

(Mt 4:18-22; Lc 5:1-11)

¹⁶Biek āb Jesús thurdō Galilea anum igaa nurrumua ōor numí dō ūrēu num oomajim aajem. Makhūn Simón ajim aajem ich naam Andrés anum dūi. Ich makhūn dō ūamien ajim aajem. ¹⁷Makhūnag Jesuu, —Idēu pāach red puawia mū dēita wētarrau ajim anum. Ich jāg pāach mug sīi dō ūa gaapai numjō, mug atag jūrr mū iek ōrag jaau gaaipaita nūisijugui ajim anum amag.

¹⁸Mag chadcha amachig magbarm bürre amach red puawia Jesús dūi

ērēujim aajem. ¹⁹Mag ērēubaadeeu ag atkhajārpai deeu ōor numí botedam ee amach red thurrdu sīsidum kha nūm oimajim aajem. Makhūn jōoi Zebedeo chaain ajim aajem, Santiago Juan dūi. ²⁰Makhūnjā Jesuu ēurrjim anaabá ich dūi. Magbaa amach aai Zebedeo ich phidkhaajem khūn dūi bote ee puawia i dūi wētjim aajem.

**Jesuu woun āb dōsāt bēnēu
baarjerr monaautarr**

(Lc 4:31-37)

²¹Mag wētwi, Capernaum phōbōr ee barwia, jua ūujem ed aadeewai, judionaan Ēwandam iek jaaujem ee mawia, ōrag Ēwandam iek jaubaadējim aajem, ich Jesuu. ²²Mag irua jaaumam ūrwia, aig ōor i iek ūr narr khūn jūgder-raa naajim aajem, amachdēu ūurwai Jesuu jūrr Moiseeu ley phā puarr jawaag chi khaphum khaphum aajem khūn khāyaujā jaau khapcha jaaumam ūrwia. ²³Mag Jesuu Ēwandam iek jaau sim aig woun āb mor ee bēn khaigbam wai sim sīejim aajem. ²⁴Mag wounau Jesús oo athaawai chi bēn i mor ee simuata thet āa anaa irig, —;Jesús Nazaretpierr! Idēu maar sīi khajapha sīubá ajim anum. Puan sīi maar ōpāainta urum. Mua pu khaphu chirumgui ajim anum, pu jam-mua urú. Pu Ēwandam Iewaa ūgtharmua bēetarr khabahab, warrgurwe Ēwandamau pūiju a jaaujerr ajim anaabá irig chi mepeer garmua.

²⁵Magbaawai jūrr Jesuu chi meper-agta meeukhanaa, —Khīu abá. Puchta warag jāg woun mor eemua ōbērbaad ajim anum.

²⁶Jesuu mag iekhabaa, chi mepeer mag woun mor eemua wiwiug ōbērbaadeeu, warre jēkhat phuphurgpūiwiā, chi wounta iek chuk puajim anaabá. ²⁷Ōrau amach daúa mag oobaawai dauderraa nūm iekhau

amach wir aigpai, “;Jāga jāg wounau iekhaawai meperaupa i ipierraa nūma?” anaajim aajem. ²⁸Jesuu mag woun mor eem mepeer jurbapūim jōpchata Galilea durr ee maimua ag bigaau phōbōrdam nūnidum eem magwe khakhapdō jōisijim aajem.

**Simón phaaauhūan
Jesuu monaaupūitarr**

(Mt 8:14-15; Lc 4:38-39)

²⁹Mag judionaan Ēwandam iek jaaujem deg Jesuu ōrag Ēwandam iek jaau sīewia ōbēraau igbaadējim aajem, Simón Andrés dūi joobaajerr di aar. Mag i mam dūi i khapeen numí wētjim aajem. Makhūn, Santiago ajim aajem Juan dūi. ³⁰Mag wētwia Jesús deg pabaimaawai aigum khūnau irig jaaujim aajem, Simón phaaauhūan put ee khūumieue mor mas sim. ³¹Ichig mag jaubaa, aar dubwia, i jua gaai puanaa ūgthaag phiriu aujim anaabá. Mag phiriu atham būrre chi khūumiejā thumbabaadeewai warag phiidūwia am jāogjim aajem.

**Khēubaadēm ee Jesuu ōor
pōm monaaupūitarr**

(Mt 8:16-17; Lc 4:40-41)

³²Maimua ya edau khēubaadēm ee, ōrau amach aunaan khamor machag khīirpierr wai narr khūn dūi dōsāt bēnēu sīsidumpa Jesús aig waibēemajim aajem. ³³Mag warag thum phōbōr eem khūn bēewia i sim di aig puertdi igaauta daaugajārm magwe pos aphōbaadējim anaabá. ³⁴Mag, sīi khajapham khamor machag khīirpierr wai sīsidum ich aig aubēemarr khūn monaumam dūi īchab mepeenpa ōor mor ee sīsid arr jur wērpmajim aajem. Chi mepeenau i khaphu naajim anaabá, i chadcha Ēwandam Iewaakha sim. Mamū ich Jesuu būurjā amag iekhapiba aajeejim aajem.

**Jesuu Galilea durr Ēwandam
iek jaau phæurdu nurrarr**

(Lc 4:42-44)

³⁵ Jesuu ichdëu mag òor pòm monaautarr ag noram edaraawe phiidawia phöbör igaau warphaapai ich ap majim aajem, òor chukag ee, Ēwandamag jëwaan. ³⁶ Magbaawai Simonau tagam khæun ich khapeen dëimua i jur wënurawi oobaimaawai ³⁷ irig jaaujierram aajem, òor thumaam khæunau mag i jur wënurræm.

³⁸ Mamæ magbaawai jürr ichdëu amag magjim anum:

—Chawag dewam phöbör dakhapaim aarta wëttarrau, jürr mamaam khæunagjä Ēwandam iek agjö jawaag. War-rjä mag jawaanta mü bëejimgui ajim anaabá.

³⁹ Ich mag Jesuu Galilea durr òor nænuidæmpierr Ēwandam iek jaau nurranaa judionaan Ēwandam iek jaaujem degjä jaaujeejim aajem. Mag nurræmua òor mor ee mepeer khaigbam wai sïsidumjä warre dau daau öbeerpüi maa-jejim anaabá.

**Jesuu woun äb kokobé bënëu bar
sierr monaaupütarr**

(Mt 8:16-17; Lc 4:40-41)

⁴⁰ Biek äb woun phie kha dodoso sim Jesús aig bëewia i khïirphee kanieu phöbkhachëwia irig, —Pua khös chirum khai, müg phiedau warre mü gaamua chugpaabapüi aichëjim anum irig.

⁴¹⁻⁴² Magbaa Jesuu i dau aug khaugwi i gaai purnaa irig, —Mua pu monaaupüim khösi chirum. Monaau chirsí magan ajim anum irig. ⁴³⁻⁴⁴ Magwia Jesuu irig, Mua müg puch monaaubarm oob òrag jawam ajim anum. Magju khäai nacha Jerusalén mawia Aai i jëeujem degam phadëg puch mor oopibaimá. Maimua Moiseeu iek phätarr gaai jaau simjö puch monaaubarm paar nem-

chaain ofrendakha deebá ajim anum, puch müg monakha chirsim òrag khap amkhïir.

⁴⁵ Mamæ Jesuu mag ich monaautarr òrag jaaupiba arrta ich nurræmpierr jaubaadëjim anaabá. Mag gaamua Jesús tag phöbör ee parhooba öbërju khaba, òor chukag chæuita sïsjim aajem. Mamæ magum äba, mam phöbör igaau i sim aar durrpierram khæun i aar baarjeejim anaabá.

**Jesuu woun äb khapä juser
khitum monaautarr**

(Mt 9:1-8; Lc 5:17-26)

2 Jesuu mag woun monaaupütarr khur khäai khapancha khaba nüm ee, phöbör Capernaum anumug majim aajem. Mag mawia barbaimaawai sïi phöbör eem khæunau i barbaimam khakhapdö jöisijim anaabá. ² Mag amachdëu i deg pabaichëm khaug athaawai aig bëe thunumua òor pòm pos sïi puertdi igaam magwe phëu thunuisijim anum. Jesuu mag pos thunum khæunag Ēwandam iek jaau sïejim aajem. ³ Mag nüm ee òor jayapam khæunau woun äb khapä juser khitumta pa bærkham gaai jïir aibëejieram aajem. ⁴ Mag aibëewi Jesús sim aar mag woun wai dubaag ëkha naajim aajem; pari mag puertdi igaau òor phëu thunum khurau pöd ierrag wai dubju khaba aawai, ügthaa dihëu ür waaidutkhwia, chi Jesús sim üræu dihëu magar auwi, chi pa bærkham gaai jügadau jükhanaa mag chi khapä juser khitum eeg jïir burrpüijieram anaabá, Jesús sim aigcha, amach aunaan monaaupüju khaphu narr aawai. ⁵ Jesuu amau mag khïirju nümjä khaphu sierr aawai chi khapä juser khitumgta, —Pu pekau thum ya mua chugpaabapüimgui ajim anum.

⁶MamꞫ mag iekhabarm ūrwia Ēwandam iek jawaag ithee chi machnaan aig narr khꞫnau amach wir aigpai, ⁷“¿Ma chijāg wounta Ēwandam dau na mag khaigba i jūur iekha sīma? Āba Ēwandamau khabam chan maach pekau chugpaa auba aajem” ajierram anꞫm. ⁸MamꞫ amau amach ōdegpai mag khīirju nꞫmjā Jesuu khaphu sierr aawai amag, —¿Pārau khandhee pāach ōdeg jāg khaigbata khīirju nꞫma? ajim anaabá. ⁹¿Wa maga pekau chugpaabarmjā dau daau ooba naawai pārau khīirjuawai chadcha phithurg chukhu thumaam khꞫnau mag iekhaju aai nꞫm a nꞫwa? MamꞫ mua irig, “PhiidꞫwia pꞫch pa bꞫrkham ābamꞫg phē auwia petá” akhiin, ōrau amach daúacha ojuu, i monaaui sīsi wa monaauba khāijā ich mag sīsim. Magua pārau mꞫ dēnjō chan cha mua jawaagpamjō abajugui ajim anꞫm. ¹⁰MamꞫ mꞫch chi Emkhooi Iewaa Ēwandamau ich juapá deetarrau chadcha mꞫg jēb gaai ōor pekaujā chugpaaju aai chirꞫm pārag khap amkhīir, mua pārag oopikhimgui ajim anꞫm.

¹¹Magnaa chi khapá juser khitꞫmꞫgta, —PhiidꞫwia, pꞫch put ābamꞫg juurwia, pꞫch diig petá ajim anꞫm.

¹²Magbaawai ag burre chadcha phiidꞫwia, ich wai bēetarr pa bꞫrkham dūi ich putpa ābamꞫg phē auwia, thumaam khꞫn dakhīir nem moná dawag ōbērbaadējim anaabá. Mag ōbērbaadēm oowi aig narr khꞫn dauderraa nuisijim anꞫm. Mag nꞫm iekhau Ēwandam thō iekhamamua, “Ēwandam, ag na marau būrjā mꞫg nem ooba aajemta īsta chadcha pua marag pꞫch jua theeg oopibarm. Puchta chadcha chi jua thierru Ēwandam” anaajim aajem, irig jēemamua.

Jesuu Leví ich dūi ēeurrtarr

(Mt 9:9; Lc 5:27-28)

¹³Jesuu Capernaum phōbōr ee mag woun monaautarr khur petajim aajem deeu Galilea thurrdōog. Mag mawia i barbaimaawai, ich aig jūrram khꞫn phēphēeukhamua ōor pos aadeewai, amag Ēwandam iek jaaubaadējim aajem. ¹⁴Mag jaau siewi petauu jōoi āb Alfeo anꞫm iewaa Leví anꞫnta oimajim anꞫm. Mag Leví Romaam gobierno dēn dēbpaar jēeujem arr aawai ōrau ichig dēbpaar phagaan bēejem ag mes bigaau pāar sīejim anꞫm. Mag oobaimaawaita Jesuu irig, “MꞫ dūi marrau” abaawai, phiidꞫwi, chadcha i dūi petajim anaabá, i kha ogdꞫba nꞫrraag.

¿Khan jāgwia Jesús pekaupan dūi thach khoorejī?

(Mt 9:10-13; Lc 5:29-32)

¹⁵Biek āb Jesús ich khapeen dūi Leví di aig thach khō sīejim aajem. Maig naajim aajem īchab ich Leví khapeen agjō gobierno dēn dēbpaar jēeujem khꞫn. Maimua īchab ōor khapan i ēudee bēetarr aawai amach khaibagau thūrphōokham khꞫnꞫpa aig thꞫnaajim aajem, Jesús dūi ābam mes gaai thach khoowai. ¹⁶Mag i makhꞫn dūi āba thach khō sim aig fariseonaanau Ēwandam iek jawaag chi machnaan dūimua chi Jesús dūi wēnꞫrraajerr khꞫnꞫngta jēeuchējierram anꞫm:

—¿Jāga jāg pāar maestro sīi dēbpaar jēeujem khꞫn dūi pekau pōm sīsīdꞫm khꞫnꞫpa āba thach khō sī? ajierram anꞫm.

¹⁷MamꞫ amau mag iekhabarm ūrwia Jesuu amag magjim anꞫm:

—Kha monakha nꞫm khꞫnꞫnau chan doctor igba aajem. Mor masim khꞫnꞫnta doctor iigjem. MꞫ chan būrjā pekau chukhu wajapha khithēem aajem khꞫn juraanjā bēeba, mꞫn ōor pekau pōoma

khithëem khuun peerdu awaanta bëejimgui ajim anaabá, khíirjug iur aumkhíir. Maguata mag am pekau póm numjá igba, am düi thach khö chirabahab ajim anum, amjá Êwandam dënkha awaag.

¿Khan jágwi Jesús khapeen surkhaba aajejǐ?

(Mt 9:14-17; Lc 5:33-39)

¹⁸ Khāai āb fariseonaan igar num khuun Juan chi ōor pör choomie khapeen düi thach khöba surkha naajim aajem. Mag num ee ōrau Jesús sim aar wétwia irig maguimajieram anum:

—Fariseonaan igar num khuun maimua Juan khapeenjǎ surkha numta, ¿khan jágwia pu düi wënr-raajem khuunta jág surkhaba nu? ajierram anum.

¹⁹ Magbaa Jesuu amag magjim anum:

—Pārau oowai, ¿chi jua pur sim woun onee ich uui düi thach khö numich, irua ōor ich jua pur num ee thür-tarr khuun sīi bëewia ökhíirjuu ohoodö naajë, surkhaawai büürjǎ thach khöba? Magba aajem. ²⁰ Magua ich agjö mu düi wënr-raajem khuunjǎ surkhaba num. Am surkhajuun, mug atag mu am jaaijō am düi chitum pur atham ed gayan chadau am amach khirauta surkhawia ichab thachjǎ khöba nūisip aju, gaai machgau. Mamu mungwaiwe chan am surkhaju khaba numgui ajim anum, agtha mu am düi chiraawai.

²¹ Magnaa, Pādë khíirjubat ajim anum. Pāraun chadcha pāach jōoinau jaaujerrjō thach khöba surkha num. Mamu pārau jág mua iek iur jaau chirumjǎ khōsinaa agjö warrgarm khíirjug chi jōoiǎ agtha khōsi wënr-rumun, magan mag khíirjugan sīi put iur auwia jür khajūa jōoi gaai phëekhabarmjōta sīsim. Ábmua khāijǎ put iuriu khajūa jōoi gaai phëekhahiin, mag put iur i pächdubaadëmua chi kha sim ee

thürrdubaadeeu warag ich warr sierr khāaiǎ nem wäg sīsiju. Magua chi mu iek ükha simua chan mug iek iur mua jaau chitumjǎ ükhanaa pöd amach jōoin ijǎ agjö urkhaju khaba simgui ajim anum. ²² Wa magbam khai, vino örr ach-pamkhíir nemhëu jōoi dën thürkha sim ee pūbarmjōta aju: Chi vino örr ach-pabaadeewai, chi nemhëu jōoiraa siewai, áwatba jëgdubaadee chi vinojǎ ábaadëm düi chi nemhëujǎ ya tag serbiiba sīsiju. Maguata vino örr achpamkhíran, agjö nemhëu iur eeta puajemgui ajim anum amag.

Jesuu khan nemta jua üujjem ed wauju aai sǐ a jaautarr

(Mt 12:1-8; Lc 6:1-5)

²³ Khāai āb jua üujjem ed Jesús ich khapeen düi trigodö ee dich wëtumua chi khapeenau trigo phierr ahaug wëtmajim aajem. ²⁴ Mag trigo phierr num oowia Moiseeu Êwandam iek phā puatarr wajapcha urkhaajem khuunau Jesuug, —Pädë oobá: Jua üi num ed aawai büürjǎ phidkhaju khaba numta pu khapeenau jág trigo phiernaa khö wënr-rumwai ajierram anum. ¿Pua chan khaugbahab ajierram anum, jágpai phierr numjǎ nem póm eeu num düi ába sim?

²⁵ Magbaa jür Jesuu amag magjim anum:

—Mamu ¿khani mu khapeenau khaigba abar? Magan ¿pārau chan Êwandam iek phā sim gaai thüürwai büürjǎ khaugbata aajeel, rey David khakhitarrau ich khapeen düimua amach jāsōo aphōbaadee pan khötarr? ²⁶ Pārau khaphu numgui ajim anum, warr Abiatar phadnaan pörkha sim jaar David ich khapeen düi Aai i jëujem deg dubwia ag ee pan ofrendajō Êwandam ithee wai narr khöpüitarr. Mag pan parhoobam khuunau khōju khaba, ába phadëupaita khōju aai

sīejim anaabá. Mag sierrta ichdēujā khōwi ich khapeenagjā deejimgui ajim anum amag. Mamu mag khōtarr paarjā Ēwandamau am chig abajim.

²⁷ Jesuu amag mag iekhawi ichdēupai deeu ūmaai amag magjim anum:

—Jua ūujem edan, ūu ōordam jua ūi wēnurrankhiirta Ēwandamau deejim; mamu mag num chan mag jua ūujem ed surkha wēnurrum gaaimuata maach ūu wēnurrum anum khabam. ²⁸ Maguata much chi Emkhooi Iewaa mug jēb gaaijā iek theeg chirumuata thumaam khū-nag khan nemta wauju aai nu a jaajuju aai chirumgui ajim anum, jua ūujem ed awiajā.

Woun āb jua jusar khitarr

(Mt 12:9-14; Lc 6:6-11)

3 Biek āb deeu jua ūujem ed Jesús mawi Judionaan Ēwandam iek jaaujem deg dubimajim aajem. Maig woun āb ooimajim anum thoom juadam jusar khitum. ² Maig naajim aajem ichab fariseonaan, Moiseeu Ēwandam iek phā puatarr wajaпча urkhaajem khūn. Makhūnau Jesuug būurjā dau thōba naajim anum, amach dakhīir Jesuu jua ūujem ed mag woun monaubapāi-wai irig, “Jāgan pua chan jua ūujem edjā urkhabata chirab” a iekhaag, mag num dūi ichab magum gaaimua thethem khūnagjā i khaibag waupi jawaag. ³ Mamu Jesuu amau mag khīirju num khaphu sierr aawai warag chi jua jusar khitumugta, —Phiidwua dayag pidú, maimua mau ōor jār dūnūubaichē ajim anum.

⁴ Magnaa jūr chi fariseonaanagta, —Pārau oowai ĳkhan nemta maadēu wauju aai nu ajim anum, jua ūujem ed? ĳŌordam dūi ajapha aju wa ōor khaibag wauju? ĳŌor peerdu auju, wa ōor thōoju? ĳKhani ūucha sī? a jēujim anum amag.

Mamu amachig mag jēeutarr ni ābmuajā būurjā i iek ūkhabajieram anaabá. ⁵ Mag ni ābmuajā ich iek ūkhaba abaawai amag khīir masi eerpanaa warag ōkhīirjuu aadējim anum, ichdēu oowai amau būurjā wir aig amach khapeen dau ee aug khaugba num oowia. Magwia chi jua jusar khitumugta, —Dayag jua ūabá ajim anum.

Mag chadcha i ipierr ūgthaag jua ūabaawai warre jua monakka sīsijim anaabá. ⁶ Mag chi fariseonaanau amach dakhīir mag woundam monaubapūim oobaawai khīir machgau warag amachta daau paaukhabaadējieram aajem. Maimua rey Erodes igarm khūn chi thethemnaan dūi āba biirdwua, “Jāga akhiin maadēu jāg Jesús pur auwia thōopūikhamgui” a khīirju nūisijim anaabá.

Jesuu Galilea thurrdō igaau ōor pōm monaupūitarr

⁷ Maigmua Jesuu ich khapeen ich dūi phē arrjim aajem, ich ag Galilea eepai thurrdō pōoma simug. Mag i mam dūi ōor khapaana Galileapien Judeapienpa wētjim aajem. ⁸ Jesuu mag ōor mor masim khūn monaau nurrum a ūrphōbaadeewai ōor pōoma i aig bēe thūnūisijim anaabá: Jerusalenpien, phōbōr Idumea anum aram khūn, dōjā Jordán anum ee edau ōbeerjem garm khūn, maimua phōbōr Sidón anum dūi Tiro dakha phōbōrdam nūnidum eem khūnpa bēejieram aajem. ⁹ Mag ōor pōm bēe thūnaawaita Jesuu ich khapeenag ya ag nawe jaau wai sīejim aajem, sīi ich ithee bote khīir khaugwai naamkhīir, atcha ōor pōm aadeewai thet ich phēeuthu aum ugua ag ee waaidwag. ¹⁰ Ich mag ed Jesuu ōor pōoma monaaukhapūijim aajem. Mag ōor pōm monaauam amach daúa oo narr aawaita warag jūrram khūnau i

gaai juaucha pürchēm iigjeejim anaabá, amachjá monaaumkhíir.

¹¹ Mag òor pòm wējòm ee naajim aajem íchab, mor ee thòthòrrsòm bèn paraa sísidum khũun. Magam khũunau Jesús oowai warag aig bëena, i khíirphee kanieu phòbkhanaa wiuukhamuata, “Pũun chadcha Ēwandam Iewaa” aajeejim anũm. ¹² Mamũ Jesuu chi mepeenag meerrau siũujejim anaabá, thumaam khũun jũgdaar mag ich jaau wẽnũrram ugua.

**Jesuu ich dũi ogdũba
wẽnũrramkhíir doce jũr autarr**

(Mt 10:1-4; Lc 6:12-16)

¹³ Mag Jesuu òor pòm monaaunũrrarr khur durrsĩ gaai waaidũwia ich dũi wẽnũrrarr khũun eem ichdũ khòsim khũun ich aig thũrkha aujim aajem.

¹⁴ Mag ich aig thũrkha auwia mag òor khapan ich dũi wẽnũrram khũun eem ichdũucha doce jũr aujim aajem, ich iek òor ee jaau wẽnũrramkhíir pũyaag. Ich makhũunta ich iek jaaujem khũunkha thũrjim aajem, apostolnaan. ¹⁵ Maimua mag doce jũr autarr khũunag íchab ich jua theegjá deejim aajem, ich dẽnjò òor mor masim khũun monaaunaa mor ee mepeer khaigbam sísidũmpa jũr wẽrp-mamkhíir. ¹⁶ Mag ichdũ doce jũr autarr khũun thũr, mukhũun ajim:

Simón, (ichpai Jesuu Pedro a thũrjim);

¹⁷ Santiago, jòoi Zebedeo iewaa, (ichpai íchab Jacobo aajeejim);

Juan, agjò jòoi Zebedeo iewaa, chi Santiago eem; (Makhũun Santiago Juan dũita amach numwe Jesuu “Boanerges” a thũrjim aajem, am ibuur wau thũr; mag “Boanerges” a sim aiguin, khòrg pagthũmjò sũerrjẽem a simũu.)

Maimua mag tag

¹⁸ Andrés,

Felipe,

Bartolomé,

Mateo, (ichpai Leví a thũr sũejim);

Tomás,

Santiago, chi Alfeo iewaa, (ichpai agjò Jacobo a thũr sũejim);

Tadeo, (ichpai Judas anaa Lebeo aajeejim);

Simón chi Cananista, maimua

¹⁹ Judas Iscariote, (ich maguata ewag pawi thethem khũunag Jesús pũr deegu ajima, i thòomkhíir).

Mag ich khapeen ich dũicha ogdũba wẽnũrraju khũun jũrkha auwi degag bëejierram aajem.

**Òor iek meperauta Jesuug
juapá dee sũejim aajem**

(Mt 12:22-32; Lc 11:14-23; 12:10)

²⁰ Mag bëewi òrau i deg pabaichẽm khaug athaawai i aig òor pòoma biirdũbaadẽjim aajem. Mag òor pòm bëe thũnaawai bũurjá jua par khabam gaaimua Jesujá thach khòba ni i khapeenjã pòd thach khòba naajim aajem. ²¹ Jesús aar mag òor pòm jũrr phẽphẽeukham gaaimua pòd thachjá khòba sim a ùr athaawai chi khodnaanau i awaan wõtjierram aajem, lòkiebaadeewaita mag thachjá khòba simpii awia.

²² Mag nũm dũi íchab Moiseeu Ēwandam iek phã pũatarr jawaag chi machnaan Jerusalén phòbòr eemua bëetarr khũunaujã i igwia, “Jãan dòsãtnaan pòr Beelzebú aajem dũi khapeerkha sũewai ag juapaauta jãg òor mor eem mepeenjä dau daau jũrkhũui nũrrabahab” anaajim aajem.

²³ Mamũ am mag iekha nũm ich Jesuu khaphũ sierr aawai warag ich aig am thũrkha auwi amag, —Mua pãrag jẽeu ookhimgui ajim anũm: ¿Pãrau khíirjuawai meperau ichdũpai wir aig ichjòm khũun dawag jũrkhũuiju khai? Meperau chan bèn khaigbam chawag jũrba aajemgui ajim anũm. ²⁴ Gobiernoo khãijã òor pòm ich igar thũnũm

järrcha thöonaa amach wir aigpai wër-
bupikhiin, amach wir aigpai öbapääiwai
mag gobierno ich mag nem jua theeg
sierrabaju. ²⁵ Wa magbam khai, woun äb
ich chaain düipai meeukhawi amach wir
aigpai wërbukhiin, warag aaiduju. ²⁶ Ich
agjöta simgui ajim anum, mepeerjä.
Meperau wir aig amach eepai juurhi
phiriupükhiin, magan warre amach
öpäijuuta êkha phöbaadëm.

²⁷ Magnaa amag, 'Päädë mü sëu awi
wajapha khäärjubat ajim anum. ¿Khaifu
mug num aig sïi äb jiernem wajapham
düi ich di thua sim aig dubwi i nem
jïgkhaju khai? Sïi khapanaam khunau
wa i khäai ürucharamua i ibuur auwi
khabam chan pöd i nem jïgkhabam. Ich
agjöta siëbahab ajim anum, mepeerjä.
Mü i khäai jua theeg khaba chirakhiin,
muajä pöd öor mor eem mepeen jäg dau
daau jür wërpbajugui ajim anum.

²⁸ Mag iekhamamua ich Jesuupai
amag magjim aajem: 'Päädë päach
jügüucha wajapha ürbat cha mua
jawaagpam: Êwandamaun chadcha
öor khaibag thumaa chugpaaju, am
parhoob iekhamarra thum. ²⁹ Mamü
pekau äb sim, maan mua Êwandam
Akhaar jua theegau nem wau chitum oo
nämta warag mepeer gaai thü nümü.
Mag pekau chan Êwandamau büürjä
perdonaabamgui ajim anum, i Akhaar
igwiata mag iekha naawai. Magua
Êwandam Akhaar igwiata mag khaigba
iekhamun, mag wounan Êwandam düi
iekkhör pömata ich mag chirsijugui
ajim anum, perdonaajä khaugba.

³⁰ Jesuu amag mag iekhatarran, Moi-
seeu Êwandam iek phä puarr jawaag
chi machnaanau ich Jesús igwia "Jäan
Beelzebú düi khapeerkha siëwaita jäg
nem jua theeg öor mor eem mepeenjä
jürkhüüi nurrum" a iekha narr aawai
ajim aajem.

Jesús eeugpeenau amach äd düimua i düi iekham ig narr

(Mt 12:46-50; Lc 8:19-21)

³¹ Mag num ee ich Jesús äd i eeug-
peen düi i aig bëejierram aajem. Mamü
sïi öor pöm thunum khurau pöd i
aar dubba, daaugajärpai nüisiwia jür
amach garmuata dawag i thür naajim
aajem. ³² Magbaawai i aig narr khun-
nau irig, —Pu ädau pu eeugpeen düimua
pu üphüünpa daaugajär pu jür wënr-
rum, pu düi iekhaag aajem a jaauierram
anum irig.

³³ Magbaa ichdëu amag, —¿Chijä agä
mag mü äd, maimua chijä khun agä
mag mü eeugpeen? ajim anum.

³⁴ Magnaa ich bigaau ohoodö narr
khunag eerpanaa magjim anum:

—Chamü khünta mü äd anaa mü
eeugpeenau. ³⁵ Mürugan Êwandamau
khösimjö nem wau num khünta mü
äd anaa mü üphüünau, maimua ichab
makhünta mü khodnaanau ajim anum
amag.

Wounau nemjiir dau phöthurtarr ag nem igkhaa

(Mt 13:1-9; Lc 8:4-8)

4 Deeu ümaai Jesuu Galilea
thurrdö igaau Êwandam iek
örag jaubaadëjim aajem. Mag irua
jaau sim üurwai, sïi öor pöoma ich
bigaau pos phürbaadeewai, aig bote
sierr ee waaidüwia, dö járrapai oo
jöisijim aajem, jür mammua jawaag.
Magbaawai öor pöm mag thunarrau
durrpaimuata i iek ür naajim aajem.
² Mag mos igaau öor pos thunumug
ejemplodampa jaaumamua, —Mua
pärag nem igkhaadam jaaukhim;
wajapha mü iek ürbat ajim anum.

³ Maimua magjim aajem:

—Biek äb, woun äb trigo dau phöon
majimgui ajim anum. ⁴ Mag mawi chi
nemjiir dau irua phötarr, äaurag bü di-

ichjem ee burrijim aajem. Magbaa nem-chaain bëewia sîi thumaa khôkhûipûijim aajem. ⁵Maimua âaur khûun sîi mokpör jooodög eeta burrijim aajem, ajappai jëb chukhu sierr ee. Makhûunan chi tharrphëen üu jöpcha tharrphëjim aajem. ⁶Mamü mag durrkhu üruu sim iekhau pöd ierr khaar jërkhaba üruuta khaarkha khëkhëd arr aawai, ed pechag wuubaadeeu, sîi ë nanauk adëmia phuabaadëjim aajem. ⁷Maig-mua îchab tagam phôtarr, miudö arr ee burrwia, chi miuta nemjîir khâaijâ bâau khaphî bâauwi, sîi chi nemjîirdam ichdëuta pör purëu ich magpai dau aphuu nûisijim aajem, sirphug ee ag gaai jopjâ jopba. ⁸Mamü tagam üu jëb wajaug ee burrtarran wajaug öbërwia üu nem ajaug sîi phur jopjim aajem, nem bich dapag maimuajâ bich thuu, maimua pogkha bich daii; mamü mag sîsidum chan büürjâ chi vano chukhu.

⁹Mag îgkha öbaadeewai aig ich iek ür narr khûunag, 'Keena, jüg üruunaa chamug nem îgkhaadam mua jaubarm wajapha ürbat ajim anum amag.

Khanthee ejemploota Jesuu mag nem jaajeejî

(Mt 13:10-23; Lc 8:9-15)

¹⁰Mag Jesús aig öor pos thûnaawia ya öor jigdüdü khabaadëm ee, öordam agtha i dakhapai i khapeen düi äba ohoodö narr khûunau khap aag irig jëeujieram aajem:

—Ma chaig pua nem îgkhaadam jaau sierrau çkhani jaau simma? Marag jaubá ajieram anum, wajapcha khaphu aag ithee.

¹¹Magbaa Jesuu amag magjim aajem:

—Pärau khaugam khösi ür naawai müchdëun warre pärag khaphu api chirum, jägata Êwandam öor thäär ee sieicheejë. Pari ar i iek büürpaijâ ükhabam khûunag sîi nem îgkha nümüapaia jaajemgui ajim anum, ¹²maagwai

mag sîi khajapham nem îgkhaadamjöpai üurwai par amau amach jüguucha ürnaa amach dakhîir nem wau num oo numjâ oobamjö amkhîir; mag num gaaimua Êwandamagjâ amach khaibag chugpaapi jëeuba aawai Êwandamau am khaibagjâ chugpaaba amkhîir.

¹³Maimua amag, 'çMug nem îgkhaadam merag chukhu khitumjâ pärau khaugbata nu? ajim anum. Mug phithur khaba simjâ khaugba num chan magan deum nem jaukhiinjâ çpärau jäga khaugjuma? ajim anum.

¹⁴Cha mua nem îgkhaadam pärag jaubarmun müga simgui ajim anum: Chi nemjîir dau phö nurrarr woun, woun äb Êwandam iek öor ee jaau nurrumjöta sim. ¹⁵Maagwai mag chi nemjîir dau öor bü diichjem ee burrtarr, sîi ar Êwandam iek jaau num üurjem khûunta jaau simgui ajim anum. Mag ürnaa buchkhun khaugtarrdam meperau bëewia pör eem warre khîir akhoopibapâaiwai ürba arrjö thüba numgui ajim anum. ¹⁶Maagwai âaur khûun, chi nemjîir dau ar mokpör jooodög ee burrtarrjöta naabahab ajim anum. Êwandam iek örau jaau num amach jüguucha üurwai warrpemun amau khöchag ükha num. ¹⁷Pari mag chi nemjîir wajap khaar khaba arrjö agtha Êwandam iek gaai ubu khaba naawai, mag Êwandam iek amachdëu ükha num gaaimua amach phithurg aunaa, bigaau khûunaujâ amach düi khaigbajujö aadeewai, sîi warag agug oobamjö öbërwî weetjemgui ajim aajem. ¹⁸Maagwai âaur khûun sîi nemjîir dau miudö arr ee burrtarrjöta numgui ajim anum. Amau îchab Êwandam iek ürm khösi ür num, ¹⁹pari äsie deeu ewag khîirjuajerram. Am khîirjugan äba riknaan khajuuta khîirju sîsidum, nem thum paraa aag. Mag khîirju sîsidum gaaimuata îchab, mag nemjîir sirphug ee aadeewai sîi dau

aphuu chēba nuisierrjō, Ēwandam iekjā thāraucha ūkhawi i ithee nem wajapha wawaagjā serbiiba thūnaabahab ajim anum. ²⁰ Pari āaur khūun thūnumgui ajim anum, ar Ēwandam iek thāraucha ūkhawi, i dau na agchanaa, nem wajapha waaujem khūun. Magum khūunau ar Ēwandamau nem wajapha waupi jaauwaijā nem par daūa ooba aajem. Mag waum khōsi wau naawai amachdēu nem wauju ayagpierr waaujem: āaur khūunau nemjīir chi chēmiejō dūrrcha, āaur khūunau agpierrpai, maimua āaur khūunau buchkhunpai. Mamū thumaam khūunau ichiita ichdēu khōsimjō aajem a jaaumajim aajem.

Lámpara nem ĩgkhaa

(Lc 8:16-18)

²¹ Mag jaatarr khur amag magjim aajem: 'Pārau oowai, ¿khaūa ōtdau paanaa sīi bathēe eegar wa nem bū ee khāijā ausīujē? Ōrau mag ausīuba aajemgui ajim anum. Ōtdaun paanaa dau garta ausīujemgui ajim anum, dau araraa oog. ²² Ich jāgta sīebahab ajim anum agjō Ēwandam iekjā. Īswe chan ōrau agtha wajappai khaugba num, jāga Ēwandamau ōor peerdū auju. Mamū jāg ōt būug nem oowai dawaa oojemjō, mūg atagta amau wajapcha khaphū nuisijugui ajim anum. Chi mag khaugba num khūunan agtha khīchag ee nem oo numjōta numgui ajim anum, būurjā khaugba.

²³ Magwi ich Jesuupai, 'Jūg ūruuna cha mua jaau chirumjō abat ajim anum amag. ²⁴ Maimua magjim aajem: Pārau mua nem jaau chirumta pāach thāraucha ūkham khōsinaa, pōr ee auna warag khaugam khōsi amun, ich Ēwandamau agjō pāar pōr ōphēr apiju, ich iek ajapcha khaphū amkhīir. ²⁵ Ar chi thāar onee ūrm khōsi ūr num khūunag Ēwandamau warag khīirjug

deejugui ajim anum, ich iek khapcha amkhīir. Mamū ar ūrmaphapai ūr num khūun khīirjug eemun, cha mua jaau chirumjō deeu ich iek sīepiba, khecheu aumajugui a jaaumajim aajem.

Nemjīir dau bāaumam ag nem ĩgkhaa

²⁶ Mag jajawagamua ičhab ich Jesuupai, 'Pārag deeam ejemplodam jaaukhimgui ajim anum, jāga aajē ōrau mag mū iek ūkham khōsi ūkhawi amach thāar ee aauwai. Mag mū iek amach thāar ee au numun, woun ābmua nemjīir daudam jīir sīubarmjōta simgui ajim anum. ²⁷ Mag jīir sīubaawai tharrphēwia edaram magwe bāau ēēekham. Mamū mag bāau ēēekham chan chi jīirtarraujā būurjā khaugba sim, jāga mag ich appai bāaumamua ūgthaa papagmā. ²⁸ Maan mag simun, ya jēb ee sīewai chi jēbēuta ich appaimua mag bāaupi sim khabahab. Nacha tharrphēwi bāau sim, maimua dūrrcha aadeewai bi phūphūid aadēwi ūūi jōisim. ²⁹ Maimua mag thūnu awi ya phur aadēm. Mag phur aadeewai thumaam khūunau ya khaphū numgui ajim anum, thūuju aai aadēm. Magbaawai thūuwi deg paa thūunūujem. Ich agjōta simgui ajim anum ičhab mū iekjā: Ōrau khaugmampierr bābāwagmamjōta sim, warag ich Ēwandamau khōsimjō wēnurraa khaphū paaukhamaawai.

Nemjīir mostaza dau ag nem ĩgkhaa

(Mt 13:31-32; Lc 13:18-19)

³⁰ Jesuu mag jaaumamua, '¿Pārau khaphū nū, jāga sim abarī Ēwandam iek mua jaau chitum, maimua khanjōta sim a mua pārag jaaubarkhiin? ajim anum. ³¹ Mūg mua jaau chitum iekhan, mostaza daudam woun ābmua ich dikhu gaau jīir sīubarmjōta simgui ajim anum. Ichta nemjīir daudam thumaam khūun khāaijā būruucha khitum. ³² Pari mag

büruu khitumta jēb ee jīir khērbarmun sīi pabū pōm ādēe bāaujem. Magbaawai nemchaain bēewi chi piu gaai amach di ēeujem. Ich agjōta simgui ajim anum ichab mug Ēwandam iek mua pārag jaau chitumjā: Mūugwaiwe chan khapan khabata ūkha durrum; pari mag durrumuta warag nem pōm aaidubapāiwei ōor khapankham khūnauta ūkhaju a jaau-majim aajem.

**Jāgwi ejemplo jaumamuata
Jesuu nem jaajeejim aajē**

(Mt 13:34-35)

³³Mag ejemplodampa jaumamuata Ēwandamau maach peerdū aajem iek Jesuu jaajeejim aajem, magum gaaimua wajapcha khap amkhīir. ³⁴Mamū ejemplo chuk chan mag ōor pōm wējōmug būurjā nem jauba aajeejim anaabá. Mag ejemplodamaupa nem jaumatarrta ich khapeen dūi amach appai aadeewain deeu wajapha amag jaajeejim aajem, wajapcha khap amkhīir.

Jesuu phū dūi phūas thumbapitarr

(Mt 8:23-27; Lc 8:22-25)

³⁵Ich ag edpai ya kheeraa aadēm ee, Jesuu ich khapeenag, —Wētarrau ajim aajem, dō khīijār thūrdō igaau.

³⁶Maimua chadcha ōor aig nar khūn phēpuawi, ya ich Jesús bote ee waaidawia oo wējorr aawai, chi khapeenau i joo arrjim aajem. Mag am wētum dūi deeu bote aig narrjā agjō am dūi wētjim aajem. ³⁷Mag am dōjārr paaukha phōbaaderr agtha pōm khaba num ee, phū theeg wēbaadēmua sīi phūasdau baupa jōisijim anum. Mag phūas baupa aadēmua bote ee phūasdau sog bēbēekhamua ya chi boteu āwatbajujō ierrpamaa ajim anaabá. ³⁸Mamū mag num ee ich Jesús bote khua pōrkhuu gaai sīiuba khāi jōrrajim aajem. Magbaawai i khapeenau

jāphierr num iekhuu i phiriupūiwa irig, —iMaestro, phiidubá! Pua chan mug maach khōomamjā khaugbahab ajim anum irig.

³⁹Magbaa Jesús phiidawia mag phū theeg thūnumug meeurrau sīunaa ichab phūas meeukha thūnumugjā “Thumbabaad” abaawai, warre dōjā meuu sīsijim anaabá. ⁴⁰Magwi ich khapeenagta, —iKhan jāgwi pār jāg atcha jāphierr num? iPārau mū mug pāach dūi mū chitumjā khaugbata nu ajim anum, jāgcha jāphierraag?

⁴¹Jesuu amach dakhīir mag phūas dūi phūpa meeukha thūnarr thumba atham oowia dauderraa num iekhuu, “Keena, i mūn khanim wounta jāg phūujā phūas dūimua i ipierraa num?” a jējēu aajeejim anaabá amach wir aigpai.

**Jesuu woun āb dōsāt bēnēu
baarjerr bēn chugpaatarr**

(Mt 8:28-34; Lc 8:26-39)

5Mag khodjōrrō awia Gadara durr phēubaimajierram aajem, ich ag thūrdō eepai thoom igar. ²Mag phēubaimawia Jesús bote eemua waaidawia durrpabaadēm ee, i khīirphee woun āb dōsāt bēnēu bar simta durr ujā aarmua i aig khaphig bēejim aajem. ³Mag woun sīi ujā ee ōor aukheerjem jēbdegpai siejeejim anaabá. Mag sim chan par ōrau pur aunaa cadenau jū sīiukhamjā pōd jū wai naaba aajeejim anum. ⁴Mag juapa theeg sīewaita biek khapan pari ōrau cadenau bū jūnaa juapa jū sīiukhamjā, sīi warag chi cadenta thūrrēu purpa aajeejim anum, ni ābmuajā pōd pur wai sēba. ⁵Mag simun edaram magwe sīi pabū eeta nurraanaa ujā ūrum magwe nurraajeejim anaabá. Mag nurrumun sīi parhooba āāgamua mokdau juajā gar aunaa ichdēupaita ich phārmaajeejim anum. ⁶Mamū mag nurrumua warpwe Jesús oo athaawai

sii warag i simugta khaphig bëewia i khiirphee phöbkhachëjim anum. ⁷Mag phöbkhachënaa thet wiiu anaa irig, —¡Jesus, cha Êwandam ügthaa phuu num Iewaa! ¿Khantheeta pua mu mug khaibag waubaichëma? ajim anum.

⁸Chi wounau ich garmua Jesuug mag iekhatarran, maan Jesuu ya ag nawe chi mepeer mag woun mor ee simug chawag öberpi jaautarr aawaita irua mag iekhajim anaabá. ⁹Magbaa Jesuu irig, —¿Pu khan a thüürjëwi? ajim anum.

Magbaa chi wounau, —Muum “Mepeen Phöbör” a thüürjemgui ajim aajem, maar nem khapan sierrjëe aawai.

¹⁰Ich mag wounau irig ö büruu aadëp aajëejim anum, maigmua warp chi mepeen jurkhuupüim ugua. ¹¹Maig dakha durr bükhurr khüsnaan khapan phathau jur khö wënrarr aawai ¹²chi mepeenau, —Magan ar chum khüsnaan khapan thunum aar maar püwi jürr jãkhun khüsnaan eeta marag dubpi jaubá ajierram anum Jesuug.

¹³Magbaa chadcha Jesuu mag chi woun mor eem mepeenag öberpi jaauwi, jürr mag khüsnaan khapan dos miljö narr eeta dubpi jaubaawai, chadcha makhun eeta dubphöbaadëjim anaabá. Mag mepeen khaibam pöm khüsnaan ee dubphöbaadeewai sii parhooba khaphig phöbaadëwi ithurmug ürmua thurdö ee durbagkha sii dö ee jogaa khëchdubjim aajem.

¹⁴Mag oobaawai ajap jãphierrwi chi thua narr khun parhooba khaphig phöbaadëjierram anum, örag jawaan. Mag wëtwi phöbör eejã jaauwi maimua phöbör igaau di ääbdö nunuidum eem khunagjä thumwe jaumajierram aajem. Amachig mag jaumaawai ag bürre örau aar oon weetjëejim anum. ¹⁵Mag wëtwia Jesús aar barimawia ooimaawai,

chi woun mag dösät düi sierr khajüa wajapha jüawia maach khiir ich mug Jup oo sim oomajierram anaabá, sii magum bën khaibam pöm mor ee chukhu sierrjö, monakha. Mag oowai öor dauderaa naajim anum. ¹⁶Mam mag amach daüacha Jesuu mag woun bën chugpaapüiwia chi khüsnaanjä lökiewi dö ee jogaa khëchtarr orr khunau jürr deum khunag nem igkhamajierram aajem. ¹⁷Chi ag perás joobaajerr khunau mag ürbaawai Jesuug jajaau aajëejim anum, amach durrmua chawag mamkhiir. ¹⁸Mag ich jurbaadeewai, deeu maag awi, ich bëetarr boteeg mawi ag ee waaidubaadëjim aajem. Mag i mam oobaa mag chi dösät bën wai sierrau ich armkhiir irig jëeujim anaabá. ¹⁹Pari Jesuu ich düi arrbajim aajem. Sii irig warag, —Puch diig mawia puch khodnaanag jaubamí ajim anum, jäga Êwandamau üu pu dau ee aug khaugwia pu monaubar. ²⁰Jesuu ichig magbaawai chadcha i ipierr mawia Decápolis durr phöbör nunuidum ee örag jaumajim anum, Jesuu i dau aug khaugwi üu i bën chugpaatarr. Mag jaumam ürwi thumaam khunta jügderraa naajim aajem.

**Jairo kha maimua uui äbmua
Jesús khajüa gaaipai purtarr**

(Mt 9:18-26; Lc 8:40-56)

²¹Mag chadcha Jesús deeu Gadaramua durbawia, thoom igar nacha ich sierr aar barbaimaawai, öor pöm i bigaau phurbaadëjim anum. Magbaawai pöd durragjä maba, ich aigpai dö igaau sisijim aajem. ²²Mag öor pöm phëphëukham ee, woun äb Jairo a thür sim i aig bëejim aajem. Mag jöoi judionaan Êwandam iek jaujem deg chi pörnaan thunum eem aajem. Mag bëewia, Jesús bükhurr phöbkhachëwia, ²³chaigpamamua, —Mu khaan parba jä eemuapai khërumta oo puajim, mu di

aar marraugui ajim anum. Mua khaphu chirum, puata mu kha jua purmun uu i peerdu aujugui ajim anum ich Jairoou.

²⁴ Mag Jairoou ich di aar eeurbaicheewai Jesus chadcha i duu majim aajem. Mag i mam duu ichab oor pom i eudee pheedu wetmajim anaaba.

²⁵ Mag oor khapan pos wetum ee uu ab siejim aajem, doce años sii phomieu bar sim.

²⁶ Mag khitumun wajar uu dau aug waaujeejim anum, doctornaanag ich monaupiju ekha numja podba aawai. Parii benhe gaai ich phatkhandam wai kherrarr thum gastaapuitarrja buurja monauba, waragta eeg pamaa ajim anaaba. ²⁷ Ich mag uyyau ur athajim anum, Jesuu oor mor masim khun monaau nerrum. Ichdeu mag urbaawai i aar oor pos thunum ee thet pheedu mawia egarmua meraa i khajua gaapai sii primajim anaaba. ²⁸ Irua mag meraa primatarran, ich odegpai, "Sii mua i khajadam gaai purbarmuapai mu monaau uisiju" a khirjuwiata mag primajim anaaba. ²⁹ Mag chadcha irua Jesus khajua gaai purbarm barre chi phomie mag thunarrja warre thubabaadee warre ich mag monaau sisi-jim anum. Magbaa uyyau ichab warre ich kha juubaademja khaug athajim anaaba. ³⁰ Mamu ichab mag ich gaai purbachem barre Jesuu khaug athajim anum, Ewandam juapa ich gaai simua uu ab monaubapim. Magbaa Jesuu mag oor pos thunumug eerpanaa, —

¿Khaifuta mu khajua gaai purbachema? ajim anum. ³¹ Magbaawai jurr ich khapeenapui irig, —¿Jaga mag khaifuta mu gaai purbaché aju? Pua oobahab, oor khapan puch aig phepheukham. Mag numu mag "Khaifuta mu gaai purbaché" a sieb ajim anum irig. ³² Mamu mag jeeu buburrkhamja ni abmuaja ichig jauba aawai ich bigaau oor num khunagta oophurdudu ajee-

jim anum, mag ich khajua gaai purchetarr ookhaawai. ³³ Mamu mag meraa i gaai purtarrta ich khaug athaawai japhierr num iekha sii kha duui Jesus aig beewia i khirphee kanieu phobkhabaichelim anaaba. Magwi chadcha meerba jaaujim anum, mag ichdeu i khajua gaai purtarr. ³⁴ Mag ichig meerba jaubaawai Jesuu irig, —Mua puch monaauju khaphu mu gaai purchetarr gaaimua, uu pu monaauwi peerduja peerdu uisimgui ajim anum. Ya pu monakha uisiewai puch diig maju aai umgui ajim anum irig.

³⁵ Jesus agtha mag iekha dunum ee, mag judionaan Ewandam iek jaajem degam chi por Jairo anum di aarmua oor beewi irig, —Kaké, ya aunaanauja podawatba abarm; ideu Maestro siuba ajieram anum irig. Ya par maach aar i mabajup ajieram anum.

³⁶ Pari Jesuu amau mag jaubaichemja asekasba, chi Jairoogta, —Oob khirjum; sii mag khaai warag puch chaai oo wai chitaju khirjugta wai chirsí ajim anum irig.

³⁷ Maimua ya warag Jairo duu i di aar mam arr aawai ich mam duu oor khapan arrbajim aajem. Aba ich duu artarr khunan Pedro duu Santiago ajim aajem, maimua Juan; makhun tharjuppai arrjim aajem ich duu. ³⁸ Mag wetwia di aar barimawia oomaawai Jairo deg sii biep sereu thunum duu oor phogdu thunumjo thunum ee jurram khunau upaperkhamta urimajieram aajem. ³⁹ Magbaa ich Jesuu ierr mag am sereu thunum aar dubwia amag, —¿Khantheeta mag atcha sereu thunuma? ajim anum. Oob biemiet. Chaai meeba sii kha kherrum khabahab ajim anum amag.

⁴⁰ Mamu Jesuu mag chaai meeba siita kha sim abaawai aig narr khunan warag i wau iekha naajim anaaba. Mamu ich gaai iukha numja am iek

asekasba, warag thumaam khunnag dawag öberpi jaaui, chi binaandam dënaan maimua ich khapeen thärjup ich düi phë arrtarr khunnapaita ich düi ierrag dubpijim aajem. ⁴¹Mag chi binaandam aar dubwi, i juadam gaai pür auna irig, —Talita, kum ajim anum. (Mag sim aiguin maach meüan, “Uuikhaardam, phiidubaad” a simuu.)

⁴²Magbarm bürre chadcha phiiduwia öor dakhür monakha dör nunuuu khabaadëjim anaabá. Mag oobaawai chi dënaan maimua ich Jesús khapeenpa warre dauderraa nuisijim anum. Ich mag chi daupeerdam Jesuu phiriu autarr, doce años sïejim aajem. ⁴³Mag phiriu auwi chi chaairag thachdam deepi jaaujim anum, khömkhür. Mamü mag daupeerdam ichdëu phiriu autarr chan büürjã aig narr khunnag jaaupibajim aajem.

**Nazaret phöbör eem
khunnau Jesús isegtarr**

(Mt 13:53-58; Lc 4:16-30)

6 Mag chaai chi meem arrta deeu phiriu auwia, Jesús ich bäautarr durr phöbör Nazaret anumug petajim anum. Mag i petam düi i khapeenjã i düi wëtjim aajem. ²Mag mawi barimawia, ya jua üüijem ed pabaadee, maar meeun Ëwandam iek jaaujem deg mawi Ëwandam iek jaabaadëjim aajem. Mag irua jaau-mam ürwia aig öor pöm thunarr khunnau jägderraa num iekhau amach wir aigpai jëjëukhamua mag naajim anum:

—¿Magum iek ichdëu jamta khaugjimta mag iek pöm jaaumáma? ¿Jãga jãg öor monau nurrüma? anaajim anum. ³Keena, pärau oowai, ¿ich müg woun kalpinter khabá anaajim anum, María iewaa? I eugpeenauwai, Santiago, José, Judas maimua Simón. I üphüün khabahab ichab ar müig ich müg phöbör ee naajem khun;

maagwai ichjã maadëu khaphü num, ich müigum aawai.

⁴Pari magbaa Jesuu amag magjim anum:

—Chadcha deeu durrum khunnau müg Ëwandam iek jaaui wënnurram khunnag eena am düi ajapha aba aajeab. Pari mag sim jürd dich bäautarr dur-rpai chan am kha khöchkhabanaa amach khodnaanau ni amach düi äbam deg joobaajem khunnaujã am kha isëe aajemgui ajim anum amach khürcha.

⁵Mag warag maig chan Jesuu öor mor masi narr khun thum jua pürbajim aajem, amachdëu mag irua jaaui sim ükhaba arr gaaimua. Daudam khapan khaba ichdëu jua pürtarr khunpai mon-aupüijim aajem. ⁶Mag ichdëu Ëwandam iek jaaui khitum ükhaba num oowi ich Jesúpata warag thumaa khürjuwi ökhürjuu aadëjim anaabá.

Magbaawai ichta warag mawi jürd aigmua phöbördam dakha sïsidum ee Ëwandam iek jaaui nurräjeejim aajem.

**Jesuu ich khapeen doce Ëwandam
iek jawamkhür püitarr**

⁷Mag nurrumua Jesuu biek äb ich khapeen doce ich düi ogdüba wënnurraajerr khun äbam aig thürphë auwi nunumdö püyaagpajim aajem. Mag püyaagpamua ichab ich juapa theegjã amag deemajim anum, mag juapaau öor mor eem dösät bën khaigbampa ich dënjö jur wërpmamkhür. ⁸Magwia ichab khud ee khömaagjã büürjã amag nem inag arrpiba, ni talegdijöm, thachjöm, ni phatkhojã arrpibajim aajem. Äba arrpitarran bordondampaita arrju aai num ajim anum. ⁹Ich agjö zapatjã amachdëu jua narrdampai arrpiwi khajüajã amach mor gayam düipaita wëtju aai num a jaaujim aajem, deeu theg jüjüa aagjã arrba.

¹⁰ Mag jaauwi ìchab, —Pāach wēnūr-rūmpier pāachig di jaaubarm deg-pai kheeupaawai khāibat ajim anaabá, pāach maigmua chawag wēt num ora. ¹¹ Dēgōlp khāijā ōrau amach deg pāach dubpiba abaawai, wa pāachdēu amachig Ēwandam iek jaau num khāijā ūrba abaawai, warre amach dakhīrwe pāach bū gayam jēb ūrphē ūrphēnaa pāachta ērēubaadēt ajim anum. Pārau magmun magbarmuapai amag, “Pāach jāg Ēwandam iek ūrba abarm gaaimua ich dūita khīir khaphu abat” anumugui ajim anum.

¹² Amachig magbaawai chadcha ērēubaadēwia phōbōrpierr ōrag Ēwandam iek jaaumamua, “Pāach pekau pōoma num āsie ewag khīirjuwia Ēwandamagta chugpaapi jēubat” aajeejim anum. ¹³ Mag jaau wēnūrūmua ìchab dōsāt bēnēu baarjerr khūn mor eem bēn khaigbampa jur wērpnaa, pabū olivo anum khaúa ōor khamor masim khūnjā kha phurna, Ēwandamag jēubaa ōor pōm monaapūi maajeejim aajem.

Rey Erodeeu Jesuuta Juan ōor pōr choomie khararrpi sierr

(Mt 14:1-12; Lc 9:7-9)

¹⁴ Jesuu mag ōor mor masim khūn pōm monaau nūrūm gaaimua sī ōor ee thūrphōo sīejim aajem. Mag num ee Rey Erodeeu ūr athajim anum, irua nem wau nūrūm. Mag ichdēu ūr athaawai Jesuuta Juanpii awi, “Maan Juan ōor pōr choomie khararrta deeu iiu phiidūwia mag nūrūm; maguata mag ōor mor masim khūnpa monaau nūrabahab” aajeejim anum. ¹⁵ Mamū irua mag sim ee bigaaum khūnau, “Jā warr jōingar Ēwandam i jaumie Elías aajerr khabahab” aajeejim anum, Jesús igwia. Mamū jūr magbaawai āaur khūnau, “Jā sī warr jōingar Ēwandam i jaaujerr khūnjō Ēwandam iek jaau-

jem khabahab” aajeejim anaabá. ¹⁶ Jūr-ram khūnau mamagkham ūrbaawai chi rey Erodeeu, “Mūrūg chan ma chan deeam khabam. Mua khīirjuawain maan Juan chi ōor pōr choomieu, ar mua i ō thuappūpitarr. Ichta deeu iuwia mag nūrabahab” aajeejim anum.

¹⁷⁻¹⁸ Irua mag sierran mūg ajim aajem: Maata ich Erodeeu ich naam Felipe ūi Erodías anumta khecheu auwi ag dūi sīejim anaabá. Mag itheeta Juanau chi reig, “Pua pōd puch naam jua eem ūi khecheu auwi puch ūikha auju khaba simgui” ajim anum. Mamū sī ichig magbaawai warag Juan pur aupi jaauwi, cárcel deg phāar sīupinaa, cadenau jū sīupijim anaabá. ¹⁹ Mamū mag num ee chi Erodes ūi Erodías anumuan Juanau mag iekhatarr gaaimua thōopimjā khōsi thūnaajim anaabá. Pari mag numta pōd thōoba aajeejim anum, mag chi jayau thōomkhīir jaubam aawai. ²⁰ Mag num dūi chi rey Erodeeu jā Juan ōkhō aajeejim anaabá, irua oowai Juanau chadcha Ēwandam dau na nem agcha wau-naa āba i iekpai jaaujerr aawai. Maguata Juanau ichigcha ikhuaba iekhamamjā magumjā igba, warag ūrm khōsi i iek ūrnaa sī ich ōdegpai, “¿Jāgata akhiina?” aajeejim anum.

²¹ Mag num ee Erodeeu ich año cumplii num ed phiejāb pōm waupijim aajem, phiesta khaag. Magwi chi thethemnaan ich garcharam khūn dūi, comandantenaan maimua Galileapien agjō chi thiernaanpa āba thūrkhūipūijim aajem, ich aig thach khōon bēemkhīir. Magbarm eeta ìchab Erodiaaujā Juan khaibag wauju dawaa phithurg chukkhu oo athajim anaabá. ²² Mag am thach khō numta, chi Erodías kha bēewia ōor dakhīir jemkhabaichējim anum. Mag jemkhabarm chi reu ich dūi āba thach khō narr khūn dūimua khōigjierram aajem. Mag wajapha jemkhabarm

oobaawaita chi refu ich bāaurrag, —Puchdēu nem khōsim mūrūg jēebá, mua pūrūg deegu puchdēu nem igbarm ajim anum.

²³ Mamū mag ichig nem jēeupikhamjā chi dauperau būurjā jēeba aawai ichdēuta deeu puaba irig, —Chadcha mūch imeerba parhoobam nem puchdēu khōsim mūrūg jēebarm mua pūrūg deebajupa. Pua mūg durr mūchdēu jūa chirum eem jārcha khāijā mūrūg jēeukhiinjā, ichiita mua deeb khaba nārūg deejugui ajim anum.

²⁴ Chi rey Erodeeu puaba ichig mag jēeupikhamjā jēeuju khaugba aawai ich ād aar mawi jūr ich ādagta jaauwimajim anaabá, ichig khīirjugdam deemkhīir. Magbaa chi ādau ich khaag, —Puchig Juan pōrta thuapnaa thēp ee deepi jaaujuma ajim anum.

²⁵ Ich ādau ichig mag jaaubarm būrre deeu ich bāaurr jōoi aar mawia irig, —Rey ajim anum, muan nauwe pūrūg Juan ōor pōr choomie pōrta thuapwia mūchig thēp ee deepim khōsi umgui ajim anaabá.

²⁶ Mamū ich bāaurrau mag ichig Juan pōrta jēebaawai chi rey warre ōkhīirjuu aadējim anum. Pari mag ich bāaurrau ichdēu nem khōsim thumwe jēeuwiajā ōor dakhīir ich imeerba deegu a iekhatarr aawai mag āsie deebamjā abajim aajem. ²⁷ Magbaa ag būrre ich soldaau āb pūijim anum, Juan ō thuapnaa ich aig chi pōr appai aibēemkhīir. ²⁸ Magbaawai chi soldaau nau chadcha Juan cárcel deg sim aar mawia, i ō thuappūinaa, chi pōr appai thēp ee chi dauperag deechējim anaabá. Mag ichig deebaicheewai jūr ich ādag deejim anum. ²⁹ Mag Juan cárcel deg pūr wai nār ō thuapapūim a ūrbaawai i khapeenau chi mordam cárcel degmua arrwia aukhēthurjierram aajem.

Jesuu ōor cinco mil jāogtarr

(Mt 14:13-21; Lc 9:10-17; Jn 6:1-14)

³⁰ Magtarr khur Jesús khapeen mag ichdēu pūitarr khūun deeu i aig barchējierram aajem. Mag bēewia deeu ābam aig naaicheewai amachdēu ōrag Ēwandam iek jaaujerr dūi ōor monaauamarrpa thum irig jaauuchējierram aajem. ³¹ Mamū mag jūrram khūun phēphēukham gaaimua thachdam khoogpaijā būurjā jua par khaba nār aawai mag am nem īgkha ōpinaa jūr ich Jesuu amag, —Ōor chukag ee maach appai jua ūyaan wētarrau ajim anum.

³² Magwia chadcha amach appai aig botedam sierr ee ērēubaadējim aajem, ōor chukag aar. ³³ Pari mag am wētum ōor khapankham khūunau oopūijieram aajem. Amachdēu mag oobapāaiwai, i barjujā khaphū nār aawai, jūr khud ee khaphig phōbaadēwi, amachta i barju nawe bardutkhaimawia i nū naaimajim aajem. ³⁴ Maimua barimawia ooimaawai chadcha ōor pōoma pos thunaajim anum, i nawe. Ōor pōm mag wējōm Jesuu oowai i dau ee aphū durrajim anum, sīi nemchaain papjā chukhu wēnurrūmjō nār aawai. Ichdēu mag oobaawai amag Ēwandam iek jaau wai sīi ajim aajem. ³⁵ Mag jaau simua ya kheeraa aadeewai i khapeenau irig, —Ya edau khēumangui ajim anum. Mag nūmta maach chan thach khōjujā chukhu nūm. ³⁶ Maach dūi mūig ōor pōm thūnūm khūunag wētpi jaubá ajim anum, ōordam di dakhapaim aar wa magbam khai phōbōr dakham aar khāijā amach khoog thach pēr awaan wētamkhīir.

³⁷ Ichig magbaawai jūr ich Jesuu amachigta, —Am pūiju khāyau pāachdēuta amag thach deejurauma ajim anum.

Magbaa chi khapeenau jürr irig, — ¿Magan öor pöm müg wējöm thum thach khöpiegan doscientos denariota pan gaaipai aupi sieb? ajierram anum.

³⁸ Magbaa Jesuu amag, — ¿Pārau pandam kharr wai nūwi? ajim anum. Chukhu num khai, örag jēu oobat, khaü phiejäb waibēejī ich khoog khāijā, maimua mürug jaaubat ajim anum.

Magbaawai chadcha wētwi, örag jēu ohoogmamua äbmua pandam cinco maimua äwarrdam numí wai sim oobaawai, deeu i aig bëewia, ich mag irig jaauchējim aajem. ³⁹ Magbaa ich Jesuu öor khapan mag thunarr khūnag phūak ür khapanaa phūr ohoodö juppi jaaujim aajem. ⁴⁰ Amachig mag juppi jaaubaawai chadcha warphaa poso phūr nūnid, phūr nūnid, ohood aphöbaadējim anum, amach khīkhīratdö pogkha chi khapanag cincuenta, maagwai pogkha cien; öor pöm mag thunarr thumaa ich mag ohood thunūisijim aajem. ⁴¹ Magbaawai Jesuu mag pan cinco narr dūi mag äwarr dau numí narrpa phē auwia, ügthaag eerpanaa, Ēwandamag üu ajim anaa chi pan thorreunaa, jürr ich khapeenag uapūimajim aajem, tagam khūnag jigmamkhīir. Ich agjö chi äwarrjä agdaujö thumaam khūnag jigpūijim aajem. ⁴² Magdamaupai maig öor thunarr khūn thum biwaauwia imie phöbaadējim anaabá. ⁴³ Mag imie phöbaadeewai chi pan äwarr dūi sobtarrau thubut doce ipiirkha aujim aajem. ⁴⁴ Mag chi thach khötarr khūn khapanag emkhooin appai cinco mil naajim aajem, uinjā beerba chaainjä beerba.

Jesús dōjä ür nurrarr

(Mt 14:22-27; Jn 6:16-21)

⁴⁵ Mag thach khö aaipawia Jesuu ich khapeenag, — Pāar mü na thoom igar Betsaidaag durbagkhabaadēt ajim

anum, maimua jam phöbör eeta mü nubaimat. Münn nau müg öor ëreu thunum thum oopūiwiata majugui ajim anum.

⁴⁶ Maimua chadcha mag öor wētum khūn thum oopūiwiata durrsī gaai petajim aajem, Ēwandamag jēwaan. ⁴⁷ Mag ich khapeen bote ee ich na pūitarr aawai, ya khēubaadeewai, dōjärr wētmajim aajem. Maagwai Jesús ich appai thubawi agtha durrsī gaai Ēwandamag jēu siejim anaabá. ⁴⁸ Mamua Jesuu oowai i khapeen amach juadamau ökhar ēkha wētmajim anum, khīir garmua phū theeg wē thunum ee. Mag amach juadamau ēkha wētum oobaawai äspajuag am ēkha auwimajim aajem, sīi dōjä ürpai mamua. Pari mag am ēkha autarrjä sīi khajapha am aig dichaagpamjöo sīejim anum. ⁴⁹ Mamua mag sīi dōjä ürta nurrum oo athaawai akhaarpii awia jāphierr num iekhau ää khaphöbaadējim anaabá. ⁵⁰ Ma chan mag äbpaimuajä ooba, amach thumaam khūnauta oo narr aawai, amach thumta jāphierr naajim aajem. Pari mag sereubaadēm bürre ich Jesús garmua amag, — Keena, oob jāphierrmiet; mü khabahab ajim anum.

⁵¹ Magnaa am bote ee waaidubaadee chi phūjä warre thumbamamua thumbabaadējim aajem. Mag oobaawai i khapeen warre dauderraa nuisijim anum, ⁵² ag noram Jesuu amach dakhīir pan äwarr dūi khapanjä khaba narraupai öor pöm thunarr thach khöpitarrrjä khīir ee paba. Jesuu ich juapá oopi sim khaphu aju aai numta warag magumjä khīirjuba sīta jāphierr naajim anaabá.

Jesuu Genesaret durr öor mor masim khūn khapan monaaupūitarr

(Mt 14:34-36)

⁵³ Maimua warag äba ërēubaadēwi thoom igar deeu durr Genesaret anum

phēebagkhabaimaawai warre amach wētarr bote jü süujim aajem. ⁵⁴Mag jü süuwia ya am durr paaukhabaadeewai aig öor narr khūnau warre Jesús khaug athajieram anum. ⁵⁵Amachdēu mag i khaugphōbaadeewai, amach dakhām khūnag i barbaichēm khap amkhīir, jürr jaau nurrjēe aphōbaadējim anum. Amachdēu mag ūrphōbaadeewai phōbörpierr aaunaanpanau amach aaunaan pa būrkham gaai pa i sim aig aibēemajim aajem.

⁵⁶Jesús nurrumpierr phōbör ee didam khapan khaba nunuidum ee maimua sīi durr didam āābdō nunuidum eem magwe i na kaaijā ee amach aaunaan aubēena irig. —Maar aaunaanag puch khajūahidam gaai pa i khāijā pūrpibā aajeejim anum, monaaukmhīir.

Mag chadcha thum i khajūa gaai pūrmam khūnan warre monaaukha maa-jeejim aajem, mag sīi pūrbarmuapai.

**Sīi jua sügba thach khō numuapai
chan maach ārba aajem.**

(Mt 15:1-20)

7 Khāai āb Jerusalén phōbör eemua Jesús aig bēejierram aajem, Moiseeu Ēwandam iek phā pūatarr wajapcha ūrkhaajem khūn dūi ich ag Ēwandam iekpai jawaag chi machnaanpa. ²Mag bēewia amachdēu oowai i khapeen juajā ūbata thach khō num oobaawai ūu khabata num ajim anaabā. ³(Amau mag iekha narran, amach chi judionaan thum amach jöoin i puaba warrgarwe thach khoopierr ajapha jua ūnaa khoojemta warm khūnau ich jäg juajā sügba khō narr aawaita mag iekha naajim anaabā. Maguata am meeun chan jua ūb khaba chan thach khōba aajeejim aajem, Ēwandam dau na amach ārju awia. ⁴Maguata merrkau ee udthurwia bēeujā, amach jöoinau jaaujemjō, jua ūba chan pöd thach khōba aajem aajem. Mag tag amau nem waaujem khīir

khapan thūnum amach warrgarm khūn jöoin i puaba, maguata amau thum amach dö doojem jarr, thēp, jiedöpjōmjā thum ūkhapūiwi īchab amach khāai-jem putjā thum jākhapāaijem anaabā.) ⁵Amach ich mag sierrjēem khapta chi fariseonaanau maestronaan dūimua ich Jesuug, —¿Khan jägwia pū khapeenau warrgurwe maach jöoinau jaaujem ipierraa khaba, sīi juajā ūba ich jägta thach khō num? ajierram anaabā.

⁶Mag ichig jēebaa jürr ich Jesús gamma amag magjim anum:

—Pāach jäg Ēwandam iek gayam pāachdēu nem jaaujemjō khaba jürr ag chaur nem wau sierrjēem khapta Ēwandamau ich i jaumie jöoi Isaiās khararrag pāach igwia ich iekhatarr iek mug phāpijimgui ajim anum:

“Pāran sīi par iekhaupaita mu iek ūkha num ūkha num aajem.

Pari mag num chan par chadcha thāraucha ūkhabamta mag sierrjēem.

Pāach mag num gaaimua pāar thāar chan mu dakhajā khaba, sīi mu warpta thūnum.

⁷Jäg num aiguin parii pāach iphithur pārau mūrūg jēejuu.

Pārau jaau numjā sīi wir aig pāach khīirjugpaiu; jā mu iek khabam” ajim warrgarwe Ēwandamau, pāar igwia.

(Is. 29:13)

⁸Mag chirumun pāachdēujā Ēwandamau nem jaau sim ipierraa khaba, sīi pāach jöoin iigta ee am khōchgau warag irua nem jaau sim ichaaur sīi pāach juagam nem ūkhakha aju appai khap sierrjēe aawaita mag chirumgui ajim anum amag.

⁹Amag mag iekhapūiwi ichdēupai īchab magjim anum: ‘Sīi pāach jöoin iigta ūrcha ee am khōchgau pārau Ēwandam iek char gaai jaau simta warag asekasmapha aajem. ¹⁰Jāgu khapta warrgarwe jöoi Moisés khararrau, “Puch

aai puch äd dui jäsenaana ökhö abá” ajim anum. Maimua, “Ar iwiir äbmua khäijä ich aai wa ich äd khäijä thöpnäa äaukha simun, maan warreta thöopüiju aai num” a sim. ¹¹ Pari Êwandamau ich iek gaai mag jaau simta jürr päär iek mag äbmua khäijä dich ayag wa dich ädag khäijä, “Pärau ig num mua wai chirab mamu pöd mua deeu khabam, ya thum Êwandam itheem aawai” a iekhaju aai sim anum, dich dënnaan dau aug khaugba. ¹² Magnaa päar iek mag ya chi mag iekhabarmua chan mag dich dënnaan iwiir äb khäijä dau aphuu khërum oowijä agug oobanjö aju aai sim aajem anum, büürjä agug ooba. ¹³ Jäg päach jöoin iigta ee numua pärau Êwandamau nem waupi jaau simta warag isegpüi num khabahab ajim anum amag. Mag numta ewagam khünnagjä pärau ich magta khaugpi wëtum; mamu magpaijä khaba, mag tag pärau nem khaigba jaajem nem khüir khapan thünaabahab ajim anum amag.

Thach khö numuapai chan maach äriba aajem aajem

¹⁴ Jesuu mag iekhawia ich aig öor thürkha auna amag, —Päädë thumaam khünnau mü iek wajapha ürbat ajim anum. ¹⁵ Mäg jëb gaai chadcha öor pekaudam paraa khithëem. Pari sii parhooba thach khö numuapai chan Êwandam na öor äriba aajem. Êwandam na öor ärpiejemun päach thäär ee nem khaigbam khüirjunaa iekhaawaita päachdüpai päach ärpiejemgui ajim anum. [¹⁶ Magnaa amag, Jüg ürunaa wajapha ürbat ajim anum cha mua pärag jaau chirum.]

¹⁷ Jesuu örag mag iekhawia ichta jürr aigmua chaaug petajim aajem. Maimua ya deg paaukhabaimaawai chi khapeenauta deeu ich ag iepai irig jëeu naajim aajem, amachig jaaumkhüir.

¹⁸ Mag ichig jëeubaawai jaaumamua, —¿Wa mag chan päraujä agtha mag iek khaugbata naab? ajim anum amag. Mua khabá pärag, “Sii thach khö num gaaimuapai chan pekau paarpaba aajem” a chirungui ajim anum. ¹⁹ Thachdam khö numun sii buch eepaita sieimaajem, thäär eejä dubba. Mag buch eepai siwei chëbapäawai deeu chukhu aadeejemgui a jaaumajim aajem.

Irua mag sierr aiguin Êwandamau maachig nem khömkhüir deetar chan ni äbjä khaigba khaba sïsidum a sim ajim. ²⁰ Mag iekhamamua puaba ich Jesuu amag, —Öor pekau paarpa numun thäär eemua khüirjug khaigbam öbër numuata pekau paarpa numgui ajim anum. ²¹ ¿Khan jägwia mag si? Thäär eeta magum khüirjugjä thum ompaa auwia mammuata dawag öbër thünaawaima ajim anum. Mammuata öbër thünum: dich üüi khabam dui khapes aju khüirjug, nem jïgkhaju khüirjug, maimua öor thööju khüirjug. ²² Mag tag öbër num: chikham nemta dich dënkha aum khösi aju khüirjug, deeu üün wauju khüirjug, parhooba nem khaigbam nem wauju khüirjug, chikham khügurju khüirjug, chikham äaukha iekha num, wir aig dich thö num, maimua sii donjö khüirjug chukhu nem wau num. ²³ Magum nem thum thäär eemua dawag öbërdutkha thünumuata Êwandam dau na öor pekau paarpapiejem a jaaumajim aajem amag.

Üüi äb Israelpie üüi khaba simua Jesuug chaigpatarr

(Mt 15:21-28)

²⁴ Jesuu maig örag jaau siewia petajim aajem, Tiro durr Sidón dui numug. Mag mawia öor aig jëerimajim aajem. Mamu mag ich deg pabaimanjä örag khaugpimapha siejim anaabá. ²⁵ Mag ich khaugpimapha sim äba, üüikhardam thöthörrsöm bënëu

baarjerr ādau mag i barbaimam ūr athaawai, Jesús aar mawia i khiirphee kanieu phōbkhaimajim anum. ²⁶Mag ũi deelum durr Sirofenicia anum durram ajim anaabá. Ich mag ũirau Jesús aar mawia chaigpaimajim anum, ich chaai mor eem thōthōrrsöm bēn öbeerpüimkhiir. ²⁷Magbaa, judionaan khabam khūn chan agtha monaaju khaba chirum awi, Jesuu ich mag ũirag ogthompai, —Idēu nacha Ēwandam chaainta thachdam khōpi athá. Mua pua jaau simjō pū chaaita nacha monaaukhiin, mua oowai dich chaainag deēju arr panta khecheunaa saakienag deebarmjō ajugui ajim anum irig.

²⁸Magbaa chi ũyau pūaba, —Señor, pua jaau simun chadau. Pari iin saakienaujā chaain jua bigaau chi pichag mes eegar khūimam khoojemgui ajim anum. Maagjeewai mū Israelpie ũi khaba ũab mamū, ¿pua mū chaaijā dau aug khaugbaju khai? ajim anum irig.

²⁹Magbaata Jesuu irig, —Puch jāg iekha ũm gaaimua pū chaai mor eem mepeer ya öberbaadēm. Ya pū puch diig maju aai ũmguí ajim anum irig.

³⁰Mag Jesuu ichig “Puch diig maju aai ũm” abaawai, chadcha mawia ooimaawai, i chaai chadcha monakha put ee werba jēer sim ooimajim aajem, Jesuu jaautarrjō chi mepeer ya i mor eemua öberbaaderr aawai.

Jesuu woun āb kach khīsunaa meu khukhuuaa khitarr monaautarr

³¹Mag chaai monaupütarr khur Jesús majim aajem, Tiromua Galilea thūrdōog. Mag mamua Sidón phōbör ee dichwia Decápolis durrijā agjō dichjim aajem. ³²Mag Galilea pabaimaawai ōrau i aig waibēejim anaabá, woun āb kach khīsunaa meu khukhuuaa khitum. Mag chi waibētarr khūnau Jesuug chaigpaimajim anum,

amach aanaandam gaai pūrbarmua monaupüimkhiir. ³³Magbaawai Jesuu chi woun mag kachdam khīsunaa meu khukhuuaa khitum ich ap chawag arrnaa, i kach ee jīgpiriu phī oonaa, deeu ich jīgpir gaaipai ichōoujā omnaa, jūr i meukhiir gaai jārpüijim aajem. ³⁴Maimua ügthaag eerpanaa, jāphō duraa ũinaa chi wounag, “¡Efata!” ajim anum. Mag sim aigui maach meūan “¡Kach aardubaad!” a sim ajim anaabá.

³⁵Jesuu mag iekhabarm bürre mag kach khīs sīerrjā warre kach aardubaadēm dūi chi meukhiirjā agjō nem wajaug agua iekha sīsijim anaabá. ³⁶Magbaawai ōor aig narr khūnag, —Mug mua jāg woun monaubarm oob chikhamnag jaaumiet ajim anum ich Jesuu.

Mamū mag amachig jaaupiba arr āba, warag amachdēu jaaum aig jaaueejim anaabá. ³⁷Mag oowia ōor thum dauderraa num iekha i igwia, “Jesuuwan nem thum wajaphata wau nūrraajem. Maguata kach khīsum khūnjā kach aardupinaa meu meraam khūnjā wajapha iekhapimaajem” a iekha naajim anum.

Jesuu ōor cuatro mil jāogtarr

(Mt 15:32-39)

8 Biek āb deeu ũmaai Jesús aig ōor pōoma biirdubaichējim aajem. Mag num ee būerjā thach khōju chukhu narr aawai Jesuu ich khapeenta ich aig thürkha aunaa amagta magjim anum:

²—Ōor pōm mug thūnum mū dau ee dau aphū durrum. Ya khāai thārjup pam am maach aigmua būerjā ogdūba, thachdam khōjujā chukhu durrumgui ajim anum. ³Ich jāg thachdamjā khōpiba amach diig pūikhiin, khud ee wētumua jādaūa phūrēuju, pōd amach di aarjā barba. Magum āaur khūn chará warpmua bēe num aawai pōd barba khāijā ajugui ajim anum.

⁴MamꞫ Jesuu amachig magbaawai jürr chi khapeen garmuata irig, —Mug maach oor chukag ee nꞫm, ¿jamaam thach maadëu amag deebarju? ajierram anꞫm.

⁵Magbaawaita Jesuu amag —¿Pārau pan dau kharr wai nꞫ? abaawai, amachdëu, —Marau pandam sietepai wai nꞫmguí ajim anaabá.

⁶Mag pan siete wai nꞫm abaawai Jesuu mag oor póm wëjómꞫg, —Jëkhtut jupkhabat ajim anꞫm.

Magnaa mag pan siete narrdam jua ee phë aunaa, ag paar Ëwandamag üu ajim anaa thorreuwia, jürr ich khapeenag ɯapüimajim aajem, mag oor póm thꞫnꞫmꞫg jigmamkhüir.

⁷Mag düi íchab áwarrdamjá daudam khapan khaba wai narr aawai mag paarjá Ëwandamag üu ajim anaa jürr deeu amag ɯapüimajim aajem, órag jigmamkhüir. Magbaawai chadcha chi khapeenau ichdëu jaautarrjö thumaam khꞫnꞫnag jigpüijierram aajem.

⁸Mag jig phꞫurdꞫdꞫgmamua agdaujö amachdëu khóm aig khöwi, khud biwaau phöbaadee thumjá khöpüiba, thubut siete ipiirkha aujim anaabá.

⁹Mag khöjújá chukhu narr ee irua jáogtarr khꞫnꞫn chi khapanag cuatro mil naajim aajem. Mag khö dichwi amachig wëtpi jaubaawai, ërëubaadee, ¹⁰ich Jesujá deeu bote ee waaidujim aajem. Magbaawai chi khapeenau deeu durr Dalmanutaag i joo arrierram aajem.

Fariseonaanau amachdëu nem ooba aajem waupi jaautarr

(Mt 16:1-4; Lc 12:54-56)

¹¹Mag mawia ya chi Jesús barbaimam khaugphöbaadeewai i aig bëejierram aajem, fariseonaan. Mag bëewia oghom daau chadcha i Ëwandamau püitarra jág nurrꞫm khai a khap aag awi irig, —Magan maar dau na ag na órau nem ooba

aajem nem waubá aichëjierram anꞫm irig, marau oog ithee.

¹²Ichig magbaicheewai chadcha am ipierr waukhiinjá ich iek ükhabaju khap warag sîi jáphö duraa üinaa, —¿Khan atchata mua pāar dakhüir nem wau chitajuuta pārau mag mꞫrꞫg nem waupi jaau nꞫma? ajim anꞫm amag. Mua chan pāar dau na büürjá nem waubamguí ajim anꞫm.

¹³Amag mag iekhapüiwi ichta warag am aigmua petajim aajem. Maimua mag mawi ich khapeen düi bote ee waaidꞫwi ag khüirphee durbajim aajem, ich ag thurrdö eepai.

Jesuu ich khapeenag fariseonaanjö apiba jaautarr

¹⁴Mag wëtumjá khüir ee pab jap ee khoogjá khöju arrba awi pandam dau äbpaita wai khodjörrajim aajem. ¹⁵Mag ërëu phöbaadëwia khodjörrom ee, Jesuu ich khapeenag, —Khüir khaphꞫ wënꞫrꞫrat ajim anꞫm. Oob fariseonaan bën maimua Erodes bënjá jág lewadurajö sim pāach gaai durbapimiet ajim anꞫm.

¹⁶Amachig mag iekhabaawai amach khoog panjá chukhu naawaita mag iekha simpüi awi jürr wir aig amach eepai mag pan aubëeba arra ig naajim anaabá. ¹⁷Pari Jesuu amachig mag iekhabarmjá büürjá khaugba naajim aajem. Mag ichdëu iekhabarmjá khaugba warag sîi ich ichaur iyüü nꞫm khaug athaawaita amag magjim anꞫm:

—¿Pāach ödegan pāraun sîi pan chukhum gaaimuata mua pāachig magjimpüi naab? ajim anꞫm. Mua maata pārag jauba chirꞫm. Jāgan jág nꞫm aigüin pārau chan mua nem waaujemjá agtha khaugbata naabma ajim anaabá. ¹⁸Pāar dau paraanaa kachjá wai nꞫm; pari mag nꞫmta sîi dau khisumjónaa kachjá khisumjöta nꞫm. Pārau mua nem wau chitꞫm oojemjá, ¿khüir ee paba nꞫ, ¹⁹ar

pandam cincopai narrau mua òor cinco mil narr jāogtarr? Thumaam khūn khō dichwia imie phōbaadeewai, ¿thūbut kharr ipiirkha aujī, chi sob?

Amachig mag jēubaa i khapeenau, —Thūbut khapan docen āb ipiirkha aujimgui ajieram anum irig.

²⁰ Magbaawai deeu ichdēu amag, —Maimua agjō ar pandam sietepai narrau mua òor cuatro mil narr jāogtarr edjā, ¿amau khōtarr sob thūbut kharr phē aujīwi? ajim anum.

Magbaawai, —Thūbut siete ipiirkha aujimgui ajieram anum.

²¹ Magbaawaita ichdēu, —Chadma ajim anum. Mamū pan igju awiajā, ¿pārau chan deeu mua ompaa aujujā khīirjubata naab? ajim anum. Mua chan levadura chaar jaauba, fariseonaaunau nem khaigba jaajemta jaau chirum; pari mag numta pārau pōd khaug auba numgui ajim anum amag.

Jesuu woun āb dau khīsu sierr monaaupūitarr

²² Mag wētmanua Betsaida phōbōr ee barimajim aajem. Mag barbaimaawai òrau woun āb dau khīsu khitum i aig waibēewi irig chaigpachējieram aajem, i gaai pūrbaawai i dau monaaumkhīir.

²³ Magbaa Jesuu mag chi daudam khīsu khitum jua gaai pūrnaa chawag phōbōr igaau arrjim anum. Mag arrwi i dau ichōou phuurnaa i gaai pūrnaa irig, —¿Pua ūu oo chirāwi? ajim anum.

²⁴ Magbaa chi dau khīsu khitumua, —Ēera, mua òor pabūjō sīsidumta dardur nurrjēm oo chirumgui ajim anum.

²⁵ Magbaawai deeu Jesuu i dau ēu-dam aithū aithūnaa irig, —Deeu dau ēe oobā ajim anum.

Magbaawai chadcha deeu dau ēe oobarau warre warp dawaa ich mag oo sīsim anaabā. ²⁶ Mag dau khīsu sierr monaausisiewai Jesuu ich diig pūyaagpa-

mua irig tag phōbōr ee bēepiba jaaujim aajem.

Pedroou jaauwai Jesuun warrgarwe ich Ēwandamau pūiju aajerrau a jaautarr

(Mt 16:13-20; Lc 9:18-21)

²⁷ Jesuu mag woun āb dau khīsu sierr monaaupūitarr khur ich khapeen dūi durr Cesarea de Filipino anum eem phōbōrdam numidumug majim aajem. Mag wētumua ich Jesuu amag, —Ōrau mū igwia iyūu num ūurwai, ¿am iek mū khai aajē? ¿Pārau ūrba aajē? a jēujim anum.

²⁸ Jesuu amachig mag jēubaa chi khapeenau irig jūrram khūnau, —Am iek pū Juan chi òor pōr choomie aajem. Deeu khūnau jaauwai, pūta Elías aajem, warrgar Ēwandam i jaaujerr. Maagwai pogkha jaauwai, pū sīi warrgar agjō Ēwandam i jaaujerr khūn eem aajemgui ajieram aajem irig.

²⁹ Magbaa jūrr amachigcha, —¿Ma pāachdēujāma? ¿Pārau khīirjuawai mū khai agā? a jēujim anum amag.

Magbaawai Pedroou, —Pūun Cristoou ajim anum, warrgarwe ich Ēwandamaucha jur auwia òor peerdū aumkhīir pūiju jaaujerr.

³⁰ Mamū Pedroou ichig magbaawai, —Chadcha pua ag eyaa jaubapūim, mamū oob būurjā chikhamnag jawam ajim anum.

Warm khūnagjā jaaupibajim aajem.

Ōrau ich thōuju Jesuu jaautarr

(Mt 16:21-28; Lc 9:22-27)

³¹ Maimua Jesuu wir aig ichpai jaau-mamua magjim anum ich khapeenag:

—Mūch chi Emkhooi Iewaa chadcha dau aphūu aju aai chirum. Mū dau āaukha isegwia Jerusalenpie jōoin chi thethem khūnau phadnaan chi pōrkha num khūnaupa Moisés iek jawaag chi machnaan dūimua mū thōomkhīir pūr

deejugui ajim anum. Mamu amau mag mu thowiajā khāi thārjupam ee phi-idūwi deeu mu iuu chirsijugui a jaaujim aajem ich khapeenag.

³²Mag, ich dau aug wauju ich khapeenag ūramkhīr ajapha jaaumajim aajem. Mag irua iekhabarm ūrbaawai Pedroo Jesús chawag warrwia irig, —¿Khantheeta pu mag iekha sīma? Ōrau pu dūi magju khaba nūngui ajim anum irig.

³³Pedroo mag iekhabaawai Jesuu tagam khūn ich khapeenag ewag phūurba eerpanaa jūr Pedroogta khīr masi, —Jōpkhaa mu aigmua chawag petā ajim anum. Pua chan Ēwandamau nem waum ig simjā khaugba, sī parhoobam khūnjōta khīrju simgui ajim anum. Meperauta pūrug mag iekhapi sībahab ajim anaabā irig.

Jāga aju aai nu Jesús dūi khapeerkhaag

³⁴Magwia Jesuu ich aig ōor thūnarr khūn dūi ich khapeenpa āba thūrka aunaa magjim anum:

—Chadcha pārau mu iek pāach thāraucha ūkha num khai, ed ēpierr magan mua nem waupi jaau chirum appaita waubat ajim anum, “Mūchdēuta khap chirum mūchdēu nem wauju” a iekhaba. Mu gaaimua chikhamnau dau aphū pāach thōoju khīrjuwia khāijā, magumjā igba, waragta ūkhanaat ajim anum. ³⁵Ar chi mug jēb gaai mu gaaimua būurjā phithurg aumapha wēnurrum khūn chan meem edjā ūgthar ōbērbamgui ajim anum. Magarrau ar chi mua nem jaau chirum waum khōchgauta amach nemjā khīrjuba sī warag mu gaaimua wa mug ōor peerduajem iek gaaimua khāijā dau aphū anum khūnan chadau ūgtharcha ōbērjugui ajim anum. ³⁶Magnaa amag, Pārau oowai çkhan wajaug sī ajim anum, woun

ābmua mug durr thum ichdēupai jūa wai sīsīm, pari mag sim meebaadee khīmie durr petam? ¿Irua ich durr thum ich dūi arrju aai sī? Pōd arrbam.

³⁷¿Khanta mug jēb gaai atcha nem parhēpagcha sierrū ajim anum, agua dich akhaar ūgthar phag wai ōbēraag?

³⁸Maimua ābmua khāijā is mug ōor pekau pōomanaa Ēwandam iekjā thāraucha ūkhaba thūnum eeta mu gaaimua wa sī mu iekdam jaaujupai khāijā ōor dakhīr chigaa anum, mug mūch chi Emkhooi Iewajā thumaam khūn Pōrkhanaa mūch Aai jua theeg dūi ūgthar i chognaan thūnum khūnra mug durr chachaan bēem edjā īchab ich khīrcha eerpanaa chigaa warag, “Mua būurjā pu khaugba chitum” a iekhajugui ajim anum.

9 Mag iekhamamua īchab, ‘Mu cha iekha chirum iekhau āaur khūn cha mu iek ūr num khūn chan mūchta nem jua theeg thumaam khūn Pōrkha bēēju edamjō aadēm oobam aigjā meebajugui a jaaumajim anaabā.

Jesús Moisés dūi Eliapa iyūu narr

(Mt 17:1-13; Lc 9:28-36)

²Mag ich khapeen āaur khūnag amach daūa ich oopiju jaautarr khur seis dās num ee Jesús durrsī pōm sim gaai majim aajem. Mag ich mam dūi ōor thārjupai phē arrjim aajem. Makhūn Pedro ajim aajem Santiago dūi, maimua Juan. Mag wētwi ya durrsī gaai numta amau oo num dakhīraa Jesús khīr chaapabaadējim anaabā. ³Magbaadēmua sī i mor gayam khajūa jūa sierrpa būnnaa phuumjō aadējim anum ich bāpgau. Khajūa atcha bāphā magjō chan ōrau būurjā jā auba aajem aajem. ⁴Magbaadēm ee oowai warrgarm jōoin Moisés dūi Elīata iyūu dūnūnūihdu naajim aajem Jesús dūi. ⁵Amachdēu mag oobaawaita Pedro iek irua Jesuu mag chirajim anum:

—Maestro, nem ajaug chi agamjō maar mūig n̄m. Marau p̄ar ithee rāichdidam thārjup ēu deeu: āb p̄ ithee, āb Elías ithee, maimua āb Moisés ithee.

⁶Mam̄ Pedroou Jesuug mag di ēu deeu a iekhatarran, maan amach chi khapeenta jāphierr n̄m iekhau pōd iekhajúā khaugba aawaita irua mag iekhajim anaabá. ⁷Mag am jāphierr n̄m ee, dēgōlp sīi edjā eemua j̄unthumie baug bēewi, am jōod̄u athaicheewai, sīi ag ee ierr paaukhabaadjim an̄m. Magbarm ee woun iekjō, “Cham̄uta mu Iewaa m̄uchdēu jāsehne wai chitumuugui” ajim an̄m, “ōor peerd̄u aumkhīir m̄uchdēucha j̄r autarr. Irua nem jaau simta ipierraa abat” ajim an̄m. ⁸Maimua deeu chi j̄unthumie chukhu aadēm ee, amau oowai i d̄ui mag ōor numí narr ooba, Jesús ich appaita oo d̄un̄m oojierram anaabá.

⁹Mag durrsie naawia jerag wēduru-mua Jesuu mag ich khapeen thārjup ich d̄ui arrtarr kh̄un̄ag amachdēu ootarrjā deeu kh̄un̄ag jaaupiba, sīi amach thāar eepaita khaph̄u apijim aajem, ich chi Emkhooi Iewaa meewia deeu iiu phid̄u n̄m ora.

¹⁰Magtarr aawai chadcha chi khapeenau būrrjā ōrag jaauba aajeejim aajem. Pari mag n̄mun wir aig amach eepain iyū n̄mua, —¿Ma khani maachig jaau s̄ejimta mag i meewia deeu i iiu phiid̄uju a s̄ejīma? aajeejim anaabá amach appai.

¹¹Mag amach appai mamag n̄m̄ awi alphin ichigcha, —¿Khan jāgwia Ēwandam iek jawaag chi machnaanau jaauwai mag Ēwandamau Cristo p̄iju na Eliata bēuju aajē? a jēujierram anaabá.

¹²⁻¹³Magbaawaita Jesuu amag, —Chadma, chi machnaanau jaaujemjō, Eliata nacha bēema ajim an̄m. Pari mag i bēuju jaautarran, mag Ēwandamau

p̄iju aajerr ōrag n̄pi jaaumkhīirta bēuju jaaujim. Pari Elían ya udthurjim. Mam̄ mag i udthuurwai, Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjō, ōrau i d̄ui amachdēu ampierr awi warag i thōop̄ūjierram. Magtarr aawai ¿p̄arau khīirjuawai ōrau mu d̄uijā i d̄ui atarrjō abaju khai ajim aajem, ich jāg Ēwandam iek phā s̄isid̄um gaai much chi Emkhooi Iewaa igwia wauju a jaau simjō?

Jesús khapeenau chaai mor eem mepeer pōd jēupūiba arr

(Mt 17:14-21; Lc 9:37-43)

¹⁴Mag iyū wēduru-mua tagam ich khapeen nueve narr aig pachēnaa oowai, ōor pōm warpham magwe ph̄ur th̄un̄m jārta Ēwandam i jawaag chi machnaan garmua am d̄ui ijējēbkham oochējim aajem. ¹⁵Mag ōor pōm th̄un̄narr kh̄un̄au amach dakhīir Jesús barbaichēm oophōbaadee onegau i khīirphee pochag phōbaadēwi i d̄ui saludaa n̄mua, “Ūchata jāg p̄ barbaichēm” ajierram an̄m. ¹⁶Mag chi machnaan garmua ich khapeen d̄ui ijējēbkham oobaicheewai, —¿P̄aar khan iekta ig n̄ma? ajim an̄m amag.

¹⁷Magbaa mag ōor pos th̄un̄m eemua ābmua magjim an̄m:

—Maestro, mua much iewaa aibēejimgui ajim an̄m, i mor eem bēnēu pōd iekhapiba sīi ich̄up wai s̄ewai, p̄rug warre jēu werbankhīir. ¹⁸Mug khit̄um barbaadeewain sīi jēkh̄ut bājā aimajem. Magbaadēmua sīi isaphun bau aadēm d̄ui thet khierrpa k̄ūkūerr khabaadēmua phithierr̄i aadeejemgui ajim an̄m. Mag bar n̄mua warag nem dau aauga pabaadēmgui ajim an̄m. Mua p̄ khapeenag jaaujim, amag much chaai mor eem bēn warre jēup̄ūimkhīir. Pari ni ābmujā pōdbajim a jaaumajim aajem.

¹⁹Magbaawai Jesuu ich khapeenagta magjim anaabá:

—Pārau chan jāg chaai Ēwandamau monaapüijujā khīirjubata n̄m. Pārau jāg Ēwandam jua theeg simjā khīirjubamjō n̄m, ¿ich jāgta sīi mua āwat chitaju aai chirú pārau oowai? ajim an̄m. ¿Khan atchata pārau m̄ pāach dūi chitapim ig n̄ma ajim an̄m, ajapcha ūkhaag? Magnaa, Mag chaai m̄ aig aipidut ajim anaabá amag.

²⁰ Magbaawai chadcha chi chaai i aig aibēejerram aajem. Mag aipierrwai, chi chaai mor ee mag chi mepeer simua Jesús khīir eerpa athaawai, sīi eepemjō ich bēnēu barbaadēmua warre jēkhut bājā aimajim an̄m. Mag bājā aimaa sīi parhooba bü thuthug khabaadēm dūi ipēgchōo isaphun bau aadējim anaabá. ²¹ Ich dakhīir magbaadeewaita Jesuu chi ayag, —¿Pu chaai jāg bēnēu barbaaderr ya dūrrūu sīwi? ajim an̄m.

Magbaa chi ayau, —Jāan ich būrūu khitūwe ich jāg baarjemgui ajim an̄m. ²² Khar chará jāg barbaadēmua chi meperau ōtdau eejā barpūinaa dō eejā barpāaijemgui ajim an̄m, i thōopāaig. Maagjeewaita mua p̄r̄ug chaigpa chir̄mgui ajim an̄m. Pua ūu i monaapüijū aai chir̄m khai, maar dau aug khaugwi m̄ chaai monaaubapūi ajim an̄m irig.

²³ Magbaawai Jesuu irig, —¿Jāgwi mag pua m̄r̄ug “ūu i monaapüijū aai chir̄m khai” a sīwi? ajim an̄m. Ar Ēwandam gaaita ūkha n̄m khūn ithee chan būrjā phithurm nem chukhum. Maagwai puajā chadcha thāraucha ūkham̄n, p̄ chaaijā monaaubajup ajim an̄m irig.

²⁴ Magbaa chi ayau, —Muan chadcha ūkha chir̄mgui ajim an̄m. Mam̄ pua m̄uch chaai monaaju khīirjugta ūrcha m̄r̄ug khīirjupibá ajim an̄m, warag Ēwandamag ūkhaag.

²⁵ Mag n̄m ee Jesuu oowai ich aig ōor p̄m biirdudukham oobaawai chi chaai mor ee mepeer sim̄gta meeur-

rau aadēwi, —Mepeer, p̄uchdēuta m̄ug chaai jāg kach khīisunaa meu meraa wai simgui ajim an̄m. Magnaa, M̄ iekhau jōpai chaai mor eemua ōbērbaad, maimua tag i mor ee dubaag khabamgui ajim an̄m.

²⁶ Mag Jesuu ichig meeurrau aadeewai chi mepeer wīiu a baubaadējim anaabá. Mag baubaadēmua chi chaai deeu ich bēnēu barbaadēwi, jēkhut bājā aimawia, warre chi meemjō būrjā mimig chukhu apūijim an̄m. Mag aig ōor p̄m pos thunarr khūnau amach dakhīir mag chi thōmjō aadēm oobaawai, “Chadcha ya meebaadēbahab” anaajim anaabá. ²⁷ Mam̄ amau mag meebaadēm an̄m ee, Jesuu chi chaai jua gaai p̄rnaa ūgthaag phiriū athajim an̄m. Mag ich jua gaai p̄rnaa phiriū athaawai dūi phiidū warag būjāu d̄n̄usijim anaabá. ²⁸ Mag chaai mor eem mepeer j̄r̄p̄ūiwi ērēubaadeeu, ya amach ap deg paaukhabaimaawai, iyū n̄mua Jesuug, —¿Khan jāgwi jāg chaai mor ee bēn khaigbam wai sierr marau p̄d ōbeerpi aubajī? a jēeujerram an̄m chi khapeenau.

²⁹ Mag ichig jēebaawaita, —Mua p̄rag jaaukhimgui ajim an̄m: Jāg mepeer khīir ōor mor eemua j̄r̄p̄āigan, jāan sīi thachjā khōba āba Ēwandamag-pai jēeu n̄m aawaita j̄r̄p̄āijemgui ajim an̄m.

P̄aba Jesuu chikhamnau ich thōju jaautarr

(Mt 17:22-23; Lc 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Maig naawia ērēu phōbaadēwia Galilea durr dichjim aajem. Mam̄ Jesuu mag ōrau ich p̄r̄ auwi ich thōju an̄mta ich khapeenag jaau sierr aawai amach n̄mjā ōrag khaugpimapha s̄ejim aajem. Mag jaaumamua amag maagjeejim an̄m:

—M̄uch chi Emkhooi Iewaan ōrau chi thiernnaanag p̄r̄ deeju. Mag p̄r̄ dee-

baawai amau mu thōopūju. Mamu mag amau mu thōojup mamu, ag khur khāai thārjup num ee deeu iuu phiidujugui a jaaumajim aajem.

³² Mamu amachig mag jaaumamjā pöd i iekha sim khaugba aajeejim anaabá. Mag amachdeu pöd khaugba aawai jēwaag ekhaajeejim anum; mamu inagau awi ich mag jēubajierram aajem.

Chijāata ūruucha aju aai sī a jaautarr

(Mt 18:1-5; Lc 9:46-48)

³³ Mag iyū wēnurrumua phöbör Capernaum anum ee barimajim aajem. Mag barwia ya deg paaukhabaimaawai ichdeu amag, —Maach khud ee daaig wēduraawai pār çkhan ata iyū wēdura aji? ajim anum.

³⁴ Mamu amachig mag jēubaawai, chi khapeenau ni ābmuajā i iek ūkhaba, sī khīuu nuisijim anum, khud ee wēdurumua chijāata amach eepai thumaam khūn khāai ūruucha sī a chikham ipeer ahaug wēdurarr khap. ³⁵ Mag ich iek ūkhaba abaawai am na jēkhat jupwi dūi amach thum ich bigaau thürkha auwia amag magjim aajem:

—Ābmua khīirjuawai ichta tagam khūn khāaijā ūrpa am khōsi sim khai, magan ichta warag thumaam khūn khāaijā serbiibachanaa sī ich khapeen chogkhaju aai simgui ajim anum.

³⁶ Magnaa chaaidam thūr auwia, am dakhīr chi chaaidam jua ee jiir auwi amag magjim anum:

³⁷ —Mug chaai agtha ich juau paba aawai serbiiba khitumjō ōor thunum thum mua khōsi chitum. Pārau mu dēnjō mug khithēem āb khāijā jāsenkhawia pāach di aig aumun magan pārau mūchchata khīir jāsenkharmjō abarm ajim anum. Mag pārau ūdura pāach aig mu baarpi num aigui magan pārau mu Aaijā khōsi numgui ajim anum, ichdeuta mu pūitarr aawai.

Maach ichaaur khaba simun maach igar siewaiu a jaautarr

(Mt 10:42; Lc 9:49-50)

³⁸ Mag ūrwia Juanau, —Maestro ajim anum. Marau woun āb oojim, mag wounau iekhamamua pu thūr thūrnaa ōor mor eem mepeenag ōbeerpi jaaubaawai chadcha ōbeerpi maajeejim. Mamu maarjō pu dūi nurraba aajemuata mag siewai marau irig tag ōor mor eem mepeen jūrkhūipiba jaaujingu ajim anum.

³⁹ Magbaa Jesuu amag, —çKhanthee pārau irig magjierrā ajim anum, idē ōor jua purpiba? Mag wounau mu thūr gaaita mag ōor monaau nurrum khai, magan irua wajaphata nem wau sim khabahab ajim anum, mu ēugar khaigba jaauba. ⁴⁰ Maadēu nem wau num oo simjā maach ichaaurjā khaba warag maach juapierr oo sim wounan, magan maan maach dūi siewaiu ajim anum. ⁴¹ Maimua ich agjō ābmua khāijā pār Cristo khapeen aawai pārag nemdam būrum khāijā deebarm wounan, Ēwandam agjō irig nem wajapham deeb khaba deegu a chirungui ajim anum.

Nem khaigbam wau numuan maach pekau ee burripiejem

(Mt 18:6-9; Lc 17:1-2)

⁴² Pari magba ābmua khāijā mu chaai mug mu iek ūkha khērūnta pekau ee burripimun, Ēwandam dūita iekkhōr pōoma sīsiju. Mamu mag Ēwandam dūita iekkhōr paarpaju khāai, ichdeupai ich ō gai mokpōr pōmkham jānaa phūas ee baudukhiin ūucha ajugui ajim anum. ⁴³ Maimua agjō puch juaupaita pu pekau waupi sim khai, ag garm jua warag warre thuapbarūi. Idēu pu jua bisi Ēwandam aar barwiajā ūu simgui ajim anum, puch jua numwe monakha khīmie durr ōtdau uu thōojā khaugba wējōm ee maju arr khāai. [⁴⁴ Mam chan

mag ôtdau uu thunumjä büürjä thōba ni ag eem ödömiejä khēchaa khaugba sierrumgui ajim anum.] ⁴⁵ Wa pu būuu khāijā agjō pu pekau ee burrpi sim khai, magan mag büjā warag thuapapüi. Bü numwe monakha khīmie durr maju arr khāai, Ēwandam aar bü bisi öbērwiajā ūucha simgui ajim anum. [⁴⁶ Mam chan mag ôtdau uu thunumjä thōba ni ag eem ödömiejä khēchba ich mag sierrumgui ajim anum.] ⁴⁷ Wa pu daúa khāijā pu pekau waupi sim khai, magan mag dau warag jēubapüi. Puch dau numwe monakha khīmie durr Ēwandamag puch barpüipiju khāai, dau bese khāijā pūta Ēwandam dēnkha simun ūucha simgui ajim anum. ⁴⁸ Mam khīmie durr chan ödömiejä khēchaa khaugba ich mag domkha thunum dūi mag ôtdau uu thunumjä thōba ich mag sierrumgui ajim anum. Maguata muan pāragan, pekau waumaugau dau chukhumjō oobamjōnaa magum nem khaigbam wawaagjä jua chukhumjō abat a chirumgui ajim anum, büürjä wauba.

⁴⁹ Mua pārāg mag chirumun, chikhamnau pāach thum pāar wajap dau aug waupiju aawaita mag chirumgui ajim anum. Mamū Ēwandamau udūraa mag pāar dau aug waupi numun, sīi pāach ich dūi chadcha ubu wēnurrum khai a khap aagta magpi sim. [Pāar dūi mag sim aig, nemek mod ārm ugua phō sīujemjō, mag phithur wēnurrum gaaimua warag pārjā agjō ich dūi ajapha wēnurrumkhīirta pāar dūi mag simgui ajim anum.] ⁵⁰ Thakharan chadcha nem wajaphamū. Mamū mag sim nakha aadēkhiin, ¿khaíu magum thakhaar igju khai? ajim anum. Jāg thakharauta nem thum sīpha apiejemjō abat, pāach khapeen dūi nem wajapha wau numua agdaujō thumaa khōinaa wēnūrraag a jaumajim aajem.

Jesuu jaauwai pöd dich ūui puaju khabam aajem

(Mt 19:1-12; Lc 16:18)

10 Jesús mag Capernaum phöbör eemua deum durr Judeaag mawia jürr döjä Jordán igaau edau öbeerjemug petajim aajem. Mag amach ee pabaimam khaug auwi ich aig öor pōoma pos aicheewai ichdēu ag na örag jaaujerrjō mag öor pöm thunumug Ēwandam iek jaubaadējim aajem. ² Mag num ee fariseonaan i aig bēejierram aajem. Makhūnau juaug oghom Jesús imeraa pur awaag awi irig jēeumamua, —¿Chadchata pua oowai maach emkhooinau dich ūui puaju aai nū wa puaju khaba nū? a jēeujerram anum.

³ Ichig mag jēebaawai jürr ich Jesús garmua amag, —Moiseeu Ēwandam iek phā pūarr gaai, ¿khan a jaau sīwi? ajim anum.

⁴ Magbaa amachdēu, —Moiseeu jaauwain maadēu dich ūui puaju aai num a jaau puajim aajem. Sīita ūui puagpaawai wajapha ēsap phānaa ag gaai, “Ya mua pu pua chirum” a jaauju aai numgui ajerram anum.

⁵ Magbaawaita Jesuu amag, —Pāadē khīu ūrbat ajim anum. ¿Pārau khaphu nū, khan gaaimua Moiseeu mag phā puajī? Irua mag phā puatarran, pāach jūg theeg sīsīdum gaaimuata mag phā puajimgui ajim anum, chadcha. ⁶ Pari warrgarwe ich Ēwandamau maach ompaawajā emkhooi ūui dūita ompaajimgui ajim anum. ⁷ Magtarr aawaita emkhooi ich ūui dūi pabaadēmūn ich dēnnaan kha ogduajemgui ajim anum, ya ich ūui dūita āba nūrraag. ⁸ Ya magbarm aigmuan warran agdaujō amach appai naajerrta öor ābpaimjō ich mag nūisiejem. Ya mag nūisim chan ya tag amach āābdō nūrrjēe aba, öor ābpaimjō nūisiejem. ⁹ Mag warrgarwejä ich Ēwan-

damauta mag papitarr aawai pöd iwiir äbmuajã i ichaur awi dich õor puaju khaba numgui ajim anum Jesuu amag.

¹⁰Maimua magtarr khur deg paaukhawijã chi khapeen garmuata deeu ich ag iekpai irig jëeu naajim anum. ¹¹Mag ichig jëeubaawaita Jesuu amag, —Ich uui puawia deeu uuita au simun magan pekauta wau simgui ajim anum, ich uui chaar khabam düita mag siewai. ¹²Wa magba chi uuirau khãijã ich jaai puawia deeu emkhooita aumun magan agjö pekauta wau simgui ajim anum, ich jaai chaar khabam düita siewai.

Jesuu chaain köit iekhatarr

(Mt 19:13-15; Lc 18:15-17)

¹³Mag num ee õrau Jesús aig amach chaain waibëe thunuisijim aajem, am gaai purna am köit Ëwandamag jëeumkhiir. Pari mag jürram khunau chaain waibëëekham oowi jürr chi Jesús khapeenauta chi aibëe num khunag meerrau siujierram aajem, tag aibëepimaugau. ¹⁴Mamu amau mag õrag meeukha iekha num oobaawaita Jesuu jürr amachigta agjö meerraunaa, —Idëu õrag amach chaaindam mu aig waibëepibat ajim anum. ¿Khanthee pärau amag bëepiba jaau nu? Chi jöoin awiajã chamu khun chaainjö mu iek ükhakharsó ükha num khunta mug jëb gaaijã üu wënrarwã ügtharjã onee wënrarabajup ajim anum. ¹⁵Mamu chi ügthar öberju khürju num khunaujã mukhun chaain dënjö ükhabam chan pöd öberbangui ajim anum.

¹⁶Mag iekhapüinaa, Jesuu am dakhür warag chi chaain ich jua ee jürkha auna, am pör ür jua ausünaa, am köit wajapha Ëwandamag jëeumajim aajem.

Woun äb phatkhon paraam Jesús düi iyüu athurtarr

(Mt 19:16-30; Lc 18:18-30)

¹⁷Maigmua Jesús chawag maagpam ee, woun äb i aig khaphig bëejim aajem. Mag bëewia i khürphee kanieu phöbkhachëwia irig magchëjim anum:

—Maestro, puuta chadcha maestro ajapham aawai purug jëwaan bëejim: ¿Mua khani jägju aai chirü ügthar öberaag? Murug jaabá ajim anum.

¹⁸Magbaawai Jesuu irig, —¿Khanthee puu murug chi ajapham a si? Õor ajapham chan chukhum. Ajaphamun äba Ëwandamta ich appai ajapha sierrumgui ajim anum. ¹⁹¿Pua khaphu siëbá ajim anum, Ëwandamau ich iek Moiseeg phäpitarr gaai: “Oob dich õor khabam düi khapes am; oob õor thoom; oob nem jïgkham; oob chikham ëugarjã sëukha nem ïgkham; oob sëukha chikhamnaanjä khügurm; maimua puch dënnanjä jäsene abá” a sim?

²⁰Magbaawai chi woun mag irig jëeuchëtarrau —Maestro, much bürüwe mag puu jaubarm thum mua urkha chitabahab ajim anum.

²¹Mag wounau mag iekhabaawai Jesuu i dau ee aug khaug paraa eerpanaa irig, —Mamu agtha puu nem khür äb waju waur wai siebahab ajim anum. Puch diig mawia, nem thum puchdëu wai sim përkhuüüüinaa, mag phatkhon jürr dau aphuu khithëem khunag thum jïgbapüi ajim anaabá. Maimuan chadau mu ëdee pidü ajim anum, chadcha mu düi chitam khösi chirum khai. Pua magmun ügthar pawiajã büürjã augchëba phatkhon khäai nem ajapham pömta wai chirsijugui ajim anum irig.

²²Jesuu ichig mag iekhabaawai warre ökhürjuu ich diig petajim anaabá, chadcha phatkhon paraam arr aawai. ²³Ichdëu mag nem jaubarm ipieraa amaugau warag ökhürjuu petam

oowi, ich bigaau narr khūun khīir eerpa phūurdūnaa, ich dūi ogdūba wēnūrrarr khūunagta, —Keena, pāadē oobat ajim anūm. Phatkhon paraam khūunta Ēwandam chi Pōrkha sim aar ōbēraagan, chadcha thethe simgui ajim anūm.

²⁴ Jesuu mag iekhabarm ūrwia warre jūgderraa aphōbaadējim anaabá. Pari magwi deeu ich Jesuupai amag, — ¡Aay, chaaína! Ar phatkhon ithee wūrpa aajem khūunta Ēwandam chi Pōrkha sim aar ōbēraagan, chadcha phithur sierrūngui ajim anūm. ²⁵ Phatkhon-panta ūgthar Ēwandam chi Pōrkha sim aar ōbēru khāyau, camello pōm jāg maach wounaan khāiājā ūrpai sierrūmpta phithurg chukhu nobeeu kach ee thoogar ōbēr dichjugui ajim anūm.

²⁶ Jesuu mag jaabaawai chará warag jūgderraacha nūm iekhau jūrr amach eepai wir aig amach khapeenag, — Mag khai, magan ¿khaita peerduagáwa? anaajim aajem.

²⁷ Magbaa Jesuu amag eerpanaa, — Ōrgan chadcha phithurgma ajim anūm, mag ūurwai. Mamū Ēwandamag chan būurjā phithurg chukhu simgui ajim anūm.

²⁸ Magbaawai Pedroou irig, —Maraun chad maach nem wai narrjā ewag khīir-juba, thum phēpūawi pū dūi ogdūba wēnūrrabma ajim anūm.

²⁹ Magbaa jūrr ich Jesuu magjim anūm:

—Pedro, mua chadcha mag chirūm: Ar mū gaaimua wa mū iek jaaum khōchgau khāijā amach di, amach eeugpeen, amach ūphūuin, amach dēnnaan, amach ūi, amach chaain, wa amach nemjīir khāijā khūchpaim ithee werpūrakham khūunagan, ³⁰ mūg jēb gaai agtha nūwejā amach eeugpeen, amach ūphūuin, amach ād, amach chaain, amach nemjīirpa thum mū gaaimua okhoomarr khāyaujā ūr warag ag atcha

deejugui ajim anūm. Ajap ōrau am dau aug wauwiajā mag wēnūrrūmūn chadau, mūg atagjā durr iur gaai mūch dūita ich mag wēnūrramkhīir mūch aar-chata phē aujugui ajim anūm. ³¹ Pari mag ed āaur khūun ar mūig eegar aawai amachta chikham khāiājā ūrūucha nūm aajerg khūunta ūgthar Ēwandam aar paaukhaimaawaijā jūrr serbiibacha aajerrjōo nūisijugui ajim anūm. Maimua jūrr ar mū gaaimua chikhamnau serbiibag pheejerr khūunta jūrr warm khūun khāiājā ūrūucha nūisijugui a jaaumajim aajem.

Ōrau ich thōoju Jesuu jaautarr

(Mt 20:17-19; Lc 18:31-34)

³² Maigmua phōbōr Jerusalenag khū-dau ma sim ee majim aajem, ich khapeen dūi deeu khūunpa. Mag wētumua ich Jesuuta pōr garcha am na maa ajim anūm. Mamū mag chi ēudee wētmar khūunan thāar paraata wēnūrrajim aajem, ich Jesuucha ag nawe ōrau ich thōoju jaautarr ya khaphū narr aawai. Mamū mag am thāar paraa wēnūrram Jesuu khaphū sierr aawai, ich dūi ogdūba wēnūrraajerr khūun doce khīet thūrkha auwia Jerusalén phōbōr eem khūunau ich dūi khaigba aju jaaumamua magjim aajem:

³³—Pārau khaphū nūm, maach Jerusalenag wētum; nau maach mam barbaimaawai mūch chi Emkhooi lewaa mūg chirūmūn thethemnaanag mū pūr deejugui ajim anūm. Magbaawai makhūunau jūrr maach meeun khabam khūunag mū thōopi jaauwi durr chaauram khūun jua ee mū thūsiēpūijugui ajim aajem, makhūunaujā mū dūi amachdēu ampierr amkhīir. ³⁴ Magbaawai makhūunau mū wau iekhanaa, mū jūgadaujā wūnaa, mū gaaijā ichō thunaa, amachdēu am aig mū dūi awia, ābmiecha paawai amau mū

thōopüijugui ajim anam. Pari mag amau ma thōowiajā khāai thārjup nam ee deeu ma iu phiidujugui a jaajim aajem.

Santiagoou Juan dūimua Jesuug amach khīir jāsenkhapi narr

(Mt 20:20-28)

³⁵Mag wētum ee jōoi Zebedeo chaainau, ajapcharan Santiagoouma Juan dūimua irig, —Maestro, marau pūrüg nemdam jēeum ig naajimgui ajim anam. ¿Pua maar khīir jāsenkhawi maachdēu jēubarmjō abaju khai? ajierram aajem.

³⁶Magbaa Jesuu amag, —¿Pārau jāgata mua pāach dūi apim khōsi nūma? ajim anam.

³⁷Magbaawai amachdēu irig, —Marau pūrüg jaaum ig nūmun mug atag pūchta thumaam khūun Pōrkha bēewi mug durr thum jūabaadeewaijā maar numiim khūunagta pūch bigaau juppibā ajierram anam, pūch dūi iek theeg amkhīir: āb pūch juachaar gar, maimua āb pūch juawē gar.

³⁸Magbaawaita ich Jesús garmua amag, —Pārau chan sīi pāachdēu nem jēeum nūmjā khaugbata nūmgui ajim anam. ¿Pārau khīirjuawai mag pāachta warm khūun khāaijā ūrpa aag chikhamnau pāach dau aug wau nūmjā ma dēnjō āwatwi ma thōm edjā ma dūi thōju aai nu? ajim anam amag.

³⁹Magbaawai chi Santiagoou Juan dūimua, —Ēera, marau āwatbajup ajierram anam.

Mamu magbaawaita Jesuu amag, —Pārau chadcha ōrau pāach dau aphūu wau nūmjā āwatwi ma thōbarmjō thōma ajim anam. ⁴⁰Pari magbarm gaaimua-pai chan mag much juachaar gar wa juawē gar khāijā much dūi āba juppiju chan mua pōd jaaju khaba chirūmgui ajim anam, Ēwandamauta ichdēu khap jaaju aawai.

⁴¹Mamu mag Santiagoou Juan dūimua amach dakhīir Jesuug magbaawai chi khapeen diez narr khūunau jūr am dūita meeukha naajim anaabā. ⁴²Mamu magbaawai Jesuu amach thum ābam aig thūrkhā auwia amag magjim anam:

—Pārau meraajā khaba nūm, chadcha sīi mug jēb gaai ōor pōrkhawi amachdēuta guberanaajem khūunau amachta chi pōrnaan aawai iek theeg nūm awia amach khāai jua eegpaim khūun dūi amachdēu ampierr aajem.

⁴³Pari jūr pārau pōd am dēnjō magju khaba nūm, pāach eepai. Magju khāai ābmua khāijā pāach eepai ichta thumaam khūun khāai ūrū am khōsi sim khai, magan jūr ich garmuata ich khapeenau nem mag abaawaijā am ipierr nūnūu aju aai simgui ajim anam. ⁴⁴Maagwai ar ichta ūgthar pawiajā Ēwandamau ich garcha juppi ahau apim khōsi sim khai, magan sīi ichta parhoobam khūun chogkhaju aai simgui ajim anam. ⁴⁵Ma pāar khāai Emkhooi Iewaakha chirūmjā mag sīi much garmua chikham chogaagjā bēebajim. Ma bēetarran, sīi chikhamnag much chogamkhīirta bēejimgui ajim anam, mag chitūmua chikham jua machgau thōwi mag thōbarm gaaimua ōor pōm sīi amach pekau ee preso sisidūmjō num khūun ōbeerkhapāain.

Jesuu Bartimeo dau monaaupūitarr

(Mt 20:29-34; Lc 18:35-43)

⁴⁶Mag wētumua Jericó phōbōr ee barimajierram aajem. Maig khūchpai naawia deeu am ērēubaadēm dūi ōor pōm wētjim aajem. Maimua ya am phōbōr eemua ōbērwi wētumta khud bigaau woun āb dau khīsu khitum Bartimeo anūmta ōor ērēu dich nūm khūunag nemdam jēeuwai oo khērūm ooimajierram aajem. Mag woundam jōoi Timeo anam iewaa ajim aajem. ⁴⁷Mag

dau khīsu khitumua ich dakha Jesús Nazaretpierr dichmam khaug athaawai ääkhamua, —Jesús, pūta rey David khachitarr ag chaain ewagam khūn Iewaau marau nū narr. Mū ap chitum mū dau ee aug khaugbahur aajeejim anum, ich dau monawaan bëemkhīir.

⁴⁸Mag chi dau khīsu khitumua äaa khabaadeewai Jesús dūi oor wëtmar khūnau irig meurrarrau aajeejim anum, khīupamkhīir. Mamū magbaawai chará warag thet ääkhamua, —Jesús, pūta rey David khachitarr ag chaain ewagam khūn Iewaau marau nū narr. Mū ap chitum mū dau aug khaugbahur aajeejim anaabá.

⁴⁹Jesuu mag ääkham ūr athaawai dūnisiwiwa chi dau khīsu khitarr awaan mapijim aajem. Magbaawai chadcha i awaan wëtwi chi wëtarr khūnau irig, —¿Khīirdam ubū phiidūbaad! Jesuu pū thūr sīebahab. I aar marrau ajierram anum.

⁵⁰Ichig magbaawai ich ag bürre ich khajūa ūr joothū jūa sierr barwerbpūiwi phiidū dūnisiwinaa Jesús aar petajim aajem. ⁵¹Mag chadcha ich aar dūnūubaimaawai Jesuu irig, —¿Khani pua mūrūg pūch dūi apim khōsi chirú? a jēeujim anum.

Magbaa chi daudam khīsu khitum garmua jūr irig, —Maestro, muan pūrūg mūch dauta monaaupūipim khōsi chirūngui ajim anaabá.

⁵²Magbaawai Jesuu irig magjim anum:

—Chadcha muata pūch dau monaauju khaphū khīirju chirarr gaaimua ūu pū monaau chirsim. Ya pū pūch diig maju aai chirūngui ajim anum.

Irua mag iekhabarm bürre chadcha dau eerdū sīsiwi ich bi eem daujō daujō wajaug sīsijim anaabá. Mag ich dau monaauapāaiwai warag i dūi petajim aajem.

Jerusalén phöbör ee Jesús dubimatarr

(Mt 21:1-11; Lc 19:28-40; Jn 12:12-19)

11 Jesús ich khapeen dūi mamua durrsī Olivo anum gaai naaima-jim aajem, phöbör numí äba dakha num khīirphee. Mag phöbör numí äba dakha narr thūr, äb Betfagé ajim, maagwai äbakhai Betania. Maig durrsī gaai nū-mua ich khapeen numí thürkha auwi pūyaagpamua magjim aajem:

²—Cha maach khīirphee phöbördam sim ee ërëubaadët ajim anum. Nau chi phöbör ee dub num aig pārau burrodam pa gaai jū khërūm oomaju. Mag burrodam gaai chan agtha ni äb-muajā waaidūba khitum. Ma pārau ëer-wia aipidut ajim anum. ³Äbmua khāijā bëewi pāachig, “¿Khanthee jāg nemchaai pārau ëer arraag ëkha nū?” a jēebaawai, sīi ithūu irig, mū igwia, mua ig chiraawaita arrum, mamū deeu ūmaai jöpcha deen bëeju a jaaubat ajim anum.

⁴Maimua chadcha ërëu phöbaadëwia, amachig jaautarrjō burrodam khud bigaau puertdi dub num dakha ö jū khërūm oobaimaawai, sīi ëer auwimajierram aajem. ⁵Magbaawai aig oor narr khūnau amag, —¿Päär khanta jāig jāg nūma, jamag pārau chikham nemchaai ëer arrú? ajierram anum.

⁶Magbaawai Jesuu amachig jaaupūitarrjō jaubaawai udūraa warag amag arpijierram aajem. ⁷Mag chadcha war-rwi Jesús sim aar pabaimaawai chi khapeenau amach khajūa ūr joothū jūa-jemua chi burro phöpá ūr theer sīu-jierram aajem. Magbaawai Jesús ag ūr waaidūbaadëjim aajem. ⁸Magbaawai oor khapan i dūi wëdurarr khūnau amach khajūa ūr joothū jūa narr ëerkhanaa, i maju khud ee theerkhamam dūi jūr āaur khūnaujā khud bigaau papijōm bürëūnaa, agjō i maju ee wër-phogkha majierram aajem.

⁹Mag i mam dūi ōor pōm i na pos wētmaawai i ēudeejā agjō khapaana pūrthumajim anum. Mag ōor pōm sīi wētum khūnau serereugmamua mag naajim anum:

“Ûucha abarm Ēwandam, ich mūta puchdēu puch jūrr pūibarmuu. Ijōm khūn chan chukhum. ¹⁰Pua maar Reikhamkhiir pūiju a jaaujerr chadcha pierrumgui” aajeejim anum. “Ûucha abarm Ēwandam! Warr jōoi David reikha sierrjō ichta jūrr Reikhaju khaphu num gaaimua, pūrug ūu abarm anum. Ûgtharm magwe once aju aai numgui” aajeejim anum, Jesús thō iekha numua.

¹¹Mag wētumua Jerusalén phōbōr ee barimajierram aajem. Mag barimawia, Aai i jēeujem diig mawia, ag ee dubwia, dijā thumaa eerpa phūrdupūiwiua, deeu ōbērbaadējim aajem. Mag ōbērbaadēwia ya edau kheeraa aadēm ee Betaniaag petajim aajem, ich khapeen doceem dūi.

Jesuu igo phuapitarr

(Mt 21:18-19)

¹²Ag noram mag phōbōr Betania anum eemua Jerusalenag wētumua Jesús jāsōo aadējim aajem. ¹³Mag i jāsōo nūrrumta warpmua pabū igo anum epōo khud bigaau dūnum oo athajim anum. Magbaa aar dakha oon majim aajem, ag gaai chi nemjō ya chi wawam nūmpii awia. Pari ag chee jaar khaba arr aawai ni pōr ābjā ag gaai oobajim aajem. ¹⁴Mag ichdēu ag gaai pōr ābjā ooba abawai chi pabūugta wounagamjō, —Puch jāg sim gaaimua mūg atagjā ich jāg chēba sierrajugui ajim anum.

Irua mag iekhatarrjā i khapeenau ūrjierram aajem.

Aai i jēeujem degmua Jesuu ōor jurkhuuitarr

(Mt 21:12-17; Lc 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹⁵Maimua deeu Jerusalén phōbōr ee barchēwia, Aai i jēeujem di aar manaa ooimaawajjā, sīi Aai i jēeujem degta nem peerwai ōor pōm pos sereu wējōm ooimajim anaabā. Magbaa Jesuu mag nem pēr narr khūn thum dawag jurkhuūinaa ag ee ōrag phatkhon cambie narr khūn mes dūi dubur pēr narr khūn mespa jēkhat siēpūimajim anaabā. ¹⁶Magna tag iwiir ābamugjā Aai i jēeujem deg nem inag dūi dichpibajim aajem. ¹⁷Maimua amag, —Pārau khaphu naabā ajim anum, Ēwandamau ich iek phā pūarr gaai, “Mūg diin sīi durрпиerram khūnau bēewi ag ee Aai i jēeujem diiu” a sim. Mag simta pāachdēuta ag ee nem parhēpag pēr numua sīi chikham khūguurjem dikha wai naabma a iekhajim aajem, ich Jesuu.

¹⁸Jesuu mag iekhabarm phadnaan pōrnaanau Moiseeu Ēwandam iek phā pūarr jawaag chi machnaan dūimua ūrbaawai, amach appai biirdūwi, iekhawi, “Jāga akhiin maadēu jāg Jesús thōopūikhamgui” anaajim aajem. Mamū irua nem jaau sim ūrwi thumaam khūnau i igar narr aawai ūmaai deeu āsie khūirjuajeejim anaabā, mag i igar num khūnau jūrr amach dūita meeukhaju khūirjuwia. ¹⁹Mamū amau mag khūirju num ee, ya edau khēubaadee Jesús ich khapeen dūi mag phōbōr eemua warag amachta chawag wētjim aajem.

Jāga Ēwandamag jēeuju aai nu

(Mt 21:20-22)

²⁰Maimua ag noram deeu Jesuu ich khapeen dūi ich ag khud ee wētumua oowai mag irua iekhatarr igo sīi chi khaar aram magwe phuhu thūnaajim anum. ²¹Mag phuu thūnum oobaawai

Pedroou, —Maestro, pudë oobá, pua tag chëpiba jaautarr igo büjä sîi phua thunumngui ajim anum.

²² Magbaawai thumaam khunagta Jesuu magjim aajem:

—Päach nem wawaag iekhaawai chadcha Ēwandamau päachdëu jaubarmjō apiju khīirjunaata iekhabat ajim anum. ²³ Mua chadcha pārag mag chirum: Ābmua khāijā durrsiigta wounagamjō iekhabaawai chadcha ichdëu jaubarmjō ich ipierraa aju khīirjunaata “Jāigmua mawia jūrr phūas eeta dunuubaimá” akiin, chadcha Ēwandamau ichdëu mag iekhabarmjō apijugui ajim anum, ichdëu mag iekhabarmjō Ēwandamau chadcha magpiju khīirjunaata iekha siewai.

²⁴ Maimua ĩchab, ’Päachdëu Ēwandamag nem ig num jëuwai chadcha irua päachig deeu khaphūnaa ya päach jua ee wai numjōta jëumun, magan chadcha irua pārag päachdëu nem ig num deeb khaba deejugui ajim anum. ²⁵ Maimua päachdëu Ēwandamag jëwaagpaawai päach garmua wa päach khapeenau khāijā päach düi khaigba num khai, agdaujō perdón jëuwia, tag magum iek igba warag khīir okhoopüiwia, magba arrjō am düi dau parii abat ajim anum. Pārau magmun ĩchab maach Aai ügthar chirumugjā pārau päach pekau chugpaapi jëubaawai irua chugpaapüiwia tag päach düi magum iek büürjā igbajugui ajim anum. [²⁶ Pari pārauta päach khapeen wir aig perdonaabam chan, maach Aai ügthar chirumuajā ich agjō pāar pekau chugpaabamgui a jaumajim aajem amag.]

Jesús jua theeg

(Mt 21:23-27; Lc 20:1-8)

²⁷ Maimua deeu Jesús Jerusalén phöbör ee barchëwia Aai i jëujem deg

dubjim aajem. Mag dubwi agtha ierr simta, i aig phadnaan chi pörkha num khun bëejerram aajem, Ēwandam iek Moiseeu phā puarr jawaag ithee chi machnaan düi judionaan Asamblea eem khunpa. ²⁸ Makhunau bëewia irig, —¿Khai thöwiata jäg muiig nem përr narr khun pua dawag jur wërppüijī? ¿Khaifuta jäg purug puchta nem iek theeg apijī? Marag jaubá aichëjerram anum irig.

²⁹ Ichig mag jëubaicheewaita jūrr ich Jesús garmua amag, —Magan muajā ĩchab pārag jëeu ookhingui ajim anum. Mua jëubarm pārau murg jaaumun, magan muajā ich agjō pārag jaauju, khai thöwiata mua jäg nem wau chitú. ³⁰ Maimua ichdëupai, Nacha murg jaaubat ajim anum: ¿Khaifuta Juan püijī öor pör choo nurrankhīir; Ēwandamauta püijī wa sîi mug jëb gayam khunau ajī? ajim anum.

³¹ Amachig mag jëubaawai sîi warag jaaujujā khaugba, amach wir aigpai iyü numua, —Maadëu irig, “Juan öor pör choomien Ēwandamauta püijim” akiin, jūrr irua maachig, “Magumta, ¿khan jäg-wia pārau irua jaau nurrarr ükhabajerrá?” ajugui ajim anum. ³² Wa magba maadëu irig, “Juanan sîi örau püiwia jäg nurrjim” akiinjā, jūrr phöbör-pienta maach düi meeukhajugui ajim anaabá, amau chadcha Juan öor pör choomieu Ēwandam iekta jaau nurrjerr khaphu narr aawai.

³³ Mag amach appai jaauju khaugba iyü naawia warag Jesuug, —Marau pöd jaauju khaugbamgui ajerram anum.

Magbaawai jūrr ich Jesús garmua amag, —Mua pārag nem jëeutarr pārau murg jaauba aawai muajā pārag jaaubamgui ajim anum, khai thöwiata mua mug nem wau chitú.

Khaibag sīsidumta nemjīir thua narr

(Mt 21:33-46; Lc 20:9-19)

12 Maimua Jesuu ich aig ðor pos thunum khunnag mæg nem ĩgkhaadam jaaumamua magjim anum:

—Woun ābmua uvadō jīirjim aajem. Mag jīirwia ag igaau ajapha thuur phuurdurūiwi ich agjō aig di ēu khērjim aajem, ag eegar chi uva chō piirjuwaag. Magnaa ĩchab didamjā nasādjō ũgthaa ēu dunnuujim aajem, ag gaaimua warp dawaa oo phuurdudu aag. Mag nem thum aaipā sīuwi, chawag mam khōchkhabaadeewai, chi nemjīirdō deelum khunnag alquilaapūiwi, ichin jīir deelum durr warp petajim aajem.

²Mag mam mawī sīi awia, ya uva waaubaadēm khīirjunaa, jōoirau ich chog āb pūijim aajem, chi thua narr khunn aar, ich paatēm ich ithee deepūimkhīir. ³Pari mag irua ich chogdam pūitarr di garm khunnau sīi amach aar barpinaa purphōbaadēwi, wu wai nuu awia, sīi deeu ich jua kharraa jurbapāiwi, ich juadam parii barjim anaabā. ⁴Magbaawai ich mag jōoi chi uva papau dewam ich chog pūijim aajem. Mamū majā agjō amach aar barpinaa, warm dūi atarr khāaijā atcha wu wai numua pōrjā khōoppūiwi, sīi i khīir parhooba iekha thunuuwīa, ĩchab jurpūijieram aajem. ⁵Magbaawai jōoirau deelum pūijim aajem. Ma paawai charā amach aar barpinaa warre thōopūijieram anaabā. Magtarr khurjā ich mag ich chognaan khapan pāaijeejim aajem, mamū makhunnjā warm khunn atarrjō ĩchab khar sīi mas wauwi pāaijeejim anum; magbajuun warre thōopāaijeejim aajem.

⁶Maimua ya ābmiecha tag pūijujā chukhu aadeewai ich iewaa ābpai khitaawai būurjā chig aba aajertra pūijim aajem. I khīirjugan ich chaai aawai i ōgkhaju awiata pūijiebma.

⁷Mamū par ich jōoi iewaa āba sīi amach aar barpinaa amach wir aigpai, “Keena, chamūta chi iewaa aawai mēguata mæg atagjā jīir ich aai nemjīir jūaju khabahab” ajierram anum. “Jāg sīpī warre maadēu i thōopūijugui” ajierram anum, mæg uvadō jīir maach dēnkha awaag. ⁸Mag, chadcha khapanaam khunnau purphōbaadēwi, thōopūinaa, chi uvadō igaau ēudu deethurjierramgui a jaaumajim anaabā.

⁹Maimua mag nem ĩgkhaadam ōpūi-wia ich iek ũr narr khunnag magjim aajem: ‘Pārau khīirjuawai ĩsjā agtha mag uvadō sim anaa chi thua narr khunnjā ich akhunnpai akhiin, ĩjāgaju khai ajim anum, magum wounaan dūi? Par irua ich chaai ābpai khitum pūitarrpata mag thōobapūim oobaawai, mawia warre amach thum khēchpūiwi, ich uvadō jīir deelum khunnagta jaau puabjējugui ajim anum ichdēupai.

¹⁰Magnaa amag, ‘ĩPārau Ēwandam iek phā sim gaai thūurwai ooba aajē ajim anum,

“Di ēu narr khunnau isegtarr dibigta jīir chi dihād jārramkha sīsīm” a sim?

¹¹“Ēwandam maach Pōrōuta mag dibig wajaphamjō api sīewai ōrau oowaijā ũuuta oo num” a phā simgui ajim anum. (Sal. 118:22-23)

¹²Jesuu mag nem ĩgkhaadam jaau simua amachta jaau sim khaug athaawai chi fariseonaanau maestronaan dūimua Asamblea eem khunnaupa āba ich maigwe i pur aum ig naajim anaabā; mamū mag i pur athaawai jīir ōrau amachta khaigbaju khīirjuwia warag i dichba amachta ērēujim aajem.

Reĳgā deenaa Ēwandamagjā ich paat deepi jaautarr

(Mt 22:15-22; Lc 20:20-26)

¹³Magbaawai chi pōrnaanau Jesūs aar fariseonaan pūijieram aajem rey Eroses igar narr khunn dūi, makhū-

nau i dūi iyūumamua nem jēeumam khāijā khaugba ipeerdu iekhabapāiawai magum gaaimua i pur awaag ithee. ¹⁴Magbaawai makhūnau ēreuwia i aar barimawia irig maguimajieram anum:

—Maestro, marau khaphu num, pua nem agchata jaaujem. Pua mag sīi puchdēu oowai magjōo abaawai mag awi parhoobjā nem jaauba, ante pua chadchata thumaam khūnag jaaujemgui ajim anum, jāgataaju aai nu Ēwandamau nem jaau sim eyaa wēnūrraag. Pua chan sīi ōrau amachdēu nem jaaum aig nem jaau numugjā puch khūgurpiba, wa sīi puchdēu oowai magjōo abaawai ag būrre sīi magau aba aajem. Magua marau purug jēeum ig numgui ajieram anum: ¿Chadchata maach meeun judionaanaujā durpierram khūn rey Roma sīejemugta impuesto phagju aai nu wa phagju khaba nu? ajieram anum.

¹⁵Mamū mag amau sīi ich imeraa pur awaagta mag ichig jēeubaichēm khaphu sierr aawai amag magjim anum:

—¿Pārau khandheeta sīi nu imeraa pur auju ēkha nūma? Daaig phatkhon chi dau daí nu aig aipidut; mua pārag oopikhimgui ajim anum.

¹⁶Magbaawai chadcha irig phatkhon chi dau daídam deejieram anaabá. Mag deebaawai jūrr ich Jesús garmua amag, —Pārau chamug phatkhon gaai, ¿khai khūirta oo nu, maimua íchab ag gaai khai thūrta phā sī? ajim anum.

Magbaawai amachdēu, —Romaam rey César khūir khabahab ich thūr dūi ajieram anum.

¹⁷Magbaawai Jesuu amag, —Pārau mag khaphu num khai, magan reíg ich paat deenaa, Ēwandamagjā agjō ich paat deebat ajim anum.

Amachig magbaawai sīi jūgderraa nūsim iekhou warag amachta khūi nūsiyim anum.

Maach meebarm chadcha deeu iu phiiduju khai a jēeutarr

(Mt 22:23-33; Lc 20:27-40)

¹⁸Biek āb agjō Jesús aig bēejieram aajem saduceonaan. Makhūnau jaauwai ya maachta meebaadēm chan tag būrjā maach akhaar iuba aajem aajem. Amach mag nem jaau sierrjēem gaaimua iyūumamua juau ogthom irig magjieram anaabá:

¹⁹—Maestro, jōo Moisés khararrau Ēwandam iek phā purr gaai jaauwai, woun āb nu paraa simta mag nu dūi chaaijā chukhu meemun jūrr chi khod ābam wai sim khai, magua ich ag nuipai auju aai sim a sim, ag dūi ich naamū chaain ooba arr aawai jūrr i ithee oo deeg, mag oo deebarm i chaainkha nūsimkhūir.

²⁰Maimua amachdēupai warag irig nem ígkhamamua magjieram anum: 'Biek āb ābam khod appai emkhooin siete naajim aajem. Am naam chi nacharamua nu auwia ich mag chaai chukhu wēnūrram ee meejim aajem, chi emkhooi. ²¹Magbaawai jūrr chi eumū wir aig ich khojaaupai auwi mag dūijā agjō chaai ooba, chi emkhooita meejim aajem. Magbaa jūrr ich mag nuipai ag eumū auwia mag dūijā chaai ooba, agjō ich naamkhūnjō meejim aajem. ²²Ich mag ewagjā ābam nuiraupai mag siete narr thum thegdūpūitarrjā ni ābam dūijā chaai oobajim anaabá. Maimua ya ēudeecha paawai chi nuijā agjō meejim aajem. ²³Magua marau purug khap aag ithee jēeum ig numgui ajieram aajem: Khēchtarr khūn mug atag Ēwandamau deeu phiriutkha atham edjā mag amach thumaam khūnau ābam nuipai autarr aawai, ¿chijāata chi jaai khū chaarkhaja? ajim anum.

²⁴Magbaawaita Jesuu amag magjim anaabá:

—Pārau chan būurjā Ēwandam iek phā simjā khaugba, ni i jua theegjā khaugba n̄m gaaimuata s̄i warag kh̄irjug chaurta kh̄irju n̄mguī ajim an̄m. ²⁵ Ōtarr kh̄un̄n̄ deeu iuu ph̄iidutkha ph̄obaadēm chan būurjā jua p̄p̄ur abaju, ya am ūgharm Ēwandam chognaan th̄n̄m kh̄un̄njō n̄isiju aawai. ²⁶ Mag ōr ōtarr kh̄un̄njā deeu iuju khap aag ḡpārau Moiseeu Ēwandam iek phā puarr gaai th̄urba aajē? Ag gaai Ēwandamau Moiseeg, “Muuta p̄ar jōoin Abrán khararr Ēwandam anaa ichab jōoi Isá khararr ag Ēwandamau, maimua Jacob khararr dēnjā agjō” a sim. ²⁷ “Ēwandam chan oob mag s̄i chi kh̄echam kh̄un̄n̄ Ēwandam khabam. Ēwandaman chi iwam kh̄un̄n̄ Ēwandamau” a phā sim. Irigan nawe kh̄echtarr kh̄un̄n̄ awiajā agtha iuu n̄mguī ajim an̄m. Magnaa, Pāachta chadcha s̄i chaurta kh̄irju n̄mguī ajim an̄m amag.

¿Chijāata mandamiento ajapcha ūruucha s̄i?

(Mt 22:34-40)

²⁸ Moiseeg Ēwandamau ich iek ph̄ap̄itarr iek jawaag chi machnaan eem ābmua mag am ijējēbckham ūr s̄i awi, Jesuu ich dakh̄ir wajapha ag eyaa jaubap̄aiwai, j̄urr i aig bēewi irig, —¿Chijāata Ēwandam iek phā puarr gaai maachig nem waupi jaau sim eem chi ūruucharam agá? ¿Khanta ūruucha Ēwandamau maachig waupim kh̄ōsi s̄i? ajim an̄m.

²⁹ Magbaa Jesuu mag wounag, —Ēwandamau ich iek gaai nem waupi jaau sim chi ūruucharam̄n̄ m̄gta phā simgui ajim an̄m: “Ūrbath̄u keena, israelnaan: Maach P̄r Ēwandaman ichta ābpai thumaam kh̄un̄n̄ P̄rkha s̄ier̄m̄. ³⁰ Maach P̄r Ēwandam s̄i par iupai khaba, p̄uch th̄arauchata kh̄ōsinaa p̄uchdēu waju ayaampierr ichdēu kh̄ōsimjō abá” a sim. Maata Ēwandamau

nem jaau sim chi ūruucharam̄ngui ajim an̄m. ³¹ Maimua ābakhai ag garm ich agjōpaim̄m̄ s̄iebahab ajim an̄m. Ma s̄i, “P̄uch khapeenjā wir aig p̄uchjō daupii abá” a simgui ajim an̄m. Ēwandamau nem waupi jaau sim gaai cham̄ kh̄un̄n̄ numiim kh̄āai ūrpaim chan chukhumgui ajim anaabá irig.

³² Magbaawai mag chi machdamau j̄urr irig, —Maestro, ūu pua ag eyaa jaubap̄aiim, jāan chadaugui ajim an̄m. Maach Ēwandaman ich appaita s̄ier̄m̄; ijōm chan tag chukhum. ³³ Ēwandamta dich th̄araucha kh̄ōsinaa dich khapeenjā daupii n̄m̄ta Aai i jēujem deg mawia nemchaain khapan th̄ōnaa phaa n̄mua ūgthaag jēu n̄m kh̄āaijā ajapcha simgui ajim an̄m.

³⁴ Jesuu oowai mag wounau chadcha agcha ich iek ūkhabaawai irig, —P̄un̄n̄ p̄ōm waurba chir̄m̄ngui ajim an̄m, Ēwandamta p̄uch P̄rkhapieg.

Bigaam kh̄un̄n̄au mag oobaawai ābmuajā tag irig jēubajieram aajem.

¿Mesías khai iewaa ajī?

(Mt 22:41-46; Lc 20:41-44)

³⁵ Jesús Aai i jēujem deg Ēwandam iek jaau s̄iewia j̄urr ich garmua aig narr kh̄un̄n̄ag magjim an̄m:

—¿Khan jāgwia Moiseeu Ēwandam iek phā puatarr jawaag chi machnaan iek mag Cristo rey David khararr ag chaain ewagam kh̄un̄n̄ dēn aajē? ajim an̄m. ³⁶ Ich Daviuchajā Ēwandam Akharau ichig iekhapibaawai ich ag Mesías igwiapai “maach P̄r” abajieb. Ante irua phā puarr gaai mag simgui ajim an̄m:

“Maach P̄r Ēwandamau maach P̄rōg ‘M̄uch iek theeg chir̄m̄jō aag m̄ d̄i āba m̄ juachaar gar jupbá ajim, p̄uch oomapha aajem kh̄un̄n̄ thum mua p̄uch jua ee p̄rkha dee n̄m ora.’” (Sal. 110:1)

³⁷ Mag ich David khararrauchajã Ēwandamau püiju aajerr igwia “maach Pör” a iekhatarrta, ¿jãga pãar iek í David chaain ewagam khũun dẽnpai aju aajẽ? Mag sũ ich chaaipai aju akhiin, ich paar-mua mag “maach Pör” abakhangui ajim anũm amag.

Mag i ijẽjẽbkham õor põm aig thũnarr khũunau i iek ũrm khõsi ũr naajim aajem.

Jesuu chi machnaan igwia iekhatarr

(Mt 23:1-36; Lc 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jesuu Ēwandam iek jaaumamua magjim aajem:

—Moiseeu Ēwandam iek phã puatarr jawaag chi machnaan dũi khai, khũir khaphũ abat ajim anũm. Jãkhũunan sũ khajũa bũ duurg jũanaa kaaijã ee õrau amach saludaawaijã amach thõ iekhapim khõsita sierrjẽem ajim anũm. ³⁹ Jãkhũunan amach Ēwandam i jaaujem deg weetwaijã amachta pör garcha thumaam khũunag khũir jurkha juupjem, amachta warm khũun khãaijã wajapcha nũm awia. Maimua õor chauram khũunau amach aar thach khõmkhũir thũurwaijã, parhooba jupba, amachdẽuta khãidu wajapcharam jũa au sierrjẽemgui ajim anũm. ⁴⁰ Khoopaa mũin dau aphũũm dijã khechthug aumaajerram. Mamũ mag sierrjẽemta chadcha amach magba chithẽem amkhũir, Ēwandamag jẽeuphõbaadẽmjã pua chũuu aphõbaadeejemgui ajim anũm. Pari amach jãg sierrjẽem paran Ēwandamaujã am gaai jua khuaba deejugui a jaaumajim aajem.

Khoopaa mũi ofrenda

(Lc 21:1-4)

⁴¹ Biek ãb Jesús Ēwandamag jẽeujem deg am phatkhon phiejem khũirphee oo siewim aajem. Mag oo simua jũrr bẽe thũnũm khũunau ag ee phatkhon puapũi ẽrẽu dich thũnũmta eerpa oo

siewim anaabã. Irua oowai riknaanaun phatkhon põm dee naajim anũm.

⁴² Mamũ riknaanaun mag phatkhon dũrrcha dee pua nũm ee, khoopaa mũi ãb aphũũ khitũm bẽejim aajem. Mag bẽewi phatkhon chi dau daĩdam numpai wai sierr warre mag numwe ag ee dee puapũijim anaabã. ⁴³ Mag khoopaa mũyau phatkhon bũrũũ wai khẽrarrdam thum deebarm oowia Jesuu ich khapeen ich aig thũrkha auwia, —Keena, mua pãrag jaaukhingui ajim anũm. Jãg khoopaa mũi dau aphũũ khitũmua phatkhon bũrũũ deejieb mamũ, Ēwandam dakhũiran tagam khũun khãaijã ũrũũchata deebarmgui ajim anũm. ⁴⁴ Warm khũunau sũ amach dẽn sobtarr eemta Ēwandamag dee naabahab. Mamũ jãg khoopaa mũi aphũũ khitũmua chan magba, ich dẽn ãbmiecha agua ich thach khõju arrdamta warre thum deebarmgui a jaaujim aajem.

Aai i jẽeujem di õrau pogueupũiju Jesuu jaatarr

(Mt 24:1-2; Lc 21:5-6)

13 Mag Aai i jẽeujem deg siewia õbẽrbaadeewai i ogdũba wẽnũr-raajerr khũun eem ãbmua chi Jesuug, —Maestro, pudẽ oobã ajim anũm, mokpör dapkhamua sũ di ooiũũ joothũthũũd ẽu dũnũm.

² Magbaawai Jesuu irig, —Ar jãg di dap dũnũnũidũm pua oo chirabã; jãg thũnũm chan mok pör ãbjã ãbam ũr ich jãg ajapha joothũthũũd sierrabam. Jãg thũnũmũn sũ thumaa õrau pogueupũijuuta jãg dũnũmguui ajim anũm.

Ēwandamau maach i agkhaimũũ paawai nem oomaju

(Mt 24:3-28; Lc 21:17-24; 17:22-24)

³ Maigmua ẽrẽubaadeeu mag Aai i jẽeujem di khũirphee durrsĩ Olivo anũm gaai siewimajim aajem, ich khapeen dũi.

Maimua barwi ya i jêkhtupubaimaawai Pedroou, Santiago, Juan maimua Andrés dâimua amach jayapam khunnau irig jêeumamua magjierram anum:

⁴—Puch iek mag jâg mokdau joothuthund thunum thum ôrau pogueupûiju anum, zma jâagwaichata magjuma? ajim anum. zKhan jâg num gaaimua cha puchdêu jaau simjô Êwandamau ijaaurjô oopijuma ajierram anum, mag Aai i jêeujem di pogueupûimuu pam?

⁵Magbaawai Jesuu amag, —Magan mua pârag jaaukhimgui ajim anum. Maimua jaaubaadêwia, Keena, khîir khaphu wênurrathû; oob chikhamnag pâach uduraa khûgurpimiet ajim anum.

⁶Mua pârag mag chirumun, mug atag paawai ôor khapankham khunnau amach iekpai mu iek gaai thuwia, “Mûnta ag Cristoou Êwandamau pûiju aajerr” awia, ôor pôm khûgurmaju aawaita mag chirumgui ajim anum. Pari makhunnau pâachig magwia khâijâ oob pârau am iek ukhamiet ajim anaabá, am wawimamua.

⁷Juurhi phiiduju theega jajaukhamjâ pârau urjugui ajim anum. Mamû pâachdêu mag urwai oob jâphierrmiet. Ichiita jerrba chadcha ich magaju. Magjup mamû ma chan agtha Êwandamau pâar i agkha num khabangui ajim anum. ⁸Magbaadêm dâi ichab durr mug wêjôm ee amach eepai jurr durr chauram khunn dâi wêrbujurau, amachta jurr chikhamnaan khâyau urpai am khôchgau. Mag num dâi ichab durrierr wur theega duuimam dâi jâdau theegjâ burruju. Mamû mag numun sîi warrem Jôoirau ôor dau aug waupi simugui ajim anum.

⁹Pâach mordam wir ag urkhabathû. Thethem khunnag pâar pur deewi judionan Êwandam iek jaaujem degjâ pâar gaai amau mas deemaju. Mu

gaaimua pâar khaibag waumkhîir amau pâar gobernadornaan aarjâ warrwi reinaan aarjâ warrmaju. Mamû magum khunn aar pâar warrwaita warag pârau mu iek jaauwimucha amag jaaujugui ajim anum. ¹⁰Êwandamau mug durr i agkhaju nawe mug ôor peerdu aaujem iekhan ichiita thumaa durr warpham magwe meupierr jaauubjugui ajim anum ichab. ¹¹Mag pâach pur aauwai, thethemnaan khîirphee iekhaagpaawai, oob pârau, “zKhan ata mu iekhajuuta mugbaadêma?” a khîirjumiet ajim anum. zKhan jâgwi mua mag chirú? Ya maig chan pâar pâach khîirjugdamaupai iekhabam; magbaadêm aigun ich Êwandam Akharauta pârag iekhamkhîir khîirjug deegu aawaita mua mag chirabahab ajim anum. ¹²Mag jaran wir aig khod âbam khunnjâ chi ukhaha sim garmua uu mu iek ukha khêrum thethemnaanag jaaupûimaju, ich khodpai wir aig thoomkhîir. Amach dênnaanjâ mu gaaimua thoomkhîir thethemnaanag jaaupûimaawai chi dênnaanaujâ ich agjô ajugui ajim anum, amach chaain dâi wir aig. ¹³Pâachdêu mu iek ukha durrum gaaimuajâ thumaam khunnau pâar oomaphaaju. Mamû magum gaaimua phithur dau aug wau numjâ igba mu dâi ubu khêrumun uu peerdjugui ajim anum.

¹⁴Êwandam i jaaumie Daniel khararau jaautarrjô, Aai i jêeujem deg ierr phadnaanka num khunnjâ dubba aajem aarta woun âb bêewia ichta maig ierr sieichem oobaawai, Judea durr num khunn pabû ee durr dapag ee durbat ajim anum. (Mug iek phâ sim gaai oonaa thêr simua wajapha khaphu abá.) ¹⁵Ich maagwai jua ûuwai ich dihêu ur khâijâ sim khai, ich nem phê awaan awi oob tag ierrag dubam. ¹⁶Wa magba di chaur ich phidag ee khâijâ sim khai, oob tag degag mam, ich kha-jûajôm khâijâ juran. ¹⁷Mamû jê, ap-

durr ajim anum, magbaadēm jaar ar unin jōor khithēm khun, maimua ichab unin ar chaaindam daumeraa jūd dōpi wai durrum khun! ¹⁸ Magju nawe pārau Ēwandamagta jēubat ajim anum, eeu dēgōlp magbaadēwia edau khōrg jaar khāijā pāach dau aphū wēnerradukham. ¹⁹ Mag jaarta wajappha ōor dau aug waujupa. Mag jaar ōor dau aug waujūō chan Ēwandamau mūg jēb ompaaju nawejā ooba, ni ag khurjā agjō chan abaju ajim anum. ²⁰ Mamū magbaadēm ich Ēwandamau būrjā khāai eeg buchdu auba ich mag warag apikhiin, ni ābjā peerdubaju. Pari ar ich iek ūkha num khun daupigau, irua khāai khapan deēju atarr ū magcha deebajugui a jaumajim aajem.

²¹ Magbaadēm ee ōrau pāachig, “Oobat, chamūta warrgarwe Ēwandamau pūiju aajerrauwai” aawai, oob ūkhamiet. Wa magbam khai, “Ar simta ichiuwai” aawaijā, oob ūkhamiet ajim anum. ²² Mua mag chirumun amach iupai amta Ēwandamau pūijim anum khun dūi Ēwandam i jaumien anum khunjā sīi sēukha chikham khūgur wēnerraju aawaita mag chirumgui ajim anum, khap amkhīir. Makhūnaun chadcha Ēwandamauta amach pūijim amkhīir, ag na ōrau nem ooba aajempa ōor dauderra wau wēnerraju. Mag nem wau wēnerramua ich Ēwandamaucha jur auwi ich iek ūkhami autarr khunpa khūgur ēkhajugui ajim anum. ²³ Magnaa amag, Mua ya pārag jaubarmgui ajim anum, magju nawe khap amkhīir; maagwai pārag mūch bēēju nawe khīir khaphū abat a chirumgui ajim anum.

Jāga Emkhooi Iewaa deeu bēēju

(Mt 24:29-35; Lc 21:25-36)

²⁴ Mag ōor ajappha dau aug wau dichtarr khur ichab āsdawam edaujā khīwia edaram edau argjā khijugui

ajim anum. ²⁵ Magbaadēm dūi phīdagjā edjā eemua khūbaadeewai tagam nem Ēwandamau nem waumatarr edjā ee sīsidumpata sīi parhooba amach sīsid arr chaur aaidu jōrrjēe thūnisijugui ajim anum. ²⁶ Magbaawaita thumaam khun nau mūch chi Emkhooi Iewaa chadcha edjā baug ee dau daau urum oojurau. Ya maig mūg jēb gaaim khun thum chachbaadēm aawai mūchta nem jua theeg thumaam khun Pōrkha bēēju ajim anum. ²⁷ Mag mūch pierrum dūi mua mūch chognaan durрпиerr aaidupūijugui ajim anum, mūchdēu mūch ithee jur autarr khun thum ābam aig biirdū aumkhīir.

²⁸ Mag jajawagmamua, Pārag khap amkhīir mua jaaukhimgui ajim anum: Pārau khaphū num, mūg Israel durr igo khēr khukhuur aadēmun thumaam khunau ya chadcha dōchūmie burru dakpapakham aajem. ²⁹ Ich agjōta ajugui ajim anum ichab, mūch chi Emkhooi Iewaa bēēju gaai paawaijā. Cha mua nem jaau chirum thum ich ag ee ōbēbērgmam pāach daūa oobaawai, khaphū abat ajim anum: ya mūch chi Emkhooi Iewaajā deeu bēeimū chirum. ³⁰ Mua pārag mag aai i jēujem di ōrau pogueupūiju a chirumun, cha ōor thūnum khun khēchju nawe, cha mūchdēu jaau chirumjō thumaa chadcha ajugui ajim aajem. ³¹ Edaujājā mūg jēb dūi thum chukhu aadēju, mamū cha mua pārag jaau chirum chan sēukhaawai khabam; jāan thumaa ich ag ee ōbēbērgmajugui ajim anum.

³² Mamū mag mū bēēju ed chan ni ābmuajā khaugbangui ajim anum. Ēwandam chognaan ūgthar thūnum khun naujā khaugba, ni mūchdēujā khaugba, āba ich mū Ayaupaita mag mū bēēju orajā khaphū simgui ajim anum.

³³ Mag pāachdēu mū bēēju orajā khaugba naawai muan pārgan, nem parhoobam nem wauba

Ēwandamagpaita jēu nūu jēu nūu abat a chirumgui ajim anum. ³⁴Mag mū bēējuun, woun āb deeu dur maagpaawai ich chognaanag chi morkhū dēnjō ich di thūamkhīir jaaunaa, amachpierr phidagjā jaaukhawī, chi puertdi thūajemugjā ajapha oopaar jaau puawi petarrjōta simgui ajim anum. Maagwai pār chi di gar nem thūa nuisierrjōta numgui ajim anum ich khapeenag. ³⁵Mamū pārāu ni ābmuajā mag mū bēēju khaugba naawai sīi wajaphata khīir khaug nuisit ajim anum, mū bēewaim ithee. Pārāu khaugbam, khan orata mū bēēju: kheeraa aadēm ee, edachanaa, āspa urumua āthārr bīebaadēm ee, wa edpherre khāijā, ni ābmuajā khaugbamgui ajim anum. ³⁶Eeu sīi dēgōlp mū dūnūūbaicheewai mū dūi wētaag pār agtha khīir khaugba khāi nūmjō nūm khāijā oochēdukham. ³⁷Cha mua pārāg mag jaau chirum chan sīi pārāgpaijā khabam; maan thumaam khūun itheeta mag jaau chirumgui ajim anum. Maguata muan puaba, khīir khaugbathū a chirumgui ajim anum, mū bēewaim ithee.

Jesús pur awaag ibēptarr

(Mt 26:1-5; Lc 22:1-2; Jn 11:45-53)

14 Jesuu mag ich khapeenag ich mawia deeu bēēju jaauwai nemkhoo pōmaam burraag khāaidam numpai waur sīejim aajem. Mag phiesta īchab Pascua a thūurjem; ajapcharan maar meeu judionaanau pan sīi ich jāg levadura chukhu wauwia seman ēntēr khoojem ag semanma. Mag phiesta burru khāai khapan khaba waur nūm ee, phadnaan chi pōrnaanau Moiseeu Ēwandam iek phā puatarr jawaag chi machnaan dūimua āba biirdūwi khīirjug jur naajim anaabā, nemdam būur abarm gaaimua Jesús imeraa pur auwi thōopūyag. ²Amach

ōdegpain mag i thōopūiju khīirju naajieb mamū, jūrr tagam khūunau, “Keena, mūg nemkhoo ee maadēu i thōoba sīuju. Magba akhiin ōor pōm mūg wējōm maach dūita meeukhaju” aajeejim anum.

Uirau Jesús pōr ee jūgdeeu chootarr

(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³Mag nūm ee Jesús Betania phōbōrdam ee mawi woun Simōn anum deg thach khō sīejim aajem. Ich mag Simōn ibūur wauwi “phīe paraa khitarr” a thūurjeejim aajem. Maig i thach khō simta, ūi āb jūgdee didam durrkhudau alabastro anum dēn boteedidam wau khitum dūi dubchējim aajem. Mag ee jūgdee narrdo anum dēn thūpaaga sim ipir aibēejim aajem. Mag jūgdee khīir nem parhēpag sierrum. Mag sim dūi jua ee dubchēwi, chi boteedidam ō khōorpana, ōor dakhīir Jesús pōr ee choopūijim anaabā. ⁴Mes gaai i dūi āba thach khō narr khūunau amach daūa mag jūgdee parhēpagkhamta sīi i pōr ee choobapūim oobaawai āaur khūunau wir aigpai amach khapeenag, — Keena, ¿khantheeta jāg jūgdee parhēpag simta sīi jāg ār choobarma? ajieram anum, ⁵jāg sīi par ār chooju khāai, parhēphu pērpūiwiā ag phatkhonau ūu dau aphuūm khūun khīirdam jāsenkhaju aai sierrtā.

⁶Mag bigaau khūunau magbaawaita jūrr ich Jesuu amag, —¿Khantheeta pārāu mag ūi khīir naau iekha nūma? ajim anaabā. Jāgbarmua irua mū dūi ūu abarm khabahab; idēu i sīi khajapha sīubat ajim anum. ⁷Dau aphuūm khūundaman pārāu pāach ee ich jāg oo wai wēnūrrajugui ajim anum. Maagwai pāachdēu nemdam deem khōsim aig pārāu amag deēju aai naabahab; pari mū chan pārāu pāach ee ich mag mū oo wai wēnūrrabaju. ⁸Mūg ūuirau ichdēu khīirjuawai ajapcha simjōta abarbahab mū

düi. Møg mü pör ür jügdeeu choobar-mua mü meebaadeewai aukhëraan arrju nawe ya irua mü kha phuur sim khaba-hab ajim anum. ⁹Magnaa, İs mua chadcha pārag mag chirumgui ajim anum: Møg atag pawiajā durpierr Ēwandamau ōor peerdu aaujem iek jaau wënurrām düi ichab møg wuirau mü düi mōg-barmjā jaaub khaba jaauju. Mag, ooba arr khūnaujā ichab i iigjeejugui ajim anum.

Judaau Jesús pērpūitarr

(Mt 26:14-16; Lc 22:3-6)

¹⁰Mag phadnaan chi pōrnaanau Moiseeu Ēwandam iek phā puatarr jawaag chi machnaan düimua ich Jesús dakhāu wai nūm ee, ich düi doce wënurraajerr eem āb Judas Iscariote a thür sierrau phadnaan chi pōrkha nūm khūn düi iekhaan majim aajem, jāga ichdēu amag Jesús pūr deeju a jawaag. ¹¹Maimua mawia chadcha Judaau amachig Jesús pūr deeju a ūrbaawai chi phadnaan pōrkha nūm khūn oneeu phōbaadēwia chi Judaag phatkhopa deeju ajierram anaabá. Ichig mag phatkhopa deeju abaawai chará āba i imeraa pūr auwia warre amag amach jua ee deeju khūrjug-paita wai sīsijim anaabá.

Jesús ābmiecha ich khapeen düi thach khōtarr

(Mt 26:17-29; Lc 22:7-23; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)

¹²Pan levadura chukhu wauwia warrem phiesta burr nūm edcha judion-aanau nemkhoo jaram ithee ovejadam thōowia edau khēubaadeewai khoojem. Magua ich mag edcha Jesús khapeenau irig, —¿Jampaita marau pū na phiejāb wauwimaju aai nūma? ajierram anum.

¹³Mag ichig jēebaawai ich khapeen eem numí ich aig thürkha auwi pūyaag-pamua amag, —Pāar maar na Jerusalén phōbörög ērēubaadēt ajim anum. Nau

pāar ya phōbör ee paaukhabaimaawai pārau woun āb dōthūr ee dō jōi ar-rum oimajugui ajim anum. Mag woun dōthūr düi mam oobaawai i ēudee wētwi, ¹⁴i dubbaimam deg düi dubwia, chi dikhuug mü imeerba, “Maestroou pūrüg jēeupijim, ¿jamta í ich khapeen düi āba nemkhoo jaram thach khōju aai chirú?” a jēubat ajim anum. ¹⁵Mag-baawai mag wounau pāar ūgthaa war-rwia dijā pōoma sī wajappa jar sim pārag jaauju. Maigta phiejāb wauwia sī maar na wajapha nem khūr khaug sū-bat ajim anum, mag ich khapeen ichdēu pūju khūnag.

¹⁶Jesuu amachig magbaawai, chadcha i ipierr Jerusalén phōbörög ērēuwia ooimaawai, chadcha amachig jaautarrjō oimajierram anaabá. Mag oobaimaawai maig mag nemkhoo jaram ovejadam wai narr wauwia sī i baraata oo nūisijim aajem.

¹⁷Mag ich na numí pūitarr aawai ya kheeraa aadēm ee, tagam khūn düi barjim aajem, warm khūnau phiejāb wau wai narr aar. ¹⁸Mag barbaimaawai thach thōikhawia ya āba mes gaai khō nūmua Jesuu amag, —Keena, mua warre pārag jaaukhingui ajim anum: Mü cha iekha chirām iekhau maach khapeer müig maach düi āba thach khō simuapai thethem khūnag mü pūr deejugui ajim anum.

¹⁹Jesuu amachig mag iekhabarm ūr-wia warre ōkhūrjuu nūisijim anaabá. Mag ōkhūrjuu nūm iekhau jūrram khūnau irig jējēu aajeejim anum, chi-jāguata magju khap aag awi. ²⁰Mamū par mag ichig jējēukhamjā amag chi thürjā jauba, sī, —Pāach mōg doce nūm eem āb mü khō chirām thēp ee ich panau sikhō sim wounauta mü khaibag waujugui ajim anum. ²¹Mü düi mag-barmua Emkhooi Iewaan Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjō ich ag eyaata ōbēbērgmam. Mamū jē, apkhiitū chi

mag mu përpüi sim woun! Ante magju khapnaa thaababa arr amuan üucha akhangui ajim anum.

²² Maimua mag iyüu thach khö nümua Jesuu pan jua ee auwia, Ëwandamag üu ajim anaa khöreunaa amag uapüinaa, — Müg pan khöbat. Mu mu morougui ajim anum.

²³ Maimua ich agjö jarrdamjä jua ee auwia, ag paar Ëwandamag üu ajim anaa, deeu amag uapüijim aajem. Magbaawai thumaam khünnau ag eem döjerram aajem. Mag uapüiwiia ich Jesuupai magjim anum:

²⁴ —Jäg döbarmun mu bagau, warrgarwe Ëwandamau öor düi iek deejü aajerr. Mamü müg iekhan iek iiriugui ajim anum. Müg paar ithee mu bag müg vinojö khitum ärbarmuata Ëwandamau, ismua atagan chadau paar peerdu wënnurraju aai nüm a jaau simgui ajim anum. ²⁵ Maimua, Mua warre pärag jaaukhimgui ajim anum: Müg vino döbarm aigmua mua chan tag döba, äba Ëwandamta thumaam khünn Pörkha sísim edta deeu ag khäyaujä ajapcharamta döjugui ajim anum.

Jesuu jaauwai Pedroou büürjä i khaugbamaju jaautarr

(Mt 26:30-35; Lc 22:31-34; Jn 13:36-38)

²⁶ Jesús mag ich khapeen düi äba mes gaai iyüu thach khö naawia, meukhaarjä Ëwandam iek Salmos anum gaaim auwia, Olivo durrsiig ërëujim aajem. ²⁷ Mag wëtwia mam pabaimaawai ich Jesuu amag magjim anum:

—Nau päach thumaam khünnau mu müch appai barpuaju. ¿Jägwi mag chirú? Ich warrgarwe Ëwandam i jaau-mienau Ëwandam iek phä puarr gaai ich magaju a säwaima. Mag amau phä puarr gaai jaauwai, Ëwandamau uðuraa chi nemchaain pap örag thöopiju a sim, mu igwia. Mag mu thöopüyaag pur athaawai paar sii nemchaainjö parhoob

päach papjä khaugba, chawag aaiduju a phä simgui ajim anum. ²⁸ Pari mag mu thöopüiwiijä deeu iiu phiidüwia müchta paar na majugui ajim anum, Galileaag. Mamta deeu paar düi ojugui ajim anum ich khapeenag.

²⁹ Jesuu mag iekhabaawai Pedroou irig magjim anum:

—Mu khapeenau pu ogdüwia chawag aaidutkhwaijä mu chan büürjä pu aigmua chawag ogdübamgui ajim anum.

³⁰ Pedroou ichig magbaawai Jesuu irig, —Pu mag iekha chirab mamü, cha mu iekha chirum iekhou nau äspajuag äthärr biek numí bëju nawe örau puchig jëubaawai pua biek thärjup mu khaugba chitum ajugui ajim anum ichigcha.

³¹ Magbaa Pedroou jürr irig, —Pu thöbaimam aar thöimaju awiajä mua chan pu kha ogdübajugui ajim anum.

Pedroou mag ijëjeb khaawai tagam khünnaujä ich agjö, “Maraujä pu kha ogdübaju” a iekha naajim aajem.

Nemjüirdö Getsemaní anum ee Jesús oraatarr

(Mt 26:36-46; Lc 22:39-46)

³² Jesuu ich khapeen ich düi phë arrwia nemjüirdö Getsemaní anum ee barwia amag, —Mu chum Ëwandamag jëwaan mamich, paar müig nuisit ajim anum tagam khünnag.

³³ Magpet awi thärjuppai ich düi phë arrjim aajem: Pedro, Santiago maimua Juan. Maimua amach appai aphöbaadem aig, Jesús nem ökhüirjuuga aademua gaai machaaga aadëjim aajem. ³⁴ Ich magbaadeewai ichdëu amag magjim anum:

—Münn degölp gaai machgau ökhüirjuuga aadëm; äba müch thöjuuta khüirju chirumgui ajim anum. Paar müig nuisit, mamü daukhana abat. Oob khämiet ajim anum amag.

³⁵ Magpet awi ichin ag atgajärpai kanieu phöbkhanaa, jëb gaai dagau dərnaa, Ēwandamag jëeumamua i gaai machag āwatpibaju akhiin üu akham a jëeumajim aajem. Magnaa, ³⁶—Tata, p̄ ithee chan büürjā phithurm nem chukhum. Pua khōs chirum khai m̄ peerd̄u athá ajim anum, m̄ dau aph̄u aju nawe. P̄r̄ug mua jëeu chirum, mam̄ muchd̄eu khōsi chirumjō khaba p̄chd̄eu khōsimjōta abá m̄ d̄üi a jëeumajim aajem.

³⁷ Mag jëeu s̄ewi am aig bëewi oocheewai am khāi n̄umta oochëjim anaabá. Magbaawai j̄urr Simonagta, —P̄n̄n s̄iita khāi chirabma. P̄u chan oradam ābjā pōd daukhana aju khabahab ajim anum. ³⁸S̄i j̄äg khāi n̄u aju khāi Ēwandamagta jëeubat ajim anaabá, dōs̄atag uduur p̄ach th̄u aupim ugua. Mua oowai p̄ach ödiiwan chadcha p̄arau jëeum khōsi durrumta pari daphökgauta pōdba n̄umgui ajim anum.

³⁹ Mag iekha puawi deeu am aigmua petajim aajem. Maimua Ēwandamag ichd̄eu nacha jëeu sierrjō ich ag iekpai iekhamamua deeu jëeumajim aajem. ⁴⁰Mag jëeu s̄i awia deeu oon bëewajjā, i khapeen daphökgau pōdjā dau ēeba, s̄i khāid̄utkha th̄un̄umta oochëjim anaabá. Mag daphökgau pōdjā dau ēepiba th̄unaawai Jesuu amachig iekhabaichëm̄jā pōd i iek ükhaju khaugba naajim anum. ⁴¹Mag biek th̄ärjupam gaaijā agtha khāid̄utkha th̄un̄um oobaicheewaitea deeu amag, —¿Agtha p̄ar s̄i khāi gaaita n̄u? Khāigap nem puabat ajim anum. Pekau p̄öm s̄isid̄um kh̄un̄ag m̄ch chi Emkhooi Iewaa p̄r̄ deeu ora pabaichēbahab. ⁴²Phiid̄utkhabat, maimua maach khapeen aar wëttarrau ajim anum. M̄ oomapham kh̄un̄ag m̄ p̄r̄ deeu wounan ya dakpa urumgui ajim anum.

Jesús pur arrtarr

(Mt 26:47-56; Lc 22:47-53; Jn 18:2-11)

⁴³ Jesús agtha mag iekha d̄un̄um ee, ich khapeenpai mag doce narr eem āb Judas anumta öor pochag urajim anum. Mag wëdurum kh̄un̄an āaur kh̄un̄ s̄i espar jua panhapha bëe th̄unaawai tagam kh̄un̄ s̄i pa d̄üijā bëe th̄unaajim aajem. Makh̄un̄ phadnaan chi pörkha n̄um kh̄un̄au Ēwandam iek jawaag chi machnaanau tagam kh̄un̄ jöoin chi pörnaan d̄üimua p̄ütarr kh̄un̄ ajim aajem. ⁴⁴Mag chadcha öor pochag bëewi ya chi Judaau ag nawe, “Nau mua mawia p̄ach dakh̄iir kh̄iir üu athamta p̄r̄ auwia athaadët” a jaau wai sierr aawai, ⁴⁵chadcha ich d̄üi wën̄ur̄um kh̄un̄ dakh̄iiraa ichd̄eu jaautarrjō Jesús d̄üi āba d̄un̄uuwimawia irig, “Maestro, ¿j̄ägpai chirú?” anaa i kh̄iir üu athajim anaabá.

⁴⁶Magbarm bürr̄e chi soldaunau Jesús ph̄ur̄ th̄uur auwia i purphöbaadëjim aajem.

⁴⁷Mam̄ chi khapeen i d̄üi wën̄ur̄rarr kh̄un̄au amach dakh̄iir mag amach khapeer purphöbaadëm oobaawai ābmua ich espar chi baindegam surr a j̄eu aunaa waa phadnaan thumaam kh̄un̄ pör ag chog kachta bis abarm̄n oorthu werbp̄üijim anaabá. ⁴⁸Mag ich purphöbaadeewai Jesuu amag, —¿P̄arau oowain m̄un̄ s̄i öor nem jigkhanaa öor th̄öomiejōta chirab ajim anum, j̄äg p̄arau s̄i m̄ aig jua ee jiernem panhappai bëeg ithee? ⁴⁹Ag na ed ēepierr p̄rag mua Aai i jëeujem deg Ēwandam i jaaujeewai büürjā p̄arau m̄ p̄r̄ auba ar- rta īsta chadcha p̄arau m̄ p̄r̄ auju ed ajimgui ajim anum. Pari p̄arau m̄ d̄üi m̄gbarm̄n, j̄ān m̄ igwia ich Ēwandam iek phā sim gaai jaau sim thumaa ich ag ee öbëbërg mamkh̄iirta chadcha m̄gbarm̄gui ajim anum amag.

⁵⁰Chi khapeenau mag amach dakh̄iir amach Pör purphöbaadëm oobaawai

tag irigjā ooba, sīi warag khaphig phōbaadēwia ich appai barpuajim anaabá. ⁵¹ Mamu mag amau ich appai i werpuawia athaadēm ee, ēwan āb sierrauta sīi börrjōupai öpærnaa dūi i ēudee maa ajim aajem. Mamu chi soldaunau mag woun dūi mam oo athaawai i pur awaag ēkha naajim anum. ⁵² Pari mag ich gaai purbaichee sīi warag am jua ee chi börrjō jēu puawi ich jäg mor kharr khaphigbaadējim anaabá.

**Jesús judionaan
Asamblea ee warrtarr**

(Mt 26:57-68; Lc 22:54-55,63-71;
Jn 18:12-14,19-24)

⁵³ Soldaunau mag Jesús pur auwia āb mag phadnaan thum thunum khun pörkha sim aar warrjierram aajem. Mag mam i wai dubphōbaadeewai aig pos aimajierram anaabá: tagam khun chi phadnaan pörkha num khun, judionaan Asamblea eem chi pörnaan, maimua agjō Moiseeu Ēwandam iek phā puarr jawaag chi machnaanpa thum āba. ⁵⁴ Mag i pur athaadēm ēudee ichab Pedroou sīi warppaimua oopüpüig mawia phadnaan pör siejem ag di ūjār dūi dubwi jupimajim aajem, guardianaan Aai i jēujem di thuajem khun bigaau. Mag jupimawi i iek ot uu thunum bigaau dūi chi guardianaanpa āba ot khāi oo chirsijim aajem.

⁵⁵ Maagwai phadnaan chi pörnaanau judionaan Asamblea eem khun düimua chi Jesuu nem wauba arreta sēukha i gaai thupüju ēkhaajeejim anaabá, magum gaaimua i thōopāaig. Mamu chadcha irua būerjā nem khaigba wauba sierr aawai ⁵⁶ parii i khaibag waupi jaau num khunaujā sēukha nem igkham khōchgau amach iekpai parhoob jaubaadēphumjā pöd i pur auba aajeejim aajem, mag ihābajā khaba sīi aaphur nem jaaphōbaadēp

aawai. ⁵⁷ Warm khunau mamagkham ee, jūr deeum khun būjāau paaukhabaadēwi chi thethemnaanag ich khīircha, ⁵⁸—Marau maachdēucha i iekha sim ūurwain, irua mug Aai i jēujem di ōrau da ēu auba arjā sīi thum pogueupüiwia, ōor juajā igba, khāi thārjupaim ee deeu ēu dunuuju a iekha sim ūrjimgui aajeejim anaabá jūrram khunau.

⁵⁹ Mamu par jūrram khunau magkhamjā ihābajā deeba, sīi warag maadēujā khaugbata jaaphōbaadējim anum.

⁶⁰ Magbaa chi phadnaan pöröu sīi mag ōor pos thunum ee phiidubaadēwi Jesuug, —¿Pua am iek ūr chirú? ¿Khan jägwi jäg pu iekhamapha sī? ajim anum. ¿Pua chadcha mag iekhajī wa iekhabajī? Jaaubá ajim anum.

⁶¹ Mamu magumjā Jesuu būerjā jūjā aba, sīi warag khīuu sisijim anaabá. Mag ich iek ūkhaba abaawaita deeu chi phadēu puaba jēeumamua irig, —¿Puuta chadcha Ēwandam Iewaa ichdēucha jur auwi pūiju jaaujerrá? Marag jaubá ajim anum irig.

⁶² Magbaa Jesuu, —Ēera, chadcha muugui ajim anum. Mug atag párau mu Ēwandam thumaam khun khāiijā jua theeg ūrpai sierrum bigaau i juachaar garcha jup chirumjā oowi ūgtharmua edjā baug ee urumjā pāach daúacha deeu mu oobajup ajim anum.

⁶³ Jesuu ich dakhīir mag iekhabarm ūrbaawai chi phadnaan pöröu ich khajūa mor gaai jūa sierrta surr abarmun warre jēbpüijim anaabá, khīir machgau. Magwia ich khapeenag, —Keena, ¿khan atchata maadēu deeu khunau jaau numta ūrm ig num? ajim anum. ⁶⁴ Ya irua ich iuucha jaau sēbahab ajim anum. Pārau thumaam khunau i iekhabarm ūrbarm, chadcha irua Ēwandam dau na khaigba iekhabarm. ¿Pārau mug woun

düi jäga aju khäärju nu keena? ajim anum ich khapeenag.

Magbaawai thumaam khunnau ihāba, —Jāan iekkhōr pōm siewai ichiita thōopūijugui ajieram aajem.

⁶⁵Magphōbaadēwi āaur khunnau warag i khäär gaai ichōoujā thunaa, putiujā i dau phāarjūnaa, i gaai mas waunaa, juajāaujā khīidadcha deejeejim anum. Magnaa oghom irig, —¿Khafuta pu gaai mas deejī? Magan jaubá aajeejim anum.

Mag jūrram khunnau i mag wai naawai chi Aai i jēuejem di thūajem guardiananaujā düi i khīidadcha deejeejim aajem.

Pedroou būurjā Jesús khaugba chitum a iekhatarr

(Mt 26:69-75; Lc 22:56-62;
Jn 18:15-18,25-29)

⁶⁶Mam ierr Jesús düi mamag khaawai Pedro iek i di ūjārr chirajim aajem, daau-gajār. Maig i chirumta i aig ūi āb bēejim aajem, phadnaan thumaam khunn pōrkha sim ag chog. ⁶⁷Mag ūirau Pedro ot khāai sim oobaicheewai i khäär eerpa wai dunū awia irig, —Pujā ichab Jesús Nazaretpierr düi nūrraajem khabahab ajim anum.

⁶⁸Ichig magbaawai i iek irua, —Mū khabam, mua khaugbam pua khaita jaau sim khai a chirajim anum.

Magwia warag dawag mawia puertdi daugajārm aar i oothēu chiirbaimamta, āthārrta kekerekee aadējim aajem. ⁶⁹Maimua deeu ūmaai chi ūirau ichdēu i oobaawai aig ōor thūnarr khunnag, —Chamug woun chadcha Jesús düi nūrraajerr khabahab ajim anum.

⁷⁰Mag, biek numiim gaaijā Pedroou irua magum Jesús khaugba chitum ajim anum. Mamū ag khur nūrpai awia deeu ūwaai aig narr khunnau, —Chadcha pūn ichab Jesús khaperau.

Pu Galileapierr khabahab ajim anum. Maguata pu iekha sim ūurwaijā pu iek gaai merak chukhu sīsīm khaphōbaadējim anum irig jūrram khunnau.

⁷¹Pari ichig mag nū paawai Pedro iek warag irua chi Jesús igwia, —Chadcha mua magum woun khaugab chitumta mūrag mag naab. Mū sēukha chirum khai, Ēwandamau mū gaai jua khūaba deēju aai simgui a chirajim anaabá.

⁷²Pedroou mag irua chan būurjā Jesús khaugba chitum a iekhabarm ee, deeu ūmaai chi āthārrta kekerekee ajim anaabá. Mag āthārr biek numí bīe dichdimaawaita Pedroou warre Jesuu ichig iekhamatarr khäär eyaa aadējim anum, “Āthārr biek numí bīeju nawe pua biek thārjup ōrag būurjā mū khaugba chitum a iekhaju” ichig Jesuu jaautarr. Ichig magtarr thumaa khäärju athaawaita warre ōkhäärjug machag aadēmua icha-raucha ō jāsehne bīe chirū ajim anaabá.

Jesús Pilato aar arrtarr

(Mt 27:1-2,11-14; Lc
23:1-5; Jn 18:28-38)

15 Maimua ag āspau edpherre thum chi thethemnaan ābam aig podpajieram aajem, khäärjug jūrwi Pilato aar paawai Jesús khaiabag waupiju jaau khaphū jawaag. Maig naajim aajem: phadnaan chi pōrkha nūm khūn, Moiseeu Ēwandam iek phā pūarr jawaag chi machnaan, judionaan eem jōoin chi thiernnaan maimua tagam khūn agjō chi Asamblea eem khūnpra thūnaajim aajem. Makhūnauta amach thumaam khūnau Jesús jua jūkhanaa Pilato aar arrjierram anaabá. ²Mag ich aar wai barbaimaawai Pilatoou ich Jesuug —¿Chadcha pūta judionaan Rei? a jēuejim anum.

Magbaawai Jesuu irig, —Pua khabá khaphū jaubapūim ajim anum.

³Mag warag chi phadnaan pörkha num khunnau ich khürcha iek pöm amachdëu jaaum aig sëukha iekhamatarr igwia ⁴deeu ümaai Pilatoou irig, —¿Khan jägwi pu iekhamaphamjö si? ajim anum. ¿Pua ürbahab, jürram khunnau puch khürcha puch khaibag waupi jaau num?

⁵Mamü parii Pilatoou ichig mag jëeu ahaukhamjä sii warag khüuu abaawai ich ödegpai, “Wounaan müg oohba chitum” ajim anum.

Warre Jesús thöopi jaautarr

(Mt 27:15-31; Lc

23:13-25; Jn 18:38–19:6)

⁶Pilatoou ag nawejã añopierr mag phiesta Pascua anum burrwai presonaa eem äb parhoobam chi phöbörpienau jëeubarm öbeerpäajeejim. ⁷Maagjerr aawai ich mag jaar woun äb Barrabás anumta deeu khun dëi cárcel deg preso sïejim, ichdëu gobierno dëi öor meeukhapiwia ag meeukhaa ee öor thöotarr gaaimua. ⁸Mag nemkhoodierr preso äb sii öbeerpäajerr aawai chi phöbörpien äbam aig biirdüwia ag na Pilatoou ichdëu aajerrjö preso äb öbeerpäimkhür irig jajaau aajeejim anum. ⁹Ichig magbaawaita Pilatoou amag, —¿Pärau judionaan Rey Jesuuta mürug öbeerpäipi nu? a jëeujim anaabá jürr amag.

¹⁰Irua mag Jesuuta öbeerpäim khösi sierran, phadnaan chi pörkha num khunnau sii amachdëu Jesuu nem wau nurrarrjö pöd nem waubam gaaimua iekkhör wau num iekhauta mag i pur dee wai num khaphu sierr aawaita mag iekhajim aajem. ¹¹¡Ih! Mamü Pilatoou mag iekhabaawai chará chi phadnaan pörkha num khunnau sii warag öor wawikha thunnujim anum, thumaam khunnau äba Barrabaata sii ich jäg weepäipi jajaau amkhür.

¹²Mag Barrabaata sii öbeerpäipim khöchkha num ürbawai deeu Pilatoou, —¿Mag judionaan Rey anum dëi mua jägajuma? ajim anum.

¹³Magbaawai warag serereukhamua Jesús warre pakuls gaaita meerphëpi jajaau aajeejim anaabá.

¹⁴Magbaa jürr Pilatoou amag, —¿Pari khan nemta irua khaigba waujima ajim anum, pärau mag warre i thöopi jaau num?

Mamü irua magbaawai chará warag ich mag pakuls gaaita meerphëpi jajaau aajeejim anum. ¹⁵Mag warag serereukhamjä puaba aawai, öor pöm mag thunum jürr ich dëita meeukham ugua, chadcha am ipierr Barrabaata weepäipi jaaujim anaabá. Maimua chi Jesús jürr wupi jaaunaa pakuls gai meerphëpüimkhür warre amach jua ee deepüijim aajem.

¹⁶Magbaawai chi soldaunau Pilato sïejem ag di üjarr chi Jesús warrwia soldaun thum äbam aig thürkha aujieram aajem. ¹⁷Mag warnaa, irig khajüa khichphë khür jüapinaa, ich agjö miu dën wërjüch phuurthu waunaa, pör gai pörsirkha jüapipüijieram aajem. ¹⁸Mag jüapipüinaa juau ogthom chi soldaunaupai i wau iekhamamua, —¿Jägpai chirú judionaan Rey? aajeejim anum.

¹⁹Mag wai numua i pörchajä paau wunaa, khürchajä ichöou thunaa, sii i wau num iekhau i khürpheejä kanieu phöbkhakha aajeejim anum, amach rey anumua. ²⁰Mag i dau aphuu wau wai nuu awia, amachdëu irig khajüa khichphë khür jüapitarr deeu eer auwia, ich khajüa chaardamta deeu jüapipüinaa, pakuls gai meerphëpäain athaadëjieram aajem.

Jesús pakuls gai meerphëpütarr

(Mt 27:32-44; Lc 23:26-43; Jn 19:17-27)

²¹Mag Jesús pakuls gai meerphëpäain arrum ee, am khürphee

woun äb Simón anum ich phidag eemua ich diig urajim aajem. Mag woun Cirenepierr ajim aajem, Alejandro düi Rufo anum am aai. Chi soldaunau mag Simón oobaawai jürrajués irigta Jesuu pakuls arrmaa atarr arrijierram aajem.

²²Mag ërëu phöbaadëwi buchagdam Gólgota anumug arrijierram aajem. Maach meüan mag Gólgota anumun Pörpá Durrsi a simüu. ²³Maig Jesuug vino mirra ee waaurëu sim döpiju ëkhajieram anaabá, khapar aadëmua gaai machag thunum äwatamkhiir. Mamü Jesuu büürjä döbajim aajem. ²⁴Mag dee numjä döba abaawai ich mag pakuls gaai meerphëpüijieram anaabá. Mag meerphëpüiwiä, khaifuta i khajüa wai sīsiju khai awi, chi soldaunau i khajüa jüajerr ür phatkhon bar jemkha numua amachpierr agdaujö gan aumajieram aajem.

²⁵Mag amau i pakuls gaai meerphëpäiwai ya edaupherr garm las nueve thünaajim aajem. ²⁶Mag i meerphë wai narr pakuls gaai i pör ür ëspädu phä sïejim anaabá. Mamü mag nem khaigbam wautarr jaaju chukhu arr aawai sïi “Judionan Rey” a phä sïejim. ²⁷Mag i meerphëbapüim düi ichab agjö nem jigkhaajem khüun numí amach khikhietdö i bigauu pakuls gaai meerphëgkhapüijieram aajem: äb i juachaar gar, maagwai äbakhai i juawë gar. [²⁸Mag num aiguin warrgarwe Ëwandam i jaamienau phä puarr gaai, “Chi khaigbam khüun järr wai naaju” a iekhatarrjä thum chadcha ag eyaata öbër sim.]

²⁹Mag i pakuls gaai meerphë wai num aig dich num khüunaujä i wau num iekhou irig eerpanaa, üiphüurphüurnaä, “Wa jägum khabá, puan mag Aai i jëujem dijä thum pogueupüinaa deeu khäai thärjuppaam ee ëu dunnüuju aajerrta, ³⁰jäg pua wir aig puchpai peerdu auwia

jäg pakuls gaaimua eeg uurbabáma” aajëjim anum, dich num khüunau.

³¹Sïi dich num khüunaujä irig mag iekha ërëu dich thünaawai ich agjö phadnaan chi pörnaanaujä Moiseeu Ëwandam iek phä puarr jawaag chi machnaan düimua amach ee wir aigpai, “Bigaaum khüunan peerdu autarrta jürr wir aig ichpai chan pöd peerdu auba sim” a iekha naajim anaabá, i wauuawai. ³²Magnaä ichigcha iekhamamua, —Israelam Rey, çpuch khabá öor peerdu aumkhiir Ëwandamau püitarr? Magan pakuls gaaimua eeg uurbabaad anaajim aajem. Pu chadcha maar dakhüir eeg uurbamun, maach daüacha oobaawai marau pu iek ükhaju anaajim anum irig.

Ich düicha mag äba öor numí agjö pakuls gaai narr khüunaujä irig iek khaigba iekha naajim aajem.

Jesús meetarr

(Mt 27:45-56; Lc 23:44-49; Jn 19:28-30)

³³Ich mag ed edausie thunum ee dëgölp edau khübaadëm abarmun sïi warre edaramjöta jöisijim anaabá. Mag khü thunuu awia edau phüüibaajër las tres naata deeu edau aardübaadëjim aajem. ³⁴Ich mag edau khübaadëm ee Jesuu thet äa a khitawia, “Eloi, Eloi, çlema sabactani?” ajim anum. Mag sim aig maach meüan: “Aay Ëwandam, çkhantheeta pua mü müg dau aphüü chirumjä mürug oobamjöo aadëma?” a simüu. ³⁵Magbaawai aig öor narr khüunau Jesuu mag iekhabarm ürbaawai jürr amach khapeenag, —Keena, päadë ürbat. Maguan warrgarm Ëwandam i jaamie Elías khararrta ich aig thür simwai ajierram aajem.

³⁶Magbaawai äbmua khaphigbaadëwia, putjö üüpphë khitum gaai vino adchuchüu simta dorrdünaa aibëewi, pa gaai büurnaä, i i aig üa aujim aajem, ag gaaim bereu dömkhiir.

Magnaa ichdēupai warm khūnag, —Jāgnaan chad idēu sīi ootarraugui ajim anum, daau chadcha Eliaau bēewi i eeg jiirbapūichēju.

³⁷ Pari mag num ee deeu Jesuu thet āa a khitawia warre chaaupabaadējim anaabá. ³⁸ Magbarm bürre íchab Aai i jēuejem deg ierr dijā garcha put nem parrg sim ēu wējorrta sīi ūgthaamua eeg surr abarmun warre járrcha thoophem numí jījirar jōisijim anum. ³⁹ Mag Jesús āa awia meebaadēm oobaawai chi sol-daaun am capitán chi Jesús jiir wējōm khīirphee oo dunnarrau, —Chadchata jā-gan mug wounan Ēwandam Iewaaugui ajim anaabá.

⁴⁰ Maig íchab ūinjá naajim aajem. Makhūn ūinai sīi warppaimua eerpa durruu ajim anum. Chi maig narr khūn, María Magdalena ajim aajem, āb agjō María a thūr sierrpa. Mag María Santiago ād anaa íchab José ād ajim aajem. Maig deeu ūi Salomé anumjá dūi sīejim aajem. ⁴¹ Ich makhūn ūinai i Galilea ee nūrraawaijā i dūi wēnūrrūmua irua nemdam iigwajjā thumaa irig au dedee aajeejim aajem. Maagjerr aawai Jerusalenagjā i dūi bēewia dūi aig naajim anaabá. Pari makhūn appaijā khaba, mag tag ūin khapan am dūi bēetarr khūnjā íchab aig naajim aajem.

Jesús aukhértarr

(Mt 27:57-61; Lc 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁴² Amau mag i dau aphū wai khēu-maa arran sīi nem thum khīir khaug sīiujem ed ajim, jua ūi kheeujem noram. ⁴³ Mag ya kheeraa aadēm ee, woun āb judionaan Asamblea eem José Arimateapierr majim aajem, Pilato aar. Mag woun íchab chi thethem ajim anaabá. Mag wounaujā íchab Ēwandamau maach peerdu aumkhīir pūiju jaaugjerr bēēju anumta nūajeejim aajem. Ich mag wounauta Pilato aar mawia ⁴⁴ irig jēeuwimajim aajem, chi meem-

dam arrwi aukhēraan maag. Mag Jesús meebaadēm a ūrbaawai Pilato warre jūgderraa aadējim anum, irua khīir-juawain Jesús meeba agtha iiu sīeju aai simta mag meebaadēm a ūrbaawai. Mag-baa Pilatoou chi capitán mag dūi meer-phē num aar sierrjā thūrpūijim aajem, magug khap jēeu oog. ⁴⁵ Maimua chi capitán bēewia chadcha meebaadēm a jaaubaawai Pilatoou Joseeg armkhīir jaaujim aajem. ⁴⁶ Magbaawai Joseeu dīesdam pēr auwia, mawia, mag Jesús chi meendam pakuls gaaim eeg jiir au-naa agua ajapha purēupūijim aajem. Magnaa ag nawe jēbdi durrbū khōpag ee chi khōrm sierr ee aukhērwia chi jēbdi i ee ajapha mok pōr pōm simua joothū pūajim aajem. ⁴⁷ Mag chi binaandam jēbdeg aukhērbarm ūin numiim khūnau warppaimua oo naajim aajem. Makhūn ūin āb María Magdalena ajim anum, maimua ābkhai José ād agjō María a thūurjerr ajim aajem.

Jesús iiu phiidutarr

(Mt 28:1-10; Lc 24:1-12; Jn 20:1-10)

16 Mag thumaam khūn jua ūi kheeujem ed khēubaadeewai María Magdalena, ābakhai María Santiago ād maimua Salomé dūi amach thārjupam khūnau jūgdee pērka siujierram aajem, agua Jesús kha phuraan maag. ² Maimua ag noram domighed āspa ēbaadeewai edaupherre ōor mor dawaa aadēm ee, i aukhértarr jēbdi aar oon wētjierram aajem, mag jūgdeeu i kha phuraag. ³ Mag wētwi amach appai khud ee, —Keena ŷkhaíuta chi jēbdi ūrum mok maachig chawag purēu deeujuuta mug wētúma? a iyū wēnūrrajim aajem.

⁴ Mamū mag iyū wētmanua bari-manaa ooimaawai, chi jēbdi i ee mok pōr pōm simua joothū sierr jūrr chawag purēupūi thunum oimajieram anaabá. ⁵ Magbaawai warag ierr dubwi ooimaa,

woun äb ewanaa khitumta sîi khajüa bäpphä khajüa bü etherr jüa simta mag jëbdeg juachaar gar jup oo sim oomajieram aajem. Amachdëu mag oobaawai warre jãphierr phöbaadëjim aajem. ⁶Mag ñin jãphierr phöbaadëm oowi chi woun khajüa bäpphä jüa sierrau mag, —Oob jãphierrmiet ajim anum. Mua khaphu chirum, pärau Jesús Nazaretpierr ar pakuls gaai meerphë thöotarrta jur wënrüm. Pari i muig khaba siebahab ajim anum, ya iiu phiidüwi petarr aawai. Pädë oobat i aukhërtarr ee sîi khäidu parii singui ajim anum. ⁷Maimua amag, Èrëubaadëwi i khapeen tagam khunnagjä jaaui Pedroogjä jaaubät ajim anum: “Ichin ya päar nawe Galileaag petam. Nau jamta i oomaju” a jaaubät ajim anum, ichdëu amachigcha ag nawe jaaütarrjö.

⁸Amachig magbaawai jãphierr num iekhau bü duui durrumta eerpamjö dawag öberdütkhawi khaphig phöbaadëjim aajem. Maimua chi Jesús khapeen aar bardütkhaimaawajä, agtha jãphierr narr aawai, büürjä iwiir äbam khunnagjä jaaubajieram aajem.

Jesuu María Magdalenaag ich oopitarr

(Jn 20:11-18)

⁹Maimua mag domighed äspau Jesús iiu phiidüwia María Magdalenaagta nacha ich oopijim aajem, i aig öberchëwia. Ich mag ñi mor eem ajim aajem, ag nawe ich Jesuu mepeen khaigbam khun siete dau daau jurkhüipüitarr. ¹⁰Ichdëu mag oobaawai chi Jesús düi wënrüraajerr khun gaai machgau bïe durrum aar mawia amag jaauwimajim anaabá. ¹¹Mamu mag amachig ich daüacha Jesús iiu phiidüwi nem moná nrüm oojim a jajaaukhamjä i iek ükhabajieram aajem.

Jesús öor numi khud ee wëtmarr khun aig öberchëttarr

(Lc 24:13-35)

¹²Magtarr khur deeu üwaa deem khüir theгнаa ich khapeen numi phöbör eemua khud ma sim ee wëtmarr khunnagjä ich oopijim aajem. ¹³Mag amachig ich oopibaawai makhunnaujä agjö deeu ewag wëtwi ich agjö chi i düücha ogdüba wënrüraajerr khunnag jaauwimajieram aajem. Pari makhun iekjä büürjä ükhabajim anaabá.

Jesuu ich khapeen once narr aig bëewia ich oopitarr

(Mt 28:16-20; Lc 24:36-49; Jn 20:19-23)

¹⁴Maimua äbmiecharam gaai paawai Jesuu ich khapeen once äbam aig thach khö narr aig bëewia ich oopijim aajem. Maimua iyüumamua amag meerrau süjim anaabá. Mag meerrau sütarran, maan ich iiu phiidüwi nrüm ootarr khunau jaau numjä amach jüg thegau büürjä ükhaba arr gaaimuata mag meerrau süjim aajem. ¹⁵Maimua ich Jesuu magjim anum amag:

—Jäimua èrëu phöbaadëwi Èwandamau öor peerdu aajem iekta durpierram magwe thumaam khunnag jaaupetat ajim anum. ¹⁶Chi mu iek ükhawi ich pör choopi sim khü ü peerdüju. Mamu chi mu iek jaau num ür simjä ükhaba sim chan Èwandamau i peerdu auba warag i isepüijugui ajim anum. ¹⁷Chi mu iek thäraucha ükha num khunau muchdëu aajerrjö, mua much juapá deebarmua öor mor eem mepeerjä öberperpi jaaubaawai chadcha dau daau öberpüimajugui ajim anum. Magnaa ichab deem meu ich meu khabamta ag nawe iekhaajerrjö iekhaju. ¹⁸Nemkhör benen paraam gaai juau pürbaawai khaakhiinjä büürjä chig abaju. Öor thöojem pakhër khäijä örau döpipüiwijä büürjä chig abaju;

mag n̄m d̄i īchab ōor mor masim kh̄n̄n kōit Ēwandamag j̄eunaa am gaai juadamau p̄rbarmuapai monaaup̄i-maju a jaaujim aajem. Mua p̄rag mag nem waupi chir̄m̄n, mag p̄achd̄eu wau n̄m gaaimua ōrauj̄ā m̄ iekta p̄rau jaau n̄m khap amkh̄raugui ajim aajem.

Jesús ūgthar matarr

(Lc 24:50-53)

¹⁹ Jesuu ich b̄u ogd̄uba aajerr kh̄n̄nag mag jaau aaipabaadeewai ich Ēwandamaucha maach P̄or Jesús ich aar au-

jim anaabá, ūgthar. Mag Jesús ūgthar pabaimaawai warre ich Ēwandam bi-gaau i juachaar garta jupimajim aajem, ag nawe ichd̄eu amag jaaujer-rj̄o. ²⁰ Magbaawai i khapeenau w̄t̄wi chadcha amachig jaautarrj̄o durrier-ram magwe maach peerduajem iek ōrag jaau w̄n̄urrajim aajem. Mag amau jaau w̄n̄urrumpierr īchab ich Jesuu am juag oojeejim anaabá, ag na ōrau ooba aajem nempa amag waupi sim gaaimua. Maḡm gaaimuata ōrau chadcha khaph̄u aajeejim aajem, amau i iekta jaau n̄m.]

SAN LUCAS

*Maach peerdu aajem Jesucristo
igwia jöoi Lucaau phã pñatarr*

Chi phätarr. Møg maach peerduajem iek Jesuu jaauthurtarr jöoi Lucaaута phäjim aajem. Ich Lucas médico ajim aajem (Col. 4:14); iruajä ichab ichdëu ooba arrta jaau sim. I iek irua phäju nawejä örau phäajeejim aajem mag maach peerduajem iek Jesuu jaau nurrarr. Mamu sïi parhoob phämaaugau khiebi i thaabatarr nawe khogreu jürma-mua i thöotarr aarcha khaphu aadeeta irua phäbaadëjim anaabá (1:1-4).

Chijä khüun atheeta phäji. Doctor Lucas chan warm khüunjö judío khabajim; iin maachjö sïi parhoobam ajim. Magua irua møg phätarrjä judionaan athee khaba, ich meeun griegonaan atheeta phäjim: jäga judionaan khaba awiajä Êwandamau thumaam khüunta peerdu auju aai si; jäga dau aphuu khithëe awiajä üu mag Êwandamau öor peerdu aajem anum iek ürju aai nu; maimua jäga dau khisum khüunau, bü wëdu wëdum khüunau, phieua maadëu mor igmapham khüunau, kach khisum khüunau, ajapcharan ich Êwandamau khösi simjö thumaam khüunauta ürwi ükhaju aai num a khap amkhürta phäjim (7:22).

Khan jawaag ajï. Mag Cristo bëewi judío khabam khüunpata juraan bëetarr aawai aata chadcha ürcha Lucaau igkha sim. Maguata Mateoou Juan düimua Jesús sïi ürcha judionaan atheeta bëejim anum ee, Lucaau oowai judionaan khabam khüun peerdu awaagpata Jesús bëejim. Ajapcharan maach thumaam khüun peerdu aum khöchgau bëetarr khap amkhürta irua møg libro phäjim. Maguata oowai, chadcha parhoobam khüun düi irua nem wau-

matarrta dawaa oopi sim, judionaan khabam düipa (4:18,22-27,43; 5:29-32; 7:1-17,34-50; 8:27-39; 10:25-37; 14:12-24; 15:1-32; 17:11-19; 20:9-18; 24:47).

Salud

1 Teófilo, khapeer wüjüu: Møg ésap gaai murua purug jawaagpam Jesuu örag iekhamatarr düi irua nem waumatarrpa äba. Pua khaphu sim, jürram khüunau ich møg iekpai phä ëkha num warrpem irua nem waubaaderr aarmua irua nem jaumatarrpa. Maadëu khaphu num, magum thum chadcha ajim. Maagwai örauajä thum ich ag iekpai maach ee khakhapdö wëjöm, ²ar warrcha irua nem waubaaderr amach dauacha ootarrta örag jaaujerr khüunau maachigjä jaautarrjö. ³Maguata muajä ichab phäju khüurjubaadëjim, pu athee. Mamu møg phäju nawe, sïi año khapan i düi äba wënrarraajerr khüun düi khaar aarmua khiebi ö num aar studie chiruu awia ista purug phä deepüi chirum jöoi Teófilo. ⁴Møg murua purug phä deepüi chirumun, puchdëu thürbaawai Jesús igwia örau jaau num pua ürjemun chadcharam iekhau a khap amkhürau.

Juan thaabaju jaautarr

⁵Murua purug jaaum ig chirumun mugau:

Erodes Judea durr reikha sim jaar ichab siejim aajem phad Zacarías a thür sim, judionaan eem. Mag Zacarías warrgar phad Abías khakhitarr düi äba phadnaan phidkhaajerr khüun chaain ewagam khüun den arr aawai ichab Abianaan ajim aajem. Chi Zacarías uu Elizabeth a thür siejim aajem. Majä ichab warrgar phad Aarón a thürjerr ag chaain ewagam khüun kha ajim anaabá. ⁶Ich mag jöoi Zacarías anum ich uu düi Êwandam dakhüir ajapha wënrarraajeejim aajem, i ipierraa. Mag gaaimua äb-

muajã am ëugar iek chigaapai iekhaba aajeejim anum. ⁷Mamũ mag wënur-rumjã chi wui büürjã chaai ooba khitarr aawai chaai äbjã chukhu naajim aajem. Mag chaajã chukhu numta ya amach numwe jöoiraa khithëe ajim anum.

⁸⁻⁹Mag num ee jürr Abianaanta Êwandamag jëeujem deg phidkhaju seman arr aawai mag jöoi Zacarías anumta ag deg phidkha siejim aajem, ich khapeen ich düi äba phidkhaajerr khunpa, warm khunaujã semanpierr ich mag phidkha diichjerrjõ. Mamũ mag phadnaan kha-pan thunaajerr aawai ed ëepierr äb jur awia Êwandam atheem incienso phaan duubjeejim anum. Amach warragarwejã ich maagjerr aawai mag edjã mag numua jöoi Zacarías thürta öbërrjim aajem, mag incienso phaag. ¹⁰Mag ich thürta öbërtarr aawai ierr Êwandamag incienso phaaajem ag nasãd wau khërum aar simich, daaugajär amach biirduajem aigpaita sii oor pöm Êwandamag jëeu khodthunaajim aajem. ¹¹Mag í agtha ierr Êwandamag jëeu sim ee, Êwandam chogta ügtharmua bëewia i khüir-pee dunuubaichëjim anum, chi incienso phaajem ag nasãd wau sim bigaau juachaar gar. ¹²Zacariaau mag oo athaawai khüir ëu awia warag jöoi kha duuibaadëjim aajem, jãphierr num iekhou. ¹³Mamũ magbaawai chi Êwandam chogau irig, —Zacarías, oob jãphierram ajim anum. Pua Êwandamag jëeu chituu aajerr ista irua pu iek ükhabarm: Pu wui Elizabed bi ee pawia purug chaai oo deejugui ajim anum. Mag chaai thaaba khërsiewai pua i thürdam Juan a thürjugui ajim anum. ¹⁴Magbaawain chadau pu onee chirsiju. Mag num düi ichab oor pöm onee ajurau, i thaababarm abarm amachdëu ür athaawai. ¹⁵Mag chaairau bi eewe Êwandam Akhaar ich gaai phës wai khitajugui ajim anum. Mag chaairau ich erraawe vinojã döba, ni nag deum

khüir awia khäijã büürjã ich i ee auba ich mag khitajugui ajim anum. ¹⁶Mag chaai jöoipawia Êwandam iek jaaubaadeewaita israelnaan khapaana äsie amach mor khüirjuwia deeu eeu-pemjõ maach Pör Êwandam iek ükha-jurau, warrgar amach jöoinau ükhaajerrjõ a jaumajim aajem. ¹⁷I gaaimuata oor ee Êwandamau ich jua theeg oopi-jugui ajim anum, warrgar ich i jaumie Elías khakhitarr düi aajerrjõ. Irua Êwandam i jaau nurrum ürwia, jöoin amach chaai düi khajap khaba wënurraajerr khunjã khöinaa wënurranaa ichab i iek ürmapha aajerr khunaujã amach jöoin warrgarm khun denjõ i ipierraaaju, maagwai Êwandamau mag am Pörkhaju päaiwaijã amach thäraucha khösi i iek ürmkhüir a jaauchëjim aajem chi Êwandam chogau.

¹⁸Magbaawai jöoi Zacariaau, —Mamũ çjãga magbarju? ajim anum, chi Êwandam chogag. Ya mug mu jöoiraa chirum, maimua mu wuijã ichab üanaa khitumta çjãga mag chaai oobarju? ajim anum.

¹⁹Magbaa jürr chi Êwandam chogau irig, —Zacarías, mun Gabriel a thür-jemgui ajim anum. Muchta Êwandam garcha i bükhurr phidkhaajem. Ichdëu mu püiwiata pu aig mu bëejingui ajim anum, cha muchdëu iek jaau chirum jawaan. ²⁰Mamũ mug murua puchig jaau chirum puchdëu ükhaba abarm gaaimua, pu meu meraa chirsijugui ajim anum, büürjã iekhaba. Maimua ya chi chaai atham edta deeu pu iek eerdujugui ajim anum. Murua purug mag jaau chirumun, chadcha thum muchdëu cha jaau chirumjööaju a jaumajim aajem, chi Êwandam chog ügtharmua bëetarrau.

²¹Magumich daaugajär oor pöm Êwandamag jëeuwai pos thunnarr khunau i nu numua jürr amach khapeenag, —Keena, çjãga abarmta

mug jöoi Zacarías jäg da öbërchëbáma? anaajim anaabá.

²² Mamu mag num ee öbërcheewaijã pöd örag iekhaba, iekham ig numjä sïi juaupaita jajaau aajeejim anum, pöd iek öbërba aawai. Magbarm aigta khaugaa aphöbaadëjim anaabá, Ëwandamau khãijã dau daau irig iekhachëwiata mag sïsim.

Maigmua atag ich mag jöoi meu meraa khërsijim anaabá. ²³ Maimua ich phidkha sierr seman thum öbër ëebaadeewai ich diig petajim aajem. ²⁴ Maimua mag chi Ëwandam chogau jaauthurtarr khur chadcha jöpcha Elizabed bi eepajim anaabá. Mag ich jöorbaadeewai dawagjä öbërba, cinco meses sïi degpai sïejim anum. ²⁵ Mag degpai simua, “Maach pör Ëwandamauta mun eeg oobarmgui” aajeejim anum. “Chaaï chukhu aawai öor ee khïir naa urraajerrjä tag mu chigag chukhu urraju. Üucha jägbarm Ëwandamau” aajeejim anum.

Jesús thaabaju jaautarr

²⁶ Magtarr khur seis meses dichwia num ee, Ëwandamau ügtharmua deeu ich chog Gabriel püijim aajem, jürr Galilea durr phöbördam Nazaret a thür sim ee daupeer öor meraa khitum María a thür sierr aar. ²⁷ Mag daupeer woun äb José anum düi jua puraag ya iek deewi sïejim aajem. Mamu mag iek deewi numjä José büürjä agtha María düi khapes aba naajim aajem. Chi José anum warrgar rey David khakhitarr ag chaain ewagam khun den ajim aajem. ²⁸ Mag ich chogbapãaiwai chi Ëwandam chog bëewi chi daupeer sim aar dubwia irig, —Jägpai u María? Onee abá aichëjim anum. [Ëwandamau nem ajapha aag un khapan thunum ee püta jur atham.] María, chadcha Ëwandam maach Pörou püta eeg oobarmgui ajim anum irig.

²⁹ Mag ürbaawai khïirju sïi awia ich ödegpai “Jägwia irua munug mag iekhabaichë?” ajim anum. ³⁰ Magbaawai chi Ëwandam chogau, —Oob khïirjum, püta Ëwandamau üu eeg oobarbahab ajim anum. ³¹ Pua chaai emkhooidam paarpaju. Mag chaai Jesús a thürbá ajim anum. ³² Ichta thumaam khun khãai ünucha sierraju, maimua ichpai Cha Ügthaa Phuu Num ag Iewaa a thürjugui ajim anum. Maagwai maach Pör Ëwandamau irigta israelnaan thumaam khun Reikhapiju, warrgar päach jöoin David khararrag khapitarrjõ. ³³ Mag ichta thumaam khun Pörkhabaadëm aigmua atag i jua theeg büürjä öba, ich mag sierraju a jaaujim aajem.

³⁴ Magbaawai Mariaau chi Ëwandam chogag, —Mamu mug agtha mu öor meraa jaaijã chukhu umta, jãga magbarjuma? ajim anum.

³⁵ Magbaawai chi Ëwandam chogau magjim anum:

—Jãan ich Cha Ügthaa Phuu Num ag Akhaar pu gaai sieicheewaita pu jöorjugui ajim anum, ich iiu aawai. Mag gaaimua mug chaai pua oobarm büürjä khaibag chukhu auwia ich mag khitaju. Ich Ëwandamauta ich iiu pu bi ee papi sim den aawai i thür Ëwandam Iewaa a thürjugui a jaaujim aajem. ³⁶ Maimua warag irig, Püde ürbá ajim anum, pu naamhuan Elizabed unaa khitab mamu, iruajã chaai emkhooi paarpajugui ajim anum ichab. Örau pöd irua chaai oobaju aajerrjä ya seis meses simgui ajim anum, bi ee patarr. ³⁷ Ëwandam athee chan büürjä phithurm nem chukhumgui ajim anum.

³⁸ Magbaa Mariaau magjim anum:

—Mun Ëwandamau nem jawaata ür umgui ajim anum, ichdeu nem jaubarmpierr aag. Mag khai magan Ëwandamau cha pua jaau simjõ aju aai sim mu düi ajim anum.

Mag jaau puawia chi Ēwandam chog deeu ūgthar petajim aajem.

Mariaau Elizabed oon matarr

³⁹ Mag Ēwandam chogau ichig iek jaauthurtarr khur khāai khapancha khaba n̄m ee, Mariaau ich naamhūan Elizabed oon majim aajem Judea durr, durr dapag ee phōbōrdam khēr̄um ee.

⁴⁰ Mag petawia, jōoi Zacarías di aar barwia, ich naamhūanag, —¿Jāgpai ū Elizabed? aimajim an̄m.

⁴¹ Mag Mariaau ichig iekhabaichēm ūrbaawai warre ūan Elizabed bi eem chaaita pogogor khabaadējim anaabá. Magbarm dūi ich ūan Elizabed gaaijā Ēwandam Akhaar phēs aicheewai onegau Mariaag, ⁴²—Kadam, puchta āba chadcha ūin khapan th̄n̄um ee Ēwandamau ūhucha abarm; maimua p̄ chaaijā ūucha khitajugui ajim an̄m, ōor ee Ēwandam na. ⁴³ Khanii m̄g m̄ aph̄u ūrr̄umua mua khap ūajī p̄ maach P̄r ādkha simua m̄ch oon bēeju. Ūu p̄ bēejingui ajim an̄m María. ⁴⁴ Jāguata p̄ iekhabaichēm m̄chdēu ūr atham dūi, m̄ chaai agtha bi ee khēr̄umuajā khaug athaawai, th̄gd̄ud̄u khabaadējimgui ajim anaabá, onegau. ⁴⁵ María, Ēwandam chogau p̄chig jaauchētarr iek p̄chdēu ūkhatarr gaaimua chadcha p̄nta onee ūrr̄aju. Maach P̄r Ēwandamau ich chog dūi p̄r̄ug jaaup̄itarr iekhan thum ichdēu jaautarrjōo chadcha ōbēbērgmajugui ajim an̄m.

⁴⁶ Magbaawai Mariaau Ēwandamag jēumamua magjim aajem:

“Ēwandam, puchta āba maar P̄r aawai m̄ch thārauchata p̄r̄ug ūu ajim a ūm.

⁴⁷ M̄ thāar onee ūm Ēwandam, puch maar peerduajemuata m̄ch dūi m̄gbarm gaaimua.

⁴⁸ Chadcha puan m̄ dūi p̄chdēu ampierr aju aai sim.

Ōrau oowai s̄i m̄g maadēu nem igab ūrr̄umta pua m̄ jur atham.

Pua m̄ dūi m̄gbarm gaaimua ĩsmua atag ich mag ōrau m̄ igwia, ‘¡Maag-wai jāg ūi onee khaba ūabá!’ ajurau.

⁴⁹ P̄chdēupaita chadcha maar thum wai d̄n̄m.

P̄chdēu m̄ dūi m̄gbarm gaaimua ōrau p̄ jua theeg khaph̄ ūisiju.

⁵⁰ M̄g atagjā ar puch ipierraam kh̄n̄n ich jāg pua am dau ee aug khaug paraa chitaju.

⁵¹ P̄ jua theegjōm kh̄n̄n chan m̄g jēb gaai ooba aajem.

Wir aig amach thōo aajerr kh̄n̄njā ya p̄ jua eegar paaukhabaadēm.

⁵² M̄g jēb gaai chi thethem thethem aajem kh̄n̄njā iek theeg chukhu isegkh̄iwiwia j̄rr̄ aph̄u maadēu ig-bajōjōo khithēm kh̄n̄nta pua p̄r phiriup̄iimaajem.

⁵³ Aph̄u jādaúa durrumjō khithēm kh̄n̄naujā p̄r̄ug jēuawai pua amachdēu nem ig n̄m thum deejem.

Mam̄ riknaan, j̄rr̄ pua dau aug ee p̄ai-jem, puch igba n̄m kōit.

⁵⁴ Ēwandam, pua nawe puch iekhatarr kh̄ir akhooba,

chadcha ĩsta puch chognaan israelnaan ūu eeg oogpam, p̄chdēu warrgarwe maar jōoinag jaaujerrjō.

⁵⁵ Nacha jōoi Abranag jaauwai, i chaain ewagam kh̄n̄n eem āb thaababarmuata maar peerdu aju atarr aawai, ĩs ewag nassi pawiaata chadcha ich mag abarm.”

Maga ajim aajem Mariaau Ēwandamag jēumamua i thō iekhatarr.

⁵⁶ Mag María ich naamhūan Elizabed oon mawia i di aig ed thārjupjō s̄ejim aajem. Mag s̄i awiata deeu ich diig petajim aajem.

Juan chi òor pör choomie thaabatarr

⁵⁷ Mag María i aig siewia petarr khur ya ich auju ed aadeewai ùan Elizabedau chaai chi emkhoodam oojim aajem. ⁵⁸ Mag Êwandamau ùu i eeg oowia jöörpitarrr chaai atham a ùrbaawai am düi di dakha naajerr khunnau chi Elizabed khodnaan düimua am aig bëewia irig, “Ûuta Êwandamau pü chaai oopibarm; pü chaai gaaimua maarjä onee numgui” aajeejim anum, jürr bëe thunum khunnau.

⁵⁹ Maimua mag autarr ocho días aadëm ee, deeu chi Elizabed aig i khapkhunn düi i khodnaanpa bëe thunuisierram aajem, chi chaai mehëudam phuurbichpüi num oon. Mag bëewi chadcha phuurbichpüijim aajem. Mamü chi chaai thür chi dënnaanau agtha jauba narr aawai bigaam khunnau chi chaaidamjä ich aai gaaita Zacarías a thürm ig naajim anaabá. ⁶⁰ Mamü magbaawai chi ädau, —Ûü, i thür chan mag khabam. Mü chaairan Juan ata thürjugui ajim anum.

⁶¹ Magbaawai amachdëu jürr irig, —¿Khan jägwia pua i mag thürm ig u? Päär ee äbjä mag thür chukhu siebahab ajieram anum, mag gaai i thüraag.

⁶² Magbaawai jürr chi ayag, —¿Pü chaai khan a thür nü? a jëeuierram aajem.

Mamü mag jöoi meu meraa khitumta kachpa khî thunarr aawai, jürram khunnau mag parhooba juau jajaaukhamua ichig jëeu num khaug athaawai, ⁶³ jürr ich garmua tabaldam jëeuwia, ag gaai “Iin Juan ata thürju” a phānaa, amag oopijim anaabá. Mag oopibaawai thum aig thunarr khunnau amach ödegpai, “¿Khan ajaug gaaimuata äba mag gaaita chaai thürm ig numa?” ajieram anum. ⁶⁴ Mamü mag phānaa irua oopibarm düicha ichab ich jöoi Zacarías iek eerdu

sīsijim anaabá. Magbaawai Êwandamag jëeumamua magjim anum:

—Ûuhcha jäg püchdëu jaautarrjöo abarm, Êwandam. Mü ùan chaai thaabaawaita pua mü iek eerdupiju atarr aawai ya chadcha deeu mü iek eerdu chirsim. Ìsin chadau müch meukhudamaucha pürug üu ajim a chirum Êwandam ajim anum.

⁶⁵⁻⁶⁶ Mag oobaawai thum aig narr khunnau, “Jaan ich iuta jägpibarm” a khürju nuisijierram anaabá. Maimua ërëu phöbaadëwia amach wënrumpierr amachdëu oomatarr thum ich mag jajawag wëtmarr aawai Judea durr ee didam ääbdö khëkhëdum eem khunnaua khakhapdö ich mag sîi bîi jöisijim aajem. Mamü mag chi jaau wënrurum khunnau iek ürmam khunnau thumaa khürjuwia amach wir aigpai, “Mag chaaidam müg atag jöoipabaadeewai, ¿jägata khitajuuta mag jaau numa, bürüü khitwe mag num?” aajeejim anum.

Mag, ich Êwandamau bürüüwe ich khöchagpierr bäaupüijim anaabá.

⁶⁷ Ich ag ed agtarr khur nüpai awia jöoi Zacarías gaai Êwandam Akhaar phës aicheewai Êwandam i jaaujem khunnau dënjö iekhamamua María chaai igwia magjim anum:

⁶⁸ “Êwandam, üuhcha pua püch chaain eeg oowia ìsin chad maar peerdu awaagpam.

Magua maar onee numgui ajim anum.

⁶⁹ Warrgar pü chog David khakhitarr ag chaain ewagam khunnau eemta pua chi jua thierr maar athee püibapüim, maar peerdu aumkhür, ⁷⁰ ich warrgarwe püch i jaaumienau örag jaaujerrjö.

⁷¹ Amau jaauwai mag ‘Püchdëu püibar-muata maar peerdu auju’ aajeejim, ‘thum maach oomapha aajem khunnau jua eemua, maimua ichab chi dajäumie maach khügurwia pekau ee bur-

rpieg ēkha sierraajem jua eemuajā agjō.’

Maagjerr īsta ūu ag ed pabaichēmguī” ajim anum.

⁷²“Ēwandam, puchdēu maar jōoin israelnāan dūi iek deetarr būurjā khīir akhooba, ūu pua maar dau ee aug khaugbarm.

⁷³Mag iek deetarr ed pua puch iuucha jōoi Abranag jaauwai, pua maar peerdu auju ajim, ⁷⁴maach oomapham khūun ōgkhaba, ni dōsātjā ōgkhaba, ⁷⁵āba puch dūipai ajapha wēnurrāmkhīir, tag būurjā pekau wau wēnurrān ugua.”

⁷⁶Mag nacha Mariaau chaai oou igwia iekha dichtarr khur jūr ich chaai igma-muata jōoirau magjim anum:

“Iewaadam, puata Cha Ūgthaa Phuu Nūm ag i jaaumie a thūrju.

Puata maach Pōr maju ee i na ōrag, ‘Maach peerduajem ya bēeimū sim’ a jaaumaju, ya mag jaubarm ūrwia ōrau i pierrwai amach thāraucha khōsi i iek ūkhamkhīir; ⁷⁷maimua amag maach peerduajem iek jaubaawai amach khai bag thumaa āsie ewag khīirjuwia Ēwandamag chugpaapi jēumkhīir.

⁷⁸Magaag atheeta Ēwandamau maach thumaam khūun khīir jāsenkhawia ich Chaai pūi sim, peerduju khaugba aawai pōd ūgthar ōbērbaju aajerr khūunpa peerdu aumkhīir.

⁷⁹Mag amach peerduju pierrum khaphu aadēmūn, sī ōor khīchag ee nūmjō nūm khūunau āspa urum khaug athamjō warag āspapiwia khud chaar ee paaukhabaadēmjō Ēwandam dūi khōinaa wēnurrāju.”

Ma ajim aajem jōoi Zacariaau ich iek eerdutarr ed iekhatarr.

⁸⁰Maimua chi Juandam bāaumam dūi Ēwandamau ich Akhaarta i gaai phēs deejim anaabā, ich dūi ubu nūrrūmua ich iek jaau khaug amkhīir. Jōoipawia,

ich ap ōor chukag ee warp mawia sījee-jim aajem. Maimua Ēwandamau ich iek Israelpienag ūrpiju ed aadeewaita chi Juanau ōrag jaubaadējim aajem.

Jesús thaabatarr

(Mt 1:18-25)

2 Mag Juan thaaba nūm jaar ya īchab Mariajā pōmcha waaurba siejim aajem, Jesús gaai. Mag nūm ee chi rey César Augustoou ich thethem khūunag jaaujim aajem, jūr makhūunau ichdēu durr jūa sim ee ōor nūnidūmpierr jaubaa amach thūr phākhapi mamkhīir. ²Mag ōor thūr phākhatarr warrpem ajim aajem, Cirenio anum Siria durr gobernadorkha sim jaar. ³Mag iek aaidu nūm jaar jaautarrjō, thumaam khūun amach jōoin phōbōrpierr wētjierram anaabā, amach thūr phākhamkhīir. ⁴Magua Josejā īchab ich jōoin phōbōr ee majim aajem, ich thūr phāmkhīir. Ich José Galilea durr joobaajeejim anum, phōbōr Nazaret anum ee. Mamū jōoingarm rey David khakhitarr ag chaain ewagam khūun dēn arr aawai chi David thaabatarr phōbōr Belén anumugta majim anaabā, Judea durr. ⁵Mag ich mam dūi María arrjim aajem, ag nawe iek deewia jua purju anarr aawai. Maagwai María ya auwimū siejim aajem.

⁶Mag wētwia, Belén bardutkhaimawia, khāai khapan khaba nūm ee María chaai aujim aajem, warrpemdā. ⁷Mamū amach jēraag di ajaphanjā baauba sī phak khāaijem degta narr aawai putdam ee purēunaa phak thakhaar sēejemdam uthur khērūm eeta werba khērijim aajem.

⁸Mag chaai thaababarm dakha phūrsā sim ee ōor naajim aajem, edaar amach oveja thūa nūm khūun. ⁹Mag amach nemchaain thūa nūmta, dēgōlp phur jēer atham dūi arar jōi sim ee,

Ēwandam chog ich Jöoirau püitarra am khüirphee barjopbaichëjim anaabá. Mag oobaawai jāphierr phöbaadëjim aajem. ¹⁰ Magbaa chi Ēwandam chogau amag, —Oob jāphierrmiet. Mæun sīi pārag iek ajapham jawaanta bëejimgui ajim anum. Møg murua pārag iek jaubarmua pāar israelnaan thum onee ajurau, pāachdëu ūrmampier. Murua pārag iek jawaan bëetarran mugaugui ajim anum: ¹¹ İsta Belén phöbör ee chaai thaababarm, warrgarwe öor thumaam khæunau nuajerr Chaai. Møg chaairauta møg atag öor peerdu aujugui ajim anum. Ichta Cristoou maach Pör. ¹² Møch sëukha chirum am ugua, nauwe ërëubaadët ajim anum, Belén phöbörög. Mam barbaimaawai chi chaaidam putdam ee pürëunaa phak thakhaar sëejem uthur khitum ee aukhërüm pārau oomaju a jaaujim anum.

¹³ Chi Ēwandam chogau mag jaubarm ee, i khapeen ijöm khæun khapan edjä ee pürthubaichëjim anaabá, sëukhabarmjö abarm ee. Magbaawai makhæunau Ēwandamag jëeu numua,

¹⁴ “Ēwandam, üu abarm ügtharm magwe.

Üu pua puch Iewaa püibarmgui” anaajim anum.

“Møg puchdëu i püibarm gaaimua møg durr jöoi gaaijä puchdëu jær aumam khæunan pü dui khöinaa wënur-
raju” anaajim anaabá, Ēwandamag jëeumamua.

¹⁵ Mag thunuu awia chi Ēwandam chognaan deeu ügthar ërëubaadeewai chi nemchaain thua narr khæunau jürr wir aigpai amach khapeenag, —Keena, magan Belenag wëttarrau ajim anum, Ēwandam chogau jaauwai mag chaaidam eeu au khitum anum oon.

¹⁶ Mag wëttarrau awia, chadcha eerpamjö ërëuwia ooimaawai,

chadcha chi chaaidam ewaa au khitum phak thakhaar sëejem ee aukhërüm oomajierram anaabá. Maig i bigaau chi äd José dui naajim aajem. ¹⁷ Mag amach daúa oobaimaawai chi Ēwandam chogau amachig jaautarr thum jürr amag igkhaimajierram anum. Mag jaauwia, öbërwia, deeu amach nemchaain aar wëtumujä amachdëu öor oomapierr ich mag jajawag wëttim aajem. ¹⁸ Mag chi oveja thumienau nem igkhakhag wëtum ūrwia thum chi ūrmarr khæun jügderraa nuisijim anum. ¹⁹ Mamø mag amau jaau num ūrtarr thum Mariaau khaphu sïerrjä büürjä bii aba, ich thaar eepai ich mag khaphu wai sīsijim anaabá. ²⁰ Mag chi nemchaain thumienau amach daúacha oonaa amach jüguucha ūrtarra ig wëtumua, onee Ēwandam thö iekkhaghag wëtumua, “Ēwandam, İsin chadau purua üu abarm. Püjö wajaugkham chan öor chukhum” a serereug wëtwia deeu amach nemchaain aar phuursä ee naaimajim aajem.

Jesudam Aai i jëeujem deg arrtarr

²¹ Chi chaai autarr ocho días aadëm ee, jöoingarwe amach i arr aawai nacha i mehëudam phæurbichpüiwia warre i thürdam Jesús a thürjierram aajem, chi Ēwandam chogau warrcha Mariaag jaucheewai thürju a jaautarrjö. ²² Maimua İchab magtarr khur ed äbjö aadëm ee, Jerusalén phöbör ee Aai i jëeujem deg chi Jesudam aibëejjerram aajem phadëg oopien, Moiseeu Ēwandam iek phätarr gaai jaau simjö ag ipierr. Mag aibëewia Ēwandamag i köit üu ajim anaa warag irig jëeumamua, “Ēwandam, cha khërüm maar chaaidam; puata i khap chirum møg atagjä. I dui puchdëu ampierr abá” ajjerram anum, “puchigpai khüirju baaumkhüir.”

Mag amau jëeutarran amach chaai Ëwandamag deeg ajim, warrgar Moiseeu jaautarrjõ. ²³Mag Moisés iek gaai Ëwandamau mag sim: “Thum emkhõi chaai chi nacha oomamdandam pãrau mürug deemaju.” ²⁴Maimua ïchab, “Jãbaukhitum wa dubur chaaindam khãijã dau numí deebat” a sim “ag chaai paar.” Maagjerr aawai chadcha duburdam khëchwia chi chaai Ëwandamag dee num anumua i kõiit jëeujerram aajem.

²⁵Maagwai Jerusalén phöbör ee woun äb Simeón a thür sim sïejim aajem, Ëwandam dau na ajapha khitanana i ipierraa khitaajerr. Ich mag jöoirau ïchab nuajeejim aajem, warrgarwe Ëwandamau jöoinag jaauwai irua ich Chaai püibarmuata israelnaan peerdu auju a jaaujerr Chaai. Mag jöoi gaai Ëwandamau ich Akhaar phës wai sïejim anaabá. ²⁶Magua ich mag Ëwandam Akharau ichig jaautarr aawai jöoi Simeonau khaphu sïejim aajem, ich daúacha oaju maach Pör Ëwandamau mug jëb gaai Cristota Reikhamkhïir pãiju a jaaujerr.

²⁷Magtarr aawai mag chi Jesudam Aai i jëeujem deg wai num edcha ich mag jöoi Simeón anumjä ïchab ich Ëwandam Akharau agug i arrjim aajem. Mag José María düimua jöoingarwe Moiseeu iek phã puatar gaai jaaujemjõ chaai düi aag Aai i jëeujem deg bardatkhabaimaawai, ²⁸ich mag jöoi Simeonau chi chaaidam jïir auwia Ëwandam thö iekhamamua,

²⁹“Ëwandam, mun pu chogau” ajim anum, “maagwai pu mu Pöröu;

³⁰ïsin chad ya puch aar mu auju aai chirumgui” ajim anum, “pu aar khöinaa chiraimaag.

Puchdëu nawe mürug oopiju a jaaujerr ya chadcha much daúacha oobar-mgui” ajim anum.

“Mug chaairauta jöoipaawai öor peerdu auju.

³¹Chadcha mug chaai öor thumaam khun atheeta pua püibarm.

³²Mag, i gaamuata durr chaauram khunaujã Israelpien thö iyüu ajurau.

Maimua i jöoipa sïesiewai ïchab Israelpien khabam khun atheejã ötdaujõ sïesiju, amachdëu jäga amjä peerduju aai nu a khap amkhïir” a iekhamajim anum jöoyau.

³³Mag chaaidam büru khitumta jöoipa khërsiewai, jägata öor eejã sierraju khai a thumaa jaaubarm ürbaawai, amach appai, “Maach chaai jägata khitajuuta, büru khitwe mag jaau numa?” ajieram anum chi dënnaanau.

³⁴⁻³⁵Maimua Simeonau chi dënnaanagta jürr, —Pãach numwe Ëwandamau pãar mug atagjä üu wai nusijugui ajim anum. Magnaa chi ädagcha, María, Ëwandamau mug ich Iewaa püibarm gaaimua, chadcha mug Israel durram khun põm ügthar öbëryugui ajim anum. Mamu ïchab Israel durram khunauapai i oomapham iekhu amach jãrr i phur thuur auju. Puch chaai mag dau aphu wai num oobaawai puchta thuthuü thoopbapüimjõ aphu i athee pu bïe urrajugui ajim anum, gaai machgau. Mag i aphu wai num aigta merag chukhu ajugui ajim anum, chijã khunauta i khösi aju maimua chijã khunauta i oomapha khãijã aju a jaauajim aajem ich chi ädagcha.

³⁶Maig ïchab ün Ana anumjä sïejim aajem, agjõ Ëwandam i jaaumie. Mag Ana apkhü jöoi Fanuel khararr ag kha ajim aajem. Maagwai ich jöoi Fanuel anum warr jöoingar Asernaan a thür-jerr khun eem ajim aajem. Mag ün Ana warrpem ich jaai autarr düi siete añospai num ee khoopawia ich mag tag jaaijã auba khitumua ya ünana khita-jim anaabá. ³⁷Mag ünana ochenta y cua-

tro años khitumjā chawag maba, edaram magwe Aai i jëeujem degpaita sïejeejim aajem, surkha simua Ēwandamag jëwaag.

³⁸ Mag agtha María ich chaai dūi Aai i jëeujem deg num ee, mag ūan Ana anumjā bëewi Ēwandamau ich Chaai pūitarr khaug athaawai irig, “Ūu ajim Ēwandam; purua maar peerdu awaag pūiju aajerr chaai barbaicheewai mu onee umgui” ajim anum.

Magna mag ich Ēwandamaucha pūiju a jaautarr ichab nuajerr khunag chi chaaidam igwia, “Ich Ēwandamau jaautarrjō chamugata mug atag maach peerdu auju ag Chaaidamauwai” aajeejim anaabá.

Deu Nazareeg wëttarr

³⁹ Maimua Ēwandamau ich iek Moiseeg phāpitarr gaai jaau sim ipierraa thum wau dichdimaawai deeu amach Nazaret phöbörög bëejieram aajem, Galilea durr. ⁴⁰ Mag chaai ich dūrrpamampierr warag khīirjug khaphu pamajim anaabá. Mag num dūi ich Ēwandamau ich khōchagpierrta bāaupijim aajem.

Jesús Aai i jëeujem deg chi machnaan dūi iyūu atarr

⁴¹ Jesús dënnaan añopierr Jerusalenag weetjeejim aajem, nemkhoo pōmaam jaar paawai. ⁴² Mag añopierr weetjerr aawai, Jesús doce años aadeewai, ichab Jerusalenag majim aajem, ich dënnaan dūi. ⁴³ Maimua chi nemkhoo dichdimaawai ōor pōm amach durrag ërërëukham ee, ichab José María dūi amach phöbörög wëttim aajem. Mamu Jesús am dūi maba, thuba sīsijim anaabá. Mamu i thubabarmjā chi jōoinau khaugbajieram aajem, deeu khun dūi urumpii awia. ⁴⁴⁻⁴⁵ Mag deeu khun dūi ōor khapanag ee urumpii awiata ich mag khāaim āb

wënurra khëumamua i jūurjeejim anum. Mamu amach khodnaanag jëeuwia amach khap khunagjā jëeukha ohookham ooba abaawai ag noram deeu ewag bëejieram anaabá, i jur wëdurumua. ⁴⁶ Ich ag ed kheerua Jerusalén barchëjieram aajem. Maimua ag noram āspau jurphōbaadeeuta Aai i jëeujem deg Ēwandam iek jawaag chi machnaan dūita Ēwandam iek iigwai iyūu oo sim oomajieram aajem. ⁴⁷ Maagwai aig thum chi ūr narr khun jugderraa thunaajim aajem, chi machnaanau jëeumam chaairauta am dënjö nem khaug am iek ūkhapūpūigmam ūrwia. ⁴⁸ Mag chi machnaan jār sim oobaicheewai, chi jōoinau amach wir aigpai, —iMugah! Püdë oobá, muigta sïebma ajieram anum.

Magbaawai chi ādau magjim anum ich chaairag:

—¿Khantheeta mugcha maar phithurg waupibarma? Pu jur wënurrumua marau pu khīirju nu ajimwai ajim anum, ich chaairag.

⁴⁹ Magbaawai chi chaairau amag magjim anum:

—¿Pārau khaugbata nu, mu muig much Aai iek ōor dūi ig iyūu chiraju aai chirum?

⁵⁰ Mamu chi chaairau amachig mag iekhabarm chi jōoinau pōd khaugba, parhoobata ūrpūijieram anum. ⁵¹ Maimua ich dënnaan dūi öbërwia āba amach phöbör Nazareeg wëttim aajem. Maimua ewag pawiajā ich dënnaan ipierraa ich mag khitajim anaabá. Mamu ich chaairau mamagkhamjā Mariaau ich thāar eepain thum khapphu aajeejim anum. ⁵² Mag num ee warag Jesús dūrrpamampierr ichab khīirjug khaug pamajim anaabá. Maagwaita Ēwandam dau na agchanaa ichab ōor eejā khajappa nurraajeejim anum.

**Juan õor pör choomieu
Ēwandam iek jaau nurrarr**

(Mt 3:1-12; Mr 1:1-8; Jn 1:19-28)

3 Woun Tiberio anum reikhabaaderr aigmua quince años aadëm ee, gubernadornaan jayap naajim aajem:

Judea durr: Poncio Pilato

Galilea durr: Erodes

Iturea durr Traconite durr düi: Felipe
(Erodes naam, aai gaaimua)

Abilinia durr: Lisantias

²Makhun chi gobernadornaankha num jaar ichab phadnaan pörkha narr khun Anás ajim aajem Caifás düi. Ich mag jaarta ichab Ēwandamau jöoi Zacarías iewaa Juan õor chukag ee sierrag jaajim aajem, ich iek õor ee jajawag mamkhür. ³Ēwandamau ichig mag jaabaawai chadcha petawia döjä Jordán igaa khieb jajawagmamua maagjeejim anum: “Päär pekau pöoma naawai päach khaibag äsie ewag khürjuwia Ēwandamag chugpaapi jeeubat. Mag jeeubaa Ēwandamau päach khaibag chugpaabapääiwaita mua päar pör choopüimajugui” aajeejim anum.

⁴I mag nurraju igwia warrgarwe Ēwandam i jaamie Isaías a thürjerrau mug phä puajim:

“Woun äb ajappai õor barba aajem aar siejemuata ich aar õor barbaimaawai,

‘Maach Pör ya bëeimuu sim’ aju.

‘I bëeju nawe päach thäär khür khaugbat’ aju, ‘thäraucha khösi i iek ükhaag.

⁵Pari mag ükhaagan päach khaibagau päach thäär jäg sii durr dapag eem dö khörgjö äkhärag sïsidumjä jëb dau düii paa numjö ajaug paapüipetat’ aju.

‘Päach khürjug khud jürjürkhimjö sïsidumjä khud khajapha

wuinaa bubuchdög dau düii jürthëubapüimjö abat’ aju.

⁶Mag thum ajaug paapüiwiä khür khaug nüsiewain chadau Ēwandamau maach peerduju püibarm thumaam khunau khürcha oöju” a phä sim. (Is. 40:3-5)

Ich mag Juanau maach thäärta khud wui numjö waupi jaau nurrarran, warrgarwejä irua mag jaau nurraju ya chi phäm arr aawaita nassi pawï chadcha mag jaau nurrarim aajem. ⁷Mag ürwia irig amach pör choomkhür õor pöm bëe thunum khunag maagjeejim anum ichdü:

—Chi khaibagnaan, çkhaü pärag jaauwai Ēwandamau maach i agkham ed sii pör chootarr gaaimuapaita päar i jua machag äwatbaju a jaaujü?

⁸Sii päach pör choopi numuapai chan irua päar aubam. Ēwandam jua machgau dau aphuu amapha num khai, päach khaibag thumaa äsie ewag khürjuwia, Ēwandamag isegpi jëeuwia, chadcha Ēwandam iek ükhaajem khunjö abat ajim anum, päach khapeen düijä. Oob pärau chikhamnaan dënjö, päachjä warrgar päach jöoi Abrán khararrjö Ēwandam düi khapeerkha num awi, “Maran Abrán chaaü; mag i chaainkha numta, çjäga Ēwandamau mag maar dau aphuu apibarju?” a khürjumiet. Sii mag Abrán chaainkha num gaaimuapaita mag ügthar öbeerjem akhiin, mokdau mug thunumjä Ēwandamau örag paapüiwiä makhunjä ichab Abrán chaaü aju aai sim. Abrán chaaü chaar awiajä ichiita Ēwandam jua machag äwatab khaba äwatju. Mag khöch khaba num khai, päach khaibagta warre Ēwandamag isegpi jëubat ajim anum. ⁹Pärau khaphu naabä, nemjür khaigbamun thu wërpmaajem. Ich agjöta simgui ajim anum ichab Ēwandamaujä päar düi. Ya irua päar

chachimuu sim. Ar õor amach khaibag isegwia Ēwandamag chugpaapi jēeuba num khūnan pa thupūiwia juser aadee õrpūi numjõta ajugui ajim anum, ich Ēwandamau am dūi.

¹⁰ Mag jaaumam ūrwia, õrau irig — ¿Magan maraujā jāga aju aai nu, Ēwandam jua machag āwatmaaugau? a jēeuijerram aajem.

¹¹ Magbaa ichdēu magjim anum amag: —Khajūa theg jūaju paraa num khūnau būurjā jūaju chukhu khithēem khūnag deepetat. Maagwai agjõ nem khoojemdam wai num khūnau īchab chukhum khūn dūi jig khõbat ajim anum.

¹² Maig īchab bēejierram aajem gobierno dēn dēbpaar jēeujem khūn, agjõ amach põr choopūimamkhīir. Mag bēewia makhūnaujā irig jēeumamua, —Maestro, maraujā ¿jāga aju aai nu? ajierram anum.

¹³ Magbaawai ichdēu amag, —Oob leíu jaau sim khāyau athuucha õor jua eem phatkhon jēeumiet ajim anum.

¹⁴ Maimua jūrr soldaun bēewia, makhūnaujā irig, —Magbaa maraujā ¿jāgajuma? aichējierram anum.

Magbaa ich Juanau magjim anum chi soldaunag:

—Oob tag chikham jua eem nem ajués khechthug aumiet. Wa pāachta emkhoin awia chikham khūgur jā-phierpinaa khāijā chikham phatkhon-dam au chithēe amiet. Maimua oob pārau, “Murugan būruuta phaagjem, muan waragta ig chirum” amiet ajim anum. Pāachig phag numdam dūipai onee nūisit a jaaumajim aajem.

¹⁵ Mamagkham ūrwia, õrau jūrr amach khapeenag, “Īsin ich mu khāijāa Ēwandamau nawe pūiju a jaaujerrā agam” aajeejim anum.

¹⁶ Amau mag iekha num Juanau ag nawe ūr wai sierr aawai thumaam khūn jūg daar magjim anum:

—Mua põd pāar thāar ajaug paa aubam. Muan sīi dõdamaupaita pāar põr choo chirumgui ajim anum. Mamu ēudee āb urumta mu khāyaujā jua theeg ūrcha sim. Jāguan chad ich Akhaarjā pārag deewia pāar khaibagjā õtdau ee warre õrbapūimjõta aju. Mu chan mug chirum aig sīi i chogkhaagpaijā serbiibata chirumgui ajim anum. ¹⁷ Magnaa amag, Khīir khaphu abat, Ēwandaman ya bēeimuu simgui ajim anum. I bēem ed i iek ūkha num khūnan ar-rozdõ põm wējorr phierrwia ajapha ākha thunūubarmjõta aju. Maagwai ar i iek ūkhamapha arr khūn, jūrr chi arroz bū thūttarrta sīi ābamug pāardūnaa õrbapūimjõta aju. Makhūnan būurjā õtdau thõo khaugba sierrum eeta ich Ēwandamaucha barkhūipūiju a jaaueejim anum, Juanau ich aig bēe num khūnag.

¹⁸ Mag jaautarr aigmuajā ich mag iek khīir pogkhe jaau khitumua õor waw-iejeejim anaabā, jāga thumaam khūn Ēwandamau peerdu aju aai sī.

^{19–20} Mag jaar chi gobernador Erodeeu ich naam Felipe uu Erodías anum khecheu auwia ag dūi sim khaug athaawai Juanau irig iekhajim aajem. Mamu mag irig iekhatarr chan mag sīi ich wach uu dūi sim atheepaijā khaba, ich nem parhooba khaigba waaujem kōitpata irig iekhajim anaabā. Mamu magumjā būurjā i iek ūrba, warag chi Erodeeu Juan cárcel deg phāar sūupijim anaabā.

Juanau Jesús põr chootarr

(Mt 3:13-17; Mr 1:9-11)

²¹ Mamu mag Erodeeu chi Juan cárcel deg phāarpiju nawejā õor põm põr choojerr aawai, khāai āb Jesujā bēewia Juanag ich põr choopibaawai, īchab i põr choopūijim aajem. Mag ich põr choo aaipabaadeewai Ēwandamag jēeujim anaabā. Mag ich Ayag jēe sim eeta edaujā weedu jōisim eemua

²² Ēwandam Akhaar duburjō khitumta dau daau bēewia i ūr jupchējim anum. Mag jupbaichēm dūi edjā eemua woun iekjō, “Iewaa, pūta mu Chaai muchdēu jāsehne wai chitumū, pū gaaimua mu onee chirajem” abarmjā ūrjim anaabá.

Jōoin Jesucristo dau naweram khūun

(Mt 1:1-17)

²³ Jesuu warrpem Ēwandam iek ōrag jaauwai treinta aņosjō siejim aajem. Iin Ēwandam Iewaa ajieb mamū, ōraun José iewaa charpii aajeejim. Ich Jesús bāaurjōoi Joseeta Elí iewaa ajim aajem.

Maagwai Elí Matat iewaa ajim;

²⁴ Matat Leví iewaa;

Leví Melqui iewaa;

Melqui Jana iewaa;

Jana José iewaa;

²⁵ José Matatías iewaa;

Matatías Amós iewaa;

Amós Nahúm iewaa;

Nahúm Esli iewaa;

Esli Nagai iewaa;

²⁶ Nagai Maat iewaa;

Maat Matatías iewaa;

Matatías Semei iewaa;

Semei Josec iewaa;

Josec Judá iewaa;

²⁷ Judá Joanán iewaa;

Joanán Resa iewaa;

Resa Zorobabel iewaa;

Zorobabel Salatiel iewaa;

Salatiel Neri iewaa;

²⁸ Neri Melqui iewaa;

Melqui Adi iewaa;

Adi Cosam iewaa;

Cosam Elmadam iewaa;

Elmadam Er iewaa;

²⁹ Er Jesús iewaa;

Jesús Eliezer iewaa;

Eliezer Jorim iewaa;

Jorim Matat iewaa;

³⁰ Matat Leví iewaa;

Leví Simeón iewaa;

Simeón Judá iewaa;

Judá José iewaa;

José Jonam iewaa;

Jonam Eliaquim iewaa;

³¹ Eliaquim Melea iewaa;

Melea Mena iewaa;

Mena Matata iewaa;

Matata Natán iewaa;

³² Natán David iewaa;

David Isaí iewaa;

Isaí Obed iewaa;

Obed Booz iewaa;

Booz Sala iewaa;

Sala Naasón iewaa;

Naasón Aminadab iewaa;

³³ Aminadab Admin iewaa;

Admin Arni iewaa;

Arni Esrom iewaa;

Esrom Fares iewaa;

Fares Judá iewaa;

³⁴ Judá Jacob iewaa;

Jacob Isá iewaa;

Isá Abrán iewaa;

Abrán Taré iewaa;

Taré Nacor iewaa;

³⁵ Nacor Serug iewaa;

Serug Ragau iewaa;

Ragau Peleg iewaa;

Peleg Eber iewaa;

Eber Sala iewaa;

³⁶ Sala Cainán iewaa;

Cainán Arfaxad iewaa;

Arfaxad Sem iewaa;

Sem Noé iewaa;

Noé Lamec iewaa;

³⁷ Lamec Matusalén iewaa;

Matusalén Enoc iewaa;

Enoc Jared iewaa;

Jared Mahalaleel iewaa;

Mahalaleel Cainán iewaa;

³⁸ Cainán Enós iewaa;

Enós Set iewaa;

Set Adán iewaa;

Adán Ēwandam iewaa, ich

Ēwandamaucha i omparr aawai.

Dösätau Jesús khūgur auju ēkhatarr

(Mt 4:1-11; Mr 1:12-13)

4 Mag pör choowia Jesús Ēwandam Akhaar ich gaai phēs wai sim petajim aajem Jordán eemua, mag ich pör chootarr aigmua. Mag mamta ich ag Ēwandam Akharaupai Jordán igau durr ōor chukag chūi i warrjim aajem. ²Mam cuarenta días sējim aajem, būurjā thach khōba. I mag sim ee dösättau bēewia i khīirjug meercha Jōoi dau na ūu khabam nem waupiju ēkhaajeejim anaabá. Mag cuarenta días dichdimawaita eupemjō Jesús jāsōo aadējim aajem. Mag i jāsōo aadēm ee, dösättau i khūgur auju khīirjuwia ³irig, —Chadcha pū Ēwandam Iewaa khai, mūg mokdau panag paabapūi ajim anum.

⁴Magbaawai Jesuu magjim anum:

—Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Sīi thach khōju appai khap amkhīir irua maach ompaabajim” a sim. [“Irua maach ompaataran, mag thach appai khīirjuju khāyau ich ipierraa wēnūramkhīirta maach ompaajim” a phā simgui ajim anum.]

⁵Maimua Ēwandamau udūraa warag dösättag Jesús warrpijim aajem, durrsī pōm sim gaai. Mag warrwia mag durr pōm ūgthaa sim gaaimuapai, sēukhabarmjō abarm ee, mūg jēb gayam durr warpham magwe thum irig oopijim anaabá. ⁶Mag oopiwia magjim anum, chi dösät garmua irig:

—Mua purugta durr mūg wējōm dūi ag gaai nem thūnūmpa thum deejugui ajim anum, pūchta thumaam khūun pōrkhanaa thūrphōo chirsimkhīir. Mua mūchdēu deem khōsim khūunag deēju aai chirūngui ajim anum, mūch dēn aawai. ⁷Mamū magaagan sīi jīepōrōu phōbkhanaa mūrūgta Ēwandamagamjō jēubá ajim anaabá. Pua mūrūg mag jēeumūn, mūg durr thumwe pūch dēnēu ajim anum chi dösättau.

⁸Magbaawai Jesuu chi dösättag, —Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Pāar Pōrōn Ēwandamau; āba irigpaita jēeubat, maimua āba i iekpaita ipierraa abat” a simgui ajim anum.

⁹Maimua Ēwandamau deeu udūraa dösättag Jesús warrpijim aajem, jūr Jerusalén phōbōrōg. Mam barwia Aai i jēeujem di nem pōm dūnūm ūr chi sī gaai warrwia magjim anum chi dösät garmua Jesuug:

—Pū chadcha Ēwandam Iewaa khai, magan mūg ee baubaad ajim anum. Pū chig aba khabahab. ¹⁰Ēwandam iek phā sim gaai “Ich Ēwandamau ich chognaan pūiju” a sīebahab, “pū thua wēnūramkhīir.” ¹¹Maagwai mūg ee pū baudūkhīinjā, amau sīi amach jua eeta pū jāau aubajup, buju aimaaupū chig am ugua. ¡Baubaad! ajim anum, chi meperau Jesuug.

¹²Magbaawaita Jesuu magjim anum:

—Mamū īchab Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Ēwandamau chadcha pāach thūaju awi oob nem parhoob amiet” a sīebahab ajim anum, chi meperag.

¹³Ich mag warag chi dösättau Jesuug ich ipierraa amkhīir nem khīirpierr jajaukham būurjā pōdba abaawai, sēukha chi khūgur petajim aajem ichta.

Jesuu warrpem Galilea durr Ēwandam iek jaubaaderr

(Mt 4:12-17; Mr 1:14-15)

¹⁴⁻¹⁵Jesús agtha Ēwandam Akhaar ich gaai phēs wai sim majim aajem deeu Galilea durr, ich berrag. Mag barwia judionaan Ēwandam iek jaaujem di sīsīdūmpierr jaajeejim aajem. Maagwai durr chauram khūunaua irua jaau nūrrūm khakhapdō aphōbaadeewai thumaam khūunau i igar nūmua, “Ūuta mag jaau nūrrabahab” aajeejim aajem.

Jesús Nazaret phöbör ee

(Mt 13:53-58; Mr 6:1-6)

¹⁶ Maimua Nazareeg béejim aajem, ich bāautarr phöbörög. Mag bēewia jua üüijem ed pabaadeewai judionaan Ēwandam iek jaajem deg dubjim aajem, ag na ich duubjerrjō. Mag dubwia, ōrag ūrmkhīir Ēwandam iek thūraag phiidu dñuisijim aajem. ¹⁷ Mag i dñuisiewai ābmua irig űapüijim aajem, jōingarm ēsap chi pñurthum, Ēwandam i jaumie Isaías khararrau phātarr. Maimua chi ēsap pñurthum gaai jurnaa thūrbaadējim anum. Irua thūr sierr aig mag sēejim aajem:

¹⁸ “Ēwandamauta mū jūr autarr aawai ich Akhaar mū gaai phēs wai sim, aphñum khñunag jāga ichdēu am peerdu auju a jaaumkhīir.

Irua mū pūitarran, ōor amach khaibag ee presonaanjō num khñunag, ‘Ya pāar ōbērm iek ōbērju aai num’ a jaaumkhīir ajim;

dau khīsumjō num khñunagjā, ‘Ya pārau wajapha oaju aai num’ a jaaumkhīir; chikhamnau dau aphñu waajem khñun dau aug khaugwia peerdu aumkhīir;

¹⁹ maimua ōrag, ‘Īs chad mūg jaarta Ēwandamau pāar dūi nem ajapcha aju ed barbaichēm’ a jaaumkhīirta mū pūijim” ajim anum, thūrmamua. (Is. 61:1-2)

²⁰ Maimua thūr aaipabaadeewai ichig chi ēsap pñurthum deetarrag deeu űapüiwia oo sīsijim aajem, ichdēu thūr sierr iekpai jawaag. Magbaawai thum aig narr khñunau āba irigta eerpapaad thñuisijim anaabá. ²¹ Mag ichig eerpapaad aphöbaadeewai amag magjim anum:

—Īsta chadcha pāach thumaam khñun dakhīir mūg Ēwandam iek phā sim gaai ichdēu jaautarrjōo abarmgui ajim anaabá.

²² Mag ūrwia thumaam khñunau i wajapha ig iyūu naajim anum. Mag num dūi irua iekdam ūrimu iekhamam ūrwia thum jūgderraa aphöbaadējim anaabá. Mag ūrwia, jūr amach wir aigpai, —Keena, ¿mūg woun José iewaa khabamá? ¿Khani mag iekha oo simma? anaajim anaabá.

²³ Magbaawai Jesuu magjim anum:

—Pārau mūchig “Chadcha médico khai, puchdēupai puch monaabapūi” a iekhaju mua khaphu chirumgui ajim anum. Magnaa amag, Pārau ūurwai Capernaum durr mua nem khīir pogkhe waajem anaawai, muigjā magan agjō waupi jaajugui ajim anum, mū iek ūkhamapham iekhau. ²⁴ Mamū keena, pāadē oobat, muajā mag chirumgui ajim anum: Chi mūg Ēwandam iek jaau wēnūrraajem khñun chan dich dō ee āba naajem khñunau ābjā kha khōchkhaba aajemwai. ²⁵ Mūch sēukha chirum am ugua pārag jaaukhim: Pārau khīir eyaa numgui ajim anum, jōoingar Ēwandam iek jaumie Elías khararr monakha aawai Israel durr año thārjup awia jārr būurjā nosege chēba arr anum. Mag gaaimua Judea durr thum jādau theega burrtarr anumjā pārau ūurjem. ¿Pārau khīirjuawai mag jaar īchab khoopaa ūanaan dau aphñum chukhu ajī Israel durr? Chukhu ajim aju aai khaba num; khapan thūnaajim. ²⁶ Mamū magumjā ni iwiir ābam aarjā Ēwandamau Elías pūibajim. Mamag pūiju khāyau Sidón durr phöbör Sarepta anum ee khoopaa űi āb sierr aarta Ēwandamau pūijimgui ajim anum, magugta i jāogamkhīir. ¿Jāgwi? Ich durrum khñun eepai pūimuan i khōchkhabaju khaphu arr aawaima. Maguata warag deum durragta pūijimgui ajim anum, ich meeun khabam ee. ²⁷ Īchab khīir eyaa abat: Israel durr Ēwandam iek jaumie Eliseo khararr monakha aawai īchab ōor kokobé bēñeu bar sīsīdum

khapaana thūnaajim. Mamū mag thūnarr khūn iwiir ābjā Ēwandamau irig monaapui jauba, āba Siria durr woun Naamán aajerr appaita monaapuijim. ¿Jāgwi? Ēwandamau oowai amach israelnaan eepai pūimuan, amach eempai aawai būurjā amach khamor machag monaaju khīirjubaju ich Ēwandamau khaphū sierr aawaima ajim anəm ich Jesuu.

²⁸ Jesuu mag iekhabarm ūrbaawai aig narr khūn thum i dūi meeukha phōbaadējim anaabá, amach khīir iekhabapāiwai. ²⁹ Mag meeukha nūmua warag phiidutkha phōbaadēwia, phōbör eemua jurpūiwia, ich ag phōbör eepai durrsī gaai durr pör waaidu i warrjerram aajem, mammua ithurmug ee i sīepāaig. ³⁰ Mamū mag nūm ee sīi am jārr dichwia petajim aajem.

Jesuu woun āb dōsāt bēnēu baarjerr monaautarr

(Mr 1:21-28)

³¹ Maimua magtarr khur deeu Jesús Galilea durr phōbör Capernaum anūmug bēejim aajem. Mag bēewia ōor jua ūiijem ed pabaadeewai ōrag jaaujeejim aajem. ³² Mag irua jaau sim aig i iek ūrwia ōor jūgderraa thūnaajim anəm, chi khaphum khaphum aajem khūn khāyaujā ichdēuta jaau khaphūcha jaau-mam ūrwia.

³³ Mag judionaan Ēwandam iek jaaujem deg ichab sīejim aajem, woun āb mor ee bēn khaigbam wai sim. Mag wounau Jesús oobaadeewai chi bēn i mor ee simuata thet āa anaa, ³⁴ — ¿Jesús, Nazaretpierr! Idēu maar sīi khajapha sībá ajim anəm. Pūn warre maar ōpāainta urum. Mua pū khaphū chirum, pū jammua urú. Pū Ēwandam Iewaa ūgtharmua bētarr khabahab, warrgurwe Ēwandamau pūiju jaaujerr ajim anaabá, chi mepeer garmua.

³⁵ Magbaawai Jesuu chi bēnēg meeur-raunaa, —Khīu abá. Puchta warag jāg woun mor eemua ōbērbaad ajim anəm.

Magbaawai chadcha chi mepeer ōbērbaadēmua warre chi wounta jēkhut barwerbpūijim anaabá. Mamū magtarrjā chig aba, deeu khīir eerdūwia, warramjō monakha sīsijim aajem. ³⁶ Mag oowia thumaam khūn dauderraa nūmua amach eepai, “¿Khanim wounaan juapa theegta jāg mepeenag ōbeerpi jaauwaijā i ipierraa ōbēr nūma? Keena, mūig ag na maadēu mūg chan ooba aajemwai” a iekhaphōo thūnaajim anəm.

³⁷ Jesuu magtarr sīi ag bigaau phōbōrdam nūnūidum eem magwe bīi thūnūisijim aajem.

Jesuu Pedro phaauhūan monaautarr

(Mt 8:14-15; Mr 1:29-31)

³⁸ Maimua mag woun mor eem mepeer jur pūawia Ēwandam iek jaaujem degmua ōbērwia petajim aajem, Simón di aar. Maimua barimawia oomaawai, Simón phaauhūanta khūnūmieu mas thūnūm oomajim anaabá. Magbaawai mag ūan monaapūimkhīir, ōrau Jesuug chaigpa naajim anəm. ³⁹ Magbaawai i werba jēer sim bigaau dūnūuwimawia chi khūnūmieg khīesir iekhabaawai warre chi khūnūmie meeudūbaadējim anaabá. Mag khūnūmie meeudūbaadeewai ag būrre phiidūwia am jāogaagpajim aajem.

Edau khēubaadēm ee Jesuu ōor pōm monaautarr

(Mt 8:16-17; Mr 1:32-34)

⁴⁰ Maimua edau khēubaadeewai aau-naan paraa arr khūnau amach aunaan khamor machagpierr Jesús aig aubēemajerram aajem. Magbaawai Jesuu chi mor masim khūn gaai pūr oomamuapai thum monaapūimajim aajem. ⁴¹ Mag pūr oomamua ōor mor ee bēn

paraa arrpa jēu wērpmajim anaabá. Chi mepeenaujā Ēwandamau i pūitarr khaphu narr aawai, “Pūen Ēwandam Iewaau” a ääag öbērdutkha maajeejim anum. Mamu Jesuu tag amag iekhapiba meeurrau siumajim aajem, örag ich jaauum ugua.

Jesuu maach peerduajem iek Galilea durr jaau phuurdū nurrarr

(Mr 1:35-39)

⁴²Maimua ya äspabaadeewai aigmua chawag mawia öor chukag aar ich appai sēimajim anum. Mamu Capernaumpienau i jur wēnurrū awia baau athaimaawai tag i chawag pūimapha sī amach aigpaita sēpim khōsi naajim aajem. ⁴³Mamu ichdēu amag, —Mūigpai chiraba mu chawag maju aai chirumgui ajim anum, ichab deelum phöbör eejā örag “Ēwandamta ya thumaam khūen Pörkhaimū sim” a jaauwia, ichab am peerduju khīirju num khai, irigta uduaraa amach Pörkhapiju aai num a jawaan, mag atheeta Ēwandamau mu pūitarr aawai.

⁴⁴Mag jaauwia, Capernaumpai sēba, ich mag phöbörpierr judionaan biirduajem deg Ēwandam iek jaau nurrageejim aajem, Galilea durr.

Äwarr pöoma purtarr

(Mt 4:18-22; Mr 1:16-20)

5 Biek äb Jesús thürrdö Genesaret anum igaau sim aig öor pöoma podpachēwia thet phēedu i phūr thuur warmajieram aajem, Ēwandam iek ūrm khöchgau. ²Mag num ee ichdēu bote numí mos gaai barhuidu num oo athajim anum. Ag ee chi morkhūen chukhu naajim anum, dö urēuthurwia dö igaau amach red u narr aawai. ³Magbaawai chi bote dau äb Simón dēn arr aawai irig jēuwia, ag ee waaidūwia, ichigpai buchkhun dōjārragaa ich warpijim aajem. Magnaan chadau jupwia

mammua öor khapan thūnumug Ēwandam iek jaabaadējim aajem.

⁴Maimua mag iekha öbaadeewai chi Simonag, —Dōjār wēbapūi, maimua chi red dubpūinaa deeu urēu oobat ajim anum.

⁵Magbaawai Simonau jūr magjim anum:

—Aay, edaar maach daúa būurjā khāiba parii urēu ēedutkhamaamjā būurjā marau pur aubajim. Mamu pu iek aawai deeu mua chach oojukē ajim anum.

⁶Maimua chadcha mag dubpūiwa jiir oowai äwarr pöoma thūnumua chi red dau thürrdūmaa ajim anaabá.

⁷Magbaawai amach khapeen deelum bote ee narr khūenag jua thöthōi khaphöbaadējim anum, amach juag oon bēemkhīir. Mag chadcha warm khūen bēewia jiir athaawai bote numwe ipiir aujierram anaabá. Mag, bote numí narr äba peer joothūpjierram aajem. ⁸⁻⁹Mag Jesús ipierraa arr gaaimuapai äwarr pöm pur atham oobaawai Pedro dūi jap äbam ee narr khūnaupa, “¿Mūen khanim wounta ag na mug ooba aajemta äwarr pöm mug pur aupibarma?” a khīirju nuisijim anum. Ich mag bürre Simón Pedroou Jesús bākhurr phöbkha thūnaaimawia irig, —Señor, oob mu dūi äba nurrām. Mūen atcha pekau pöoma chirum pu mu dūi nurrāag ajim anum.

¹⁰Maagwai Pedro khapeen äbakhai bote ee narr khūnaujā ichab amach khapeenau khīirju narrjö khīirju nuisijim anaabá. Mag bote ee naajim aajem Zebedeo chaain, Santiago Juan dūi. Mamu Jesuu chi Simonag, —Simón, oob khīirjum ajim anum. Warr purch sī dö u gaapai chitarjō, ismua atagan pūen jūr mu iekta örag jaau gaaipaita chirsijugui ajim anum.

¹¹Maimua dö igaau paaukhachēwia warag i dūi mam iek erēubaadējim anaabá, amach nem thum puawia.

**Jesuu woun āb kokobé
bēñeu sierr monaautarr**

(Mt 8:1-4; Mr 1:40-45)

¹² Maimua biek āb Jesús deelum phöbör ee sim aig woun āb kokobé bēñeu sīi phīe kha dodos sim barchējim aajem. Mag wounau oo athaawai jēkhut phöbkhanaa, jēb gaai dagau durnaa, chaigpamamua irig, —Señor, pua khōs chirum khai, mūg phiedau warre mū gaaímua chugpaabapūi aichējim anum.

¹³ Magbaawai Jesuu i gaai purnaa, —Mua pu monaauum khōsi chirum; monaau chirsí magan ajim anum.

Magbarm burre chi phīe kha dodos chirarr monaau sīsiewai mor ajapha sīsijim anaabá. ¹⁴ Mag ya monaau sīsiewai, Jesuu irig magjim anum:

—Puch mūgbarm oob chikhamnag jawam. Magju khāyau nacha Jerusalén mawia Aai i jēujem degam phadēg puch mor oopibaimá. Maimua Moiseeu iek phātarr gaai jaau simjō puch monaaubarm paar nemchaain ofrendakha deebá ajim anum, puch mūg monaau sīsím ōrag khap amkhīir.

¹⁵ Ich Jesús mag gaímua sīi warag ōor ee thürphōo sīsijim anaabá. Maagwaita warag ōor pōm biirdudu aajeejim anum i iek ūraag, maimua ichab amach monaupūi mamkhīirjā agjō. ¹⁶ Mamū magum āba, Jesús chawag maajeejim aajem, ich appai ōor chukag chūi Ēwandamag jēwaag.

**Jesuu woun āb khapá juser
khitum monaautarr**

(Mt 9:1-8; Mr 2:1-12)

¹⁷ Biek āb Jesuu Ēwandam iek jaau sim aig fariseonaan dūi Ēwandam iek athee chi machnaanpa ohood thūnaajim. Makhūun phöbördam nūnuidumpiermua bëetarr khūun ajim aajem: Galilea durrmua bëetarr khūun, Judea durrmua bëetarr khūun, maimua ichab Jerusalen-

pienpa dūi naajim aajem. Maagwai Ēwandam juapa theeg i gaai sējim anum, ōor monawaag.

¹⁸ Mag nūmta ōrau woun āb khapá juser khitumta pa buurkham gaai waidurraa ajierram aajem, Jesús sim aar wai dubwia i khīirphee werba síwaag, monaupūimkhīir. ¹⁹ Mamū dubju ēkha nūm ōor pōm thūnum khurau pōd dubba abaawai, dihēu ūr waaidutkha phöbaadēwia, nem wāg waunaa, chi pa buurkham gaai jūgatau jūkhanaa, chi aunaanpa eeg jīir burrpūijerram aajem, ōor jār Jesús iekha oo sim khīirpheechea. ²⁰ Mag ich aig wai burbaichēm oobaawai, irua chi wounaan ō akhaar āba iruata amach aunaan monaupūiju khīirju nūm khaphū sierr aawai, chi khapá juser khitumugta, —Pu pekau thum ya chugpaa sīsimgui ajim anum.

²¹ Mag ūrwia fariseonaan dūi Ēwandam iek athee chi machnaanpa aig narr khūunau amach ōdegpai, “¿Chijāg wounta Ēwandam na mag iekha síma? ¿Khaíu mūig pekau chugpaaju aai sí? Ēwandamau khabam chan pekau chugpaa auba aajem” anaajim anum.

²² Mamū Jesuu amau mag khīirju nūm khaphū sierr aawai amag magjim anum:

—¿Khantheeta pāar jāg thāar khaigba khīirju sīsíd aajēma? ²³ ¿Wa mag pekau chugpaabarmjā dau daau ooba naawai pārau khīirjuawai chadcha phithurg chukhu thumaam khūunau mag iekhaju aai nūm a nūwa? Chadcha thumaam khūunau mag iekhaju aaima. Mamū mua irig “Phiidūwi durdur abá” akhiin, ōrau amach datúacha oaju, i monaau sīsi wa monaauba khāijā ich mag sīsím. Magua pārau mū dēnjō chan cha mua jawaagpamjō abajugui ajim anum. ²⁴ Mamū mūch chi Emkhooi Iewaata chadcha Ēwandamau juapá deetarrau mūg jēb gaai pekau chugpaagjā jua theeg chirum

a khap amkhäär, pärag oopikhimgui ajim anam.

Maimua chadcha chi khapä juser khitumugta, —Phiidubá. Puch put juurwía, puch diig petá ajim anam.

²⁵ Magbarm bürre thumaam khun dakhäär phiidubaadewía, ich waibëetarr pa bürkham düi putpa phë auwía, ich diig petajim anaabá. Mag mamua, “Isin chadau Êwandam purua mu üu abarm” a ijëjëbag majim anam, onegau.

²⁶ Mag chi woun phiidubaadëm oowía aig narr khun thum dauderraa num iekhau, “Jaan ich iuta jägbarm” anaa ichab, “Is Êwandamauta maadëu mug ooju khäärjuba narrjä oopibarm” anaajim aajem, amach ap pawiajä.

Jesuu Leví ich düi arrtarr

(Mt 9:9-13; Mr 2:13-17)

²⁷ Maigmua öberwía igbaadeeu ooimajim aajem, woun äb Leví a thür sim. Mag woun örau dëbpaar phagaan bëejem aig mes gaai päar sïejim aajem, gobiernoog örau dëbpaar paraa num jëeu num phidagta phidkha sierr aawai. Magugjä Jesuu, —Mu düi marrau ajim anam.

²⁸ Magbaawai chadcha Leviiu phiduwía ich phidagjä khaugba, i düi petajim anaabá. ²⁹ Maimua ich di aar barwía phiejáb pöm waupijim anam, Jesús khöpieg. Mag num düi ichab ich khapeen thürkhüijim aajem, ich aig thach khoun bëemkhäär. Magbaawai dëbpaar jëeujem khun khapan wëdurum düi parhoobam khunpa bëewía äba thach khö naajim aajem, Jesús düi.

³⁰ Mamu magbaawai chi ajapcha Moiseeu Êwandam iek phä puatarr urkhaajem khunau Êwandam iek athee chi machnaan düimua Jesús khapeenagta, —¿Khan jägwíata päar jäg gobierno dëbpaar jëeujem khun düi pekau pöm sïsidum khunpa äba thach khö numa? a jëeujerram anam.

³¹ Magbaawai Jesuu magjim anam amag:

—Kha monakha num khunau chan doctor igba aajem; äba mor masi num khunauta doctor iigjem. ³² Mu chan büürjä pekau chukhu ajappa khithëem aajem khun juraanjä bëeba, mun öor pekau pöoma khithëem khun peerdu awaanta bëejingui ajim anam, khäärjug iur aumkhäär. Maguata mag am pekau pöm numjä igba, am düi mu thach khö chirabahab ajim anam, amjä Êwandam dënkha awaag.

¿Khanthee thach khöba surkhaju aai nu?

(Mt 9:14-17; Mr 2:18-22)

³³ Maigmua Jesús ich khapeen düi öber phöbaadëm ee, öor bëewía Jesuug magchëjierram anam:

—¿Khan jägwía Juan düi wënurraajem khunau thach khö numjä üiba surkhanaata Êwandamag jëeujem daar, pu khapeenau surkhaba aajë? Chi ajapcha Moiseeu Êwandam iek phä puatarr urkhaajem khun igar num khunaujä agjö surkhaajem, mamu pu khapeenau chan ajap magba aajerram. ¿Jä khan jägwíaua? a jëeujerram aajem irig.

³⁴ Magbaawai ichdëu amag magjim anam:

—¿Pärau oowai chi jua pur sim woun onee ich üi düi thach khö numich, irua öor thürtarr khun surkha num awía sï ökhäärjuu ohoodö naajë büürjä thach khöba? ³⁵ Magba aajem. Ich agjöta numgui ajim anam mu khapeenjä. Am magjuun mu am jaajö am düi chitum pur atham ed gayan chadau am amach khärauta surkhawía, ichab thachjä khöba nuisipaju, gaai machgau. Mamu müugwaiwe chan am surkhaju khaba numgui ajim anam, agtha mu am düi chiraawai.

³⁶ Maimua ichdëupai magjim aajem:

—Päach khajüa jēbaadeewai, ¿pārau oowai khaíu dich khajüa iur gaaim jēnaa jürr chi jöoi gaai khaajē? Maadēu magkhiin dich khajüa ajaphamta arpäiju. Maimua mag phēebarmjä khüir äba khaba daau phēe wējöm thumaam khünnau oouju. Ich agjōta sim ichab müg iek iur mua jaau chirumjä. Chi mü iek ükha simua chan müg iek iur mua jaau chitumjä ükhanaa pöd amach jöoin ijä agjö urkhaju khaba simgui ajim anum. ³⁷ Müg mü iek ükha numun maadēu vino nemhēu iur ee puajemjōta sim. Pārau khaphu numgui ajim anum, vino örr nemhēu jöoi ya chi puajem ee pöd puju khaba sim. Mag pukhiin chi vino örr achpabaadeewai, chi nemhēu jöoiraa sēwai äwatba jēgdubaadee, chi vinojä ärbadēm dūi chi nemhēujä ya tag serbiiba sīsiju. ³⁸ Maguata vino örran agjö nemhēu iur eeta puajem; maagwai chi nemhēujä jēgduba, chi vinojä ärbamgui ajim anum ich Jesuu. ³⁹ Mag iekhakhagmamua, Pārau khaphu numgui ajim anum, chi vino ach doo khaug num khünnag am döphö thunum aig chi örr deeimakhüin, amau “Üü, maraun chi achta ig num, jāata marag ajapcha sim” aju. Ich agjōta pārau mü iek ürmapha, warag päach iita puaba wēnurrām khōsi numgui ajim anum.

Jesús khapeenau jua üüijem ed trigo phierrtarr

(Mt 12:1-8; Mr 2:23-28)

6 Biek äb jua üüijem ed Jesús ich khapeen dūi trigo phur wējöm ee dich wēnurrājim aajem. Mag dich wētumua i khapeenau trigo chi bichpa thürreūnaa chi dau juajāgpai sigthūnaa khö wētmaajim aajem. ² Mag khö num oowia chi ajapcha Moiseeu Ēwandam iek phā puatarr urkhaajem khünnau amag, —Päadē oobat, jua üi num ed aawai büürjä phidkhaju khaba numta pārau jäg trigo phierrnaa khö wēnurrām. ¿Pārau chan

khaugbahab ajim anum, jägpai phierr numjä nem pöm eeu num dūi äba sim?

³ Magbaawai jürr Jesuu amag —Mamu ¿khani mü khapeenau khaigba abar? ajim anum. ¿Magan pārau büürjä Ēwandam iek phā sim gaii thüurwai ooba aajeeb, Daviiu ich dūi wēnurrarr khünn dūimua amach jāsōo aphōbaadeewai Ēwandam atheem pan khötarr? ⁴ Pārau khaphu num, jäga irua Ēwandamag jēuejem deg dubwia Ēwandam atheem pan nasād gaai phē sierr aujī. Mag pan parhoobam khünnau khöju khaba, äba phadēupaita khöju aai sējim. Mag khaphu sierrta irua khöwia ichab ich dūi wēnurrarr khünnagjä deejimgui ajim anum. Mamü mag khötarr paarjä Ēwandamau am chig abajim. ¿Magtarr pārau khaugbata nü? ajim anum amag, ich Jesuu.

⁵ Maimua mag jaau dichwia ichdēupai, —Mun Ēwandam Iewaa Emkhooirau. Muruata thumaam khünnag khan nemta wauju aai nü a jaaju aai chirumgui ajim anum, jua üüijem ed awiajä.

Woun äb jua juser khitarr

(Mt 12:9-14; Mr 3:1-6)

⁶ Maimua biek äb agjö jua üüijem ed ich Jesús judionaan biirduajem deg dubwia Ēwandam iek jaau siejim aajem. Maig ichab siejim aajem woun äb, juachaar garm juadam sūi jua juser khitum. ⁷ Maagwai judionaan chi machnaan dūimua chi ajapcha Moiseeu Ēwandam iek phā puatarr urkhaajem khünnau Jesuug dau thōba thūnaajim anum, eeu irua jua üüijem edjä igba öor jua purwia monaabaawai magum gaaimua ichigcha öor dakhüir “Pua chan jua üüijem edjä büürjä urkhabata sim” a iekhaag. ⁸ Mamü ichdēu khaphu sējim anaabá, amau mag khüirju num. Mag gaaimua chi woundam jua juser

khitumug, —Dayag pidú, mau òor jār-
rcha dunnubaichè ajim anum.

Magbaawai chadcha bëewia òor
jārcha dunnuchëjim aajem. ⁹Mag
dunnubaicheewai Jesuu magjim
anum:

—¿Párau oowai khan nemta maadëu
wauju aai nu jua üujem ed? ¿Óordam
düi ajapha aju, wa òor khaibag wauju?
¿Óor peerdu auju, wa òor thóju?
¿Khani üucha sí? ajim anum amag.

¹⁰Mamü mag jëeunaa òor thumaam
khuun khiir eerpa phuurdudukham ich
iek ükhaba abaawai jürr chi jua juser
khitumugta, —Dayag jua uabá ajim
anum.

Mag chadcha i ipierr jua uabaawai
warre jua monakkha sísijim anaabá.

¹¹Mamü amach dakhüir magbaawai i düi
khiir machag aphöbaadëm iekhau warag
öberdütchwia, —Keena, maadëu jägata
akhiin jäg Jesús thöopüikham anaajim
anum, amach appai.

Jesuu ich düi ogdüba wënnurramkhiir doce jur autarr

(Mt 10:1-4; Mr 3:13-19)

¹²Mag Jesuu jua üujem edam magwe
òrag jaau nurrum ed gaai durrsí gaai
waaidujim aajem, Ëwandamag jëwaag.
Mam eddurr pòm ich mag Ëwan-
damag jëeu ëejim aajem. ¹³Maimua
äspabaadeewai ich düi wënnurraajerr
khuun ich aig thürkha auwia mag kha-
panag eem doce khiet jur aujim aa-
jem. Makhunta i chognaan i iek jaau-
jem khunkha thürjim anaabá, apostol-
naan. ¹⁴Mukhuun irua jur autarr khuun
thüru:

Simón, (ichpai Jesuu Pedro a thürjim);

Andrés, (chi Simón eem);

Santiago, (ichpai ichab Jacobo a thür
sëjim);

Juan, (chi Santiago eem);

Felipe,

Bartolomé,

¹⁵Mateo, (ichpai Leví a thür sëjim);

Tomás,

Santiago, (chi Alfeo iewaa; ichpai agjö
Jacobo a thür sëjim);

Simón, (Celotenaan ee sierr);

¹⁶Judas, (ichpai Tadeo anaa Lebeo a
thürjerr, deeam agjö Santiago aa-
jerr eem); maimua

Judas Iscariote, (ich maguata ewag pawí
chi thethem khunag Jesús pur
deeu jujima i thöomkhiir).

Jesuu òor pòm thunumug Ëwandam iek jaautarr

(Mt 4:23-25)

¹⁷Maimua ich Jesús düi durrsie
narr khunpa thum äba urba bëewia
phëuregdam ee naaichëjim aajem.
Maig agjö ich düi wënnurraajerr khun
kapan biirdu thunum ee, ichab deeam
durrum khunpa òor pòm thunaajim
anaabá: Judea durrmua bëetarr khun,
Jerusalemua bëetarr khun, maimua
phüas igaa phöbör Tiro anum dakha
naajerr khun düi Sidón perasöm
khunpa thunaajim aajem. Áur
khun i iek ürm khöchgau, maagwai
tagam khun sii amach monaupüi
mamkhürta mag bëewi naajim
aajem. ¹⁸Mag chadcha bën khaigbam
khiirpierr òor mor ee sísid arrjä thum
jur wërppüinaa monaupüimajim
anaabá. ¹⁹Mag oowia thumaam
khunau i gaai purm iigjeejim anum,
amach monaumkhiir, amachdëu oowai
sii i gaai pur numuapajä Ëwandam jua
theeg ich gaai wai simuata bënëgjä ich
jua jumpiba monaupüikham oowia.

Chijä khunta onee aju aai nu

(Mt 5:1-12)

²⁰Mag òor mor masim khunpa
thunarr thum monaaukharüwia ich
düi ogdüba wënnurraajerr khunagta
eerpanaa magjim anum, ich Jesuupai:

—Päär mʉg mʉ iek ũrm khõch-gau dau apha wẽnurrum khũnta onee abat, mʉg atag pãachta Ēwandam dũi āba jooba wẽnurraju aawai. ²¹ Onee abat ajim anum, päär ar Ēwandamau waupim khõsim nem wawaagta jāsõomjõ num khũn. Jãgtarr jũrr mʉg atag päär bũurjã augchẽba wẽnurrajugui ajim anum. Onee abat, päär mʉ gaaimua dauhi paraa durraajem khũn; mʉg atag päär õkhĩrjugi khaugba wẽnurrajugui ajim anum. ²² Onee abat ajim anum, much chi Emkhooi Iewaa iek ũkha num gaaimua pãach chikhamnau kha ukhurnaa amach aigmua khãijã warag di chaur pãach juurwai. Onee abat, chikhamnau pãach wau iekhamamua khãijã, “Jãg woun chan õor ajapham khabam” a iekhaawai. ²³ Ōrau pãach dũi mag num jaar oob õkhĩrjuu amiet ajim anum. Mag khãyau warag onee abat ajim anaabã; päär mag num jũrran ũgtharin päär athee nem ajapham põomata thunum. Īs mʉg päär mʉ gaaimua dau apha wau numjõ wẽnurraajeejim warrgarwejã, Ēwandam i jaaujerr khũn. Mamʉ ĩs ũgthar Ēwandam dũi ya am onee numgui a iekhamajim anaabã, am wawí numua.

²⁴ Mag iekhakhagmamua ichdẽupai, ‘Mamʉ jẽ apdurr ajim anum, õor amach phatkhonta thõ iyũ aajem khũn! Am amach phatkhonag ee am khõchgau Ēwandam igba arr jũrr, amau mʉg atag oomaa ajurau ajim anum. ²⁵ jĒ, apdurr ajim anum, mʉg jẽb gaai nem thum paraa bũurjã augchẽba aajem khũn! Jãgtarr khũnta jũrr mʉg atag dau aug ee wõtju. jĒ, apdurr ajim anum, ar sũi onee am khõchgau bũurjã amach mor ewag khĩrjuwia õkhĩrju-upaijã aba aajem khũn! Amachdẽu ampierr am khõchgau Ēwandam igba arr jũrr põd amach ũgthar õbërba aawai, mʉg atag am icharaucha bĩe nuisijugui ajim anum. Maimua ĩchab, ²⁶ jĒ, apdurr

ajim anum, ar thumaam khũnau päär ĩugar, “Jãan chad woun ajapham pamã” a ig iyũ aawai! Warrgarwejã par chadcha Ēwandam i chaar khabamta jaaujerr khũn ĩugarjã ich magta iekhaajeejim, päär jõoinau. Ōrau mag am ĩugar õor ajapham aajeejeb mamʉ, maadẽu khaphu numgui ajim anum, am põd Ēwandam aar õbërba arr.

¿Jãga aju aai nʉ dich kha ukhurm khũn dũi?

(Mt 5:38-48; 7:12)

²⁷ Mag jaaumamua Jesuu magjim aajem ich iek ũr narr khũnag: ‘Pãach dũi iekkhõr paraam khũn kha khõsinaa pãach oomapha aajem khũn dũijã nem ajapham waubat. ²⁸ Pãach chikhamnau thõp iekhaawai magum iekjã igba, warag am kõit Ēwandamag jẽubat. Maimua pãach āaukha iekhabaadẽm pua chũu aawaijã, dũi āaukha iekhaju khãyau, warag Ēwandamagta am kõit jẽubat ajim anum. ²⁹ Chikhamnau khãijã puch gaai mas deewai oob i gaai agjõ deem. Mag khãyau uduraa puch gaai mas apibã. Wa puch camis khãijã ābmua khechthug aum iigwai warag tagam khajũajã uduraa irig arribã ajim anum. ³⁰ Wa puch nem khãijã ābmua khechthug aum iigwai, meeukhaju khãyau, okhooju awiajã idẽu warag arribã. Ōrau puchig nem jẽuwai õ ajapha magum aba deebã. Wa ābmua khãijã khũchpaim athee puch nemdam jẽu arrwai oob, “Jõpkhaa mʉ in deebahur” am ajim anum. ³¹ Chikhamnau puch dũi khaigba apimapha sim khai, puch garmuajã oob i dũi khaigba am. Ōrau puch dũi apim khõsimjõta puch garmuajã am dũi abã ajim anum amag.

³² Magnaa mag ichdẽu parhoobam khũnjõ apiba sim igwi, ‘Paadẽ khĩrjubat ajim anum: Pãrau pãach jãsenem khũnpaita daupii akhiin, ¿maig khan

ajaug sī? Būurjā Ēwandam iek ūkhabam khūnaujā amach kha khōsim khūn chan oomap khaba sierrjēemgui ajim anum. ³³ Wa pārau pāach juag oojem khūn juagpaita agjō ookhiin, ¿maigjā khan ajaug sī? Mag num aig ūu khaba sim. Ēwandam iek ūkhaba aajem khūnaujā jūrr agdaujō chikham juag oojemgui ajim anum. ³⁴ Pārau pāachdēu nem deebarmjō pāachig deejōjō khīirju num khūnagpaita nem deekhiin, ¿maigjā pāar jāga nu? ¿Ich agjō aba aajē ajim anum, Ēwandam amach thāar ee chukhu num khūnaujā, deeu agjō amachig nem deemkhīir? ³⁵ Magua muan pāragan, pāach dūi iekkhōr paraam khūnjā warag kha khōsita abat a chirumgui ajim anum. Maimua am dūi ö ajapha abat ichab, pāach nemdam khūchpaim athee khāijā jēu arrwai tag deen bēebaju khāijā jāg deebapūim a iekhaba. Pārau ö ākhārag chukhu magmun, ūgtharin pāar athee nem ajapham pōoma thūnumgui ajim anum. Ichab pāar mag wēnrummun magan pāar chadcha Cha Ūgthaa Phuu Num ag chainaugui ajim anum. Ēwandamau ōrau khīirjuajemjōta khīirjuajem akhiin, āba ōor ajapham khūnagpaita irua nem deejekham. Mamū i magba thumaam khūn dūi ajapha khitum, ōor khaibagjā igba, ni mag ich ajaug khitum paarjā ōrau ichig ūu ajim abajujā khīirjuba. Magua pāraujā agjōta aju aai numgui ajim anum, pāach khapeen khaibagjā igba. ³⁶ Maachin thumaam khūn dau aug khaug paraata anum, ar jāg maach Aai ūgthar simuajā agjō maach thumaam khūn dau aug khaaugjēpirau.

**¿Jāga aju aai nu chikham
īgkhaju khāyau?**

(Mt 7:1-5)

³⁷ Oob chikham īgkham khōchgaupai chan chikham pekau phēmiet, eeu Ēwandamau pāach chach num ed

magum iek igdukham pāach dūi. Oob “Jāg wounan chad khaibag ee pūiju aai sim” amiet, eeu pāach iek gaaimuapai Ēwandamau pāachta khaibag ee pūidukham. Chikhamnau pāach dūi khaigba aawai sī warag ich mag khīir akhoobapūit, tag magum iekjā igba. Pārau pāach khapeen dūi magmun, magan Ēwandamaujā pāar dūi agjō ajugui ajim anum. ³⁸ Pāach khapeenag nem īgkhaba deemun, Ēwandamaujā pārag nem īgkhaba deejū. Pārau pāach khapeenag nem deebarm jūrr, irua pārag ūr ag khāyau phēsu ipiirnaa pōr simii deejū. Mamū pārau pāach khapeenag chachnaata nem deenun, magan Ēwandamaujā ich agjōpai pārag deejugui ajim anum.

³⁹ Mag ejemplodam khīir pogkhe jaumamua, Pāadē khīirjubat ajim anum. Woun āb dau khaugba simua ich khapeer agjō dau khīsu khitum jua gaai pūr arrkhiin, āb būēu subaadeeu ¿amach numwe burrbaju khai? ajim anum. ⁴⁰ ¿Pārau oowai eeu woun nem khaug simua ichig jaau sim khāyau atcha nem khaug siejē? Ichig nem jaumam thum khaugbapāaiwain chadau ich maestro dēnjō nem khaug sisiejemgui ajim anum. ⁴¹ Pūch dau ee pasur pōm sim joothū thūnum nacha noi aubam aig, ¿jāga pua pūch khapeer dau eem pasurdam būru khitum noi awaag agā? Maachin nacha dich khīirjunaata iekha numgui ajim anum. ⁴² Wa magbam khai, ¿jāga ābmua ich khaperag “Daai kakē, mua pū dau eem pasurdam noi aukhim” aju, mamū ich dau eejā ag khāyau nem pōm sim joothū thūnum noi auba simta? Sīi chikham jaum khōchgaupai chan dich wir aig khīirjubanaa pōd mag iekhaju khaba numgui ajim anum. Khīirjug chukdam, nacha dich dau eem pasurta noi auba aajeb, wajapha oog; maimuan chadau jūrr dich khapeer dau eemjā agjō noipūi

nəm. Magua dichts nacha khīrjuba aajeeb chikham jawaag. Dichjā agjō chirəm chan pōd dich khapeen jaaju khabamgui ajim anum.

Jāga ōor ō ajaug khaphu aajē

(Mt 7:17-20; 12:34-35)

⁴³Mag jajawagmamua, 'Maach jaaju khūn chukhu awiajā maachin dich iekha nūm gaaimuata ōrag dich khap apiejemgui ajim anum, ōor wājāunā wa ōor khaigbam khūnā. Pārau khaphu nūmguī ajim anum, nemjō ākhāraa cheejem igwia, "Jāg nemjōon chad ajapha khitabma" aba aajem; maagwai jūrr nemjō ajapham igwiajā, "Jāg nemjōon chi ākhārau" aba aajem. ⁴⁴¿Pārau oowai pahach gaai nemjō khūwaa chē sim oojē? Kūpud dēnjā miel wie nūm ooba aajem. ⁴⁵Ich agjōta nūm īchab maach wounanjā. Ōor khīrjug ajapham khūnau nem ajapham nemta iekha nūm, amau nem ajaphata waju khīrju naawai; mamu ō ākhāraam khūnaun iekhaawaijā nem khaigbamta iekha nūm, am ōdi sīi nem khaigbamta waju khīrju sīsīd aawai. Magta ōraun maach iyūu nūm ūr nūm gaaipai warre khaphu aajem, khanim woun agā: woun ajapham wa woun khaigbam.

Ōor numí di ēutarr

(Mt 7:24-27)

⁴⁶Pārau mua nem jaau chirəm ipierraa khaba nūmta, ¿khanthee mu igwia sīi par iipai "Pūta maar Pōrou" aajē? ⁴⁷⁻⁴⁸Mua pārag jaaukhimgui ajim anum. Ar chi mu aig bēewia mu iek ūrnaa mua nem jaau chirəm ipierraa nem waajem khūnan, biek āb woun di ēwaag jēbdi khōrkha sīi awia durrkhudau ee ierr ich dibū jukhanaa di ēutarr wounjōta nūmguī ajim anum. Ya mag aai pa dūnūsim ee, dōād pōm bēewia ag gaai dō uu thūnarrjā chūyēupūiba ich mag sīsijim anaabā, dibū ierr jukha

sīerr aawai. ⁴⁹Mamu ar chi mu iek ūrtarrta būurjā ag ipierraa khaba nūm khūnan, jūrr agjō woun āb sīi khomariipai dibū jukhanaa di ēutarrjōta nūmguī ajim anum. Mag khomariipai ēu sīerr aawai aai pa dūnūsim ee, īchab nōseg pōm chē thūnū arr khur dōād pōm pierrwai, dō uu thūnū awia sīi dō badag ūrsirpūijim anaabā. Mag, nem thumaa okhoojimgui ajim anum.

Jesuu capitán chog monaautarr

(Mt 8:5-13)

7 Mag ōor pōm wējorrag iek jaau ō dichtarr khur Capernaum phōbōrōg petajim aajem. ²Mag Capernaum phōbōr ee capitán āb sīejim aajem, soldaun pōr. Mag capitán chog āb irua ūrcha daupii aajerrta mor mas parhba tag āwatbajujō thūnaajim anaabā. ³Mag nūm ee chi capitanau ūurwai Jesuu ōor monaau nūrrum a ūrbaadeewai, judionaan ee jōoin chi thethem khūn jurwia pūijim aajem Jesús aar, makhūnau chi Jesuug chaigpa phōbaadeewai ich chog monaapūain ich di aar mamkhīr. ⁴⁻⁵Mag chadcha ērēuwia, chi Jesús sim aar bardutkhaimawia, mag capitán chog mor mas simta phūurba jajaau nū awia, chaigpa nūmua irig magjierram anum:

—Pua capitán di aar i chog monaau makiin ūu akham. I chan maachjō judío khabam, mamu maach meeun kha khōsi sīerrungui ajieram anum. Irua maar Ēwandam iek jaajem dijā par ēu deejim, ich phatkhou. Jāgum wounaan di aran chadcha pu maju aai chirəm. Pua khōs akhiin maran pu awaanta bēejimgui ajieram anum irig.

⁶Magbaawai chadcha am dūi majim aajem. Mamu ya chi aanaan wai nūm di dakha wētum ee, chi capitanau ich aig narr khūn dūi iek jaaupūijim aajem, Jesús aar. Magbaawai wētwi barimawia

irig, —Capitán iek, p̄ mapimaaugau khabam aajem, mam̄ i iek í Ēwandam dau na üu khaba chirum aajem, p̄ i di aar maag. ⁷Ich mag chirum khap, ichcha p̄ aig bëeba abarm aajem, pöd p̄ d̄i kh̄ircha iyüü aju khaba aawai. Mam̄ pua kh̄os akhiin, ich maupaimua ich chog monaap̄i naajim. I iek p̄ch iiu aawai chadcha monaaju aajem. ⁸I iek irujã ich gaaita khaphu chitum aajem, ichjã ichab ich p̄rnaan jua eegpai chitaawai. Mag chirab mam̄, irujã ichab soldaun ich jua eegar phë wai chirum aajem. Makhunag abamug khãijã “Pet” aawai maajem aajem, ipierraa. Maimua deumugjã “Pidú” aawai bëejem aajem. Maimua ich chogagjã “Mugta abá” abaawai i ipierraa aajem aajem. Magua, maupaimua pua i chog monaap̄i jaaum̄n, chadcha monaaju irua khaphu chirum aajem a jaauchëjieram aajem, Jesús aig.

⁹Capitán judío khaba simuata mag iek jaaup̄itarr warm khunau ichig jaaubaichëm ürbaawai Jesús jügderraa aadëmua ich ëudee õor pos wënurrarr khunagta, —Keena, pãadë oobat. Mug maach israelnaan ee mug woun dënjö ükha num chan agtha mua ooba chitumguí ajim anum.

¹⁰Maimua chi iek jawaan bëetarr khun deeu ewag wëtwia di aar ooimaawai, maig warppaimua am barju nawe Jesuu monaap̄itarr aawai mag chi capitán chog mor mas khërrarr monakkha khërum oimajierram anaabá.

Khoopaa üan chaai chi meem Jesuu phiriu autarr

¹¹Jesús Capernaum phöbör ee mag capitán chog monaap̄iwiã öbëraau phöbördam Naín anumug petajim aajem. Mag i mam̄ d̄i i khapeen khaan wëtmam ee, agjö deum khun pöm pos wëtmajim aajem. ¹²Mag mamua

phöbör ee dubaag puerd̄i sim aig dakha pachënaa oowai õor binaan bëpaan warumta oo athajim anum. Ma, khoopaa üan chaai ichta äbpai khitar ajim aajem. Mag binaandam arrum d̄i ichab ag phöbör eem khun õor khapaana wëdurajim anum. ¹³Maimua aar barwia maach Pör Jesuu khoopaa üan ich chaai athee dau aphun khërum oobaawai irig, —Oob biem ajim anum.

¹⁴Magnaa warag aig bëewia chi binaan arrum pa gaai p̄rbaicheewai chi armaa arr khun d̄n̄uisijieram aajem. Magbaawai chi binaan ewan sierrag, —M̄ iekhau phiidubaad ajim anum.

¹⁵Magbaawai ag burre chi mee khërrardam phiiduwia üu deeu iyüü aadëjim anaabá. Magbaa Jesuu chi ädagta, —Ar khërum, p̄ch chaai athaad ajim anum.

¹⁶Magbaawai thumaam khun jã phierr num iekhau Ēwandamag jëeumamua, “Chadcha Ēwandam, üu pua maar eeg oo chirum. Üu pua jãg chaai chi meem arr phiriu atham” ajierram anum. Magnaa ichab amach wir aigpai, “Keena, isin chadchata maach ee jöingarmjõ Ēwandam i jaaumie sieichëchëm” khaajierram aajem.

¹⁷Mag Jesuu chaai phiriu autarr Judea durr thumaam khunau khakhapdõ aphöbaadeewai ichta warag thürphõo sisijim anaabá.

Juan õor pör choomieu ich khapeen numí chogtarr

(Mt 11:2-19)

¹⁸Juanaujã ichab Jesuu mag nurr̄am thum khaphu aadëjim aajem, ich khapeenau ich sim aar jaaubaimaawai. Magbaawai ich khapeen numí thürkha auwia ¹⁹Jesús aar p̄ijim aajem, makhunau irig “¿P̄uuta chadcha nawe Ēwandam i jaaumienau bëeju a jaaujerrá, wa ar khabam khai warag ich jãg nuag?” a khap jëeumkh̄ir.

²⁰ Magbaawai chadcha ërëuwia Jesús sim aar barwia irig maguimajieram anum:

—Juan chi òor pör choomieu maar pu aig püijim, ichig jaapüimkhüir. ¿Püuta chadcha nawe Ëwandam i jaaumienau bëeju a jaaujerrá, wa marau deumta nüju aai nëwa? Marag ajapha jaubá marau khap aag aimajieram anum irig.

²¹ Magbaawai, —Pärag oopikhimgui awi, am dakhüir Jesuu khamor machag sísidum pöm monaanaa bën khaigbam wai sísid arr khüunjä monaapüimajim anaabá. Mag num düi íchab òor dau khaugba khithëe arr khüunjä dau monaumajim aajem. ²² Maimuan chadau magjim anum, chi Juanau chogtarr khüunag:

—Ërëubaadëwia Juan aar jaubaimat, päach jügüucha ürwia päach daúacha müg oobarm. Irig, “Dau khaugba khëkhëd arr khüun dau ajapha thünüm abat; bü wëdu wëdu sísid arr khüunjä ya ajapha nurrjëem; kach khísu arr khüunaujä ajapha ür sísidum; chi meem arr khüunjä deeu iuu nurrjëem; maimua aphüüm khüunagjä íchab òor peerduajem iek jaau chirum” a jaubaimat ajim anum. ²³ Íchab irig, “Chi mü iek ükhawia ogdüba mü gaai ükha chirum wounan i onee ich mag chitaju” a jaubaimat ajim anum, mag ichig jëeuwimarr khüunag.

²⁴ Maimua chi Juanau chogpütarr khüun ërëu phöbaadeewai chi Juan igwiata Jesuu òrag magjim anum:

—Pärau Jordán igaaau woun òrag Ëwandam i jaau nurrum oon weetwai, ¿süi woun iek theeg chukhu phüu choomaar sösöii jüurba ahau aajemjökhamta oon wëtjierrá? Magum woun khabajimgui ajim anum. ²⁵ Magan ¿khanim wounta oon wëtjierráma? ¿Woun khajüa ajapha jüa simta oojupii awia oon wëtjierrá? Pärau khaphu numgui ajim anum, khajüa

ajapha jüanaa thach biwaa khoojem khüunan süi phöbör ee di oimüm eeta naajem, reinaan düi äba. ²⁶ Mamü pärau magjömta oimabajieram. Pärau oimatarran woun äb Ëwandam i jaau nurrum ajim. Mamü mua pärag jaaukhimgui ajim anum: Juan chan warrgar Ëwandam i jaaujerr khüunjöpai khaba, am khäyaujä ürüchata sim. ²⁷ I igwia Ëwandamau ich i jaaumienag warrgarwe ich iek phäpitarr gaai jaauwai:

“Jäata irua mü na püju ajim, ichdüta mü na mü maju ee òrag jaau-maawai thumaam khüunau mü iek ürm khösi süi mü nü naamkhüir.”

(Mal. 3:1)

²⁸ Magua muajä pärag mag chirumgui ajim anum ich Jesuu: Warrgar Ëwandam i jaaujerr khüun eejä Juan chi òor pör choomie khäyau ürücharam chan äbjä chukhu ajim. Mamü chi mü iek ürwia, mua nem waubarmjä khaphünaa, Ëwandamta ich thäär ee au sim wounan chad, maadëu nem igba khitawiajä, Juan khäyaujä khapcha aju, jäga Ëwandam ichdëu òor peerdu atham thäär ee síeicheejë.

²⁹ Pärau khaphu numgui ajim anum, chi Juanau jaau nurrum ür narr khüun ee thumaam khüunau dëbpaar jëeu-jem khüunaupa amach khaibag äsie ewag khüirjuwia irig pör choopi numua Ëwandamagta, “Ëwandam, chadcha puata maar thäär khap chirum. Üu pua Juanag jaapiwia marag puch iek khaugpibarm” aajeejim. ³⁰ Mamü chi Moiseeu Ëwandam iek phätarr ajapcha ürkhaajem khüunau chi machnaan düimua chan magba, Ëwandamau am thäär eejä warm khüun düimjö am ig sim warag isegjieram. Mag gaaimua warag Juanagjä amach pör choopibajieramgui ajim anum, amachta ajapcha num awia.

³¹ Maimua maach Pör Jesuu mag jaauamua magjim aajem: ‘Päar ísim

khun, ¿jāga num abarí? Mua pārag jaaukhim: ³²Pāar ar Juan isegwi mujā iseg num khunan, chaain jemkha numua amach khapeen dūi khīr aumphōaadēmjōta numgui ajim anum. Warm khun garmua, “Maar dūi karris sir num gaai onee jemkhabahut” aawaijā jemkhamapha num. Maimua jūr, “Magan sīi ōkhīrjuu ōor mee wai num aigumjō ohoodō abat” aawaijā magjā khōchkhaba num. Pāarjā magta naawai, ¿khani khōsi numma? ³³Pāar ee Juan chi ōor pōr choomie nurraajewai irua ajap thach khōba surkhaajeejim, Ēwandamag jēwaag. Magum vino chará būurjā dōbajim. Mamū mag oowai pārau, “Jāan mepeer dūi khapeerka sēwaita sīi ich jāg aai thach khōba nurraajem” a iekhaajem pārau. ³⁴Mamū is much chi Emkhooi Iewaa chaar bēewia pāach dūi parhooba thachdam khōnaa vinodamjā dō khitaawai jūr magjā khōchkhaba, warag pārau mū ēugar thach bipōm khōnaa vino pigjā chitum aajem. Magnaa gobierno dēbpaar jēeu numua ōor khūguurjem khun dūijā khapeerkhanaa pekau pōm sīsīdum khun dūipa khapeerka chitum a iekhaajerrangui ajim anum, mujā iseg num iekhau. ³⁵Magnaa amag, Mamū ar chi Ēwandamau khīrjug deetarraucha khīrju num khunau chan magba, amau chadcha khaphu numgui ajim anum, chijā khunta ich Ēwandamaucha pūitarr khun agā.

Jesús Simón chi fariseo deg

³⁶Biek āb chi ajapcha Moiseeu Ēwandam iek phā puatarr urkhaajem khun eem woun āb Simón anumua Jesús ich dūi āba thach khōmkhīr ich di aar ēeurrim aajem. Magbaawai chadcha mag woun di aig bēewia, ich atheem thōi khērūm aig jupwia, dijā ee āba phur khōphōaadējim aajem. ³⁷Maagwai ag

phōbōr ee sējim aajem, kachaloo mūi āb parhoobam emkhooi dūi sēirarr. Mag mūirau Jesús Simón di aig thach khō sim khaug athaawai jūgdee didam durrkhudau alabastro anum dēn botee didam wau khitam dūi bēejim aajem i aig. ³⁸Mag bēewia i ēugarmua i būkhurr phōbkhachēwia biemamua i bū ūr ich dauchō thēutkhamam ich pōrbūupai jārpūimajim anum. Magnaa i bū ūu au, ūu aunaa, jūgdeeu choomajim anaabā, i bū gaai.

³⁹Chi Jesús thūrpūitarr wounau mag oobaawai ich ōdegpai, “Mug woun chadcha Ēwandam i jaumie chaar akhiin, irua warre khaug aukhamgui ajim anum, khanim mūirauta jāg ich bū gaai pūrbachē. Majā pekau pōoma simua ich gaai pū simta būurjā khaugba simgui” ajim anum ich ōdegpai.

⁴⁰Magbaawai Jesuu chi Simonag, — Simón, pudē mū iek ūrbarí ajim anum.

Magbaawai jūr chi Simonau Jesuug, —Maestro, magan mūrūg jaubarim ¿khan agā? ajim anum.

⁴¹Magbaawai Jesuu jaubaadējim aajem irig. Mag jaumamua, —Biek āb wounau ōor numiim khunag phatkhon prestaajingui ajim anum: ābakhaig cien denarios deewia warmūg diez denarios deejim. ⁴²Mamū amau phagpūyaag chukhu narr aawai, “Idēu mua sīi ich jāg okhoopikhim; oob mūrūg phagmiet” ajim anum, chi morkhūu.

Mag jaauwia Simonag, —¿Chijāgua pua khīrjuawai ūrcha i daupii aju khai? a jēujim aajem.

⁴³Magbaawai Simonau, —Mua oowain chi phatkhon dūrrcha paraa sēirraujōo simgui ajim anum.

Magbaawai Jesuu jūr irig, —Simón, maiguin chadcha pua ag eyaa jaubarimgui ajim anum.

⁴⁴Magnaa chi mūirag eerpanaa Simonag magjim aajem:

—Simón, ¿pua mʉg ʉi oo chirabá? Pʉdē khīirjubarí. Pʉ di aig mʉ barchee-wai pua mʉrʉg dōdamjá jōi deebajimgui ajim anʉm, mʉ bʉ sūgamkhīir. Mag khāyau mʉg ʉiirau ich dauchōupai mʉ bʉ ompūiwa ich pōrbʉupai deeu jārbapūim. ⁴⁵Mʉ barchee-wai pua mʉ khīir ʉnaa, “Pʉ ʉu bēejimjá” abajimgui ajim anʉm. Mag khāyau mʉg ʉiirau mʉ barchētarr aigmua ich mag mʉ bʉ ʉu ahaukham. ⁴⁶Pua aceitedamaujā mʉ pōr phuurbajimgui ajim anʉm, mʉ barchee-wai. Magtarr mʉg ʉiirau jūgdeuchata mʉ bʉ gaai choowia phuurpūijimgui ajim anʉm. ⁴⁷ʉs mʉgbarm pʉdē khīir-jubarí ajim anʉm, chi Simonag. Mʉg ʉiirau mʉ dʉi mʉgbaichēmʉn ich pekau pōoma sierr thum chugpaabapūim jūrta “ʉu ajim” a sim khabahab. Chi pekaujā bʉrʉm khaba arr aawai ichdēu agjō dʉrrcha mʉ kha khōsi ʉm a sim khabahab ajim anʉm, jāg sim aig. Ich jāgta sīebahab cha mua pʉrʉg nem īgkha chirʉmjā. Ābmua khāijā ichig dēbpaar paar nʉm khʉnag tag phagpiba perdonaamʉn, chi dēbpaar pōomacha sierr garmua ʉrʉcha i daupii aju. Maag-wai bʉrʉpai paraa sierrau i daupii ajup mamʉ, warm dēnjōcha khabaju. Magua ich perdonaatarrpierrpai sīi irig “ʉu ajim” ajugui ajim anʉm.

⁴⁸Maimua jūr chi ʉiiragta oonaa, — Pʉ khaibag thum chugpaa sīsimgui ajim anʉm.

⁴⁹Magbaawai i dʉi āba ohoodō narr khʉnau amach wir aigpai iyʉu nʉmua, —Keena, ¿mʉ chijāg woun agá, jāg pekaupa chugpaa sim? ajierram anaabá.

⁵⁰Mamʉ amau mag khīirju nʉmjā igba warag chi ʉiiragta, —Oob khīirjum. ʉu pʉ peerdʉ ʉisimgui ajim anʉm, pʉchdēu ʉkhatarr gaaimua. Pʉch diig maju aai ʉmgu i ajim anʉm.

ʉin Jesús jāoogjerr khʉn

8 Maimua maau Jesús phōbōrpierr nʉrʉmua īchab phōbōr chaaur didam khapan khaba khēkhēdʉm eem magwe nʉrrajim aajem, maach peerduajem iek jaauwai. Mag jaau nʉrʉmua, —Ēwandamta ya thumaam khʉn pōrkhamʉ sim. Pāar peerdʉm khōsi nʉm khai, irigta ʉdʉraa pāach phēethʉgipib aajeejim anʉm, ichta pāach Pōrkhamkhīir.

I dʉi īchab wēnʉrrajim aajem ichdēu doce jʉr autarr khʉn, ²maimua īchab ʉin ichdēu am mor eem mepeen jʉr wērpnaa sīi khajapham khamor machagau sīsīd arr monaaukhapūimatarr khʉn jā agjō. Chi ʉin mag i dʉi wēnʉrrarr khʉn, dau āb María ajim aajem īchab am dēn Magdalena aajerr. Ich mag ʉi mor eem ajim aajem Jesuu mepeen siete jʉr wērptarr. ³Ābakhai Juana ajim aajem, woun Chuza anʉm ʉi. Ich mag woun Chuza anʉmuata rey Eroses nem thum ich dēnjō khaphʉ aajeejim anaabá. Maimua āb agjō nʉrraajeejim aajem, Susana anʉm. Maimua mag tag ʉin khapan agjō thʉnaajim aajem, amach di aarmua nemdam aibēe nʉm iiu, i jāog wai wēnʉrraajerr khʉn.

Wounau nemjīir dau phōthurtarr ag nem īgkhaa

(Mt 13:1-9; Mr 4:1-9)

⁴Mag Jesús phōbōrpierr maach peerduajem iek jaau nʉrʉm jaar, khāai āb phōbōrpierram khʉn i aig bēejierram aajem. Maimua thum ābam aig biirdubaadeewai amag nem īgkhamamua magjim anʉm:

⁵—Biek āb woun nemjīir dau phoon majim aajem. Maimua mag mawia phō nʉrʉmua āaur chi nemjīir dau-dam bʉ diichjem ee burrtarr bʉu jēb ee joothugmam dʉi nemchaain bēewia

sii khökhüipüijim aajem. ⁶Maimua äaurag mokpör jooodög ee burrtarr tharrphëjim anum, mamu mag perasöm jëb durkhu ürüü sierr aawai jëb jusarm gaaimua pöd khaar khaba, sii phua khëchjim aajem. ⁷Mag phö nurrumua ichab äaur khüün miudö arr ee burrijim aajem. Mamu chi miuta ürpabaadeewai nemjiirdam öt khaba, sii ich magpai aphüü nüisijim aajem. ⁸Maagwai tagam khüün jëb wajaug ee burrijim aajem. Makhüünan chadau öbërwia chëbaadeewai khaarpierr bich thüü jopmajim aajem.

Mag jaaumamua, aig narr khüünag, —Keena, jüg ürüünaa chamug nem igkhaadam mua jaau chirum ajapha ürbat ajim anum.

Jägwi ejemploouta mag nem jaaujeeji.

(Mt 13:10-23; Mr 4:10-20)

⁹Magbaawai i khapeenau irig jëeumamua, —Cha pua nem igkhaadam jaau dichdimam, ¿khan aawaiuma? Marau pöd khaugba abarm, marag jaubá ajierram anum.

¹⁰Magbaawai ichdëu magjim anum amag:

—Pärau khaugam khösi ür naawai, müchdëun warre pärag khaphü apiejem, jägata Ëwandam öor thäär ee sieicheejë. Mamu warm khüünagan sii khajapham nem igkhaadamjöpaita igkhaajemgui ajim anum, amau oo numta oobamjö amkhüir, maimua ür numjä büürjä khaugbamjö amkhüir.

¹¹Maimua amag, 'Mua pärag jaaukhingui ajim anum, ich Jesuu. Pärau päachig jaapi numun mügaugui ajim anum: Chi nemjiir dau wounau phöthurtarr, Ëwandam iek örag jaau numta jaau simgui ajim anum.

¹²Maagwai chi nemjiir dau khüdjä ee burrmarr, öor Ëwandam iek sii par jüguupai üurjem khüünau

ajim anum. Amau Ëwandam iek jaau num ür num, mamu meperau bëewia khügurbaicheewai ürba arrjö thäär ee Ëwandam iek chukhu thüba num, khüdjä eem nemjiir dau nemchaainau khöpüitarjöö. ¹³Maagwai mokpör jooodög ee nemjiir dau burrmarr, ar maach khapeenau Ëwandam iek üurwai onee ükhaajem khüünaugui ajim anum. Mamu thäraucha ükha num khaba aawai, nemjiir dau pöd khaar khaba aajemjöö khüchpai ükhawia iseg puajem. Maagwai ükha num anumta mag iek ajapham gaaimua meperau khaigba aicheewai deeu Ëwandam iekta isegwia warr amach naajerrjöö wënnurram khösi numgui ajim anum. ¹⁴Maagwai nemjiir dau sirphug dëi öbërwia öt khaba bäautarr, jürr ar maach khapeen ihäsisisdöm khüunta jaau simgui ajim anum. Amau Ëwandam iek ürm khösi ür num, mamu deeu amach khüirjug eepai, "Jägum gaaimua pöd mü phatkhon auba khäijä chitaju," wa magbam khai, "Mua chadcha ükhakhiinjä pöd parhooba müchdëu ampierr abaju" a khüirjuajem. Mag gaaimua mag nemjiirdam aphüü bäauwia pöd chëba arrjö ichab Ëwandam athee nem ajapha wawaagjä pödba, sii serbiibata numgui ajim anum. ¹⁵Mamu jürr chi nemjiir jëb ajaug ee burrtarr, ar örau Ëwandam iek amach thäraucha ükhaa chaar ükhaajem khüunta jaau simgui ajim anum. Magum khüünau sii par jüguupai ürba aajem. Amachdëu ükha num gaaimua dau aug wajuju akhiinjä, majä am gai mas khaba simgui ajim anum, Ëwandam athee nem ajapha waum khöchgau.

Lámpara ag ejemplo

(Mr 4:21-25)

¹⁶'Ya päachig jaubaawai pärau khaphü nüisim, mamu ichab müg päachdëu ürbarmjä pärau sii päach

atheapai wai naaju aai khaba numgui ajim anum. ¿Khaŋu ɔtdau paanaa bathēe eegar wa sīi nem bü ee khāijā ausiijē? ɔtdaun paanaa warre dijā garta ausiijemgui ajim anum, thumaam khūn dau araraa amkhīir. ¹⁷ Īswe chan ɔrau agtha ajap khaugba num, jāga Ēwandamau ɔor peerdu auju. Mamu mug atagta amach daúacha ɔt büug nem waibēenaa oo numjō amau khapaju. Chi mag khaugba num khūnan agtha khīchag ee nem oo numjōta num, būurjā khaugba. ¹⁸ Ajapha khīirjubat ajim anum, jāga pārau ūr nu. Ar chi thāar onee ūrm khōsi ūr num khūnag Ēwandamau warag khīirjug deju, ich iek khapcha amkhīir. Mamu ar ūrmaphapai ūr num khūn khīirjug eemun, cha mua jaau chirum deeu Ēwandamau ich iek sīepiba khecheu aujugui ajim anum, ūrmapha naawai.

Jesús eeugpeenau amach äd düimua i düi iekham ig narr

(Mt 12:46-50; Mr 3:31-35)

¹⁹ Mag num ee ich Jesús äd ich chaain düi i aig bëejerram aajem. Mamu ɔor pöm wējōm khurau pöd i sim aarcha dubba, daaugajārpai naaichējim anaabá.

²⁰ Magbaawai ɔrau irig, —Pu eeugpeen pu äd düi daaugajār num. Am iek pu düi oom khōsi num aajem ajierram anum.

²¹ Mamu magbaawai ichig mag jauchētarr khūnag Jesuu magjim:

—Murugan muig Ēwandam iek ūrwia ag ipierraa num khūnta ichab mu eeugpeenjōnaa mu ädjō sīsīdumgui ajim anum.

Jesuu phū düi phūas thumbapitarr

(Mt 8:23-27; Mr 4:35-41)

²² Maimua biek äb Jesuu ich khapeenag, “Dökhīrag wētarrau” awia, chadcha dōjār paaukhabaadējim aajem. ²³ Maimua ya am mag dōjār khodjōrröm ee, ich Jesús

khāibaadējim anum. Mag i khāi jōrrōmta, phūäd pöm bëewia phūasdaudapag baupa aadeewai sosookhamua japau äwatbajujō aadējim anaabá. ²⁴ Amachdēu mag oophōbaadeewai i khāi jōrröm aar mawia, —iMaestro, phiidubaad! Ya maachin khōogpangui ajierram anum.

Magbaawai phiidawia, phū theeg thunumug meeurrau sīunaa, ichab chi phūasagjā meeurrau sīubaawai, tag phūjā wēba phūasdaujā baupa khaba, warre sīi dōjā meuu jōisijim anaabá. ²⁵ Maimua jūr ichdēu amag, —Keena ajim anum, ¿mug pāar mu düi khodjōrrōmjā nem ökhōta nu? Jāgan pārau chan mu pāach düi chitumjā khaugbata naab ajim anum, jāgcha jāphierraag.

Mag amach dakhīir phū düi phūaspa warre thumba atham oobaawai jāphierma dauderraa numua amach appai ökharii, —Keena, ¿khanim wounta mug phūugjā iekhanaa phūasagjā iekhaawai i ipierraa aajēma? ajierram anum.

²⁶ Mag wētammua khodjōrrōo awia Gerasa durr barjierram aajem, ich ag thurrdō eepai thoom igar Galilea khīirphee.

Jesuu woun äb dösät dau eerpamieu baarjerr monaautarr

(Mt 8:28-34; Mr 5:1-20)

²⁷ Mag Gerasa durr barimawia Jesús durrpabaadeewai i khīirphee woun äb phöbör eemua öberchējim aajem. Mag woun ich warrgarwe dösät bēneu sīpwia ich mag bar nurraajeejim anaabá. Mag gaaimua nawe degmua mawi, tag degjā khaba, äba ujā ūrpai khāinaa, khajūa kharraa ich mag sīerrajim aajem. ²⁸⁻²⁹ Mag wounau Jesús oo athaawai dēgölp wiiu a i bükhurr phöbkhaimawia chaigpamamua thet irig magjim anum:

—Jesús, Cha Ûgthaa Phuu Nùm Iewaa, ¿khantheeta pua mü mügbaichéma? Oob mü chig a chiram ajim anum, chi mepeer garmua Jesuu ichig woun mor eemua öberpi jaubaawai.

Mag chi mepeer ajap thierrpa sierr aawai üiba baarjeejim anaabá. Mag barbaadeewai parii cadenau júnaa grillos anum eejá bü khóokha sisiukhamjá i atheem khaba aajeejim anum. Sii warag caden thurrëupüiwia öor chukag aar warp warrjeejim anaabá, chi meperau.

³⁰ Maimua Jesuu irig, —¿Pü khan a thüürjê? ajim anum.

Magbaa chi wounau, —Müün “Mepeen Phöbör” a thüürjemgui ajim anum.

Irua mag sierran, bën pöm ich mor ee dubchë thünüm wai nürraajerr aawaita mag sïejim anaabá. ³¹ Magbaawai chi mepeen woun mor ee mag thünarrau Jesuug, —Oob warre khîmie durr chan maar püi chiram. ³² Mag khâyau ar khüsnaan phathau khö wënurrum eeta idëu maar dubpibá ajierram anum, ag dakha khüsnaan khapan thünarr aawai.

Magbaawai Jesuu amag udüraa khüsnaan eeta dubpijim anaabá.

³³ Magbaa chadcha woun mor ee mepeen pöm mag thünarr öberdütchwia jürr khüsnaan ee naaimaawai, khüsnaanta parhooba khaphig phöbaadëwia ithurmug ürmua thurrdö pöm wëjöm ee durbagkha sïi khëu khuurbü khëchjierram aajem.

³⁴ Magbaa chi khüs thua narr khünau amachdëu mag oobaawai jãphierrwia phöbörög khaphig phöbaadëjim anum, örag jawaan. Mag wëtumua íchab phöbör chaauraa di nünuidum eem khünagjá jaumajierram aajem. ³⁵ Mag phöbör ee jaubaimaawai, chadcha aar oon weetwai, chi woun mor ee bën pöm wai sierr wajapha khajüa júnaa, ag na magba aajerrjö, sïi ya maach

khüir ich müg Jesús khüirphee jup sim oomajierram anaabá. Amachdëu mag oobaimaawai jãphierraa aphöbaadëjim anum. ³⁶ Magtarr chi ootarr khünau jürr chi oon bëe nüm khünag jaau naajim anum, jãga mag woun dösätau mag wai nürraajerrta üu Jesuu monaapüijí.

³⁷ Magbaawai Gerasa perasöm khün pöm aig thünarr khünau jãphierr nümua Jesuug chawag mapi jaau naajim anum, amach ee sïepiba.

Mag chadcha, Jesús jap ee pabaadëjim aajem, deeu amach berrag wëtaag. ³⁸ Mamü mag am wëtaagpam ee, chi woun mag dösät bënëu baarjerrau Jesuug jëjëu aajeejim anaabá, i düi maag. Mamü Jesuu i arrba warag irig, ³⁹ — Püch diigta petá, maimua thumaam khünag jaapet ajim anum, jãga Ëwandamau üu pü eeg oowi pü monaaur.

Ichig magbaawai chadcha phöbör ee petawia ich mag jajawag majim aajem thumaam khünag, jãga Jesuu i dau aug khaugwia ich bën chugpaapüitarr.

Jairo kha, maimua uuí äbmua Jesús khajüahidam gaaipai pürtarr

(Mt 9:18-26; Mr 5:21-43)

⁴⁰ Mag Jesús deeu ich khapeen düi jap ee pawia Galilea durr barimaawai öor pöm sïi i nü khodthünaajim aajem. Mag i barbaimam oobaawai thumaam khünau irig, “Üu pü bëejim” anaajim anum. ⁴¹⁻⁴² Mag i barbaimam ee, woun äb judionan Ëwandam iek jaajem di thua-jem Jairo a thür sierr i aig bëejim aajem. Mag woun chan tag chaaijá chukhu, äba chaai üikhaardam doce añosjö sierrdam appai khitumta ya meemaa ajim anum. Mag tag chaaijá chukhu äbpai khitum meemaa aawaita Jesús bükhürr phöbkhanaa ö bürrü aichëjim anum, ich di aar arrwia mag ich chaai mor mas khërum monaapüimkhüir. Mag ich aig ö bürrü aicheewai, ya agug wëtumta,

warag ōrau am phēeudu arrmaa ajim anum, pöd majujä khaba. ⁴³ Mamu ōor pöm mag thunum ee, ichab uui äb sĕjim aajem, doce años sĕi phōmieu bar sim. Mag uuirau ich phatkondam thum gas-taapüiwia sĕjim anaabá, doctornaanag ich ēwaupi simua. Mamu äbmuajä pöd i monaau auba aajeejim aajem. ⁴⁴ Mag uui mag simua Jesús ēgarmua bëewia i khajūahidam gaapai pŕrchĕjim anum. Mag irua pŕrbarm bŕrre chi phōmie thubabaadeewai warre ich mag monaau sĕsĕjim anaabá. ⁴⁵ Magbaawai Jesuu, — ¿Khaífuta mu gaai pŕrbaichĕma? ajim anum.

Mamu äbmuajä jauba aawai Pedroou ich khapeen düimua, —Maestro, khaíu abarjugui ajim anum. Puch aig ōor phēeududukham khunau khabahab, pua mag chirum.

⁴⁶ Mamu Pedroou ichig magbaawai warag Jesuu, —Üü, sĕi ōor phēeududukhamua khabam. Mua khaphu chirumgui ajim anum, juau ogthomta äbmua muig mu gaai pŕrbaichĕm. Mag pŕrbaicheewai Ēwandam juapá mu gaai simua monaubapüimjä mua khaphu chirumgui ajim anum.

⁴⁷ Mamu chi uuirau ūurwai ichdĕu meraa pŕrchĕtarrta Jesuu mag ijĕb aadeewai, khĕir naau num iekhau, bü duui bëewia i bŕkhurr phōbkhachĕwia, meerba ōor thumaam khun dakhĕir jaubaadĕjim anaabá, khan atheeta irua mag i gaai pŕrchĕjĕ, maimua jäga mag pŕrbarm bŕrre i monaau uisijĕ. ⁴⁸ Magbaawai Jesuu irig, —Oob chigaa am ajim anum. Mua puch monaauju khaphu mu gaai pŕrchĕtarr gaaimua üu pu monaauwia peerdu uisim. Puch diig maju aai umgui ajim anum irig.

⁴⁹ Mamu agtha mag i iekha öba num ee, woun äb bëejim aajem, mag judionaan Ēwandam iek jaaujem degam chi pör Jairo anum di aarmua, i ēudee.

Mag bëewia chi Jairoog, —Kakĕ, ya aau-naaujä pöd äwatba abarm. Idĕu Maestro sĕubá. Ya par maach aar i mabajup aichĕjim anum.

⁵⁰ Mag jaubaichĕm ūrbaawai Jesuu magjim anum chi Jairoog:

—Oob khĕirjum. Pua puch chaai üu oo wai chitaju. Sĕita äba murua puch chaai monaauju khĕirjugta wai chirsĕ ajim anaabá.

⁵¹ Maimua warag wĕtwia di aar barimajerram aajem. Mamu thuur khĕrum ee chi binaandam wai narr aar chan ich düi ōor khapan dubpiba, äba chi dubtarr khunan, Pedro, Juan, Santiago, maimua chi aai chi äd düipaita ich düi dubpijim aajem. ⁵² Mag barwia ooimaawai, thumaam khun sereeu icharaucha bĕe num düi ichab üapĕpĕrkhamta ooimajim anaabá. Mag oobaimaawai Jesuu amag, —Oob bĕiemethü. I meebe sĕita i khāi sĕebahab ajim anum.

⁵³ Mamu irua magbaawai, aig narr khunau warag i wau iekha naajim anaabá, amachdĕu chadcha chi chaai mee sim khaphu narr aawai. ⁵⁴ Mamu amau mag numjä ūrba, warag dubwia chi binaan juadam gaai pŕrnaa, — ¡Üuikhaardam, phiidubaad! ajim anum.

⁵⁵ Magbaawai i akhaardam deeu i gaai khĕraicheewai ag bŕrre phiidubaadĕjim anaabá. Mag phiidubaadeewai irig thachdam au deemkhĕir jaaujim aajem. ⁵⁶ Mag phiidubaadĕm oobaawai chi dĕnnaan khĕir ēu awia warre dauderraa nŕisĕjim anum. Maimua ichdĕu magwia aig narr khunag, —İs pāachdĕu mug oobarm oob chikhamnag jaaumiet ajim anum.

**Jesuu doce ich düi ogdüba
wĕnŕraajerr khun pŕitarr**

(Mt 10:5-15; Mr 6:7-13)

9 Maimua Jesuu ich khapeen doce ich düi ogdüba wĕnŕraajerr khun

ābam aig thürkhanaa agdaujō juapá deemajim aajem, ich dēnjō ōor mor eem mepeen jürkhūinaa mor masim khūunjā monaau wēnūrraju ayaa amkhīir. ²Mag pūyaagpamua amag magjim anūm:

—Mua pār pūi chirūm, ōrag “Ēwandamta thumaam khūn Pörkhaimū sim” a jaaumkhīir, maimua ichab amag “Pār peerduju khai irigta ūdūraa pāach Pörkhapibat” a jaau wēnūrramkhīir. Mag wēnūrrūmua ichab khamor machagjā thum pārāu monaau wēnūrrajugui a jaaujim aajem.

³Maimua ichab amag, ’Pāach jua kharr ērēubaadēt, būurjā nem inag arba: bordón chukhu, talegdijā chukhu, ni thach ni phatkhojā oob arrmiet; ich jāg ērēubaadēt ajim anūm, khajūa theg jūajujā chukhu. ⁴Maimua pāach wēnūrrūmpier pāachig di jaubarm degpai kheepaawai khāibat ajim anūm, pāach maigmua wēt nūm ora. ⁵Mamū phōbōr ee ni ābmua jā pāach amach deg dubpiba ni pāach iekjā ūrba abaawai warre amach dakhīirwe pāach bū gaaim jēb ūrphē ūrphēnaa pāachta ērēubaadēt ajim anūm. Pārāu magmūn magbarmua-pai amag “Pāachdēu jāg Ēwandam iek ūrba abarm gaaimua ich dūita khīir khap abat” anūmūugui ajim anūm.

⁶Mag, chadcha Jesuu amachig mag jaubaawai ērēubaadēwia phōbōrdampier jāga Ēwandamau maach peerduajē a jaau wēnūrrūm dūi ichab durpierr aanaanpa monaau wēnūrrajim aajem.

Erodeeu Jesús nem wau nūrrūm ūrtarr

(Mt 14:1-12; Mr 6:14-29)

⁷Rey Erodes anūmua ūrbaadējim aajem nem thum Jesuu wau nūrrūm. Mag ichdēu ūrbaadeewai khakhaisamjō aadējim anaabá, jūrram khūnau “Juan

chi ōor pōr choomieta iiu phiidēwia nūrraichēm” a jaauchēchēkham ūrwia.

⁸Mag nūm dūi irua ūurwai āaur khūnau jūrr, “Elías warrgar Ēwandam i jaaujerrta ōbērchēwia jāg nūrrūm aajem” a jaau nūm dūi agjō bigaaum khūnau jūrr, “Elías khabam khai jāan chadcha jōoingar Ēwandam iek jaaujerrta deeu phiidēwia jāg nūrrūm” a jaauchē naajim anūm. ⁹Mag bī wējōm ūrwia chi Erodeeu ich ōdegpai, “Keen, magag Juanan mua ō thuappūipitarrāu. Magan, ¿khai ajuma ōrau mag bī thūnūm?” aajeejim anūm. Mamū parhooba mag jaau thūnūm gaaimua ichdēuchata i dūi oom khōchag sējim anaabá.

Jesuu ōor cinco mil jāogtarr

(Mt 14:13-21; Mr 6:30-44; Jn 6:1-14)

¹⁰Mag doce ich Jesuucha pūitarr khūn wēnūrrū awia bardūtkhacheeu amachdēu nem wau wēnūrrarr thum irig igkhachējierram aajem. Magbaawai chi Jesuu chawag am phē arrjim aajem, phōbōr Betsaida anūm igaau ōor chukag ee. ¹¹Mamū ōrau mag i petam khaugpūitarr aawai i ēudee pochag wētjim anūm. Mag wētvia ich aar bardūtkhabaimaawai Jesuu amag, —Ūu pār bēejimgui awia, warag amag, Ēwandamta thumaam khūn Pörkhaimū simgui ajim anūm. Pār peerduju khai, irigta ūdūraa pāach Pörkhapibat a jaaumajim aajem.

Mag jaaumamua ichab mor masim khūnra monaaurpūimajim aajem. ¹²Mag ōor monaaurpūikham ee, warag edau khēuju gar pabaadeewai chi doce ich dūi ogduba wēnūrraajerr khūnau i aig bēewia irig, —Mūig maach ōor chukag eeta nūpí, phōbōr ee wa di dakha nūnūidūm ee khāijā amag wētpi jaubá ajieram anūm, magmūn aar thachdam khōwia khāimkhīir.

¹³ Mamu magbaawai Jesuu jürr amag, —Am püiju khâyau, pāachdēuta amag thach deebat ajim anaabá.

Magbaawai jürr amachdēu magjieram anum irig:

—Maar khöju chukhu num amag deeg; āba pandamta cinco wai num dūi āwarrdamta dau numpai wai num. ¿Jāga ōor pōm mug thunum marau jāog-barju? ¿Wa phōbōr eeta marau khöju pēr awaan wētjuwa? ajieram anum.

¹⁴ Mag ōor pōm thunum ee emkhooiin appai cinco miljö naajim aajem. Magbaa Jesuu amag, —Ōrag jaabat ajim anum, ābam aigpai poso de cincuenta en cincuenta khikhīratdō jupkhamamkhīir.

¹⁵ Mag chadcha i ipierraa ōrag jaubaawai thum ich mag poso phuur ohood aphōbaadējim aajem.

¹⁶ Magbaawai ich Jesuu mag pan cinco narr chi āwarrdam numpai narr dūi āba phē auwia, ügthaag eerpanaa, Ēwandamag üu ajim anaa, thorreuwia, ich khapeenag uapüimajim aajem, jürr ōrag jigmamkhīir. ¹⁷ Mag jigmamua thumaam khun biwaauwia imie phōbaadeewai chi pan āwarr dūi sobtarrau thubut doce ipiirka aujim aajem.

**Pedroou jaauwai Jesuun
warrgarwe ich Ēwandamau
püiju aajerrau a jaautarr
(Mt 16:13-19; Mr 8:27-29)**

¹⁸ Khāai āb Jesús ich dūi doce ogduba wēnūrraajerr khun dūi ōor chukag ee mawia Ēwandamag jēu sējim aajem. Mag jēu dichwia amag, —Ōrau mu igwia iyū num ūurwai, ¿am iek mu khai aajē? ¿Pārau ūrba aajē? a jēujim anum.

¹⁹ Magbaawai amachdēu magjieram aajem:

—Am iek pu Juan chi ōor pōr choomie aajem; deelum khunau jaauwai, pūta Elías aajem, warrgar Ēwandam i jaaujerr; maagwai pogkha jaauwai pu sīi

warrgar agjö Ēwandam i jaaumie arta deeu iiu phiidūwia nūrraichēmjä a jaaujem am dēn ajieram aajem jürr irig.

²⁰ Ichig magbaawai, jürr amachigcha, —¿Ma pāachdēujāma, pārau khīirjuawai mu khai agá? a jēujim anum.

Magbaa Pedroou irig, —Pūun Cristoou, ar warrgarwe ich Ēwandamaucha ōor peerdu aumkhīir püiju jaaujerr ajim anum irig.

²¹ Pedroou ichig magbaawai, —Chadcha pua ag eyaa jaubapüimké ajim anum, mamu oob būurjä chikhamnag jaaum ajim anum.

Warm khunagjä jaaupibajim aajem.

²² Maimua magjim anum:

—Much chi Emkhooi Iewaa chadcha dau aphuuaju aai chirum. Mu dau āaukha isegwia Jerusalenpie jōoin chi thethem khunau phadnaan chi pōrkha num khunaua Moisés iek jawaag chi machnaan dūimua mu thōomkhīir pur deeu. Mamu mag amau mu thōowijā khāai thārjupam ee phiidūwia deeu mu iiu chirsijugui ajim anum.

²³ Maimua thumaam khunag eerpa eerpanaa, —Chadcha pārau mu iek pāach thāraucha ükha num khai, magan mua nem waupi jaau chirum appaita waubat ajim anum, “Muchdēuta khap chirum muchdēu nem wauju” a iekhaba. Mu gaaimua chikhannau pāach dau aphuu thōoju khīirjuwia khāijā magum igba, waragta ükhanaat. ²⁴ Ar chi mug jēb gai mu gaaimua būurjä phithurg aumapha wēnūrrum khun chan meem edjä ügthar öbērbamgui ajim anum. Magarrau ar chi mua nem jaau chirum waum khōchgauta amach nemjä khīirjuba sīi warag mu gaaimuata dau aphuu anum khun chadau ügtharcha öbērjugui ajim anum. ²⁵ Pārau oowai, ¿khan ajaug sī ajim anum, woun ābmua mug durr thum ichdēupai jūa wai sīsīm, mamu mag sim meebaadee khīmie durr

petam; irua ich durr thum ich dūi arrju aai sī? Pöd arrbamgui ajim anum. ²⁶ Āb khāijā m̄ gaamua wa m̄ iek jaauju khāijā ōor dakhīir chigaa amun, mag m̄uch chi Emkhooi Iewaajā thumaam khūun Pörkhanaa m̄uch Aai dūi ūgthar i chognaan thūnum khūunpa m̄ug durr chachanaa bēem edjā muajā īchab ich khīircha eerpanaa chigaa warag, “Mua, būurjā p̄u khaugba chitum” ajugui ajim ²⁷ Cha m̄ iekha chirum iekhou āaur khūun cha m̄ iek ūr num khūun chan m̄uchta thumaam khūun Pörkha bēeju edamjō aadēm oobam aigjā meebajugui ajim aajem Jesuu ich khapeenag.

Jesús sīi būumjō aaderr

(Mt 17:1-8; Mr 9:2-8)

²⁸ Mag ich khapeen āaur khūunag amach daúa ich oopiju jaautarr khur seman ābjō num ee, durrsī gaai Ēwandamag jēwaan mamua ich dūi phē arrijim aajem Pedro, Santiago maimua Juan. ²⁹ Mag mam wētwi ich Ayag jēu simta, dēgōlp sīi būumjō aadējim anaabá, ich mor gaai khajūa jūa sierpa. Maagwai chi khajūa chará sīi phuumjō aadējim anum, ich bāpgau. ³⁰ I magbaadēm ee wounaan numí i bigauu dūnumukhachēwia i dūi iyūu naajim aajem. Mag i dūi iyūu narr khūun, jōoingar Moisés khararr ajim aajem Ēwandam i jaamie Elías khararr dūi. ³¹ Mag am iyūu dūnumuidu aichēm dūi īchab pagthum daujō phur jēer athamua mag āsdaau narra sīi warag arar am wuu wai sīsijim anaabá. Am iyūu narran, ich Ēwandamaucha warrgarwe ich i jaumienag jaautarrjō, Jerusalén phōbör ee ōrau i thōojuuta ig iyūu naajim aajem. ³² Mam̄ maagwai Pedro ich khapeen numí amach āba wēnurrarr khūun dūi sīi daphōkgau pöd dau ēebajujō thūnumuata oo naajim anaabá, mag Jesús Moisés dūi Eliapa iyūu dūnumuidu num. Maagwai ich Jesuun agtha sīi būumjō

thūnum dūi i khajūa chará phuumjōta thūnaajim anum, ich bāpgau. ³³ Mag āba dūnumuidu naawia chi warm khūun i aigmua wētaag ēkha num ee, Pedroou irig, —Maestro, ūu chi agamjō nem ajaug maar m̄ug num, ¿jāgwia maadēu rāichdi thārjup ēu aubá? ajim anum, āb p̄u athee, āb Moisés athee maimua āb Elías athee.

Mam̄ mag sim chan Pedroou ich iekha simjā khaugba simta mag iekha dūnaajim anum. ³⁴ Mam̄ mag i iekha dūnum ee, juunthumie baug bēewia am jōodu athaicheewai jāphierr phōbaadējim anaabá, ag ee ierr paaukhabaadēm oowia. ³⁵ Mag juunthumie ee am ierr paaukhabaadeewai ag eemua woun iekjō, “Chamūta m̄ Iewaa, m̄uchdēu jāsehne wai chitumūu, ōor peerdu aumkhīir m̄uchdēu jur autarr. Irua jaau simta ipierraa abat” a iekhabarm ūrjierram anum.

³⁶ Maimua chi woun iekjō sierr khīubaadēm dūi īchab chi juunthumiejā chukkhu aadēm ee oowai Jesús ich appai oo dūnaajim anum. Mam̄ amachdēu mag ootarrjā ag ed gaai chan būurjā deum khūunag jaauba, sīi khīuu nūisijierram anaabá, nem dau chig ooba arrjō.

Jesuu chaai mor eem mepeer jēupūitarr

(Mt 17:14-21; Mr 9:14-29)

³⁷ Ag noram āspau mam durrsī gaai naawi deeu ich khapeen dūi jēr paaukhabaadēm ee, am khīirphee ōor pōoma wēdurajim aajem. ³⁸ Mag khapan pos wēdurum eemua woun āb i aig bēewia irig magchējim anum:

—Maestro, m̄ chaaidam thōthōrrsō khitum p̄u aig aibēejim. ¿Pua m̄ dau aug khaugwia i monaupūibaju khai? M̄ chan tag chaaijā chukhu āba m̄ugdam appaita wai chirumgui ajim anum.

³⁹ Mũg khērũm ich bēnēu barbaadeewain nem theegta baarjem. Di bābājā khabaadēmua ääikham dēi sī isaphunjā bau aadeejem. Mag di bābājākhām pũamjā igba thũnũ awia bar dichdi-maawain gaai machgau sīita kha aupi-hba aadeejemgui ajim anũm. ⁴⁰ Chi mepeer ōbeerpũimkhīir pũ dēi ogdũba wēnũrraajem khũnag mua jaautarrjā amau pōdbajierramgui aichējim anaabā.

⁴¹ Magbaawai Jesuu thumaam khũnag eerpanaa, —Pāran chadcha pāach thāar khaibag gaaimuata pārau chan jāg chaai Ēwandamau monaaupũijujā khīir-juba nũmgui ajim anũm. ¿Pārau jāg Ēwandam jua theeg simjā khaugbamjō nũm sī ich jāgta mua āwat chitaju aai chirú pārau oowai? ¿Khan atchata pārau mũ pāach dēi chitapim ig nũma ajim anũm, ajapcha ũkhaag? Magnaa jũrr chi ayagta, Mũ aig pũch chaai aipidú ajim anũm.

⁴² Mag chadcha chi ayau aidurum ee, chi chaai ich bēnēu theega barbaadēmua warre jēkhut barwerbpũijim anũm. Magbaawai Jesuu chi mepeer mag chi chaai mor ee simũg meeurraunaa ōbeerpi jaubaawai warre ōbērbaadējim anaabā. Mag chaai monaaupũiwia chi ayag, —Ar khērũm pũ chaai ajim anũm.

⁴³ Mag Jesuu chaai monaaubarm oowia thum aig narr khũn dauderraa nũisiwia Ēwandamagta, “Ēwandam, pũchta chadcha mepeen khāyaujā chi jua thierru. Mepeenau chan pōd pũ dēi barbam” ajjerram aajem.

**Pũaba Jesuu chikhamnau
ich thōju jaautarr**

(Mt 17:22-23; Mr 9:30-32)

Tagam khũn mag dauderraa thũnũm ee, Jesuu ich khapeenag magjim aajem:

⁴⁴ —Ajapha mũ iekhaagpam ũrwia khīir eyaa wai nũisit. Mũigmua pōmcha khaba nũm ee, mũg mũch chi Emkhooi

Iewaa mũg chirũmũn chi thierrnaanag pũr deejugui ajim anũm.

⁴⁵ Mamũ chi khapeenau Jesuu amachig mag iekhabarmjā warre khaphũ aju nem khaba arr aawai pōd khaugbajierram anaabā. Mag amachdēu pōd khaugba abaawai irig jēeujōjōo naawi warag inagau jēeuba, ich magpai nũisijim aajem.

Chijāata ũruucha aju aai sī a jaautarr

(Mt 18:1-5; Mr 9:33-37)

⁴⁶ Maimua wētũa amach appai aphōbaadeewai, “Keena, magan mũg nũm aig, ¿chijāata ũruucha sim khai?” a iyũũ aphōbaadējim aajem.

⁴⁷ Mamũ Jesuu am khīirjug khaphũnaa am thāarjā khaphũ sīerr aawai, mag iyũũ nũm ũrbaa chaaidam jiir auwia ich bigaaũ dũnũũupi khērnaa amag magjim aajem:

⁴⁸ —Mũg chaai agtha ich juau paba aawai serbiiba khitũmjō ōor thũnũm thum mua khōsi chitũm. Pārau mũ dēnjō mũg khithēem āb khāijā jāsenkhawia pāach di aig aumũn, magan pārau mũchchata mag khīir jāsenkhabarmjō abarmgui ajim anũm. Mag pārau ũduraa pāach aig mũ baarpi nũm aiguin magan pārau mũ Aaijā khōsi nũm anũm, ichdēuta mũ pũitarr aawai. Mua pārag jaaukhimgui ajim anũm: Ar amachdēupai khīirjuawai thumaam khũn khāyaujā chaai bũrũmdamjō serbiiba nũm a khīirju nũm khũnta warm khũn khāyaujā ũruucha nũmgui ajim anũm chadcha, Ēwandam dau na.

**Maach ichaaur khaba simũn
maach igar sīewaiu a jaautarr**

(Mr 9:38-40)

⁴⁹ Magbaawai Juanau Jesuug, —Maestro, marau woun āb oojimgui ajim anũm. Mag wounau iekhamamua pũ thũr thũrnaa ōor mor eem meperag

öbeerpi jaaubaawai chadcha öbeerpii maajejim. Mamu maarjö pu düi nurraba aajemuata mag siwewai marau irig tag öor mor eem mepeen jurkhuuipiba jaaujungui ajim anum.

⁵⁰ Magbaa Jesuu magjim anum irig:

—¿Khanthee pärau idëu öor jua pur-piba irig magjierrá? Maadëu nem wau num oowia maach ichaaur aba warag maach juapierr oo sim khai, magan maan düi maach igar siwewaiugui ajim anum.

Jesuu ich khapeen numiim khununag meerrau siutarr

⁵¹ Ya Jesús deeu ügthar ich Aai aar maimunu aadeewai warag thäär phiiuwia ögkhaba Jerusalemag petajim aajem. ⁵² Mamu ich na di jurwia nem khüir khaugamkhüir, ich khapeen eem öor jur auwia piijim aajem. Magbaa makhunau ërewia Samaria durr phöbördam pöm khaba khitum ee i na di jurimajierram aajem. ⁵³ Mamu chi Samariapienau Jesús sii Jerusalemagta mam a urbaawai i athee chan di chukhum ajier-ram anaabá. ⁵⁴ Magbaawai deeu bëewia mag irig deebaju abarm jaauchëjier-ram aajem. Mag urbaawaita jürr Santiagoou Juan düimua, —Señor, ¿pua oowai mag purug di deebam anum jürr marau Ewandamag jëejuu aai nu ajim anum, Elías khararrau jëebaawai atarrjö am phöbör pábaadëmua uurdü khëchpüimkhüir? Marag jaaubá ajim anum Jesuug.

⁵⁵ Magbaawai Jesuu amag phuurba oonaa magjim anum:

—¿Khaíu pärag jaauwai magta aju aai num ají, örau dich kha isëe aawai? [Chi mag iekhaajem khununan büurjã Ewandam iek urba aajem khunnta mag iekhaajemgui ajim anum. ⁵⁶ Much chi Emkhooi Iewaan mug jëb gaai öor peerdu awaanta bëejim. Mu mag much garmua warag öor amach pekau ee dur-

rum peerdu aubanaa sii öpüyaanjã bëebajimgui ajim anum.]

Mag warre am kach düu iekhapüiwia deeu phöbördamag ëreubaadëjim aajem.

Jesús düi wënnurram ig narr khun

(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Mag ëreubaadëwia agtha barba wënnurram ee, äbmua Jesuug, —Señor, mun pu mampierr pu düi ich jäg chitajugui ajim anum.

⁵⁸ Magbaawai jürr ich Jesuu irig, —Puchdëu mag mu düi chitam khösi chirum khai, marrau magan ajim anum. Mamu purug jaaukhimgui ajim anum: mu khâyau pabü eem nemchaain amach khääijem jëbdi paraam; nem ichpanjã kheeupaawai amach khääijem khäidu wai sisidum. Mamu much chi Emkhooi Iewaa chan mug chitum aig khëubaadeewai khäyaag ajapha werba chiraju didamjã chukhu chitumgui ajim anum. Pujã mujö magta chitam khösi chirum khai, marrau magan ajim anum.

⁵⁹ Maimua äbakhaíg jürr ich garmuata —Marrau mu düi abaawai, jürr magua, —Señor, magan idëu nacha mu much aai aar mawia i düi chiru apibá. Mug atag much juadamaucha jöoi aukhër puaba-jeen chadau mua pu ogdüba chitajugui ajim anum.

⁶⁰ Magbaawai Jesuu irig, —Magju khäai warre mu düita marrau ajim anum. Idëu ar amach Ewandam iek ükhamaugau chi thömjö num khun-nag amach binaan bëppibá. Mamu pu mag khâyau warag örag jaaubamí ajim anum: “Ya Ewandam thumaam khun Pörkhacheeg bëeimnu sim. Päär peerdum khösi num khai, ichta uduraa päach Pörkhapibat” a jaaupet ajim anum.

⁶¹ Magbaawai deeu aig sierrau ichab irig magjim anum:

—Señor, mujā pū dūi ogdūba chitaju īchab. Mamū idēu nacha mūch di aar mapibā ajim anūm, mūch di aig durrum khūnag “ayoo keena” apūyaan.

⁶²Magbaa Jesuu magjim anūm:

—Chi mū dūi nūrrum woun chan ag na ichdēu parhooba nem waaunjerrjā agtha khīirju nūrraju aai khaba sim. Irua magju khīirju chirum chan, pōd Ēwandam athee nem ajapha waubamgui ajim anūm.

Jesuu emkhooin setenta jur auwia nunumdō pūitarr

10 Mag jūrram khūnau Jesús dūi ogdūba wēnūrraju a thunarr khur maach Pōr Jesuu ichdēucha ōor setenta jur auwia khīir sīsied nunumdō pūyaag-pajim aajem, ich na ich nūrrajupierr.

²Mag am pūyaagpamua magjim anūm:

—Chadcha Ēwandam i jaau nūmūn arrozdō pōm phur wējōmjōta phidag pōoma sim; mag simta chi jaau wēnūrraju khūn chan khapan khaba durrumgui ajim anūm. Magua mua pāragan, Ēwandamag jēebat a chirumgui ajim anūm, warag ich i jaaju khūn khapan jōphēecha ich i jawaan pūimkhīir.

³Maimua magjim anūm amag:

—Ērēubaadēt. Mamū pādē ūrbat: Mua mūg pāar pūi chirumūn, ōor khaibagkham eeta wēnūrraju aawai pāran oveja chaaindam khum nem thunūm ee pūakhūūibapūimjōta abarmgui ajim anūm. ⁴Pāach jua kharr ērēubaadēt: phatkhon chukhu, putdijā chukhu, maimua zapatdamjā pāach bū gayam appai athaadēt. Khūdau ee ōor oowaijā iyūū dūnūnūidū nūū aba dich-petat ajim anūm. ⁵Parhooba pāach wētumpierr ōor deg duubwai saludaawia, “Maran maach peerduajem iek jawaanta bēejim; pāach mūg di ābam degam khūnau thumaa ūkhakhiin ūū akham” abat ajim anūm. ⁶Pārau mag jaau wēnūrrum ābmua khāijā ūkham khōsi

ūkhamūn, ūū peerdūwia Ēwandamau i auju. Mamū irua magbamūn, magan Ēwandamau mag woun eeg ooba, i dūi ūū aju atarr warag pāach dūi-paita ūū aju. ⁷Mag pāach ūū jēer-pibarm degpai thachjā khōbat, dipierr thach khō wēnūrraba. Mua pārag mag chirumūn, mag pāach phidkha wēnūrrum gaaimua ōrau sīi pāar jāogju aawaita mag chirumgui ajim anūm. ⁸Phōbōr ee pāach dub wēnūrrūmpierr pāach jēer nūm aigūim khūnau nem deewai magūmjā aba khōbat. ⁹Maimua īchab magum phōbōrpierr pāachdēu aaunaan oomam monaaupetat. Mag monaaupūiwiā amag, “Pārau īs mūg oobarmūn Ēwandamauta pārag ich jua theeg oopi sim” a jaubat ajim anūm īchab. ¹⁰Mamū phōbōrpierr pāachdēu jaau wēnūrrum ūrmapha ni amach degjā pāach ōbērpiba abaawai, kaaijā ee ōbērnaa, pāach bū gayam jēb ūrphē ūrphēnaa, amach khīircha magbat: ¹¹“Pārau Ēwandam iek iseg nūm khai, ni pāar phōbōr eem jēbdampaijā marau maach bū gaai arrbam. Mamū ya pārau khaphū nūisim, Ēwandamau pāach eejā ich jua theeg oopiju atarr oopiba abarm, pāachdēu i iseg nūm gaaimua.” Magwia ērēubaadēt ajim anūm. ¹²Mamū mua pārag mag chirum: Mag pāachdēu jaau wēnūrrum gaaimua pāar isegbarm phōbōr eem khūnau, Ēwandamau mūg durr i agkham ed gaai Sodomapien khāyaujā ūrūcha Ēwandam jua machag āwatjugui ajim anūm, ich Jesuupai.

Jesuu ich nūrrajerr phōbōr igwia iekhatarr

(Mt 11:20-24)

¹³Mag ich iek iseg nūm khūn igwia, 'jē, apdurr Corazapien! ajim anūm. jē, apdurr Betsaidapienjā agjō, Ēwandamau am i agkham ed! Am ee nem ooba aajem nem wau nūmua Ēwandamau ich juapā oopitarr Tiro phōbōr eeta wa

Sidón phöbör ee khäijä wautarr amuan, nawe amau amach khäärjug khaigbam isegwia surkhakham. Magtarr amuan, amau theerju theerwia ür junnaa, putiu pör börrnaa, khoopa num khüun surkhaajemjö surkhakham. Magnaa amau amach mor ewag äsie khäärjuwia Ēwandamag jöeukhamgui ajim anum, amach khaibag chugpaamkhäär. ¹⁴Magua Ēwandamau mug durr i agkham ed Corazinpienta Betsaidapien düi irua masiicha waupüijugui ajim anum am gaai, Tiropien düi Sidonpien khäyaujä, amachdäu ürtarra ükhaba arr gaaimua.

¹⁵Maagwai Capernaumpien igwiajä, '¿Khan abarju? ajim anum. ¡É! Amaun amach thö num, amachta chi wäjäaun awia. Amaun ügthar paaukhabaimaawaijä amachta chi pörnaan khaimajupii num. Mamü jähkhuun chan Ēwandamau ich aar öbeerpiba, warag khimie durrrta barkhuupüijugui ajim anum.

¹⁶Maimua mag ichdäu püiju khüunag magjim anum: 'Päär iek ürm khösi ür num khüunau magan mü iekta ür num ichab. Maagwai ar päar isegbarm khüunau magan müpata iseg num. Mag amau mü iseg num khai, magan amau mü Aaijä ichab düi iseg num, ichdäuta mü püitarr aawai.

Mag am wawikha wai säwian chadau khäär säsied nunumdö wētpi jaabaa äreübaadäjim aajem.

Jesuu setenta püitarr khüun deu bardutkhachätarr

¹⁷Mag äreüwia, wēnurrü athurwia, deeu bardutkhacheu onee magchējier-ram maach Pör Jesuug:

—Señor, chadcha marau pü igwia puata maar püijim anaa mepeenagjä öbeerpi jaauwain säita magumjä aba, mepeenan öbermaajejimgui ajim anum.

¹⁸Magbaawai Jesuu amag magjim aajem:

—Pärau mag öbeerpi jaauwai dösat jua theeg chukhu säi jēkhut phuphug petaphum mua khaphu chirajim. Jäguata irua mü ökhö säerrumgui ajim anum, ichdäu mü jua jumbaju khap. ¹⁹Mua päar jua theeg apijim, päach garmuata mepeen dajēk amkhäär. Maagwai müchdäu pärag nem waupi jaau chirum wau wēnurrumta dösätau päar nemkhörig umnaa döjüurigjä umwiajä päar büürjä chig abaju, mü jua theegta päar gaai säewai. ²⁰Mamü mag mepeenjä päach garmuata jümpiba num awiapai chan oob onee amiet. Magarrau päach thürta ya ügtharm äsap gaai phä säsim gaaimuan chadau päar onee aju aai numgui ajim anum, ya päach Ēwandam aarcha öberju aawai.

Jesús onee atarr

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹Mag ich Jesuu püitarr khüun deeu bëewia ichig onee nem igkhabaichem ürbaawai ichab ich Jesujä Ēwandam Akharau onee apijim aajem. Mag ich onee aadeewai Ēwandamag jöeumamua magjim anum:

—Tata, mua pürug üu ajim a chirum, puchta chadcha ügtharm magwe nem thum mug wējöm Pör aawai. Mü onee chirumgui ajim anum, öor amach khäärjug khaug thöwia nem thum khaphum khaphum aajem khüunaujä amach peerduju iek khaugba arrrta jürr pua khäärjugdam meraa chaainjö khithëem khüunagta üu khaugpibaawai. Chadcha puata nem ajapha waaujem Tata ajim anum, puchdäu juau am düi magju atarr aawai.

²²Maimua jürr chi aig narr khüunagta magjim anum: 'Nem thum mug thünümün mü Ayau mürugta deejim. Mamü äbmuajä khaugba sim, khai agä mag Ēwandam Iewaa. Äba ich mü

Ayaupaita khaphu simgui ajim anum, chadcha mu i chaairau. Mug num aig abmuajã khaugba sim, khai agã mu Aai. Aba much chi Chaairaupaita much Aai khaphu chitum. Bigaam khunau khaphu aju awiajã muchdëu jaubarm khunauapaita ichab i khaphu aju aai numgui ajim anum.

²³ Maimua amach ap pawia ich khapeenag eerpa eerpanaa amag, 'Onee abat ajim anum, päach jüguucha mu iek ür num khun. ²⁴ Cha mua nem wau chitum pärau päach daujäau oo numjö, warrgarwe Ewandam i jaumienau reinaan düimua amach dauacha oom iigjeejim, mamu pöd oobajieram. Amach jüguucha pärau ür numjö ürm iigjeejim, mamu pöd ürbajieram. Mamu pärau magba päach dauacha oonaa päach kachiucha ür num. Magua mua pärag "Onee abat" a chirumgui ajim anum.

Samariapierrdam nem igkhaa

²⁵ Maimua bieck ab Jesuu oor khapan thunumug jaau sim aig, chi Moiseeu phã puatarr iek jawaag athee chi machnaan eem ab phiidubaadëwia sii i imeraa pur awaagpai irig magchëjim anum:

—Maestro, mürug jaaubã ajim anum. ¿Mua jägata aju aai chiru ügtharcha öbëraag?

²⁶ Magbaawai jürr Jesuu irig, —¿Khan a phã si Ewandamau ich iek jöoingarwe Moiseeg phãpitarr gaai? ¿Pua ag gaai thürba aajë? ajim anum.

²⁷ Magbaawai mag chi charrkha chirumua magjim anum:

—Moiseeu Ewandam iek phätarr gaai, "Maach Pör Ewandam sii par iupai khaba, puch thãrauchata khösi abã" a sim; maimua ichab, "Puch khapeenjã agjö agdaujöo kha khösinaa daupii abã, puchjö wir aig" a phã simgui ajim anum.

²⁸ Magbaa Jesuu irig, —Eëra, chadcha pua ich ag eyaa jaubapüimkë

ajim anum. Cha puchdëu khaphu jaau chirumjö abamí puch khapeen düijã. Pua chadcha thumaam khun düi magmun, pu ügthar öbërgugui ajim anum irig.

²⁹ Magbaawai chi charrkha chirumua sëukha ichdëu khaugba chirum awia deeu, —¿Chijã khun agãma ajim anum mu khapeen mag mua daupii aju khun?

³⁰ Magbaawai Jesuu irig, —Mu iek ürbã, mua pürug jaaukhimgui ajim anum: Woun ab Jerusalemua Jericoog khüdaa ma sim ee maa ajim aajem. Mag i ma khitumta nem jigmien khapan öberduthachëwia, i nemdam thum khechthugnaa, i mor gayam kha-jüadampa ëer auwia, warag phär wai numua chi meemjö aadeewai sii barpuajieram aajem. ³¹ Mag chi meemjö jëer khërum ee, ich ag khüdaa eepai phad maa ajim aajem. Mamu ichdëu mag oo athaimaawai sii warag agug oobamjö dichjim aajem. ³² Maimua ag khur nupai awia, deeu ich ag khüda eepai majim aajem, Levinaan a thüürjem khun eem ab phadnaan düi phidkha numua am juag oojem. Mamu maguajã i dakha bëënaa, sii eerpapet awia, warag oobamjö ich mag petajim aajem. ³³⁻³⁴ Maimua mag warm khun ërëu dichtarr ëudee agjö maa ajim aajem Samariapierrdam, ich ag khüda eepai. (Samariapien judionaan düin agdaujö jürr chikham kha khöchkhaba aajeejim. Mamu maagjer-ta magumjä igba,) maguan chadau ichdëu mag oobaimaawai, "E, zjäan chijäg woundamta jäg dau aphuu jëer khërum?" awia, warag aar mawia, ich athee nemkhau pabü olivo anum den vinodampa wai nurrarrau bënëkha i mor mag pepethor sïsidum ee phurkhanaa, put ee pürëunaa, ich cabaai gaai athaadëjim anum, ich düi äba. Mag arrwia, oor jëerjem deg ag düi sieimajim aajem. ³⁵ Maimua ag noram äspau ya ich ma nurrumua denariodam numí

chi dikhūng werpuawia magjim anum: “Mug woundam ajapha oo wai chirsí. Pua i monaau aum khōchgau cha murua phatkhon werpuabajēm ūr khāijā werbamun, oob khīirjum” ajim anum. “Mūch bēewai, chi waurbarm thum mua deeu pūrug phagchējugui” ajim anum. Mag jaau puawia petajim aajem.

³⁶ Mag igkha aaipawia, ich Jesuupai mag Ēwandam i jawaag chi charrkha chirumug jēeujim aajem:

—Pua khīirjuawai ḡchijāata mag woundam ich appai ma khitum ee khapanaam khūnau pūnaa mas deetarr ag khapeeraju ayaasī: chi phad, chi Levinaan eem, wa chi Samariapierrdam?

³⁷ Magbaawai ichdēu, —Chi mag jēer khērūm oobaimawai i dau aug khaug-tarrma ajim anum.

Magbaawai Jesuu irig, —Magan mawia i dēnjō puch oomapham khūnawia khāijā daupii abá ajim anaabá.

Jesuu Marta María dūi oon matarr

³⁸ Maigmua igbaadeeu ich khapeen dūi āba mamua deeu phōbōrdam pōm khaba khitum ee barwia ūi āb Marta anum di aig jēerimajim aajem. ³⁹ Mag Marta anum eeum María a thūr sim sīejim aajem, i dūi khod ābam. Mag María bēewi sīi Jesús dakha i iekha simpai ūr oo sīsijim anaabá. ⁴⁰ Magumich Marta khurr igaau jua dūrrjā khaba thūnaajim anum, ōor thum jāogaag ich appaimua phiejāb wauwai. Mag ich jua dūrr khaba aawai Jesús aig bēewia magchējim anum:

—Señor, ḡpua oowai ūu sī, mug mū jua dūrr khaba thūnum ee sīi Mariaau jāg pū iekha simpai ūr oo sīeju? Jāg pua irig jaubá ajim anum, mū juag oon mamkhīir.

⁴¹ Magbaawai Jesuu irig, —Marta, chadcha pū jua dūrr khaba thūnum mua khaphū chirumgui ajim anum.

Ajapha ōor jāog aum khōchgau pū khīirjugan nem thumaa wauju appaita khīirju buburrkham. ⁴² Mamū sīi dich bi atheepai nem thum wauju khīirjuba awiajā ūu sim. Mariaau pū khāyau ajapcha abarm. Jāg sim aig irua Ēwandam iek ūrm khōchgauta pū juagjā ooba abarm. Maagwai mua pōd irig ūrpiba jaauju aai khaba chirumgui ajim anum.

Jesuu jāgata maadēu Ēwandamag jēeuju aai nū a jaautarr

(Mt 6:9-15; 7:7-11)

11 Biek āb Jesús ich Ayag jēeui sīejim aajem. Mag jēeui aaipabaadeewai ich khapeen eem ābmua irig, —Señor, jāg Juanau ich dūi wēnūrum khūnag Ēwandamag jēeui nūm jaautarrjō, magan maragjā agjō jaubá ajim anum, maraujā ičhab irig jēeui khaphū aag.

² Magbaawai ichdēu amag magjim aajem:

—Pāach Ēwandamag jēeui magbat: “Ēwandam, puuta maar Aai ūgthar chirajemū.

Puch appaita chadcha pekau chukhu chitum.

Pūrugta marau maach dūi puchdēu ampierr apinaa puchta thumaam khūn Pōrkhapim khōsi nūm.

[Ūgtharjā jāg puchdēu nem waupi jaui nūm appai waujemjō, mug jēb gaajā thum puchdēu jaui simjōta apim khōsi nūm.]

³ Ed ēpierr pua marag khōjudam deebanju.

Ēwandam, maar pekau thum chugpaapūi,

⁴ maimua ar marau maach dūi khaigba abarm khūn dūi tag magum iek igba ich mag khīir okhoopāijemjō maar dēnjā khīir okhoopapūi.

Oob pua ūdūraa chan maar pekau ee burripi chiram.

[Mag khāyau warag maar thūa wai chirsí, phithurg chukhu dösätau maar ichig paa aum ugua]” a jëeubat a jaaujim anum amag.

⁵Mag jaau dichwia jāga Ēwandamag jëeuju aai num a khap amkhīr ichab amag magjim anum: ‘Khanim nemjō pu puch khapkhūn ajapham wai chirum. Maimua ya edacha pam ee i aar mawia pua irig, ⁶“Kakē, mu aig mu khapkhūndam barbaichēmug nemdam deejū jā chukhu chiraawai pu aig thachdam jëeu awaan bëejim” aimaawai, ⁷irua iermua jūr pūrug, “Idēu mu khajapha khāaipibá. Ya mu put ee chirum; mu chaainjā ya khāidutkha thūnaawai pōd mu pu aar puertdi wewaanjā mabam; pu nem ig sim pōd mua deepūibam” akhiin, ¿jāgaju khai? ⁸Mua oowai chan warmua mag iekhawijā chadcha irua ichdēu nem jëeu sim ig sim khai, ichi-ita irua warag puaba jējëeu aju. Mag jējëeukham, ¿jāga mag phiidūwia irua au deeba abarju? Ichiita i phiidūjugui ajim anum. Mamu mag ich khapkhūnau nem ig sim awia khabam. I phiidūjuun, sī idēu ich khāaipiba aawaita irua nem ig sim au deen phiidūju. ⁹Ich jāgta aajemgui ajim anum agjō Ēwandamag jëeuwaijā. Magua mua pāragjā puaba jëeubat a chirum. Magta puaba jëeu numun, pāachdēu nem igbarm irua deejū. Pārau i jurmun, i baauju. I sim aar dubaag pāach weeu aupi jëeumun, irua pāar weeu auju. ¹⁰Pārau khaphu numgui ajim anum, ar ōor nem jëeu paraam khūnagan nem deeb khaba deejem. Ar amachdēu nem inag ig num puaba jur num khūnau baaujem. Maagwai ichab chi puertdi sirbaichēm khujā weeu auwia dubpiejem.

¹¹¿Khaúta mug sim aig ich chaairau thach jëeubaa mokdauta phēdeeu khai? ¿Wa āwarr khāijā chaairau jëeubaawai āwarr deejū khāyau nemkhōrta thōo deejū khai? ¹²Wa magba, ¿nemhāudam

khāijā jëeubaawai nemhāu awia dōjūrta au deejū khai? Ni ābmuajā magbamgui ajim anum. ¹³Pāar ō ākhāraa khithēm khūnaujā pāach chaainau nem jëeuwai ¿nem ajaphamjā igkhaba deeba aajē? Ich jāgta aajemgui ajim anum maach Aai ūgthar chiraajemuajā agjō. Chadcha thārau ichig jëeu simugan irua ich Akhaarjā deeb khaba deejugui ajim anum.

Ōor iek meperauta Jesuug juapá dee sīejim aajem

(Mt 12:22-30; Mr 3:20-27)

¹⁴Biek āb Jesuu woun mor ee bēn khaigbam wai sim monaau sīejim aajem. Mag bēnēu chi woun pōdjā iekhapiba sīi ichup wai sīejejim anaabá. Mamu Jesuu chi bēn öbeerbapūim būrre chi woun deeu iek eerdū sīsiewai iyūu aadējim anum. Mag oowi thumaam khūn dauderraa naajim aajem. ¹⁵Mamu āaur khūn dūi aig oo narr khūnau, —Jāg Jesuun dösätnaan pōr Beelzebú dūi bēn dōtarr aawai ag juapaaута jāg ōor mor eem mepeenjā dau daau jurkhūi nūrraajemgui anaajim aajem.

¹⁶Magbaa jūr āaur khūnau amach ödegpai, “Daau chadcha irua Ēwandam juapá wai chirum khai, deeu nemjā ompaa athaju” awia irig, —Magan chadcha puchta Ēwandamau pūiju aajerr chaar khai, edjā ee maadēu nem ooba aajem ompaa athá puch iekhau ajierram anum irig.

¹⁷Mamu magbaa ichdēu amau khīirju num ajapha khaphu sīerr aawai amag magjim anum:

—Pārau oowai, gobiernou ich igar num khūn jārrcha thōonaa amach wir aigpai wērbupikhiin, ¿mag gobierno warre khut mabaju khai? ajim anum. Jōoi āb simua khāijā ich chaain dūipai meeukhawia amach wir aigpai wērbukhiin, warag aaidūjugui ajim anum. ¹⁸Ich magta aju agjō dösātjā.

Ich khapeen düipai wir aig wërbu nū-mua amach öpüpüi anūn, pöd ich mag jua theeg khaba sierraju, amachdëu-pai amach khëchmaawai. Päär iek mag mua dösätnaan pör Beelzebú juapaauta mepeenjä öor mor eem jurkhüüi chirum anum, ¹⁹ chadcha Beelzebú ag juapaauta mua bën khaigbamjä jurkhüüi chitum khai, magan ar päach eepaim khunaujä agjö i juapaauta mepeen jur wërp num. Mag numta zjägwia párau makhünag chan büürjä magum aba nū? ajim anum. zChadcha ich Ēwandamauta amag mag-amkhüir ich juapá dee sim päachdëu khaphu naawai khabá? Päär iek mag chi dösätaupaita wir aig ich khaibag waajem anupí, magan jäg chi mū dënjö dau daau mepeen jur wërp num khun-nagchata jëeu oobat daau amau chadcha dösät juapaauta jäg jur wërp num abarju párag. Päach chi mürug mag iekha num khunnta ag eyaajä khaba iekha naabahab. ²⁰ Muan chadcha Ēwandam jua theegauta mepeenjä jäg jur wërp chitum. Mag mepeenjä mua jur wërp chirum gaaimua párau khaphu aju aai num, ya ich Ēwandam chi jua thier-rta páar ee sïeichëm. Mamū magumjä párau khaugba numgui ajim anaabá.

²¹ Dösätan woun äb chi jua thier-rta jiernem düi ajap khüir khaugwia ich di thua simjöta sierrumgui ajim anum, nem jua theeg. Mag siëwaita, i khäyau jua eegpaimua chan i sim aig i nem büürjä chig abam, ich jua ee thūnaawai. ²² Mamū äb i khäyau thethecharamua bëewi, i düi wërbuwia i pödbapäiwain chadau, irua ich jier-nem thö chirarr thum khechthug auwia i juagam nemjä jürr ich dënkha auju, ag düi ichdëu ampierr aag. Magua mūnta dösät khāi jua theeg chiraawai mu-ata öor eem mepeenjä jur wërpju aai chirum. ²³ Magua mua mag chirumgui ajim anum: Ar chi mū igar khaba sim woun ichta dösät igar sim; maimua

Ēwandam iek ükhapi awaag mū ipierr öor äbamug jur phëba simuan waragta jur wërp simjö simgui ajim anum.

Bën äkhäär deeu öor mor ee sïeicheewai jäga aajë

(Mt 12:43-45)

²⁴ Bën khaigbam öor mor eemua jurpäaiwain warp öor chukag ee phurëu nürraajem. Mamū pöd ich sïeimaju baauba abaawai khüirju sïi awia, “Deeu much chirajerr deg chiraimaag majugui” awia, deeu ich ag woun jurmaajem. ²⁵ Mag mawia ooimaawai, chadcha di chaarta ajap thüapwia äbamug nem phëwia äkha thunumjö, dijä parii ooimaajem. ²⁶ Mag dijä parii oobaimaawai, deeu mawia, ich daumaai ich khapeen ich khäyau khaigbacharam khun siete jur auwia, deeu mag woun mor ee naaicheejem. Magbarm aigmua chi wounjä warr ich sierr khäyau warag athuucha khaigba sïsiejem.

Ûruucha onee num khun

²⁷ Jesús mag iekha sim ee, üüi äbmua khapanag eemua irig, —Pü thaabawia ich jüd gaai pü döpi bāautarr müita Ēwandamau üucha ajim chadcha. Dich chaaita jäg khitakhiin maach onee khitajugui ajim anum irig.

²⁸ Magbaawai jürr ichdëu, —Jāan chadaugui ajim anum, mamū mag khäyau ar Ēwandam iek jaau num ürwia i ipierraa num khunnta üruucha onee aju aai numgui ajim anum.

Nem ooba aajem waupi narr gaaimua Jesuu öor khüir iekhatarr

(Mt 12:38-42; Mr 8:12)

²⁹ Warag öor pöm ich aig phëeududukham ee, Jesuu amag iekhamamua magjim aajem:

—İsim khun chan warag chi ajaugjä chukhuta thunum. Oo numjömta waragata amachdëu nem ooba aajempata

khiiropierr ompaa aupi jaau num. Mamu mua paar ipierraa nem waubamgui ajim anum. Mag khayau Ewandamau Jonás dui arrjö abarm gaaimuata much jua theeg oopiju. ³⁰ Warrgar jöoi Jonás aajerr nemmeeurkhan buch ee khäai thärjup siethurtarr gaaimua Nínivepienau Ewandamau i püitarr khaug autarrjö ichab, much chi Emkhooi Iewaaújä agjö much iuu phiidubarm gaaimuata párag khap apiju, chadcha ich Ewandamaua mu püibarm. Mamu magumjá párau ükhabajugui ajim anum ichdëupai. ³¹ Magua, ar is mug jaar öor mee num khun Ewandamau mug atag am phiriutkha auwia chachbarm jaar, Sabá anum durrmua rey Salomón oon bëetarr uiraujä ich iparmua ichab paar khaibagta Ewandamag igkha thunuuju. ¿Jägwi? Í paar khäaijá warpmuata Ewandamau rey Salomonag khiiirjug deetarr iekha sim üraan bëetarr aawaima. Mag khäai paar wir aig num khunau mu Salomón khäaijá ürucha chirum iekta ürmapha num. ³² Mag Ewandamau öor i agkhabarm ed Nínivepienaujä ichab amach iparmua paar khaibagta warag Ewandamag igkha thunuuju. ¿Jägwi? Jonaau Ewandam iek amach aar jaubaimaawai amau magumjá aba ükhatarr aawaima. Mamu is mu Jonás khayaujä ürucha chirumata Ewandam iek jaau chitumjá párau ükhamapha numgui ajim anum, amach khiiircha.

Maach mor gayam ötdau

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ Maimua mag jajawagmamua ich Jessupai, 'Mua mag ötdau paanaa sii ag ür bathëu khoo siu num ooba chitumgui ajim anum. Ötdaun paanaa öor dau garta ausiujem, thumaam khun dau araraa amkhiiir. ³⁴ Maach daun ötdaujöta simgui ajim anum, maach mor gaai. Maach daujáata ajapha sim aiguin

nem thum dawaata oojem. Ich agjöta simgui ajim anum maach thäärjä. Ewandam iek ükhanaa maach thääta ajapha sim aiguin nem thum Ewandamau khösimjöta waaujem. Mag num aiguin ararag ee numjöta num. Mamu magba agtha päach pekau eeta nummagan pãran sii khichag ee jurkha jurkha numjöta numgui ajim anum. ³⁵ Magua khiiirjug paraa aajeet. Khichag ee numjö numta päach thäär ajapha num awi oob Ewandamag päach isegpimiet ajim anum. ³⁶ Mamu pekau gaaimua khichag ee khaba numjö num khai, magan chadcha paar ararag chaar eeta num, Ewandam dui. Mag amun magan ötdaúa paar khiiirphee wuu wai num büug numjöta numgui ajim anum, i dui.

Jesuu fariseonaanag iekhanaa chi machnaanagjä iekhatarr

(Mt 23:1-36; Mr 12:38-40; Lc 20:45-47)

³⁷ Mag ich Jesús iekha öbaadëm ee, äb Moiseeg Ewandamau ich iek phäpitarr ajapcha urkhaajem khun eemua i thach khoon eurrjim aajem, ich di aar. Magbaawai Jesuu i dui mawia, barwia, äba phur khöphöbaadëjim aajem. ³⁸ Mamu mag chi Jesús eurrtrarr wounau oowai Jesús jua ubata thach khöbaadëjim anaabá. Magbaa ich ödegpai, "Waa, idëu maach jöinau jaajem khaugbamjö jua sügbata thach khö chitabaa" ajim anum.

³⁹ Mamu maach Pör Jesuu mag wounau ich ödeg mag simjä khaphu sierr aawai irig, —Mu iek ürbá ajim anum irig. Paar fariseonaan päach pem aawai sii juagam nem chi ürum memerkhögpaita ajapha ükhakhaaju khiiirju sierrjëmngui ajim anum, mag memerkhöm ee khäijä döbaawai Ewandam dau na pekau waumaaugau awi. Mamu päachdëu chikham nemdamjá jigkha päach dënkha aunaa chikham khaibag wau

nəm gaaimua pekau pöm nəm chan isegba ni Ēwandamag chugpaapi jëeujujã khïirjuba sierrjëemgui ajim anəm. ⁴⁰ Päär chi khaphum khaphum aajem khunta, ¿jãga jãg khïirjug chukhumjõta numa? ajim anəm. ¿Pãrau khïirjuawai Ēwandamau ũrum nempai oonaa pöd paar thaar ooba aajë, mor ee ierr siëwai? ¿Nem thum ichdëupai wautarr khabã? ⁴¹ Nem ajapha jã ukhakra aju khâyau, pãach khaibagta Ēwandamag chugpaapi jëebat ajim anəm. Mag paar morjã thum ajapha nem jã ukha thunuisimjõ sisiewain chadau aphuum khunagjã nem deem khõsi deejü. ⁴² Mamũ jë, apdurr ajim anəm paar, fariseonaan, Ēwandamau Moiseeg ich iek phãpitarr iek ajapcha urkhaajem aajem khun! Pãrau chadcha Moiseeu deepi jaautarrjõ thum pãach di ũjãrram nemjïrdam bü daiicharam gayampa Ēwandamag ofrendakha deejem. Mag naab mamũ, jïrr wir aig pãach khapeen dui agpierraanaa Ēwandamjã khõsi aju chan büurjã khïirjuba sierrjëemgui ajim anəm. Pãrau ũrcha Ēwandamta khõsi aju aai numgui ajim anaabã. Magnaan chadau pãachdëu nem dee numjã ich jãg dee wënrãaju aai numgui ajim anəm ichab. ⁴³ Magnaa amag, Pãran pãach Ēwandam iek jaaujem deg weetwaijã pãachta pörgarcha thumaam khunag khïir jarkha juupjerram, pãachta ajapcha nəm awia. Maimua kaaijã ee weetwaijã thumaam khunau pãachig saludaa numua pãach thõ iekhapim khõsi sierrjëemgui ajim anəm, õor dakhïir.

⁴⁴ ¡Ë! Päärjã agjõ chi machnaan dui Moiseeu phãtarr iek ajapcha urkhaajem aajem khun. Pãrau khaphu nəm, maach meeun ee nawe õor aukhertarr jëbdi ũr dichpiba aajem. Khaugba dichwiajã ichiita maach aarjem aajem. Ich jãg jëbdi õor arpïejemjõta naaba-

hab ajim anəm, pãarjã. Pãachdëu nem jaau nəm gaaimuata agjõ õor Ēwandam dau na ārpi naabahab, mamũ magumta amau khaugba durrumgui ajim anəm.

⁴⁵ Magbaa chi machnaanpa aig narr aawai äbmua ũr oo sïi awia Jesuug magjim anəm:

—Maestro, pua warm khunag mag iekhabapüim aig, ichab maar khïirpata iekhabapüibahab ajim anəm.

⁴⁶ Magbaa Jesuu irig, —Chadma ajim anəm. Mamũ jë, apdurr, paar chi machnaan äba! Pãrau charã pãachta chi khaphum awia pãachdëu nem jaau aig jaaujem. Jãg nəm aig pãrau õor ũr nem chukhum jïirpüpüikhamjõta naabahab ajim anəm. Pãach garmuan pãrau õrag nem jaauwai pãach ipierrraata api nəm. Mamũ mag nəm pãachdëu chan waujõjõopaijã khaba aajemgui ajim anaabã.

⁴⁷ ¡Ë, magum paar charã! Päär jöoinauta warrgarwe Ēwandam i jaaujerr khunjã khëchbajieb ajim anəm. Pãachdëucha khabajim, mamũ paar ya is ewagam khun awia büurjã khïethuupaijã khaba numgui ajim anəm. Amau bëptarr jã ũrjã paar dën ajapha phunaa ooimũ wau khër numua pãach iupain pãrau, “Mukhun jöointa chadcha Ēwandam i jaaujerr khunau” aajem. ⁴⁸ Mamũ mua pãrag jaaukhimgui ajim anəm: Jãg nəm aig pãrau, “Oobat Ēwandam i jaaumien maar jöoinau khëchtarr. Mungwaijã agtha ich jãg wënrũm akhiin, maraujã agjõ khëchju nəm” a jaau nəm khabahab ajim anəm. Magaagta paar dën warag am jã ũrjã nem ooimũ waunaa sirppapiba aba aajeb ajim anəm, pãachdëu khëchbajim awia. ⁴⁹ Jãgju khaphuta Ēwandamau ich khïirjug ee ichab magjim: “Mua paar athee õor püiju, much i jaau wënrũramkhïir. Mag mua jũr auwia püibarm khun aaur khun khëchpüiwia aaur khun eudee sïi khoojem nem eudeemjõ êkhaju” a jaaujim warrgarwe. Magtarr

aawai is ewag pawiajä chadcha päar ich magta thunaabahab. Magua päadë mü iek ürbat ajim anum: ⁵⁰ Ar warrcha müg jëb ich Êwandamau ompaatarr aigmua ewag i iek jaau durraajerr khüun khëch num aig bag ärtarr thum, jürr ich Êwandamau päar is ewagam khüun gaaita thupüijugui ajim anum. ⁵¹ Warrcha Abel thöotarr ed bag ärtarr aigmua ewagjä khïeb jöoi Zacarias khararr Aai i jëujem deg thöo naawai ärtarr bagpa thum päach gaaita pajugui ajim anaabá. Já chan par okhoobam, ichita Êwandamau pärag jëub khaba jëeujugui ajim anum. ⁵² Mag iekhakhagmamua, jË, apdurr ajim anum päar, Êwandam iek jawaag chi machnaan aajem khüunta! Pärau khaphu numgui ajim anum, Êwandam iekta ügthar dubaag athee yabmejö sim. Mag yabmejö simta päachdëuta nacha garpawia büürjä örag jauba numgui ajim anaabá. Päachjä dubba numta, chi dubam khösi num khüunagjä pärau udüür dubpiba numgui ajim anum, amach khüircha.

⁵³ Jesuu amachig magbaawai, amach chi machnaan fariseonaanpa i düi meeukha phöbaadëjim aajem. Maimua warag i düi wëtumua i thu awaag a i aig phëeudu bëenaa, jürram khüunau amachdëu khaphum irig jëeuphöbaadëjim anaabá, ⁵⁴ mag amachdëu jëu num jürr ich Jesuu ipeerdu khäijä jaubapäaiwai magum gaaimua chi thethem khüunag i pur deeg.

Dichdëu nem jaaujemjö khaba jürr ag chaur nem wauju khaba num

12 Mag num ee warag öor pöoma phëeududukhamua jürr chikhaman büpa khiuthugmaajëjim anum. Am mamagkham ee, Jesuu ich khapeen ich düicha ogdüba wënürrajerr khüunag magjim anum:

—Khüir khaphu wënürrathü; oob fariseonaan bën levadurajö sim päach gaai durbapimiet. Mua mag chirum aiguiin pärag, “Oob amjö chikham khüir aawaipaita chadam iekjö iekhanaa päach ap aadeewai jürr päachdëu jaaujemjö khaba nem waumiet” a chirumugui ajim anum. Pärau am igar phürrbamun, päach gaai durbabaadeewai sii amjö nüisijugui ajim anum amag. ² Müg jëb gaai aawai meraa iekhatarr iek khäijä müg atag paawai sii ich mag sisiwia khüir akhoog khabam. Maagwai nem meraa wautarr awia khäijä ich mag khaugba sïsbajugui ajim anum. ³ Magnaa ichdëupai, Mua pärag mag chirumgui ajim anum: Ar pärau päach appai meraa iekhabarm iek müg atag paawai jürr thumaam khüunau khakhapdö ajugui ajim anum. Maimua agjö khaugbaju awia puertdi khäijä ajap phäarkhanaa ö sausau iekhatarr iekjä thumaam khüun jüg daar jürr khapanag ee thet jaaujugui a jaaumajim aajem.

Khaita ökhöaju aai nu

(Mt 10:26-31)

⁴ Mag ich khapeenag jajawagmamua ichab ich Jesuupai, 'Keena, ar sii müg amach wir aig chikham kheechjem khüun oob ögkhamiet ajim anum. Amau päar chi ürümün chadcha khëchpüiwiajä päar akhaar chan pöd thöo aubamgui ajim anum. ⁵ Mamü ichab mua pärag jaaukhim, khaita pärau ökhöaju aai nu: Êwandamta ökhö abat ajim anum. Jáan chad nem jua theeg sim, päar thöowia päar akhaarjä khimie durr barpüyaag a jaaumajim aajem. ⁶ ¿Pärau oowai phatkhondam pöm khabamua nemchaaindam cinco përauba aajë? Erraam gaai mag am përpüimaajëeb mamü, ich Êwandamau chan am chigjä aba, ajaphata oo phëwai siejem. ⁷ Maagwai oob khüirjumiet ajim

anum. Päär chará nemchaain khâyaujã ürucha irua iigjem. Mag pãachta nemchaain khâyaujã ajapcha num gaaimua, päär pörbü maadëu igbaju ayaa sim kha-panagjã irua thum khaphu wai simgui a jaaumajim aajem.

**Meerba Jesús dën amun
ichdëujã amjã i dënëuaju**

(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸Mag jajawagmamua ich Jesuupai magjim anum: 'Ar ôrau ichig jëeuwai ich imeerba mü iek ükhaajem a jaau sim wounan, müg much chi Emkhooi Iewaujã ichab ügthar Êwandam chog-naan thunum dakhïir, "Jãan chadcha mü garmü" ajugui ajim anum. ⁹Mamü ar ôrau ichig jëeuwai khãijã, "Mü chan i igarm khabam" a sim wounan, muajã ichab ügthar Êwandam chognaan thunum dakhïir ich khïircha, "Jã chan mü dën khabam, mua i khaugba chitum" ajugui ajim anaabã.

¹⁰Amach müg jëb gaai nãweran amau much chi Emkhooi Iewaa ig-wia khaigba iekhawiajã amach khai-bag Êwandamag chugpaapi jëeubaawai üu chugpaapãiju. Mamü pekau äb simgui ajim anum, maan mua Êwandam Akhaar jua theegau nem wau chitum oo numta warag mepeer gaai thü numü. Mag pekau chan Êwandamau büürjã khïir okhoobangui ajim anum, i Akhaar ig-wiata mag iekha naawai. ¹¹Pãachdëu mü iek ükha num gaaimua ôrau pãach pur auwia, päär khïir sëukha iekhaag judionaan Êwandam iek jaaujem deg arrwia, chi thethem khun aarjã ar-rwai, oob "¿Jãgata mua iekhaagau?" wa puchig iekhabaawai, "¿Khan ata mua amag iekhaju?" a khïirjumiet. ¹²Ya päär iekhaagpaawai ich Êwandam Akha-rauchata pärag khïirjug deejugui ajim anum, khïirjug khaphu iekhamamkhïir.

**Phatkhon paraamta
khïirjug meraa chirarr**

¹³Jesús mag ijëjëbkhäm ee, äbmua khapanag eemua irig, —Maestro, mü naamug jigpi jaaubã ajim anum, mü aai juagam nem puatarr eem murug agjõ jãr-cha deemkhïir.

¹⁴Magbaawai Jesuu irig, —¿Khaü purug jaauwai, muata magum nemjã chi thethem khun dënjõ jigpi jaauju aai chirum ajï? ajim anum.

¹⁵Maimua ichab thum aig narr khun-nagpa magjim anum:

—Khïirjug paraa aajeet. Oob pärau sïi nem khïir thum paarpaju appaita khïir-jumiet ajim anum. Pãrau nem thum wai naawia khãijã pãar ëu meebangui ajim anum.

¹⁶Mag jaaupüpigmamua ichab amag müg nem igkhaadam jaaujim aajem: 'Woun äb phatkhon paraam sierrau nem jïirjim aajem. Mag ich nem jïirtarr thum eeuwia deg paa auwia oowai chi äkhaa-jem di dürr khaba thunaajim anaabã.

¹⁷Magbaawai khïirju oo sïi awia ich wir aigpai, "¿Mua jãgata abarkhiina?" ajim anum, "ya müg mü nem äkhaa-jem dijã phëu thunum." ¹⁸Mag khïirju oo sïi awiata, "Äa" ajim anum ich appai. "Jãgan mua much khõju nem äkhaa-jem di jãg thunum thu wërppüiwia deumta jürr nem dapag ëukha aujugui" ajim anum, "khoojem nemjã thum dürr awia juagam nempa thum äba dürr amkhïir. ¹⁹Ya mag ëu aaipagkhanaa äba paa thunuisiewain chadau sïi año khapan phithurg chukhu ag eempai au khõ chirsijugui" ajim anum. Maimua, "¿Jõo! Magbaawain chad müg woun sïi degpai jua üinaa, müchdëu khöm aig thachjã khõnaa, dödöjõjã biwaa döbaadee sïi onee ajugui" ajim anum, ichdëupai ichig.

²⁰Maimua chadcha mag ichdëu khïirju sierrjõ di dapag ëukhanaa ag ee

thum āba paa sīsiewai jūrr Ēwandamau irig magjim anum: “Khīirjug chukdam, nau isim edaar pu meejugui” ajim anum. “Mag pu meebaadeewai, pu nem jāg thunum paarpaag pu phithurg wautarr zjāga aagauma?” ajim anum. “Par pu phithur awia pua tag oobamgui” ajim anum Ēwandamau.

²¹ Mag nem igkhaa igkha öpüiwia jūrr aig narr khunagta, 'Ich jāgta aajemgui ajim anum ichab, ar sīi mūg jēb gaaipei phatkhon pōm paarpawia, nem khīir thum paraanaa, sīi Ēwandamag oobamjōo aajem khun.

Khani khōju wa khani jūaju khīirjupiba jaautarr

(Mt 6:25-34)

²² Maimua mag ich dūicha ogdūba wēnūrraajerr khunagta, 'Mua pārag jaaukhimgui ajim anum: Oob pārau “zkhani khōjuuta maach mūg nūma?” awia ökhīirjuu amiet. Wa magbam khai, ya khajūajā chukhu nūm, “zkhani jūajuuta mūg nūma?” a khāijā khīirjumiet ajim anum. ²³ Pāarta nem khoojem nem khāyaujā ajapchanaa khajūa khāyaujā ūrūcha balee sīsīdūmguui ajim anum, Ēwandam dau na. Jāg ichdēu pāar ompaatarrjō, pārau nem ig nūmjā irua deebajup. ²⁴ Pāadē khīirjubat ajim anum, kuerrb jāga naajē. Am phidkhaba aajeewai amach thach khōju ākhaagjā di chukhu naab mamū, am augchēba aajemgui ajim anum, ich Ēwandamauta amag phathau deejewai. Magum pāar charā nemchaain khāyaujā ajapcha naawai, zjāga irua pārag ooba abarju? ²⁵ Oob atcha pāachdēu nem ig nūmta khīirju nūm amiet ajim anaabā. Mag pārau pāachdēu khōsimta ig nūm akhiinjā, zkhāiūta mūg nūm aig mag ichdēu khīirju sim gaaimuapai ich meeju arr ūr oradam ābpai khāijā ich iupiju aai sī? ajim anum. ²⁶ Pārau jāg phithur

khābam nemdampaijā pōdba nūm, zkhānthee warag pāachdēu nem ig nūmjā pōdba nūmta warag āba aata khīirju nūm aju aai nū? ajim anum. ²⁷ Pāadē ar pamaardam ooihmū thūnaajem khīirjubat. Am ichab būurjā phidkhajā phidkhaba, ni amach khajūa jūaju khīirjuwia kha ēkha nūjā aba aajem. Mag naab mamū iwiir ābmuajā am dūi barba aajemgui ajim anum, ooimūg athee. Warrgar rey Salomōn khararraujā phatkhon pōm paraanaa nem ajaphampa paraa aajerraujā pamaardam ooimūgjō chan pōd khajūa jūaba aajeejimgui ajim anum. ²⁸ Pamaar jāg ooimū thunum edau wūbaadēmuapai khiugphēbaadeewai sīi khūuujemjā Ēwandamau jāg ooimū wai sīejemta, zjāgwia pāar pamaar khāyaujā ūrūcha balee nūmua nem jēu nūmta irua deeba abarju? zWa pāachdēu jēu nūmjā pōd deebajupii aajēwa? ajim anaabā. ²⁹ Pāach thach khō nūm dūi dōdōjō dōju chan oob pārau atcha khīirjumiet ajim anum. Wa jāga pāachdēu nem ig nūm paarpajujā oob khīirjumiet. ³⁰ Pārau khaphū nūmguui ajim anum, ōor thum Ēwandam iek ūkhabam khūnta magum nem khīirju phōbaadēmjā puaba sierrjēem. Mamū pāar Aai Ēwandamau pārau nem ig nūmjā thum khaphū sīewai pāar chan warm khūnjō magju khaba nūmguui ajim anum. ³¹ Mag khāyau warag Ēwandam ipierraa ajuuta khīirjubat. Pārau chadcha magmun, tagam nem pāachdēu igbarmjā irua deeb khaba deejugui ajim anum.

Ūgthar augchēba naaimaag

(Mt 6:19-21)

³² Pāar chi mū bū ogdūba wēnūrrūm khūnan chadcha khapan khaba durrum. Mamū khapanag ee pāach appai khapan khaba nūm awia oob nem ökhō wēnūrramiet ajim anum.

Pārau maach Aai ipierraa amun, irua ich durr pāar phē arr num ora pāar dūi nem ajapha aju. ³³Pāach nem wai num pērkhūimamua chi phatkhon aphūm khūn oomampierr jigpetat ajim anum. Magbaawai pārau ūgtharm phatkhon jēeuba aajemta paarpajugui ajim anum. Nem ajapham pārau mag wai num chan būurjā ōbam. Ma mūg jēb gayam phatkhon khīir khaba aawai nem jīgkhaag chi ajaphamū awiajā pōd aubam, ni comejenaujā ag ee dikhabamgui ajim anum. ³⁴Mūig jēb gaai nūweta nem thum paraa aju khīirjuju khāyau, ūgthar paawaita nem thum paarpaju khīirju wēnurrumun magan chadcha pāar khīirjug āba Ēwandam gaaita simgui ajim anum.

Jesuu ich bēeju nūpi jaautarr

³⁵⁻³⁶ Mag jajawagmamua ich bēeju igwia magjim aajem īchab: 'Ōrau amach patrón ōor jua pūr num aar matarr deeu bēeju nū numua daukhana ōtdau phuu nūajemjō, pāarjā īchab ajapha khīir khaug nūisit ajim anum, mū bēeju nūawai. Mag ōrau amach patrón barbaicheewai weeu awaag nūajemjō, mū bēejuuta nūbat ajim anum. ³⁷Pārau khaphū numgui ajim anum, ar chi chognaan mag daukhana amach patrón nū num khūnan onee aju, i barbaicheewai. Mag amau daukhana ich nū num oobaicheewai, ichta jūr chi chogkha simjō am sī numich, mes gaai thach thōikhawia am jāogjugui ajim anaabá, ich garmuata. ³⁸Chi chognaan amach patrón edacha pamjā bēeba ni āspajuag pamjā bēeba sim ee warag daphōkagjā igba nū num khūnan onee ajugui ajim anum, i da bēeba awiajā ich pierrwai amach dūi ajapha aju khap. ³⁹Pārau khaphū numgui ajim anum, ābmua khāijā ich di aig nem jīgkhaan bēeju ora khaphū akhiin, būurjā khāiba warag sī thua ēeju, uduur ich nem

jīgkhapiba. ⁴⁰Magua muan pāragjā "Ich agjōta ajapha khīir khaug nūisit" a chirumgui ajim anum. Pārau mū bēeju ora chan ābmuaajā khaugbam. Pārau mū da bēebajupii num ee, mūch chi Emkhooi Iewaan dēgōlp barchēju a jaau-majim aajem.

Chi chogau ichig nem jaau puatarr thum wautarr

(Mt 24:45-51)

⁴¹Magbaawai Pedroou Jesuug, — Señor, pua mag jaau sim, ¿maragpaita pua jaau chirú, wa thumaam khūnagwa? ajim anum.

⁴²—Pāragpai khabamgui ajim anum; mua mag chirumun pāach thum chi mū iek ūkha num khūnagau. Magnaa, Pāadē ūrbat ajim anum: khanim nemjō patrón āb simua ich chaaug maagpaawai ich chog ābamūg warm khūn pōrkhapinaa ich magugpai ich nem thum jaau puabajēm. ⁴³Maimua mawi, mam sī awi deeu bēewi ichdēu jaau puarrjō phidkha sim oobaicheewai, ¿mag jōoi ich chog dūi onee sim dūi chi chogjā onee abaju khai? ⁴⁴Mag ajapha phidkha sim oobaicheewai jōoirau warag ich nem thum magugta thūsiēpūijugui ajim anum, ich dēnjō khap amkhīir. ⁴⁵Mamū magba mag ichig nem jaautarrjā ich ōdegpai, "Mū patrón chan da bēebam" awi nem khaibag ich khapeen jūr ich jua eegpaim khūn dūi ichdēu ampierranaa, nagjā ichdēu dōm aig dōnaa, thachjā ichdēu khōm aig khōmun, ⁴⁶chi dikhu būurjā irua nūba sim ee bēewi magmagkham oobaichee, jūr ichdēu warm khūn dūi aajerr khāijā i gaai athucha wūnaa, phidag eemuaajā barpūinaa, chi khaigbacharam khūn dūi āba sīujugui ajim anum. ⁴⁷Magua pāadē mū iek ūrbat ajim anum: ābmua khāijā ich patronau ichig nem jaau puatarr khaphū simta, dēgōlp ich oochējujā khīirjuba, ni būurjā irua nem khōsim

nemjā waubamun, mag patronau ich bëem ed i gaai mas deejugui ajim anum, bëurjā dau aug khaugba. Ich agjōta ajugui ajim anum ichab Ēwandamau, ar ajapha wënurraju khaphu numta nem khaigba wauujem khun gaai. ⁴⁸ Mamu abmuata khaugba aawai nem khaigba waumun, Ēwandamau i gaai mas ab khaba mas ajup mamu, agpierrpai deejugui ajim anaabá. ¿Pārau oowai ar nem durrcha deetarrag agjō ich deetarrpierr durrcha jëeuba aajē? ajim anum. Mua pārag magkhingui ajim anum: Thumaam khunau Ēwandam athee nemdam bürum awiajā wauju aai num. Ar chi ürucha wauju khaphu num khunag irua ich agpierr durrcha jëeujem. Maimua ar ich athee nem durrcha wauju pōdba num khunag irua agjō ich agpierr buchkhunpai jëeujemgui a jaaumajim aajem.

Chi chaairaujā ich dënnaan igar khaba aju jaautarr

(Mt 10:34-36)

⁴⁹ Munn mug jēb gaai òor durrum khun ee much iekta phūak phuu wējōm ee òtdau durbapūimjō apienta bëejimgui ajim anum, ich Jesuu. Ya mag òtdau pa sim, mamu muchdēu khōsi chirumjō warag uu pa jëerdūmaa akhiin ajapcha akhamgui ajim anum. ⁵⁰ Mamu magaa-gan òor jua machgau agtha ajappha dau aug wauju waur chirumgui ajim anum. Much dūi òrau magju thumaa khīirjubaadeewaita òkhīirjug pōoma chiraa-jem; mamu ichiita ich mag ajugui ajim anum. ⁵¹ ¿Pārau khīirjuawai mu sīi pāar khōinaa bibigag chukkhu naamkhīirta bëejj? Pāar magamkhīir khabajim. Mug mu bëetarran mug muchdēu Ēwandam iek òrag jaau chitum gaaimua òor khīirjug aaphur warag chaur khīirju nurrjēe amkhīirjōta bëejimgui ajim anum. ⁵² Mua mag chirumun, mug mua jaau chitum gaaimua abam deg khāijā cinco

naajem khai, òor thārjupam khunau jūrr numiim khunau mu iek ūkha durrum khun ichaur iekhaju aawaita mag chirumgui ajim anum. Wa magbam khai, jūrr numpaim khunau khāijā thārjupam khunau khīirjug ajapham wai durrum khun igar khaba wënurrajugui a jaaumajim anaabá. ⁵³ Magphōbaadeewai chi ayau mu iek ūkham khōsi ūkha sim ee, jūrr chi chaairau mu iek ūkhamapha ajugui ajim anum. Ūuinjā agjō, chi ādau mu iek ūkham khōsi ūkha sim ee, jūrr chi khaau bëurjā mu iek ūkhamapha ajugui ajim anum. Wa magbam khai, chi phaaühānanu mu iekdam ich āigog jaau khitaawai, jūrr chi āigou ich phaaühān ichaur ajugui ajim anum, mu iek ūkhamaagau.

¿Khani khaphu aju aai naajj Jesuu nem wau nurrum oowi?

(Mt 16:1-4; Mr 8:11-13)

⁵⁴ Maimua òor khapan ichab aig narr aawai amagjā magjim anum: 'Edau duubjem garta edjā khībaadeewai, "Nosegan urum" aajem pārau; chadcha ich maagjemgui ajim anum. ⁵⁵ Maimua ar phū khāijā dokhēu garmua phua thūnisiewai, "Edau pechag wūju aawai" aajem pāar iek; magum ed chadcha ich mag pechag kheeujemgui ajim anum. ⁵⁶ Pārau magumjā khaug ahau aajemta, ¿jāgwia īs pārau pāach daúa mua nem wau chitum oo numjā pōd khaug auba nu ajim anum, mu chadcha ich Ēwandamau pūiju jaaujerr chaarkha chirum?

Jāga aju aai nu dich khapeen dūi iekkhōr aawai

(Mt 5:25-26)

⁵⁷ Mag jajawagmamua ich Jesuupai amag, ¿Jāgwia pārau pāach wir aigpai pāach Ēwandam na khaigba num khaug auwia pōd "Maran chadcha khaigba num" aba nu? ajim anum. ⁵⁸ Mua

pārag jaaukhingui ajim anum: Ābmua khāijā leinaanag pū khaibag waumkhīir puch jawaan arrwai chi thethemnaan aar barwi jaaju nawe i dūi ajapha iyū awi khōinaa nūisit a chirumgui ajim anum. Magbamun chi thethemnaanau gardianaanag pū pūr deebaawai jūr makhūnau pū cárcel deg pūibajup ajim anum. ⁵⁹Cha mū iekha chirum iekhou ya pūta amau mag phāar athamun, phatkhon gaaimua arr khai, ābmiecharam centaaudam phag-pūibam aigjā amau pū öberpūibajugui ajim anum. Mua mag chirumun, pāach khaibag Ēwandamag chugpaapiju aai nūwe chugpaapiwi i dūi khōinaa ajuuta ēkhabat a chirumugui ajim anum.

Dich khaibag Ēwandamag chugpaapi jēubam chan peerdubam

13 Ich mag ed gaai ichab āaur khūn ich Jesús sim aig bēewi irig nem īgkha naaichējim aajem. Mag īgkhama-mua irig, —Galileapien Aai i jēuejem deg nemchaain khēchwia phaa nūmua agua Ēwandamag amach khaibag chugpaapi jēu naajingui ajim anum. Am mag Ēwandamag jēu durrumta, am aig Pilato soldaun bēewia sīi am khēch-pūichējim aajemgui a jaau naaichējim aajem.

²Mag ichig jaubaicheewaita Jesuu amag, —¿Pārau khīirjuawai, mag Pilato soldaunau dau augjā chukhu khēchpūitarr khūn warm khūn agjō Galileapienkha thūnum khāyaujā atcha khaibag pōm sīsid aawaita mag am khēchpūijim khai? ajim anum jūr amag. ³Mag gaaimua khabajim, mamū mua pārag jaaukhingui ajim anum: Pārauta chadcha pāach khaibag thumaa āsie ewag khīirjuwia Ēwandamag chugpaapi jēubam chan pāachjā dūi khēchjurau ajim anaabá, amachigcha. ⁴¿Wa pārau khīirjuawai, ar thūrdō Silóé aajem igaau di pōm sierr burrai

ōor dieciocho khēchtarr khūnta tagam khūn Jerusalén phōbōr ee naajem khūn khāyaujā iekkhōr pōmaacha naajīwa ajim anum, Ēwandam dau na? ⁵Mag amach appaita Ēwandam dakhīir iekkhōr pōmaacha narr gaaimuajā khabajingui ajim anum, deeu ichdēupai. Ēwandam dakhīran thum ich agjō thūnum, nem khaibag. Pāraujā ichab pāach khaibag thumaa khīirjuwia Ēwandamag chugpaapi jēubam chan pāach thum ni ābjā peerdubamgui ajim anaabá.

Igo chēba sierrarr ag nem īgkhaa

⁶Mag jaau dichwia ichdēupai mug nem īgkhaa amag jaaujim aajem: 'Woun ābmua ich uvadō ee nemjō igo anum jīir wai sīejim aajem. Khāi āb jōm khōchag aadeewai aar oon majim anum. Mamū mag oon maawai būurjā chēba sīi ē meuu dūnaajim anaabá. ⁷Magbaawai di aig pachēwia magjim anum, chi nemjīir jaarjemug: "Igo jōm khōchgau año thārjup pam sīi aar oo khūrkha chirum; mamū chēba sierraawai gaai oomaba aajem. Jāgan jāg sīpí warag thubapūi" ajim anum. "Magba par chēbam jāg sīejemgui" ajim anum. ⁸Magbaawai, "Patrón jōoi, magan idēu año āb oo athá" ajim anum, chi nemjīir bū phujem wounau. "Jāg sim khai, mua warag ag būkhūrr wa phūrdupūinaa phuichichagau i bū khuajugui" ajim anum, "chēmkhīir. ⁹Mag bū khuabaawai chēmūn ūuma" ajim anum. "Mamū mag bū khua nūmjā ich magpai chēba abarmun magan chadau thupūijugui" ajim anum, chi bū jaarjemua.

Jua ūi nūm edcha Jesuu ūūi āb monaautarr

¹⁰Biek āb jua ūi nūm ed Jesuu Ēwandam iek jaau sīejim aajem, judionaan āba biirdūwia Ēwandam iek jaaujem

deg. ¹¹Maig ʒui āb sīejim aajem. Mag ʒui mor machpawia dieciocho años sīi jā burēu khitaajeejim anaabá, bēn khaigbam i mor ee dubwia. Magtarr aigmua pōd būurjā phō khajapha thurrkhaba ich mag khitaajeejim anum. ¹²Jesuu mag oo athaawai dau ee aug khaugwia, i thūr auna irig, ¹³“Mua pū monaaukhim” anaa, i ʒr jua ausiubarm būrre phō thurrkha khajapha oo dūnūisijim anaabá, monakkha. Mag ich monaauapāaiwai onegau Ēwandamag, “Ēwandam, ʒsin chadau pua mu ʒuta abarm. Pūjō jua theegkham chan mūg jēb gaai chukhum. ʒu abarmgui” ajim anum.

¹⁴Mamu magbaawai mag amach āba biirdu nūm ag degam chi pōrkha sīerr Jesús dūi meeukhabaadēwia jūrr khīir mor chigpai ōragta, —Seman gaai seis diaspai phidkhaju aai nūmgui ajim anum. Mag seis diam een chadau pāadēu bēewia pāach monaauipabat ajim anum. Mamu oob mūg sīi jua ʒi kheeujem ed khabajupama ajim anum.

¹⁵Magbaawaita maach Pōr Jesuu irig magjim anaabá:

—Woun sēunem, ʒkhantheeta pū mag chitáma? ajim anum. Pāar mag jua ʒuijem ed būurjā phidkhaba aajem anumta, ʒkhan jāgwia pārau pāach cabaai wa phak khāijā dō dōpien phē arrjēma? ʒJāg nūm chan magan phidkha nūm khabahab? ajim anum. ¹⁶Pārau pāach nemchaainjā mag dō dōpi khurrkha nūmta, ʒkhan jāgwia mūg ʒui ʒchab warrgar jōoi Abrán khararrau ʒkhaajerr ag Ēwandam gaai ʒkha simta pōd i monaauju khaba sī, jua ʒuijem ed awia? Jāg sim aig ijā ʒchab dieciocho años meperau i purnaa ō jū wai simjō simta ēerpūi nūm khabahab ajim anum, jāg bēnēu i ogdūpūimkhīir.

¹⁷Jesuu mag amach ōbeerbapūim ʒr-wia i oomapha aajem khūn thum chigaa aphōbaadējim anaabá, amachta. Mag am chigaa nūm ee, tagam khūn

thum aig narr khūnau amach daúa Jesuu mag nem wau sim oo nūm gaamua onee nūm iekhau Ēwandamag, “ʒu chadcha pua marag pūch jua theeg oopibarm Ēwandam; ag na marau mūgjō chan nem ooba aajemgui” a iekha naajim aajem.

Mostaza dēn nem ʒkhaadam

(Mt 13:31-32; Mr 4:30-32)

¹⁸Mag iekkhaghmagmua ʒchab magjim anum ich Jesuu: ʒPārau khaphu nū, jāga sim abarí Ēwandam iek mua jaau chitūm, maimua khanjōta sim a mua pārag jaaubarkhiin? ajim anum.

¹⁹Magna ichdēupai, Mūg Ēwandam iekhan mostaza daudam woun ābmua ich nemjīir ee jīirjemjōta sīerrum. Ichta nemjīir daudam thumaam khūn khāyaujā būrūcha khitūm. Mamu mag khitūmun nem bāau khaphí bāauwia sīi pabū pōm ādēe dūnūisiejemgui ajim anum. Mag ādēe dūnūisiewai nemchaaindamau ag gaai amach didam ʒphōbaadeejem. Ich agjōta simgui ajim anum ʒchab mūg Ēwandam iek mua pārag jaau chitūmjā. Mūgwaiwe chan khapan khabata ʒkha durrum; pari mag durrumuata warag nem pōm aaidūbapāaiwai, ōor khapankham khūnau ʒkhajugui ajim anum.

Levadura dēn nem ʒkhaadam

(Mt 13:33)

²⁰Maimua deeu ichdēupai amag, ʒPārau khīirjuawai ʒjāga sim abarí Ēwandamau ich iek aaidūpi nūm, maimua jūrr khan dūita mua pārag jaaubarkhiin? ajim anum. ²¹Ich iiu aawai ich iek aaidūpi nūmun, ʒui ābmua arin dūrrcha sim ee levadura pūitarrjōta sīerrumgui ajim anum. Levadura būrū pūitarrjā maadēu aaidūmam chan ooba aajem; mamu mag simuan arin thum ʒrpi aajem. Ich agjōta simgui ajim anum ʒchab

Ēwandam iek mʉg mua jaau chitʉmjā. Mʉʉgwaiwe chan ɔor pɔm mʉg wɛjɔm ee agtha pɔmcha aaiduba sim. Mamʉ mʉg atagta durr warpham magwe aaidubaadee thumaam khʉnau ũrab khaba ũrjugui ajim anʉm, ich Jesuucha.

**Ēgthar maajem khudan
phirkhi khitʉm aajem**

(Mt 7:13-14,21-23)

²² Jesuu ich mag Ēwandam iek jaau nʉrraajeejim aajem phɔbɔrpierr, didam khapan khaba dunʉnidʉm eem magwe ich nʉrrʉmpierr. Mag mamua warag Jerusalenag maa ajim aajem. ²³ I mag nʉrrʉm ee ābmua irig, —Señor, ʉgthar ɔbɛrju khʉnta khapanaacha nʉ wa okhoouju khʉnta khapanaacha nʉwa? ajim anʉm.

Magbaawai Jesuu irig, ²⁴ —Ēgthar ɔbɛraagan, puertdidam bʉrʉ khitʉm ee dubaagpamjɔta aajemgui ajim anʉm. Muan pāragan, mag puertdidam phirkhi khitʉm eeta dubju ɛkhabat a chirʉm. Mʉg atag ɔor pɔm ag ee dubam khɔsi ajup mamʉ, mag thʉnʉm khʉn eem ābjā pɔd dubbajugui ajim anʉm. ²⁵ Pārau dubaag ɛkhawiajā ya chi dikhu jɔoyau phāarbarpʉim chan, par pārau daaugajārmua, “Señor, maar weeu athá” awiajā, jʉrr ierrmua irua pārag, “ʉPāar jamaam khʉnauma? Pāar chan mʉ aiguiim khʉn khabamgui” aju, warag weeu aubaju aawai. ²⁶ Magbaawai pāach weeu aumkhʉir, pārau irig magjurau: “ʉPua maar khaugbata chirú? Maar pʉ dʉi āba thach khoojerr khʉn khabahab. Pʉ khabajieb maar maestro. Pua ante maar phɔbɔr ee Ēwandam i jaauba aajeejieb” aju irig. ²⁷ Mamʉ magbaawai irua ĩchab pārag magju: “Ya mua pārag jaaubarm. Mua chan tag pāar khaugbam. Pāach sʉi nem khaigbam appai wau wɛnʉraajerr khap, pādɛu warag pāachta mʉ aigmua chawag ɛrɛubaadɛt” a iekhajugui ajim

anʉm, Ēwandamau pārag. ²⁸ Pārau oowai chadcha pāach daaugajārpai thʉbagkha nʉsim oobaawai, pārau icharaucha sereeu ɔo thʉnʉmua, warag gaai machgaupa ihesse aadɛphʉmua, pārau ooujugui ajim anʉm: jɔoi Abrán, Isá, Jacob, maimua tag warrgarwe Ēwandam i jaaujerr khʉn ich dʉi āba i bigaau onee ohoodɔ nʉm. Maagwai pāachta khɔinaa am mag onee nʉmjɔ i dʉi wɛnʉrraju aajerr khʉnta pāran ich mag iseg nʉsim iekhaugui ajim anʉm. ²⁹ Maigta pāar khʉir machag ajugui ajim anʉm, pāach pɔd dubba nʉm daar durrierram khʉnpata dub thʉnʉm oowia. Maig thʉnaaju: edau ɔbeerjem garm khʉn, edau duubjem garm khʉn maimua deeam durram khʉnpa bɛemawia Ēwandam dʉi āba onee thach khoog ohood aphɔbaadɛjugui ajim anʉm. ³⁰ Mag Ēwandamau ɔor i agkhabaadɛm ed ar mʉg jɛb gaai aawai amachta warm khʉn khāaijā ajarpa nʉm aajem khʉnta khapan khabacha ɔbɛrju. Mag khāyau ar chikhamnau serbiibag phɛejem khʉnta khapanaacha Ēwandam sim aar ɔbɛrjugui ajim anʉm, ich Jesuu.

Jesuu Jerusalén phɔbɔr ũapɛrtarr

(Mt 23:37-39)

³¹ Ich mag edcha Ēwandamau Moiseeg ich iek phāpitarr ajarpa ʉrkhaajem khʉn Jesús aig bɛewi irig, —Rey Erodeeu pʉ thɔopāaig ɛkha sim. Pʉchta mʉigmua jɔpkhaa igbaad aichɛjierram anʉm.

³² Magbaawai ichdɛu amag magjim anʉm:

—Ērɛubaadɛwi irig, “Ich iphithur idɛu mag sim; mʉg ed gayan mʉn ichi-ita ich mʉg ɔor mor ee bɛn khaigbampa jʉr wɛrpnāa ich mʉg ɔor monāau chitaju” a jaaubaimat ajim anʉm, mʉ imeerba. Magnāa ĩchab, Ya mʉ phidag ɔimʉ pamam; ³³ mag agtha ɔba sʉe-

wai ich mʉg mʉch phidag ʉpʉibam aarjā ogdʉba jaau chitʉmua Ēwandam i jaaujem khēchmien phōbōr ee barjugui ajim anʉm, Jerusalén. ¡Jāga mag mʉjā ĩchab Ēwandam i jaau mieta Jerusalén phōbōr chaaur amau mʉ thōobarjugui! ajim anaabá.

³⁴Maimua Jerusalemienta warag ʉapērwia magjim anʉm: '¡Ē! ¡Aay, Jerusalemien! Pāraun chadcha warrgarweta Ēwandamau ich i jaau mkhīir chogpʉi nʉm khʉnʉnjā kha khōchkhaba, pārau warag mokoujā am bar wai nʉmua khēchpʉi maajemgui ajim anʉm. Biek khapan mua pārag jaaujeejim, āthārr ʉuirau ich chaaindam thumaa ich ich eegar thʉa wai juupjemjō, pāar thʉa wai chitaag. Mamʉ magtarrjā pāachdēuta būurjā mag khōchkhabajerramgui ajim anʉm.

³⁵Jāgtarrau nau pārau oomaa abarjugui ajim anʉm. Nau mʉ mʉg chitʉ awia petaawai Ēwandamau sīi di pariim ee wouchnaan phēpʉabaajemjōta thʉbagkha nʉisijugui ajim anʉm, pāran. Magbarm aigmua chan tag pārau mʉ oobamgui ajim anʉm. Pārau mʉ oojuun, āba ya pāachdēucha deeu mʉ urum oowia, “Ūchata Ēwandam, pua pʉch jūrr pʉch Chaaita maar athee Reikha pʉibarm” anʉm aigta pārau deeu mʉ oojugui ajim anʉm.

Jesuu woun āb kha ʉōodō khitʉm monaautarr

14 Khāai āb fariseonaan eem āb ĩchab chi pōrkha simua Jesús ēeurrijim aajem, ich di aar i dʉi āba thach khoog. Mag ed sīi jua ʉuujem ed arr aawai amachdēun āba irigta eerpapa aajeejim anaabá, eeu dēgōlp mag pōd būurjā nem wauju khabam edta būur khāijā jua peerthʉ nem waubaawai magʉm gaamua i imeraa pʉr awaag. ²Mag am thach khō nʉm aig bēewi sīe-jim aajem ĩchab, woun āb kha ʉōodō

khitʉm. ³Mag oobaawai warag iyūn nʉmua Jesuu chi machnaanag jēeunaa ĩchab chi fariseonaanagjā jēeumamua, —¿Pārau oowai mʉg jua ʉi nʉm ed ʉor mor masim khʉn monaauju aai sī, wa monaauju aai khaba sīwi? ajim anʉm.

⁴Mamʉ mag amachig Jesuu jēeubarm ūr nʉmjā ni ābmua jā jū abajerram anaabá. Mag amachig khabamjō warag khīuu abaawai mag chi kha ʉōodō khitʉm ich aig thūrnaa, i gaai pʉr-baawai monaupūiwiā, irig, —Pʉ maju aai chirumgui ajim anʉm. ⁵Maimua jūrr ich dʉi āba thach khoog aig narr khʉn-nag magjim anʉm:

—Pāar cabaai khāijā wa pāar phak khāijā jēbdeg burrwia pōd ich ap ʉbērba sīsīm oobaawai, ¿khaŭta ag būrre mawia ich nemchaai jēu aubaju khai ajim anʉm, sīi jua ʉuujem ed awia?

⁶Mamʉ ich iek ʉkhamkhīir par irua mag jēu ohookhamjā ni ābmua jā i iek ʉkhabajim anaabá.

Jua purtarr phiesta ee thūrkʉuitarr khʉn

⁷Maimua Jesuu oowai, jūrram khʉnau amachig jauba nʉm ee amachdēuta sie ajapcharam jʉr auna nacha ohood aadeewai, chi thūrkʉuipūiwiā bēetarr khʉnag magjim anʉm, am wawimamua:

⁸—Dēgōlp ābmua khāijā ich jua pʉr nʉm phiesta ee pāach thʉr aauwai, oob pāach khīrau chan sie ajapcharamta ookhanaa pāachta pōr garcha jupmiet ajim anʉm. Magbam eeu mag sie pāach khāyau chi thethem khʉn athee wai nʉm gaai khāijā pāach jupdukham. ⁹Mag pāachta sie ajapcharam gaai ohoodō nʉm aig, chi jua pʉr chirum wounau bēewi pārag “Phiidatkhabat, mʉg sie deeu khʉn atheemʉ” aicheewai, eeu dēgōlp pāar khīir naauwia jūrr ʉor ēugarcha khīir naa ohoodō aimadukham ajim anʉm,

tagam khũun dakhĩir. ¹⁰ Magju khāai ābmua khāijā ich jua p̄r n̄m phiesta ee p̄ach th̄ur aauwai p̄achta warm khũun ěugarcharam sie gaai jupbat ajim anaabá. P̄ar mam ohoodō n̄m oobaawai, chi jua p̄r chir̄um wounau p̄arag, “Keena, j̄urr mau na jupbahut” abaawai, chigag chukhu p̄achta warm khũun na ohoodō aimaju. ¹¹ Mag, p̄arag mag chir̄um̄n, ar amach thōwia chikh̄am d̄ui athuucha aajem khũunta j̄urr mug atag paawai am Ēwandamag chaigpa oo sisid̄u aju. Maimua ar mag amach d̄ui athuu n̄m khũun ichaaurjā maḡm aba s̄ii warag serbiibamjō aajerr khũunta j̄urr mug atag paawai Ēwandamau warm khũun khāyaujā ũrpai apiju ajim aajem.

¹² Maimua ich thach khōmkh̄iir th̄urtarrag magjim an̄m ich Jesuu: ‘Deeu p̄uch phiejāb d̄urrcha wauwia thach khōmkh̄iir ōor th̄urwai oob s̄ii p̄uch khapkhũun appai th̄urkhuyam ajim an̄m, ni p̄uch khodnaan, ni s̄ii th̄ur khodpaim khũun appaijā th̄urba, ni s̄ii phatkhon paraam khũun p̄uch d̄ui āba di dakha naajem khũun appaijā oob th̄urkhuyam. Pua maḡm khũunta kh̄iirjuwia th̄urkhũum̄n, magan amaujā agjō wauwia p̄u th̄ur athaawai deeu p̄r̄ug phagbarmjōta aju. ¹³ Magju khāai p̄uch phiejāb p̄om waup̄iwiwia thach khoog ōor th̄urwai dau aph̄um khũundamta th̄urbá ajim an̄m: ar b̄u bisi wa juadam khāijā bisi khith̄em khũun, ar khu th̄uuiiba th̄uuiiba khith̄em khũun, wa ar dau kh̄isu khith̄em khũun khāijā. ¹⁴ Pua mag khith̄em khũun d̄uita magm̄n, amau chadcha p̄u d̄ui p̄od agjō abaju, mam̄ magtarr paar Ēwandamauta j̄urr p̄u onee apiju. Ar i iek ũkha durrumua kh̄echtarr khũun deeu iiu phiid̄u n̄m jaar, magtarr j̄urr̄an ichd̄euta p̄r̄ug phagjugui a jaaumajim aajem.

Ēwandam d̄uicha thach khō sim wounan chadcha onee aju

(Mt 22:1-10)

¹⁵ Mag Jesús iȳu sim ũrwia, āb i d̄ui āba thach khō sierrau irig, —Ūgthar pawiajā ich mug cha maach n̄m̄jō Ēwandam d̄uicha thach khō sim wounan chadcha i onee ajugui ajim an̄m.

¹⁶ Ichig magbaawai j̄urr Jesuu irig, —Mua p̄r̄ug nem ĩghkh̄ingui ajim an̄m. Magnaa, Jōoi āb s̄iejim aajemgui ajim an̄m. Mag jōoirau ōor khapankham khũunag jaau wai s̄iejim aajem, ichd̄eu phiejāb p̄om waubap̄aiwai makh̄un thum ich aig thach khoon b̄eemkh̄iir. ¹⁷ Maimua chadcha phiejāb wauwia, ya thach khōju ed aadeewai, chi patrón jōoirau ich chog p̄ujim aajem, ich d̄ui iekhatarr khũun aar jaubaimaawai thach khoon b̄eemamkh̄iir. ¹⁸ Maimua mawia, chi chogau jajawagmampierr b̄eemaugau, j̄urr pogkha jaumaajeejim aajem, chi b̄eeju arr khũunau. Nacha jaauwimatarr aigumua magjim an̄m: “Chaig ewaa j̄eb p̄er autarr oon maju chiraawai m̄u p̄od mabam; id̄eu ěudeem athee kh̄ertarrau” ajim an̄m. ¹⁹ Maimua ābakhai aar jaubaimaawai magaujā agjō, “M̄u p̄od mabam, phak emkhooin diez eeu p̄erkha autarr phidag ee wai j̄eraan ph̄e arrju aawai. J̄agba akhiin chadau m̄u makhamgui” ajim an̄m. ²⁰ Ich mag jajawagmamua ěudeecharam aar jaubaimaawai magua paawai magjim an̄m: “M̄u maju ajieb mam̄u, m̄uch ũi d̄ui ewaa pa chiraawai p̄od mabajugui” ajim an̄m. ²¹ Magbaawai mag chi iek jaau chitarr woun deeu ich appai b̄ewi ichig warm khũunau jaaumarrjōo j̄urr ich patronag jauch̄ejim aajem. Mag ũrbaawai jōoi kh̄iir machag th̄un̄mua magjim aajem, ich chogag: “Petá” ajim an̄m, “deeu. Maimua j̄opkhar j̄urr kaaijā ee ar dau

aphuu khithëem khuun phë aipidú ajim anum: ar bü bisi wa juadam khäijä bisi khithëem khuun, khu thüuiba thüuiba khithëem khuun, maimua ar dau khisu khithëem khuunpa.”²² Mag jaubaawai chi chogau mawia, ichdëu jaaupäitarrjö awia, deeu barchëwia magjim aajem, ich patronag: “Mua thum puchdëu jaautarrjö abarm. Mamu magumjä agtha öor khapaana dürr aju simgui” ajim anum.²³ Magbaawai ich jöoirau deeu magjim anum, ich chogag: “Jürr phöbör igaau mawia parhooba ar ich jäg dau aphuu khithëem khuun thum puchdëu oomam phë aipidú” ajim anum, “warre örau di dürrkhaba sīwaag. Puch iek ükhaba abaawai amag thum ajapha jaaumamua ichiita mua am mäch dëi thach khömkhīirta thürkhüei chirum abá” ajim anum.²⁴ Ya maadëu khaphu num, ar nacha thürwia bëeba arr khuunau chan amau büurrjä mu thach isēbajugui ajim anum, chi nacha thürtarr khuun igwia.

Dich nem thum isegba num chan pöd Jesús khapeen aju khaba num

(Mt 10:37-38)

²⁵ Mag Jesús mam dëi i ëudee öor pöoma wëtmajim aajem. Mag ich ëudee wëtum khuunag magjim anum:

²⁶ —Äbmua khäijä mu dëi ogduba nürraju khīirju simta khüchpaijä ich dënnaan kha ogdumapha wa ich üui, ich chaain, ich khodnaan khäijä ogdumaphanaa ich dau aphuu aju khäijä khīirju sim chan, pöd mu dëi khapeer khaju khaba simgui ajim anum.

²⁷ Ar chi mu dëi nürram khösi simuan warre ich phithurg au nürrajjä khaphu aju aai simgui ajim anum, mu gaaimua chikhamnau ich thöuju khaphu awiajä ich mag mu bü ogduba nürraju aawai. Mag äwatbaju chan, parta idëu khös mu dëi nürum ajugui ajim anum.

²⁸ Magnaa amag, ’¿Chijäg wounauta ich di ëwaagpaawai nacha khīirju sī abaju khai ajim anum, khan nemta phë auju, khachpai igju, wa phatkhon khäijä dürr khaba abaawai pöd nem igju thum phë aubaju khäijä khap aag?²⁹ Magjä khīirjubanaa, eeu dëgölp di ëuju aadëwia, dibü appai khäijä jukha siuwia, pöd ëu auba ich mag werba siukhiin, bigaam khuunau ich khīircha khäijä i wauwia irig,³⁰ “Müg wounaun par di ëu aubajuuta sī dibü appai jäg idëu khös jukhabaadëjim” ajugui ajim anum. Ich jäg di ëwaagpaawai khīirjuajemjöta khīirjuju aai simgui ajim anum mu dëi nürraagjä, dich dau aphuu aju khaphu simjä magum igba warag magum äwat nürraag.

³¹ Magnaa deeu ejemplo igwia, ’Wa magbam khai, ¿khanim reita deeu agjö ichjö reikha sim dëi juurhi ee ich wërbuan maju nawe khīirju sī abaju khai ajim anum, ajap khap aag? Irua khaphu simgui ajim anum, warmua soldaun khapanag veinte mil wai siëwai ichdëu diez milpai wai sim. Mag juurhi ee maju nawe, ¿irua khīirju aubaju khai, mag ich soldaun magcha khapan khaba durum dëi warm khuun khapan thunum aar wërbuan petaawai ichdëu pödbaju?

³² Irua mag khīirjumun, agtha warm dëi thëuju nawe, warp nüwe khaug aujugui ajim anum, ichdëu pödbaju. Magbaawai irua ich soldaun warm khuun aar chogpüju, makhuunau chaigpabaimaawai wërbuju arrjä wërbuba warag khöinaa nuisieg.³³ Ich agjöta aajemgui ajim anum ichab mu dëi khapeerkhaagjä. Mütta nacha pärau ürcha khösinaa müg jëb gaaim nem päachdëu khösim thum isegbam chan, pöd mu khapeen aju khaba numgui ajim anaabá.

Thakhaar nakha aadëkhiin ¿khanthee serbiiju?

(Mt 5:13; Mr 9:50)

³⁴Mag amach nem isegmapham khun igwi iekhakhagamua ichab, 'Thakharan chadcha nem ajaphamugui ajim anum; mamu mag sim nakha aadëkhiin, ¿khanthee serbiiju? Pöd büürjä agua nem phöju khaba, ³⁵ni jëb phüichichag düi waaurëunaa nemjür bü khuagjä serbiiba sisiju. Mag serbiiba sisiewai sii barpüijugui ajim anaabá. Ich jägaugui ajim anum ichab ar mu iek ükhamaaugau amach nem khöchag thum isegba num khunjä. Keena, jüg ürünaa cha mua jaau chirum ajapha ürbat a jaaumajim aajem, ich Jesuu.

Oveja okhootarr nem igkhaa

(Mt 18:10-14)

15Biek äb Jesuu jäga Ëwandamau öor peerduajë a jaau sim aig, gobiernoog dëbpaar paar num jëeujem khun khapan bëe thünaajim aajem, chi pekau dapnaanpa, i iek üraan. ²Magbaawai chi ajapha Ëwandamau Moiseeg iek phäpitarr urkhaajem khun, maimua ag iek jawaag athee chi machnaan düimua Jesús igwia, —I dën mug wounau chan pekau pöm sisidum khun awiajä isegba ich jäg warag am düi thach khö nürraajem anaajim aajem.

³Magbaawai ichdëu am mag iekha num ürwia, mug nem igkhaadam jaumamua amag magjim aajem:

⁴—Khanim nemjö mug num aig äbmua cien ovejas wai sim, maimua äb okhoobaadeewai, ¿khaüta tagam khun dö wajaug ee phëpuawia mag okhoo khitümdam juraan mabaju khai? ajim anum. Keen, par maadëu dich nemchaai aawai baubam aigjä ookha khitü abarju. ⁵Maimua mag baau athaawai, ¿khaüta sii onegau dich nemchaaidam ud aibëebaju khai? ajim anum. ⁶Maimua

di aig pachëwiajä, ¿khaüta ich khapkhun düi ich di dakha naajem khunpa thürkhanaa, “Keen, mu onee chirum, much oveja okhootarrdam oo athaawai” abaju khai? ⁷Keena, ich jägta aajemgui ajim anum ichab ügtharjä: Ar öor khapan amach ajaug thöwia Ëwandam düicha wënrüm aajem khun gaaimua onee aju khâyau, pekau pömkham khun eem äb khäijä ich khaibag isegwia Ëwandam ich thäär ee atham ed ügtharmpeenjä onee aphöbaadeejemgui ajim anum ichab.

Phatkhon okhootarr nem igkhaa

⁸Maimua ichab mug jaaujim aajem: 'Khanim nemjö üi äb simua phatkhon chi dau daí appai diez wai sim, maimua mag eem äb khäijä okhoobaadeewai, ¿chijäg urrauta büürjä ich phatkhon jurba ich mag süju khai? Par jägan irua ag bürre lámpara paanaa, dijä thüapwia, nem puaba jur sii awia, baau athajugui ajim anum. ⁹Maimua mag baau athaawai, ¿chijäg urrauta ich khapeen ich di dakha naajem khun thürkha auwia, “Keena, isin mun onee um, much phatkondam okhoo wai urr baau athaawai” abaju khai? ajim anum. ¹⁰Magnaä ich Jesuupai, Ich jägta ügtharjä ichab Ëwandam chognaan onee aphöbaadeejemgui ajim anum, ar woun äb khäijä ich khaibag isegwia khürjug ajapham jurwia Ëwandam ich thäär ee atham ed.

Ëwan phatkhon är gastaa nürü athurtarr ag nem igkhaa

¹¹Maimua jäga Ëwandamau örau ich iigwai isegba aajem khap amkhür, Jesuu mag ich aig bëetarr khunag mug nem igkhaajä igkhajim aajem ichab:

—Woun jöoi äb simua chaain numi wai siejim aajem, emkhoin apha. ¹²Khäi äb chi iewaa chi ëudeemua ich ayag, “Tata, pu meebaadeewai

marau jüaju nem warre magan mürug müch jua ee dee chirbá” ajim anum. Magbaawai jöoirau chadcha amag jigbaadëjim aajem, amachpierr. ¹³ Mag deetarr khur khäai khapancha khaba num ee, ichig nem deetarr thum përkhäipüiwia ag phatkhon düi warre warp petajim aajem, deeam durr. Mamü mam pawia nem oobam gaai ichdëu gastaam aig phatkhon är gastaam sieimajim aajem. ¹⁴ Maimua mag phatkhon nem parhoobam gaai werba sïi awia thum öbapüim ee ïchab jãdau theega burrijim aajem, i sim durr. Maimua magbaadëm düi ya ïchab jãsogau mas aadëjim aajem. ¹⁵ Jãsogau ich magbaadeewai woun äb sierr aar mawia parhoobam phidagdam khäijã ichig deemkhïir jëeuwimajim anum. Magbaa magua irig jaapüijim aajem, khüsnaan thüamkhïir. ¹⁶ Mag chadcha mawia khüsnaan thüa oo chirumua jãsooga aawai chi khüsnaanag phathau deechë num eemta düi khöm iigeejim anum, chi khüsnaanau khö num düi äba, büür khäijã jãd thöo awaag. Mamü magumjä äbmuajã irig “Ya magan khöjuma” aba aajeejim anum. ¹⁷ Khäai äb mag oo chirum awia thumaa khïirjumamua ich wir aigpai magjim anum: “ïË! Mü aai di aar i piyonnaan büürjã khöju athee augchëba biwaa thunum ee, müchta müch khïir lökgau jãdaüa müig mü thöo warrungui” ajim anum. ¹⁸ “Müg chirabnaa mü majugui” ajim anum “müch aai aar. Maimua barimawia mua irig ‘Tata, chadcha mua Ëwandam dakhïir pekau wawia pü düijã khaigba abarm’ aimaju. ¹⁹ ‘Mag gaaimua warramjö pua mürug püch chaai aju khaba sim. Mürug iewaa aju khäyau sïi mürug püch piyón abá; mü pü athee ich mag phidkha chitaju’ a iekhaimaju” khïirju athajim anum.

²⁰ ‘Mag ich appai iyüü oo siëwia baubaadeeu chadcha ich aai aar petajim

aajem. Mag mamua agtha di warphaa siwe chi ayau oo athajim anum, i chaaita dau aphüü ur khitum. Magbaawai jöoi thärau äwatbajim aajem. Mag warag khaphig mawia ich chaai ö phüür jöinaa khïir üü aujim aajem. ²¹ Magbaawai chi chaairau ich ayag, “Tata, chadcha mua Ëwandam dakhïir pekau wawia pü düijã khaigba abarmgui ajim anum. Mag gaaimua warramjö pua mürug püch chaai aju khaba chirum” ajim aajem ich ayag. ²² Mamü chi ayau dau aug khaugwia, magumjä igba, warag degag arrwia ich chognaanag, “Mü chaai athee khajüa chi ajapcharam jurwia jüapi siubat” ajim anum. “Maimua ïchab sorrtijkã jüapinaa zapatjã chi ajapham jüapibapüit. ²³ Magwia phakdam chi ötpaam authurwia thöobapüit” ajim anum, “maach thum äba onee khö numua phiesta wawaag. ²⁴ Pãrau oo numgui ajim anum, mü chaai chi meem arrrta deeu iubar-mjö abarm; bëebajupii narrrta deeu barbaichëm” ajim anum. Mag, chadcha phiesta waujim aajem.

²⁵ ‘Mamü maagwai ich jöoi iewaa chi naam, phidag ee siejim aajem. Maimua bëewia di dakha panaa ür uraa aawai sïi karris phophookham düi tamburpra bubujukham gaai jemkha khodthunum khaug athajim anum. ²⁶ Mag ürbaawai ich aai chog äb thürnaa, “¿Khan gaaimua agá eepemjö mag thunarram?” a jëeujim aajem. ²⁷ Magbaa chi chogau “Pü eemta bëejimgui” ajim anum. “Mag üü barbaicheewaita pü ayau phakdam chi sebaam wai narr thöopibajieb” ajim anum “phiesta wawaag.” ²⁸ Mamü ichig mag jaubaawai warag meeukhawia dubmapha daagujãrpai siijim aajem. Magbaawai öbërchëwia chi ayau ithüu ich iewaa, “Dubtarrau iewaa” ajim anum. ²⁹ Mamü ichig magbaawai warag ich ayag, “Püdë ürbã tata” ajim anum. “Müch erraawe büürjã pü aigmua

ogduba, pu phidag ee mu phidkha chitaajem; pua nem jajaaukham ichaauraapaijã iekhaba chitumgui” ajim anum. “Mamu magumjã büürjã pua murug chib chaaidam khãijã deeba aajem, much khapeen dui onee khömkhiirjã. ³⁰ Mag khâyau sii jãg puch phatkhon arrwia parhoob kachaloonaa un in düipa ar gastaapüithurtarr barbaicheewain chadau, pua phak chi sebaampa thöo chirabma” ajim anum, “i khömkhiir.” ³¹ Magbaa jöoirau jürr ich iewaag magjim aajem: “Mamu pua khaphu chirabã” ajim anum, “chadcha puchta mu aigmua ogduba khitaajeewai mu nem mug thunum thum puch den appai thunum. ³² Mamu pua oo chirumgui” ajim anum, “pu eeum chi meem arrta phiidüwi pierrumjõ abarm; maach aigmua mawia tag bëebajupii narrrta, ista deeu pierrumgui” ajim anum. “Magua is chadcha maadëu mugju aai naabahab ajim anum, i bëetarr gaaimua onee aag.”

Woun ãb ich khüirjug khaugau khaphun baautarr

16 Maimua Jesuu ichab mug nem igkhaadam igkhajim aajem, ich dui ogduba wënruraajerr khunag:

—Ab rik siejim aajem. Mamu ichdëu ich nem khaugba, deeuugta ich nem thum jaau wai siejim aajem, magugta ich denjõ amkhüir. Mamu khãai ãb chi morkhunu üurwai i nem air aba parhooba sii ichdëu ampierrta wau sim a urbaawai, ² thürrüiwia irig magjim anum: “¿Khan ajaugta mua üurwai mag pua büürjã mu nem air aba chirum anuma? Mu iekhou nauwe jöpkhaa puchdëu nem waajem thum phãkhanaa murug oopibã” ajim anum, “mua khap aag. Mag oopiwia warre pudëu sii-ubaad, tag mua pu igbam” ajim anum ich khüircha. ³ Magbaawai chi rik nem thua chirarr wounau khüirju sii awia,

ich ödegpai, “¿Nau mu jãga ajuutaa mugbaadëma?” ajim anum, “mug mu patronaujã mu jurbaadëm. Sirphug ee thuthui dui phidkhaju serbiiba chirum. Parhooba sii atcha kaaijã ee nem jëu chitaagjã khaba chirum” ajim anum ichdëupai ichig. ⁴ Maimua ich ödegpai, “Aa, ya mua khüirju atham” ajim anum, “jãga aju much müigmua jurbapãiwai örau amach deg much öbeerpimkhüir.” ⁵ Mag khüirju auwia chadcha ich patronag dëbpaar paraa narr khun ããbdö thürnaa amag jëu oomajim aajem. Nacharamug, “¿Pua maach patronag kharr paraa chirú?” ajim anum. ⁶ Magbaawai warmua, “Muan irig cien latas de aceite paraa chirumgui” ajim anum. Ichig mag jaubaawai, “Chadcha pua mag aujim; cha sim ag ësap” ajim anum. “Mamu thürrëupüiwia magan jürr jöpkharraa cincuenta lataspai phã siubã; mua purug jãrrpai jëeukhim” ajim anum. ⁷ Maimua abakhai paar sierragjã agjõ, “¿Puajã kharr maach patronag paar chirú?” ajim anum. Magbaawai chi dëbpaar paraa chirarrau, “Mua irig trescientos sacos de arroz paar chirum” ajim anum. Magbaawai chi khap aag jëu sierrau, “Chadcha pua mag aujimekë” ajim anum. “Cha sim ag ësap” ajim anum. “Mamu thürrëupüiwia jürr doscientos cincuenta sacospai phã siubã” ajim anum. ⁸ Magbarm khaug athaawai chi patrón jöoirau ich nem air aba arr woun igwia ich ödegpai, “Jõo, wounan chadcha khüirjug khaphuta chiruma” ajim anum.

Maimua jürr ich iek ürr narr khunagta magjim aajem, ich Jesuu: ‘Chadcha Ewandam iek ükhamaaugau amach khöchagpierr wënruraajem khunnta Ewandam iek ajapha ükha khithëem khun khâyaujã khüir ubucha sierrjëemgui ajim anum, amach gar öor thereu awaag. ⁹ Pãadë ürbat. Phatkhonan chadcha nem parhoobam

wau n̄mua ganwia nem khaigbam atheejā iigjem. Mag s̄ieb mam̄, p̄aach phatkhon aauwai ōordam d̄üi nem ajapha wau n̄muata am d̄üi khapeen khabat ajim an̄m. Maagwai p̄aach meebarm ed m̄ug jēb gayam nem tag igba aadeewai j̄urr ūgtharjā makh̄uun d̄üita n̄uisiju, Ēwandamau p̄aach ūd̄uraa ōbeerpibaawai. ¹⁰ Woun ābmua nemdam b̄ur̄uun awia kh̄aijā ajapha ūrkha sim̄n, magan nem d̄urr̄uun awiajā ich mag ajapha irua wai n̄rraju. Mam̄ nem b̄ur̄uun awia agug oomaphamjō warag ūd̄uraa ārpi sim̄n, magan nem d̄urr̄uun chará s̄i ārpijugui ajim an̄m. ¹¹ M̄ug jēb gaai Ēwandamau p̄aachig nem deetarrdampaijā ajapha ūrkhaa meraa n̄m̄n, ¿jāga ich aram nem ajapcharam irua p̄arag deebanju? Deebangui ajim an̄m. ¹² Chikham nemjā p̄arau ajapha ūrkhaba n̄m chan, ¿khaíu p̄arag ōkhar nem j̄uapiju arr kh̄aijā j̄uapibanju? J̄uapibangui ajim an̄m. ¹³ Ni ābmua jā pōd patronnaan numiim kh̄uun chogkhaju khaba sim̄gui ajim an̄m. Patronnaan numí akhiin, iwiir ābpaita ūrcha kha khōsī aju. Ich agjōta sim̄gui ajim an̄m ičhab Ēwandam d̄üijā. Pōd p̄arau Ēwandam kh̄irag wurpanaa phatkxonagjā wurpa aju khaba n̄m. P̄aar magta n̄m chan pōd Ēwandam ipierraa khaba n̄m̄gui ajim an̄m.

¹⁴ Mam̄ ičhab aig fariseonaan phatkhon athee b̄ie khithēem kh̄uunaupa chi Jesuu iekhamam ūr narr aawai warag i wau iekha naajim aajem. ¹⁵ Magbaawai Jesuu amag iekhamamua, —P̄aran, p̄aachta ūrcha phatkhon wai n̄m awia Ēwandam dau najā ūucha n̄m aajeemba; mam̄ chadcha Ēwandamauta p̄aar th̄aar khaph̄u sim̄gui ajim an̄m. M̄ug jēb gayam kh̄uunaun phatkhonta nem thum m̄ug jēb gaai th̄uun̄m kh̄ayau ajapcha sim awia agugta ee aajerram. Amag

mag nem wajaug s̄ieb mam̄, agua nem khaigba wauwaita s̄i ōdōmie s̄erkha th̄uun̄m̄jō Ēwandamau kh̄ōchkhaba aajemgui ajim an̄m.

Warrgarm ley ich mag sierrum

¹⁶ Mag nem jajawagmamua ičhab ich iek ūr narr kh̄uunag Jesuu magjim aajem: 'Juan ōor p̄or choomieu Ēwandam i jaauju naweran p̄arau Moiseeu iek ph̄a puatarr d̄üi Ēwandam i jaaumienau ēsap ph̄atarrpai wai naajimgui ajim an̄m, ag gaai jaau sim ipierr w̄en̄urraag. Mam̄ Juanau iek iur Ēwandam aar ōbeerpiejemta wai b̄eējimgui ajim an̄m, chi wajapcharam. Mag jaachētarr aigmua atag mag Ēwandamta chi P̄orkhaim̄u sim khaug athampierr, iſta ōor p̄om i ipierraa am ig n̄m, chadcha amach P̄orkhabaadeewai i d̄üi naam kh̄ōchgau. ¹⁷ Mag iek iur wai naab mam̄, j̄oingar Ēwandamau Moiseeg ich iek ph̄āpitarran ich warr s̄iejerr agtha ich mag serbii sierrumgui ajim an̄m. M̄ug durr thum edjāpa chugpawiajā j̄oingarwe ph̄a puatarr iek chan b̄udam ābjā okhoobangui ajim an̄m.

¹⁸ 'Magua iſjā warrgarmjō dich ūi isegwia deeuun ūi aum̄n pekauta wau sim̄gui ajim an̄m; wa deeuun ūi puatarr kh̄aijā aum̄n magan agjō pekauta wau sim̄gui ajim an̄m.

Woun āb aph̄u khitarrik rik d̄üi

¹⁹ Maimua ičhab m̄ug nem iſkhaadam jaaujim aajem Jesuu: 'Woun āb s̄iejim aajem, rik. Maan s̄i khaj̄ūa parhēpagkham apphata j̄ūajeejim aajem. Maimua mag n̄m d̄üi ed ēepierr s̄i nemkhoo jaramjōta thachjā wau khoojeejim aajem. ²⁰ Mam̄ ičhab woundam aph̄u khitarrik Lázaro a th̄er sim s̄iejim aajem, s̄i ph̄ie kha dodoso khitarrik. Mag khitarrik s̄i chi rik puertdi bigaau ōor b̄u eeta oo kh̄eraajeejim an̄m. ²¹ Mag kh̄erum̄n

jäsogau chi rik thach khö sim mes eegar pan perasdam khüimam khöm khöchag khërüm ee, saakienauta i phiedau sêcheejeejim aajem. ²²Mag khitüü awia chi aphüü khitarrdam meejim aajem. Mag meebaadeewai Êwandam chognaan bëewia sîi i akkaardam ügthar Abrán sim aar arrjierram aajem. Mag khur chi rikjä íchab meebaadeewai bëp siuwia khimie durrta öbërrim aajem. ²³Maimua ya khimie durrpanaa maach gaai machag äwatbajujö thünümua ügthaag oowai dau warpha Lazarota Abrán bigaau khöinaa päar sim oo athajim anüm, chi rik arrau. ²⁴Magbaawai mammua thet, “Jöoi Abrán, mü ap chitüm mü dau aug khaugbáa” ajim anüm. “Lázaro jīgpirdam gaaipai khäijä dödamau omnaa mü aar püibapüü. Ya müün ö jüumaam. Öt khierr pechag müg thünümjä mua äwatbajujöta thünümgui” ajim anüm ääakhamua. ²⁵Mamü magbaawai jöoi Abranau irig magjim anüm warag: “Khüir eyaa ajuma” ajim anüm, “püch monakha aawai nem khüir thum paraanaa büürjä augchëba chitarr. Maagwai Lázaro büürjä magüm chukhu i dau aphüü khamor masi khërümjä pua irig ooba aajeejim. Mamü is müig i khöinaa bibigag chukhu chirüm. Jäigta khüirjuma ajim anüm, jägwia jürr is pü idawaa chirú, öt khierr pechag ee. ²⁶Pua mag chirab mamü, pü aar pöd mua Lázaro püibamgui ajim anüm. Magnaa maach järr müg dö khörg sîi jëb ithurm jaaba wëjömjö sim ee ¿jága i maju? Jammuajä pöd bëeju khaba, ni maumuajä pöd maju khabamgui” ajim anüm jöoi Abranau. ²⁷Magbaawai chi rik arrau warag chaigpa khitümua jöoi Abranag, “Magan jürr mü aai di aarta i chogbapüü” ajim anüm, ²⁸“mü khod äbam khüün cinco phë wai chirüm aar, mü müg chirüm jaubaimaawai amach

khaibag isegwia khüirjug ajapham aumkhüir, magbaawai am meem edjä müjö mügüm aar gaai machag äwataan bëem ugua” ajim anüm, chi rik arrau. ²⁹Magbaawai Abranau irig, “Mamü amau Êwandam iek wai naabahab, Moiseeu chi Êwandam i jaaumien düimua phä püatarr. Amau mag gaai jaau sisidümta ipierraa aju aai naabahab” ajim anüm, “pü sim aar wëtmapha nümün.” ³⁰Magbaawai chi khimie durr simua magjim anüm: “Üü, mag khabam jöoi Abrán. Sîi phä sim gaaipai chan amau ükhabam. Mamü äb meetarraa deeu am aar öbërimawia amag jaauwimakhiin chadau, warre amau amach khaibag isegjurau” ajim anüm. ³¹Magbaawai Abranau irig magjim aajem: “Mamü amau mag Êwandam iek chi phäm wai nüm gaai jaau sim ükhaba nüm chan, magan äb meewia deeu iuu phiidüwia amag jawaan makhiinjä, amau ükhabajugui” ajim aajem, chi rik arrag.

¿Jága anü Êwandamau chikham khaibag ee mapi nüm khüün düi?

(Mt 18:6-7,21-22; Mr 9:42)

17 Jesuu magjim aajem ich düi wënurraajerr khüünag:

—Müg jëb gaai ichiita ich jäg öor pekau waupiejem nem paraa aju, mamü jë, apkhit! ajim anüm, chi magüm nem paraa sim woun. ²Irua magüm gaaimua chi mü iek ükha khërümta pekau ee burrpimün, ichta Êwandam düi iekkhör pöoma sísiju. Mamü mag Êwandam düita iekkhör paarpaju khäai ichdüpai ich ö gaai mokpör pömkham jännaa phüas ee baudükhiin üucha ajugui ajim anüm Jesuu.

¿Jága dich khapeen perdonaa nü?

³Maimua íchab, Päräg jaaukhim, khaphü abat ajim anüm, ich Jesuupai. Pächjö mü iek ükha nüm khüünau

khäijä pāach dūi khaigba abaawai warag dūi agjō aju khāyau sīi am wawibat ajim anum. Maimua amachdēu mag pāach dūi khaigba abarm khaug auwia pāachig “Mū pardonaabá” aawai, am perdon-aawia oob tag būurjā magum iek ig-miet ajim anum. ⁴ Abam edpai khāijä biek khapan pāach dūi khaigba awia, “Kakē mū pardonaabá, mua tag jāgbaju” a khurrkhakha awia khāijä, ich agpierr i pardonaabat ajim anum, tag magum iek būurjā igba.

Ēwandam pāach dūi sim a khīirjunaata nem waukhiin

⁵ Mag dich khapeen pardonaapi jaubarm phithuurga sim khīirjunaata, jūrr ich Jesuu chi doce jur autarr khūun garmua irig magjierram aajem:

—Señor, Ēwandamau marag khīirjug deebam chan pōd marau maach khapeen pardonaabaju. Marag juapá deebá ajier-ram anum, mag puchdēu jaau simjō aag.

⁶ Magbaawai maach Pōr Jesuu magjim aajem amag:

—Pārau khīirjuawai chadcha Ēwandam jua theeg sim khaphunaa pāachdēu nem mag abarmjō apiju khīirjunaata nem waukhiin, Ēwandam athee chan phithurm nem chukhu aajeewai, chadcha pāachdēu jajaaukhampierr ich mag pāachdēu jaau numjō ajugui ajim anum. Pāar khīirjug oojem anaa chi pōmag mostaza daudam ar maach dau ee paba khitaajemjō khāijä khitakiin, ar pabū pōm simug wounagamjō, “Jāig-mua mawia jūrr achum phūas ee dunūubaimá” abaawai, chadcha pāar ipierraa ajugui ajim aajem.

Ēwandam chogkha simua ¿jāga aju aai sī?

⁷ Mag jaaumamua ichab magjim aajem: ¿Khaúta ich chog phidkha sīi awia barbaicheewai ithūu irig, “Ar pu athee ya thach mes gaai thōi khērūm

khōbá” aju khai? ⁸ Mag chan ni āb-muajā iekhabamgui ajim anum. Jāan magju khāai warag, “Jōpkhaa phiejāb wauwia mū jāogbá, maimua murua nem ig chirum thum phēdeebá; puchin nau mū khō dichtarr khur ēudeechata khōju” a iekhaju. ⁹ ¿Pārau oowai ābmua ich chognaanau ich ipierraa nem wau num paar “Ēu ajim” aajē? Ēu ajim chan abam, ich phidag ichdēu nem wauju atarra wau siewia. Irig jaauba akhi-injā ichiita irua waub khaba waujugui ajim anum. ¹⁰ Ich agjōraugui ajim anum pāarjā ichab: ya Ēwandamau pāachig nem jaautarr thum wau ōbaadeewai sīi warag, “Maachin Ēwandam chognaan-pai; ichdēu maachig jaautarrpierrpai waubapūim” abat a jaaumajim aajem.

Diez kokobé bēnēu bar khithēe arr khūun

¹¹ Mag jaau siewia, warag Jerusalenag mamua didichagmajim aajem, Samaria durr Galilea durr dūi āba thēu num jārr khūdu ma sim ee. ¹² Mag mamua phōbōrdam pōm khaba khitum ee dubbaimaawai i khīirphee ōor diez kokobé bēnēu bar khithēem ōbērdutkhachējim aajem. ¹³ Mag ōbērdutkhachēwia warppaimua irig āāakhamua, —Maestro Jesús, maar apdurrum maar dau aug khaugbahur aajejim anum.

¹⁴ Ichig dau apha mag durrum oobaawai amag, —Jerusalenag ērēuwia Aai i jēujem deg phadnaanag pāach kha theerhūchpibat ajim anum.

Amachig magbaa chadcha i ipierr ērēubaadējim aajem. Mag wētumua agtha barba num ee, amach mor oowai kha ajapha magum bēn chukhu narrjō naajim anaabá. ¹⁵ Amach mag oobaawai, ābmua deeu ewag khaphig urumua onee, “Ēwandam, isin chadau puan mū dūi ūta abarm; pujo jua theegkham chan mug jēb gaai

chukhum” a ijējēbag bēejim aajem, ich appai.

¹⁶ Mag bēewi Jesús bükhurr phōbkha jēbjā gaai dagau durnaa, “Ūu ajim” ajim aajem irig, ich monaautarr paar. Chi mag Jesuug ūu ajim aan bēetarr, Samariapierr ajim aajem.

¹⁷ Magbaawai Jesuu magug, —¿Päär chi monaautarr khunn diez naabajī? ¿Jam nūma ajim anum tagam khunn nueve? ¹⁸ Amach monaautarr paar Ēwandamag “Ūu ajim” aju chukhu arrjō, āba pū appaita deeu khitaichēbma ajim anum, deelum durramkha chirumta.

¹⁹ Maimua ichdēupai mag chi kokobē bēnēu bar khitarrag, —Phiidawia petā ajim anum. Mua jaautarr ipierr puch ödegpai, “Chadcha i ipierraa amun mu monaaju” a khīirjutarr gaaimua, ūu pū peerdawia monaajā monaau chirsim ajim aajem irig.

**Deeu Jesús mug jēb gaai
dunubaichēm ed jāga aju khai?**

(Mt 24:23-28,36-41)

²⁰ Khāai āb chi ajapha Moiseeu Ēwandam iek phā puatarr urkhaajem khunnau Jesuug, —¿Jāagwaichata mug jēb gaai Ēwandam maach Pörkha sēichējuwa? ajierram aajem irig.

Magbaa Jesuu amag magjim aajem: —Ēwandam ichta chi Pörkha sēichēju chan oob dau daauta bēēju amiet. ²¹ Mua nem wau chirum gaaimua pārāu khaphu aju aai num, Ēwandam ya pāach ee sim; magua irua ich jua oopi simgui ajim anaabá, chadcha ichta thum ich iek ukha num khunn Pörkha sēichēm khap amkhīir. Maagwai ōrau mūg-waiwe chan, “Mugá, ar nurrú,” wa “Achum ar sī” abajugui ajim anum.

²² Makhunnag mag jaauwi jurr ich dūi ogduba wēnurrāajerr khunnagta magjim aajem:

—Mug atag pāach appai wēnurrum aig, pārāu mūch chi Emkhooi Iewaa khīirjuwia khāaidam ābpai khāijā ūmaai deeu mu dūi wēnurrāam khōsi aju. Mamū pōd mag wēnurrāabajugui ajim anum. ²³ Mug atag ōrau pāachig, “Mugá, ar nurrú, ya bēejimwai,” wa magbam khai “Achum sim” aawai, oob ukhawia aar oon wētmiet ajim aajem. Magua pāachig nem jaauwaijā oob am iek ukhamiet. ²⁴ Mūch chi Emkhooi Iewaa bēewain, thumaam khunnauta mu oojugui ajim anum, ich jāg pagthum dau phur jēer athaawai edjā thum arar athaajemjō. Magua ōrau mag pāachig ya mu barbaichēm a jaauwaijā oob ukhamiet ajim anum. ²⁵ Mamū magju nawe ichi-ita mu dau aphū aju aai chirumgui ajim anum, ōor mug thunum khunn jua ee, amachdēuta mu kha isēe wai wēnurrāawai. ²⁶ Mag mug atag mūch chi Emkhooi Iewaa deeu bēēju gayaa paawai, jōingar jōoi Noé khakhitarr jaar ōor dōādau ōpāiawai amachdēu ampierr thūnaajerrjōta thūnaajugui ajim anum ichab. ²⁷ Mag jōoi Noé sim jaar ōrau amach okhoojūā khīirjuba, sīi phiesta waunaa, thach khōwia, dōdōjō dōju, maimua jua pūrjuuta khīirju naajim. Am mag thunum ee, jōoi Noeeu ichig Ēwandamau barco pōm waupi jaautarrjō chadcha wau auwia ag ee dubjim. Mag dubbaadeewai dōād pōm bēewia sīi ōor pōm ödubjim anaabá. ²⁸ Maimua jōoi Lod khachitarr Sōdōma phōbōr ee sējeewaim jaarjā ich agjōta thūnaajim ichab. Am khīirjugan, āba thach khōju, dōdōjō dōju, amachdēu nem khōsimpier aunaa jurr amach gar-mua pērju, nem jūrju maimua di ēu-jupai ajim. Mamū mag numjā Ēwandam gaai khīirjuju chan aba aajee-jim. ²⁹ Mamū am mag thunum ee, jōoi Lod Sōdōma phōbōr eemua öbērbaadeewai ich Ēwandamau edjā eemua ötdau khīir khūipijim. Mag ötdau khīirta

noseg chë thunumjō khui thunuisimua òor thumaa phaa khèchpüijim. ³⁰ Jäg amachdëu Ëwandam khüirjuba thunar-rjōta thunaajugui ajim anum ichab, much chi Emkhooi Iewaa deeu mug jëb gaai dunuubaichëm edjã.

³¹ Mag jaaumamua ich Jesuupai, 'Mag mü pierrum ed äb khäijã ich dihëu ür jua üi sim khai, ich nem phë awaan awia oob tag ierrag dubam ajim anum; wa magba ich phidkhaajem aar khäijã sim khai, oob ich diig khaphig bëem. ³² Khüir eyaa abat ajim anum: ewag oopiba arr ee Lod üanau sïi ich nem khüirjuwia ewag ootarr jürrpai Ëwandamau mag mü thakharag paapütarr. ³³ Ar chi mü iek ükha sim gaaimua phithurg äwatmapha sïi warag "Eeu jägum gaaimua mü thöodukham" a khäijã iyüu sim khüen warreta okhoo simgui ajim anum. Mamü ar chi mü iek gaaimuata dau aphüü khäijã abarm wounan chadau ügtharcha öberjugui ajim anum.

³⁴ Mag ich khapeenag jajawagmamua, 'Mag mü bëewai òor numí äbam put ee naajugui ajim anum. Mamü mua äbpai much düi arrwia, äb werpüaju. ³⁵ Hüinjã numí ichab äbam molin gaai ba naaju. Mamü mua äbpai much düi arrwia, äbakhai werpüajugui ajim anum. [³⁶ Öor numí agjō di chaur naaju. Mamü mua äbpai much düi arrwia, äbakhai werpüajugui a jaumajim aajem.]

³⁷ Magbaawai i khapeenau irig, — Señor, cha purua jaau sim, ¿jampaita magju khai? a jëeujieram anum.

Magbaa Jesuu amag, —Jampai agã ajujã khaba simgui ajim anum. Pãrau khaphü num, nemmí sim aig äkōs ich khürau jupcheejem. Ich agjōta ajugui ajim anum ichab muajã much iek ükha num khüen düi; am phë arraag much bëem ed am aigta dau daau urum thumaam khüenau mü oojugui ajim anaabã.

Nem puaba Ëwandamagta warag jëeu nüü aju aai num

18 Ichab Jesuu ich khapeenag mug nem igkhaadam jaajim aajem, mag jaaubarm gaaimua amachdëu nem ig num Ëwandamau da deeba awiajã warag puaba irig jëeuju aai num a khap amkhüir. ² Mag jaaumamua magjim anum:

—Woun äb chi thethem siejim aajem, phöbör ee. Magua büürjã ich khapeen ögkhaba ni Ëwandamjã igba sierrajim anum. ³ Ich ag phöbör eepai ichab siejeejim aajem, khoopaa üan äb. Mag üanau bëewia irig, "Mü ap ürüm mü khaigpërbã" aajejim anum, "mü kha ukhurm khüenau mü düi atcha jägum ugua." ⁴ Mag khoopaa üan dau aphüü ich aig udkhürrkhakhakhamjã büürjã i iek asekasmapha sïi awia khäai äb magjim aajem: "Mua chadcha Ëwandam igbanaa much khapeenjã ögkhaba chitab mamü, ⁵ jäg khoopaa üan tag much aig bëbëe am ugua, mua chadcha i khaigpërrjugui" ajim anum. "Magba akhiin, irua idëu mü khajap chirbajugui" ajim anum, "ich ag iekpai phüürba jaajau aawai."

⁶ Mag igkha dichwia, ich Jesuupai jürr amag, 'Pãrau ürjierramgui ajim anum, khan a iekhají mag woun chi thethem nem khaibag sierrau. ⁷ ¿Pãrau oowai ich aig bëbëe nüü paawai khoopaa üan irua khaigpërbají? Ëwandamaujã ich chainau ichig edaram magwe jëeu nüü akhiin, irua makhüenjã eeg oob khaba oojugui ajim anum. ⁸ Magnaa, Mua pãrag jaaukhimgui ajim anum. Ëwandamagta pãrau mag jëeu numun, pãar khaigpërm edjã warre irua pãachdëu khōsi numjō aju pãar düi. ¿Mamü pãrau khüirjuawai mag much chi Emkhooi Iewaa bëeju ed òor chadcha mag amach thãraucha Ëwandamag jëeu durrum khüen agtha naaju khai? ajim anum.

Wounaan numí Aai i jéuejem deg oraa narr

⁹Maimua amachdëupai amachta thumaam khüün khâyaujã ajap pekau chukhu khithëem awia jürr amach khapeen khaibag pheejem khüünag Jesuu müg nem ígkhaadam jaaujim aajem.

¹⁰Chi nem ígkhaadam müg ajim aajem:

—Wounaan numí Aai i jéuejem deg Ēwandamag jëwaan wëtjim aajem. Āb fariseo ajim anum, Moiseeg Ēwandamau ich iek phäpitarr ajapcha uerkhaajem aajem khüün eem, maagwai äbakhai gobiernoog òrau dëbpaar paraa num jéuejem ajim aajem. ¹¹Chi ajapcha Moiseeu phä püatarr iek uerkhaajemua büjäaupai oo dünumua, Ēwandamag jëeu num anumta, ichpai thö iekhamamua magmajim aajem: “Ēwandam, pürug üu ajim a chirum, üuta jäg mü chikhamnaanjö khaba chitum. Mü amjö nem jügnemjä khaba, pekau pömjä khaba, ni deum uünjä wauba chitumgui” ajim anum. “Mü chan gobiernoog òrau dëbpaar paraa num khüünag jéuejem ar achum simjõjä khaba chitum” a iekhamajim anum, ichdëupai ich ajaug thöwia.

¹²Maimua warag mag jaaupüügigmua magjim aajem: “Ēwandam, müün semanpierr khäai numí thach khöba sürkha chirajem, pürug jëwaag. Mag num düi íchab müch phatkondam oopier ag eem deeb khaba pürug dee khi-taajemgui” ajim anum. ¹³Maagwai jürr chi gobiernoog paar num khüünag jéuejemdam ich appai ag warphaa oothëu khërumua agjö Ēwandamag jëeu sïejim aajem. Mamü maan, jürr ichdëupaijã ich pekau pöm khitum khaphu sïerr aawai, gaai machgau warag eeg üthunaa pör jöjõikhamuata maagjeejim anum Ēwandamag: “Ēwandam, müch chadcha pekau pöm chitum khap, pürug jëeu chirum; mü ap chitum mü eeg oobá” aajeejim anum.

¹⁴Mag numí Ēwandamag jëeu narr khüün jaau dichwia, chi aig ich iek ür narr khüünag magjim aajem: ‘Ichdëupai Ēwandamag ichta chi ajapham a chirarr khâyau, ich dau aug khaugpi jëeutarr wounta jürr Ēwandam dau na ag najã ich mag büürjä khaibag chukhu aajerrjõo siebahab ajim anum. Mamü ar amach thöwia chikham düi athuucha aajem khüün, jürr müg atag paawai am Ēwandamag chaigpa oo sísidu abarjugui ajim anum. Maimua ar mag amach düi athuu num khüün ichaaurjä magum aba sïi warag serbiibamjö aajerr khüunta, jürr müg atag paawai, Ēwandamau warm khüün khâyaujã ürpai apiju a jaaumajim aajem.

Chaain dënjõ Ēwandam iek ükhakharrsõ ükhaju aai num

(Mt 19:13-15; Mr 10:13-16)

¹⁵Biek äb mag jürram khüünau aau-naan Jesús sim aig wai bëe num ee, chaainpa chi dënnaanau aibëe naajim aajem, am gaai purnaa Ēwandamag am köit jëeumkhüür.

Mamü mag jürram khüünau chaain aibëbëekham oowia jürr chi Jesús düi ogdüba wënurraajerr khüünauta mag chi aibëe num khüünag meeurrau sïujierram aajem, tag aibëepimaugau.

¹⁶Mamü amau mag num ee, warag Jesuu chi chaaindam thürkhanaa jürr ich khapeenagta, —Idëu chaain mü aig bëepibat ajim anum. ¿Khanthee pärau amag bëepiba jaau nu? Chi jöoin awiajã chamü khüün chaainjö mü iek ükhakharrsõ ükha num khüunta müg jëb gaaijã üu wënurrawia, ügtharjä onee wënurrajugui ajim anum. ¹⁷Mamü chi ügthar öbërju khüürju num khüünaujã mükhüün chaain dënjõ ükhabam chan pöd öbërbamgui ajim anum. Mua pärag mag jaau chirumün chadcharam iekta jaau chirumgui ajim anum.

**Woun āb phatkhon paraam
Jesús dūi iyūu athurtarr**

(Mt 19:16-30; Mr 10:17-31)

¹⁸ Biek āb Jesús sim aig woun āb chi thethem bēejim aajem, phatkhon paraam. Mag wounau irig, —Maestro, pūnta chadcha Maestro ajapham aawai pūnta jēwaan bēejim: ¿Mua khani jāgu aai chirú, ūgthar öbēraag? Mūrug jaaubá aichējim anum.

¹⁹ Magbaawai Jesuu irig, —¿Khanthee pua mūrug “chi ajapham” a sī? Ōor ajapham chan chukhumgui ajim anum. Ajaphamun āba Ēwandamta ich appai ajapha sierrum. ²⁰ ¿Pua khaphu siēbá ajim anum, Ēwandamau Moiseeg ich iek phāpitarr gaai: “Oob dich öor khabam dūi khapes am; oob öor thoom; oob nem jīgkham; oob chikham ēugarjā sēukha nem īgkham; maimua puch aai jāsenkhanaa puch ādjā jāsene abá” a sim?

²¹ Magbaawai chi woun phatkhon paraamua, —Mag pua jaau sim thum mua mūch būruwe mūrkha chitabahab ajim anum.

²² Jesuu i mag iekha sim ūrbaawai irig, —Mamū agtha khīir āb pua waur wai siēbahab ajim anum. Puch nem thum pērkhūipūiwiā chi phatkhon aphū khithēm khūnag jigbapūi. Maimuan chadau mū ēudee pidú ajim anum, mū dūi chitam khōsi chirum khai. Pua magmun, ūgthar pawijā būrjā augchēba, phatkhon khāaijā nem ajapham pōmta wai chirsijugui ajim anum irig.

²³ Mamū Jesuu ichig mag nem thum pērkhūiwiā chi phatkhon jigpi jaubaawai, warre chi woun ökhīirjuu aadējim anaabá, chadcha phatkhon paraam arr aawai. ²⁴ Jesuu oowai mag ichdēu nem jaubarm gaaimua atcha ökhīirjug pōm aadēm oowi, —Phatkhon paraam khūnta Ēwandam chi Pōrkha sim aar öbēraagan chadcha thethe

simgui ajim anum, amach phatkhonagta ūrcha ee naawai. ²⁵ Phatkhonpanta ūgthar Ēwandam chi Pōrkha sim aar öbēru khāyau, camello pōm jāg maach wounaan khāaijā ūrpai sierramta phithurg chukhu nobeeu kachdam ee thoogar öbēr dichjugui ajim anum.

²⁶ Jesuu mag iekhabarm ūrbaawai aig chi ūr narr khūnau, —Mag khai, magan ¿khaita peerdūagāwa? ajierram anum.

²⁷ Magbaawai Jesuu amag magjim aajem:

—Ōrgan chadcha phithurgma mag ūurwai, mamū Ēwandamag chan būrjā phithurg chukhu simgui ajim anum.

²⁸ Magbaawai Pedroou irig, —Maraun chad pu dūi wēnūrram khōchgau maach nem wai narrjā ewag khīirjuba, sīi thum phēpuawi pu dūi ogdūba wēnūrrabma ajim anum.

²⁹ Magbaa ich Jesuu magjim aajem:

—Chadcha ar thum chi mū gaaimua wa mū iek jaaum khōchgau khāijā amach di puawia, amach dēnnaanjä puanaa, amach khodnaan, amach ūin wa amach chaain khāijā khaugba khūchpaim athee phēpupuakham khūnagan chadau, ³⁰ mūg jēb gaai agtha nūwejā mag amach nem okhoomarr khāaijā ūr ag atcha deewi mūg atagjā mūch dūita ich mag wēnūrramkhīir mūch aarcha phē aujugui ajim anum.

Ōrau ich thōuju Jesuu jaautarr

(Mt 20:17-19; Mr 10:32-34)

³¹ Maimua ich dūi doce ogdūba wēnūrraajerr khūn chaur khīet phē arrwia amag magjim aajem:

—Pārag khap amkhīir mua warre jaaukhimgui ajim anum: Pārau khaphū nūm, ya maach Jerusalemag wētum. Jerusalem barbaimaawai warrgarwe Ēwandam i jaaumienau mūch chi Emkhooi Iewaa igwia phātarrjō thum ag eyaa öbērjugui ajim anum. ³² Magbaawai makhūnau maach

meeun khabam khunnag mu pur deejugui ajim anum. Magbaawai makhunnau mu wau iekhamam dui mu khiir iekhanaa mu gaai ichopa thumaju. ³³ Magnaa mu wu wai nuu awia amau mu thoopaijugui ajim anum. Mamu khaii tharjupam ee deeu mu iu phiidaju a jaaujim aajem.

³⁴ Mamu i mag iekhabarm amachdeu buurja khaugba, ich mag nuisijim aajem. Amau uirwai, Jesuu sii parhooba ichdeu iekha simja khaugbata iekhabapuijmo urpuijerram aajem.

Phöbör Jericó anum ee woun áb dau khisu khitar

(Mt 20:29-34; Mr 10:46-52)

³⁵ Jesús ich khapeen dui mag mamua phöbör Jericó anum dakha paaukhabaimaawai woun áb dau khisu khitam khud igaa uo kherrum oimajieram aajem, oor erü dich thunum khunnag nem jeeuwai. ³⁶ Mag dau khisu khitamua oor pom ich aig erü dich thunum khaug athaawai jeeujim aajem, khan jagwiata mag thunum khai a khap aag. ³⁷ Magbaawai abmua irig, —Jesús, Nazareptiertra dich nurraawai khabahab mug oor pom sereu wetum ajim anum.

³⁸ Magbarm burre chi dau khisu khitamua thet aakhamua Jesuug, —Jesús, pnta rey David khachitar ag chaain ewagam khun Iewau marau nu narr! Mu ap chitam mu dau ee aug khaugbahur aajeejim anum, ich dau monawaan beemkhiir.

³⁹ Magbaawai chi na wetmaa arr khunnau irig meerrarrau aajeejim anaaba, khiupamkhiir. Mamu magbaawai chara waragta, —Jesús, pnta rey David khararr ag chaain ewagam khun Iewau marau nu narr! Mu ap chitam mu dau aug khaugbahur aajeejim anum, thet khiesirnaa.

⁴⁰ Mag aakham ich Jesuu ur athaawai dunusiwia awaan mapijim aajem, ich aigcha aibeemkhiir. Mag ich aigcha aipierrwai irig, ⁴¹ —Khani pua murug puch dui apim khosi chiru? ajim anum.

Magbaawai chi dau khisu khitamua, —Señor, muan purug much dauta monaapim khosi chirumgui ajim anum.

⁴² Magbaa Jesuu irig, —Magan dau eerdubaad ajim anum. Chadcha muata puch monaapuiju khiirjutarr gaaimua, uu pa peerdawia monaauja monaau chirsingui ajim anum.

⁴³ Jesuu magbarm burre chadcha dau eerdu sisiwia ich bi eem daujo dauja ajaug sijim anaaba. Magbaawai warag i dui mamua onee Ewandamag jeeumamua, —Ewandam, isin chadau pua mu utta abarm. Pujö jua theeckham chan mug jeb gaai chukhum a ijebbag majim aajem.

Jesuu mag woun dau monaubarm oobaawai ichab mag oor khapan thunarr khunauj Ewandamag jeeumamua irig “Uu ajim” ajieram aajem.

Zaqueo Jesús dui ootarr

19 Mag wetumua ya phöbör Jericó anum dakha narr aawai warag Jesús ag phöbör ee dubwia dichmaa ajim aajem. ² Mag phöbör ee siejim aajem woun áb phatkhon paraam. Ma, Zaqueo ajim aajem, ora uo gobiernooog debpaar paraa num jeeujem khun por. ³ Mag wounau Jesús khiir oog ekhaajeejim aajem, mag oor pom wejöm eemua. Mamu jöointa buthu khitar aawai pod ooba aajeejim anaaba, bu durr khabam gaaimua. ⁴ Mag warm khun por urmua ichdeu pod ooba abawai, na khaphig mawia, pabu jeeubahkar neneree khitam gaai waaidawia nubaadajim anum, ich eegar dichpinaa oog. ⁵ Mag i pa gaai ugthaa simta, Jesuu beewia, ugthaag oonaa, i thür thurna irig, —Zaqueo, jöpai eeg

urrbabaad, maimua marrau; isin munun pu aigta jeerimajugui ajim anum.

⁶Magbaa chadcha jöpkharraapai ur-bawia, Zaqueoou onee Jesús ich di aar athaadéjim aajem. ⁷Mamu chi düi wénurrarr khunnau oowai, Jesús Zaqueo degta jeerimaag waaidubaadém oobaawai, thumaam khunnau, —Keena, päadé oobat. Jesuun, pekau pöoma sim degta waaidubaadémwai anaajim anum.

⁸Magbaawai Zaqueoou maach Pör Jesús khiiirphee büjäau dunnunnaa irig thumaam khun dakhiiir, —Ürbá, mua muchdëu nem wai chirum eem jarrcha ar aphuu khithëem khunnag deejugui ajim anum. Maagwai iwiir äbam den khäijä sëukhawi mua phatkhon khügur autarr khai, jürr mua ag khäyau ür biekk jayap deejugui ajim anum.

⁹Magbaawai Jesuu irig magjim aajem:

—Zaqueo, pujä ichab jöoi Abrán khararr ag chaain ewagam khun denëu, mamu ista pua irua ükhaajerrjö ükha chirsingui ajim anum. Mag gaaimua isin chadau puchjä peerdüwia, mug degam khunpa peerdüju ed pabaadëm.

¹⁰Much chi Emkhooi Iewaan chadcha öor amach khai bag gaaimua okhoo khithëem khun jurwia, peerdu awaanta bëejingui ajim anum.

Äbmua ich chognaanag phidkhamkhiiir phatkhon dee puatarr

(Mt 25:14-30)

¹¹Jesuu Zaqueo düi äba numua iekhatarr ürwia thumaam khunnau khiiirjuawai, Jesuuta Ewandamau puütarr aawai, Jerusalemua ya ichta thumaam khun Pörkhaagpampii naajim anaabá. Mamu mag num ee ya chi Jerusalén phöbör dakha narr aawai, amau mag ajappai khaugba khiiirju num ajapha khap amkhiiir, amag mug nem igkhaadam jaaujim aajem. ¹²Mag igkhamamua amag magjim anum:

—Woun äb sëejingui ajim anum, thethem iewaa. Ma, ich thürbapääi-wai, deelum durr majim aajem, jua theeg apiwia reikhapieg. Mamu mag mawia iin deeu bëeju ajiebma. ¹³Mag chadcha ya ich maagpamua ich chognaan diez thürkha auwia, phatkhon agdaujö amachpierr dürrcha jigpüiwa, “Mug phatkhon mua pärag jig pu chirumun, much bëe num ora agua phidkhwia warag ür aumkhirau” ajim anum. ¹⁴Mamu mag woun ich düi äbam durr ee naajem khunnaupaijä i kha khöchkhaba aajeejim aajem. Maag-jerr aawai i petam eudee öor püi-wia makhun düi, “Pu chan marau maach durr reikhapimapha num” a jaaupüjierram aajem. ¹⁵Mamu amau mag num äba, deeu bëewia, ichta ya thumaam khun rey khabaichee-wai, mag ich maagpamua phatkhon jig puatarr khun deeu thürkhuupüi-jim aajem, ich phatkhon jigtarrau phidkhwia chi ürum aumatarr khap aag. ¹⁶Magbaawai chi nacha deetarr bëewi, “Rey, cha khërum pu phatkondam. Pua mürug deetarrau jürr mua ag ür diez veces gan aujim” ajim anum. ¹⁷Magbaawai chi refu irig, “Üu khërum” ajim anum. “Pu chadcha piyón ajaphamuu. Mug phatkhon pöm khaba deetarrau pua jägbarm khai, jägan jägtarr jürr mua pürug phöbör diez deekhingui ajim anum chi refu, puchta ag eem khun gobernador khamkhiiir.” ¹⁸Magbaawai äbmujä bëewia, irig, “Rey, cha khërum pu phatkhon” aichëjim anum. “Mürugjä pua dee puatarrau cha mua ag ür cinco veces gan wai chirum” ajim anum. ¹⁹Magbaawai ichab magugjä chi refu, “Puajä jägan phöbör cinco jüajugui” ajim anum. ²⁰Thumaam khunnag mag jëukha oomam aawai deelum thür-püijim aajem. Magua paawai bëewia magchëjim anum: “Rey, pua mürug phatkhon deetarr mua sii putdam ee

p̄rēunaa ākha kh̄erjim, akhoom ugua. Magtarr aawai cha sim” ajim an̄um “p̄ phatkhondam, ich agpierrpai. ²¹ Mua p̄ phatkhonau būurjā phidkhabajim, p̄uch j̄ag ōor d̄ūi atcha athuu s̄ier-rum khaph̄a chitaawai. Mua agua phidkhawia gantarr akhiin, chi ūrum pua s̄ii khecheu aukhamgui” ajim an̄um, “p̄ s̄ii s̄ii chikham jua phithur atar-ta p̄uch d̄enj̄o aad̄ep aajeewai.” ²² Magbaawai chi refu magjim aajem irig: “P̄unta m̄u chog chi khaigbampama. P̄u gaaita thumaam kh̄un̄n khus̄eugan th̄un̄um. P̄uch iipaita pua m̄u mag jaau chirum khai, magan muajā p̄u d̄ūi p̄uchd̄eu jaau simj̄o ajugui” ajim an̄um. ²³ “P̄u iek mag m̄u athuuchanaa chikham phithurg wautarrta m̄uch d̄enj̄o aajem an̄up̄i, ĺj̄agwi m̄u phatkhon banco ee deen mabaj̄i” ajim an̄um, “m̄uch b̄eewai ūr̄up̄ai b̄aau sim ooch̄emkh̄iir?” ²⁴ Maimua j̄urr thum aig narr kh̄un̄nag magjim aajem chi refu: “J̄ag ichig deetarrpierrpai wai sim d̄en khecheunaa, j̄urr ar ichig deetarr ūr diez gan autar-ragta deebat” ajim an̄um. ²⁵ Magbaawai chi aig narr kh̄un̄nau chi reig, “Rey, mam̄u ya irua nem p̄om wai sim. ĺKhan-thee tag irig deej̄u aai s̄i?” ajierram an̄um. ²⁶ Magbaa chi refu, “Mua p̄arag jaaukhimgui” ajim an̄um. “Ar m̄u athee nem wawaag nem par daúa ooba aajem kh̄un̄n d̄ūin mua m̄uch garmuajā ajapha aju, amau chokhōgba m̄u athee nem wau naawai. Mam̄u ar mag nem waumapha n̄um kh̄un̄n d̄ūi chan magba, m̄uchd̄eu amag nem deetarrj̄a warag am jua eem khecheu aumaju. ²⁷ Maimua ĩchab ar chi m̄u kh̄iir oomaphanaa m̄ur̄ug amach reikhapimapha narr kh̄un̄n, m̄uig m̄u aig aub̄ēenaa m̄u dakh̄iir kh̄ēchbap̄uit” ajim an̄um.

Jesús Jerusalén phōbōr dubimatarr
(Mt 21:1-11; Mr 11:1-11; Jn 12:12-19)

²⁸ Mag jaau dichwia Jesús Jerusalén phōbōrōg petajim aajem. ²⁹ Mag mamua phōbōr Betfagē an̄um d̄ūi āb agj̄o Betania an̄um dakha durrs̄i Olivo an̄um aar barbaimaawai ich khapeen eem num̄i th̄urkhanaa p̄ȳaagpama amag magjim aajem:

³⁰ —Achā maach kh̄iirphee phōbōrdam sim ee ēr̄eubaad̄et. Nau chi phōbōr ee dub n̄um aig p̄arau burrodam pa gaai j̄ū kh̄erum oomaju. Mag burro gaai chan agtha ni ābmuajā waaid̄uba khit̄um. Ma ēer aipidut ajim an̄um. ³¹ Ābmua kh̄āij̄ā b̄eewia p̄āachig, “ĺKhanthee j̄ag nemchaai ēer arraag ēkha n̄u?” a j̄eubaawai, s̄ii ith̄ūu irig, mua ig chirawaaita arrum abat ajim an̄um.

³² Mag jaaubaawai ēr̄eubaadeeu chadcha amachig jaup̄uitarrj̄o oomajier-ram anaabā. ³³ Mag oobaimaawai ya chi burrodam aib̄eeg ēer n̄um ee, chi papkh̄u b̄eewia amag, —ĺKhanthee p̄arau m̄u nemchaai ēer warr̄uma? aich̄ejim an̄um.

³⁴ Magbaawai amachd̄eu irig, —Maach P̄or Jesuu ig naawaita marau arrubahab ajierram aajem.

³⁵ Mag chadcha Jesús aig chi burrodam aib̄eewi, amach khaj̄ūa j̄ūa n̄um ūr j̄ooth̄u j̄ūajem manto an̄um ēerkhanaa, j̄urr chi burro ph̄o ūr theernaa, ag ūr chi Jesús jiirp̄ūijierram aajem. ³⁶ Magbaawai ĩchab warm kh̄un̄n am d̄ūi w̄en̄urr̄arr kh̄un̄nauj̄ā agj̄o mag manto j̄ooth̄u j̄ūa narr ēerkhanaa i maju kh̄ud ee theerkhamajierram aajem, ichta chadcha am P̄or̄ou awia. ³⁷ Maimua ya durrs̄i Olivo an̄um aigmua ūr̄ba n̄um dakha aad̄em ee, ōor p̄om i ēudee onee pos w̄ed̄urum kh̄un̄nau amachd̄eu ag na mag nem ooba aajempa Jesuu wau-maajem oojem kh̄iir̄junaa Ēwandamag j̄ēu n̄umua ĩchab “Ūu ajim” a serereu khaphōbaad̄ejim aajem. ³⁸ Mag Ēwan-

damag jëeu n̄mua, —Ûucha abarm Ëwandam; ich m̄ueta p̄chdëu p̄ch j̄urr maar Reikha p̄ibarm̄ugui ajier-ram an̄m. M̄ug Rey p̄ibarm gaaimua p̄chdëu j̄ur aumam kh̄un̄an ùgth-arm magwe p̄a d̄ui kh̄oina w̄en̄urraju. Ûu abarm Ëwandam. P̄uj̄om chan ãbj̄a chukhungui ajierram aajem.

³⁹ Mag òor p̄om w̄en̄ur̄m̄ ee ìchab chi fariseonaanj̄a d̄ui w̄en̄ur̄r̄r̄ aawai, mag òor serereukham ùrwia, Jesuug magjierram an̄m:

—Maestro, ¿j̄ägwia pua p̄uch igar n̄m kh̄un̄ag iekhabama, kh̄iupagkhamkh̄iir?

⁴⁰ Magbaawai ich Jesuu j̄urr amag, —Mam̄ amau mag n̄m chadcha khaba-hab ajim an̄m. Òor mag serereukham kh̄un̄ag mua iekhabaawai am chadcha kh̄iuu n̄isikh̄iin̄j̄a, j̄urr ar mok-dau th̄un̄mua amau serereukharr iek-pai wounaan d̄enj̄o sereu ph̄obaadëba-jup ajim an̄m.

⁴¹ Mag w̄etumua ya chi Jerusalén ph̄ob̄or dakhacha aadeewai, ph̄ob̄or eerpa wai s̄i awia, thumaa kh̄iirjuwia Jesús biëbaadëjim aajem. ⁴² Mag bië-mamua chi ph̄ob̄orpien igwia magjim an̄m:

—¡Ë, Jerusalenpien! Ëwandam d̄ui p̄ach kh̄oina w̄en̄ur̄ramkh̄iir p̄achig mua jaaujerr iek p̄achdëu isegtarr, ìs m̄ugnaa kh̄aij̄a deeu ãsie thumaa kh̄iir-juwia igkh̄iin, p̄aar ùu peerd̄ukhamgui ajim an̄m. Mam̄ khani maḡm iek p̄aar kh̄iirjug ee barjupa. ⁴³ P̄aar j̄äg n̄m̄ awi p̄aar òju ed barbaicheewai, p̄ach oomapha aajem kh̄un̄au s̄i p̄aar ph̄ur̄thuur auchëwia, ph̄ob̄or igaa warpham magwe p̄aar òb̄erm ugua thuur ph̄ur̄dup̄iijugui ajim an̄m. Mag-naa p̄aar òbeerwaim athee oopaar aju, ⁴⁴ p̄aar thum kh̄èchp̄up̄iigmamua ni ãbj̄a bü èuhëu kh̄it̄m̄ ooba siwaag. Mag-barm aigmua atag di j̄äg ãbam ùr joothu èu s̄isid̄mj̄a tag p̄arau ich j̄äg ooba-

jugui ajim an̄m, Ëwandamau ich gar-mua p̄ach oon bëetarrj̄a warag i isegtarr gaaimua.

Aai i j̄ëeujem degmua Jesuu òor j̄urkh̄uuitarr

(Mt 21:12-17; Mr 11:15-19; Jn 2:13-22)

⁴⁵ Maimua chi Jerusalén ph̄ob̄or eecha pachëwia, Ëwandamag j̄ëeujem deg dub-wia, ag ee tiendegamj̄o nem p̄er narr kh̄un̄ag magjim aajem Jesuu:

⁴⁶ —Ëwandamau ich igwia ich iek gaai, “M̄u diin s̄i m̄ur̄ug j̄ëeujem diiu” a sim. Mag simta p̄achdëuta ag ee mug nem parhëpag p̄er n̄mua s̄i chikham kh̄uguurjem dikha wai naabma ajim an̄m.

Mag warag meeuraunaa dawag j̄urkh̄uip̄iijim anaabá. ⁴⁷ Magtarr khurj̄a ed èepierr ich ag Ëwandamag j̄ëeujem degpai òrag Ëwandam iek jaaujeejim aajem. Mam̄ chi phadnaan p̄orkha n̄m kh̄un̄au chi machnaan d̄uimua, ph̄ob̄or eem kh̄un̄ chi thethemnaan d̄uimua meraa i th̄oop̄aaig èkhaajeejim anaabá. ⁴⁸ Mam̄ p̄od i chig aju khaba aajeejim aajem, òor p̄om th̄un̄m kh̄un̄au s̄i ãba i iek ùrm kh̄ochgau büurrj̄a i kha ogdaba aajerr aawai.

Jesús jua theeg

(Mt 21:23-27; Mr 11:27-33)

20 Kh̄ai ãb Jesús Aai i j̄ëeujem deg dubwia òrag jaau siëjim aajem, j̄äga Ëwandamau am peerd̄u aju. Irua mag jaau sim aig, phadnaan chi p̄orkha n̄m kh̄un̄ bëejierram aajem, chi machnaan d̄ui judionaan am Asamblee eem chi p̄ornaanpa. ² Mag bëewia irig, —¿Kh̄ai th̄owiata j̄äg m̄uig nem p̄er narr kh̄un̄ pua dawag j̄ur w̄erpp̄iij̄i? ¿Kh̄aifuta j̄äg p̄ur̄ug p̄uchta nem iek theeg apij̄i? Marag jaubá ajierram an̄m.

³ Magbaa Jesuu amag magjim an̄m:

—Magan nacha murug jaubat. Muajã ichab pãrag jëeu ookhimgui ajim anum: ⁴Pãrau khiirjuawai, çhadcha Êwandamauta Juan püijĩ ajim anum, jãg amach khaibag Êwandamag chugpaapi jaunaa õor pör choo nerramkhiir, wa sii mug jëb gayam khunau chogpüiwiata jãg nurrãjiwa?

⁵Mamũ mag irua jëeubarmjã pöd ùkhaju khaugba aawai amach appai iyũũ numua amach wir aigpai, —Keena, maadëu irig Êwandamauta püijim akhiin, magan jürr irua maachig, “Jãg magumta pãrau irua jaau nerrarr ùkhabajerrãma” ajugui ajim anum. ⁶Wa magba maadëu jürr, “Ichjöm khunauapai püiwiata jãg nurrãjim” akhiin, magan õor pöm mug thunum jürr maach düita meeukhawia, mokou bar wai numuapai maach khëchpüijugui ajim anum, mug phöbör ee thumaam khunau i igwia, “Chadcha Êwandam i jaau-mie char” aajeewai.

⁷Mag jaaju khaugba naawia warag, —Marau khaugbam jammuaata bëejĩ, ni khaíu püiwiata jãg nurrãjim khai ajieram anum.

⁸Magbaawai Jesuu amag magjim:

—Mua pãrag jëeutarr murug jauba aawai muajã pãrag jaubamgui ajim anum, khai thöwiata mua mug nem wau chitã.

Khaibag sïsidumta nemjüir thua narr

(Mt 21:33-44; Mr 12:1-11)

⁹Maimua mag õor pöm thunumug mug nem ïgkhaadam jaaumamua magjim aajem Jesuu:

—Woun ãbmua uvadö jürrjim aajem. Maimua ich chawag mam khöchkhabaadeewai deelum khunag alquilaapüiwi, warp deelum durr petawia, mam sii aimajim aajem.

¹⁰Mam mag simua ya chee jaar aadëm ee, ich chog püijim aajem, mag düi ichig ich paatëm deepüimkhiir. Mamũ mag

chi nemjüir khu jöoirau chogtarrdam amach aar barbaimaawai, purnaa, wũ wai nũũ awia, sii deeu ich jua kharraa jurbapãaiwai, ich juadam parii barjim aajem. ¹¹Magbaawai jöoirau deelum püijim aajem, ich chog. Mamũ majã amach aar oo barpinaa, parhooba i wau iekha wai nũũ awia, warm khãyaujã ùrupai wunaa, agjö ich jua kharraa jür werbajieram aajem. ¹²Mag majã ich jua parii barbaimaawai deelum püijim aajem jöoirau. Mamũ macharã mag wũ wai numua, sii maach ëu pöm pepethor aadëmua, bag kha ùuipabaadeewaita ogdupüiwiata, jürpüijieram aajem, ni buchkhunpai deejöjööjã khaba. ¹³Magbaawai ich jöoi chi uvadö ag papau khiirju sii awia, “çMua jãga abarkhiina?” ajim anum. Mag khiirju sii awia, “ãA, jãgan mua much iewaa muchdëujã chig aba aajemta püijugui” ajim anum, “Tale amau mũ chaai oophöbaadeewai i ögkhawia i chig abaju” awia. Mag chadcha ich chaai püijim aajem. ¹⁴Maimua mag jöoirau ich iewaa ichdëu jãsenecha aajemta püiwiata urum oobaawai amach appai magjieram anum: “Achamú i iewaa aawai muguata mug atag mug nemjüirjã jãaju khabahaba. Keena, jãgan maadëu warre i thöopüijugui ajierram anum, mug nemjüirdö maach dënkha sïsimkhiir.” ¹⁵Mag chadcha ùũ barchëpinaa, pürphöbaadëwi, warp nemjüirdö igaaũ arnaa, mam thöopüijieram aajem, ich jöoi iewaa ãba.

Mag nem ïgkhaadam ïgkha öpüiwiata õrag magjim aajem, ich Jesuupai:

—Pãrau khiirjuawai, ïsjã agtha mag uvadö sim anaa chi thua narr khunã ich akhunpai akhiin çjãgaju khai jöoirau magum wounaan düi? ¹⁶Par irua ich chaai ãbpai khitum pütarrpata mag thöobapüim oobaawai, mawia, warre amach thum khëchpãinaa, ich

uvadö jürr deelum khunnagta jaau puaabjējugu aiim anum, ichdēupai.

Amach jüg daar Jesuu mag iekhabapüim ūrbaawai chi aig narr khunnau, —Aay, Ēwandam, ¿khanthee pua magbaadēju? ajieram aajem, mag uvadö jaau sim gaaimua Ēwandamau amachta jaau sim khaphu narr aawai.

¹⁷ Magbaawai Jesuu am khiir eerpa eerpanaa amag, —¿Khan aawaiuma ajim anum, Ēwandam iek phä sim gaai ar “Di ëu narr khunnau isegtarr dibigta jürr chi dihäd jāramkha sisim” a sim?

¹⁸ Magnaa ichdēupai, Mag dihäd a simun mu igwiata mag simgui ajim anum. Chi mu iek ükhaba sim wounan juau ogthom mag dibig ūr burwi ichdēupai ich gaai mas wau simjōta sim; maimua mag ükhaba nurrumta meemun jürr mu mag dibig pōmaamjō chirumta i ūr bu-udimamjō ajugu aiim anum.

Jesuu mag sierran mag i iek ükhaba meebaadeewai warre khimie durr barpüijuuta jaau siejim.

¹⁹ Irua mag uvadö thua narr khun khaibag sisid arr jaau sim gaaimua, phadnaan chi pörkha num khunnau chi machnaan däimua khaug athajieram aajem, Jesuu amachta jaau sim. Magbaawai ag burre i pur aum igphōbaadējim aajem. Mamu mag i pur athaawai phōbör eem khunnau jürr amachta khaigbaju khiirjuwia i dichba-jierram aajem.

Reigjā deenaa Ēwandamagjā ich paat deepi jaautarr

(Mt 22:15-22; Mr 12:13-17)

²⁰ Mag amach düita öor meeukhapiju khāai sīi öor jur auwia chi Jesús sim aar püjierram aajem, makhunnau chadcha khaugba aawaita irig jēu num awia jēubaimaawai, jaaju khaugba ipeerdu khāijā jaaubapāiwai, magum gaaimua gobernador aar i pur arraag. ²¹ Mag

ērēuwi chadcha irig maguimajierram aajem:

—Maestro, marau khaphu numgui ajim anum, pua chadcha nem agchata jaaujem. Pua mag öor iwiir ābpaita ūrcha kha khōsijā khaba, ante pua chadchata thumaam khunnag jaaujem, jāgataaju aai nu Ēwandamau nem jaau sim eyaa wēnūrraag. ²² Magua marau purug jēuum ig numgui ajim anum: Pua oowai ¿chadchata maach meeun judionaanaujā durpierram khun rey Roma siejemugta impuesto phagju aai nu, wa phagju khaba nūwa?

²³ Mamu Jesuu mag sīi ich imeraa pur awaagpaita ichig jēuechē num khiirjugjā khaphu sierr aawai amag magjim anum:

—¿Khantheeta pārau sīi imeraa mu pur auju ekha nūma? ²⁴ Daai murug phatkhon chi dau daí jur deebat, mua pārag jaaukhingui ajim anum.

Maimua au deebaawai amag, —¿Khai khiirta khai thür düi ag gaai si ajim anum, pārau oowai?

Magbaawai amachdēu, —Romaam rey César khiir khabahab ajieram aajem, ich thür düi.

²⁵ Magbaawai deeu ichdēu amag, —Pārau mag khaphu num khai, magan reig ich paat deenaa Ēwandamagjā agjō ich paat deebat ajim anum.

²⁶ Mag amachdēu jēebaawai i ipeerdu iekhabarm gaaimuapai phithurg chukhu i pur awaan a bëetarra, warag ich garmua amachig mag jaubarm ūrwia sīi jügderraa num iekha warag amachta khū nūisijim aajem. Mag, pöd i pur aubajierram aajem.

Ēwandam chan chi khēcham khun Ēwandam khabam

(Mt 22:23-33; Mr 12:18-27)

²⁷ Mag khur Jesús aig bëejierram aajem Saduceonaan. Makhunnau jaauwai, maachta meebaadēm chan

tag būnrjā maach akkaar iuba aajem aajem. Amach mag nem jaau sierrjēem gaaimua iyūmamua juau oghom irig magjierram aajem:

²⁸—Maestro, jōoi Moisés khararrau Ēwandam iek phā p̄arr gaai jaauwai, woun āb űi paraa simta mag űi dūi chaai chukhu meem̄n jūrr chi khod ābam wai sim khai magua ich ag űipai auju aai sim a simgui ajierram an̄m, ag dūi ich naam̄u chaain ooba arr aawai jūrr i athee oo deeg; mag oo deebarm i chaainkha n̄isimkhiir.

²⁹Maimua amachdēpai warag irig nem iḡkhamamua magjierram aajem: 'Biek āb ābam khod appai emkhooiin siete naajim aajem. Am naam chi nacharamua űi auwia, ich mag chaai chukhu wēn̄r̄m ee meejim aajem, chi emkhooi. ³⁰Magbaawai jūrr chi eemua aujim an̄m ich ag űipai. Mam̄ mag dūijā pōd chaai ooba, ich mag chaai chukhu meejim aajem. ³¹Magbaawai ag eemuaajā jūrr ich ag űipai aujim an̄m. Mam̄ maguaajā pōd ag dūi chaai ooba meejim aajem. Ich mag ewagam kh̄n̄jā ābam űiraupai warm meemam ēudee theg ahaugmamua mag ābam khod appai siete narr thum thegd̄p̄ūijim aajem; mam̄ ni ābmuaajā pōd mag űi dūi chaai oobajim anaabā. ³²Maimua ābmiecha paawai iḡchab chi űijā meejim aajem. ³³Maagwai marau p̄r̄ḡ jēum ig n̄m̄n m̄gaugui ajierram an̄m: Mag ābam űiraupai emkhooiin khod ābampai siete phētarr aawai m̄g atag thumaam kh̄n̄ iiu phiid̄tkha n̄m edjā, ¿mag űi chijāg dēnkha s̄isijuma ajierram an̄m: chi nacha autarr dēn, wa ēudeegam kh̄n̄ dēnwa?

³⁴Magbaawai Jesuu amag magjim aajem:

—M̄g jēb gayan, ōor jua p̄rnaa amach chaainjā jua p̄r̄p̄i aajerram. ³⁵Mam̄ iiu phiid̄wia űgtharcha ōb̄er

n̄m kh̄n̄ chan tag jua p̄r̄p̄r̄ abam, űgtharm Ēwandam chognaanjō tag meeba ich mag n̄isiju aawai. ³⁶Ya am Ēwandam chognaanjō th̄n̄m dūi iḡchab Ēwandam chaainkha th̄n̄m̄gui ajim an̄m, ich Ēwandamauchata am phiriutkha autarr gaaimua. ³⁷Maach meewia deeu iiu phiid̄uajem iekhan Moiseejā jaaujimgui ajim an̄m, pab̄dam neneree khit̄m uurd̄ th̄n̄m ichd̄eu ootarr jaau sim ag ēsap ichd̄eu phā puatarr gaai. Mag jaauwai, i iek maach P̄r̄ Ēwandaman jōoingar jōoi Abrán khararr ag Ēwandam aajem. ³⁸Ēwandam chan oob mag chi kh̄cham kh̄n̄ Ēwandam khabam. Ēwandaman chi iwam kh̄n̄ dēn̄u. Irgan nawe meetarr kh̄n̄ awia kh̄ijā thum chi iwam kh̄n̄au a jaaumajim aajem.

³⁹Irua mag iekhabap̄im ūrwia āaur kh̄n̄ chi machnaanjā aig narr aawai makh̄n̄au irig, —Maestro, űuchata pua mag iekhabap̄imgui ajierram an̄m.

⁴⁰Mag, Saduceonaanaujā amachd̄eu pōd i p̄r̄ auba meerkh̄ap̄im oobaawai tag irig jēuba ich mag n̄isijim aajem.

¿Mesías khai Iewaa ajī?

(Mt 22:41-46; Mr 12:35-37)

⁴¹Mag kh̄i th̄n̄isim ee jūrr Jesuu ich garmuata amag jēujim an̄m:

—¿Jāga p̄ar iek mag Mesías jōoingar David khararr ag chaain ewagam kh̄n̄ dēn aajē, ⁴²ich Daviuchajā ichd̄eu ēsap ph̄tarr Salmos an̄m gaai i igwi “maach P̄r” a iekhatarrta? ¿P̄arau kh̄ir ee paba n̄, Ēwandamau ich iekhatarr Daviig ph̄pitarr? Mag irua ph̄tarr gaai mag sim:

“Maach P̄r Ēwandamau magjim maach P̄r̄og:

‘M̄ch iek theeg chir̄mjō aag m̄ dūi āba m̄ juachar gar jupbā ajim, ⁴³p̄ch oomapha aajem kh̄n̄

thum mua puch jua ee purkha dee n̄m ora.” (Sal 110:1)

⁴⁴Mag ich David khararrauchajã Ēwandamau pūiju aajerr igwia “maach Pör” a iekhatarrta, çjãgwia pãrau s̄i i David chaain ewagam kh̄un d̄enpai aajẽ? Mag s̄i ich chaaipai aju akhiin Daviiu ich paarmua mag “maach Pör” abakhamgui ajim an̄m.

Chi machnaan khai amach thõ iekhapim khõsita sierrjẽem

(Mt 23:1-36; Mr 12:38-40; Lc 11:37-54)

⁴⁵Maimua õor thumaam kh̄un jũg daar Jesuu ich khapeen ich d̄i ogduba w̄n̄rraajerr kh̄unagta magjim aajem:

⁴⁶—Moiseeu Ēwandam iek phã puatarr jawaag chi machnaan d̄i khai kh̄ir khaphu aajeet. Jãkh̄unan s̄i khajũa bũ duurg jũanaa kaaijã ee õrau amachig saludaawaijã amach thõ iekhapim khõsita sierrjẽemgui ajim an̄m. Jãkh̄unan amach Ēwandam i jaajem deg weetwaijã amachta pörgarcha thumaam kh̄unag kh̄ir jurkha juupjemgui ajim an̄m, amachta warm kh̄un khãaijã ajapcha n̄m awia. Maimua di chaaur thach khõmkh̄ir th̄urwaijã parhooba jupba, khãidu ajapcharamta jũa au sierrjẽemgui ajim an̄m. ⁴⁷Jãkh̄unnaun s̄iita khoopaa ñin juagam nemdamjã khechthug aumaajerram. Magnaata s̄ukha warag am kõit Ēwandamag j̄eu n̄u aajemgui ajim an̄m, juau ogthom amach magba n̄m amkh̄ir. Mam̄ amach jãg w̄n̄rr̄m paar, jũrr Ēwandamau ichab am gaai jua kh̄uabajugui ajim an̄m.

Khoopaa ñi ofrenda

(Mt 12:41-44)

21 Mag jaau dichwia ich Jesuu Ēwandamag j̄eujem deg jup oo simua eerpa oo s̄ejim aajem, riknaan b̄ee th̄un̄m kh̄unau jũrram kh̄unau amach ofrenda chi phatkhon phiejem ee

puar̄p̄ũikham. ²Mag jũrram kh̄unau amach ofrenda deech̄e th̄un̄m ee, ichab khoopaa ñi ab aph̄un kh̄it̄m b̄ejim aajem. Mag ñirau phatkhon chi dau daĩdam dau numpai wai sierr warre mag numwe ag ee puar̄p̄ũijim anaabã. ³Mag oobaawaita Jesuu, —Mug khoopaa ñi aph̄un kh̄it̄muata chadcha thumaam kh̄un khãaijã ũr̄ucha deebarmgui ajim an̄m. ⁴Riknaanaun Ēwandamag amach d̄en chi sobbarm eemta ofrenda deejerram. Mam̄ mug khoopaa ñirau ich d̄en abmiecha agua ich thach khõju ardamta thum Ēwandamag deebarmgui ajim an̄m.

Aai i j̄eujem di õrau pogueupũiju Jesuu jaatarr

(Mt 24:1-28; Mr 13:1-2)

⁵Åaur aig narr kh̄unau Aai i j̄eujem di ooim̄ õrau nem deemattarr d̄i mokdau ajaphamua joothuth̄ud̄ eu d̄un̄m oowia iyũ naajim aajem. Makh̄unag Jesuu magjim aajem:

⁶—Ar mokdau s̄i ajapha joothuth̄ud̄ jãg th̄un̄m pãrau oo naabã. Jãg th̄un̄m chan mokpör abjã abam ũr ich jãg ajapha joothuth̄ud̄ sierrabam. Jãg th̄un̄mun s̄i thumaa õrau pogueupũijuuta jãg d̄un̄mgui ajim an̄m.

⁷Magbaawai i khapeenau irig, —Maestro, pu iek mag jãg mokdau joothuth̄ud̄ th̄un̄m thum õrau pogueupũiju an̄m, ma çjãagwaichata magjuma? çKhan jãg n̄m gaaimua Ēwandamau ijaaurjõ oopijuma ajim an̄m, mag Aai i j̄eujem di pogueupũim̄ pam?

⁸Magbaawai jaubaad̄emua ichd̄eu amag magjim aajem:

—Keena, kh̄ir khaphu w̄n̄rrat; oob chikhamnag s̄i ũd̄raa pãach khũgur aupimiet ajim an̄m. Nau mug atag paawai õor khapankham kh̄unau amach iekpaita m̄ iek

gaai thawia, “Mūta ag Cristoou” ajurau, “Ēwandamau pūiju aajerr. Īsta mū barbaichēm thumaam khūn Pörkhaag” a iekhamajugui ajim anum. Mamū amau pāachig maagwaijā oob am iek ūkhamiet ajim anum. ⁹ Mūg atag paawaijā pārau juurhi theega thūnūnmkham ūrjrau, durrierr. Mag thūnūm dūi ĭchab ōor wir aig amach pōrnaan dūipai meeukhawia sūi phogdu thūnūm anūmjā ūrjugui ajim anum. Mamū maagwai oob pārau, “Īsin chad Ēwandamau warreta maach öpūyaagpam” amiet ajim anum. Chadcha magum nem thum ich jāg didichagmaju; mamū magbaadēmua warag ag būrre chan Ēwandamau ōor thum ūrrpūibamgui ajim anum.

¹⁰ Maimua ĭchab mūg durr thum i agkhaju ed gayaa pamamjā khap amkhīir jajawagmamua magjim aajem: ‘Mag thūnūisim dūi ĭchab durr mūg wējōm eepai durr chaauram khūn dūi wērbūphōo aadējugui ajim anum, amachta jūr chikhamnaan khāyau ūrpai am khōchgau. ¹¹ Mag nūm dūi ĭchab durrierr ūur theega duuimajugui ajim anum. Agjō durrierr jādau theega burnaa khamor machagjā khīir pogkhe ompamamua ōor pōm thuphāphāu ajugui ajim anum. Magbaadewai edjā eejā ĭchab nem dau chigaa ag na ooba aajempata oomam gaaimua ōor jāphierriju jaaumajim anum.

¹² Mamū mag Aai i jēujem di ōrau pogueupūiwi, pāar ōju nawe chikhamnau pāar ēudee ēkhawia, pāar purnaa, amach āba biirdūwia, Ēwandam i jaujem deg pāar arrwia, cárcel degjā pāar arrmajugui ajim anum. Mag pārau mū iek ūkha durrum atheepai amau pāar gobernadornaan aar arrwi reinaan aarjā arrjugui ajim anum, pāar khaibag waumkhīir. ¹³ Mamū magum aar mag pāar arrwaita ante pārau amag mū iek jaauwīmucha jaaujugui ajim anum.

¹⁴ Mag thethem khūn na pāach ar-rwai oob pārau pāachdēpai pāach kōit iekhaju khīirjuwia ag nawe, “¿Mū khan ata iekhajuwa?” a khīirjumiet ajim anum. ¹⁵ Mūa pārag mag chirūmūn, iekhamkhīir mūchdēuta khīirjug deegu aawaita mag chirūm. Mag mūchdēu iekhapi chiraawai ābmuajā pāar ichaaur iek thierr khaba, ni pārau iekha nūmūn sēukhaawaiujā abajugui ajim anum. ¹⁶ Ich mag jaran mū iek ūkha nūm gaaimua pāach dēnnaanaupaijā pāar pūr deemajugui ajim anum, chi thethem khūnag. Wa magbam khai, pāach khod ābam khūnaupai, sūi thūr khodpaim khūnau, wa pāach khapkhūn ajaphamua khāijā pāar pūr deemaju. Mag pūr deemaawai āaur khūn khēchpūinaa ¹⁷ maimua ar juau thōoba abarm khūn jūr thumaam khūnau oomapha ajugui ajim anum, mū iek ūkha durrum gaaimua. ¹⁸ Mamū mūg jēb gai ōrau mag pāar oomapha awiajā mūa pāar thūa wai chitajugui ajim anum. Amau mag pāar oomapha ajup mamū, pāar pōrbūdam chan ābjā Ēwandamau chig apibajugui ajim anaabā. ¹⁹ Ōrau mag pāach dūi khaigba awiajā pāarta warag Ēwandam dūi ubu wēnūrrūmūn, pāar akharan i aar ōbērjugui ajim anum.

²⁰ Mag jajawagmamua jūr Jerusalén phōbōr igwiajā magjim aajem: ‘Mamū ya ar pāachdēu oowai Jerusalén phōbōrta soldaunau phūur thuurbaadēm oobaawai khap abat ajim anum, chadchata ya Jerusalenpienan warm khūnau khēchpūiwi sūi di khierr appaita jūjūru sīwaagpam. ²¹ Magbaawai chi Judea durr nūm khūn, durr dapag ee dūrbat ajim anum; maimua chi Jerusalén phōbōr ee nūm khūn, ōbērdūtkhawia ērēupetat ajim anum. Maagwai ar phōbōr chaaur amach phidkhaajem aar khāijā nūm khūn, oob tag ag phōbōr ee bēemiet. ²² Magbaadēmūn, juau ich Ēwandamau

am dñi magju arr aawai, ich iek phā sim gaai thumaa ichdēu jaautarrjō israelnaan amach khaigba n̄m paar am chachwia am dau aph̄u apiegau ajim an̄m. ²³ Mam̄ jē, apdurr ajim an̄m, magbaadēm jaar ar ūin jōor khithēm kh̄u, maimua īchab ūin ar chaaindam daumeraa wai durrum kh̄u! Mag jārata m̄g Israel durr ōor dau aph̄uta n̄isijupa ajim an̄m. Mua mag chir̄m̄n, ōor m̄g th̄n̄m kh̄u gaaita Ēwandam kh̄iir machag burru aawaita mag chir̄m̄gui ajim an̄m ich Jesuucha. ²⁴ Āaur kh̄u juurhi ee warm kh̄u garmua juau kh̄chmajū; maagwai tagam kh̄u mag juurhi ee chi ganbarm kh̄u nau p̄rkhanaa amach dñi amach durr phē armajugui ajim an̄m, durrierr. Mag deum durram kh̄u nau Jerusalenpien dñi mag n̄m, ich Ēwandamau jaautarr thumaa abam aig chan Jerusalen phōbōrōn warm kh̄u nauta ich mag p̄r ōbeerpiba wai n̄isijugui ajim an̄m.

Emkhooi Iewaa bēju jaautarr

(Mt 24:29-35, 42-44; Mr 13:24-32)

²⁵ Maimua ich Jesuu ichpai jaumamua magjim aajem īchab: 'Magbaawai m̄ch chi Emkhooi Iewaa bēim̄ aadēm̄jā khaph̄u ajugui ajim an̄m, āsdawam edau gaai, edau arg gaai, maimua īchab phidag gaai. Mag oobaawai ōor jāphierrwia warag nem waujujā khaugba aadēm dñi, gaai machag ōkh̄iirjug pōoma aphōbaadējugui ajim an̄m. Maimua ph̄uās dau dapag th̄n̄m iek s̄i edjā ee p̄u wējōmpa ūrphōbaadeewai ²⁶ ōor s̄i chi meem̄jō iek chukjā aadēp ajugui ajim an̄m, warag Ēwandamau amach dau aph̄u apiju kh̄iirjuwia. Mag jaran edjā eem nem s̄isid̄mpata s̄i parhooba amach n̄n̄id arr chaaur aaid̄ jōrrjēe th̄n̄isijugui ajim an̄m. ²⁷ Magbaawaita thumaam kh̄u nau

m̄ch chi Emkhooi Iewaa chadcha edjā baug ee dau daau urum ojugui ajim anaabā. Ya maig m̄g jēb gayam kh̄u thum chachbaadeewai m̄chta nem jua theeg thumaam kh̄u Pōrkha bējugui ajim an̄m. ²⁸ Mam̄ pāachdēu mamagkham oophōbaadeewai warag onee abat. Magbaadeewai ya p̄rau khaph̄u n̄m̄gui ajim an̄m, chikham jua ee pāach dau aph̄u wēn̄r̄m̄ ee Ēwandamau ya pāach peerd̄u auwim̄ pam.

²⁹ Mag Jesuu deeu ich bēju jaau simua īchab amag m̄g ejemplo jaau-jim aajem: 'ĶP̄rau ooba aajē ajim an̄m, ar igo kh̄r khukhuur aadēm, wa magbam khai deum pab̄u parhoobam kh̄iijā kh̄r khukhuur aadēm? ³⁰ P̄rau khaph̄u n̄m, m̄g Israel durr igo kh̄r khukhuur aadēm̄n thumaam kh̄u nau ya chadcha dōch̄umie dakpapakham aajem. ³¹ Ich agjōta ajugui ajim an̄m, īchab m̄ bēju gayaa paawaijā. Ya pāachdēu nem thum m̄chdēu jaau chir̄mjō ohoo khabaadeewai khaph̄u abat ajim an̄m, ya m̄ bēim̄ pam; muan m̄g durr m̄chdēuta jūa auchēwia m̄chta thumaam kh̄u pōrkhaan urum. ³² Mua p̄rag mag Aai i jēujem di ōrau pogue-up̄iju a jaau chir̄m̄n, cha ōor th̄n̄m kh̄u kh̄chju nawe cha m̄chdēu jaau chir̄mjō thumaa chadcha ajuuta jaau chir̄m̄gui ajim an̄m. ³³ Edaujājā m̄g jēb dñi thum chukhu aadēju, mam̄ cha mua p̄rag jaau chir̄m̄ chan s̄ukhaawai khabam, jāan thumaa ich ag ee ōb̄rjugui ajim an̄m. ³⁴ Kh̄iir khaph̄u n̄isit ajim an̄m, m̄ bēwai s̄i dōo gaapai n̄m dñi warag pāach nem ig n̄mta kh̄iirju n̄m gaaimua m̄ iek ūkhaba, warag th̄ar theeg s̄i m̄ bējujā khaugba, okhoppa n̄m pāach oochēpim ugua. ³⁵ Mag m̄ bēem edan, ar atarraayau āwarr baarwai s̄i khōod̄u aujem̄jōta, m̄g durr gaai ōor th̄n̄m kh̄u thum āba dēgōlp

chachaan bēejugui ajim anum. ³⁶ Mamu warag Ēwandamag jēeunaa ajap khīir khaug nūisit. Pārau ich mag puaba irig jēu wēnurrumun, nem thumaamua mag ōor chachmawiajā būurjā pāar chig abajugui ajim anum. Maagwai ya much pierrum edjā būurjā chigag chukhu pāar mu aig mu khīirphee bēe thūnūisijugui ajim anum.

³⁷ Mag jaau simua āsdaaupain sīi Jesuu Aai i jēeujem deg ōrag jaajeejim aajem, Ēwandam iek. Maimua edaar paawaita jūr durrsī Olivo anum gaai mawia ich mam ējeejim aajem. ³⁸ Āspa thūnūisiewai edaupherre ōor pōoma i nuan weetjeejim anaabá, Aai i jēeujem deg, irua nem jaau sim ūraag.

Jesús pur awaag ibēptarr

(Mt 26:1-5,14-16; Mr 14:1-2,10-11; Jn 11:45-53)

22 Mag ābmiecha Jesús ich khapeen dūi Jerusalén phōbōr ee num jaar, pan lewadura chukhu wauwia khoojem phiesta burru khāai khapan khaba waur sīejim aajem. Ich mag phiestapai īchab Pascua a thūurjem. ² Maagwai īchab phadnaan ee chi pōrkha num khūnau agjō judionaan Ēwandam iek athee chi machnaan dūimua amach eepai, “Jāgata akhiin būurjā ōrag khaugpiba jāg Jesús purnaa thōobpūikhamgui” anaajim anum. “Magba mug khapanag eewe pur athaawai eeu ōor pōm mug thūnum maach dūita meeukhadukham” a khīirju naajim aajem. ³⁻⁴ Amau mag khīirju num ee, woun āb Judas a thūr sim sīejim aajem, ibur wauwia īchab Iscariote a thūurjerr. Mag woun īchab ich Jesús dūi i bū ogduba wēnūrraajerr khūn eem ajim aajem. Mag Jesús dūi āba nūrraajerrta meperau pōr meubaadeewai phadnaan chi pōrkha num khūn dūi īchab guardianaanjā chi pōrkha num khūn pa āba num aar

majim anaabá, jāgata ichdēu amag i pur deejū khap jawaan. ⁵ Maimua barimawia jaubaawai, amachdēu chi Judas iek amach jūgaaga ūrbaawai, oneeu phōbaadēwia warag irig phatkhojā deejū a iekhajierram aajem. ⁶ Ichig magbaawai chará warag, —Ich magau magan maach iekhabarm; murua chadcha pārag i pur deejugui ajim anum.

Magtarr aigmua āba i pur deejū khīirjugta wai sisijim aajem, chi phōbōrpien-agjā ich khaugpiba.

Ābmiecha Jesús ich khapeen dūi thach khōtarr

(Mt 26:17-29; Mr 14:12-25; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)

⁷ Judaau Jesús ēugar mamagkham ee, pan lewadura chukhu wauwia khoojem ed āspa ēbaadējim aajem. Mag ed judionaanau nemkhoo edam athee ovejadam wai narr thōowia edau khēubaadeewai khoojeejim aajem. ⁸ Ich mag edcha Jesuu Pedro dūi Juan thūrkhanāa amag magjim anum:

—Pāar maar na ērēubaadēt. Maimua ovejadam pēr auwia agdamta maar na phiejāb waubaimat ajim anum, maach thum āba khōimaag.

⁹ Magbaawai amachdēu, —¿Jampaita marau pu na phiejāb wauwimaju aai nūma? a jēeujerram aajem Jesuug.

¹⁰ Magbaa chi Jesuu amag, —Chamug Jerusalenag khud ma sim ee ērēubaadēt ajim anum. Nau chi phōbōr dub num aigcha woun āb dō jōi authurwia dōthūr dūi degag mam pārau oomaju. Magbaawai i dūi ērēuwia i dubbaimam deg dūi dubbaimat ajim anum. ¹¹ Mag dubwia chi dikhūg, much chi maestroouta pāar pūijim abat, jampaita nau kheurag maach thum āba thach khōju aai nu a khap jēeumkhīir. ¹² Magbaawai mag wounau pārag oopien majugui ajim anum, ūgthaa dijā pōm sim ya sīi chi

khäär khaugam. Maigta nem thum khäär khaugwia maar nubat ajim aajem.

¹³ Magbaawai chadcha i ipierraa erëubaadeeu thum ichdëu jaaumarrjöö oimajierram anaabá. Maig, ich na mag ovejadam waupitarr chadcha tagam nempa thum khäär khaugwia sïi tagam khæun dui i baraata oo nuisijim aajem, äba khoog. ¹⁴ Maimua khëubaadëm ee Jesús barchëjim aajem, tagam khæun ich khapeen dui, Pedro Juan dui narr aig. Mag ichdëu jær auwia i dui ogduba wënurraajerr khæun deeu thumaa nuisim ee, ya chi phiejáb wau wai narrjä thöikha sïsiwai äba khoog paaukhabaadëjim aajem. ¹⁵ Mag khö numua magjim aajem ich khapeenag:

—Keena, chadcha chikhamnaanau jauu much thöoju nawe päar dui mæg nemkhoo edam ovejadam khöm khöchaaga chirajimgui ajim anum. ¹⁶ Mæ chan mæg khöbarm aigmua tag khöba, äba Ëwandamta ügthar thumaam khæun Pörkha sïsim edta ümaai päar dui äba tagam khæun ichdëu peerdu autarr khæunpa deeu maach thum äba khöjugui ajim anum. Mag edta thumaam khæunau warrgar nemkhoo edam oveja thöowai Ëwandamau amach peerdu auju a khäärjuajerrjöö, chadcha amach peerdu nuisim khaphu ajugui ajim anum.

¹⁷ Maimua vino jarrdam jua ee auwia Ëwandamag üu ajim anaa, —Ya pur atthat ajim anum. Maimua, Dönaa jürr uapüipetat ajim anum, agdaujöö dö aumamkhäär. ¹⁸ Mæun äbmieta is päar dui mæg vinodam dö chirumgui ajim anum. Mæg döbarm aigmua tag döba, äba Ëwandamta thumaam khæun Pörkha sïsim edta deeu döjugui ajim aajem.

¹⁹ Maimua agjöö panjä jua ee auwia, Ëwandamag üu ajim anaa, thorreuwia, amag deenaa, —Mæg panan mua much morta pärag dee chirum; mæg atagjä mü

khäärjunaa ich mægta khabat a jaaujim aajem.

²⁰ Maimua ya khö aaipagkhabaadëm ee, deeu chi vino jarrdam jua ee auwia ichab, —Mæg jarr eem vinodam döbarmta warrgarwe Ëwandamau öor dui iek deeu ajerrau; mamü mæg iekhan iek iuriugui ajim anum. Mæ bag mæg vinojöö ärbarmuata Ëwandamau, is-mua atagan chadau päar peerdu wënurraju aai num a jaau simgui ajim anum. ²¹ Pärag khap amkhäär warre jaau chirumgui ajim anum: Mag mü bag ärmkhäran, maach eem mæg maach dui äba thach khö simuapaita ich paar-mua mü pur deeu, mü oomapham khæunag. ²² Mæun chadcha Emkhooi Iewaa, mamü magum äba chadcha amau mü thöojujui ajim anum. Mamü Ëwandamau ich magpiju arr aawai thum ichdëu jaautarrjöö öbëbergmam. Mamü jë, apkhiitü ajim anum, mag mü thöomkhäär mü pur dee chirum woun!

²³ Jesús mag iekhabarm ürwia i khapeenau amach eepai jürr chikham ipeer ahaukhamua, —¿Chijäguataa wir aigpai mag meer i pur deeu khai? anaajim anaabá.

Ëwandam dau na khaita üruucha sim khai

²⁴ Maimua nüupai awia ichab amach eepai, “¿Chijäata magan mæg maach ee üruucha sï?” a chikham ipeer ahau khaphöbaadëjim aajem. ²⁵ Mamü magbaawai Jesuu amag magjim anum:

—Mæg durr gaai reinaan thunum khæunan amachta üruucha num awia öor dui athuucha sïerjëm. Mamü mag numta amachta chi thierrnaan awia jürr örag amach igwia, “Jäguan chadau maar athee nem ajaphamta waujem” a iekhapimjä khösi aajemgui ajim anum. ²⁶ Mamü päar ee magju aai khaba numgui ajim anum. Mag khäyau chadcha thethem awia khäjä

warag serbiibamjōta aju aai sim; maagwai chi pōrkha simta jūrr ich chogjōta aju aai simgui ajim anum. ²⁷ Magnaa amag, Pārau khiirjuawai, ¿chijā chi thethem agá ajim anum: sīi mes gaai thōikha sīsiewai khoogpai jupcheejem, wa mes gaai chi thēp paajem? Magnaa ichdēupai, Chi ūrucha simun ya sīi thōikha sīsīm abaawai khoogpai jupcheejemugui ajim anum. Magnaa amag, Munn chadcha pāar Pōrōugui ajim anum. Mamū pārau oo num, sīi mūig mū pāar chogkha chitumjōo chirum. ²⁸ Mamū mua īchab khaphū chirumgui ajim anum, chadcha pāarta mū dūi ogdūba ich jāg wēnurrāajem mū chitumpierr, pāach dau aphūū ajujā khiirjuba. ²⁹ Pāach jāg wēnurrum gaaimua, mua pārag īchab mūch dūi ōor pōrkhapijugui ajim anum, mū Ayau mūchta thumaam khūun reikhapibarm dūi. ³⁰ Mag mūchta thumaam khūun Pōrkha chirsim edta deeu maach āba onee aju. Maimua rey juupjemjōm sie gaai jupkhawia pāachta mū dūi jōoi Jacob khararr chaain doce narr khūun ag chaain ewagam khūun pōrkhajugui ajim anum.

**Jesuu jaauwai Pedroo būrjā i
khaugbam aju jaautarr**

(Mt 26:31-35; Mr 14:27-31; Jn 13:36-38)

³¹ Maimua īchab magjim aajem maach Pōr Jesuu Simonag:

—Simón, dōsātau Ēwandamag jēu wai simgui ajim anum, pū dūi ichdēu ampierr awia pū dau aug waupieg.

³² Mamū mua jūrr pū kōit Ēwandamag jēu chirumgui ajim anum, pūch khūgurcheewai warre burrm iek burrm ugua. Maagwai ūmaai deeu mū thūr gaai khiirju chirsiewai pūchdēupaita jūrr pūch khapeenag jaaju aai chirumgui ajim anum, amjā agjō ubu nūisimkhīir.

³³ Magbaawai chi Simonau irig, —Señor, munn pū dūi cárcel deg mawia pū thōbarm aar thōimaju akhiinjā maju chirum; magumjā mū gaai mas khabamgui ajim anum.

³⁴ Magbaawai Jesuu jūrr irig, —Pedro ajim anum, pū mag iekha chirum āba, nau ōrau pūchig jēuwai, āthār bīeju nawe biek thārjup purua amag būrjā mū khaugba chitum a jaaujugui ajim anum.

Espaar numí

³⁵ Maimua warm khūunagjā magjim aajem:

—Ar mua Ēwandam iek jawamkhīir pāar putjā chukhu phatkhojā chukhu sīi ich jāg zapat theg jūajujā chukhu pūijim ed, ¿nem inag athee pāar augchējerrá? ajim anum.

Magbaawai chi khapeenau, —Ūū, būrjā maar augchēbajimgui ajieram aajem.

³⁶ Magbaawai deeu ichdēupai amag, —Magtarr īsin chadau put wai num khai, athadēt; īchab phatkho khāijā wai num khai, athadēt; maimua āb khāijā espaar chukhu sim khai, ich khājūa pērbapūi ajim anum, agua awaag.

³⁷ Mua pārag mag chirumun, Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjō ya mūch thōimūū paawaita mag chirumgui ajim anum. Ēwandam iek phā sim gaai mū igwia jaauwai, “Iin, ōor thōomiejōta wai naaju” a sim. Mū igwia ich mag phā sim aawai chadcha thum ichdēu jaau sim eyaa ōbēbērg maju a jaaumajim aajem.

³⁸ Magbaawai amachdēu irig oopinaa, —Señor, ya marau mūig espaar numí wai numgui ajieram anum.

Magbaawai ichdēu, —Tag mū iekhabam, idēu ich magpai sūjugui ajim.

**Nemjiirdö Getsemaní
anum ee Jesús oraatarr**

(Mt 26:36-46; Mr 14:32-42)

³⁹ Maigmua öberdutkanhaau Jesús Olivo durrsiig petajim aajem, kheeuppierr mawia mag durrsi gaaimua ich Ayag jëeujerr aawai. Mag i mam düi ichab i khapeenjä i düi wëtjim aajem. ⁴⁰ Mag wëtwia ich Ayag jëeujem aig bardutkhabaimaawai ich khapeenag, —Ëwandamag jëeubat ajim anum, dösätag udüraa päach phürreu aupiba mü düita ubu wënürraag.

⁴¹ Mag jaauwia, ichin am aigmua mawia, juau mokdau barbapäawai burrjem ag warphagjöpai sieimajim aajem, am bigaau. Maig jëkhut jëpöröu phöbkhanaa, ügthaag eerpanaa, ich Ayag jëeubaadëjim aajem. ⁴² Mag jëeumamua, —Tata ajim anum, pua khös akhiin, atcha mü dau aphüü apibakham. Deem nem waubarmuajä agjö öor peerdü auju ayaa akhiin, mü gaai machag mügcha äwatbakhamgui aajeejim anum. Mamü puchdüta khap chirüm; müchdü khösi chirümjö khaba, puchdü khöchagpierrta mü düi abá a iekhamajim aajem.

⁴³ [Ich Ayag jëeuwai mamagkhamua kha theeg chukhu thünüm ee, ügtharmua Ëwandam chog bëewia irig juapá deechëjim aajem, mag ich dau aphüü aju äwatamkhiir. ⁴⁴ Mag ich dau aphüü aju khiirjuwia gaai machag thünümua warag oraa nümta, khajapham nemjö thet phürëu ahau aajeejim anum. Mamagkhamua juachë thünüm oowain sïi jua gaai bagpata öber thünüm thëutkha thünaajim anaabá.] ⁴⁵ Mag ügthaag ich Ayag jëeu sïi awia, phiidüwia, ich khapeen oon bëewai sïi warag ökhiirjug machgau khäidutkha thünümta oochëjim anum. ⁴⁶ Magbaawai amag, —Phiidutkhabathü keena ajim anum. ¿Khantheeta päar

khäi numa? Khäiju khäai Ëwandamagta jëeubathü ajim anum, dösätag udüraa päach thü aupim ugua.

Jesús pur arrtarr

(Mt 26:47-56; Mr 14:43-50; Jn 18:2-11)

⁴⁷ Mamü agtha Jesús mag iekha dünum ee, dëgölp am aig öor khapan pos aichëjim anaabá. Mag khapanag ee oowai ich Jesús düi doce ogdüba wënürraagjerr eem äb Judas a thür sierrta am na urajim anum. Mag bëewia, Jesús düi äba dünnüchëjim anaabá, sïi khajapha saludaa nümjö i khiir üüg. ⁴⁸ Magbaawai Jesuu irig magjim anum:

—Judas, müch chi Emkhooi Iewaa mü oomapham khünnag pur deeg mü khiir üü chirümta puchigan sïi saludaa chirüm a chirabma ajim anum.

⁴⁹ Magbaawai ich Jesús khapeenau amach Pör dau aphüü aju khaug athaawai, —Kakë, ¿marau pu köit esparau am düi jäauju jäg nü? ajjerram anum irig.

⁵⁰ Mag irig jëeu nüm ee, äbmua bis abarmün, phadnaan pör ag chog kach juachaar garmta warre oorthubapüijim anaabá. ⁵¹ Magbaawai Jesuu ich khapeenag, —Oob jägmiet; idëu mü düi amachdü ampierr apibat ajim anum.

Magnaa chi kach deeu ich sierrjöo khaarpi süjim anaabá.

⁵² Maimua Jesuu oowai aig naajim aajem: phadnaan chi pörkha nüm khünn, judionaan Asamblea eem pörnaan, maimua Ëwandam i jëeujem di thuajem khünn chi pörnaanpa thünaajim aajem, i pur awaan bëetarr khünn. Magbaawai chi Jesuu amag magjim aajem:

—¿Pärau oowain münn sïi öor nem jëgkhanaa öor thöomiejöta chirabama ajim anum, jäg sïi mü aig jua ee jiernnempan appai bëeg? ⁵³ Ëwandamag jëeujem deg ed ëepierr päar düi mü chi-

raawai, būurjā pārau mū chig aba aajer-
rta, īsta Ēwandamau pārag ʔduraa mū
pūr aupiju ed ajim. Maagwai īsta īchab
chi dōsātjā pāar ʔrpaju ed ajingui ajim
anum, mū pūr aumkhīir.

Pedroou Jesús khaugba chitum atarr

(Mt 26:57-58,69-75; Mr
14:53-54,66-72; Jn 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Maimua Jesús pūrphōbaadēwia,
arrwia, phadnaan pōr deg wai
dubphōbaadējim aajem. Maagwai
Pedroou warppaimuata i ēudee
oopūpūig warmaa ajim anaabá. ⁵⁵ Mag
chi phadnaan pōr aar deethurwia
chi Jesús ierr wai nūmich, jūr di
ʔjārr ʔt ʔrwia ag bigaau ohood
aphōbaadējim aajem. Magbaawai
Pedrojā īchab am bigaau oo sīsijim
anum. ⁵⁶ Mamū i mag oo simta, aiguum
ʔi īchab chi phadnaan pōr chogkha
sim bēewia, i khīir eerpanaa, warm
khūnag, —Chamug wounjā īchab i dūi
nūrraajemū aichējim anum.

⁵⁷ Magbaawai Pedroou, —Mua
magum wounaan ooba chitumgui ajim
anum.

⁵⁸ Maimua ag khur nūrpai awia jūr
emkhooi ābmua irig, —Pūjā am eem
khabahab aichējim anum.

Magbaawai Pedroou, —Kakē, mū
chan am eem khabam perá ajim anum.

⁵⁹ Maimua deeu ag khur ora ābjōnaa
deem bēewia maguajā agjō irig, —
Chadcha mūg wounjā i dūi nūrraajem
khabahab ajim anum; jāan Galileapier-
rauwai ajim anum.

⁶⁰ Magbaawaita Pedroou, —Kakē,
mua būurjā khaugbam, khan ata pū
iekha chirum khai ajim anum.

Magbarm būrre agtha thumjā Pedro
iekha ōba nūm ee, āthārta kekerekee
ahbar. ⁶¹ Mag āthārr bīebaawai maach
Pōr Jesucristoou ewag phūurba oo nū
ajim aajem, Pedroog. Maigta Pedroou
khīir eyaa aadējim anaabá, maach Pōrōu

ichig, “Pedro, āthārr bīeju nawe ōrau
pūchig jēuwai biek thārjup pua būurjā
mū khaugba chitum a iekhaju” a jaau-
tarr. ⁶² Mag khīir ee dūnūisim abarmun
chadau, gaai machaaga aadēmua dawag
ōbērwia, warre ō jāsenag aadēmua bīe
sīi ajim anaabá.

Jesús dau aphūu wai narr

(Mt 26:67-68; Mr 14:65)

⁶³ Maagwai Jesús pūr wai nūm
aig oopaar thunarr khūnaujā i wau
iekhanaa īchab moketaupa phār wai
nūmua i gaai mas waumaajeejim aajem.
⁶⁴ Magnaa putiu i dau phāarjūnaa
jūrram khūnau khīidadcha juajāau
phot anaa irig, —Magan khaug athá,
khaifuta pū phārjī aajeejim anum.

⁶⁵ Ich mag pūamjā igba, i wau wai nū-
mua warag irig parhoobajā iekhamaa-
jeejim aajem.

Jesús judionaan Asamblea ee wai narr

(Mt 26:59-66; Mr 14:55-64; Jn 18:19-24)

⁶⁶ Maimua ya āspabaadeewai āba bi-
irdūjierram aajem: Asamblea eem chi
pōrnaan phadnaan pōrkha nūm khūn
dūi Ēwandam i jawaag chi machnaanpa.
Mag biirdūwia amach Asamblea ee chi
Jesús aibēewia irig, ⁶⁷ —¿Pūchta chad-
cha warragarwe Ēwandamau ōor peerdū
aumkhīir jūr auwia pūiju aajerrá? Warre
marag jaubá ajierram anum, marau
khap aag.

Magbaawai Jesuu, —Mua pārag
jaaukhiinjā, pārau mū iek ʔkhabajugui
ajim anum. ⁶⁸ Maimua mūch garmua
jūr pārag jēumakhiinjā, pārau mū iek
jūujā aba ni mū pūapūijā pūapūibajugui
ajim anum. ⁶⁹ Mamū nau mūg atag
jōpcha mūg woun Emkhooi Iewaa
Ēwandam chi jua thierr bigaau i
juachaar gar jupimajugui ajim anum,
Ēwandam dūi āba thumaam khūn
Pōrkhaag.

⁷⁰ Magbaawai thumaam khunnau irig, —¿Áa, magan pænn Êwandam Iewaa-pama? ajierram anum.

Magbaawai jürr ichdëu amag, — Pächdëupa khabá párau khaphu mu aruu a jaau nungui ajim anum.

⁷¹ Magbaawaita amachdëu, —¿Khan atcha maadëu deeam khunnau jaau nmta ürm ig nmta? Ya maadëu ürbarmgui ajierram anum, ich iucha jaubarm.

Jesús Pilato na

(Mt 27:1-2,11-14; Mr 15:1-5; Jn 18:28-38)

23 Maig wai nu awia, amach thum äba öberdukhawia, chi Jesús gobernador Pilato aar arrjierram aajem. ² Maimua mam pawia Pilatoog sëukha magphöbaadëjim anum, Jesús khïir:

—Marau mug wounau pãar ëugar nem khaigbam jaau nurrum ürimajim ajier-ram anum, pãar düi öor meeukhamkhïir. Ichdëuta rey Cesaroog dëbpaarjã phag-piba jaaunaa ichdëupaita ichab ichta Êwandamau püiju atarr aajemgui ajier-ram anum, judionaan rey.

³ Magbaawai Pilatoou ich Jesuugcha, —¿Chadcha pænta judionaan Reí? a jëeujim anum.

Magbaawai Jesuu irig, —Pua khabá chadcha khaphu jaubapüimgui ajim anum.

⁴ Magbaawai Pilatoou phadnaan chi pörkha num khunnag maimua tagam khunn aig narr khunnagpa, —Mua mug woun gaai büürjã nem khaigba ooba chirumgui ajim anum, i thöopäaig.

⁵ Pilatoou magbaawai chará warag amachdëuta iek khëgkha phöbaadëwi, —Jãguan chadchata örag pãar ëugar sëukha nem jaau nurrumua phöbör meeukhapiju ëkha simgui ajierram anum, pãar düi. Judea durr ee thumaam

khunnag ich mag jaau nurræajem; Galilea durrmua jaaubaaderr ich mag jaau phæurdæ nurrumua khïeb mau pabaichëmguí ajierram anum.

Jesús Erodes na

⁶ Mag Pilatoou üurwai Jesús Galilea durrmua bëejim a ürbaawai aig narr khunnag jëeujim aajem, chadcha Galileapierr khai a khap aag. ⁷ Mag jëeuwai chadcha Galilea durram a ürbaawai, —Áa, magan Erodes aarta deepüijugui ajim anum, ichta aram gobernador aawai.

Mag chadcha deepüijim aajem, mag jaar chi Erodejã agjö Jerusalén phöbör ee sierr aawai. ⁸ Maimua Erodeeu Jesús oo athaawai onee aadëjim anum, ag nawe i düi oom khöchag sierr aawai. Ichdëu üurjееjim aajem Jesuu nem wau nurrum. Maagwai ich daúachata nem maadëu ooba aajem irua wau sim oom iigjeejim anaabá. ⁹ Ichdëu mag khïirju sim gaaimua irig nem khïir pogkhe jëeumaajeejim aajem. Mamu magumjä Jesuu büürjã i iek jüu aba aajeejim anaabá. ¹⁰ Maig naajim aajem ichab chi phadnaan pörkha num khunn Êwandam iek athee chi machnaanpa. Makhunnau warag thet iek khëgkha, —Chadcha i iekkhör pöm siëbahab aajeejim anum.

¹¹ Magbaawai Erodeeu ich soldaan düimua i gaai iukhanaa i serbiibagpa phënaa, —Päadë oobat, judionaan reikhaju anumta dau aphuu oo khërüm aajeejim anum.

Magnaa warag juau ogthom i wau numua khajüa ajapham reinaanau jüajem khajüa jüapinaa deeu chi Erodeeu Pilato aar deepüijim aajem. ¹² Mag ed Pilato Erodes düi khapeer ajapham khajierram aajem, warr magju nawe chan jürr ag-daujö chikham oomapha aajerrta.

Jesús deeu Pilato aig

(Mt 27:15-26; Mr
15:6-15; Jn 18:39-19:6)

¹³ Deeu Erodeeu Jesús ich aar deebapääiwai Pilatoou thumaam khun abam aig thürkha aujim aajem: phadnaan chi pörkha num khun, judionaan chi thethem khun maimua chi phöbörpienjä agjö. ¹⁴ Maimua amag magjim anum:

—Mug wounau maar eugar seukha nem igkha nurum awia pärau mu aig i aibeejerram. Mamu machedücha päach dakhir magum khap aag jëu oowai mug woun büürjä iekkhör chukhu simta pärau ich khüirchajä mag thunarramgui ajim anum. ¹⁵ Pärau khaphu numgui ajim anum, mua Erodes aar i deepütarr. Mamu Erodeeu oowajä ichi ita mug woun büürjä khaibag chukhu öbëbërkham. Mug sim aig mua oowai mug woun khaibag chukhu simgui ajim anum, thöopäaig athee. Magna amag, ¿Jägajä irua? ¹⁶ Muan i puapüiju, mamu nacha i wupi thunuujugui ajim anum, puapüiju nawe.

¹⁷⁻¹⁸ Mamu mag Pilatoou Jesús puapüiju abaawai warre thumaam khunau i äba, —Jesús thöobapüi, maimua jürr Barrabaata maraun sii khajapha öbeerpüipi numgui ajierram anum.

[Mamu mag amau preso äb sii öbeerpi jaau narran, añopierr mag phiesta bur num ee paawai mag khaajerr aawaita mag öbeerpi jaau naajim anum.] ¹⁹ Mamu amau öberpüipi jaautarr Barrabás aajerran cárcel deg siejim aajem, ichdëu öor meeukhapiwia mag meeukha num ee öor thöotarr köit. ²⁰ Magbaa ich Pilatoou Jesús puapüim khösi sierr aawai deeu amag iekhajim aajem. ²¹ Mamu magbaawai ümaai deeu sereeu phöbaadëwia ihäba, —Warre jäg

Jesús pakuls gaai meerphë thöobapüit aajeejim anaabá.

²² Mamu puaba ya biek thärjupamua Pilatoou deeu amag, —¿Pari khan nemta irua khaigba waujima ajim anum, i thöopäaig? Mua chan büürjä i khaibag ooba chiramgui ajim anum, i thöopäaig. Thöoju khäai sii wunaa i puapüiju jäg si ajim anum.

²³ Magbaawai chará warag äakhamua äba pakuls gaaita meerphëpi jajaau aajeejim anaabá. Ich mag warag sereeu thunum khüupaajä khaugba, amachdëuta Pilato khüupaa süjierram aajem. ²⁴ Mag nuu paawai Pilatoou am ipierraa jürr Jesuuta amach jua ee deejim aajem, amach khöchagpierr i düi amkhüir. Maimua ich soldaunag thöopüipi jaaujim aajem. ²⁵ Mamu maagwai chi Barrabás cárcel deg siejim aajem, ichdëu öor meeukhapiwia ich ag meeukhaa eepai öor thöotarr köit. Mag, cárcel deg sierrta weepüipijim aajem, örau ig narrjö.

Jesús meerphë thöotarr

(Mt 27:32-44; Mr 15:21-32; Jn 19:17-27)

²⁶ Mag wai naawia Jesús thöopüyaan athaadeu, woun Simón anum Cirenepierr phöbör ee urum düi thëubaawai, chi soldaunau Jesuu armaa arr pakuls jürr i öphëu ür jüirpüijierram aajem, Jesús mam eudee arramkhüir. ²⁷ Maagwai i eudee öor pöoma wëdurajim aajem. Mag öor khapanag ee uinjä ichab i üapër durrumua i athee bïe wëdurajim anaabá. ²⁸ Mamu Jesuu ewag phuurba oonaa amag, —Jerusalenpie uin, oob mu athee bïemiet ajim anum. Mag khâyau päach mor düi päach chaain khüirjunaata bïebat ajim anum. ²⁹ Mug atagta päar dau aphucha aju. Mag jaar uin pöd chaain ooba arr khunau amach khapeen chaain düi dau aphü

durrum oowia, “Ûta jåg m̄ chaai chukhu urrem” ajugui ajim anum. ³⁰ Ich mag jaar ichab atcha mag dau aphuu wẽnrramaaugau, thoom khõchgau durrsiigta wounaanagamjõ, “Maar őr durbagkhabaadët; pãach eegar warre maar bẽpbapũit” a iekhajugui ajim anum. ³¹ Amau m̄ m̄g wai naawia nau m̄ thõobapãaiwai pa ajaphamta s̄i jẽwamkhiir thubapũimjõ ajugui ajim anum. Amau m̄ dũijã m̄g num, ẽjãga aju khai ajim anum, amachdẽu pahachjõkham khũun oowai?

³² Mag chi Jesús arrum dũi ichab numi chi khaigbam cãrcel deg wai narr khũun arrjierram aajem, agjõ thõopãaig. ³³ Maimua buchagdam “Põrpã durrsi” anum gaai waaidũtkhawia pakuls gaai i meerphẽpũijierram aajem, maimua i bigaau chi khaibagnaanjã agjõ, ãb i juachaar gar maimua ãb i juawẽ gar. ³⁴ [Maagwai pakuls gaaimua Jesuu, — Tata, õrau m̄ dũi m̄g num idẽu s̄i ich jåg khĩir okhoobapũi. Amau amachdẽu nem wau numjã khaugba naawaita m̄g m̄ dau aphuu wau num aajeejim aajem.]

Maagwai chi soldaunau amach appai, “Magan ẽkhaũta chi khajũa jũaju khai?” awia, mokdaudam bar numua gan aumajierram aajem. ³⁵ Maagwain õrau Jesuugta eerpapaad thũnaajim anum. Mag num dũi chi thethem khũunaujã iukhanaa, i wau iekhanaa, daau irua ichdẽupai ich peerdu athaju awia irig, —Deeum khũun peerdu autarrpĩ, pũchjã peerdu athã aajeejim anum, pũchta chadcha Cristo chaar Ëwandamau jur auwia pũitarr khai.

³⁶⁻³⁷ Maimua chi soldaunaujã ichab s̄i i wauwaipai irig vino adchuchũu sim dõmkhiir deechẽnaa jũrram khũunau irig, —Pũ chadcha judionaan Rey khai, pũchdẽupai pũch peerdu athã aajeejim anum.

³⁸ Maagwai i meerphẽ jiid wẽjõm põr őr ẽsapdau phãkha sim gaai jaau s̄iejim aajem, khan gaaimuata i mag wai naajĩ. Chi ẽsapdau gaai “Chamũta Jesuu, judionaan Rey” a phã s̄iejim aajem. [Chi ẽsapdau phã s̄iejim aajem griegonaan meũa, latin meũa maimua ebreonaan meũajã agjõ.] ³⁹ Ichab i dũi chi khaibagnaanan numi narr aawai ãbmuaajã warag i waunaa irig, —Pũ chadcha Ëwandamau õor peerdu aumkhiir pũitarr khabã? Magumta, ẽjãg pua pũch peerdu auwia, maarjã peerdu aubamma? aajeejim anum.

⁴⁰ Mamũ magbaawai jũrr chi khaperaupai irig meeurraunaa, —ẽMaachjã agjõ thõopãaig atheeta amau maach m̄g wai numta pua Ëwandam dakhĩir warag mag iekha chirũ? ajim anum. ⁴¹ Mag khãyau maachin, chadcha maachdẽu khaigba arr gaaimuata m̄g naabahab ajim anum. Mamũ m̄g woun chan bũurjã pekau chukhu simta amau i m̄g dau aphuu wai numgui ajim anaabã.

⁴² Maimua ichdẽupai mag iekhapũina jũrr Jesuug, —Ya deeu pũchta Reikha bẽewai oob m̄ khĩir okhoo chiram ajim anum.

⁴³ Magbaa Jesuu irig, —Iswe pũ m̄ dũi durr wũjũu durr chiraimaju ajim anaabã.

Jesús meetarr

(Mt 27:45-56; Mr 15:33-41; Jn 19:28-30)

⁴⁴ Ich mag ed edausĩcha numta dẽgõlp edau khĩbaadẽm abarmũn edaramjõ aadẽjim aajem. Mag khĩ thũnũ awia edau phũũibaajẽr las tresjõ naata deeu edau aardũbaadẽjim aajem. ⁴⁵ Mag edau ãsdawam khĩbaadẽm ee, Ëwandamag jẽeujem deg ierrgajãrcha put nem parrg thuur ẽu wẽjõrrta jãrrcha ũgthaamua eeg surr abarmũn, warre thoophem numi jijjarar jõisijim anaabã. ⁴⁶ Mag edau khĩbaadeewai Jesuu thet, —Tata!

Nau mu chaaupabaadeewai puata mu akhaardam khap chirumgui ajim anum.

Mag iekha khitum ee warag maach chaaupabaadëjim aajem. ⁴⁷ Magbaawai capitán Romapierr aig sierrau ichdëu mag oobaawai, —Chadchata jägan mug wounan chi ajapham ajingui ajim anum, Éwandam na.

⁴⁸ Maimua ichab aig oor pöm thunarr khunau amach daúa mamagkham oobaawaita äsie thumaa ewag khiirjuwia pör jöjög wëtmajieram aajem, amach diig. ⁴⁹ Mamu thum i khapeen Galilea durrmua i düi äba chi unipa bëetarr khunau warppaimuata mamagkham thum oo naajim aajem.

Jesús aukhértarr

(Mt 27:57-61; Mr 15:42-47; Jn 19:38-42)

⁵⁰ Mag ed aig sëjem aajem ichab woun äb José anum, Arimateapierr. Chi Arimatea anum, Judea durram phöbör ajim aajem. Ich mag José ichab judionaan Asamblea eem woun ajapham ajim aajem, Éwandam dau na. ⁵¹ Maagwaita ich khapeenau Jesús pur awaag ibëp naawaijã ich chan am igar khaba sëjim anaabá. Magua amau i dau aphuu wai naawaijã ichdëu chan dichba aajeejim anum. Mag wounau ichab Éwandamau maach peerdu aumkhiir püiju jaaujerr bëëju anumta nuajeejim aajem.

⁵² Ich mag wounauta, Jesús meebaadeewai, Pilato aar mawia chi mor mag mee khërum arraag jëeuwimajim aajem.

⁵³ Mag jëeuwimawia, Pilatoou arrju aai sim abaawai, mawia, eeg paawia, diësdam ee purëunaa, jëbdi pöm durrbü khöpag ee chi khörm wai sierr ee aukhëraan arrjim aajem. Mag jëbdeg chan agtha oor äbjã aukhërba khörwia sii sëjem aajem. ⁵⁴ Mag i aukhértarr ed viernes kheeurag ajim aajem, jua unijem edam athee nem thum khiir khaaugjem ed.

⁵⁵ Mam pamjä chi unin Galilea durrmua i düi bëetarr khunau ich mag ogdüba,

chi jëbdi aar wëtwia oojierram aajem amach daúacha, jäga Jesús aukhërrj. ⁵⁶ Maimua wëtwia, thüpag phëwia, i kha phuraag sii jügdee wau süjierram anaabá. Maimua noram sii degpai jua üi khëujierram aajem, Éwandamau Moiseeg ich iek phäpitarr gaai jaau simjö.

Jesús iiu phiidutarr

(Mt 28:1-10; Mr 16:1-8; Jn 20:1-10)

24 Maimua mag jua üi khëutarr noram, domighed edpherre agtha khikhisu nuwe, unin wëtjierram aajem chi jëbdi aar oon, amachdëu i kha phuraag jügdee wau wai narr düi. Mag am wëtum düi deëum uninjã am düi wëtjim aajem. ² Maimua ooimaawai, mokpör pömkhamua chi jëbdi i ee joothu phäär sierrta chawag purëupüi thunaajim anaabá. ³ Magbaawai warag ag ee dubnaa oowai, maach Pör Jesús mordam ich aukhértarr ee chukkhu thunaajim anaabá. ⁴ Mag amachdëu ooba abaawai, “Keena, zjäga abarmta mug maadëu oochëba abarma?” anaajim anum. Mag num ee oowai, emkhooi numí sii khajüa büumjö jüa sisidumta am khiirphee dunuutkhabaichëjim anaabá. ⁵ Magbaawai jäphierr ajaugau pöd am khiir eerpaba sii eeg üthu phöbaadeewai makhunau amach garmua amag magjierram anum:

—¿Chi monakhamta khandthee pärau i jur wënurrumma ajierram anum, mug jëbdi oor khëraag watarr ee? ⁶⁻⁷ I ya iiu phiidüwia petabahab. Magua müig khaba simgui ajim anum. Khiir eyaa abat ajim anum, Galilea durr aawaiwe ichdëu päachig, Emkhooi Iewaa pekau pömkham khunau i pur aunaa pakuls gaai i meerppüiju jaaujerr; mamu khäai thärjupam ee deëu ich iiu phiidüju jaau-tarrjä khiir eyaa abat ajim anum amag.

⁸ Magbaawaita chadcha i iekhatarr khiir ee dunuisijieram anaabá. ⁹ Mag-

baa chi jēbdi aigmua wētwia, chi dūi wēnrraajerr once narr khūnag thum amachdēu ootarrjōo jaauwimajieram aajem. Ich mag thum aig narr khūnagjā ich agjō jaauierram aajem. ¹⁰ Mag chi ūin ich Jesuu once jēr autarr khūn aar iek jaauwimarr khūnan, Mariá Magdalena ajim aajem, Juana dūi, Mariá Santiago ādpa, mag tag íchab tagam ūinpra. ¹¹ Mamū ūinau nem ígkha nūm chi Jesús khapeenau ūurwai sēukha nūmjōo aawai ūkhabajieram aajem. ¹² Mamū Pedrouu mag ūrbaawai phidubaadēwia jēbdiig khaphigbaadējim anūm. Maimua ag ee ierr ooimaawai, āba i purēu sierr put appaita ooimajim anaabá. Ichdēu mag oobaawai ich diig mamua ich ödegpain, “¿Jāga awiata jāg ich aukhértarr ee chukkhu thunúma?” a khīirjubaadējim anūm.

Emaús khud ee ich oopitarr

(Mr 16:12-13)

¹³ Maimua ich ag edpai ōor numí phōbōr Emaús anūmug wētjim aajem. Mag Emaús phōbōr Jerusalemua once kilómetros siejim aajem chi warphag. ¹⁴ Mag ěrēubaadēwia khud ee Jesús igwia, “¿Jāgataa i aukhértarr eejā jāg sīi khāidu parii thunúma?” a iyūu wēt-majim anūm. ¹⁵ Mamū am mag iyūu jūr chikham i jūr jaaupūpūig wētumta, amau ig narr Jesuhchata bēewia am wētum dūi maa ajim anūm. ¹⁶ Mamū amach bigaau mag nūrrūmjā pōd khaug auba, sīi deelum khūnpiita naajim anaabá. ¹⁷ Mag wētumua ich garmuata, —Keena, ¿pāar khandam jaauwaita mūg iyūu wēnurráma? ¿Jāga jāg pāar ōkhīirjuumjō wētumā? ajim anūm.

¹⁸ Magbaawai āb Cleofas aajerrau irig, —Maadēu khan iek agájā amapha simgui ajim anūm. Thumaam khūnau khakhapdō thunūm, jāgajī Jerusalén phōbōr ee. Pūjā íchab ag phōbōr ee mūg

nemkhoo dichtarrta, ¿āba pūchdēupaita khaugba chirú? ajim anūm.

¹⁹ Magbaawai ich Jesuu amag, — ¿Khani jāgjierráma ajim anūm, mūg nemkhoo ee?

Magbaa amachdēu irig jaaumamua, —Jesús Nazaretpierrma ajierram anūm, Ēwandam i jaaumie. Irua Ēwandam jua theegau nem khīir pogkhe waaujeejim. Maimua jāga Ēwandamau maach peerdū aaujē a jaauwaijā ōrau khakhapdō aajeejimgui ajim anūm, chadcha Ēwandam iekta jaau sim. ²⁰ Mamū mag khitarrrta phadnaan chi pōrnaanau chi thethem khūn dūimua Pilatoog pur deebajieb ajim anūm, jūr ich soldaunag pakuls gaai meerphē thōopi jaaumkhīir. ²¹ Amau i jāgbajupii awia marau khīirjuawai ichdēuta israelnaan thum Romapien jua eemua pōr ōbeer aujupii naajimgui ajim anūm. Mag khīirju naajieb mamū, viernes i thōotarr ya khāai thārjup pamgui ajim anūm, ísim khurau i dau aphū abarm. ²²⁻²³ Mag nūm ee warag ūin maarjō i igar ūkha nūm khūnau ís edaupherre khīsu nūwe jēbdi aar oothurwia maach jūgder-raata jaauchējierramgui ajim anūm. Am iek khabá mag chi aukhértarr ee ooimaawai, chukkhu, sīi Ēwandam chognaanta aig naajim anūm. Makhūnau amag jaauwai, Jesús iiu sim aajem. ²⁴ Mag jaaubaichēm ūrwia agjō maach eem khūnaucha chi jēbdi aar oon weetwai chadcha ūinau jaau narjō sīi khāidu parta ooimajieram aajem a ígkhamajieram irig.

²⁵⁻²⁶ Magbaawaita jūr ichdēu amag, —Pāarta khīirjug chukkhu nūmá ajim anūm. Ēwandam i jaaumienau phātarr gaai thum ich magta ōbēbērg maju a jaauierram, cha pāachdēu mūrug jaau nūmjō; mamū pārau ūkhamaphata naabahab ajim anūm. Pārau khīirjuawai, ¿í ich Ēwandamaucha jēr autarr aawai ich jāg dau aphū aju aai khaba sējī?

Mag khabamgui ajim anum. Ya nawe ich mag phā sierr aawai ich mag dau aphuu aju aai sīebajieb ajim anum. Mamu ichab chi jur autarr khuuu deeu iupiwia ichta thumaam khun Pörkhapiju a simjā agjō mag Ēwandam i jaumienau jaaubajieb ajim anum amag.

²⁷ Maimua jurr ichdēuta warag amag jaubaadējim anaabá. Nacha Moiseeu phātarr gaaimua jaupüpüig khiēb chi Ēwandam i jaumienau phā puatarr gayam magwe, ich igwia bēju a jaau sīsīdum thum ajapha jaaudubjim aajem amag. ²⁸ Mag iyū wētumua phöbördam Emaús anum ee amach di aar barimajier-ram aajem. Mamu mam pabaimaawai ich Jesuu warag am dakhūr sī dicham ig sējim anum, juau ich thumkhiirjō. ²⁹ Magbaawai amachdēu irig, —Maar aig khāibajē. Ya atcha edau kheuraa sīebahab; khud pu khējuwai ajierram anum.

Magbaawai chadcha am dūi sīsijim aajem. ³⁰ Mag am dūi thubawia, āba ohoodō thach khoogpamua pan ich jua ee auwia, Ēwandamag ūu ajim anaa, thorreuwia, amag hapūijim aajem, ag na ichdēu aajerrjō. ³¹ Magbaawaita dau eerdu phöbaadēmjō warre i khaug atha-jierram anaabá. Mamu mag ich khaug atham ee, dau pērbarmjō arrau, am jār sierrta dēgōlp chukkhu aadējim anum. ³² Magbaawai amach wir aigpai, —Keen, jāguata much thāar eepain muan ich khāijāa a chirajingui ajim anum ābmua; maimua ichab maach dūi khud ee iyū urumua Ēwandam iekpa thumaa ajapha jaupüpüigmam ūrwiajā mua khaugaa aadējimgui ajim anum ich khaperag.

³³ Mag amach ap iyū naawia ich ag būrre deeu bējierram aajem Jerusalén phöbörög, amach khapeen narr aar jawaan. Maimua oocheewai, chi Jesús khapeen i dūi ogdūba wēnraajerr khun once thumaa ābam aig podpa thunum oochējierram

aajem, tagam khun ichab Jesús igar ūkha narr khunpa āba. ³⁴ Maigjā ūrimaawai amach thumaam khunau, “Keena, chadchata maach Pörön iiu phiidubarmwai; ya Simonagjā ich oopibarm” a jaau numta ūrimajieram anaabá. ³⁵ Mag amachig jaubaawai, amachdēujā jurr warm khunag magumajieram aajem:

—Keena, magan maraujā pārag jaaukhimgui ajierram anum, maachdēu i ootarr: Irua khabá maar ēkha auwia khud ee maar i dūi āba wētjima ajim anum. Mamu mag khud ee āba wētarrjā marau pöd i khaug auba, sī āba thach khō num aig pan thorreuwia ichdēu ag na jīgjerrjō jigbaadēm aigta, marag ich khaugpimjō khaugpibaawai, marau i khaug aujimgui ajierram anum jurr amach khapeenag.

Jesuu ich bū dūi aajerr khunagcha ich oopitarr

(Mt 28:16-20; Mr 16:14-18; Jn 20:19-23)

³⁶ Mag agtha am ich ag iekpai jurr jauphöo thunum ee chi Jesús am jār dunuuchēwia, —¿Jāgpai nu keena? Oob jāphierrmiet, mu khabahab aichējim anum amag.

³⁷ Mag sī dēgōlp amach jār dunubaicheewai jāphierr num iekhu sī i akhaarta oo numpii naajim anum. ³⁸ Mamu mag jāphierr num oobaawai ichdēu amag, —¿Khanthee pārau pāach khīirjug eepai “muuta akhaar” anú? ajim anum. ³⁹ Pāar iek mag mu akhaar anum, pāadē oobat mu jua maimua mu būjā agjō. Chadcha much khabahab ajim anum. Mu gaai cha purbahut, magnaajapha oobat ajim anum. ¿Pārau akhaar gaai purju aai nu, mu gaai pur numjō? Akhaar chan mor chukhu sierrumgui ajim anum, woun khaba aawai.

⁴⁰ Magnaa chadcha amag ich jua-jājā oopinaa, ich būjā oopijim anaabá,

chadcha mag gaaimua ichta chikham-nau pakuls gaai meerphë thōotarr ag wounau a khap amkhīir. ⁴¹ Mamū mag ichcha oo numjā sīi warag onegnaa dauderraamjō num gaaimua ūkhaba narr aawai ich Jesūs garmuata deeu amag, —¿Keena, pārau nem inagdam khoog chukhu nūwi? ajim anum.

⁴² Magbaawai amachdēu āwarrdam wai narr aawai chi phaamdām irig deejieram aajem. ⁴³ Mag ichig deebaawai auwia am dakhīir khōpūijim aajem. ⁴⁴ Mag āwarrdam khō aaipawiata amag, —Keena, mūg much ōrau thōojuuta mua pārag jaaujeejimgui ajim anum, agtha maach āba wēnūrraaajeewaijā. Moiseeu Ēwandam iek phātarr gaai mū igwia jaau simjō, ichiita ich jāg mūch dau aphūū ajujā jaaujeejimgui ajim anum, mua pārag. Maimua Ēwandam i jaau-mienau phātarr gaaijā jaanaa Daviū ēsap Salmos anum phātarr gaaijā mū igwia ich mag phā sīsid aawai, chadcha ichdēu jaautarrjōo thum ag eyaa ōbērijimgui ajim anum amag. ⁴⁵ Maimua mag ichdēu Ēwandam iek gaai phā sīsidum jaautarr khap amkhīir, ichdēupai am pōr ōphērg apijim anaabā. Magbaawain chadau i igwia Ēwandam iek gaai phā sīsidumjā thum khaphū nūsi-jim aajem. ⁴⁶ Magnaa amag magjim aajem ich Jesuupai:

—Ich magta phā sim Ēwandam iek gaai. Maguata chadcha mūch chi Cristo ich Ēwandamaucha jur autarr awiajā dau aphūū meeju aai chirajimgui ajim anum. Mamū ichab khāai thārjupam ee iū phiidūju arrjā jaau simgui ajim anum. ⁴⁷ Mag much chi Cristo iū phidūbarm ootarr khūūnauta amachdēu ootarr nacha Jerusalenpienag jaanaa ichab durrierram khūūnagjā jaaujugui

ajim anum, jāgata khīirjug ajapham jurbaawai Ēwandamau amach khaibag chugpaaju aai sim thumaam khūū-nag khap amkhīir. ⁴⁸ Mag pārauta mū meewia iū phiidutarrjā pāach daúacha ootarr aawai pāarta chi jaauju khūū-naugui ajim anum. ⁴⁹ Mag jaaumamua ich Jesuucha amag, Pari magagan mūgtarr khur jōpcha murua pāar athee pūijugui ajim anum Ēwandam Akhaar, ich mū Ayaucha deeu a jaautarr. Mamū mūig Jerusalén phōbōr eepai nūisit ajim anum, mag Akhaar bēe num ora. Ūgtharmua ich Ēwandamau pūibapūim edta pāar gaai phēs sīeichējugui ajim anum, pāachdēu ootarr thumaam khūūnag jaau khaphū jaau wēnūrramkhīir.

Jesūs ūgthar matarr

(Mr 16:19-20)

⁵⁰ Maimua ābmiecha paawai phōbōr eemua ich Jesuu am phē arrjim aajem phōbōr Betania anumūg khūūdau ma sim ee. Mam phōbōr igaaū pabaimaawai ūgthaag jua ūanaa Ēwandamag jēeumamua, —Tata, puata mūg atagjā mūkhūūn wounaan ich jāg ūū am phē wai chitajugui ajim anum.

⁵¹ Mag am khīir onee iekhamamua, am dakhīraa edjā baug ee ūgthaa papagamua, warag oohba pamamua Ēwandamau ich aar ūgthar athajim anaabā. ⁵² Mag i ūgthaag mam oobaawai jēb gaai kanieu phōbkhanaa irig, —Pūjōm chan wounaan mūg atagjā marau oobam. Pūchta chadcha āba maar Pōrōū ajieram aajem.

Mag jēeū durrawia, deeu Jerusalenag onee wētjim aajem, amachig jaautarrjō. ⁵³ Maimua Jerusalén phōbōr ee pawiajā ich mag ed ēpierr Aai i jēeujem deg wētvia jēeū durraajejim aajem.

SAN JUAN

*Maach peerdu aaujem Jesucristo
igwia jöoi Juanau phã puatarr*

Chi phätarr. Eem khunau jaauwai mug Iek Iiur Jesucristoou jaauthurtarr Juanau phätarrta tagam khun khäaijã eudeecha phäjim aajem. Juanan ich Jesús düicha nurrarr aawai, irua jaau simun ichdücha Jesuu iekhamatarr ürwi irua nem waumatarrjä ich daúacha ootarrta jaau sim (21:24). Mug Juan jöoi Zebedeo iewaa ajim, Santiago düi khod äbam, Jesuu ürcha daupii aajerr (13:23).

Jöoi Juanau jaauwai Jesucristo chadcha Ëwandam Iewaa arrta wounag pawı öor ee öor düi khapeerkha nurräjim aajem, öor khiir thegwia (1:1, 14). Mag ich düicha nurräjerrau aawai warm khunau jaautarrjä thum jaau sim; mamu ichab amau jaauba arpra jaau sim ich libro gaai. Ajapcha eerpa nuu akhiin, chadcha mug libro tagam dau thärjup na num khäai buchkhun khiethuu sim.

Khan jawaag ajı. Juanau mug Jesús igwi phätarran, ichdü jaautarrjõ, Jesuun chadcha Ëwandamau ich Iewaa ichdücha jur auwia warrgarwe püiju jaaujerrjõ pütarr khap amkhiir ajim; mag khaphunaa i iek ükha phöbaadeewai mug atag pawiajä i düi ich mag khapeerkha num gaaimua iiu wënraraju khap amkhiir (20:31). ¿Pari khan gaaimua irua örag dawaa Cristo chadcha Ëwandam Iewaa ajim a khap api si? Warm khunau jaau numjõ Jesuu chadcha nem khiir pogkhe ag na örau ooba aajerr waumatarr jaaumamuama. Mamu Juanau mag khapan jaaju khäai, seispai jur auwi makhunta wajappa jaujim (2:1-12; 4:43-54; 5:1-15; 6:1-13; 9:1-12; 11:1-44). Juanau ichab jaau sim, warm khunau jaubam ee, Jesuu ich igwi siete veces “Müta...” a iekhatarr

(6:35; 8:12; 10:7,9; 10:11; 11:25; 14:6; 15:1).

Mag irua “Müta” a sim aig, judionanau warre khaphu naajim, irua “Müun Ëwandamau” a sim. ¿Jägwi? Ich Ëwandam chi Ayaujã Moiseeg ich thür jaauwai “Müta” a iekhatarr aawaima. Maguata Juanau mug libro gaai jaauwai, Jesuu üiba ich Ëwandamkha sim jaaujeejim, örag ich khaugpieg. Magua irua “Mu much Aai düin maran ich äbampaiu” anaa (10:30), ichab “Chi mu oojemuan ya mu Aaijã oowi siëbahab” ajim (14:9).

Ëwandam Iewaata wounag pawı öor ee nurrarr

1 Warrgar büürjä nem ompaaba nuwe Ëwandam sim düi chi Iewaajä siëjim aajem. Ich mag chi Iewaaapai ichab Ëwandamau. ²Mag, ich warrgarwe Ëwandam düi äba sierrajim aajem. ³Ëwandamau i düimuata nem thunumjä thum ompaajim anaabá. Mag amach numiim khun jua aawai büürjä irua nem wauba arr chan chukhum. ⁴Ichdüta maach akhaarjä iupi aajem. Maagwai i gaaimuata ararag büüg oo numjõ maadëu khaphu num, jäga sierrü ich Ëwandam chi Aaijã, mag khaphu apiege ich chi Iewaata thumaam khun athee ötdau paa dunumjõ siëwai. ⁵Mag ichdüta ich Aai khap apiege ötdau paa dunumjõ siëwai mug durr ich khaibagau sii edau khiëjõ simuajã pöd i thöo auba aajem.

⁶Ich mag jaar ichab woun äb Juan a thür sim siëjim aajem, Ëwandamau jur autarr. ⁷Maguan sii ich eudee deuum woun äb bëejuuta jaau nurräjim aajem, mag wounta khichag ee öt paa dunumjõ sim a jaaubaawai öor thumaam khunag mag iekta ükhamkhiir. ⁸Ich Juan chan mag woun ichdü bëeju a jaau nurrarr khaba, sii mag ötdaujõ sim bëeju jaumkhiirpai jur autarr ajim

anaabá. ⁹ Magtarr aawaita chadcha mag irua jaaujerr woun i ěudee bĕebajieb, Ęwandam Iewaa. Ichdĕuta ich gaaimua-pai thumaam khũnag Ęwandam jĕga sierrá a khap apiejem.

¹⁰ Mag bĕewia mug durr ichdĕu ompaatar gaai sĕichĕjim. Pari mug durr gaai jooba nũm khũnau i khaug auba, sĕi parhoobam khũnpii ajierram. ¹¹ Ich durr gaai bĕetarra, mag amach ee pier-rumjĕ ōrau i igbajierram. ¹² Pari i isegba ũu warag i iek ũkha nũmua warag irigta amach peerdupitarr khũnan ichdĕujĕ warag Ęwandam chaainag paapũimajim. ¹³ Mag i chaainkha nũm chan sĕi mug eegarm khũnjŕ chaai paarpam khŕchgau khapese awia paarpa autarr khabam. Mag i chaainkha nũmun, sĕi Ęwandamau ich garmuata ich iiu aawai ich chaainkha au nũmu.

¹⁴ Mag, Ęwandam Iewaata wounag pawia muig eegar sĕichĕjim. Ichta Ęwandam Chaai ĕbpai khitũmuata ich iiu aawai ich Aai ipierraa nem khĕir pogkhe wau nurrarr marau oojim. Magta i gaaimua marau khaphũ nuisijim, jĕga Ęwandam chi Ayaujĕ maach jĕsene sierrá. ¹⁵ I jaauwiata mag Juan ōor pŕr choomie khararrau ōrag, “Mũ ěudee urumta mũ khĕaijĕ iek theeg ũrpa simgui” aajeejim, ichta i thaabaju nawe sierr aawai.

¹⁶ Ichta Ęwandam Iewaa maach dũi wajapha khitaawai maachdĕu nem ig nũmjĕ ōo khaugbata ich mag dedee aajem. ¹⁷ Ęwandamau Moiseeg ley phĕipiewai sĕi jĕga wĕnurraju aai nũ a khap amkhĕirpai phĕipijim. Pari jũrr Ęwandamau ich Iewaa Jesucristo pĕaiwai, ichta ich Chaai chaar aawai, warre ich gaaimuata i jĕga chitũ a khaphũnaa ĩchab maach ichdĕu khŕsi simjĕ khap amkhĕirta pũijim. ¹⁸ Ābmuaajĕ Ęwandam chi Aai chan bũurjĕ ooba aajem. Pari ich chi Chaai ĕbpai khitũmjĕ ich Aai dũi ĕbam

Ęwandamkhanaa i dũi ĕba sĕijeewai i oo nũm gaaimuata chi Aaijĕ warag maadĕu khaphũ paaukhamam, í jĕga sierrá.

Juan chi pŕr choomie chan ŕrau nũ narr khabajim

(Mt 3:11-12; Mr 1:7-8; Lc 3:15-17)

¹⁹ Mag Ęwandamau pũiju jaaujerr bĕeju anũm ich ěudee urum Juanau jaau nurrarr ed gaai Jerusalĕn phŕbŕr eemua judionaan chi pŕrkha narr khũnau phadnaan pũijierram, Levinaan a thũurjerr khũn dũi, makhũnau chi Juan aar wĕtwia irig, “ĕPũ khaũma? ĕPũta nawe Ęwandamau pũiju a jaaujerrá?” a khap jĕeumkhĕir. ²⁰ Chadcha mag wĕtwia ichig jĕeubaimaawai Juanau amag, —Mũ chan nawe Ęwandamau pũiju a jaaujerr khabamgui ajim.

²¹ Magbaawai deeu amachdĕupai, —Magan ĕpũ khaũma? ĕPũ Elías khabá? abaawai, jũrr ichdĕu, —Mũ chan Elías khabamgui ajim amag.

Magbaa deeu amachdĕupai, —ĕWa pũ warrgarwe ich Ęwandamaucha ich i jaaumkhĕir jũr auju a jaaujerráwa? a jĕebaawai, jũrr amag, —Ũũ, mũ majĕ khabamgui ajim.

²² Pari magumjĕ puaba, —ĕPũ khaũma? ajierram. Pua marag pũch jaubam, ĕmarau khan a jaaubaimaagauma maach pũitarr khũnag? ajierram irig.

²³ Magbaawai Juanau amag magjim: —Mũn warrgar Ęwandam i jaaumie Isaías khararrau jaautarrjŕ, ajappai ōor barba aajem aar chiraajemũugui ajim. Mũn sĕi, “Maach Pŕr bĕeimũ sĕewai i bĕeju nawe pĕach thĕar khĕir khaugbat thĕraucha khŕsi i iek ũkhaag” a jaaujemũugui ajim.

²⁴ Pari mag khap aag irig jĕwaan bĕetarra khũnjĕ Moiseeu phĕ pũarr iek wajapcha ũrkhaajerr khũnau pũitarr khũn ajim, fariseonaan. Maguata

amachta chi thiernnaan awia irig mag n̄rrapimaphapaim iekhau irig, ²⁵—P̄u iek mag warrgarwe ich Ēwandamau p̄iiju a jaaujerrjā khaba, Eliajā khaba, Ēwandam i jaaujerrjā khabam an̄mta, magan j̄āgwī pua ōor p̄or choo simma? ajierram irig.

²⁶ Magbaawai Juanau, —Muan s̄i dō-damaupaita ōor p̄or choo chitumgui ajim. Pari p̄āch ee woun āb sim, ichta ich Ēwandamaucha p̄iiju a jaaujerrau. Ma agtha p̄ārau khaugba naabab, mamu i barchewai kh̄iir khaug naamkh̄iirta ag nawe mua ōor p̄or choo chitumgui ajim. ²⁷ Maata m̄ ēudee urum. M̄ chan s̄i i chogkha chitaag-paijā serbiiba chirumgui ajim, Jesús igwia.

²⁸ Mag i khap aag irig j̄euchētarr thum i iekhamarrpa dōjā Jordán an̄m igaau phōbōrdam Betania an̄m ee ajim, ich Juan khararrau ōor p̄or choo sierr aig.

Jesús corderojō Ēwandamau p̄iitarr

²⁹ Mag ichig j̄euchētarr kh̄un d̄i iyū sierr noram Juanau oowai, mag irua amag jaau sierr Jesuuta i aig ur n̄rrajim. Mag ich aig urum oo athaawai ich aig narr kh̄unag, —P̄ādē oobat ajim: Ēwandamau p̄iitarr ar ur khit̄m. Jāguata corderodamjō ūd̄raa ich th̄oōpibarmua ōor thumaam kh̄un pekau chugpaa aujugui ajim. ³⁰ Jāg igwiata norr mua p̄ārag, “M̄ ēudee āb urumta m̄ kh̄āijā iek theeg ūrpainaa ichta m̄ kh̄āyaujā warrgarwe ich mag sierrumgui” ajim Juan chi ōor p̄or choomieu. ³¹ Mag jaaumama, M̄chd̄eujā khaugba chirajimgui ajim, iita ich Ēwandamaucha p̄iitarr. Pari īsin chad mua khaph̄u chirumgui ajim, ich khabahab maachd̄eū n̄ narr. Mam̄ m̄g maach israelnaanag i khap amkh̄iirta muan jāg ōor p̄or choo chitumgui ajim.

³² Maimua mag jajawagmamua, īchab ewag pawī ichd̄eū ootarr igwiajā Juan chi ōor p̄or choomieu, —Muan m̄ch daúacha Ēwandam Akhaarta duburjō khit̄mta ūgtharmua b̄ewia Jesús gaai jupbaich̄mjā oojingui ajim. ³³ Ag nawe chan mua khaugba chirajimgui ajim, iita warrgarwe Ēwandamau p̄iiju a jaaujerrkha sim. Mam̄ m̄g ōor p̄or choomkh̄iir m̄ch p̄iitarrauta m̄chigcha, “Ar p̄uch dakh̄iraa chi Akhaar ūgtharmua b̄ewia woun āb sim gaai jupbaicheewai pua khaph̄u aju, mag wounauta ich Ēwandam Akhaarcha ōrag deemaju” a jaautarr aawai, ³⁴ īsin chadau mua i khaph̄u chirumgui ajim, mag m̄chig jaautarrjō b̄ewi i gaaita jupbaich̄m m̄ch daúacha ootarr aawai. Maguata īchab mua khaph̄u chirumgui ajim Juanau Jesús igwia, i chadchata Ēwandam Iewaau.

Jesuu ich d̄i ogd̄aba w̄n̄rramkh̄iir nacha j̄r autarr kh̄un

³⁵ Maimua ag noram agtha mag phōbōrdam Betania an̄m aig m̄ chirajim, m̄ch khapeen d̄i, maach maestro Juan khararrpa āba. ³⁶ Mag maig maar n̄mta, Jesús dich n̄rrum oobaawai maar maestroou, —P̄ādē oobat: Jāata Ēwandamau p̄iitarruawai ajim, corderodamjō ūd̄raa ich th̄oōpibarmua ōor peerd̄a aumkh̄iir p̄iitarr.

³⁷ Maach j̄g daar maach maestro Juanau mag iekhabarm ūrbaawai Jesús ēudee maar w̄tjim. ³⁸ Mag dichmamua ewag oowai, maar ich ēudee w̄t̄m khaug athaawai marag, —¿P̄aar khanta j̄r w̄n̄rr̄ma? ajim.

Magbaawai marau j̄rr irig, —Maestro, ¿p̄u jam chirajjē? ajim.

³⁹ Magbaawai Jesuu marag, —Magan m̄ d̄i w̄t̄tarrau ajim, m̄ chirajem aar khaugaan.

Magbaa chadcha i dūi wētwi i sierr aar maar barimajim. Mamu ya maag-wai kheeuragam las cuatrojō sierr aawai warag ich maig khēujim.

⁴⁰ Mag Juanau Jesús jaau sim ūr-wia āb agjō mu dūi ēudee matarr Andrés ajim, Simón Pedro dūi khod ābam.

⁴¹ Mag Andrés anumua ich naam Simón juraaan mawia oobaimaawai irig, —Ya isin chadau maran warrgarwe Ēwandamau Mesías pūiju a jaaujerr dūita oobarmgui ajim anum. (Mag Mesías aawai griego meúa Cristo aawaiu.)

⁴² Maimua chadcha chi Simón ich dūi aibēejim, maar Jesús dūi narr aig. Mag ich aig waipierrwai Jesuu chi Simonag, —Pu Simón khabahab ajim, Jonás iewaa. Pari ismua atag pu Cefas a thürjugui ajim. (Mag Cefas aawai griegonaan meúa Pedro aawaiu. Mag Pedro a sim aig mokpör aawaiu.)

Ich dūi wēnurrankhiir Jesuu Felipe dūi Natanael phē artarr

⁴³ Ag noram Jesús jūr Galilea durr maju aadējim. Mag num ee Felipe dūi oojim. Mag oobaawai irig, —Felipe, mu dūi marrau ajim.

⁴⁴ Mag woundam Felipe anum phöbördam Betsaida anum eem ajim, Andrés dūi Pedropa āba naajerr phöbör eem. ⁴⁵ Maimua jūr Felipeu deum woun Natanael anum juraaan mawia, irig maguimajim aajem:

—Natanael, maran ya Jesús dūita wēnurrangui ajim anum, ar Nazaret phöbör ee woun āb José aajem ag iewaa dūi. Ich jāg igwiata Moisés khararrau ēsap phā puarr gaaijā jāg jaunaa, Ēwandam i jaaumienaujā jāg jauba aajeejiba aimajim aajem Felipeu.

⁴⁶ Magbaawai chi Natanaelau Felipeeg, —Ükhabamgui ajim anum. ¿Khaíu purug jaauwai mag Nazaret phöbör eemuata oor chi thethemkha öberju a jaauji? ajim anum.

Mamu magbaawai chi Felipeu, —Magan oobahur ajim anum, khap aag.

⁴⁷ Magbaawai chadcha i dūi bēejim. Mag bēewia ya ich aig pabaicheewai Jesuu irig —Achá khitaichēm israel chaardam. Mug woundaman chadchata ö akhaar wajaphata chirabpama ajim ichigcha.

⁴⁸ Jesuu ichig mag iekhabarm ūr-baawai Natanaelau irig, —¿Jāga pua mag mu ö akhaar ajapha chirum khaphu chirú? ajim.

Magbaa Jesuu irig, —Felipeu pu mawag ēurrju nawe, ar puch dikhu gaau igo bü eegar siēwai, mua pu ooba-jieb ajim.

⁴⁹ Magbaa Natanaelau, —Maestro, puen chadchata Ēwandam Iewaa. Puch khabahab ajim, israelnaan Rey marau nu narr.

⁵⁰ Magbaa Jesuu irig, —¿Igo bü eegar mūchdēu puch ootarr a jaubaawaita pua mūrug mag chirú? İsta pua ag khāyaujā nem wajapcharam oogpabab hab ajim.

⁵¹ Maimua ich Jesuupai ichab maach thum ich dūi khapeerkha aumarr khūnag, —Mua pārag jaaukhimgui ajim: Cha iekha chirum iekhau chadcha mūch chi Emkhooi Iewaa aigta Ēwandam chognaan ügharmua eegjā bëenaa deeu ügthaa waaidutkhakhakham oojugui ajim.

Öor jua pur num ee Jesuu dö vinoog paatarr

2 Magtarr khur khāai thārijup num ee, Galilea durr phöbördam Caná anum ee öor jua pur naajim. Maig Jesús ādjā dūi siējim. ² Mag jua pur num ee, ich Jesujā thürpūiwia aig sierr aawai i ādau irigta, ³—Vino thumaa öbaadēmwai ajim.

⁴ Magbaa chi chaairau irig, —¿Pua khandhee mūrug mag si? Mūch nem wau chitum gaaimua agtha örag mūch

khaugpiju ora khaba siebahab ajim ich ädag.

⁵Pari ich iewaau ichig magbaawai chi phiejäb wau narr khunagta warag ich ün Mariaau, —Irua päachig nem mag aawai i ipieraa abat ajim.

⁶Judionaan amach i aawai Ëwandam na amach wajapha num aag jua düi büpa upüpüi aajeejim. Magua, magaag athee döjä iigjerr aawai mag phiesta ee thür mokdau dën dürrcha khithëem seis wai naajim. Makhun thür ee de cincuenta a setenta litros dürr aajeejim, dö.

⁷Maimua Jesuu mag chi phiejäb wau narr khunag makhun thür döou ipi-irkhapi jaajim. Mag chadcha ich ipierr ipiirkhabapäaiwai amag, ⁸—Jäimua ag eem jöi arrwia chi phiesta ee num khun pörkha simug dö oopibamit ajim.

Magbaa chadcha ichdëu jaautarrjö i ipierr dö oopijerram. ⁹Pari mag chi phiesta ee num khun pöröu mag dö atarrta vinoog paa simjä khaugbata dö siejim. Äba chi phiejäb wau narr khunau-paita khaphu naajim, amach dakhüir arr aawai. Mag dö oowi chi pörkha sierrau chi jua pür chirarr woundam thür auwi ¹⁰irig magjim:

—Thumaam khunau vino chi wajapcharamta nacha örag jiiigjerram; maimua mag dö nuu awiata jürr parhoobam vino jiiigjerramgui ajim. Pari pua magba ewaata chi wajapcharam jigaagpamgui ajim irig, mag dö atarrta vinoog paa simjä khaugba.

¹¹Mag Galilea durr phöbördam Caná anum ee dö vinoog paatarrrta warrpem örau nem ooba aajem Jesuu wautarr ajim, mag wau sim gaaimua ich jua theeg oopieg. Mag, maach i düi wënr-raajerr khunaujä warag wajapcha i khaphu nüisijim, chadcha Ëwandamau warrgarwe püiju a jaaujerr düita maach wënrüm. Magta marau warag i iek ükha nüisijim.

¹²Maimua magtarr khur ich ag Galilea durr eepai deum phöbördam Capernaum anumug maar phë arrjim, ich äd düi ich eegpeenpa. Mag phöbördam ee khäaidam khapanaa maar naaimajim.

Aai i jëeujem degmua Jesuu öor jurkhuutarr

(Mt 21:12-13; Mr 11:15-18; Lc 19:45-46)

¹³Judionaan phiesta Pascua aajem burru gayaa arr aawai Jesús Jerusale-nag majim. ¹⁴Maimua irua ooimaawai, Aai i jëeujem degta sii phakjä pärnaa, ovejajä pärnaa, duburjä pärnaa maimua sii örag phatkhon cambie num khun-pata ohood thunum ooimajim. ¹⁵Ichdëu mag oobaimaawai maar dakhüraa aig jügad werba sïsid arr jäaupurna agua bobojog thum amach phak düi ovejapa dawag jurkhuupüijim. Magnaa chi phatkhon cambie narr khun mesjä jëkhut siekhuupüüi khabaadeewai am phatkhonjä sii parhooba khuyiupüimajim. ¹⁶Magnaa chi dubur pür narr khunag, —Jöpkhaa päach nemchaain müig-mua phë athaadët; mü Aai di chan sii pärau merrkaüg paapaaig khabamgui ajim amag.

¹⁷Irua mag iekhabaawai maar khüir ee dünuisijim, Ëwandam iek phä sim gaai, “Ëwandam, pürug jëeujem di köitan mun nem aneeme chitaawai ag gaaimua mun öor jua äwatab khaba äwatju” a phä sim.

¹⁸Mag amach dakhüir dawag öor jurkhuubapüim oobaawai judionaan chi pönaanau irig, —Puchdëu Ëwandam di köit jäg chirupí, pü iek mag puuta Ëwandamau warrgarwe püiju a jaaujerr anaawai magan maar dakhüir ag na marau nem ooba aajem ich Ëwandam dënjö waubá ajierram irig.

¹⁹Magbaawai ich Jesuu warag amag, —Pärau magta oom khösi num khai, magan mug di chuyëubapüit; magbaa khäai

thārjup n̄m ee mua deeu ēu d̄n̄n̄u-
jugui ajim.

²⁰ Magbaawai chi judionaanau irig, —
M̄g Aai i j̄eujem di ēu awaag cuarenta
y seis años phidkhatarrta, ¿puata mag
khāai thārjupaim ee deeu ēu d̄n̄n̄u-
jūu? ajieram.

²¹ Pari Jesuu mag amag di a simjā chi
di chaar igwia khaba, ich mor igwiata
mag s̄ejim. ²² I mag iekhatarr aawaita,
amau i thōowia deeu iuu phiidutarr
khurjā maach chi i d̄ui ogd̄ba w̄n̄r-
rarr kh̄uunaun i iekhatarr kh̄iir eyaa naa-
jim. Mag warag warrgarwe Ēwandam
iek phā s̄isidum gaai Jesús igwia phā
s̄isidumjā wajapcha khaph̄naa ich Je-
suu ich iuucha maachig nem jaaujerrjā
warag marau khaph̄ n̄isijim.

Jesuu thumaam kh̄n̄n̄ khaph̄ s̄ierr̄m

²³ Mag Jerusalenag mawia am phiesta
Pascua ee simua ich iuu aawai ag na
ōrau nem ooba aajempa wautarr oowia
ōor khapanaam kh̄n̄n̄au i iek ūkhajier-
ram. ²⁴ Pari mag ōrau ich iek ūkha n̄m
an̄mjā ichd̄eu wajapha khaph̄ s̄ejim,
ōrau chadcha thāraucha ich iek ūkhaba
n̄m. ²⁵ Pari mag khaug aumamjā ōrau
ichig jaubamta s̄i ichd̄eupaita ōor thu-
maam kh̄n̄n̄ thāar khaug aumaajeejim.

Jesús Nicodemo d̄ui iȳū arr

3 Woun āb s̄ejim, Moiseeu Ēwandam
iek phā puatarr wajapcha ūrkhaa-
jem kh̄n̄n̄ eem, Nicodemo a th̄ir s̄ierr̄.
Maan judionaan eem chi thethem ajim
īchab. ² Mag wounau edaar Jesús aig
b̄eewia irig, —Maestro, marau khaph̄
n̄m̄gui ajim, chadcha Ēwandamauta
p̄ p̄ijim, ich iek marag jaaumkh̄iir.
Í p̄ d̄ui s̄iewai merag chukhu simgui
ajim, jāg ag na ōrau nem ooba aajempa
p̄chd̄eu wau sim gaaimua. Magba
aawai ni ābmuajā jāg pua nem wau
simjō wauba n̄m̄gui ajim. Magua mu

p̄ aigta b̄eejimgui ajim, Ēwandam chi
Pörkha sim aar jāga m̄ i d̄ui chirsiju
m̄chig khap jaaumkh̄iir.

³ Magbaawai Jesuu irig, —Pudē ūr-
barí, mua p̄r̄ug jaaukhimgui ajim: Chi
deeu eupemjō thaababa sim chan p̄d
Ēwandam ichta chi Pörkha sim aar öb̄er-
bamgui ajim, i chaai khaba s̄iewai.

⁴ Magbaawai Nicodemoou irig j̄eue-
mamua, —¿Pari jāga ya m̄g maach
chi j̄oi chirum deeu thaababarju? ajim.
¿Wa deeu dich ād bi ee dubju aai siwa
ajim, ūwaai thaababaag?

⁵ Magbaawai j̄urr Jesuu deeu
ūwaai, —Ūū, mua chan s̄i thaabaa
chaar thaaba n̄m̄n̄ s̄i jauba chirumgui
ajim. Mua mag eupemjō thaabajū
a chirum̄n̄, Juanau p̄r̄ choo simua
jaaujerrjō Ēwandam Akharag dich
kh̄iirjug chi iurig paap̄ipi n̄m̄ta
jaau chirumgui ajim. Magbam chan
p̄d Ēwandam sim aar öb̄erbam, agtha
i d̄en khaba s̄iewai. ⁶ Maach ādau
maach thaaba n̄m̄n̄ s̄i m̄ig eegarpai
w̄n̄urraagau. Pari Ēwandam Akhaar au
n̄muata deeu thaababarmjō n̄m̄n̄
chadau j̄urr ūgthar pawiajā ich mag
w̄n̄urraagau ajim. ⁷ Pari mua mag
p̄ach thumaam kh̄n̄nta deeu thaabajū
aai n̄m̄ a chirum ūrwia oob atcha
j̄ugderraa amgui ajim. ⁸ Ēwandam
Akhaar au n̄m̄n̄ ph̄ w̄ th̄n̄umjōta
simgui ajim. Ph̄un parhooba ich w̄m̄
aig nem theeg juu urum ūurjem, pari
p̄d khaugba aajem, jammuaata urú wa
jamagta ma. Ich agjōta simgui ajim,
Ēwandam Akhaarjā ōor ee s̄iēcheewai.
Chi Akhaar b̄urjā ooba n̄m̄, pari mag
simuata ich iuu aawai eeu thaababarmjō
maach kh̄iirjug chi iurig paap̄aijemgui
ajim irig.

⁹ Magbaawai deeu ich Nicodemooupai
Jesug, —Pua mag sim aig, ¿jāga
aawaiuma? ajim irig.

¹⁰ Magbaawai Jesuu irig magjim:

—¿Püta israelnaan ee maestro aawai òrau iigjemta müg mua Ëwandam Akharauta khäärjug ajaug paapäajem jaau chirumjä khaugbata chirab? ¹¹ Pudë ürbarí, pürug jaaukhingui ajim: Maraun chadcha maachdëu khaphum nemta jaanaa maach daúacha ootarrta jaaujem, mamü párau ükhamapha nümngui ajim. ¹² Magnaa irig, Müig eegarm nemdampai mua jaau chirumjä párau ükhamapha num, çjága ükhaagauma ajim, ya Ëwandam khäärjugcha mua páachig jaubaadeewai?

¹³ Agtha iwiir äbjä ügthar Ëwandam sim aar maba sim, i khäärjug khap aag; äba i aarmua bëetarr wounaupaita Ëwandam khäärjugan khaphu simgui ajim, òrag jawaag; wajapcharan müch chi Emkhooi Iewaama. Müch khabahab ajim, Ëwandam aarmua bëetarr aawai deeu i aar maju. ¹⁴ Pari magaag atheyan, israelnaan òor maba aajem ee jäg Moiseu phë wai nürraawai Ëwandamau irig bronze dën nemkhörkha waunaa pa gaai ügthaa jiiirjoppi jaautarrjö, ich agjöta ichab müch chi Emkhooi Iewaajä pa gaai jiiirjopju aai chirumngui ajim, magbarmua òor peerduju ayaa amkhäär. ¹⁵ Wajapcharan mag nemkhörkha wau sim pa gaai jiiir wëjorragta oobaawai monaaujerrjö, chi mürugta ich peerdu aupi sim khüun peerdüwia Ëwandam aarcha öbërwia ich mag iiu sierrajugui ajim.

Ëwandamau maach khösi arr

¹⁶ Pari magaagta Ëwandamau oowai müg durr gaaim khüun thum ya chi okhoomta num khaphu arr aawai, ich garmuata am peerdu aum khöchgau mü ich Iewaa äbpai khitumta am köit thömkhäär püijimngui ajim, magbarm gaaimua chi mürugta amach peerdu aupi num khüun chan okhooba, müig eegarwejä ich dënkhanaa ich aar öbërwia ich mag ich düi wënraramkhäär. ¹⁷ Ëwandamau mü päitarr chan, sii òor khaibag

waupi jaaumkhäär khaba, sii am peerdu aumkhäärta mü püijimngui ajim irig.

¹⁸ Müch chi Ëwandam Iewaa iekta ükhanaa mü ig sim woun chan Ëwandamau isegwia khimie durr barpüibam. Pari ar mü igba sim chan ya sii barpüijupaita simgui ajim, ichdëu Ëwandam Iewaa muchta äbpai chitumta igba arr gaaimua ichdëupaita wir aig ich isegpi jaau simjö siewai. ¹⁹ Mag amachdëupai wir aig amach isegpimjö numun, nem khaigbamta waum khöchgau Ëwandam Iewaa igba num gaaimuau. Amach mag num gaaimuata mag òor peerdu awaag ötdau paa dnumjö chirum bëewaijã mü igba numngui ajim, ich mag khichag eeta meraa nem wau numjö naam khöchgau. ²⁰ Maguata ar thum Ëwandam dau na nem khaigba wau num khüunan jürr mag ötdau paa dnumjö chirumta oomapha aajemngui ajim. Mag mü oomapha naawaita mü igjä igba num, mag amach meraa nem wau num khaugam ugua awia. ²¹ Pari magba ar jürr nem wajapham appai waum khösi aajem khüunau chan mü isegba, warag mag ötdau paa dnumjö chirumta iigjeramngui ajim, Ëwandamau khösi simjöta nem agcha wauju khaphunaa amachdëu mag wajapha nem wau num bigaam khüunagjä khap amkhäär.

Magta Jesuu Nicodemoog, jäga Ëwandamta chi Pörkha sim aar ijã chiraimaju aai chiré a jaaujim.

Juan chi òor pör choomieu deeu Jesús igwia iekhatarr

²² Mag phiesta Pascua dichtarr khur Jesuu maar phë arrjim Jerusalemua chawag, ich ag Judea durr eepai. Maig numua òor pör choojeejim. ²³⁻²⁴ Ich mag jaar ichab Juanaujã agtha òor pör choo nürrajim aajem, maagwaiwe chan agtha i cárcel deg püiba narr aawai. Mag i òor pör choo sierr aig Enón a thür sim, Salim

dakha. Maigta dödäm naphu khërarr aawai òor pör choojeejim aajem.

²⁵ Pari òrau jaauwai mag num ee ìchab àaur Juan düi wënurraajerr khüün gar-mua jürr judío äb aig sierr düi chikham ipeer ahaukhamua, “Magan çkhaü pör choobarmta wajapcha sî, Jesuu pör choobarm wa maar maestroou choobarmwa?” anaajim anum. ²⁶ Mag ijëjëb num awia warag ich Juan aarcha wëtwia ichigcha, —Maestro, ar chum Jordán igaaü edau öbeerjem igar, puchdëücha marag jaauwai Èwandamau pütarr a sierr wounaujã ìchab òor pör choo nurrum aajemgui ajim anum. Maagwai òor pöm ürcha i aarta phëphëukham aimajieram aajem irig.

²⁷ Magbaawai Juanau amag, —Oob iekkhör waumiet ajim anum. Èwandamauta ichdëu khap òrag jauba aajëeb, ichdëu khösi simjöta nem waumkhiir. Mag siëwai ichdëuta juau irig jägpi siëbahab ajim anum. ²⁸ Pääch jüguücha khabá párau ür naajimgui ajim anum, ar mua “Mu chan warrgarwe ich Èwandamau püiju a jaaujerr khaba, sîi i bëëju na i jaau chitumu” a chiraawai. Magua mag i aarta ürcha òor phëphëu awiajä mu onee chirumgui ajim anum. ²⁹ Párau ooba aajë ajim anum, jua pur num khüünjä: chi hüi düi nawe iek deewi simta chi jayau; pari chi mag eeu pa num khüün paairinkha sim düi am bigaaü simjä ìchab onee aajem. Maarjä ich agjöta naabahab Jesús düi. I jäg sim aig woun äb eeu hüi au simjöta siëbahab. Magua amau jäg i aarta phëphëukham aig, müjä düi ìchab onee chirumgui ajim anum, sîi òrag i jaau chitumua. ³⁰ Iita mu khäaijä warag thürphöo pamaawai mu jürr i khäai eeg papagmam; pari mag num aig üu sim a iekhamajim aajem, ich chi òor pör choomieu Jesús igwi.

Ûgtharmuacha bëetarra chi jua thierru

³¹ Maimua mag iekhamamua ich Juan chi pör choomieupai Jesús igwia, ’Iita ùgtharmuacha bëetar aawai ichta chadcha maach thumaam khüün khäyaujä ürüücha siëbahab ajim anum. Pari mu magba sîi päachjö müig eegarm-pai aawai müg eegarm khüün dën-jöpaita jaau chirumgui ajim aajem. ³² Mamü irua magba, mu khäaijä ùgtharmta ichdëücha oowia ichdëücha ürtarrta jaau siëbahab ajim anum Jesús igwia. Mamü magumjä khapancha khaba num i iek ükha durrum khüün. ³³ Pari ar üu i iek ükha durrum khüünaun mag ükha numua, “Èwandamaun chadchata iekha siërrum” anum khabahab ajim anum, Jesús igwia i Iewaa a iekhaawai. ³⁴ Í chadcha ich Èwandamauchata pütarr aawai ich Èwandam khüirjugta jaau simgui ajim anum, magamkhiirta irig ich Akhaarjä phës dee siëwai. ³⁵ Chi Ayaujä ich Chaai jäsene wai siëwai nem thunumjä thum äba irigta jaubajieb. ³⁶ Magtarr aawai chadcha chi Èwandam Iewaagta ich peerdu aupi sim khüün müg eegarwejä ya ich dënkha sîsimgui ajim anum, i aar öberwia i düi ich mag nurraag. Pari Èwandam Iewaa iekta ükhaba abarm chan i aarjä öberba, warag i gaaita Èwandamau ich khüir machag meeupüjugui ajim aajem, ich Juanau ich düi wënurraajerr khüünag.

Magta Juan chi òor pör choomieu Jesús thö iekhamajim aajem.

Jesús Samariapie hüi düi iyüü arr

4 Mag Juan chi òor pör choomie dakha maach Pör Jesujã sierr aawai fariseonaanau khaug athajieram, Juan aar maju khäai ürcha Jesús ëudeeta òor pos aadëphum. Mag num düi ìchab khaug athajieram, Juan aram khäyaujä ürcha Jesuugta òrau amach pör choopi

nəm. ²Mamə wəjapcharan ich Jesu-ujā chooba, maach i dūi wənərraajerr khənnauta ōran pōr choojejim. ³Mag, fariseonaanau Jesús aarta ūrcha ōor poposkham khaphə aphōbaadēm ich Jesuujā khaug athaawai Judea durrmua jūrr ichta warag Galileaag petajim. Magbaawai maar i dūi wētjim.

⁴Mag wētumua ichiita Samaria durr dichab khaba dichju ajim. ⁵Mag wētmaa awia ich Samaria durrpai phōbōrdam Sicar a thūr sierr aig maar barjim, jōoi Jacob khararrau jēb pēr auwia ich mee- baadeewai ich iewaa José aajerrag werpuatarr dakha. ⁶Mag jēb ich chaairag werpuatarr gaai posjā sīejim, ich jōoi Jacob khararrau khōrpitarr pos. Mag wənərrəmua ich Jesús ya khajeeu sierr aawai mag pos aar mawia ag i dakha jupimajim. Maagwai ya edausīe paimū sīejim. ⁷⁻⁸Mag nəm ee maar phōbōr ee wētjim, maach athee khōju pēr awaan. Mag maar ērēubaadeewai Jesús ich appai oo chirəm eeta, i iek Samariapie ūi āb mag pos eem dō jōyaan bēejim aajem. Mag ich aig pierrwaita irua, —Mərug buchkhun dōdam doog jōi deebá a chirajim aajem irig.

⁹Mamə judionaan Samariapien dūi dau parii iyūu aba aajerr aawai, mag ichig dō jēeubaawai chí ūirau irig magjim aajem:

—Pār judionaan chan maar Samariapien dūi iekhajā mapha aajem khūnta, ¿khanthee pua mərug dō jēeu siwi? ajim anəm.

¹⁰Magbaawai jūrr Jesuu irig, —Ēwandamau pūch athee nem deeg wai sim khaphənaa khaifuta pūchig dō jēeu simjā khaphə akhiin, pūch garmuata pua mərug dō jēeukhamgui ajim anəm. Magbaawai mua pərug ōor iupiejem dōota deekhamgui ajim anəm.

¹¹Ichig magbaawai jūrr chí ūi garmua, —Señor, pari pua chí jōi aujujā

chukhu sim, mərug pos jā naug sim eem pua pōd jōi aubamgui ajim anəm. ¿Jamaam dō mag maach iupiejem anəm mərug deeg agá? ¹²¿Jam pua mūiguim khāaijā dō wəjapcharam bawaag agá? ajim anaabá. Nachgarwe maar jōoi Jacob khararrauta mərug pos marag werpūajim. Ag eem ichdēujā dōwia, i chaainaujā dōwieram. Magtarra, ¿pua ag khāyaujā wəjapcharam dō ig chirú? ajim anəm. ¿Wa pūta i khāaijā ūrpai chirúwa ajim aajem, mərug khāai dō wəjapcharam bawaag?

¹³Magbaawaita Jesuu irig magjim aajem:

—Cha mē iekha chirəm iekhu, mərug pos eem dō dō nəm khūnan thum ichiita deeu ōbisi aphōbaadeewai ūwaa dō dōm khōsi ajugui ajim anəm. ¹⁴Pari mua dee chirəm dō khīirta dō nəm khūn chan būrjā ōbichag chukhu ich mag wənərraju. Mag amachdēu dōbarmpaita am mor ee ich mag khumdu ōbēr sīsimmjō sīejugui ajim aajem, ich mag Ēwandam dēnkha nūisieg.

¹⁵Magbaawai jūrr chí ūi garmua, —Señor, magan mag dō khīir mərug deebá ajim anəm, tag ōbichag khaugba aadeewai mərug pos eem dōjā jōyaan bēeba aag.

¹⁶Magbaawaita Jesuu, —Magan pūch jaai athamí a ajim anəm irig.

¹⁷Magbaa chí ūirau, —Mē chan jaai chukhu ūmguí ajim anəm.

Mag jaai chukhu ūm abaawai Jesuu irig, —Pūchigan pū jaai chukhu ūabma ajim anaabá. ¹⁸Pū jaai aum cinco auwia sim. Maimua cha pūchdēu wai simjā, magan jā chan pū jaai khabahabma. Pūn chadcha wəjapha khīirjunaata iekha ūmguí ajim aajem.

¹⁹Mag ich ōbeerbapūim ūrbaawaita irig, —Mua oowai pūjā dau būmmjōta simgui ajim anəm, mē mag ūrəm khap aag. ²⁰Maimua ichdēupai, Maar jōoin Samariapienaun mərug Gerasim durr

gaaita Ēwandamag jëeujeejimgui ajim aajem chi durrsiig jua ɰanaa. Pari p̄ar judionaan iek mag āba Jerusalenam Aai i jëeujem degpaita Ēwandamag jëeuju aai n̄m aajem. Pua oowai, ɰjamta chadcha irig jëeuju aai n̄wi? a jëeujim aajem irig.

²¹ Magbaawai Jesuu irig, —Pudē m̄ iek ūrbarí ajim an̄m: Ya m̄g atag paawai p̄arau kh̄irjubaju, m̄g durrsí gaaita Ēwandamag jëeuju wa Jerusalén mawiata Ēwandamag jëeuju. Magbarm aigmua parhooba p̄aach n̄m aigmua irig jëeuju aai aph̄obaadējugui ajim an̄m. ²² P̄ar Samariapienau chan Ēwandamag jëe n̄m an̄mjā wajap i khaugba n̄mta irig jëeujem. Pari maar judionaanaun chadau, maach meeun eem āb öb̄erbarm gaaimuata Ēwandamau öor peerd̄utkhaju khaph̄u naawai, irigta jëeujemgui ajim aajem. ²³ Pari is irig jëe char jëe n̄m kh̄un̄naun m̄g atag paawai warag Ēwandam Akharau kh̄osi simjō jëeujugui ajim an̄m, ya amau Ēwandam jāga sierrú a khaph̄u naawai. Ichig mag jëe n̄m kh̄unta ich Ēwandamaujā iigjemgui ajim aajem. ²⁴ Ēwandam chan maachjō m̄g mor chukhu sim, Akhaar aawai. Maguata ūkhaa char ūkha n̄muata ich Ēwandam Akharau kh̄osi simjōta irig jëeuju aai naabahab a chirajim aajem chi ɰairag.

²⁵ Magbaawai j̄rr chi ɰairau irig, —Üj̄j̄, mua khaph̄u ɰngui ajim an̄m, Cristo an̄m b̄eju, warrgarwe ich Ēwandamau p̄iju a jaaujerr. Mag ich pier-rum edta ichd̄eucha thumaa wajapha jaauchējugui ajim an̄m, jāga sierrú Ēwandam.

²⁶ Magbaawai, —M̄nta ag Cristo warrgarwe ich Ēwandamau p̄iju a jaaujerr khabahab; ich ag wounta is p̄ d̄i iȳu chirabahab ajim an̄m Jesuu, warre ich jaauwia.

²⁷ Am mag iȳu n̄m eeta maar bardutkhachējim. Maimua mag Samariapie ɰi d̄iita iȳu n̄m oobaicheewai chadcha maar dauderraa naajim. Pari magumjā ābmuajā irig, “¿P̄u khanta irig jëe s̄i, wa khan ata p̄ar iȳu naajijā?” abajim.

²⁸ Mag Jesuu ichig, “M̄nta Ēwandamau p̄iju a jaaujerr khabahab” abaawai, ich d̄oth̄ur werɰawia ph̄öbörög khaphigbaadējim. Mag mawia barwia örag, ²⁹—Mau m̄ daupier oobahuth̄u ajim an̄m, pos aar woun āb simua, mua ichigjā jaauba arrta, mua nem waaujem thumaa khaph̄u m̄r̄ug jaaubarm. Mua kh̄irjuawai, jāata warrgarwe Ēwandamau p̄iju a jaaujerrjōo simgui aimajim aajem.

³⁰ Mag chi ɰairau amach aar jaaubaimaawai chadcha ph̄öbör eem kh̄un̄naujā Jesús oon w̄t̄ju aph̄obaadējim aajem. ³¹ Pari mag chi ɰi ph̄öbör ee n̄rr̄mich, ya maar deeu i aig paaukhachēwi narr aawai marau irig, —Maestro, thachdam kh̄o athā aajeejim.

Pari mag ichig thach kh̄öpi jaaubaawai j̄rr, ³²—M̄ thach kh̄öju wai chirabahab, pari mag thach kh̄ir p̄arau khaugba n̄mgui ajim ichd̄e.

³³ Warag maachig magbaawai j̄rr, —¿Wa ābmua i athee thach kh̄ömkh̄ir deethurtarr aawaita mag siwa? aajeejim marau.

³⁴ Pari maar mag iekha n̄m ūrbaawai Jesuu marag, —Mua mag thach kh̄öju wai chir̄m a chir̄m̄n, Ēwandamauta m̄ p̄itarr aawai irua kh̄osi simjōta nem wau chir̄m̄ugui ajim, m̄chig phidag jaaup̄itarr thumaa öp̄yaa. ³⁵ P̄arau nemj̄ir phierraag agtha ed jayap waur n̄m aajeebma. Pari mua j̄rr p̄rag, p̄aach bigaaü öor p̄öm trigo phur w̄j̄ömjō th̄n̄mta oobat a chir̄m. J̄g trigo phur w̄j̄öm apu-

raa eejemjō, jākhūnagta Ēwandam iek jaaubat a chirumgui ajim, amag ūkhamkhīr. ³⁶ Ōor jāg thūnumug Ēwandam iek jaau numta nemjīr phierr numjō phidkha num khūnag chan Ēwandamau phagab khaba phagjugui ajim. Mag amau i athee ōor gan aumam khūnan ich mag i dūi wēnūrraagau. Ya mag nuisim aig chi nacha i iek jaautarrjā onee awia ēudee jaaumamua ūkhapi atham khūnjā chi nacha jaautarr dūi āba onee ajugui ajim. ³⁷ Ar ōrau, “Chi nemjīr jīr simuan sīi jīrmam, pari khar chan pōd ichdēupai eeuba aajem” aawain chadcharauwai ajim. ³⁸ Iin chadcha deum khūnauta nacha chi phidagan ēudu aujierram; pari magtarra jūr pāachta am phidag gaaimua wajapchaaju. Pāach chi būrrjā phithurg auba narra nemjīr phierramkhīrjōta mua pāar pūi chirum a jaaumajim marag, maachdēu ich iek jaau wēnūrrumua ōrag ūkhapi aumaju igwia.

³⁹ Mag chadcha ūi dō jōyaan khitawia, “Jesuu būrrjā ichig jaubamta mua nem waaujem thumaa khaug athajim” a jaubaimaawai, mag Samaria durr phōbōrdam sierr ee ōor khapankham khūnauta i iek ūkha num iekhau, “Magan chadcha ich Ēwandamaucha pūiju aajerrau” awia chi Jesús oon bēejierram. ⁴⁰ Maimua chadcha mag bēewi chi Jesús aig barchējierram, chi phōbōr eemua bēetarr khūn. Mag i aig paaukhachēwia irig, —Mūig maar aig khāibajē ajjerram.

Ichig magbaawai chadcha thūbawia khāai numī sīejim am phōbōr ee. ⁴¹ Mag khāai numiim ee ichdēucha jaau sim ūrwia, warag khapanaacharam khūnauta i iek ūkhajjerram. ⁴² Mag amachdēucha Jesuu jaau sim ūrwia ūkhatarr khūnau chi ūirag, —Ya īs chan sīi pua jaau sim ūrwiapai khaba, maach jūgūucha i iek ūrwiata marau ūkha numgui aajee-

jim. Ya chadcha marau khaphū num, jāguata chadcha durrierr ich iek ūkha num khūn thum peerdu auju khabahab aajeejim jūrram khūnau.

Chaa i pōdba khērarr warpmua Jesuu monaaupūitarr

^{43–44} Jesús mag Jerusalemua mawi, Samaria phōbōrdam ee khāai numī sīemawi, warag ich maa arrag petajim, Galileaag. Mamū mag phiesta dichtarr khur Jerusalén thūbaba arran, ag na ichdēu iekhatarrjō, chi Ēwandam iek jaaujem khūn chan ābjā amach durr ee āba naajem khūnaupaijā kha khōchkhaba aajeewai ajim. Magta ich thaabatarr durrmua warag Galileaag petajim, ich bāautarr durr. ⁴⁵ Mag maa awia Galilea durr barbaimaawai, mamaam khūnau ūu i wajapha amach ee barpijierram, i dūi āba Jerusalén phiesta Pascua anum ee naawai irua nem wautarrjā thum amach daūa oo narr aawai.

⁴⁶ Mag Galilea durr paimawia deeu Canaag majim, ag na ichdēu dō atarrta vinoog paatarr phōbōrōg. Maagwai īchab Capernaum phōbōr ee sīejim woun āb rey dūi phidkhaajem, chi thethem. Mag dēn chaa i mor mas sīejim aajem. ⁴⁷ Mag chi thethemua Jesús Judeamua bēewia jūr Galilea barbaichēm a ūrbaawai i aar mawia irig chaigpamamua, —Mū chaa i pōdba khērūmta oo pūajim; mū ap chitum mū di aar marrau aichējim, mū chaa i monaaupūain.

⁴⁸ Pari magbaawai Jesuu irig, —Pārau chan pāach daūacha ag na ōrau nem ooba aajem wau num oobam aigjā Ēwandam jua theeg mū gaai sim ūkhaba sīerrjēemgui ajim.

⁴⁹ Pari magbaawai chi thethem garmua warag irig, —Señor, mū ap chitum jōpai mū chaa i oomierrau, meeju nawe. Ya parba khērūmta mua oo pūabajieb ajim.

⁵⁰ Magbaa, —Oob atcha khäärjum, pu chaaidam nauwe monaabajup ajim Jesuu.

Ichig magbaawai ich chaai meejujā khäärjuba, Jesuu ich chaai monaaupūjuuta āba khäärjumamua ich diig petajim. ⁵¹ Mag ich diig mam ee i chognaan i khäärphee bēewia i dūi oobaicheewai irig, —Pu chaaidam monakha khērūm ajierram anaabá.

⁵² Magbaa ichdēu amag jēeujim aajem, khan ora chaai deeu khäärdam inaa aadēji. Mag amachig jēebaawai, —Norr kheeurag la una naawia warre khūumie meeuba khērsijingui ajierram aajem.

⁵³ Magbaawai chi ayau ich ödegpai, “Magan mag orata Jesuu mūrūg ‘Oob atcha khäärjum, pu chaai monaabajup’ a iekhajiebma” ajim aajem. Mag ich chaaidam monaabapūim oobaawai ichdēujā ūkhanaa i deg dūi āba naajerr khūunaujā thum chadcha Jesuuta Ēwandam Iewaa warrgarwe ichdēu pūiju aajerrau awia i iek ūkha nūisijim aajem. ⁵⁴ Mag chaai parba khērūm warppaimua monaaupūitarrta Judeamua bēewi Jesuu Galilea durr biek numiim ōor dakhäär ag na amau mag ooba aajem wautarr ajim, mag chaai monaautarr gaaimua ichta Ēwandamau pūitarr a ōrag khap amkhäär.

Jesuu kha chūku khitūm monaautarr

5 Magtarr khur Jerusalén phöbör ee judionaan phiesta wai narr aawai, Jesús deeu agug petajim. ² Mag Jerusalén phöbör ee dubaag “Ovejanaan Puertdi” a thūr sim dakha thürdö juau wautarr estanque anūm sim. Mag thürdö thūr ebreonaan meúa Betesda aajem. Mag thürdö igaaupörticos anūm cinco naajim. ³ Ma, sī juserg eegar arr aawai mor masim khūun khapan thūphāau thūnaajeejim: dau khīsū khithēem khūun, bū wēdu

wēdu khithēem khūun, maimua sī juadam wa mor ěntēr khāijā kha chūku khithēem khūunpa. [Maig nūmua dö waaurēwaata nū naajim, ⁴ kharii Ēwandam chog ūgtharmua bēewia mag dö waaurēu puabajēm ee chi nacha dubbaimamta monaaajerr aawai ag ee dubaag. Mag dö waaurēu puabajēm ee chi nacha dubbaimamūn parhoobam khamor machag wai sierr khāijā monaaub khaba monaaajeejim aajem.] ⁵ Mag mor masim khūun pōm thūphāau wējōm ee sīejim ĩchab woun āb treinta y ocho años, sī kha chūku aawai pōd ich appaijā phiidūba khitūm. ⁶ Mag werba khērūm Jesuu oobaimawia mag año khapan dau apha khērūmjā khaug athaawai irig, —¿Pu monaaum khōsi chirūwi? ajim.

⁷ Magbaawai chi mor masi khērarrau, —Señor, mūun monaaum khōchag chirūm; pari chi dö waaurēu sūbaawai ag ee mū jīrpūiju khūun chukhu aawaita pōd monaauba chirūmguī ajim. Maadēu ag ee dubaag ēkhaawai maach nawe ābmua ag ee paajemguī ajim.

⁸ Magbaawai Jesuu irig, —Magan phiidūwia durdūr abá; maimua pučh put juurwia athaad ajim.

⁹ Ichig magbarm būrre chadcha warjā ich mag monakha sierrjōta phiidū dūnūisiwia dūr nūnūu khabaadējim. Maimua ich put juur auwia ag dūi petajim. Pari mag i monaautarr ed jua ūuujem ed arr aawai, ¹⁰ Moiseeu phā puarr iek wajapha ūrkhaajerr khūunau irig, —Īs chan pua jāg put chūgag jīir wai nūrāju khaba simguī ajim anaabá.

¹¹ Pari ichig magbaawai chi woundamau amag, —Pari chi mū monaaupūitarrauta mūrūg “Pučh put juurwia athaad” atarr aawaita mua arrubahab ajim aajem.

¹² Magbaawai amachdēu, —¿Chijāguata puūg mag sīejī? ajierram aajem.

¹³Pari mag i monaapüiwiä ich Jesujä sîi õor khapanag ee dubbaaderr aawai pöd i khaugpüiba arr gaaimua, is mag thür thürnaa mag wounauta mürug mag jaajimjã abajim aajem. ¹⁴Maimua ag khur Jesuu ich ag woundamcha Aai i jëeujem deg oobaimaawaita irig, — Ya üu pñ jãg monaau chirsipí, oob tag pekau wau chitam. Eeu magbamun jürr puch gaai ag khãai atcha khãijã adukham ajim.

¹⁵Jesuu ichig magbaawai judionaan chi pörnaan aar mawia amag jaauwimajim aajem, Jesuuta chadcha ich monaautarr. ¹⁶Mag gaaimua judionaan chi pörnaanau chan warag Jesús khöchkhaba aajeejim, mag amach dakhür jua üu-ijem edam magwe õor monaaujerr aawai. Amagan mag numdampai phidkha num düi äba sîerr aawai jua üi num ed pöd magju khaba sîejim. ¹⁷Pari Jesuu mag chi judionaanau khürju numjã khaphu sîerr aawai amag, —Jua üu-ijem edam magwe mü Ayaujã õor dau aug khaaugjeewai muajã ich agjõta chirum khabahab ajim amag.

¹⁸Jesuu amach jüg daar mag iekhabaawai charã waragta i thöopüim khöchkha phöbaadëjierram. Pari wajapcharan amach dënjö jua üu-ijem edjã urkhaba sim gaaimuapajã khaba, am jüg daar Ëwandam igwia i Aai a iekhaawaita mag i thöom iigjeejim, mag sim aig magan iita Ëwandam düi äba chirabma awia.

Ëwandam Iewaa iek theeg

¹⁹Pari Jesuu warag, —Müch chi Chaairaujã müch Ayau nem waupim khösi sim khaugba akhiin, muajã müch khîrau chan waubajugui ajim. Magba irua nem waupim khösi sim müchdëu khaphu chiraawaita muajã chadcha waajemgui ajim Jesuu chi judionaanag. ²⁰Mag ich mü Ayaujã mü khösi aajeewai ichdëu nem waupim

khösim thum mürug khap apiejemgui ajim. Maagjeewai ismua atagta mua nem wau chirum gaaimua pãrau i jua oogpangui ajim. Ante müg woun monaautarr khãaijã ürücha mua nem waumaju. Mag oowiata pãar dauderraa ajugui ajim. ²¹Ich jãg chi Ayaujã õor mee num khüunjã phiriutkha auwia ich mag ich düi wai siejemjö, müch chi Chaairaujã müchdëu magam khösim khüun düin ich agjö ajugui ajim. ²²Ich Ëwandam chi Ayaujã ichdëu chan jauba, müch chi Chaairagta jaapiejem, õor ich aar auju wa auba isegju, ²³mag gaaimua ich jãg mü Aai thö iyü aajemjö müch chi Chaaijã agjö thumaam khüunag thö iekhamkhür. Mag siewai müch chi Chaairagjã eenaajajapha mü thö iekhaba num khüunau chan magan mü Aaijã thöba numgui ajim, ichdëu mü püitarra mü müg chitumjã igba naawai.

²⁴Mü cha iekha chirum iekhaui chi müg mua jaau chitum iekta ürwiä ükha simuan Ëwandam iekta ükha simgui ajim, chadcha ichdëuta mü püiwiä mag ich iek jaupitarr aawai. Mag ükhabarm wounan Ëwandamau ya ich dënkha auwia ich mag i düi sisim iekhaui. Magbarm woun gaai Ëwandamau ichdëu õor i agkha num edjã mas abajugui ajim, warr ich khaibag eepai chi thömjö sierrta ich mag iiu nürraag ya chi peerdum aawai. ²⁵Chadcha ista pãar mag chi thömjö num khüunaujã müch chi Ëwandam Iewaa iekcha ürju ed pabaichëmguui ajim. Mag mü iek ürwiä ükha num khüunan warre Ëwandam dënkhanaa müg atagjã ich mag iiu nüsijugui ajim. ²⁶Ich jãg chi Ayaujã ichdëuta õor iupiejemjö, ich dënjö amkhür müch chi Chaairagjã agjö ich jua theeg deejimgui ajim. ²⁷Mag num düi ichab mürugta õor ich aar auju wa auba isegju a jaumkhürjã iek theeg apijimgui ajim, müchta Emkhooi Iewaa aawai. ²⁸Mag

muata õrag amach khīircha jawaagjā iek theeg chirum a ūrwia oob jūgder-
raa amiet. Pari chadcha mūchdēuta mūg
atag õtarr khūnagjā amach bēptarr jēb-
degmua õbeerpi jaabaawai deeu iiu
phiidutkhajugui ajim. ²⁹ Chi nem wa-
japha waaujerr khūnan tag meeba ich
mag Ēwandam dūi wēnūrraagta phi-
idutkhaju; pari nem khaigbamta waau-
jerr khūnan Ēwandamau amach iseg-
wia khīmie durta barkhūiju abarm
ūraagpaita phiidutkhajugui a jaumajim
ich Jesuucha.

Jesuun chadcha iek theeg sim

³⁰ Mū Ayauta mū pūitarr aawai irigjā
jēeuba sīi mūch khīrau chan pōd mua
nem wauba chitumgui ajim. Maguata,
mūch Ayau jaabaawaita mua agpierr
nem waaujem; mag ichdēu jaau sē-
wai nem agchata waaujemgui ajim.
³¹ Mua mūch igwia mūchdēupaita mū
iek theeg chirum akhiin, mua magju
khaba chirumgui aju õrau, tag mū ip-
ierr jaau nūm khūn chukhu aawai.
³² Pari āb simgui ajim, ma mū Ayau.
Iruata mū kōit chadcha nem agcha
jaaujem. Mua khaphū chirumgui ajim,
mag irua nem jaau sim chadcharau.
³³ Pārau Juan aar õor pūijierramgui
ajim, iita Ēwandamau pūiju aajerrā a
khap jēeumkhīir. Magbaawai irua, í
chan ar khabam, āb i ēudee urumta
aruugui ajim, mū igwia. Ichdēu mag
pārag jaaupūitarr chadcha ajimgui ajim.
³⁴ Pari mū chan mag sīi õraupaita jaauju
aai nūmjā abam. Mua mag Juan igamjō
chirumūn, irua nem jaaujerr ūkhawia
pāach peerdutkhamkhīrau ajim. Mū wa-
japcha khaphūnaa jaauju aai sim chan
mūig eegarm khabamgui ajim. ³⁵ Jua-
nan chadcha lámpara dau wajaug phuu
dūnmjō sīejim, muata õor peerdu auju
aai chirum a jawaag. Mag irua jaau nū-
rarr ūurwai pāach jūgaagaa arr aawai
khūchpain pāar onee ajierramgui ajim.

³⁶ Pari Juanau sīi idamaupai jaau nū-
raajerr khāai mua wajapcharam wai
chirumgui ajim, aguata Ēwandamau
mūch pūijim a khap apieg. Ma, õrau ag
na nem mag ooba aajem waaujem ag
jua theegaugui ajim. Mag jua theegau
mū Ayau nem khīir pogkhe waupi jaau-
tarr aawai, õor dakhīir mag waauwai,
chadcha ichdēuta mū pūijim a jaau sim
khabahab ajim. ³⁷ Pārau oojā ooba ni
i iekjā ūrba naab mamū, ich mū Aai
mū pūitarraujā agjō mū igar sim a sim,
ichdēuta warrgarwejā mū igwia ich iek
gaai phāpitar aawai. ³⁸ Pari mag ichdēu
mū pūiwia mua jaau chitumjā pāachdēu
ūkhaba naawai pōd i iekjā pārau pāach
thāar ee auba nūmgui ajim. ³⁹ Pārau
sīi Ēwandam iek phā sīsidum gaai thūr-
naa ag gaai jaau sīsidum ūrkha nūmu-
ata pāach peerdūjupii awia thūurjerram.
Pari par mag ag gaai thūurwai mū ig-
wia jaau sīsidum oo nūmta, pārau pāach
thāar theeg nūm gaaimua ⁴⁰ būurjā mū
igba nūmgui ajim, ich mag iiu wēnūrram
khōsi nūm anūmta.

⁴¹ Mū chan mag pārag sīi mūchig
ee amkhīirta nem wauba chirumgui
ajim. ⁴² Mua khaphū chirum, pārau chan
thāraucha Ēwandam khōchkhaba nūmta
sīi par iipai i khōsi nūm aajerram.
⁴³ Mūn ich mū Aai iekhau pūiwiata
mūg chitum; pari magumjā mua mag
jaauwai pārau mū iek ūkhaba nūmgui
ajim. Mamū jūr āb sīi ich khīrau-
pai bēewiata pārag magchēkhiin, mag
iekhan chadau pārau ūkhajugui ajim.
⁴⁴ Jāga pārau mua nem jaau chirum
ūkhabarju ajim, jāg Ēwandam ichta āb-
pai khitumta pāachdēu nem wau nūm
gaaimua onee apiju khīirjubanaa āba
pāach khapeenagpaita pāach thōpim
khōsi thūnūm? ⁴⁵ Oob pāach jāg nūm
paar muata Ēwandamag pāach khaibag
waumkhīir irig nem igkha thūnūuju
amiet ajim amag. Chi Ēwandamag pāar
igkhajuun Moiseuta pāar igkhabajup,

sii irua phā puarr iek wajapha uarkha nūmuata pāach ügthar öbërpiju anūmta chadcha irua phā puarr thum ipierraaājā khaba naawai. ⁴⁶Chadcha pārau Moiseeu phā puatarr thumta ipierraa nūm akhiin, ichdëu Ēwandam iek phā puarr gaai mū igwia jaau puarr aawai, pārau mū iekjā ükha naakhamgui ajim. ⁴⁷Pari irua mū igwia mag phā puarrjā pārau ükhab nūm, ¿jāga is mächdëucha jaau chirumjā ükhabarju? ajim amag amach khüircha.

Jesuu öor cinco mil thach khöpitarr

(Mt 14:13-21; Mr 6:30-44; Lc 9:10-17)

6 Magtarr khur deeu Jesús petajim, ag khüirpheapai thurrdö pöm Galilea a thür sim ee. Ich ag thurrdöpai ičhab Tiberias a thüürjem. ²Mag i ag khüirphee petaawai öor pöm i ëudee ërëubaadëjim, amachdëu mag öor mor masim khüün pöoma monaaumamua i jua theeg oojerr aawai. ³Mag mawia maar na buchagdā gaai waaidüwia jupbaimaawai maarjā i bigaau jupimajim. ⁴Maagwai judionaan phiesta Pascua aajem ya burru ürüü sïejim. ⁵Jesuu oowai mag ich ëudee öor pöoma bëewia pos aichëm oobaawai Felipeegta, —Felipe, öor pöm müg wëjöm athee ¿jamta maadëu khöju bawaagauma? ajim.

⁶Pari ichdëu Felipeeg mag siërran, daau irua khan abarju khai awiata mag sïejim. Mamü ich Jesuu ichdëu khap nem waju khüirju sïejim. ⁷Magbaa Felipeeu irig, —Doscientos denarios wai nūm anaa sïi pan appai aukhiinjā, agdaujö dau ääbdöjā dürrkhabajugui ajim.

⁸Magbaawai maar khapeer äb Simón Pedro eeum Andrés a thüürjerrau, ⁹—Äb müig chaaidam simuata pandam cinco wai nurrumgui ajim, maimua äwarrdam dau numí. Pari öor pöm müg wëjöm, ¿khanii jägpaimua dürr abarju? ajim.

¹⁰Andreeu magbaawai Jesuu jürr maragta, —Magan amag thum ohoodö api jaubat ajim.

Mag jaubaawai chadcha thumaa phüak ee ohood aphöbaadëjim. Mag öor pöm wëjöm ee emkhooiin appai cinco miljö naajim. ¹¹Maimua Jesuu makhüün pandam ich jua ee phë auwia, Ēwandamag üu ajim anaa, jürr marag uapüimajim, jürr öor pöm mag ohood wëjömüg jigmamkhüir. Maimua jürr chi äwarrdam paarjā ich agjö Ēwandamag üu ajim anaa agjö jigpijim, amachdëu khöm aig khömkhüir. ¹²Maimua ya thumaam khüün biwaauwia tag khömapha aphöbaadeewai, sïi barpüiju khāai, Jesuu marag phëpi jaaujim. ¹³Maimua chadcha marau thumaa phënaa oowai, mag pandam cincopai narra thubut doce ipiirka aujim, chi sobau. ¹⁴Öor pöm mag thünarr khüünau amach daüacha Jesuu ich iiu aawai mag ag na amau mag ooba aajerrta mag waubarm oobaawai jürr amach eepai, “Chadcha müg wounta ich Ēwandamaucha ich i jaumkhüir jür auwi püiju a jaaujerrauwai” aajeejim.

¹⁵Mag nūmua warag ajués ich pür arwia amach reikhapim ig nūm ichdëu khaug athaawai warag durrsïeg petajim, mam ich appai sïeimaag.

Jesús dö ür nurrarr

(Mt 14:22-27; Mr 6:45-52)

¹⁶Maimua ya edau khëubaadeewai maar jerag bëewia, thurrdö ee burrdutkhachëwia, ¹⁷jürr jap ee paaukhabaadëjim, ag khüirphee phöbör Capernaum anūmüg wëtaag. Mag maar döjarr paaukhabaadëm ee warag khïssu aadëjim. Maagwai ich Jesús agtha bëeba siërr aawai maar dëi maba thüba sïisijim. ¹⁸Mag ya maar döjarr wëtumta, phü theeg wëbaadeewai sïi phüas baupa aadëjim. ¹⁹Ya maagwai maar döjarr naajim. Cinco khabamun

seis kilómetros khāijā naajim, dōi aigmua chi warphag. Mag n̄m eeta marau oowai, Jesuuta dōjā ʔr durramjō d̄d̄urg urum oophōbaadējim. Mag oophōbaadeewai maar jāphierr phōbaadējim. ²⁰ Pari mag maar jāphierr phōbaadeewai ichdēu marag, —Oob jāphierrmiet, m̄ khabahab ajim.

²¹ Magbaawai warag marau maach jap ee i th̄r aujim. Mag maar d̄i jap ee pabaadeewai s̄ukhabarmjō abarm ee jōpchata ya maar maach maa arr aar naaimajim.

Ōrau Jesús j̄rphōo thunarr

²² Ag noram āspau thoom igar thubagkhatarr kh̄unau khaug athajieram aajem, jap ābpai aig sierr ee maar ʔrēubaadēm. Mag maar weetwai chi Jesús maar d̄i maba arrjā khaphu naajim aajem ichab. ²³ Mag n̄m ee ich ag th̄rrdō eepai phōbōr Tiberias an̄m aarmua bote bēewia, mag ag noram Jesuu pan cinco ich jua ee auna ag paar ʔu ajim anaa ōrag khōpitarr dakha jopdtkhachējim aajem. ²⁴ Mag chadcha amachdēu oowai, Jesús aig khaba ni maar i d̄i wēn̄rraajem kh̄unjā aig khaba n̄m khaug athaawai, mag bote jopdtkhachētarr ee j̄rr dōjārr paaukhabaadējim aajem Capernaumag, Jesús ēudee i j̄r wētumua.

Jesús, ōor iupiejem pan

²⁵ Maimua mag wēt̄wia chadcha ag kh̄irphee Jesús sim oobaimaawai irig, —Maestro, ¿khan orata p̄ mau pabaadēj̄ma? ajieram.

²⁶ Magbaawai Jesuu amag, —Chadcha p̄rau m̄ j̄r wēn̄rrum̄n, s̄i p̄ach thach biwauu khōpitarr aawaita p̄rau m̄ j̄r wēn̄rrum̄ngui ajim. Mam̄ is mag mua jāg p̄ach dakh̄iir wautarr gaaimua mua jaau chit̄m ʔkhakhimjā aba n̄m. ²⁷ Jāg s̄i biwauu thach khōm khōchgaupai m̄ ēudee ēkha wēn̄r-

raju kh̄yau, tag būrrjā jāsōo apiba ich mag p̄ach iupiejem pan kh̄iirta athat ajim amag. M̄ch chi Emkhooi Iewaauta mag pan p̄ar athee wai chir̄m. M̄ch Aai Ēwandamau p̄rau ag na mag nem ooba aajem waumkh̄iir juapā deetar-rauta nem waaujeewai p̄rau m̄ iek ʔkhanaa ichdēuta m̄ p̄itarrjā khaphuaju aai n̄mngui ajim.

²⁸ Magbaawai amach garmua j̄rr irig, —¿Marau khani wauju aai n̄ ajieram, Ēwandamau nem waupim khōsi simjō aag?

²⁹ Magbaawai Jesuu amag magjim:

—Ēwandamau p̄rag waupim khōsi sim̄n, m̄uta warrgarwe ichdēu p̄iju a jaaujerr aawai mua nem jaau chit̄mta p̄rag ʔkhapim khōsi simgui ajim.

³⁰ Magbaawai deeu amachdēu irig, —Pua deeu maar dakh̄iir ag na marau ooba aajemta waukhiin chadau marau chadcha p̄ Ēwandamauta p̄ijimaju. ¿Mam̄ khani pua wau n̄? ajieram.

³¹ Maimua amachdēupai, Maar jōoin ōor chukag durr wēn̄rraajeewai Moiseeu “maná” an̄m ʔgtharmua kh̄ipitarra khōjierramgui ajieram. Ich Ēwandam iek phā sim gaai jaauwaijā, “ʔgtharmua pan kh̄iipiwia amag khōpijim” a sim. Maagwai puajā, ¿khani wau n̄? ajieram deeu irig.

³² Magbaawai Jesuu amag, —Pari Moiseeu khabajimgui ajim amag pan deetar; m̄ Ayau khabajieb ajim. Maimua isjā agtha ich m̄ Ayauta ʔgtharm pan p̄rag dee s̄ebahab; pari isim̄n warr p̄ar jōoinag deejerr khāijā chi wajapcharam̄ngui ajim.

³³ Magnaa ichdēupai ich igwi, Pari mag pan ich Ēwandamauta dee s̄ewai ʔgtharmuachata bēejimgui ajim, ōor iupi awaag.

³⁴ Magbaawai amachdēu irig, —Señor, magan mag pan marag ich mag dee chitā ajieram.

³⁵ Magbaa Jesuu, —Wajapcharan mŭchpai khabahab ajim, mag pan ōor iupiejem. Mŭig eegarín par pāar thach pŏm biwaau khŏwíajā deeu jāsooju. Biwaau dŏ dŏwíajā deeu ōbísí aju. Mamŭ chi mŭ iek ŭkhanaa mŭnta au sim chan tag deum igbajugui ajim, ich peerdŭ aumkhīir. ³⁶ Mamŭ chaig mŭchdēu pārag jaau chirarrjŏ, pāraun mŭ oo naab mamŭ, būnrjā mŭ iek ŭkhaba numgui ajim. ³⁷ Thum mŭ Ayau mŭ iek ŭkhapí num khŭnnaun mŭ ig num. Mag mŭch ig num khŭnnaun mua aub khaba aujugui ajim. ³⁸ Mŭ chan sīi mŭchdēu am aig nem wawaagjā ŭgtharmua bēebajim. Mŭn mŭch Ayau mŭchig nem mag abaawai i ipierr aagta bēejingui ajim, ichdēuta mŭ pŭitarr aawai. ³⁹ Ich chi mŭ pŭitarr Jŏoiraujā khŏsi simŭn, mag ya mŭch ōorkha thŭnum khŭn eem ābjā okhoopiba, sīi mŭg durr ō num edjā deeu phiriutkha aupim khŏsita simgui ajim. ⁴⁰ Mŭ Ayaun, ar mŭ igwia “Jāata chadcha i Iewaau” anaa mŭ iek ŭkha num khŭnta mŭg atag pawíajā ich mag ichjŏ iiu wēnŭrrapim khŏsi sim. Pari magaagan mŭg atag mŭg durr ō num edjā mŭchdēuta am phiriutkha aujugui ajim ich Jesuu.

⁴¹ Irua magbarm ee chi judionaan sereu phŏbaadējim, Jesuu amach jŭgdaar “Mŭnta ŭgtharmua bēetarr Panau” a iekhabaawai. ⁴² Mag sereu phŏbaadēwi amach eepai, —Keena, pari ¿chamŭg Jesús maachdēu oo bāautarr khabá anaajim, José iewaa? Mag simta ¿jāga mag iita ŭgtharmua bēetarr abarju? Magan maadēuta i dēnnaan khaugba naab, i mag iekha chirŭm anaajim.

⁴³ Magbaawai jŭrr ichdēu amag, — ¿Khantheeta pāachig iekhaawíajā pāar dēn warag magta iekhaajerráma? ajim. ⁴⁴ Chadcha ich mŭ Ayauta mŭ pŭitarr aawai ichdēuta mua ōrag jaau chitŭmjā

ŭkhapibam chan ni ābmuajā pŏd mŭ iek ŭkhabamgui ajim. Ichdēu ŭkhapibaawai ŭkhabarm khŭnnaun chadau mŭg durr ō num edjā deeu mua am phiriutkha aujugui ajim. ⁴⁵ Ēwandam i jaaujerr khŭnnaun ēsap phā pŭarr gaai jaauwai, ich Ēwandamauta ich ōorkha num khŭnnaun jaaukhamaju a sim, ich iek khaugmamkhīir. Ichdēucha magtarr aawaita ar thum i iek ūrnaa ŭu i khaugphŏmam khŭnnaun mŭjā igjuraugui ajim. ⁴⁶ Mua mag chirŭm chan mag ōrau i oojeewai aba chirŭm. Āba i oowia i khaphŭ simŭn, mŭchta i sim aarmua bēetarr aawai mŭchdēupaita i oojemgui ajim. ⁴⁷ Magnaa, Mua mag chirŭmgui ajim: Chi mŭ iek ich thāraucha ŭkha simŭn mŭg atagjā ich mag Ēwandam dēnkha sīsim iekhau. ⁴⁸ Mŭnta chadcha ōor ich mag iiu wēnŭrrapiejem Panaugui ajim deeu Jesuu, ich igwia. ⁴⁹ Pāar jŏoinaun chadcha ōor chukag ee durr phŭŭr wēnŭrraawai maná khŏjieram. Amau mag maná khŏjierrab mamŭ, ichiita khēchjierramgui ajim. ⁵⁰ Mamŭ mua jaau chirŭm pan chan mag maná khīir khabam. Mua mag ŭgtharmua bēetarr pan a chirŭmŭn, mŭch jaauwiata mag chirŭmgui ajim. Chi mag panta khŏbarm wounan ich magta iiu sīsim iekhau. ⁵¹ Mŭchta mag pan ŭgtharmua bēetarr ōor iupiejem khabahab ajim. Mag panta khŏ simŭn ich magta iiu sīsiju. Mamŭ mag panjŏ mua pārag deejū a chirŭmŭn, thumaam khŭn iiu wēnŭrraju aai amkhīir am kŏit ŭdŭraa mŭch thŏopijuuta jaau chirŭmgui ajim.

⁵² Amach pem aawai, Jesuu mag iekhabapŭim ūrwia, deeu sereu phŏbaadēwia amach eepai, “¿Jāga jāg simua maachig ichta pankha khŏpibarju?” aajeejim. ⁵³ Jŭrram khŭnnaun mamagkham ūrwia Jesuu amag magjim:

—Mŭ cha iekha chirŭm iekhau ar mŭch chi Emkhooi Iewaa modta khŏwia

m̄ bagjā döba sim chan pöd ich mag iuu n̄rrabamgui ajim. ⁵⁴Magar-rau chadcha chi m̄ mod khōwia m̄ bagjā dö sim kh̄un chadau meewiajā deeu iuu phiid̄wia ich mag iuu s̄sim iekhau ajim. Pari magaagan m̄g atag m̄g durr ö n̄m edjā m̄chd̄euta deeu ūwaa i phiriu aujugui ajim. ⁵⁵Mua mag chir̄m̄n, m̄ modouta m̄ bag ārbarm d̄imua chadcha öor iupi auju aawaita mag chir̄m̄gui ajim. ⁵⁶Chi m̄ mod khōnaa m̄ bagjā dö sim̄n m̄ d̄ii khapeerkham iekta khapeerkha s̄siju. Maagwai m̄ch garmujā i d̄ii ich mag khapeerkha chirsijugui ajim. ⁵⁷M̄ Aai m̄ p̄itarrjā mee khaugba sierraawai m̄chjā i gaaimuata ich mag iuu chit̄m̄. Maagwai ĩchab chi m̄ modta thachjō wajap khō sim kh̄un, ich jāg m̄ujā m̄ch Aai gaaimuata ich mag iuu chitaajemjō, mag wounjā ĩchab m̄ gaaimuata m̄g atag pawiajā ich mag iuu s̄sijugui ajim. ⁵⁸Muan p̄aragan mag p̄ar jōoinau maná khoojerr kh̄iir khaba, ūgtharmua b̄eetarr panta khōpi jaau chir̄m̄gui ajim. Mag maná öor ich mag iupiejem kh̄iir khaba arr aawai par amau khō durra-jieb pari mag khō n̄m gaaimuata Ēwandamau am auju abajim. Mam̄ cha mua pan jaau chir̄m̄ta khōbarm̄n chadau Ēwandamau auwi ich mag ich d̄ii wai s̄sijugui ajim.

⁵⁹Jesuu amag mag iekhatarran Capernaum phōbör ee judionan Ēwandam iek jaajem di wai narr eeta mag jaumajim.

Öor iupiejem iek

⁶⁰Jesuu mag jajawagmam ūrwia öor pöm i ēudee w̄n̄rraajerr kh̄un ee āaur kh̄unau, “Keena, m̄g wounan dau lökta nem jaau n̄rr̄m, ¿khaíu i ipierr abarju?” aajeejim. ⁶¹Pari amach eepai mamagkham ich Jesuu khaug athaawai amag magjim:

—¿Mua mag jaau chir̄m̄ ūrwia p̄ar th̄aar ee khaigba n̄? ajim. ⁶²Magan p̄aach dakh̄iir Emkhooi Iewaa deeu ūwaa warr ich sierr aar siemaag ūgthaa papagmam ookhiinjā, p̄arau ¿jāga kh̄iirjukhajima? Mag ookhiinjā ¿m̄ chadcha ūgtharmua b̄eabajim ajupá? ajim. ⁶³Magna warre amag, Mua mag m̄ch mod khōpi jaau chir̄m̄ chan m̄ch mod chaarta jauba chir̄m̄gui ajim. M̄ modon chadcha p̄arau khōwiajā jāgua chan būrjā p̄ar peerd̄u aubajugui ajim, Ēwandam Akharauta öor iupiejeewai. Mag m̄ mod chaarta khōju kh̄iirjuju kh̄aai, cha mua p̄aach kōit ūd̄ura m̄ch thōopiju jaau chir̄m̄ta ūkhapi chir̄m̄gui ajim, chi mag ūkha n̄m kh̄unauta Ēwandam Akhaar öor iupiejem wai n̄isiju aawai. ⁶⁴Pari mua mag jaau chir̄m̄ ee p̄ar ee āaur kh̄unau m̄ iek ūkhaba th̄un̄m̄gui a iekhamajim.

Jesuu amag mag iekhatarran, warrgarwejä chijā kh̄unauta i iek chadcha ūkhaba naaju a khaph̄naa chijāguata wir aig i oomapham kh̄unagjā ich pur deeju a khaph̄u sierr aawaita mag iekhap̄ijim.

⁶⁵Maguata mag iekhamamua, —Chadcha ich m̄ Ayauta mua örag jaau chit̄mjā ūkhabibam chan, pöd ābmujā ūkhabamgui ajim.

⁶⁶Jesuu mag iekhatarr aigmua öor pöm i d̄ii w̄n̄rraajerr kh̄un eem kh̄unaujā i kha ogd̄u puawia ya tag i d̄ii khaba n̄isijim. ⁶⁷Mag öor pöm ich aigmua ēr̄eu th̄un̄m̄ oobaawai maach ichd̄eucha ich d̄ii doce ogd̄uba w̄n̄rramkh̄iir th̄ürkha autarr kh̄unagjā, —¿P̄arjā warm kh̄un̄jō w̄tam khōsi n̄wi? ajim marag.

⁶⁸Magbaawai Simón Pedroou irig, —Señor, mag w̄twiajā, ¿khai aar maar ēr̄ebaad̄eju? Āba p̄chd̄eupaita öor iupiejem iek wai siēbahab ajim. ⁶⁹Maguata marau pu iek ūkhajim.

Maimua marau khaphu num, pu chadcha Êwandam Iewaa pekau chukhu khitum khabahab ajim, ichdëu püiju a jaaujerr.

⁷⁰ Simón Pedroou ichig magbaawai Jesuu jürr, —Chadcha muchdëuta mua päär doce thürkha aujimgui ajim, much düi ogdüba wënraramkhüir. Magjeb mamu päär ee äb meperau pör meu simgui ajim.

⁷¹ Jesuu mag sierran, Simón Iscarote iewaa Judas aajerr igwiata mag sielim. Mag Judas chadcha ichab ichdëucha maar doce thürkha autarr eem ajim. Pari magua i kha ukhurm khunag ich pur deegu khaphu sierr aawaita mag iekhajim marag.

Ich Jesús eeugpeenaupaijã i iek ükhaba aajerr

7 Magtarr khur ich Jesús Galilea durr phöbördam nunuidumpierr phuerdu nerrajim. Ich tag Judea durr mamapha siejim, judionaan chi pörnaanau ich thöog êkhaajerr aawai. ²Pari mag i phuer nurrum ee, judionaan phiesta Las Enramadas anum burru khāai khapan khaba waaur narr aawai, ³ich eeugpeenaupai irig, —Muig Galileapai sieba Judeaagta petá ajierram, jamjä puchig ee aajem khunag puchdëu nem wau sim oomkhüir. ⁴Maadëu thumaam khunag dich khaphu apim khösi chirum chan, sï dich appaita meraa nem wauba aajem. Jäg puch nem wau sim thumaam khunag khap amkhüirta waubá ajierram irig.

⁵Mamu ich eeugpeenaupai irig mag narran, irua amach dakhüir mag nem wau sim oo numjä amach paarmua ich Êwandamau püiju a jaaujerr khabam aajerr aawaita juau ogthom irig mag naajim. ⁶Ich eeugpeenaupai ichig magbaawai Jesuu amag, —Päragan ora thum wajaphamgui ajim, phiesta ee maag. Pari agtha much maju ora khaba sie-

wai muugwaiwe chan mu mabamgui ajim. ⁷Päär chan pöd örau oomapha abam, päachjä am igar naawai. Magarrau mun chadau amau oomapha wai numgui ajim, amachdëu nem khaigba wau num mua amach khüircha jaajee-wai. ⁸Magnaa amag, Päachta päach phiesta ee wëtjurauma ajim. Mamu agtha much maju ora khaba aawai muugwaiwe chan mu mabamgui ajim ich eeugpeenag.

⁹Amag mag iekhapüiwiia ich chan maba, chadcha Galilea sïsim.

Jesús judionaan phiesta Las Enramadas anum ee

¹⁰Pari mag ich eeugpeen wëttarr khur nu awia ökharta am ëdude petajim, ich Jesús. Pari mag matarrjä örag ich mam khaugpiba meraata petajim. ¹¹Maagwai judionaan chi pörnaanau chi phiesta ee i jurphöo thunnumua, “¿Jamta simta jäg oobáma?” aajeejim.

¹²Mag num düi ichab sï bigaam khunaujã i igwia, “Jäg wounan äba nem wajaphampaita wau khitaajem” a iyüu aawai, jürr äaur khunau, “Üü, ¿jäga öor wajapham abarju jäg sï öor khügur nurrajem?” aajeejim aajem jürram khunau. ¹³Pari mag iekha numjä sï parhooba thumaam khunag ürmkhüir khaba, amach appaita mamag aajeejim anaabá, magum gaaimua judionaan chi pörnaanau jürr amach düita khaigbaju khüirjuwia.

¹⁴Pari jürram khunau mamagkham ee, mag num düi ichab chi phiestajã se-man jãrr pamam eeta barwia, Aai i jëujem deg dubwia, örag Êwandam iek jaau sieimajim. ¹⁵Mag irua nem jaaumam ürwia judionaan chi pörnaan jägderraa numua, “¿Jäga jäg estudietarrjä chukhu sierrumta magum nemjä jaau khaauga sïma?” aajeejim.

¹⁶Amau mag iekha num ürwia jürr ich Jesuu amag, —Mua nem jaau chirum

chan sī m̄uch iekpai khabamgui ajim. Mua nem jaau chirum̄un m̄uch p̄iitarr wounau m̄uchig jaaupitarra jaau chirum̄gui ajim. ¹⁷ Ābmua Ēwandam ipierr nem waum khōsi sim khai, magua khaph̄u ajugui ajim, chadcha mua Ēwandam iekta jaau chirú wa sīi m̄uch iekpaita jaau chirú. ¹⁸ Sīi ar amach khīirjug eemuapai iekha num̄ kh̄un̄an sīi ōrag amach thō iekhamkhīirta iekhaajerramgui ajim. Pari magba ar sīi dich chogp̄iitarra wajapha ig iyū̄ amkhīir nem jaau num̄ kh̄un̄an, chadcha ichdēu jaaupitarr iekta ich agpierrpai jaaugemgui ajim.

¹⁹ Magnaa ichdēupai amag, '¿Moiseeu chadcha p̄ar atheeta ley ph̄a puabajī? ajim. Magtarrjā p̄arau iwiram ābmuaājā ag gaai jaau sim ipierraa aba aajemgui ajim. ¿Ag gaai īchab ōorjā thōopiba jaau sīebá? ajim. Mag simta, ¿jāgwia p̄arau m̄ thōom ig num̄ma? ajim judionan chi p̄ornaanag.

²⁰ Magbaawai chi ūr narr kh̄un̄au irig, —P̄un̄ chadcha dōsātauta p̄or meu simgui ajierram. ¿Khaíu pu thōom ig num̄ta pua mag sī? ajierram.

²¹ Magbaa Jesuu amag magjim:

—Chadcha p̄ar thumaam kh̄un̄ dakhīir jua ūujem edta mua ōor monaaujim. Magtarr aawai āba maata p̄arau ig naabma ajim. ²² P̄aach garmuan p̄arau m̄urug mag naabma, pari khīir eeya abat: Moiseeu jaauju nawe ya p̄aach jōoinau ich maagjerr aawai, ¿warag Moiseeujā p̄arag chaain mehēudam ich mag ph̄urbichpi jaau puabajī? Magtarr aawai ¿jua ūujem edam magwe p̄arau ag ipierr aba aajē p̄aach chaain d̄i? ¿Pari jāg num̄ aigjā phidkha num̄ khabá? ajim. ²³ Mam̄ ich jāg Moiseeu jaau puarr ichaur amaugau sabarhedam magwe p̄achdēun chaain mehēu ph̄urbich num̄ta, ¿jāgwia mua sīi sabarhed woun monaautarr oowiapai

p̄ar m̄ d̄i meeukha nu? ajim, mua sabarhedjā uerkhaba chirum̄ awia. ²⁴ Magnaa amag, Chikham jaauju num̄ khai, wajapha khīirjunaata nem agcha jaaubat; pari oob jāg sīi p̄aach khōchagpierrta nem jaaumiet ajim.

¿Khaíuta Jesús p̄iijī?

²⁵ Mag khapanag dakhīir Aai i jēuejem deg ijējēbkham oowia chi Jerusalem̄ien chi p̄orkha narr kh̄un̄ ee āaur kh̄un̄au j̄urr amach khapeenag, — ¿Chamú ar amau thōopāaig pur auju ēkha num̄ woun khabá cha ijējēbkham? aajeejim. ²⁶ ¿Jāga jāg ōor p̄om̄ thun̄um dakhīir amachigcha mag iekhamanjā būurjā i chig aba num̄ma? ¿Wa ya chi thethecharam kh̄un̄aujā, “Jāata chadcha warrgarwe ich Ēwandamaucha p̄iiju jaaugjerr” a n̄wa? aajeejim. ²⁷ Pari mag khai, maadēu khaph̄u num̄gui aajeejim, jam agá i durr. Mam̄ chadcha ich Ēwandamau p̄iiju a jaaugjerrcha bēewai chan ābmuaājā khaugbaju, jammua bēeju khai. Magua jā ar khabamgui aajeejim j̄urram kh̄un̄au, chadcha ich Galileapierrkha sim khaph̄u narr aawai.

²⁸ Mam̄ j̄urram kh̄un̄au mamagkham ūrwia mag Aai i jēuejem deg ichdēu jaau sierr aigmua ich Jesuu kh̄iesir iekhamamua, —Magan p̄araun m̄uch chi wounjā khaph̄unaa īchab m̄ durrjā khaph̄u naabma ajim. Pari m̄ chan p̄arau khīirju num̄jō sīi m̄uch khīrau bēetarr khabam. M̄un̄ āb p̄arau khaugba naab mam̄, būurjā sēu chukhu sierramuata p̄iijimgui ajim. Ma p̄arau khaugba num̄gui ajim, khai agá. ²⁹ M̄uchdēun mua i khaph̄u chirum̄gui ajim, i aar chirawia bēetarr aawai. Ichdēuta m̄ p̄iijimgui ajim.

³⁰ Amachig magbap̄aiwai warag i pur auju khīirjujerram. Pari agtha Ēwandamau i pur aupiju ora khaba arr aawai ni ābmuaājā i pur auba, sīi ich magpai s̄iujerram. ³¹ Āaur kh̄un̄au i d̄i mag

nəm ee, āaur khəun khapan aig narr khəunau ũkha nəm iekha, —Daau mag nəm ich Ēwandamaucha pūiju a jaaujerr pierrwaijā, mŭg Jesuu nem wau nurrəm khāaijā ũrucha ag na ōrau nem ooba aajem waubarju a iekha naajim.

Chi pōrnaanau Jesús pər aju ēkhatarr

³²Moiseeu phā p̄arr iek wajapcha n̄rkhaajem khəunau ũurwai ōrau Jesús igar iekha nəm ũrbaawai amach gar-mua phadnaan chi pōrkha narr khəun d̄imua guardianaan chi Aai i j̄eujem di th̄ajerr khəun p̄iijerram, i p̄r aumkh̄iir. ³³Pari mag ich p̄r aumkh̄iir ich aar ōor p̄i n̄mjā ich Jesuu khaph̄ s̄ierr aawai amag, —Kh̄uchpaita p̄ar d̄i m̄ m̄ig eegar chitabahab. M̄un deeu m̄uch p̄itarr aar maju chir̄m̄ugui ajim. ³⁴Mag m̄ petawai p̄arau m̄ j̄rju, pari p̄d m̄ baau aubajugui ajim, mag m̄ chiraimaju aar p̄ar barju khaba naawai.

³⁵Jesuu mag iekhabap̄im ũrwia, chi judionaan sereu phōbaad̄ewia, j̄rr amach wir aigpai, “¿Jamag maju jaau simta mag p̄d maad̄eu i baaubaju an̄m? ¿Wa deeu dur̄ mawia j̄rr parhoobam khəunag jawaan maju ig-wiata mag s̄iwa?” aajeejim. ³⁶“¿Khan a sim̄u mag maad̄eu i j̄rwiajā p̄d i sim aar chan barbaju an̄m?” aajeejim amach eepai.

Ōor iupiejem dō

³⁷Ya ābmiecha chi phiesta ō n̄m edta chi wajapcharam ajim. Mag ed Jesuu d̄un̄un̄naa thet iekhamamua ōrag, —Āb khāijā ōbisi sim khai, mua wai chir̄m̄ dō kh̄irta dōbā ajim. ³⁸Ich Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjō, chi m̄ iekta ũkha sim th̄arb̄ū eemuan ich mag s̄i ōor iupiejem dōota khumdu ōb̄er s̄isimjō s̄ieju ajim.

³⁹Mag sim aiguin Jesuu i iek ũkhabarm khəunaun Ēwandam Akhaarta aju a sim ajim. Pari maagwai chan agtha chi Ēwandam Akhaar bēeba s̄iejim, ich Jesujā agtha ich Aai aar ũghthar maba s̄ierr aawai.

Āaur khəunau Jesús igar naawai āaur khəunau i khōchkhaba arr

⁴⁰Jesuu mag iekhabarm ũrbaawai āaur aig narr khəunau, “M̄g wounan chadcha Ēwandamau ich i jaaumkh̄iir j̄r autarrta j̄g nurr̄m” aajeejim.

⁴¹Maagwai āaur khəunau j̄rr, “Keena, jāan warrgarwe ich Ēwandamau p̄iju aajerr wounauwai” an̄m ee, tagam khəunau, “Ūū, mag khabam; j̄g woun chadcha cha jaau n̄mjō warrgarwe ich Ēwandamau p̄iju jaaujerr akhiin, Galileapierr khabakham” aajeejim.

⁴²“Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai, Mesías mag warrgarwe ich Ēwandamau p̄iju jaautarran rey David khararr khodaju aajem, i chaain ewagam khəun bi eemaju aawai. Maimua i thaabaawaijā Belén phōb̄or eeta aju a sim, ich Davijā Belenpierr arr aawai. Magua m̄g woun chan ag Mesías khababam” khajieram j̄rram khəunau.

⁴³Mag Jesús igwia j̄rram khəunau pogkha jaauphōo th̄n̄m gaaimua, āaur khəun i igar naawai āaur khəunau i khōchkhaba iekha nurr̄j̄e ajim. ⁴⁴Āaur khəunaun ich Jesuuta warag preso p̄r arraag ēkha naajim, pari mag n̄mta āb-muajā i p̄r auba s̄i s̄iujerram.

Chi thethem khəunau chan Jesús igar khaba naajim

⁴⁵Mag amachig jaubaawai chadcha chi Aai i j̄eujem di th̄ajerr khəun w̄twia, deeu b̄ewia, j̄rr fariseonaan phadnaan chi pōrnaan d̄i āba narr aar w̄tjerram aajem. Magbaawai makh̄unau amag, —¿Jāgwia p̄arau i p̄r aib̄ebaj̄i? ajierram an̄m.

⁴⁶ Magbaa chi guardianaanau amag magjierram aajem:

—Marau chadcha i p̄r aubēeba ar-ran, maachdēu ūurwai sīi parhoobam kh̄uun iekhaajemjō khabata nem jaau sierr aawaita p̄r aubēebajingui ajier-ram aajem amag.

⁴⁷ Magbaawai chi fariseonaanau chi guardianaanag, —¿Pāachpata ʉd̄ura khūgurpi n̄u ajierram aajem, mag iekhaag? ⁴⁸ Maach meeun judionaan chi p̄rnaanaun khaph̄una maach chi fariseonaanaujā khaph̄u numgui ajierram aajem, jāg woun chan Ēwandamau p̄ūju jaaujerr Mesías khaba sim. ⁴⁹ Sīi phōb̄or ee parhoobam kh̄uunaun chadcha arp̄i naama. ¿Pari khani jākh̄uunau Moiseeu phā puarr ley khap n̄u? Jākh̄uun Ēwandamau igbaju kh̄uun aawai sīi chi maldisiem kh̄uun khabahab ajierram an̄um.

⁵⁰ Magbaawaita tagam kh̄uunau mag n̄um ee, ag na biek āb edaar ich Jesús d̄ūi iyūu athurtarr ag fariseo Nicodemo aajerrau ich khapeen ijūrr magjim an̄um:

⁵¹ —Keena, pari Moiseeu maachig ley werpuatarr gaai jaauwai, khan gaaimu-ata mag woun khaibag wawaagpā a khap aag wajapha i iek ūr auba chan pōd ōor ābjā khaibag waupi jaauju khaba n̄um a simta, ¿jāga p̄aar mag iekha n̄u? ajim anaabā.

⁵² Magbaa warm kh̄uunau irig, — ¿Puchjā agjō Galileapierrā i kōit mag iekhaag? Mag chirabnaa, pudē Ēwandam iek phā sim gaai jurbarí ajim an̄um. ¿Khaíu jaauwai mag Galileamu-ata Ēwandam i jaaujem āb khāijā ōb̄erju a sī? ajierram an̄um irig.

[⁵³ Mag, chi phiestajā ōbaadeewai warag thum agdaujō amach diig ērēubaadējim.

Ūui deeu d̄ūi sim oimawia Jesús aig aibētarr

8 Mag amach diig ērēubaadeewai ich Jesús jūrr Olivo durrsiig petajim. ² Maimua ag noram edpherre deeu bēewi Aai i jēeujem deg siēichējim. Mag i maig siēichēm khaug athaawai i aig ōor bēe th̄unuisijim. Magbaawai khut jupwi Ēwandam iek jawaagpajim.

³ Pari mag ya irua jaubaadēm eeta, Ēwandam iek jawaag chi machnaanaun fariseonaan d̄ūimua i aig ūui waibēejier-ram. Mag ūui ich jaai khabamuata wau wai sim oimawia mag i aig waibēejier-ram. Mag waibēewia thumaam kh̄uun jūg daar ⁴ Jesuug magjierram:

—Maestro, m̄ug ūui ich jaai khabamuata wau wai sim oimajierramgui ajierram. ⁵ Moiseeu ley phā puarr gaai jaauwai, m̄ugum ūuinan mokou bar wai n̄umua warreta th̄oorp̄ūipi jaau sim. ¿Pua oowai jāga aju aai sī? ajierram irig.

⁶ Pari amau mag irig jēeu narran, jūrr chaauraapai khāijā jaubaawai juau ogthom ich magum gaaimuapai i khaibag wawaag ajima. Pari ichig mag jēeu numjā ūrbamjō, chi Jesús warag eeg ūth̄unaa jīgkhēūapai jēb gaai ph̄p̄ūi ph̄p̄ūi oo siējim. ⁷ Pari magumjā puaba mag ichig ph̄ūurba jējēeu khaawaita d̄un̄uuna amag, —Pāachdēu khaph̄u jaau naawai pāach ee ar būurjā pekau chukhu n̄um kh̄uunauta nacha i barjurauma ajim.

⁸ Mag iekhapūiwiā, deeu eeg ūth̄u oo sīsiwi, ūwaa jēb gaai jīgkhēūa ph̄p̄ūi ph̄p̄ūi oo sīsiim. ⁹ Mag chi ūui waiberr kh̄uunau Jesuu amachig mag iekhabapūim ūrbaawai jōoiracharam kh̄uunta nacha ōkhar āābdō wēt ahaugmamua tagam kh̄uunjā khīrab ērēudub-jierram. Āba chi ūui appaita maba aig sīsiim. Mag ya amach numpai aadeewaita ¹⁰ deeu d̄un̄uuna chi ūuiragta,

—¿Jam nu pu aiberr khunn? ¿Abmuajã pu mokou barba erëubaadëji? ajim.

¹¹ Magbaawai chi uirau, —Üü, ni abmuajã mu chig abajimgui ajim.

Magbaa deeu ich Jesuupai irig, —Muajã pu chig abam. Petá, pari jáimua oob tag puch jaai khabam düi khapes amgui ajim irig.]

Jesuuta maach atheem ötdauu

¹² Mag khur deeu aig öor narr khunnag Jesuu magjim:

—Müta mug durr gaai wënrüm khunn atheem ötdauu; chi mu düita nrüm chan tag büürjã khichag ee nrübamgui ajim, müchdüta i iupinaa Ewandam khüürjugã khaugpi chiraawai.

¹³ Magbaawai chi fariseonaanau irig magjerram:

—Puan püchdüpaita wir aig puch jaau sim. Jäg pua jaau sim chan büürjã baleeba simgui ajerram, püchdüpaita puch jaau siëwai.

¹⁴ Magbaawai Jesuu amag magjim:

—Muan müchdüpaita müch jaau chirab mamü, mua nem jaau chirüm chadcha balee simgui ajim. ¿Khan jägwi mag chirú? Mua müch bëetarr khaphünaa müigmua petaa müch chiraimajüã mua khaphü chiraawaita mag chirümgui ajim. Pari päach iekhöoin päachdüen chad mü khaugba nümta mag mü jaau naabma ajim jürr amag. ¹⁵ Päraun päachdü oowai magjö abaawaita sii päach khüürjug eemuapaita mag chikham jaaujemgui ajim. Pari mua päar dënjö sii mag öor jauba chitümgui ajim.

¹⁶ Muata öor jaau chirakhiin, sii müch appaimuata jaau chirüm khaba aawai muan chadcha nem agchata jaaujugui ajim, ich mü püitarrauta mü ipierr jaau siëwai; ajapcharan ich mü Ayauma.

¹⁷ Päräg Moiseeu ley phã püarr gaai jaauwai, “Destignaan numiim khunnauta chadcha nem äba jaau nüm, makhunnau jaau nüm chadcha balee

sim” a sim. ¹⁸ Mag ley gaai destignaan numiim khunnauta äba jaauju aai nüm a siëwai, maar chi jaau nüm khunnjä numi naabahab: Dau äb, müchpaiu; maimua äbakhai, mü Ayaugui ajim, chi mü püitarr. Magua mua müch igwia müta mug durr gaai wënrüm khunn athee ötdauu aawaiã chadcha balee simgui ajim, müch Aai düimuata mag jaau chiraawai.

¹⁹ Magbaawai chi fariseonaanau, —Magan ¿jam si pu aai? ajerram irig.

Magbaawai Jesuu, —Pärau chan müjã khaugba, ni mü Aaiã khaugba nümgui ajim. Pärau mü oo naawai mü khaphü naakhiin, ichab mü Aaiã khaphü naakhamgui ajim, i jäga siërrü.

²⁰ Jesuu mag iekhamarr, Aai i jëuejem deg ofrenda phëwi ag äkhaajem aigta mag iekhamajim, ichpai jaau simua. Pari agtha i pür auju ed khaba arr aawai mag ichpai jaau siërr gaaimua i pür aum ig narrjã äbmuajã i pür aubajim.

“Päach pekau ee nüm chan mü chirüm aar pöd barbam”

²¹ Maimua ag khur nüpai awi deeu ich Jesuupai aig narr khunnag magjim:

—Mü petaawai pärau mü jurju, pari äbmuajã mü baaubangui ajim. Pärta pekau ee wënrüm, ich ag eepai päar khëchwü mü mam aarjã päar pöd barbamgui ajim.

²² Mamü irua mag simjã khaugba, chi judionaanau warag amach khapeenagta, —¿Wa juau ichdüpai ich thöopüju khüürju siëwaita mag i siëmam aar pöd maach barbaju a siëwa? aajeejim.

²³ Pari sii warag mag khaugbata jaau nüm ürwia Jesuu amag magjim:

—Mua pärag mag chirüm, päar müig eegarm khunn aawai ich müig eegarpai nüsijuuta jaau chirüm. Pari mü ügtharm aawai deeu müch chirarr aar majugui ajim. Magnaa amag, Päar müg jëb gayam khunn khabahab, pari mü

chan p̄aarjō m̄ug jēb gayam khabamgui ajim. ²⁴ Maguata p̄arau m̄uuta ich Ēwandamau p̄ūju a jaaujerr khabampii awia m̄u igbam chan, chaig m̄uchdēu jaau chirarrjō, p̄aach pekau eepai khēchwī m̄u mam aarjā p̄aar pōd barbamgui ajim amag.

²⁵ Mag ūrwia chi judionaananu ichigcha, —¿Magan p̄u khafuma? abaawai, ich Jesuupai deeu amag iekhamamua magjim:

—Ya mua p̄arag m̄uch jaaujeewai, ¿khan atcha tag mua jaubarju? ajim.

²⁶ M̄uch garmuan mua p̄aar jaauju akhiin, jaauju p̄ōoma chirum. Mam̄u magumta jauba, āba chi m̄u p̄ūitarrau jaauputarrpierrpaita jaau chitumgui ajim. P̄arau m̄u iek ūkhamapha naab mam̄u, mua jaau chirumun thum chadcharaugui ajim, chi m̄u p̄ūi simjā chadchata iekhaajeewai.

²⁷ Pari mag ich Aai igwia par jajaaukhamjā pōd khaugbajierram. Mag ichdēu jajaaukhamjā khaugba abaawaita ²⁸ amag magjim:

—Jāg n̄u awia ya p̄aachdēucha m̄uch chi Emkhooi Iewaa pakuls gaaicha meerphēnaa jirjop siubaawaita p̄arau m̄u igwia, “Jāgan chadchata ich Ēwandamau p̄ūju aajerr ajiebma, jāguata jāg s̄i ich khīrau nem wauba aajeemim” ajurau. Maiguin chadau p̄arau khaph̄u ajugui ajim, mua āba m̄uch Ayau m̄uchig jaaupimampaita ōragjā jaaujerr. ²⁹ Ich chi m̄u p̄ūi sim m̄u d̄ūi s̄iewai, mua m̄uch Ayau nem khōsimpaita waujeewai irua s̄i m̄urug oobamjōo aba aajemgui ajim.

³⁰ Jesuu mag iekhabarm ūrwia ōor p̄ōm i iek ūkhajierram.

Ēwandam chaain khabamun s̄i pekau chognaananu

³¹ Maimua ich Jesuupai judionaan mag ich iek ūkhatarr khūnag magjim:

—P̄arta jāg cha mua jaau chirum iek p̄aachdēu ūkhabarmta ogd̄uba ich mag

m̄u ipierr wēnurrumun, magan chadcha p̄aar m̄u khapeenaugui ajim. ³² Mag amun magan chadcharam iekta p̄arau khaugju. Mag chadam iek p̄aachdēu ūkhabarmua ya tag p̄aar chikham chogkhaba n̄uisijugui ajim amag.

³³ Magbaawaita j̄urr tagam khūn agjō aig narr khūnau, —Maran jōoi Abrán chaain ewagam khūnau; maar mag s̄i chikhaman chognaanjā khaba n̄umgui ajierram. Mag n̄umta, ¿jāga p̄u iek mag p̄u iek ūkhabarmuata tag chikham chogkhaba n̄uisiju a s̄i? ajierram irig.

³⁴ Magbaawai Jesuu j̄urr amag, —Ar pekau waujem khūnan chadcha thum pekau chognaanaugui ajim. ³⁵ P̄arau khaph̄u n̄um, s̄i chikham chogkha phidkha sim chan, ich phidkha sim degam khūn chaai khaba aawai, am d̄ūi s̄ierram iek s̄ierraba aajem. Pari chi dikh̄u chaai magba, thaababarwe am chaaikha s̄isierr ich mag am d̄ūi s̄isiejemgui ajim. ³⁶ Pekaúa p̄aar ich chognaanjō wai simta m̄uch chi Ēwandam Iewaa mag pekau jua eemua p̄aar ōbeer athamun, ya tag i chog khaba, chadcha ōb̄erm iekta ōb̄er n̄uisijugui ajim. ³⁷ Magnaa, Mua khaph̄u chirumgui ajim, p̄aar Abrán chaainkha n̄um. Pari mag i chaain an̄umta p̄aachdēu m̄u iek ūrmapha n̄um gaaimua warag m̄u thōop̄ūimjā khōsi n̄um. ³⁸ Muan m̄uch Aai d̄ūi chiraawai i d̄ūi khaugtarrta p̄arag jaaujem. Maagwai p̄araujā ich agjō p̄aach ayau p̄achig jajaaukhamta waujemgui ajim.

³⁹ Magbaawai deeu amachdēu, —Maar ayan Abranaugui ajierram.

Mam̄u magbaawai ich Jesuu amag, —P̄aachdēu jaau n̄umjō p̄aar chadcha Abrán chaain akhiin, ich Abranau aajerrjōta p̄araujā aajeekhamgui ajim.

⁴⁰ Pari magba aawai ich Ēwandamaucha m̄uchig jaautarrta meerba jaau chitaawaijā p̄arau warag m̄u thōop̄ūim khōsita aajemgui ajim. Abranau chan jāg p̄aar d̄enjō chikham thōoju ēkhaba

aajeejimgui ajim. ⁴¹ Magnaa, Päär chan Abrán chaain khabamjōta nūmgui ajim. Maguata jāg pāach aai chi ābakhaíu nem waaujemjōta pāachdēujā aajemgui ajim.

Magbaawai amachdēu sereu phōbaadēwi, —Maar chan noo chaain khabam. Maran aai ābpaita wai nūmgui ajierram: Ēwandam. Ēwandamta maar Aai charaugui ajierram.

⁴² Magbaawai Jesuu magjim:

—Chadcha Ēwandamta päär Aai akiin, pārau mujā daupii wai naakhangui ajim, ich Ēwandamau pūiwiata cha päär dūi mag iekha oo chiraawai. Mū chan sīi much khīrau bēetarr khabam; mūn ich Ēwandamaucha ich aarmua pūiwiata mūg chitūmgui ajim. ⁴³ Mag ijējēbagmamua ich Jesuupai amag, Mua khaphū chirūmgui ajim, jāgwi pārau pōd mua jaau chitūm iek khaugba nū. Jāg khaugba nūmūn, pāachdēu ūrmaphamjō ūr naawaiugui ajim.

⁴⁴ Magnaa amag, Päär aai mepeer khabahab ajim. Maguata päär i dēnkha naawai irua nem jajaaukhamta waum khōchkhajerram. Mepeer warrgarwe ōor thōomie khabahab ajim. Irua nem jaau sim chan būurjā chadam iek khabamta jaau sierram. Irua chadcha nem jaautarr chukhum. Jāg irua sēukha nem jaauwai ich khapta jaauba aajeeb ajim, sēunem sierraawai. Magua ichta sēu paraam khūn aai kha sierrabahab ajim amag. ⁴⁵ Pāach mag i chaainkha naawaita mua chadcha nem jaau chitūmjā pārau ūkhaba nūmgui ajim.

⁴⁶ Päär mūg thūnum ee, ¿khaíu būurjā sēukhaba mūrūg, “Pū pekau wai sim” aju aai sī? ajim amag. Mū chan būurjā pekau chukhu chitūmgui ajim. Mag chitaawai muan chadcha nem agchata jaau chitūm. Pari magūmjā ¿jāgwi pārau ūkhaba aajemma? ajim. ⁴⁷ Ar chadcha Ēwandam chaainkha nūm khūnaun i iek ōrau jaau nūm ūurwaijā

ūkham khōsi ūkhaajerram. Pari päär Ēwandam chaain khaba aawai pārau i iek ūkhaba nūmgui ajim.

Cristo Abrán thaabaju nawe sierrajim

⁴⁸ Mag amachig, “päär chan Ēwandam chaain khabamgui” abaawai, chi judionaanau irig, —Chadchata pūn jāgan Samariapierrau, maimua dōsātauta pū pōr meu siēbahab ajierram ichigcha.

⁴⁹ Magbaawai Jesuu, —Mū dōsātauta pōr meuba chirūmgui ajim. Mūg chitūm aigui mūn sīi much Aaita thō iekha chitūm. Pari maagwai jūr pārau mū Aaijā ōgkhaba, warag muchta dōsātaujā pōr meu chirūm aajemgui ajim.

⁵⁰ Mū Ayaun chadcha ōraujā mūrūgta ee apim khōsi siēb mamū, muchdēu chan mūrūgta ee abat aba chitūmgui ajim. Pari jāg pārau mū iseg nūm paran ichdēuta päär dūi ichdēu khap ajugui ajim. ⁵¹ Magnaa, Īs mua chadcha chi mua jaau chirūm ipierraa sim woun chan thōbaju a chirūmgui ajim ich Jesuu.

⁵² Pari magbaawai chará chi judionaanau, —Īsta chadcha marau wajapha pū khaphū nūm: Pūn chadcha pōr ee dōsāt wai simuata mag iekhapi simgui ajierram. ¿Khani Abranjā meewia maimua tagam khūn agjō Ēwandam i jaaujerr khūnjā thumaa ōtarra mag pū ipierraa nūm khūn chan khēchbaju a nū? ⁵³ ¿Wa pūnta maar aai Abrán khararr khāaijā atcha chirúwa? ajierram. ¿Pua khaugbata sī ajierram, Abrán meewia tagam khūn chi Ēwandam iek jaaujerr khūnjā thum ōtarra? Magtarra, ¿pū khai agā ajierram irig, mūig maar ee mag puch thō iekhacheeg?

⁵⁴ Magbaa Jesuu, —Mua muchdēu-paita much thō iekhakiin, mua mag much thō chirūmjā būurjā baleeba simgui ajim. Pari chadcha chi mū thō iekhanaa muchta thumaam khūn khāaijā ūrpai api simūn ich mū Ayaugui

ajim. Wajapcharan ar pārau i igwia pāar Ēwandam aajemma, jāguata thumaam khūn khāaijā mūchta ūrpa i api simgui ajim. ⁵⁵Mag pāachdēun, iita pāach Ēwandam anaab mamū, pārau i khaugba nūmgu i ajim. Muan chad i khaphu chirum. Mua chadcha i khaphu chirumta i khaugbam akhiin, maiguin mūn sēunem pāar dūi ābata chirum. Pari mua chadcha i khaphu chitum; magua mua i ipierrata nem waujemgui ajim. ⁵⁶Pāar jōoi Abrán onee ajim, Ēwandamau ichig chaai deebarmua jūr chaain iūbaadeeu ewag paawai mū bēejujā khaphu sierr aawai. Maimua ya chadcha mū pierrum oobaawaijā i onee ajimgui ajim amag.

⁵⁷Magbaawai chi judionaanau ich Jesuug, —Mag iekha sim chan agtha cincuenta añojā khaba sim. Mag simta, ¿mag pua Abrán oojim a sī? ajierram irig.

⁵⁸Magbaa ich garmua, —Mūn Abrán thaabaju nawe ich mag chirajimgui ajim amag.

⁵⁹Amachig magbaawai chará ya mokou i baraag ēkha naajim. Pari mag nūm ee, sīi ich iiu aawai, ōor ee theerbabag warag ichta daaupabaadējim, Aai i jēujem degmua.

Bi eewe dau khīsu thaabatarr Jesuu monaautarr

9 Mag ich mokou baraag ēkha nūm ee, Aai i jēujem degmua ōbērwia Jesuu woun āb bi eewe dau khīsu thaabatarr oojim. ²Mag oobaimaawai maach i dūi ogdūba wēnūraajerr khūnauchata marau maach Maestroog jēujim, ajapcharan ich Jesuugma, jāgwi mag woun dau khīsu thaabajī: ¿ich dēnnaan pekau gaaimua ajī, wa ichdēucha pekau wautarr gaaimua ajī? ³Mag ichig jēubaawai Jesuu magjim marag:

—Jā chan ich pekau gaaimua khaba, ni ich dēnnaan pekau gaaimuajā khabajimgui ajim. Jāg thaabatarran, jāan jāg

dau khīsu sim gaaimua Ēwandamau ich jua theeg ōrag oopiegta jāg thaabapijimgui ajim. ⁴Magnaa marag, Pārau khaphu nūmgu i ajim, āsdaaupaita phidkhaba aajem. E dau khēubaadeewai tag phidkhaba aajem. Ich agjōta simgui ajim, Ēwandamau nem waupi sim wawaagjā. Magua muajā mūch meebam aig chan jua ūujem ed awiajā mūch pūitarrau jaaupūitarr phidag pūaba ich mag wau chitajugui ajim. Magbamūn mag chitawi mū meebaadeewai ya tag magum phidag wauju khaba aadējugui ajim. ⁵Mūta mūig eegar mūg jēb gaai chirum aigui mūchta ōor atheem araragaugui ajim.

⁶Maimua mag iekhanaa, jēb gaai ichō thunaa, mag ichō eepai jēb wāwakha waunaa, agua chi dau khīsu khitarr dau phuurrpūijim. ⁷Mag phuurrpūinaa irig, —Jāimua Siloé ee mawia pūch dau sūgbapūimí ajim.

Mag thūrdō Siloé anūm maach meūan “pūitarr” a simū. Ichig mag jaubaawai chadcha chi dau khīsu khitumua mawia ich dau sūgbapūaiwai daujā wajaug aadējim anaabá. Mag, ag na dau khīsu khaba sierrjō dau monakkha ich di aar barjim aajem. ⁸Mag daujā wajaug sīsīm oobaawai i dūi di dakha naajerr khūnau maimua ag nawe sīi dich nūm khūnag i nem inagdam jēu sim oojerr khūn dūimua amach wir aigpai, “¿Ma, jā ar dau khīsu khitarr sīi ōor dich nūm khūnag dau aphū nemdam jēujerr khabamá?” aajeejim anūm.

⁹Magbaawai āaur khūnau, “Chadcha, ichma” anūm ee, jūr bigaam khūnau, “Āã, jā chan ar khabam, sīita arjōo simgui” aajeejim aajem.

Pari magbaawai amau mag nūm ee, jūr ichdēu, “Mū ich ar khabahab” aajeejim anūm.

¹⁰Amachig magbaawai, —¿Magan jāga jāg pū daujā wajaug aadējima? a jēujejim anūm amach garmua.

¹¹ Magbaawai ichdëu, —Jāan woun āb ar Jesús aajemuata ichö ee jëb wāwakha waunaa, agua m̄ dau phuurnaa m̄r̄ug, “Chum Siloé ee mawia p̄uch dau sügbapüim̄” abaawai, chadcha mua i ipierr mawia m̄uch dau sügbap̄aiwaita chadcha m̄ daujā wajaug aadëjimgui aajeejim aajem amag.

¹² Magbaawai deeu amachdëu irig jëeumamua, —¿Jam s̄i mag p̄u dau monaautarr woun? abaawai, —Mua khaugbam jam sim khai aajeejim an̄um ichdëu.

Fariseonaanau mag chi dau kh̄isu khitarra g jëeutarr

¹³⁻¹⁴ Pari Jesuu mag ichö jëb ee waaurëunaa woundam dau kh̄isu khitarra monaautarr jua üi kheeujem ed arr aawai fariseonaan aar i warrjieram aajem. ¹⁵ Mag amach aar wai barbaimaawai irig jëeumamua, —¿Jāga jāg p̄u daujā wajapha chirsij̄i? ajierram an̄um.

Magbaawai i iek irua jaabaadëwi, —Ichö ee jëb waaurëunaa m̄ dau phuurr̄p̄inaa, p̄u jaabaawai, i ipierr awiata mua wajapha oo chirsijimgui aajem aajem.

¹⁶ Irua magbaawai chi fariseonaan ee āaur kh̄un̄nau, —Chi p̄u d̄üi magtarr woun chan magan Ēwandamau p̄ütarr khabam; maguata m̄ug jua üiujem edjā m̄rkhaba simgui ajierram aajem.

Pari maagwai j̄ürr āaur kh̄un̄nau, —Pari i Ēwandamau p̄ütarr khaba akhiin, ¿jāga irua jāg Ēwandam jua theegau öor monaauubarju? Pekau paraam kh̄un̄nau chan pöd i dënjö jāgbamgui aajeejim an̄um.

Amach magphöbaadëm gaaimua warag amach eepaijā ihāba iekhaba n̄um iekhou ¹⁷ warag chi dau kh̄isu khitarra gta, —Pua kh̄iirjuawai ¿khanim woun agá? P̄u dauta irua monaautarr aawai puata i jaauju aai chir̄imgui aajeejim an̄um irig.

Magbaawaita ichdëu, —Mua oowai merag chukhu sim, jāan ich Ēwandam jua theegau nem wau n̄urr̄m̄ta jāg n̄urr̄m̄ngui ajim aajem.

¹⁸ Pari mag dau khaugba khitarra dau wajapha monaau s̄isimjā judionaan chi pörnaanau ükhamapha naajim anaabá. Mag ükhamaaugau, i iek warag i dënnaanta thürkha auwi amagta, ¹⁹ —¿Chadcha m̄ug woun p̄aar chaairá? ajim an̄um. ¿Päachdëujā p̄arau chadcha bi eeweta dau khaugba thaabajim anú? Magtarrta ¿jāga is jāg dau wajapha oo simma? a jëeujieram aajem chi dënnaanagcha.

²⁰ Magbaawai chi dënnaanau, —I chadcha maar chaai khabahab; aauwai chadcha bi eeweta dau kh̄isu khitabajieb ajierram aajem. ²¹ Pari i dau monaautarr chan marau khaugba n̄um, jāga awiata is jāg dau wajapha s̄isi, ni khafuta i dau monaaubarm khai. Ichigchata jëebut ajierram an̄um. Ya i chi jöoi aawai ichdëuta irua p̄arag jaauju aai s̄iebá ajierram aajem amag.

²² Pari amau jaumapha magpai jaau narran, ar Jesús igwiata chadcha ich warrgarwe p̄üiju aajerrta jāg n̄urr̄m̄ a iekha n̄um kh̄un̄nan judionaan chi thethem kh̄un̄nau Ēwandam iek jaaujem degjā tag dubpiba aag ya ibëp n̄um khaphu narr aawaita magpai jaau naajim anaabá. ²³ Maguata amau s̄i, “Ichigta jëebut, ya i chi jöoi khabahab ichdëucha p̄arag khap jawaag” aajeejim aajem warag chi fariseonaanagta.

²⁴ Magbaawai i iek chi thethemnaanau deeu ichchata thür aunaa, —Chadcha Ēwandam dakh̄iir meerba marag jaaubá ajierram an̄um. Oob Jesuuta p̄uch monaaujim am. Marau khaphu n̄umgui ajierram an̄um, jāan pekau pöm s̄ierr̄m̄.

²⁵ Magbaawai ichdëu, —Mua chan khaugba chir̄m̄, í mag pekau pöm s̄i wa pekau chukhu s̄i a chirajim aajem irua. Āba mua khaphu chir̄m̄n̄, warr

chadcha mu dau khisu chirajim, pari magtarrta is mua wajapha oo chirum. Maata mua khaphu chirungui ajim anum amag.

²⁶ Magbaawai uwaai amachdeu wajapha jējewagmamua, —¿Ma jāga ajīma pu dūi? ¿Khanta jāgī pu dau eerdupieg? ajierram anum irig.

²⁷ Magbaawai ichdeu, —Ya khaba mua parag jaaubarmgui ajim anum. Magumja paru ukhab num. Mag numta khan atchata deeu uwaai jaupi numma? ¿Wa mag jaubaawai i iek ukhawia paachja i khapeenkhaagwa? ajim aajem.

²⁸ Magbaawai irig ich khircha iekha thunuwia magjierram aajem:

—Puchin pu i igar chirama; pari maran Moises igarta num. ²⁹ Marau khaphu numgui ajim anum, Moiseegan ich Ewandamauchata iekhajim; pari ja chan marau khaugbamgui ajierram aajem, jammuata jag nurraichjim khai.

³⁰ Magbaata irua mag chirajim aajem: —Ukhabam. Magan paru chan khaugba naabma ajim anum, jammuata i beej; pari mag simuata mu dau monaapujim. ³¹ Maadeu khaphu numgui ajim anum, sii parhooba pekau pomkham khun iek Ewandamau urba aajem. Irua urjemun, ichig jeeunaa ich ipieraa nem wau num khun iekta urjem. ³² Parauja khaphu numgui ajim anum, buurja ag na orau mug mujö bi ewe dau khisu thaabatarr khun dau wajaug paa au num anum urba aajem. ³³ Mug mu dau wajapha apitarr woun ich Ewandamau pitarr khaba akhiin, irua jagum nem pod wauba aajeekhamgui ajim aajem amag.

³⁴ Amachig magbaawai sereu phobaadewi irig, —Pu sii dau aug pekau pom thaabatarrta, khani mag sima? ¿Wa puata maar khaija khapcha siwa ajierram anaaba, marag jawaag?

Maimua tag Ewandam iek jaajem degja dubpiba, warag amach aigmua i jurpujierram aajem.

Khaphu num anumta dau khisumjo nem waajem khun

³⁵ Chi judionaanau mag woundam dui magtarr Jesuu khaug athajim. Maimua ag khur chi woundam oobaimaawai ich Jesuu irig, —¿Pua chadcha Emkhooi Iewaa iek tharaucha ukha chirá? a jeeujim.

³⁶ Magbaawai jurr ichdeu, —Señor, ¿ma khaiuma? Murug wajapha jauba ajim, mua khaphu aadeewai i iek ukhaag.

³⁷ Magbaawai, —Pari ya khaba pua mu oo sima; muctha pu dui iyuu chirabab hab ajim jurr ich Jesús garmua irig.

³⁸ Jesuu ichig magbaawai, i khirphee thukhona irig, —Señor, isin mua chadcha khaphu chirungui ajim, puata ich Ewandamau pitarrau.

³⁹ Magbaawai Jesuu irig magjim: —Mu beetarran, khaifuta chadcha Ewandam iek ukha si wa khaifuta ukhaba si a khap amkhirra beejimgui ajim. Ar dau khisu khithem khunjo amach khaibag ee num khaphu num khun peerdu aunaa ichab ar jurr wajapha num anum khunta amach pekau gaaimua khichag eemjo num jawaanta beejimgui ajim.

⁴⁰ Jesuu magbarm urwia fariseonaan eem aaur khun aig narr khunau irig, —Puragan magan maran dau khisuta naabma ajierram.

⁴¹ Magbaawai Jesuu, —Paar chadcha dau khisu naawaita jag naakhiin, paar paach pekau gaaimua kulp pomcha khaba naakhamgui ajim. Mamu magba paar iek mag wajapha khaphu num anumta juau jag nem khaigba waum khochgau mu igbam gaimuata, paar Ewandam dui iekhor poema numgui ajim Jesuu amag.

Oveja thuamie ich nemchaain düi

10 Maimua mag iekhamamua Jesuu amag mʉg ejemplo jaaujim:

—Ar oveja phäarkha thunum aar dubaag êkha simta puertdi garmua dubba sîi chi thuur phuurdü sim ürtu waaidü dich sim wounan, maan sîi nem jîgmie aawaita mag simgui ajim. ²Pari magba puertdi garmuata dub simun, ma chi pastorrau, chi thua. ³Magug mag chi oveja ierr phäarkha thunum puertdi aig simuajä uduraa dubpijugui ajim. Mag dubwi chi pastor amach oo phê wai nurraajemua aawai amach thür gaai thürbaimaawai amachdëujä i khaug aaujerram. Mag warag dawag phê ar-rwia ⁴ya thum daau paaukhabaadee-wai, am na dunisie amachdëujä i ëudee weetjemgui ajim, ya amach ich mag phê wai nurraajem düi aawai. ⁵Pari magba jürr öor amachdëu khaugbam khunnauta am thürchëkhiin, mag düi chan wëtba, warag parhoobata khaphig phöbaadëjugui ajim, i ökgau. Amau amachdëu öor khaugbam khun iekjä khaphu aajemgui a jaaumajim Jesuu.

⁶Jesuu mag amag jaumarran, jäg chi oveja thüajemua ich nemchaain oopaar phê wai nurraajemjö iruajä ich iek ükha num khun düi ich agjöta aajem a sim ajim. Pari mag jaumamta aig i iek ür narr khunau pöd khaug auba, sîi oveja chaarta jaau simpîi naajim.

Jesús chi Pastor chaar

⁷Maimua deeu ich ag iekpai igwia Jesuu amag, —Muan chadcha pärag, “Munta makhun oveja duubjem puertdiiu” a chirumgui ajim, öor i iek ükha num khun i gaaimuata ügtharjä öbërju igwia.

⁸Maimua chi fariseonaan khîir iekhamamua, 'Ar mʉ bëeju nawe sëukha amachdëupai amauta Êwandam iek jaau num awia sîi öor khügrnaa

amachigta ee apiejem khunnan nem jîgkhamienaugui ajim. Pari jäg oveja charau amachdëu öor khaugbam khun iek asekasba aajemjö, mʉg chadcha mʉ iek ükha num khunau chan par am mag sëukha wënurrajieb mamʉ, am iek asekasbajieraugui ajim. ⁹Magna a mag, Munta puertdi charau; chi mʉ iek ükha num gaaimuata peerdu num khunnan chadcha mʉ dënkham iekta mʉ dënkha nuisingui ajim. Chi mag nuisim khunagan, jäg chi pastorrau ich nemchaain wajapha oopaar phüak khöpi wai nurraajemjö, muajä ichab am thua wai chitajugui ajim.

¹⁰Pari magba ar sëukha chikham khüguurjem khunnan, chikham öorta jürr amachig paa aumam gaaimua chikhamnaan ovejata jîgkha aumamjö sierrjëmgui ajim. Mag numun pari sîi amach iek ükhabarmuata chadcha peerduju a jaauwai warag udur ügtharcha öbërpiejem iekjä ürpiba, öor khîirjug ärpüi numta mag nurjêe aajemgui ajim. Mamʉ mʉ chan am dënjö magaagta bëebajim. Mun sîi muchdëu Êwandam iek jaau chitumta ükhabarmun, ich mag i dënkha wënurraanaa mʉig eegarwejä onee amkhîirta bëejimgui ajim.

¹¹Magna, Munta Pastor chaar chi wajapcharamugui ajim. Pastor chi wajapham abarmun ich nemchaain peerdu awaagjä ichta uduraa thöopiejemgui ajim. ¹²Pari magba ar pastor anum khunjä sîi phatkhon atheepai thunum khunnan, lobou nemchaain puraan urum oowajä warag amachta khaphigbaadeejem. Amach nemchaain khaba aawai büerjä am gai mas khaba sim. Mag warag parhooba nemchaain dau aphuu aaidëpiejemgui ajim. ¹³Mag warag pastornaan anumta amachdëupa ögkhwia khaphig phöbaadeejemgui ajim, nemchaain

thuam khōchgau khaba sīi phatkhon atheepaita naawai.

¹⁴⁻¹⁵ Maimua mag iekhamamua deeu ichdēupai, 'Mūta Pastor chaar chi wajapcharamūgui ajim ich igwia. Ich jāg mū Ayau wajapha mūch khaphūnaa muajā mūch Aai khaphū chitūmjō, mūch igar nūm khūnūnjā mua khaphū chitūm; maagwai amachdēujā mū khaphū aajemgui ajim. Chadcha mūch dēn aawai mua am kōit udūraa mūch thōopijugui ajim, am peerdū awaag. ¹⁶ Pari agjō deuum khūn thūnūmguī ajim, mug israelnaan khabam khūn. Makhūnūnjā mua ābamūg jūr phē aujugui ajim, amaujā mū iek ūrbaawai ūkhamkhīir. Mag, israelnaan dūi pap ābam dēnkha nūisiewai mūchta am Pastorkha chitajugui ajim, amach thum āba thūa wai chitaag.

¹⁷ Magua, mag pastor wajaphamjō ōor kōit udūraa mūch thōopiju aawai mū Ayau mū daupii wai simgui ajim. Pari mag udūraa mūch thōopiwiajā deeu iiu phiidūjugui ajim. ¹⁸ Mag mūch thōopiju a chirūm chan, ajués chikhama nauta mūrūg magpi naawai khaba, mūch khīrauta ōor kōit mūch thōopijugui ajim, am peerdū awaag. Mū Ayau mūrūg magta apitarr aawai mua chadcha udūur mūch thōopiju aai chirūm. Pari deeu ūwaa mag iiu phiidūagjā jua theeg chirūmguī ajim am jūg daar.

¹⁹ Pari chi judionaan chi pōrnaanau Jesuu mag iekhabarm ūrbaawai, amach pem aawai, deeu ūwaa sīi chum aai-phur iyū ihābajā khaba nūisim iekhaui, ²⁰ khapankham khūnau warag amach khapeenag, —¿Khanthee pārau i iek ūr nūma? Jā sīi ich pōr ee dōsāt bēn wai simua lōkōo sīewaita mag iekha sīebahab aajeejim, chi Jesús igwia.

²¹ Pari magbaawai āaur khūnau mag nūm ee, jūr warm khūnau, —Pāar dak pōr ee dōsāt bēn paraam khūnau i dēnjō mag iekhajupa anaajim. ¿Wa

pārau khīirjuawai meperau dau khīsum khūnūnjā daujā wajaug apiju aai sīwa? aajeejim, ich Jesuu bi eewe dau khīsu thaabatarr monaautarr igwia.

Jesuu mag iekhatarr mag phiesta Las Enramadas anūm dichtarr khur ajim.

Judionaan chi pōrnaanau Jesús isegtarr

²² Maimua ag khur nūm awia Jerusalēn phōbōr ee deuum phiesta wau naajim, Aai i jēuejem di ēu aaipawia di theerthugtarr phiesta. Magtarrta ewag pawiajā ich ag edau paawai ich mag phiesta waauejim. Mag phiesta nosej jaar ajim. ²³ Maigta Jesús phūrdū nūrajim daaugajār Aai i jēuejem di bigaau, “Pórtico de Salomón” a thūr sim ee, dijājō nem pōm wēu wējōm ee. ²⁴ I mag nūrrūmta judionaan khapan i aig pos aichēwia irig, —¿Jāagwaita pua marag meerba pūch jaaujuuta jāg sīma? Pūta chadcha warrgarwe ich Ēwandamaucha pūiju aajerr khai, warre marag jaubá ajierram, marau khap aag.

²⁵ Magbaawai ich Jesuu amag, — Mua khabá ya pārag jaubarm, pari pārau ūkhamapha nūmguī ajim. Mū Ayau mūchig waupitarrjō wau chitūm oo nūm gaaimua pārau khaphū aju aai nūm, mū chadcha ichdēu pūitarr. ²⁶ Pari chaig mūchdēu jaau chirarrjō, pāar mū igar khaba naawai, mua mag mū Ayau mū pūijim a jaau chirūmjā pārau ūkhaba nūmguī ajim. ²⁷ Chadcha mū dēnkha nūm khūnau, jāg ovejanaanaui iek gaipai amach pastor khaug aaujemjō, mūjā khaphū nūm, mū khai agā; maagwai mūchdēujā mua am khaphū chitūmguī ajim. Mag mū khaphū naawai mūta am na dūnūisimūn, amachdēujā mū ēudee weetjemgui ajim. ²⁸ Magbaawai mūchdēuta mūch Aai aar am ōbēru aai apiejem, tag okhooba sīi i chaainkha ich mag wēnūrramkhīir. Ya magbarm chan ni ābmua jā mū jua

eem khechthug aubamgui ajim. ²⁹ Mũ Aai ichta thumaam khũun khãaijã ũr-pai sierrũmuata mũrug makhũun deejimgui ajim. Mag ichta ũr-pai sierrũmuata deetarr aawai abmuajã i jua eemjã pöd khecheubamgui ajim. ³⁰ Magnaa, Mũ much Aai dũin maran ich abampaiugui ajim.

³¹ Amachig magbaawai charã chi judionaan ũwaai sereu phöbaadewi deeu i mokou barm ig naajim. ³² Pari mag nũm ee Jesuu amag magjim:

—Mũ Ayau ich jua theeg mũrug deetarrau mua chadcha pãar dakhĩir nem wajapham pöm khĩir pogkhe wauwia chirũm. Pari mag nem khĩir pogkhe wautarr ee, ¿chijãg gaaimuata pãrau mũ mokou barm ig nũ? ajim.

³³ Magbaawai chi judionaan chi pörnaanau, —Marau chan mag pua nem wajapha waaujem gaaimuata pũ mokou baraagpam aba nũm. Marau chadcha pũ mokou barm ig nũmun, pũch iek gaaimuapaita pũ barm ig nũngui ajier-ram irig, mũg maach äba thum agdaujöpai thũnũnta pũ iek mag pũn Ewandamau anaawai.

³⁴ Magbaawai ich Jesuu amag, —¿Pãrau oowai mua magju khaba chirã? ajim. ¿Pãrau khĩir eyaa khaba nũ, ar Ewandamau pãar jöoinag ich iek phãpitarr gaai, “Pãran ewandamnaanaun” a phã sim? ³⁵ Irua magtarran ich i jaumkhĩir jũr autarr khũun igwiata mag siejimgui ajim. ¿Pari makhũunjã agjõ mũig eegarm khũun khabajĩ? Magua maadẽu khaphũ nũngui ajim, ich Ewandamauta mag phãpitarr aawai mua mag mũn Ewandam Iewaau a chirũm aig pãrau mua khaigba iekha chirũmaju khaba nũngui ajim. ³⁶ Ich Ewandamauta ich aarmua mũ jũr auwia mũg jẽb gaai pũitarra, ¿jãga pãrau mũrug mag mua khaigba iekha chirũm abarju, mua Ewandamag Aai icheewai? ³⁷ Pãachdẽu

oowai mua mũch Ayau nem waaujem khĩir waubata chirũm khai, magan oob mũ iek ũkhamiet ajim. ³⁸ Pari pãachdẽu oowai muajã irua nem waaujemta wau chirũm khai, mũ iek ũkhaba awiajã khaphũ abat ajim: ich Ewandam chi Aaijã mũ dũi sim, maagwai muchjã much Aai dũi chirũm.

³⁹ Pari ich Jesuu magbaawai ũwaai i pũr auju ekhajierram. Pari ich pũr aupiba, ũu peerdũ kheerbaadẽjim.

⁴⁰ Maimua mawia ag na Juan chi õor pör choomieu Jordãn ee õor pör choo sierr gar durbawia maig sisijim, edau õbeerjem gar. ⁴¹ Mag i maig sieimaawai õor pöm i aar wẽtwia amach eepai, —Keena, chadcha Juanau chan mũg Jesús dẽnjõ ag na õrau nem ooba aajemjã wauba khitajim. Mamũ irua ich mũg woun igwia nem jaaujerran, chadcha thumaa ich ag eeta jaaumajimgui ajierram.

⁴² Maig irua Ewandam iek jaau sim ũrwia õor khapankham khũnau i iek ũkhajierram.

Lázaro meetarr

11 Biek äb phöbördam Betania anũm ee woundam Lázaro anũm mor machpajim aajem. Ich Lázaro ũphũin numi wai siejim, María Marta dũi. Makhũun dũita siejeejim ich. ² Ich mag Lázaro ũphũi Mariaau ajim, maach Pör Jesús bü ũr jũgdeeu choonaa ich pörbüũpai juũpũitarr. ³ Mag amach ephemkhõi mor machpawia warag eeg pamaawaita amach numiim khũnau õor jũr auwia ich Jesús aig pũijerram, jawaan mamkhĩir. Magbaawai chadcha bẽewia, —Señor, pũ khaphũn chi wajapham pua ũrcha iigjemjã pödba khẽrumgui a jauchẽjim Jesuug.

⁴ Pari ichig mag jaubaa sũ warag, —Jãg khamor machagau chan i meem iek meebamgui ajim. Jãan sũ jãg khamor machag gaaimua Ewandamta thumaam

khun khāijā ūrpai sim anaa muchjā i lewaa aawai agjō chirum a khap amkhiirta jāgpijimgui ajim ich Jesuu mag ichig iek jaauchētarrag.

⁵Jesuu chadcha Marta dūi Mariajā oomap khaba ni ich Lazarojā oomap khaba aajeejim. ⁶Mamū mag simta mag Lázaro mor mas sim ichig jaaubaichēmjā maba, warag khāai numí mag maach narr aig sīsijim. ⁷Maimua ag khur ya khāai numí naata marag ichdēu, —Deeu Judeaag wētarraugui ajim.

⁸Magbaawai marau irig, —Maestro, ¿ischapai ich jamaam khunau peer puch mokou bar thōotarr khun aarta deeu pu mam ig sī? anaajim.

⁹Magbaawai jūr ichdēu marag, —Pari agtha amau mū thōoju ora khaba sēbahab ajim. ¿Pārau oowai mūg edau āspapakham doce oras sēba aajē? ajim. Āsdawan maach dichmam aig maw-iajā bū waur thūthūgag maba aajemgui ajim, āsdau aawai. ¹⁰Pari maach edarta chitaju atheen, sī būēu subaadeu khāijā buudimajugui ajim, khīchag ee aawai. Mag agtha ag ora khaba sīewai araragagta chitamjō ōrau mū chig abajugui ajim.

¹¹Maimuata sī awia, —Maach khap-khun Lázaro ya khāibaadēm; pari mua deeu i phiriupāain majugui ajim.

¹²Magbaata marau irig mag naajim:

—Señor, mag khāibaadēm khai, magan ūu i khīirdam inaa aadēm. Mag khai magan ūu pōr khoordujugui anaajim.

¹³Pari Jesuu mag Lázaro khāibaadēm a sierran, maan iin ya i meebaadēmta jaau sim ajiebma. Pari mag simta maraun khaugba, sī khāai chaar khāibaadēmta jaau simpīi naajim.

¹⁴Maimuata ya warre marag, —Lázaro meejimgui ajim. ¹⁵Pari ūuta mū i aar khaba chirajimgui ajim. Magba akhiin nau jāg chi mee sim mua pāach dakhīir phiriu auujā oobakham. Mamū chadcha Ēwandam jua theeg mū gaai

sim khap amkhiir, i aarcha oon wētarr-
rau ajim marag.

¹⁶Mag irua oon wētarrau abaawai maar eem āb maar khapeer am dēn ibuur wauwia Meis a thūurjerrau, —Keena, magan maachjā i dūi wētarrau ajim, i dūi āba khēchimaag.

Irua mag sierran, Judeapienau peer ich Jesús thōotarr aarta deeu ōgkhaba maagpam igwiata mag sīejim. Mag Meis anum, i thūr chaar Tomás ajim.

Mag, chadcha Jesús mam dūi maarjā i dūi wētjim.

Jesuu ōor phiriu auwia ich mag wēnurrapiejem

¹⁷Mag wētvia ūrimaawaijā, ya khāai jayap sim a jaau naajim, chi Lázaro aukhértarr. ¹⁸Mag chi meetarr phōbōr Betania anum Jerusalén dakha kilómetros thārjupjō sīejim baraag. ¹⁹Jerusalemua mag dakha sīewai judionaan khapan weetjeejim aajem, Marta María dūi num aar, mag amach numpai aphōbaadeewai amach ēphemkhōi khīirjuwia atcha gaai machgau ōkhīirjuu apimaugau awia. ²⁰Mag num ee Martaau ūr athajim aajem, ya Jesús amach dakpamam. Mag khaug athaawai i khīirphee oon bēejim. Pari María maba, deg sīsijim. ²¹Mag bēewia ya Jesús dūi thēubaicheewai chi Martaau irig, —Señor, pu mūig sierr akhiin, mū ēphemkhōi mūg dau aphū abakhamgui ajim. ²²Pari mua khaphū umgui ajim, pua Ēwandamag jēebaawai puchdēu jēebarmpierr iruaaju.

²³Magbaawai Jesuu irig, —Marta, pu ēphemkhōi deeu iiu phiidujugui ajim.

²⁴Magbaa Martaau, —Chadcha mua khaphū umgui ajim, mūg atag ōtarr khun thum deeu phiidutkha num edan ijā dūi phiiduju.

²⁵Magbaawai irig Jesuu magjim:

—Muata òor phiriu aunaa ich mag wai chirsiejem. Chi m̄ iekta ùkha sim kh̄un meewiaj̄a deeu iijugui ajim. ²⁶ Maimua ar muig eegarwej̄a m̄ iekta th̄araucha ùkhawia m̄ d̄enkha th̄unum kh̄un chan meem iek meebam. Makh̄unanan meewiaj̄a deeu phiidutkhawia ich mag n̄isijugui ajim. Magnaa irig, —¿Pua m̄ mag iekha chir̄um chadcha ùkha ùwi? ajim chi Martaag.

²⁷ Magbaawai chi Martaau, —Señor, mua khaph̄umgui ajim, p̄ chadcha ich Ēwandam Iewaa. P̄uta warrgarwe ich Ēwandamau ich iek jaumkh̄iir m̄ug j̄eb gaai p̄iiju aajerr khabahab ajim irig.

Jesús Lázaro aukh̄ertarr aar mawia bīetarr

²⁸ Maimua Jesús d̄ui mag iekha d̄unaawia, chi Martaau ich eeum aar mawia, òkhar̄ii i kach gawaa, —María, maach Maestro ya chum ph̄ob̄ör igaaui s̄ieich̄em. I iek p̄ d̄ui iekhaag aajemgui aimajim aajem.

²⁹ Mag chadcha ichig mag jaubaimam b̄urre Jesús aig b̄eejim. ³⁰ Maagwai chan agtha Jesús ph̄ob̄ör ee dubba, Marta d̄ui ootarr aigpai s̄iejim. ³¹ Pari mag María apuraa òb̄erbaad̄em oobaawai judionaan am kh̄iir j̄äsenkhaag am aig b̄ewia narr kh̄unau chi binaandam aukh̄ertarr aarta bīen mamp̄ii awia d̄ui i ěudee pochag b̄eejim.

³² Mag b̄ewi, Jesús aig barch̄ewi, i b̄ukh̄urr ph̄ob̄khanaa irig, —Señor, p̄ muig sierr akhiin, m̄ ěphemkh̄oi m̄ug dau aph̄um abakhamgui ajim, bīemamua.

³³ Mag warag ich dakh̄iir bīebaad̄em d̄ui chi judionaan i d̄ui b̄etarr kh̄un̄j̄a bīeph̄obaad̄em oobaawai ichpa ò j̄äse-naaga aad̄emua gaai machaaga aad̄ejim. ³⁴ Mag warag ich aig narr kh̄un̄agta, ¿Jampaita aukh̄erjierr̄a? a j̄eeujim.

Magbaa amachd̄eu, —Señor, achum khabahab; oomierrau ajierram irig.

³⁵ Mag gaai machag aad̄emua ich Jesuj̄a bīejim. ³⁶ Mag Jesús bīebaad̄em oowia chi judionaanau, —Keena, p̄aad̄e oobat: J̄agan chadchata irua i j̄äsene aajeejimwai aajeejim j̄urr̄am kh̄un̄au. ³⁷ Pari makh̄un̄au mag n̄um ee, agj̄ö bi-gaaum kh̄un̄au j̄urr̄, —Ichta muig sierr akhiin, j̄ag dau kh̄isu khit̄um monaautarrj̄ö, ¿m̄ug Lázaroj̄a irua monaubakham khai? aajeejim.

Jesuu Lázaro phiriu autarr

³⁸ Mag mawia ya chi aukh̄ertarr aar pabaimaawai deeu gaai machag aad̄ejim. Chi binaan aukh̄ertarr j̄ebdi, nawe durr̄b̄ü ee chi kh̄orm̄ ajim. Mag simta mok p̄ör p̄öm simuata s̄ii chi j̄ebdi i ee jooth̄u wai naajim. ³⁹ Mag aig pach̄ewia Jesuu chi aig narr kh̄un̄ag chi mokp̄ör chawag p̄r̄eup̄ipi jaajim. Magbaawai Martaau irig, —Señor ya maach aukh̄ertarr kh̄aii jayap sim aawai ya maach ār kh̄erabahab ajim.

⁴⁰ Magbaawai Jesuu irig, —Mam̄u mua khab̄a chaigj̄a p̄ur̄ug, mua i phiriu auju puch th̄aar ee khaph̄um khai, pua chadcha Ēwandam jua theeg oouja a chirajimgui ajim.

⁴¹ Mag chi mok chawag p̄r̄eupi jaautarr aawai chadcha chawag p̄r̄eup̄iijerr̄am. Magbaawai Jesuu ùgthaag eerpanaa Ēwandamag, —Tata, mua p̄ur̄ug ùu ajim a chirumgui ajim, m̄ug m̄uchd̄eu j̄eeu chir̄um pua ùu m̄ iek ùkhabaawai. ⁴² Mua khaph̄um chirumgui ajim, mua p̄uchig j̄eeuawai pua m̄ iek ùkhaagem. Pari magum āba, ichiita thumaam kh̄un̄ j̄üg daar mua thet mag ùu ajim a chirumgui ajim, thumaam kh̄un̄ag chadcha p̄uchd̄euta m̄ p̄iijim a khap amkh̄iir.

⁴³ Mag iekhawia deeu ichd̄eupai j̄urr̄ mag chi meem j̄eb deg sierragta i th̄urr̄

cha thürthürnaa thet, —Lázaro, dawag öberbaichë ajim.

⁴⁴ Magbaawai maach chi meem arta chadcha dawag öberchëjim. Oowai ich aukhértarr ich mag bü aarmua khieb mor thum dïes baúa purëunaa ödi aigmua ügthaag pörpa khïir jjaarjema purëu simta öberchëjim. Mag öberbaicheewai aig narr khüunag, —Jäimua jäg put ëerkhabapüit ajim, idëu ich diig mamkhïir.

Jesús pur awaag ibëptarr

(Mt 26:1-5; Mr 14:1-2; Lc 22:1-2)

⁴⁵ Mag Jesuu Lázaro phiriu autarr amach daúacha ootarr gaaimua, judionaan khapan María dïi bëetarr khüunau khaphü nüisijim, chadcha Jesús ich Ëwandamau püitarr. Mag warag i igar nüisijim. ⁴⁶ Pari mag thünüm ee, äaur khüun warag fariseonaan aar wëtjim. Mag wëtwi Jesuu mag öor phiriu athamta igkhaimajieram aajem. ⁴⁷ Magbaawai chi fariseonaan, phadnaan chi pörkha narr khüun dïi äba, tagam khüun chi thiernnaanpa biirdujierram aajem. Mag biirdunaa amach eepai jürr amach khapeenagta, —Keena, ¿maadëu jäga ajuma jäg woun dïi? ajierram anüm. Jäguan chadchata maach dauderra ag na örau nem ooba aajempata wau nürüm. ⁴⁸ Maadëu uduraa irig jägüm nem waupi nümün, thumaam khüunta i igar paaukhawia amach reikhapiju. Magbaawai Romapien chi thethemnaan bëewia, jürr maach Aai i jëeujem diita pogueupüinaa, maachjä dau aug waujugui ajierram aajem.

⁴⁹ Mamü äaur khüunau mamagkham ee, äb mag añoou phadnaan thum thünarr khüun pörkha sierr Caifás a thüürjerrau ich khapeenag, —Pärau chan büürjä khïirjubata iekha nümgui ajim anüm. ⁵⁰ Magnaa ichdëupai, Mua oowai wajapcha ajuun, mag pärau jaau nümjö maach thumaam khüunta dau aphüu

apiju khäai, jäg appaita maach thumaam khüun köit thöopiju aai simgui ajim anaabá, Jesús igwia.

⁵¹ Pari wajapcharan Caifaa mag iekhatarr chan ich khïirjugjä khabajim. Wajapcharan mag añoou ichta thum phadnaan thünarr khüun pör arr aawai ich Ëwandamau mag iekhapibaawaita mag iekhajim, Jesuuta judionaan thünüm köit thöju igwia. ⁵² Pari magbarm chan ichab judionaan köitpai khaba, ewag paawai thum ich chaainkhaju khüun köitpa thöju a sim ajim, judionaan khabam khüun awiajä, magbarmua ich chaain durrpierram khüunta khod äbamkha awaag. ⁵³ Ya Caifaa mag iekhatarr aawai magtarr aigmua judionaan chi thethemnaanau äba ibëpwia warre Jesús thöuju khïirjugta wai nüisijim.

⁵⁴ Jesuu ya mag ich thöuju khïirju nüm khaphü sierr aawai ya tag judionaan ee parhooba nüruba aajeejim. Mag gaaimua ichta warag Judea durrmua warp petajim, phöbördam Efraín anümüg. Mam chan öor pömcha khaba naajeejim. Maig maar i dïi naaimajim, i kha ogduba wënürraajerr aawai.

⁵⁵ Mag phöbör Efraín anümüg weetwai judionaan phiesta Pascua aajem burru dakpapa khajim. Amach i arr aawai, mag phiesta ürü arr aawai, öor pöm Jerusalenag ërëru khajim, Pascua burru nawe khïir khaugaag, amach jöoinau jaaujerrjö domer nümua amach khai bag barpäain. ⁵⁶ Mag wët thünümuan Jesuuta jurphöo aajeejim. Maimua ya Aai i jëeujem degcha paaukhaimawiajä i bëebaju khïirjuwia jürr amach khapeenagta, —Keena, ¿pärau khïirjuawai müg phiesta ee i bëeju khai? aajeejim aajem.

⁵⁷ Maagwai chi fariseonaanau phadnaan chi pörkha narr khüun düimua ya örag jaaukha wai naajim aajem, chi Jesús sim khaug athaawai amachig

jaaumkhiir, mag amachig jaaubaawai sii i pur awaan wetaag.

Uirau jügdeeu Jesús bü sügtarr

(Mt 26:6-13; Mr 14:3-9)

12 Maimua mag phiesta Pascua burraag seis diaspai waur num eeta, ich Jesús Betania anumug mam düi maarjä wëttim. Mag Betania phöbör eeta mag woundam Lázaro anum ichdëu phiriu autarrjä siejeejim. ² Mag i barbaimawai maiguim khunau wajap phiejäb wauwia Jesús khöpiju aphöbaadëwia chadcha waujierram. Maimua ya thum wau aai säsiewai chi Lázaro üphui Martaau chi nemek thöi jijig khajim. Maagwai maar thach khö num aig ichab ich Lazarojä düi thach khö siejim. ³ Mag numta ich Lázaro üphui äbakhai María jügdee narrdo char dën nem parhëpagkham düi dubchëjim. Mag dubchëwia, chigagjä igba, agua Jesús bü süгнаа deeu ich pörbëupai juupüijim. Mag nem thüpag siëwai mag irua Jesús bü agua sügbaadee sii dijä ëntër thüap jöisijim. ⁴⁻⁵ Mag oobaawai maar eem äb maar khapeer Judas Iscariote a thüurjerrau magjim:

—Ë, jäg jügdee trescientos denar-iom gaai përpüiju aai sierrta, khandee sii jäg är choobaadëma, agua aphum khundamag nemdam audeeju aai sierr-tá? ajim.

Ich mag Judaauta ewag pawiajä ich Jesús oomapha aajerr khunag i pur deeu ajiebma. ⁶ Pari Judaau mag iekhatarr chan sii chadcha aphum khundam khirjuwia khaba, nem jgmie arr aawaita mag iekha siejim. Ichdëuta maach thumaam khun phatkhon di wai nurraajerr aawai örau maachig deemam aukhërmamjä ichdëu jgkham aig jgkhaajeejim.

⁷ Judaau mag iekhabaawai Jesuu irig, —Idëu irig jügdeeu mü bü sügpibá ajim.

Jä i dën nau jöpcha mü meebaadeewai agua mü kha phuraag sii äkha wai sierr khabahab ajim irig. ⁸ Magnaa, Aphum khunan ich mag pärau päach ee oo wai wënurraju; pari mü chan ich mag päar khir chitabajugui ajim.

Judionaan chi pörnaanau Lázaro thöju khirju narr

⁹ Mag Jesús Betania siechëmjä chi judionaan Pascua dichaag bëetarr khunau khaug athaawai khapan i oon bëejierram. Pari mag bëe thunum chan i oogpaijä khaba, ich Jesuu Lázaro phiriu auwia maach ich mug sim oogpata bëe naajim. ¹⁰⁻¹¹ Pari mag Jesuu i iu autarr gaaimua, judionaan pöm tag amach igar khaba jürr Jesuu jaau nurrumta ükha thunuisierr aawai, chi phadnaan pörnaanau jürr ich Lazaropata düi thöopüijugui aphöbaadëjim.

Jesús Jerusalén phöbör ee dubimatarr

(Mt 21:1-11; Mr 11:1-11; Lc 19:28-40)

¹² Mag Jesús düi maar Betania paaukhachëtarr noram Jerusalemua ürphöbaadëjim aajem, i barju. Maagwai ya öor pöoma Jerusalén phöbör ee thunaajim aajem, mag phiesta athee wëttarr khun. ¹³ Mag ürphöbaadeewai örau sothark piujöm thurrphënaa ag jua panhapha i khirphee bëejierram. Maimua ich düicha oobaicheewai serereukhamua onegau, “Üucha abarm Ëwandam. Ich müta puchdëu maar israelnaan athee puch jürr püibarmü. Ichta maar Reikhaju aawai puchdëuta i üu wai chitajugui” aajeejim jürram khunau.

¹⁴ Mag wëtumua ya ag nawe Ëwandam iek phä sim gaai ich Jesús igwia jaau simjö, burrodam ür waaidawia warag ag gaaita mamua phöbör ee ich mag dubjim. Mag chi Ëwandam iek phä sim gaai:

¹⁵ “Sionpien, onee abat.

Päädē oobat: ar pāar Rey sīi parhoobam khūn̄jō burrodam gaaita urum” a sim. (*Zac. 9:9*)

¹⁶ Eeu i mamag khabaadeewai chan maach chi dūi wēn̄rraajerr khūn̄nau chan marau būurjā khaugba naajim, jāg-wiata mamag khajī. Maimua ya nassi pawia ich Aai aar ūgthar petarr khurta marau khaphū aphōbaadējim, ya ag nawe i jāgju Ēwandam iek phā sīsīd̄m gaai jāg jaau sim aawai juaujō jāgtarr.

¹⁷⁻¹⁸ Mag ōor pōm Jesús khiirphee oon bēetarran, irua Lázaro chi meem ya jēbdeg sierrta deeu phiriu autarr chi ootarr khūn̄nau jajaaukham ūrwia i oom khōchgauta mag i khiirphee bēejier-ram. ¹⁹ Pari maagwain jūrri chi fariseon-aaanau amach khapeenagpaita, —Keena, pārau oo n̄m, jāg sīi amag iekha n̄muapai chan maadēu pōd maachig paa aubamgui aajeejim. Magnaa, Oojurauma, jāg thumaam khūn̄ta sīi i igar paaukhamamgui aajeejim.

Judionaan khabam khūn̄nau Jesús juraan bēetarr

²⁰ Mag Pascua ee ōor pōm Jerusalén wētarr khūn̄ ee ičhab judionaan khabam khūn̄jā thūnaajim, Aai i jēwaan bēetarr khūn̄. ²¹ Makhūn̄nau Felipe aig bēewia irigta, —Kakē, marau Jesús dūi iyūu am khōsi n̄mguui aichējieram.

Mag Felipeegta jēeuchētarran amachjō judionaan khabam ee bāautarr aawai ajim, amach kōit Jesuug iekhamkhīir. Chi Felipe phōbōrdam Betsaida an̄m eem ajim.

²² Magbaawai Felipeu jūrri agjō maar khapeer āb Andrés an̄mug jaauwia amach numiim khūn̄nau jūrri ich Jesús aarcha jawaan wētjim. ²³ Mag wēt̄wia judionaan khabam khūn̄nau ich jūr wēn̄rr̄m a jaubaicheewai amjā

peerdu awaag ud̄raa ich thōopiju jaaubaadēmua magjim:

—Ya iſta chadcha m̄uch chi Emkhooi Iewaa chikhamnau thōoju gayaa pamamgui ajim, mag amau m̄ thōobarmua m̄uchta Ēwandamau thumaam khūn̄ khāaijā ūrpai apieg. ²⁴ ¿Pārau ooba aajē ajim, nemjīir dau iū awaagjā jāga aajē? Jēb ee jīirbam chan maan ich mag sīsīm, būurjā iūba. Magarrau jīir siuwia ōb̄er sīsiewain chadau chēbaadēmua ich jīirtarr khāaijā ūr aaujem. Ich agjōta m̄ujā meeju aai chirabahab ajim, mag m̄uch meebarm gaaimua ōor pōm peerdu awaag. ²⁵ Ich agjō khaphū abat ajim: Ar m̄ug eegar aawai m̄ gaaimua būurjā ich chig apimapha sim chan meewaijā ūgthar ōb̄erbam. Pari m̄ gaaimuata ich dau aph̄ū ajujā khīirjuba m̄ iek ūkha n̄rr̄m̄n chadau meewiajā ūgtharchata ōb̄erwia m̄ug atagjā ich mag iū sierrajugui ajim. ²⁶ Maimua ičhab chi chadcha m̄ chogkhanaa m̄ dūi n̄rr̄am khōsi sim̄n, ichdēu khōchagpierr nem wauba, m̄uchdēu nem waupim khōsim-paita wau n̄rr̄aju aai sim. Mag am̄n magan am wēn̄rr̄ampierr m̄uchjā am dūi chitajugui ajim. Ābmua magta m̄ chogkha nem wau n̄rr̄m̄n, m̄ Ayaujā ich khīircha i thō iekhajugui ajim.

Judionaanau ich thōoju Jesuu jaatarr

²⁷ Maimua mag jaaumamua ičhab, ūs chadcha thumaa khīirjuwia m̄ ōkhīirjug pōoma chir̄m̄gui ajim, chikhamnau m̄uch thōoju dakkha pamaawai. Mag chirab mam̄ am jua ee thōmaaugaujā mua m̄uch Ayag, “Tata, m̄ peerdu athájā” abamgui ajim, warrjā mag atheeta m̄ bēetarr aawai.

²⁸ Maimua sīi ich Ayag, —Tata, muan m̄uch gaaimuata sīi thumaam khūn̄naujā pur̄gta āba ee apim khōsi chir̄m̄gui ajim.

Pari irua magbaawai ügtharmuata woun iekjö, —Ya pü gaaimua örau mürüg ee abarm; pari ichiita warag mýchig ee apijugui ajim.

²⁹ Pari edjä eemua Ēwandamauta woun iekjö irig magbarm ürbaawai aig öor narr khünnau sii pagthümpii naajim. Maagwai äaur khünnau jürr, —Ēwandam chogauta ügtharmua irig iekha sim khabahab aajeejim.

³⁰ Pari amau mag nüm ee, ich Jesuu thumaam khünnag iekhamamua magjim:

—Müg pärau woun iekjö ürbarm chan sii mýchigpai ich iek ürmkhüir khabamgui ajim. Jään jäg ich iek ürpitarr gaaimua ichdëu mü iek ükha sim pärag khap amkhüirta pärag jäg iekhajimgui ajim. ³¹ Ya İsta chikhamnau mü thööju gayaa pamam. Mag mü isegwi mü thööbarm gaaimuata khaigbam khünn thumaam khünn düi Ēwandamau ichdëu khap ajugui ajim. Mag öor köit mü thööbarm gaaimuata İchab mepeer müg durr gaai ichta chi pörkha sierrümjä Ēwandamau pödpuim iek pödpuijugui ajim. ³² Pari İchab mag ügthaa öor khapanag dakhüir mü jüirjop siüwia thööbarmuata müch iek ükhamam khünnan mua thumaa mýchig paa aumajugui ajim.

³³ Jesuu mag iekhamarran mag dau aphüü pakuls gaai ich thöju jaau sim ajim. ³⁴ Mamü irua mag iekhabarm ürwia örau irig, —Ēwandam iek phä sim gaaimua marau khaphü nümgui ajieram, ich Ēwandamaucha püibarm chan meeba ich mag sierraju a sim. Pari mag simta, pü iek mag püeta ich Emkhooi Iewaa anümta, çjäga mag Emkhooi Iewaata ügthaa pakuls gaai thöbarju? Magan, çma khanim Emkhooi Iewaa agá? ajierram irig.

³⁵ Magbaawai Jesuu amag ejemplo jaaumamua warag ichta Emkhooi Iewaa ich Ēwandamau püitarr khap amkhüir magjim:

—İsweran pärau agtha ötdau paa dunnümjö mü oo wai nümgui ajim. Pari nau jöpcha ya tag päar khüir mü chitabaju. Magua agtha mü iek ür nüwe ükhabat ajim, khüirjug khaigbamta päach gaai ürpam ugua. ÇPärau ooba aajë khíchag ee wëtum khünn? Amau amach wënürümjä khaugba aajem. Chi mü iek ükhaba nüm khünnjä ich agjöta thünungui ajim, amach okhao nümjä khaugba. ³⁶ Magnaa ichdëupai ich igwia, Mag ötdaujö sim agtha päach ee wai nüwe ükhabat ajim, ich mag mü düi ararag ee wënürraag.

Mag iekha siëwia öor eemua igbaadeeu i siëimamjä tag örau khaugba, äba maach appaita i düi naaimajim.

Jägwi judionaanau Jesús iek ükhamapha naaji

³⁷ Parii Jesuu maach meeun judionaan khapan thünüm dakhüir nem khüir pogkhe waumamua ich jua oopipi aajerrjä wajappai i iek ükhaba aajeejim.

³⁸ Pari mag amau ükhamapha narran, ich Ēwandam i jaaunie Isaías khararrau phä puarr eyaa öbërmkhüir ajim. Irua phä puarr müg ajim:

“Señor, parii pü iek jaau nümjä örau ükhamapha ajugui” ajim.

“Amau khaug aubajugui” ajim, “mag nem wau nüm gaaimua puata püch jua theeg oopi sim.” (İs. 53:1)

³⁹ Magta chadcha ükhaba naajim. Amau mag ükhabaju igwia ich Isaiaaupai İchab,

⁴⁰ “Ēwandamau am dau khüpinää kach theegjä apiju” a phäjim, “oo nümjö nümta oobamjö amkhüir, maimua ür nümjö nümta ürbamjö amkhüir.

Magba akhiin amau amachdëu oonaa ür nümjä khaphü aawai, amach khaibag äsie ewag khüirjuwia Ēwandamag amach peerdu aupiju” a phäjim Isaiaau ich Ēwandamaucha ichig jaaumatarr. (İs. 6:10)

Pari Ēwandamau judionaan mag thäär theeg apitarran, año khapan par ich iek ūrpitarrjā ūkhamapha arr aawaita magpijim.

⁴¹Isaiaau ag nawe ichdēu ootarrjō magta phā puajim, ya Cristo muig eegar maach ich mug sīeicheewaijā ōrau i dau aphuū wauwia thōoju khaphu sierr aawai. Pari magum āba, Ēwandamau ichta thumaam khūun khāaijā ūrpai apijujā khaphu sīejim. ⁴²Mag judionaan thumaam khūunau chan Jesús iek ūkhabajierrab mamū, āaur khūunau ūu i iek ūkhajierram; chi ūkha narr khūun ee chi thierrnaanpa thūnaajim. Pari mag ūkha nūmta chi fariseonau, tag amach culto ee dubpimaau-gau amach jur wērppūju ōgkhwāia, amach khaugpiba aajeejim. ⁴³Maagjeejeb mamū amachdēu mag ūkha nūm anūmjā tagam khūunagjā khaugpimapha narran, Ēwandamau khōsimjō aju khāyau, sīi mug dich khapeen āba thūnūm khūunagta amach ēugar khaigba iekhapimaau-gau ajim.

Amachdēu isegtarr iek igwiapai Ēwandamau deeu am khīir phūurju

⁴⁴Biek āb ijējēbkhamua judionaan ich iek ūr narr khūunag Jesuu thet magjim:

—Chi mū iek ūkha simuan mū iek apai ūkhaba ičhab mū Aai iekpata ūkha simgui ajim, ich iek jaupitarrta mua jaau chitaawai. ⁴⁵Maagwai mū oobarmuan ičhab ich chi mū pūitarrchata ya oobarmjō simgui ajim, maar ich āba naawai. ⁴⁶Mūta mug durr gaai thum khīchag eemjō jooba nūm khūun athee ōtdaujō bēejimgui ajim, maagwai chi mū iekta ūkha nūm khūun chan sīi tag khīchag ee okhoo wēnūrrūmjō khaba ararag eeta wēnūrramkhīir. ⁴⁷Pari ar mū iek ūr nūmjā mū ipierraa aba nūm khūun chan, mū mag warrjā mug durr khaibag wawaagta bēeba arr aawai, mua khabam ajim am khaibag waupi

jaauju. Mūun sīi ōor peerdu awaagta bēejimgui ajim. ⁴⁸Pari mag chi mū isegnaa mua nem jaau chirum ipierraa-jā khaba nūm khūunan, sīi amachdēupaita wir aig amach khaibag waupi jaubarm, amachdēu isegtarr iekhaupaita Ēwandamau ōor i agkham edjā deeu am khīir phūurju aawai. ⁴⁹Chi mū iek iseg nūm khūunau khaphu aju aai nūmguī ajim, sīi much khīrauta much iekham aig iekhaba chitūm. Mū Ayauta mū pūitarr aawai, ichdēuta mua iekhamajujā jajawag maawai, ich agpierrpaita jaau chitūmguī ajim. ⁵⁰Mua muchdēujā khaphu chirūmguī ajim, chi mū Ayau nem jaaupūi sim ipierraa nūm khūunan ūgthar ōbērwiajā ich mag i dūi iiu wēnūrraju. Magua, mua nem jaau chitūmūn, much Ayau muchig jaupai jaautarrjōta jaau chitūmguī ajim.

Jesuu ich khapeen bū ūtarr

13 Ya phiesta Pascua anūm burrujā khāai ābpai wauur sīejim. Maagwai Jesuu khaphu sīejim, ya ichdēu mug durr werpuawi deeu ich Aai dūi āba sīeimaju ed pabaadēm. Thum mug jēb gaai maar ich dēnkha durrarr khūunan būurjā chig aba jāsehne aajeejim. Maagjerr aawai ya ābmiecha amau i thōoju ed paawaijā agtha ichdēu maar khōsi sim khaphu apijim. ²Amau i magju ed maar i dūi thum āba thach khō naajim, ya kheuraa pamamua. Maagwain Judas Iscarioteen ya meperau pōr meu thūnaajim, Jesús oomapha aajem khūunag i pur deeg. Chi Judas woun āb Simón anūm iewaa ajim.

³Jesuu khaphu sīejim, ich Ayau ichigta nem thum jaanaa ūgtharmua ich pūitarr aawai deeu i aar maju. ⁴Mag khaphu sierr aawai thach khō oo sīewi, phiidūbaadēwi, ich khajūa ūrūm ēernaa, jūr toayaauta āi jū sīsijim. ⁵Magna thēp pōr pōmaam ee dō choonaa maar bū ūbaadējim. Mag ūnaa

ichdēupai deeu mag toyaau wajapha juser jūupūimajim.

⁶Mag ukhapūpūigmamua ya Simón Pedro dēn uag abaawai chi Simón Pedroo irig magjim:

—Señor, ¿puata mu bü uagá? ajim.

⁷Magbaawai Jesuu irig, —Mua is pāar dūi mūg chirum pua pōd khaugba khabahab; pari ökharta pua khap abajup ajim, jägwiata mua mūg pāar bü u chirajī.

⁸Magbaawai chará warag Pedroo irig, —Señor, puata mu khāai ūr-pai siēwai purug chan mua much bü upibangui ajim.

Magbaawai jürr Jesuu chi Simón Pedroo, —Pua murug puch bü upimapha chirum khai, magan ya tag pu mu dūi nurraju khaba simgui ajim irig.

⁹Magbaawaita Simón Pedroo irig, —Señor, mag khai magan oob mu bü appai um. Mu büjā unaa, mu juajā unaa mu pörpa süurbarpūi ajim.

¹⁰Pari magbaawai Jesuu irig, —Ar ya wajapha domerwia num khūn tag domerju igba naabahab, āba bü appai ūju aai numgui ajim. Pāar thum khabahab mamū ya pāar wajapha domer numjō thāar wajapha naabahab; āba āb-paita pāar ee domerbamjō thāar wajap khaba simgui ajim.

¹¹Irua mag maar ee āb thāar wajap khaba sim a sierran, maach eem ābmua imeraa wir aig ich pur deeu khaphu sierr aawaita mag siējim.

¹²Mag Jesuu maar bü ukhapūiwiā, ūwaai ich khajūa jūapūinaa deeu mes gaai jupchējim. Mag jupchēwia marag, —İsin chadau mua pārag jaaukhimgui ajim, khandheeta mua pāar dūi mūg chirajī. ¹³Chadcha pārau murug Maestro anaa Señor aajem; pārau mag num aig agchata iekha numgui ajim. ¹⁴Mag mu pāar Maestro anaa pāar Pörkha chirumuata pāar bü mūg ubarpī, pāraujā

agjō jürr chikham chogkha numjō ag-daujō dich khapeen bü ūju aai naabahab ajim. ¹⁵Mūg pāar bü ubarmua mua pārag ejemplota dee chirumgui ajim, pāragjā much dēnjō amkhīir. ¹⁶Pāadē khīirjubat. Sīi chikham chogkha num khūn chan amach pörnaan khāai ūr-pai khaba, ni sīi piyonnaankha num khūnjā amach patronaan khāai ūr-pai khaba aajemgui ajim. Ich agjōta naabahab ajim maachjā. Mu pāar Pörkha chirumuata pāach dūi jägbarm oowia oob pāachta pāach khapeen khāaijā ūr-pai num a khīirjuwia, “Maar chan chikham chogkhaju khaba num” a khīir-jumiet ajim. ¹⁷Pārau ya mu iek ūrbarm; pārauta mua nem jaautarr khīirjunaa chadcha mu ipierraa much dēnjō nem wau wēnurumun, pāar onee wēnurrajugui ajim.

¹⁸Mag pāar onee wēnurraju a chirum chan, pāar thumaam khūn igwiata mag jaauba chirumgui ajim, āb pāar eem cha muchdēu jaau chirumjō onee khabaju aawai. Mua khaphu chirumgui ajim, chadcha muchdēucha jur autarr khūn thāar. Pari ichiita Ēwandam iek phā sim gaai “Mu dūi ābam mes gaai thach khoojerraupaita āsie mu khaibag wauju” a phā simjō, chadcha ich ag ee öbērmkhīirta mua jājā jur aujimgui ajim. ¹⁹Ya mua ag nawe pārag jaau chirumgui ajim, maagwai ya eepemjō magbaadeewaijā pārag muuta chadcha ich Ēwandamaucha jur auwia pūitarrau a khap amkhīir. ²⁰Ābmua mag wir aig mu khaibag waujup mamū, ichiita pāran mua pūi chirumgui ajim. Magua khaphu abat: Mua much iek jaaukhīir pūi chirumta ōraujā ūu pāar iek ūrm khōsi ūrnaa ūkha numun magan muchdēucha jaaubarmta ūkhabarmjō abarmgui ajim. Mag mu iek ūrm khōsi ūr num khūnaun magan ichab ich mu pūitarr iekchata ūr numgui ajim ich Jesuu marag.

Jesuu jaauwai Judaauta i p̄r deejū ajim

(Mt 26:20-25; Mr 14:17-21; Lc 22:21-23)

²¹ Marag mag iekhawia warag ichta gaai machaaga aadēmua, —Chadcha mu cha iekha chirum iekhau p̄ar eem khūnau ābmua wir aig imeraa sīi chikhmag mag m̄ p̄r deejugui ajim.

²² Pari irua warre chi thūrcha jaubarr aawai marau khaugba, sīi jūr chikhmag khīirta agdaujō eerpag eerpag naajim. ²³ Maagwai m̄ i bigaau i dūi āba thach khō oo chirajim, m̄nta ūrcha ichdēu jāsene aajerr aawai. ²⁴ Mag m̄nta i bigaau chirarr aawai Simón Pedroou m̄rūg juaupai jaaujim, khai igwiata mag sī a khap jēumkhīir.

²⁵ Magbaawai mua chi Jesús simugaacha iūdunaa irig, —Señor, mag pua jaau sim, ¿khai igwiata mag sīwi? a chirajim.

²⁶ Magbaawai ich Jesuu m̄rūg, —Oobá, p̄rūg oomkhīir mua pan omnaa agugcha deekhimgui ajim.

Magna chadcha pan khōreunaa, omnaa, Judaagta deejim, woun āb Simón Iscariote anum ag iewaag.

²⁷ Mag Jesuu ichig pan omnaa ūabaawai atham būrre mepeer mag chi Judas p̄r ee dubtarrta warag ūrpabaadējim. Magbaawai Jesuu irig, —Puchdēu wauju khīirju simjō jōpai waubá ajim.

²⁸ Pari mu khapeen dūi āba thach khō narr khūnau pōd khaugbajierram, jāgwiata irig mag sējim khai. ²⁹ Ich chi Judaauta maar thumaam khūn phatkhon dijā wai n̄rraajerr aawai maraun sīita irig phiesta ee nem igjuuta p̄r awaan mamkhīir jaau simpīi naajim; wa magbam khai, aphaum khūndamag khāijā ag eem deepi jaau sim khāijā anaajim.

³⁰ Mag ichig pan ūabapāiwai, auwia, khōpūiwia, warre öbërbaadējim maar aigmua. Maagwai ya edaar ajim.

Jesuu iek iur jaautarr

³¹ Mag ya Judas öbërbaadeewai Jesuu magjim marag:

—Īsta ya chadcha m̄uch chi Emkhooi Iewaa jua theeg chirum thumaam khūnau oogpam. Maagwai jūr m̄ gaaimua Ēwandamau ich jua theegjā oopiegpamgui ajim. ³² M̄uch chi Emkhooi Iewaa Ēwandam jua theeg m̄g oopi chirumjō, ich Ēwandamaujā ĩchab nau jōpcha m̄ jua theeg oopijugui ajim.

³³ Mag iekhamamua ich thōju igwia, 'Chaina, m̄un sīi khūchpaita p̄ar dūi chirajugui ajim. M̄ petaawai parii p̄arau m̄ jurju. Pari na m̄uchdēu judionaan chi thierrnaan dakhīir iekha chirarrjō, m̄ugwaiwe chan p̄ar m̄ chiraimam aar pōd barju khaba naawai ³⁴ p̄arag iek iurta jaau p̄akhim. Ma, m̄gaugui ajim: Jūr agdaujō chikhmag kha khōsi abat. Mua jāg p̄aach khōsi wai chitumjō, p̄araujā agjōta p̄aach khapeen kha khōsi abat. ³⁵ Magta p̄arau chadcha agdaujō chikhmag kha khōsi amun, thumaam khūnau khaphū ajugui ajim, chadcha p̄ar m̄ khapeenkha num.

Jesuu jaauwai Pedroou būrjā i khaugbam aju jaautarr

(Mt 26:31-35; Mr 14:27-31; Lc 22:31-34)

³⁶ Mag i iekha öpinaa Simón Pedroou irig, —Señor, ¿p̄ jamag mamta mag sī? ajim.

Magbaawai ich Jesuu irig, —Īswe chan pōd p̄ m̄ dūi mabam; pari ökharta ich agjō p̄ m̄ ēudee majugui ajim Pedroog.

³⁷ Magbaawai deeu ich Pedroopai irig, —Señor, pari ¿khan jāgwi ĩswe m̄ p̄ dūi pōd maju khaba chirú? ajim. P̄ gaaimuan thōju akhiinjā m̄un thōju chirumgui ajim.

³⁸ Magbaawai Jesuu irig, —¿Chadcha m̄ gaaimua pua ūd̄raa p̄uch thōopiju chiráwi? ajim. M̄ cha iekha chirum

iekhau nau ōrau puchig jēeuwai āthārr
bīeju nawe biek thārjup pua amag
būrjā mū khaugba chitum ajugui ajim.

**Jesús gaaimuapaita
ōor ūgthar ōbērju aai num**

14 Maimua maach thumaam khūn-
nag, —Oob jāg tag ōkhīirjuu-
naa atcha khīirju num amiet ajim. Mū
chan chadcha tag pāar khīir chitabaju;
pari mua pāach puabajeewai oob Ēwan-
damaujā pāach iseg sim amiet. Magju
khāai mua pāachig jawaagpamta khīir
eyaa abat ajim. ²Magnaa, Mū Aai sim
durrān di khapan ōor joobaju pōoma
thunumgui ajim. Mag ōor joobaju pōm
chukhu akhiin, mua pārag, “Mūn pāar
naaimamkhīir di khīir khaugaagta pāar
na mam” abakhamgui ajim. ³Mū pāar
na mamgui ajim; maimua ya nem thum
khīir khaug sīsiewai ūwaai mū bēejugui
ajim, pāar phē awaan, mūch chirum aig
dūi ogdūba ich mag wēnūramkhīir. ⁴Ya
pārau khaphū numgui ajim, mū jamag
ma, maimua mag mū chiraimam aarjā
jāga barju.

⁵Magbaawai maar eem āb maar
khapeer Tomás aajerrau jūr irig, —
Señor, marau khaugba numgui ajim, pu
jamagta ma; mag num, jāga marau pu
aar barjūjā khap abarju? ajim.

⁶Magbaawai ich Jesuu, —Mūchpaita
ūgthar maajem khūd khabahab ajim.
Mū gaaimuata chadam iekjā pārau
khaphū num. Mūchdēuta mūg jēb
gaaiwe ōor Ēwandam dēnkhapiejem.
Aba mū gaaimuapaita ōran mū Aai aar
barju aai numgui ajim. ⁷Magua, pārau
ya mū khaphū num khai, magan īchab
mū Aaijā khaphū numgui ajim. Mag
i khaphū naab mamū, nau amau mū
thōobarm aigmua atagta wajapcha i
khaphū ajugui ajim, i jāga sierrá, mū
oo num gaaimua ichchata oo numjō
naawai.

⁸Magbaawai jūr Felipeu ich
Jesuu, —Señor, magan marag maach
daúachata pūch Aai oopibá, mag
oobaawai marau khaphū nūisijugui
ajim, i jāga sierrá.

⁹Magbaawaita Jesuu irig, —Nawe
pāar dūi mū ich mag chitaajemta,
¿agtha pārau mū khaugbata nūwi?
ajim. Chi mū oojemuan ya mū Aaijā
oowia sēbahab. Mag numta ¿khan
atchata warag mūch Aaipata pāachig
oopim khōchkha num? ajim maach
thumaam khūnagta. ¹⁰Magnaa chi Fe-
lipeeg, ¿Pua ūkhabata sī ajim, mua mag
mū mūch Aai dūi chirawai mū Aaijā
mū dūi sim a chirum? Maguata mua
nem jaau chitum chan sī mūch ipaita
jaau chitum khabam. Mua nem wau
chitumjā mūchdēuta mag wau chitum
aju khabam; ajapcharan ich mū Aai
mag mū dūi sējemuata waujemgui
ajim. ¹¹Magnaa deeu maach thumaam
khūnag, Chadcharau keena; mū chad-
cha mūch Aai dūi chirum, maagwai
ich mū Aaijā mū dūita simgui ajim.
Mua mag jaau chirum pārau ūkhamapha
num khai, sī mua nem wau chirum
gaaimua khāijā chadcha Ēwandam mū
dūi sim abat ajim. ¹²Pādē mū iek
ūrbat: Chadcha chi mū iekta ūkha
simuan mua nem wau chirumjō wau-
naa ag khāai ūrūchajā waumajugui
ajim, mūch Aai aar pawia mammuajā
mua mūch juapá deeu aawai. ¹³Pāar
chadcha mūch dēnkha naawai pārau
pāachdēu nem khōsim thum mū Ayagta
mū iek gaai thūwiata jēeumun, mua pāar
dūi mag pāachdēu jēeu numjō ajugui
ajim, mūchdēu pāar dūi mag chirum
gaaimua ich mū Aaita chi jua thierru a
khap amkhīir. ¹⁴Mag pāar chadcha mū
dēnkha naawai pārau mū Ayagta nem
jēeu numun, muajā chadcha jerrba mag
pāachdēu jēeu numjō ajugui ajim pāar
dūi.

Ēwandam Akhaar püiju jaautarr

¹⁵ Mag iekhakhgammua ĭchab marag, 'Pārau chadcha mū daupii nūm khai, mua pāachig nem jaautarr thum ipierraa abat ajim. ¹⁶ Pārau magmūn, mūch Aai aar paawai mua irig pāar athee dewam mūch jūrr pūipi jaaujugui ajim, pāar dūi ogduba ich mag pāar khīir jāsenkha wai nūrramkhīir. Ma ich Ēwandam Akharaugui ajim. ¹⁷ Magbaawai irua ich Akhaar püiju. Pari ma, mūg jēb gaai sīi parhoobam khūnau pōd aubajugui ajim, amau i oojā oobanaa khaugjā khaugba naawai. Mag amau i khaugba nūm ee, ichdēun pārag ich khaugpinaa chadam iekjā khaphū apijugui ajim, ichta pāar thāar ee sīenaa mūg atagjā ich mag pāar dūi sīerraju aawai.

¹⁸ Mag iekhakhgammua, 'Wouchnaanjö chan mua pāar dau aphū phēpuabamgui ajim. Mawiajā mūn ūwaaī deeu pāar dūi chiraichējugui ajim. ¹⁹ Nau mūigmua jōpcha pōm khaba nūm ee, mūg jēb gaai mū iek ūkhaba nūm khūnau tag mū oobaju. Pari mag amau mū ooba awiajā pāar dūin deeu maach oojugui ajim. Mag deeu maach oobaawaita pārau khaphū ajugui ajim, pāachjā mūchjō ich mag iū wēnūrraju. ²⁰ Mag mū iūbarm edta chadcha mū mūch Aai gaaita chirūm pārau wajapcha khaphū nūisiju. Ich mag edta ĭchab pārau khaphū nūisijugui ajim, pāachjā mū dūi naawai mūchjā jūrr pāar dūi chitaju. ²¹ Chi mua nem jaautarr ūrnaa mū ipierraa simuan magan chadcha mū daupii sim a sim. Mag chi mū daupii simūn, ĭchab mū Ayaujā i daupii ajugui ajim. Mag mū Ayau i daupii abaawai mūchdēujā i khōsinaa warag mūch khīirjugchata khap apijugui ajim.

²² Magbaawaita Judaau (chi Iscario-teu khaba mamū) irig, —Señor, ĳjāga

mag maragpaita pua pūch khaugpijuma ajim, pūch iek ūkhaba nūm khūnau pūch khaugpiba?

²³ Magbaawai Jesuu irig, —Chi mū daupii simuata mū ipierraa nem wauju aawaima ajim; maagwai iita mū Ayaujā ĭchab daupii abajup ajim. Mag maata mū Ayaujā daupii wai sīewai maach numita i dūi āba i thāar ee jooba wēnūrrajugui ajim. ²⁴ Mamū chi mū ipierraaata nem wauba sim chan mū khōchkhaba aawaijugui ajim. Magnaa, Cha pārau mū iekha chirūm ūr nūm chan mūch iekpai khaba, jāan mūch pūitarrau iek jaaupitarr iekhaugui ajim. ²⁵ Pāar dūi agtha chirūwe ya mua pārag thumaa jaaubarm. ²⁶ Pari mū jūrr mū Ayau ich Akhaar pāar khīir jāsenkhamkhīir pūibaawai maguata jūrr pārag nem thumaa jaaunaa mua pāachig jaaujerrjā deeu thumaa pārag khīir eyaa apijugui ajim.

²⁷ Mag iekhamamua, 'Mūchjā onee chiraawai mūch petaawai pāarjā mua oneenaa khōinaata phēpuajugui ajim. Mag pāar oneenaa khōinaa nūisim chan sīi mūg jēb gayamjō khūchpai khaba, ich mag nūisim iekhau ajim. Mag mū mam a chirūm ūrwia oob ōkhīirjuu amiet, ni nem ōkhōjā amiet ajim marag. ²⁸ Pārau mū iek ūrjierramgui ajim, mū mūch Aai aar mawia deeu pāach aig bēēju a chirūm, pāar dūi chitaag. Pārau chadcha mū khōsi nūm akhiin, mag mū mam a chirūm ūrwiajā pāar onee naakhamgui ajim, mūch Aai mūch khāaijā ūrpaī sim dūita chiraimaawai mūch Aai dūi āba mūchpata ōrau thō iekhaju aawai. ²⁹ Īswe ag nawe ya pārag jaau chirūmgui ajim, eupemjō chadcha mag mūch mawī deeu pierrwajā mūchdēu pāachig jaaujerr khīir eyaanaa ag iek gaaita warag ubu ūkha nūisimkhīir.

³⁰ 'Mepeerta mag mū khāai ūrpaī sīewai khabam, pari mūg jēb gaai ichta chi pōrkha sierrūma ich ōor pūiwia

m̄ p̄r awaan wēdurum aawai ya p̄m-cha p̄ar kh̄ir chitabajugui ajim. ³¹ Pari ichiita ich mag ʔd̄raa m̄ch th̄oopi ju aai chir̄m̄gui ajim, m̄ch iek ʔkha n̄m kh̄nau mua chadcha m̄ch Aai kh̄ōsi chitaawai ichd̄u m̄chig jaautarrpierrta wau chit̄m̄ khap amkh̄ir.

Mag iekhap̄iwiwa warag, —Maachta m̄igmua wētarraugui ajim.

Cristo gaaita khaarkhaju aai n̄m

15 Mam̄ mag wētarrau atarrta warag iȳu n̄mua magjim Jesuu, ichpai igwia:

—M̄nta chi uva kharau, maagwai m̄ Aai chi j̄irjem anaa chi jaarjem̄ugui ajim. ² P̄ar s̄i m̄ kh̄u nenergau. Wajapcharan p̄aran m̄ Ayau kh̄ōsi simj̄o nem wawaagta m̄ d̄nkha n̄m̄gui ajim. Pari mag m̄ kh̄u nenergkha n̄mta kh̄u āb kh̄āij̄ā p̄ōd jopba sim̄n, m̄ Ayau warag th̄apnaa barp̄ūju. Pari ʔuta ch̄ewia jop sim̄n, warag wajaphata irua jar kh̄kh̄er ajugui ajim, warag ch̄emkh̄ir. ³ P̄aran ya nemj̄ir arg ee n̄mj̄ōta n̄m̄gui ajim, mua p̄achig nem jaautarr thum ipierraa ʔkha n̄m gaaimua. ⁴ Mag p̄achta m̄ kh̄u nenergkha naawai oob m̄ ogd̄m̄iet ajim. J̄ag chi kh̄u chaar gaaimua th̄ad̄baadeewai chi neer ich appai p̄ōd ch̄ēba warag phuajemj̄ō, p̄arj̄ā ich agj̄ō m̄ d̄iita khapeer khaba n̄m chan, p̄ōd Ēwandam athee nem wajapha waubam̄gui ajim. Magua m̄ d̄iita ich j̄ag ogd̄ba n̄sisit ajim, m̄ch garm̄uj̄ā j̄ag p̄ar ogd̄ba chitaajemj̄ō.

⁵ Mag iekhamamua deeu ichd̄u jaautarrj̄ō, 'M̄nta chi uva khaar charaugui ajim, ich igwia. Maagwai p̄ar s̄i m̄ kh̄u nenergau. Chi m̄ d̄iita ogd̄ba sim̄n chadcha Ēwandam athee nem wajapham p̄ōma waujugui ajim, m̄ch garm̄uj̄ā i ogd̄ba chiraawai. M̄ gaaimua khabam chan būrj̄ā p̄arau p̄ōd nem wajapham waubajugui ajim. ⁶ Chi

m̄ d̄iita narr kh̄unta amach garmua m̄ kha ogd̄ba n̄m kh̄n̄an warag uva kh̄u būrj̄ā ch̄ēba aajemj̄ō isegp̄ūjugui ajim, m̄ gaaita khaar khaba naawai. Magum kh̄n̄an m̄ Ayau oowaij̄ā, chi kh̄u th̄errptarr phuabaadeewai ʔrp̄aijemj̄ōta n̄m̄gui ajim, i athee nem wauba s̄i parta naawai.

⁷ P̄arau m̄ kha ogd̄ba mua p̄achig jaautarr ipierrata w̄n̄r̄m̄n, p̄achd̄u nem waupim kh̄ōsimta m̄r̄ug jaubat, magbaa mua waub khaba waujugui ajim. ⁸ Ar p̄arau m̄ Ayau nem waupim kh̄ōsi simj̄ōta wajapha nem waauwain p̄arau warag i th̄r̄ph̄ōota api n̄m̄gui ajim. P̄ach mag n̄m gaaimua ʔrau khaph̄u aju, p̄ar chadcha m̄ khapeenkha n̄m. ⁹ Ich j̄ag m̄ Ayauj̄ā m̄ch kh̄ōsi wai s̄iejemj̄ō, muaj̄ā p̄ar kh̄ōsi chit̄m̄. Ich j̄ag p̄ach n̄mj̄ōta n̄sisit ajim, mua ich j̄ag p̄ar kh̄ōsi chitaag. ¹⁰ Ich j̄ag m̄uj̄ā m̄ch Ayau jaautarr ipierraa chit̄m̄ gaaimua m̄ Ayau m̄ch kh̄ōsi wai s̄iejemj̄ō, p̄arauj̄ā mua p̄achig jaautarr ipierrata w̄n̄r̄m̄n, p̄arau khaph̄u ajugui ajim, chadcha mua p̄ach kh̄ōsi chir̄m̄.

¹¹ 'Mua p̄rag mag iekha chir̄m̄n, m̄ch onee chir̄mj̄ō p̄achj̄ā warag wajapcha onee amkh̄iraugui ajim. P̄ar mag m̄uj̄ōta onee n̄m̄n magan m̄g eegarm oneg khaba, oneg chaarta wai n̄sim. ¹² Mua p̄rag jaau p̄a chir̄m̄n, m̄chd̄euj̄ā ich j̄ag p̄ar daupii chir̄mj̄ō p̄ach eepaij̄ā j̄urr agd̄auj̄ō chikhamnaa daupii abat a chir̄m̄ugui ajim. ¹³ Maad̄u dich khapeen athee nem waauwai amag khaph̄u apiejem, chadcha maad̄u am kh̄ōsi n̄m; pari mag nem wau n̄m kh̄āi ʔrp̄ai sim̄n, am k̄ōitj̄ā ʔd̄raa dich th̄ōopi chir̄m̄ta chadcha am daupii chir̄m̄ an̄m̄ugui ajim.

¹⁴ P̄arau mua nem jaau chir̄m̄ta

ipierraa amun, magan pāarta m̄ khapeenaugui ajim.

¹⁵Sīi chikham chogkha n̄m kh̄nau chan amach patronnaanau nem wau n̄mjā khaugba aajeewai ya mua tag pāar sīi m̄uch chognaan gaai th̄rbam. Mag th̄rju khāai sīi mua m̄uch khapeen ata th̄rjugui ajim, ya m̄uch Ayau jaaupitarrjā thumaa meerba pārag jaau wai chirawai. ¹⁶Warrjā pārau pāach garmuata pāach Pōrkhamkhīir m̄ j̄r auba m̄uch garmuata pāar j̄r autarr aawai, mua pāar p̄i chirungui ajim, wētvia ōrag m̄ iek aaidu jaaumamua ōor m̄uch igar paa aumamkhīir. Pārau magm̄n, magan m̄ iek gaai th̄wia m̄ Ayag nem j̄euwaijā thum irua deeb khaba deejugui ajim. ¹⁷Deeu mua pārag, agdaujō j̄urr dich khapeen daupii abat a chirungui ajim.

Jesús igar n̄m kh̄nau oomapha aju

¹⁸Ar m̄ iek ūkhab n̄m kh̄nau pāach oomapha aawai khīir eyaa abat ajim: pāar oomapha aju nawe m̄nta amau nacha oomapha ajierram. ¹⁹Pāraujā am d̄enjō m̄ iek ūkhaba n̄m akhiin, amau pāar daupii akham, amach igar n̄m kh̄nau d̄i aajemjō. Pari pāar am eemua mua m̄uch athee j̄r autarr aawai amau pāar oomapha n̄mguui ajim, ya pāar amach d̄i khaba naawai. ²⁰¿Chaig mua jaau chirarr pārau khīir eyaa khaba n̄? Sīi chikham chogkha n̄m kh̄nau amach patronnaan khāai ūrpai khaba aajem. Magua, amau m̄ d̄i khaigba aajerr aawai pāarjā ich agjō amau khaibag waujugui ajim. Maagwai ich j̄g mua jaau chit̄m iek āaur kh̄nau ūkhatarr aawai pāar iekjā agjō amau ūkhajugui ajim. ²¹Amau mag amachd̄eu am aig pāar khaibag waju a chir̄m̄n, pāach m̄ d̄i khapeerkha n̄m gaaimuata pāar d̄i amau magju. Pari mag n̄m̄n, m̄ p̄itarr Ēwandam amachd̄eu

khaugbam gaaimuata pāar d̄i amau magjugui ajim marag.

²²M̄ b̄ebanaa mua amag b̄urrjā m̄nta Ēwandam Iewaa anaa am peerdu aujujā jaauch̄bamuan, amachd̄eu m̄ isegtarr gaaimua Ēwandam d̄i am iekkh̄or chukhu naakhamgui ajim. Pari mua amag m̄uch meerba jaautarrta amau m̄ isegtarr aawai ābmujā khaugba aawaita m̄ iek ūkhabajim aju khaba simgui ajim. ²³Pari amau khaugba n̄mguui ajim, m̄ oomapha n̄m aig īchab ich m̄ Aaipata amachd̄eu oomapha n̄m. ²⁴Ōrau ag na wauba aajem nempa mua am dakhīir waujimgui ajim, maḡm gaaimua khāijā ūkhamkhīir. Mua mag wauba arr akhiin, amachd̄eu m̄ isegtarr gaaimua chadcha am Ēwandam d̄i iekkh̄or chukhu naakham. Pari ya amach daúacha mag ootarrjā ūkhabanaa warag m̄ oomap n̄m aig, ich chi m̄ p̄itarrpata oomapha n̄mguui ajim. ²⁵Pari juaujō amau mag n̄m̄n, amachd̄eu wajapha ūrkhaajem iek gaai phā simjō, “B̄urrjā iekkh̄or chukhum paarta m̄ oomap ajurau” a simjō, chadcha ich ag ee ōb̄ermkhīrau a jaaumajim ich Jesuu marag.

²⁶⁻²⁷Pari ōrau mag pāar oomapha n̄m ee, m̄uchd̄eu jaau chirarrjō, m̄uch iparmua m̄uch Ayag ich Akhaar p̄ipi jaaujugui ajim, pāar khīir j̄asenkh̄m̄khīir. Mag pierrwain chadau ichta m̄ destigkhajugui ajim, ichd̄euta pārau ōrag chadam iek jaaupimamua īchab m̄ujā j̄aga chit̄ a khaupimaju aawai. Pari wajapcharan pāachjā m̄ destignaanaugui ajim, mua warrcha m̄uch Aai iek jaubaaderr aigmua pāachta m̄ d̄i ogd̄ba w̄n̄rraawai.

16 Mua pārag ag nawe mag ōrau pāar oomapha aju a chir̄m̄n, ya pāach d̄i chadcha magphōbaadeewaijā mua pāachig jaaujerrta khīir eyaanaa warag ubu nuisimkhīrau ajim.

²Ya amauta p̄aar d̄ui magphōbaadēm̄n, p̄aran amau amach eemua j̄ur w̄erp-p̄īwia amach culto waaujem eej̄ā tag dubpibajugui ajim. Mamag n̄m̄ awia juachaj̄ā p̄aar khēchmajū. Mag p̄aar khēch n̄m̄ kh̄m̄nau amachd̄ēupain Ēwandamau p̄aar d̄ui magpi s̄iewaita mag n̄m̄ ajurau. ³Mag amau p̄aar dau aug wau n̄m̄n, agtha būrj̄ā m̄ Aai khaugba ni m̄uj̄ā khaugba aawaiu. ⁴Ya mua p̄arag ag nawe mag jaau chir̄m̄n, ya chadcha p̄ach mag am jua ee dau aph̄m̄ aadeewaij̄ā mua p̄achig amau p̄ach d̄ui magju a jaaujerr khap amkh̄iraugui ajim.

Jāga aich̄ēju Ēwandam Akhaar ōor th̄aar ee s̄ieicheewai

'Mag m̄uch gaaimua p̄aar dau aph̄m̄ ajuj̄ā warrcha m̄uch khapeenkha awaag p̄aar th̄irkha aauwaiwe mua chadcha p̄arag jaubajimgui ajim, agtha p̄aar d̄ui amau magju waj̄ narr aawai; mag n̄m̄ d̄ui īchab m̄uchcha p̄aar d̄ui chitaawai. ⁵Pari īs ya m̄uch chirarr aar m̄uch p̄ītarr d̄ui āba chiraan mam aawai warre p̄arag jaau chir̄m̄ngui ajim. Pari mag m̄ mam a chir̄m̄ ūrwia oneenaa ni ābm̄uaj̄ā, "¿Jāgata s̄i mag p̄ s̄ieimaju durrj̄ā?" aba, ⁶s̄iita warag ōkh̄īrjuu n̄m̄, p̄ach appai aph̄ōbaadeewai p̄ach dau aph̄m̄ aju kh̄īrjuwia. ⁷Pari mag m̄ majū a chir̄m̄n, chadcha p̄ach wajapcha amkh̄iraugui ajim. M̄ maba akhiin, Ēwandam Akhaar mag p̄aar kh̄īr j̄āsenkhajuj̄ā b̄ēebaju. Magarrau m̄ petaawain chadau m̄uchd̄ēuchata m̄uch j̄urr mag p̄aar kh̄īr j̄āsenkhajuj̄ā p̄ījugui ajim. ⁸Mag ichcha pier-rwain chadau ichd̄ēuta wajapha ōrag khaph̄ apijugui ajim, khan gaaimu-ata Ēwandam d̄ui mag iekkh̄ōr paraa n̄, khan agā Ēwandam dau na agpierre-aa nem wau n̄m̄, maimua jāga ich Ēwandamauj̄ā ichd̄ēu khap aju ich iek ūkhaba n̄m̄ kh̄m̄n d̄ui. ⁹Ichd̄ēuta amag

khaug aupijugui ajim, amachd̄ēu m̄ iek ūkhaba n̄m̄ gaaimua mag Ēwandam d̄ui iekkh̄ōr paraa n̄m̄. ¹⁰Ichd̄ēuta amag kh̄īrjupi ajujugui ajim, chadcha m̄uchj̄ā agpierraa Ēwandam dau na nem wau chitarr gaaimua ūwaai m̄uch Aai aar chiraimam. Mag m̄ mam pabaadeewai p̄arau tag m̄ oobamgui ajim. ¹¹Maigta ich ag Ēwandam Akharaupai ichab mag d̄ōsāt m̄ug durr gaai chi p̄ōrkha sier-r̄m̄j̄ā ich igar n̄m̄ kh̄m̄n d̄ui Ēwandamau ich garmua ya p̄ōdbap̄ūimj̄ā khaph̄ apijugui ajim.

¹²Mag jajawagmamua, 'Agtha p̄arag iek jaauju p̄ōoma wai chir̄m̄ngui ajim, pari m̄m̄ugwaiwe par p̄arag jaaukh̄īnj̄ā p̄ōd p̄arau khaugbaju. ¹³Ich Ēwandam Akhaarcha pierrwain chadau, ichd̄ēuta mag chadam iekj̄ā khap apiejeewai, Ēwandamau p̄achig jaumam thumaa p̄arau khaph̄ apijugui ajim. Mag irua jaumamj̄ā chadam iekhaugui ajim, irua s̄i ich kh̄īraupaita nem jauba chi Ayau ichig jaaumamta j̄urr p̄arag jaau-maawai. Mag s̄iewai m̄ug atag nem ōb̄ēb̄ērg majuj̄ā p̄arag khaph̄ apijugui ajim, ichd̄ēupai. ¹⁴Iruata m̄ jaauju aai chir̄m̄ aawai ichd̄ēuta mua jaaujerr iekj̄ā m̄uchd̄ēu jaaujerrj̄ō ūwaai p̄arag kh̄īr eyaa apinaa wajapcha khap apiju. Mag sim aig chan ichta th̄ō iekhapiba, m̄m̄ta irua p̄arag th̄ō iekhapi simgui ajim. ¹⁵Wajapcharan mag mua jaaujerr iek khaph̄ api sim aigui, m̄ Aai iekpata īchab khaph̄ api simgui ajim, m̄uchd̄ēuj̄ā i iekta jaaujerr aawai.

Ōkh̄īrjug arrta j̄urr onegag paju

¹⁶Maimua marag, 'Nau m̄ugtarr khur n̄m̄pai awia, tag p̄arau m̄ oobajugui ajim. Pari agtarr khur n̄m̄pai awia deeu maach oojugui ajim.

¹⁷Irua magbaawai maar khapeen āaur kh̄m̄nau amach wir aigpai, —Keena, ¿khan aawaiuma aajeejim, mag nau n̄m̄pai awia tag maad̄ēu i oobam an̄m̄;

pari mag simta, wa ag khur nūpai awia deeu maach oaju anūm? Magnaa i iek mag ich Aai aar maju aawaita mag i oobam aajem, ¹⁸ ¿khan aawai khai mag nau nūpai awia aawai? Mua chan pöd khaugbangui aajeejim jūrram khūnau.

¹⁹ Pari maar khapeenau amach eepai mamagkhamua ichig jēeum ig nūmjā ich Jesuu khaphū sierr aawai ich garmuata jūrr marag magjim:

—Chadcha mua pārag, nau mūg-tarr khur nūpai awia pārau tag mū oobam, pari ag khur nūpai awia deeu maach oaju a chirūngui ajim. ¿Mua mag iekhatarr igwiata pāar mag khaug-babamkharrá? ²⁰ Mua mūg jaau chirūwe chan pārau pöd khaug auba nūm, pari ya chadcha pāach dakhīir magbaadeewaita mū iek ūkhaba nūm khūn onee thūnūm daar, pāar mū athee icharaucha bīewia ōkhīirjuu ajugui ajim. Mag pāar ōkhīirjug pōoma ajup mamū, ya deeu pāach daúacha mū oophōbaadeewai jūrr pāar oneeta aphōbaadējugui ajim. ²¹ Pārau khaphū nūmguui ajim, hūi chaai awaag-paawai bi machgau onee khaba aadeejem; pari mag thūnū awia ya chi chaaidam athaawai, tag gaai machag thūnarrjā khīirjuba, jūrr oneeta aadeejem. ²² Ich jāg hūi chaai machgau noobaadeejemjō, pāarjā nau nūpai awia agjō dau nowaa aphōbaadēbajup, pari mag nūm deeu maach oobaawai ūwai pāar thāar onee aphōbaadējugui ajim. Mag pāar onee aphōbaadēm chan ābmuajā tag pāar ōkhīirjuu apibajugui a jaaumajim marag ich Jesuupai.

²³⁻²⁴ Ya mag ed paawai, cha mua jaau chirūm pārau khaphū naaju aawai, tag īsimjō mūrūg jējēu abajugui ajim. Pāar mū dēnkha naawai mū Ayag nem jēu nūm thum irua pārag deejugui ajim. Pari mag mū dēnkha nūm awiajā agtha pārau būurjā mū Ayag mū iek gaai thūwia nem jēeba nūm. Magta jēebat ajim,

pāachdēu nem jēu nūm deebaawai waja-pcha onee aag.

Jesuuta mūg durr gayam jua theeg thum pōdbapūim

²⁵ Īsin mua sīi pārag dawaacha khaba, bigawaapaita jaau chirūmjō chirūngui ajim, khaugpimaphamjō. Pari jāg nū awia ya ag ed pabaadeewai tag jāg jaauba, warre dawaata pārag mūch Aai igwia jaaumajugui ajim. ²⁶⁻²⁷ Mag ed paawai ya tag pāar kōit mua mūch Ayag ich jāg jēu chitaju khaba chirūngui ajim. Magju khāai pāachdēuchata warre mū iek gaai thūwia irig jēeju aai nuisi-jugui ajim, ichdēujā pāar khōsi sīewai. Irua mag pāar khōsi simūn, chadcha mū i aarmua bēetarr pārau khaphūnaa mū khōsi naawaiugui ajim. ²⁸ Mūn chadcha mūch Aai aar i dūi āba chirawiata mūg durr gaai bēejim. Magtarr aawai mūg durr pūawia ūwai mūch Aai aar maagpamguui ajim.

²⁹ Magbaawaita marau, —Īsin chadau pua warre dawaata jaaumabma anaajim irig, jāg sīi khaugpimaphamjō bigawaapai khaba. ³⁰ Ya īsin chad marau khaphū nūmguui anaajim, pua chadchata nem thum khaphū sim. Maguata būurjā pūchig jēebamjā pua maar khīirjug khaphū jaubapūim. Maguata marau khaphū nūmguui ajim, pū chadcha Ēwandam sim aarmuachata bēejim.

³¹ Magbaawaita ich Jesuu magjim marag:

—Īsta pārau mag khaphū nūm anaabma, ³² pari magtarrau oo chirakhimguui ajim. Ya pāar jīerraugwia mūch appai barpūaju ora paagpam. Mag pārau mūch appai mū barpūawiajā mūch ap khaba chirūngui ajim, mū Aai mū dūi sīewai. ³³ Oob khīirjumiet, mua ag nawe thum pārag mag jaau chirūmūn, pāach warag mū dēnkha wēnūrrūm gaaimua onee amkhīraugui ajim. Muig eegar nūweran pāar chadcha

dau aphuu wënurraju; pari khïirdam onee abat ajim; mua mûch garmuata mûg durr gayam jua theeg thum pôdpüiwia päär eeg oo wai chitajugui ajim.

**Jesuu ich khapeen
kõit Ēwandamag jëeutarr**

17 Maimua mag jaau dichwia ügth-aag eerpanaa ich Ayag magjim:

“Tata, ya ag ora pabaadëm. Mûg pûch ipierraa chirum gaaimua chadcha pûch Iewaakha chirum ôrag khaphu apibá ajim, magbaawai muajá îchab pûchta amag thö iekhapieg. ²Mû pûch Iewaa aawai pûchdëuta murug mûg durr gaai thumaam khûun khãaijã iek theeg ürpai apinaa, pûchdëu mûch iek ükhapimam khûunjã îchab mûch düi ich mag wënurraju aai apieg üu pua murug pûch jua theegjã deejimgui ajim. ³Mag am ich mag mû düi wënurraagan, amau puñã khaphunaa mujã khaphu aju aai nûmgui ajim: äba pûta Ēwandam charau, maagwai mû Jesucristo, pûchdëu püitarr.

⁴Pua mûchig phidag deetarr thum mûg jëb gaai waubarmua mua ôrag khaphu apibarmgui ajim, pûta chadcha Ēwandam chi jua thierru. ⁵Nau mûgtarr khur deeu mû pûch aar pabaimaawai, warr mûg durr ompaaju nawe mûchta pûch düi äba nem iek theeg chi Pörkha chirarrjõ, üwaai murug agjõ iek theeg apinaa chi Pörkhapibá a jëeumajim ich kõitpai.

⁶Maimua jürr maar kõit ich mag Ēwandamag jëeumamua magjim: ‘Sii mûg durr gaai parhooba thunum khûun eemua pûchdëucha jur auwia pûch iek ükhapi autarr khûunagan ya mua jaaujimgui ajim, pû jãga sierrú. Warrgarwe pûch dënkhã auju arr khûun aawai pua murug deejimgui ajim, mû düi mûg ogduba wënurramkhïir. Pua murug amag jaapitarr mua jaauwi, ükhawi, isin üu pûchdëu khõsimjõta wënur-

rûmgui ajim, maar igwia. ⁷Ya isin amau khaphu nûmgui ajim, nem thum mua waunaa jaaujerr pûchdëu mûchig jaau-mampierr mua wau chitarr. ⁸Pua jaapitarr iek ya mua amag jaaujim; mag jaubaawai amachdëujã ükham khõsi ükhajierramgui ajim. Magnaa ich Ayag maar kõit iekhamamua, Ya amau ükha nûmgui ajim, chadcha pû aarmuata mû bëejim, pûchdëu mû püiwia.

⁹Mag iekhakhagmamua warag, ‘Tata, mûg mûch düi durrum khûun kõitta muan purug jëeu chirumgui ajim. Mua chan sii mûg durr gaai sii mûch iekjã ükhãba num khûun kõit jëeuba, pûchdëu murug deewia pûch iek ükhapi autarr khûun kõitta jëeu chirumgui ajim, amjã îchab pû dënkhã durraawai. ¹⁰Pua khaphu chirumgui ajim, mû õor thum pû dënkhã thunum; maagwai thum pû õorkha thunum khûunjã mû dënkhã thunum. Maguata amau pua khõsimjõ wënurram gaaimua, pû thö iekhamam düi mujã ôrau wajapha thö iekhaajemgui ajim.

¹¹Magnaa, ‘Tata, mû chan tag mûg durr gaai chitabajugui ajim, deeu pû düi äba chiraag üwaai pû aar maagpaawai. Pari mû khapeen chan wëtba, ich muig eegar nûisijugui ajim, maar igwia. Maagwai purugta am kõit mua jëeu chirumgui ajim, pûchpaita thumaam khûunau ee aju aai naawai. Pûch iekhau pua am chig apiba, pûchdëu murug deetarr jua theegau am thua wai chirsí ajim, ich jãg maach numijã õ äba nûnjõ amjã ich mag õ äba wënurramkhïir. ¹²Mûg jëb gaai mûchta am kha ogduba chitaawain pua murug jua theeg deetarrau mua am chig apiba thua wai chitajimgui ajim, mag-amkhïirta pua amag mû iek ükhapitarr aawai. Mag am thua wai chitaawai äbjã okhooba, äba ya ag nawe chi okhoom arr appaita okhoobarmgui ajim. Dau äb jãg-barmun, jãan pûch iek phã sim gaai jaau

simjö ich jägju arr aawai ajimgui ajim, Judas igwia.

¹³Mag ich Ayag jëeumamua, "Tata, mu ūwaai deeu pu aar mam, pari mua mag am kōit jëeu chirumgui ajim, amach dakhīircha. Muig agtha am dūi eegar chirawe mag jëeu chirumgui ajim, amach jūguucha ūr naawai much onee chirumjō ichab amjā onee nuisimkhīir.

¹⁴Pua amag puch iek jaaupitarr ya mua amag jaauwia ūkhatarr aawai ya am maach dënëugui ajim. Mag gaaimua pu iek ūkhaba num khūnau jūrr am kha khōchhaba wai numgui ajim, tag amach igar khaba naawai. ¹⁵Mua chan pūrug, mūg durr gaaimua warre am chawag phē athaad aba, muan sīita pūrug, am thūabá a chirumgui ajim, dōsātau am khūgurwia amachdēu ūkhatarr iekta deeu isegam ugua.

¹⁶Tata, pua khaphu simgui ajim, mu muig eegarm khaba chirum. Magua mu khapeenjā ya sīi muig eegar parhoobam khūnjō khaba thūnum, am mu dūita wēnūraawai. ¹⁷Magua mua pūrugta am kōit jëeu chirumgui ajim, puch iek jaau num phidag gaaita am phē wai chitamkhīir. Magnaa, Tata, āba puch iekta chadam iekhaugui ajim. ¹⁸Ich jäg puch iekta mūg durr gayam khūnag jaaumkhīir puchdēu mu pūitarrjō, ich agjō puch iek ūkhaba thūnum khūnag ich ag iek jaaumkhīirta muajā jūrr am pūi chirumgui ajim. ¹⁹Muchdēu mag pūrug puch iek jaau num phidag gaaita am phē wai chitapi chirumun, mūg pu ipierraa am kōit ūdūraa much thōopi chirum gaaimuata magpi chirumgui ajim, magbaawai amaujā muchdēu amag jaaupi chirumjō chadcha pu iekta jaau wēnūramkhīir.

²⁰"Tata, mua mūg pūrug jëeu chirum chan sīi cha much dūi wēnūrum khūn kōitpai khaba, mūg atag amau jaau wētum ūrwia much iek ūkhaju khūn kōit-

pata pūrug jëeu chirumgui ajim. ²¹Tata, jäg maach numijā ö āba naajemjō, ich agjō ichab amjā maach dūi ö ābata phē wai chitapim khōsi chirumgui ajim. Mag amun magan bigaaum khūnaujā mag oowia khaphuaju, puata mu pūijim. ²²Puchdēu mu pūiwia mau eegar chirumjā agtha puch dūi āba ūgthar chirumjō apitarrjō, ya amjā mua much dūi ōor ābpaimejōta phē wai chitumgui ajim, maachjō ö āba ich mag naamkhīir. ²³Magua, mu am dūi chirum aig, pūjā mu dūi sim, mag numua maach thum ö āba naag. Maagwai pu iek ūkhaba num khūnaujā khaphuaju, puata chadcha mu pūijim. Mag gaaimua ichab khaphuajugui ajim, ich jäg puchdēu mu khōsi simjō amjā pua khōsi chirum.

²⁴Magnaa deeu ūwaai, "Tata, mua khaphu chirumgui ajim, mu ūwaai pu aar chiraimaawai ich jäg warr mūg jēb ompaaju nawe pua chadcha mu khōsi puch dūi āba chi jua thierrkha wai chirarrjō deeu pua mūrug ich ag jua theeg deeu. Pari mag pu aar chiraimaawai much khapeenjā ichab much chirum aigta much dūi phē wai chitam khōsi chirumgui ajim, mag jua theeg pua deeu mūrug deebarm amag oomkhīir.

²⁵Tata, puata thumaam khūn dūi chadcha nem agcha waaujeewai pūrugta jëeu chirumgui ajim. Ar pu iek ūkhaba num khūnau chan pu khaugba num, mag amachdēu ūkhaba num gaaimua. Pari ōor pōm sīi pu khaugba thūnum daar, muan pu khaphu chitum; maagwai cha mu dūi durrum khūnaujā puata mu pūitarr khaphu numgui ajim ichab. ²⁶Ya mua amag jaaujim, pu jāga sierrú. Pari ichiita warag mua amag ich jäg jaau chitajugui ajim, ich jäg puchdēu mu daupii wai simjō amaujā jūrr agdaujō amach khapeen kha khōsi amkhīir. Amag mag-amkhīran, muchta am dūi chitajugui" a iekhamajim ich Ayag maar kōit.

Jesús pur arrtarr

(Mt 26:47-56; Mr 14:43-50; Lc 22:47-53)

18 Mag maar kôit Ēwandamag jëeu sîi awi aigmua ërëubaadeu ag atag dösîgdam Cedrón anumug maar phë arrjim. Maimua thoom igar durbagkha dichwia maig nemjiirdö sierr ee maar athaadëjim. ²Mag maar naaimatarr aig ich Judaaujã khaphu sïejim, ag nawejã maach thum ich Jesús dïi äba maig naaimaphu aajerr aawai. Ich mag Judaauta Jesús imeraa pur deeju ajiebma. ³Mag maig Jesús dïi maar num ichdëu khaphu sierr aawai sîi warre soldaaun espaar khujiir sîsidum dïi guardianaan Aai i jëeujem di thuajerr khunpata ich dïi Jesús aig phëbëejim. Makhun, phadnaan chi pörnaanau fariseonaan düimua pütarr khun ajim. Mag bëe thunumun, sîi jua parjã khaba, lamparapa phupup bëe thunum dïi pa jua panhaphata bëe thunaajim. ⁴Pari mag bëewia amau ich dïi magchëju ich Jesuu khaphu sierrjã, warag am khiirphee mawia amag, —¿Päär khaita jur wënrú? a jëeujim amag.

⁵Magbaawai amachdëu, —Maran Jesús Nazaretpierrta jur numgui ajim.

Ichig magbaawai, —Mu khabahab ajim ich Jesuu.

⁶Pari amachig Jesuu mag “mu khabahab” abaawai, waa ewag khuajëu jëkhut thüphãau aimajierram. ⁷Magbaawai deeu ich Jesús garmua amag, —¿Ma päar khaita jur wënrümma? ajim.

Magbaawai deeu amachdëu, —Maran Jesús Nazaretpierrta jur wënrümgui ajim.

⁸Magbaawaita ich Jesuu üwaai, —Mua khabá, pärag mu aruugui a chirum; pärau müta jur num khai, idëu mu khapeen wëtpibat ajim.

⁹Jesuu mag “Idëu mu khapeen wëtpibat” atarran, ag nawe ichdëu maar igwia, “Tata, puchdëu mu iek ükhapitarr khun chan äbjã okhooba abarm” atarr aawai ajim, maar eem khun äbjã chig am ugua. ¹⁰Mag num ee, Simón Pedroo espaar wai sierr aawai surr a jëu athawi, thubaraau, waa phadnaan pör chog Malco a thür sierr kachta juachaar garm warre oorthubapüijim. ¹¹Magbaawai ich Jesuu Pedroog, —Puch espaar deeu ich deg phî siubá, oob mu kôit jãgam ajim. ¿Pua khiirjuawai mu Ayau murug mug dau aphuu api sim isegwi mua i ichaauraju aai chirú? Mua pöd magju khaba chirum, ichiita am jua ee aphuuaju aai chirumgui ajim.

Jesús Anás aar warrtarr

(Mt 26:57-58; Mr 14:53-54; Lc 22:54)

¹²Mag, warag chi soldaunau amach pör düimua tagam khun agjö judionaan chi thiernnaan bëetarr khun düimua purphöbaadëwi ewag ich buur arrjierram. ¹³Magnaa nacha Caifás chaijööi Anás anum di aarta warrierram, maagwai chi Anasta phadnaan pör arr aawai. ¹⁴Ich mag Caifás anumua ajim, ag nawe ich khapeen judionaanag, “Maach thumaam khunta dau aphuuaju khãai, woun äbpaita maach thumaam khun kôit thöopiju aai simgui” a iekhatarr, Jesús igwia.

Pedroo “Jesús khaugba chitum” a iekhatarr

(Mt 26:69-70; Mr 14:66-68; Lc 22:55-57)

¹⁵Mag Anás aar amau i athaadeewaijã Simón Pedro dïi maach numpaimuata warphaapaimua i oopüpüg majim. Múchin chi phadnaan pöröujã khaphu aajerr aawai mag chi phadnaan pör aar Jesús wai dubphöbaadeewaijã múchin ierr nem pöm wëu wëjöm eejã dïi dubjim. ¹⁶Pari maagwai Pedro pöd dubba, daaugajärpai sîsijim. Magbaawai mua

deeu dawag bëewi chi ʉʉi mag puertdi thua sierr dui iekhabaawai ʉu Pedrojā dubpijim. ¹⁷Mag i dubbinaa irig, — ʉPujā ar woun ierr wai num dui wənurraajem khəun eem khabá? ajim chi ʉʉirau.

Magbaawai Pedroou irig, —Üü, mu chan am eem khabam, mua i khaugba chitumgui ajim.

¹⁸Maagwai oor jichkaphö thunarr aawai maiguim khəun chi phadnaan am chognaana mag chi Aai i jeeujem di thujerr khəun düimua di üjarr öt örwia agug öt khāai naajim. Maig ich Pedrojā dui am aig öt khākhāai khajim.

Phadnaan pöröu Jesuug jeeumatarr

(Mt 26:59-66; Mr 14:55-64; Lc 22:66-71)

¹⁹Mag chi Jesús ich aar wai barbaimaawai chi phadnaan pör Anás anumua irig maar i dui wənurraajem khəunjā jeeunaa irua marag jaaujemjā jeeumajim aajem, khanta marag jaaujē a khap aag. Maagwai mu Pedro dui daau-gajār di üjarr chirajim.

²⁰Magbaawai Jesuu irig, —Məun thumaam khəun dakhīirta nem jaau chitaajemgui ajim anum: judionaan Ēwandam iek ūraag āba biirduajem deg, maimua Aai i jeeujem deg thumaam khəun āba biirduajem eejā agjö. Maag-jeewai mu büürjā nem meraa jaatarr chukhu chitumgui ajim anum. ²¹Mag-naa, ʉKhanthee pua mürugta jeeu si? Amauta jaauju aai naabá ajim anum, khanta mua amag jaaujeejī. Amau meraa khaba numgui ajim anum, mua amachig jaaujerr.

²²Pari Jesuu mag iekhabaawai Aai i jeeujem di thujem eem ābmua i khīdadcha juajāu phot a siunaa, —Khīujā ūrbanaa magta aajeeba phadnaan pör dui ajim anum.

²³Magbaawai deeu chi Jesús garmua, —Mu khaigbata iekhatarr khai, mürug jaubá ajim anum, khan gaaimua mu

mag khaigba iekhabar. Pari mu agchata iekha chirum khai, ʉkhanthee mu gaai jāg si? ajim anum Jesuu.

²⁴Mag, agtha jügadau jua jükha simta chi Anás anumua jürr agjö phadnaan pör Caifás aar deepüjim aajem, ag bigaau-pai; ajapcharan ich āig aarma.

Pedrou deeu “Jesús khaugba chitum” a iekhatarr

(Mt 26:71-75; Mr 14:69-72; Lc 22:58-62)

²⁵Mag mam Jesús dui mamag khaawai Pedron agtha jichgau öt khākhāai khajim. Mag i öt khākhāaikham eeta ābmua irig, —ʉPujā ar woun ierr wai num dui wənurraajem khəun eem khabá? ajim.

Magbaawai Pedroou sėukha, —Üü, mu chan am eem khabam, mua i khaugba chitumgui ajim.

²⁶Maimua ag khur nūpai awi ichdėu i kach oorthupütarr khod agjö aiguim khəun chogkha simuajā agjö jürr irig, — Ar chum nemjüirdö ee Jesús pür awaan wənurraawai pujā mua i dui ootarr khabamá ajim irig.

²⁷Pari ichig magbaawai, Pedroou deeu, —Mua chan i khaugba chitumgui ajim.

Irua mag iekhabapüim düicha chi ātharraujā dui kekerekee ajim.

Pilato aar Jesús arrtarr

(Mt 27:1-2,11-14; Mr 15:1-5; Lc 23:1-5)

²⁸Maimua mag Caifás aig wai nū awia āspa urumua oor mor dawaa aadēm ee, jürr Romaam chi gobernador aar athaadējierram. Mamə judionaan pöd judionaan khabam khəun deg dubju khaba aajerr aawai chi gobernador degcha chan dubbajierram. Mag dubtarr akhiin, mag phiesta Pascua burru noram arr aawai mag phiesta ee thach khoojemjā pöd khöju khabakham, mag dubtarr gaaimua Ēwandam dakhīir ār nūsimjöta nūsip aajerr aawai. ²⁹Ich Pi-

latooujā mag khaphu sierr aawai warag ichta dawag öberchēwia ich garmuata amag, —¿Jāgajī jāg wounau? ¿Khan gaaimua pārau i khaibag waupi nu? a jēeujim.

³⁰ Magbaawai amachdēu chi Jesús igwia, —Mug woun öor khaigbam khaba akhiin, pu aig marau i wai bëebakhamgui ajierram, i khaibag waupi jaamkhiir.

³¹ Magbaawai Pilatoou warag amag, —Athaadēt, maimua pāachdēuta pāach ley gaai jaau simjō abat ajim i düi.

Magbaawai sereu phöbaadēwi chi judionaanau irig, —Pari pāar Romapienau marag pöd öor thöopiba jaautarr aawai pāachdēuta i thöoju aai naabahab ajierram.

³² Pari mag Romapienagta amachdēu i thöopi jaau numjā, ag nawe ich Jesuu pakuls gaai ich thöoju jaautarrjō thum ich ag eyaa öbermkhiir jaau numta amachdēujā khaugba naajim. ³³ Chi judionaanau ichig magbaawai deeu ierrag dubwia, chi Jesús ich aigcha thür aunaa ichigchata, —¿Pūta chadcha judionaan Reí? ajim anum Pilatoou.

³⁴ Magbaawai Jesuu irig, —¿Puch khiiirjug eepai mag khiiirjug ompaa auwiata mürug mag chirú, wa deeu khunau puchig mag jaautarr aawaita mag chirúwa? ajim aajem.

³⁵ Magbaawai Pilatoou irig, —¿Mūta magan judiopa ajim anum, magum nem mūchig jaubamjā khap aag? ¿Puch meeunaupai phadnaan chi pörnaan düimuata mu aig pu aibëebají? ¿Pua khani jāgimma ajim anum am dakhiiir, puch düi mūgamkhiir?

³⁶ Magbaawai Jesuu irig, —Mu chan mug durr gaai Reikhaagjā bëebajimgui ajim anum. Mug durr gaai Reikhaagta mu bëetarr akhiin, mūch kōit wër-būmkhiir mu öor phē wai chirakhamgui ajim anum, judionaan chi pörnaanag sīi mūch pur deem ugua. Pari muig eegar

chan mu Reikhaju durr khabamgui ajim anum.

³⁷ I mag iekhabarm ürbaawai chi Pilatoou irig, —¿Magan pūn chadcha reipamá? ajim anum.

Magbaawai Jesuu, —Pua khabá khaphu jaubapūim; mu chadcha Reiu ajim aajem. Mu mug durr gaai parhoobam chaaidamjō thaabachētarran, mu Ayau chadcharam iek jaupi sim jawaanta bëejim. Maagwai thum mag chadcharam iek ükham khōsi ükha num khūnaun mu iek ürm khōsi üurjemgui ajim aajem Jesuu.

³⁸ Magbaawai Pilatoou irig, —Mag chadcharam iek anum, ¿ma khanim iekhauma? ajim anum.

Jesús thöopi jaautarr

(Mt 27:15-31; Mr 15:6-20; Lc 23:13-25)

Mag “¿Ma khanim iekhauma?” a jēeupet awi deeu dawag öberbaadējim, jürr chi judionaan düi iekhaan. Mag öberwi amag, —Mua mug woun büürjā kulp paraa sim ooba chirumgui ajim, pārau jaau numjō. ³⁹ Pari mug phiesta Pascuapierr pārau preso āb pāachdēu khōsim öbeerpi jaaujeewai, ¿mua mug pāar Rey idēu mapiju jāg chirú? ajim Pilatoou chi judionaanag.

⁴⁰ Pari magbaawai deeu sereu phöbaadēwi, —Jā chan oob puapūim. Jā puapūiju khāai, Barrabaata öbeerbapūpūi aajeejim jürran khūnaun.

Pari chi Barrabás öor thöomie anaa nem jīgkhaajem gaaimuata preso sēejim.

19 Mamag nu paawai, Pilatoou warag Jesús pūnaa wūpi jaaujim. ² Magbaawai soldaanau chadcha wūnaa miu dēnta pörsir khaphöbaadējim. Mag khanaa, i pör gaai jūapinaa, ichab khajūa phurii khiiir phūphūsi simjā jūapipūjierram. ³ Magnaa i aigcha bëena, “¿Jāgpai

chirú judionaan Rey?" aajeejim. Magnaa jürram khunnau i khüidachajä juajäau deemaajeejim.

⁴Chi soldaunau mamagkham ee, chi Pilatoou deeu dawag öbërchënaa chi judionaan pöm pos thunnug, —Päädë oobat: Cha mua i dawag waipierrum, mua oowai mug woun büürjä kulp chukhu simgui ajim.

⁵Mag chadcha Jesús dawag öbërchëwai miu dën wërwüchkha simta pörsirkha jüanaa khajüajä khüir phurii phuphuisimjö wajappa simta jüa öbërchëjim. Mag dawag waibënaa amag, —Cha sim päar öor ig narr ajim chi Pilatoou.

⁶Mag amach dakhüir daugajär dunnubaichëm oobaawai chi phadnaan pörnaanau guardianaan Aai i jëuejem di thujerr khüen düimua üwai sereu phöbaadëwi warre pa gaaita meerphëpi jajaau aajeejim. Magbaawai chi Pilatoou amag, —Í chadcha khaigba khaba siewai mua chan i dichbangui ajim. Warrwia päachdëuta päachdëu jaau nümjö pa gaai i meerphëpüijurauma ajim.

⁷Magbaawai chi judionaanau jürr irig, —Ichdëucha jaauwaijä iita Éwandam lewaa anaawai ichiita thöopüiju aai simgui ajierram, maar ley gaai jaauwai mug maach agdaujöpai numta mag iekha simun thöopüiju aai num a jaau siewai.

⁸Pari chi judionaanau mag iekhabarm ürwia warag Pilato japhierrbaadëjim. ⁹Mag japhierr thunnua deeu ich düi wai dubwi chi Jesuugta, —¿Pu jamaam agá? ajim anum.

Pari ichig mag jëubarmjä Jesuu büürjä i iek jüu abajim aajem. ¹⁰Mag ich iek ükhaba abaawai chi Pilatoou irig, —Purug khabá mü iekha chirumgui ajim anum. ¿Wa pua khaugba síwa ajim anum, müuta iek theeg chirum? Mu-

ata pu sïi khajapha puapüipi jaauju aai chirum; wa magbam khai müchdëuta pa gaaijä warag pu meerphëpiju akhiinjä jaauju aai chirumgui ajim anum, müchta mag nem jawaagjä iek theeg chiraawai.

¹¹Magbaawaita jürr ich Jesús garmua irig, —Ich Éwandamauta jäg pu iek theeg apiba arr amuan, is pu büürjä mü düi iek theeg chukhu chirakhamgui ajim anum. Mag puchta chi thierr awia mü düi mag chirum gaaimua, puchjä düi kulp wai chirumgui ajim anum. Pari ar purug mü düi mugamkhüir öor khaigbamjö mü müig pur waiberr khünnta pu khäajjä ürucha kulp paraa numgui ajim anum, amachdëu khaphu numta mü düi jäg naawai.

¹²Jesuu ichig magbaawai chará Pilatoou Jesús chig aba sïi mapiju êkhaajeejim. Pari mag num ee warag chi judionaanaujä khapanaam khunnauta irig, —Puata jäg woun sïi khajapha püimun, pu chan magan tag emperador khapeer khabamgui ajierram. Ar ichdëupai iita reiu a simun, magan jürr emperador düi iekkhör aum khöchgauta mag simgui a serereu aajeejim irig.

¹³Mag serereukham ürwia, Pilatoou Jesús dawag warrpi jaaujim. Magwia, düi ichpa öbërchëwia sie gaai oo sisijim, warre thumaam khüen dakhüir jawaag. Mag i oo sierr aig “Empedrado” a thüurjem, mokdaúa joothuthud wau sierr aawai; ich mapai ebreonaan meúa Gabata a thüurjeejim. ¹⁴Amau i düi magmagkham ed ya nemkhöju noram ajim, edausie. Ich mag ora Pilatoou sïi chi Jesús puapüim khösim iekhou chi judionaanag, —Ar sim päar Rey ajim.

¹⁵Mag amachig, “Ar sim päar Rey” abaawai chará, warag sereu phöbaadëmuua pa gaaita meerphënaa thöopita jajaau aajeejim. Magbaawai ich Pilatoou amag, —¿Magan mua päar Reita pa gaai meerphëbaadëjupá? ajim.

Magbaawai amachdëu jürr, —Maar tag rey chukhu n̄m. Maar rein, äba emperador appaita maar reiuigi ajierram.

¹⁶ Magta chadcha warag Pilatoou am ipierr Jesús pa gaai meerphë thöomkhüir jaaujim. Mag jaabaawai amach düi athaadëjierram.

Jesús pakuls gaai meerphëtarr

(Mt 27:32-44; Mr 15:21-32; Lc 23:26-43)

¹⁷ Mag i athadëwi soldaunau irig ag gaai ich meerphë jüirjopju pakulspai warripaawai ag düi öphëu gaai maa ajim, Pörpá Durrsi anumug. Ich mag durrsipai maach ebreonaan meúa Gólgota aajem. ¹⁸ Mag durrsidam gaaita soldaunau pakuls gaai i meerphënaa chi pakuls jëb ee d̄n̄n̄upi s̄ujim. I mag meerphë s̄ubarm düi ichab i bigaau öor numí meerphëgkha s̄ujierram: äb i juachaar gar, äb i juawë gar. ¹⁹ Mag jüirjop s̄ubaawai ich Pilatooupai ësapdau phäkhanaa i pör ür meerphë s̄upijim. Chi ësapdau “Jesús Nazaretpierr, judionaan Rey” a phä s̄iejim. ²⁰ Mag Jesús pakuls gaai meerphëtarr phöbör dakha arr aawai mag phiesta athee öor pöm bëetarr kh̄n̄n̄aujã chi ësapdau oo naajim. Chi ësapdau ebreonaan meúa phänaa, latín meúajã phänaa, griegonaan meúajã phä s̄iejim. ²¹ Pari Pilatoou mag amach dakhüir judionaan Rey a phä s̄ubarm oobaawai chi judionaanau irig, —Üü, oob jãg “judionaan Rey” a phäm. Mag khäai, “I iek mag iita judionaan Rey aajem” ata phä s̄ubã ajierram.

²² Magbaawai Pilatoou am ichaur, —Ya phä s̄isiewai pöd kh̄iet phãju khaba singui ajim.

²³ Chi soldaunau mag pakuls gaai meerphënaa, ügthaa jüirjop s̄uwi, jürr i khajüa äbamug phënaa amachpierr ääbdö jig aujierram. Pari chi soldaun jayappai narr aawai chi khajüa dau äb ür sob s̄isijim, eegarcha jüajem chi túnica anum. Pari ma s̄i meupitar-

rjä chukhu kha s̄ierr aawai, ²⁴ ärmaau-gau awia, “Jägan par thürreuju khäai khaüta gan athaju khai” awia, mokdaudam bar jemkha numua äbmua ag düi s̄isijim, chi gan autarrau. Pari amau magtarran, magju nawe Ëwandam iek phä sim gaai, “Amachpierr mü khajüa jig auwia mü túnica s̄i jemkha mok bar numua gan auju” a phä simjö, ich agjö öbërju arr aawai ajim. Magua chadcha ich agjöota ajierram chi soldaunau i düi. Mamu mag n̄m chan amachdëu magju Ëwandam iek gaai phä simjã khaugba naajim.

²⁵ Mag chi Jesús sim pakuls ag bükhürr dakha ich Jesús ädjã s̄iejim. Mag tag w̄in naajim: ich Jesús äd ag eeum, jöoi Cleofas ün María, maimua agjö äbakhai María Magdalena anum. Maig müjã am düi chirajim, i äd bigaau. ²⁶ Maar ich düi w̄enurraajerr kh̄n̄n̄ ee müchta ürcha ichdëu khösi aajerr aawai, mag pakuls gaaimua maar ich äd düi äba d̄n̄n̄nidu n̄m oobaawai, mü igwia ich ädagta, —Ar sim pu iewaa; jãguata pu khap s̄isijugui ajim.

²⁷ Maimua jürr mürugjã oonaa agjö, —Ar puam mü äd, puata mug atagjã i khap chirumgui ajim.

Müchig magtarr aawai mua chadcha ich ag edwe müch di aar i arrwia, müch ädjö müch düi wai chirsijim.

Jesús meetarr

(Mt 27:45-56; Mr 15:33-41; Lc 23:44-49)

²⁸ Müg jëb gaai ichdëu nem wauju arr thumaa ya ichdëu waubarm khaphü s̄ierr aawai mag mürug ich äd müch düi wai joothumkhüir jaautarr khur n̄m awia, —Mü öbichaaga thunumgui ajim chi Jesuu.

Pari magtarran ag nawe Ëwandam iek phä sim gaai jaau simjö ich mag iekhaju atarr aawai ajim.

²⁹ Magbaawai soldaun äbmua bëewi, putjö üüphë khitumta isopo anum piu

gaai buurnaa, aig jarr ee vino adchuchúu sierr ee thunaa, i i aig ua aujím, mag putjö üüphë khitum ee dorrdú sim bereu dómkhîir. ³⁰ Mag ich i aig ua athaawai sîi ag gaai bereu oowi, —Ísin chad thumaa aai pa sîsimgui a khitawia, mu dakhîraa eeg üthubaadëwi warag chaapabaadëjim.

Jesús ãi ee thutkhërëu sutarr

³¹ Mag ed nemkhöju noram anaa jua üüjem noram arr aawai judionanau pakuls gaai öor sîumapha naajim. Amagan mag ed phiesta pómaam ajim, sîi tagam jua üi num edam khâaijã. Mag gaaimua maar jöoin judionan chi thethemnaanau Pilatoog jaaujierram aajem, mag pakuls gaai narr khun bü bürëutkhapi jaaumkhîir; mag bü bürëutkhabapäiwai, jöpkharraa khëchbaadee eeg paakha auwia phë arramkhîir. ³² Magbaawai chadcha Pilatoou soldaunag jaaujim aajem. Mag jaubaawai bëewi mag Jesús bigaau narr khun bü bürëutkhapüijim; nacha äbakhai dën, maimua mag khur agjö äbakhai dën. ³³ Pari Jesús dënjã agjö bürëwaa awi oowai, ya chi meemta jîir jöchkhërajim. Mag oobaimaawai i bü bürëubajieram.

³⁴ Pari mag mee khërum äba, soldaunau chadcha mee sim khap aag awi, äbmua i äi ee thutkhërëu su oojim. Magbaawai bag choorbabaadëm düi maach chödanta döjjo dau büu choorba thunuisijim. ³⁵ Much chi mag jaau chiruman much daúacha ootarr aawaita chadcha mag jaau chirum. Mua khaphu chirum, muchdëu chadchata nem jaau chirum. Mag chadcha arr nemta jaau chiraawai pärag ükhamkhîirta mug phã chirum. ³⁶ Soldaunau i düi magtarran, ich Jesús igwia ag nawe Êwandam iek gaai i i jaaumienau phätarrjö thum ag eyaa öbërju arr aawai ajim. Chi Êwandam iek phã sim gaai, “I pa chan

äbjã buyëubaju” a sim, ich chi Êwandamaucha pütarr igwi; ajapcharan ich Jesús igwiama. ³⁷ Maimua ich ag Êwandam iek gaai, ich Êwandamau agjö mag ichdëu pütarr igwia phäpitarr gaai, “Chi thutkhërëu i sutarr khunaujã deeu i düi ooju” a phã sim. Magua, soldaunau i düi magtarr igwia warrgarwe Êwandamau phäpitarrjö chadcha thumaa ich ag ee öbërtarr aawai chadcha maadëu ükhaju aai num.

Jesús aukhërtarr

(Mt 27:57-61; Mr 15:42-47; Lc 23:50-56)

³⁸ Amau i düi mamag khaawai ïchab sîejim woun äb José a thür sierr. Chi José phöbördam Arimatea anum eem ajim. Ichdëujã ïchab nawe Jesuu nem jaaujerr thäraucha ükhaajerrta, tagam judionanag ich khaugpim ökhö aajeejim, ich düi khaigbaju khîirjuwia. Pari maagjerrta mag ya chi Jesús meebaadëm khaug athaawai Pilato aar mawia irig jëuwimajim aajem, Jesús chi meemdam eeg pawia arraag. Magbaawai Pilatoou irig arrju aai sim abaawai eeg paa auwia athaadëjim. ³⁹ Mag athaadëm ee ïchab Nicodemojã bëejim. Ich ag Nicodemo ajim biek äb edaar ich Jesús düi iyüu athurtarr. Nicodemoou jügdee mirra anum düi áloe anumta sîi juser äbam ee waaurëu sim waibëejim, agua i kha phuraag. Mag jügdee peer quintal äbpaím sîejim. ⁴⁰ Mag, Joseeu Nicodemo düimua amach numiim khunau warre ich aukhërju aig mag jügdee chi Nicodemoou waibëetarr aceite ee waaurëunaa, agua kha phuurnaa, put ee wajapha purëu khërjierram, maar judionanau öor aukheerwai ich magta aajerr aawai ich agjö. ⁴¹ Mag amau i pakuls gaai meerphë wai narr dakha nemjüirdö sîejim. Maagwai mag nemjüirdö eeta durrbü khöpag ee jëbdi iur sîejim, ya chi khörm. Mag jëbdi ee agtha öor äbjã aukhërba sîejim. ⁴² Mag jëbdiita

mag pa gaai i meerphé wai narr aigmua dakhacha sierr aawai mag eeta Jesús aukhërjierram. Maimua mag nam düijä ichab ya judionaan jua üüijem ed dubaag pöm khaba waaur sierr aawai mag eeta aukhërjierram, edau khëuju nawe.

Jesús deeu phiidutarr

(Mt 28:1-10; Mr 16:1-8; Lc 24:1-12)

20 Maimua mag jua üi khëutarr noram, domighed edpherre agtha phäphärk khitwe, María Magdalenaau i aukhértarr aar oon majim aajem. Mag mawia irua ooimaawai, chi jëbdi i ee mokpör pöm joothu sierr chawag pürëupüi thunum ooimajim aajem. ²I iek magbaawaita maach numpai Simón Pedro düi narr aar khaphig bëejim aajem. Mag eerpamjö bëewia, —Maach Pör aukhértarr ee ooimaawaijä ag ee chukkhu thunum. ¿Örau jamagta athaaderram khai? aichëjim marag.

³Magbaawai ich ag bürre marau aar oon wëtjim. ⁴Warran maar äba khaphig phöbaadëjim. Pari mua Pedro puawia muchta i na chi jëbdi aar barimajim. ⁵Mag barwia, mua ag ee öbër oowai, sii chi pürëu sierr put appai mua ooimajim; pari aarcha chan mü dubbajim. ⁶Mag mü bartarr khurta Pedrojä barwia ichin chad warre ierrcha dubjim. Iruajä ichab mag i gaai pürëutarr put oowia ⁷ichab chi binaandam pör begpütarr putjä oojim. Pari mag i pör begpütarr put tagam sii mor gaai pürëupütarr düi äba khaba, khïetta wajapha jururna puur khërajim. ⁸Mag Pedro dubbaadëm oobaawaita müjä düi dubjim. Muchta i na barimatarra jürr i ëudeeta dubwi mag i aukhértarr ee khäidu parii simjä much daüacha oobaawaita, “Chadcha Jesuun siita phiiduwia petamgui” a chirajim, much ödegpai. ⁹Pari maagwaiwe chan Èwandam iek phä sim gaai

deeu i phiiduju a jaau sisidumjä marau agtha büürjä khaugba, mag i phiidujüjä khüürjuba naajim. Maimua ya maach daüacha mag ich aukhértarr ee chukhu oobaawaita mag i phiidubar-mjä khaphu aphöbaadëjim. ¹⁰Ya maach daüacha mag i aukhértarr ee oobaawaawai deeu maar maach diig wëtjim.

Jesuu María Magdalenaag ich oopitarr

(Mr 16:9-11)

¹¹Pari mag maar ërëubaadëmjä, ich María chan maba, daaugajär jëbdi i aig icharaucha bëe sisijim. I iek mag i bëep jëbu umuata irua eeg buchnaa ierrag öbër oo nüü abaawai ¹²Èwandam chognaan khajüa bäpphä sisidumta ohoohdö naajim aajem, jürr chi Jesús aukhértarr khäidu ee: dau äb i bü sierr gar, maimua dau äb i pör sierr gar. ¹³Mag amachig öbër oo nüü abaawaita mam ierrmua irig, —¿Pu khandtheeta bëe üma? ajierram aajem.

Magbaawai irua, —Maar Pör Jesús müg ee wai narr chukkhu thünaawaita bëe um. Khaugbam jamagta athaaderam khai a uajim aajem jürr amag.

¹⁴I iek irua mag iekhapüinaa ewag oobaawai Jesuuta i ëugar oo dünaajim aajem. Pari mag i oo atham bürre chan pöd i khaug auba, sii deeu khünpüita uajim aajem. ¹⁵Mag ichig oo nüü abaawaita ich Jesús garmua irig, —¿Khandthee bëe üma? ¿Pu khaita jur ürrü? ajim anum.

Ichig magbaawai sii chi nemjüirdö thüajempü awia chi Mariaau irigta, —Püchdëuta artarr khai, mürug jaubá, mua i awaan maag. ¿Jampaita pu a deethurji? ajim anum.

¹⁶Magbaawai Jesuu ich thür gaaichata irig, —María ajim anum.

Mag ich thürcha ich thürbaawaita wajapcha deeu ewag phüurbanaa irig ich meüata, “Raboni, puchpama” awia,

khaug athaawai onegau i gaai purjop-baimajim aajem. Mag Raboni aawai maar judionaan meúa Maestro aawaiu.

¹⁷ Mag ich gaai purjopbaimaawaita Jesuu irig, —Oob mü gaai purm; agtha mü müch Aai aar maba chirabahab ajim anam.

Magnaa jürr maar ich düi wënürraajerr khünn igwiata, —Mawia, jürr mü khodnaanag jaaubaimá ajim anam, “mü müch Aai düi äba chiraimaag i aar mam; ich mag Ëwandampai ichab päar Aai anaa päar Ëwandamaugui” a jaaubaimá amag ajim aajem.

¹⁸ Ichig magtarr aawai chadcha maar aig bëewi, ich daúacha Jesús ootarrjá jaauchëjim. Mag jaaumamua, —Müchigcha iekhatarrjá ich agjööta pärag jaau umgui ajim ich María Magdale-naaucha marag.

Jesuu ich bü düii aajerr khuunagcha ich oopitarr

(Mt 28:16-20; Mr 16:14-18; Lc 24:36-49)

¹⁹ Ich ag edpai ya edau khëubaadëm ee, maar ich Jesús düicha wënürraajerr khünn äbam aig äba biirdü naajim. Pari mag biirdü numjä judionaan chi thethemnaan ökgau puertdi phäarkha wai naajim. Mag num eeta, dubbaichëmjä ooba arrta, dëgölp ich Jesuuta maar jürr dünnüubaichëwia, —¿Jägpai nü keena? Oob jäphierrmiet; mü khabahab aichëjim.

²⁰ Magnaa chadcha marag ich jua oopinaa ich äi ee thutkhëreu sutarrjä oopibaawai maar onee aphöbaadëjim, deeu maach daúacha maach Pör oobaawai.

²¹ Magnaa deeu ichdëupai marag, —Keena, oob jäphierrmiet. Ich jäg mü Ayau müch püitarrjö, muajä öor ee päar püi chirumgui ajim, ich ag iekpai müchdëu jaaujerrjö amag jaaumkhüir.

²² Magnaa “Ëwandam Akhaar athat” anaa maar ohoodö numug phuasirjim. Mag phuasirbarmua Ëwandam Akhaar

marag deebarm ajim. ²³ Magnaa marag magjim:

—Ar amach khaibag isegwi mü iek ükha num khünnag, “Chadcha päar pekau Ëwandamau chugpaabapüim” abat. Pari Ëwandam iek ükhaba num khünnagan jürr, “Agtha päar pekau chan chugpaaba simgui” abat ajim, öor düi magamkhüirta pärag Ëwandam Akhaar dee chiraawai.

Jesuu Tomaag ich oopitarr

²⁴ Mag Jesuu marag ich oopiewai maar khapeer Tomás am dën irig Meís aajerr maar aig khaba sëjim. ²⁵ Mag aig khaba sierr aawai ag khur marau irig maachdëucha maach Pör ootarr jaau naajim. Pari magbaawai ich Tomaau ükhamaaugau warag, —Mua müch daúacha oobam aigjä ükhabamgui ajim. Mua ükhajuun, i jua ee clabou meerphëtarrjá müch daúacha oonaa, ag ee müch juaucha jürkha jürkhanaa, i äi thutkhëreu sutarr eejä müch juaucha jürkha oobaawain chadau ükhajugui ajim.

²⁶ Maimua magtarr khur seman äb dichwia ëudeem domighed deeu maar ich ag degcha äba podpa naajim. Mag ed paawai ich Tomás maar düi aig sëjim. Mag edjä napemjö puertdi phäarkha wai naajim. Pari mag sierrta, deeu üwaa chukhu sierr eemuata dëgölp Jesús maar jürr dünnüuchëwia, —¿Jägpai nü keena? aichëjim.

²⁷ Mag iekhachëwia, Tomaag eerpanaa, i thürcha thürnaa, —Pudë mü jua ee clab meerphëtarr oobá; ag eecha juau jürkha oobahur ajim. Magnaa mü äi thutkhëreu sutarr eejä agjö jürkha oobá ajim. Magnaa, Jägbaawai khaita ükhaju. Oob tag ükhabam a chitamgui ajim irig.

²⁸ Magbaawaita Tomaau ichigcha, —Señor, püta mü Pör anaa mü Ëwandamaugui ajim.

²⁹ Magbaa Jesuu irig, —Puch daúacha mu phiidubarm oobaawai ísta pua úkha chirabma ajim. Ar amach daúacha mu ooba numta pari sîi jaaubarm úrwiapai úkha num khunta Êwandamau úcha wai siejugui ajim.

Khan jâgamkhîirta mug êsap phâji

³⁰ Mag tag Jesuu nem khîir pogkhe ôrau ooba, ni waujâ wauba aajem pöoma waaujeejim maar dakhîir, chadcha Êwandamauta ich püitarr ôrag khap amkhîir. Pari magtarrta mua mug êsap gaai thumjâ phâba, âaurpaita phâjim. ³¹ Pari mug thum mag mug êsap gaai jaau chirumun, jâan chadcha Jesuun Êwandamau ich Iewaa ichdêucha jur auwia warrgarwe püiju a jaaujerrjô püitarrta pârag khap amkhîirau; mag khaphunaa i iek úkha phöbaadeewai mug atag pawiajâ i dâi âba ich mag khapeerkha num gaaimua iiu wênurramkhîir.

Jesuu ich khapeen sietem khununag ich oopitarr

21 Magtarr khur deeu úwaai mag thurrdo pöm sim Tiberias anum igaau marag ich oopijim. Mag ich oopitarr mug ajim: ² Maar maig naajim: Simón Pedro, Tomás am dên i Meís a thurrjerr, Natanael chi Galilea durr phöbördam Caná anum eem, Santiago, mu, maimua mag tag maar khapeen agjô ich Jesús khapeen numí naajim. ³ Mag numta Simón Pedroo maar na, —Mu dô uakhemgui ajim.

Magbaawai marau, —Magan maarjâ pu dâi wëtjugui ajim.

Mag, chadcha marau êrëubaadëwi bote ee dôjarr paaukhabaadëjim. Pari mag ed chan par ich mag ua êetarrjâ ni âbjâ thöobajim. ⁴ Mag ua êedutkhamaa awia ya âspa ôor mor dawaa aadëm ee döieg oowai, Jesuuta dô igaau oo dunaajim; pari mag oobaawai maraun

ich khabampii naajim. ⁵ Mag num ee, maar dôi dakha narr aawai, ich garmu-ata marag, —Keena, ¿awarr thöojierrá? ajim.

Magbaawai marau, —Burrjâ thöoba num perá anaajim jurr irig.

⁶ Magbaawaita deeu ich garmua marag, —Magan pâach red pâach juachaar gar dubpüinaa urëujurauma; jâiguin chadau nau pârau pur aujugui ajim.

Magbaawai chadcha i ipierr marau maachig jaautarrjô dubpüinaa urëubaawain chadau par marau êududukhamjâ pöd jîir auba aajeejim, awarr pömta thunnarr aawai. ⁷ Mag num ee ya mûchdëun khaug wai chirarr aawai Pedroog, —Jâ maach Pör Jesús khabahab a chirajim.

Ichig magbaawai sîi khajüa khomari- ipai jüa sierr aawai ag burre ich khajüa wajapha jüapet awi warag dô ee durbbaadëjim, jöpkharraa ichta chi Jesús sim aar baraag awia. ⁸ Chi redjâ jua miebaadee pöd jîir auba, warag siita jap eemuapai êudu arrumua ag dâi dô igaau phëubaimajim, warpcha khaba dô igaaumua maar narr aar cien metrojöpai sierr aawai. ⁹ Mag dô igaau panaa oocheewai ichdëu maar na ôt örwia awarrta ag ee thu wai siejim; panjâ ichab wai sim marau oomajim. ¹⁰ Mag maar ich aig paaukhabaimaawai ich garmua marag, —Jurr pâach dên eem agjô âaur phë aipidut ajim.

¹¹ Magbaawai Simonau petwi, deeu jap ee waaidubaadëwia, chi red ich jâg chi awarrpa mosjâ ee êudu aujim. Awarr daphumpa ag ee thunnmta ciento cincuenta y tres naajim, chi kha-panag. Mag awarr pöm thunnarrjâ üu chi red thurrëubajim. ¹² Maimua ya chi awarr phaakha athaawai ich dâi thach khömkhîir maar ich aig thürkha aujim. Pari ya marau i khaug wai narr aawai âbmuajâ irig “¿Pu khaiujâ?” aba aajeejim.

¹³Mag maar thürkha auwi, pan auna, ichdëucha marag jigpüüwi, chi āwarrjā ich agjö jigpüüjim. ¹⁴Mag mosjā ee maar ich khapeenag ich oopitarr, ich iiu phidutarr khur biek jayapam ajim mag ich oopi sim.

Jesuu Simón Pedroog jaautarr

¹⁵Mag thach khö nū awia ya khö aaipagkhabaadee Simón Pedroogta ich Jesuu, —Simón, Juan iewaa, ¿puata chadcha puch khapeen khāaijā ūrcha mü daupii chiráwi? ajim.

Magbaawai Pedroou irig, —Ēera Señor, pua khaphu simgui ajim, mua puch daupii chitum.

Magbaawai deeu chi Jesuupai irig, —Magan mü iek ūkha durrum khūnta oveja chaain thūajemjō wajapha thūa wai chitá ajim, mag amachdëu mü iek ūkha nūm gaaita ich mag ubu wēnūrramkhīir.

¹⁶Maimua deeu ūwaai irig i thürcha thürthürnaa, —Simón, Juan iewaa, ¿chadchata pua mü daupii chiráwi? ajim.

Magbaawai Pedroou irig, —Ēera Señor, pua khaphu simgui ajim, mua chadcha pü daupii chitum.

Magbaa deeu irig, —Magan mü iek ūkha nūm khūnta oveja thūajemjō wajapha thūa wai chitá ajim.

¹⁷Magna deeu ūwaai biek thārjupamua irig ich ag iekpai phūurba, —Simón, Juan iewaa, ¿chadchata pua mü khōsi chirá? ajim.

Mag ich ag iekpai biek thārjup ichig phūurba jējëeu khabaadeewai Pedro warag ichta ökhīirjuu aadēmua irig magjim:

—Señor, puata nem thum khaphu aajewai pua khap chirabahab ajim, mua chadcha puch khōsi chitum.

Magbaawai Jesuu, —Magan mü ovejanaandamta chig apiba thūa wai chitá ajim.

¹⁸Magna ichdëupai iekhamamua irig magjim:

—Pudē mü iek ūrbari: Warrgur pua puch juadamau puch khajūa jūawi puch mam khōsimug maajeejim. Pari mü cha iekha chirum iekha müg atag pü jōoiraa aadeewai pöd puch juau khajūadamjā jūaba, chikhamnauta pü khajūa jūapijugui ajim. Magna pü juajā amau būurkha sūnaa pü mamapha khitum aar ajués amau pü arrjugui ajim.

¹⁹Jesuu Pedroog mag iekhatarran, jāga ōrau ich gaaimua mag i thōju jaauiata mag iekha sim ajim, mag ich gaaimua meeabawai Ēwandamta ōrag thō iekhamkhīir. Magna irig warag, —Mü iekta ogduba ich jāg ūkha chitá ajim.

Jesuu ich dūi naajerr eem āb ūrcha daupii aajerr

²⁰Maimua ärëubaadëwi Pedroou deeu ewag oo nū awai ich Jesuu ūrcha daupii aajerrta am ëudee urajim. Ich ag wounau ajim i thōju noram ābmiecha thach khö naawaijā, ichta igarcha oo sierr aawai, irig “¿Khaŭta mag pü oomapha aajem khūnag pü pür deeu agá?” a jëeutarr. Wajapcharan magan müchma, müchta am ëudee maa ajim. ²¹Mag ewag oo nū awia ich Pedroou mü oo athaawai mü igwia Jesuug, —Señor, ¿magan Juanjāma? ¿Jā jāga meejuma? ajim.

²²Magbaawaita Jesuu irig, —Mua i meepiba deeu müch bēe nūm ora ich jāg nūrrapiju akhiinjā, ¿pua i jāgbarju? ajim. Mag chirabnaa puchta khīirjunaa ich jāg mü iek gaaita ubu chitá ajim ich Pedroog.

²³Pari Jesuu mag iekhatarr igwia ermanonaanau amach eepain mü igwia, “Magan mag woun chan meebe ich mag nūrrajugui” a iekhaajeejim. Pari müchdëucha ūurwai chan Jesuu mag mü meepiba ich mag chitaju aba, sī ar müchdëu jaau chirumjöpaita, “Mua

i meepiba deeu m̄uch b̄ee n̄um ora ich j̄äg n̄urrapiju akhiinj̄ā, ¿pua i j̄ägbarju?” ajim. Magpaita iekhajim.

²⁴Jesuu m̄u igwia mag iekhatarr ich ag wounaupaita mag thumaa cha jaau chirum m̄ug ēsap gaai, m̄uchj̄ā i d̄üi ogduba chit̄umua m̄uch daúa oo-jerr aawai. Maagwai tagam kh̄unauj̄ā khaph̄u n̄um, mua m̄ug ph̄ā chirum nem chadcha arrta jaau chirum.

²⁵Mua m̄ug ēsap gaai ph̄ā chirum atcha Jesuu nem inag p̄öoma waaujeejim. Irua mag nem waaujerr thum āābd̄ö jaaukhiin, libro khapaanata öb̄erkham, makh̄un thumaa örag khakhapd̄ö amkh̄iir igkhap̄üyaag.

Maga ajim keena. Makh̄undamta p̄ärag khap amkh̄iir jaau ig chirajim.

Juan, ich Jesús d̄üicha chitaajerr

ECHOS

*Ich Jesuucha jur autarr khunnag
Ēwandam Akharau nem
waupimarr ag nem ĩgkhaa*

Chi phātarr. Mũg libro gaai nacharam versículo oonaa Lucas 1:1-4 gaaijã ookhiin, ich ag wounagpaita phãnaa deepũi sim, merag chukhu sim. Ajapcharan Lucas gaai Lucaau jõi Teofiloog nacha ichdẽu jaaum ig sierrpai jaaupũijim, ich Jesuucha nem wau nurrarrma. Maimua mũg Echos gaaita deeu ũwaai jaubaadẽmua jũrr chi Jesús thõopũiwi ich Aai aar matarr khur ya amach ap paaukhawi i dũi wẽnurrarr khunnau nem waumatarr jaau sim. Ich Jesús ũgthar maagpamua jaauwai, irua ich jũrr Ēwandam Akhaar pũibarm jua thee-gauta amag nem khĩir pogkhe waupiju arr aawai, chadcha ag juapaau nem waumatarrta jõi Teofiloog jaaupũi sim, Lucaau.

Khan jawaag ajĩ.

1. Jãga Jesús iek durrpierr aaidumajĩ: Mag chi ũkha num khunn gaai Ēwandam Akhaar phẽs aicheewai, ag dũita amach jiernemkha aaidũjierram. Ich Ēwandam Iewaa agtha amach dũicha khitaawai jaautarrjõ, Jerusalemua jaauphõbaaderr, Judea durrjã jaanaa, khĩrab Samaria eem magwe jajawag wẽtumua amach durr eemua õbẽrdũtkhawi, amach meeun khabam eem magwe Antioquiapienagpa Siria durr ee jaaumajieram. Mag num ee Pabloou warag jaubaadẽm gaaimua griegonaan eemua Romapien eepa aaidũ jõisijim. Magum ĩs charã durrpierrta aaidũ wẽjõm, maach eepa.

2. Jãga aajeejĩ Ēwandam Akharau ich juapã chi ũkha durrarr khunnag deemamua: Amach eepai khaigba aadẽp aawai nem wajuu khaugbam aigjã Ēwandam

Akharauta khĩirjug deejeejim. Ich Ēwandam Akharau mag amag jaau wai nurrarr aawaita khapan khaba narr ee ewag paawai ũu ũkha durrum khunn khapaana aphõbaadẽjim. Magbaadẽm gaaimua warr sũ õor amach meeun appai khĩet nunuidumjõ atarrjã Cristo gaaimua abam khodkha nuisijim.

3. Chijã khunnauta maach peerduajem iek durrpierr aaidũpũijierã: Mũg libro gaai peer jãrrchapaĩm Pedro appai jaau sim (caps. 1-12); maimua cap. 13 aigmua atagta khĩeb õ num aar Pablo phidag jaau sim.

Ēwandam Akhaar pũiju Jesuu jaautarr

1 Jõi Teófilo, ¿jãgpai chirũ? Puch khapeer ajapham Lucaauta pũrug mũg ěsap phã deepũi chirum.

Nacharam ěsap phã deepũitarr gaai mua pũrug jaau chirajim, Jesuu warrcha ich phidkhabaadeewaiwe nem waunaa jaaujerr aigmua khĩeb i ũgthar matarrpa. ²Mua pũrug jaau chirajim ĩchab, mag ich Jesuu ũgthar maju nawe, Ēwandam Akharau ichig jaaupibaawai, jũrr irua ich dũi ogdũba wẽnurrarmkhĩir ichdẽucha jur autarr khunnag, jãga amau nem wau wẽnurraju a jaau puatarr. ³Na muchdẽu pũrug jaau chirarrjõ, makhunn mag ichdẽucha jur autarr khunnagta õrau i juau thõowi deeu iiu phiidũtarr khurjã dau daau õbẽrchẽwi ich oopiejeejim aajem, chadcha ich iiu chirum khap amkhĩir. Cuarenta dũas num ee ich mag ich oopiejeejim aajem. Mag ich oopi simua, jãga Ēwandamau õor ich dẽnkha auwia ichta am Põrkhaajẽ a jaajeejim aajem amag.

⁴Mag ichdẽu doce jur autarr khunnag ich oopipikham jaarta ĩchab amag Jerusalén phõbõr eemuajã chawag wẽtpiba jaaumamua amag, —Mua pãrag jaajeejimgui ajim anum, mu Ayau pãar athee ich Akhaar pũiju. Magtarr aawai

mug phöbör eemua chawag wëtba, müigpai nubat ajim anum, ichdëu chadcha pärag ich Akhaar dee num ora. ⁵ Juanun chadcha dödamaupaita öor pör choojejim, mamu mügtarr khur pömcha khaba num ee, jürr Êwandamau ich Akhaarta pärag deejugui ajim anum. Mag ich Akhaar deebarmuata, chadcha päar pör choo chaar pör choo nüisijugui ajim aajem Jesuu amag.

Teófilo, maach Pör Jesuu mag iekhatarr aawai, chadcha ichdëu iekhatarrjö, jäga mag Êwandam Akhaar bëejj a khap amkhüirta is mua deeu purug mug ësap phä deepüi chirum. Maimua mag bëewi, jäga mag ich Jesuu ichdëucha jur autarr khun ee sïeichëwi, amag nem waupimarrjä agjö mua purug jaaupäaipgam.

Jesús ügthar matarr

⁶Maan mügta ajim aajem:

Mag amau chi Jesús thöowi deeu iiu phiidutarr khur ya äbmiecha ichdëu jur autarr khun düi sïejim aajem. Mag amach aig sierr aawai amach garmuata irig, —Señor, marau khap am ig numgui ajierram anum, marag jaaubá. ¿Ista pua chadcha chikhamnaan jua eemua maar peerdu auwi puchta thumaam khun Pörkhaagpá, maach gobierno chaarcha wai nüisieg?

⁷Magbaawai Jesuu amag magjim aajem:

—Êwandam ichta thumaam khun khäai nem jua theeg simua ichdëupaita magum nem thum khap aju arr aawai pärau chan büürjä magum khap aju aai khaba numgui ajim anum, jäagwaita magju, wa khan edta magju khai. ⁸Mag khäai Êwandam Akhaar päach gaai phës sïeichëjuun chad pärau khaphu aju aai numgui ajim anum. Mag päach gaai phës sïeichëm ed päar jua theeg aphöbaadëmua mua nem waaujerr päach daúacha oonaa mu iek päach jüguucha üurjerrjä

pärau örag jaau nurrjée aju. Nacha mug Jerusalén phöbör ee, maigmua Judea durr, Samaria durr, ich mag khieb durrpierri jaau wëtumua warp durr chaauram magwe pärau jaau wënnurrajugui ajim anum amag.

⁹Ya ich Jesús mag iekha öbarm ee, sïi warag ügthaa papagmam düi jünthumie baug bëewi sïi ag ee i meer athamjö abaawai üu amau i oo wai durrarrjä warag oohba pamamua chukku aadëjim aajem. ¹⁰Mag warag i ügthaa papagmam eerpa dununüidu num ee, emkhooiin numí khajüa bapphä jua sïsidumta dëgölp am aig dunuutkhachëjim aajem. ¹¹Mag dunuutkhachëwia amag, —Keena, ¿khanta ügthaaag jäg eerpa dununüidu numma? aichëjieram anum. Jesús ya ügthar petabahab. Mamu ar jäg pärau i mam oo naabá; ich jäg päachdëu oo numjö ümaai deeu i bëebajupa ajierram anum amag, mag chi khajüa bapphä jua sïsid arr khunau.

Judas jürr Matias anum jur autarr

¹²Mag amach düi äba siewia petam oobaawai, durrdam Olivo Durrsi anum gaai naawi ich aigpaimua Jerusalem wëtjim aajem. Mag durrsi Jerusalemua warpcha khaba, peer kilómetro äbpaím sim aajem. ¹³Mag wëtüwia phöbör ee paaukhabaimaawai ügthaa amach jëerjem aar äba biirdu nüisijim aajem. Maig naajim aajem: Pedro, Santiago, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Santiago jöoi Alfeo iewaa, Simón ibuur wauwia Celote a thüürjem, maimua Judas, woun äb deeu agjö Santiago anum düi äbam khun. ¹⁴Makhun amach thum ich mag biirduajeejim aajem Jesús eeugpeen düi, ich Jesús äd María maimua dewam unpa, äba mag biirdunaa Êwandamag jëwaag. ¹⁵Ich mag Êwandamag jëwaag am äba biirdudukham ed gaai,

biek āb Pedroou tagam khūn agjō Jesús iek ūkha nūm khūn khapan ciento veinte nūm jārr dūnūunaa, ¹⁶—Keena ajim anūm, Jesús gaaimua khodamnaan. Mua pārag jaaukhimgui ajim anūm. Jāg maach Pōr Jesús imeraa pērpūitarran ichiita ich jāgju aai siejim, warrgarwe rey David khararrau Ēwandam Akharau ichig jaabaawai ich mag phā puarrjō. Chadcha magtarr aawaita ōrau maach Pōr Jesús pūr awaan bēewaijā maach khapeer Judas khararrta chi pōrkha nūrrajimgui ajim anūm. ¹⁷Iin maach eem maach dūi āba phidkhaajeejimgui ajim anūm. ¹⁸Magtarrta ich dau lōkōo mag Jesús pērtarr paar ichig phagtarr phatkxonau jēb pēr auwia, mam mawia, ichdēupai ich ō jorrkaawi, pōrou bur-rwi, bi jurrphe sīi jūāutarrjō apūijimgui ajim aajem. ¹⁹Mag ichdēupai wir aig ich thōowia magbarm Jerusalemienau thum ūrphōbaadeewai mag durr ichdēu pēr autarr aig “Acéldama” a thūrjier-rangui ajim aajem. Mag am meúa Acéldama aawai maach meúan jūr “ōor thōotarr param jēb” a simūu. ²⁰Judauu magju khaphuta warrgarwe rey David khararrau Salmos anūm phā sīewai i ig-wia magjim:

“I di atarr di ōor parii iseg puaju, ag ee joobaju khūn chukhu.” (*Sal. 69:25*)

Maimua ich ag ēsap gaai ich Daviupai ichab,

“Deeumua jūr i phidkhaajerr phidag phidkhaju aai simgui” a phā puajim. (*Sal. 109:8*)

²¹Magua mua mag chirūngui ajim anūm ich Pedrooupai. David khararrau jaautarrjō chadcha amkhīir, muig maach ee ōor nūm eem āb maach daumaai jūr aujugui ajim anūm, ich daúa Jesús iiu phiidutarr ootarr aawai maach ip-ierr jaaukhīir. ²²Mag maadēu jūr aujuun, ichab maachjō Jesús dūi ogdūba wēnūrranaa ichab warrcha Juan ōor pōr choomieu Jesús pōr chootarr aigmua

ewag pawiajā khīeb ich Jesús ūgthar ma nūm ed gaai ich mag maach dūi ogdūba wēnūrraajerr khūn eemta jūr auju aai nūngui ajim aajem.

²³Pedroou mag iekhabaawai, aig narr khūnau ōor numí thūr aujierram aajem: Āb José anūm, ich ag wounpai Barsabás a thūrnaa ichab ibūer wauwia Justo a thūrjem; maagwai ābakhai Matías ajim aajem. ²⁴Mag numí jūr auwia Ēwandamag jēeumamua magjier-ram aajem:

“Ēwandam, puchdēuta chadcha ōor thumaam khūn thāar khaphū chitaawai, marau pūrug jēe nūm, marag jaaubá” ajierram anūm, “mūg numí nūm aig chijāata puchdēu ig chirūm agá. ²⁵Ya Judajā ichdēu khaigba arr gaaimua wir aig ich thōobaawai i jūr puch i jaau nūm phidag maar dūi āba phidkhamkhīir marau deeum ig nūngui” ajim anūm, “maach daumaai.”

²⁶Mag Ēwandamag jēe durrawia mokpōr gaai am thūr numwe phākhanaa jēkhut barbaapaiwai, chi Matías thūr phā simta ūgthaag jēer khērbaimajim aajem. Magtarr aigmua atag Matías warm khūn once narr dūi āba phidkha sisijim aajem, Ēwandam i jaau nūm phidag gaai.

Ēwandam Akhaar bēetarr

2 Maimua nemkhō dichtarr khur cinquenta días nūm ee, judionaan phiesta Pentecostés anūm burrijim aajem. Ich mag edcha thum chi ūkha durrum khūn ābam aig podpa thūnaajim aajem. ²Mag am āba podpa nūmta, dēgōlp edjā eemua jēbu phū theeg urum iekjō jug urum ūr athajieram anūm. Mag jug bēewi am nūm di gaaita sīi wubaichēmjō ajim anaabá. ³Magbarm abarmūn meukhīirjō sīsīdūmta sīi ōtdaujō uujeer uujeer aadēmua, ich Jesús iek ūkha narr khūn pōr ūr dūrjopkhamamua, dūrjopkha, deeum

chukkhu aadëjim anum. ⁴Mag ôtdau khïirjô simta ôor pôr ùr durjopkhabarmjô arrau Êwandamau ich Akhaarta thumaam khunn gaai phës deebarmua agdaujô deelum meu amachdëu büürjâ iekhaba aajerrta waa iekha nurrjêe aphôbaadëjim anum, ich chi Êwandam Akharau iekhapimampierr.

⁵Ich mag phiesta jaar Jerusalén phôbôr ee naajim aajem: judionaan Êwandam iek ùkhanaa irua jaau sim ipierraa aajem khunn, durriermua bëetarr khunn. ⁶Mag edjâ eemua phû iekjô jug pierrum ùrbaawai, thum äba ag di aig biirdunaa mag phû iekjô thunum düi sereu wëjôm ùrbaawai, “¿Jäga aadëmta mûg thunnisima?” ajierram anum, amachdëu ùurwai am meeun khabam khunnauta durr warpham khunn meupa ajapha chi meu khunn dënjô iekha num ùrwia. ⁷Mag ùrwia sîi warag dauderraa numua amach wir aigpai jëjëu aajeejim aajem, amach khapeenag. Mag jëu numua, —Keena, ar jäg durr chaauram meupa iekha nurrjêem khunn, ¿jâkhunn amach thum Galileapien khabá? ⁸¿Jäga jäg amau iekhamam marau maach meúachata ùr numma? aajeejim anum. ⁹Mûig maach nem meu khapan iekha wëjômguï aajeejim anum, durr chaauram khunn pôm thunaawai. Mûig num: Partiapien, Mediapien, Elampien maimua maach chi Mesopotamia durr joobaajem khunn; Judea durr am khunn, Capadociapien, Pontopien maimua Asiapien. ¹⁰Mag tag ìchab thunum: Frigiapien, Pamfiliapien, Egipto durr am khunn maimua Africa durr phôbôr Cirene anum ag atag naajem khunnpa thunum. Romapienjâ mûig joobaajemguï ajim anum, judionaan char maimua deelum durrmua bëewi judionaan igar num khunnjâ agjô, ¹¹Creta durr am khunn düi Arabiapienpa thunum. Mag meu

khïirpierr thunum ee thumaam khunnau agdaujô dich meúata Êwandamau nem wautarr amau igkhamam ajapha ùr thunumguï ajim anum.

¹²Mag amachdëu warm khunn deelum meupa ijëjëbkhama ùrwia dauderraa num gaaimua, amach wir aigpai jürr jëu ohookhamua, “Ma mûg thunum, ¿jäga awiata jäg thunum?” khajierram aajem. ¹³Mamü äaur khunn ìchab aig narr khunnau warag am wauwia, “Vino pôm agtha khüwaa sim dôptüwia khëch thunaawaita jäg thunaabahab” aajeejim aajem.

Pedrouu ôrag iekhatarr

¹⁴Magbaawai Pedro tagam ich khapeen agjô ich Jesuucha jur autarr khunn düi äba büjâau dunusiwiä thet amag magjim anum:

—Keena, Judeapien, maimua ìchab Jerusalén naajem khunn: Khap abat mua pärag jawaagpam; mü iek ùrbat ajim anum. ¹⁵Ôor pärau oowai jäg thunum chan pärau jaau numjô mag nag pôm dôwia khëch thunaawai khabamguï ajim anum. Pärau oo naabá ajim anum, ìsta edpherr garm las nuevepai sim; agtha doojem orajâ khaba sim, ¿jäga mag ôor khëch thunaajugui? ajim anum. ¹⁶Am jäg num, sîi warrgar Êwandam i jaaumie Joel khararrau phä puatarrjô thunum khabahab ajim anum. Mûg thunaaju igwiata ich Êwandamaucha jöoi Joel khararrag jaaumamua,

¹⁷“Ya mûg atag müchdëu mûg jëb öpüiju gayaa paawai mua müch Akhaar thumaam khunnag deema-jugui” ajim aajem.

“Mag mua amag müch Akhaar deebaawai chaain chi emkhooinau chi uninaupa warrgar mü iek jaaujerr khunn dënjô mü iek jaaujugui” ajim aajem.

“Maimua chaainaam khun dui jooiraam khunpa mua much aar khaiipi aumajugui” ajim aajem.

¹⁸ “Ichab mua thum much ipieraa num khunag much Akhaar deemaju, emkhookinag wa uninag awia khaija. Magbaawai amau muchdeu amachig jaaubarmta jurr orag jaaumajugui” ajim anum ich Ewandamau.

¹⁹ Mag jaaumamua ichab, “Edja eeja mua much beēju ijaaur nem khiiir-pierr ompaapimajugui” ajim aajem.

“Maagwai mug jeb gaai bag oou, otdau phur jierarraukham dui;

sii naar phuichchi khorr jubaadephumja ooujugui” ajim anum.

²⁰ “Mag much jua theeg thum beēju ed gayaa paawai, asdawam edau khibaadeewai jurr edaram edau arg sii bagjo phurii aadėjugui” ajim aajem ich Ewandamaucha.

²¹ “Mamu ichab uu ar thum murug amach dau aug khaugpi jeeu num khunan uu peerduthajugui” ajim aajem ich Jooirau. (Jl. 2:28-32)

²² Pedroou mag Ewandam iek pha puarr jaau dichwia, ichab ijējēbkhamua, 'Keena israelnaan, cha mua iekhaagpam ajapha urbat ajim anum. Pārau khaphu numgui ajim anum, Jesús Nazaretpierrta ich Ewandamaucha puittarr aawai paach ee ag na nem mag ooba aajerr irua wau nurraajerr gaaimuata Ewandamau paarg ich jua theeg oopijim. ²³ Mamu mag khitarra juau ich Ewandamau mag uduraa i thooipabieb ajim anum, mag i thooipibarm gaaimua warag paachta wajapcha oerju khaphu sierr aawai. Magju arr aawaita, paachig pur deebaawai, paaru i pur arrwi paach ipaarmua pakuls gaai oor sii khaibag sisidum khunag i meerphe thooipierramgui ajim anum, ich Ewandamau ag nawe mag khiiirju wai sierrjo. ²⁴ Mag juau i thooipierrab mamu, Ewandamau deeu i phiriu au-

jimgui ajim anum. I mag sii jeb ee ich mag sierraju atheem khaba arr aawai mee numuapai chan pod i thu aubajim a jaaumajim aajem Pedroou. ²⁵ Magju arr aawai rey David khararrauja warrgarwe Jesús igwia ich Jesuuta chadcha ich Aai dui iekha sim urtarrjo phama-mua magjim:

“Ewandam” ajim anum chi Chaai garmua ich Ayag, “mua khaphu chirum, pu mu dui ogduba siejem. Puchta mu na nunnu khaawai pu baarja mu chig apibamgui” ajim anum.

²⁶ “Mag gaaimua thaar onee chiraawai much meukhiraucha purug uu ajim a chirajemgui” ajim anum chi Chaairau.

²⁷ “Mua khaphu chirum, khaigbam khun akhaar weetjem aar mu akhaar pu puim iek puibamgui” ajim anum, “puch chogkha chirumta pu mu kha khosi wai chiraawai.

Much kherbarm jeb degpai uduraa arpiba, deeu much phiriu aujua mua khaphu chirumgui” ajim anum.

²⁸ “Puchdeuta puch aarcha obeerjem khudau murug khaugpijim, maagwai puch daicha chiraimaawai mu onee chirsijugui” ajim anum. (Sal. 16:8-11)

²⁹ Mag David khararrau pha puarr igwia ich Pedroou, 'Keena, paade khiiirjubat ajim anum. David khararrau ichpai wir aig igwia pod mag iekhaju khaba siejim. Maadeu meraaja khaba num, maach dau nawe jooi David khararr meewi bep siujierram; mag i bep-tarr jebdi agtha siejemgui ajim anum.

³⁰ Mamu i ichab Ewandam i jaumie arr aawai irua khaphu siejim Ewandamau ichig “Mu cha iekha chirum iekhu pu chaain ewagam khun eemta puch simjo reikhapiju” a iekhatarr. ³¹ Ewandamau mag iekhatarr aawaita Daviu khaphu ya

oo wai simjö Cristo iiu phiidujujä jaaujim: jäga Ēwandamau ich Chaai akhaar khaigbam khüün akhaar weetjem aar mawia ich mam sēpiba, ni i morjä ich aukhērbarm jēb degpai ārpiba, sīi phiriu auju. ³²Warrgarwe mag jaaujerr aawai ich Ēwandamau chadcha i phiriu aujimgui ajim anum. Marau mag jaau nūmūn, chadcha maach daúacha ootarr aawaita mag jaau nūmguī ajim anum Pedroou.

³³Mag jaaumamua ichdēupai, 'Jāan Ēwandamau ich jua theegauta chadcha i phiriu autarr aawai īs ügthar ich Ēwandam dūi āba thumaam khüün Pörkha simgui ajim anum, ich Jesús igwia. Magta īchab ich chi Ayaucha ich Akhaar deeu a jaaujerrjä irig deejimgui ajim aajem. Mag ichig deebawai jūrr ich Jesuu īsta ōrag deebarmgui ajim anum. Magua cha pārāu pāach daúacha oonaa pāach jūgūucha pāach meu ūr nūmjā mag sīi khēch naawai khaba, thum ich Jesús gaaimuata jāg thūnūmguī ajim anum, chadcha ichta ügtharjä maach thumaam khüün Pörkha sēwai. ³⁴Maigta pārāu oo naabā ajim anum. David Jesujō ügtharjä thumaam khüün Pörkhaimaba arr aawai çjāga irua ich igwia magkhajī? Mag khāai maach Pör Jesuuta ügthar pabaimawaijä thumaam khüün Pörkhaimaju ichdēu khaphū sierr aawai, ich Jesús igwiata Daviū ich paarmua,

“Ēwandamau maach Pörögta, ich dūi āba thumaam khüün Pörkhapieg ich juachaar gar juppiju” a iekhabajieb ajim anum, ³⁵“i oomapham khüün thum ich jua ee purkha dee nūm ora.” (Sal. 110:1)

³⁶Maimua deeu ich Pedrooupai, 'Keena īsmua atag israelnaan thumaam khüünau warre khaphū abat ajim anum, cha mua pārag jawaagpam. Ar pāach ipaarmua pa gaai meerphē thōopūipi jaautarr Jesuuta warag Ēwandamau

thumaam khüün Pörkhapibarm; ich khabajieb ajim anum warrgarwe Ēwandamau jūr auwia maach peerdū aumkhīir pūiju jaaujerr.

³⁷Pedroou mag iekhabapūim amachdēu ūrbaawai warre gaai machaaga aphōbaadēmua ich Pedroogcha jēeunaa i khapeenagjä agjō, —Keena, çmagan marau jāgata aju aai nūwi çjierram anum, Ēwandamau maach peerdū aumkhīir? Marag jaaubat ajieram aajem.

³⁸Magbaawai Pedroou amag magjim aajem:

—Thum agdaujō pāach mor ewag khīirjuwia Ēwandamag pāach khaibag chugpaapi jēebat ajim anum. Magnaa chadcha Jesucristo iek ūkhanaa pāach pör choopibat ajim anum. Pārāu magmūn, Ēwandamau pār khaibag chugpaapūiwia jūrr ich Akhaarta pārag deejugui ajim aajem, ichdēu deeu a jaautarrjō. ³⁹Irua mag ich Akhaar deeu jaautarran, pārag deenaa, pār chaainagjä deewi, thum durr warpham khüünagpa deeu jaautarrau. Wajapcharan thum ichdēu khōsi thūr aumam khüünagta ich Akhaar deemajugui ajim aajem.

⁴⁰Mag, Jesuu nem waaujerr thumaa jaaumam dūi warag am wawimamua Pedroou amag, “Ōor mūg chi ajaugjä chukhu thūnūm khüün dūi okhoomapha nūm khai, āba Ēwandamta jurbat” aajeejim anum.

⁴¹Mag chadcha Pedroou jaau sim ūrwia Ēwandam iek ūkhamarr khüünau amach pör choopimajieram aajem. Ich mag edpai ūkhawia amach pör choopimarr khüün appai tres miljō naajim aajem. ⁴²Mag, chi ūkha durrarr khüün thum ābam aig podpanaa ich Jesuu pūitarr khüünau jaau nūmpierr ich mag am ipierraa wēnūrraajeejim aajem. Amach khapeen dūi ō khaigbajā khaba, ante Ēwandamag jēe nūmua warag thachjä āba jig khoojeejim aajem.

Jāga aajeejī warrcha Cristo iek ūkha phōbaaderr khūn

⁴³ Mag nūm ee ich Jesuu jūr autarr khūnau ag na nem mag ooba aajempa wau nūm oowia ōor thumaam khūnta dauderraa thūnaajim aajem. ⁴⁴ Chi Ēwandam iek ūkha nūm khūnan ūiba āba biirdūnaa amach khapeen dūijā ajapha naajeejim aajem. Maguata jūr agdaujō chikhamnagjā nemdam īgkhaba, thumaa jig aumaajeejim aajem. ⁴⁵ Amach nem wai nūnuid arrjā thum pērkhūinaa chi phatkhon jūr nemdam ig nūmjā chukhu khithēem khūnag jīgpūimaajeejim anaabá, thumaa agdaujō. ⁴⁶ Mag nūmua edau āspapakhampierr Aai i jēujem deg āba podpanaa Ēwandamag jēuejeejim aajem. Maimua amach di aar pawiajā ich mag Ēwandamag jēu nūmua thachjā agdaujō thōikhanaa thumaa ō āba onee khō dichdimapphū aajeejim anūm. ⁴⁷ Amach mag nūm gaaimua ag phōbōr eem sīi bithurgam khūnaujā am kha khōsi aajeejim aajem. Mag nūm dūi maach Pōr Jesuu warag ōrag ich iek ūkhapi aumam khūn ag nawe ūkha durrarr khūn ee dubmaawai warag khapaana paaukhamajim aajem, edau āspapakhampierr.

Woun āb bū ākhāraa khitūm monaautarr

3 Biek āb Pedro Juan dūi Aai i jēujem deg wētjierram aajem, ya kheeuragam las tres nūm ee. Mag ora paawai ōrau Ēwandamag jēuejerr aawai īchab amach paat jēwaan wētjim aajem. ² Mag Aai i jēujem deg dub nūm puertdi aigcha ed ēepierr woun āb aphū khitūm jup kheuejeejim aajem. Mag woun bi eewe bū ākhāraa khitūmta thaabatarr aawai pōdjā ich appai durdur

aba, sīi ōrauta jiir aubēewia mag puertdi “Chi Ooimūg” anūm aig juppi sīujeejim aajem, ōor ag ee dub nūm khūnag phatkhoneam jēumkhīr.

³ Biek āb i mag oo chirūmta, Pedro Juan dūi ierrag dich wētum oobaawai amag, —Aay keena ajim anūm, mū ap chitūm, mūrūg phatkhoneam deebat ajim anūm.

⁴ Magbaawai amach numiim khūnau irig eerpanaa Pedroou irig, —Marag oobá ajim anūm.

⁵ Mag Pedroou ichig “Oobá” abaawai ichig nemdamta deegpampii awia amag eerpa oo sīsijim aajem. ⁶ Mag amachig eerpabaa Pedroou magjim anūm irig:

—Mū chan būurjā phatkhon chukhu chirūm, mamū mūchdēu pōdju ayaam chan mua pūrūg īgkhabam. Āba Jesucristo Nazaretpierrau pūch monaajuuta khīirjunaa phiidūbaad ajim anūm.

⁷ Mag iekhanaa i juachaar gar pūrnaa ūgthaag ēudu athaawai chadcha nem būpá ubag aadējim anaabá. ⁸ Mag ich jua gaai pūrnaa dūnūupi athaawai, dūi ūgthaag phuddū oo dūnūisiwia ich mag nem ajaug durdur sīsijim aajem. Mag warag am dūi āba Aai i jēujem deg dubwia sīi chaaijō onegau bū jiir nūnūugmamua Ēwandamag, — Ūchata pua mūg mū monaaubapūim Ēwandam; chadcha pūchta thumaam khūn khāijā chi thierrūgui a ijēb nūnūu khabaadējim aajem.

⁹ Magtarr aigmua atag ich mag onee Ēwandamag ūu ajijimkham thumaam khūnau oojierram aajem. ¹⁰ I mag nūrūm oowia dauderraa naajieb mamū, thumaam khūnau, “Jā chadcha ar Aai i jēujem deg dub nūm puertdi Chi Ooimūg a thūurjem aig oo simua ōor dich nūm khūnag phatkhoneam jēuejerr woun khabahab” aajeejim aajem jūrram khūnau.

**“Pórtico de Salomón” anum
ee Pedroou iekhatarr**

¹¹ Mag ich monaabapáiwai chi bü ákháaraa khitarrau Pedro Juan düi chaaug wétpimaaugau, warag am gaai púrbaadéjim aajem. Ya mag i monaabaadém órau khakhapdó aadeewai daaugajár edau óbeerjem bi gar dijájó wéu wéjóm “Pórtico de Salomón” anumug thum khaphig phóbaadéjim aajem, mam gar chi bü ákháaraa khitarrau Pedro Juan düi wénurrum kha ogdúba síerr aawai.

¹² Pedroou mag amachig khaphig wédurum oobaawai mag khapan thunumug magjim aajem:

—Keena, ¿khan jágwia jág maar oowia páar dauderraa nú? ajim anum. Párau jág maragta eerpapaad aadéphum, ¿párau khíirjuawai marau maach juapaauta jág monaabarmjóo nú, wa Éwandam na maach pekau chukhu num gaaimua jág barm kháijá ané párau páach ódegpai? ajim anum amag. Mag khabamgui ajim anum ichdépai. ¹³ Jáan ar Éwandamau ich Iewaa púitarrta ar khabam awi páachdèu thóotarr ag jua theegauta jág i monaabapúimgui ajim anum. Ich jág Jesuuta i chogkha béetar aawai, maach Éwandam anaa íchab maach jóoin Abrán Isá maimua Jacob am Éwandamaupai thumaam khun Pórkhapinaa nem jua theeg apijim. Ich ag Jesupai khabajieb ajim anum, ar Pilatouu puapáaig abaawai páachdèu warag thóopúipi jaautarr. ¹⁴ I búurjã pekau chukhunaa thumaam khun düi agpierraa khitarra párau warag thóopi jaanaa júrr ag khái chadcha óor thóomie chaarta páach ipaarmua warag cárcel degmuajã weepúipijerramgui ajim anum. ¹⁵ Mag, párau chadcha warag maach thumaam khun iupiejemta thóopúijerramgui ajim

anum. Mag i thóopúijerrab mamú, deeu Éwandamau i phiriu aujimgui ajim anum, jébdeg síerr ába. Marau mag jaau numun, mag páachdèu i thóotarr khurjã maach daúacha monakha meeba arrjó nurrum oojerr aawaiugui ajim aajem Pedroou amach khíircha.

¹⁶ Maimua mag chi woun bü ákháaraa khitar igwi, Páadé wajapha khíirjubat ajim anum. Múig ni ábmuajã meraajã khaba sim, warr jága síejí mug woun. Mag síejieb mamú, chadcha Jesuu ich monaaju khaphú síerr aawaita jág monaau síimgui ajim anum. Párau ís mug woun monakha oo numun, jáan maraujã maach khíirjug ee ába Jesús jua theegaupaita i monaaju khaphú narr gaaimuaugui ajim anum. Mag gaaimuata jág warre ich bi eewe monakha thaabatarrjó párau ís i monakha oo numgui ajim aajem.

¹⁷ Magnaa ich Pedrooupai, ‘Mua khaphú chirumgui ajim anum, párau páach pórnaan düimua Jesús purnaa thóopáiwai chadcha ich Éwandamaucha púitarr khabampii awiata jág i thóojerram. ¹⁸ Párau i düi jágtarran, ich Éwandamau warrgarwe ich i jaumienag jaupibaawai júrr amau órag, “Éwandam Iewaa Cristo béewia órau i dau aphú thóoju” a jaautarrjó, ich Éwandamauta údúraa párag i thóopi sim khabajieb ajim anum. ^{19–20} Páachdèu i düi magtarr júrr páach khaibag thumaa ásie ewag khíirjunaa Éwandamag chugpaapi jéubat ajim aajem, mag khaibag chugpamkhíir. Páach thum israelnaanau magta jéekhiin, mag Jesús warrgarwe Éwandamau jur auwi púiju aajerr deeu púibarm gaaimua Éwandamauta páar kha oneg chukhu narrjã kha onee apijugui ajim aajem. ²¹ Mag irua púijup mamú, múugwaiweran Jesús ich jág úgthar síeju aai simgui ajim anum, warrgarwe Éwandamau ich i

jaaumienag jaaujerrjō mūg durr thum deeu ūmaai durr wūjūug paapāain bēe nūm ora. ²²Ich ag Jesús igwia Moiseeujā warrgarwe maach jōoinag, “Maach Pōr Ēwandamau maach khodnaan eempai ōor āb ich i jaaumkhīir pūijugui” ajim anūm, “ich jāg mūrūgā pāach ee ich iek jaapitarrjō jaaumkhīir.

Mag ichdēu pūibarmua pāachig nem jaauwai i ipierraa abat” ajim aajem.

²³“Mag ichdēucha jūr auwia pūibar-mua nem jaau simta ūkhaba abarm khūn chan, oob amau amach ūgthar ōbēru amiet” a jaaujim aajem Moiseeu maach jōoinag. (*Dt. 18:15-19*)

²⁴Mag iekhakhagmamua ich Pedroopai, ‘Ich jāg Moiseeu ichjō Ēwandamau āb ich i jaaujem pūiju jaaujerrjō, tagam khūn agjō i i jaaujerr khūn thum Samuel khararr aigmua ewagam khūnaujā ich mag jaaujeejimgui ajim anūm. ²⁵Magna, Pāach khabahab ajim anūm, warrgar mag Ēwandam i jaaujerr khūn ag chaain ewagam khūn. Pāar dēnnaan dūi Ēwandamau iek deewai ya pāarta irua khīirju wai sībajieb ajim anūm. Magtarr aawai ichdēu jōoi Abranag, “Mūg atag paawai pū chaain ewagam khūnau chaai āb oobarmuata thumaam khūn dūi nem ajapha waujugui” a iekhatarr aawai ²⁶Ēwandamau chadcha ich Iewaa jūr auwi pāar eeta nacha pūijimgui ajim anūm, pāach pekau pōm sīsīdūm isegwia pāach thāar ee i athaawai pāach ūu amkhīir.

Pedro Juan dūi chi thethemnaan na

4 Pedroou Juan dūimua agtha ōor pōm mag wējōmūg ijējēbkham ee, am aig phadnaan bēejierram aajem, Aai i jēeujem di thūajem khūn pōr dūi saduceonaanpa. Mag

saduceonaanau jaauwai, maach meewai maach akhaar iuuba aajem aajem. ²Mag bēewi makhūnau am dūi meekhabaichējierram aajem, Pedroou Juan dūimua jāg Jesús iiu phiidūtarrjōta maachin thum iiu phiidūtkhaju a jaau nūm ūrchēwia. ³Mag warag am pūrka auwia cárcel deg phē arrierram aajem. Mamū ya kheeara pam eeta mag pūrka deethurtarr aawai ich mam āspaghajierram aajem. ⁴Mamū mag amach pūrka arju nawe jaau durrardam ōor pōm mag thūnarr khūnau ūrtarr aawai īchab chi ūkha narr khūn khapanag emkhooiin appai cinco miljō naajim aajem, ūn dūi chaainjā beerba.

⁵Maimua ag noram āspau chadcha Jerusalén phōbōr ee āba podpajierram aajem: Judionaan pōrkha nūm khūn, Ēwandamag jēeujem degam khūn jōoin, maimua Ēwandam i jawaag chi machnaanpa, thum āba. ⁶Mag tag naajim aajem: phadnaan thumaam khūn pōr Anás anūm, Caifás, Juan, Alejandro, maimua īchab mag phadnaan pōrkha nūm khūn khodnaanjā agjō. ⁷Maimua Pedro Juan dūi cárcel deg narr phē awaan mamkhīir awi ōor pūijierram aajem. Mag pūiwi phē au pierrwai amach jārrcha dūnūutkhapinaa, —¿Khaú jāg pāar jua theeg apijī a jēeujerram aajem amag, jāg woun bū ākhāraa sierr monaaupāaig?

⁸Magbaawai Pedroou Ēwandam Akhaar ich gaai phēs wai sierr aawai amag magjim anūm:

—Keena, pāar ar mūg phōbōr ee chi pōrkha nūm khūn maimua īchab mūg Israel durr Ēwandamag jēeujem degam jōoin, mū iek ūrbat, mua pārag magkhimgui ajim anūm. ⁹Ar woun āb mūig bū ākhāraa khitarr monaautarra pārau marag jēeu naabma, jāgata marau i monaaupūijī a khap aag. ¹⁰Mūg Israel

durr ee thumaam khunnau khakhapdö amkhäär, mua pärag jaaupüikhimgui ajim anum. Jään mügta ajimgui ajim anum. Chadcha Jesús Nazaretpierr jua theegauta müg woun cha pärau monakha oo numun monaau säsım. Ich ag Jesús khabajieb ajim anum, ar pärau pakuls gaai meerphë thootarr. Mamü Ęwandamau deeu i phiriu aujimgui ajim anum. ¹¹ Magtarr Jesús igwi khabahab, ar Ęwandam iek phä sim gaai “Di ëu narr khunnau isegtarr dibigta jürr chi di äd järramkha säsım” a jaau sim. ¹² Magtarr aawai deeu woun müg jëb gaai maach peerdüju ayaam chan tag chukhungui ajim anum. Mag Ęwandamau maach peerdü aumkhäär deeu khunnagjä jauba arr aawai äba ich Jesuupai khabam chan pöd öor amach pekau eemua peerdübamgui ajim aajem Pedroo.

¹³ Amachdëu mag Pedro Juan dää büürjä nem ökag chukhu mag iekha num ürwia jügderraa naajim aajem, mag estudio pömjä khaba säsıdumta mag iekha num ürwia. Mamü amach wir aigpai, “Jäkhun jäg numun, jään Jesús dää wënurraajerr aawaita jäg iekha numgui” aajeejim anum. ¹⁴ Mag num dää amachdëu oowai chi woun monaau säsıerrjä ichab am bigaau oo dünnarr aawai pöd jään sëukhaawaita mag num ajujä khaba aajeejim anaabä. ¹⁵ Mag oobaawai amach Asamblea eemua chi Pedro Juan dää jöpcha dawag jurkhuipüiwia amach appai iyüu numua, ¹⁶—Keena, çmukhun wounaan dää maadëu jäga ajuuta jäg num? aajeejim anum. Müg öor monaau num ooba aajem chadcha. Amau jägtarr Jerusalén phöbör ee thumaam khunnau khakhapdö thunum, pöd maadëu “Jään sëukhaawaita jäg thunum” aju khaba numgui ajim anum. ¹⁷ Mamü cha amachdëu jäg Jesús igwia jaau num tag jaaupimaugau, maadëu

am ajap dakhäunaa tag magum iek jaaupiba jaaujungui ajierram aajem, mag jaau wënurumua warag öor ee mag iek aaidupimaugau.

¹⁸ Maimua mag khäärju auwia, deeu amach aig thürkha aunaa, chadcha amag tag büürjä Jesús igwia nem jaaupiba jaaujierram aajem. ¹⁹ Mamü amachig magbaawai Pedroo Juan däämua jürr amag, —Pärau khäärjuawai, çjäga ajapcha sı ajierram anum, Ęwandam dau na? çĘwandamau nem jaau sim ipierraa aju khäyau pärau nem jaau numta marau ürcha ipierraa aju aai nawi? ajierram anum. ²⁰ Marau maach daúa oonaa maach jüguucha ürtarr chan pöd sı ich jäg jauba süju aai khaba numgui ajierram aajem Pedroo Juan däämua.

²¹ Magbaawai chi thethem khunnau sı am ajap dakhäunaa chig aba puapüjierram aajem, öor pöm thunumujä warag am köit iekhamjö Ęwandamta thö iekha nürjée thunnarr aawai. Mag bü äkhäraa khitarr monaautarr paar, thumaam khunnau Ęwandamag, “Ęwandam, pujom chan müg jëb gaai chukhungui” anaajim aajem irig. ²² Mag chi bü äkhäraa khitarr Ęwandam jua theegau monaauwai cuarenta años atcha siejim aajem.

Chi ükha durrarr khunnau Ęwandamag juapä jëeutarr

²³ Mag amach chig aba öbeerbapääi-wai amach khapeen num aar wëtwia jaauwimajierram aajem, thum phadnaan chi pörkha num khunnau judionaan Asamblea ee agjö chi pörkha num khun däämua amach dakhäu iekhatarr. ²⁴ Chi di garm khunnau mag ürphöbaadeewai ihäba Ęwandamag jëeu numua magjierram aajem:

—Ęwandam, puuta maar Pöröugui ajierram anum. Puchdëuta müg jëb

wauwi, m̄g ph̄asj̄a waunaa ag ee nem s̄sid̄m̄j̄a ompaajim, edj̄apa. ²⁵ Warrgar maach dau nawe p̄ch Akharau p̄ch chog David khararrag iekhapibaawai, irua p̄ d̄i kh̄ircha iekha simj̄o p̄r̄g, “¿Khan j̄agwi j̄ag durrpierr ōr meeukhaph̄o th̄n̄á, maimua par j̄ag maad̄eu nem igmaphamta wauju kh̄irju s̄sid̄á?” ajim an̄m.

²⁶ “M̄g durr gaai chi p̄rkha n̄m kh̄n̄n thum āba iek deewi j̄urr p̄ d̄i w̄rb̄agj̄ota kh̄ir khaugph̄obaad̄ph̄m̄gui” ajim an̄m, “s̄i warag maar P̄r chi Mes̄ias p̄chd̄eucha j̄r autarr ichaa am kh̄ochgau.” (*Sal. 2:1-2*)

²⁷ Ēwandam, magtarr aawai chadcha David khararrau jaautarrj̄o ich m̄g ph̄ob̄or eeta āba biird̄ujim: Erodes, Poncio Pilato, ich m̄g Israelpien d̄i deum durram kh̄n̄n̄pa; mag āba biird̄unaa maach P̄r Jes̄ús b̄urr̄j̄a pekau chukhu kh̄it̄m p̄chd̄eū j̄r autarr khai bag wawaag. ²⁸ Magta chadcha warrgarwe p̄chd̄eū jaauwai mag i dau aph̄u aju a jaautarrj̄o, thum ag ee öb̄erj̄imgui ajierram an̄m Ēwandamag j̄eumamua. ²⁹ Mag irig j̄eumamua, Pua khaphu chir̄m̄gui ajierram an̄m, maar m̄g p̄ch i jaumkh̄ir p̄chd̄eucha chogtarr kh̄n̄n dakh̄au wai n̄m. Maar p̄ chognaanu. Pua warag maar khuph̄i apib̄á, ögkhaba p̄ch iek jaau w̄n̄r̄raag a j̄eumajierram aajem. ³⁰ Mor masim kh̄n̄nj̄a monaunaa p̄ch Chaai pekau chukhu kh̄it̄m Jes̄ús ag jua thee gau nem maad̄eu ooba aajempa marag waupib̄á, maḡm gaaimua örag p̄ch jua theeg oomkh̄ir a j̄eumajierram aajem.

³¹ Maimua ya amau mag Ēwandamag j̄eū öbaad̄em ee, ich Ēwandamaupai am narr di s̄i s̄os̄i athajim an̄m. Mag di s̄os̄i atham d̄i Ēwandam Akhaar am gaai ph̄s aicheewai magtarr aigmua atagta warag b̄urr̄j̄a ögkhaba, ich mag Ēwandam iek jaau n̄isijim aajem.

Nem th̄n̄m chan ābpaim d̄en khabajim

³² Mag khapan Ēwandam iek ūkha th̄narr kh̄n̄n kh̄irjug ābanaa ĩchab ö ābata naajeejim aajem. Ābmuaj̄a ich nem wai sim, “M̄ch atheepaiuj̄a” aba, ante magju kh̄ayau, “Nem thum th̄n̄m̄n maach thumaam kh̄n̄n d̄en̄eugui” aajeejim anaabá. ³³ Mag n̄m ee, am iek warag amach chi Jesuucha ich iek jaumkh̄ir doce j̄r autarr kh̄n̄nauj̄a maach P̄r Jes̄ús iiu phiid̄utarr iekta warag iek kh̄gkha jaauph̄obaad̄ejim aajem. Maimua ich mag jaau w̄n̄r̄m̄ jaarj̄a Ēwandamau thumaam kh̄n̄nag am d̄i ajapha apiejeejim anaabá. ³⁴ Am iek mag thum j̄eb wai narr kh̄n̄nauj̄a amach j̄eb p̄rp̄uinaa, di num̄i wa num̄i atcha kh̄ij̄a paraa arr kh̄n̄nauj̄a warag amach di p̄rp̄uinaa, chi phatkhon Jesuu j̄r autarr kh̄n̄n aig jigamkh̄ir aibeejerr aawai, am ee atcha dau aph̄u ichd̄eū nem ig simj̄a chukhum woun chan chukhu ajim aajem. ³⁵ Mag apierrwai chadcha amau agdauj̄o chi chukhu durrum kh̄n̄nag jigp̄aajeejim aajem.

³⁶ Cha jaau n̄mj̄o, woun āb s̄i-jim aajem, Levinaan eem José a th̄r sierr, Chipre ph̄ram gaai thaabatarr. Mag woun ib̄ur wauwia Bernabé a th̄r wai naajim aajem ich Jesuucha doce j̄r autarr kh̄n̄nau. Bernabé aawai maach meúan “Ökh̄irjug meeupiejem” a sim̄u. ³⁷ Mag wounauj̄a ich j̄eb wai sierr p̄rp̄uivia, chi phatkhon aib̄ewi, Ēwandam i jaumkh̄ir doce j̄r autarr kh̄n̄nag dech̄ejim aajem, agj̄o jigp̄üimkh̄ir.

Ananiaau Safira d̄üimua s̄ukhatarr

5 Mam̄ ĩchab woun āb s̄i-jim aajem, Anan̄ias a th̄r sierr. Mag wounauj̄a ich ūi Safira an̄m d̄üimua amach j̄eb wai narr p̄rp̄uivia, ² amach khaugbaju

awi, chi phatkhon eem āaur amach athee auwia, agjō āaurpai chi emkhooirau deen majim aajem, ich Jesuu jūr autarr khūun aar. Mamū mag ich jayau phatkhon thum deen maba arrjā chi ũirau khaphū sīejim anaabá. ³Mag amach aar deebaimaawai Pedroou chi Ananiaag majim anum:

—Ananías, ¿Jāgwi jēb pērtarr param phatkhon pua thum deechēba, ag eem pāach athee autarrta, “Thum deechējim” a chirú? ajim anum. Puch jāg sēukha simua Ēwandam Akhaarapata pua khūgur auju ēkha sēbahab ajim anum. ⁴¿Pua oowai chi jēb puch dēn khabajī? Mag chi jēb puch dēn arr aawai, ¿chi phatkhonjā puch dēn khabajieb? Mag simta, ¿khan jāgwi jāg sēukhaju khīirjubaadējīma? ajim anum. Jāg sim aiguin Ēwandampata pua khūgur auju ēkha sēbahab ajim aajem Ananiaag.

⁵Pedroou mag iekhabaawai warre chi meemta Ananías jēkhut di bājā aimajim aajem. Mag sēukhatarr gaaimua Ananías meetarr ũrwia thum chi ũrmam khūun thāar paraa nuisijim aajem. ⁶Mag oobaawai ēwannan aig narr khūunau put ee pūrēunaa warre aukhēraan arrjierram aajem.

⁷Maimua magtarr khur ora thārjupjō num ee, chi ũirau ich jaai magbarmjā khaugba, Pedro sim di aar majim aajem. ⁸Mag mawia barbaimeaawai Pedroou chi jayau ichig phatkhon deematarr oopinaa chi Safiraag, —Safira, ¿chadchata pāar jēb ich mūgum gaaipaita pērjierrá? a jēeujim anum.

Magbaawai Safiraau, —Chadcha jāgpaim gaaita pērbajieb ajim anum.

⁹Magbaa Pedroou deeu irig, —Safira, ¿khantheeta pua jāg puch jaai iek ũkhawia dūi i ipierr pāach numiim khūunau maach Pōr Ēwandam Akhaar khūgurju ēkha phōbaadējīma? ajim anum. Magnaa ichdēupai, Pūdē ũrbá ajim anum. Pū jaai aukhēraan wētarr

khūun deeu barchēwi puertdi aig bū eseserkham. Cha mū iekha chirum iekhau nau puja ich jākhūunauapai pū aukhēraan arrjugui ajim anum.

¹⁰Maimua irua magbarm būre chadcha Safirata di bājā a i būkhūrr jēer sīeimajim anum, warre chi meemta. Magbarm ee chi ēwannan ujā aar narr khūun dubchēwia chadcha yu maach chi meemta werba thūnum oobaicheewai, ichab arrwia ich jaai aukhērtarr bigaau dūi āba aukhērjierram aajem. ¹¹Magtarr ũrwia thum Ēwandam iek ũkha narr khūun jāphierriwia bigaau khūunpa thāar paraa nuisijim aajem.

Nem maadēu ooba aajem pōm waujerr

¹²Ich Jesuucha ich i jaaumkhīir jūr autarr khūun gaaimua Ēwandamau ag na ōrau nem ooba aajem pōm waumaajeejim aajem, ōor dakhīir. Maagwai chará waragta chi ũkha narr khūunan Aai i jēeujem di bigaau dijājō wēu wējōm “Pórtico de Salomón” a thūr sim ee biirdudu aajeejim aajem.

¹³Mamū chi ũkha num khūun amach ap mag poposkhamjā, jūr chi ũkhaba narr khūunau warag am kha jōiju ōgkha naajeejim anaabá, eeu dēgōlp amachdēujā Ananiaau Safira dūimua arrjō abaawai ich agjō khēchju khīirjuwia. Mag am kha jōiju ōkhō naajieb mamū, khajapha am ig iyūu aajeejim aajem. ¹⁴Mag āaur khūunau ōgkha num āba, warm khūunau jūr pogkha maach Pōr iek ũkhakhag wētumua warag khapaana aphōbaadējim aajem, ũinpa. ¹⁵Amach daúa mag oo num dūi ich Jesuucha ich i jaaumkhīir jūr autarr khūunau ōor dakhīir ag na maadēu nem ooba aajempa mag dau daau wau num oowai, waragta aanaan khapan pa būerkham gaai dawag phē aumaajeejim aajem, Pedro dichmamua i akharaupai khāijā chi aanaan ũr khīsu dichdimaawai mag-

barmuapai monaaumamkhäär. ¹⁶ Mam-agkham úrwia íchab Jerusalén dakha phöbördam núnuidum eem khúnaupa warag Jerusalén phöbör ee am num aig amach aanaan aubéemaajeejim aajem. Mag amach aig aanaan bën khaigbama sîi thöthörsö sísidumpa aubéemarr khúnan thum monaapüi maajeejim aajem chi Êwandam i jaumkhäär ich Jesuucha jur autarr khúnaup.

**Órau Pedro éudee êkhanaa
íchab Juan éudeejä êkhaajerr**

¹⁷ Êwandam i jaumkhäär jur autarr khúnaup mag amach dakhäär öor monaapüipüikham oowia, phadnaan thumaam khúun pöröu saduceonaan düimua amachdüu pöd agjö aba aawai, iekkhör wauwia, ¹⁸ ich Jesuucha jur autarr khúun purkhanaa, cárcel deg phäarkha síujierram aajem. ¹⁹ Mamü ya edaar pabaadeewai Êwandam chog ügtharmua bëewia, chi cárcel degam puertdi weukhanaa, Pedro Juan düi dawag öberpinaa amag, ²⁰ —Jäigmua Aai i jéeujem deg wétwi thumaam khúunag Êwandamau maach ügtharcha öbeerpiejem iekta jaaubaimat ajim anum.

²¹ Amachig Êwandam chogau mag jaautarr aawai chadcha ag noram oo äspapinaa, Aai i jéeujem deg wétwia, Êwandam iek jaaphöbaadéjim aajem. Am mag Aai i jéeujem deg num ee, jür thoomgar phadnaan pöröu ich aig narr khúun düi äba biirdunaa cárcel di aar guardianaan püjierram aajem, amachdüu Pedro Juan düi phäarkhapi-tarr amach aig phë aubéemkhäär. Mag am biirdu thunum ee naajim aajem Israel durrum khúun am Asamblea eem chi pörnaan, amach thum. ²² Mamü mag wétwi chi guardianaanau ooimaawai, Pedro Juan düi cárcel deg chukkhu thunaajim anaabá. Magbaawai deeu amach püitarr khúun aig bëewia, ²³ —Chadcha

cárcel di wajapha phäär dunum marau ooimajim, maimua chi soldaaujã daa-
gajär puertdi aig oo dununuid thunaajim. Mamü weeunaa oowai, ag ee öor äbjã marau oobajingui a jaauchéjierram aajem.

²⁴ Mag jaubaichëm chi phadnaan pöröu úrwia, Aai i jéeujem degam guardianaan pöröujã phadnaan pörkhanum khúun düimua úrphöbaadeewai, amach wir aigpai, —Keena, mag ooimaba abarm anum chad khai, ¿jãga aagauma? ajierram anum.

²⁵ Mamü amach wir aigpai mam-agkham ee, woun äb bëewia, —Keena, pärau wounaan cárcel deg phäarpitarr khúnjã bëewi chaggajär Aai i jéeujem deg örag jaau numwai aichéjim anum.

²⁶ Magbaawai mag Aai i jéeujem degam guardianaan pöröu agjö guardianaan ich khäai jua eegpaim khúun düi mawia, öor pöm am iek úr narr khúunag amach mokou barm ugua, büürjã am chig aba phë aubéejim aajem. ²⁷ Mag phë aubéewi chi thethem khúun äba biirdu thunum aig wai dubbaicheewai chi phadnaan pöröu amag jéeumamua, ²⁸ —¿Pärag khabajã ajim anum, marau jãg Jesús igwia tag büürjã nem jaaupiba jaautarr? Magtarra ya Jerusalén phöbör ee päachdüu úkhanum iekta thum aaidu wai numgui ajim anum, jãg marau jaautarrjã úrba jaau wénurrum gaaimua. Päachdüu mag jaau wénurranaata jãgan jãg woun thöotarrjã pärau maar gaaita thupüim ig naabma ajim anum, Jesús igwia.

²⁹ Magbaawai Pedroou agjö ich khapeen Êwandam i jaumkhäär jur autarr khúun köitpa iekhamamua magjim aajem:

—Sii öor ipierraaaju khâyau, Êwandamau nem jaau simta marau agpierr wauju aai numgui ajim anum. ³⁰ Warrgarwe maach jöoinau úkhaajerr

ag Ēwandamauta Jesús phiriu aujim. Ich ag Jesús khabajieb ajim anum, ar pāachdēu pakuls gaai meerphē thōopūitarr. ³¹ Pārau i mag thōopūijieb mamu, Ēwandamau jürr ichta thumaam khun khāyaujā ūruucha apiwia, ichab chi Pörkhanaa oor peerduajem khapijimgui ajim anum, magbaawai i gaaimua Israel durram khunau amach khaibag äsie ewag khürjuwia Ēwandamag chugpaapi jēubaawai irig warre mag khaibag chugpaapūimkhür. ³² Mag pārau i meerphē thōotarr maach daúa ootarr aawaita marau chadcha thum khaphu jaau numgui ajim anum. Mag num dūi Ēwandamau ich Akhaarta ar ich ipierraam khunag deejewai, marau jaau numun, ich ag Ēwandam Akharau maachig jajaaukhamta jaau numgui ajim anum.

³³ Mamu chi phadnaan pöröu aig narr khun düimua mag ūrbaawai meeukha phōbaadēwi warag am khēchpūimjā khōsi aphōbaadējim aajem. ³⁴ Mag chi thierrnaan apha biirdu thunum ee woun āb Gamaliel a thür sim sējim aajem, Ēwandamau Moiseeg ich iek phāpitarr iek ajapcha urkhaajem khun eem. Mag woun ichab Ēwandam iek jawaag chi mach ajim aajem. Maagwai phōbörpien thumaam khunaujā ichab i ökhö aajeejim aajem. Mag wounau chi Jesuu ich i jaaumkhür jur autarr khun khüchpai dawag phē arrpi jaaujim anum, magumich amach ap iyūu aag. ³⁵ Maimua mag daau paaukhabaadee ich khapeen ichjō chi thethem khunag, —Keena ajim anum, pārau jākhuun wounaan dūi nem khaijba aju ēkha num khai, ajapha khürjunaata nem waubat ajim anum. ³⁶ Pārau khaphu num, ar na woun Teudas anarr agjō jäg nerrarr. Ich iupain, woun thethem a jaau nerrajimgui ajim anum, ich igwia. Magbaawai oor pöm cuatrocientojō i dūi khapeerkhajierram. Mamu wərbu num ee warm khunau juau

thōobapāaiwai mag i dūi wēnurrarr khun thum sī aaidūwia tagjā abajieramgui ajim anum. ³⁷ Magtarr khur oor khapanag khap aag oor thür phākha num jaarjā, Judas chi Galileapierr agjō aadēwi phōbörpien pöm ichig paa ujimgui ajim anum. Mamu mag nerrawia agjō thōobpāaiwai thum i dūi wēnurrarajerr khun sī aaidūjierramgui ajim anum chi Gamalielau. ³⁸ Magnaa amag, Mūchdēu mag ootarr aawai, idēu jäg Jesús iek jaau wēnurrum khun khajapha sūbat a chirumgui ajim anum. Cha amau nem waunaa jaau wēnurrumjā sī amach khürjug eemuapai khai, magan ich jāgpai wēnurrawia deeu ūrnaa aadējugui ajim anum. ³⁹ Mamu ich Ēwandamauta amag chadcha ich iek mag jaupi sim khai, pārau am khēchpūiwiajā, oob magum iek tag būurjā ūrba ich mag sīsiju amiet ajim anum. Ajapha khürjunaata nem waubat, eeu pāach Ēwandam dūi iekkhör jur num khāijā pārau khaugba naadukham ajim anaabā jürr amag chi Gamalielau.

⁴⁰ Magbaawai chadcha Gamalielau jaau sierrjō ajierram aajem. Maimua chadcha Pedro Juan dūi daugajär narr deeu ierrag thürkha auwia, wukhanaa, tag amag būurjā Jesús igwia nem jaupiba jaaujierram aajem. Mag wukhanaan chadau am wētamkhür pūapūjierram aajem. ⁴¹ Mag Jesús iek jaau wēnurrum gaaimuata mag amach wu thunūubarmjā, ökhürjugjā chukhu, warag aigmua onee ērēubaadējim aajem, mag Jesús gaaimua amach aphuu amkhürta Ēwandamau amach jur athamjā khaphu narr aawai. ⁴² Maimua mag ērēuwia ed ēepierr örag jaau wēnurrumua, “Jesuuta chadcha ich Ēwandamaucha jur auwia maach peerdu aumkhür pūitarraugui” aajeejim aajem. Ich mag iek Aai i jēuejum degjā jaaunaa sī dipierrjā ich mag jaau wēnurrarajeejim aajem.

Amach juag oomkhäär emkhooin apha siete jür autarr

6 Mag jaar ichab chi ükha durrum khüunjä warag khapan paaukhamatarr aawai griegonaanau ebreonaan ügar iekkhör wauphöbaadëjim aajem, ed äepierr khoopaa üuinag nem jig num aig griegonaanau oowai am meeun üuinag ebreonaa üuinag dee numjö deeba narr gaaimua. ²Magbaawai mag doce ich Jesuucha jür autarr khüunau Ëwandam iek ükha durrum khüun thum thürkhanaa amag magjierram aajem:

—Keena ajierram anum, örag thach jigam khöchgaupai chan pöd marau mug maachdëu Ëwandam iek jaau wënnerrum tag jaauba sïi werba sïuju khaba numgui ajierram anum. ³Maimua amachdëupai, Khodamnaana, ar müg päach ee öor ag-pierraanaa chikhamnau am ügar büürjä khaigba jaau num ürba aajem khüun emkhooin apha siete jür atthat ajier-ram anum, ar päachdëu oowai amach gaai Ëwandam Akhaar phës paraanaa ichab khäärjugdamjä khaphum khüun. Magbaawai makhüunag jürr marau mug phidag jaau puajugui ajierram aajem, ⁴mag amag jaau puabajeewai marau jürr ich jäg Ëwandamag jëeu durrumua äba i iek jaau num gaaipai nüisieg.

⁵Amau mag iekhabarm ichab warm khüun khapan aig thunnarr khüunaujä thumaam khüunau jägaagaa ürjierram aajem. Magbaawai woun äb Esteban a thür sierr jür aujierram aajem. Mag wounau Ëwandam Akhaar ich gaai phësnaa nem waauwaijä äba Ëwandam gaaipai khäärjunaata waaujeejim aajem. Mag tag i dui äba jür autarr khüun thür mukhüun ajim aajem: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas maimua Nicolás. Chamug Nicolás anum deum durrum phöbör Antioquia anum ee thaabatarrta Jesús iek ükhaju

nawe judionaana igar theerbawi sïejim aajem. ⁶Makhüun siete jür auwia, Jesuu ich i jaaukhäär jür autarr khüun aar phë arrwi, “Cha num pärau öor jür aupitarr” ajierram aajem amag. Magbaawai chi Jesuu jür autarr khüunau am ür jua ausünaa, am dui äba Ëwandamag jëeuwia, warre amach phidkhaju phidag jaaujierram aajem.

⁷Magtarr aigmua warag Ëwandam iek aaidumam dui ichab chi ükha durrum khüunjä Jerusalén phöbör ee waragta khapaana paaukhamajim aajem. Mag amau jaau durrum ürwia judionaana eem phadnaanjä khapan ichab Ëwandam iek gar theerbagkha majierram aajem.

Esteban pur autarr

⁸Mag woun Esteban anumua nem wauwai ich Ëwandamauta nem thum üuu öbeerpipi aajeejim aajem. Mag simua Ëwandam jua theeg ich gaai wai sierr aawai ich Ëwandamaujä irig öor ee ag na büürjä nem ooba aajempa waupimaajeejim aajem ichab. ⁹Irua mag nem wau nurrum oowia, judionaana Ëwandam iek jaaujem di “Chi peerdum khüun dën” a thüürjerr eem khüun bëewi, chi Esteban dui bëbë khabaichëjierram aajem. Magphöbaadëm ee warag am aig bëe thunnisijim aajem: Cirenepien, Alejandrapien, maimua ichab Ciliciapien dui Asia durrum khüunpa. Mag bëewia dui warm khüun igar am ipierr iekha phöbaadëjim aajem. ¹⁰Mamu Esteban iekhamam ich Ëwandam Akharauta iekhapi sierr aawai mag khapan thunaa-jieb mamu, pöd i dui barba aajeejim aajem, khäärjug khaphu iekhaag. ¹¹Mag amachdëu i dui pödba abaawai örag phagjierram aajem, makhüunau sëukha i ügar jaauamua chadamjö, “Jäg wounaun chadcha maach jöoi Moisés ig-wia iek khaigba iekhanaa Ëwandam ig-wiajä agjö khaigba iekha sim marau ür-jingui” a jaaukhäär. ¹²Magtarr aawai

chadcha makhunnaujā am ipierr mag sēukha nem īgkhabarm gaamua waa ōor phogueupūi. Magbaawai judionaan Asamblea eem jōoinau Moisés iek phā puatarr jawaag chi machnaan dāimua Esteban purphōbaadēwi amach pōrnanan aar athaadējierram aajem. ¹³ Mag-naa īchab mam pawiajā waa sēukha i khīir amach daūa mag nurrum ootarrjō jaaumkhīir ōor jūr auwi wawikha sīu-jierram aajem. Mag ya am dēn wawikha wai narr aawai waa makhunnau chadcha chi thethem khūn aar wētwi amachig jaautarrjō, —Chamug wounau mug Aai i jēujem di igwia khaigbata iekhanaa Moiseeu Ēwandam iek phā puatarr igwiajā puaba ich mag iekha nurracijemgui aimajierram aajem. ¹⁴ I iek mag Jesús Nazaretpierrauta mug Aai i jēujem di magreupūiawia maach jōoin i warrgarwe Moiseeu phā puatarrjā mag warre deelumug paapūiju aajem ajierram anum.

¹⁵ Am iek mag am ijējēbckham ee chi thethemnaanau thum aig narr khūn dāimua Esteban khīir oowai sīi Ēwandam chog ūgtharmua bēetarr khīir ajaugjōta ajappa khitajim anaabā.

Estebanau ich khaigpēr iekha khitum ee thōopūitarr

7 Mag chi sēukha narr khūnau mag jaabaawai chi phadnaan pōrōu chi Estebanag, —¿Pu igwia cha amau jaau num iek thum chadcharam iekhá? a jēujem aajem.

² Magbaawai Estebanau thum aig narr khūnag ūrmkhīir iekhamamua, —Khodamnaan, pāar chadcha mua much dēnnaanjō khōsi chitum, mē iek ūrbat ajim anum. Maimua iekhabaadēwi, Maach jōoin Abrán khararr Mesopotamia sīewi deelum durr Arán anumug joobaan maju nawe maach Ēwandam cha ūgthaa phuu numua dau daau irig ich oopijim

aajem. ³ Mag ich oopiawia irig, “Puch durr iseg puawi puch khodnaanagjā ooba petá” ajim aajem, “deelum durr muchdēu puchig jaubarm aar. Mam mua pu joobamkhīir deelum durr jūr deejugui” ajim aajem, Ēwandamau Abranag. ⁴ Magbaawai chadcha jōoi Abrán Caldea durrmua mwia jūr deelum durr Arán anum ee sīeimajim aajem. Maig simta i aai meebaadeewai mau cha maach num durr Ēwandamau irig bēepijingui ajim anum. ⁵ Magtarr aigmua anaabā, īs ewag pawiajā agtha ich mug durr gaai wēnurrum. Ēwandamau ich jōoi Abranagcha chan, “Buchkhunpaijā mug jēb mugpierr pu dēnēu” abajim; “mamū ichiita deeb khaba deejugui” ajim aajem. Mag irig deebarm durr i meebaawai jūr i chaainauta jūaju ajim anum. Mamū maagwai jōoi agtha chaai ābjā chukhu ajim anaabā, mag jēb jūag. ⁶ Magtarr khur deeu Ēwandamau ich garmua Abranag iek dee simua, “Abrán” ajim anum. “Pu chaain ewagam khūnau chaain oomam khūn mug atag paawai chikhamnau amach durr phē arrwi sīi cuatrocientos años chikhamnaan chogkha wēnurracijugui” ajim anum Estebanau, Ēwandamau Abranag iekhatarr igwia. “Mag nuisimun, warm khūnau am dūi amachdēu ampierr dau aphan am wai wēnurracijugui” ajim anum, Ēwandamau. ⁷ “Mamū amau mag pu chaain sīi amach chogkha wai num jūr, muchdēucha mua am dūi ag iek ēudu aujugui” ajim aajem ich Ēwandamaucha, “muchdēu khap am dūi aag. Magbarm aigmua warm khūn jua eemua am peerdu athaawain chadau deeu mammua bēewi mug durr gaai amau mūrug jēu wēnurracijugui” a jaaumajim aajem Estebanau, Ēwandamau Abranag iekhatarr jaauwi.

⁸ Magta warrgarwe Ēwandamau Abrán dūi iek deetarr jaaumajim aajem

Estebanau. Mag jaaumamua ichdēupai magjim aajem:

’Mag ich iek deetarr thumaam khūnag khap amkhīirta īchab emkhōi chaain atham aigmua seman āb aadeewaijā mehēudam phūrbichpi jaauiiebma. Mag phūrbich numta Ēwandam dūi iek deetarr ag dauchach ajimgui ajim aajem. Mag iekhatarr aawai Abranau ich iewaa Isá autarr aigmua ocho días aadeewai chadcha ich Ēwandamau jaautarrjō i mehēudam phūrbichpūijim anaabá. Maagwai jōoipawi Isaaujā ich chaai Jacob paarpaawai, ich agjō awi Jacouujā ich chaain doce ootarr khūn den thum ich mag phūrbichpūimajim aajem. Mag Jacouu chaain doce ootarr khūn gaaimuata Ēwandamau mug maach israelnaan thunum thum ompaa aujim, a jaaumajim aajem Estebanau, Ēwandamau Abrán dūi iek deetarr igwia.

⁹Mag jajawagmamua, ’Mag Jacob chaainaupaita amach eeumdam José a thūr sierr amach ayau amach khāi ūrcha jāsene wai sim oobaa iekkhōr wauwi Egipto durram wounag pērpūijierramgui ajim aajem, amach aai meer. ¹⁰Mag i pērpūijierrab mamū, Ēwandamau ūu i eeg oojim anaabá, mag phithurg au simjā thum āwatamkhīir. Mag num dūi īchab ich Ēwandamau warag irig khīirjug deewi, rey Faraonaujā irua nem wau sim ich dawagaa oobaadee, warag Egipto durram gobernador khapiwia irigta ich nem thum jaaumajim aajem ich dēnjō amkhīir, a jaaumajim aajem Estebanau.

¹¹Mag jaaumamua īchab, ’Mag ich Joseeta gobernador khabaadēm ee, Egipto durr jādau theega thūnaawai Canaan durrijā ich agjō thūnaajimgui ajim anum. Mag jaar wajappa ōor dau aug ajim aajem, jādaúa. Magbaadee maach jōoin Canaanpienau pōd

khōjudam aujujā khaugba aadējim anaabá, chukhu aadee. ¹²Mag num ee jōoi Jacouu ūurwai, Egipto durr trigo pēr num a ūrbaa, aar ich chaain pūijim aajem, khōjudam pēr aumkhīir. Ma, warrpem am khōju authurtarr ajim aajem. ¹³Pārau khaphū numgui ajim anum, mag khur deeu ērēubaadeeuta Joseeu ich khaugpijim aajem, ich naam khūnag. Magbarm aigmuaata īchab chi faraonaujā khaphū aadējim aajem José ebreonaanka sim. ¹⁴Mag, Joseeu ich naam khūnag ich khaugpiwi ich aaijā thum ich chaainpa wai bēepijim aajem, ich aig. Mag ich aar jaaubaimaawai jōoi ich chaain thum bēēju aadēwi warag amach thum chi khapanag setenta y cinco bēejierram a jaaumajim aajem Estebanau. ¹⁵Mag, jōoi Jacob Egipto durr ich chaai sim aar joobaan kheerbaadēwi khitū awia, ich aarpai appawia, ewag pawī chi chaainjā āābdō ōmamua doce narr khīb amach thumwe ōjierram aajem. ¹⁶Mag, jōoin mee numpierr deeu durr Siquem anumta aukhēraan arrjeejim aajem. Mag am aukhērmarr jēbdi, am tathōoi khararr Abranau Siquem durr aawai woun āb Amor aajerr chaain jua gai pēr autarraugui a jaaumajim aajem Estebanau, warrgarm khūn jōoin jaaumamua.

¹⁷Mag jaaumamua ich Estebanaupai magjim aajem: ’Mag Ēwandam jōoi Abrán dūi iyūu naawai ichigcha durr jūapiba i chaainagta deēju a jaautarrjō, chadcha ag khur nassi pawīata ya amag ich Ēwandamau mag durr jūapīju gayaa aadēm ee, ich jōoi Jacob khararr chaain ewagam khūnta khapaana thūnūisijim aajem, Egipto durr. ¹⁸Mag ya am khapan aphōbaadēm ee, Egipto durr deeu woun būurjā José khaugba aajerrta jūrr reikha sisijim aajem. ¹⁹Mag refū maach jōoin ēugar khaigba khīirjuwia am dūi ichdēu ampierr aajeejim anum. Mag sim

gaaimua maach jöoin ʘninau emkhöi chaaindam oomam thum ajués chi äd-naan jua eem khecheu arrwi pabü ee deen mapi jaaujeejim anaabá.

²⁰Mag emkhöi chaaindam juau khèch nʘm jaarta Moisejā thaabajim aajem. Mag chaai thaaba sīsīm Ēwandamau oowai i dawagaa khitajim anaabá. Mag chaai ed thārjuppai chi dēn-naanau amach dūi wai naawi ²¹ya amachdēu pöd meer wai naaju khaugba aadee, dikhu chaaur warphaa sirphug ee deethurjierram aajem. Mag deebathurm ee, rey kha jerag domeraan nʘrʘmua oobaimaawai, dau aug khaugwia, degag arrwi, ich chaaijō bāaupūijim aajem. ²²Mag, Moisés Egiptopien jua ee bāau sīewai amachjō nem thum khaphu mag gaaimua nem iek theegnaa thür-phöo sierrajimgui a jaaumajim aajem ičhab Estebanau.

²³Maimua ya ich cuarenta años aadeewai, “Mʘch jöoin durr israelnaan ookhemgui” awi, chadcha am oon bëejim anaabá, chi Moisés. ²⁴Mag bëewi oo uraa aawai, Egiptopiertra israeldam dūi āaududut khajim anʘm. Moiseeu oowai mag jāau nʘmua Egiptopier garmua israeldam gaai mas waumam oobaa, ich meeun peerdu awaag awi chi Egiptopiertra thöopūijim aajem. ²⁵Magtarran, irua khīirjuawai mag ichdēu öor thöobarm oowia chi israelnaanau iita amach peerdu aumkhīir Ēwandamau pūibarm khaphu ajupii awi aajem anaabá; mamu warm khūnau pöd mag khīirju aubajieram aajem. ²⁶Maimua agtarr noram deeu dau numí jūr amach israelnaan appai jāau nʘm oomajim aajem. Magbaa tag jāaum ugua, khecheu auwi ithūu amag, “Keena, dich meeun appai ¿khantheeta pāar jāagjerrá? Jāg chan üu khaba simgui” aajem anʘm. ²⁷Magbaawai mag ich khapeer pöd-marr garmua chi Moisés sīepūinaa, “¿Khaíu pʘrʘg jaauwai mag pʘuta

maar pör aawai puata maar khaig-përju aai chirʘm a jaaujī?” aajem aajem. ²⁸“¿Wa norr pʘchdēu Egiptopier thöotarr aawai mujā pua agjōta thöopūim ig chirúwa?” aajem anaabá. ²⁹Warmua ichig magbaawai Moiseeu öbʘgba, deeu durr Madian anʘmʘg dur mawia, mam sīeimajim aajem. Maig chikhkam durr ʘni auwia ag dūi chaain numí oojimgui a jaaumajim aajem Estebanau.

³⁰Mag jaaumamua, ‘Agtarr khur nʘu awia cuarenta años nʘm ee, khāai āb ich Moisés durrsī Sinaí anʘm dakha öor chukag ee sīejim aajem. Mag i maig simta, Ēwandam chog ügtharmua bëewi irig ich oopijim aajem, pabüdam neneree khitʘm uurdʘ thʘnʘm eemua.

³¹Mag ich dauderraa abaawaita agugaacha manaa oog abarm ee, mag eemua maach Pör Ēwandamau ich khaugpieg irig, ³²“Moisés, mʘuta pʘ jöoin warrgarm khūn Ēwandamaugui” aajem anʘm: “Abrán khararr Ēwandam, Isá khararr Ēwandam, maimua Jacob kha-chitarr Ēwandam.” Ēwandamau ichig magbarm ũrbaa Moisés jāphierr ajau-gau kha duui thʘnʘmua pöd mag ötdau uu thʘnʘmʘgjā tag oobajim anaabá.

³³Magbaawai maach Pör Ēwandamau deeu iekhamamua irig, “Mʘn Ēwandamau. Pʘch zapat ēer athá, pʘ mʘ khīirpheeta oo dʘnaabahab” aajem anʘm.

³⁴“Mua much chaain chikhamnaa jua machgau Egipto durr aphʘ durrum khaphūnaa am chaigpa nʘm iek dakkha thʘnumjā mʘchdēu ũr chiraawai pʘrʘg jawaanta bëejimgui” aajem anʘm, “pʘ gaaimua mʘchdēu am peerdu awaag.” Maagwai, “Petá Egiptoog” aajem anʘm Ēwandamau Moiseeg.

³⁵Magna ich Estebanauapai ich iek ũr narr khūnag, ‘Maadēu khaphu nʘmgui aajem anʘm, ich ag Moisés khabajieb, ar Ēwandamau maach jöoin israelnaan pörkhapiwi Egiptopien jua eemua deeu durr am phē arramkhīir pūitarr.

Magju naweran amau chadcha i isegw-
wia irig, “¿Khaíu p̄r̄ug jaauwai mag
p̄r̄uta maar p̄or aawai maar khaigp̄erju
aai chirú?” ajierram anaabá. Mam̄ ma-
garr āba, ichiita Ēwandamau irigta am
p̄orkhapijim aajem. Mag am p̄orkhaju
jawaan b̄eemkh̄iir ajim aajem, Ēwan-
damau ich chog p̄üibaawai mag pab̄ü
uurd̄u thun̄um eemua irig iekhach̄etarr.
³⁶ Mag, chadcha Moiseuta Egipto dur-
rjā ōor dakh̄iir ag na amau ooba aajempa
wau n̄r̄r̄umua am ph̄e arrwi, ph̄uas
Phur an̄um eejā ph̄e wai dichwi, ōor
chukag durrjā cuarenta años ag na amau
ooba aajem nempa ich mag ichd̄euta
wau n̄r̄rajim aajem. ³⁷ Ich ag Moiseeu
ajim anaabá, ĩchab Jesús igwia israel-
naanag, “Ēwandamau m̄ p̄üiwi cha m̄
p̄aar ee chit̄umj̄o, ĩchab m̄ug atagjā
deeu ich i jaumie āb p̄üju” a jaau-
tarr. ³⁸ ĩchab ōor chukag durr israelnaan
thum durrs̄i Siná an̄um b̄ukh̄urr āba bi-
ird̄u thun̄aawaijā ich ag Moiseeta am d̄üi
s̄iejim aajem, mag durrs̄i gaai Ēwandam
chogau ichig jaautarr j̄urr maach j̄öoinag
jawaag. Mag, irigta nacha Ēwandamau
ich iek b̄üurrjā chugpaa khaugba sierr̄um
ph̄ā deejim aajem, mag ph̄ā deebaawai
is ewag pawijā i gaaimua ag iek ich mag
wai n̄uisimkh̄iir.

³⁹ Mam̄ maach j̄öoinau irua nem
jaau sim ũkhamaugau, warag i ichaaur
ajierram aajem, deeu amach durr
Egiptoog w̄etam kh̄öchgau. Mag n̄m
iekhauta agtha Moisés mag durrs̄i
Siná an̄um gaai simichjā ⁴⁰ Aarón aar
w̄etwia, “Moiseeu s̄i Egipto durrmua
maar ph̄e au b̄eewi jamaga petam
khai marau b̄üurrjā khaugbangui”
aimajieram anaabá. “Maagwai marau
p̄r̄ug maach athee nem inag d̄en
ēwandamkha wau deepi n̄umgui” ajim
an̄um, “deeu ewag Egiptoog weetwaijā
maguata maach jaau warramkh̄iir.”

⁴¹ Maimua chadcha amach juau ph̄ir
d̄en phakdamkha waunaa, nemchaain

kh̄echwia, agugta Ēwandamagamj̄o
j̄eeph̄öbaad̄ejim aajem. Magbaawaita
onee n̄uisijim anaabá, mag amach
juau phakkha wautarrag j̄eue n̄umua.
⁴² Magbaawai Ēwandamau warran
am d̄üi sierrjā tag amag ooba, warag
amachd̄eu ampierr apibaawai, edaúgjā
j̄eunaa ph̄idagagpa j̄eeph̄öbaad̄ejim
aajem. Amachd̄eu ag nawe mag nem
parhoobam̄ug j̄euejerr aawaita ich
Ēwandamaucha amag,

“Israelnaan, ¿p̄aar cuarenta años s̄i
ōor chukag durr p̄aach ap aa-
jeewai p̄arau nemchaain kh̄ech-
wia m̄urugta j̄euejeej̄i?” a iekhajim
an̄um.

⁴³ Mam̄ chadcha ichigpai j̄euba aajerr
aawai, “Magjuga” ajim an̄um ich
Ēwandamaupai.

“Mag kh̄ayau p̄arau s̄i Molocta p̄aach
ēwandam awi ich dipa p̄aach d̄üi
wai w̄en̄rraba aajeej̄ieb, ābakhai
agj̄o p̄aach ēwandam Renfán anarr
ag ph̄idagpa d̄üi āba, akh̄un̄nagta
j̄ewaag.

Jāgtarr j̄urr p̄aar p̄aach kha ukhur̄m
kh̄un̄nau durr chaaur warp Babilo-
nia atag p̄urkha maawai, mua p̄aar
ud̄uraa ph̄e arpijugui” ajim an̄um
ich Ēwandamau. (Am. 5:25-27)

⁴⁴ Maimua ich Estebanaupai mag
iekhakhgammua, ’Päd̄e ũrbat ajim
an̄um amag. Maach j̄öoinau Aai i
j̄euejem degta Ēwandamau Moiseeg ich
iek ph̄ā deetarr ākhaajerr aawai ōor
chukag durr amach w̄en̄rraajeeawaijā
amach w̄en̄rrampierr amach d̄üi
wai w̄en̄rraajeej̄imgui ajim an̄um.
Mag di ich Ēwandamau Moiseeg jāga
ēuju aai s̄i a jaautarrj̄o ēu s̄iejim
aajem, magreunaa deeu ēu ahau aju
ayaa. ⁴⁵ Maach j̄öoinau mag di amach
d̄ennaanau juagam nemdam p̄uatarj̄o
oo wai w̄en̄rraajerr aawai, Josué d̄üi
b̄etarr kh̄un̄naujā amachd̄eu chikham
durr j̄üath̄ug aucheewai amach d̄üi

wai bēejierram aajem. Mag maach jōoinau durr jūathug athaicheewai chi durr kh̄un chaarta Ēwandamau chawag j̄r wērppūijim anaabá. Magtarr aigmua ewag pawiajā ich mag durr gaai jooba wēnurrumua khud Davijā reikha sisijim anum. ⁴⁶Mag rey David Ēwandamau ūu eeg oojeejim aajem. Maagwai ich Daviucha warrgar jōoi Jacob khararr ag Ēwandamag jēumamua, “Mua p̄ athee di ēu deekhimgui” ajim anum, “ag ee p̄ch jooba chitamkh̄ir.” ⁴⁷Mamu Ēwandamau irig ēupiba jaautarr aawai i iewaa Salomonauta irua ēuju arr di ēujim aajem. ⁴⁸I athee awi mag di ēu deejieb mamu, Jōoi cha ūgthaa phuu num chan juau di ēutarr ee joobaba khitam. Ich mag sierrum khap, ich Ēwandamaucha ich i jaaujerr kh̄unag phāpitarr gaai mag sim:

⁴⁹“Edaujāata mu juupjem p̄orkhau; maagwai mug jēb s̄i mu bū d̄un̄ujem̄u.

Mag simta, ¿khan di kh̄irta p̄arau mu athee ēu deēju ēkha nu? ajim anum.

¿Wa p̄arau kh̄irjuawai mag m̄urug di ēu deebarm ee s̄i mu jua ūi oo chiraju aai chirúwa?

⁵⁰Nem thum mug th̄unum mua m̄uch juau wautarr khabahab” ajim anum maach P̄or̄ou. (*Is. 66:1-2*)

⁵¹Maimua warag iekhamamua ich d̄ui ijējēbkharr kh̄unag magjim aajem ich Estebanau: ‘P̄arau mag khaphu numta, būurjā iekhaawaijā ūrba, j̄ug kh̄ichagnaa th̄aar theegjā sierrjēe khabahab ajim anum, Ēwandam khaugbam kh̄un̄jō. Magnaata warag Ēwandam Akhaar ichaaur ēkha sierrjēemgui ajim anum, warrgar p̄aach jōoinau aajer-rjō. ⁵²Magnaa amag, ¿Warrgar Ēwandam i jaaujerr kh̄un eem āb kh̄aijā p̄aar jōoinau daupii wai naajī? a jēujim anum Estebanau. ¡Daupii aju abá! ajim anum ichdēupai deeu. Amachdēuta

khēchpūibajieb ajim anum, ar warrgarwe s̄i Cristo igwia woun āb thumaam kh̄un kh̄aijā chi ajapcharam bēēju a jaau durrarr kh̄un̄jā. Maimua amau mag jaau durrarr ya chadcha pierrwaijā j̄urr p̄aachdēuta i p̄ur deewi warre thōopi jaubajierrab. ⁵³P̄arau chan Ēwandamau ich chognaan gaau ich iek jaaupūitarr phā wai numjā ag gaai jaau simjō i ipierrajā khaba sierrjēemgui ajim anum amach kh̄ircha.

Magta iekhajim aajem Estebanau, ichdēupai ich kōit iekha khitamua.

Esteban thōotarr

⁵⁴Chi phadnaan p̄or̄ou aig narr kh̄un d̄uimua ūurwai Estebanau mag iekhabapūim ūrbaawai warre i d̄ui meeukha phōbaadējim anaabá.

⁵⁵Mamu Estebanau ich gaai Ēwandam Akhaar phēs wai sierr aawai i chab magumjā igbajim aajem. Mag num ee irua ūgthaa oowai, Ēwandamta edjā weedu wējōm ee ich wajaugau būumjō sim oo athajim anaabá. Maagwai i bigaau Jesuuta i chab ich Ēwandamjō nem jua theeg oo d̄unumjā oojim aajem. ⁵⁶Ichdēu mag oobaawai warm kh̄unag, —¡P̄aadēu mu daupier oobat! ajim anum, ar edjā weedu wējōm ee Emkhooi Iewaa Ēwandam juachaar gar oo d̄unum.

⁵⁷Mamu Estebanau magbarm ūrbaawai chará, i iekhamam ūrmaaugau, warag juau kach phāarphōbaadējim anaabá. Magnaa thum āba sereu phōbaadēwi warag irigta audimajierram anum. ⁵⁸Maimua i p̄urphōbaadēwi, phōb̄or̄ igaa arnaa, j̄urram kh̄unau mokou barphōbaadējim aajem, i thōop̄aaig. Maagwai warrcha chi thethem kh̄unag i kh̄ir sēukha iekha narr kh̄unau amach khajūa ūrum ēerkhanaa, woun āb Saulo anumug phēdeejieram aajem, amach mamagkhamich p̄urmkh̄ir.

⁵⁹Jürram khunnau mag ich mokou bar wai num ee, chi Estebanau warag Ēwandamag jëeu khitumua, —Jesús, chadcha püta mu Pöröu. Nau mu thöbaadeewai mu akhaardam puch aar athá ajim anaabá.

⁶⁰Mag Ēwandamag jëeu dichwia, jëepöröu jëkhut phöbkhanaa thet, —Señor ajim anum, amau mu düi mug khaigba num paarjä oob pua amag mugtarr iek ëudu chitamgui ajim anum.

Mag iekha khitum ee, warag chaupabaadëjim aajem.

8Maagwai ich Sauloujã ichab ich paarmua Esteban thöopim khösi uduraa thöopüipijim aajem.

Saulou chi ükha durrum khunn ëudee ëkhaajerr

Mag Esteban thöotarr aigmua atagta örau Jerusalén phöbör ee chi ükha durrarr khunn wajappa dau aug waujierram aajem, am ëudee ëkhanaa pürkha aumamua. Mag amach khapeen pürkha aumam oobaadeewai thum aaidu phöbaadëjim aajem, Judea durr maimua Samaria eem magwe. Äba ich Jesuucha doce jur autarr khunnpaita chaaug wëtba, ich ag phöbör eepai öbüg nuisijim aajem. ²Mag Esteban thöo puawi jürr warm khunn ëudee mamagkhamich, jöoin Ēwandam dau na wajapha wënrarajerr khunnau Esteban ür bïe num awi aukhëthurjierram aajem. ³Am iek, magumich Sauloon sïi nem khoojem ëudeemjöta ëkha nurrarajeejim anaabá, maach Pör Jesús iek ükha durrum khunn ëudee ëkhaawai. Mag nurrumua dipierr dubnaa, emkhooim düi unnpa ichdëu oomam khunan purnaa, ajués ëududug arrwi, cárcel deg dubpüimaajeejim aajem.

Samaria durr maach peerduajem iek jaautarr

⁴Mamu ichab amach ëugar mamagkham ee, Jerusalén phöbörmaa deelum durrag dur wëttarr khunnau warag amach wënrumpierr örag maach peerduajem iek jaau wënrarajim aajem. ⁵Jürr mag jaau wënrumua woun äb Felipe anum Samariaag mawi mag durr phöbör dürrchacharam ee maach peerduajem iek jaumamua, “Jesuuta Ēwandamau Cristo püiju aajerr pärau nu numugui” aajeejim anum amag. ⁶Felipeu mag jajawagmam örau äbam aig biirdunaa i iek ürm khösi üurjeejim aajem. Mag i iek ür num düi ichab Ēwandam jua theegau nem khüir pogkhe wau nurrumjä amach daúa oo naajim aajem. ⁷Öor pöm mor ee bën khaigbam wai sïsid arr khunnjä monaumaawai chi mepeenjä idaaü ääg jurpüimaajeejim aajem. Mag num düi ichab bü wëdu wëdu khithëem khunnjä monaunaa kha chukhu pöd amach appai phiiduba sïsid arr khunnpa monaumaajeejim anum. ⁸Irua nem wau sim amach daúa oonaa amach jüguucha i iekjä ür num gaaimua, mag phöbör ee öor thum onee naajeejim aajem.

⁹Mamu mag phöbör ee ichab woun äb Simón a thür sim sïejim aajem. Warr mag woun bënkhunn ajim aajem. Mag wounau Samariapienag jaauwai iita tagam khunn khâyaujä ürucha chirum a jaau nurrumua öor thum khügur wai sïejim anaabá. ¹⁰Mag, thumaam khunnau i iekhaawaijä ürm khösi üurjeejim aajem, chaainaua. Maimua i igwia jürram khunnau, “Mug wounaun chadcha Ēwandam jua theegta ich gaai wai sim” aajeejim anum. ¹¹Mamu amau mag irig ee aajerran, maan ag nawe mag ichdëu am dakhüir ich bën khaugau nem parhooba

wau simua sīi ōor thum ichig paa wai sīerr aawai ajima. ¹²Mamū mag nūm ee, jūr Felipeeu maach peerduajem iek jaanaa, “Ēwandamagta udūraa dich Pōrkhapiju aai nūm” a jaau sim dūi īchab, “Jesucristota ich Ēwandamaucha jūr auwia maach peerdu aumkhīir pūijim” a jaaumam ūrphōbaadeewai, ūkhawi, emkhooim dūimua ūinaupa amach pōr choopimaajeejim anaabā. ¹³Magbaawai īchab ich Simonaujā dūi ūkhawi, ich pōr choopiwia, warag Felipe kha ogdūba sīsijim aajem. Mag i kha ogdūba nūrumua Felipeeu ōrau ag na mag nem ooba aajerr nempa waumam oowia jūr ich Simonta dauderraa sījeejim aajem.

¹⁴Maimua mag nūm ee, Ēwandam i jaumkhīir ich Jesuucha jūr autarr khūnau Jerusalemua ūurwai Samariapienaujā Ēwandam iek ūkhabarm a ūr athaawai Pedro Juan dūi am aar pūijerram aajem. ¹⁵Maimua bardūtkhaimawi mag Samariapien eeu ūkha durrum khūn kōit Ēwandamag jēeujerram aajem, amagjā agjō Ēwandamau ich Akhaar deebaawai īchab wai nūsimkhīir. ¹⁶Maagwai chan agtha iwiir ābmuaājā Ēwandam Akhaar chukhu naajim aajem, sīi maach Pōr Jesucristo thūr gaipai pōr choo narr aawai. ¹⁷Mag chadcha Pedroou Juan dūimua chi eeu ūkha durrum khūn ūr jua ausūnaa Ēwandamag jēebaawain chadau Ēwandamau makhūnagjā ich Akhaar phēs deejim aajem. ¹⁸Mag Ēwandam i jaumkhīir jūr autarr khūnau warm khūn ūr jua ausūbarmuapai makhūnaujā Ēwandam Akhaar au nūm oowia amag phatkhon oopinaa magjim anūm chi Simonau:

¹⁹—Magan jāg jua theeg mūrūgjā īchab dee chirbat, mūjā pāachjō amkhīir. Magnaa, Mua pārag phagjugui ajim anūm, maagwai muajā pār

dēnjō ōor ūr jua ausūbaawai īchab makhūnagjā Ēwandamau ich Akhaar deemkhīir.

²⁰Magbaawai Pedroou irig, —Simón, ūpua khīirjuawai Ēwandamau ich Akhaar deewai phatkhonauta pēr aaujeeba? ajim anūm. Pua ajap dau ēebaju atheen pūn Ēwandamau pūch phatkhonpa isegbarjugui ajim anūm. ²¹Ēwandam dau na pū ō ajap khaba sīewai pua chan pōd maar dēnjō jāg nūrraju khaba simgui ajim anūm. ²²Jāg pūch khīirjug khaibag isegpūiwiā Ēwandamag chugpaapi jēebā; tale irua pū khīirjug jāg sim ajapha paapūiwi tag pū dūi magūm iek igbajugui ajim anūm. ²³Simón, pūn chikhamnau wau nūm oowi am dēnjō am khōchgau, sīi kha onegjā chukhuta sīerrūngui ajim anūm, pūch khaibagjā pūaba. Mag khaibag isegba aawai ich aguapaita pū pōr ōbeerpiba pūr wai simjō sīebahab ajim anūm irig.

²⁴Magbaawai Simonau, —Keena, mū kōit jēebathū ajim anūm, maach Pōr Ēwandamag, eeu magba akhiin Ēwandamau mū dūi cha pārāu jaau nūmjō adukhamgui ajim anūm.

²⁵Mag, Pedro Juan dūi ewaa ūkha durrum khūn oon wētwi, amach daūa Cristo meewi iiu phiidūtar ootarrpa jaauwia, deeu Jerusalemag wētjerram aajem. Mag wētumua īchab Samaria durr phōbōrdam nūnūidūm ee ōrag jāgata Ēwandamau maach peerdu aaujē a jaau wēnūrraajeejim aajem.

Felipe woun āb Etiopiapierr dūi

²⁶Magtarr khur Ēwandam chog āb ūgtharmua bēewi Felipe iek irig i thūrcha thūrnaa, —Ar Jerusalemua khūdau ōor chukhu ich mag ma sīejem ee jerag pet ajim anūm, khūd jōoi Gazaag ma sim ee.

²⁷Magbaawai chadcha Felipe ag ipierr ichig khūd jaautarr ee petajim aa-

jem. Mag maa awia woun āb Etiopía dur-
rmua Jerusalén phöbör ee Ēwandamag
jēeuthurwia deeu ich diig mam düi thēu-
jim aajem. Mag woun, uuita Etiopía
durr reikha sim ag garm ajim anaabá,
chi thethem. Ichdēuta mag uui reikha
sim dēn phatkhon thum chi ākhaa-
jem ajim aajem. ²⁸Mag ich diig ma-
mua japdijōo khitamta bü pūrbaajem
paar sim cabayou ēudu arrum ee jup
jōrranaa, warrgur Ēwandam i jaumie
Isaías khararrag ich Ēwandamau ich iek
phāpitarr ēsapta thür jōrrajim aajem.
²⁹Mag i ēsap thür jōrröm ee, Ēwandam
Akharau Felipeeg, —Felipe, bü chuphu
manaa i ēkha athá ajim anum.

³⁰Magbaa chadcha Felipeeu bü chup
mawia, ēkha aunaa ūrimaawai, Isaías
khararrag Ēwandamau ich iek phāpitarr
ēsapta thür jōrröm ūrimajim aajem. Mag
ūrimawia ich garmua chi Etiopiapier-
rag, —¿Pua puchdēu thürmam khaphu
chirú? a jēeujim anum.

³¹Magbaa chi japdeg jōrrömua, —
Ōrau maachig jaauju chukhum, ¿jäg
maadēu khap abarju? ajim anum.

Magwia warag Felipeeg ich japdeg
waaidupiwia ich düi āba juppijim aajem.

³²Mag chadcha jupimawi irua Ēwandam
iek thür jōrrarr gaai oowai mag sīejim
aajem:

“Ovejadam chi thōojem di aar arrjemjō
thōopāain arrjierram.

Mamu jäg ovejadam khīb ich khaar thar
arrumjä khīuu khēraajemjō, ich jäg
büürjä i āaba khitajim iek chigaa
iekhaag.

³³I düi amachdēu ampierr ajierram,
mamu ābmuajā, ‘Jāan woun
ajaphamuu; idēu i khajapha sīujujā’
abajim.

Mag chaai chukhu khitum thōopüi-
tarr aawai, ¿jāga ewag pawijā mag
‘Jākhūn i chainau’ abarju?” a phā
sīejim aajem. (Is. 53:7-8)

Maata mag wounau thür jōrrajim aajem.

³⁴Mag ich bigaau jupbaimaawai chi
Etiopiapierrau irig jēeumamua, —Kakē,
mū ap chitum mūrüg jaaubá ajim anum.
Ēwandam i jaaumieue mug phāawai,
¿khai igwiata mag phāji? ¿Ichpai igwia,
wa deeu khūnta jaau sim ajīwa? a
jēeujim anum.

³⁵Magbaawai Felipeeu irig ichdēu
thür sierr gaaimua jajawagmamua khīb
Jesuu maach peerdu aum khōchgau
udraa ich thōopitarrpa jaadubjim aa-
jem irig. ³⁶Mag iyū wētumua dōdam
phūr khērūm aig paaukhabaima ich
chi thethemua Felipeeg, —Kakē, mug
dōdam paraa khērūm aig nūwe, ¿pua
oowai mū pör chooju jäg chirú? ajim
anum.

[³⁷Magbaa Felipeeu irig, —Pua chad-
cha puch thāraucha ūkha chirūm khai,
pör chooju aaima ajim anum.

Magbaa chi thethem garmua, —Muan
chadcha thāraucha ūkha chirūmgu
ajim anum. Mua khaphu chirūmgu
ajim anum, Jesuun chadcha Ēwandam
Iewaau.]

³⁸Magwi warag chi carro dūnūu
aunaa, amach numwe ūrbagkhawia,
jēr dö phūr khērūm ee wētwi, Felipeeu
i pör choopūijim aajem. ³⁹Mag
pör choo aaipawi deeu dö eemua
öberdūtkhabaadēm ee, dau pērbarmjō
arrau dēgōlp Felipe chukku aadējim
aajem, ich Ēwandam Akharau athaadee.
Mag i marr khaugbajieb mamū, chi
Etiopiapierr warag onee ich maa arrag
petajim aajem. ⁴⁰Mag dēgōlp chuk
aadēwi aigmua warp phöbör Azoto
anumta Ēwandam Akharau Felipe
athaadējim aajem. Ich maigmua warag
phöbörpierr jaaubaadējim anum, jägata
Ēwandamau ich Chaai pūiji thum
ich iek ūkha nūm khūn peerdu aum
khōchgau. Mag Azotomua jaaubaaderr
ich mag jajawagmamua deeu phöbör
Cesarea anum jaau barjim aajem.

Saulo Jesús dūi khud ee thēutarr

9 Mag nūm ee warag Sauloou maach Pör Jesús iek ūkha durrum khūn dakhāu nūm puaba, warag phadnaan pör aar mawia ²ichig ēsap phā deepijim aajem, Damasco phöbör ee judionaan Ēwandam iek jaaujem degam chi pörnaanaag oopibaimaa, makhūnau amach paarmua dūi pürpi jaabaawai, phithurg chukhu Jesús igar nūm khūn emkhooiin dūi wainpa Jerusalenag preso pürkha aibēeg. ³Maimua chadcha ichig mag ēsap phā deebaa ag dūi igbaadējim aajem, Damasco phöbörög khūdaui ma sim ee. Mamū mag mawia ya chi phöbör dakpamam eeta, dēgölp edjā eemua pagthūmdaujō phūr jēer athajim anūm. ⁴Mag phūr jēer athamua warre Saulo phār werbpūimjōta jēkhut buju aimajim aajem. Mag jēkhut panaa ūurwai öor chukag eemuata irig, —Saulo, ¿khantheeta pua jāgcha jāg mū iek ūkha durrum khūn khaibag wawaag am ēudee ēkha nūrrūma? a sīejim anūm.

⁵Magbaa Sauloou, —Señor, ¿ma pu khaiuma? ajim anūm jūr irig.

Magbaa maach Pör Jesuu, —Mūn Jesuugui ajim anūm. Pua jāg mū iek ūkha durrum khūn ēudee ēkha sim aig, mū ēudeeta pua ēkha nūrrabahab ajim anūm. [Pu jāg nūrrūm aigui, phak emkhōfu phidkhamaaugau ewag thūg-wai ich būkhurr pa ēudu jōrraajem gaai miu ūa sīejemug thūgjemjō, parta pūchdēupai pūch gaai mas wauju jur nūrrūngui ajim anūm maach Pör Jesuu irig.

⁶Mag ūrbaawai Saulo jāphierr ajau-gau kha duui thūnūmua jūr irig, —Señor, ¿khani pua mūrūg waupim khōsi chirūwi? ajim anūm.]

Magbaa maach Pöröu irig, —Phiidubá, maimua warag phöbörög petá ajim aajem. Nau jamta pūchdēu

nem wauju thum pūrūg khap jaaujugui ajim aajem.

⁷Mag öor chukhu sim eemuata magbarm ūrbaawai i dūi öor wēnūrrarr khūnjā īchab jāphierr nūm iekhau pōdjā iekhaba, sīi warag khīuu naajim anaabá. ⁸Mag öor chukag eemua ichig magbaawai Sauloou phiidu dūnūisijim anūm. Mag dūnūnūnaa par irua wajapha dau ēenaa ookhakhakhamjā pōd dau warphapaijā ooba aajeejim anaabá, dau khī thūnarr aawai. Mag pōd ooba aawai chi dūi wēnūrrarr khūnau sīita i jua gaai pūrnaa Damasco phöbör ee war-rjierram aajem. ⁹Mam phöbör ee pawijā Saulo khāai thārjup sīi dau khaugba sīejim aajem. Mag nūm dūi thachjā khōba ni dōjā dōba sīejim anaabá.

¹⁰Mag Damasco phöbör ee woun āb sīejim aajem, Ēwandam iek ūkhaajerr Ananías a thūr sim. Mag woun maach Pör Jesuu ich dūi khāai khōrkhapi auwia i thūrchējim aajem. Mag ich thūrbaichee Ananiaau, —Señor, mū cha chirūngui ajim anūm.

¹¹Magbaa maach Pör Jesuu irig, —Phiidubá ajim anūm, maimua kaaijā Chi Khajapham a thūrjem ee woun Judas anūm deg Saulo Tarsopierr jēeubaimá; maig mag wounau mūrūg oraa simgui ajim anūm. ¹²Mag mūrūg jēeu simua īchab khāai khōrg ee ichdēu oobarmgui ajim anūm, woun āb Ananías a thūr sim i aar dubwi i ūr jua ausīubaa ich dau eerdubarm.

¹³Magbaa Ananiaau magjim aajem:

—Señor, jāg woun khai ya mua ūur daar chitūngui ajim anūm. Jā khai Jerusalen phöbör ee ar pu igar ūkha durrum khūn dūi nem khaibag sīerrūngui ajim aajem. ¹⁴Maagjem mūigjā phadnaan chi pörkha nūm khūnau warag amach ipaarmua irig jaau nūngui ajim anūm, pūrūgpai jēeu durraajem khūn pürkha arramkhīir.

¹⁵ Magbaa maach Pör Jesuu irig, — Petá ajim anum, muata pu püi chirum i aar. Já muchdëu jur au chirum khabahab ajim anum. Jáguata mug atag israelnaanagjá mu iek jaaunaa durr warpham magwe mu iek reinaanagpa jaau nurrarjugu i ajim aajem. ¹⁶ Mua muchdëucha irig jaaukhimgui ajim anum, jága mu gaaimua i dau aphuu phithurg aju.

¹⁷ Maach Pör Jesuu ichig magbaawai Ananías chadcha petajim aajem. Mag mawia, Saulo sim deg dubimawia, i ür jua ausiunaa irig, —Khodam Saulo, maach Pör Jesús ar pu düi khud ee thëutarrau mu pu aig püijimgui ajim anum, deeu ümaai dau eerdubaadëm düi ichab Ëwandam Akhaarpa puch gaai phës wai chirsimkhüir.

¹⁸ Mag, chadcha Ananiaau mag iekhabarm bürre Saulo dau gaau paphugmiejö chëu chëu chëu aadëwi warre dau eerdü sísijim aajem. Magtarr aigmua ichab warre ich pör choopijim aajem. ¹⁹ Mag pör choo sísiewain chadau, thachdam khöbaadee, kha theeg chukhu thunarrjä deeu khüir ubag aadëjim aajem. Maimua warag ich ag phöbör ee chi Jesús iek ükha durrarr khüun düi khäaidam khapanaa sísijim aajem, dapai maba.

Damasco phöbör ee Sauloou Ëwandam iek jaautarr

²⁰ Maimua Sauloou warag ich ipaar-mua judionaan Ëwandam iek jaau-jem di sísidum ee jaau nurrumua Jesús igwia, “Chadchata jään Ëwandam Iewaa ichdëucha püitarraugui” a jaau-jeejim aajem düi ich ipaar-mua. ²¹ Mag irua jaaumam ürwi thumaam khüun jügderraa naajeejim aajem. Mag num iekhau amach wir aigpai jürr amach khapeenag, “Keena, zich mug woun khabaji Jerusalén phöbör ee ar Jesuug jëeu durrum khüun dajëk wai nunnuu aajerr? Mawaam khüunjä agjö

purkhanaa phadnaan chi pörnaan aar preso phë arraan a bëetarra, zjäga is jäg ich paarmua warag am ipierr ich ag iekpai düi jaau nurrüma?” aajeejim aajem jürr amach eepai.

²² Mamü ichig maagwai chará, warag Sauloou iek khëgkha jaaumamua, “Chadcha jäg Jesuuta ich Ëwandamaucha warrgarwe jur auwia maach peerdu aumkhüir mug durr gaai püiju aajerr khabahab” aajeejim anaabá. Mag nem ichö khaisög jaaupüpüigmamua judionaan Damasco phöbör ee narr khüunjä pöd iekhaju khaugba, warag ich garmua khüupaa siumaajeejim aajem.

Saulo judionaan jua eemua dürtarr

²³ Maimua magtarr khur ewag pawia khäai khapan aadëm ee, judionaan äba biirduwia ihäba nüisijim aajem, Saulo thöopäaig. ²⁴ Mag chadcha i thöopüiju awi puertdi phöbör ee duubjem sísidumpierr soldaunagjä i nüpiejeejim anum, edaram magwe. Mamü mag amau i ëugar i thöoju dakhäu wai num ya ich Saulooujä ürbaadëjim aajem. ²⁵ Mag khaphu wai naawai edau khëubaadeewai tagam khüun agjö Ëwandam iek ükha durrarr khüunau thubut ee juppinaa jügad gaai eeg jüir burrpüijierram aajem, mag phöbör thum igaam magwe maach jua purju khaba thuur phüurdü sim ee warre phöbör igaau. Mag, mag edaar Saulo dürmidjim aajem.

Saulo deeu Jerusalén phöbör ee bëetarr

²⁶ Mag mawia deeu Jerusalén phöbör ee barbaimaawai aig chi ükha durrum khüun düi khapeerkham iigjeejim aajem, ich Sauloou. Mamü thumaam khüunau i ögkhaajeejim anaabá, agtha ükhaba simta sii amach khüguraagta mag nurrumpii awi. ²⁷ Magbaawai

Bernabé anumua chi Saulo thür auwi, ich Jesuucha jür autarr khunn aar wai dubwia, amag jaaubaadëjim aajem, jäga Saulo khud ee mamua Jesús dui thëujī, maimua jäga ichab Damasco phöbör eejā irua örag Jesús igwia warag ögkhaba Ēwandam iek jaaubaadëjī.²⁸ Bernabeuu mag jaaubaan chadau tag i ögkhaba nuisijim aajem. Magbaa warag Jerusalén phöbör ee thubawia am wënrumpierr am dui nurräjeejim aajem.²⁹ Mag nurrumua warag büürjä ögkhaba maach Pör Jesús igwia i iek jaaueejim aajem, judionaanta griegonaan meúa iekha num khunnag. Mamu makhunnaujä i thööpüiju êkha phöbaadëjim aajem.³⁰ Mag amau i thööju dakhäu wai num chi Ēwandam iek ükha durrum khunnau ürphöbaadeewai deeu phöbör Cesarea anum aar i arrwi maigmua jür ich durr phöbör Tarso anumug püijerram aajem.³¹ Mag Saulou amach ipierr Ēwandam iek ükha sisim khaug athaawain chadau, Judea durr, Galilea durr maimua Samaria durr magwe chi ükha durrarr khunn thum üu khöinaa nuisijim aajem. Mag khöinaa aphöbaadëm ee, sīi warag maach Pör Jesús ipierraa irua nem jaau simpai wauphöbaadee ichab ich Ēwandam Akharaujä chi ükha num khunn warag khapaana apijim aajem.

Pedrou woun Eneas anum monaautarr

³² Pedrou maach Ēwandam iek ükha durrum khunn amach nunuidumpierr oon nurrumua ichab phöbördam Lida anum ee Ēwandam iek ükha narr khunnjä oon majim aajem.³³ Mag phöbördam Lida anum ee woun äb ooimajim aajem, Eneas anum. Mag woun kha chukhu khittarr aawai sīi put eepai ocho años siejim aajem, pöd ich appai phiiduba.³⁴ Magug Pedrou, —Eneas, phiidubä ajim anum;

Jesucristoou pu monaaubarm. Puch putdam juur khërbä ajim anum.

Magbaa chadcha ag bürre Eneas phiidubaadëjim aajem.³⁵ Mag Eneas monaautarr thumaam khunnau Lida phöbör ee khakhapdö aadëm dui ichab khör pöm wëjöm Sarón anum ee öor joobaa-jerr khunnaua khakhapdö aadëjim aajem. Magtarr oowia, amach khaibag isegwi, jür maach Pör Jesús iekta ükha-jieram aajem.

Dorcas meewia phiidutarr

³⁶ Ich mag jaar ichab phöbör Jope anum ee wui äb Jesús iek ogduba ükha khitum siejim aajem. Mag wui thür ebreonaan meúa Tabita aajeejim aajem, maagwai griegonaan meúata Dorcas aajeejim aajem. Mag wui thumaam khunn dui nem ö wajaugnaa aphuum khunn-damau nem iigwaijä magumjä aba amag deejeejim aajem.³⁷ Mag Pedro Lida phöbör ee sim ee, Dorcas mor machpawia ich ag khamor machgau warag meejim aajem. Mag meebaadee ajapha domeerpinaa, ügthaa dijä jarnaa, aar ar-rjierram aajem.³⁸ Maagwai Jopepienau Pedro Lida phöbör ee sim anumjä ür naajim aajem. Mag Jopemua Lida barju warp khaba sierr aawai am iek ich ag bürre amau emkhooim numí jür auwia Pedro awaan mamkhür püijerram aajem.³⁹ Magbaa makhunnau wëtwia, Pedro aar barwia, irig “Jopepienau jöpkhaa pu thür num” a jaaubaimaawai ich ag bürre am dui bëejim aajem. Mag i barbaichee aiguum khunnau ügthaa chi aphuumdam wai narr aar i athaadeewai, khoopaa üanaan thum aig narr khunnau bīe numua dich monakha aawai khajüadam khamatarr thumaa irig oopimajieram aajem.⁴⁰ Magbaawai ich Pedrou öor thum dawag jurkhüipüiwi, kanieu phöbkhanaa, Ēwandamag oraajim aajem. Mag oraa aaipawi chi bi-

naanag oonaa, —Tabita, phiidubá ajim anum.

Magbaawai chadcha chi binaanau dau ée oowia Pedro khiir eerpa athaawai phiidu oo sísijim anaabá. ⁴¹Maig Pedroou i jua gaai purkhanaa warag ügthaag dññuupi athajim anum. Magnaa Ēwandam iek ükha num khññ thum khoopaa ññin chi bie narr khññn thürkhanaa amag Tabita monakkha deeu oopijim anum, meeba arrjõ. ⁴²Joep phöbör ee thumaam khññnau mag öor phiidutarr ürwia, öor pöm maach Pör Jesús iek ükhajieram aajem. ⁴³Magwiajã ich Pedro chan da mabajim aajem, Joep phöbör eemua. Woun äb Simón anum di aig khãai khapan sïi awiata petajim aajem. Mag woun Simón anum nemhëu dën nem wau num gaaita phidkhaajem ajim aajem.

Pedro Cornelio düi

10 Phöbör Cesarea anum ee woun äb siejim aajem, Cornelio a thür sim. Mag Corneliota soldaau Italiapien eem chi capitán ajim aajem. ²Mag capitán judfo khabajieb mamu, ich chaain düimua ich ññipa amach thumaam khññnau Ēwandamag jëeunaa i dau najã agpierraa wënurraajeejim aajem. Mag judfo khaba simta, judionaan juag oom khöchgau phatkhon pöm deejeejim aajem, aphuum khññnag.

³Biek äb edau phuuibaajër kheeuragam las tresjõ num ee í Ēwandamag jëeu chirumta, khãi athamjõ abarm ee oowai, Ēwandam chog ügtharmua bëewi, dau daau i chirum aar dubwi irig, —Cornelio aichëjim anum.

⁴Mag ich thürbaichee Cornelioou inanaa i khiir eerpanaa jãphierr thunumuata chi Ēwandam chogag, —Señor, ¿khan agá? ajim anum.

Magbaa chi Ēwandam chogau jürr irig, —Pua Ēwandamag jëeu chirum aa-jeewai üu irua pu iek ürbarmgui ajim anum. Ichab irua oowai pua aphuum khññnag nemdam deejemjã üu simgui ajim anum. ⁵Öor jar auwi Joepag püibapüi ajim anum, woun Simón a thürjem awaan mamkhiir. Ich arpai am dën ibññ wauwia Pedro a thürjemgui ajim aajem. ⁶Mag woun deeu agjõ Simón a thürjem aig simgui ajim anum, Simón chi nemhëu düi phidkhamie deg. I di phüas igawaa simgui ajim aajem. Mag Simón Pedroouta purug jaaju, khanta pua waju aai sï ajim anum chi Ēwandam chogau capitán Cornelioou.

⁷Chi Ēwandam chog mag ich aig iekha dñnaawi petaawai Cornelioou chadcha ich deg phidkhaajerr khññ numí thürkha auwia, ichab soldaau äb ichjõ Ēwandam iek ükhanaa ich juag oojerr thür aujim aajem, arag thärjup. ⁸Mag thürkha auwia Ēwandam chogau ichig jaautarrjõ jürr amag ajapha jaau deewi püijim aajem, Joepag, Simón Pedro awaan wëtamkhiir.

⁹Maimua ag noram mag Cornelioou pütarr khññn ya chi phöbör dakha paaukhamam ee, edau siejõnaa, Pedro ich dihëu ür siejim aajem Ēwandamag jëeuwai. ¹⁰Mag num ee jãsooga aadee thach khöm khöchkhabaadëjim aajem. Mamu phiejãb wau numich, sïi khãibaadeeu waa khãai khörkha thunumua oowai, ¹¹sïi edaujãata weedu thunum oo athajim anum. Pedroou oowai mag edjã weedu wëjöm eemua dïesjõ nem pheeugnaa khëu jükha sïsidumta eeg jëbjã gaai burr uraa ajim anum. ¹²Mag dïes nem pheeug sim ee nemchaain khiir pogkhe thunaajim anaabá: mug jëb gaaim nemchaain bü jayapam, nemchaain sïi jãau jëedu nurrjëe aajem khññn, nem ichpan, nem thumaa thunaajim aajem. ¹³I akharau mag eerpa oo chirum

eeta, wounjä chukhu sim eemua irig, —Pedro, jäg eem nemchaai thōonaa khōbá ajim anum.

¹⁴ Magbaawai Pedroou irig, —Señor, mua chan mug chitum aig much erraawe büürjä nem parhooba khōba chitumgui ajim anum. Magum jäg maach inaa chará mua khōbamgui ajim anum, pu dau na ārmaaugau warrgarwe maach jōoinau khōpiba jaaujerr aawai.

¹⁵ Irua magbarm ee, deeu ūmaai ōor chukhu sim eemuata irig, —Ēwandamau nem ajapha wauwi khōpi jaau sim chan oob pua maach inaa sim amgui ajim anum.

¹⁶ Chi dīes gaai mag nemchaain pos jojopkham oopinaa, khōmkhūr biek thārjup phūrba jajaauji awi, deeu ūgthaag ēudu athamjō abaawai chukku aadējim aajem. ¹⁷ Mag oobaawai Pedroou ich ōdegpai, “¿Khan jaauwaita jäg sīi put gaapai nemchaain khapan jājäg khajīma?” a khūrju oo chirum eeta, Cornelioou pūitarr khūnau Simón di jējewag wēdurumua i sim di aig daugajār puertdi aig bardutkhabaichējim aajem. ¹⁸ Mag bardutkhachēwi aigum khūnag jēujierram aajem, mag woun Simón anum ibūr wauwia Pedro a thūrjem maig sim khap aag. ¹⁹ Mamū mag num ee īchab Pedroou mag ichdēu nem ootarr agtha khūrju oo chirum ee, Ēwandam Akharau irig, —Ōor thārjup pu jur wēnurrum khūn ya bardutkhabaichēngui ajim anum. ²⁰ Ūrbawia am dūi petá ajim anum. Oob khūrjum, jākhūn wounaan muchdēuta pu juraan pūi chirumugui ajim aajem Ēwandam Akharau irig.

²¹ Ichig magbaa chadcha Pedroou ūrbawia mag Cornelio ich jūrmkhūr pūitarr khūnag, —Pāran muuta jur wēnurrum, mūn muigta chirumgui ajim anum. ¿Khandam athee bēejierrá? a jēujim aajem amag.

²² Magbaa amachdēu, —Maar bēejingui ajim anum, capitán Cornelioou chogbapāiwai. I iek mag Ēwandam chog bēewi irig pu juraan ōor pūipi jaaujim aajemgui ajim anum, mag pu i di aar petaawai pua nem jaaumam ichdēu ūraag. Jäg capitana chadcha ōor ajaphamū. Ēwandam dau najā agpiera aajeewai Judionaanaujā thumaam khūnau i kha khōsi aajemgui ajim aajem Pedroog.

²³ Magbaa Pedroou amag ierrag dubpi jaubaa, dubwi warag ich mag aig khāi ēejieram aajem. Maimua ag noram chadcha am dūi majim aajem. Mag i mam dūi īchab ich ag phōbōr eem āur agjō Ēwandam igar narr khūnjā i dūi wētjierram aajem, i daumaai.

²⁴ Mag wētumua, ag noram deeu Cesarea barjierram aajem. Mam bari-mawia ooimaawai, chadcha Cornelioou ich khodnaan dūi ich khapkhūn ich dūi ajapcharam khūnpa ābam aig biirdūnaa am nū sējim anaabá. ²⁵ Mag Pedro barbaimaawai Cornelioou i khūrphee dawag ōbēwi i būkhūr jēpōrou phōbkhabaimajim aajem, Ēwandamagamjō jēwaag. ²⁶ Cornelioou mag ich khūrphee phōbkhabaimaa Pedroou irig, —Phiidūbadkē ajim anum. ¿Khantheeta pu mū dūi jāgbaadēm? Maach wounaan agdaujōpai thūnūmug khabahab anaa, deeu i dūnūupi athajim anaabá.

²⁷ Maimua warag iyūu naawi dubjieram aajem. Mag dubwi ierr ooimaawai ōor khapan pos thūnaajim aajem. ²⁸ Mag oobaimaawai Pedroou amag, —Keena, pārau khaphū numgui ajim anum, maar judionaanag chan pōd pāar judionaan khabam khūn deg dubpiba jaunaa pōd pāar dūi khapeerkhajūjā khaba num aajem, Ēwandam na maach ārjeewai. Mamū īs Ēwandamau mūrūg jaauwai ya maadēu tag mag khūrjuju khaba numgui ajim anum, dich meun khabam

khunn düi awiajä. ²⁹ Maguata, mûch aar jaubaimaawai mua büürjä magum aba, chadcha bëewi müig päar düi chirum keena. ¿Khan athee pärau mu thürpüi-jierrá? ajim aajem Pedroou.

³⁰ Magbaawaita Cornelioou irig nem igkhabaadëmua magjim aajem:

—Ya khäai jayap simgui ajim anum, isim khurau, mûch di aig chirumta äspatarr aigmua thachjä khöba chirarr. Mag chirumua edau phüüibaajër kheuragam las tresjö num ee, ich mug ora, Ëwandamag jëeu chirajimgui ajim anum. Mag num eeta dëgölp woun äb khajüa bäpphä ich bäpgau phuumjö sim bëewi mu khüirphee dunnubaichëjimgui ajim anum.

³¹ Mag dunnuchëwia mu thürcha thürnaa mürug, “Pua Ëwandamag jëeu chiruu aajeewai irua pu iek ürbarmgui” aichëjim mürug. Ichab mua aphuum khunnag nemdam deejemjä üu simgui ajim chi Ëwandam chogau. ³² Maimua mürug öor jur auwi Jopeeg püipi jaaujim, woun äb Simón anum ibuur wauwia am dën Pedro a thüürjem awaan mamkhüir. Mag wounau jaauwai pu deeu agjö Simón anum nemhëu düi phidkhaajem aig sim a jaaujim, phüas igaau di dunnüm ee. Pu igwia, mag wounauta mua nem wauju mürug khap jaaujugui ajim, chi Ëwandam chogau.

³³ Mag mûchig jaubaicheewaita mua öor püijimgui ajim anum, pu awaan mamkhüir. Mag, is üu pu barbaichëmgui ajim aajem Cornelioou Pedroog. Ëwandam dakhüir maar müig äba biirdüwia puuta nu numgui ajim anum, pürug Ëwandamau ich iek marag jaapi sim üraag. Isin chadau marag jaubá ajim aajem Cornelioou.

Pedroou Cornelio deg maach peerduajem iek jaautarr

³⁴ Mag ichig iekhapibaawai Pedroou magjim aajem:

—Isin ya mua khaphu chirumgui ajim anum, chadcha Ëwandamau mag iwiir äbam khunnpaita ürcha igba aajem. ³⁵ I dau naan deeu durrum khunnau awiajä i ipierranaa ichab agcha wënr-rakhiin, makhunnjä irua igab khaba igjugui ajim anum Pedroou chi aig biirdü thünarr khunnag. Mag jaaumua ich Pedrooupai, ³⁶ Ëwandamau Jesucristo israelnaan ee püijimgui ajim anum, ich iek jaumkhüir. Mag, maadëu khaphu numgui ajim aajem, warr Ëwandam düijä iekkhör paar narra Jesucristo üu maach köit thötarr gaaimua khöinaa wënrurum. Ich ag Jesuugui ajim anum, ante maach thumaam khunn Pör. ³⁷ Pärau khaphu numgui ajim aajem, Juanau Ëwandam i jaaunaa öor pör choo nurrarr khurjä jäga nacha Jesuu Galilea ee ich iek jaubaaderr khieb Judea ee thum aaidüj. ³⁸ Pärau khaphu numgui ajim anum ichab, jäga Ëwandamau Jesús Nazaretpierr gaai ich Akhaar phës deewi ich juapajä deejü, maimua jäga mag juapaau öor mepeer jua ee sïsid ar-rjä peerdu aunaa ich nurrumpierr nem ajapha wau nurräjü, Ëwandam i nurrum düi sierr aawai. ³⁹ Judea durr maimua Jerusalén phöbör eejä mag nem thum waumatarr marau maach daüa oojimgui ajim anum, maar dakhüirta mag wau nurräajerr aawai. Mag khitarr Jesús ajimgui ajim anum, ar pakuls gaai meerphë thöopüitarr. ⁴⁰ Amau mag i thöojieb mamu, khäai thärjupam ee Ëwandamau deeu i phiriu auwia ich oopijim. ⁴¹ Mag ich oopitarr thumaam khunnagjä khaba, äba maragpaita ich oopijimgui ajim aajem, ag nawejä ich Ëwandamau maragta ichdëu nem wau nurrum oopiju awi maachta i düi wënr-ramkhüir jur autarr aawai. Maguata mag i meewi deeu iuu phiidutarr khurjä maachta i düi thach khöjimgui a jaaujim aajem. ⁴² Maimua ichdëucha maar püijimgui ajim anum, judionaan thu-

maam khunnag jaaumamua ich igwia, “Ita Ēwandamau jür aujim, warrgar meetarr khunpa maach äba phidutkhabarm ed chijä khunnta ügthar wētju wa chijä khunnta isegju a khap jaaumkhiir.”⁴³ Mag, warrgar Ēwandam i jaaujerr khunnaujä ichab Jesús igwia, “Thum i iek ükhawia äba irigpaita amach peerdu aumkhiir jëeu num khun khaibagan Jesús gaaimua Ēwandamau chadcha chugpaapüiju” a jaaumajim aajem Pedroou, warr Ēwandam i jaumienau jaaujerr igwia.

Judionaan khabam khunnag Ēwandamau ich Akhaar deetarr

⁴⁴ Pedro iekha öba agtha mag ijëjëbkhäm ee, thum aig i iek ür narr khun gaai Ēwandam Akhaar phës aichëjim aajem.⁴⁵ Magbaawai judionaan Jesús iek ükha narr Pedro düi bëetarr khunau amach daúa oowai, Ēwandamau ichab ich Akhaar judionaan khabam khun gaipa phës deebarm oobaa, dauderraa nüisijim aajem,⁴⁶ amau üurwai sii amach meu khabampata sereu thunum ee Ēwandam thö iekha nurrjëm ürbaawai.⁴⁷ Mag thumaam khunau amachdëu iekhaba aajerr meupa iekhaphöo thunum oobaa Pedroou, —Is mukhunn wounaanau Ēwandam Akhaar maachdëu autarrjö athapí, amjä warre ichab pör choopüiju aai numgui ajim aajem.

⁴⁸ Maimua chadcha makhun thum Jesucristo thür gaai warre pör choopi jaaujim aajem. Mag ya pör choo nüisiewai amach aig khäaidam khapanaa siemkhiir Pedro thuajieram aajem.

Pedroou Jerusalemienag ichdëu nem ootarr igkhamatarr

11 Mag judionaan khabam khunaujä Ēwandam iek ükhabarm anum jöpcha Judea durr tagam khun

ich Jesuucha jür autarr khunau ür-phöbaadëjim aajem.² Mag bii thunum ee, Pedro Jerusalén barbaimaawai ichab ag phöbör ee judionaan Jesús iek ükha narr khunau sii amachig baarpi auwi irig magjieram aajem:

³ —¿Woun khan jägwiata jäg maachjö judionaanjä khab sisidumta oon mawia warag am düi thachpa khöbaadëjima? ajieram anum. Pua jäkhun düi jägju khaba siëjim perä ajieram anum, maach jöoinau jägpiba jaaujewai.

⁴ Magbaawai Pedroou amag thumaa jaubaadëjim aajem, warrjä jäga Ēwandamau irig mag nem oopiwia judionaan khabam khun eejä ich i jaaumkhiir i püiju ají.⁵ Mag jaaumamua ich Pedrooucha, —Warrcharan mun Jope phöbör eeta chirajingui ajim aajem, Ēwandamag jëeuwai. Mag Ēwandamag jëeu chirum eeta, dëgölp mü khäi athamjö abarm ee, sii diesjö nem pöm khëupierr khëu khöörjüüüd simta edjä eemua mü chirum aig burr urajingui ajim anum.⁶ Magbaawai ag ee sim khap aag awi mua öbër oowai, ag ee nemchaain khüirpierr thunaajingui ajim anum: mug jëb gayam bü jayapam khun, pabü eem chi dachuphum, nemchaain jäau jëedu nurrjëe aajem khun, maimua nem ichpan khüir pogkhe.

⁷ Mag mua öbër oobaawai mag öor chukhu sierr eemuata mürug mü thürcha thürnaa ag eem nem inag thöonaa khöpi jaaujingui ajim.⁸ Magbaawai mua, “Señor, mua chan mug chitum aig müch erraawe nem parhoobam chan büürjä müch i ee auba chitum. Magum jäg maach inaam chará mua khöbamgui” a chirajim, “warrgarwejä maach jöoinau khöpiba jaaujerr aawai.”⁹ Mua mag iekhabaawai deeu mag öor iekjö sierrau jürr mürug, “Mua nem wajapha wautarr chan oob pua maach inaa sim a chiramgui” ajim ich Ēwandamau mürug.¹⁰ Mag nemchaain pos jojop-

kham biek thārjup mürug oopiwia deeu ügthaag edjä ee eudu athamjõ abaawai chukkhu aadëjim.

Magta Pedroou ichdëu ootarr jaaujim aajem, ich khapeenag.

¹¹Mag ichdëu nem ootarr jajawagmamua, 'Mag chi dïes ügthaa pabaadëm eeta, Cesarea phöbörmua woun äb Cornelio anumua mü awaan mamkhïir oor thārjup pütarr khun mü chiräm di jür wëtumua mü aar barimajierrangui ajim anum. ¹²Mag am bardutkhabaimam ee, ïchab Ëwandam Akharau mürug büürjä magum aba am dïi mapi jaubaawai chadcha mü am dïi majimgui a jaumajim aajem ich Pedroou. Mag jajawagmamua, Mag mü mam dïi ïchab ermanonaan seis aig narr khunjä mü dïi wëtjimgui ajim anum. Mag wëtwia mag woun Cornelio anum deg naaimajimgui ajim anum. ¹³Mag maar bardutkhabaimaawai mag wounau jürr mürug nem ïghabaadëjimgui ajim anum, jäga Ëwandam chog i aig bëewia, õor jür aupiwi, Jopeeg päipi jaauji; ajapcharan mü juraanma. ¹⁴Magá Ëwandam chogau ich Cornelioogcha jaaujim aajem, mua maach peerduajem iek wajapha jaubaawai peerduwi ïchab thum i di aigum khunjä peerdu nüisiju.

¹⁵Keena, magta chadcha mü i aar barwia mua Ëwandam iek amag jawaagpajimgui ajim anum Pedro ich meeunag. Magnaa, Mag mawia amag jaubaadëm eeta Ëwandam Akhaar am gaai phës aichëjimgui ajim anum, na ar maach tagam judionaan chi ükha num khun dïimua nacha autarr edamjõ. ¹⁶Magbaawaita mua khïir eyaa aadëjimgui ajim anum Pedroou, maach Pör Jesuu müchig, "Juan chi pör choomieun chadcha dödamaupai päar pör choojieb mamü, mügtarr khur ich Ëwandam Akhaarchata pärau päach gaai phës wai

nüisiju" a iekhatarr. ¹⁷Magua keena, mua oowai mag ich Jesuucha magtarr aawaita mag edjä Cornelio dïi äba narr khunagjä Ëwandamau ich Akhaar dee-bajieb ajim anum amag, ar maachdëu Jesucristo iek ükhaawai maachig deetarrjõ. Keena, magtarr aawaita pöd mua Ëwandam ichaaur aju aai khaba chirajimgui ajim anaabá Pedroou ich khapeenag jaaumamua.

¹⁸Pedroou mag jaumam ürwia, Jerusalenpien chi ükha narr khun sïi warag khïuu nüisiwi, Ëwandamag jëeuphöo thunumua, "Üchata jägbarm Ëwandam" ajierram aajem. "Magan judionaan khabam khunaujä amach khaibag thumaa äsie ewag khïirjuwia pürugta chugpaapi jëeu num khunan üu ïchab ügthar öbër wënrarajugui" ajierram aajem, mag warag Ëwandamag jëeumamua.

Antioquía phöbör ee chi ükha durrarr khun

¹⁹Mag Esteban thöowia chi Ëwandam iek ükha durrum khun eudee ekha num jaar, äaur khun Feniciaag dur wëtjim aajem; maagwai äaur khun, Chipreeg; maimua tagam khun, Antioquiaag. Mag wëtwi amach wënrumpierr jaau wënrarajim aajem, jäga Ëwandamau maach peerdu aaujë. Mamü mag jaau wënrüm chan parhoobam khunagjä jauba, äba judionaanag-paita jaaujeejim anaabá. ²⁰Mamü mag dur wëttarr khun ee naajim aajem, Chiprepien Sirenepien dïi. Makhunnaun chad Antioquía phöbör ee amach bardutkhaimaawai, parhooba griegonaanagpa maach Pör Jesús igwi thumaa jaauphöaadëjim aajem, amjä peerduju aai num a khap amkhïir. ²¹Maach Pör Jesuuta mag ich i jaumkhïir ich juapá amag dee sierr aawai chi ür num khun khapan warr amachdëu chadpii aajerr

khäärjug isegwi jürr maach Pör Jesús iek jaau numta ükhajieram aajem.

²² Antioquia phöbör ee mamagkham Jerusalemua chi ükha durrum khünnau ür athaawai am aar Bernabé püjieram aajem, khap oon mamkhäär.

²³ Mag mawia chadcha Êwandamau mamaam khünnjä üu peerdu atham oobaimaawai Bernabé onee aadëjim aajem. Maimua warag thumaam khünnag, “Ich jäg thäraucha warag maach Pör Jesús iek ükha wënnurumua i gaaita ubu nuisit” ajim aajem, am wawimamua. ²⁴ Ich Bernabejä woun ajapham ajim aajem. Magua irua ich gaai Êwandam Akhaarjä phësnaa ichab äba Êwandam gaaipaita thäraucha ükhaajeejim aajem. Mag Êwandam Akhaar ich gaai phës wai simua jaaumam ürwi warag khapankham khünnau ükhawi maach Pör Jesús dënkhamajeejim anum.

²⁵ Maig sii awi ich Bernabé jürr Tarsoog majim aajem, Saulo juraan. Mag mawia aig oobaimaa, ich dääi èurrwi Antioquiaag arrjim aajem. ²⁶ Mag Antioquia phöbör barwi año äb èntër aig numua warag öor khapankham khünnag Êwandam iek jaajeejim aajem. Maig mag Antioquia phöbör eeta chi ükha durrarr khünn warrpem cristianonaan a thürjieram aajem bigaam khünnau, amach Cristo iek ükha durrum gaaimua.

²⁷ Ich mag jaar Jerusalemua Antioquiaag Êwandam i jaamien bëejieram aajem. ²⁸ Mag bëewia äb Agabo anumua Êwandam Akharau ichig jaaupibaawai örag jaajim anum, durrpierr jädau theeg burru. Magtarr khur Claudio reikha sim jaar, chadcha ich Agaboou jaautarrjöo ajim anaabá. ²⁹ Mag jädau theega aadëmua khöju chukkhu aadeewai Antioquiapien Jesús igar durrarr khünnau agdaujö amachdëu deejü ayaampier offrendadam jürphë auju aphöbaadëjim aajem, Judea durr agjö chi ükha durrum khünnag deepäaig.

³⁰ Mag chadcha ya chi phatkhon wai nuisiewai Bernabé Saulo dääi jür auwi makhünn dääi deepüjieram aajem, jürr Jerusalem iglesia eem chi pörnaanag deeimamkhäär.

Santiago thöopüwi Pedro cárcel deg pütarr

12 Mag Bernabé Saulo dääi Jerusalemien athee phatkhon deen ma num jaar, rey Erodeeu äaur khünn Jerusalem ee Jesús iek ükha durrarr khünn purkha aujim aajem, am dääi ichdëu ampierr aag. ² Mag purkha auwia äb Juan dääi khod äbam Santiago a thüürjerr ich soldaanag thuthuü ö thüappüpijim anaabá. ³ Mag ö thüap thöobarm judionaan chi pörnaanau warag khöchkharm oobaawai Pedrojä dääi warre pür aupijim aajem, chi Erodeeu. Mamagkharran pan levadura chukhu wauwi khoojem ag seman ee ajim aajem. ⁴ Mag preso pür auwi, cárcel deg phäär sünaa, soldaan dieciseis jür aujim aajem, nacha jayapam khünnau thüa wai nü awi jürr agjö jayapam khünnau ich mag theg ahau amkhäär. Maan i dënën, mag phäär süwi nemkhoo pömaam dichdimaawaita dawag auju ajima, thumaam khünn dakhäär ich soldaanag thöopi jawaag. ⁵ Mam mag Pedro cárcel deg soldaanau oopaar wai numichin, ichab tagam khünn chi ükha num khünnau pua chukhuu Êwandamag jëu durrjim anaabá, i köit.

Pedro cárcel degmua öbërtarr

⁶ Maimua chadcha mag phiesta dichwia, nanumjö Erodeeu amag Pedro jëu deejü anum ee, isimjö, khëubaadeewai soldaan numiim khünnau amachpierr Pedro jua gaai cadenau jükhanaa, amach jua gaaijü jükhanaa, amach jürr wai khäiphöbaadëjim aajem. Maagwai

tagam khunnau puertdi aig thua nuusijim aajem. ⁷ Mag Pedro khai jeer sim ee, Ewandam chog ugtharmua i aig pierrwai carcel di thum sii arar josisijim anaaba. Mag beewi, i ai ee noinoinaa, phiriupuiwi irig, —Pedro, jopai phiiduba ajim anum.

Irua magbarm burre chadcha caden Pedro jua gaai mag jukha sierrta sii eedu khuphobaadajim anaaba. ⁸ Mag daukhanpabaadee, —Jua chuphu puch ai khorjuwi jopai puch zapat juabapui ajim anum deeu chi Ewandam chogau.

Mag chadcha Pedro zapat jua aipabaadee, —Jaimua puch manto juawi mu eudee pidu ajim aajem chi Ewandam chogau.

⁹ Magbaa chadcha i iek chi Ewandam chog eudee i oberbaadajim aajem. Mamu Ewandam chogau ich dui mamagkhamja wajappai Pedroou khaugba, iruan sii ich khai khorkha chirumuata mamagkhampii ajim anaaba. ¹⁰ Mamu irua oowai, mag wetumua amach garcha soldaun narr aig dichwia, ag atagaa narr aigja dichwi, ya kaaija eeche obermaajem puertdi aar paaukhabaadajim aajem. Mam paaukhabaimaawai mag puertdi sii ich khirau weeudubaadem ee ober dichjierram aajem. Maimua aba wetumua deeu kaaija neer sim aar paaukhabaimaawai deeu Pedro ich appai aadajim aajem, chi Ewandam chog petaawai. ¹¹ Magbarm aigta Pedroou ajapcha khaug athaawai ich odegpai, “Aa, jagan chadchata Ewandamau ich chog puibarbma” ajim anum, “Erodeeu judionaan duimua mu dui amachdeu ampierraju arrrta i jua eemua peerdu awaag.” ¹² Mag ichdupai ajap ich khaug athaawaita warag woun Juan anum ad Maria a thur sierr diig petajim aajem, oor khapan aba biidui Ewandamag jeeu narr aar. Mag woun Juan anum ibur wauwi ichab Marcos a thur siejim aajem. ¹³ Mag petwi, barwia, ujär-

ram puertdi sirimajim aajem, ich weeu aumkhiir. Magbaawai khap aag awi daupeer ab Rode anumua puertdi aigcha uraan beejim aajem. ¹⁴ Mag beewi Pedro iekcha ur athaawai warag onegau puertdija weeuba, sii ierrag khaphigbaadewi, —Ich Pedro khabahab ajim anum ierr narr khunag.

¹⁵ Magbaawai oraa narr khunau sii warag i lokag phewi ukhamapha naajim anaaba. Mamu mag ich iek ukhaba abaawai warag, “Chadcha Pedro iekta mua ur habajieb” anum paawaita, deeu umaai, —Keena, magan chadcha khai, ja sii i akhaar khabahaba ajierram anum.

¹⁶ Mamu magumich warag Pedroou puertdi bubuju khabaadajim anaaba, ich weeu aumkhiir. Maimua weeunaa ichchata oo athaawai, khiiir eu awi jurr wir aig amach khapeenag, —Jagata jag uu chig aba pierruma? ajierram aajem.

¹⁷ Magbaawai ichdeu warag am khii amkhiir juapai jajaaujii awi amag igkhabaadajim aajem, jaga carcel deg i chirarrta maach Porou i dawag obeer auji. Mag thum jaau dichwia, —Chamug mua paachig nem igkhabarm thum ich agjo Santiagoog jaauwi tagam khun maach khodnaanagja jaubata ajim aajem.

Mag jaauwia, aigmua oberwi, ichta warag chawag petajim aajem.

¹⁸ Am iekhan, maimua ag noram aspauta sii Pedro chuk eebaadeewai soldaun amach eepai iek phithurg maadeuja khaugba josisijim anum, Pedro gaaimua. ¹⁹ Magbaawai Erodeeu jurpiwi par jur numja bauba abaawai, soldaun chi thua narr khunta aba thurkha auwi par jeeu ohookhamja ich mag khaugba buudimaawai, amachta phe arwi khechpi jaaujim anaaba. Magtarr khur chi rey Erodes Jerusalen durmua mawia jurr phobor Cesarea anum ee sieimajim aajem.

Erodes meetarr

²⁰ Mag, Erodes Cesarea phöbör s̄eimawi, Tiropien düi meeukhanaa, Sidonpien düijä meeukha s̄isijim aajem. Mam̄ magbaa warm kh̄unau amach ap nacha ajapha iekhawia j̄urr i düi iekhaan b̄eejierram aajem. Mag b̄eewi, chi rey d̄en thethem woun äb Blasto an̄um düi iekhawi, amachig paa auwi, rey düi iek deeju ajierram aajem, kh̄oinaa w̄en̄rraag. Amau rey amach düi meeukhapimapha naajim anaabá, amachd̄eu chi rey durramta kh̄öju p̄er khoojerr aawai. ²¹ Maimua chadcha mag deeu äba iekhaju arr ed rey Erodeeu ich khajüa ajapcharam j̄üanaa, ich khu juupjem gaai waaid̄uwi jupwi, örag iekhabaad̄ejim aajem. ²² Mag iekhabaad̄ee phöbörpienau i thö numua, “M̄ug wounan Ēwandamjöta iekha sim; j̄ä chan s̄ii khajapham woun khabamgui” a sereu phöbaad̄ejim an̄um. ²³ Örau serereukhamua ichig mamagkhamj̄ä büürj̄ä amag iekhaba, warag ud̄uraa ichigta Ēwandamagamj̄ö iekhapijim anaabá. Mam̄ magtarr köit Ēwandam chogau i bi ee ödömie dau daau ompapiwi ich aguapai warag j̄ü thurrd̄u meejim aajem, chi Erodes.

²⁴ Mag, par Erodeeu ich monakha aawai chi ükha durrum kh̄un̄ öp̄üiju êkhaajeejeb mam̄, maach Pör iek jaau num̄un waragta durrpier aaid̄unaa ichab chi ükha num kh̄un̄j̄ä khapaana paaukhamajim aajem. ²⁵ Bernabé Saulo düi mag ofrenda deethurwi, Jerusalemua deeu Antioquiaag w̄etumua amach düi woundam Juan an̄um arrjierram aajem. Ich mag Juanpai ib̄uur wauwia Marcos a th̄üürjeejim aajem.

Bernabé Saulo düi warrpem Ēwandam i jaumkh̄iir p̄ütarr

13 Antioquia phöbör eem iglesia ee Ēwandam i jaumien düi mae-

stronaan naajeejim aajem. Makh̄un̄ th̄ür äb Bernabé ajim aajem; äb Simón, am d̄en ichab “Chi Phuich” a th̄üürjerr; äb Lucio, Cirenepierr; äbakhai Manaén, Galilea durram gobernador Erodes aajerr düi äba b̄aautarr; maimua Saulo. ² Ich makh̄un̄ biek äb thachj̄ä khöba maach Pör Jesuug j̄eewi num ee, Ēwandam Akharau amag, “Bernabé Saulo düi id̄eu s̄ii s̄ubat, mua am athee ya phidag j̄ur wai chir̄ungui” ajim an̄um chi Ēwandam Akharau.

³ Magbaawai chadcha mag Ēwandamag j̄ewaag s̄ii thachj̄ä khöba surkha numua makh̄un̄ numiim ürta jua aus̄ünaa oraawi p̄üijerram aajem.

Chipre phuram gaai maach peerduajem iek jaautarr

⁴ Mag, ich Ēwandam Akharau amachig w̄etpi jaubaawai Bernabé Saulo düi Seleuciaag w̄etwi maigmua j̄urr döj̄arr phuram Chipre an̄umug durbajierram aajem. ⁵ Maimua Puerto Salamina barwi judionaan Ēwandam iek jaaujem deg maach peerduajem iek jauphöbaad̄ejim an̄um. Juan Marcos amach düi arrtarr aawai magua düi am ipierr jaaujeejim aajem.

⁶ Mag phöbör Salamina an̄um eem kh̄un̄ag Ēwandam iek jaauwia warag ich ag morr gaapai ph̄urrd̄u w̄etumua deeu phöbördam Pafos an̄um barjierram aajem. Maig woun äb b̄enk̄un̄ s̄iejim aajem, Barjesús a th̄ür sim. Mag woun s̄ii nem s̄eunem ich b̄en khaugau parhooba nem wau n̄ur̄umta, iruan Ēwandamau nem waupi simta wau chir̄um aajeejim aajem, ich iekhaupaita. ⁷ Mag b̄enk̄un̄ Barjesús an̄um, gobernador pör öph̄erg sierr̄um Sergio Paulo an̄um düi s̄iejeejim aajem. Mag gobernadorrau Ēwandam iek ürm khösi sierr̄ aawai Bernabé Saulo düi ich aar th̄ürkh̄uip̄üijim aajem, am iek ürtaag. ⁸ Mam̄ Bernabé Saulo düi

bēewi Ēwandam iek jaaubaicheewai mag chi bēnkħuun griegonaan meúa Elimas a thūr simuata jūr idēu chi gobernadorrag amau jaau nūmjā uduur ūkħapiba wai sisijim anaabá. ⁹Magbaawai Saulou ichpai ichab Pablo aajem, ich gaai Ēwandam Akhaar phēs wai sierr aawai, irig eerpanaa thet khēsir, ¹⁰—Purugan dōsātauta khīirjug dee simgui ajim anum. Maguata jāg sēunem sīi ōor khūgurjupai khap sierrum, būurjā nem ajapham khōchkhaba. Jāg maach Pōr Ēwandam ichauraju khāai, jāg idēu chi ūkham khōsim khūnag i iek ūkħapibāma ajim anum. ¹¹Puch jāg chitum paar nau maach Pōr Jesuu warre pu dau khaugba apūijugui ajim aajem. Magbarmun pūun būurjā edau khīir araragjā khaugba chituu awiata deeu dau eerdujugui ajim anum irig.

Mag, chadcha Pabloo magbarm būrre chi Barjesús dau khībaadēmua pōd majujā khaugba aadeewai, ābmua khāijā ich jua gaai ēudu armkhīir awi ōor juurwai, sīi parhooba jurkha jurkha aadējim aajem. ¹²Mag maach dauderra abarm chi gobernadorrau ich daúacha oobarm dūi maach Pōr Jesús iek Pabloo Bernabé dūimua jaau wēnurrarr ich jūgaagaa ūrbaawai chadcha ūkħajim aajem.

Pablo Bernabé dūi Pisidia durr

¹³Pablo ich khapeen dūi mag phōbōrdam Pafos anum ee naawi durbagkhabaadeeu deeu durr Panfilia anum eem phōbōrdam Perge anum phēeubaimajierram aajem. Mamū mam paaukhabaimaa Juan Marcoou am kha ogdūwi deeu Jerusalemag petajim aajem. ¹⁴Maig Perge naawi Antioquiaag wētjim aajem. Mag Antioquía phōbōr deeu durr Pisidia anum dakha sējim aajem. Am iek mag phōbōr ee jua ūujem ed pabaadeewai judionaan Ēwandam iek jaaujem deg

dubwi ohoodō aimajierram aajem. ¹⁵Mag jupwi, Moiseeu iek phā puatarr thūrnaa Ēwandam i jaaumienau phā puarr gaaijā ichab thūr dichdimaawai, mag judionaan eem chi pōrnaanu amag, —Keena khodamnaan, pārau ōor wawieg khīirjugdam wai num khai, warre marag ūrribat ajieram aajem.

¹⁶Magbaawai Pabloo būjāau dūnūnūnaa, ōor khīuu amkhīir juau jaau jaanaa, amag iekhamamua magjim aajem:

—Keena israelnaan ajim anum, maimua pāar ar Ēwandam iek ūrwi jūg ūruu aajem khūun, mū iek ūrbat ajim anum. ¹⁷Warrgarwejā Ēwandamau maach jōointa jur autarr aawai am chikham ee Egipto durr naajeewaiwe amachta Ēwandamau nem khapan apiwi ich jua theegau deeu chawag phē arrjimgui a jaaumajim aajem. ¹⁸Mag phē arrwi, ōor chukag durr ich dakhīir khaigba aadēphum gaaimua khīir machag āwat nūrumjā, Ēwandamau magum igba, cuarenta añosjō am dūi ogdūba sējimgui ajim aajem Pabloo amag jaaumamua. ¹⁹Mag wēnūrumua Ēwandam jua theeg paarmua amachdēu Canaan durr siete naciones ōpūitarr thum Ēwandamau warag amag deejimgui ajim anum. ²⁰Mag maach jōointa Egipto durr nūwe, Ēwandamau jur autarr aigmua Canaan durr amachdēu jūathug auwi ma num jaar, ya cuatrocientos años dichwi sējimgui ajim aajem Pabloo mag ijējēbkhama.

Mag Pabloo jaau wai khitūmua, 'Magtarr khur Ēwandamau amag leinaan jueces anum khūun deebaawai makhūn nauta phōbōr thum khap nūisijimgui ajim anum. Mag jueces anum khūunta años khapan chi pōrnaankha wēnūruu awi, jūr jōoi Samuelta chi pōrkha sisier aigmua ewag paawai, ²¹ōrau amach garmua Ēwandamag amach pōrkhamkhīir

rey jëebaawai, woun äb warr jöoin-gar Benjamín aajerr ag chaain ewagam khünn den woun Cis anum iewaa Saúl anumugta cuarenta años Ēwandamau am reikhapijimgui ajim aajem. ²²Mamü mag nacharam rey ich Ēwandamau isegpüiwi jürr deuum woun äb David anumta reikhapijimgui a jaaumajim aajem Pabloo. Mag jaaumamua ichdëupai, Mag David igwiata ich Ēwandamaucha, “David Isaí iewaan chad mua khösi chirum; jäguan chad mächdëu nem mag abarm ipieraa ajugui” ajim aajem Pabloo amag, ich Ēwandamau iekhatarr igwia. ²³Magna, Ich Ēwandamaucha maach jöoinag jaaujerrjö, mag David chaain ewagam khünn eemta Ēwandamau Jesús thaabapijimgui ajim anum, maach israelnaan peerduajem khamkhüir.

²⁴Mamü mag ich Jesuucha Ēwandamau iek jaau nürāju nawejä Juan chi öor pör choomieu israelnaan thumaam khünnag jaaujeejimgui ajim anum, amach khaibag isegwi amach pör choopimamkhüir. ²⁵Juanau mag jaau nürümua ya ich thöju gayaa pamam ee örag, “¿Pärau khüirjuawai müta ich Ēwandamaucha jur auwia püiju aajerr khai?” ajim anum. Maimua ich Juanaupai, “Mü chan ar khabamgui” ajim aajem. “Mamü mü eudee äb urumta ichiugui” ajim anum ich Juanau, Jesús igwia. “Maan chad mü khäyaujä ürücha simgui” ajim anum. “Mamü mü chan müg chirum aig sii i chogkhaagpaijä büürjä serbiibata chirumgui” ajim aajem Juanau.

²⁶Maimua mag chi Juan öor pör choomieu iekhatarr jaau dichwia deeu ich Pablooupai, 'Khodamna, jöoinag Abrán khachitarr ag chaain ewagam khünn, maimua päar ar Ēwandamau iek ürwia jüg ürü aajem khünn: müg maach peerduajem iek cha mua jaau chitümün päach atheyaugui ajim aajem Pabloo amag. ²⁷Jerusalén phöbör

eem khünnau amach pörnaan düimua büürjä pöd Jesús khaug aubajieramgui ajim anum. Mag khäai ante i igwia Ēwandamau i jaaumienau phä puatarr iek sabarhedpierr thür numjä büürjä i khaug auba, warag amachdëuta warrgarwe Ēwandamau i jaaumienau jaauwai i dau aphy wau thöomamua thöopüiju a jaaujerrjöö ajieramgui ajim aajem, i düi. ²⁸Mag i thöog athee büürjä khaibag chukhu khitarr äba, warag Pilatoog pür deewi i thöopüipi jaaujieramgui ajim aajem. ²⁹Mag jaaumamua ich Pablooupai, Maimua Ēwandamau iek phä sim gaai i igwia jaau sierrjö, thum mag i düi amachdëu ampierr awia, pakuls gaaimua eeg paa auwi, durbü khöpag ee jëbdi chi khörm sierr ee aukhërramgui ajim anum. ³⁰Mag amau i thöojieb mamü, Ēwandamau deeu i phiri aubajieb ajim anum. ³¹Mag iiu phiidüwia biek khapan ich oopijim anaabahab ajim anum, mag ich thöju gayaa paawai Galileamua Jerusalemag ich düi äba wëttarr khünnag. Magtarr aawai mag amach daúa i ootarr khünnauta jürr is örag jaau wënnümmgui a jaaumajim aajem Pabloo, mag Antioquia phöbör ee chi pörnaanpa thunarr khünnag.

³²Maimua warag mag jaaumamua, Ēwandamau warrgarwe maach jöoinag jaauwai mag ich chaai püiju aajerr iekta maraujä pärag jaau wënnümmgui ajim anum. ³³Mag warrgarwe maach jöoinag mag ich chaai deeu a jaau-tarr aawai chadcha is ewag paw i maach chi ewagam khünnagta Jesús iiu phiidübarm oopijimgui ajim aajem, magbarmua jägan chadcha ich Iewaata maach ee nürrijim a khap amkhüir.

Magju arr aawaita i igwia Ēwandamau äsap Salmos numiim anum gaai Daviiu phä puawai, “Pünn mü Chaairau; isin chad örau pünn mü Iewaa a khaphu nuisimgui” a phätarrjä jaau-

mamua, ³⁴ mag i phiiduwia tag meeba ich mag iiu sierraju igwiajā ich Ēwandamaucha ičhab, “Mūchdēu Daviig jaautarr chan par iekhaupai khaba chadcha aju” a iekhatarrpa jaaumajim aajem Pabloou.

³⁵ Mag jaaumamua ich ag Jesupai jaauwi, ‘Ich ag Salmo gaapai ičhab mag sim: “Ēwandam, pūch chaai būrjā pekau chukhu khitum pūchdēucha jur autarr chan pua udūraa i ēu jēb ee miipibamgui” ajim aajem. ³⁶ Pārau khaphū nūngui ajim anum, chadcha Daviin sīi Ēwandamau nem jaaumamta wau khitū awi meetarr. Mag mee- baadeewai parhoobam khūn aukheer- jemjō ich jōoin dūi āba aukhērwi ich ag eepai jēbeg pajimgui ajim anum. ³⁷ Mamū mag Jesús mor chan būrjā ich aukhētarr jēb degpai miubajimgui ajim anum, ich Ēwandamaucha phiriu autarr aawai.

³⁸ Maimua amag, ‘Khodamnaan, magua pārau thumaam khūnau khaphū aju aai nūngui ajim anum ich Pabloou, maraun sīi Jesuuta maach khaibag thum chugpaapūiju aai sim a jaau wēnūrrum. ³⁹ Maagwai Moiseeu iek phā puatarr gaai jaau simpier ūkha nūmuapai pōd peerdūba arr khūnaujā Jesús iek ūkhamun, jūr ichdēun chad thum peerdū auwīa ajaug paapūimaju, magbarmua tag būrjā ich dūi iekkhōr chukhu nūsimkhīir a iekhamajim aajem Pabloou. ⁴⁰ Maimua, Khīir khaphū abat ajim aajem, Ēwandam i jaaumienau ēsap gaai jaau puatarr pāach gaai pam ugua.

Mag jaauwi, ich Ēwandam iek phā simcha jaubaadējim aajem, chi Pabloou. Mag irua jaautarr mūg ajim aajem:

⁴¹ “Pāar ar Ēwandam iek aawaijā warag i wau iekhaajem khūn ūrbat: Mūn Ēwandamau.

Pāach dakhīir pārau ag na ooba aajem mua wauju.

Mamū nem thum magju nawe ābmua pārag jaaukhiinjā pārau ūkhabaju.

Mamū ya pāach daūa oophōbaadee- waita pāar jāphierr naawijā, ¿pārau jāgbarju?

Pāachdēu ūkhaba arr gaaimua, maigta pāar ōju edau” ajim aajem Pabloou, Ēwandamau ich iek phāpitarr igwia. (Ab. 1:5)

⁴² Mag judionaan Ēwandam iek jaau- jem deg jaau naawi daau paaukha phōbaadeeu, judionaan khabam khūn am aig bēewi, deeu ēudeem semanau jua ūi num ed paawai āba biirdūawaijā ich ag iekpai amachig jaaupijieram a- ajem, Pabloog. ⁴³ Mag āba biirdū naawi aaidūtkhabaadēm ee, judionaan khapan Pablo Bernabé dūi wētum ēudee wētjier- ram aajem, judionaan khabamta eeu ūkhawia judionaan igar theerbagkhatarr khūnpa. Magbaawai mag amach ēudee wētum khūnag wawimamua, “Ich jāg thāraucha ūkha wēnūrrumua Ēwandam pāach daupii aajem gaaita ubū nūisit” aajeejim aajem amag chi Pabloou Bernabé dūimua.

⁴⁴ Maimua chadcha deeu ūwaa i jua ūūijem ed pabaadeewai peer phōbōr thumta ābam aig podpa nūisijim anaabā, Ēwandam iek jaaumam ūraag.

⁴⁵ Mamū judionaanau mag atcha ōor pōm thunum oobaawai iekkhōr wauphōbaadēwi, warag Pabloou jaau sim ichaur ōor wawinaa, irig sīi parhooba iekha phōbaadējim aajem.

⁴⁶ Magbaawai ičhab Pabloou Bernabé dūimua warag thāar phīiuiwīa iek khēgkha amag, —Ūrbat keena ajieram anum. Chadcha pāragta nacha marau mūg Ēwandam iek jaauju aai naajim, mamū pāar jāg ūgthar ōbērmaphamjō Ēwandamagjā udūrr pāach peerdū aupiba i isegamjō naawai marau judionaan khabam khūnagpa jaau

wēnurrūmguī ajim aajem, ⁴⁷ maach Pör Ēwandamau thumaam khūnag ich khap amkhīirta ich iek jaupi sīewai. Maagwai chadcha ich Ēwandam iek gaai ich Jesús igwi,

“Iita judionaan khabam khūn atheejā khīchag ee ōtdau phuu dūnmjō sim, durrpierr ich iek ūkha nūm khūn thum ichdēuta peerdu awaag” a phā simgui ajierram aajem. (Is. 42:6; 49:6)

⁴⁸ Pabloo Bernabé dūimua mag jaubarm ūrwia judionaan khabam khūnau amach jūgūucha mag amjā peerduju aai nūm a ūrbaawai onegau, “Keena, mūg Ēwandam iekhan chadcha chi ajaphamūguī” ajierram aajem, chadcha thāraucha amachdēu ūkha nūm iekhau. Mag thumaa ūkhatarr khūnan, nawe Ēwandamau ichdēu oowai ich iek ūkhaju khaphū wai sierr khūn ajim.

⁴⁹ Mag jaau nūmua mag amach nūm durr eepain maach Pör Jesús iek aaidubaadējim anaabá. ⁵⁰ Mag warag Ēwandam i aaidumam oobaawai khīir mor chigpai jūr judionaanau amach ee riknaan ūin Ēwandamag jēu durraajerr khūn dūi iekhawia phōbör ee chi pörkha nūm khūn dūijā iekhajierram aajem. Magnaan chad Pabloo Bernabé dūimua ūu Aai i jaau durrarrrta, am dūi amachdēu ampierr awi warre amach durrmua jurkhuipūijerram aajem, aigum judionaanau. ⁵¹ Mag amach jurbaadee warre īchab amach dakhīirwe amach bū gayam jēb ūrphē ūrphē apūijerram anaabá. Mag nūmua amach ōdegpain, “Pāar maar dūi jāg nūm gaaimua Ēwandam dūi khīir khapnaat” anūm ajima. Magwia ērēubaadeeu deum durr phōbör Iconio anūm naaimajim aajem. ⁵² Mamū chi Ēwandam iek ūkhatarr khūnan am ērētarr khurjā

ich mag oneenaa Ēwandam Akhaarjā amach gaai phēs wai nūisijim aajem.

Pablo Bernabé dūi Iconio ee

14 Mag phōbör Iconio anūm ee naaimawia Pablo Bernabé dūi amach numwe āba dubjierram aajem, judionaan Ēwandam iek jaajem deg. Mag dubwi maach Pör iek iek khēgkha jaauphōbaadeewai judionaan pōm griegonaan dūimua Ēwandam iek ūkhajierram aajem. ² Mamū āaur judionaan chi ūkhaba narr khūnau jūr judionaan khabam khūn wawī phōbaadējim anūm, tag am iek ūkhaba warag amach ipierrta am ēugar khaigba iekhamkhīir. ³ Mag gaaimua mag amachdēu jaau nūmjā ūkhamapha aawai warag ajapcha amag jawaag awi aigmua da wētbierram aajem. Chi Pabloo Bernabé dūimua maach Pör amach dūi sim khaphū narr aawai warag thāar phīiwi ōgkhaba ōrag jaaumajierram aajem, jāga Ēwandamau amjā khōsi sierrú. Maagwai amau jaau wēnurrūm ōrau sēukhaawai am ugua, am iek ich Jōoiraujā ich jua theeg amag deejim aajem, ag na ōrau ooba aajem nempa maach dauderraam am dakhīir waumamkhīir. ⁴ Maagwai chi phōbörpien āaur khūn judionaan igar thūnaawai tagam khūn jūr Jesuu ich i jaumkhīir jūr autarr khūn igar naajeejim aajem. ⁵ Mamū judionaanau amach pōrnaan dūimua āaur khūn judionaan khabam khūnpra bēewi, mokou bar wai nūmua amach thōopāain wēdurum a ūrbaawai ⁶ deum durr Licaonia anūmūg dūr wētjierram aajem, chi Pablo Bernabé dūi. Mag wētwi phōbör Listra anūm ee naawi ērēubaadeeu jūr agjō phōbör Derbe anūm ee naaimajim aajem. ⁷ Mag wēnurrūmua ag bigaau phōbōrdam nūnidum ee amach barmampier

jāga Ēwandamau maach peerduajē a jaumajieram aajem.

**Pablo mokou bar wai
nūmua peer thōotarr**

⁸Mag Listra phōbōr ee woun āb bū ākhāraa khitum siejim aajem. Mag woun ich bi eewe bū ākhāraa thaabawi sīi jup khēraajeejim aajem, pōd durdur aju khaba aawai. ⁹Ich mag wounau Pablo ijējēbkhāmug būurjā dau thōba ūr oo siejim aajem. Pabloou mag khitumug oowai, ich odegpain “Magum Ēwandamaun chadcha mū monaupūiju aai sim” a simjōo oobaawai, irig eerpanaa khiesir, ¹⁰—Phiiduwia bū ubu dūnūisi ajim anum.

Magbaawai chadcha phuddu dūnūisi-wia warag dur nūnūu khabaadējim aajem. ¹¹Ōor aig narr khūnau Pabloou magbarm oobaawai sereubaadēwi Licaniapien meūata, —Keena, jākhūnan ēwandamnaanta ōor khīir thegwia maach ee naaichēmguī ajieram anum jūrr amach khapeenag.

¹²Mag amach ēwandam anūmua, Bernabé Zeus gaai thūrnaa Pablo jūrr Ermes gaai thūr wai naajim aajem, ichta ūrcha ijējēb khaajerr aawai. ¹³Mag phōbōr ee dub nūm aigcha am ēwandam mag Zeus anūmug jēeujem di dūnaajim aajem. Magphōbaadee ag eem phadēu phak emkhoinpa pamaar dēn pōrsirkha sīsīdum puertdi aig phēbēewi phaamamua amagta Ēwandamagamjō jēwam ig sīejim aajem, ōor khapan thūnūwe am dūi āba. ¹⁴Pabloou Bernabé dūimua ūurwai phadēu mag amach ēugar mamagkham ūrbaawai gaai machgau amach khajūa mor gayam thūrrēunaa ōor ee āāag khaphig wētumua, ¹⁵—Keena, ḡkhantheeta pārau maar dūi jāg nūma? ajieram anum. Maach wounaan āba thūnaabahab; maar chan Ēwandam khabam. Maraun sīita jāg ēwandam

anūmjā maadēu nem igab simug jēeuju khāyau, maach Ēwandam chaar ūgthar simug jēeumkhīirta pārag marau jaau wēnūrrabahab ajieram anum, ichdēuta mūg edaujā wauwia, mūg jēbjā wauwia, phūas dūi ag ee nem thūnūmpa thum āba wautarr aawai. ¹⁶Warrgarin chadcha thumaam khūnau amachdēu nem khōsimug jēeū nūmjā Ēwandamaun magum aba aajeejimguī ajim anum, amau wajappai ich khaugba narr aawai. ¹⁷Mamū magum āba, ōrau ichigcha jēeumkhīirjō, ich jua oopiejeejimguī ajim anum, am eeg oo simua. Mag, ichdēuta maach onee wēnūrramkhīir, maach athee nosejā chēpinaa maach nemjūirjā ajapha ōbeerpi nūm dūi īchab maachig thach khōjujā ed ēepierr deejemguī a jaumajieram aajem amach numiim khūnau, jūrr jaaupūpūigmamua.

¹⁸Pabloou Bernabé dūimua par mag jaau durrajieb mamū, ichiita thethe deejieram aajem, mag phak khēchnaa phaa nūmua amachig Ēwandamagamjō jēeum ig narr jēeupiba aag.

¹⁹Mamū amau mag nūm āba, judionaan bēejieram aajem, Antioquia-mua Iconiomuajā agjō. Mag bēewi ōor wawī phōbaadee, amachig paa auwi, Pablo mokou barphōbaadējim anaabā. Mag jūrram khūnau bar wai nūm awia chi meemjō aadee, meebaadēmpii awia phōbōr igaau ēudu deethurjieram aajem. ²⁰Mam mag ēudu deebathuur-wai, tagam khūn agjō Jesús iek ūkha narr khūnau bēewi ich ūr pos aicheewai, phiidubaadēwi deeu phōbōr ee sīe-ichējim anum, ich Pablo. Maimua ag noram Derbeeg petajim aajem, Bernabé dūi.

²¹Mag phōbōr Derbe anum ee maach peerduajem iek jaau wēnūrrūmua ōor pōm Ēwandam igar ūkhapiwia deeu amach bū eepai ewag Listraag bēejieram aajem: mag Listramua, Ico-

nioog; mag Iconiomua, jürr Antioquiaag.
²²Makhuun phöbördam ee chi ükha dur-
 rum khüun khiir onee apieg, am oo
 phüerdü wënurrumua amachdëu maach
 Pör iek ükhatarr iekta warag ogdüba
 ükhapsi jaaujeejim aajem amag. Mag
 num düi ichab, “Ëwandam sim aar
 mawia, i düi ich mag wënurraagan, ichi-
 ita ich jäg i gaaimua maach dau aphü
 wënurrajugui” aajeejim aajem. ²³Mag
 wënurrajugua ichab iglesiapierr jöoin
 jur aumaajeejim aajem, makhuunta chi
 pörkhamkhiir. Magnaa thach khöba
 surkha numua oraawia maach Pör
 Jesuugta amach nunuidumpierr thua-
 paar amkhiir irigta jaaujeejim aajem,
 amachdëujä i iekta ükha narr aawai.

Pablo Bernabé düi deeu Siria durram phöbör Antioquia anumug bëetarr

²⁴Maimua Pisidia durr dichwia jürr
 deelum durr Panfilia anum barjierram
 aajem, Pablo Bernabé düi. ²⁵⁻²⁶Maig
 phöbör Perge anum ee Ëwandam
 iek jaau naawia, jürr Ataliaag wëtwi,
 amachig phidag jaautarr thum wau
 aaipabaadee, ich aarpaimua jap
 ee paaukhawia, deeu Antioquiaag
 bëejierram aajem, warrjä mag phöbör
 eemuata chi ükha durrum khüun
 pörnaanau am püitarr aawai. Mag
 Antioquia phöbör eemua ajim aajem,
 warrjä am püyaagpaawai Ëwandam iek
 ögkhaba jaau wënurramkhiir am ür
 jua ausünua am köit irig jëeu nü awi
 püitarr. ²⁷Mag bëewi, chadcha deeu
 Antioquia barchëwia, chi ükha durrrar
 khüun thum äbam aig biirdunaa,
 amag jaauphöbaadëjim aajem, jäga
 Ëwandamau am düi ajï, maimua jäga
 maach Pör Jesuu judionaan khabam
 khüunagjä ichab ich iek ükham khösi
 ükhapsijï, amachpa peerdumamkhiir.
²⁸Maimua Pablo Bernabé düi warag
 aigmua da wëtba, chi ükha durrum
 khüun düi nü ajierram aajem.

Jerusalén phöbör ee äba biirdunaa iekhatarr

15 Ich mag jaar äaur khüun Judea-
 mua Antioquiaag bëewi chi ükha
 durrum khüunag, —Pärauta warrgar
 Moiseeu iek phä puatarr gaai jaau simjö
 päach mehëu phüurbichba num chan
 päar pöd peerdubamgui aichëjierram
 anum.

²Magbaawai Pabloou Bernabé
 düimua amau nem agcha khabata jaau
 num ürbaawai jürr am düi chikham
 ipeer ahau khaphöbaadëjim aajem.
 Mamü mamagkhamjä warm khüunau
 warag amau jaau num ichaaur iekha
 narr aawai iglesia ee chi ükha durrrar
 khüunau ich Pablota Bernabé düi jur
 aujierram aajem, Jerusalemag püyaag.
 Mag, chadcha am daumaai öor jur auwi
 püijierram aajem, mam pabaimaawai
 jürr ich Jesuu jur autarr khüun düicha
 iglesia eem jöoinpa äba ich ag iek
 wajapha iekhaag.

³Mag chadcha Antioquia phöbör
 ee chi ükha durrrar khüunau amach
 püibapääiwai ërëubaadëwi, Fenicia durr
 dichwia, Samaria durrrjä dichjierram
 aajem. Mag wënurrumua amach
 wëtumpierr örag jaaujeejim aajem,
 jäga judionaan khabam khüunaujä
 amach jöoin warrgarm khüun i isegwia
 khüirjug iurta aujierrä, Ëwandam iek
 chaarcha ükhaag. Mag amau nem
 igkhamam ürwia thum chi ükha durrum
 khüun onee durrajim aajem ichab.

⁴Mag jajawag wëtumua, Pablo Bern-
 abé düi tagam khüunpa Jerusalem bari-
 maawai aram iglesia eem jöoinau chi
 pörnaan düimua Jesuu ich i jaaumkhiir
 jur autarr khüunau pa amag, —Keena,
 üuchata päar bëejierramgui ajim anum.

Mag barwi di garm khüunag
 jaauphöbaadëjim aajem, jägata
 Ëwandamau am düi aajeejï amau i iek
 jaau wënurraawai. ⁵Mamü Pabloou

Bernabé düimua mag jaau nüm ürwia āaur khūn Moiseeg Ēwandamau ich iek phāpitarr ajapcha űrkhaajerr khūnjā ya Jesús igar űkhawi aig narr aawai makhūnau būjāau dūnūunaa, —Keena ajierram anum. Judionaan khabam khūnjā Ēwandam iek űkhatarr khūnagan ichiita thumwe mehēu phūrbichkhapi jaauanaa ichab Moiseeu phā puarr gaai jaau sīsīdūmjā thum waupi jaauju aai nūngui ajierram aajem.

⁶Magbaa Jesuu ich i jaaukhūir jur autarr khūn dūi jōoin chi pōrnaanpa āba biirdūjierram aajem, deeu űmaai ag iek ajapcha iekhaag. ⁷Maimua mag ijējēb nū awia Pedroou būjāau dūnūunaa amag, —Khodamnaan, pārau khaphū nūngui ajim anum, nawe ich Ēwandamauta chadcha mū jur aujim, judionaan khabam khūnagpa jāga Ēwandamau maach peerdu aaujē a jaubaawai ichab amaujā űkhamkhūir. ⁸Ich Ēwandam thumaam khūn khūirjug khaphū sierrūmuata ichab amagjā ich Akhaar deejimgui ajim anum, ich jāg maachig deetarrjō. Jāg sim aig irua amag, “Mua pāarjā ig chirūm mūch chaainkha awaag” a sim khabahab ajim anum. ⁹Ēwandamau oowai maach chan am dūi būurjā khiethuupaijā khaba nūngui ajim anum Pedroou. Maagwai maachdēu űkhatarr gaaimua maach khaibag chugpaatarrjō, am dēnjā ich agjō irua chugpaa singui ajim anum, amaujā chadchata űkha naawai. ¹⁰Mag simta, űkhan jāgwi pārau Ēwandamau ichdēu khap nem wau sim khōchkhamaphamjō nū? űKhanthee pārau athuucha amag maachdēujā pōdba ni maach jōoinaujā pōdba arr nemta waupi jaauum ig nū? ajim anum Pedroou jūrr amach khūircha. ¹¹Mag khūirjuju khāyau maadēu khaphū aju aai nūngui ajim anum: maach Pōr Jesuu ich jāg ich

garmua maach khōchkhawī űu peerdu autarrjō, ich agjōta amjā ichdēuta peerdu au sim khabahab ajim anum Pedroou, mag Moiseeu phā puarr iek thum chan judionaan khabam khūnau űrkhaju aai khaba nūm a khap amkhūir.

¹²Magbaawai jūrr Bernabeeu Pablo düimua jaauphōbaadējim aajem, jāga Ēwandamau amagjā judionaan khabam khūn eejā ag na ōrau nem mag ooba aajempa waupimajī. Mag jaauumam űrwia sūi thumaam khūnau khūuu űr nūisijim aajem.

¹³Mag am dēn īgkha ōpinaa Santia-gooou jūrr, —Khodamnaan, mū iek űr-bat ajim anum. ¹⁴Ya pārau Simón Pedro iek űrbarm, jāga Ēwandamau īsta war-rpem judionaan khabam khūnjā khūir jāsenkhawī ichab ich chaainkha athā. ¹⁵Jāgbarm aigta chadcha mua oowai warrgar Ēwandam i jaaumienau phā puatarr eyaa ōbēbērgmamgui ajim anum ich Santiagoou.

Mag jaauumamua Ēwandamau ich i jaaumienag phāpitarr iek jaubaadējim aajem. Mag Ēwandamau ōrag jaau-tarr iek Santiagoou igmatarr mūg ajim aajem:

¹⁶“Mūg waiwe chan pārau mūrug jēu-bata wēnūrrūm.

Mag gaaimua pāran sūi di burrtarr űr dikhierr appai jūjurū thūbatarrjōta nūm.

Mamū mūg atag deeu mūch pierrwain chadau, ich ag dibūuupai deeu ēu au nūmjō, űmaai pāar chaain ewagam khūn khūirjugjā deeu mūchig phūrrēu athaawai mūrugta jēu nūisiju, warr jōoi David khararr jaar aajerrjō.

¹⁷Magbaawain chadau durрпиerram khūnau judionaan khabam khūnau pa mū jurwī, amaujā ichab mūta amach Pōrkha auju.

¹⁸Muata mag iekha chirum, much chi warrgarwe magum nem thum òrag khaphu apiejemua” ajim aajem, Santiagoou ich Ēwandamau iekhatarr igwia. (Am. 9:11-12)

¹⁹Mag jaaui, ich Santiagooupai, —Magua mua oowai, ar judionaan khabam khunnanta amach jöoin i ruawia jurr Ēwandam iek ukhamam khunnag chan pöd maadëu amag maach jöoinau nem jaauijerr thum athuucha jaaui khaba numgui ajim aajem ich jöoi Santiagoou. ²⁰Magju khäai sii amag ajapha êsap phänaa ag gaai jaaupüijugui ajim anum, Ēwandam na tag uduraa amach ärpim ugua. Mag êsap gaai tag nem parhoobamta ewandamkha wau-naa agug jëwaag nemchaain khëchnaa ag khüirphee wai narr nemek modjä khöpiba jaaupüijugui ajim aajem. Nem thöowia ag bag dën reyen wau sîsidumjä khöpiba, ni nem sii bëgöne bag ärba thöo sim modjä khöpiba jaaupüijugui ajim anum. Mag num dui ichab dich öor khabam düijä büürjä khapes apiba jaaupüijugui ajim aajem Santiagoou. ²¹Maimua ichdëupai, ¿Jägwi mua mag chirú? ajim anum. Mua mag chirumun, maachjö judionaan khabamta maach meeun dui äba jooba wënräajee-waita mag chirumgui ajim anum. Päräu khaphu numgui ajim anum, mag Moiseu Ēwandam iek phä puatarr iek phöbörpierr judionaan Ēwandam iek jaauijem di nunuidum ee sabarhedpierr örag ürmkhüir thüürjem. Magua ichi-ita mukhunnanta ürpai amau urkhaju aai numgui ajim aajem Santiagoou.

Judionaan khabam khunnag êsap gaai jaaupüitarr

²²Magbaawai Jesu ich i jaaumkhüir jurr autarr khunnau jöoin chi pörnaan düimua thum chi ukha durrarr khunpa äba biirdu iekhawi chadcha Santiagoou jaautarjöö êsap warre phä aujierram aa-

jem. Mag phä auwia ichab mag chi pörkha num khunn eem warre öor numí jurr aujierram aajem, Pablo Bernabé dui wëtuwe am dui äba Antioquiaag püyaag. Makhunn Silas ajim aajem, woun äb Judas anum dui. Ich mag Judapai iburr wauwia Barsabás aajeejim aajem. ²³Mag chi êsap makhunn dui püiju gaai mug phä siejim aajem:

“Khodammaan, maar Jesu ich i jaaumkhüir jurr autarr khunnauta jöoin chi pörnaan düimua tagam khunn chi ukha durrum khunn düimua äba marau pärag salud deepüi num. Päär judionaan khabahab mamu, Ēwandam gaaimua maach khodnaan aawai, thum Antioquiapienag, Siriapienag maimua Ciliciapienagjä salud deepüi num.

²⁴Khodammaan, marau maumua üurwai, mag mau maar eem wëttarr khunnauta sii amach khürau wëtwia, mag mehëu phurrbichpi jaaunaa, ichab Moiseu iek phä puatarr gaai jaaui simpa thum waupi jajaaukham gaaimua idëu päar khöinaa naapiba num anum marau ür num. ²⁵Mag ürbaawaita marau thumaa äba biirduwi, ajap iekhawi, öor numí jurr aujim, Bernabé Pablo dui päar aar wëtuwe am dui äba püyaag. Päräu khaphu num, maach khod jöoin Bernabé Pablo dui maadëu daupii aajem, ²⁶maach Pör Jesucristo iek jaaui num gaaimua amach thöjüjä khüirjuba warag ögkhaba öor ee jaaui wënräajeewai. ²⁷Achá marau päar aar Judas dui Silas pui num. Êsap gaai cha maachdëu phä deepüi numjö amaujä ich agjö pärag jaauwimaju. ²⁸Ich Ēwandam Akharaucha marag jaaui pöd pärag judionaanagamjö nem phithurm nem waupi jaaui khaba num. Mag num dui maachdëu khüiruawaijä

üucha sim, chadcha ichdëu jaau simpierpai nem jawaag. Mag pārag jaapüim ig nūmūn mūgau: ²⁹ Par Ēwandam char khabamūg jëwaag wai narr nemek mod oob khömiet. Nem thōowia ag bag dën reyen wau sisidumjā khōba, ni nem sīi bēgōne bag ārba thōo sim modjā oob khömiet. Mag nūm dūi īchab dich ōor khabam dūi chan oob būrjā khapes amiet. Cha marau jaapüi nūmta chadcha pārāu mag surkha nūmūn, magan pārāu üu wēnūrrūm. Ma ajim marau pārāg jaaum ig narr. Ayoo Keena” a phā siejim aajem, chi ēsap gaai.

³⁰ Mag chadcha mag ēsap dūi amach pūibapāaiwai ērēuwi, Antioquía barwia, aig chi ükha durrarr khūn thum āba biirdūnaa, mag ēsap deejieram aajem. ³¹ Magbaawai ābmua ēreu auwia thürbaadeewai onee aphōbaadējim aajem, mag ēsap gaai amach khīir jāsenkha wawí nūm ūrwia. ³² Mag nūm dūi īchab Judas Silas dūi amach numwe Ēwandam i jaaumien arr aawai warag amach ipaarmua am khīir jāsenkha iekhamamua wawí wai nūu ajim aajem īchab. ³³ Maimua warag am dūi khāai kha-panaa naawia deeu wētju aphōbaadeewai aigūim khūn chi ükha durrarr khūnau am kōit Ēwandamag jēu nūu ajierram aajem, üu chig aba deeu amach chogpūitarr khūn aar barmkhīir. Mag oraawia am pūijierram aajem. [³⁴ Mamū chi Silas chan maba, aigpai sīsijim aajem.] ³⁵ Maagwai Pablo Bernabé dūi chi Antioquía phōbör eepai nūisiwi kha-panaam khūn dūimua warag maach Pör Jesucristo iek jaau nūisijim aajem.

Pablo Bernabé kha ogdūpūiwi jūrr Silas dūi biekkhatarr

³⁶ Mag Antioquía thūbagkhawi agtha nūucha khaba nūm ee, Pabloou Bernabeeg, —Kakē, magan maachdëu maach

Pör Jesús iek jaau wēnūrraajerrpierr ūmaai deeu oo phūurdūmierraugui ajim anūm, phōbörpierr, am maach ēudee pawiajā jāgata nū a khap aag.

³⁷ Magbaawai Bernabeu ükhawi chadcha wētju aphōbaadējim aajem. Bernabeu amach daumaai Juan am dën ibūur wauwi Marcos a thūurjerr arram ig siejim aajem. ³⁸ Mamū Pabloou oowai irig mag üu khaba siejim aajem, napem biekhaujā am dūi āba mawi, Panfliapai udthurwi, tagjā am juag ooba deeu Jerusalemag marr aawai. ³⁹ Mag, Juan Marcos gaaimua jūrr chikhām ipeer ahaujii awi warag mag nūm khāyau magan dich khīkhīetdō aaidūjugui aphōbaadējim aajem. Mag chadcha Bernabeu ich daumaai Marcos jūr auwi dōjār phūram Chipre anūmūg ag dūi igbaadējim aajem. ⁴⁰ Magbaawai jūrr Pabloou Silas thürpūiwi ich khapeerkha athajim aajem, ag dūi biekkhaag. Magbaawai chi ükha durrum khūnau Ēwandamag am thuapaar wai nūrramkhīir, am kōit jēu nūu awi pūijierram aajem. ⁴¹ Mag wētumua Siria durr dichwia deeu durr Cilicia anūmjā dichjierram aajem, iglesiapierr mag jaau wēnūrrumua warag chi ükha durrum khūndam khīir onee apiewai.

Pablo Silas dūi wētum dūi Timoteo khapeerkha matarr

16 Mag wēnūrrumua Pablo Silas dūi phōbördam Derbe anūm barimawia maigmua jūrr deeu phōbör Litra anūmūg wētjierram aajem. Mag phōbör Litra anūm ee ēwan Timoteo a thür sim sējim aajem, īchab Jesús iek ükhaajem. I ād judeapie nūi ajim aajem, īchab Ēwandam iek ükhaajem; mamū i aai griego ajim aajem. ² Listrapien chi ükha durrum khūnau Iconiapien dūimua chi Timoteo ēugar ajapha ig iyūu aajeejim aajem, thumaam

khunnau. ³Mag gaaimua Pabloou ich dñi armm khōchkhabaadēwi ich dñi ēeurrijim aajem. Mag ich dñi maju abaawai i mehēu phuurbichpūipijim aajem, thumaam khunnau i aai griegokha sim khaphu narr aawai mag phuurbichba akhiin mag gaaimua ag perás judionaan narr khunnau amach ēugar khaigba iekham ugua. ⁴Mag ērēubaadēwia amach wēnurrumpierr phōbōrdam nunūidum ee mag Jerusalén phōbōr ee amach chi pōrnaan dñi āba biirdūwia ēsap phānaa Antioquiaag deepūitarr iek dee puamaajeejim aajem, amaujā īchab khaphu ag iek gaai jaau sim uerkhamkhīir. ⁵Amau mag jaau wēnurrum gaaimua iglesiapierr ōrau Ēwandam iekta warag khōsi ūkha nūisijim aajem. Mag num dñi īchab warag chi Ēwandam iek ūkha num khunnjā ed ēepierr khapanaacha paaukhamajim aajem īchab.

Khāaiipi auwi Pabloog woun Macedoniapierr oopitarr

⁶Mamu Ēwandam Akharau amag Asiapienag chan ich iek jaaupiba arr aawai sīi warppai phuurdū wētumua Friapien ee dichwi, Galacia eejā dichwi, Misia durr barimajierram aajem. ⁷Mam panaa deelum durr Bitinia anumug wētam igjim anum, mamu ich Ēwandam Akharau īchab mamagjā wētpiba jaaujim anaabā. ⁸Mag amachig wētpiba jaubaawai sīi mag phōbōr Misia anum dakha dichwia warag deelum phōbōr Troas anumugta bēejierram. Maigta warrpem mu Pablo dñi āba oojim. ⁹Mag Troas phōbōr ee maar āba numta, edaar Ēwandamau Pablo khāaiipi auwia irig woun āb Macedonia durrmua bēem oopijim aajem. Mag bēewia mag wounau dawamjō i ūr dunnūuchēwi irig, “Kakē, mau Macedonia durr bēewia maar khaigpērbahur” ajim anum.

¹⁰Mag ichig dawamjō iekhachētarr jūrr maachig ich Pablooucha jaubaawai chadcha ich ag būrre marau maach nemdam khīir khaugphōbaadējim Macedoniaag āba wētaag. Ya maig marau khaphu aphōbaadējim, chadcha ich Ēwandamauta maach pūi sim, ich iek ōrag jaaumkhīir.

Pablo Silas dñi phōbōr Filipos anum ee

¹¹Troas phōbōrmua maar jap ee paaukhawi khajapha ērēubaadeu warre dōjārr phuram Samotracia anum maar barjim; maigmua audutkhaau ag noram jūrr Neápolis barjim. ¹²Mag Neápolimua jūrr būu paaukhawi Macedonia durram phōbōr chi ūruucharam Filipos anum maar barjim. Ma, Romapien phōbōr ajim. Maig paawai maar khāaidam kha-panaa naaimajim. ¹³Agtha maig num ee biek āb jua ūi num edcha maar wētjim phōbōr igaau, jēr dō igaau, Ēwandamag jēwaag ōor biirdūajem aar. Maig ūuin āba biirdū thunarr aawai ohoodō numua marau amag jaauphōbaadējim Ēwandam iek. ¹⁴Makhuun ūuin ee ūui āb Lidia a thūr sim sīejim, phōbōr Tiatira anum eem. Ichdēu put khichphē khīir thethemnaanaupai jūajem oimū khanaa peerjeejim aajem. Mag ūuirau īchab ag nawe Ēwandamag jēuejeejim aajem. Mag Lidia anumua Pablo iekhamam ūr sierr aawai maach Pōr Jesuu warag i thāar sōsōii api-
jim, Pabloou ich iek jaumam ajapha thāraucha ūkhamkhīir. ¹⁵Magbaawai chadcha ūkhawia, thum ich di aiguium khunnau pa amach pōr choopiwi, mag ūuirau ich garmua marag, —Pāachdēu oowai chadcha mua maach Pōr Jesús iek ūkha ūmjōo oo num khai, magan mu di aar wētwia mu aig khāibajēt ajim.

Mag ūduur maach pūiba khāibajējē nū paawai chadcha maar thubagkhajim.

¹⁶ Mag khurjā ich agjō deeu maar jēr dō igaaū Ēwandamag jēeujem aar maach paat jēwaan wētumta, ʼuui āb daupeer maar khīirphee öbērchējim. Mag ʼuui dōsāt dūita khapeerkha sierr aawai dau būum khūun dēnjō nem magujā khaphu ag nawe ichdēuta jajaau aajeejim. Mag nem jaau simua sīi chikhama chogkha phidkha sierr aawai ich papnaan athee phatkhon pōm gaanjeejim aajem. ¹⁷ Mag öbērchēwia, maar Pablo dūi wētum ēudee dūi ēkha nurranaa, nem theeg ääakhamua bigaam khūunag, —Mū iek ūrbathū, mukhūun wounaan cha Ūgthaa Phuu Nūm ag chogkha nūm khūunauwai aajeejim. Nau amau pārag jaauju, jāga Ēwandamau öor amach pekau eemua peerdu aaujē a jajaau aajeejim.

¹⁸ Mag maar ēudee ääa phūrērēukhamjā puaba, khāai khapan aadeewai, Pabloou khōchkhaba ewag phūrba chi daupeer khīirphee dūnūunaa, chi meperag thet khīesir iekhajim. Mag iekhamamua, —Jesucristo jua theeg thōwia mua pūrūg iekha chirūm. Jōpkhaa jāg ʼuui kha ogdu puawia pūchta sīiubaad ajim ich Pabloou.

Magbaa chadcha ag būrre sīiubaadējim, chi dōsāt.

¹⁹ Mamū chi papnaanau oowai tag am chogau am athee pōd phatkhon ganba aadeewai meeukhawia, Pablo Silas dūi pūrkhanaa, chi thethemnaan āba bi-irduajerr di aar arjierram. ²⁰ Mag ar-riwā chi thethemnaanag, —Mukhūun judionaanaun sīi öor meeukhapijuuta jūr wēnūrrungui aimajierram anūm, amachdēu nem jaau nūm gaaimua. ²¹ Maach Romapien aawai pōd maadēu amau nem jaau nūm ūkhaju khaba, ni amau nem waupi jaau nūmjā wauju khaba nūmguī ajierram anūm.

²² Mag chi Pablo Silas dūi pūrkhā aip-ierum oophōbaadeewai öor pōm am aig

pos aphōbaadējim aajem. Magbaawai chi thethem khūunau ajués soldaaunag am khajūa ēerkhapi jaaunaa ich jāg khajūa kharraa wupi jaaujim anūm. ²³ Mag wū wai nūū awia, cárcel deg dubkhapūinaa, chi cárcel di thuajemūg ajapha thuapaar jaau puajierram aajem, öbērpim ugua. ²⁴ Chi thethemnaanau ichig mag jaau puabaajeewai charā, am iekhan ierrgajārcha thuur sim aar am ar-rnaa būdagpierraa pa wūū wau sisidūm ee am bū khōokha sīujim aajem, ich Pabloou Silas dūimua jaauwai.

²⁵ Mamū edacha pamjā amau agtha Ēwandamag oraanaa meukhaarpa au naajim aajem. Mag amau Ēwandamag jēeunaa meukhaarpa au nūm ag ee presonaan narr khūunaujā ūr naajim aajem. ²⁶ Am mag onee meukhaar-dampa ääakhamta, am iekhan dēgōlp duk abarmūn, ʼuūr theeg duuibaadē-mua waa puertdi weeudatkhabaadēm dūi presonaan jūkha thūnarr cadenpata sīi ēedu khūibaadējim anaabā. ²⁷ Magbaadēm ee īchab chi cárcel di thūa khāi sīewia phīirkhāubaadēwi oowai, puertdi thum weeudatkha thūnaajim aajem. Mag oobaawai presonaan thum dūrmid phōbaadēmpii awi, ich espaar jēunaa, ichdēupai wir aig ya ich thōopāig ēkha sīejim anaabā. ²⁸ Mag wir aig ich thōog-pam oobaawai Pabloou ijēb aadēwi irig, —Kakē, oob wir aig pūch chig a chiram ajim anūm. Maar ābjā öbērba, maach thumaa agtha mūig naabahaba ajim anūm.

²⁹ Magbaawai chi guardiaau jōpkhar-raa soldaaunag ötdau paa aibēepiwi, ag dūi dubnaa, jāphierr ajaugau kha duui thūnūmua Pablo Silas dūi nūm būkhūr phōbkha thūnaaimajim aajem. ³⁰ Maimua warag am dawag phē arriwi amag, —Keena, ūmua jāga aju aai chirū, Ēwandamag mūch peerdu aumkhīir? a jēeujim anūm.

³¹ Magbaawai Pabloou Silas düimua irig, —Ába maach Pör Jesucristo iek appaita ükhabá. Pua chadcha mag ükhamun, puchjá peerduwia pu degam khunjá peerdujugui ajim aajem amau irig.

³² Magwia warag irig maach Pör Jesucristoou oor peerdu aajem iek ajapha jaaumam düi íchab i düi ábam deg naajem khunagpa jaaujierram aajem.

³³ Magbaawai ich ag burre agtha áspaju waji nuwe mag wu wai numua eu pom pedphematarrjá ichdeucha uwia benheeu phuurbaadéjim anum. Mag chádau utarr khur ich pör choopibaawai íchab tagam khun i düi ábam deg naajem khunaujá amach pör choopijierram aajem. ³⁴ Maimua am iek ich di aar am phé arrwi amag thach khömkhür audeebaawai amau khöjierram aajem. Mag, ichdeu Éwandam iek ükhatarr gaamua, ich degam khunpa thumaa onee aphöbaadéjim aajem.

³⁵ Maimua am iek ya áspabaadeewai chi thethemnaan am pháarpi jaatarr khunau guardianaan jur auwia páijierram aajem, chi cárcel di thua sim aar wétwia Pablo Silas düi weepi jaaumkhür. ³⁶ Magbaawai makhunau wétwi chadcha mag jaaubaimaawai chi cárcel di thau jur amag, —Chi thethemnaan páar pháarpitarr khunau murug jaaupáaiwai páar weepüpi num. Maagwai ya páar öberju aai numgui aimajim aajem.

³⁷ Mamu chi cárcel di thau amachig mag jaubaawai, chi guardiananjá agtha aig narr aawai, ich Pablo iek jur irua amag, —Maarjá Romapienta thumaam khun dakhür amau maar sî wu thunupüpiwi, ajapha khap aag jëeu oojá jëeu ooba, sî ag burre cárcel deg maar pháarpi jaaujierramgui a chirajim aajem chi guardianaanag. Magtarrta, çkhan jägwia amau jam warppaimua sî páar düita iek jaaupüi nu, jur meraata

maar öbeerpüimkhür? ;Jäg chan üu khaba simgui! a chirajim aajem irua. Mag khái maraun amachchata bëewia, ich jäg öor dakhür maar pháarpitarrjö, amachigchata maach öbeerpüipim khösi numgui ajim aajem ich Pabloou.

³⁸ Magbaa wétwia chi guardianaanau ich mag chi thethem khunag jaauwimajierram aajem. Mag amachdeu Romapien a ürbaawai ásie jáphierr phöbaadéjim anaabá. ³⁹ Mag jáphierr num ába, warag bëewia amag i chaigpiyaa aichéjierram aajem jur. Magnaa dawag am öbeerpinaa am iekhan ithüu amag, —Páachta mug phöbör eemua warag chawag ëreubaadët ajim aajem chi pörnaanau.

⁴⁰ Amachig magbaawai chadcha öberwia deeu Lidia di aar wétjim. Maimua maach thum tagam khundam Éwandam iek ükha durrum khunpa düi ába biirdunaa, maar khür onee wawí wai nu awia, warag maar aigmua ëreubaadéjim.

Tesalónica phöbör ee öor phogdu nurrjée thunarr

17 Mag Pablo Silas düi Filipos phöbör eemua ëreubaadeeu phöbör Anfípolis anum dichwia, Poloniajá dichwi, deeu phöbör Tesalónica anum barimajierram aajem. Mag phöbör ee judionaan Éwandam iek jaujem di siejim aajem íchab. ² Pabloou mag mawia, tagam eejá ich mag dub nurraajerrjö, jua üujem ed paawai mag eejá dubwia seman thärjup ich mag aigum khunag Éwandam iek jaaujeejim aajem. Mag jaaumamua Éwandam iek phá sim gaaim iek igwia amag, ³—Jesús ich Éwandamaucha pütarr awiajá ichiita ich jäg dau aphuu awi meeju aai siejingui ajim anum. Magtarr Jesuuta mua párag jaau chirabahab ajim anum; ichta chadcha Cristoou, warrgarwe örau nuajerr.

⁴Pabloou mag jaaumam ūrwia āaur khūnaun chadcha ūkhawia warag am dūi khapeerkha nūisijim aajem. Mag chi ūkharr khūnan ūrcha griegonaan chi emkhooin ag nawe Ēwandam na ag-pierranaa irig jēu durraajerr khūn ajim aajem. Mag chi ūkha nūm khūn ee īchab chi thethemnaan ūinpa kha-pan thūnaajim aajem.

⁵Mamū mamagkham oowia judion-
aan chi ūkhaba narr khūnau warag
iekkhōr wau nūmua ōor sīi phidag
chukhu kaaijā ee wēnurrūm khūn
chi khaibagnaan wawikha aujierram
anaabá, makhūn dūimua warag ōor
meeukhapiēg. Magnaa chadcha woun āb
Jasón anūm di aar wētvia, Pablo Silas
dūi aig nūmpii awia, jūrphōbaadējim
anūm, ōor khapanaam khūnag pūr
deeg. ⁶Mamū amachdēu mag Jasón
di aig oomaba abaawai ich chi di
khūta tagam khūn chi ūkha dur-
rarr khūn dūi ajués ethetherrg aubēe-
jierram aajem, chi thethemnaan aig.
Magnaa serereukhamua chi thethem-
naanag, —Pabloouta Silas dūimua dur-
pierr parhooba nem jaau wēnurrūm
gaaimua, ōor meeukhapiju ēkha wēnur-
rūmguī ajim anūm. Maagjemta ya mau
maach ee paaukhabaicheewai, ⁷Jasonau
ich di aig jēermkhīir thūrphē auwia,
warag amach thūnaam khūnau maach
Emperadorrau jaau sim chaur jaaunaa,
i khōchkhaba, deelum rey Jesús anūmta
wai nūm aajem a jaaujierram aajem
sēukha amach khīirjug eepaimua.

⁸Sēukha mag jaau nūm chi thethem
khūnau phōbōrpien dūimua mag
ūrphōbaadeewai sīi phōbōr thumta
phogdu thūnūisijim anaabá. ⁹Mamū
magbaawai chi thethemnaanau chi
Jasonag ich khapeen dūi, —Pārau
marag phatkhouau phagmūn, marau
pāar ōbeerpūijugui ajim anūm. Maimua
Pablo Silas dūi mūg phōbōr eemua

ērēubaadeewai deeu pāar phatkhou
deejugui ajim anūm.

Magbaawai chadcha Jasonau ich
khapeen dūimua phagpūijerram aajem.
Mag phagbapāaiwai chadcha ūdūraa
am wētpijim aajem.

Pablo Silas dūi phōbōrdam Berea anūm ee

¹⁰Mag am jūrbaadeewai ich ag
edwe edau khēubaadeewai tagam
khūn agjō Ēwandam iek ūkha narr
khūnau Pablo Silas dūi deelum
phōbōrdam Berea anūmūg pūijerram
aajem. Mag amach pūibaawai wētwi,
barwia, amach wēnurrumpierr aajerrjō
judionaan Ēwandam iek jaaujem deg
dubjierram aajem. ¹¹Am iek mag
phōbōr eem khūn Tesalōnicapien
khāyaujā nem ajaugnaa ibēbsugjā
sīsid ajim aajem. Maiguim khūnaun
Ēwandam iek amau jaau nūmjā ūkham
khōsi ūkhawia ed ēepierr Ēwandam
iek chi phām sīsidum gaaijā jūrjeejim
aajem, Pabloou Silas dūimua jaau nūm
chadcha khai a khap aag. ¹²Amach mag
nūm gaaimua ōor khapaana Ēwandam
iek ūkhajierram anaabá. Griegonaan
chi thethemnaan ūinaujā khapan
ūkha wējoowai īchab emkhooin chi
ūkha nūm khūnjā ikhōtōo khabata
thūnaajim aajem. ¹³Mamū mag Berea
phōbōr eejā Pabloou īchab Ēwandam
iek jaau sim chi Tesalōnicapienau
ūr athaawai, aig bēewia amach
aar atarrjō ōor wawibaicheewai,
warag ōor meeukhapijierram anaabá.
¹⁴Mamū magbaawai ag būrre aiguim
ermanonaanau chi Pablo phūasieg
pūijerram aajem, ōor dūi. Maagwai
Silas Timoteo dūi ich ag phōbōr eepai
nūisijim aajem. ¹⁵Maimua chi Pablo
phūasieg arrtarr khūnau warag
phōbōr Atenas anūmūg arrwi mam i
deethurjierram aajem. Maimua deeu
ich deethurtarr khūn wēdurum gaa

ich Pabloou iek jaapüijim aajem, Silas Timoteo düi jöpkhaa ich aar wëtamkhäär.

Pablo Atenas phöbör ee

¹⁶ Mag Pablo Atenas barwia Silas Timoteo düi nubaadëjim aajem, ya ichdëu ag nawe am aar iek jaapüiwi sierr aawai. Mamü chi Pablo onee khaba siëjim anaabá, mag phöbör eem khünnau amach juau nem wautarr khapaana thunumugta Ëwandamagamjö jëu num oowia. ¹⁷ Mag gaaimua judionaan Ëwandam iek jaajem deg mawia, chi judionaan düi griegonaanpa ag nawe Ëwandamag jëu durraajerr khünnag jaau-naa, ïchab plaza ee mawia ed ëepierr ag ee narr khünnagjä jaajeejim aajem. ¹⁸ Magbaawai äaur khünn maestronaan Epicuro khäärjug jaajerr khünnau deeum maestronaan estoico anum khünn düimua i düi iyüu aphöbaadëwi amach wir aigpai, —Mug woun nem ieknem chirumua maachig ¿khan iekta jaau simü mag sïma? anaajim aajem.

Maagwai äaur khünnau, —Mü da een deeum durram ëwandamnaanta jaau nurrumjöo simgui aajeejim anum.

Amau mag narran, amachdëu üurwai, Pabloou am jüg daar maach peerduajem iek jaaumamua ürcha “Jesús” anum igwi mug atag maach iiu phiidutkhajujä jaumam ürwiaata mag naajim anaabá. ¹⁹ Mag numua buchagdam Areópago anum gaai amach äba biirdunaa iekhaajerr aar i arrwia irig, —Cha pua iek iuur jaau nurrum marau ürm khösi num, ¿khan iek agá? ajieram anum. ²⁰ Maragan cha pua jaau sim thum iek iuriu. Maguata marau ajapcha khap am ig num, ¿magum kxanim iekhauma? a jëeujieram aajem chi Pabloou.

²¹ Amau mag narran, amach thum Atenas phöbör ee joobaajerr khünn ar büürjä amachdëu ag na magum iek ürba aajem eeu ürphöbaadeewai äba mag iek-

paita ihig aajerr aawaita irig mag jëu naajim anaabá, khap aag.

²² Magbaawai Pabloou mag äba biirdu thunum ee am khäärphee dünuisiwia, —Keena, Atenapien ajim anum. Mua oowai pärau chadcha athaba päach ëwandamnaanag ajapha jëu wënurum oo chirumgui ajim anum. ²³ Mua mag chirumun, päar Aai i jëuejim dipierr phüürdu chitumua oowai, päar ëwandamnaan thum thür paar sïsidum ee äb sï thürjä chukhu khäidu par sim aigta sï “Ëwandam örau khaugba sierrum athee” a phä sim ootarr aawaiugui ajim anum. Jäg pärau päachdëu khaugbamug jëu naabá, ich mapaita muajä pärag jaau chitabahab ajim anum, ²⁴ ar mug durr thum ompaawia ag gaai nem thunum thum ompaatarr ag Ëwandam. Ichpaita edjä ee nem thunum pörkhanaa, ïchab mug jëb gaaim nemjä thum khap sierrabahab ajim anum. Mag Ëwandam chan örau ich athee a di ëutarr eejä joobaba, ²⁵ ni öor juajä igba sierrumgui ajim anum, ichig sï nem wau dedee amkhäär. Mag öor jua igju khäai, ichdëuta maach üu iupi wai siënaa, cha maadëu phüdam üihüi numjä deënaa, tagam nemjä thum deejemgui a iekhamajim aajem Pabloou.

²⁶ Mag jaaumamua ichdëupai Ëwandam igwia, Ichdëuta warrchajä woun äb ompaa auwia mag gaaimua mug jëb gaai durpierr öor pöm iipüijimgui ajim anum. Mag öor pöm ompaaju nawe, ichdëun am thaabajujä khaphünaa am jooba wënurrajujä khaphü siëjimgui ajim anum. ²⁷ Mag ichdëu öor ompaatarran, chi peerdum khösi num khünnau dau khisumjö jurkha jurkha wënurumua khäijä amach peerdu aupim khösi ich jurmkhiraugui ajim anum. ïchab maadëu khaphü numgui ajim anum, ar mag i jur num khünnag chan Ëwandam maach aigmua warp khaba sim. ²⁸ Mug num aig maachin i jua eeta wënurumjöo numgui ajim anum.

I khurauta maachin üu iiu durrumgui anaa ichab, I khurau khaba akhiin, maach chan chukhu aajeekhamgui ajim anum. Ich jäg päach eepaim khun iekhōoin, “Maachin Ēwandam dūi thür āba numgui” ajim aajem. ²⁹ Am iekhōoin mag chadcha maach Ēwandam dūi khodkha num khai, pöd maadēu, “Ēwandaman sīi ōrau amach khīirjug eemua phir dēn phatkhon dēn wa mokdau dēn khāijā ompaa autarrau” a khīirjuju khaba numgui ajim anum. ³⁰ Warrgarin ōrau mag amachdēu nem wau numjä khaugbam gaaimuata mag nem parhooba waunaa agumug jēuwaijā Ēwandamau sīi āwaatjeejeb mamu, is chan ya tag mag khabamgui ajim anum. ³¹ ¿Khan jägwi mag āba ichpaita igpi sī? Ichdēu maach chachju aawaima ajim anum. Mamu mag maach chachbarm ed ōrau amachdēu nem waumaajerrpierr amach khīircha khap jajaau amkhīir, woun āb Jesús anum ya jur wai simgui ajim anum, thumaam khunag, chijā khunnta ich aar auju wa chijā khunnta sīi isegwi barkhūuji khāijā ichdēuta khap jajaau amkhīir. Mag ich Jesuu thumaam khun dūi mamagaju maachig khap amkhīirta, meetarrjä, meeba arrjö deeu ūmaai ich Jōoirau i phiriu aujimgui a jaaumajim aajem ich Pabloou.

³² Mamu mag i meewia deeu iiu phidujim a ūrbaawai, aig narr khunau jür ich Pablota wau iekha phōbaadējim anaabá. Maagwai āaur khunau irig, — Ökharta marau deeu pu iek ūrjugui ajierram anum.

³³ Magbaawai ich Pablo khapanag ee öber dichwia petajim aajem. ³⁴ Mamu mag i öberbaadeewai āaur khunau i dūi wētwi, amachig ajapcha jaapiwia ükhajieram aajem. Mag chi ükhatarr khun ee woun āb sējim aajem, Dionisio a thür sim. Mag woun mag Areopogonaan anum khun eem ajim aajem. Hüijā ichab sējim aajem, Dámaris

a thür sim, maimua mag tag khapan thunaajim aajem, chi ükhatarr khun.

Pablo Corinto phöbör ee

18 Mag khur Pablo ich sierr phöbör Atenas anum eemua mawi jür deum phöbör Corinto anumug petajim aajem. ² Mag Corinto phöbör ee Pabloou woun āb Pontopierr Aquilo anum ich üi dūi sim oimajim aajem, ichab judionaan. Maagwai mag Aquilo ich üi Priscila dūi Italia durrmua barchētarr agtha pömcha khaba naajim aajem, Romaam emperador Claudioou judionaan thum jurkhūibaadeewai bēetarr. Khāai āb Pabloou am oon majim aajem. ³ Mag oon mawia makhunaujā irua phidkhaajem phidag khīirta phidkhaajem a ūrbaawai, warag am di aig sīsiwia āba phidkha phōbaadējim aajem. Mag phidag, put nem parrg nem phepherg khanaa dikha üu ahaug maajem ag kha num phidag ajim aajem. ⁴ Mag put kha simua semanpierr jua hüijem ed paawai judionaan Ēwandam iek jaajem deg mawia ōrag Ēwandam iek jaau simua üu judionaan khabam khunagpa ükhapi aumaajeejim aajem.

⁵ Mag num ee Silas Timoteo dūi Macedonia durrmua bardatkhabaicheewai Pabloou warag sīi maach peerduajem iek jaau gaipai sisijim aajem. Mag jaaumamua ūrcha judionaanagta, “Ich Jesuuta chadcha warrgarwe ich Ēwandamaucha jur auwia pūiju a jaaujerr pārau nu num khabajieb” aajeejim aajem amag. ⁶ Mamu amachig magbaawai warag i dūi sereu phōbaadēwi Jesús igwi warag iek khaigba iekha phōbaadējim aajem. Magbaawai amach i arr aawai, Pabloou am dakhīir amach khaigba abarm khap amkhīir ich mor gayam khajūa thudphēnaa amag, — Mugnaa päach meem ed Ēwandamau päach auba awijā, päachdēupaita wir aig päach khaibag waubarmgui ajim anum.

Ya mua pārag jaaubarm pāachdēuta ūrmapha n̄m; jāimua naspawia m̄ gaaimuata okhoo n̄m amiet ajim an̄m. Jāgbarpí ĩsmua atag jūr̄r judionaan khabam kh̄unagta maach peerduajem iek jawaan majugui ajim aajem ich Pabloou.

⁷Magpet awi, chadcha mag judionaan Ēwandam iek jaajem degmua öbērwi, jūr̄r woun āb Justo a th̄ir sim aar petajim aajem. Mag wounajā ag nawe chadcha Ēwandamag jēeujeejim aajem. Chi Justo di mag Ēwandam iek jaajem di bigaau s̄ejim aajem. ⁸Mag Pabloou ogduba jaau wai jēedu khitaawai ūu mag Ēwandam iek jaajem degam p̄r Crispo an̄mua thum ich degam kh̄un d̄ūimua ūkhajieram aajem. Mam̄ makh̄un appaijā khaba, mag tag ich mag Corinto phöbör ee khapanaam kh̄unau maach peerduajem iek ūrbaawai ūkhawi amach p̄r choopijieram anaabá.

⁹Magbaawai biek āb edaar maach P̄r Jesuu Pablo kh̄ai khörkhapi auwia dawamjō irig, “Oob m̄ iek ōrag jaaju ögkha chiramgui” ajim an̄m. “¡Warag ikh̄aba amag jaaunaa! ¹⁰P̄ n̄n̄n̄ukhampier m̄n̄ p̄ d̄i chirm̄; maagwai ni ābmujā p̄ chig abamgui” ajim an̄m. “Mag p̄r̄g b̄urjā ögkhapiba jaau chirm̄n, m̄g phöbör ee m̄chdēu peerdu auju kh̄un khapan th̄n̄m khaph̄u chirawaita mag chirm̄gui” ajim aajem ich Ēwandamaucha Pabloog.

¹¹Mag kh̄ai khörkha th̄n̄m ee Ēwandamau ichig magbaawai warag th̄bawia año āb awia jārr s̄isijim aajem, aigum kh̄unag Ēwandam iek jaauwai.

¹²Mam̄ mag Pablo Corinto phöbör ee sim jaar, Acaya durr woun āb Galión an̄mta chi gobernador ajim aajem. Ich maagwai judionaan āba ibēpwia khapanaam kh̄unau Pablo athaadējieram an̄m, chi thethemnaan aar. ¹³Mag arwi chi gobernador Galionag, —M̄g

wounaun thumaam kh̄unag āba ichdēu jaau n̄rr̄mjōta Ēwandamagjā jēeupi jaau sim aimajieram an̄m. Ūuma Ēwandamag jēeum̄n, mam̄ jāg irua jaau n̄rr̄mjōn jūr̄r maach ley gai jaau simjō khaba, kh̄ietta jaau n̄rr̄m̄gui aimajieram aajem irig.

¹⁴Warm kh̄unau magbaawai Pabloou iekhaagam ee, jūr̄r ich chi gobernadorrauta amag, —Judionaan, m̄ iek ūr̄bat ajim an̄m. M̄g wounau chadcha nem khaigbanta wauwia ōr kh̄ijā th̄otarr akhiin, mua p̄ar iek ūrkham. ¹⁵Mam̄ magba, s̄i wir aig p̄ach jōoin i jaau n̄m gaaimuapai aawai m̄ chan magum athee iekhaag khaba chir̄m̄gui ajim an̄m. P̄ach iekkhör p̄ach appai iekhawia kh̄oinaa n̄isit ajim aajem chi gobernadorra.

¹⁶Warag mag iekhawia mag chi Pablo khaibag wawaag i ēugar s̄eukha nem jaau narr kh̄un ich aigmua dawag j̄rk̄h̄uip̄ijim anaabá chi Galionau. ¹⁷Mam̄ mag dawag j̄rk̄h̄uitarrjā wētba abaawai jūr̄r am p̄r Sóstenes an̄mta warag chi gobernador dakh̄ir p̄rphöbaadēwi mas deejieram aajem, aig narr kh̄unau. Mam̄ magumjā chi gobernador Galionau warag oobamjō ap̄ijim aajem.

Pablo deeu Antioquía mawia ūmaai biek th̄arjupam biekkhatarr

¹⁸Pablo ich maig mag Corinto phöbör eemua da maba s̄i ajim aajem. Mag maba s̄i awiata maju aadēwi, aigum kh̄un chi ūkha durrarr kh̄unag thum ayoo ap̄iwiwa, Priscila d̄i Aquilopa āba jūr̄r deeam durr Siria an̄m̄g maagpajim an̄m. Mam̄ ich ag phöbör eepai Puerto Cencrea an̄m aig ich Pabloou Ēwandam na iekhatarr thum ya s̄rkha öbēr ēebaadeewai, amachdēu aajerrjō chadcha p̄r kh̄iwiata jap ee pawī dōjarrpbaadējim aajem. ¹⁹Mag wētumua Efeso phöbör ee barimawia,

Pabloou Aquilo ich ʘʘi Priscila dʘi amach ap ph̄əpʘawi, judionaan Ēwandam iek jaajem di aar petajim aajem, ag ee ɔor biirdu th̄narr kh̄ʘʘ dʘi iekhaag. ²⁰ Magbaawai makh̄ʘʘnau Pablo amach aig th̄ubawi s̄i api naajim anaabá. ²¹ Mam̄ Pabloou, [—Ichiita m̄ Jerusalemag maju aai chir̄ʘngui ajim an̄ʘm, phiesta ee chiraju aawai;] mam̄ Ēwandam m̄ monakha wai sim̄ʘn, deeu mua p̄aar oon b̄ejujui awi, ayoo ayoonaa, jap ee pawi, deeu d̄j̄j̄r̄pbaad̄ejim aajem, Efesomua.

²² Mag j̄orr̄oo awi ph̄ɔb̄ɔr Cesarea an̄ʘm barwi durr̄pbaad̄ejim aajem, Jerusalemag iglesia ee chi ʘkha durr̄ʘm kh̄ʘʘnag saludaan. Mammua b̄eeta j̄urr Antioquiaag dichjim aajem. ²³ Mag mawia, barwia, Antioquía ph̄ɔb̄ɔr ee s̄i awia deeu ɔb̄eraau, j̄urr Galacia durr n̄rr̄ʘʘ awia, Frigia durr̄j̄a ph̄ʘʘrd̄p̄j̄ijim aajem. Mam̄ mag ph̄ʘʘrd̄u khit̄ʘmua, ʘu chi ʘkha durrarr kh̄ʘʘndam kh̄iir onee p̄ʘamajim anaabá.

Pablo Efeso ph̄ɔb̄ɔr ee Ēwandam i jaaujerr

²⁴ Mag Efeso ph̄ɔb̄ɔr ee Pablo s̄iewi petarr khur, woun ʘb Apolos an̄ʘm i ɛudee barimajim aajem. Mag woun Egipto durr ph̄ɔb̄ɔr Alejandría an̄ʘm eem ajim aajem. Ich mag Apoloou Ēwandam iek ph̄a sim gaaim ajapha khaph̄ʘnaa nem jaau khaug s̄iejim aajem. ²⁵ Mag maach P̄ɔr Ēwandam iek ichd̄eu ajap khaph̄ʘ s̄ierr aawai ɔrag jaauwaij̄a nem jaau khaug ajaphata warre Jesús igwijā am j̄ugaagaa jaaumaajeejim aajem. Mag khit̄ʘmuan mam̄ s̄i Juanau ɔrag p̄ɔr choomkh̄iir jaaujerrpai khaph̄ʘ khitajim anaabá. ²⁶ Apoloou judionaan Ēwandam iek jaajem deg dubwia chigagj̄a chukhu ɔgkhaba jaaubaad̄ejim aajem. Mam̄ Aquilo Priscila dʘi aig narr aawai i iekha ɔpinaa, ich ap th̄ur auwia,

ajapcha irig thum jaaujierram aajem, j̄agata Jesús gaaimua Ēwandamau maach peerdu aauj̄e. ²⁷ Maig s̄i awi ich Apolos Acaya durr mam kh̄ɔsi aadeewai aig chi ʘkha durrarr kh̄ʘʘnau, “Magan p̄a mamkh̄iir marau p̄a juag ɔojugui” awi, chadcha Acaya durrarm iglesia eem kh̄ʘʘnag ɛsap ph̄a deep̄j̄ijerram aajem, amach aar Apolos barbaimaawai ajapha wai n̄isimkh̄iir.

Mag chadcha mawi barbaimaawai i gaaimua ʘu d̄urr̄cha chi Acayapienauj̄a warag Ēwandam iek gaai ubu n̄isijim aajem. ²⁸ Judionaanau khaugba jaau n̄ʘm ichaaur ichd̄eu chad j̄urr thumaam kh̄ʘʘn dakh̄iir ajapcha jaaumaajeejim anaabá. Maagwai ni ʘbmuaj̄a p̄ɔd mag khabamaju khaba aajeejim aajem, Ēwandam iek ph̄a s̄isid̄ʘm gaai oonaa “Jesuuta chadcha Ēwandamau p̄j̄iuj̄a jaaujerr ɔrau n̄ n̄ʘm̄u” a jaauwaij̄a.

Pablo Efeso ph̄ɔb̄ɔr ee deeu b̄eetarr

19 Mag Apolos agtha Acaya durr Corinto ph̄ɔb̄ɔr ee sim jaar, ich Pablj̄a durr Ēwandam i jaau ph̄ʘʘrd̄u nurr̄awi b̄eewi deeu Efeso ph̄ɔb̄ɔr ee s̄ie-ich̄ejim aajem. Maig ichab naajim aajem, ʘaur kh̄ʘʘn maach P̄ɔr Jesús iek ʘkha n̄ʘm kh̄ʘʘn. Mag am oobaawai iȳʘʘmamua Pabloou amag, ²—¿P̄arau Jesús iek ʘkhaawai ichab ich Ēwandam Akhaarj̄a aujierrá? a j̄eeujim an̄ʘm.

Magbaawai j̄urr irig, —Üü, marau chan mag Ēwandam Akhaar sim an̄ʘmj̄a ʘrba n̄ʘm̄gui ajierram aajem.

³ Magbaa deeu ich Pablo garmua amag j̄eeumamua, —Magan ¿j̄aga awiata p̄arau p̄aach p̄ɔr choopijimma? ajim an̄ʘm.

Magbaa j̄urr amachd̄eu, —Juanau jaau n̄rrarr ʘkhawiaata maraun maach p̄ɔr choopijim̄gui ajierram an̄ʘm irig.

⁴ Magbaawaita Pabloou amag magjim an̄ʘm:

—Juanaun chadcha ôrau amach khaibag isegwi Ēwandamag chugpaapi jëubaawaita am pör choopüimaajeejimgui ajim anum. Mag pör choo nwisib mamu, amau ichab i ëudee ab i khäaijä ürpai sim urum iekta ükhaju aai numgui aajeejim anaabá, ajapcharan Jesucristo igwiana.

⁵Pabloou amachig mag ajapha jaubaawai, ya ag nawe maach Pör Jesús iek ükha narr aawai, sïi i thür gaaiapai amach pör choopijieram aajem. ⁶Maimua am pör ür Pabloou jua ausiubaawai, chadcha Ēwandam Akhaar am gaai phës aicheewai, sïi amach meu khaba, deeum meuta iekha phöbaadëjim anaabá. Mag thunuu awi Ēwandam iek ich mag parhooba jaau nwisijim aajem. ⁷Am iek mag Jesús thür gaai pör choopitarr khun thum emkhooiin apha docejö naajim aajem, chi khapanag.

⁸Mag Efeso phöbör ee simua ed thärjup ich mag judionaan Ēwandam iek jaajem deg maajeejim aajem, maach peerduajem iek jawaag. Mag büürjä ögkhaba jaau simua Jesuuta ich Ēwandamau pütarr aawai i iekta ükhapi auju ëkhaajeejim anaabá, üu amach peerdumkhüir. ⁹Mamu äaur khun amach jüg khichag gaaimua ükhamaugau, Cristo iek igwia ag ëugar warag woun ëugarmjõ khaigba iekhaajeejim anum. Mag nuu paawai Pabloou ichta warag am aigmua mawia, chi ükha durrarr khun ich düi phë arrwi, jürr woun ab Tirano aajerr ag degta ed ëepierr amag jaau siëimajim aajem. ¹⁰Ich mag jaau simua año numí sïisijim aajem, Efeso phöbör ee. Maguata thum judionaan maimua judionaan khabam khunpa Asia durr joobaajerr khunau maach Pör Jesuu öor peerdu aajem iek Pabloou jaau sim ürjieram aajem. ¹¹Maagwai Ēwandamau ich iuuta magpi siëwai Pabloou ich jua

theeg deewi Pabloou öor ee nem khüir pogkhe örau ag na mag nem ooba aajempa wau nurracijim aajem ichab. ¹²Mag öor monawaag nem jua theeg siëwai sïi i khüir jaarjem wa irua khajüa jüajem khäijä chi aunaan aar arrwia, ag ür ausiubarmpuapai kha machag chugpaanaa ichab mor ee bën khaigbam wai siëidumjä chadcha öbeerpüi maajeejim aajem.

¹³Mamu ichab naajim anaabá, äaur khun judionaan, sïi parhooba wënrmmua öor mor ee bën khaigbam siëidum jur weerpjerr khun. Makhunau ichab Pablo dënjö maach Pör Jesús thür thürnaa öor mor eem bën khaigbam jurwërpju awi chi bënëg, “Pabloou jaau nurracijim ag Jesús iekhau jäg woun mor eemua öberbaadët” aajeejim anum.

¹⁴Chi mag wënrarr khun abam khodpai siete naajim aajem. Makhun judío ab phadnaan pör Esceva anum ag chaain ajim aajem. ¹⁵Mamu amach mag wënracijerr aawai, biek ab amach ipiërraa ajupii awi mag iekhabaawai, chi mepeer woun mor ee siërrau jürr amag, —Mua khaphu chirumgui ajim anum, khai agá Jesús, maimua khai agá Pablo. Jäkhunan chadcha nem jua theeg num. Mamu pärau chan oob murug magmiet ajim anum.

¹⁶Magwi chi woun mag ich mor ee bën khaigbam wai siërrau warag amag audimawi warag am düi jäubaadëjim anaabá. Mag jäubaadëwi, mag mepeer düi simua aawai, nem juapa theeg mag siete narrjä ich jua jumpiba amach gaai mas deebaadee, ögkhawi, warag amachta ag di aigmua khaphig phöbaadëjim aajem, sïi kha pepethor ich mag khajüajä chukhu. ¹⁷Mag ed magtarr öor thum judionaan khabam khunaua Efeso phöbör ee khakhapdö thunwisiewai thaar paraa num iekhau warag maach Pör Jesús igwia i jua theegta thö iekhaajeejim aajem, örau.

¹⁸ Magbaawai ìchab khapan ag nawe Òwandam iek ùkhawia narr khùunjà bèemawi ag na amachdèu nem khaigba waujerrjà thumaam khùun dakhìir meerba jaaumaajeejim anaabá. ¹⁹ Mag nùm dùu ìchab amachdèu Òwandam iek ùkhaju nawe parhoobam iek èsap gayam khaugwia agumua bènkhùunkha sísid arr khùunaujà magum èsap thum phè aibèewi, thumaam khùun dakhìir òrpüimajieram aajem. Mag èsap pòm òrdubtarr gaai phatkhon werbatarr khap aag awi, khìirjunaa phã oowai, phatkhon pòm cincuenta miljö öbèrjim aajem. ²⁰ Magum gaaimua Òwandamau ich jua theeg oopibaawai, òor pòm maach Pör Jesucristo iekta ùkhamaawai, warag aaidua khaphí aaidumajim aajem ìchab.

²¹ Magtarr khur sîi awia Pablo Macedonia durram khùun oon mawi ich mampaimua jürr Acayapien oonjà durbaju khìirjubaadèjim aajem. Mag ich phùurdü nùrraju khìirju auwia ich ödegpai, “Nachã jãg durr numí phùurdüpiwiata Jerusalenjà barthurwia jürr Romapienjà oon majugui” ajim anum. ²² Mag chadcha ich Macedoniaag maju nawe ich na òor numí püijim aajem, ich juag oojem khùun. Makhùun, dau ãb Timoteo, maagwai ãbkhai Erasto ajim aajem. Makhùun amach appai püiwi ichin khãai khapanaa Asia durr sisijim aajem.

Efeso phöbör ee sîi òor phogdu nùrrjèe thunarr

²³ Mag Pablo maju aadèwi ich na òor püi nùm jaar, Efeso phöbör ee sîi òor pòm phogdawi meeukha nùrrjèe aphöbaadèjim anaabá, Pabloou Òwandam iek jaau nùrrum aaidua khaphí aaidumam gaaimua. ²⁴ Mag kaaijà ee òor pos nùrrjèe thunarr mügta ajim aajem:

Woun ãb sîejim aajem, Demetrio anum. Mag wounau amach èwandam ùu Diana anumug jèeujem di oowi agjöo daii phatkhon dèn waujeejim anaabá. Maata i phidag ajim aajem Ich khapeen düimua mag waukhanaa pèr simua phatkhon athaba amachpierr aujeejim aajem.

²⁵ Biek ãb chi Demetrioou ich dùu phidkhaajem khùun maimua deelum khùun agjö ich agjöm phidag gaai naajem khùunpa ãbam aig thürkhanaa amag, —Keena, pãrau khaphü nùmgui ajim anum, maachin ãba müg phatkhon dèn didamkha wau numuata phatkhon khìirjö oojem. ²⁶ Mamü mag nùm ee pãrau pãach daúa oonaa pãach kachiujã üurjèewai pãrau khaphü nùmgui ajim anum, Pabloou iekha nùrrum. I iek mag “Òrau juau nem wautarr chan èwandam khabam” anum. Mag jaau nùrraawai òor pòm chadcha i igar ùkha thunùmgui ajim anum. Mag ùkha nùm chan mag ich müig Efeso eepaijã khaba, sîi müg Asia durr ee peer thumaam khùunauta ùkha wèjöm. Pãrau khaphü nùmgui ajim anum, mag sîi òrau irua jaau nùrrum ùkha nùm gaaimuapaijã khabam. ²⁷ Mua oowain maadèu nem wau nùm òrau tag auba aadeewaita sîi maach khaibag waubarmjöta ajugui ajim anum. Maig çjamaam phatkhon maadèu oou? Mag nùm dùu ìchab maach èwandam ùu Dianaag jèeujem dijã òrau warramjö khöchkhaba aadèmu müg atag paawai warag thürphöo khaba sisijugui ajim anum, müg Asia durr maimua durrpierram khùunau irig jèeujerrjà tag jèeuba aphöbaadeewai.

²⁸ Demetrio mag iekhabarm chi khapeenau ürbaawai chadcha i igar nùm iekhau warag meeukha sereu phöbaadèwi, “Maach Efesopien èwandam ùu Dianaan ichta ãba ich mag èwandamkha sierraju; ijöm chan tag chukhumgui” ajierram aajem.

²⁹Mag serereukham gaaimua sīi warag kaaijā ee ōor phogdu nurrjēe maadēujā khaugba jōisijim anaabá. Mamagkham ee ōor pochag bēewi, Pablo khapeen numí Macedoniapien Gayo dūi Aristarco anum purphōbaadēwi, amach thumaam khūnau āba biirduajem di aar ethetherrg arrwi wai dubphōbaadējim aajem. ³⁰Magbaawai Pabloou mag ōor pos thūnum aig bēewi dubwi ōrag iekham ig sējim aajem, mamū āaur khūnau īchab Ēwandam iek ūkha num khūnau ūduur irig bēepibajieram aajem. ³¹Mag num ee īchab āaur khūnau Asia durr chi thethemnaan ich Pablo khapkhūnaujā am mamagkham aar irig mapiba jaaupūijieram anaabá. ³²Mag i am aig bēeg ēkhakhakham ee, ierr am biirdu thūnum aar ōor serereukham iek chan sīi maadēu khaugbata wējoojim aajem. Mag sīi ōor phogdu thūnaawai, āaur khūnau serereukhamua khīet jajaau khaawai, tagam khūnau agjō khīet serereu aajeejim anaabá. Mamū ōor pōm mag thūnumua āaur khūnau chan amachdēu mamagkhamjā khaugba, khan atheeta bēewi naajī būurjā khaugba numta, dūi mamag aajeejim anum. ³³Mamū woun āb Alejandro anum aig sierr aawai āaur khūnau judionaanau maata jūrr ajués ōor khapanag na ēudu deethurjieram aajem, jūrr ōrag wajapha jaaumkhīir. Magbaawai Alejandroou judionaan kōit iekhaag ūgthaag jua ūanaa juaupai jajaau khabaadējim aajem, ōor khīupamkhīir. ³⁴Mamū ōor pōm mag thūnarrau ich Alejandrojā īchab judiokha simta mag iekhaagpam khaug athaawai deeu eepemjō sereubaadēwi, “Maar Efesopien ēwandam ūi Dianaan ichta āba ich mag ēwandamkha sierraju; ijōm chan tag chukhumgui” aajeejim anum. Ich mag serereukhamua ora numijō naajim aajem.

³⁵Mag num paawai chi phōbōr eem secretarioou ūu ēkha sīi awia, khīupaa athawi amag, —Keena, Efesopien ajim anum, mūg durr gaai thumaam khūnau khakhapdō thūnum, āba mūg phōbōrōuta mūg maach ēwandam ūi Diana di thūanaa i khīirkha wau sim ūgtharmua burrchētarrjā thūa wai naajem. ³⁶Mag maadēu i dipa thūa wai naajem chadcha aawai ni ābmuajā maach ijūrr “Jāan sēukhaawai” aju khabamgui ajim anum. Mag maadēu thumaam khūnau khaphu numta, ¿khanthee pāar jāg numa? Pāachta warag khīu nūisit ajim anum. Nacha ajapha khīirjunaa khaba chan oob jūchag jāgmiet ajim aajem. ³⁷Chamū khūnau wounaan pārau mūig waiberr khūnau chan būurjā maach ēwandam ūi Diana igwia khaigba iekhaba, ni ag degam nemjā jīgkhaba num. ³⁸Demetrioou ich khapeen dūimua iwiir ābam ēugar khāijā thethemnaanag jaaum ig num khai, warre am aarcha mawia amagta jaauju aai numgui ajim anum, magum atheeta am naawai. Maiguin chadau agdaujō khīircha jūrr chikham jaauju aai numgui ajim aajem. ³⁹Wa magba deeu iek khāijā pārau am dūi iekhaag wai num khai, lefu jaau simjō chi thethemnaan dūi āba biirdūnaata iekhaju aai numgui ajim anum, chi secretarioou. ⁴⁰Magba sīi cha numjō chan ūu khaba simgui ajim aajem. Mūgbarm gaaimua Romapienau khāijā jūrr maachig, “¿Khan gaaimua pārau jāg ōor meeukhapijī?” a jēeukhiin, ¿maadēu amag khan abarju? ajim anum. Pōd maadēu amag “Chadcha magbarm gaaimua ajim” aju khaba numgui ajim aajem, sīi maach garmuata nacha juaou ogthom am khujurbarmjō arr aawai. ⁴¹Chi secretarioou ōor pōm thūnumūg mag iekhapūiawia, thumaam khūnaug ōbeerpi jaaujim aajem.

Pabloou Macedoniapien oothurwia Greciapienjã oothurtarr

20 Maimua mag òor phogduwi sïi kaaijã ee parhooba pos nurrjêe thunaawia dichdimaawai Pabloou chi ùkha durrarr khunn thürkha auwi am wawí wai sïi ajim aajem. Mag am wawí wai siewi, ayoyoojii awi, deum durr Macedonia anumug mawia, ²chi ùkha durrum khunn nunuidumpierr Ēwandam iek jaau phuurdũ nurrumua warag òor khïir onee apiejeejim aajem. Mag nurrumua warag Greciaagjã mawia, ³barwia, Greciapien ee ed thãrjup sïejim aajem. Mag sïi awia Grecia durrumua jÿrr Siriaag maju awi barco nu sim ee ùrbaadëjim aajem, judionaanau ich dakhãu wai num. Mag sïi ich baraata oo num a ùrbaadeewai Siri-aag maju arrjã maba, warag ich marr khud eepai ewag bëewi, deeu Macedoniaag dichjim aajem. ⁴Ya mag ich bũpai ewag mam dũi i daumaai òor wëtjim aajem. Makhunn ãb jooi Pirro iewaa Sópater anum ajim aajem, Bereapierr. Maimua dau numí Tesalónicapien ajim aajem, Aristarco Segundo dũi. Maagwai dau ãb Derbepierr Gayo anum ajim aajem. Mag tag wëtjim aajem Listriapierr Timoteo, maimua Asia durrum khunn agjõ numí, Trófimo Tíquico dũi. ⁵Mamũ makhunn amach thum Pablo dũi ãba mũ chirarr phõbõr Filipos anum ee bardutkhachëwi, jÿrr maigmua amach ap ërëubaadëwia, Troas phõbõr maar nu naaimajim. ⁶Magbaawai maachin õkhar pan levadura chukhu wauwia khoojem ag phiesta dichtarr khurta Filipos phõbõr eemua wëtjim ìchab, dõjãrr garmua barco ee. Mag wëtwi, khodjõrrõo awia, cinco días naata mag maach na wëttarr khunn num aar barimajim, Troas. Mag Troas phõbõr eejã maar siete días naaimajim.

Ābmiecha Pabloou Troaspien oothurtarr

⁷Domighed pan thorreuwi ãba khõju arr aawai maar ãba podpa num aig Pabloou chi ùkha durrum khunn dũi iyũu simua amag Ēwandam i jaau sïejim. Mamũ ich Pablo ag noram ãspaau maju arr aawai mag ijëjëbkhama ya edacha pamaa ajim. ⁸Maar thum ãba ùgthaagajãrcha òor podpaajem aar naajim. Maig lãmpara khapan sïi phuphup jiir ùid thunaajim. ⁹Mag edacha pamjã Pablo ijëjëbkhama ee, ewan ãb Eutico anum ventan i gaai ùgthaa oo sïejim. Mamũ mag da õbërba aawai ich oo sïerr aigpai khãibaadëwi, ùiduau sïi mam ùgthaa piso thãrjupam aarmua burrwi, warre chi meemta jiir aujierram. ¹⁰Magbaawai Pablo urbwawia, mag chi meem ùr eeg thũkhõnaa, warag õ pũr wai phiidnaa, chi aig narr khunnag, —Oob jãphiermiet, mug chaai meeba sïebahab ajim.

¹¹Maimua deeu ùgthaa amach narr aar mawia, Jesuu ich khapeenag thach khõpi jaau puatarrjõ, Pabloou pan thorreuwia, amach thumaa khõ dichwia, ùmaai Ēwandam iek amag jaubaadëjim. Mag jaau simua ich mag aardudukhamua ãspabaadeewai bũurjã khãiba ich mag petajim. ¹²Mag i petawai chi chaai burrwi meetarr ich Pabloou iupi autarrjã meeba arrjõ ich diig arrjierram. Pabloou amachig jaautarr ùrwi chaai chi meem iupi autarra amach daúa oobaawai i ëudee pawiajã ich mag onee nuisijim.

Troasmua Miletoog biekkhatarr

¹³Mamũ mag i maju nawe maachta nacha jap ee paaukhajim, dõjãrr garmua i na maag, mag wëtwia phõbõr Aso anumta deeu maach ãba ooua i ekhatarr aawai. Maagwai ich, jÿrr bũu maju aadëwi maar ëudee bëejim, bũu. ¹⁴Mag Aso bardutkhaimawia deeu i dũi oowian

chad maar āba ābam jap ee deelum phöbör Mitilene anumug wētwi ich mag āba barjim. ¹⁵Mag barwi ag noram dōjārr phuramdā Quío anum khīir- phēe dichjim. Maimua ag noram deelum phuramdā Samos anum gaai naaima- jim. Mag Samos anum gaai khūchpai naawi durbagkhaau deeu jēb wapem gaacha phöbör Trogilio anum khāi ēewia thūgdutkhaaun chadau Mileto barjim. ¹⁶Mag mug biekhau ich Pablo Efeso phöbörjā maba arran, Asia durr makhīin da barbaju awiata mabajim, Jerusalén phöbör ee jōpkhaa barwia am phiesta Pentecostés kha num ee dūi siem khōchgau.

Pabloou Efeso iglesia eem chi pōrnaanag iekhatarr

¹⁷Mag phöbör Mileto anum ee barchēwia sī Efeso iglesia eem jōoin chi pōrnaanag iek jaupūijim, ich oon bēemkhīir. ¹⁸Mag iek jaupūiwiā chadcha bardutkhabaicheewai amag magjim:

—Pārau wajapha khaphu numgui ajim, jāgata mu chitaajē pāar ee warrcha Asia ee mūch pachētarr aigmua is ewag pawiajā. ¹⁹Ich mag būurjā mūch thōba, maach Pōr Jesús athee sīi dau aphuu i chogkha chitumgui ajim. Mag phidkha chitumun, judionaanag maadēu Jesús iek jaau khitaawai ūkhamaagau dich dūita khaigba aadēp aawaijā, dich garmuan maadēu am dau aug khaugwi warag dauhi paraa khitaajemgui ajim. ²⁰Mamu magum āba, pāach ūu wēnūrramkhīir mua pārag maach Ēwandam iek jaub khaba jaau chitajingui ajim. Mua pārag ōor khapanag dakhīirjā jaanaa pāar di aarcha mawia pāach appai num aigjā jaaujeejim. ²¹Judionaanag jaanaa maimua judionaan khabam khūnagpa jaaujeejim, jāga amach khaibag thum āsie ewag khīirjuwia isegju aai nū,

Ēwandamau khōsi simjōta wēnūrraag; magnaā jāga maach Pōr Jesucristo iekta āba ogdūba ūkha wēnūrraju, magum thum mua jaaujeejingui ajim. ²²Maimua isjā ich Ēwandam Akharaauta mu pūi sim aawai mu Jerusalenag ma chitumgui ajim, magum aar mūch dau aphuu ajujā khīirjuba. ²³Ēwandam Akharau mūchig jaaujeewai mua khaphu chirumgui ajim, amau mu dūi amachdēu ampierr awi mu phāarju cárcel diin jam sīsīdum. ²⁴Mamu mag mūch dau aphuu aju khaphu chirumjā magju khīirjuwia gaai masi oo chiruu aa khaugba chitum. Mu khīirjugan āba Ēwandamau maach khōsi peerdu aajem iek maach Pōr Jesuu mūchig jaupitarra jaauju khīirju chitumgui ajim.

²⁵Mag jajawagmamua, 'Pāach thu- maam khūnag khap amkhīir is mua warre pārag jaaukhingui ajim: Mua chadcha pāar ee ich mug Ēwandam iek jaau phūurdū chitumua pārag jaau- jeejim, Ēwandamta pāach thāar ee athaawai ichta pāach Pōrkha sīsīmkhīir. Mua mag pārag jaau chitaajerr, ispai pārau mu khīir oowia ya tag pārau mu oobamgui ajim. ²⁶Mūchdēu mag pārag jaaujerr khaphu chiraawai ich agjō isjā mua mag chirum. Mūgnaa pāach meem ed Ēwandamau pāach auba awiajā oob mu gaai thumiet ajim, pāachig būurjā jaubajim awi. ²⁷Ēwandamau ichdēu ōor peerdu aajem iek mūchig jaupi- tarr thum būurjā meerba mua pārag jaautarr aawai ya mu chan mug chirum aig būurjā iekkhōr chukhu chirumgui ajim, Ēwandam dau na. ²⁸Magua mua pārag mag chirumgui ajim: Pāar ar chi ūkha durrum khūn pōrkha num khūn, pāach mor ūrkhanaa ichab pāach khapeen chi ūkha durrum khūnjā wa- japha thua wai nūisit. Magaag maga- mkhīirta Ēwandam Akharau pāar jur au- jingui ajim, maach Pōr Jesuu ich bagau

phag autarr khunn ajapha thua wai wenurramkhiir. ²⁹ ¿Khan jagwia mua parag mag chirú? Mua mag chirumun mugaugui ajim: Mu eudee amachdeupai amach igwia chi machnaan aajem khunn paar ee beēju. Makhunnaun tigrieu ich aig nemchaain thur aaujemjō sīi chad khabam iekta chadam iekjō parag jaaubaicheewai paar imeraa khugur auwi warag paar ee nem archējugui ajim. ³⁰ Mag num ee ichab paach eepaim khunnaujā sīi sēukha nem jaau nur-jēe aphōbaadēju, chadcha Ēwandam iek chaarcha ūkha durrum khunn jurr amach gar paa awaag. ³¹ Chadcha paach magju muchdēu khaphu chirawaaita mua parag mag jaau chirumgui ajim, ag nawe khap amkhiir. Khiir khaphu nūisit magum khunn paach ee bēewaim athee. Año thārjup sīi edaram magwe gaai machgau dauhi paraa oo chirumua paach wawiejerrta pārau khiir eyaa abat a wawimajim Pabloo.

³² Magnaa ichab, 'Keena, ya mu tag paar ee bēebaju aawai iswe warre mua ich Ēwandam jua eeta paar thusie puagpamgui ajim, ichdēu maach khōsi peerdu aaujem iekta ogdaba ūkha wenurrumua ichta āba chi jua thierr aawai ichdēuta warag paar khiirjug bāaupimamkhiir. Ichdēuta mug atag paawai thum ich chaainkha wenurrarr khunnag āba ichdēu nem deēju a jaautarrjā deeb khaba deejugui ajim. ³³ Khaphu abat pārau ichab: Mu chan mug chitum aig chikhham phatkondam wa khajūadam khāijā wajappa oowai, "¡Ih! jāgum thumta mu dēnēg pabaadēkhiina" aba chitumgui ajim. ³⁴ Magju khāai much juapadamauta phidkhwia, muchdēu nemdam ig chirum thum phē auwi, ichab much khapeen much dūi wenurraajerr khunnau nem ig numjā mua muchdēu amag au deejeejimgui ajim. ³⁵ Muchjō mag phidkhamkhiirta

much chitumpierr mua ich mag parag jaau chitaajem, mag phidkha numua ichab dau aphuu amachdēu nemdam ig numjā pōd auba durrum khunn juag oo wenurramkhiir. Pāadē maach Pōr Jesuu iekhatarr khiir eyaa abat ajim: Iin chadcha i iekhōoin "Dich garmua chikhmagnum nemdam deewaita maach oneecha aajemgui ajim, chi au sim khāaijā."

³⁶ Mag am wawí wai sēwi iekha aaipabaadeewai jēpōr phōbkhanaa amach thumaam khunn dūi āba Ēwandamag jēeujim. ³⁷ Maimua mag Ēwandamag jēe u aipawi ya Pablo maagpabaadeewai, thumaam khunn i athee dauhi paraa thunumua jurr am khunnau i o phuur jōinaa i khiir uu ahau khajierram. ³⁸ Mag ich Pablooucha amag mag edpai amau i khiir oowia tag oobaju a jaautarr aawai mag gaaimua ōkhiirjuu aphōbaadējim. Mag ōkhiirjuu num āba, i dūi wētvia khīb jēr barco ee i oo deepūithurjierram.

Miletomua Pablo Jerusalenag matarr

21 Mag Miletomua Efesopie jōoin chi pōrnaan phēpuawia dōjarr paaukhabaadeeu sīi marau khajappa dōjarr morrdam Cos anumug ērēubaadējim. Maigmua ag noram sīi ich maigpaimua thūadu deeu phuram Rodas a thūr sim gaai barwia, mammua jurr dōieg phuurphee, Pátara anum barjim. ² Mag phōbōr Pátara anum jerag barco āb wējōm marau oomajim, Fenicia durr mam anum. Magbaawai marau ag ee waaiduwia dōjarr paaukhabaadeejim. ³ Mag wētumua khodjōrrō awia dōjarr morr durrcha sim Chipre anum dōjarrmua oo dichjim. Ma, maar juawē gar thūbajim. Mag wētumua warag Siriaag wētjim. Mamū mag maar wētum barco eem nem āaur Tiro phōbōr ee puaju atarr aawai mam dubimajim.

⁴Mag phöbör ee chi ükha durrum khüün aar wëtwi am düi maar siete días naaimajim. Ich maig mag chi ükha durrum khüünag Ēwandam Akharau jaubaawai jürr amachdëu Pabloog Jerusalemag mapiba jaaujim. ⁵Mamu par mag mapiba jaau num äba, seman äb dichdimam ee maar wëtaagpajim. Mag maar wëtum aadeewai Ēwandam gaaimua maach khodkha num khüün thum amach üün düi amach chaainpa phöbör igaau jër maar oopäain bëejim. Maig jër mosjä ee pachëwi, maach thum jëpör phöbkhanaa, Ēwandamag jëeujim. ⁶Mag Ēwandamag jëeuwia, thumaam khüün düi agdaujö ayoo ayoo naawi, marau maach wëtju barco ee waaidutkhabaadeewai amachjä ïchab amach diig durr paaukhabaadëjim.

⁷Maimua ya äbmiecha tag phüas jëmerbaju athee, mag maach narr phöbör Tiro anum aigmua jap ee paaukhawia, Tolemaidaag wëtwi, barwi, aig chi ükha durrum khüün düi saludaawia, warag am aig khäaim äb ëntër khëujim. ⁸Noram aigmua ërëubaadeeu phöbör Cesarea anum barwia woun jöoi äb maach peerduajem iek jaaumie Felipe anum di aar wëtjim. Warr ich mag Felipe, iglesia eem chi pörnaan juag oojem khüün siete narr eem ajim. ⁹Ich mag jöoirau chaain üün appai chi daupeen jayap wai sëjim, Ēwandam i jaaumien. ¹⁰Mag Felipe di aig maar khäaidam khapancha khaba num ee, Judea durrmua woun äb agjö Ēwandam i jaaumie Agabo anum bëejim. ¹¹Mag bëewia, maar dakhüir Pablo äi jüajem auwia agua jürr ich bü düi ich juapa jüpüinaa, —Ēwandam Akharau mürug jaauwai mütga jü auju aajemgui ajim chamug äi jüajem pap, Jerusalén phöbör ee judionanau. Mag jünaa jürr judionan khaba, durr chaauram khüünagta sii pür deejü aajemgui ajim Agaboou.

¹²Maach jüguucha mag ürbaawai Cesareapien düimua marau Pabloog Jerusalemag mapiba jaau naajim. ¹³Mamu mag mapimapha num ee, jürr ich Pabloou marag magjim:

—¿Khantheeta jäg päar dauhi paar thunarräma? Oob khüirjumiet ajim. Päar ich jägta numun magan mächpata ökhüirjuu apiju ëkha numgui ajim. Jerusalén pabaimaawai amau mag mü ibuurwajä, maach Pör Jesús gaaimua khai, idëu mag sim. I gaaimuan mun magumjä aba thöju chirumgui ajim Pabloou.

¹⁴Par mag jajaaukhamjä maach iek ükhaba abaawai warag ich magpai süwia Ēwandamagta marau, —Ēwandam, püta maach Pör aawai püchdëu khap irig nem jaaubä anaajim.

¹⁵Magtarr khur khäaidam khapan khaba num ee, marau maach nemdam khüir khaugwia Jerusalemag durr paaukhabaad. ¹⁶Maar düi wëtjim äaur khüün Cesareapien chi ükha durrarr khüün. Makhüünau woun äb Chiprepierr Mnasón anum ag di aarta maar phëbaadëjim, Jerusalén phöbör ee barwia ichdëu marag ich aig jëermkhüir di deejü a sierr aawai. Mag woun ag nawe maach Ēwandam iek ükhawi sëjim.

Pablo Jerusalén barwia Santiago oon matarr

¹⁷Mag durr paaukhabaadëwi ya Jerusalén paaukhabamaawai, aig chi ükha durrarr khüünau sii maar amach aig baarpi auwia thum onee nüisijim. ¹⁸Mag maach bartarr noram Pabloou maar ich düi phë arrjim Santiago oon. Mag Santiago di aig ïchab iglesia eem chi pörnaanjä narr aawai ¹⁹Pabloou amag saludaawia ökhar iyüumamua amag jaubaadëjim, jäga judionan khabam khüün eejä Ēwandamau irig ich iek jaaupinaa ïchab nem khüir

pogkhe waupimaajeeji. ²⁰ Pabloou amachig mag igkhamam ūrbaawai onee num iekhau warag Ēwandamagta, “Aay, ūucha magbarm Ēwandam” ajierram. Maimua jŭrr amach garmua Pabloog, “Pudē maar iek ūrbarí, marau pŕrŕug jaaukhim” awi, —Pua puchdēujā khaphŭ chirŕmguí ajierram, judionaan ee ōor pōoma thŕnum chi ūkha num khŕn, mamŭ thum mag thŕnum khŕn iek ichiita amau ich mag Moiseeu phā puatarr iek puaba ũrkha wŕnŕraju aai num aajem. ²¹ Maimua amag jaauwai, mag judionaan thum amach durr chaaur jooba num khŕnag pua Moiseeu iek phā puarr gaai nem jaau sŕsidŕmjā ũrkhapiba jaaujem aajemgui ajierram. Mag num dŕi ūchab amag chaain mehēudamjā thŕabichpiba jaanaa warag maach jōoin ijā isegpi jaaujem aajem. ²² Magnaa irig, Ĵāgajuma maadēu ar chi mag khŕrju num khŕnag, magum iek chad apim ugua? Amachdēu pu barbaichēm a ūrbaawai, ichiita jerrba āba biirdanaa amau pŕrŕug mag iek ēudŕb khaba ēudŕjugui ajierram. ²³ Chadcha puchta mag iekha chitum am ugua, jāg pua mŕgta abá, marau pŕrŕug khŕrjugdam deegpam: Mŕig ōor jayap numgui ajierram, Ēwandam na āba irigpai jēwaag i athee surkhaju a iekha num khŕn. ²⁴ Jāg pu am dŕi Aai i jēuejem deg mawia am dŕi āba puch khoopibá, Ēwandam na wajapha chirsieg. Magnaa ūchab puch pŕr khŕipibarm paarjā phagpŕinaa warm khŕn dŕn paarjā phagbapŕi ajierram, am dŕnjā agjŕ khŕipŕimkhŕr. Ōrau amach daúa pua magbarm oobaawai, jāgan sēukhaawaita ōrau pu ēugar mag jaau naajimaju. Magbaawai ūchab puajā amach dŕnjŕ Moiseeu jaau puatarr ũrkha sim ajugui ajierram chi Pabloog wawimamua. ²⁵ Magnaa, Ar judionaan khabam khŕn ūchab maach Ēwandam

iek ūkhatarr khŕnagjā ya marau ēsap aaidŕpŕijimgui ajierram. Amag marau jaaupŕitarr gaai, ōrau amach juau nem parhoobamta Ēwandamkha waanaa agŕg jēwaag nemchaain thŕotarr modjā khŕpiba, nem thŕowia ag bag dŕn reyen wau sŕsidŕmjā khŕpiba, ni nem sŕi bēgŕne bag ārba thŕo sim modjā khŕpiba jaaupŕijim. Mag num dŕi ūchab dich ōor khabam dŕi chan oob bŕrjā khapes apiba jaaupŕijimgui ajierram, Pabloog igkhamamua.

Pablo Aai i jēuejem deg sim pŕr autarr

²⁶ Warm khŕnau ichig mag jaaubaa chadcha Pabloou makhŕn jayapam khŕn dŕi mawia, ag noram Ēwandam na wajapha nŕisieg amach thum āba amach khoopinaa, Aai i jēuejem deg dubjim, phadnaanag khan edta mag ũrkha num ōbŕr ēebaadeewai ag paar nemchaaindam amach pipied khēchju aai nu a jawaag.

²⁷ Mamŭ siete dŕas mag ũrkha naaju atarr aawai, ya ũrkha ōju dakpamam ee, judionaan Asia durrmua bēetarr khŕnau Pablo Aai i jēuejem deg sim oophŕbaadējim. Mag amachdēu oo athaawai purphŕbaadēwi warag āākhamua sŕta ōor phoguepŕi-jierram. ²⁸ Mag ōor phoguepŕi-wia warag, —;Keena israelnaan, maar juag oobahuthŕ! aajeejim. Chamŕg wounauta durrpier ōor thumaam khŕnag maach jōoin i isegpi jaanaa, Moiseeu phā puatarr iekjā asekapiba jaau nŕrranaa, ūchab mŕg Aai i jēuejem di igwiajā khaigba iekha nŕrraba aajeb ajierram. Mag nŕrrumua ūs ag ee judionaan khabam khŕn dubju khaba aajemta warag ierr phē wai sŕewai mŕg diin ya khaigba sŕsimgui ajierram. Deeu wajaug paapŕibam aig chan pŕd ag ee Ēwandamag jēuju khaba simgui ajierram, āākhamua.

²⁹ Mag judionaan khabam khunpata Aai i jeeujem deg ierr thunumkharan, amachdeu ich Pablo magju na woun Efesopierr Trófimo aajerr dui aba nurum ootarr aawaita mag edja Pabloo mam ierr Aai i jeeujem deg ich dui wai simpai narr gaaimuata mamag khajierram.

³⁰ Mag aakham urbaawai sii oor pom khaphig bee thunisijim. Maimua khapanaam khunau Pablo purphobaadewi, jurram khunau dawag ethetherg wai oberwi, ag barre Aai i jeeujem den chi puertdi pharkha sijim. ³¹ Mag dawag arrwi, khapanaam khunau aawai, ya Pablo thoopaaig ekha num ee, Roma durrarm soldaun pom thunarr eem chi comandanteu ur athajim, mag phobor eem oor thumta kaaja ee thunum anum. ³² Magbaawai ag barre capitanaan soldaun dui thurkha auwi mag am poposkham aar khaphig phobaadajim. Mag wetwi warm khunau mag comandante ich soldaun dui pochag urum oo athaawai jurram khunau Pablo photpupukharrja tag dichbajierram. ³³ Mag barimawia, chi comandanteu Pablo pur aupiwi, warre caden numiimua ju sipijim. Maimua aig narr khunag, — ¿Ja jamaam woun aga, maimua khani ichdeu jag sieji? a jeeujim ajapha khap aag.

³⁴ Mamu mag sii irua khajapha jeeutarra, deeu eupemjo serebaadewi sii aakhamua jur chikhaman ichaaur jaupupi khaawai chi comandanteu pod ukhujja khaugba aadajim. Mag, sii warag ich soldaunag chi Pablo cuartel ee arrpij. ³⁵ Mag soldaunau Pablo arrumua ya chi cuartel aigum doig bukherr pabaimaawai warag sii chaaji jua ee jir arrjierram, orau amachig bayeu aujuo aadep aawai. ³⁶ Mag thunumun am edee serereug wetumua warreta Pablo thooi jajaau aajeejim.

Pabloo ich koitpai iekhatarr

³⁷ Mag arrumua ya ich cuartel ee wai dubaagpam oobaawai ich Pabloo mag soldaun por chi comandanteeg griegonaa meua jeeujim, jopcha i dui iyuu aag. Chi comandanteu urwai Pabloo ichig griegonaa meua iekhabarm urbaawai irig, —Aa, puan magan maar meuja iekhaajeebma ajim. ³⁸ ¿Pu Egip-topierr khaba, pu khabaji ar na bieck ab gobierno dui werbuag chumanaan pom cuatro mil pach daumaai jur auwi oor barba aajem chuui phe arrtarr? ajim irig.

³⁹ Magbaa Pabloo, —Mu chan Egip-topierr khabam. Mun judioogui ajim, Cilicia durr phobor Tarso aajem ee thaabatarr. Mu mag sii phobor parhoobam eemja khabam. Mamu pu khos akhiin, ideu murug iekhapikham, mua orag iekham kosi chirumgui ajim.

⁴⁰ Mag chadcha chi comandanteu Pabloo, “Pu iekhaju aai chirum” abaawai, Pabloo ajapha doig dag gai dununuaa oor khupamkhiir juau jaubaawai, khii paaukhabaadee, jur ebreonaa meua amag magjim:

22 —Keena khodamnaa, jooipa thum, mu iek urbat, mua muchdeupai much khaigper iekhaagpamgui ajim.

² Pabloo amachig ebreonaa meua mag iekhabaadem urbaawai chara warag sii khii urphobaadajim. Mag oor khii thunum ee, iekhamamua Pabloo mamag majim:

³ —Mun judioo charau. Mu Cilicia durr thaabajingui ajim, phobor Tarso anum ee. Mamu much errawe mug Jerusalen beewia ich mugpai jooipa chirumgui ajim. Mu maestro Gamalielau murug wajapha maach jooi iita thumaa juau baaujingui ajim. Magtarr aawai much thardamaucha Ewandam dau na nem ajapha waum kosi wajuuta ekha chitaajemgui ajim, ich jag paru aajemjo

īchab. ⁴Warran chadcha mua mʉg Jesús iek ũkha wēnurrum khʉn pʉr auwi dau aphʉ wawaag am ēudee ēkhaajeejim. Mag pʉr auwi, wʉin awiajā, būrjā dau aug khaugba cárcel deg dubpūimaajeejimgui ajim, mʉchdēucha. ⁵Mua maagjerr phadnaan pōrou khaphʉnaa īchab chi pōrnaa i khāai jua eegpaim khʉnaujā khaphʉ nʉmguī ajim, amach paar-mua mʉrʉg ēsap wau deejerr aawai. Biek āb amachdēucha mʉrʉg ēsap wau deejerramgui ajim, Damasco phōbōr ee maach khodnaan judionaan aar mag ēsap dūi mawi, Jesús iek ũkha durrum khʉn purkha authurwi, mʉig Jerusalén aipierrwai am gaai amachdēu ampierr aag.

Pabloou ichdēu Ēwandam iek ũkhatarr jaautarr

⁶Pabloou mag ichdēupai ich jajawag-mamua, 'Mamʉ mag mʉchig ēsap wau deebaawai ag dūi mamta, ya Damasco dakha edausiējō nʉm ee dēgōlp pagthʉm daujō edjā eemua phʉr jēer athamua ⁷warre mʉ jēkhat barwerbpūijimgui ajim. Mag jēkhat chirʉmua ũurwai ōor chukhu sim eemuata mʉ thūrcha thūrthūrnaa, "¿Khantheeta pua jāgcha jāg mʉ iek ũkha durrum khʉn khaibag wawaag am ēudee ēkha nʉr-rūma?" a siejim mʉrʉg. ⁸Mʉchig magbaawai jūrr mua irig, "Señor, ¿ma pʉ khaiuma?" a chirajim. Magbaawai mag ōor chukhu sierr eemua mʉrʉg, "Mʉn Jesús, Nazaretpierrau a siejim. Pua jāg mʉ khapeen ēudee ēkha nurrum aig, mʉ ēudeeta ēkha nʉrabahah" ajim. ⁹Magbaawai mʉ dūi wēnurrarr khʉn mag pagthʉm daujō pʉr jēer atham oowia jāphierr nʉisijim. Mamʉ mag ōor iekjō mʉrʉg iekhatarr chan pōd amachdēu khaugbajerram, khan ata iekha siējim khai. ¹⁰Magbaawai mua maach Pōr Jesuug, "Señor, ¿mua jāga aju aai chirú?" a jēujim, mʉchig mʉchdēu nem wauju

jaaumkhīir. Magbaa irua mʉrʉg, "Phiidʉwia warag pʉch maa arrag pet" ajim, "Damascoog. Jamta pʉchdēu nem wauju thum pʉrʉg khap jaaujukui" ajim mʉrʉg. ¹¹Mag arar wʉu jēer atharrau warre mʉ dau khaugba pʉabjerr aawai mʉ khapeenau sīi mʉ jua gaai pʉrnaata Damascoog mʉ bāyeu arrjierramgui ajim Pabloou, ichpai jaaumamua.

¹²Magnaa, 'Mag phōbōr ee siejimgui ajim, woun jōoi āb Ananías anʉm. Mag jōoi Ēwandam dau na agpierraanaa īchab Ēwandamau Moiseeg ich iek phāpitarr gaai nem jaau sīsidʉmjā ajapha wʉrkhaajerr aawai, judionaan thum mag Damasco phōbōr ee naajerr khʉnau i ēugar ajapha ig iyū aajeejimgui ajim. ¹³Mag jōoirau mʉ jēer chirʉm di aig mʉ oon bēewi mʉ thūr thūrnaa mʉrʉg, "Ēwandam gaaimua khodam, deeu dau wajapha eerdʉ chirsí" ajim. Mag chadcha irua magbarm būrre mʉ dau eerdʉbaadeewai mua i khīir eerpa chirsijimgui ajim. ¹⁴Mag iekhamamua mag jōoirau mʉrʉg, "Maach jōoin ag Ēwandamauta pʉ jar athamgui ajim, ichdēu nem waupim khōsimta pʉrʉg khaphʉ apinaa, īchab āb būrjā khaibag chukhu khitʉm pʉch daúacha oonaa pʉch jūgʉucha ich iekjā ũrmkhīir. ¹⁵Ya pua mag pʉch daúacha i oobaawai puata jūrr mʉg atagjā thumaam khʉnag i iek pʉchdēu ũrtarr jaaunaa īchab pʉch daúa ootarrjā jaau chitajugui" ajim. ¹⁶Magnaa mʉrʉg, "¿Jāimua pʉ khani nʉ chirúma? ajim. Phiidʉwi, pʉch pōr choopibá. Magnaa Ēwandamau pʉch khaibag chugpaamkhīir Jesucristoog jēebá" ajim ich jōoi Ananiaau mʉrʉg.

Pabloou jāga maach Pōr Jesuu judionaan khabam ee ich pūijī a jaautarr

¹⁷'Mag chadcha Ananiaau mʉchig jaautarrjō awi, mʉ deeu Jerusalemag

mawia, Aai i jëeujem deg Ēwandamag jëeu chirumta sīi dëgölp mu dau eerthug athamjō abarm ee, Jesuuta mua oo athajimgui ajim Pabloou, ichpai jaaumamua. ¹⁸ Mag ich oopiwia murug, “Müig Jerusalén chan par pua mu iek örag jaauwiajā amau ükhabam. Mag khāai puchta jöpkharrapai mug phöbör eemua warag chawag petá” ajim. ¹⁹ Magbaawai mua irig, “Señor, thumaam khunnau khakhapdō thunnungui” a chirajim, “mua Ēwandam iek jaaujem dipierr mawia, pu iek ükha durrum khunn purkhawia, cárcel deg phāarnaa am wumaajerr. Maagjerr äbmuajā meraa khaba simgui” a chirajim. “Müchdëucha amach mag waaujerrta mua amag pu iek jaauwai, ¿amau ükhabaju? ²⁰ Esteban khararr pu iek jaau khitum gaaimua thōo naawaijā dūi aig chirarr aawai müch ipaarmua thōopi jaaunaa mag chi thōo narr khunn khajūajā müchdëuta thua chirajim. Mu mag chitarrata is jürr müch garmua amag pu iek jaauwai, ¿amau ükhabaju khai?” a chirajim irig müch garmua. ²¹ Magbaawai maach Pör Jesuu deeu puaba murug, “Petá; ichiita deeu durr warp mua pu pūi chirumgui” ajim, “judionaan khabam khunn ee.”

Magta Pabloou ichdëu Jesús khaugtarjā jaaujim judionaanag.

Cuartel ee peer Pablo wutarr

²² Warran mag iekhamam üu khūu i iek ür naajim. Mamu äbmiecha irua mag iekhabapūim ürwia deeu sereu phöbaadeeuta, “Jäg wounan warreta thōöpūiju aai sīsīm” khaphöbaadëjim. ²³ Mag serereukhamjā puam igba, warag khüir machgau amach khajūa mor gaai jūa numta thürrëujujō, amachdëu wir aigpai ëududutkham dūi jëbpa thōinaa ügthaag phöpüüi khaawai, ²⁴ chi comandanteu warag Pablo cuartel ee ier-rag arrpiwi wupi jaaujim. Pablo iek

mag ich wübaadee, khan gaaimuata mag öor sereu thunnua i thōopi jaau nu a meerba jaaukhüir ajim aajem. ²⁵ Mamu mag ierr arrwi, i jua jükhanaa, ya ich wüag abaawai, aig capitán sierrag ich Pabloou, —¿Pārau sīi ich jäg Romapien päachdëu wum aig wuju aai nūwi ajim anum, khan gaaimuata mu mug wai nu a khap aagjā büürjā jëeu oojā jëeu ooba?

²⁶ Pabloou ichig magbaawai chi capitanau ag bürr mawia jürr chi comandanteeg jaaujim anum:

—Comandante, Pabloou ichdëu jaauwai i mag Romapierr anumta, ¿pu a wupi jaau chirú?

²⁷ Magbaawai chi comandante Pablo aig bëewi irig jëeumamua, —¿Chadcha pu Romapierrá? Pu Romapierr khai, murug meerba jaaubá ajim anum.

Magbaa jürr ich Pabloou, —Munn chadcha Romapierrau perá ajim anum.

²⁸ Magbaa chi comandanteu, —Munn Romapierr khaag phatkhon pöm phagwiata Romapierr khajimgui ajim anum irig.

Mamu jürr Pabloou, —Mua chan phagjā phagba, sīi müch dennaan Romapien arr aawaita müchjā Romapierrkha chirumgui ajim anaabá.

²⁹ Chi soldaun mag i wuju arr khunnau mag ürbaawai warre aigmua chawag ërëubaadëjim ajim. Mag num dūi ichab chi comandantejā ichpata japhierrbaadëjim anaabá, Pablo Romapierrkha simta ichdëu mag i jua jükhapinaa wupi jaautarr gaaimua jürr ichta khaigbaaju khüirjuwi.

Pabloou judionaan chi pörrnaan na ich köit iekhatarr

³⁰ Judionaanau Pablo dūi mamagkham oowi chi comandanteu khaphu am ig sëjim aajem, khan gaaimuata amau i dūi mag naajī. Mag, warag chi caden Pablo jua gayam ëerpüüwia chi phadnaan pörrnaan

thum Asamblea eem khunpa ich aig thürkhunpüijim aajem. Maimua ag noram ya chadcha thum äba biirdu thunüisiewai chi Pablo dawag aibëewi am na dunüupi süujim aajem.

23 Mag am khüirphee ich dunüupi süubaawai mag judionaan chi thethemnaanag dau thöba eerpanaa, —Keena, khodamnaa, Ëwandamau khaphu simgui ajim anum, mu i dau na khajapha chitaajem. Much mag chitum khap, muchdëujä khaphu chirumgui ajim, i dau na khaigba khaba chirum.

²Phadnaan thum thunum khun por Ananías a thür sierrjä düi aig sierr aawai Pabloo mag iekhabarm ürwia i bigaau narr khunag i ijurcha deepi jaaujim anaabá. ³Magbaawai Pabloo mag phadnaan pörög, —Pun maiguin süi khüirjugjä chukhuta iekhabapim. Ëwandamaujä ichab pu gaai jua khajukë ajim anum, puch mag iekha chirum paar. Pu ichab chi thethem aawai ajapha nem khap jëeu oonaa agpierraa nem wawaagta müig oo chirabá. Mag simta, zjägwi puch paarmua lefu jaau sim chaur warag mu i phärpi jaau chirú? ajim anum.

⁴Magbaawai aig narr khunau Pabloo, —¿Phadnaan amach thumaam khun athee ich Ëwandamaucha chi pörkhapitarrta pua büürjä ögkhaba, ich khüircha mag iekha chirú? ajierram anum.

⁵Magbaa Pabloo, —Äa, muan mamu i phadnaan pör khabampii chirajiebma ajim anum. Mua khaphu arr amua chan mag iekhabakhamgui ajim anum. Mua khaphu chirumgui ajim anum, Ëwandam iek phä sim gaai “Päach eem chi thethem igwia oob khaigba iekham” a phä sim.

⁶Mag num ee Pabloo khaug athajim aajem, chi thethemnaan ee saduceonaaan düi fariseonaanpa thunum. Ichdëu mag khaug athaawai thumaam khunag

ürmkhüir thet, —Keena, müjä fariseota müg chitum, maagwai mu aaijä ichab fariseo ajimgui ajim anum. Päräu müig iekkhör paraamjö mu wai numun, süi maach meewia deeu maach iuu phiiduju ükha chitum gaaimuapaita müig mu wai numgui ajim anum amag.

⁷Pabloo mag iekhabapüiwai fariseonaanau jürr chi saduceonaan düi chikham ipeer ahau nu awi ihäba narrta warag khikhiratdö aaidu phöbaadëjim aajem. ⁸Saduceonaanau jaauwai, maach akhaar chukhu sierrjëe aawai, maach meewai müg atag pawijä tag maach iuu phiidubaju aajem. Mag num düi amag chan ügthar Ëwandam chognaanjä chukhu, ni mepeenjä chukhum anaabá. Mamu jürr fariseonaanau magba, amau ükhabam anum thum ükhaajem aajem. Magum gaaimuata warrjä mag chikham ipeer ahau khaphöbaadëjim anaabá. ⁹Mag sereu thunnu awi, äaur khun Moiseeu phä puarr iek jawaag chi machnaan fariseonaan igar narr khunau phiidutkhawi, —Marau müg woun büürjä khaigba sim ooba numgui ajierram anum. Mamu mag süi i dau eerthug athamjöta ajim anaawai, dösätauta irig iekhajä wa Ëwandam chogauta iekhajä maadëu khaugbamgui ajierram aajem.

¹⁰Jürr mag serereukhamua warag athuucha pamaawai, örau süi jürram khunau ëuduttkhamua, Pablo piu thürreüaju khüirjuwi, chi comandanteu soldaunag i sim aar urbapiwi, am jua eem khecheunaa deeu ümaai cuartel ee warrpüijim aajem. ¹¹Mag mam i arrtarr ed edaar maach Pör Jesuucha Pablo aig bëewia irig, —Pablo, oob jäphierr chiram ajim anum. Jäphierrju khäai warag thäar phii abá. Puchdëu Jerusalén phöbör ee örag mu iek jaau-tarrjö, ich jäg Roma pawiajä pua mu iek jaau chitajugui ajim aajem ichigcha.

Judionaan Pablo pur awaag ibēptarr

¹²Mag maach Pör Jesuu Pabloog iekhatarr noram judionaan khapan āba iek deewia ihāba nuisijim aajem, Pablo thōopāaig. Mag num anumua, Pablo thōopūibam aig chan ni ābjā thach khōba ni dōjā dōbaju a iekhawia, “Maach mug iekhabarm pōdba meerkhapūimūn, magan jūrr Ēwandamau maachta khaibag wauju aai numgui” a iekhajierram anaabá. ¹³Chi mag iekha narr khūn chi khapanag cuarenta atcha naajim aajem. ¹⁴Mag chadcha amach appain ya chi iekham arr aawai phadnaan chi pōrkha num khūn judionaan chi thierrnaanpa āba narr aar wētwi maguimajierram aajem:

—Pablo thōobam aigjā būrjā maar thach khōba ni dōjā dōbaju a iekhawia num. Marau maach iekhatarr pōdba meerkhapūimūn, magan warag maachta Ēwandamag khaibag waupi jaaujugui ajierram aajem chi pōrnaanag. ¹⁵Cha marau jaau numjō amkhīir, nau pārau tagam khūn thum chi thethemnaan dūimua chi comandanteeg nanwe muig pāach aig i ig num abat ajierram anum, i dūi ökhar iyūmamua ajap khap jēumaag. Magbaawai marau sīi i khīirphee nūan majugui ajierram anum, muig wai barchēju nawe thōopāaig.

¹⁶Mamū amau warm khūnag mag jaaukham ich Pablo ūphui khū ābam ag iewaau ūr sīerr aawai ichdēu mag ūrbarm būrre Pablo wai narr aar cuartel ee mawia i ēugar mamagkham ichigcha jaauwimajim anaabá. ¹⁷Magbaawai Pabloou capitán āb ich aig thūrnaa magug, —Chamug woundam comandante aar athaad ajim anum. Nau irua ichdēu khap comandanteeg nem iḡkhaimaju.

¹⁸Magbaawai chadcha capitanau chi chaai comandante aar warrwi irig, —

Preso āb Pablo aajemua mū thūr auwia mug chaai pū aig aibēepijimgui ajim anum. I iek mag mug chaairau purug nem jawaag wai chirum aajem a jaaujim chi comandanteeg.

¹⁹Magbaa chi comandanteu chi chaai jua gaai pōrnaa chaaur ich ap arrwi, —¿Khanta pua mūrug jawaag wai chirú? a jēujim anum.

²⁰Magbaawai chi chaairau irig, —Judionaan ya āba iek deewi numgui ajim anum, nan pū aig iekhaan bēeg. Nan amau purug Pablo arripjugui ajim anum, amach pōrnaan judionaan chi thethcharam khūn dūi āba biirdū num aar, sēukha ökhar ithūu jēumamua ajapcha i khap aag awi.

²¹Mamū oob am iek ūkhamgui ajim anum. Chi mag iekha num khūn khapanag cuarenta atcha numgui ajim aajem. Ich makhūnta Pablo thōopūibam aigjā thach khōba ni dōjā dōbaju a iekha numgui ajim anum. Maimua sīi amach iekhatarr pōdba meerkhabapāaiwai warag amachdēuta Ēwandamag amach khaibag waupi jaauju aajem. Maagwai amachdēu āba pū iekpaita ūr numgui ajim anum. Pua amag mag arripimūn, magan khud jārr sirphug ee nūnaa mū naamjōoi thōopūiju aajem a jaaujim aajem chi chaairau.

²²Magbaawai chi comandanteu chi chaairag, —Mug cha pūchdēu mūrug jaaubarm oob būrjā deelum khūnag jawamgui ajim anum.

Mag jaaupiba wawinaa chi chaai pūijim aajem.

Gobernador Félix aar Pablo deepūtarr

²³Magbaawai chi comandanteu capitannan numí thūrkha auwi amag nem thum khīir khaugamkhīir magjim aajem:

—Soldaun sīi būupai wētju khūn doscientos jur athat; cabaai gaai wētju

khūun setenta, maimua soldaun thutkhēr panjā īchab doscientos jur atthat ajim anum. Makhūun dūi nau khēutarr khur nūu awi edaram las nuevenaa pāar Cesareaag wētjugui ajim anum, Pablo deen. ²⁴Maimua ich Pablo atheejā agjō cabaai jur deebat, ag gaai mamkhūr. Būurjā i chig aba arrwi ich jāg monakha gobernador Feliig thusie pūabajēt a jaaujim aajem makhūun capitannaanag.

²⁵Mag jaauwi am wētum dūi chi comandanteu ēsapjā phānaa deepūijim anaabá, Cesarea durrar gobernador Félix athee. Mag ēsap gaai mag sīejim aajem:

²⁶“Excelentísimo Gobernador Félix, ¿Jāgpai chirú? Mū, comandante Claudio Lisiaauta pūrug mūg ēsap phā deepūi chirum. Mū saluddam deepūi chirum athá.

²⁷Mūg woun judionaanau pūr auwi, mū khurau khabamuan, warre thōopūim ig naajim. Mamū Romapierrta mag wai nūm a mūchdēu ūr athaawai ag būrre mūch soldaun dūi mawi mua i khaigpēr aujim. ²⁸Agtha khaugba chirarr aawai, khan gaaimuata amau i dūi jāg thūnā a khap aag awi, mua i arrjim judionaan amach Asamblea ee āba biirdū thūnum aar. ²⁹Mamū mam panaa wajapcha ūurwai sīi Moiseeu Ēwandam iek phā pūatarr gaaimuata amach eepai mag i iekkhōr pōm chirurum khajieram. Mamū mua oowai magpaim gaaimua pōd i thōoju khaba, ni sīi cárcel deg phāraagpajā i iekkhōr chukhu sīejim. ³⁰Mamū mag nūm ee ūurwai, judionaanau i thōopūyaag iek deewi ihāba nūm a mūchdēu ūr athaawai, chadcha eeu dēgōlp magam ugua awi, warag mua pū aar i deepūi chirum. Maagwai mag

i iekkhōr pōm chirum a jaau nūm khūunagjā warag pū aar wētwi pūch dūichata iekhapi chirum.

Magdampai ajim pūrug jaauim ig chirarr. Ayoo kakē.

Firma, Claudio Lisias”

³¹Maimua chadcha edau khēutarr khur nūu awi ya amach wētju arr ora aadeewai, amachig jaautarrjō soldaanau Pablo dawag auwi phōbōr Antipatris anumug athaadējierram. ³²Mag wētwi, barwia, ag noram āspabaadeewai maigpaimua chi soldaun būu wētarr khūun deeu ewag amach cuartelag bējierram. Magbaawai warm khūun cabaai gaai wētmaa arr khūunau warag Pablo Cesareaag athaadējierram aajem. ³³Mag wētumua Cesarea barwi, comandanteu ēsap deepūitarr gobernadorrag deewi, chi Pablojā warre ich jua ee joothū pūajierram aajem. ³⁴Mag ichig ēsap deebaimaawai ag gaai eerpa wai dūnūu awi Pabloog jēeujim aajem i thaabatarr durr khap aag athee. Maimua Pabloou ichig, —Mūun Cilicia durramuū abaawai, jūrri chi gobernadorrau irig, ³⁵—Nau ōkhar pū khaibag wawaag pū khūr iekha nūm khūun āba naaicheewaita mua pū iek ūrjugui ajim anum irig. Magwi warag rey Eroses khararr sīejerr degpai soldaunag oo paraa wai naapijim aajem, būurjā ōbeerpiba.

Pabloou ich kōitpai gobernador Feliig iekhatarr

24 Mag soldaunau Pablo Cesarea phōbōr ee gobernador aar deethurtarr khur cinco días nūm ee, phadnaan pōr Ananías, agjō judionaan chi pōrnaan dūi amach abogado Tértulo anūmpa barjim aajem am nūm aar. Makhūunau amach thum gobernador aar wētwi nem chad khabamta sēukha chadam iekjō Pablo gaai thūjierram anaabá, i khaibag waumkhūr. ²Mag

nəm ee ìchab ich Pablojā amach aig wai pierrwai chi abogado Tértuloou Pablo khīir gobernador Feliig, —Señor gobernador, ùu pū gaaimuata maar khōinaa wēnurrungui ajim anum. Puch jāg phidkhaagjā khīirjugdam khaphū khitum gaaimua, mūg durr eejā chadcha ùu warag pua nem khīir pogkhe waumam ōrau khakhapdō thūnūngui ajim anum. ³Maagwai maach thumaam khūnau pūrug ùu ajim anum, chadcha maach thumaam khūn atheeta pua jāg sīewai. Jāg oowai chadcha maar onee nūngui ajim anum, pū gobernador wajapham aawai. ⁴Mamū pū jua phidag pōm wai sim maachdēu khaphū naawai sīi khūchpai pūrug maach iek ūrpm khōsi nūngui ajim anum. ⁵Mag marau pūrug jaaum ig nūmūn mūgaugui ajim anum: Marau wajapcha oowai mūg wounan sīi ōor wawī nūrrūmua ōor meeukhapimieu. Maguata sīi ich nūrrūmpierr judionan wawie gaaita nūrraajemgui ajim aajem, ōor meeukhapiwi iek phithurg amkhīir. Mag nūm dūi ìchab mag am iek iur “Nazaretpierr i” anum ee ichta chi pōrkha simgui ajim anum. ⁶Mag ichta chi pōrkha chirum awi, Aai i jēujem di igwajā khaigba iekhanaa ag ee judionan khabam khūn dubpiba aajemta ierr ich dūi phē wai sīejimgui ajim anum. [Mag nūrrūm atheeta chadcha marau i pū auwī maach ley gaai jaaum simjō ich agpierr am ig naajim i dūi. ⁷Mamū ya marau magaagpanta, comandante Lisias bēewi, ajués maar jua eem khecheu arrwi, jūrr maachigta mau pū aar bēepijimgui ajim anum.] ⁸Mamū maar sēu am ugua, puchdēucha irig wajapha jēu oju aai chirum, khan gaaimuata marau mūig ich khīircha pūrug mag jaaum nū a khap aag athee.

⁹Chi Tertuloou mamag khaawai tagam judionan aig narr khūnaujā

ìchab ich magta warag i ipierr, “Jāan chadaugui” aajeejim anum.

¹⁰Magbaawai chi gobernadorrau Pabloog iekhamkhīir jaaubaawai Pabloou iekhamamua thumaam khūn jūgdaar magjim aajem:

—Ūu pua mūrug iekhapibarm. Mua puchigchata jaaum khōchag chirajimgui ajim anum, puchta chadcha nem ìs khabam mūg durr ee año khapan chi thethemkha chiraawai. Maagwai pūrug khap amkhīir, mūchdēupai mūch kōit iekhakhimgui ajim anum. ¹¹Mamū wajapcha khap aag, puchdēuchajā pua bigaam khūnag jēu ookhiin, eeu ìsta doce diaspai simgui ajim anum, Jerusalén mū barchētarr. Tagam nem atheejā khaba, mūn āba Ēwandamag jēwaanta bēejimgui ajim anum. ¹²Magtarr aawai ni ābmuajā khīir mor chigpai mū chikham dūi ipeer ahaukhamjā ooba, ni Aai i jēujem deg, Ēwandam iek ūraag biirdūajem deg, wa kaaijā ee khāijā mua ōor meeukhapiwi jūrr chikham jīerrarraukham ōrau būurjā ooba aajemgui ajim anaabā. ¹³Mū būurjā magba chitum aawai mūkhūn wounaanau pōd pūrug, “Chadcha marau maach daúa i mag sim ooba-jieb” a iekhaju khaba nūngui ajim anum, sīi amach khīirjug eemuapai mag naawai. ¹⁴Magarrau mūchdēujā mua mūch meerba jaaum chirumūn mūgau: Muan warragarwe maach jōinau jēu-jerr ag Ēwandamagta agtha jēu chitum dūi Jesús iek ūkha wēnurrum khūn igar ūkha chitumgui ajim anum. Maata amachdēu jaaumwai mag mua sīi Ēwandam i khabamta ūkha chitum aajem. Mamū muajā am dēnjō ūkha chitumgui ajim anum. Ēwandamau Moiseeg ich iek phāpitarr iek maimua ìchab Ēwandam i jaaumienau phā puatarr iek sīsidūmpa thum mua ūkha chitumgui ajim anum. ¹⁵Ōor ōtarr khūn chi theerjā chukhu ajapha arr khūn dūi ākhāraa arr

khunpa thum āba deeu Ēwandamau iiu phiidutkhapi auju anum amau ūkha naawai muajā agjō ūkha chirumgui ajim anum ichab, am dēnjō. ¹⁶ Maguata mun much chitumpierr Ēwandam dau najā wajapha chitanaa ōor eejā wajaphata chitaju ēkhaajemgui ajim anum, nas-pawia mūchdēu nem khaigba wautarr gaaimuajā ōkhīirjuu oo chiraba aag.

¹⁷ Much durr khabam ee añodam kha-panaa phunrdū chitū awi, aphan khun athee phatkondam aibētarr deewi, much ofrendajā Ēwandamag deeg ischata deeu much durr barchēwi chirumgui ajim aajem. ¹⁸⁻¹⁹ Magaag atheeta bētarr aawai Aai i jēujem deg mawia, Moiseeu iek phā pūarr gaai jaau simjō thum mua wau dichwia, Ēwandam na wajapha chirsimta judionaan Asia durrmua bētarr khunau mū oochējier-ram. Maagwai chan mamū ōor kha-pan khaba, ni sī ōor meeukha nūr-rjēejā khaba thūnaajimgui a jaaumajim aajem. Leinaanag mū khaibag waupi jaauju awiajā, mag Aai i jēujem deg mū oomatarr khunauta muig bēewi mū jaauju aai numgui ajim anum, khani mua am dakhīir khaigba wau chirajī.

²⁰ Wa magbam khai, chi muig num khunaujā jaauju aai num: Ar judion-aanau amach Asamblea ee amach na mū wai num ed, ¿khaū khap aji, khan nem khaigba mua wautarr gaaimua amau mū jāig wai naaji? ²¹ Sīta chadcha mua ikhūaba amag mag chirajim: “Pār iek mag mū iekkhōr pōm chiraawaita mū muig wai num anum, sī ōor ōtarr khunnta deeu iiu phiidu nūrrjēe aju jaau chitūm gaaimuapaita pārāu mū muig wai numgui” a chirajim amag. Mag tag mua būrjā iek chigaa iekhabajimgui a jaaumajim aajem Pabloo ich kōit.

²² Mamū chadcha Jesús iek ūkha dur-rum khunau mag ōor meeukhapiba aajem ich Feliiujā wajapha khaphū sierr

aawai Pablo iekhamam ūrwia warag, — Comandante Lisias pierrwaita pārāu i dūi mag thunum wajapha khap aag irig wajapcha jēeu oomajugui ajim aajem.

²³ Maimua warag chi capitanag Pablo chig apiba jaauwia sī oopaar apijim aajem. Mamū mag num dūi ichab sīi preso khaba simjō i khapkhunagjā ūdūraa i oon bēepinaa irua nemdam igbarmjā parhooba au deepi jaaujim aajem.

²⁴ Amau i dūi mag thunarr khur agtha khāaidam khapancha khaba num ee, chi gobernador Félix ich ūi Drusila dūi bēewi Pablo awaan mapijim aajem, ōrau Jesucristo iek ūkhaajem jaaumam jūr amachdēu ūraag. Mag ich Félix ūan Drusila anum Judeapie ūi ajim.

²⁵ Mamū Pabloo, jāga Ēwandam dau na maadēu nem agchata wau wēnūrraju aai nū a jaauwi, dich morjā wir aig ajaphata sūrka wēnūrraju aai num a jaaumam dūi ichab, Ēwandamau maach chacham edjā dichdēu nem waumatar-pierr thum ich agjō maach dūi aju anūmpa jaaumam ūrwia, Feliiu ich khap Pabloog magjim aajem:

—Pablo, idēu magpai siuwia pūchta deeu pūch sijem cárcel deg petá. Much jua parii abarm ed deeu mua pū thūr-pūijugui ajim anum, cha pua jaau sim ūraag.

²⁶ Mag simun mamū chi gobernador-rau ich ōdegpain, ich weepūi num paar Pabloo ichig phatkhouajā phagpim khōsi sierr aawaita mag sī i dūi iyū aagpaijā ūiba ich aar i thūrpūpūi aajeejim aajem. ²⁷ Ich mag simua ya año numi sijem ich mag cárcel degpai. Mag num ee Félix ōbērwia jūr deeu Porcio Festo anumta Judea durr gobernadorkha sīsijim. Mamū ich Félix judionaan dūi iekkhōr aumaugau, mag ich ōbēraag-pamjā Pablo ōbeerpiba, ich mag cárcel deg pūajim.

Pablo gobernador Festo na

25 Mag chadcha Porcio Festo Judea durr barchëwi jürr gobernadorkha sîsijim. Mag ich barchëtarr khur khâi thärjupnaa Cesareamua Jerusalenag majim. ²Mag i mawia barbaimaawai sîi  ur phadnaan chi p rkha n m kh un judionaan chi thethecharam kh un d i i aig b ewi irig Pablo  ugar chad khabam iekta  gkhach jierram aajem. ³Mag, amach iek  khamkh ir Festoog jajaau aajeejim aajem, Cesareamua Jerusalenag Pablo deep imkh ir. Maan am d nen amach appain ya, chi iekham arr aawai, mag i deebap aiwai khud j rr n naa i th op aig ajim. ⁴Mamu par amau mamagkham  ba, Festoou warag, —Pablo Cesarea ph b r ee preso s ebahab ajim an m. Maagwai m chchata m g khur j pcha agug maju a chir m, ⁵maagwai p ar eem kh un chi thethemnaan m  d i Cesareag w tju aai n ngui ajim an m, mam pabaimaawai, chadcha ichd u nem khaigba arr gaaimua iekkh r paraa sim khai, warag thet p r awaag.

⁶Mag j pcha ich Festo maju arr aawai ocho d as khaba arr khai diez diasj pai Jerusalen ph b r ee s ewi deeu Cesareag b ejim. Mag b ewia ich bartarr noram ich sie gaai jupwi ich aig Pablo aib emkh ir th rp ijim aajem, ichd ucha Pablo iek khap  raag. ⁷Mag th rp itarr aa, ya amach aig dubbaicheewai, chi judionaan mag Jerusalenmua b etarr kh unau dakhacha b enaa ich kh ircha nem khaigbacharamta i gaai th ph baad jim aajem. Mamu mag mj  s i amach ipaita mag th narr aawai p d i p r auba aajeejim aajem. ⁸Mag am iekhapinaa j rr Pabloou ich k it ichd upai, —M  chan m g chit m aig b urj  nem khaigba wauba

chir mgu i ajim an m. Mua mag amau jaau n mj  judionaan ley ichaaurj  khaigba khaba, Aai i j eujem di igwiaj  khaigba iekhaba, ni Romaam emperador igwiaj  b urj  i  ugar khaigba iekhaba chir mgu i ajim an m.

⁹Mamu judionaan ich d i onee apim kh sim iekhau Festoou ich Pabloogta, —  Jerusalen mawia jamta pua p ch kh ircha warre p ch d i j ga aju khap p chig jaaupim kh si chir ? a j eujim an m.

¹⁰Magbaawai j rr Pabloou irig — M  m ig emperadorraa warre presonaanag amach kh ircha am khaibag wauju wa s i  beerp iju a jaaujem aigta chirabahab ajim an m. Maagwai m igweta warre m ch kh ircha jaaup iju aai simta,  khanthee pua m  jam arrm ig chir ? ajim an m. Pua p chd uj  khaph  chir m, m  judionaan iwiir  bam d ij  khaigba khaba chir m.

¹¹Pua oowai m chd u nem khaigba arr gaaimua chadcha amau m  th oju aai n m khai, mua mag mj  abam. Mamu b urj  m  khaigba khaba chir mta, s i m   ugar mag s ukha th n m gaaimuapai chan m  d i amachd u ampierr amkh ir ni  bmuaj  p d m  amag p r deejua khaba simgui ajim an m. Magju kh ai warre emperador aarchata m  deebap i. Jam irua m  d i ichd u khap ajugui ajim an m ich Pabloou irig.

¹²Magbaa Festoou ich wawiejem kh un d i iekhawi Pabloog, —Emperadorragchata pua p ch d i ichd u khap apim kh si chiraawai magan ichiita emperador aar p  majugui ajim an m irig.

Pablo rey Agripa na

¹³Mag Festo kh irphee Pablo ij j bkharr khur p mcha khaba n m ee, rey Agripa ich  ph i Berenice d i Cesarea ph b r ee b ejieram, gobernador Festo oon. ¹⁴Mag b ewia da w tba n u arr aawai iy umamua

Festoou rey Agripaag Pablo jaaumamua magjim aajem:

—Woun āb Pablo anəm Feliiu preso puatarrjā mūig simgui ajim anəm. ¹⁵Much mūig pachēwi mū Jerusalén udthuurwai judionaan eem phadnaan chi pōrkha nūm khūnau agjō am eem chi thethemnaan dūimua warre mūrūg i thōopūipi naajimgui ajim anəm. ¹⁶Mamū mua amag jaaujimgui ajim anəm, maach Romapienau pōd khan gaaimuata mag woun preso wai nū a khaugba nūwe chan jūchag ag būrre presonaan dūi dichdēu ampierr aba aajem. Magju khāai chi presoogjā mag ich leīg jaau wai nūm khūn dūi khūircha oonaa, ajapha i iek ūrnaata, i thōopi jaaju awiajā, thōopiju aai simgui a chirajim anəm Festoou Agripaag. ¹⁷Mag gaaimua amachta mua mau much aar thūrpūiwi bardutkhabaicheewai, ag noramwe much sie gaai jupwi chi Pablo awaan mamkhīir mua ōor pūijimgui ajim anəm Festooou. ¹⁸Maimua aapierrwai muan i dūi mag thūnarr khūnaujā irua chadcha nem khaigba waaunjerrta jaaujupii chirajimgui ajim anəm chi Festooou Agripaag īgkhamamua. ¹⁹Mamū magjā magba, āba amau i gaai thūmjō thū narran, amach jōoin i jaau nūm maimua āb mag woun Jesús a thūr sierr meetarr anəmú, Pablo iek mag agtha iiu sim a jaau nūmpaita i gaai thū naajimgui a īgkhamajim anaabá. ²⁰Mag īgkhamamua, Mamū sīi magūm gaaimuapai arr aawai, chadcha mūchdēu jaaju khaugba aadee, warag ich Pablogta, “Pū mam khōs akhiin, warag Jerusalenag makhamgui” a chirajim, “jam panaata puchigcha warre pū dūi jāga aju khai a khap jaaumkhīir.” ²¹Mamū magbaawai ichdēu, “Magju khāai warre emperador César aarta mū deebapūit, jamta irua mū dūi ichdēu khap aju” abaawai, ich

magpai sīuwi, deeu mua ich sīejem cárcel deg arrpiwi, sīi oopaar apiijimgui ajim anəm, emperador aar pūi nūm ora.

Magta Pablo cárcel deg simjā Festooou Agripaag jaaumajim aajem.

²²Magbaawaita jūrr rey Agripaau chi gobernador Festooou, —Muajā mag woun iek ūrm khōsi chirūngui ajim anəm.

Magbaa Festooou, —Magan nan mua pūrūg i iek ūrpikhimgui ajim anəm irig.

²³Magtarr aawai chadcha ag noram Agripa Berenice dūi amach khajūa oomucharam jūa bēewi āba amach biirduajem ee dubjierram aajem. Am dūi īchab bēejerram aajem soldaan chi pōrnaan maimua ich ag phōbōr eepaim khūn chi thethemnaanjā agjō. Ya mag thum bardutkhabaicheewai Festooou Pablo awaan mapijim aajem. ²⁴Magbaa i juraan wētwi aipierwai magjim aajem ich Festooou:

—Rey Agripa, maimua pāar mūig maar dūi nūm khūn: Cha simgui ajim anəm, pāar ōor ig narr. Jerusalén phōbōr ee maimua ich mūigjā judionaan thumaam khūnau mūg woun iekkhōr pōm sim a jaachēnaa warre mūrūg thōopūipi jaau nūmgui ajim anəm. ²⁵Mamū mua oowai irua būnrjā nem khaigba wauba sim, magūm gaaimua i thōopāaig. Mamū ichdēucha jūrr emperador César aarta ich deepūipi sīewai, ¿muajā jāgbarju? Ichiita mua i deepūijugui ajim anəm, jam paawai i dūi ichdēu khap amkhīir. ²⁶Mag i deepūiju a chirūmjā agtha khaugba chirūngui ajim anəm, khan ata maach pōr emperadorrag mua jaapūiju khai, mūg i preso wai nūm khap amkhīir. Mamū rey Agripa, pūta rey aawai, pūrūgta ūrcha khap amkhīir thūrpūiwi cha simgui ajim anəm chi Festooou. Pūchdēucha ich dūi iyū awia wajapha khaphū aadeewai mūrūg jaaubá ajim anəm, muajā jāga emperadorrag ēsap gaai phā deepūiju aai chiré a khap aag. ²⁷¿Khan jāgwi

mua mag chirú? Mua mag chirumun mugaugui ajim anum: Mua oowai, mag preso deepüyaagpam anumta, emperadorrag khap amkhüir is mag gaaimuata i pur auwi chadcha i khaibag wau num a jaapüiba chan büürjä üu khaba sie-waita mag chirumgui ajim anum chi Festouu rey Agripaag.

Pabloou ich köit rey Agripaag iekhatarr

26 Magbaawai rey Agripaau Pabloog iekhapijim anaabá, jürr ich iekcha üraag. Mag ichig iekhapibaawai, amach meeun ee thethemnaanag saludaajerrjö, chi rey oo simug ügthaag jua wanaa Pabloou magjim aajem:

²—Rey Agripa, chadcha maach meeunaupai nem parhooba amachdëu thum aig mü gaai thü iekha thunum. Mamü üu pua mächigcha iekhapi chiraawai mü onee chirumgui ajim anum, mächdëucha wir aig mäch jawaag. ³Mua khaphü chirumgui ajim anum, pua chadcha maach meeun i wajapha khaphünaa ichab maach leijä wajapha khaphü sim. Maagwai pua sii mü iekdam wajapha ürbarjugui ajim anum.

⁴Judionaanaun thumaam khünnau khakhapdö thunum, mäch ewan gurwe jäga mü am ee chitaajeeji, mäch durr chiraajeewai maimua Jerusalén chiraajeewaijä agjö. ⁵Amau khaphü numgui ajim anum ichab, warrgarwe mü ich mag fariseokha chitum. Pua khaphü sim, fariseonaanta chadcha büürjä maach jöoin i püaba wajapcha warkhaajem khünnau. Amau chadcha nem agchata jaau num akhiin, magumta büürjä meerba thum jaaukhamgui ajim anum. ⁶Mamü magba amau sii mü müig wai numun, warrgarwe Ewandamau maach jöoinag jaautarrjö chadcha

maach meewi deeu iuu phiidaju ükha chitum gaaimuapaita amau mü müig wai naabahab ajim aajem. ⁷Warrgarwe mag jaaujerr aawaita, maach jöoin äbam khodpai doce narr ag chaain thumaam khünnau is ewag pawiajä agtha ükha durrum iekha edaram magwe Ewandamag jëeu durraba aajeb ajim anum, ichdëu jaautarrjö iuu phiidutkhaag. Magnaa, Rey Agripa ajim anum, maach meeun thumaam khünnau khabam, mamü iwiir äbam khünnau par chad khabamta iek pöm müg mü gaai thü numun, sii chadcha mächdëu mag Ewandamau maach iupi aajem anum ükhanaa jaau chitum gaaimuapai ajim anum. ⁸Magnaa, Keena, magan pärau khüirjuawai Ewandamau chan maach chi meemjä pöd phiriü auju khaba sieb ajim anum, päar mü dëi müg thunnarram.

⁹Magnaa ichdëupai, 'Warran muajä chadcha jäg Jesús Nazaretpierr igar ükha wënurrum khünn thum warre khaibag ee püiju aai numpii chitajingui ajim anum. ¹⁰Mächdëucha mag khüirju chitarr gaaimua, Jerusalén phöbör een chadcha mua am gaai mas waaujeejim. Phadnaan chi pörkha num khünnaujä amach paarmua mü igar narr aawai, mächig jaubaa, chi ükha durrum khünn khapan mua cárcel deg dubpüimaajeejimgui ajim anum. Mag phäarkhanaa khëchpi jaauwaijä mua dëi am igar chiraajeejimgui a jaaumajim aajem ichdëucha. ¹¹Magnaa, Magbaju khar mua sii pa gaai büurnaajä wü thunnüjeejimgui ajim anum, tag Jesús igar ükhapimaugau. Mag chirumun Ewandam iek jaajem di nunuidumpierr ich mag chitaajeejimgui ajim anum. Khar warag khüir machkhabaadeewai deeam phöbör eem magwe mua am eudee ekhaajeejimgui a jaaumajim aajem ich Pablooucha.

**Pabloou deeu jāga irua Ēwandam
iek chaar ūkhajī a jaautarr**

(Ech 9:1-19; 22:6-16)

¹²Mag jajawagmamua khudau ee Jesús dūi ich iekhatarr jūrre reigcha ūrmkhīir awi, deeu ūwaai jaaubaadēwi magjim aajem: 'Mag chitumua biek āb iek thethecha chitamkhīir awi phadnaan chi pōrkha nūm khūnau mūchig ēsap wau deebaawai ag dūi Damasco phōbōrōg majimgui ajim anūm Pabloou ich jaaumamua. ¹³Magnaa, Rey, mamū pua ūkhabamgui ajim anūm, mag mū mamta, edausie thunūm ee, cha edau wūu thunūm khāyaujā dau araraacha sīi edjā eemua dēgōlp pagthūm daujō phūr jēer athamua warre maach chi wēnūrrarr khūn thumwe maar khīir arar wūu jēer athajimgui ajim anūm. ¹⁴Mag pagthūm daujō dēgōlp phūr jēer athamua warre maach thumwe maar jēkhūt thuphāau sīujimgui ajim anūm. Mag jēkhūt chirūmua ūurwai, ebreonaan meūata mū thūrcha thūrnaa mūrūg, "¿Khantheeta pua jāgcha jāg mū iek ūkha durrum khūn khaibag wawaag am ēudee ēkha nūrūma?" a sīejim mūrūg. "Jāg nūrūm aigūin parta pūchdēupai pua pūch gaai mas aju jūr nūrābahab ajim, phak emkhōū phidkhamaugau ewag thūūgwai ich būkhūr pa ēudu jōrraajem gaai miu ūa sīejemūg thūūgjemjō." ¹⁵Magbaawai mua irig, "¿Ma pū khaiuma?" a chirajim. Magbaa ichdēu mūrūg ich thūr thūrnaa, "Mūn Jesuu. Mūta pua khaibag wauju ēkha chitabahab ajim. ¹⁶Jōpkhaa phīidū dūnūisī, maimua mū iek ūrbā" ajim mūrūg. "Mua pūrūg mūg mūch oopibarmūn mūch chogkhamkhīrau ajim, mag mū chog khabaadeewai pūchdēu mūg oobarm ōrag jaanaa īchab mūg atag mūchdēu pūchig nem oopimampa thumaam khūnag

jaau chitamkhīir. ¹⁷Judionaanau wa judionaan khabam khūnau khāijā pū chig am ugua, mūchdēuta pū thūa wai chitajugui ajim, chadcha judionaan khabam khūn eejā mūchdēuta pū pūi chiraawai. ¹⁸Mua am ee pū pūi chirūmguī ajim, am sīi dau khīsumjōta naawai; pua mū iek jaaubaadeewai, dau egdūtka phōbaadēmjō wajapha oophōbaadeewai, tag amach pekau eepai khīchag eemjō ich mag wēnūrram ugua. Mua pū pūi chirūmūn, jāg sīi dōsāt ipierraa wēnūrraju khāai, Ēwandamau khōsi simjōta wēnūrramkhīrau. Mag mū iek ūkha phōbaadeewai, Ēwandamau amach khaibag chugpaabapāi wain chadau, amjā judionaan chi ūkha wēnūrram khūn dūi āba Ēwandam chaainkha nūisijugui" ajim. Maga maach Pōr Jesuu mūrūg iekhajimgui ajim anūm Pabloou Agripaag, mag Damasco phōbōrōg mamua khud ee Jesuu ichig iekhatarr jaaumamua.

¹⁹Mag iekkhagmamua ich Pablooupai, 'Rey Agripa, mūchdēucha mag oonaa mūchigcha maach Pōr Jesuu ūgtharmua mag iekhatarr aawaita chadcha mua būūrjā i ichaur aba, sīi warag i ipierraa ajimgui ajim anūm. ²⁰Nacha Damascopienagta mua jaaujim maach peerduajem iek. Magtarr khur Jerusalemienag jaauwi, Judea durram khūnagjā jaauwi, īchab judionaan khabam khūnagpa thum jaau phūurdū chitūmguī ajim anūm. Mag jaau chitūmūn, amag amach khaibag āsie ewag khīirjuwīa isegnaa, Ēwandamagta mag khaibag chugpaapi jēemkhīir jaanaa, īchab thumaam khūn daar nem wajaphata waupi jaau chitaajemguī ajim anūm, bigaaum khūnau mag oowai amach ēugar, "Jākhūnan chadcha khīirjug iur wai nūsim" amkhīir. ²¹Mag chitūm gaaimuapaita chadcha Aai i jēeujem

deg judionaanau mæ pær auwia warre mæ thōopüim ig naajim. ²² Mamæ üu Ēwandamau mæ eeg oowia agtha monakha i iek jaau pæurba chitumgui ajim aajem, thumaam khæunag. Chi thethem khæunagjã jaounaa ichab sïi parhoobam khæunagjã jaaujem. Mua mag jaaujemæn, warrgarwe Ēwandam i jaaumienau Moisés düimua jaauwai is ewag paawai maach ee mag nem oomaju aajerrta muajã amag jaaujemgui ajim anum. Mag tag mua nem khiethuu amag jaauba chitumgui ajim anum. ²³ Cha mua jaau chirumjõ warrgarm khæunaujã jaauwai, mag Cristota bæewia, meewia, deeu ichta nacha iuu phiidujugui aajeejim anum; magbarmua judionaanagjã khap apinaa judionaan khabam khæunagpa ichta ed khie ee õtdau paa dunumjõ sierraawai, i igmun irua khap apijugui aajeejim anum, jãga Ēwandam aar barju.

Pabloou rey Agripaagjã Cristo iek ükhapiju êkhatarr

²⁴ Pabloou peerdum khõchgau Cristo igwia mag iekha khitaawai Festoou irig, —Pablo, pæun wajapta lökie chirumgui ajim anum. Atcha estudeuta sïi warag pæ pör okhoo siebahab ajim anum irig.

²⁵ Magbaawai jürr ich Pablo garmua Festoog, —Mæ chan lökõo khaba chirum, muan agchata nem jaau chitumgui ajim anum. Maagwai much iekhamamjã mua khaphu chitumgui ajim aajem irig. ²⁶ Magum iek rey Agripaaujã wajapha khaphu simgui ajim anum. Mag irua khaphu sim muchdëu khaphu chiraawai is mag irig much iek ürpim õkhõta mæ iekha chirumjã aba chirumgui ajim anum. Ōor äbpaimuajã khaba, ni õor chukag eejã khabata Jesús thõowia deeu iuu phiiduba arr aawai, chadcha irua meraajã khaba sim mua khaphu chirumgui ajim anum. ²⁷ Magnaa

irigchata, Rey Agripa, ¿Warrgar Ēwandam i jaaumienau jaaujerr iek pua chadcha ükha chirabá? ajim anum. Mua khaphu chirum pua chadcha ükhaajem ajim Pabloou ichdëupai.

²⁸ Magbaawai chi reü Pabloog, —Peerchata puan puch dënjõ murug ükhapi athamgui ajim anum, puchjõ Cristo dën khamkhïir.

²⁹ Magbaawai jürr Pabloou chi reüg, —Mag sïi peerta ükhabarmjã aba, thum muig thunum khæunau mæ dënjõta ükhakhiin üucha akhangui ajim anum, pari cha mæ chirumjõ preso numua khaba mamæ.

³⁰ Pabloou magbarm ee chi rey phiidubaadeewai, chi gobernador, Berenice, maimua tag am düi äba narr khæunpa phiidutkha phõbaadëjim aajem. ³¹ Maimua amach ap wëtwi Pablo ig iyüu numua jürr amach wir aigpai, —Keena, mua oowai jãg woun büurjã iekkhõr chukhu sim anaajim aajem, magum gaaimua i thõopäaig; ni sïi cárcel degjã wai naaju khaba simta amau jãg i phaar wai numgui a iyüu naajim aajem amach ap. ³² Mag iyüu naawi Agripaau Festoog magjim aajem:

—Jãg presoou ichdëucha emperador aarta ich deepüipi jaauba arr akhiin, weepüiju aai siejimgui ajim anum. Mamæ emperadorrauta i düi ichdëu khap aju aai sim atarr aawai pöd weepüibamgui ajim anum.

Pablo Roma phõbörög warrtarr

27 Mag emperador aarchata Pabloou ich deepüipi jaautarr aawai chadcha Italia durr Roma phõbörög deepüiju aphõbaadëjim aajem, mamta chi emperador siejerr aawai. Mag Pablo deepüyaagpaawai soldaun Augusto dën anum eem capitán äb Julio anumug jaaujim aajem, magua Pablo tagam presonaanpa äba phë arramkhïir. Mag i deepüi num düi

mujā i daumaai majim. ²Mag chadcha puerto Adramitio anum aram barco Asiaag mam anum aig bar wějorr aawai mag ee marau waaidutkha phōbaadėjim. Mag maar wētum dūi Macedonia durr phōbör Tesalónica anum eem woun Aristarco anumjā maar dūi majim. ³Maigmua mag maar ēreubaadeeu ag noram phōbör Sidón anum barjim. Mam pabaimaa capitán Julioo būnrjā Pablo chig aba, warag ich paarmua uduraa ich khapkhun aar mapinaa amau nem dee numjā isegba aupiejeejim. ⁴Mag Sidón naawia ēreubaadeeu, phū maar khīir garmuata wē sierr aawai, ökhar chi Chipre morr ēugar phū chukag ee phūrdū wētjim. ⁵Mag wētumua waa Cilicia khīirphee dōjārr thūdudug, deeu durr Panfilia anum khīirpheejā thūadu dichwi, deeu phōbördam Mira anum jerag phēubaimajim. Mag phōbör, Licia durramu.

⁶Mag phōbör jerag mag soldaun pör chi capitanau phōbör Alejandría anum aram barco Italiaag mam anum oobaawai marag ag ee waaidutkhapijim, jūrr mag ee wētaag. ⁷Mag, chadcha dōjārr paaukhabaadēwi ich mag biekkha khēubaadēphumjā pōmjā jēedaba, ökhar ēkha khodjōrrōmuata khāai khapan pabaadēm ee phōbördam Nido anum khīirphee barjim. Maimua deeu audutkhaau, agtha maar khīir garmuata phū wē thūnarr aawai, sīi warag dōjāag khajapha durbawi, Puerto Salmón anum khīirphee dichwi, morr Creta anum ēugar phū theeg magcha wēba sim ee phūrdū wētjim. ⁸Mag phū khurau pöd dōjārr maju khaba aawai dö igaau ökhar ēkha wētumua phōbör Lasea anum dakha deeu phōbördam Buenos Puertos anum barjim.

⁹Sīi mag phū khaigbam gaaimua jēedaba aawai, ökhar khodjōrrōmuata ya deeu nōseg jaarjā dakpapakharr aawai,

tag biekkhajujā khaba aadėjim. Pabloo ichdēu mag khaphū aadeewai mag barco ee chi thethemnaan wētmaa arr khūnag magjim:

¹⁰—Keena, mua oowai ya mūg nōseg jaar dakpapakham ee warag maach wēt-mun, dōjārr aadeewai maach khaigbaju. Magbaadeewai maach barco okhoowi ag ee nem warrumjā thum okhoobaadēm dūi ichab maach chi wounaanpa khāijā thum ödubjugui ajim amag.

¹¹Mamū Pabloo amachig mamagkhamjā, chi soldaun pör capitán Julioo i iek asekasba, warag chi barco eem capitanau chi pap dūimua jajaaukhamta dūi ūkhakha aajeejim. ¹²Mamū mag maar narr aig nōseg jaar paawai pöd barco barjopju khaba sierraawai khapanaam khūnau warag aigmua ich ag Creta phūram gaapai deeu phōbör Fenice anumug wētju aphōbaadėjim, jūrr maig numua idēu nōseg jaar dichpiwi dōchūmie nuag. Mag Fenice phōbör bechag ee ierr siewai ed burjem garmua phū bēewaijā magcha nem theeg wēba aajem.

Dōjārr wētum ee phūas meeukhatarr

¹³Mag, chadcha chi ancla jiir auwi ēreubaadėjim. Mamū mag wētum ee, edau burjem garmua phūdam thetheepai wēbaadeewai, amachdēu ig narrjō ich mag wē thūnūisijupii awi, warag mag morr Creta anum igaau dōi dakha ēreubaadėjim. ¹⁴Mamū mag wētumua agtha khodjōrrōocha khaba num ee, dēgōlp phū āsiebaadēwi jūrr dōi garmuata phū theega dōjāag phua thūnūisijim. ¹⁵Mamū mag dōi garmuata phū theeg phua thūnaawai parii dōieg pūyaag chach ohookhamjā pōdba, warag dōjāagta maar barco arrmajim. Mag par dōieg wētju ēkha num pōdba abaawai warag sīi phūrdū ūrr jōisiwi uduraa phūug maach sir arrpijim. ¹⁶Mag sīi phūrdū khodjōrrōmuata Creta

döjāag deeam phuramdā Cauda anam ēugar paaukhabaadeewai ūu chi phūjā magcha nem theeg wēba aadējim. Mag agtha khīir garmua wē sim aawai ōkhar ēkha wētumua maach barco khu gaai botedam jū wai jōrrarrjā ēkha nūu awi ūu barco ee ēudu aujim. ¹⁷ Mag chi botedam barco ee ēudu auwi, chi barco bi agdaujō uba khakhēgamkhīir, ag eegar kabchu dubpūinaa thet ābamug khēu khōorjū sūujierram, thorrphēwi sīi eeuram uga. Maimua chi barcopienau mospōr sukag ūr amach jūuwimaju khīirjuwi, warag vel thum eeg burrkhapūinaa, ich mag sīi phūrdū khodjōisijim, phūupai maach sir armmkhīir. ¹⁸ Maimua ag noram pamjā būurjā phūas thumbaa khaugba, amachdēu oowai warag phūasdau dap aadeewai barco ūpdumkhīir ag eem nem dō ee barkhūi phōbaadējim. ¹⁹ Maimua khāai thārjup pamjā ich mag thumbaba aawai maachdēucha marau dūi am juapierr chi barco dēncha nem thūnarrjā āaurag barwērppūijim. ²⁰ Dōjārr mamagkhamua khāai khapan pamjā būurjā marau edau khīir oojōjōjā khaba, ni edaar paawai phīdag khīirdamjā ooba aawai, ya marau maach peerdūujā khīirjuba naajim.

²¹ Mamū mag khodjōrrōmua khāai khapan aaijā thach khōba narr aawai Pabloo am jārr dūnūunaa, —Keena, mua jaau chirarr ipierr Cretamua ōbērba arr amuan, wāpacha akhamgui ajim. Jāgtarr akhiin maach mūg dau aug wauwi maach nemdamjā okhoobakhām. ²² Maach mūg aphūu khodjōrrab mamū, oob khīirjumiet ajim. Maach barcoon chadcha joothūpwia okhoouju, mamū maach chi wounaan chan ni ābjā chig abamgui ajim. ²³ ¿Khan jāgwi mua khaphū mag chirū? Mua mag chirūmun mūgaugui ajim: Mū mūg chitūm aig āba Ēwandamau nem khōsimta wau chitūm,

ichta mū Pōr aawai. Mag gaaimua edaar ich chog mū aig pūiwia, bēewia, mū thūrcha thūrthūnaa, ²⁴ mūrūg khīir-jupibajimgui ajim, ichiita emperador dūi khīircha iekhab khaba iekhaju chiraawai. Mag gaaimua Ēwandamau mū peerdū atham dūi īchab pār thum mū dūi āba khodjōrrōm khūnā peerdū auju a jaaujimgui ajim, chi Ēwandam chogau mūchigcha. ²⁵ Magtār aawai onee abat keena; mua khaphū chirūmguī ajim, chadcha Ēwandamau ich chogag jaaupibaawai mūchig jaautarrjō ich mag aju. ²⁶ Oob khīirjumiet; maachin ichiita jerrba parhoobam mōrr gaai phūu sir werbajugui ajim Pabloo thumaam khūnag.

²⁷ Mag dōijā ooba khodjōrrōmua se-man numiim ee, phūu bārpūiwi, jūrr deeam phūas Adriático anam ee numta, edacha aadēm ee, chi marinernaanau ya dōi dakpamam khaugaa aphōbaadējim. ²⁸ Mag dōi dakha numjōo abaawai, dō naug khap aag awi chach oowai, veinte brazas sējim. Maimua khūchpai khodjōrrōo awi deeu chach oowai quince brazaspai aadējim, chi naug. ²⁹ Magbaawai eeu dēgōlp mokpōr jōjōdōg ūr khāijā maach jūu jopimaju khīirjuwi ancla jayap khu gar jūkhanaa dubbāpāiawai ūu makhūnau chi barco wai jōisijim. Mag dōjārrpai khodwējōmua jōpkharraajāta āspapim khōsi aajeejim. ³⁰ Mag nūm ee chi marinernaanau āspaju nawe botedam ee dūrju khīirju phōbaadēwi, chi botedam dō ee jīir burrpūiwi, amach khaugpimaau-gau, sēukha deeam anlata jūrr khēugar dō ee bārpūyaag ēkha numjōo naajim. ³¹ Mamū Pabloo mag am dūraag ēkha nūm ichdēu khaug athaawai chi soldaanaug jaauwi, chi capitanagjā, —Jākhūn marinernaanta inanaa barco ee naaba chadcha dūrmidmūn, pār chan pōd peerdūbamgui ajim.

³² Magbaawai soldaunau chi kabchu thurrpapāiwai sī khīchag ee parhooba phūu sir arrwi chi botedam ich mag okhoobaadējim.

³³ Maimua āspa urum dēn ya edau aardudu khabaadeewai Pabloou ich khapeenag thach khōmkhīr am wawimamua magjim:

—Keena, pārau oo num ya īsim khurau atorce dīas pangui ajim, pāar aaijā khāiba, ni pāach thach khojemjōjā khōba, sī būrum iupai num.

³⁴ Maagwai mua pārag thach khōbat a chirungui ajim keena. Magba aawaita jāg warag pāach kha thūu pamabahab. Oob dōjārr pāach dau aphuu aju chan khīrjumiet. Maachin thumaa chig aba peerdujugui ajim.

³⁵ Pabloou mag iekhapet awi, pan jua ee auwi, thumaam khūn dakhīr Ēwandamag jēuwi, khōor khōbaadējim. ³⁶ Mag Pabloou amach dakhīr khōbaadēm oowi dūi khōchkha khōphōbaadējim, tagam khūnaujā.

³⁷ Aragan mag barco ee khodjōrrarr khūn thum maar doscientos setenta y seis naajim, chi khapanag.

³⁸ Maimua mag amachdēu khōmpierr khōwi ag ee trigo wai jōrrarrjā dō ee barkhūipūjierram, chi barco ūpdūmkhīr.

Mos ūr juuwi khōotarr

³⁹ Mag dōjārrpai jū ēewi āspabaadeewai dōi oo aujierrab mamu, marinernaunau pōd mag durr khaug aubajierram. Mamu bechag ee ierr mos bāau sim oo athaawai agug wētju aphōbaadējim, jūrr mam barco wai jopimaag. ⁴⁰ Mag chadcha wētju aphōbaadēwi, amach anlaagjā ooba, sī warag chi kabchupa dō ee ich mag thurrp pūajierram. Magnaa chi barco pbeerjem timonjā khūgdūtkhanaa, khēugarcharam veldam deeu waaur auwīa, mag moshi bāau khērūmug ādeg

phōbaadējim. ⁴¹ Mamu mag ādeg wētwi waa dōjārr mospōr sakag ūr khēua mosjā ee thoodu juu jopbaimajim, pōd phūurphēujā khaba. Mag dōjāagta khu ūa wējōm aawai oo num dau eyaa phūasau bobojokhamua chi barco khu thorrhēchēu khabaadejim.

⁴² Ya mag oobaadeewai, presonaan dō ee durbagkha wētwi phēebagkhabaimaawai warag dūru khīrjuwi, chi soldaunau warre khēchpūiju ēkha phōbaadējim, ābjā peerdupiba. ⁴³ Mamu amau magbaawai chi capitán Julioou Pablo peerdu aum khōsi sierr aawai amag ūdūur presonaan khēchpiba, sī warag chi iparaam khūnag dō ee durbagkhapi jaajim, amachta nacha dō igaau phēebagkhawi durrag waaidūtkhamkhīr. ⁴⁴ Maagwai chi imeraam khūnag jūrr tabal gaai wa chi barco perás phūasau ogreu wērpmam gaai khāijā purnaa ōkhar wētpi jaajim, mag wētumua īchab dō igaau phēebagkhamkhīr. Mag, chadcha ūu maach thumaa maar monakha dō igaau phēebagkhawi peerdūtkhajim.

Pablo Malta morr gaai phēebatarr

28 Mag dō ee ō jujar nuu awi durr paaukhaau, ōrau marag jaauwai mag morr Malta a thūurjem anaa-jim. ² Mag maar durr paaukhabaadeewai mag morr gayam khūn ō ajaug sīi maar amachig baarpi auwi būurjā maar chig abajierram. Ante nosech chē sierrau maar jīchkha narr aawai amachdēu ōtdau ōrwi amach aig maar thūr aujierram, ēt khāaimkhīr. ³ Magbaawai Pabloou warag am juapierr ōtdau uu apūyaag awi, papiu pochag bēewi, ōt ee wērp-pūichējim. Mamu mag irua ōt ee chi papiu wērpapāiwai nemkhōrta ōt eemua phiphichag ōbērwi sīi i jua gaai jiiir jopbaichējim. ⁴ Chi durr khūnau amach daūa mag nemkhōrta i jua gaai jiiir

jopbaichēm oobaawai amach appai, — Keena, pādē oobat. Jāgan jāg wounan ōor thōomieuwai. Maguata phūas eemua peerdutarrjā, agtha puaba, Ēwandamau i dūi jājāgkham. Ich iuuta juau i dūi jāg siebahaba anaajim.

⁵Mamū mag ich jua gaai jiiir jopbaicheewai sīi warag ōt ee jīphēpūiwi, būurjā chig aba, khaaba arrjō ich mag sīsijim. ⁶Mag i jua gaai jiiir jopchētarr aawai amau jua pōm ōrrbaadējupii naajim, wa magbam khai sīi chi meem khāijā dēgōlp bājā aimajupii naajim. Mamū amachdēu oowai magtarr aigmua ya dūrrūu aadēmjā būurjā chig aba abaawai jūrr amachdēupai ūmaai, — Keena, jā chan ōor parhoobam khabam. Jāan jāgan Ēwandamta jāg nūrrūmwai apħōbaadējim i igwia.

⁷Mag Pablo jua gaai nemkhōr jiiir jopchētarr aigmua dakha mag morr gaai chi thethecharam jōoi Publio anūm dēn jēb pōm thūnaajim. Mag jōoirau maar ich di aar phē arrwi khāai thārjup sīi par maar jāog wai siejim. ⁸Maagwai ich Publio aai mor mas siejim. Jōointa khūu thūnum dūi īchab bagpata jū chē khērajim, jūkhaa numua. Magbaawai Pablo i aar mawia i kōit Ēwandamag jēeumamua i ūr ich jua ausiubaawai warre monaau sīsijim. ⁹Pabloou mag jōoi monaauapūim tagam khūnau ūrphōbaadeewai, tag deeum khamor machag paraa arr khūnjā ich aig bēemarr khūnan thum Pabloou monaau pūi maajeejim. ¹⁰Mag mor mas sīsīd arr Pabloou monaautarr khūnauta marau nemdam ig nūmjā thumaa marag au dedee aajeejim. Maimua ya maar wētaagpaawaijā barco ee marau nemdam igju thumaa khīirjunaa phēdeejieram.

Pablo Roma bartarr

¹¹Maar maig nūm ee ich mag Malta phūram gaai īchab barco āb siejim, edau khōrg thūnum khurau pōd maju

khaba aadeewai aig dōchūmie nū narr khūn dēn. Mag barco khēu gaai amach ēwandamnaa Cástor anūm dūi āb agjō Pólux anūm khīirkha wau siejim, pa dēn. Ich ma, Alejandría phōbōrōm ajim, chi barco. Ya maar mag phūram gaai ed thārjup nūm ee, mag barco mam aadeewai mag ee maar wētjim. ¹²Mag ērēubaadēwi, phōbōr Siracusa anūm barwi, khāai thārjup naaimajim mag phōbōr ee. ¹³Maigmua dō igaau phūrdū wētumua jūrr phōbōr Regio anūm naaimajim. Ag noram dōjārr paaukhabaadeeu, ūu marmua badag phū wē thūnūsierr aawai, khāai numiim ee deeum phōbōr Puteoli anūm barimajim. ¹⁴Mag phōbōr ee īchab maach Pōr Jesús iek ūkha nūm gaaimua maach khodkha durrum khūnpa thūnarr aawai amach aig maar thūajim, amach dūi seman āb naamkhīir. Magbaawai chadcha am aig maar seman āb naawi ocho diam gaaita Romaag wētjim, jūrr būu, maach barco puawi. ¹⁵Mamū Jesús gaaimua maach khodnaan Roma phōbōr eem khūnau ya maar amach aar wētum ūr wai narr aawai āaur khūnau maar khīirphee phōbōrdam Apio anūm eem merrkau ee maar nū naajim. Maagwai tagam khūnau jūrr dakhapai Las Tres Tabernas anūm aig naajim, agjō maar nūawai. Mag maach khīirphee oon wētarr khūn dūi thēubaimaawai Pabloou Ēwandamag ūu ajim awi onee aadējim. ¹⁶Mag wētumua ya Roma paaukhabaimaawai chi capitán am phē artarrau jūrr aigūim cuartel ee chi pōrkha simūg warre presonaan thum phēdeemajim. Mamū Pabloog cárcel deg siepiba, sīi ich di khīetta soldaau ābpaimūg oo paraa apijim.

Thethemnaanag Pabloou Ēwandam iek jaautarr

¹⁷Pabloou ich Roma bartarr khāai thārjupnaa, judionaan chi thethem

khūn thum thürkhūipūijim. Mag thürkhūipūiwi āba naaicheewai amag magjim:

—Keena, pāarjā judionaan aawai mua pārag jaaukhingui ajim: Mū chan mūg chitum aig būurjā maach meeun iwiir ābam dūijā khaigba khaba, ni maach jōoin i igwiajā khaigba iekhaba chitum. Mū mag chitumta sīi mū ēugar sēukha nem iġkhawi Jerusalén phōbōr ee soldaun Romapienag mū pūr deejieramgui ajim. ¹⁸Mag ya mū amach jua ee pabaadeewai makhūnau wajapha mūrūg jēumajierram, mag jēumamua murua nem khaigba wautarr khāijā khaug athaawai mū thōopāaig. Mamū par mag wajapha jēu buburkhamjā, mū mag chadcha nem khaigbam wauba chirarr aawai, amach ap amuan mū pūapūim ig naajimgui ajim. ¹⁹Mamū mag nūm ee maach meeunau-paita idēu mū pūapūipiba, warag mū thōopi jaabaawai, mua maigpai mūch thōopiba, warag emperadorragta mūch thōopiju awiajā mū dūi ichdēu khap aju aai singui ajim Pabloou ich jaaumamua. Mag jaaumamua, amau amach garmua mū dūi magjieb mamū, mūch garmua chan mua būurjā maach khapeen judionaan ēugar nem khaigba jaaujujā chukhu chirūmgui ajim. ²⁰Mua chadcha pāar thürkhūitarran, pāar dūi khīircha oonaa iyūmama magum thum jawaagta pāar thürkhūipūijimgui ajim. Magnaa, Ichab khaphū abat ajim keena: Pārau mūg mū caden jua paraa oo thēu chirūm oo nūmun, jāan chadcha warrgarwe maach jōoinau nūajerr woun chadcha bēewi ag iek ūkha chitum gaaimuata amau mū mūg wai nūmgui ajim Pablooupai ichdēu Cristo iek ūkha sīerr jaaumamua.

²¹Magbaawai mag judionaan chi thethemnaan aig narr khūnau irig magjierram:

—Ni ābmuajā ēsapdam phānaa magum aarmua maachig jaaupūiba aawai marau chan būurjā pū mag nūrrum khaugba nūmgui ajierram. Ni maach meeun aarmua bēe nūm khūnaujā pū ēugar maach jūgaag khaba jaauchē nūmjā marau būurjā ūrba nūmgui ajierram. ²²Maraun pūchdēuchata maachig ūrpim khōsi nūm, khan iekta pua jaau chitū, maachdēucha khap ūraag. Maumua marau ūurjemūn, mag jāg Nazaretpierr igar ūkha nūm khūnan mag durrierram khūnau am ēugar khaigba iekhaajem anūmta marau ūurjemgui ajierram irig.

²³Maimua amach garmua Pabloom deeu ūmaai i aig bēēju a jaautarr aawai, mag amach bēēju arr ed āspa ēebaadee, ōor khapan i jēer sim di aig pos aichējim. Mag ich aig ōor pōm pierrwai edaupherr garwe jaabaaderr khīeb kheeurpamaa ajim, jāga Ēwandamagta maadēu ūdūraa dich Pōrkhapiju aai nū a jaau simua. Mag jaau simua Ēwandamau ich iek Moiseeg phāpitarr gaaim iek jaanaa ichab warrgar Ēwandam i jaumienau phā pūarr gaaim iekpa jaaumamua Jesús igar ūkhapi auju ēkhaajeejim. ²⁴Āaur khūnaun mag irua jaaumam ūkhajierram, mamū tagam khūnau chan ūkhabajierram. ²⁵Mag ō āba khaba, āaur khūnau ūkhanaa tagam khūnau ūkhaba aadēphum gaaimua, warag khīeb ērēumaawai Pabloou amag magjim:

—Jāg mūgju khapta chadcha Ēwandam Akharau warrgarwe jōoi Isaiās khararrag jaupibaawai pāar igwia maach jōoinag, ²⁶“Jākhūnag mū iek jaubamī” ajim ich Ēwandamau. Maimua ichdēupai jaaumamua, “Muata amag mag jaaupūi chirūm abā” ajim: “Par pārau mū iek ūr nūmjā khaugbaju; mū jua theeg oo nūmjā oobamjōta aju.

²⁷ Pāran thāar theegta sīsidum, sīi kach ee thērp phūikhanaa daujā phāarjū sīsidumjō naawai.

Par pārag nem jajaaukhamjā ūrmapha, ni ūkhajā ūkhamapha num.

Par pārag much jua theeg oopi chirumjā būurjā khaug aubamjōta num.

Magua mūrūg pāach khaibag chugpaamkhīrjā mū igba num” a jaaupijim ich Ēwandamau. (Is. 6:9-10)

²⁸ Magtarr aawai mūg pāachdēu ūkhaba abarm gaaimua, warre khaphū abat ajim Pabloo: Īsmua atag Ēwandamau judionaan khabam khūnagta mūg maach peerduajem iek jaaupi sim, amjā peerduju aai amkhīr. Mag amachig jaaubaawai amaun chadcha ūkhajugui ajim.

[²⁹ Mamū Pabloou mag iekhabarm judionaanau amach jūgūucha ūrbaawai, amach wir aigpai sereu phōbaadēwi warag ērēubaadējim.]

³⁰ Magtarr aigmua año numí ěntēr Pablo ich mag phōbōr ee sīejim, ich di alquilaa autarr ee. Mag ya ich dikha wai sīewai ich aig ōor bēewaijā thumaa warag ierrag dubpiwi ³¹ amag jaaujeejim, jāga amaujā Ēwandamagta udūraa amach Pōrkhapiju aai nū. Mag jaaumam dūi ĩchab maach Pōr Jesucristo iekjā thumaam khūnag wajapha jaaujeejim. Mag irua nem jaau sim tag jaaupimaau-gau awijā ni ābmuajā irig magum aba aawai ichdēu jaaum aig jaaujeejim.

Magta maach peerduajem iek warag aaidumajim, durripierr.

ROMANOS

Pabloou Romapienag ēsap phā deepüitarr

Chi phātarr. Møg carta jöoi Pabloouta phäjim. Ajap Biblia estudiejem khun iek Corinto phöbör ee simuata phäjim aajem, Romapienag deepäaig (1:7,15). Am iek ichab uui äb Febe aajerr gaau khäijä deepüijim aajem (16:1-2). Mag deepäaiwai chi Pablo agtha Roma maba siejim. Maagwai Roma phöbör ee ükha num khun narr aawai makhun-nagta deepüijim aajem, am oon mam khöchaaga aajerr aawai (1:10-11).

Roma phöbör ee chi ükha narr khun chan judionaan appai khaba judionaan khabam khunpata thunaajim aajem. Warrcharan chi iekhan judionaanauta arrjim aajem; mamu magtarrta judionaan khabam khunauta ükha phöbaadewi jürr ewag paw i amachta chi nacha ükha narr khun khäaijä kha-panaacha aphöbaadëjim anaabá.

Khan jawaag ají. Pabloou Romapienag møg carta deepüitarran amagjä ichab Ewandamau maach peerdu aajem iekta ajapha khap amkhüir jaupäaig ajim (1:3-4,16-17).

Pablo iek maachin “thumaam khunta maach pekau gaaimua maachdëupai Ewandamag maach isegpi numjö i warpta wënrüm” aajem. “Mag i warpta wënrürrab mamu, Ewandam thumaam khun düi ajapha khitaawai, mag maachdëu nem ajapha wau num paarjä khaba, ich garmuata mag maach ich düi iekkhör pöm narrjä igba, Jesucristo gaaimua maach pekau chugpaawi iekkhör chukhu sii ich düi dau parii apiejem” anum khap amkhüirta Pabloou møg libro phäjim (3:23-24).

Pabloou ichab dawaa khaphu api sim, møg maach peerduajem iek thumaam khun atheemkha sim (9:1-11:36). “Ar thum maach Pörögta amach dau aug khaugpi jëeu num khunan üu peerdtkhaju” a siëwai (10:13), judio khaba awiajä judiojö peerduju.

Salud

1 Romapien, maach äba Cristo iek ükha num gaaimua khodkha thunum khun, çjägpai nã keena?

Mun Pabloou, Jesucristo chog. Muata pärag møg esap phä deepüi chirum. Ich Jesucristoouta mu jur aujim, jäga Ewandamau maach peerdu aajë a jaajem khamkhüir. ²Mag ich Ewandamau jäga maach peerdu auju a sim iekhan jöoingarwe ich iek jaaumienag phäpitarr iekpaiu. ³Wajapcharan mag iekhan Ewandamau ich Chaai igwiata mag phäpijim, maach Pör Jesucristo igwia. Maach müig eegarm khun düi äba sieicheegpain, rey David khararr chaain ewagam khun eeta sii parhoobam khunjö thaabachëjim. ⁴Mamu mag amau i thöotarrta deeu iiu phiidutarr gaaimua, maimua Ewandam Akhaar i düi siejeewai ag jua theegau öor ajaug paajem gaaimua, ichta Ewandam Iewaa chi jua thierrkha sierrumjä örag khap apiejem.

⁵Mag Jesucristoouta üu mu jur auwia i iek jaajemkha chitum, mag i iek jaau chitum gaaimua meupierram khunau irigta uduraa amach peerdupinaa i ipier-raa amkhüir. ⁶Mag meupierram khun a chirum aig, muan päarpata jaau chirum, paarjä ich Jesucristoouta ich dënkha autarr aawai. ⁷Mag paar Romapienjã Ewandamau jäsene aajem khun aawai päragta møg esap phä deepüi chirum, paarjä i öor aawai. Muan maach Aai Ewandamagjä jëeunaa maach Pör Jesucristoogjä paar köit jëeu chiraaajem, paar

üu eeg oonaa päär khõinaa phë wai wënrramkhäär.

**Pabloou Romapien
oon mam khõchkhaajerr**

⁸Keena, deeum nem jaaju nawe pärag jaaukhim: Muan Jesucristo gaaimua ich mag Ēwandamagta üu ajim a chiraajem, päachdëu ükhatarr iekta agtha ogduba durrum igwia deeum durrum magwe päär ëugar òrau wajapha ig iyüu aajem paar. ⁹Muan äba Ēwandam Iewaau maach peerdu aajem iek warag òrag khaphu pijuuta êkha chiraajem. Magua, ich Ēwandamaujä khaphu sim, mua ichig jëeupier chadcha päär kõiit jëeujem. ¹⁰Mag num düi ïchab nawe päär oom khõchag chiraajeewai irig jëeu chiraajem, päär oon much püimkhäär, majä ichdëu mag khõsi chirum khai mamu. ¹¹Mag päär düi khäärcha oom khõchag chirumun, päachdëu ükhatarr iek gaaita warag ubu paaukhamamkhärau. Pari magamkhäran, muchdëu pärag Ēwandam iek jaau chitum gaaimua ich Ēwandam Akharagta päär düi ichdëu khõsimjö apim khõsi chirum. ¹²Mamu wajapcharan mag päachpaita mua jaau chitum gaaimua ubu khaba, agdaujö maach thumaam khünta khäär onee apim khõsi chirum, maach thumaam khünau äbam iekpaita ükha naawai.

¹³Cristo gaaimua khodamnaam, mua pärag khaphu apim khõsi chirumun, biek khapan muchdëu päär oon majujú aajemmu; pari magumjä agtha pöd maba chirum. Mamu üuta päär aar barkhiin, deeum durr maawai aajemjö, muan päär eejä õor khapanaam khunagta warag Ēwandam iek ükhapim khõsi chirum. ¹⁴Mamu agtha mag khapanaam khünau ükhaba aawai dëbpaarta paraa chirumjö Cristo düi mu chigaa chiraajem, thumaam khunag ich iek jaaukhäär mu jur autarrta äaur

khunagpai jaau chiraawai. Mua jaaju aai chirum chi thethemnaanag, büürjä serbiiba khithëem khunag, khäärjug khaugkham khunag, khäärjug meraa khithëem khunag, thumaam khunagta jaaju aai chirum. ¹⁵Magua chadcha päär jam Roma phõbör ee naajem khunagjä maach peerduajem iek jaau khõchag chirum.

**Jäga aajë maach
peerduajem iek ükhaawai**

¹⁶Mag Ēwandamau maach peerdu aajem iek ürwia ükha num gaaimuata thum chi mag ükha num khunpan ichdëu peerdu aajeewai mu chan i iek jawaag büürjä chigaa aa khaugba chitum. Iin chadcha nacharan judionaan eepaita jaajeejim. Magtarra ïs ewag pawia durr chaur judionaan khabam khunagpa jaajem, amjä agjö peerdütksamkhäär. ¹⁷Mag maach peerduajem iek ükhaawapaita Ēwandamau maach chi ükha num khun pekau chukhu apääjem, warrjä ich magta pekau chukhu narrjö. Ichdëu magju igwia nawe ich iek phäpitarr gaai jaauwai:

“Ar chi mu iek ükha num gaaimua büürjä pekau chukhu aajerrjö num khünta mua ich mag much dënkha auju” a sim. (Ab. 2:4)

Jäga nu õor Ēwandam igbam khun

¹⁸Pari ar thum Ēwandam õgkhaba i dau na maach inaan nem waunaa dich khapeen düijä nem agcha khaba aajem khun gayan, ya Ēwandam khäär machag burrimu sim, mag nem khaigbam waum khõchgau i i chaarta ürrjööpaijä khaba naawai. ¹⁹Pari Ēwandamau mag am gaai khäär machag meeju a simun, ichdëucha òrag ich jua oopi sim gaaimua i khaphu aju aai numta juau ogthom mag khaugbamjö naawai. ²⁰Chadcha Ēwandam chan äb-

muajã ooba aajem, pari amau wajapha khäärjukhiin, nem thum thunum irua wautarr oowiapai, “Aa, jãgan chadcha Êwandam sim” aju aai num. Ichdëu mug durr ompaatarr aigmua ewag pawiajã merag chukhu sim, ichta chadcha Êwandam aawai warrgarwejã ichpaita ich mag jua theeg sierrum. Pari mag i jua oo numta, juau ogthom i igjööopaijã khaba aajem. Magua pöd amau, “Êwandam sim khaugba naawaita mag ükhaba aajem” aju khaba num, ²¹ chadcha Êwandam sim khaphu numta mag ükhaba naawai. Mag i sim khaphu numta, i khirag eejã aba, ni amach nem ig num deejem paarjã irig üu ajim aba sierrjëem. Magju khãai warag amachdëu nem parhoobam wau num gaaimua, khäärjugpata är thunumua sii maadëu nem igmaphamta khäärju sïsidum; wajapcharan Êwandam iek atheem sii edaramjöta sïsidum. ²² Amachdëupain amau nem thum khaphu num aajem; pari mag khaphum anumta, khäärjug chukhumjö warag parhoobata nem wau num. ²³ Mag naawaita maach ompaatarr Êwandam ich mag thöojã khaugba sierrumugta jëebanaa warag nem parhoobam nem amachdëupai wau numugta jëeujem. Sii maach dajëkhu khithëem khäärkha wau-naa, nem ichpan khäärkha waunaa, nem chaain bü jayapamjöm waunaa, wa sii jëbjã gaai jãau jëedu sierrjëemjöö khãijã waunaa magumugta jëeujem, magumta amach êwandam awia.

²⁴ Pari amach mag thunum gaaimua Êwandamau warag amag oobamjö apüiwia amach thäär ee nem khaigba wauju khäärju sïsidumta warag udëraa amag waupi sim. Mag, amach wir aigpai chikham öor düijã sii parhooba thunum gaaimua, maach chi bigaam khunnta chigaa aajem. ²⁵ Mag num düi amau amach garmua maach Êwandam chaarta isegnaa jürr nem parhoobamugta ee thunum. Ich chi

nem thum ompaatarragta jëeuju aai numta, irigta jëeuba, sii irua nem waumarragta jëeu num. ²⁶ Amach mag num gaaimuata Êwandamau warag amag oobamjö sii nem maach inamjö sïsidumta warag udëraa amag waupi sim. Magphöbaadeewai charã chi uninaujã sii amach unin aphata amachdëu am aig emkhooiin düimjö thunum. ²⁷ Maagwai chi emkhooinjã ich agjö warag uninjã igba, amach emkhooiin aphata unin düimjö am khöchkha thunumua maach chi bigaam khunnta chigaa apiejem, mag amachdëu waum aig maach inamjö nem wau numua. Mamu am jãg num paar chan Êwandamau am gaai jua thüu deebam.

²⁸ Amau amach garmuata Êwandam igba naawai ich Êwandamaujã amag oobamjö apüiwia sii parhoobam khäärjug maadëu igmaphamta warag udëraa amag khäärjupi sim, magbaawai parhoobam nem wauju khabamta amach khöchagpierr waumkhäär. ²⁹ Maguata sii wir aig dich khapeen düijã nem agcha aba, parhoobata thunum: dich öor khabam düi khapese, nem khaigbamjã thumta waum khösi, chikham nemjã dich dën apim khösi, nem khaibag, chikhamnau nem wai num oowia agjö paarpam khösi, juaujã chikham thöo, chikham düi khujunem, sëunem, chikham khaibag waaunem, ³⁰ chikham jaaunem, chikham khäärchajã iekhaanem, Êwandamjã khöchkhaba, chikham serbiibag pheenum, amachdëupai amach thö iekhaanemnaa sii nem atcharag, chikham khaibag wauju khäärjuanem, chaainjã dënaanau iekhaawai amachig khabamjö ipierrajã khaba, ³¹ Êwandam iek atheejã jüg khichag, amach iekhatarrjã chadcha agjö aba, dich khapeenjã kha khöchkhaba, khäär aubaadëmjã

khīir thūa chūuunaa dich khapeenjä dau aug khaugbata thunum. ³²Mag thunumun, amach mag num paar jerrba Ēwandamau khīmie durr amach barkhūuju khaphu numta mag thunum. Pari magumta warag amach jua puaba, parhooba nem waunaa bigaam khūnau amach dēnjō wauuwaijä magta khōsi thunum.

Ēwandamau khaigbam khūn dūi ichdēu ampierraju

2 Pari ābmua khāijā, í chan magba chirumaju. Mamū pua chadcha mag khīirju chirum khai, ōor wajapham awiajä, mū iek ūrbā purug jaaukhim: Pua chikhamnaan jaauwai puchpaita dūi wir aig jaau siēbahab, amau nem wau numta puchdēujā dūi waujeewai. Magua pua pōd, “Mū chan Ēwandam dau na khaibag chukhu chirum”aju khaba sim. ²Pari maadēu khaphu num, Ēwandamau ōor dūi amachdēu nem waujempier aajem. Magua maadēu khaphu num, magum nem khaigbam waujem khūnan irua amach khīircha jaanaa ich jua machag āwatab khaba āwatpiju. ³Pari pu, chikham igwia jāan mag sierrum aajemta, puchdēujā amau nem waujem khīir ich agjō wauba aajeab. Mag simta, ¿pua khīirjuawai puchta Ēwandam jua eemua peerduju a chirú? Pu chan peerdubam. ⁴Chadcha Ēwandamau warre pu gaai mas deeba aajem. Pari mag puch chig aba aajeewaijä, puan puch wajapha siēwaita mag puch chig aba aajempii sim. Pari pua khaugba sim, mag irua ūu pu dichba aajemun, puch khaibag isegwia ich jurmkhīirta mag pu chigjä aba sīi warag oobamjōo aajem. ⁵Pari Ēwandamau mag pu ig simta, puch jüg theeg gaaimua puch garmuata i igjä igba, sīi warag ichdēu ōor i agkham ed amachdēu nem khaigba waujerrpierr amach khīircha jaanaa am gaai jua khaba deejū

edta puch gaai mas amkhīir ich khīir machag sīi āwat phiepi simjō sim.

⁶Mag edta dich nem waujerrpierr agdaujō ichdēu khap maach dūiaju. ⁷Ar ūgthar ōbērwia būurjä meebe ich mag wajapha wēnurraju khīirju num dūi Ēwandamagta amach thō iyūu apim khōchgau warag nem wajapham appai wauju ēkhaajem khūnan, irua ich dēnkha auju, ich mag ich dūi wēnurramkhīir. ⁸Pari ar i igar khabanaa warag nem khaigbanta waum khōchkhaajem khūn dūin, khīir machag thunumua warre am gaai jua khaba irua deejū. ⁹Magbaadeewai judionaan mag nem khaigba waujem khūnta wajap dau aug wauphōbaadēm dūi ōkhīirjug pōoma ajurau. Pari wajapcharan amach appaijä khaba, judionaan khabam khūnjā nem khaigbam waujem khūnan, thumta ičhab ich agjōaju. ¹⁰Mamū magju khāai judionaan ar nem wajapham waujem khūnan ūgtharjä ich dūi wajaphata wēnurrapiju. Mag num dūi ičhab ichdēuta am thō iekhanaa khōinaa ich dūi phē wai nurraju. Pari irua magjujä judionaan dūipai khaba, thum judionaan khabam khūn awiajä nem wajapha waujerr khūn dūin ich agjōaju. ¹¹Irua mag āaur khūnpaita daupiinaa iwiir ābam khūn kha isēe khaba aajeewai judionaan awiajä chi khaigba num khūnan, judionaan khabam khūn dūi khaibag āba thunum, Ēwandamau oowai.

¹²Judionaan khabam khūnau chadcha judionaan dēnjō Moiseeu ley phā puatarr chukhu num. Mag chukhu naawai mag ley gayam iek khaugba pekau waujerr khūnag Ēwandamau mag iek igbaju. Pari ichiita amjä okhoob khaba okhoaju, amach pekau gaaimua. Mamū mag Moiseeu ley phā puarr wai naawai ag gayam iek khaphu numta pekau waujerr khūnagan chadau, ag gaai jaau simjō ipierraa

khaba arr gaaimuata Ēwandamau amag ag iek ėudwi warre am dau aphuu ajujā jaauju. ¹³Wajapcharan mag ley gayam iek khaug chirawiajā ag ipieraa khabam chan Ēwandam na wajaug chukhu sim. Magarrau ūrwia ag ipieraa simun chadau ich Ēwandamaujā wajapha sim a sim. ¹⁴Pari jāg judionaan khabam khūnau Moisés ley chukhu nūmta, sī amach khīirjug eemuapai ag gaai jaau simjō nem wauuwai, merag chukhu sim amachdēujā khaphu num, khani wauju aai nu wa wabaju aai nu. Mag num aig maata amachigan am lefu. ¹⁵Maguata mag nem wajapha wauuwai, mag leita amach khīirjug ee wai numjō aajem. Mag naawai, khar nem wajapha wauuwai wa khaigba wauuwaijā, maguata amag jajaaukhamjō aajem, ūu sī wa khaigba sī. Mag amach khīirjug eepai jāga wēnūrraju aai nu a khaphu naawaita, maach i agkham edjā Ēwandamau Moisés ley igba, amachdēu khaphu aajerraupaita ōor dēnjō warag am khaibag waumjō aju wa am kōit iekhamjō aju. ¹⁶Maigta mua mūg maach peerduajem iek jaauwai jaaujemjō, chadcha Ēwandamau ich lewaa Jesucristoogta ōrau meraa nem waunaa amach ōdegpai khaigba khīirjuajerrjā dawaa amag jaaujiju.

Jāga nu judionaan Moisés ley wai num khūn

¹⁷Mua jūrr judionaanag magkchim, mu iek ūrbat: Pāar iek mag pāarta judionaan aawai Moiseeu ley phā puarr ūrkha nūmuata pāach peerduju anaabma. Magnaa, pāar meeunta ich Ēwandam ōor aawai, ichiita peerduju awi pāachdēupai pāach thōojem. ¹⁸Pāachdēuta irua nem waupim khōsimjā khaphūnaa mag ley gaai jaau simjō khanta wauju aai nu wa wauju khaba nu a khaphu num aajem. ¹⁹Pāar iek mag pāachdēupaita mag

ley khaugbam gaaimua dau khīsumjō num khūnjā jaau arnaa sī khīchag eemjō wēnūrrum khūn būjā wūpūiju aai num aajem. ²⁰Wajapcharan pāachdēuta khaugbam khūnag jaau khaugnaa khīirjug meraapaim khūnagjā jaau khaug num aajem, mag ley gaai chadam iek phā wai naawai pāachdēuta nem thum khaphu num awi. ²¹Ma chadcha magju aaima. Pari pāachdēu chikhamnag mag jaau numta, khan jāgwi pāachdēu jaaujemjō aba aajerramma. Pāachdēun ōrag nem jīgkchapiba jaaujemta, jāgwi pāachdēun chadcha jīgkhaajerramma. ²²Pāachdēun pāach khapeenag chikhām ūinjā waupiba jaaujemta, jāgwi pāachdēujā chikhām ūin wauujerramma. Pārau khōchkhaba aajem, ōrau amach juau nem waunaa maata amach ėwandam awi agug jēeu num oowai. Amau mag num aig chadcha khaigba sim; pari pāachdēu mag nūmta, jāgwi pārau amau amach ėwandamag jēeujem deg nem wajapham wai sīsidūmjā jīgkhaajē. ¿Mag numjā pekau khabā? ²³Pāachdēupain pāachdēuta mag ley gaai chadam iek phā wai num awi, aata wounjō thōojerram. Pari mag iekha nūmta, ag gaai jaau simjō khaba, Ēwandam ichaur nem wau num gaaimua jūrr bigaauum khūnag Ēwandam ėugarta khaigba iekhapiejem. ²⁴Pāachdēu jāgju khapta ich Ēwandamaucha pāar jōoin igwia ich iek phāpitarr gaai, “Pāach gaaimuata ar chi mu iek ūkhaba num khūnau warag mu ėugarta khaigba iekhaajem” a jaubajieb.

²⁵Wajapcharan mūgta sim: Chadcha ar Moiseeu ley phā puarr iek wajapha ūrkha simūgan mehēu phūrbich numjā ūu sim. Pari mag phūrbich wai simjā mag ley ūrkhaba sim chan, parta mag phūrbich nūmuā Ēwan-

dam òorkha n̄m ag dauchach ich gaai wai sim. ²⁶Pari magba mag meh̄u ph̄urbichba ni judioj̄a khaba simuata mag ley gaai jaau sim wajapha ùrkha sim̄un, magan meh̄u ph̄urbichba s̄iewiaj̄a, maata Ēwandamagan ph̄urbich simj̄o sim, ich dau na wajapha s̄iewai. ²⁷Magua, Ēwandamau maach i agkham edj̄a chi mag ley gaai jaau sim ipierraa simuata, p̄ar d̄enj̄o mag chi dauchach ich mor gaai chukhu awiaj̄a, ich garmua p̄ar jaauw̄m̄ucha jaauju, p̄arau p̄aachta Ēwandam òor awia irua jaautarr dauchachj̄a p̄aach mor gaai wai n̄mta mag i ley ph̄a wai n̄m gaai jaau sim ipierraj̄a khaba narr aawai. ²⁸P̄arau khaugba n̄, judiokha n̄m chan s̄i maach d̄ennaan judionaan aawai òor dakh̄iir dich j̄ooin i p̄aba w̄n̄urr̄m khaba, ni s̄i Ēwandam d̄enkha n̄m kh̄un̄ dauchach wai chir̄m an̄mj̄a khabam. ²⁹Judío chaar abarm̄un, s̄i dich morta dauchachpiju kh̄ai, Ēwandam dau na th̄aar wajapha n̄m̄u. Mag n̄m aiguin chadau s̄i judionaan i ùrkha n̄m̄ua khaba, ich Ēwandam Akharauta mag maach th̄aar wajaug api sim. Magta th̄aar wajapha n̄m̄un chadau, dichj̄opaim kh̄un̄ nau khaba, ich Ēwandamauta chadcha maach ùu w̄n̄urr̄m aju.

3 Pari mag n̄mta ābmua kh̄aij̄a, “Khan gaaimua magan maar judionaan judionaan khabam kh̄un̄ kh̄aij̄a Ēwandam dau na ùucha n̄mma” wa “Khan wajaug s̄i, mag ph̄urbich n̄m̄ua dich mor gaai dauchach n̄m” akhiin, ²jaauju p̄oma th̄un̄m. Pari chadcha maachta deum kh̄un̄ kh̄aij̄a ùucha n̄m̄un, maach meeunagta ich J̄oirauj̄a thumaam kh̄un̄ athee ich iek ph̄a deetarr gaaimuau. ³Pari magtarrta, j̄j̄ag āaur kh̄un̄ nau ùkhamaphamj̄o n̄mj̄ama? j̄P̄arau kh̄iirjuawai am mag n̄m gaaimua ich J̄oirau aju aajerj̄a chadcha magba s̄i ich mag kh̄iir

okhooju khai? ⁴Magju abá. Thumaam kh̄un̄ nem s̄unem awiaj̄a ich Ēwandam chan s̄eu chukhu s̄ierrawai ichin iin nem agchata jaaujem. Maach khaibag jawaagj̄a ich mag s̄ierr̄m igwi j̄oi David khararrau Ēwandam iek gaai magjim:

“Pua òor khaibag jaauwaij̄a amau, ‘Puan nem agchata jaaubarm’ aju.

Chad khabam nem òrau p̄uch gaai thuawaij̄a p̄uchd̄euta ganab khaba ganju” a ph̄ajim, “p̄uchta agpierraa chitaawai.” (*Sal. 51:4*)

⁵Pari mag maach khaigba n̄m gaaimuata warag Ēwandam maachj̄o khaba agpierraa s̄ierr̄mj̄a maad̄eu khaph̄u n̄m khai, magan j̄j̄aḡawa? S̄i parhoobam kh̄un̄ nau kh̄iirjuajemj̄o kh̄iirjukhiin, magan Ēwandamau p̄od òor amach pekau gaaimua dau aph̄u apiju khaba sim aju aai n̄m, mag pekau gaaimuata ich agpierraa chit̄mj̄a wajapha khaugpiejeewai. ⁶Pari ma chad khabam. Mag akhiin magan Ēwandaman agchaj̄a khaba parhoobata nem wau s̄ierr̄m akham. Ēwandam ichpa magta s̄ierr̄m akhiin, j̄aga ichd̄eu maach i agkham edj̄a p̄ar khaigba naajim wa ùu w̄n̄urr̄rajim kh̄aij̄a aju maachig.

⁷Wa magba ābmua kh̄aij̄a p̄aba, “Pari mag m̄uch khaibag chir̄m gaaimua j̄urr̄ mua òrag Ēwandamau òor d̄ai agpierraa nem waaujem igwia i wajaugta ph̄epi chir̄mj̄o chir̄mta, j̄aga magum gaaimua Ēwandamau m̄ dau aph̄u apibarju” aju. ⁸Pari mag amau jaau n̄mj̄o mag khaigba n̄m gaaimua i wajaugta ph̄epimj̄o n̄m khai, j̄agwi warag nem khaigbamta waju khaba n̄, magum gaaimua j̄urr̄ ich mag i wajaugta ph̄emkh̄iir. Chi mag n̄m kh̄un̄ nau amachd̄eu mag kh̄iirju n̄m gaaimuata òrag jaauwaij̄a, muan magta jaau chit̄m aajem, magum gaaimua m̄ eugar s̄eukha nem igkham kh̄ochgau.

Pari chi mag n̄m kh̄unan, Ēwandam d̄i khuj̄r n̄mj̄o n̄m gaaimua, i jua machag āwatab khaba āwatju.

Maachin thum pekaupanau

⁹Magan ġmaachin j̄agata n̄mma? ġMaach chi judionaanta judionaan khabam kh̄un kh̄aij̄ā Ēwandam na wajapcha n̄? Magj̄ā khabam. Maachin, chaig m̄chd̄eu jaau chirarrj̄o, judionaan khabam kh̄un d̄i āba judionaan awiaj̄ā thum pekaupanau, Ēwandam iek ph̄a sim gaai jaau simj̄o.

¹⁰Mag i iek ph̄a sim gaai jaauwai, “Ēwandam dau na wajapham kh̄un chan ābj̄ā chukhum” a sim.

¹¹“Ēwandamau wajapha w̄n̄rrapi simj̄o chan ābmuaj̄ā i d̄enj̄o kh̄iirjuba sim; ābmuaj̄ā i igmaphamj̄ōta sim.

¹²Thumaam kh̄unauta i aar baarjem kh̄ud isegnaa kh̄ud khaibag garta w̄t thun̄m.

Thumaam kh̄unta warag ār thun̄wisim; i dau na wajapham kh̄un chan ābj̄ā chukhum” a sim. (*Sal. 14:1-3; 53:1-3*)

¹³“J̄aḡam kh̄unan s̄i chikham ėugar khaigba iekhaagpaita s̄isid̄um.

S̄eukha nem jaunem s̄isid̄um” a sim. (*Sal. 5:9*)

“Par iekhaupai chikham th̄ōjem akhiin, j̄aḡam kh̄unaun nemkhierr d̄enj̄o ōor daj̄ek aju” a sim. (*Sal. 140:3*)

¹⁴“Am iin, s̄i chikham th̄ōp iekhaagpaita s̄isid̄um gaaimua ihasimj̄ōta s̄isid̄um” a sim. (*Sal. 10:13*)

¹⁵“S̄i b̄ūr abarm gaaimua chikham th̄ōjuuta kh̄iirju s̄isid̄um;

¹⁶amach w̄n̄rrumpierr s̄i ōor dau aph̄u apijuuta ėkhaajerram.

¹⁷Amach mag n̄m gaaimua b̄ūrj̄ā kh̄ōinaa w̄n̄rraju khaugba n̄m” a sim. (*Is. 59:7-8*)

¹⁸“Ēwandam ōkh̄o aju kh̄iirjug chan b̄ūrj̄ā kh̄iir ee paba aajerram” a sim. (*Sal. 36:1*)

Magta ph̄a sim ich Ēwandam iek gaai.

¹⁹Cham̄ug Ēwandam ley gayam mua jaaubarm chan oob p̄arau s̄i āba judionaan khabam kh̄un atheepaita mag jaau chir̄um amiet. Maad̄eu khaph̄u n̄m, m̄ug iekhan maach judionaan atheepata mag ph̄āpijim, maagwai Ēwandamau m̄ug durr i agkham edj̄ā thumaam kh̄un amach khaigba narr khap, Ēwandamau amach khaibag wauju jaaubarm ūurwaij̄ā s̄i kh̄i i iek ūrmkh̄iir. ²⁰Chi lein s̄i maach pekau p̄m khith̄em khap apiegpaita ich Ēwandamau ph̄āpitarr aawai mag ūrkha narr gaaimuapai chan p̄ōd Ēwandamau maachig, “P̄aar pekau chukhu naawai m̄ d̄iij̄ā iekkh̄or chukhu n̄m” abaju.

J̄āga Ēwandamau maach kulp chukhu ap̄aij̄ē

²¹⁻²²Pari ĩs j̄urr Ēwandamau maachig khap api sim, j̄āga mag i d̄i iekkh̄or p̄m n̄mj̄o narra pekau chukhu arr kh̄un̄j̄o n̄is̄i. Chadcha warrgarwej̄ā ichd̄eu ley ph̄āpitarr gaai jaunaa s̄i ich i jaaumienagj̄ā ichd̄eu magju ich mag jaupiejeejim. Pari maguj̄ā mag ley ūrkha n̄m gaaimua khabam ajim. ĩs mag pekau chukhu arrj̄o n̄m̄n, Jesucristo iek th̄araucha ūkha n̄m gaaimuata, jud̄io wa jud̄io khaba awiaj̄ā, Ēwandamau thum mag pekau chukhu narrj̄o ph̄ē wai sim. Mag Cristo khurau khaba akhiin chan ni ābj̄ā peerd̄ubam; ²³thumaam kh̄unta amach pekau gaaimua amachd̄eupai Ēwandamag amach isegpi n̄mj̄o i warpta w̄n̄rr̄um, ichd̄eu waupim kh̄ōsim wauj̄ōj̄ōpaij̄ā khaba. ²⁴Mag Ēwandam warpta w̄n̄rr̄umj̄o naab mam̄, í thumaam kh̄un d̄i wajapha khitaawai mag dichd̄eu nem ajapha wau n̄m paarj̄ā khaba, ich garmuata mag maach i d̄i iekkh̄or p̄m narrj̄ā igba, Jesucristo gaaimua maach pekau chugpaawia iekkh̄or chukhu s̄i ich d̄i dau parii apiejem. ²⁵Warrgarwe

ichdëu òor peerdu aaujeewai chadcha òor pekau wau nùmjä oobamjõta am aaujeejim, ich Iewaa püi nùm ora. Pari is ya Ëwandamau mag Jesucristota òor kòit thòmkhìir päibarmua maachig khaphu api sim, chadcha warrgarm khunjä auju aai sïejim. Pari mag auju ayaa apiegan Cristo meewia ich bag ärbarmua ichta òor pekau chugpaajem khapijim, ich Ëwandamau. ²⁶ Mag, warrgar aajerrjõ isjä chi Jesús iek ükha nùm khun chan ya tag kulp chukhu nùm aju aai sim Ëwandamau, chadcha am khaibag paarjä Jesuu uðuraa ich thõopitarr aawai.

²⁷ Mag khai magan Moiseeu ley phä puarr uerkha nümüata kulp chukhu nùm awia pöd dich thõju khaba nùm. Ëwandamau mag maach kulp chukhu apüi simun, mag ley uerkha nümua khaba, äba Jesús iek thäraucha ükha nùm gaaimuata mag maach kulp chukhu apüi sim. ²⁸ Wajapcharan maan mugta sim: Ëwandamaun Jesús iek thäraucha ükha nùm khunnta ya tag kulp chukhu nùm a jaaujem. Irua mag sïi ley gaai jaau sim iekta òrag uerkhapi jauba sim, ich düi amach pekau gaaimua kulp chukhu nùm a jawaag. ²⁹ ¿Wa pãrau khìirjuawai Ëwandam sïi maach judionaan dën-paí, warrgarwejä maach jöoinagta ich iek phä derr aawai? ¿Í ichab durrrperram khun Ëwandam khabá? ¿Mag iek maach jöoinag phä deetarrjä thumaam khun athee khabají? Chadcha ichpaita durrrperram khun Ëwandamma. ³⁰ Tag Ëwandam chukhu äba ich appaita sier-rum. Ichdëupaita chadcha Jesucristo iek ükhaa char ükha nùm khunan, judío wa judío khaba awiajä, magumjä igba thum äba ya büurjä kulp chukhu nar-rjõ apäaijem. ³¹ Magan jägäwa. Mag maadëu ükhaa char ükha nüsiewai, ¿mag ley maach athee tag baleeba aadëp sïeb? Baleeba sïsim abá. Mag baleeba apiju khäai, mag ükhaa char ükha

nümüata warag ürcha i baleepi nùm khabäwa, warrgarwejä ich magta Ëwandamau ükhapi jaaujerr aawai.

Jäga Abrán Ëwandam dau na pekau chukhu arrjõ sïisijí

4 Pädë khìirjubat, jäga warrgar maach jöoin Abrán khararrjä pekau chukhu arrjõ sïisijí Ëwandam dau na. ²⁻³ Ëwandamau oowai jöoi Abrán ich dau na nem wajapha waaujerr gaaimuata kulp chukhu apüimuan, Abranau wir aig ich thõ iekhaju aai sïekham. Pari Ëwandam iek phä sim gaai jaauwai, büurjä chaain chukhu nùm ee, Ëwandamau ichig chaain khapan apiju jaautarr iek ükhabaawaita Ëwandamau i khaibag isegpüiwi i tag kulp chukhu apüijim a sim, sïi mag ükhatarr paarpai. Magua pöd irua Ëwandam dau na ich thõ iekhaju khaba sïejim, mag iekhaag nem wautarrjä chukhu arr aawai. ⁴ Maadëu khaphu nùm, òor phidkhapiwi phag nùm chan sïi par dee nùm khabam. Mag phagbarmun ich phidkhatarr paarta phag nümüu, ichiita irig phagab khaba phagju aai naawai. ⁵ Pari Ëwandamau ich iek ükhaa char ükha nùm khun pekau chugpaa nùm chan mag khabam. Amau amach igamkhìir nem wajapha wauba aajerr awiajä, pari amau äba Cristoouta chadcha amach peerdu auju aai sim awi amach thäraucha ükhamun chadau, mag ükha nùm gaaimuata ag najä pekau chukhu arrjõ apüiju. ⁶ Mag, am nem wajapha waaujerr paarjä khaba, sïi am pekau Ëwandamau chukhu arrjõ abapüim khun onee nùm igwiata jöoi David khararraujä jaaujim. ⁷ Mag irua phätarr iek gaai mag sim: “Ar Ëwandamau am khaibag chugpaawi amau pekau waaujerrjä igba abarm khunnta chadcha onee nùm. ⁸ Ar maach Pör Ëwandamau amach mag khaigba narrjä wajapha waupüi-

naa tag magum iekjā igba abarm khũnta onee aju” a phā sim. (*Sal. 32:1-2*)

⁹Mag simta, ¿pārau khīirjuawai, mag onee aju anũmjā sīi judionaan mehēu phũurbich nũm khũun atheepai khai? Wa ĩchab judionaan khabam khũun atheepata jaau sīwa. Chaig mũchdēu jaau chirarrjō, mag Ēwandamau jōoi Abranjā ich mag pekau chukhu aajerrjō wajaug paapũijim anũmun, ichdēu thāraucha ũkhatarr gaaimua ajim. ¹⁰Pari wajapha khīirjubat. ¿Jāgwaichata mag i wajaug paapũiji? ¿Mehēu phũurbichtarr khur, wa ag nawe? Ag nawe khabajieb. ¹¹Mag phũurbich nũmta chi dauchach ajim, thāraucha ũkhabaawai ich Ēwandamau wajaug paapũinaa pekau chukhu aajerrjō apũi nũm dēn. Magtarr aawai ich jōoi Abranta judionaan dēnjō mag mehēu phũurbichba naawiajā pari thāraucha ũkha nũm khũun pōrkha sīsijim. Magta ĩchab ewag pawiajā ũkhaa chaar ũkha nũm khũunan ich mag jaar aajerrjō ĩsjā Ēwandamau wajaug paapũaijem. ¹²Mag phũurbichbarmua ĩchab ichta mag phũurbich nũm khũun pōrkha sīsijim, majā pari ichdēu ũkhatarrjō ũkha nũm khũun dēn mamũ. Pari mag phũurbich wai naawiajā, ichiita Abranau ich dēn phũurbichju nawe ũkhatarrjō, amaujā thārauchata ũkhaju aai nũm.

**Ēwandamau ichdēu magju
atarrjō ajuun ich iek ũkha nũm
khũun dũita magju**

¹³Ēwandamau Abranag jaauwai, i chaain ewagam khũunagta irig deeu arr durr jũapiju ajim. Pari irig mag jaautarr chan mag sīi Moiseeu ley werpuarr ũrkhaajerr gaaimuajā khaba, ich Ēwandamau ichig magtarr chadcha ũkhatarr aawaita mag deeu jaaujim. Mag ich iek ũkhabaawai būurjā pekau chukhu

arrjō Ēwandamau i wajaug paapũijim. ¹⁴Mag sīi ley ũrkha nũm khũunta irua mag wajaug paapũaijem akhiin, magan parta Ēwandam iek thāraucha ũkhaajeekham. Mag ichdēu ley deetarr ũrkhaawaita mag maach wajaug paajem akhiin, magan maach dũi magju a jaautarrjā pōd magbakham, ābmuajā pōd ag gaai jaau simjō thum ũrkha auba aajeewai. Magua, ley ũrkha nũm gaaimuapai chan ōor peerdũbam. ¹⁵Lein warag Ēwandamau ōor gaai jua khũaba deeu khap apiegtā sim, ley paraam aigjā ichiita ōrau pōd ag gaai jaau simjō aba aajeewai. ¹⁶Magua mag Abranag jaautarrjō maach dũijā wajapha ajuun, i iek chadcha ũkha nũm gaaimuapaita magju. Mag gaaimuapai aawai maach peerdũ aauwaijā ōrau khaphũ aju, dichdēu nem wau nũm paar khaba, ũu ich garmuata maach peerdũ au sim. Mag sīi ũkha nũm gaaimuapai aawai, ewag pawiajā maach mag ũkha nũmua Abrán chaainkha nũm khũunauta aub khaba auju, Ēwandamau deeu jaautarr. ¹⁷Irig mag iekhatarr jaauwi ich Ēwandam iek phā sim gaai, “Pũ mua chadcha ōor durrpierram khũun aaikhapiju” a sim. Mag iekhatarr Ēwandamauta ōor mee sisid arrjā phiriutkhanaa nem chukhu arr eejā ompaa aujem iekta ũkhajim Abranau.

¹⁸Ēwandamau ichig magtarr aawai, ya jōoiraa pamta chaaijā chukhu narr āba, Abranau chadcha ich chaai paarpaju khaphũ sīsijim, ichta mag ōor pōm durrpierr thũnũisiju khũun aikhaju igwi, Ēwandamau ichig, “Pũ chaain khapaana chitaju” a jaautarrjō. ¹⁹Irua khaphũ sīejim, ichjā jōoiranaa i ũan Sarajā ũanaa khitarra aawai amach pōm wēnũrrabaju. Pari mag jōoiraa sīerr awiajā irua khaphũ sīejim, Ēwandamau ichig jaautarr aawai ich chaai chukhu meebaju. Magua mag peer cien años sīerr āba, Abranau āba ag iekta jũg thōba wai sīsijim.

²⁰Irua mag “Mua ùkhabamjä” aba, sïi Ëwandamau ichig chaai deeju atarr chadcha paarpajuuta warag khïirjunaa, “Puan pùchdëu nem magju atarrjä chadchata wau sierrum” aajeejim Ëwandamag, i thö iekhamamua. ²¹Irua khaphu siejim, chadcha Ëwandam jua theeg sim, ichdëu nem magju atarr wawaag. ²²Ichdëu mag khaphu ùkha sierr gaaimuata, Ëwandamau ich iek phätarr gaai jaau simjö pekau chukhu arrjö i wajaug paapüijim aajem.

²³Mag Abranau ùkhaa chaar ùkhatarr gaaimua Ëwandamau i kulp chukhu paatarr jaau num chan i appaijä khaba, ²⁴ewag pawia maachjä agjö kulp chukhu paapüiju khun igwipata mag phäpijim Ëwandamau ich iek gaai. Wajapcharan mag maach Pör Jesús phiriu autarr ag Ëwandam gaai thäraucha ùkhaawaita ichab ich Ëwandamau maach pekau chugpaawi kulp chukhu narrjö maachjä aajem. ²⁵Mag maach Pör Jesuuta Ëwandamau maach pekau paar örag uduraa thöopijim, mag thöotarrta deeu phiriu athamua maach pekau chugpaapaaig.

Jäga nu is pekau chukhu arrjö wajaug paapüiwi

5 Mùchdëu jaau chirarrjö, maachdëu thäraucha Jesucristo iek ùkha num gaaimua Ëwandamau maach pekau chukhu narrjö wajaug paapüijim. Magua ya isin maach i düi khöinaa num maach Pör Jesucristo gaaimua. ²I gaaimuata ichab Ëwandamaujä maach düi wajapha aajem, i iek thäraucha ùkhaawai. Mag num gaaimua ichab onee num, ich mag wajaug sierrum düita wënurraju khïirju naawai. ³Pari mag mug atag i düi wënurraju khïirjuwipai khaba, mug eegarwe maach dau aug waauwajä ich mag onee naajem, magum gaaimua warag maach thaar phüupiejem khaphu naawai.

⁴Maagwai mag thaar phüi naawai mag dau aug wau numjä äwatju khaphu äwat numta Ëwandamau oowaijä üu sim. Mag gaaimuajä onee naajem. Mag Ëwandamau maach üu oo sim khaphu naawaita warag mag i khïircha oo wai wënurram khöchag thunumjä ogdaba aajem. ⁵Mag i khïircha oju khïirju numun, ich Akhaar maachig deetarraujä chadcha ichdëu maach daupii wai sim khaphu api siewai ichiita i oob khaba oju khaphu numu.

⁶Dich juapadamaupai chan pöd dich pekau eemua öbëraagjä jua theeg chukhu narrta, mag i oob khaba oju khap amkhïirta Cristo bëewia maach thumaam khun köit meechejim, magbarmua maach chi khaigbam khun peerdu awaag. ⁷Pärau khaphu num, chadcha thethe sim, sïi äbmua uduraa chikham köit ich thöopiju. Ich khïirau chan, Ëwandam iek gaai jaau simjö nem ajapham appai waajem köit awiajä, äbmuajä uduraa ich thöopibaju. Tale sïi woun wajaug sim paran äbmua khäijä ich thöopiju; pari mag awiajä mag num anum chan wajappai ürba aajem. ⁸Pari Ëwandamau magbajim maach düi. Maach pekau pöm num äba, Cristo püijim maach köit thömkhïir. Mag püibarmuata irua ich garmua chadcha maach khösi sim khap apijim. ⁹Mag, maach khaigba narrjä igba Cristo maach köit meetarr gaaimua ya i düi kulp chukhu naawaita, i gaaimuata ichab Ëwandamau maach i agkham ed maach gaai ich khïir machag meeju arrjä üu maach jua khuapüiju, ya büurjä pekau chukhu arrjö naawai. ¹⁰Warr maach pekau ee wënurraajeevain maachin Ëwandam düi iekkhör pömta naajim, maachdëu i igba narr gaaimua. Pari mag Cristo maach köit meetarr gaaimua Ëwandam düi maach khöinaa api sim khai, magan ich iiu phiidutarr gaaimuajä ichab

maach aub khaba ich aar auju, ya Ēwandam dūi khōinaa wēnurraawai. ¹¹Pari mag ich aar aujupaijā khabam. Maach Pör Jesucristoou Ēwandam dūi mag maach khōinaa apitarr paarjā irig ūu ajim anaa ich Ēwandamta thō iekhaajem, onee naawai.

**Adanau òor okhoopitarr,
jŭrr Jesuu peerdu aaujem**

¹²Ich jāgta ajim ĭchab warrgarjā: Ich mag Jesucristo meetarr gaaimua-pai maach peerduajemjō, òor ābpai pekau wautarr gaaimuata ĭchab thumaam khūnta ewag pawiajā pekau paarpagkhajim. Mag pekau gaaimua chi nacha pekau wautarr wounjā meetarr aawai maach ewagam khūnjā agjō thumaata ò deejim, thumaam khūnta pekau wau thūnaawai. ¹³Ley chukhum aig parhooba nem wauuwaijā magum paar iekhaba aajeeb mamū, Moiseeg Ēwandamau ley phāpiju nawe ichiita ya chi pekaun sīejim. ¹⁴Mag chi pekauta warrgurwe sierr aawai Adán sisierr aigmua khīb Moisés sierr jaarjā mag pekaúata ewag pawiajā òor thum dajēgpi wai sīsijim. Ēwandamau Adanag ich khīircha jaautarra i ichaur awia pekau wautarrjō ewagam khūnau chan amachdēucha waubajierrab mamū, ichiita amachdēu nem wauju khaba num khaphū narra waujim. Mag wautarr gaaimuata amachdēujā ich Ēwandamaucha jaautarra ichaur abarmjō pekau waujierram.

Wajapcharan mag Adanau nacha khaigba arr gaaimuata òor thum dajēk nūsierrjō, nassi pawia Cristo bēewaijā i meebarm gaaimuata ĭchab jŭrr òor thum peerduju aai nūsiijim. ¹⁵Mamū mua mag chirum aig chan mag Adanau pekau wautarra ewag pawī Ēwandamau maach athee ich Chaai pūitarrjō ūu sim aba chirum. Nacha ich Ēwandamau woun ompaatarrau,

wajapcharan Adanauma, i iek ūrba i ichaur awia pekau wautarr gaaimuata ewag pawiajā thumaam khūnta ò deejim. Pari mag thumaam khūnta khēch num oobaawai, Ēwandam maach dūi wajapha khitaawai, jŭrr maachig regalo wajapcharamta sīi par deebarmjō ajim, ich Iewaa Cristo pūibarmua. Cristoou maach thumaam khūn iu aum khōchgau maach kōit ich thōopibarmua ichdēu nem wauju aai sierr atchata waujim. ¹⁶Mag warrcha òor ābpaimua pekau wautarr gaaimua thumaam khūnta Ēwandam dūi iekkhōr paarpaijim. Pari mag iekkhōr pōm ich dūi paarpatarra, am pekau pōm thūnarrjā igba, thumaam khūn kōit meemkhīir Cristo pūitarr gaaimua pekau chukhu narrjō deeu wajaug paapūijim. ¹⁷Iin chadcha ābpaimua mag pekau paarpataarr aigmua ich chi pekauta nem jua theeg sīsijim, ichdēuta òor thum dajēk aag. Pari Ēwandamta ag khāai jua theegcha sierraawai agjō woun āb mag pekau paar maach kōit ūduraa ich thōopitarr gaaimua magum thum pōdpūiwiā, òorjā wajaug paawia pekau chukhu arrjō apāaijem, ajapcharan Jesucristo gaaimuama. Mag ich thōopitarran, mag ūduraa amach wajaug paapi num khūnta ich dēnjō nem khaigbamjā thum pōdpāaijem khūnkha wēnurramkhīir ajim.

¹⁸Wajapcharan jāg Adán ich appai pekau wautarr gaaimua thumaam khūnta Ēwandam dūi iekkhōr paarpataarrjō, ĭchab Jesucristoouta ich Aai ipierraa maach kōit ich thōopitarr gaaimua mag iekkhōr pōm narrjā magba arrjō apāaijem, ich mag wēnurramkhīir. ¹⁹Wajapcharan ābpai mag Ēwandam iek ūrba i ichaur arr gaaimua òor pōmta pekau paarpagkhapitarrjō, ich agjō ĭchab ābmua ūu ich Aai ipierraa maach thumaam khūn kōit meetarr gaaimua

ōor pōmta agjō wajaug paawia pekau chukhu narrjō nūisiju.

²⁰Warrcha Ēwandamau ley deewain, ōrag amach pekau wau nūm khap amkhīirta deejim. Pari magbaawai mag amach pekau wau nūmjā khaphu nūmta warag athuuchata khaibag aphōbaadēm āba, ich Ēwandamaujā ich jāg ōor dau aug khaug paraa khitaawai, ichab amag wajauga khaphu apijim, ichdēu amg peerdu auju aai sim. ²¹Warr jāg pekau ōor meepieg ichta jua theeg ūrpai sier-rjō, isjā ichab Ēwandam jua theegta jūr ag khāaijā ūrpai sim, maach Pōr Jesucristo gaaimua mag maach pekau pōm narra chugpaapūiwia jūr ich dūita ich mag i dēnkha wēnūrramkhīir.

Pekau wawaagan maachin chi meemjō nūm, mamū Cristo athee nem wawaagan iiu nūm

6 Mag pekau athuucha wauuwaita Ēwandamau maach dūi wajauga aajem anaawai, magan ŷwarag ich magta pekau wau wēnūrrajupá, mag pekau wau nūm Ēwandamau chugpaapūipūikhampierr chadcha ich maach dūi wajauga khitam khap aag? ²Mag khabam. Jesucristo dūi naawai tag pekau waumaugau ya maach chi khēchamjō nūmta, jāga mag būrjā dich khaibag puaba agtha pekau wau wēnūrraju aai nūm abarju. ³Pārau khaphu nūm, Jesucristo iek ūkhawia maach i thūr gaai pōr choowi i dēnkha nūm khūunan ya i dūi ōor ābpaimjōta nūm. Mag naawai tag pekau wauba aagjā warre i dūi āba khēchtarrjōta nūm, ŷma pārau khaugba nu? ⁴Wajauga wajauga mag maach pōr choo nūm aig, warre Cristo dūita ābam jēbdegpai bēppūitarrjōta nūm, tag pekau wauujā khaugba aag. Pari mag meebarmjō arran, sīi tag warramjō nem khaigbam wauba aagpai khaba, jūr ich Cristo simjōta wēnūrraagau.

Wajauga wajauga ich Chaai phiriū autarrjō, maachjā ich athee iiu phiidubarm khūunjōta api sim, āba ichdēu khōsimjō wēnūrramkhīir.

⁵Mag nem khaigbam waumaugau Cristo dūi āba meetarrjō naawai agjō i dūi āba phiidubarmjōta nūm, jūr nem wajauga appaita wawaag. ⁶Magua, maadēu khaphu nūm, warr maach Cristo dūi khaba naawai dich khōchagpierr nem wauju khīirjug wai narrjā ya ich Cristoou ich dūi āba pakuls gaai meerpapūimjō ajim, magbarmua magūm khīirjug warre jua theeg chukhu aadeewai tag mag pekaūgta dich khāai ūrpai apiba amkhīir. ⁷Chadcha maach meewai chan tag nem wauujā khaugba aadeejeewai pekaūajā maach ogdūpāaijem, ya tag ich ipierraa abaju khaphu sīewai. Ich agjōta sim ichab Cristo dūi meebarmjō aawaijā: pekaūa pōd maach dūi iek theeg chukhu sim. ⁸Mag ya maach Cristo dūi khēchwi nūmjō naawai maadēu khaphu nūm, maachjā ichab ich Cristo simjōta wēnūrraju, pekaūgta ūdūer dich ūrpapiba. ⁹Maadēu khaphu nūm, Cristo iiu phiidutarr aawai tag meebam; í tag maach dajēkhūm khūunjō khaba sīsim. ¹⁰Cristo meetarran, ōor pekau paarta meetarr aawai, chi pekau jāg ichdēu ōor dajēk aajemjā warre ich Cristo garmuata pōdpūijim. Pari mag meetarrta deeu iiu phiidūwia sier-rūmūn, ich gaaimua jūr ōragta Ēwandam thō iekhamkhīirau. ¹¹Mag pāar ya Cristo ich garmua mag pekau pōdpūitarr dūita naawai tag pekau waumaugau ya chi khēchamjōta abat. Magarrau Cristo dūi nūm gaaimua Ēwandam athee nem wajauga wawaagan chadau jūr khīir ubagta abat.

¹²Pekaūg chan oob ūdūraa pāach gaai ūrpapimiet, sīi warrgar pāachdēu nem waum khōsimpai waujerr wawaag. ¹³Nem khaigbam wawaag chan ni buchkhūn awiajā oob pekaūgta pāach

gaai ɯdɯur apimiet. Mag khāai Ēwandamagan chadau pāachta sīi khajapham nem jua choogjemjō idēu pāach dūi ichdēu ampierr apibat. Ya pāar mag nem khaigbam wau wēnɯrramaaugau, Cristo dūi āba meewia deeu iuu phi-iduwi naawai, Ēwandamagta pāachdēu-pai warre pāach thum thusiēbapūit. ¹⁴Pārau magta amɯn pekau chan būurjā pāar dūi iek theeg chukhu sisiju. ¿Khan jāgwi? Pārau sīi pāachdēu khīirju nɯmjō Moiseeu ley phā puatarr ɯurkha nɯmua khaba, āba Ēwandamau ich garmuata pāach pekau ee wēnɯrrapimaugau ūu pārag khīirjug dee sīewaima.

Ēwandam chogkha naawai nem agchata wauju aai nɯm

¹⁵Mag, mua Moiseeu ley phā puatarr ɯurkha nɯmua khaba āba Ēwandam maach dūi wajapha khitaawaita maach peerdu aajem a chirum aig, ābmua khāijā, Ēwandamau maach chig abaju awi, “Magan warag pekau wauju aai naabahab” aju. Pari magjā khabam. ¹⁶Magju khāai wajapha khīirjunaata nem waubat. Pārau pāachdēuta jaauju aai nɯm, ¿pekaugta ɯdɯur pāach ūrpapim khōsi nɯ, okhoom iek okhoog, wa Ēwandam chogkham khōsita nɯ, i ipierr nɯmua i aar ōbēraag? Pāachdēu igbarmta pāar pōrkha sīsiewai maguata pāar ich chogkha wai sisiju. ¹⁷Warran pāran chadcha pekau chogkha nɯmjōta naajim, pāach khōchagpierr nem waaujerr gaaimua. Pari īs jūrr pāar gaaimua Ēwandamagta ūu ajim a chirum, pāachig jāga wēnɯrraju aai nɯ a jaautarr iekta pārau thārauchata ūkha naawai. ¹⁸Mag pekau jua eemua Ēwandamau ūu pāar peerdu autarr aigmua īsin pāran jūrr i chognaanau, ichdēu nem khōsimjō nem agchata wau wēnɯrraawai. ¹⁹Mua mag chikham chogkha nɯm jaau chirumɯn, sīi cha mɯchdēu jaau chirum wajapha khaphu amkhīirta mag ejemplo pārag

jaau chirum. Magba akhiin pārau pōd khaugbaju, khanta mua jaau chirū. Mag mɯchdēu jaau chirumjō, ich jāg warr sīi pāach khōchagpierr nem khaigbam waaujerr gaaimua pekaugta ɯdɯur pāach ūrpapiejerrjō, īchab īsjā warre pāachdēupai pāachta thum Ēwandamag thusiēbapūit, ichdēu khōsimjō nem wajaphata wau nɯmua chadcha i ōorkha āba i atheepai wēnɯrraag.

²⁰Chadcha warr pāar sīi pāach khōchagpierr nem wau nɯm gaaimua pekau chogkha nɯmjō naajeewai chan Ēwandamau waupi jaau simjō waujujā khīirjuba aajeejim, agtha i ōor khaba narr aawai. ²¹Pari īs ewag panau oowai, khan wajaug sīejī mag khaigba wēnɯrrarr. Ante īs magum khīirjuawai warag maach chigaata sim, mag dich nem khaigba wau nɯm gaaimua sīita warag maach okhoopiejeewai. ²²Pari īs chan pāar warr pekau chogkha narrjō khaba nɯm; īsin pāran jūrr Ēwandam chognaanau. Pari mag i chogkha nɯmɯn chadau ante maach athee wajaugta sim, mag nɯmuata i ōorkha i atheepai wēnɯrranaa i aar ōbērwi i dūi naaimaju aawai. ²³Pekau chogkha nɯmjō nɯmuan sīi warag maach okhoom iekta okhoopiejem. Pari jūrr Ēwandamau ich chogkha wēnɯrrum paar maachig deejū jaau simɯn, ūgthar pawijā ich mag ich dūi phē wai sīsijuuta jaau sim, maach Pōr Jesucristo dūi ōor ābpaimjō naawai.

Cristo dēnkha nɯmun ɯui jaai paraamjōta sim

7 Cristo gaaimua khodamnaa, pārau ley khaphum khɯn aawai pārau meraa khaba nɯm, lein maach iuu durrum orapaita maach dūi iek theeg sīejem. ²Pāadē khīirjubat: Ūui jaai paraamjā ich agjōta sīebahab. Ley gaii jaauwai, chi jaai meebam aigui ich jaai gaii jūgatau jū simjōta sim anɯm, puaju khaba. Pari chi jaai meebaadeen chadau

mag jü simjö sierrta ēedubaadēmjö sim, tag jaai chukhu aadeewai. ³Pari mag jaai paraa simta deuum emkhooi düi khapes amun magan pekauta waubarm, ich jaai khabam düi aawai. Pari chi jaai meebaadeen chadau ya deuum jaai auju aai sim, mag ich jaai gaai jü simjö sierrtä ya ēedubaadēmjö siewai. Mag, khoopawia ich ap sisimta jaai au simun magan pekau khabam.

⁴Khodamnaan, päarjā īchab ich agjōta naabahab: Warran leita päar jaaijō siējim. Magua ichiita pärau ag gaai jaau sim ipierraa ab khaba aajeejim. Pari tag pekau waumaugau ya päar Cristo düi meetarrjō naawai ya mag ley päar düi tag iek theeg chukhu sīsim. Ya īsin päran jürr Cristo dēnēu, ar meewia deuu iuu phiidutarr dēnma. Mag i dēnkha naawaita Ēwandam dau na nem wajapha wau wēnūrraju. ⁵Warr maach parhoobam khūnjō sīi dich pekau ee wēnūrraajeewai lefu maachig nem parhoob waupiba jaau siējim. Pari magtarrta nem khaiḡbamta waupi jaau-tarrjō warag parhoobam nemta waum khōchkha phōbaadēwi sīi okhoo nūisijim. ⁶Pari mag narrta īs jürr nem khaiḡbam waumaugau Cristo düi āba meewi nūisimjö nūm. Mag Cristo düi meebarmua īsin maachin āba Ēwandam chognaanau, ya mag leita maach khāai ūrpai khaba siewai. Pari mag i chogkha nūm chan mag ley gaai jaau sim ūrkha nūmua khaba, ich Ēwandam Akharau wēnūrrapi jaau simjö wēnūrrūmuata mag i chogkha nūm.

Pabloo ich pekau khaug autarr

⁷Mag khai, ¿magan Ēwandamau ley deetarran pekaupá? Mag khabam. Ēwandamau ley deetarr chan pekau khabam. Pari mag ley khurau khabamuan, mūch pekau paraa chirūmjā khaugba chirakham. Mag ley gaai “Oob chikham nemta puch

dēn apim khōsi am” aba siēkhiin, mua būūrjā khaugba chitakham, magpai nūmua pekaukha öbēr sim. ⁸Pari mag ley khaug athamjö abaawai chi pekaúata warag mūrug chikham nem khōsi aju aai khaba chirūmpata warag khōchkhapibarmjö ajim. Pari ley chukhumuan magbakham. Wajapcharan ley chukhum aiguin, pekaun sīi iek theeg chukhuta sim, nem khaiḡbam maachig waupieg. ⁹Warr agtha daumeraa chiraaeewain mūch pekau wai chirūmjā khaugbata chirarr aawai mū ūu chirajim. Pari maimua ya mūchdēu chi ley gaai jaau sim khaug athaawaita, īchab mag mūchdēu nem wauju khabamta waum khōchkhakhakham gaaimua ¹⁰warre mūch okhoo chirūmjā khaphū chirsijim. Magta ajim. Wajapcharan mūchdēu khīirjuawai, mag ley ūrkha nūmuata mūch peerdu aujupii chirajim; pari magtarrta jürr ich ag lefupai warag mūch okhoojuuta mūrug jaubarmjö jaubaawai ¹¹mua khaphū aadējim, chi pekaúata sīi mūch khūgurbarm. ¿Pari jāga magī? Par ley thum ūrkha aubaju ūrkha chitarr gaaimuama. Wajapcharan mag ley thum pōd ūrkha aubam gaaimua, warag pekau wau chirūmuata mua khaug athajim īchab, chadcha mūch okhoo chirum.

¹²Magua khaphū abat keena: Ēwandamau ley deetarr chan pekaujō khaiḡba khaba sim, ich Jōoiraucha deetarr aawai. Mag lein chadcha chi wajaphamūu, ichdēu nem khōsimta waupi jaaunaa maach ūu wēnūrramkhīirta deetarr aawai. ¹³Magua, ley gaaimua chan mū okhooba, pekau gaaimuata okhoo chirajim, lefu wajaug jaau sim chaur sīi mūch khōchagpierrta nem wau chitarr gaaimua. Pari mag ley gaaimuata īchab mua khaphū aadējim, pekau chadcha nem wajapham khaba sim.

Wajapcharan Ēwandam iek gaaimuata maadēu khaphu n̄m, pekau chadcha athuuchata khaigba sim.

¹⁴Maadēu khaphu n̄m, ūgtharmuata ley deejim. Pari m̄n s̄i ich m̄ig eegarpaidm̄. Mag chiraawai pekauta wounjō m̄ch p̄rkha wai chit̄mjō, irua nem khōsimta wau chit̄m gaaimua i chogkha chit̄m. ¹⁵Khaugbam khar m̄ jāga chiraajem khai. Pari m̄ch imeerba, chadcha Ēwandamaujā khōsinaa m̄chdēujā nem waum khōsimta wauba, agtha nem khaigbam m̄chdēu waumaphamta waaujem.

¹⁶Mag lefu waupiba sim nemta m̄chdēujā waumapha chir̄m aig, magan m̄ch paarmua mag ley wajapha sim a chir̄m. ¹⁷Magua m̄chdēu khōchkhagam nem wau chir̄m aig, s̄i juau ogthom khabam. Maḡm wau chir̄m chan m̄chdēucha khaba, m̄ch d̄i thaabatarr pekau m̄ gai ūrpa simuata mag waupi simjō aajem.

¹⁸Mua khaphu chir̄m, m̄g chir̄m aig chan būrjā thāar wajaug chukhu chir̄m Ēwandam dau na. Magua, nem wajapha waum khōsi chir̄mjā pōd wauba aajem. ¹⁹Magju khāai mag nem wajapha waum khōsimjā waubanaa nem m̄chdēu waumaphamta waaujem.

²⁰Pari mag m̄chdēu nem waumapham waauwajjā, s̄i m̄ch khīrauta wauba, m̄ch d̄i pekau thaabatarrauta warag m̄ gai ūrpawi maḡm waupim khōsi aawaita maḡmpa waumaajem.

²¹Magua mua m̄chdēupaijā m̄ch khaphu chir̄m, m̄ch khīirjuguan nem wajapham appaita waum khōsim ee, nem khaigbam waju khīirjugta maach na garpapakhamjō aajem. ²²Maagjeeb mam̄ Ēwandamau ley deetarann m̄ch thārau khōsinaa ichiita ag igar chir̄m. ²³Pari mag Ēwandam ley khōsi chirab mam̄, mua khaphu chir̄m, j̄rr āb agjō m̄ mor ee simuata m̄chdēu khīirju chir̄m chaur khīirjug khīet m̄r̄g

khīirjupi sim, ichdēuta ganaag. Ma, chi pekau m̄ch d̄i thaabatarrau. Ichdēuta woun d̄enjō m̄ p̄r wai simjō aajem, ichdēu nem khōsimta waupieg. ²⁴Ī, apkhiita mudam! Maḡm khīirjubaadeewaita onegjā chukhu chiraa-jem. ¿Khaiuwaata mag maach mor ee pekau sim jua eemua maach khaigp̄r athaagāwa? ²⁵Āba ich Ēwandamau-paita maach P̄r Jesucristo gaaimua maach khaigp̄r aju aai sim. Magua irigta ū ajim a chir̄m, ich mag Jesucristo gaaimua. Wajapcharan m̄gta sim: M̄ch ōdiiun, Ēwandamau khōsimta wau chit̄mua i chogkha chitam khōsi chir̄m. Pari mag chir̄mta, Cristo khurau khabamuan, pekauta agtha wounjō m̄ khāai ūrpa s̄iekham.

Ēwandam Akharau jaamamjō w̄n̄rraag

8 Mam̄ ū magba, maach ya Jesucristo iek ūkhawi ich d̄enkha n̄m kh̄n̄nau chan tag pekaugta ich mag ūd̄ur dich ūrpa apiju khaba n̄m, mag pekau waaujerr paarjā okhoopi-maagau ya maach ich d̄enkha naawai. ²Pari magaagan chi Ēwandam Akharau maach ich Cristo d̄enkhiapi athamua mag maach okhoopiju arr jua eemua peerdu athaawaita mag pekaugta maach ūrpa apiba aajem. ³Wajapcharan m̄gta ajim: Moiseeu phā puatarrau pōd pekau jua eemua maach khaigp̄r aubajim, mag pekau maach d̄i thaabatarr gaaimua pōd mag ley ūrkha auba arr aawai. Pari Ēwandamau magbajim. Ēwandamaun ich Iewaachata maach wounaan khīir thegwia p̄ijim. Mag ich m̄g maach chi pekaupanjō khitajieb mam̄, būrjā pekau waubajim. Mag p̄iwiia maach khaibag kōit thōopibarmua, maach gai aju arrta warag ich Chaai gaaita ūd̄uraa mas apijim, magbarmuata j̄rr mag pekau maach d̄i jua theeg s̄iertra warre jua theeg chukhu apāaig. ⁴Magta

ajim Ēwandamau, ichdëu ley deetarr gaai maachig waupi jaau simjö wënür-ramkhîir. Magaag ya tag warr maach pekau ee wënürraajeewaim khîirjugjö khaba, ich Ēwandam Akharau waupi jaaumamjöta nem wau num.

⁵Ar sîi amach bi eem khîirjug düi-pai bâauwi pekau wau wënürum khüunan, sîi amach khöchagpierrta nem waju khîirju sierrjëm. Pari ar Ēwandam Akharau jaau sim ipierraata nem wau num khüunan, äba ichdëu khösi simjöta nem waju khîirjuajem. ⁶Ēwandam Akharagta uduraa dich düi ichdëu ampierr api numun, khöinaa Ēwandam düita ich mag wënürraju. Pari magba sîi dichdëu nem waum khösimugta uduraa ich mag dich gaai ürpapimun, jürr okhoom iekta okhooju. ⁷¿Jägwi mag okhooju? Sîi mag dichdëu nem khösimugta uduraa dich gaai ürpapinaa jürr Ēwandam ichaaurta nem waau-jeewaima. Dich mag nem wau num gaaimua i ipierrajä aba, wa mag i ipierraaaju äkhakhiinjä, ichiita pödbaju. ⁸Ar mag sîi amachdëu nem khöchagpierrta nem waajem khüunau chan pöd büürjä Ēwandam oneupi auba aajem, amachdëu nem wau num gaaimua.

⁹Pari päar magba num. Pärau agtha mag sîi päach khöchagpierr nem wau wënüraba, ich Ēwandam Akharau nem waupi jaau simjöta nem waajem; majä chadcha mag i Akhaar wai num khai mamu. Pari äbmua mag Akhaarta chukhu sim chan magan ma chan Cristo dën khabam. ¹⁰Pari chadcha Cristo päar thäär ee sîjem khai, päach pekau gaaimua päar moron jëbeg paaukhawiajã, päar akharan ich mag iiu sîsiju, ya ich Ēwandamauchata päar khaibag chugpaawi büürjä pekau chukhu arrjö apüiwiwa naawai. ¹¹Chadcha mag Jesu-cristo phiriu autarr ag Akhaarta päar

thäär ee sim khai, magan mag päar mor jëbeg paaukhabarmjä deeu Ēwandamau mag ich Akhaar päar ee sîjem gaaimua-pai deeu phiriutkha auju.

¹²Jāan magau keena, cha müchdëu jaau chirumjö. Maachin chadcha Ēwandam Akharagta idëu ichdëu ampierr apiju aai num maach düi. Pari jürr dichdëu khöchagpierr nem wawaag chan büürjä magju khaba num. ¹³Pari pärauta ürbamjö sîi päach khöchagpierrta ich jäg nem wau wënürumun, päran ichiita okhoob khaba okhooju. Mamu pärau mag sîi päach khöchagpierr aju khāai, mag Ēwandam Akharau päach juag oo num düi päach garmuata warre pödpüüi amun chadau, magan okhooba ich mag päar üu wënürraju.

¹⁴Khaphu abat: Thum ar Ēwandam Akharagta uduraa amachig ichdëu nem jaaum aig jaaupinaa i ipierr nem wau num khüunta chadcha Ēwandam chaainau. ¹⁵Mag ich Akhaar deebarmua ich chaainka autarr chan, sîi müig eegar chikham chogkha num khüunau amach patronnaan ögkhaajemjö ich ökhö wënürramkhîir khabajim. Magju khāai mag ich Akhaarta deetarr aawai irig jëeuwaijã chadcha ich ag Akharaupai büürjä inag chukhu irig Aai ichëpiejem. ¹⁶Mag ich Akhaar maachig deetarrauta jürr maachig jajaaukhamjö aajem, chadcha maach Ēwandam chaainka num. ¹⁷Mag chadcha i chaainka naawai, ich Ēwandamau ich aar paaukhabaimaa, maachig deejua simjä chadcha deejua, magbaawai Cristo düi äba maachdëujã nem thum wai naamkhîir. Pari mag ich Ēwandamau Cristo düi arrjö maach düijã wajapcha amkhîran, ich jäg Cristo dau aphü müig eegar nürraajerrjö maachjä agjö i gaaimua dau aug au wënürraju.

Mug atag Ēwandamau maach dūi wajapha aju

¹⁸ Iin muig eegar aawain maachin chadcha mag dau aug wau wēnurrāju; mamu jūrr mug atag ūgthar paawaita wajapcha naaimaju khīirjuawai chan, mag dau aug wau numjā sīi warag maadēu igbata sim. ¹⁹ Chadcha mag sim khap aag pādē khīirjubat: Maadēu khaphu num, mug durr gaai maimua edjā eejā nem thunum thum ya is chan warr Ēwandamau amach ompaatarrjō khaba thunum. Mug maach wounaan dau aug wau numjō, ichab amjā waragta eegar paaukhamam. Pari maadēu khaphu num ichab, am mag thunaab mamu, Ēwandamau maach phiriutkha auwia ichab amjā deeu wajaug paapūiju. Magua amachdēujā magju khaphumjō, Ēwandamau maach ichdēu wajaug paatarr khun dūi dau daau bēejuuta wounaan dēnjō sīi nu khodthunum. ²⁰ Warr Ēwandamau mug durr ompaawai chadcha wajaphata waupūijim, mag gaaimua oor phithurg chukhu wēnurramkhīir. Pari magtarra mag Adán pekau gaaimua chi durrpata warre ar jopjim. Mag ar sisimjā ich khīrau khaba, ich Ēwandamauta magpijim. Mamu ichdēu khaphu siejim, ich mag khaigba sierram iek khaba, ²¹ ewag pawiajā deeu ūwaai ichdēupai aunaanjō pōr khoreu athamua maach ich chaainkha num khun dūi āba wajaug paapūiju. ²² Maadēu khaphu num, mug durran uui chaai awaagpaawai bi machgau idaaau aadēp aajemjōta sim. Pari mag idaaau thunaawi ya athaawai onee aadeejemjō, ichab mug durrjā cha ich simjō sierram iek khaba, ichiita ijā ichab deeu durr wūjūg paju. ²³ Mamu is mag mug durr appai khaba, maach ich Ēwandam

Akhaar wai num khunpata gai machag num, Ēwandamau da maach awaan bēeba aawai. Magua maadēu jōpkhaa i bēepim khōsi num, mag maach ich chaainkha ich dūi thum āba phē athaawai maach mor mug dajēkhu khitumta tag meejā khaugba ich mag iuu nūsieg. Mamu mag Ēwandamau ya maachig ich Akhaar deetarr aawai maadēu khaphu num, maach dūi magju a simjā chadcha ichdēu jaau simjō aju. ²⁴ Chadcha maachin ya peerduwi num. Pari mag mug atag ich Ēwandamau maach dūi wajapha aju a simjā ūkha naab mamu, maach daūa chan agtha ooba num. Pārau khaphu num, nem maadēu dich daūa ooku khīirju sierr ya oobarm aigmua tag oom khōchag khaba aadeejem, ya dichdēu khīirju sierrjō dich daūacha oobaawai. ²⁵ Mamu ich agjō mag dichdēu oom khōchag thunumjā chadcha agtha ooba sim khai, magan oobam aigjā nem puabaju. Magua, mag dau aug wau wēnurrawaijā āba Ēwandamau mug atag maach dūi wajapha ajuuta khīirju wēnurrum.

²⁶ Mamu mag khīirju num appaijā khaba, ich Ēwandam Akharauta maach akhaardam kha thūu aadeewai ūu maach akhaar juag oojem, magum phithurg wauwaijā āwatamkhīir. Magum gaaimua maadēu pōd Ēwandamag jēuju khaugbam iekhau sīi “jē, Ēwandam!” aawaijā, ich chi Ēwandam Akharauta maach khīirjug khaphu sim aawai, jūrr ichdēuta maach kōit warre ich Ēwandamagchata jaaumaajem. ²⁷ Ēwandam chi Ayauta maach khīirjug khaphu aajeewai, i Akhaar maach ee simuajā mag maach khīirjug igwia maach kōit nem jēuwai, khaphu aajem khanta jaau sī. Mag, ich Akharaujā ichdēu khōsimjōta jēu siewai ūkhab khaba i iek ūkhaajem.

**Phithurg āwat n̄m gaaimuata
Cristoou maach khōsi aajemjā
warag khapcha pamam**

²⁸ Maimua maadēu khaphu n̄m ičhab, maach chi Ēwandam khōsi n̄m khūnan dau aug wauuwaijā maḡm gaaimua warag m̄g atag paawai dich ū amkhīirta ūd̄raa magpiejem. Wajapcharan ich Ēwandamau khōsi simjō maach chadcha ich iek ūkhabaawai peerdu autarr khūn dūita mag ū aajem, chadcha maachta ichdēu thūrka autarr khūn aawai. ²⁹ Mag ichdēu maach thūrka aju nawe, agtha m̄g durr gaai ōor chukhu n̄we, ichdēun ich iek ūkhaju khūn khaphu arr aawai, makhūnta ich Chaai wajapha khitumjōta wajaug paapūiju aadējim, magbarm gaaimua ich Chaaita ewag pawiajā wajaug paakhabarm khūn ag naam chi jōoikha s̄simkhīir. ³⁰ Mag ich Chaaijō wajaug paakhaju atarr aawai īs chadcha maach ich athee thūrka auwia ich dēnkha atham. Mag ichdēu thūrka aumam khūnan am pekau chugpaapūiwiā warrjā pekau chukhu arrjō apāaijem. Mag, ag najā pekau chukhu arrjō apūiwi ich aar paakhabaimaawain chadau ich Chaai wajapha wai simjō maachjā wajapha ich dūi wai sisiju.

³¹ Mag chadcha ich Ēwandamau ich aar phē auwi ich Chaai dūimjō maach dūijā wajapha aju khīirjunaata khaphu abat, mua p̄rag jaaukhim: Ōraun chadcha maach dūi khaigba awiajā Ēwandamau ichdēu maach dūi nem magju a sim aig, khaīu jūr i jua chaur nem waubarju. ³² Ēwandamau ich Chaaijā īgkhaba, s̄i warag ūd̄raa maach thumaam khūn kōit thōopibarmua nem dee n̄mjō deetarra, jāgwi irua s̄i maachdēu nem inag ig n̄mjā deeba abarju. ³³ Ich Ēwandamauta ōor wajaug paapūiwi

warrjā ich mag pekau chukhu arrjō sim a jaaujemta, khaīu i ichaur maach ichdēucha j̄r autarr khūn igwia irig, “Jākhūnan agtha p̄ dūi kulp p̄m n̄m” abarju. ³⁴ Cristota maach kōit meewia deeu iuu phiid̄wia maach peerdu autarra, khaīu jūr ichaur maach khaibag waupibarju. Ante magpimaugau ichdēuta ūgtharjā maach kōit jēu sim. Maimua ichta mag maach kōit iekhaagjā Ēwandam dūi iek theeg s̄iebahab. ³⁵ Mag sim dūi maach n̄mta, ḡp̄rau khīirjuawai maach phithurg au wēn̄r̄rum dūi ōrau khāijā maach khaibag waukhiin, Cristoou maach dau āaukhaawai khai? Wa khōju chukhu n̄m dūi khajūajā chukhunaa, s̄i chikhamnau maach dakhākhāu n̄m awia maach thōobpūikhiinjā, ḡp̄rau khīirjuawai Ēwandamau tag maach khōchkhamapha aawai khai? Mag khabam. Maḡmuapai chan Cristo dūi agdaujō maach khōsi n̄m p̄d̄ khecheu aubam. Būurjā nem inag chukhum, Cristoou maach daupii wai sim tag daupii apiba aag. ³⁶ Pari ichiita ich Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjō, maach mag dau aph̄u aju igwia ičhab David khararraujā Ēwandamag magjim: “P̄ gaaimua maran thōjuuta j̄urjem.

Nemchaain kheechjem aar oveja thōon arrumjōta aajem ōrau maar dūi, būurjā maach dau aug khaugba.”

(Sal. 44:22)

³⁷ Pari phithurg au wēn̄r̄rawiajā mag maach daupigau ūd̄raa ich thōopitarr gaaimuata magumjā p̄d̄p̄p̄i aajem; wajapcharan Cristo gaaimuama. Mam̄ mag appaijā khaba, mag phithurg āwat n̄m gaaimuata ičhab ich Cristoou maach khōsi aajemjā warag khapcha pamam. ³⁸ Magua mua khaphu chir̄m, ni ābmuajā p̄d̄ Cristo jua eemua maach khecheu aubaju:

m̄ig eegar ich mag phithurg au wēn̄r̄rumua,

juaŋ thōo n̄mua,
 Ēwandam chognaanaŋ,
 edjā eem dōsāt bēnēu,
 sīi parhoobam bēnēu,
 nem dau chigaa oo n̄mua,
 m̄g atag nem öbēbērg maju khīirju
 n̄mua,
³⁹ ūgthaa edjā ee nem inag th̄n̄mua,
 m̄g jēb gaai wa m̄g jēb eegar nem
 parhoobam nem ich Ēwandamaŋ
 wautarr sīsīd̄mua khāijā
 pōd i jua eemua maach khecheu aubam.

**Jacob chaain ewagam kh̄unta
 Ēwandamaŋ ich chaainkha autarr**

9 Aay keena, m̄ch imeerba, maach
 meeun israelnaan parhooba aaidu
 wēn̄r̄r̄m kh̄un khīirjuwia chadcha
 m̄ gaai masi chirajem. Cristo dēnkha
 chir̄muata mag iekha chir̄m. Mag
 n̄m d̄i īchab ich Ēwandam Akharaŋta
 m̄r̄g jajaau aajeewai m̄chdēujā
 khaph̄ chir̄m, m̄ch sēukhaba
 chir̄m. ² M̄ch mag chir̄m gaaimua,
 maach meeun khīirjuapierr m̄ th̄rau
 pōd āwatbajujō aadēp aajem, amaŋ
 Cristo iek ūkhaba naawai. ³ M̄chdēu
 Cristo isegwia m̄chta i jua machgau
 dau aph̄ ich mag chit̄mua j̄rr
 amta ū wēn̄r̄raju khaph̄ akhiin,
 mua maḡmjā aba warag Cristoog
 m̄ch gaaita jua khuaba deepikham,
 am kōit. ¿Khan gaaimua mag chir̄?
 Pāach thumta chadcha m̄ch meeun
 aawai m̄ch khodnaanjō naawaima.
⁴ Maach israelnaanta ich Ēwandamaŋ
 j̄r autarr khabahab, ich chaainkha
 awaag. ¿Maach jōoin d̄i khabajī, ichta
 am wētum na j̄unthumiejō khōrr
 j̄umamua edaarjā īchab am arar w̄w̄
 wai n̄rrarr? Maach atheeta īchab ich
 Ēwandamaŋ maach jōoi Moiseeg ich iek
 ph̄pijim. Maach jōoinag khabajieb,
 jāga irig j̄eujū aai n̄ a jaanaa
 īchab am chaain ewagam kh̄un eeta
 ōor peerduajemjā thaabaju jaautarr.

⁵ Maach jōoin Abrán, Isá maimua Jacob
 ajierram, warrchajā Ēwandamaŋ j̄r
 autarr, am gaaimua ewag pawī maach
 meeun ompaa awaag. Ēwandam Iewaa
 maach peerdu awaag wounag paawaijā
 mag jōoi Jacob chaain ewagam kh̄un
 eeta thaabachējim. Ich mag parhoobam
 chaaindamjō thaabachētarr wounpaita
 Ēwandam aawai nem thum th̄n̄mjā
 ichdēuta khap sim. Magua, iita
 thumaam kh̄unau ich mag m̄g atagjā
 thō iekhaju aai n̄m.

⁶ Pari mag maach peerdu awaag
 Ēwandamaŋ ich Chaai p̄aiwaijā,
 maadēu khaph̄ n̄m, maach meeunau
 chan wajap i igba, āaur kh̄unau paita i
 igjierram. Magjieb mam̄ Ēwandamaŋ
 maach jōoin d̄i ich iekhatarrjō abajim
 aju khaba n̄m. Ichdēu maach jōoi
 Israelag, ajapcharan ich Jacoogpaima,
 maach meeun khapan apiju atarrjō,
 ichiita maach meeunan chadcha khapan
 th̄n̄m. Pari mag khapan th̄n̄m
 ee, thumaam kh̄un chan Ēwandam
 chaain chaar khabam, israelnaan
 awiajā. ⁷ Wajapcharan israelnaan an̄m
 kh̄unan, ich jōoi Israel khararr dēnjō
 wajapcha Ēwandam iek ūkha n̄m
 kh̄unta chadcha israelnaan charau.
 Magua, jōoi Abrán chaain ewagam
 kh̄un awiajā, Ēwandamaŋ oowai,
 thum chan israelnaan chaar khabam.
 Ēwandamaŋ jōoi Abranag, “M̄g atagjā
 p̄ chaain khapan aju” ajim chadcha.
 Magtarr aawai jōoi deum chaai Ismael
 aajerr gaaimua agjō chaain paraa ajieb
 mam̄, Ēwandamaŋ oowai, mag dēn
 chan i chaain chaar khaba, āba Isá
 chaainpaita ewag pawiajā i chaain
 chaarkha n̄isijim. ⁸ Magua maadēu
 khaph̄ aju aai n̄m, Abrán chaain
 ewagam kh̄un awiajā thum chan
 Ēwandam chaain chaar khabam. Āba ar
 Abrán khararr dēnjō ich Ēwandamaŋ
 nem waju abarm ūkha n̄m kh̄unta i
 chaain charau. ⁹ ¿P̄rau khīir eyaa n̄,

ich Ēwandamau Abranag nem deejju jaautarr? Irua magjiebma Abranag: “Mug año urumuata Saraau p̄r̄ug chaai oo deejju” ajim, mag chaai oobarm gaaimuata ich õorkhaju kh̄un paarpaju igwi.

¹⁰Mag, chadcha mag chaai Isá an̄m thaabawia ya jooipa sisiewai ũi Rebeca an̄m d̄i pajim. Maimua ya Rebeca mefsnaan gaai auwim̄ aad̄em ee, ¹¹⁻¹³Ēwandamau irig, “P̄ chaain chi jooin aphõbaadee chi naamta j̄rr ich eeum chogkhaju” a jaaujim. Magju igwia ĩchab Ēwandamau ich iek ph̄pitarr gaai, “Jacobta mua ũrcha daupii ajugui” ajim, “chi naam Esau kh̄ai.” Pari Ēwandamau mag iekhaawai agtha amach ād bi ee naajim, amau nem khaigbam wa ũuum kh̄aij̄ wauju nawe. Mag Ēwandamau chi eeum Jacob d̄iita wajapha aju atarran, chi Jacoou nem wajapha wautarr gaaimua khaba, warrgarwe ich Ēwandamau i d̄iita magju arr aawai ajim, Ēwandamau ichd̄eu õor igbarmta iigjem a khap amkh̄ir.

¹⁴Mag Ēwandamau chi naam d̄i magbanaa chi eeum d̄iita magtarr aawai, ĩmaad̄eu “Ēwandamau s̄i parhoobata nem wau sierr̄m” aju aai n̄? Põd mag iekhaju khaba n̄m. ¹⁵Biek āb ich Ēwandamau Moiseeg magjim: “Mua chan s̄i õrau kh̄irjuajemjõ kh̄irjuba, much kh̄irjugpierrta nem wau chit̄m” ajim. “Muan muchd̄eu õor dau aug khaugam khõsim kh̄unta eeg oo chit̄m” ajim. ¹⁶Ichd̄eucha mag sīewai s̄i õrau amachd̄eu nem wau n̄m gaaimua wa amachd̄eu waupim khõsi n̄mjõ khaba, Ēwandamau ichd̄eu eeg oom khõsi oo sim gaaimuata am d̄i mag ũ aajem. ¹⁷Ichd̄eu mag nem waaujem igwia ĩchab ich iek ph̄ sim gaai Egipto durr̄am rey igwia magjim: “P̄ch th̄aar theegau m̄ ichaur chir̄m gaaimua, p̄r̄ug much jua theeg oopinaa mug

durr gayam kh̄unagj̄ much jua theeg khakhapdõ amkh̄irta p̄ mua reikhapi chir̄m” ajim. ¹⁸Wajapcharan Ēwandamau mugta sim: Ichd̄eu dau aug khaug paraa am khõsim kh̄unta dau aug khaaugjem; pari ich agjõ ĩchab ichd̄eu th̄aar theeg apiju kh̄un warag th̄aar theegta apiejem.

¹⁹Pari mua mag chir̄m ũrwia āb-mua kh̄aij̄, “Mam̄ ichd̄eu mag simta, j̄gwi irua õor khaibag ee p̄ibarju mag ich iek ũrba arr paar. ĩChiita amau ichd̄eu khõsi simjõ wau n̄m khabá?” aju. ²⁰Pari mag awiaj̄, ĩchiita ich mag õb̄er sīebá? Maach khai agá s̄i Ēwandam maachjõm kh̄unjõ i jawaag. ĩMaach s̄i ichd̄eu ompaatarr kh̄un khabá? ĩP̄rau oowai th̄uriu ich khatarrag, “Khanthee pua m̄ j̄g khap̄iij̄” aju aai s̄i? ²¹Chi th̄ur khamieuta ichd̄eu kham aig khaju aai sim ich j̄b̄eu. S̄i th̄urjõm parhooba jua chogaagpai khanaa ābam j̄b̄ d̄en-pai s̄i th̄epjõm kh̄aij̄ oom̄ khamaagem agjõ, s̄i õor di chaauram kh̄un b̄e-waipai ag ee au khoog. Ich agjõta n̄m maachj̄: Ēwandamau maach d̄i ichd̄eu am aig aju aai sim.

²²Mag sīewai ichd̄eu khõsi simjõ warre õor khaibag ee p̄ikhiinj̄, khaú i ichaur abarju. Pari magba ich jua theeg oopieg õor amach pekau gaaimua s̄i khaibag ee p̄iju aai sierrta, ich kh̄ir machag āwat wai siejem. ²³⁻²⁴Ich agjõ ĩchab ich wajaug oopieg maach chi th̄urkha autarr kh̄unj̄ khaibag ee p̄iba s̄i eeg oowai, khaú i ichaur abarju. Ichiita ich aar awaag ichd̄eu th̄urkha aum aig th̄urkha auju aai sim, judionaan wa judionaan khabam kh̄un awiaj̄. ²⁵Magua, mag judionaan khabam kh̄unpa th̄urkha auju igwi, ich Ēwandamau Oseas khararrag ĩsap ph̄pitarr gaai jaauwai:

“Warr m̄ õor khaba arr kh̄unj̄ much õorkha aumaju;

maimua m̄chd̄eu daupii khaba arr kh̄un̄j̄a ĩchab daupii aju” ajim Ēwandamau. (Os. 2:23)

²⁶Maimua ĩchab ich Oseas ěsap ph̄atarr gaapai agj̄o ich Ēwandamau judionaan khabam kh̄un̄ag, “P̄aar chan m̄u ph̄ob̄or khabam” atarrta, deeu ũwaai naspawi ichd̄eupai amag, “P̄aarj̄a ĩchab ich mag iiu sierrum ag Ēwandam chaainkha nuisiju” ajim. (Os. 1:10)

²⁷Pari j̄urr Judionaan igwia, j̄ooi Isaias khararrau magjim:

“J̄ooi Jacob chaain ewagam kh̄un̄ khapan s̄ii ph̄iias igaaum mosdau khapanagj̄o thunaawiaj̄a, thum chan peerd̄utkhaba, āaurpaita peerd̄utkhaju” ajim,

²⁸“m̄uigmua atag maach P̄or Ēwandamau m̄ug durr i agkham ed tag ich kh̄iir machag āwatba warre am gaai jua kh̄uabata deeu aawai.” (Is. 10:22-23)

²⁹Ēwandamau mag āaur kh̄un̄j̄a dau aug khaugba akhiin, ābj̄a peerd̄ubaju. Magju igwia ĩchab nawe ich Isaias khararrau m̄ug ph̄ajim:

“Maach P̄or chi jua thierru maach dau aug khaugwi maach j̄ooin d̄en chaain ewagam kh̄un̄j̄a chukhu apitarr amuan,

ĩsin maachin Sodomapien Gomorrapien d̄ii arrj̄ota ya chukhu aajeekham” ajim. (Is. 1:9)

Judionaanauj̄a ĩchab maach peerduajem iek ũkhaju aai n̄um

³⁰Ēwandamau ich iek gaai mag jaau s̄iisid̄um ũrwia maad̄eu khan abarjuma. Judionaan khabam kh̄un̄au chan nem wajapha wau n̄um gaaimua amach peerd̄ujuj̄a ěkhaba naajim; mam̄u Jesucristo amach k̄oitpa meetarr ũkha n̄um gaaimua Ēwandamau ĩchab amj̄a pekau chukhu arr kh̄un̄j̄o ap̄iijim.

³¹Mam̄u j̄urr judionaanau magba, mag ley gaai jaau sim ipierraa n̄um

paarta Ēwandamau amach khaibag chukhu arrj̄o ap̄iijupii awi, āba mag leita ũrkhaju ěkhaajeejim. Pari par mag ũrkha auju ěkhaajerrj̄a p̄od ũrkha auba arr gaaimua, Ēwandamau am pekau chukhu arrj̄o wajaug paap̄uibajim. ³²¿Khan j̄agwi? Mag ley gaapai naam kh̄ochgau Cristo amach k̄oit meetarrj̄a igba, s̄ii nem wajapha wau n̄um paarta Ēwandamau amach pekau chukhu arrj̄o ap̄iijupii awiama. Amachd̄eu Cristo igba narr gaaimuata s̄ii khudj̄a ee mokp̄or p̄om sim d̄uita th̄eubaimamj̄o ajieram. ³³Ōrau Cristo d̄ii magju igwia, Ēwandamau ich iek gaai jaauwai,

“Mua woun āb p̄ii chir̄um” a sim “Jerusal̄en ph̄ob̄or ee.

Ar i igba abarm kh̄un̄ atheen, maan s̄ii warag ag gaaimua ōor b̄īeu suwi burrmkh̄iir khudj̄a ee mok j̄iir simj̄ota aju, chadcha amau i oowai m̄chd̄eu p̄uitarrj̄a ũkhaba i igbaju aawai.

Mam̄u ũu i isegba warag i au n̄um kh̄un̄ chan naspawiaj̄a ũwaai amach dauj̄a merag ph̄ebaju, wajaphata i d̄ii nuisiju aawai” a sim, ich Ēwandamaucha, Cristo igwia. (Is. 28:16)

10 Cristo gaaimua khodamnaan, muan m̄ch meeun judionaan peerd̄upim kh̄osita chir̄ajem. Magua Ēwandamag j̄eeuwaij̄a magta irig j̄eeujem am k̄oit, amj̄a peerd̄utkhamkh̄iir. ²M̄u am igar chir̄um, chadcha amau Ēwandamag amach eeg oomkh̄iir i ipierraa am kh̄osi naawai. Pari mag n̄umta ich Ēwandamau nem waupim kh̄osi sim chaarta j̄urr bigaaus̄iu n̄um, ³Cristo maach thumaam kh̄un̄ k̄oit meetarr gaaimuata Ēwandamag amach pekau chugpaap̄ijuj̄a kh̄iirjuba. Amaun s̄ii amachd̄eu amach j̄ooin i ũrkhanaa Moiseeu ley ph̄a puarrj̄a wajapha

urkha num paarta Ewandamag pekau chukhu narrjō amach wajaug paapiju ekhaajem. ⁴Pari āba Cristo maach kōit meetarr iek ukha num gaaimuapaita Ewandamau mag pekau chukhu arrjō apāaijem. Magua, Cristo gaaimua khaba sīi ley urkha numua chan peerduju ekhaju khaba num.

⁵Mag ley urkha num gaaimua ōor peerduju akhiinjā, pādē Moiseeu pHā parr iek ūrbat: “Ar chi ley gaai jaau simjō thumaa wajapha urkha au simta Ewandamau peerdu aju” a sim. Pari maach pekaupanau, khaíu mag urkha athaju. ⁶Mamu mag khāai jūrr sīi Cristo maach pekau kōit meetarr ukha num gaaimua peerduju igwia, atcha phithuurga sim aju khaba num. Moisés iekhōoin “Ūgthar i aarcha mawia irig dich peerdu awaan bēepiju khaba num.” ¿Jāgwi? Ya i bēewi maach peerdu awaag maach kōit meetarr aawaima. ⁷Ich agjō ichab magum igwia jaauwai, “Ōor khēchtarr khūn aarjā maju khaba num” a sim, “dich peerdu aumkhīir.” ¿Jāgwi? Ya í iiu phiidūwi mam khaba sīewaima. ⁸Magua, mūchdēu jaau chirumjō, phithurjā khaba ni warpjā maba, sīi Cristo maach kōit meetarrta chadcha ukhanaa irigta dich peerdupiju aai num. ⁹Wajapcharan pua thāraucha ukhanaa pūch idamaucha, “Jesucristo chi meem arrta Ewandamau deeu phiriu autarr aawai ichta mūch Pōrkhapiju” amun, pū peerduju chadcha. ¹⁰¿Jāgwi magju aai sī? Thārau ukha numuapaita Ewandamau maach pekau chukhu arrjō wajaug paapāiijeewaima; maimua ich agjō dich iucha dich thāar ee ukhattarr warm khūnag jaau numuapaita ūu ichdēu maach peerdu aaujeewaima.

¹¹Ewandam iek phā sim gaai jaauwai, “Chadcha maach Pōrōu amach peerdu aju khaphu i iek ukha num khūn chan naspawiajā amach daujā merak phēbaju” a sim, “ich mag wajaphata i

dūi wēnurraju aawai.” ¹²Mag sim aiguin judionaan wa judionaan khaba awiajā isin thum ābata thūnum Ewandam dau na; ich ābam Jesupaita thumaam khūn Pōrkha sim. Magua, ar thum ichig jēu num khūn dūin Jōoi wajaug khitam. ¹³Jōoi mag khitam igwia Ewandam iek phā sim gaai, “Ar thum chi maach Pōrōgta amach dau aug khaugpi jēu num khūnan, ūu peerdutkhajugui” a sim. ¹⁴Pari mag pāach peerdumkhīir irig jēwaagan, ichiita nacha pārau i iek ukhaju aai num; mag ukhaagjā ichiita pārau i iek jaau num ūrju aai num; mamu mag i iek ūraagjā chi jaaujem khūnjā paraa aju aai num, ōrag jawaag. ¹⁵Pari jāga mag chi jaaujem khūnjā paraa aju, chi ya ukha num khūnau am pūibam. Pari judionaanau ya chadcha Jesús iek jaau num ūrwi naawai, khan atcha tag ūrm khōsi nū ukhaag. Ewandamau nawe ich iek jaupiejem khap ich iek phā sim gaai jaauwai, “Jāg ōor peerduajem iek jaau wēnurram khūnta ūucha khithēm” a sim.

¹⁶Pari judionaanau mag maach peerduajem iek ūr numjā, peer thumaam khūnauta i iek asekasba, āaur khūnaupaita ūu ukha durrum, Isaías khararrau, “Señor, par mua pū iek jaau wai jēedū khitamjā, khaíu ukha sī” a iekhattarrjō. ¹⁷Pari mag amau wajap ukhabajieb mamu, mūchdēu jaau chirumjō, ichiita ābmua Cristoou maach peerduajem iek jaauju aai sim; magbaawain chadau mag iek ūrwiata ukhaju aai num.

¹⁸Pari ābmua khāijā, “Magan judionaanau ya Cristo iek ūrwi naab” aju. Ūrwi naama amaujā ichab, durr thum judionaan nūnidumpierr ya Ewandamau maach peerduajem iek jaau num ūrwi naawai. Magju igwi Ewandam iek phā sim gaai jaauwai, “Am iek durrierr durr warpham magwe ūurjem” a sim. (*Sal. 19:4*)

¹⁹ Pari deeu ūwaai p̄aba ābmua khāijā, “¿Magan jāgwi judionaana ūkhaba-jierrá? Wa sīta amachdēu ūrtarrjā khaugp̄ubajerráwa” aju. Āā, pari mag khaugba aawai khaba, sīi i igmapha arr aawaita i khaugbamjō ap̄ūjierram. Pari mag ich isegbaawai jūrr judionaan khabam kh̄un̄ta dau aug khaugwia ūu amach peerd̄ujūā amag khaph̄u apijim ich Ēwandamau. Magju igwi Moiseeg m̄ug jaupijim ichdēu:

“Pārag ūkhapiju khāai pāarrjō Ebreonaan khaba aawai sīi m̄uch khaugba n̄ur-
rjēm kh̄un̄agta ūrcha ūkhapiju,
mag oowi pāachdēujā agjō ūkham
khōsi ūkhamkhīir.

Ag na mag m̄uch khōsi ajujā khīirjuba aajerr kh̄un̄agta ūrcha ūkhapiju, mag oowi pāar iekkhōr waumkhīir.”
(Dt. 32:21)

²⁰ Maimua ag khur ewag pawī Isaiagjā īchab Ēwandamau judionaan khabam kh̄un̄ igwi m̄ug iekhapijim:

“Ar būurjā m̄u ooju khīirjuba aajerr kh̄un̄ nau m̄u baaju;

maimua ar būurjā m̄ur̄ug jēeujā jēeuba aajerr kh̄un̄ag m̄uch khaugp̄iju”
ajim ich Ēwandamau. (Is. 65:1)

²¹ Mam̄u jūrr judionaan igwia ich Ēwandamau magjim ichab:

“Chadcha amach thāar theegau m̄u ip-
ierraajā khaba naab mam̄u,
nem īs khabam m̄uch igamkhīir am n̄u
chir̄um” ajim. (Is. 65:2)

**Judionaanta Ēwandamau ich
ōorkha awaag jur autarr**

11 ¿Pārau khīirjuawai, Ēwandamau ich ōor iseg wai simjō sī? Mag khabam. Mag akhiin m̄ujā irua nawe isegp̄ūikham, m̄uchjā īchab judionaan d̄ūi th̄ūr āba chiraawai. M̄un̄ maach jōoin Abrān khararr ag chaain ewagam kh̄un̄ Benjamín aajerr ag chaain dēn̄eu. ² Ēwandamau warrgarwe ichdēu ōor jur autarr kh̄un̄ chan isegba sim.

¿Pārau khīir eyaa khaba n̄u, warr jōoin-
gar Ēwandam i jaaujem kh̄un̄ p̄om
khēchtarr jaar jōoi Eliaau Ēwandamag
jēeumamua ya i ich appaita chir̄um a
iekhatarr? ³ Irua Ēwandamag,

“Señor, p̄u i jaaujem kh̄un̄ thumaa wir
aig maach meeun judionaanaupai
khēchp̄ūiwi,

p̄ur̄ug jēeujem deg nem inag phaajemjā
ārkh̄un̄ip̄ūiwi,

āba m̄uch appaita chir̄umgui” ajim.

“Mag m̄uch appai chir̄um āba, m̄ujā d̄ūi
thōop̄ūim ig n̄umgui” ajim. (1 R.
19:10,14)

⁴ ¿Pari pārau agjō khaugba n̄u, Ēwan-
damau irig,

“Elías, p̄u p̄uch appai khaba sim;

p̄u dēnjō m̄u khōsi n̄um iekhau būurjā
Baalag jēeuba arr kh̄un̄ siete mil
phē wai chir̄um” a iekhatarr? (1 R.
19:18)

⁵ Maagwai ich Ēwandamau Eliaag mag-
tarrjō, īs ewag pawiajā īchab agtha
mag warrgarwe i ōorkha th̄un̄um kh̄un̄-
nan agtha th̄un̄um. Pari mag th̄un̄um̄n,
ich Ēwandamjā ōor d̄ūi wajapha khi-
taawai ūu ich garmuata maach dau aug
khaugwi mag ich ōorkha awaag jur
autarr gaaimuata mag th̄un̄um. ⁶ Mag
ōor d̄ūi wajaug khitaawai ich garmuata
maach jur autarr aawai, p̄ōd i dau na
wajapha naawaita irua maach jur au-
jim ajujā khaba n̄um. Mag akhiin, mag
dich wajaug n̄um paarta phag n̄umjō
aawai, ya ich Ēwandamau ich garmuata
maach dau aug khaugjim abakham, ich
ōor khamkhīir.

⁷ Wajapcharan m̄ugta sim: Judion-
aan thum chan Ēwandamau wajaug
paap̄ūibajim, amachdēu nem wau n̄um
paarta irig amach ajaug paapim khōsi
narr aawai. Āaur kh̄un̄ Ēwandamau ich
garmua jur autarr kh̄un̄paita chadcha
pekau chukhu aajerrjō wajaug paap̄ūi-
jim; pari tagam kh̄un̄ ichdēu jur auba
arr kh̄un̄an ichdēuta warag am thāar

theeg apijim. ⁸Ar agtha mag thunum khun igwi ich Ewandamau ich iek gaai jaaui,

“Mua am dau khipinaa kachpa khipi auju” a sim,

“oo numta oobamjō amkhīir, maimua ūr numta ūrbamjō amkhīir.

Magtarr aawaita is ewag pawiajā ich agthata sisidum a sim Ewandamau, ichig amach wajaug paapijūā khīir-juba.” (*Dt. 29:4; Is. 29:10*)

⁹Maimua ichab Ewandam oomapham khunag mag khīirjupimaugau, jōoi David khararaujā irig jēumamua magjim:

“Ewandam, ar riknaan puch oomapham khunag idēu amach phiesta athee thach pōm wauwi khōpibā,

juau oghom puch dau na wajapha naawaita mag phiesta khamkhīirjā puā amachig nem thum dee chirum amkhīir.

Pari amachdēupain mag num gaaimua pu dāi wajapha num anum ee, puchdēupai am gaai mas deebā.

¹⁰Dau phuu numta warag am dau khīsumjō apibā, amach khaigba numjā khaugba amkhīir.

Mag num dāi ichab nem chukhumta wai wēnurrumjō, idēu am ich mag phithurg au wēnurrapibā” ajim Daviu, Ewandam oomapham khun igwia. (*Sal. 69:22-23*)

Judionaan khabam khunjä ūu peerdtkhaju aai num

¹¹Magan jāgāwa. “¿Judionaanau mag Cristo igba arr gaaimua, magan warreta Ewandamau am isegbapūib?” khāijā aju ābmua. Pari mag khabajim. Magju khāai ante mag maach meenuau Ewandam ichaur awi Cristo igba arr gaaimua, jūr judionaan khabam khunta ūu Ewandamau peerdtkha aumam, mag judionaan khabam khunauta ūkha phōbaadēm oowia judionaan iekkhōr

wauwi agjō ūkhamkhīir. ¹²Magua khaphu abat: Mag judionaanau Cristo igba arr gaaimua jūr judionaan khabam khun dūita Ewandamau dūrrcha ūu aajem khai, magan judionaan thumaam khunau Ewandam iek ūkha phōbaadeewai charā, agjō Ewandamaujā ichab ūuchata aju am dūijā.

¹³Judionaan khabam khun, mua pārag magkhim ichab: Mūn chadcha ich Ewandamauta jur aujim, pār ee ich iek jaaumkhīir. Magua, mūch meeun dāi iyū aawai maata muan amag jajaau aajem, ¹⁴mag ūrbaawai iekkhōr wauwi agjō pār dēnjō ūkhabaawai ichab āaur khun khāijā Ewandamau peerdu aumamkhīir. ¹⁵Ewandamau mag judionaanag ooba sūtarr gaaimua pār judionaan khabam khunagta jūr ich dāi khōinaa wēnurrumkhīir ich iek ūkhapsimūn, chadcha wajaug sim. Pari mūg atag ichdēu judionaanagpa ūkhapsibarm edta wajauga aju. Magbarm aigta mag i igba narr gaaimua khēch numjō narrjā deeu phiidutkhabarmjō nuisiju. ¹⁶Pārau khaphu num, pabūjā jēb ōtag ee simūn, thum chi piu nenergjā ē ōtho thunaaju. Mag sim aig ich jōoi Abranta chi pabūjō siebahab, maagwai judionaan chi piu nenergjōta thunum. Magua, ich jāg warrgar maach jōoin Abran khararjā ich Ewandamaucha jur autarrjō, is ewagam judionanjā ichiita Ewandam ōorkha wēnurraju, amjā mag jōoi chaain aawai.

¹⁷Pari judionaan mag olivo chaar gaaim chi piu nenergkha narra, amachdēu ūkhaba arr gaaimua sīi chi piu khōgkhatarrjō naabahab. Maagwai pār chi judionaan khabam khun ūu ūkha wētum khunta, pāachdēu ūkha num gaaimua mag khōgkhatarr gaai olivo wēeta thaaphē jūirtarrjō naabahab. Mag deum pa gaaita sūrkhā ōbēr numjō num gaaimua, ich Jōoirau

Abranag nem deēju jaautarrjō, pārāujā ūu īchab i jua eem nemdam auba aajeeb. ¹⁸ Pari Ēwandamau judionaan isegwia mag olivo piu khōgkhatarrjō nūm daar, pāachdēuta ūu ūkha nūm awia oob jūrr am kha isēe amiet. ¿Pārau khaphu naabá, pabūjā chi piúata wai dūnaaba chi kharauta wai dūnaajem? Ich agjōta naabahab pārjā, judionaan chi khaarkha nūm gaaimuata sīi pārjā sūrkhā nūmjō naawai. Magua judionaan chukhumuan, pārāu pōd Ēwandam khaugbakhām.

¹⁹ Pari magbaa ābmua khāijā, “Āa, pari mag chi piu khōgkhatarr jūrr mūchta chi nemjūr chaar khāaijā wajapcha chiraawai, ¿mūnta ag gaai sūrkhāmkhīir khabajī?” khāijā aju. ²⁰ Mamū pāadē khīirjubat: Ēwandamau am dēi chadcha mag papiu khōgkhabapūimjō ajim, ich iek ūkhāba arr kōit. Pari pār chan chi khaar chaar khabam; pārān sīi am khāai ūkhatarr gaaimuapaita mag sūrkhā thūnūmjō nūm. Mag naawai oob pāach thōmiet. Magju khāai iekhaawaijā agpierraata iekhabat. ²¹ Pāadē wajapha khīirjubat: Ēwandamau amta ich garmua jur autarr khūn aawai amachta chi pabū chaarkha narrjā mag ich isegbaawai am gaai sīi par daúa ooba arr khai, magan pārā gaai chará am dēnjō ūkhabamūn irua jua khūabacha aju, sīi am gaaimuata sūrkhā nūmjō naawai. ²² Pāadē mū iek ūrbat, pārāg jaaukhim: Ēwandaman chadcha wajaug khitūm ōor dūi; pari īchab ōrau ich igba aawain, am dūi khīir masi sierrum. Magua mag judionaan ich iek ūkhāba arr khūn dūijā sīi am gaai par daúa oobajim. Pari pārāu ūkhatarr aawai ich garmuajā pārā dūi nem wajaug sim. Pari mag wajaug sim khaphu ab mamū, ichiita irua khōsi simjōta aju aai nūm; magbamūn pārān warm khūnjō irua isegju. ²³ Pari chadcha Ēwandamau mag

am isegtarrjā amau deeu ūkhab khaba ūkhakhiin, Ēwandamau deeu am igju. Magbaawai deeu ich ōorkha athaawai ūwāai chi papiu khōgkhatarrta sūrkhāpi athamjō aju, mag atheejā i jua theeg siewai. ²⁴ Pāadē khīirjubat: judionaan olivo chaar piu nenergjōta nūm, Ēwandam ōor aawai; pari pārā judionaan khabam khūnan sīi olivo chi wē piujōta nūm. Mamū mag nūmta pāachdēu ūkhatarr gaaimua jūr olivo chaar būta thaaphēnaa ag ee sūrkhāpi athamjō ajim, īchab ich ōorkha awaag. Pārā dūi magju aai khaba narrta Ēwandamau magtarr khai, judionaan chará, amachta mag olivo chaar piu nenergkha nūmjō naawai, Ēwandamau deeu sūrkhāimū sūrkhāpi auju, amach khōgkhatarr pōr gaapai.

Ēwandamau thum agdaujō ōor dau aug khaaugjem

²⁵ Cristo gaaimua khodamnaan, pāachta thōnaa pāachdēuta judionaan khāaijā khapcha nūm am ugua, warrgar khaugba aajerr iekta pārāg khap apim khōsi chirūm. Iin chadcha judionaan thum khabam mamū Ēwandam iek ūkhamaaugau thāar theega thūnūm khūnta ūrpai thūnūm. Mamū amau jāg ūkhāba nūmūn, jāan judionaan khabam khūn warrgarwe ich Ēwandamau jur autarr khūnau thumaa ūkha nūm orapaita jāg thūnūm. ²⁶ Mag ich Ēwandamau jur autarr khūnau thum ūkha phōbaadeewaita maar meeun chi judionaanjā dūi agjō ūkha phōbaadēwi peerdūtkhaju. Maar meeunau mag ūkhaju igwia, jōoi Isaiāau Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Jerusalén phōbōr eemuata woun ōbēru” a sim, “maach peerdū auju. Maguata ewag pawijā maach chi Jacob chaainkha nūm khūn maach pekau eemua maach peerdū auju” a sim. (Is. 59:20)

27 Maimua agjō ich Ēwandamau jōoi Jeremiegjā,

“Mūchdēu ag nawe am jōoin dūi iekhatarrjō mūchdēuta am pekau chugpaapūiju” ajim, maar chi judionaan igwia. (*Jr. 31:33-34*)

28 Īsin maar meeun judionaan pōm sīi amach garmuata Ēwandam dūi iekkhōr au thunum, maach peerduajem iek amachdēu iseg num gaaimua. Pari amau mag num aig, jūrr pāar atheen wajaugta sim, mag amau iseg wai num gaaimuata ūu pārau ūkha naawai. Pari amau mag ich iseg num āba, Ēwandamau am khōsinaa agtha ich ōorkha auju khīirju sim, ich garmuata am jōoinjā jur autarr aawai. 29 Wajapcharan Ēwandamau ichdēu nem deebarm chan tag khecheu auba, ni ich iekhatarrjā deeu naspawi ichaaupapa aba sierrum. 30 Warrgarin chadcha pārau Ēwandamau jaau sim ichaaurta nem wau wēnurrjim. Pari ĩs jūrr judionaanta warrgar pāar thunarrjō Ēwandam ichaaur thūnaawai jūrr ĩs Ēwandamau ūu pāarta dau aug khaug sim. 31 Pari mag ĩs amau Ēwandam ichaaur nem wau num āba, ichiita mug atag Ēwandamau pāar dau aug khaug num oowia amachdēujā deeu ūkham khōsi aju. Mag amaujā pāar dēnjō ūkhabarm edan chadau Ēwandamau amjā dau aug khaugab khaba dau aug khaugju. 32 Wajapcharan thumaam khūnta Ēwandam ichaaur nem wau wēnurrum gaaimua, ni ābjā i dau na wajapha sim aju khabam; ni ābmuajā wir aigpai jāga ich wajaug paapūijū jāga khaugba sim. Pari Ēwandamau thumaam khūnta mag wai simun, judionaan wa judionaan khaba awiajā, ich garmuata thum agdaujō ōor dau aug khaugaagta mag wai sim.

33 Ēwandamta chadcha ōor dau aug khaugaag thumaam khūn dūi wajapha khitum. Maach khīirjug chan i khīirjug dūi barbam. Ichdēuta ōor peerdu awaag

ag nawe waujū jā thum khaphu ajim. Irua ōor dūi nem waju khīirju wai sim chan pōd ābmuajā jaau auba, ni irua nem wau simjā khaugba aajem, jāgwi jāg waumaajē. Mag ābmuajā i khīirjug dūi barbaju igwia, Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai,

34 “Khaíu mug num aig maach Pōr ūgthar chiraaajem khīirjug khaphu sī” a sim.

“Khaíu irig wawí iekhamaju aai sī, ichdēuta khapcha sim awi” a phā sim. (*Job 15:8; Is. 40:13*)

Maimua,

35 “Khaíu ūrcha irig nem deewi sī, jūrr ag paar ajués irig nem jēwaag” a phā sim agjō. (*Job 41:11*)

36 Nem thunumun thum ich dēnēu, ichdēuta thum ompaatarr aawai. Īchab nem thunumun i gaaimuata thunum, ichdēuta thum wai dūnaawai. Thumaam khūnag ich thō iekhamkhīirta magum nem thum ompaatarr aawai ichta mug atag pawiajā ich mag thumaam khūn khāai ūrpai sierrum iekha.

Jāga Ēwandam atheepaita wēnurraju aai nu

12 Cristo gaaimua khodamnaan: Maguata ich jāg Ēwandamau maach dau aug khaug paraa khitumjō, muan pāragan pāach cha maach iyū numchata idēu Ēwandamag ich dēnkhati athat a chirum, āba i atheepai ichdēu khōsimjō wajapha nem wau wēnurrag. Magnaata irig jēu wēnurraju aai num. 2 Oob sīi parhoobam khūnau jāga wēnurraju aai nu a jaaujemjō amiet. Magju khāai idēu Ēwandamagta ichdēu khōsi simjō pāach khīirjug wajaug paapibat, ichdēu pāachig nem waupi jaau simta khap aag: wajapcharan mag khai magan khani i dau na wajapcha sī a khaphu num dūi khani irua khōsi sī a

khaphūnaa íchab jágata nem agcha wau wēnērāju a khap aagma.

³Keena, Ēwandamauta mūrēg Cristo iek jaajem khapitarr aawai pārag magkhim: Oob pāachta pāach khapeen khāaijā wajaug atcha nūm a khīirju-miet. Mag khāai āba Ēwandamau khīirjug dee simpierpaita i athee nemdam wauju aai nūm khap, dich igju aw-iajā nem agchata jaabat. ⁴Maach mor gayan chadcha nem khīir khapan khīir pogkhe thunūm. Mag thūnaawai nem khīir pogkhetā waaajem. ⁵Maach ich Cristo iek ūkha nūm khūnjā ich agjōta thunūm íchab, khapan. Mamū mag kha-pan thunūm khūnauta jūr Cristo mor ābpai ompaa au nūmjō nūm. Mag kha-pan thunūmta mag i iek ūkha nūm gaaimua jūr chikham gaai sōpigkha thunūmjō nūm. Mag naawai jūr ag-daujō chikham iigjem.

⁶Mag khapanaam khūr aawai maachdēu ūkhatarr iek gaaita ubū paaukhamamkhīir Ēwandamau maachig ich jua theeg deejem, ichdēu khōchagpierr agjō khīir pogkhe nem waumkhīir. Magua, irua maachig ich iekta jūr deum khūnag jaaumkhīir ich jua theeg dee sim khai, magan mag jua theegau maachig khīirjugdam barpibarmpierr i iek jaauju aai nūm. ⁷Wa sī dich khapeen juag oomkhīir khāijā ich jua theeg deetarr wai sim khai, magan am juag oom khōsi oobā. Sī chikhamnag ich iek jaaumkhīir maestro khāijā khapi sim khai, i iek jaau nūm gaipai sīs. ⁸Ōor wawiejem khīirjug khāijā pūchig deetarr pūch gaai wai sim khai, magan warag ōorta wawinaa. Phatkhon athee khāijā ū Ēwandamau pūch eeg oowi sim khai, jūr ōordam khīir jāsenkhawi amagjā deem khōsi deebā. Chi ūkha durrum khūn ee chi pōrkhamkhīir khāijā ich jua theeg deetarr khai, magan wajaphata i phidag waubā. Chikham

dau aug khaug nūm khūnjā, pāachdēu ōor dau aug khaaugwai onee abat.

Jāga aju aai nū maach chi Cristo iek ūkha nūm khūnau

⁹Chadchata pāach khapeen kha khōsi abat, sī am khīirpai khaba. Nem khaig-bam isegnaa nem wajapham wau nūm gaaipaita nūsit. ¹⁰Khod ābam khūnjō agdaujōta pāach khapeen kha khōsinaa, dich garmuata ūrcha am khīrag eena agdaujō chikham respetaabat, amta dich khāai ūrpai nūm khūnjō.

¹¹Maach Pōr Jesucristo athee phidkhaawai oob khusūkha phidkhamiet. Magju khāai khīir phiphiragta abat.

¹²Ēwandamau mūg atag maach ich aarcha phē auju khaphū naawai warag onee naat. Cristo gaaimua pāach dau aug wauju khaphū nūmjā warag khuphīita aududat abat. Mag nūm dūi Ēwandamag jēu nūm chan oob khīir okhoo jēuba amiet.

¹³Mūg Ēwandam iek ūkha durrum gaaimua i ōorkha thunūm khūnau nem iigwai pāachdēuchata ig nūmjō abat, am nem ig nūmdam jōpkhaa audeeg. Warp-mua khāijā bēewi pāach aig khāyaag di jēeucheewai am dūi ō wajapha abat.

¹⁴Pāach Cristo iek ūkha nūm gaaimua ōrau khāijā pāach dūi khaigba aawai oob am thōp iekhamiet. Magju khāai warag am kōit Ēwandamagta jēubat, Ēwandamau am dūijā ū amkhīir.

¹⁵Cristo gaaimua dich khodkha thunūm khūn onee aawai dūi onee abat; wa jūr āb khāijā gaai machgau ōkhīirjuu khāijā oowai dūi gaai masi abat.

¹⁶Pāach eepai sī chipar chipar aju khāai, maach Pōr Jesucristo athee nem wawaagjā nem par daúa ooba warag i āba abat. Oob pāachta dich khapeen khāaijā ūrpai aju ēkhamiet; magju khāai sī warag parhooba serbiibam khūnjōta

abat. Oob p̄achdēuta chikham khāaijā ūrpai khaphu n̄m a khīirjumiet.

¹⁷Chikhamnau p̄ach khaibag waauwaijā oob agjō am khaibag wauju khīirjumiet. Magju khāai thumaam khūn daar āba nem wajapham appaita wauju ēkhabat, ābmuajā p̄ach ēugar khaigba iekham ugua. ¹⁸P̄ach garmua chan oob dich khapeen dūi khīir aumiet. Magju khāai sīi thumaam khūn dūi khōinaa wēnurrajuuta ēkhabat. ¹⁹Ermanonaan, p̄ach dūi khaigba arr jūr awi oob p̄ach juata chikham gaai na deemiet. Magju khāai idēu Ēwandamagta jūr am dūi ichdēu khap apibat. Magum igwia ichdēujā ich iek gaai,

“Muata am dūi m̄uchdēu khap aju aai chirum” a sim.

“P̄ach dūi jāg n̄m paar idēu m̄urugta deebat, muata am gaai oopikhim” a sim Ēwandamau. (Dt. 32:35)

²⁰Maimua agjō,

“P̄uch kha ukhurm woun khāijā jāsōo khitum oowai wajapha i jāogbapūi; wa ōbisi khāijā khitum khai, khūwagdam wa dōdam khāijā dōpibapūi” a sim.

“Pua mag wajak ich jāogbapāiawai ich garmua pu dūi mag sierr khīirjuwia,

‘Jāg m̄uch dūi wajapha ajuuta mua jāgjujā khīirjuba jāg i kha ukhur aajeebma’ awi khīir naaju” a sim īchab Ēwandam iek gaai. (Pr. 25:21-22)

²¹Magua, chikhamnau amach garmua p̄ach dūi khaigba aawai oob am gaai agjō apūiju awi am dūi khaigba amiet. Magju khāai warag p̄ach garmuata am dūi aairaa abat.

Jāga aju aai n̄m thethemnaan dūi

13 M̄uig eegar leinaan thun̄m̄un thum ich Ēwandamauta mag khapitarr khūnau; irua ūd̄raa mag chi thethemnaan khapiba arr khūn

chan chukhum. Magtarr aawai maach thumaam khūnauta m̄ug jēb gaai leikhanaa chi thethemkha thun̄m khūn ipierraa aju aai n̄m, ich Ēwandamauta amag magpi sīewai.

²Magua khaphu abat: Ar leinaanau jaau n̄m ichaaaur aajem khūnan, ich Ēwandamau mag leikhapitarr khūn ichaaurta nem wau n̄m. Magua, chi mag n̄m khūnan ichiita jerrba leinaan jua āwatab khaba āwatju. ³M̄ug durr governaajem khūn chan nem wajapha wauujem khūnag amach ōgkhamkhīir khaba, nem khaigba wauujem khūnag amach ōgkhamkhīirta n̄m. Magua, pu am dūi khōinaa chitam khōsi chirum khai, khajapha chitá. Mag am̄n pua nem waauwaijā amachdēujā īchab pu igar n̄mjō pu chig abam,

⁴amagjā īchab sīi p̄aar dūi ūu amkhīirta Ēwandamau mag governaapi sīewai. Pari Ēwandamau mag am jua theeg apitarr sīi par naamkhīirpai khaba arr aawai p̄ūta am na nem khaigba waum̄n, chadcha pua am jua ōgkhaju aai sim. Ichiita amau amachdēu mas deejū ayaam khūn gaai deeb khaba deejū, magamkhīirta Ēwandamau am phē wai sīewai. ⁵Magam uguata maachin ichiita chi thethemnaan ipierraa aju aai n̄m, mag n̄mjā sīi dich khaibag wauju khīirjuwipai khaba mam̄. Wajakcharan Ēwandamau magpi sim khaphu naawaita mag am ipierraa aju aai n̄m. ⁶P̄adē khīirjubat: ¿Khan jāgwia p̄arau gobiernoog impuesto phaagjē? ¿Agjō ich Ēwandamau mag phagju aai n̄m khaphu api sīewai khabá? Ichdēuta chi thethemnaanag p̄aar dūi wajapha amkhīir phidag deejeewai ichiita amau mag impuesto jēeuwaijā phagju aai n̄m, Ēwandam ichaaaur amaaugau.

⁷Magua, chi impuesto jēeubarm̄ug impuesto phagbat; wa sīi am respetaaju aai khāijā n̄m khūn respetaabat agjō.

Amta chi thethemnaan aawai Ēwandamau amag nem deepi jaau sim thum deebat.

Jāga aju aai nū dich khapeen dūi

⁸Oob pāach khapeen iwiir ābam khūnagjā dēbpaar paraa amiet. Magar-
rau jūrr agdaujō dich khapeen kha khōsi
aju khīirjugan chadau paraa abat. Chi
magta ich khapeen kha khōsi simuan
chadau chadchata Moiseeu ley phā
puarr gaai jaau sim thumaa ũrkha sim.
⁹Chi Moiseeu phā puarr gaai jaauwai,
dich ōor khabam dūijā khapes apiba,
ōorjā thōopiba, nemjā jīgkhapiba, sīi
chikham nemjā dich dēn apim khōsi
aju aai khaba nūm a jaau sim. Mamū
mag tag agjō khapan jaau sīeb mamū,
mag thūnūmūn sīi cha mūchdēu jaau
chirūmjō, mag “Pūch khapeenjā daupii
abá, ich jāg wir aig pūchdēupai pūch
chig apimapha aajemjō” a sim gaaimu-
ata thum ōbēr sim. ¹⁰Ar chadcha dich
khapeen magta kha khōsi simua chan
būurjā am dūi khaigba ajujā khīirjuba
aajem. Magua, mag dich khapeen kha
khōsi nūmuata tagam ley ich Ēwan-
damau deetarjā thumaa ũrkha ōbēr
sim.

¹¹Pari mag Ēwandamau jaau simjō
wēnūrraju aai nūmūn, ya Cristoou
maach phē awaan bēēju gayaa pam
khaphū naawaita mag wēnūrraju aai
nūm. Maadēu khaphū nūm, mag i
bēēju edan warr maachdēu mūg maach
peerduajem iek ũkhaawaim jaram
khāaijā ya gayaata sim. Magua tag
jāg sīi khāi nūmjōta wēnūrraju khaba
nūm. ¹²Mūig eegar wēnūrrum aiguin
edau khēu thūnūū awia āspa urum dēn
deeu aardū urumjōta sim. Pari mag chi
āspa urumjō sim a chirūmūn, ya Cristo
bēēju gayaa sim igwiata mag chirūm.
Magua, oob tag sīi khīchag ee nem wau
nūmjō nem khaigbam waumiet. Mag
khāai chadcha Cristoou mag pāach phē

awaan bēeimūū sim khap i ipierrata
abat, ¹³chadcha ararag ee wēnūrrum
khūnūjō nem wajaphata wawaag: nag
pig khaba, phiesta ee dō nūm khūnūjā
kha jōiba, parhoobam khūn dūijā
khapes aba, dich khapeen dūijā khīir
auba, ni chikham nemjā dich dēn apim
khōsi khaba. ¹⁴Magju khāai warag
Jesucristo nūraajerrjōta aju ēkhabat.
Mag nūm dūi īchab oob tag warr Cristo
khaugba aajeewai nem waujerr wauju
khīirjumiet.

Oob pāach dēnjō ũkha durrum khūn pāach wir aig jaaumiet

14 Khodamnaan, pārag jaaukhim:
Ar Cristo iek ũkha durrum pari
amachdēu nem wauju aai nū wa wauju
khaba khāijā nūm khaugbam gaaimua
kha thūumjō khithēem khūnau pāach
dūi khapeerkham iigwai oob am kha
isegmiet. Oob pāach dēnjō khaugba nūm
awi magūm gaaimua warag am dūi
ijējēb amiet. ²Mua pārag mag chirūmūn
mūgau: Pogkha ōrau jaauwai nem thum
khōju aai nūm aajem; pari āaur khūnau
mag jauba aajem. Mua khaphū chirūm,
āaur khūn Ēwandam iek amachdēu
ũkhatarr gaai ubū khaba nūm gaaimua
nemek modjā khōba aajem, sīi parhooba
juau wautarrta ōrau amach ēwandam
awi agūmūg jēeu narr nemek mod khāijā
khōbaawai pekau aju awi. ³Mag, nem
thum khōwīajā, chi mag khō simua
jūrr parhooba nem khōba aajem khūn
jaauju khaba sim. Maagwai jūrr chi
parhooba nem khōba aajem garmuajā
parhoob khoojem ēugar, “Jāguan nem
khōju khabampata khō sīerrum” aju
khaba sim, mag nem parhooba khō sīeb
mamū, Ēwandamau magumjā igba ijā
īchab ich chogkha wai sīewai. ⁴Mag
Ēwandam chogkha simta, khandhee pua
i jaau sī. Í pū chog khabam. Ich chi patro-
nauta ich chog aawai jaauju aai sim, ũu
sī wa ũu khaba sī irua nem wau sim. Mag

sīewai maach Pör Cristota jua theeg sīebahab, mag nem parhoob khö sīewiajä ich mag ubu i wai nürraag.

⁵Jürr deelum ejemplo pārag jaaukhim: Ee pogkha maach khapeenau jaauwai, Ēwandamag jēuju ed sim aajem; mag edta ürcha irig jēuju aai nüm aajem. Pari jürr agjö warm khūnau mag khaba, Ēwandamag jēwaagan parhoobam ed awiajä thum ich agjöpai sim aajem. Pari jäiguin wajapcharan pua khüirjuawai chadcha magta aju aai sim khai, magan khan gaaimuata magju aai nümjä khaphu aju aai sī. ⁶Mag sīewai, parhoobam ed awiajä, Ēwandam khösi aawai irig jēwaag mag edta ürcha urkha nümün magan üu sim. [Pari mag edpai khaba, ed ēpierr Ēwandamag jēukhiinjä, agjö nem wajaug sim, i khösi aawaita irig jēu naawai.] Ich agjöta sim thach khö nüm aigjä: Chi parhooba khö simua Ēwandamag jēunaata khömün üu sim, ich Ēwandamau oowai ichig jēunaata khö sīewai. Pari chi nem parhooba khöba simuajä mag Ēwandamau khösi simjö aag awiata mag khöba simün, magan ich agjö nem wajaug sim, irua mag nemek khöbahab mamü deelum nem ichdäu khö sim paar agjö Ēwandamag üu ajim aajeewai.

⁷Mag nüm aig maach chi ükha nüm khūn khüirjug khiet naawiajä maach thumaam khūn Ēwandam gaaimuata wēnürüm. Magua, maach chan mug nüm aig sīi ya maach juau pawī nüm awia, dich wēnüräm aig wēnüranaa dich thöm aig thöju khaba nüm. ⁸Wajapcharan maach chi Cristo dēnkha nüm khūnta müig eegar iuu wēnürüm aiguin, maachin maach Pör Cristoou jäga wēnürāju aai nu a jaaujeewaita üu chadcha ichdäu khösimjö wēnürüm; wa mee khāijä mee nümün ichdäu meepibarm aigta meejem. Pari maachin monakha naawia khāijä wa meewia khāijä,

ichiita maach Pör Cristo dēnkha nüm. ⁹Mag maach ich dēnkha awaagta Cristo meewi deeu iuu phiidüjim, magbarmua ichta khēchwi durrum khūn Pörkhanaa ichab agtha iuu durrum khūn Pörkhaag.

¹⁰Mag ichta chi Pörkha simta, khandee pua puch dēnjö ükha durrum khūn jaaujē. Wa jägwi pua jäg am kha isēmjö aajē. ¿Pua khaugba sī, maach thumaam khūnta Cristo khüirphee dūnūtkhaimaju, maach müig eegar aajeewai nem wautarr jaaumam maach jüguucha üraag? Magua, maadäu dich khapeen jaauju khaba nüm, Cristoouta maach thumaam khūn jaauju aawai. ¹¹Maach Pör Cristoou maach düi magju igwia, Ēwandamau ich iek phā sim gaai, “Cha mü iekha chirüm iekhau thumaam khūnta mü khüirphee kanieu thukhökhöod thünümua chadcha müta Ēwandam charau aju” a iekhajim ich maach Pör Ēwandamaucha. (Is. 45:23)

¹²Ichdēucha magtarr aawai jāan chadcharau keena. Mag edan maach thumaam khūnauta dichdäu nem waujerr thum ichigchata jaumaju, dich idamaucha.

Oob pāach khapeen pekau ee burrpimiet

¹³Mag Cristoouta thumaam khūnag ichdäu khap jaumaju aawai maachdäu chan pöd dich khapeen jaauju khaba nüm. Mag khāai warag büürjä dichdäu nem wau nüm gaaimua dich khapeen pekau waupijöjoom nem chan waju khaba nüm. Magba akhiin maach oowia agjö abaawai jürr chi parpenta maach gaaimua pekau waju. ¹⁴Mua müchdēupai pārag müch jaaukhim: Mü chadcha ich maach Pör Jesús dēnkha chiraawai mua wajapha khaphu chirüm, sīi parhoobam nemek mod khö nüm wa dö dö nüm khāijä büürjä khaigba khaba sim. Pari äbmua khāijä khüirjuawai mag

nem parhooba khöbaawai Ēwandam na ich ārju sim khai, magan chadcha ichigpain khaigba sim. ¹⁵ Magua, Cristo gaaimua puch khodkha sim daar pua nem parhoobam khoowai irig üu khaba sim khai, oob tag i dakhäär magum nem khöm. Magba akhiin pua irigjä khöpim khösijöta sim. Pari pua i düi mag sim aig, pua chadcha i daupii khabata wai sim. Puchdäu nem parhooba khö sim gaaimua oob bigaaum khünta pekau ee burrpiwi okhoopim. Am köitpa ichab Cristo meetarr aawai amjä maadäu daupii aju aai num, okhoopimapha. ¹⁶ Pääch chi Ēwandam iek päächdäu ükhatarr gaai ubu num khunnau nem wau num büürjä khaigba khaba sim khaphu awiajä oob ubu khaba num khun daar parhooba nem waumiet. Magba akhiin pääch gaaimua am pekau waubaawai örau pääch jaaju. ¹⁷ Wajapcharan Ēwandamag dich Pörkhapi num chan, sii nem khäärpierr thach khö num khaba, ni nem khäärpierr dö numjä khabam. Ēwandamag uduraa dich Pörkhapi numun, irua nem khösijö waunaa dich khapeen düijä khöinaa num düi ich Ēwandam Akhaar gaaimua onee wënurrumu. ¹⁸ Mag Cristo ipierraa chadcha dich khapeen kha khösi numun chadau Ēwandam daúgjä üuunaa öraujä ichab üuu oo num.

¹⁹ Wajapcharan mag dichdäu nem wau num gaaimua dich khapeen dich dënjö ükha durrum khunjä thumaa khöinaa wënurrapijuuta êkhaju keena, mag numua warag Ēwandam iek gaaita thierr paaukhamaag. ²⁰ Pari magba sii warm khunau khöju aai khaba num aajem khöm khöchgaupai chan ar agtha wajappai ubu khaba khithëem khun Ēwandamau peerdu aauwai wajaug paatarra pekau waupibarmua sii ärbapüimjö apimiet. Nem khoojem nemen thum wajapha sisidum. Äba

khaigba simun, dichdäu nem khöbarm gaaimua jürr chikham pekau ee burrpi numta chadcha khaigba öbër sim. ²¹ Wajapcharan mag maach gaaimuata maachjö Cristo iek ükha khërundam pekau ee burrpi sim khai, magan warag büürjä nemek khöba, nagjä döba, ni parhooba nem waujujä khaba num. ²² Päär chi ubu num khunnau parhooba päächdäu nem khö num Ēwandam dakhäär khaigba khaba sim khaphu naawiajä oob sii päächjö ubu khaba khithëem khun dakhäärjä idawaa amiet. Magju khäai sii pääch khäärjug eepaita mag khaphu numjä wai nuisit. Ēwandamauta pärau nem wajapha wau numjä khaphu sïebahab. Ar ichdäu nem wauju aai sim awi waubarmjä naspawi deeu dau merak jägbarjim a khäärjuba num khünta chadcha onee num khunau. ²³ Pari ajappai khaugba ar ichdäu khäärjuawai khöju khaba sim a simta khömun, ichdëupaita ich khaibag wau sim, ichdäu khäärjuawai mag khöju khaba simta khö siewai. Maadäu nem wau num Ēwandam dau na üu khaba sim khäijä anaa wauuwain pekauta wau num.

**Puch khöchagpierr
nem wauba, bigaaum khun
üu amkhäirta nem waubá**

15 Møg maachdäu Ēwandam iek ükhatarr gaai chadcha ubu num khunnauta jürr ar maach khäai kha thuumjö khithëem khundam chig apimapha aju aai num, sii dichdäu khöchagpierr am dakhäär amau nem wauba aajem nemjä wauba, wa amau khöba aajem nem khäijä khöba. ² Mag sii dichdäu khöchagpierr nem wauju khäai, dich khapeenau khösime nemta wauju aai num, nem wajapham, magum gaaimua amjä üu num düi warag Ēwandam iek gaaita ubu paaukhamamkhäär. ³ Cristo møg jëb

gaai nurrawaijã sîi wir aig ichdëu nem khôsimpaita wauba aajeejim. Mag khâai maach üu wënrurramkhîirta ôrau ich khîircha khaigba iekhamaajerrjã igba, ich Ayau khôsi sierrjôta nurracijim. Mag nurrarr gaaimua Salmos gaai jaau simjô,

ich Aai gaaimua jürr ich khîirta ôrau khaigba iekhaajeejim. (Sal. 69:9)

⁴ Ëwandamau ich iek phã sim gaai nawe jaautarran, maach phithurg wënrurraw-iajã mag iek gaaimuata warag oneenaa magumjã igba äwat wënrurumua üu ich aar öberjújã khap amkhîirta mag phäpijim. ⁵ Ich Ëwandamauta mag maach phithurg aauwaijã magum nem phithurmjã üu maachig äwaat khaphu apinaa onee apiejeewai irigta pãar kôit jëeu chirum, Cristo müig eegar öor ee nurracijerrjô dich khapeen düijã bibigag chukhu ö äbata wënrurumua ⁶ thumaam khunnauta ihãba maach Pör Jesucristo Aai Ëwandamta thö iekhamkhîir.

Judionaan khabam khunnagpa maach peerduajem iek jaautarr

⁷ Mag pãach oowia thumaam khunnag maach Ëwandamta thö iekhamkhîir, pãach ee wir aigpajã thumaa agdaujô dich khapeen kha khôsi abat, ich jãg Cristooujã maach khôsi arrjô. ⁸ Khîir eyaa abat: Jesucristo müg jëb gaai bëetarran, Ëwandamau maach jöoinag äb maach peerdu aumkhîir püiju a jaautarr aawai, ich pierrum gaaimua chadcha Ëwandam iekha siejim a khap amkhîirta bëejim. Magua mua pãrag jaau chirum: I bëetarran, maach chi judionaan athee chadcha nem wajapha wawaanta bëejim. ⁹ Pari mag maach judionaan atheepajã khaba, ïchab Ëwandamau judionaan khabam khunnpa dau aug khaugwi ich khaugpitarr aawai, amagpa ïchab i thö iekhamkhîirta bëejim. Mag amaujã i thö iekhaju igwi, Daviujã ïchab,

“Judionaan khabam khunnau pu thö iekhaphöo thunum ee, muajã ïchab pu thö iekhanaa meukharaupa pu thumeukharju” a phäjim Ëwandam iek gaai. (Sal. 18:49; 2 S. 22:50)

¹⁰ Maimua Moiseeujã agjô,

“Judionaan khabam khunnjã judionaan düi thum äba onee abat” ajim. (Dt. 32:43)

¹¹ Maimua ich Daviupai deeu üwaa,

“Durrpierram khunnau phöbörpierr judionaan khabam khunnaujã maach Pörta thö iekhabat” ajim. (Sal. 117:1)

¹² Mag maach Pör igwia, Isaias khararaujã ïchab,

“Isai chaain ewagam khunn eemua äb nemjüirjô sürkha öberbaadëmta judionaan khabam khunn durrpierr nunuidum khunn Pörkhaju” ajim.

“Magbaawai amachdëujã ïchab chadcha iruata amach wajapha wai sîsiju khaphuaju” a jaaujim. (Is. 11:10)

¹³ Judionaan khabam khunn, maguata muan mag ichdëu maach düi wajapha ajujã khaphu apiejem ag Ëwandamagta pãar kôit jëeu chirum, pãrau chadcha ükha naawai onee apinaa khöinaa num düi warag mag ichdëu maach düi wajaphaaju a simta pãragjã ich Akharauta ürcha khîirjupimkhîir.

Pabloou müg ësap phã sim igwi jaautarr

¹⁴ Cristo gaaimua khodammaan, mua khaphu chirum, müchdëu pãrag müg phäju nawe pãrau chadcha pãach khapeen düijã ö wajaugnaa, Ëwandam düi ogduba wënrurajujã athaba khaphunaa, ïchab pãach khapeen wawijujã chadcha pãrau khaphu num.

¹⁵ Pari magum äba, ichiita mua pãrag müg phã deepüi chirum, müch imeerba. Pari ma chan mag pãrau khaugba naawaijã khabam. Mua müg pãachdëu oojem khunn dënjö phã deepüi chirumun, ya pãachdëu khaphum

nemdamjä khiir okhoopimaaugauta mag jaau chirum, Ēwandamau üu mü eeg oowi ¹⁶Jesucristo chogkchapinaa judionaan khabam khunnag ich iek jaaumkhiirta mü jur autarr aawai. Magtarr aawai mü phidagan judionaan khabam khunnagta maach peerduajem iek jaau nummu. Mag jaau chitumua üu ükhapi athaawai ich jäg Ēwandamag ofrenda deejemjö muajä mag chi ükhamam khunnanta irig dee chirum. Pari mua mag ofrendajö Ēwandamag dee chirum a chirumun, Ēwandamau am aum khösi aajem igwiata mag chirum, ya chi Akharauta i athee wajaug paa wai siëwai.

¹⁷Mag iekhaju khaba chirab mamu, Ēwandam atheem phidag müchdëu wau chirum igwian chadau, mü iekhaju aai chirum, Jesucristo dënka chirum gaaimua judionaan khabam khunnagpa üu i iekta jaau chiraawai. ¹⁸Sii parhoobam nem igwia chan mü iekhabam; mamu müchdëu mag jaau chitum gaaimuata üu Jesucristoou amag Ēwandam iek ükhapitarr paran chadau mü iekhaju aai chirum. Mag amau ükhatarran, amachdëucha mua jaau chirum ürwia mag müchdëu jaau chitumjö amach daar wajapha chitum ootarr gaaimuata üu ükhajierram. ¹⁹Mamu mag gaaimuapajä khaba, mag num dui ichab Ēwandam Akhaar jua theegau mua öor mor masim khun monaanaa mepeenpa dau daau jur wërp chitumjä amach daüa ootarr gaaimuapata ükhajierram. Mag jaau chitumuata maach peerduajem iek Jerusalemua jaaubaaderr Iliria durrar magwe jaaui chirum. ²⁰Maguata mug maach peerduajem iek jaau chitumun, agtha büürjä Cristo igwia jaau num ürba aajem khun eepaita jaaju ëkha chitum, ya chikhamnau jaawia ükha durrum khunnagta deeu jaau chitum am ugua. ²¹Ēwandamau ich

iek gai jaaui, warr büürjä Cristo jaau numjä ürba aajerr khunnaujä i iek üurwai khaphu aju a sim; maagwai ich makhunnauta i ooju a jaau sim ichab. Magua mua makhunnagta mag jaau chitum aig, ich Ēwandamau jaautarr eeta öber siebahab.

Pabloou ich Romaag maju jaautarr

²²Mag gaaimuata chadcha mua pöd päar oon maba sii par iupaita majujü aajeejim, mau agtha Cristo iek ürbam khunnag jaaju pöoma thunarr aawai. ²³Pari mau müch chirum durr ya thum jaau phuurdübapüaiwai isin chad maju aai chirsim. Mag num dui ag nawejä maju khiirju chirarr aawai ²⁴Espanaag mamuata päar oon mab khaba oon maju khiirju chirum. Mua khaphu chirum, mag maach äba onee naawia maigmua mü mam edjä pärau mü juag ooju, üu Espana barmkhiir. ²⁵Mamu nacha mü Jerusalemag mam, jam judionaan Cristo gaaimua maach khodnaankha thunum khunnag nemdam deenau am juag oomjö oon. ²⁶Maan, ermanonaan Macedoniapienau Acayapien düimua amach khirau phatkondam jur phiewi jam Jerusalén ermanonaan aphun khithëem khun athee deepüi nummu. ²⁷Mag deepüju aphöbaaderrjä amach khirauta deepüju aphöbaadëjim. Amau khiirjuawai, jam Jerusalemien dui dëbpaar pöm numjöta num aajem, warrcha amachdëu Cristo iek khaugwajä maach ermanonaan Jerusalemienau jaau num gaaimuata khaugtarr aawai. Magtarr gaaimua üu amach peerdu naawaita, amaujä jurr agdaujö aag awi, nemdam dee numua am juag ooju aai num awiata mag deepüju aphöbaadëjim. ²⁸Wajapcharan cha müchdëu jaau chirumjö müchdëucha mag phatkhon khapeenau jur phie wai num deebathuurwaita Espanaag mamua päar aig chiraimaju. ²⁹Mua khaphu

chirum, mu p̄ach aar barimaawai maach thumaam kh̄un d̄urrcha onee n̄isiju, Cristoouta maach d̄ai üu aju aawai.

³⁰ Ermanonaan, Ēwandam Akharau maach wir aigpaj̄ā agdauj̄o chikham kha kh̄osi apinaa p̄arauj̄ā mu d̄enj̄o Jesucristo iek ükha naawai Ēwandamagta mu k̄oit j̄eubat. ³¹ Mag p̄achd̄eu irig j̄euwai Judea durr Cristo iek ükhaba num kh̄unag mu chig apibata irig j̄eubat. Magnaa mag phatkhon judionaan khabam kh̄unau Jerusalemien athee deep̄ui num mua arrunj̄ā magum aba aum kh̄osi amag aumkh̄irj̄ā j̄eubat. ³² Ēwandamau mag p̄arag j̄eupi chirumj̄o amun, magan p̄aar oon maawaij̄ā oneeta p̄aar aar barbaimaawai kh̄oinaa chiraimaju, maj̄ā üu Ēwandamau p̄aar aar barpimun mam̄. ³³ M̄uchd̄ej̄ā p̄aar k̄oit j̄eue chirajem, ich Ēwandam õor kh̄oinaa apiejumuata p̄achj̄ā kh̄oinaa wai siemkh̄ir.

Romapienag salud deep̄itarr

16 Keena, Cristo gaaimua maach üph̄ui Febe j̄öpcha p̄aar aar maju, p̄aar oon; Cencrea ph̄öböröm iglesia ee iruaj̄ā üu õor juag oojem. ² J̄äg ermana p̄ach aar baarwai, tagam kh̄un agj̄o maach d̄enj̄o ükha num kh̄un d̄ai aajemj̄o i d̄uij̄ā wajapha abat. Irua nendam iigwaj̄ā thum audeebat. Magaag j̄äg ermanaau üu d̄urrcha õor juag oowi sim; mu juagj̄ā irua oojim.

³ Ichab mu ermano Aquilooj̄ā mu salud deebat maimua i üui Priscilaagj̄ā agj̄o. J̄ākh̄unau chadcha d̄urrcha mu juag oowi num, m̄ug Cristo phidag phidkha num gaai. ⁴ Amau peer amachta th̄oöpijerram mu k̄oit. Magua chadcha mua amag üu ajim aajem; mam̄ m̄uch appaimuata mag üu ajimj̄ā aba, judionaan khabam kh̄un iglesia ee thumaam kh̄unauta amag üu ajim aajem

mu k̄oit, mag üu peerd̄uwia maach P̄ör Jesucristo iek jaau chitum gaaimuata amachd̄ej̄ā ürwi ükhatarr aawai. ⁵ J̄äg ermano Aquilo di aig culto wawaag ermanonaan podpaajem kh̄unagj̄ā agj̄o mu salud deebat. Mu khapkh̄un wajapham Epenetoogj̄ā salud deebat. Ichta Asia durr nacha Cristo iek ükhajim. ⁶ Mariaagj̄ā salud deebat, j̄äg üui chadcha athaba maach P̄ör Cristo athee p̄aar ee phidkhawi sim. ⁷ Mu durram kh̄un Andrónico Junias d̄ai jam p̄ach aar num kh̄unagj̄ā salud. J̄ākh̄un mu khapeen ajim āba cárcel deg naajeewai. Jesucristoou j̄ur autarr kh̄unau oowaj̄ā amau maach P̄ör Cristo athee phidag wau numj̄ā üu oojem. Amau mu kh̄ai na Cristo iek ükhajerram.

⁸ Mu salud deebat ichab Cristo gaaimua mu khapkh̄un chi wajapham Ampliatoog. ⁹ M̄ug Cristo iek jaau num gaai maach khapeer Urbanoogj̄ā salud; maimua Estaquiigj̄ā agj̄o; mua i daupii chitum. ¹⁰ Mu salud deebat Apeleeg, phithurg auuwaj̄ā üu Cristo gaaita warag ubu khitaajem. Thum Aristóbulo degam kh̄unagj̄ā ichab mu salud deebat. ¹¹ Mu durram woundam Erodión aajemugj̄ā salud deenaa Narciso di aigum kh̄un ichab maach P̄ör Cristo iek ükha num kh̄unagj̄ā mu salud deebat. ¹² Trifenaagj̄ā mu salud deenaa Trifosaagj̄ā deebat. Amj̄ā ichab maach P̄ör Cristo atheeta phidkha durraajem. Āa, maimua Cristo gaaimua maach üph̄ui Persidaagj̄ā salud; ij̄ā ichab mua daupii chitum d̄urrcha maach P̄ör Cristo phidag gaai phidkha khitaawai. ¹³ Rufoogj̄ā salud. Ij̄ā ichab maach P̄ör Cristo athee ich phidkha sim gaaimua th̄ürph̄oo s̄ejem. Maimua i ādagj̄ā agj̄o mu saluddam deebat. Wajapcharan muaj̄ā ichab m̄uch ādj̄ota i j̄āsene wai chitum, ichd̄ej̄ā ichab mu ich chaaj̄o aajeewai. ¹⁴ Salud deebat Asincritoog, Flegonteeg, Ermeeg,

Patrobaag, Ermaag maimua tagam ermanonaan am dūi num khūnagjā agjō mua salud deepūi chirum. ¹⁵ Mū salud deebat īchab Filologoog maimua Juliaagjā agjō, Nereooog maimua i ūphūigjā agjō, Olimpaag maimua thum tagam khūn maach ermanonaan am aig num khūnagjā agjō mū salud deebat.

¹⁶ Cristo gaaimua pāach thum āba khodkha thūnaawai agdaujō dich khapeen kha khōsi saludaabat. Mau iglesiapierr ermanonaan Cristo iek ūkha durrum khūnau amach thumaam khūnau pārag salud deepūi num.

¹⁷ Ermanonaan, mūch khīir okhoouju nawe pārag jaaum ig chirum, mū iek ūrbat: Jāg Cristo iek jaau num anūmjā nacha pāachdēu ūrtarrjōjā khaba sīi warag ag chaurta jaau wēnūrrum gaaimua pāachjā amachjō okhoopijuuta ēkha num khūn dūi khīir khaphū abat; jāgum khūn dūi chan oob khapeerkhamiet. ¹⁸ Jāg nūrrjēem khūn chan chadcha maach Pōr Jesucristo athee phidkham khōsi aawaita mag wēnūrraba, sīi amach khōchagpierr nem waum khōchgaupaita jāg nūrrjēem. Aman chadcha nem iekhaa khaug khīir ee bēbēdōmjō nem jaau sīerrjēem, pari mag wēnūrrumun sīi ōor khīirjug meraam khūndam imeraa khūguraagpaita jāg nūrrjēe aajem. ¹⁹ Thumaam khūnau khaphū num, pārau chadcha Cristoou khōsi simjō i ipierraata nem waujem. Maagwai mū onee chirum. Mamū puaba mua mag chirum: Nem wajapham wawaagan chadcha nem khīirjug khaugta abat; pari nem khaigbam wawaag chan sīi warag wauju khaugba dau meraamjōta abat. ²⁰ Pārau magta amun, mag parhoob nem jaau sīerrjēem khūnau amach khīirjug pāach ee jaauchewaijā, Ēwandam maach khōinaa apiejemuata pārag am iek ūkhapiba abarmua chi

mepeer Satanás mag ōrag sēukha nem jaaupiejemjā pārag būu ō jūathug deebarmjō aju. Maach Pōr Jesuu pāar dūi ūu amkhīir mua pāar kōit jēu chiraajem.

²¹ Īsin chad deeu pārag maach salud jawaagpam. Mū khapeer Timoteo mū dūi ogduba phidkha khitaajemuajā pārag salud deepūi sim; maimua mag tag īchab Lucioou, Jasonau maimua agjō Sosipaterraujā salud aajem; amach mūkhūn mū dūi durr ābam durrum khūnau.

²² Keena, muajā pārag saluddam deepūi chirum, mūchdēujā pāach dēnjō īchab maach Pōr Cristo iek ūkhaajeewai. Pabloou mūg ēsap gaai pārag jaaupūi sim thum muata phājim. Mū thūr Tercio aajem.

²³ Jōoi Gayooujā īchab pārag salud aajem. Mūn i di aigta chiraajem. Culto wawaagjā ich mūg degta ōor biirdūajem, i deg. Jōoi Erastoou īchab pārag salud aajem, mūg phōbōr eem chi tesoreroou. Maimua ābmiecha ermano Cuartooujā īchab pārag salud deepūi sim.

Pabloou Ēwandamta thō iekhapi jaautarr

[²⁴ Ayoo keena. Mūgdampai ajim pārag jaaum ig chirarr. Maach Pōr Jesucristoou pāar thumaam khūn dūi ūu amkhīir, maumua marau pāar kōit jēu durraajem.] ²⁵ Mūg maach peerduajem iek ich Jesucristo igwia mua jaau chirum gaaimua Ēwandamau pāar ubū apiju, ich iek gaai jaau simjō. Mūg judionaan khabam khūnpa peerduju iekhan, warrgar ich Ēwandamau mūg durr ompaaju nawe ichdēu ya khīirju wai sējim. Pari magtarra warrgar ich i jaaumienag jaauwaijā warre dawaa jauba, ²⁶ īsta ich ag iekpai wajapcha ōrag khap apibarm. Magtarr aawai īsta chadcha thum durrpierram khūnag mag maach

peerduajem iek jaapi sim, ich iek
 äkhanaa ich ipierraa wënərramkhīir.

²⁷ Ēwandam ich appai sierrumta
 maadēu thō iekhaju aai nūm, ichdēuta
 maach Pör Jesucristo gaaimua maach
 peerdu autarr aawai.

Īsin chad tag jaaju chukhu chirəm,
 magdampai ajim. Ayoo keena,

Pablo

1 CORINTIOS

*Nacharam ěsap Pabloou
Corintopienag phã deepüitarr*

Chi phätarr. Pablo ich pem aawai warre comenzaa n̄we ich thür jaau-naa, "...muata Corinto phöbör eem iglesia ee chi ũkha durrum khũnag m̄g ěsap phã deepüi chir̄m" a sim (1:1-2). Ichdēuta nacha Corintopienag jaauthurwi ũu amau ũkhajieram aajem.

Chijã khũn atheeta phãjĩ. Corintopienag iekhaagta phãjim. Mag am athee ajieb mam̄, ĩchab thum "parhooba ōor n̄n̄uid̄mpier̄ maach d̄enj̄o maach Pör Jesucristoog j̄eujem khũn atheepata" phãjim (1:2). Chi Corinto Grecia durrum phöbör ajim aajem, phöbör pömaam. Mag phöbör pömaam aawai ĩchab ag ee nem khaigbamjã nem khĩrpierr oojeejim anaabã. Maguata ĩchab ōor pömjã deeam durrmua bēena durrpierramta mercanciajã khĩrpierr paraa ajim aajem.

Mag Corinto phöbör ee judionan khabam khũnta ũrcha naajim aajem; mam̄ agj̄o judionanjã naajim aajem. Mag Pabloou nacha Corintopienag Cristo iek jaauthurtarr khap aju khai, Echos 18:1-21 oobã.

Khan jawaag ajĩ. Pabloou m̄g carta phãawai am d̄üi ooba d̄urr̄u s̄iejim aajem. Mag n̄m eeta aarmua Cloe aigum khũn b̄ewi makhũnau maam khũn amach eepai khaigba n̄m irig jauch̄ejim aajem (1:11). Amach mag naawaita amach garmuajã Pabloog ěsap deepüijim anaabã, amach ee mag problema pöm th̄unarr aawai mag carta gaai irig amau jãga aju aai naajĩ a khap j̄ewaag. Magbaawaita Pabloou m̄g nacharam carta Corintopienag deepüijim aajem. Mam̄ nacha

Cloe aigum khũnau ichig jauch̄etarr igwi am wawĩ sim (caps. 1-6); maimua cap. 7 aigmua atagta mag amach garmua ěsap deepüitarr gaai j̄eu narr jawaag phãjim.

Salud

1 M̄n̄ Pabloou, maach Pör Jesucristo iek jaajem khamkhĩr ich Ĕwandamaucha j̄ur autarr. Cristo gaaimua maach khodam Sóstenes d̄üimua ² m̄g ěsap phã deepüi chir̄m, p̄ar jam Corinto phöbör eem iglesia ee Ĕwandam iek ũkha n̄m gaaimua maach khodkhanaa ar Cristo gaaimua s̄iĩ āba i atheepai w̄n̄urr̄mua i phöbörkha n̄m khũnag, maimua mag tag ar parhooba amach n̄n̄uid̄mpier̄ maach d̄enj̄o maach Pör Jesucristoog j̄eujem khũnagjã agj̄o khap amkhĩrta m̄g ěsap phã deepüi chir̄m. ³ Muan maach Aai Ĕwandamagjã j̄eunaa maach Pör Jesucristoogjã j̄eu chiraaajem, p̄ar ũu wai n̄m d̄üi ĩchab khōinaa wai w̄n̄urr̄amkhĩr.

Jesucristo gaaimua Ĕwandamau maach d̄üi ũu an̄m

⁴ Muan j̄eub khaba ich mag Ĕwandamag ũu ajim a chitaajem p̄ar kōit. Jãg Jesucristo gaaimua Ĕwandamau p̄ach ũu wai sim paarjã ĩchab mua ũu ajim aajem. ⁵ Ich jãg Jesucristo gaaimuata Ĕwandamau ũu ich iek jaau khaug apiwia khĩrjug pömjã deebarm aig, p̄arag phatkhon pömta deebarm khãajã ũuchata ajim p̄ar d̄üi. ⁶ Mag deebarmua Cristoou maach peerd̄u aaujem a p̄arag jaau chirarrjã chadcha m̄chd̄eu jaautarrj̄o abarm p̄ar d̄üi. ⁷ Mag gaaimua ĩchab p̄arau m̄g j̄eb gaai maach pör Jesucristo b̄eju n̄m n̄m orajã nem khĩrpierr Ĕwandamau waupiju ayaam nem wawaag ichd̄eucha ag jua theegjã thum deetarr aawai tag deeam jua theeg igba n̄m. ⁸ Mag maach

Pör Jesucristo bëem ed ni äbmuajä päachdëu nem khaiğa wautarr igwia päach khäär iekham uğa, ich mag Êwandamauta päar ich däi ubu phë wai nurraju. ⁹Êwandamau ichdëu nem magju a iekhatarran, büürjã sëukhaba chadcha ich mag nem wau sierrum. Êwandam mag sierrumuata päar thürkha aujım, ich Iewaa anaa maach Pör Jesucristo düita ogdüba wënnerramkhäär.

Õor amach iglesia eepai sã pappierr thunumjõ thunarr

¹⁰Khodamnaana, muan päragan maach Pör Jesucristoou apiejemjõ ihäbata abat a chirum, sã jäg dich iglesia eepaijã pappierr thunumjõ khaba. Magju khãai khajapha khõinaa numua khäärjug äbata aajeethü. ¹¹Khodamnaana, mua pärag mag chirumun, mau maach khodam Cloe aigum khunnau murg jaauchee-wai mag päar khõinaajã khaba jürr chikham ipeer ahau aajem anaawaita mag chirum. ¹²Am iek mag päar ee äaur khunnau, “Munn Pablo dëneu” aajem anum; wa “Munn Apolos dëneu” abaawai, jürr äbmua “Munn Pedro dëneu”; wa magbam khai tagam khunnau jürr, “Maran Cristo dëneugui” aajem anum mua maumua üurwai. ¹³Pärau oowai, ¿Cristo nem thoophem kha-panta sã mag iekhaag? ¿Wa much cha pärag iekha chirumta päar köit pakuls gaai meerphë thõjıwa? Wa magbam khai päar pör choowai, ¿päar mu thür gaaita pör choojierrã? ¹⁴Jägu khaphumjõ üuchata jäg päar eem khun mua khapan pör choobajım. Äba mua pör chootarr khunnana, Crispo Gayo düipaita mua pör choojım. ¹⁵Magtarr aawai ni äbmuajã mu thür gaaita pör choojım aju khaba sim. ¹⁶(Äaa, maimua ichab mua pör chootarran, Estéfanas di aigum khunnã mua pör choojım. Maimua mag tag mua õor pör chootarr khai, khäär ee paba chirum.) ¹⁷Mag num

däi õor pör choomkhäärjã Cristoou mu päibajım. Irua mu päitarran, sã ichdëu õor peerdu aajem iek jaaumkhäärta mu päijım. Mag jaau chitumjã, mamu muchdëu jaau khaphu chirum awia sã thethemmaanau iekhaajemjõ iekhamuajã jaaubajım, eeu magba akhiin õor jügdaar ürimu iekhabaadeewai warag pakuls gaai Cristo meerphë thõotarr iekta igba muchta thõ iekham uğa awia.

Cristota Êwandam jua theeg anaa i khäärjugau

¹⁸Jesucristo pakuls gaai meerphë thõotarr ag iek jaau numun, ar mug jëb gaaiwe okhoo num khunnau üurwai, sã parhooba khäär lököom khunnau nem jaau numjõta üurjerram. Mamu mag sim jürr ya mug maach üu peerduwi num khunnagan, wajapcharan maachigma, maachigan maata ante warag Êwandam jua theegau. ¹⁹Ich mag iek igwia Êwandamau ich iekhamam phäpitarr gaai jaauwai, Êwandamau ich igwi, “Õor amach khäärjugpai thõwia much igba aajem khunnã warag khäärjug chukhumjõ apüinaa idëu ich pör õphergau khäärjug põm siwıajã igba warag mua am khäärjug isegpüimaju” a iekhamajım ich Êwandamau. (Is. 29:14)

²⁰Magtarr aawai khan wajaug sã ar amachta chi khaphum khaphum aajem khun khäärjug wa chi machnaan khäärjug khãijã, maimua khan wajaug sã ar sã amach khäärjug jawaag sã parhoobam nem ig iyüu numua amach khapeen khüpaa sãsiu aajem khun khäärjug. Mug jëb gaai õor khäärjug khaug sãsidum khun khäärjug Êwandamau ichdëu õor peerdu aajem iek däi oowain, sã büürjã serbiibamjõta sãsidum, mugum khäärjugau i aar õor barpieg irig chan büürjã maadëu nem igba sãsid aawai. ²¹Wajapcharan Êwan-

damau ōrau amach khīirjugaupai chan ich khaugbaju khaphu sierr aawai ich iek jaau num ūkha num gaaimuata ōor peerdu aaujem. Amau amach khīirjugta wajaug thōwi jūr Ēwandam iekta serbiibag pheejeeb mamu, mag amau serbiibag phē num ūkha numuata Ēwandamau ōor peerdu aaujem.

²² Judionaanaan sī amach dakhīir ag na ōrau nem ooba aajemta amach dakhīir waupim khōchkha thunum; pari mag wauba aawaita mag maach peerduajem iek jaauwaijā ūkhaba thunum. Maagwai jūr griegonaanau warag nem thum khaphum aajem khun iek ūrm khōchgauta amachig maach peerduajem iekdam jaauwaijā ūkhaba thunum. ²³ Mamu maraun āba ōrau Cristo pakuls gaai meerphē thōotarr iekta jaau wēnurrum. Mamu mag iek judionaanau ūurwain, amagan amau khīirjuawai Cristo ajim anaawai meeju khaba sierr meetarr aawaita marau i iek jaau wēnurrum ūurwaijā sī chad khabamjōta ūurjem. Maimua jūr judionaan khabam khunau ūurwai, amagan maar sī serbiiba khithēm khunau nem jaau numjōta sim. ²⁴ Mamu par amau mag naawiajā, judionaanau wa judionaan khabam khunau awiajā ar ich Ēwandamaucha thūr autarr khunagan mag Cristo cha marau jaau wēnurrumta ich Ēwandam jua theegau, aguata ōor peerdu aaujewai. Mag Cristo meebarmua maach peerdujuuta Ēwandamau ag nawe khīirju wai sierr aawai cha marau jaau numjā chadcha ich Ēwandam khīirjugta jaau naabahab. ²⁵ Wajapcharan mag Ēwandam khīirjug anumjā sī serbiiba khithēm khīirjugjō simta ōor khīirjug chi wajapham anum khāijā chi wajapcharamū. Wajapcharan mag Cristo Ēwandam jua theeg anumta serbiibamjō uduraa ich thōopibarmua jūr mug jēb gayam

khun jua theeg khāijā nem jua theeg ūrpai sīijim.

²⁶ Ēwandam gaaimua khodamnaan, pārau khaphu num, pāar eem khun chadcha pāach khapeen mug jēb gayam khun daarjā khīirjug athee chi machnaan chan khapanjā khaba, ikhōtōota durrum dāi chi thiernnaanjā wajappai chukhu, ni sī bigaam khunau thō iyū aajem khunjā chukhum. Pari mag serbiibamjō durrab mamu, pāarta Ēwandamau igim. ²⁷ Wajapcharan khīirjug meraam khunta Ēwandamau jūr aujim, jūr mug jēb gaaim khīirjug athee chi machnaan anum khunta jūrwia am khīir naaupieg. Maimua sī serbiibamjō sīsidum khunta jūr aujim agjō ich Ēwandamau, jūr makhun gaaimua chi jua thiernnaan anum khunta khīir naaupieg. ²⁸ Mag būerjā nem igba sīsidum khunta ōrau kha isēe aajem khun dāi jūr aujim, wajapcharan mug eegarpai aawain ar sī pasurjōpai khithēm khunma, makhunau jūr nem wajaphamjō sīsidum khunta isegpāiwia am khāijā wajapcha aag. ²⁹ Magtarr aawai ni iwiir ābmuajā ich khīirjug khaug chiram awia Ēwandam na ich thō iekhaju aai khaba sim. ³⁰ Maimua pāachin chadau ich Ēwandamauchata pāar Jesucristo bū ogduba phē wai siebma. Ich mag Cristo gaaimuata ichab maadēu Ēwandam khīirjug wai num; i gaaimuata ya peerduwia sī pekau chukhu arrjō num; i gaaimua ichab Ēwandam iek ūkha numua warag bāau wētum; ich Jesucristo gaaimuata Ēwandamau maach pēr autarrjō naawai i dēnkha num; mag i dēnkha naawai āba ichigpaita jēupiejem. ³¹ Maguata ichab Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjō, “Ābmua khāijā wir aig ichpai thō iekhaju khīirju sim khai,

warag maach Pör Ĕwandamta thö iekhaju aai sim.” (Jr. 9:23-24)

**Ōrau pakuls gaai
meerphē thōotarr iek**

2 Khodamnaan, ar mua pāar oon mawia pārag Ĕwandam iek jaau chiraawai mua pāar jüg daar sīi khīirjug khaug athee chi machnaan dēnjö ūrihmujā iekhaba, ni amau jaau wēnerraaajem iekjā khabata mua pārag jaaujim. ²Jäg mē pāar ee chiraawai mua chan deum nem jaaujūjā khīirjuba, āba Jesucristota warag wajapcha khap apim ig chirajim. Wajapcharan chadcha i pakuls gaai meerphē thōotarr iekta pāar athee wajapcha sim khaphū chiraawai warag aata pārag wajapcha khap apiju ēkha chirajim. ³Pārau khaphū naabá, jāga pāar ee mē chiraimajī. Mūchdēu jaau chirūm pārau ūkhabaju khāijā khīirjuwia, kha thūumjōnaa jāphierr thūnmjōta chirūmua mē kha duui thūnaajim. ⁴Maimua mag chirūmua ya Ĕwandam iek jaubaadeewajā, mūchdēu jaau chirūm iek ūkhapsi aum khōchgau awia mua pāar jüg daar sīi chi machnaanau iekhaajemjō iekhamuajā jaubajim. Mag iekhaju khāai sīi mua pārag chaainagamjōpai iekhaajeejim. Mamū mag iek pārau ūkhatarrjā sīi mūchdēupaita pārag ūkhapsi, ich Ĕwandam Akhaar jua theegauta pārag ūkhapsi, ⁵sīi mēg jēb gayam khūun khīirjug gaai khaba, āba ich Ĕwandam jua theeg gaaipaita ich mag ogdūba ūkha wēnerramkhīir.

**Ich Akhaar gaaimuata Ĕwandamau
maachig ich khaugpi sim**

⁶Magarrau ya ar amachdēu ūkha nūm iek gaai ubūnaa ogdūba nūm khūunag iekhaawain chadau khīirjug athee chi machnaanau iekhaajemjō iekhamuata amagjā iekhaajem īchab. Mamū mag iekhamamjā mag sīi mēg jēb gaaim

khūun khīirjugan jōpcha chugpa chugpa sierrūm aawai, magūm khīirjugjā khaba, ni mēg durr governaaajem khūun khīirjugaujā khabata jaaujem. ⁷Mag khīirjug mua jaau chirūmūn ich Ĕwandamaucha dee simū. Maguata mēg durr thum ompaaju nawe ich sim aar maach auju khīirjutarrjā maachig khaphū apiejem. Īsin mag khaphū nūm, mamū warrgar chan mag khaphū apiju simta thum meer wai simjō sīejim. ⁸Ich Ĕwandamau mag Cristo gaaimua ōor ich aar auju ayaa apiju a sim chan sīi mēg jēb gaaim thethemnaanau pōd khīirju aubajieram. Amau magūm khaphū arr akhiin, maach Pör Jesucristo ūgtharmua bēetarrta amach paarmua pakuls gaai jāg i meerphē thōopibakham. ⁹Mamū makhūunapajā khaba, ewag pawiajā ich Ĕwandamau nem wau sim ni ābmuajā khaugbaju khapta, ich iek gaai mēg phāijim:

“Ĕwandamau ich khōsi wai nūm khūunag deeg phē wai simūn, ni iwiir ābmuajā ooba, ni ūrjā ūrba, ni ābmuajā auju khīirjuba sim nemta amag deeg wai sim.” (Is. 64:4)

¹⁰Ĕwandamau ich Akhaar gaaimuata mag maach athee nem wai simjā thum maachig khaphū api sim. Ich mag Akharauta īchab ich Ĕwandamau ich thāar eepai nem khaphū wai simjā khajapham nem khogreu jūrmamjō thumaa khaphū apiejem. ¹¹Khaū chikham khīirjug khaphū aajē. Āba ichdēupai khabam chan khaugbam. Ich jāgta sīebahab Ĕwandamjā agjō: Āba ich Akharapai khabam chan pōd i khīirjug khaugbam. ¹²Maachdēu Cristo iek ūkhaawai chan sīi mēg jēb gayam khīirjug parhoobam khūunau jaaujemta aubajim. Maachdēun ich Ĕwandamau maach dūi nem wajapha wau simjā thum khaug aumamkhīir ich Akhaar deetarrrta wai nūm. ¹³Mag marau pārag nem jaau nūm chan sīi mēg jēb gayam khūunau

jaaujem khäärjugpai khaba, ich Ēwandam Akharau maachig jaaumamta jürr pärag jaau num. Magta päraujä ichab Ēwandam Akhaarta wai naawai agjö ich Ēwandam Akharau jaaupi simta maraujä pärag jaau num.

¹⁴Mamu ar chi Ēwandam Akhaar ich thäär ee chukhu sim khüu chan pöd Ēwandam Akharau nem jaau sim khaugbam. Mag simua Ēwandam Akharau nem jaupi sim üurwain, sii nem parhooba lökoo jaau numjöta üurjem. Mag simua chan, sii ich Ēwandam Akharaupaita khaugpiejewai, pöd ich khärapai chan khaugbam. ¹⁵Mamu chi Ēwandam Akhaar wai simuan chadau jürr khäärjug wai sim, ich Ēwandamau nem waupi sim ajapha khaphünaata agpierr nem wawaag. Mag sim ich chan jürr Ēwandam Akhaar chukhum khüunau i igwia, “Jään sii parta jäg iekha nürraajem” aju khaba num, Ēwandam Akhaar chukhum gaaimua amau jaauju khaugba naawai. ¹⁶Ēwandam iek phä sim gaai ag iek igwia, “Khaü maach Ēwandam khäärjug thum khap abarju.

Khaüta i khääijä khapcha sim awia jürr ich garmua irig jaauju aai sī” a phä sim. (Is. 40:13)

Chadcha äbmuajä mag i khäärjug thum khaugba sieb mamu, maach i Akhaar wai num khüunagan chadau ich Cristouchata khaphu api sim, jäga wënürjau aai nu i dau na.

Cristo phidag gaai äba phidkha num

3 Cristo gaaimua khodamnaan, päraun chadcha mag Ēwandam Akhaar aujierrab mamu, mua pöd pärag ya sii Ēwandam iek athee nem khaug sisidum khüunagamjö iekhaba, agtha sii müg jëb gayam khäärjug düi thunum khüunagamjöta iekhaajeejim. Wajapcharan Cristo iek khaugaag chaainjöpai thunum khüunagamjöta

iekhaajeejim. ²¿Pärau chaain büruu aawai ooba aajë? Ewaa au khitumug nem thethem deeba sii jüdcödampaita deejemjö, ich agjöta muajä pärag nem jaau chirarrjä khaugju phithurg chukhu siejim. Khaugju phithurmta mua pärag jaatarr akhiin, pärau pöd khaugbakham. Isjä agtha phithurm nem chan pärau pöd khaugbam, ³sii agtha parhoobam khüunau khäärjuajem khäärjuga wai naawai. Päarta wir aig päach eepaijä agtha chikham nemjä päach dën apim khösinaa jürr chikham ipeer ahau khaphöbaadëp numun, magan agtha sii öor parhoobam khüunjöpaita num. Maguata amau nem waaudemjö päraujä agtha wau num. ⁴Merag chukhu, wa äbmua “Müun Pablo dënëu” jürr magbaa äbakhäü “Müun Apolos dënëugui” aadëphum; jäg num aig sii agtha ükhaba num khüun khäärjug düipai naawai khabahab.

⁵Pari pärau päachdëu mag num wajapcha khäärjukhiin, khai agá Pablo. Khai agá Apolos. ¿Am Ēwandam chognaan sii i atheepai phidkha wënürum khüun khabá? Marau jaau wënürum gaaimuata päraujä maach Pör Jesús iek ükhajieram. Pari maar päar khäai atchajä khaba num. Thum maach chi müg wënürum khüunaun äba maach Pör Jesuu maachig agdaujö nem jaau-marrdampaita wauwia num khabahab. ⁶Mag Jesús iek jaau numun, muata nacha sii khajap nemjiir chaar jürr numjö jüurbajieb. Magbaawai Apoloou jürr ag ee dö choobarmjö ajim, öbërmkhäär. Mamu mag nemjiir chaarjö öbërwia päar ee aaidutarrjä ich Ēwandamauta aaidupijim, ich iek aawai. ⁷Wajapcha oowai, chi nacha jüirtarr khü ni chi ag ee dö choo sierrjä maadëu nem igba sisidum. Mamu chi ich iekta nemjiir daujö öbërpwua aaidupiejemun ich Ēwandamau. ⁸Magua sii i iek nacha jaachëtarr

khũn awiajã sï ag khur jaau wẽnũrũm khũn dũi äba nũm; ni iwiir äbjã ũrũ khaba sim. Mag naab mamũ agdaujõ dich phidkhamarrpierr Ëwandamau par khabaju. ⁹Wajapcha oowain maran sïi i juag oojem khũnau, i iekdam jaau nũm gaaimua ich dũita khapeerkhanaa äba phidkha naawai. Maagwai pãar sïi chi phũajëbjõta nũm. Maagwai ich Ëwandamauta ag ee nemjũir jũirkhamam, pari mag nemjũiran ich iekhau. Wa magbam khai, sïi dijõta nũm. Pari mag di agjõ ich Ëwandamauta ëu arrum. ¹⁰⁻¹¹Wajapcharan mũn sïi ich Ëwandamauta di ëu nũm khũn dën chi maestro khapibarmjõ arr aawai muata ich Ëwandam iek jaau nũmjã warrpem chi dibũ jukhabarmjõ ajim, jãga Ëwandamau maach peerdu aaujẽ a jaau chirũmua. Maagwai deumua jũrr ag ũr warag ëumam, mag mua jaautarr ũr warag jaau-mamua. Mamũ mag mua nacha jaautarrjõ khaba deum iek jaauju khaba siewai chi ag ũr warag jaau nũm khũnaujã warre wajaphata jaauju aai nũm. Mag mua chi dibũjõ jukhajim a chirũmũn, Jesucristoou maach peerduajem iek igwiata mag chirũm. ¹²Mag Jesucristo iekta chi dibũjõ nacha jukha sũbarm ũrũn chadau maadëu dichdëu khõchagpierr sïi khajap di ëu nũmjõ warag i iekta jaauju aai nũm. Di wajapham ëunaa da jëeupiba aag khai, dipã wajaphamta phëwia, wa nem parhëphũm khãijã përaunaa warre wajaphata ëu sũju aai nũm. Wa magba khũchpaim athee khai, sïi khõmariipai dikhër dën wa choobũ dën khãijã ëuju aai sim. ¹³Mamũ mag di ëwaag nem khũir pogkhe igwiajã, ya ich Cristooucha maachig jaubarm edta khap aju, wajapha phidkhajã wa aai phidkhabajã. Mamũ mag khap aagan, sïi õtdau uu pierrumuata thũr phaa nũmjõ õt ee ich Ëwandamaucha phaa oomamuta maadëu nem waaujerrpierr maach chach oomamua khap apiju. ¹⁴Maigta

khap aju, khan khũirjug auwiata Ëwandam athee mag nem waujã. Äbmua di ëutarr gaaita chadcha õtdau uu thũnarjã paba ũu äwatbapũimũn, magan mag chi di ëutarr khũngjã ich Cristooujã nem wajapham deeu, ich athee nem wautarr jũrr. ¹⁵Mamũ mag irua di ëutarrta sïi õtdau khierrjã äwatba uu thũnũ awia pa õbaadëmũn, magan ich chi di ëutarr wounan peerdũwiajã, peer ichpa phaapũitarrjõ sïi ich jua parita peerduju. Pari chi phidagan thumaa okhoouj.

¹⁶¿Pãrau khaugba nũ, pãach thum äba Ëwandam siewem dikha nũm? Magua khabahab ich Ëwandam Akhaarta pãar ee siewem. ¹⁷Mag pãach thum äba Ëwandam dikha naawai õ äba nũmua wajapha i di ũrkhabat, wajapcharan pãach morma. Magba jãg pãar ee äbmua “mũn mag dënëu” wa “mũn mag igarta chirũm” aadëphũm aiguin, sïi di magreunaa chi dipã parhooba aai-phur wërppũi nũmjõta naabahab. Mag pãach õ äba khaba nũm paar chan Ëwandamau par daũapai oobaju pãar gaai. ¹⁸Oob wir aig pãachdëupai pãach khũgurmiet. Äb khãijã pãach ee sïi mũg jëb gayam khũirjug nem khaug chirũm awia ichta chi khaphũm a sim khai, magan warag sïi khaugbamjõta aju aai sim, jũrr chadcha ich Ëwandam khũirjugchata khaugaag. ¹⁹Ëwandamagan mũg jëb gaaipaim khũirjugan sïi warag õor lõkiepiejem khũirjugau. Magũm khũirjug igwia Ëwandamau ich i jaaumienag phãpitarr gaai mag sim:

“Muan mũg jëb gayam khũirjug khaugkham khũnjã amach khũirjug khaug gaaimuapai imeraa phithurg chukhu pũr auwia khaiab ee pãaijem” a sim Ëwandamau. (*Job 5:13*)

²⁰Ich mag iek igwiapai ichab ich iek phã sũsidũm gaai ich Ëwandamaupai,

“Jäg mæg jëb gayam khiirjug athee chi machnaan anum khun khiirjugjã jãg sïi lököom khun khiirjugkha sïsidumun pãar Pöröun wajappa khaphu wai siejem” a sim Ewandamau ich igwia. (Sal. 94:11)

²¹ Magua mua pãrag mag chirum: Ni äbmuajã maestro äb khãijã ichta chi khaphum awia magupaita ee aju khaba sim. ¿Jãgwia? Am amach thum Ewandamau sïi pãrag ich i jaumkhiirta püitarr khun aawaima; mag sim jãga mag iwiir äbpai khösi abarju. ²² Magua mu, Apolos, Pedro, ajapcharan maach thumwe pãach den khabahab; mæg durr maimua cha maach iyüu numjã agjö mæg atag pawiajã nem thum thunumpa pãach den khabahab. ²³ Mag maar pãar den aawai maach thum pãachpa jürr Cristo den khabahab. Maagwai Cristo jürr Ewandam den.

Ich Jesuucha jur autarr khun phidag

4 Magua pãrau maarjã sïi pãach ee Cristo chognaan anaa Ewandamau örag ich khiirjug jaupiejem khunpaiu abat. Magdampai khabahab maar phidag. ² Mamu ich mag phidag waumkhiir irua jur au sim wounaun chadau ich Ewandamau oowaijã chadcha ichdëu phidag jaubarmjã thumaa wajapha waumkhiirta mag phidag deejemjã khaphu aju aai sim. ³ Magua mächjã ichab ich Ewandamauta ich i jaumkhiir jur autarr aawai pãrau mu jaauwiajã mäch chan mua khiirjuba chitum. Mu gaai mas khaba sim; ich chi mu jur autarrauta ichdëu khap mu jaaju, mu üu phidkha chiru wa khaigba khãijã phidkha chiru. Wa mag pãrau khabam khai, sïi mæg jëb gaai chi thethemnaanau khãijã mu jaaukhiinjã, mu gaai mas khabam. Mæg chitum aig ni mächdëujã mäch jaaju khaba chirum. ⁴ Mua khaphu chirum, mäch

khaigba khaba chirum. Mag chirab mamu öor dakhiiir mun Ewandam dui iekkhör chukhu chirumjã aba chitum. Mag chiraawai mua khaphu chirum, mu khaibag wauju jaaju wa mu köit khãijã iekhajuun ich maach Pör Jesuuchata jaaju aai sim, bigaam khunau khabam. ⁵ Magua mua pãrag, “Oob chikham jaau chithëe amiet” a chirum. Magju khãai idëu maach Pör Jesucristo bëepi athat. Ich pierrwaita irua ichdëu khap örau nem meraa wautarrjã khichag ee narrra araragag phë athamjö abaawai thumaam khunau khakhapdö aju. Maigta ichab örau amach thãar eepai khiirju sïsidumjã thumaam khunag khaphu apiju. Ya mag jaau dichwian chadau örau amachdëu nem wajapha nem waumaajerr igwia ichdëucha am wajapha ig iekhaju.

⁶ Cristo gaaimua khodamnaan, cha mua iekha chirumun pãach atheyau. Pãadë oobat. Mächpaita Apolos dui maach phidkha num jaauwia chirum, maar mag pãar khãai ürpaijã khaba sïi pãach chognaanjö wënnurum oowia Ewandam iek phã sim gaai jaau simjö chadcha maach thum agdaujöpai num a khap amkhiir. Maagwai ni äbmuajã Ewandam iek jaaujem khun igwia, “Magugta ürcha ee awia jürr tagam khunag oobamjö” abaju. ⁷ ¿Khaü pãrag jaauwai pãarta warm khun khãaijã ürpai num a jaauji? Khan nemta deeba arr aawai pãrau büurjã chukhu nu. Mag Ewandamau deetar pãachdëujã khaphu numta, khantheeta pãrau pãach juapaauta paarparrjö khiirjuajë.

⁸ Wajapcharan pãachigan, ya mæg maach Ewandam iekhauta biwaaun numjö num anum, ya i iek nem khaug num awia. Pãachigan ya pãar reinaankha thunaabahab, pãachdëu nem ig num thum wai num awia. Magua tag pãrau büurjã maar jua igba

nəm anəm. Chadcha Ēwandam iekta pāachdēu khaphu nəm anəmjö khaphu naakhiin üu akham. Jāgkhiin pāar ee par phidkhaba chadcha maach thum āba Ēwandam iek gaai ubu nəm aju. ⁹Magba mua oowai, maar ich Jesuucha ich iek jaaumkhīir jər autarr khūnta jūr ich Ēwandamaujā juau oghom chi serbiibacharam khūn dümjö api sim maar düi. Mag nəm aawai sīi thumaam khūnau oo nəm düi Ēwandam chognaan ügtharmpeenau oowaijā, sīi maach khaigba nəm gaaimua khēchpāaig phē arrumjōta oojem. ¹⁰Maar mag durrumun, Cristo iek jaau nəm gaaimua bigaam khūnaujā marag lōk sīerjēm a iekha nəm daar, pāarta jūr Cristo iek ükha naawai chi pör öphērm khūn aajem, pāachdēupai. Maagwai maran sīita kha theeg chukhumjō nəm anəm daar, pāarta jūr maar khāaijā khīir ubaaga nəm aajem. Cristo gaaimua maran ōraujā kha isēe nəm daar, pāarta jūr ōraujā daupiinaa ökhö aajem. ¹¹Is ewag pawiajā agtha jādau āwatnaa öbichagjā āwat nəm. Khajüadam theg jüjua ajujā chukhu nəm düi ōraujā maar düi khaigba aajem. Mag nəm chan maach di charjā chukhu durraajem. ¹²Mag nūmun maach bidam athee maach juadamaucha phidkha durrumua khajeeu durraajem. Maach thöp iyūu aawaijā warag am köit ügthaagta jēeu durraajem. Maach khaibag wawaag maach ēudee ēkhaawaijā magumjā igba khūu āwat durraajem. ¹³Maach khīircha khaigba iyūu aawaijā, maach garmua chan magumjā igba warag khīir thūu am düi iyūu durraajem. Wajapcharan maran amau sīi amach deg dijā sirphug thunum oomjōta aajem. Öor thumaam khūnau isegtarrjō nūmta, isjā agtha chikham i ee ich jāg pūrba durraajem.

¹⁴Mua mūg ēsap gaai ikhūba pārag mag phā deepūi chirum chan sīi pāar

khīir naaupim khōchgaupai khabam. Mua mūg ēsap phā deepūi chirumun, much chaainjō pāar khōsi wai chitaawaita sīi pāar wawī chirumū. ¹⁵Pāachig Cristo iek jaaumkhīir pārau maestronaan khapan diez mil jər wai naawiajā pāar chan dēnnaan khapan chukhu nəm. Jesucristo iek jāg pāachdēu ogdūba ükha wēnūrum gaaimua mūg jēb gayan mūta pāar ayau, Ēwandamau maach peerdu aujem iek muata nacha pārag jaautarr gaaimua. ¹⁶Magau keena. Maguata muan pāragjā much chitaajemjōta wēnūrapai jaau khitaajem.

¹⁷Timoteoogjā mūchdēu jaauwiata Cristo iek ükhatarr aawai ijā mū chaaijō sim. Magua pāragjā mūchjō wēnūrraju khap amkhīir, mua iita pāar aar pūi-jim. Iruata maach Pör Cristo iekjā chadcha ogdūba ükha khitaajeewai mua i jāsene chitum. Ich barbaimaawaita irua pārag jaauwimaju, jāgata mū chitaajē. Muajā pāar dēnjō Cristo iek ükha chitaawai much chitumpierr iglesiapierr mūchdēu jaujem iekta irua pārag jaau-maju. ¹⁸Åaur khūn pāar khapeenan jūr amachta pāar düi ūrpai thunum aajem, mū amach aar mabajupii awia. ¹⁹Mamū maach Pör Jesuu khōs amun, mūchdēun jöpcha pāar oon maju khīirju chirum, am iek mag amta Ēwandam dēn anaawai daau chadcha amachdēu jaau nəm eyaa wēnūrum khap aag. Jāan magbamun, sīi Ēwandam jua theegaujā khaba, sīi par iupai khāijā mag thunum. ²⁰Ēwandam dēnkha nəm chan sīi öor jüg daar nem iekhaa khaug iekha nəm khabam; Ēwandam dēnkha nəm abarmun chadcha irua nem jajaaukham ipierraa wēnūrumua i jua theegta dich gaai oopi nūmū. ²¹¿Jāga pārau khōsi nū? ¿Much barbaimaawai warre pāachig meerrauta iekhapim khōsi nū, wa mawia sīi pāach daupiinaa ithūuta pāachig iekhapim khōsi nūwa?

**Jāga aju aai nū jāg sīi parhooba
thunum khūun dūi**

5 Jaau nūm khūun iek mag pāar ee āb-mua ich bāaurr ūanpaita ich ūiikha wai sim anūm. Jāgūm pāar dak nem wajaphampa, jāgūm pekau chan ni Ēwandam iek khaugbam khūun eejā ooba aajem. ²Mag nūmta pārau pāachdēupain Ēwandam iek wajapha ūikha nūm aajerram. Mag iekhajū khāai warag pāar chigaa aju aai nūmta, chigaa khabamjō nūm. Chi mag sim wounan warre pāach eemua jūrpūiju aaita sim. ³Mū chan chadcha khīircha chan pāar aar khaba chirūm, mamū mūchchata pāar aar chirūmjō mūch iekta maach Pōr Jesu-cristo iek gaai thūwi mua warre pārag jaaukhim. Mua oowain jāgūm khūun dūin magta aju aai sim. ⁴Pāar cha mua jaau chirūm iek iekhaag āba biirdūawai khīircha chan pāar aar khaba chirajup mamū mū akharan pāar aar sīeju. Mag mūchta pāar aar chirūmjō chirūm dūi īchab maach Pōr Jesús i jua theegjā pāar dūi sīeju. ⁵Mag wajapha iekhawian chadau chi mag ich bāaurr ūan dūi sierr woun warre pāach eemua jūrbapūit, dōsātagta i dūi ichdēu ampierr amkhīir. Magbaawai āsie ich daujā merag phēwia deeu ewag phūrbawia ubū sisimūn, maach Pōr Jesús bēem edjā ūu i akhaar-dam peerdu aju.

⁶Pāar ee jāg khaigba nūm chan, pāachta wajapha nūm awia pārau pōd pāach thō iyūu aju khaba nūm. Jāgbaadēphūmjā sīi oobamjō būurjā iekhaba ich jāg sīsiu akhiin, ābpai mag sim gaaimua warag tagam khūunpata ārju, levadura būchkhun arin ee pūibarmua warre thum aaidu joojjemjō. ⁷Pārau khaphūm, phiesta Pascua ee paawai levadura thum barkhūujem. Ich agjō khabahab Cristo meetarr gaaimua maach khaibag chugpaa athamjā. Mag sīewai mag

levadura dēnjō pāach thumaam khūun ārpi sim woun warre pāach eemua chawag jūrbapūit. Mag jūrbapāaiwain chadau Pascua ee khoog pan levadura chukhu wau simjō pāar eejā mag khaigba nūrrjēem gaaimua levadura dēnjō bigaam khūunpa ārpiju khūun chukhu aju. ⁸Mag phiesta Pascua ee aajemjōta maach Ēwandam dūi wēnūrraju aai nūm. Wajapcharan dich khaibag thum isegwia āba khīirjug wajapham auwia chadam iek gaai jaau simjō wēnūrrumūn, pan levadura chukhu wau simjōta nūm. Pari magba agtha dich khaigba nūm khaphū nūmjā isegba ich mag wai wēnūrrumūn, magan sīi agtha Ēwandam iek khaugbam khūunjōta nūm.

⁹Napem mūchdēu īchab pārag ēsap phā deepūitarr gaai mua pārag, “Jāg amach ūuin khabam dūijā khapese aajem khūun dūi chan oob khapeerkhamiet” a chirajim. ¹⁰Pari mua mag chirūm chan mag ar parhooba khapese aajem khūun, wa phatkhon athee bīe sierrjēem khūun, nem jīgmiēn wa nem parhoobamūgta Ēwandamagamjō jēeujem khūun igwiata mag warre am dūi iekhajā iekhaba ni amag oobamjō abatjā aba chirajim. Mūg jēb gaai nūweran ichiita am dūi maach ich jāg wēnūrraju. ¹¹Mua mag chirarran, ar pāach eepaijā ermanonaan anūm khūunta mag parhoobanaa phatkhon atheejā bīe thunum khūun, nem parhoobamūgta ēwandam awia jēeu nūm khūun, parhooba chikham khīir iekhaajem khūun, nag pig sierrjēem khūun maimua nem jūignemjā sierrjēem khūunta jaau chirajim. Ar mag thunum khūun dūi chan ni sīi thach khoogpaijā oob am dūi āba ohoodō amiet. ¹²⁻¹³Chadcha ar sīi ermanonaan khabam khūun igwia chan pōd mua, “Aman magta sierrjēem” aju khaba chirūm. Am mag jaaujuun

ich Ēwandamauta jaaju aai sim. Pari ichiita pārau pāach eepaim khūn dūin chadau pāachdēu khap nem inju aai nūm. Magua mua pārag, “Jāg pekau pōm sim warre pāach eemua chawag jurbapūit” a chirum.

Juez Cristo igar khabam khūn na iekkhōr ēudu nūm

6 Jāga jāg pāar pāach Ēwandam iek ūkha nūm khūn aphajā iekkhōr aauwai, chi thethemnaan pāach eem khūnjā igbanaa warag būrjā Ēwandam iek ūkhabam khūn aarta weetjē, makhūnagta pāach iekkhōr wai nūm jawaan. ² ĶPārau khaugba nū, mūg maach Ēwandam iek ūkha nūm khūnauta mūg atag mūg jēb gaai Ēwandam iek ūkhaba arr khūn khaibag maach ipaarmua Ēwandamag jaau thūnūju? Mag maachdēuta am khaibag waujujā Ēwandamag jaaju nūmta, jāgwia ag khāyau mūg jēb gayam nem phithur khabamjā pārau pōdba nū. ³ ĶPārau khaugba nū, ūgthar Ēwandam chognaan thūnūm khūnjā maach khāai eegpai thūnūisiju, maachta Ēwandam dūi āba am pōrnaankha nūisiju aawai? Maachdēuta magju khai, magan mūg jēb gayam iekkhōr chará ag khāaijā phithurg chukhu wajaphata waupūpi aju aai nūm. ⁴ Magua mua pārag mag chirum: Būur abarm gaaimua pāach eepai iek phithurg aadeewai, Ķjāgwia pārau pāach eepaim khūnta chi jueznaan khamkhīr jur auba aajerrá, sīi Ēwandam iekjā ūkhabam khūnagta pāach jusgaapiju khāyau? ⁵ Juau ogthom pāar khīir naaumkhīirta chadcha mua pārag mag iekha chirum. Mag khōs aawaita pārau jāg bigaam khūnta jur ahau aajem. Mua khīirjuawai pāar ee magum iekkhōr öbërbaadēphūm paar iekhaagjā pāach eepaijā chi thethemnaan thūnūm, Ķjāgwi magum khūnta jur auba

aajerrá? ⁶ Wajapcharan mag wir aig pāach ermanonaan eepai meeukha nūmpaijā khabam; mag meeukhanaa ag iek ēuduagpaawaijā jueznaan Ēwandam iek ūkhabam khūn aarta wētvia mamta magum iekjā ēuduajerram. ⁷ Sīi jāg pāach eepai būur abarm gaaimua khīir auphōbaadēphūmpaijā khaigbata sim. Pāach khapeenau pāach dūi warag khaigba aawaijā, parhoobam khūnagta jaaju khāyau, Ķjāgwia warag sīi magum khīu āwatpūiba aajē? ĶJāg pāach nem khāijā jīgkhaawai warag ūdūraa okhoopiba aajē, thumaam khūnag khakhapdō apimaugau? ⁸ Mamū pārau magba, warag pāach garmuata pāach ermanonaan eepaijā nem waju khabampa waunaa am nemdamjā khūgur aumaju ēkhaajem.

⁹ ĶPārau khaugbata nū, jāg nem khaigba waujem khūn pōd Ēwandam sim aar wētju khabam? Oob ūdūur pāach khūgurpimiet. Ar dich ōor khabam dūita parhooba khapese aajem khūn, amach ōor dūi sīsidūmta deum dūi aajem khūn, nem parhoobamūgta ēwandam awia jēeujem khūn maimua ar amach emkhooin aphajā ūin dūimjō waujem khūnjā Ēwandam sim aar pōd öbërbam. ¹⁰ Mag tag thūnūm: nem jīgkhaajem khūn, phatkhon khīrag bīe sierrjēem khūn, nag piim khūn, parhooba chikham khīir iekhaajem khūn maimua ar sēukha chikham khūgurna chikham jua eem nemjā khecheu aumaajem khūn, magum khūnjā ni ābjā Ēwandam sim aar öbërbam. ¹¹ Āaur khūn pāar ee cha mua jaau chirumjōta thūnaajim warrgar. Mamū īs ya maach Pōr Jesucristo gaaimua ich Ēwandam Akharau ya pāar khaibag thum ūpūiwiia ich atheepaita nem wajapham appai wau wēnūrramkhīir pāar jur aujim. Mag nūm dūi warr pāar i dūi iekkhōr pōm wēnūrrarrjā, maach Pōr Jesucristoou

Ēwandam Akhaar dūimua üu pāar peerdu auwia pekau chukhu arrjō pāar wai sim.

Maach moron Ēwandam sĕjem diiu

¹² Pāar ee āaur khūnau maagjeebma: “Muan mūchdēu nem waum aig wau chitum; magum paarjā, khaíu mūrūg magum abarju” aajem. Chadcha ich magma. Mamū maadēu nem wau nūm thum maach athee üu khaba sier-rum. Magua, muajā mag mūchdēu nem waum aig pōd waubam; mua magkhiin magum nem wauju khīirjugta warag mū ūrpaju. ¹³ Ichab āaur khūnau pāar ee maagjem: “Phiejāban khoog atheeta waajem; maagwai maach bi thachdam khō nūm atheeta Ēwandamau deejim” aajem. Ma chadcha khoog atheema phiejāban, maagwai mag thach khō nūmjā pekau khábama; pari ichiita Ēwandamau magum thum chukhu apūi-wia maach bijā jēbeg paapūiju. Pari mag maach bi thach atheem awiajā, maach mor chan sīi dich ōor khabam dūi parhooba khapes amkhīir khabajim. Maach moron maach Pōr Jesucristo atheyau, thum ichdēu nem waupi sim wawaag. Maagwai ich Jesucristo, jūr maach mor atheyau, í maach mor ee sĕjeewai. ¹⁴ Maguata ich jāg Ēwandamau ich Jesús phiriū autarrjō, maachjā agjō ich mūg cha maach nūmjō deeu phiritkha auju.

¹⁵ ¿Pārau būurjāta khaugba nū, maach thumaam khūn morta jūr Cristo morkha sim? Mag simta, ābmua khāijā ūin parhooba durpa theeg sierjēem khūn dūi akhiin, maach mor mag Cristo morkha simta jūr mag ūirag dee naabahab. ¹⁶ ¿Pārau khaugba nū, jāg ūin chi durpathierrmie dūi nūm aig, ya maach i dēnkha nūisip nūm, maagwai jūr ichjā agjō ōor ābpaímjō maach dēnkha sīsip sim? Ēwandam iek phā sim gaai

jaauwai, “Warr jaai khaba aawain numí narrta, jaaikha nūisiewain ōor ābpaímjōta aphōbaadēm” a sim, “jūr agdaujō warm dēnkha nūisim gaaimua.” ¹⁷ Ich agjōta naabahab maachjā ichab Cristo dēnkha nūisim aig. Āb khāijā maach Pōr Jesucristo dūi sīsiewain, magbarm aigmua maadēu i oobahab mamū i Akhaar maach ee sĕichēm gaaimua warag machin i dūi ōor ābpaímkha i dēnkha nūisim.

¹⁸ Oob pāach ōor khabam dūi khapese amiet. Deem pekau wauwai chadcha Ēwandam na maach khaigba api sĕib mamū, jāg dich ōor khabam dūi khapese anūmjōcha khaba sim. Maach mor mag Cristo atheeta sĕiewai, jāg dich ōor khabam dūi khapes aawain, wir aig dichdēupaita dich khaibag wau nūm, deem dūi nūmua dich mor Cristo dēnkha simta ārpi naawai. ¹⁹ ¿Pārau khaugba nū, mūg maach Cristo iek ūkha nūm khūn mor ichab Ēwandamau maachig ich Akhaar deetarr ag sĕjem dikha sim? Ēwandam Akharan chadcha maach eeta sĕjem. Mag í maach ee sĕjeewai maach mor chan maach dēn khabam. ²⁰ Chi morkhūn Ēwandamau, ichdēuta maach pērkhā autarr aawai. Maguata dich morjā āba i atheepaita wai naaju aai nūm, bigaaum khūnaujā mag oowia Ēwandam wajapha ig iyūnnaa maach ēugarjā wajapha iekhamkhīir.

¿Jua purju aai nū wa jua purju khaba nū?

7 Na ar pāachdēu mūrūg ēsap deepūitarr gaai jua purju aai nū wa jua purju khaba nū a jēeu narr, īsin chad mua pārag jaaukhim: Mūrūgan, emkhooín ūin auba ich jāg amach appai wēnurrakhiin nem wajaug sim. ² Mamū jāg amach ōor khabam dūijā sīi parhooba aadēphūm gaaimuata emkhooínjā agdaujō amach ūin dūi sīsīdnaa chi ūinjā agdaujō amach

jaain dūi sīsid aju aai nūm. ³Ya mag āba nūisiewai, chi emkhoorau khōsi aadeewai chi ũiraujā īgkhaba, maimua chi ũirau khōsi aadeewaijā ich agjō chi emkhooraujā magum aba aju aai nūm, ya dich ōor dūita naawai. ⁴Wa chi ũirau khāijā, “Mūch mor aawai mū jayaujā khaugba sim” a iekhaju khaba sim, warranjō pūch appai khaba siewai. Ni chi emkhooraujā pōd, “Mūch mor mūch gaai wai chiraawai mūchdēu khōsi aadeewaita magju aai chirum” aju khaba sim, pūjā īchab pūch apha khaba aawai. ⁵Mag jūr agdaujō chikham dēnkha naawai, ābmua khōsi sim aig pōd iwiir ābmua, “Mua khōchkhabam” aju khaba sim. Pārau khapes aba āwat aju aai nūmun, khāaidam khapanaa khāijā maach Ēwandamag jēwaagpaawai agdaujō sūrkhā aju aai nūm a iekhawian chadau sūrkhaju aai nūm. Pari ya mag jēu dichdimaawain chadau ūwai pāachdēu waum khōsim aig waubat. Eeu magba akhiin, khāai khapan pāar magum khaugba nūisiewai jūr meperau deum dūi khāijā pekau waupidukham.

⁶Mag chirum chan, mag ichiita ēwanan thum pāach ũin aupetat aba, wa chi ũinag khāijā thum jaain jūrkhābat aba chirum. Mag khōs amun ūuma; mag khōchkhabamun ich agjō nem wajaug sim. ⁷Mūch ōdiupain muan pāarjā thumaa mūchjōta pāach appai naapim khōsi chirum. Mamū Ēwandamau maachig agdaujō ich jua theeg deejem, mag deebarmua agdaujō dichig deemarrpierr ich atheeta nem waumkhīir.

⁸Pari mua ar agtha amach apha thum khūnag maimua khoopaa ũinagjā agjō, “Mūjō pāar ich jāg pāach appaita wēnurrakhiin ūu akham” a chirum. ⁹Mamū pārau pāach ō khōchag pōd āwatbaju nūm khai, warre pāach ũidamcha atthat; maagwai ũinaujā agjō

warre pāach jaaindam aupetat. Warre dich ōor dūicha nūisiewai ūucha sēbahab, sīi magum khōchag aadēphumjā ich mag āwat wēnurraju khāai.

¹⁰Pari ya ar amach ōor dūi nūm khūnag mua mag chirum. Ya ma chan sīi mūch iupaijā khaba, maach Pōr Jesuu mag jaaupi siewaita mag jaau chirum: Pūch chi ũiraujā oob pūch jaai pua ũram. ¹¹Mamū pūch jaai puawiajā, tag deum jaijā auba, ich magta ũraju aai sim. Mag ich mag pūch appai ũramapha ũmun, magan deeu pūch jaai dūita phūrbaju aai ũm. Maagwai pūch chi emkhooraujā pōd pūch ũi puaju khaba, ni deum ũijā aju khaba sim.

¹²Mag tag deum nemdam mua pārag jaaum ig chirajim; ya ma chan maach Pōr Jesuu jaaupi sim khabam, maan sīi mūch khīirjug eepaimū. Mamū mūchdēu khīirjuawai chadcha magta aju aai siewaita pārag jawaagpam: Maach ermanonan eem ābmua khāijā ũi wai sim, pari mag ũirau Ēwandam iek ūkhaba sim; mag khitumuata ich jayag ich puapimapha sim chan, mag ermanoou pōd mag ũi puaju khaba sim. ¹³Wa magba ũi āb Ēwandam iek ūkha sim jayau khāijā jūr Ēwandam iek ūkhaba sim; mamū ich ũi ya ag dūi khaug siewai ich puapimapha sim chan, mag ũiraujā pōd mag emkhooi puaju khaba sim. ¹⁴¿Jāgwī? Chi emkhoorau ūkhaba siewia khāijā ya jūr ich chi ũi gaaimua Ēwandamau tag sīi bigaam khūnjōcha khaba ūu i eeg oo siewaima. Wa magba chi emkhoorau khāijā wajapha ūkha simta jūr chi ũirauta Ēwandam iek ūkhaba sim khai, ich agjō chi jayau pōd puaju khaba sim. Magba akhiin Ēwandamau ich jaai gaaimua ūu ijā agjō eeg oo simta puaju. Wajapcharan mag chi Ēwandam iek ūkha sim gaaimuata warm khūnjā ichjō Ēwandam dēnkhaiejem. Magba akhiin pāar chaainjā sīi būurjā Ēwandam iek ūkhaba

aajem khuun chaainjöta sísid aju. Mamu üu äbmua ükha khêrum gaaimua ya ichab amjä ich dênkhaïmu ich dênkha aajem Êwandamau.

¹⁵ Mamu mag jürr iwiir äbmua Êwandam iek ükhaba siewai chi ükhaba sim garmua puam khôchag thunum khai, idêu puch puapibá. Chi ükha simua ükhaba simug pöd, “Pua chan mu puaju khaba sim” a iekhaju khaba sim. Ich mag ogdüba wênurrum chan khôinaa wênurrabaju. Pari Êwandamau maachig khôinaata wênurrapu jaau sim. ¹⁶ Magua mag chi ükhaba sim garmuata dich iseg numjä, ôkhar dich dênjö ükhapi auju awi ogdumapham gaaimua khôinaa khaba wênurrum khai, ich garmuata idêu puch puapibá. Magba akhiin ich mag khôinaa khaba wênurraju. Chadcha mag ükhaju awiajä, jäga pua mag irua ükhaju khaphu si, mag gaaimuapai mag khaigba numta ogdüba wênurraag.

¹⁷ Pari muan iglesiapierr oor numidum khuunag mugta chirum: Murugan pãachdêu Êwandam iek ükhaawai narrjöta naaju aai num. Mamu mag wênurrumua Êwandam Akharau pãachig ich jua theeg deemarrpierr i atheeta nem waubat.

¹⁸ Pua Êwandam iek ükhaawai judionaanau amachta Êwandam chaainkha num khap amkhiir aajemjö mehêu phuurbich chirarr khai, ich mag chirsí. Wa phuurbichba khäijä chirarr khai, oob phuurbichpim. ¹⁹ Judionaan dênjö phuurbich sim khai, üu sim; pari phuurbichba siewiajä ich agjö nem wajaug sim. Mamu Êwandamau magum gaaimuata maach ig sim abam. Magarrau chadcha wajapha simun, Êwandamau ich iek gaai jaau sim ipierraa numun chadau wajapcha sim magum phuurbich num khäijä.

²⁰ Êwandamau maachig ich iek ükhapi aauwai maach narrjö ich magta naaju aai num. ²¹ Irua purug ich iek ükhapi

aauwai pu sîi chikham chogkha sierr khai, khani pua tag khiiirjuju. Pari pua oowai üu pu puch patrón jua eemua öbêrju ayaa oo wai sim khai, oob par daúapai oom. ²² Pari Êwandamau ürcha magum khiiirjupiba sim. ¿Khan jägwi mua mag chirú? Pu ich mag chikham chogkha sisiwiajä, ichiita pekau maadêu oomaug sim chogkha sierr jua eemta maach Pör Cristoou pu peerdu autarr aawaima. Pari mag chikham chog khaba arr awiajä, mag Cristoou pu peerdu autarr aigmuan puun jürr i chogta kha sísim. ²³ Pãran thum Jesucristo bag ärtarrauta Êwandamau pãar pèrkha aujim; maagwai ya pãran i dênêu. Chadcha mag khai, magan sîi mug jêb gayam khuun khiiirjug igba, äba i iekpaita úrbat. ²⁴ Êwandam gaaimua khodamnaa, pãachdêu Êwandam iek ükhaawai narrjö i na ich mag wênurrathü.

²⁵ Daupeen ar agtha oor meraam khuunag iekhaag chan, maach Pör Cristoou murug jaauba arr aawai, wajapai iekhaju chukhu chirum. Pari murugan mugta sim: Mujä ichab maach Pör Cristoou juapá deewia i düi ubu chitumuata jaau chirawai pãrau ükhaju aai num. Úrbat: ²⁶ Is ewagan warag phithuurga paaukhamaawai murugan maachin cha maach numjöpaita ich jäg wênurraju aai num. ²⁷ Üui wai chirum khai, oob puch uui puam. Êwan chirum khai, oob jöpkharraa uui auju khiiirjum. ²⁸ Pari pua uui auju khiiirjubaadêwi warre ag düi jua purnun pekau khabam. Wa chi uuirau khäijä ich jaaipaju düi jua purwiata pamun, ich agjö pekau khaba sim. Magba ya pãach oor düi paaukhabaadeewai, warr pãach appai aawai naajerjö khaba, phithuurga aju. Mag pãach phithur apimaaugauta mua pãrag mag jaau chirum.

²⁹ Ichab mua pãrag magam ig chirumun mugau keena: Khiiir eyaa

abat, mʉg jēb gaai chan ya tag maach pōm wēnʉrrabaju. Mag ya maach Pōr Cristo bēeimʉ sim aawaita, ʉi paraa chirawiajā, dich ʉi dūipaita ogduba khēkhēu aju khāyau, ʉrcha maach Pōr Cristo atheeta nem wajapha wauju aai nʉm. ³⁰ Ōkhīirjuu nʉm khʉnʉjā, maach Pōr Cristo bēeimʉ sim khaphʉ aawai oob atcha khoopaan sʉrkha nʉm khʉnʉjō amiet. Maimua ar onee nʉm khʉnʉjā, mag i bēeimʉ sim khaphʉ naawai, oob dau lōkōo amiet. Amach phatkhonau nem pēr au nʉm khʉnʉjā, oob ag dūi ich mag ʉumeēju khīirjʉmiet. ³¹ Mʉg jēb gaaim nem athee pōr wajapha aajem khʉnʉjā, magʉm nem chukhumjō āba Ēwandam athee nem waujuuta ʉkhabat. Maadēu khaphʉ nʉm, mʉg jēb gayam nemen thum ʉwia ich mʉg durrjā chukhu aadēju. ³² Magua mua chan pārag mʉg jēb gayam nemta ʉrcha khīirju nʉm apimapha chirʉm.

Ēwannaan ʉinpan khāyau jua par nʉm, maach Pōr Cristo athee ʉrcha nem wajapham waunaa i dau na wajapha wēnʉrrajuuta khīirju nʉm aag. ³³ Mamʉ mag khāyau jūr ʉi paraam magcha jua par khaba sim Ēwandam athee, í ichdēuta amachdēu nem ig nʉmjā khaphʉ agpierr nʉnʉu awia ich ʉi dūijā ogduba sisiphʉm aawai. Wajapcharan ʉi paraa simʉn thoophem numí simjōta sim, Ēwandam atheejā nem waunaa ich ʉi dūi sisip aagjā agjō. ³⁴ ʉiijā ičhab ich agjōta sim. Chi ich ap simua āba maach Pōr Jesucristo dau na nem wajapha wauju khīirjugta khīirju sim, ich mor maimua ich akhaarjā Ēwandam atheeta wai sīewai. Pari jaai paraamua magbaju, irua degam nem gaaijā pʉnaa ičhab ich jayau nem mag abaawaijā agpierr aadēp sim aawai.

³⁵ Mua mag chirʉm chan sīi pāar jaain jʉrpimaagaujā khaba, pāach ʉu wēnʉrramkhīirta mag chirʉm; mag ʉor

dūi paawaijā magʉm gaaimua amach apha khʉnʉjō jua parcha khaba aawai pōd Ēwandam athee wajappai nem waubaju khaphʉ chiraawaita mag chirʉm.

³⁶ Pari ābmua khāijā, “Ya mʉ chi jōoi chiraawai mʉch ʉuidam auwia ag dūita mʉ ʉu chirsiju” a khīirju sim khai, ichdēu khīirju simjō aju aai sim. Magan ichdēu iek dee wai sim ʉi dūi warre jua pʉrju aai sim; mag jua pʉrbarm pekau khabam. ³⁷ Pari deeam agjō chi jōoi ʉwan sim, magua khīirju sīi awia, “Mʉ ich jāg mʉch ap ʉin khīirjā khaugba chitaju” amʉn, magan mag ichdēu khīirju simjō aju aai sim, ʉi auba; magjā nem wajaug sim. ³⁸ Wajapcharan mʉgta sim: Ya pāach jaai awaag, wa emkhooirau khai ichdēu iek dee wai sim dūi warre jua pʉrwiata pamʉn nem wajaug sim. Mamʉ jaai auba, maimua chi emkhooiraujā ʉi auba, pāach appai wēnʉrramjā pekau wauba wēnʉrraju awia jua pʉrba akhiinjā wajapcha sim.

³⁹ ʉi jaai paraamʉn, chi jaai meebam aiguin ich jaai gaai jūgatau jū simjōta sim, pōd pʉajujā khaba. Magarrau chi jaai meebaadeewain chadau ich ap sisiewai deeam jaai auju aai sim. Pari majā parhoobam khʉn dūijā khaba, agjō Ēwandam iek ʉkha sim dūita jua pʉrju aai sim. ⁴⁰ Pari mua khīirjuawai mag khoopaa ʉi tag jaai auba ich appai nʉrrakhiin, í oneecha ʉrraju. Maau mʉ khīirjugan. Mua pārag mag iekha chirʉmʉn, mʉchdēupai khīirjuawaijā chadcha Ēwandam Akhaar mʉch gaai wai chiraawaita pārag mag chirʉm.

Ēwandamnaan anʉm na nemek wai narr khōju aai nʉ?

8 Īsin chad pārag jaaukhim, ar na pārau mʉrʉg jēeu narr: Ēwandam awi agʉg jēeu nʉmua ag khīirphee nemek wai narr khōju aai nʉ wa

khöju aai khaba nü a jëeu narr. Mag iek aawai chadcha thumaam khünnau khaphum aajem. Pari maadëu dichdëu nem khaphumta ig wënnrumun, magan dichdëupaita dich thö num. Pari magba maadëu dich khapeenta daupii wai numun chadau Ëwandam iek gaaita maadëu am khüirjugjä baaupi num. ²Äbmua khäijä “Muan chadau khaphu chirum” a iekha simun, magan magua chan chadcha ichdëu nem khaphu aju aai simjä khaugbata sim. ³Mamü mag nem inag pömta ürcha khaphu aju khüirjuju khâyau, äba Ëwandam khösi ajuta êkhaju aai num, mag i khösi num gaaimuata i düi khapeerka naawai.

⁴¿Örau juau nem wautarra ewandam awia agug jëeu numua ag khüirphee nemek wai narr khöju aai nü wa khöju khaba nü? Maadëu khaphu num, öraun juau nem wautarra ewandam anaab mamü, büürjä baleeba sïsidum. Maach Ëwandam charan äbpaita khitum. ⁵Örgan müg jëb gaai ewandam anum khünn khapan thunum, edjä eem magwe. Mag ewandamaan ana chi pörnaan anum khünn khapan thunaawiajä, ⁶maach atheyan Ëwandaman äbpaita khitum, Ëwandam chi Aai. Ichdëuta nem thunumjä thum ompaa aujim. Magua maachjä i atheepaita wënnrum. Maach Pörjä äbpaita sim ichab; ma, Jesucristoou. Nem thum thunumun äba i gaaimuata thunum. Maachjä ichab i gaaimuata üu peerdu durrum.

⁷Maachdëu khaphu num, mag Ëwandam äbpai simta maach Pörkha sim. Mamü ar örau am ewandamaan anum khünn chan büürjä baleeba sïsidum. Pari thumaam khünnau chan magum khaugba num. Äaur khünn warr Ëwandam iek ükhaba aawai nem parhoobamug jëeu narr khünnau agtha chi nemekjä khö num, chadcha deum ewandam chi iwam

khüirpheeta wai narrpii awia. Pari am agtha Ëwandam iek gaai khukhurpai naawai, amachdëu khüirjuawai mag khö numuajä agugcha jëeu num düi äba sim a khüirjuajem. Mag khüirjubaadëm aigta amachdëupaita amach khaigba numjöö khüirjuajerram. ⁸Pari maadëu khaphu aju aai num, is mag dich thach khö num gaaimuata mag Ëwandam najä maach üu wënnrumjä abam. Magum nemek mod maadëu khökhiinjä, warm khünn khäai wajapchajä wënnrabaju. Wa khöba akhiinjä, maachta warm khünn khäaijä khaigbacha wënnrajujä abam. ⁹Mamü nem parhoobamug jëeu numua nemek wai narr päachdëu khöju aai num awiajä, wajapha khüirjunaata khöbat, eeu päach mag num gaaimua ar Ëwandam iek gaai agtha ubücha khaba durrum khünnata jürr pekau ee burripidukham. ¹⁰Pua khaphu sim, magum nemek mod khö num khaigba khaba sim. Mamü puchdëu mag khaphu chirum awia, dich ermano agtha Ëwandam düi ubü khaba sim dakhüir mawia nem parhoobam khüirphee nemek mod wai narra khökhiin, ich dakhüir mag khöbaawai ¿iruajä agjö khöm khös khabaju khai? Irua mag oowai pü dënjö khömün, ¹¹magbarm gaaimua pua puch ermano agtha Ëwandam iek athee khukhuraa khitumta sïi okhoopimjö okhoopiju, majä i gaaimuapata ichab Cristooujä udüraa ich thöopitarrta. ¹²Maach ermanonaan Ëwandam iek gaai agtha ubücha khaba khithëemta pekau ee burripiewain, ich Cristo düichata iekkhör paarpa num. ¹³Magam uguata, mua oowai mua nemek khö chirum gaaimua khäijä mü ermano imeraa pekau ee burripiju sim khai, warag müchta büürjä nemek khöba ich mag chitaju. Magba akhiin mua nemek khö chirum gaaimua i pekau ee burriu.

Khani jǎgju aai nu a khap amkhǐir Pabloou ichpai jaautarr

9 Mũun chadcha ich Cristooucha ich i jaumkhǐir jur autarrau. Magtarr aawai mu sǐi chikham jua eegarta khaba chirũm. Muajǎ ĩchab muchdũeucha maach Põr Jesũs oobajieb; pǎachdũejǎ pǎrau khaphũ num, mu mag chirũmua jaauwia khabahab pǎachdũejǎ chadcha ũkha durrum. ² Bigaam khũnau mu ěugar, “Jǎ chan ich Cristooucha ich i jaumkhǐir jur autarr khabam” aju. Pari pǎraun mu igwia, “Ich Jesuucha jur autarrau” a iekhaju aai num. ĩJǎgwi? Mu gaaimuata pǎachdũejǎ maach Põr Jesucristo iek wajapha ũkha nuisiewaima.

³ Mũch ěugar mũch ĩgkha num khũnag mũch iek ũrmkhǐir mua magkham: ⁴ Muajǎ ĩchab warm khũn denjõ pǎar chi ũkha durrum khũn jua eem thach dee num khõnaa pǎar jua eem dõdõjõdamjǎ dõju aai chirũm. ⁵ ũũijǎ Ēwandam iek ũkha sim dũi jua purwi mũch chitumpierr wai chitaju aai chirũm, tagam khũn agjõ ich Jesuucha jur autarr khũnau aajemjõ. Ich Jesũs eeugpeenaujǎ magta aajem, Pedro dũimua. ⁶ Wa Bernabẽ dũi maach numpaita maar ich jǎg maach juadamaucha phidkha wẽnũrraju aai nũwa, maach bidam athee. ĩMaarjǎ sǐi ĩchab pǎrau jǎogju aai num khabǎ? ⁷ Khaũ jaauwai mag soldaunkha num khũn amach phatkho-nauta amach nem ig numjǎ thum pẽrkha aumaajem aajẽ. ĩPǎrau oowai nemjũir jũir num khũnau põd amach nemjũir eem khõju khaba aajẽ? ĩPhak bãau num khũnau põd chi jũdchõ dõju khabam a ũurjẽ? Mag khabam. Maachin dich phidkha num gaaimuata thachdamjǎ khõ wẽnũrrũm. ⁸ Mua mag iekha chirũm ũrwia oob pǎrau sǐi mũch khũirjug eemua-paita mag iekha chirũm amiet. Moiseeu Ēwandam iek phǎ puatarr gaajǎ ĩchab ich mag iekpai jaau sim. ⁹ Mag irua phǎ

puatarr gaai jaauwai, “Pũch nemjũir dau bibthũg deemkhǐir phak phidkhapi wai chirũm aig, ag eem khõm ugua awia oob i i khõorjũ sũm” a phǎ sim. ĩMaig Ēwandamau phakta ũrcha maach khǎyaujǎ dau aug khaugwiata mag iekhaji? Mag khabajim. ¹⁰ Ich iek gaai maach phidkha num khũn igwiapata mag iekhajim, mag phidkha numjǎ par khaba amkhǐir. ĩPǎrau khaphũ naabǎ, nemjũir jũirwai ag eem khõju khũirjunaata jũirjem, maimua chi bibthũg simuajǎ khõju khũirjunaata bibthũgba aajẽ? Ich agjõta sim ĩchab Ēwandam iekta nemjũir jũir numjõ jaau wẽnũrrũm khũnũjǎ: Chi ũkha durrum khũnauta amau ig numjǎ thum khap aju aai num. ¹¹ Magua mua mag chirũm. Mũchdũeuta nacha pǎar ee Ēwandam iekta nemjũir jũir numjõ jũirimajim. Magtarr aawai maarjǎ maach juau phidkhaba, sǐi pǎrau nem dee num iupaita naaju aai num. ¹² Warm khũnau chadcha amau pǎar dũi magta num; pǎrau pǎachdũejǎ am dũi jǎg num khai, maar dũi charǎ pǎrau wajapcha aju aai num. Pari magumjǎ marau bũurjǎ pǎrag maar dũi chadcha magta abatjǎ aba, sǐi khũ awatnaa maach juadamauta phidkha durraajem maachdẽu nemdam ig num athee; eeu magba akhiin sǐi maachig nem deemkhũirta Cristo iekjǎ mag jaau wẽnũrrũm awia i iek ěugarta woun ěugarmjõ khaigba iyũ adukham. ¹³ Pǎrau khaphũ num, ar Aai i jẽeujem deg phidkha num khũnau chadcha ag ee Ēwandam athee nem thũnum khõju aai num. Wajapcharan Ēwandamag jẽwaag nemek thorphẽnaa chi nasǎd gaai phaa-jem aig phidkha num khũnau chi nemek mod gayamjǎ khõju aai num. ¹⁴ Ich agjõta maach Põr Ēwandamaujǎ jaau sim: I iek mag chi maach peerdũa-jem iek jaau num khũnan, mag jaau num paar dee numuata wẽnũrraju aai num aajem. ¹⁵ Pari magumjǎ ni biekdam abjǎ mua pǎrag nem jẽwaa khaugba

chitum. Īs mʉg ēsap phā chirumjā mʉchig nem deepūimkhīirta mʉg phā deepūi chirumjā aba chirum. Ābmua khāijā mʉrʉg, “Oob tag Ēwandam iek par jawam” akhiin, magan mua jūrr irig, “Pari mʉch khīrauta mag par jaau chitaawai mʉg chitumua jādaūa thōkhiinjā mʉ gaai mas khaba sim” aju.

¹⁶ Ēwandam iek jaau chitum awiajā mua wir aigpai mʉch thōba chirum. Chadcha ich Ēwandamauchata mʉchig jaupitarr aawai mua pōd irig, “Mua chan jaubam” aju khaba chirajim. Mua Ēwandam iekta jauba sīukhiin, irua mʉ gaai jua khuaba deejū. Maigjā, jē, apkhīitū mʉdam! ¹⁷ Mua mʉch khīrauta i iek jaau chitum paarjā irua phagab khaba phagju. Pari ichiita jaumapha awiajā, ich Ēwandamauta mʉrʉg jaupitarr aawai, jaaju aai chirum. ¹⁸ Magua mʉch khīrauta mag i iek jaau chitaawai mʉ onee chirajem, ni Ēwandamaujā mag par jaupiba sim ee mʉchdēupaita par jaau chitaawai. Mʉch mag chirum gaaimua onee chirumta mʉrʉgan ya phatkhonaucha jua ee phagbarmjō sim. Chadcha pārag nem jēeuju aai chirumta, Ēwandam iek jauba chitumjōta būurjā pārag jēeuba chirum.

¹⁹ Mʉ chan chikham chog khaba chirum, pari mag chirumta thumaam khūn chogjōta chirum, mʉch mag chitum gaaimua jūrr ōor khapanaacha Cristo iek ūkhapi aumaag. ²⁰ Judionaan ee chitum aig mʉchjā chadcha judiojōta aadeejem, amagjā ĭchab dūi Cristo iek ūkhapi aum khōchgau. Mua mag chirum aiguin mʉgta chirum: Ar agtha Moiseeu phā puatarr iek ūrcha ūrkhaajem khūnta Cristo igar thereu awaagan mʉchdēujā agtha am dēnjō ūrkhaajem. Pari mʉ chan mag Moiseeu phā puatarr iekhau phēethugba chirumta mag chitum. ²¹ Maimua ĭchab judionaan khabam khūn ee maawaijā, am oowai ĭchab amachjōta aadeejem.

Mag amachjō aadeejem a chirab mamʉ, maach Pōr Cristoou nem waupiba aajem nem chan būurjā wauba chitum; sīi amagjā ĭchab Cristo iek ūkhapi awaagpaita maagjem. Pari wajapcharan mʉn Cristo iek ūkha chitaawai Ēwandam ley dūita chirum, ich ag leipai ĭchab Cristo ley aawai. ²² Ōor agtha Ēwandam iek gaai khukhupaim khūn daarjā amau nem wauju khabam nem wauba chitum, amagjā maach Pōr Jesucristo iek gaai ubʉ apijuuta ēkha chitaawai. Wajapcharan mʉn mʉchta ōor ee maawaijā dūi ĭchab amachjō aadeejem, mag chach oomamua āaur khūnau khāijā ūkhabaawai ūu peerdʉtkhamkhīir. ²³ Mʉ mag chitum mʉn mʉn mʉg Jesucristo iek jaum khōchgauta mag chitum, mʉch dūijā ĭchab ich chaain tagam khūn dūi wajapha aajemjō wajapha amkhīir.

²⁴ Pārau khaphʉ nʉm, apostaa khaphig nʉm aig, ōor khapan khaphiigjem. Mamʉ chi regaloon ābpaimua auju simta thumaam khūnau auju ēkhaajem. Ich agjōta sim Ēwandam sim aar baraagjā. Irua nem wajapham deebarm auju khīirjuwiata khaphig nʉmjō abat. ²⁵ Chi mag khaphiigjem khūnan sīi nem inag jōpcha āarjem awaagpaijā amach mor sʉrkha nʉm. Maachjā agjō sʉrkha nʉm; mamʉ mag sʉrkha nʉm jūrr am dēn khāaijā nem wajapcharanta maachig deemkhīrau. Ma chan ārjā ārba ni ōjā ōba ich mag sierraju. ²⁶ Mag khīirjuwiata mʉn mʉch appaijā khaphig chirumjō chirajem, mʉch barju aar baraag. Mag nʉm dūi ĭchab ōrau chikham phār thūnʉwaag wērbʉ nʉmjōta aajem. ²⁷ Wajapcharan Ēwandamau nem jaau sim ichaaur amaaugau, mʉn mʉch wawī chirumuata ajués sʉrkha chirajem, parhoob nem wauba aag. Magba akhiin mʉch garmua ōrag Ēwandam iek jaau

chituu aajerrta, jürr Jöoirau murug nem deegu atarrta igkha auju.

Parhoobam nemta ewandam awia agumug jeeupiba jaautarr

10 Ermanonaan, warr jöoingar aawai sii oor maba aajem ee ni döjä chukag ee Moisés düi maach jöoin wënnurrarr chan oob pärau khüir okhoomiet. Amach thum sii jünthumie naarjöö jiu jörröm eegarta wënnurrumua phüas Chi Phur eejä thumaa bünpai dërba dichjierram. ² Amau amach thumaam khunnau udrata Moiseeg amach pörkhapjierram, ichdëu arrmpierr amach wai wënnurramkhüir. Magta am Phüas Phur eejä sii bünu dërba dikhwi jünthumie naarjöö jiumamua am jaau warrjim oor chukag eejä. Mag thumaam khunnau Moiseeg amach pörkhapi nümta i gaaita pör choo nümjöö naajim. ³ Amau amach thumaam khunnau ichab ich Ewandamau nem deemamjä khoojeejim. ⁴ Maimua thumaam khunnau ichab ich Ewandamau jua döjä döjierram. Mag amau dö dötarr Cristoou amag dee sim ajim, mag dö chukag ee wënnurrumjä mokdau eem döou am öbichag meeupieg ichta am düi sierr aawai. Mag mok eemua amag dö deewia am wënnurrumpierr am düi siejeejim, amau nem ig num deeg. ⁵ Mamü Ewandamau mag thumaam khunnag ich jua oopiejerr äba, peer thumaam khunnauta i dau na nem khaigba waaueejim. Amachdëu mag nem ärtarr gaaimua ich mag öor chukag durrpai pa bëpjierram, Ewandamau durr iuur deegu atarr aarjã barba.

⁶ Ewandamau am düi magtarr gaaimua maadëu khaphu num, pöd maadëu amau arrjöö nem khaigbamta waum khösi aju khaba num. ⁷ Oob amau arrjöö juaupai nem parhoobam wau sisidumta ewandam awi agumug jeeumiet. Am igwia Ewandam iek

phã sim gaai, “Phak chaaita phir den waunaa agug jëeu numua ohood aphöbaadëwi thach khönaa döjä döjierram” a sim; “maimua mag ohood thunuu awia deeu büjäu paaukhawi jemkha phöbaadëjim” a phã sim. ⁸ Oob amau arrjöö dich uun düimjöö khapes amiet. Amau Ewandamjä ögkhaba magwia warre äbam edpai veintitres mil khëchjierram anaabã. ⁹ Oob ichab am eem äaur khunnau arrjöö khaphu nümta juaug oghom maach Pör Cristo jüur iekhamiet päach Pörkhapimaugau. Amau maach Pör ögkhaba i ichaaur magwia, nemeu khaamamjä äpba ich aguapai khëchmajjierram anaabã. ¹⁰ Oob päach pörnaanau nem mag aawai am ichaaur serereu amiet; magba akhiin Ewandamau israelnaan düi arrjöö ich chog püiwia chi mag narr khunn khëchpüitarrjöö päachjä agjöö khëchpüidukham.

¹¹ Chadcha Ewandamau am düi maagjerran, is ewag pawiajä maadëu amau aajerrjöö aju khaba num a khap amkhirau. Ya mug jëb eegar paimuu pamaawai is ewagam khunnagjä mag khaphu amkhüirta Ewandamau ich iek gaai mag phäprijim. ¹² Magua mua isjä pärag mag chirum: Päach Ewandamau düi ubu num awia oob päach thömiet, pekau ee burruu chan pöm khabam.

¹³ Pärag jaaukhim, ürbat: ¿Khar pärau nem khaigbam waum khösi aadëba aajë? Jäg num chan mag pöd örau äwatbajöjoom nem khabam. Öor pöm ich agjöö thunumta magbamjöö thunaajem. Mamü Ewandamau maach düi ogduba khitaajeewai irua maadëu äwatbaju atchajã maachig prueba deebam. Mag prueba pöm maadëu äwatbaju atcha maachig deegu khäyau, ichab irua khaphu apiju, jäga uduur dich thu aupiba äwatpüiju aai nu.

¹⁴ Magua, Cristo gaaimua khodamnaana, mua chadcha p̄aar khōsi chitaawai p̄aach ūu w̄enurr̄amkhīirta mag chir̄um: P̄aach khapeen Ēwandam chaar khabam̄ug j̄eeu n̄um aar p̄aach ēeur̄r̄wai oob am aar w̄et̄m̄iet. ¹⁵ P̄arau khaph̄u naawai magan cha mua jaau chir̄um jaubat, magá wa mag khabá. ¹⁶ Ēwandamau maachig d̄opi jaautarr̄j̄o Santa Cena khaawai irig ūu ajim anaa doowai, ¿j̄ag n̄um aig maach Cristo bag ārtarr̄ gaaimua āba Cristo d̄enk̄ha n̄um a sim khabá, chi d̄o n̄um kh̄un̄? ¿Wa mag khabáwa? Maimua chi panj̄a agj̄o jua ee aunaa irig ūu ajim anaa khoowai, ¿īchab Cristo mor gaaimua maach āba i d̄enk̄ha n̄um a sim khabá? ¹⁷ Maach khapan th̄unaawiaj̄á, ābam panpai khō n̄um gaaimua maachin ōor ābpaimta kha n̄um Cristo gaai.

¹⁸ Maimua īchab p̄aad̄e khīirjubat israeln̄aanau Ēwandamag j̄ewaag nemchaain kh̄echwia khoojem: ¿Nemchaain kh̄echwia chi phaaajem nasād gaai nemek wai narr gayam chi khō n̄um kh̄un̄j̄a mag khō n̄umua amachd̄euchata, “Maarj̄a Ēwandam chaainaugui” an̄um khabaj̄i? ¿Wa mag khabaj̄iwa?

¹⁹ Mua mag chir̄um chan mag j̄ag juau wautarr̄ta Ēwandam chi iwam̄u aba chir̄um. Mag iuba s̄isid aawai par mag am khīirp̄hee wai narr nemek mod awiaj̄á tagam nemek mod kh̄aii ajapchaj̄á khaba ni khīethuuj̄á khaba sim. ²⁰ Mua mag chir̄um aiguin, j̄ag parhoobam nem juau wautarr̄agta nemekj̄a th̄oonaa ēwandam awia agug j̄eeu n̄um kh̄un̄nan meperagta j̄eeu n̄um ata chir̄um. Mua chan meperag chan būur̄j̄a p̄arag ee apimapha chir̄um. ²¹ Magua P̄od Santa Cena kha n̄um aig Cristo jarr eem d̄onaa j̄urr̄ meperag j̄eeu n̄um kh̄un̄nau d̄o n̄um jarr eej̄á d̄oju khaba n̄um. P̄od maach P̄or Jesucristo mes gaaim pan khōnaa

agj̄o d̄ösāt mes gayamj̄á au khōju khaba n̄um.

²² ¿J̄ag warre ōor numiim kh̄un̄nagta j̄eeum khōchk̄ha n̄um aig, juau ogthom maach P̄or d̄ui khuj̄ur̄ n̄um khabá? I d̄ui khuj̄ur̄ju khaba n̄um. Í maach d̄ui meekh̄akhiin, maad̄eu p̄od i jua j̄umbaju.

Nem thum Ēwandam onee amkhīirta wauju aai n̄um

²³ P̄aar ee āaur kh̄un̄nau maagjeebma: “Muan m̄uchd̄eu nem waum aig wau chit̄um. Magum paarj̄á khaíu m̄urug magum abarju” aajem. Chadcha ich magma; mam̄u maad̄eu nem wau n̄um thum maach athee ūu khaba s̄ier̄um, magua muaj̄á mag m̄uchd̄eu nem waum aig p̄od waubam. Mua magkhiin bithurgam kh̄un̄n khīirjugj̄á Ēwandam iek gaai b̄aauipiba sim. ²⁴ Magua, oob dich appaita warm kh̄un̄n kh̄aij̄á wajapha w̄enurr̄aju khīirjumiet. Mag kh̄aii j̄ága akhiin maach khapeenj̄á ūucha n̄uisiju aju khīirjugta khīirjubat.

²⁵⁻²⁶ Mam̄u s̄i merrkau ee mawia p̄er autarr̄ nemek mod chan oob khōju khaba sim amiet. ¿J̄agwi mua mag chir̄ú? Ēwandam iek gaai jaauwai, “M̄ug durr̄ maimua ag gaai nem th̄un̄umj̄a thum maach P̄or Ēwandam d̄en̄eu” a jaau s̄iewaima. Mag jaau s̄iewai p̄arau nemek parhooba p̄er auwia khōju aai n̄um, “¿Īsin m̄ug nemek modj̄á am ēwandam an̄um khīirp̄hee wai narr kh̄aij̄á agamj̄á?” aba.

²⁷ Ēwandam iek ūkhaba aajem kh̄un̄nau kh̄aij̄á thach khōmkhīir p̄aach th̄uur̄wai w̄et̄am khōsim khai w̄et̄ju aai n̄um. Maimua p̄aachig nemdam deemam kh̄iu khōbat, “¿M̄ug nemek mod p̄aach ēwandamag j̄eeu n̄umua i khīirp̄hee wai narr khabá?” a j̄eeuba. ²⁸ Pari ābmua kh̄aij̄á p̄aachig, “J̄ag nemeken ēwandam an̄umug j̄eeu narr nemek modou” am̄un, chi jaau simua oowai khōju khaba

simta khöbaadëm a khäärjupimaaugau, oob warag khömiet.²⁹ Mag chirum chan päar ar Ēwandam iek gaai ubu durrum khüen khäärjuwia khaba, ar agtha Ēwandam iek gaai ubu khaba khithëem khüen khäärjuwiata mag chirum.

Pari äbmua khäärjä, “¿Jäga mag chikhannau khäärju simjöta awia pöd maadëu dichdëu khaphugpierr aju khaba nu?” aju.³⁰ “Mua mäch thach khoowai Ēwandamag üu ajim anaa khö chirumta, jäga mag sii bigaamua khöju khaba sim khäärju sim gaaimuapai muajä khöju aai khaba chirü” aju.

³¹ ¿Jägwi mag sî? Maan mugta aju aai num: Dich thach khoowai, dö doowai maimua mag tag nem inagdam wauwajjä, mag dich nem wau num gaaimua örau warag Ēwandam wajapha thö iyü amkhäärta nem waju aai num.

³² Ni äbamugjä oob ejemplo khaigba oopimiet. Judionaan najä nem khaigba wauba, judionaan khabam khüen najä nem khaigba wauba, ni ya Ēwandam iek ükha num khüen najä oob nem khaigba waumiet.³³ Müen müchin magta chitum. Müchdëu nem wau chirumjä thumaa öor dawagaata apim khösi chitum; maimuajä müchpaita wajapha chitajujä khäärjuba, bigaam khüendamta ürcha mü gaai masi aajem, müchdëu am düi mag chitum gaaimua amjä ichab üu peerdutkankhäär.

11 Keena, pärau oowai mua jäg äba Cristoou nem waupi simpaita wau chitumjö, ich agjö pärauä mua nem wau chitum oonaa mü dënjöta abat.

11 Keena, pärau oowai mua jäg äba Cristoou nem waupi simpaita wau chitumjö, ich agjö pärauä mua nem wau chitum oonaa mü dënjöta abat.

Üuin culto ee weetwai jäga aju aai nu

² Cristo gaaimua khodamnaan, päar gaaimua mü onee chirum, chadcha üu pärau mü khäärjunaa mua päachig Ēwandam iek jaautarrjä isegba agpierr wënurraawai.³ Mag naawai is mua pärag khäär eyaa apim khösi chirum: Ich jäg Ēwandamta Cristo

pörkha simjö, Cristota maach Pörou, emkhooiin awiajä; maagwai maach emkhoointa jürr dich üuin pörkha num.⁴ Mag maach chi emkhooiin dich üuin pörkha numta Ēwandamag jëu num aig, wa sii ich Ēwandamau ich iek jaapitarr khäärjä jaau num aig, üuinjö putiu pör börrnaata jaaumun, magan Cristota wajap khäär naapi num, Cristoogta dich Pörkhapiju aai numta jürr deemu khüenagta dich pörkhapi numjö naawai.⁵ Wa magba üuin khäärjä Ēwandamag jëu num aig, wa sii ich Ēwandamau ich iek jaapitarr khäärjä jaau num aig putiu pör börrba numuata jaau numun, magan amach jaai amach pörkha simta khäär naapi num, amachta jürr emkhooiin khäärjä ürpai am khöchgauta mag numjö naawai. Maguata üuin putiu pör börrba öor ee iekhaawain, pör bichnaa iekha numjö chigaata aju aai num.⁶ Üuinta öor khapanag ee maag büürjä putiu pör börrba num khai, magan warre amach pör khöipüiju aaita num. Mamü amau oowai mag pör khöibapäaiwai am chigaacha aju num khai, magan öor ee iekhaagpaawajjä ichiita putiu pör börrju aai num.⁷ Pari jäg ich Ēwandamta maach thumaam khüen Pörkha sierrumjö warr maach ompaawajjä maach emkhooiragta jürr mug jëb gaai nem thunum thum pörkhapitarr aawai, emkhooi chan pöd putiu pör börrju khaba sim. Pari üuiran ichiita putiu pör börrju aai sim. Mag ich pör börr sim aig, pöd irua ich jaai khäai ichta ürpai aju khaba sim a sim.⁸ Pärau khaphü num, warrcha Ēwandamau maach jöoin ompaawai chan üui gaaimuata emkhooi ompaabajim. Magju khäai üuita emkhooi gaaimua Ēwandamau ompaajim.⁹ Mag emkhooi ompaatarr chan üuirau ig sierr aawai khabajim, ich Adanta chi üui khäai na omparr

aawai. Magju khāai Ēwandamau oowai chi emkhoorau ũi ig sierr aawaita i athee ompaa deejim, i daumaai n̄rramkhīir. ¹⁰ Magtarr aawaita ũinan ichiita putiu p̄r deebaju aai n̄m. Mag n̄m aig amau chadcha ũduraa emkhooinagta amach phēethugpi n̄m a jaau n̄m. Mag putiu p̄r deebaawai ōr dakhīirpai khaba, ichab Ēwandam chog angelnaan aig n̄m kh̄n dakhīirjā ũu sim. ¹¹ Pari ichab khaph̄n abat: Maach m̄g Ēwandam iek ũkha n̄m kh̄n ee chan ni iwiram ābmua jā j̄rr chikham igbamaju khaba n̄m. Emkhooi khurau khaba akhiin, ũijā chukhu akham; maimua ich agjō ũi khurau khaba akhiin, emkhooijā chukhu akham. ¹² Iin warrjā chadcha emkhooi gaaimuata ũijā ompaajim. Mam̄ ich magtarrjō ewag pawiajā ũirau chaai oo n̄m gaaimuata emkhooijā khit̄m. Mag naab mam̄ amach numwe emkhooi ũi d̄i Ēwandamauta ompaajim.

¹³ Pār khīirjugau jāga sī keena: ¿Ũin būrjā putiu p̄r deebaba ōr khapanag dakhīir Ēwandamag jēuju aai n̄? Jaubat. ¹⁴ Maadēu khaph̄n n̄m, warrgarwe maach emkhooi p̄rbū durag bāaupiewai ũu khaba siejem. ¹⁵ Pari mag sim j̄rr ũin p̄rbū duraata wajapha s̄ejem, būrjā chigaa khaba. Ēwandamau warrgarwe amag p̄rbū duraa deejim, aguapaita putiu p̄r bōrr n̄mjō wēn̄ramkhīir. ¹⁶ Ābmua khāijā mua jaau chir̄m ũrmaaugau m̄ ichaur iekhaju khai, idēu mag sim ich iphithur. Pari mua chan deeam phōbōr ee Ēwandam iek ũkha durrum kh̄nau jā khīet jaau n̄m ũrba chit̄m. Ichiita thumaam kh̄nau oowai ũinan putiu p̄r bōrrju aai n̄m, culto ee weetwai.

**Santa Cena kha n̄m
aig athuucha aajerr**

¹⁷ Maimua m̄chdēu ũurwai Santa Cena khaawaijā m̄ch jūgaag khaba

ũr chiraawai, ag atheejā pārag m̄ iekhaagpam. Mua ũurwai mag Santa Cena khaawaijā, maach P̄r Jesucristo maach gaaimua thōotarrta khīirjuju khāai, sī parhooba pāachdēu am aig aawai pāachdēupaita pāach khaibag waunaa nem ār n̄m an̄m ũr chir̄m. ¹⁸ Chi oo n̄m kh̄nau m̄r̄g jaauwai, mag chi ũkha durrum kh̄n apha biird̄u n̄m an̄mjā siita mag khīkhīratdōjā ph̄n̄rphōbaadēp aajem an̄m. Amau jaau n̄m thum chan mua chadcha aba chir̄m. Pari magdaman chadau mua m̄chdēujā ũkhapai chir̄m. ¹⁹ Chadcha mag pār pāach agdaujōm kh̄n appai chum ph̄n̄r ohood aadēph̄m, khaíu meraa sī. Pari mag pāach khīkhīratdō biirdēbaadēph̄m gaaimua sī ōrau pāachta wajapcha Cristo igar n̄m amkhīirta pār mag n̄m khabahab. Pari wajapcharan ar pārjō magba n̄m kh̄n̄ta chi chadcha agpierraa n̄m kh̄n̄nau. ²⁰ Pari mag pār āba biird̄u n̄m an̄mjā pāach appai khīkhīratdō chum poso ph̄n̄r ohood aadēpnaata maach P̄r Jesuu Santa Cena jaau puatarrjō khaawaijā chadcha ich agjōjā khaba, sī thach khōm khōchgauta pār maagem. ²¹ Mag aawaita ya khoogpaawaijā agdaujō pāachdēu nem waibēemarrpierr pāachdēu khōm aig khōwia, dōjā dōwia, sī warag khēch th̄n̄uisiph̄m. Mag th̄n̄m ee pogkha jāsōojā khēkhēd̄m, mag khōju chukhu aawai. ²² ¿Jāgāwa, pār di chukhuta n̄ pāach di aarwe thach khōwia dōjā dōwia bēeg? ¿Jāgwia pār̄au tagam kh̄ndam ũu agjō Ēwandam iek ũkha durrum kh̄n̄ta kha isēm̄jōnaa ar nem waibēēju chukhu durrum kh̄ndamjā khīir naaupim khōchgaujōta jāg n̄? Pāach jāg n̄m paar chan oob mua pāach ēugar wajapha ig iȳū aju amiet.

Jesuu Santa Cena waupi jaau puatarr

²³ Nawe mua pārag jāgata Santa Cena khaju aai n̄ a jaautarr aawai pārau jāg n̄m aig pōd mua pāar ēugarjā waja-paha ig iyūū abam. Cha mua pārag jaau chir̄m̄n, ich maach Pōr Jesu-ucha m̄chig jaautarrta jūrr mua pārag jaau chir̄m̄: Maach Pōr Jesús ar Judaau chi thethemnaanag i p̄r deetarr ed ya edaar ābmiecha ich khapeen dūi thach khō siewai, ich juaucha ich jua ee pan auwia, ²⁴ ag paar nacha Ēwandamag ū ajim anaa thorreupūijim aajem. Magnaa n̄apūiwiā, “Pāach juau au khōbat, m̄n̄ m̄ morou” ajim an̄m ich khapeenag. “Wajapcharan m̄g pandam thorreubar-m̄n̄ m̄ cha chir̄m̄ta pāar peerd̄ aum khōchgau dau aph̄ū ajuuta jaau sim. M̄g atag pawiajā m̄g pāachd̄e m̄ jua ootarrjō khabat, m̄ thōotarr khīir eyaa aag” ajim aajem, maach Pōr Jesuu ich khapeenag. ²⁵ Maimua īchab ya mag thach khō aapabaadeewai, chi jarrdamjā jua ee auwia agjō amag, “M̄g jarr eem vinodam dōbarm̄ta warrgarwe Ēwandamau ōor dūi iek deeju aajer-rau; mam̄ m̄g iekhan iek iuriugui” ajim an̄m. “M̄ bag m̄g vinojō ārbarmuata Ēwandamau, ĩsmua atagan chadau pāar peerd̄ w̄n̄rraju aai n̄m a jaau simgui” ajim an̄m. “Pāachd̄e m̄g khanaa dō n̄mpier̄ m̄ pāach kōit dau aph̄ū arr khīirjunaata dōbat” a jaaujim aajem īchab ich Cristoou. ²⁶ Maguama, pārau mag khanaata panjā khōnaa chi jarr eemjā dō n̄m̄n, magan mag n̄mua maach Pōr Jesús maach gaaimua thōotarrta jaau n̄mjō n̄m. I bēebam aig chan mag kha n̄m oob khīir okhoomiet ajim aajem ich Jesuucha.

Parhooba n̄m chan Santa Cena khaju khaba n̄m

²⁷ Wajapha ūr̄bat mua jaau chir̄m̄: Ābmua khāijā ich khaigba sim gaaimua

Santa Cena wau n̄m khōju khaba simta khōm̄n, magan ichd̄epaita wir aig Ēwandamag ich gaai mas amkhīir ich ūmkha sim. Mag sim aiguin maach Pōr Jesús ich kōit dau aph̄ū bag ātarrjā i gaai mas khaba sim a sim. ²⁸ Magam uguata chi pan khōwia chi jarrdam eemjā dōju nawe agdaujō wajapha khīir-juju aai n̄m. Pua khīirjuawai Ēwandam dau na p̄ch khaigba arr gaaimua khōjā khōba ni dōjā dōbaju aai sim khai, warag Ēwandamag mag pekau chugpaapi j̄eunaata chi pan khōwia dōjā dōbā. ²⁹ Mam̄ magba mag Cristo dau aph̄ū arr jaau simta wajaphajā khīirjubanaa mag khōnaa dōm̄n, sī dichd̄epaita dich gaai mas amkhīir Ēwandamag dich ūmkha sim. ³⁰ Pāach mag n̄m gaaimuata jāg pāach ee sī ōor mor masim kh̄ūn khapan th̄n̄m dūi sī kha th̄ūm kh̄ūn pōmjā th̄n̄m. Āaur kh̄ūn amach mag n̄m gaaimua ya khēchwia n̄m. ³¹ Chadcha ag nawe maad̄e dich thumaa khīirjunaa dichd̄e mag nem khaigba wautarr paarjā Ēwandamag chugpaapi j̄eunaata khōkhiin, khan gaaimua irua mag maach gaai jua kh̄uaba abarju. ³² Pari mag Ēwandamau maach gaai mas deewaijā sī maach wawiewaiu, ōor pōm ich iek ūkhaba th̄n̄m kh̄ūn dūi āba maach jua khēgkhapūimaugau. ³³ Wajapcharan muan magta pārag jaau chir̄m̄ khodamna. ĩsmua atag pāach āba biird̄naa maach Pōr Jesuu jaau puatarrjō khoogpaawai, pāach khapeen n̄bat, maimua thumaa āba n̄siewaita khōbat. ³⁴ Mag n̄m ee āb khāijā jāsog th̄naawai pōd n̄baju khīirju sim khai, warre ich di aarwe khōwia bēeju aai sim, mag ābam aig biird̄naa thach khō naawiajā Ēwandamag pāach gaai mas apim ugua. Tagam nem pārau j̄eū narr ōkhar m̄chcha pāar aar barimaawaita m̄chd̄e khap jaauwimaju.

**Ēwandam Akharau
ich jua theeg jiigem**

12 Khodamnaan, is jürr mua pārag khaphu apim khōsi chirum, jāgata Ēwandam Akharau maach ich iek ūkha num khūnag ich jua theegjā deejē, nem khīir pogkhe waumamkhīir. ²Pārau khaphu num, warr agtha pārau Ēwandam iek khaugba naawai sīi uduraa jāg juau nem parhoobam wautarragta pāach ēudu arpi numjō aajeejim, agumugta jēu numua. Pārau khaphu num ichab, warrgar pārau ēwandamnaan ajerr khūn chan pōd iekhaba, meujā meraa sīsidum, chadcha Ēwandam chaar khaba sīsid aawai. Pari is ya pārau Ēwandam chaar iekta khaphu naawai ichdēun chadau pārag ich iekha simjā khaphu apiju ich Akhaar gaaimua. ³Magua is khīirjuawai, ābmua khāijā chadcha Ēwandam Akhaar jua theegauta i iek jaau nurrum khai, pōd Jesús thūr thūrnaa khaigba iekhaju khaba sim. Maimua ich Ēwandam Akharauta iekhapibam chan, pōd ābmua, “Jesuuta thumaam khūn Pōrōu” a iekhabaju.

⁴Ēwandamau chadcha ich chaainag ich jua theeg khīirpierr deejem, agua ich athee nem waumkhīir. Pari mag simun, ich Ēwandam Akhaar ābpai simuata mag deejem. ⁵Ēwandamau maachig nem waupi simua jürr bigaam khūn chogkhamkhīirta phidagjā khīir pogkhe waupiejem. Mamu magumjā thum ich Ēwandam Akhaar ābpaimuata mag waupiejem. ⁶Ēwandamau maachig nem waupiju ayaam pōm khīir pogkhe wai sim; pari āba ichdēupaita mag nem khīir pogkhe wawaagjā thumaam khūnag ich juapā deejem. ⁷Magta Ēwandamau ich chaainag amachpierr ich Akhaar jua theeg khīir pogkhe deemaajem, magum gaaimua chi ūkha durrum khūn thumta wajapha

wēnurramkhīir. ⁸Ēwandamau ich Akhaar gaaimua āaur khūnag ichdēu khōsimjō ōor wawieg nem khīirjug khaug apiejem. Maagwai āaur khūnag agjō nem khīirjug khaug api sim, ich iek ōrag jaau khaug amkhīir. ⁹Maagwai āaur khūnag ich ag Akharaupai khaphu apiejem, Ēwandam am dūi sim aawai dich juapaupai pōd nem waubajōjōomjā ich jua theegauta wauju khaphu apiejem. Āaur khūnag ichab ich aguapai ōor mor mas sīsidumjā monaamkhīir ich jua theeg deejem. ¹⁰Āaur khūnag ag na ōrau mag ooba aajemta ōor dauderraa waumkhīir ich juapā deejem. Āaur khūnag ich iekta deeam khūnag jaau khaug apiejem. Maagwai āaur khūnag ichab khīirjug deejem, Ēwandam iekta jaau wēnurrum anum khūnau nem jaau num ūurwai chadcha ich Ēwandamauta iekhapi sī wa sīi dōsāt iekta jaau wēnurrū a khaug aumamkhīir. Āaur khūnag ichab deeam meu būurjā muig eegar iekhaba aajem meupa iekhapimaajem. Maagwai jürr ābakhaig mag warmua iekhatarr, pari agjō ich meu khaba simta ich meūata iekhatarrjō, chi ūrtarr khūnag jaumkhīir khīirjug deejem. ¹¹Mag nem khīirpierr jig simjō ich jua theeg dee simun, ich Ēwandam Akharaupaita ichdēu deejū ayaam khūnag mag deemaajem, ichdēu khōsimjōta nem waumamkhīir.

**Thumaam khūnta
Cristo morkha num**

¹²Maach moron chadcha thum ābpaita sīeb mamu, ag gaai nem khīir pogkhe thunum. Ag gaai thunum: dau, jua, bū, kach, maimua magpajjā khabam. Pari mag thūnaab mamu, ichiita ōor mor ābpaim gaaita mag thūnaajem. Ich magta sim ichab Cristo morjā: Maachta i morkha num. ¹³Judionaan wa judionaan khabam

khun, sī chikham chognaan wa amach cuenta nurrjēem khunpa maachin thum āba ābam Ēwandam Akhaar auwiata pör choo num, mag i Akhaar athaawai maach thumaam khunag Cristo mor ābpai öbeer aumkhīir. Magua mug maach khapan thunaab mamu, ābam Akhaarpaite wai naawai chadcha maachta Cristo morkha num.

¹⁴ ¿Pārau oowai maach mor gaaipai nem khīir pogkhe thunaabá? Maach mor chan mag nem khīir ābpaimuata morkha sim abam. ¹⁵ ¿Khanim nemjō būu khāijā juag, “Mu chan jua khaba aawai mor gayam khabam” akhiinjā? Magju khaba sim, chadcha ichjā mor gayam aawai. ¹⁶ Maimua jūrr kachiu khāijā daug, “Mujā dau khaba aawai mor gayam khabam” akhiinjā. Mag gaaimua chadcha mor gayam khabam aju khaba sim, ichjā mor gaai siewai. ¹⁷ Maach mor thum dau akhiin, ¿khaniu ūrkhajī? Wa jūrr maach mor thum khāijā kach akhiin, ¿jāga nem thūphamjā khap akhajī? ¹⁸ Warr maach ompaawaijā üuta Ēwandamau maach magta deebajim. Irua oowai agdaujō amach sīsid ajupier-rta sīumajim maach mor gaai, ichdēu khōchagpierr, amagjā agjō amachpierr nem waumkhīir. ¹⁹ ¿Jāga akham khai Ēwandamau sī maach dau, jua, wa būpai khāijā ompaawia, tagam nem ompaaba arr amuan? Mag arr amuan maach mor aju khaba sīekham. ²⁰ Irua maachdēu nem igju thum maach mor gaai ompaakhajim. Pari nem khīir khapan maach gaai thunaab mamu, ichiita maach moron ābpaita sim.

²¹ Daúa ichdēuta warp oojem awia juadamag, “Mua pu igbam” aju khaba sim. Wa magbam khai jūrr pöröu khāijā būug, “Muajā pāar igbam” aju khaba sim, ichta tagam khun khāijā maach mor gaai ügtharraacha sīejem awia. ²² Magju khāai wajapcha oowain, maach mor gayam nem

wajappai igbajōjōo sīsidumta tagam khun khāijā ūrcha iigjem khunau. ²³ Maimua ar maadēu dich mor wajappai asekasbaju ayaam perasta wajapha put eecha wai wēnurrāajem. Maimua ag khāai wajapcha ūrkhajiu aai numta jūrr mag ākhaa paraajā aba aajem, ²⁴ am mag warm khunjō meer paar wai wēnurrāju igba naawai. Mag khāai ūrkhabaju aai num perasta wajapcha ūrkhaajem. Pari Ēwandamau warrgarwejā ich magta deejim, maadēu oowai wajap nem igbapaimta ūrcha jāsenkha numjō wajapcha thua paar wai wēnurramkhīir. Ich agjōta sim ichab, maach khodamnaam Ēwandam athee pōm nem wauju khaugba khithēem khunjā. ²⁵ Ēwandamau makhunjā ich morkha wai sim aawai agdaujō jāsene apim khōsi sim, maagwai iwiir ābjā aaidaba sī warag agdaujō warm khunau nem igaata oo naamkhīir. ²⁶ Mag naawai iwiir āb khāijā mas aawai tagam khunaujā dēi thumaa sentii num. Wa āb khāijā nem wajapha waubarm gaaimua onee aawai tagam khunjā thumaa onee thunum.

²⁷ Maach Cristo igar num khunan, maachta i morou. Mamu thumaam khunau ābam phidagpai wauba naawai dichpierr nem wau num gaaimua āb sī i juajō sim; deeam phidag wau sim gaaimua āb i būjō sim; āb i daujō; ich mag numua maimua mag tag ich mag thum i mor entēr. ²⁸ Ich Ēwandamaujā ich iek ūkha num khun ee ūrcha paraa apijim:

Ich iek aaidu jaaumkhīir ichdēucha jur aumam khun,
ich iek jaaumamta jūrr warm khunag jaaujem khun,
maimua ich iek jawaag maestronaan.
Mag tag agjō paraa apijim:
ichdēu juapā deebaawai öor dauderraa nem waaujem khun,

ĩchab ich jua theegau õor monaaujem khũũn,
 sũi chikham khũũr jãsenkhaag nem par
 daũa ooba aajem khũũn,
 iglesia ee dirijijem khũũn,
 maimua ich Ēwandam Akharau
 iekhapibaawai deelum meũa
 iekhaajem khũũn.
 Magũm khũũnta ich iek ũkha nũm
 khũũn ee paraa apijim.

²⁹ Pari magũm khũũn thum sũi Ēwan-
 dam iek aaidũ jaaujem khũũn khaba,
 ni thumaam khũũnauta mag Ēwan-
 dam iek jaaujem khũũnjã khaba, ni
 thumaam khũũnta mag Ēwandam iek
 jawaag maestronaanjã khaba nũm. Thu-
 maam khũũnauta mag Ēwandam jua-
 paau õrau ooba aajemjã õor dauderraa
 nem waaujem khũũnjã khaba, ³⁰ ni thu-
 maam khũũnauta mag õor mor masim
 khũũn monaaujem jua theegjã chukhu
 nũm. Thumaam khũũnagta mag Ēwan-
 dam Akharau bãũrjã amachdũu meu
 khaugbamjã iekhapiba, ni thumaam
 khũũnta mag warmua deelum meũa
 nem jaautarrjã jũrr khaphũũ warm khũũ-
 nag jaaujem khũũnjã khabam. ³¹ Mag
 ãbpaĩmũgta thum magamkhũũr Ēwan-
 damau ich jua theeg deeba sũeb mamũ,
 wajapha khũũrjuna i jua theeg chi
 wajapcharam khũũnta aum khõsi irig
 jũebat, agua pãach eejã thumaam
 khũũnta warag Ēwandam iek gaai ubũ
 paaukhamamkhũũr.

Pari magũm khũũrjuju khãai, ãb ag
 khãyau wajapcharam sim: ma, dich
 khapeen kha khõsi nũmũu. Maata pãrag
 jawaagpam.

Dich khapeen kha khõchag

13 Khanim nemjõ ãbmua chadcha
 õor dakhũũr mũg jẽb gayam
 meu khũũrpierr iekhanaa ũgtharmpeen
 meujã iekha sim, pari mag simta bãũrjã
 ich khapeen kha khõchhaba sim
 chan, magan Ēwandamau oowai mag

wounan sũi parta mag iekha sim. Mag
 sim aigũin sũi tamburr bubujukhamjõ
 khabam khai, latadĩ nenerrkhamjõpaita
 sim. ² Maimua kxanim nemjõ ãbmua
 mũg atag Ēwandamau nem oopipig
 majujã thumaa ag nawe khaphũnaa,
 mũg eegarm khũũnau khaphũ nũm
 khũũrjugã thumaa khaphũ sim dũi ich
 Ēwandamau khũũrju sim khũũrjugã
 khaphũ sim; pari mag simta bãũrjã
 ich khapeen kha khõchhaba sim
 chan, magan Ēwandamau oowai mag
 wounan parta mag sim. Wa magba
 ichdũu nem mag abaawai Ēwandamau
 ichdũu jaautarrjõ apiju khaphũnaa,
 durrsũig khãijã wounagamjõ “Chum
 dũũũũubaimã” abaawai, i ipierr
 chadcha ichdũu jaautarrjõ mam mapi
 sim; pari mag nem wau simta bãũrjã
 ich khapeen kha khõchhaba sim chan,
 magan Ēwandamau oowai parta mag
 nem khũũr pogkhe khãijã wau sũeju.
³ Wa ãbmua khãijã aphũũ khithẽem
 khũũnag ich nem wai sim thum ich
 thach khõju arrpa jigpũiwiã jũrr ichta
 khõju chuk sũsip sim; wa ichcha khãijã
 Ēwandam athee awia ũdũraa õt ee ich
 õrpũipi sim; pari magbarmjã bãũrjã ich
 khapeen kha khõchhaba sũerr khai,
 Ēwandamau i aubaju.

⁴ Dich khapeen kha khõsim abarmũn,
 dich dũi khaijba aawaijã sũi khũũta
 ãwatpũpũikham, magnaã thumaam
 khũũn dũijã õ wajaphata anũm.
 Dich khapeen kha khõsim abarmũn,
 irua nem wai simjã dich dũn apim
 khõsi khaba, wa maach khãai põr
 õphẽrg sũewiajã ijõ aju khũũrjuba;
 ni dich thõwia dichta warm khũũn
 khãaijã emkhooikha chirũmjã abam.
⁵ Dich khapeen kha khõsim abarm
 chan, bãũr abarm gaaimua chaai
 daumeraamjõ parhoob thũthũg aba, ni
 nem thũnũmjã ãba sũi dich atheepaita
 khũũrjubam. Nem khõrgjã khaba, wa
 mag meekhabaadẽmjã sũi ich mag

khäär thüajä khaugba äba ich mag iekta ich mag ig nurraba aajem. ⁶Dich khapeen kha khösim chan, chikhamnau öor khaigba wau num oowaijä warag onee khaba, äba nem agcha wau num oowiata onee aajem. ⁷Chadcha dich khapeen kha khösim abarmun, dich khapeer garmua dich düi wajap khaba awiajä idëu äwat pæurbabakham. Chikham ëugar khaigba jaau num ükhaba, nem wajapha jaau numta ükhaajem. Dich khapeen pekau ee burwaijä, ya jägbaadëm chan tag at khabam a iekhaba, siita warag üu deeu ich sierrjö ajapha aju anum, i igwia. Dich khapeer gaaimua örau ich khaigba aawaijä, magumjä igba äwatpüpükham.

⁸Chadcha dich khapeen kha khösim abarmun, mag khöchagjä ich mag chugpaa khaugba sierraju. Ëwandam aar naaamaawaijä ich Ëwandamjä khösinaa ich khapeenjä ich mag kha khösi wënuraju. Mamu müg atag paawai Ëwandam iek jaau num khunjä tag igbaju, ya ich düicha naawai. Magbaadëm düi tag Ëwandam Akharau örag amachdëu meu khaugbampa iekhapiejerrjä tag iekhapibaju. Ya maig paawai ichab öor khäärjug khaugkham khun khäärjugjä tag igbaju. ⁹¿Jägwia magum tag igbaju? Ëwandam iek jaau numjä maadëu thum jaaju khaugbanaa müg jëb gayam khäärjugjä sii khomariipaita khaphu naawaima. ¹⁰Maimua chi wajapcharam khäärjug khaphu aju ed barbaicheewain chadau mag khomariipai khaphum nemjä tag chukhu aju.

¹¹Warr bürü chiraawain chadcha chaain iekhaata iekhanaa chaain khäärjugta khäärju chitajim. Pari ya jöoipa chirsiewai warre chaai aawaim khäärjug isegpüijim. ¹²Ëwandam iek ükha numjä ich jägta siëbahab. Isin maadëu Ëwandam igwia i khaphu num anaab pari sii ësphëg khäär purrjöom ee nem inag

oo numjöpaita i khaphu num, wajappai khaugba. Pari jäg num awia müg atag paawai chadcha ich simjö maadëu i wajapha khaphu aju, ya agdaujö i düi khäärcha oophöbaadëm aig. Müg maach agtha eegar wënurrüweran müchdëun ya i wajapha khaphu chirum a chirab mamu, agtha i ooba aawai wajappai i khaugba chirum. Pari jäg chiru awia ich jäg ich Ëwandamau wajap mu khaphu simjö müch garmuajä ichab i khaphu aju.

¹³Mag Ëwandam jua theegta ürcha ig naab mamu, Cristo pierrwai tag magum igbaju. Magjup mamu nem khäär thärjup num, makhun chan büürjä chugpaa khaugba sierrjëm. Makhun: Ëwandam iek ükhwia i gaaimuata maach üu wënurum khäärjugau; ügthar pawiajä warag wajapcha paaukhamaju khäärjug, maimua Ëwandam khösi num gaaimua dich khapeenjä kha khösi num. Pari mag thärjup num eem äb sim chi wajapcharam. Ma, cha mua jaau chirumjö dich khapeen kha khösi numu.

Ëwandam Akharau deum meu iekhapibaawai

14Keena, mua puaba deeu pärag jaau chirum: Äba dich khapeen kha khösi ajuuta ürcha ëkhabat. Magnaan chadau ichab ich Ëwandam Akharau dee sim juapajä aum khösi aju aai num. Pari büürjä örau khaugbam meüata iekhaju khäai, ürcha i iek deum khunag jaau khaphu aagta päach gaii wajapha ich jua theegdam deepim khösi abat. ²Deum meu iekhamamua khäijä irig jëeumun, nem wajaug sim ichab; pari mag deum meu iekha simuan örag ürmkhäärjä khaba, sii Ëwandamag ürmkhäärpaita iekha sim aawai, chadcha ich Ëwandam Akharau khäärjug wajapham dee sim awiajä bigaau khunau ni äbmuajä khaugbaju, khan ata iekha si. ³Mag khäyau Ëwandamau ich iek jaapi simta jaau nurrum wounaun

chadau chadcha warag bigaaum khunn-pata Ēwandam Iek gaai am khīirjug-dam bāaupiwia, am khīirjā onee apinaa īchab am wawijā wawī sim. ⁴Pari magba deelum khunnau magum meu khaug-bag aigta amag ūrpimaaugaujō deelum meúata iekha simuan sī ichigpaita wir aig jaau sim. Mamū Ēwandamau ich iek jaaupitarra jūr ōrag ūrmkhīir jaau nūm khunnau chadau chadcha thumaa chi ūkha durrum khunnata warag Ēwandam iek khaugpi nūm. Mag amau nem khaug paaukhamam aig warag ag iek gaaita am khīirjugjā bāaukha wētum.

⁵Murugan pāach thumaam khunnau deelum meu pāachdēu khaugbam khāijā iekhahiin ūu sim. Pari mua oowai Ēwandamau ich iek jaupi sim jaau nūmta wajapcha sim, sī jāg dēgōlp deelum meúa iekha nūm khāijā. Mag iekhawiajā pari warm khunnag khaphū amkhīir deeu am meúa jaaumūn ūu sim, Ēwandamau mag iekhapitarr thumaam khunnag khakhapdō amkhīir. ⁶Pārau oowai mūch khāijā pāar aar mawia sī deelum meu pārau khaugbamuata pārag iekhabaimakhiinjā, “¿Khani jaau simu mag sīma?” aju pārau. Mamū pārag wajapha khap amkhīran, pāar meúata jaauju aai chirum: Ēwandamau pārag ich iek jaupitarr, wa mūg atag irua maach dūi aju, wa Ēwandam khīirjug khāijā khīir pogkhe jaauju aai chirum. Magan chadau pārau khaphū nūisiju, pāach meúa aawai.

⁷Pārag deelum ejemplo jaaukhim: Karris khāijā wa gúitarrā khāijā siirwai, siir meraa aawai sī ō ūurbāajā chukhu sirkhiin, jāga khap abarju khanta sir sī. Pōd khaugbaju. ⁸Wa soldaun khāijā juurhi ee wērbuan wētum aig chi trompeta sir simua wajapha ō araraa sirba akhiin, jāga thumaam khunnau khaphū aju mag sirbarmuapai amachig “Audimat” a jaaubarm. ⁹Pāarjā īchab ich agjōta thūnum. Pārau khāijā deelum

khunnag iekhaawai amau khaugbam meúata iekhamūn, jāga amau khaphū abarju amachig iekha nūm. Par sī jāgan paagta iekha nūmjō okhoppa nūisiju. ¹⁰Mūg durr gayan meu kha-pan khīir pogkhe thūnum. Chi meu khunnagan meu wajaphamma, amach meu aawai, maimuajā amach iekhamam thum khaphū nūm. ¹¹Pari mag thūnum eemua āb khāijā bēewia mua i meu khaugba chitūmta mūrūg ich meúa iekhachēkhiin, mua pōd khaugbaju. Mag chan pōd iyū abam, ni āb-muajā chikham meu khaugba aawai. ¹²Magua mua sī iekkhōrjā khaba mag chirum: Pārau jāg Ēwandam Akharau ich jua theeg dee sim aum khōchag thūnumūn nem wajaug sim. Mamū chi wajapcharamta paarpam khōsi abat, ar pāachdēu oowai agua ūrcha chi ūkha durrum khūn thumaa khīir onee apijōjōom.

¹³Ābmua khāijā ich meu khaba deelum meúata iekhaajem ag jua theeg wai sim khai, magan agjō ich Jōoirag jēeuju aai sim, mag ichdēu iekhabarm iekpai aig ūr nūm khunnag deeu am meúa jaaujem ag jua theegjā ichig deemkhīir. ¹⁴Ēwandamag jēeu chirum aig mua sī parhooba deelum meúata jēeukhiin, mū akharaun chadcha Ēwandamag jēeu jōchkhērama. ¿Pari mag sim mūch chi ūrumua mūchdēu iekhatarrjā khaugba abaawaijā? ¹⁵Magbaawai ¿jāgajuma? Magbaawai mag deelum meúa jēeumam dūi jūr aig dich iek ūr nūm khunnag jaau khaphū jawaag agjō Ēwandamag dichig jaupima, jūr am meúa amag khap amkhīir jawaag. Meukhaar khāijā agjō būurjā ōrau khaugbam meúata mag au dichtarr khai, ich agjō am meúata amag jauma, khap amkhīir. ¹⁶Mag am meúa khaba sī deelum meúata Ēwandam thō iekhamamua jēeukhiinjā, jāga pua iekha simjā khaugba aawai aig durrum khūndamau pu ipierr dūi ich ma-

gau abarju. Amau pöd magbaju, pü iekhamamjä khaugba aawai. ¹⁷ Par pua nem wajaug ürihmü jëeumaju; pari mag sim aig chan büürjä bithurgam khüündam Ēwandam iek gaai khüirjug bāauba, ich magpai büürjä ürba arrjō durrum. ¹⁸ Mua chadcha Ēwandamag üu ajim a chirum, müchdü irig jëeu chirum aig müchdüta päar khāijä ürcha deemu meüa iekhaajee-wai. ¹⁹ Mag chitab mamü, khapanag ee chirum aigüin, iek pöm khaba awiajä, thumaam khüünag müch iekha chirumjä khaphü apim khösite chitum, sii müch appai iekha chirum abarmjä am meüa khaba aawai iwiram äbmuajä khaugba ich mag öbërpimaaugau.

²⁰ Cristo gaaimua khodamnaan, müg mua jaau chirum khap aag oob sii chaaindamjō khüirjug meraa amiet. Magarrau nem khaigbam wawaagan chadau warag waju khaugba aju aai nüm, chaain daumeraa aawai nem waju khaugba aajemjō. Pari Ēwandam Akhaar jua theegau nem khüir pogkhe waupiejem eem chi wajapcharam khap aagan, chadcha jöoin khüirjugjōta abat, wajapha khüirjuag. ²¹ Khüir eyaa abat jäga Ēwandamau warrjä maach jöoin israelnaan ichdü amach castigaa sim khap amkhüir deemu khüünag amach meüata amag iekhapijī. Ag iek igwia Ēwandamau ich iek phā sim gaai,

“Jākhüün wounaanau mü iek ükhaba arr aawai jürr deemu khüünagta mua am durr khechthug aapiwi amach meüata jürr chi durr khüünagjä iekhapiju” ajim, “mag oobaawai amach khaibag isegamkhüir.

Pari par mag deemu durram khüünau amach düi magbarmjä ükhabaju” a phā sim. (Is. 28:11-12)

²² Magua, is ewagjä mag örau meu khaugbam iekha nümuata chi ür nüm khüünag Ēwandam iek ükhapiju aju khaba nüm. Magarrau Ēwandam

ichdücha ich iek jaaubarmta jürr thumaam khüünag ürmkhüir am meüa jaau nümuatan chadau ükhaba nüm khüünaua ükham khösi ükhaajem, ajaphata ür naawai. ²³ Pädë khüirjubat: Ēwandam iek ükha durrum khüün thumaa äbam aig biirdünaa, thumaam khüünau deemu meüata iekha thünümcha khāijä äb büürjä Ēwandam iek ükhaba sim dubchëwia mag oobaicheewaijä, khan abarju irua. Par jägan irua, “¡Ih! parhooba dubwia sii öor pöm lökie thünümjä oobarm” awia warag ükhab sīsiju. ²⁴ Pari magba sii päach thumaam khüünag Ēwandamau jaau simta jürr örag jaau nüümcha khāijä äb Ēwandam iek ükhaba khitum dubchëwia mag ürbaicheewai, irua thumaa äsie ich mor ewag khüirjuwia, “Chadchata müün pekau pöoma chirum” aju, ich jügdaar mag pärau jajawagmam ürwia. ²⁵ Mag amachdü i oojä ooba aajemta wajapha i oojem khüün dënjō ichigcha jaaumam ürbaawai kanieu thükhöonaa, “Chadcha Ēwandam am düi säewaita müg thünüm” awia, düi amach paarmua Ēwandamag jëeuju.

Päach nem iinwai wajapha oonaata inbat

²⁶ Ya äbmiecha paawai mua pärag magkhim: Ar äba khapanaa biirdünaa Ēwandamag jëeuwai, äaur khüünau meukhaar aju aai nüm; maagwai äaur khüünau Ēwandam iek gaaimta jaau nümuata öor wawiju aai nüm; maagwai äaur khüünau ich Ēwandamaucha amachig jaaubarm iekta jürr deemu khüünag khap apiju aai nüm. Tagam khüün deemu meüa khāijä iekhaju aai nüm; maagwai warm khüünau jürr makhüünau deemu meüa jaaubarmta thumaam khüünag ürmkhüir jaauju aai nüm. Mamü mag nem in nümjä, dich appaita onee aag khaba, thum aig

n̄m kh̄n̄n Ēwandam d̄i warag ub̄ apiegta mag wauju aai n̄m. ²⁷Pāach meu khabam iekhaju awiajā iekhaju aai n̄m. Pari numpai wa th̄arjuppai kh̄ijā āābdō iekhamamuata iekhaju aai n̄m, s̄i thum sereuba. Mag deeu meúa iekhabarmjā ichiita j̄rr ābmua jaau khaba jaauju aai sim am meúa, thumaam kh̄n̄nag ūrmkh̄ir. ²⁸Mag khapan th̄n̄m ee ni ābmuajā mag warm kh̄n̄nau deeu meúa iekha n̄m jaauju chukhum chan, magan warag būrjā deeu meúa iekhaba, s̄i p̄ach ödegpaita iekhabat, p̄achd̄eu Ēwandam d̄imuapaita mag p̄ach iekhabarm khap aag. ²⁹Wa magba s̄i Ēwandamau p̄achigcha jaubarm iekta j̄rr ōrag jawaag wai n̄m khai, agjō numpai khabam̄n th̄arjuppaita iekhaju aai n̄m. Maagwai tagam kh̄n̄nau s̄i kh̄iuu ūrwia jaauju aai n̄m, chadcha Ēwandam Akharauta mag iekhapi s̄i, wa s̄i ich kh̄irjug eepaimuata mag iekha s̄i. ³⁰Pari mag agtha warm iekha sim ee, deeu aig sim̄ug kh̄ijā ĩchab ich Ēwandamau ich iek jaumkh̄ir jaum̄n, magan chi nacha iekha sierr iekha öwia j̄rr magug iekhapiju aai sim. ³¹Mag āābdō iekhamamuata thum chi Ēwandamau ich iek jaupi n̄m kh̄n̄n iekha öju aai n̄m, aig durrum kh̄ndamag khaugpiwia ĩchab kh̄irdam onee durramkh̄ir. ³²Chi mag Ēwandamau ich iek jaupibaawai jaau n̄m kh̄n̄naun wajapha khaph̄u aju aai n̄m, amach parhooba sereuba s̄i āābdōpaita iekhamaju aai n̄m. ³³¿Jāgwia mag chirú? S̄i jāg nem parhooba amachd̄eu ampierr aawai Ēwandamau kh̄ochkhaba aajeewaita mag chir̄m. Ēwandam chan oob maḡm eem khabam. Iruan agpierraanaa kh̄oinaata w̄n̄r̄rapiejem. Jāg tagam kh̄n̄n chi ūkha durrum kh̄n̄n iglesia ee aajemjō, ³⁴ūinan culto ee paawai s̄i kh̄iuuta ūr ohodō aju

aai n̄m. Am, emkhooiin ijējēbkham ee d̄i iekhaju khaba n̄m, ich Ēwandam iek ph̄a sim gaai jaau simjō, am s̄i amach jaai jua eegarpai khith̄em aawai. ³⁵Emkhooinau culto ee nem jaau n̄m wajappai khaugba aawai wajapcha khap aag j̄eem khōsi n̄m khai, di aar pawia amach jaainagta j̄euju aai n̄m. Magba jāg culto ee ūin ijējēb aawai ūu khaba sim.

³⁶Pārau jāg deeu iglesia ee aajemjō khaba, s̄i p̄achd̄eu am aig nem wauuwai, ¿p̄achd̄eta nacha Ēwandam iek ompaa aujimp̄ii nu? ¿Wa p̄achd̄epaita mag Ēwandam iek khaph̄u nuwa? ³⁷Pār ee āb s̄i ich iipai kh̄ijā Ēwandamau ichig jaubarm iek j̄rr ōrag jaaujem ag jua theeg paraam a sim khai, wa deeu jua theeg Ēwandam Akharau deetarr kh̄ijā wai sim a sim khai, magua tagam kh̄n̄n kh̄aijā khapcha aju aai sim: muajā ich ābam Ēwandam Akharapai m̄chig jaupitarrta jaau chir̄m. ³⁸Pari ĩchab ābmua kh̄ijā mua nem jaau chir̄mjā chad amapha sim khai, magan oob “Jā chan Ēwandamauta ich iek jaupi sim̄u” amiet.

³⁹Cristo gaaimua khodamnaan, magua mua mag chir̄m: Ēwandamau ich iek p̄achigcha jaubarm j̄rr ōrag jaaujem ag jua theegta p̄achig deepim khōsi abat, i iek ōor j̄g eyaa jawaag. Pari mag awiajā oob, “Deeu meu chan iekhaju khaba sim” amiet. ⁴⁰Deu p̄aba p̄rag jaau chir̄m: Mag nem wauuwaijā s̄i parhooba p̄achd̄eu ampierr aba, agpierraata aajeeth̄u.

Cristo meewia deeu phiidutarr

15 Khodamnaan, p̄rag kh̄ir eyaa apim khōsi chir̄m maach peerduajem iek ar na m̄chd̄eucha p̄achig jaautarr. Ich mag iek ajim p̄rau ūkhawia ĩsjā ūu agtha ag gaai ub̄ durrum. ²Ich mag iek m̄chd̄eu p̄rag jaautarr gaaimua ūu p̄ar

peerdawi num, majā chadcha ükhatarr khai mamu. Ich agtha pār ag iek p̄aba ich mag i dūi ubu num khai, üu pār chadcha peerdu num.

³ Mūchdēu ükhatarr iekta ya īchab pārāgā jaauwia chirum, jāga ich Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjō chadcha Cristo maach pekau gaaimua thōjī.

⁴ Mag i thōowia bēp siutarr khāai thārjup num ee ūwāai maach ich mūg phiidutarrjā īchab mua pārāg jaaujim. Mag i phiidujujā īchab ich Ēwandam iek phā sim gaai ya ag nawe jaau sim. ⁵ Mua pārāg jaaujim, Pedroog ich oopitarr, ag khur doce ich dūi ogdūba wēnūrraajerr khūnag ich oopitarr, ⁶ maimua ag khur ūmaai deeu ich iek ükha durrarr khūn khapan quinientos atcha ābam aig narr khūnag ich oopitarr. Mag i ootarr khūn āaur khūnan ya khēchwia naab pari jārřcha atcha agtha monakha thūnum, mag amachdēu ootarr jawaag. ⁷ Maimua Santiagoogjā ich oopiwia thum ich dūi ogdūba wēnūrraajerr khūnagjā ich oopijim. ⁸ Jākhūnan chadcha ya ich dūi dūrrūu wēnūrraajerr khūn ajim, mamu mūn eeu ich iek ükhatarr edweta warre mūrūg ich oopiwia mū jūr aujim. Maguama, mag mūrūgta ābmiecha ich oopitarr aawai mūn sī agtha khukhur chirūwe thaabapūitarrjōta chirum. ⁹ Magtarr aawai Jesuu ich iek jaumkhīir ichdēucha jūr autarr khūn eejā mūchta thumaam khūn khāaijā serbiibacha chitum. Mag chiraawai mūjā īchab ich Jesuucha ich iek jaumkhīir thūr autarrāu a thūrju aai khaba chirum, i iek ükha durrum khūn khaibag wawaagjā am ēudee ēkha chitūu aajerr aawai. ¹⁰ Mag chitajieb mamu üu Ēwandamau mū eeg oowi īs ich iek jaajemkha wai sim. Mūchta mūch khapeen ich iek jaumkhīir ichdēucha jūr autarr khūn khāaijā ūrcha phidkhawia chirum. Much

juapadamau khabajim pari ichdēu mū juag oowiata üu chadcha mū dūrrcha i athee phidkhabarm. Jāgan Jōoirau parchata mū eeg oobajim. ¹¹ Pari mag chirum aig chan khaita ūrcha phidkhajī wa khaita pōm phidkhabajī a chirum khabam. Maach thumaam khūnau ichita Cristo meewia deeu iuu phiidutarr iekta jaau num; mag jaauwia pārāu ükhajieram.

Khēchwiajā deeu phiidutkhaju

¹² Pari mag Cristo meewia phiidutarr marau pārāg jaubaawai ükhatarrta, jāga īs ūurwai pār eem khūn iek mag ōor meebarm chan tag phiidūba aajem a jaau num ūr chirū. ¹³ Chadcha mag ōor meebarmjā tag phiidūba aajeekhiin, magan Cristojā agtha ich aukhērtarr jēbdeg sījeekham. ¹⁴ Mag Cristo chadcha iuu phiidūwia ich mūg ōbērba arr akhiin, cha marau i iek jaau wēnūrrumjā sēukha chad khaba arřta jaau wēnūrrakham. Mag khai magan maadēu parta ükha num. ¹⁵ Chadcha mag amau jaau numjō ōor meebarmjā meem iekta meejem akhiin, magan maraun sēukhata Ēwandamau Cristo phiriu aujim a jaau wēnūrrum, chadcha phiidūba arřta. ¹⁶ Amau jaau numjō mee num khūn tag būurjā iuuba num khai, magan Cristojā meewia tag phiidūbakham. ¹⁷ Mag Cristojā phiidūba arr khai, magan parta pārāujā i iek ükhajieram. Mag akhiin magan pārān agtha pārāch pekau eeta wēnūrraajeekham. ¹⁸ Mag i phiidūba arr khai, magan īchab i iek ükha durrumua ōtarr khūnjā amach pekau eepaita ich mag okhoo durrum. ¹⁹ Cristoou ich igar wēnūrrum jūr maach ich aar auju a simjā, maach meewai chadcha ich aar aubamta mag sīekhiin, magan ħkhan wajaug athee i gaaimua mūg phithur wēnūrraajeekhajī? Mag akhiin maachta chadcha thumaam khūn khāaijā parchata phidkha wēnūrrumjō aajeekham.

²⁰ Pari Cristoon chadchata iiu phiidujim. Mag oor pöm ö num ee ichta nacha phiidutarr gaaimua ewag pawiajä oor khapan ichjö phiidutkhaju jaau sim ajim. ²¹ Wajapcharan ich jäg warrjä oor äbpaaim gaaimua ewag pawiajä oor thum okhoo nuisierrjö, ich agjö ichab woun äbpaaim gaaimuata ewag pawiajä oor iiu phiidutkhaju i gaaimua. ²² Ich jäg warrgarwe Adán gaaimua oor thum ö derr aawai ich agjö ichab Cristo gaaimuapaita thum maachin ich mag iiu wénurraju. ²³ Pari majä sïi parhooba khabam: Cristota nacha phiidujim; mag khur deeu ich pierrum edta i igar ükha durrum khunnjä jürr phiidutkhaju. ²⁴ Ya magbarm aigmuan chadau, Cristoouta mug durr thum ich khaibag düi ag gaai jua theeg thunumpa thum pöd-püinaa jürr ich Ēwandam chi Ayagta nem thum jüapiju, ich mag chi Pörkha sïsimkhïir. ²⁵ Pari mag ich Ayagta jua theeg thum jüapiju na, ich düi iekkhör paraam khunn thum ich jua eegar phë au num ora ich Cristota mag ichdëu oor phë aumam khunn Reikha sim. ²⁶ Mag ich düi iekkhör paraam khunn thum ich jua eegar phë athaawai, äbmiecha paawai tag oor mee khaugba thunuisiju, ²⁷ magamkhïirjä ich Ēwandamau thumaa Cristoogta jaau wai siewai. Mag nem thum irigta jaaujim anum chan, ich Ēwandam chi Aaipata jürr i jua eegar sim anum khabam. Ich Ēwandam chi Aai chan pöd i jua eegar aju khaba sim, warrjä ich Jöoirauta mag nem thunum thum i jua eegar apitarr aawai. ²⁸ Maimua mag nem thum thunum Cristoou ich jua eegar phë athaawai ich Cristojä Ēwandam lewaakha simta jürr ich Jöoi jua eegar sïsiju, ich Jöoirauta warrjä irig jua theeg thum ich jua eegar phëdeetarr aawai. Magbaawain chadau ich Ēwandamta nem thum thunum khäijä warag ürpai sïsiju.

²⁹ Mag Cristo iiu phiidubajim anum magan çkhanthee äaur khunnau jäg ya meetarr khunn köitjä amach pör choopi numma? Mag oor mee num khunn iuba num chan, çkhanthee am köit pör choopi numma? ³⁰ Mag Cristo iiu phiiduba arr khai, magan çkhantheeta maar jäg ed äepierr sïi maach mod umkha numjö wénurraajemma i gaaimua? ³¹ Mag wénurum gaaimua muchin edau äspapakhampiertra tag päar khïir chitabajüjü aadëp aajem, chikhamnau dakhäwaau. Päar Cristo igar num gaaimua much onee chirumjä meerba jaau chirum pärag. Ich agjö much peer örau thöthöo aajem pärag jaau chirumjä sëukhaba chirum. ³² Dich khapeenpaijä khaibag sïi maach khoojemjö sïsidum düijä par iekhaupain Efeso phöbör ee chadcha maar jäau numjö aadëp aajeejim, Cristo gaaimua. Pari chadcha oor ö numjä tag phiiduba aajeekhiin, çkhanthee mu mug chituu aju chad khabam athee? Mag akhiin magan am iekhöoin, “Keena, jöpcha khëchju nupí, magan warag thach khöwia onee döjä dötarrau” aju aai num.

³³ Pari mag khabam khodamnaan. Oob ar Jesús iiu phiidubajim a jaaujem khunnag päach khügurpimiet. Päräu khaugbá: “Khaigbam khunn düi khapeerkaawain maach wajapha chirarrjä ärpäaijem” a jaaujem. ³⁴ Khïirjug khaphu aajeethü. Mua ür chirum, mag maach meebarm chan tag phiiduba aajem a jaaujem khunn päach eepaijä thunum anum; mamu mag thunumjä päar büürjä chigaa khabamjöta aajerram, amag iekhabanaa sïi ürbamjö aawai. Päräu khaugba nu, chi mag num khunn chan Ēwandam igar khaba, ni büürjä i khaugba naawaita mag num. Magum khunn päach ee wai naaba warre jurbapüit. Much iek ürwia

khäär naaumkhäär is chadcha mu mag iekha chirum pärag.

**Jäga meetarr khuunjä
deu phiidutkhaju khai**

³⁵Tale äaur khuunau amach ödeg-pai khäjä, "Keena, jäg öor mee numjä zägata phiidutkhaju khai? wa am phiidutkhaawai zam mor jägata sisidaju khai?" a jējuu, amach wir aigpai khäjä. ³⁶Chi mag jēju simun magan wajak khäärjubanaata mag sim. Päräu ooba aajē, jäga aajē nemjäär dau jäärwai. Par daüa oowai nemjäär daudam jēb eecha joothu kheerwai warre thöbaadēmjöo oojem. Pari mag thöbarmjö arreta, deu tharrphēbaadēmuata üwaa khērdam paarpawia iuu khērsiejem. Ich agjöta thunaabahab maachjä; maach meewia jēb ee aukheerwai mug atag deu phiidutkhaju khuun khabahab. ³⁷Päadē mu sēu awia arroz wa deuum nemjäär dau khäjä jäärnaa oobat: Mag nem jäärwaijä warre chi büdamchata jäärba, chi daudampaita jäärjem. ³⁸Mag öbērmamuata chi nemjäär daupier khäär pogkhe öbeerjem, Ewandamau warrgarwe ich mag derr aawai. Maachjä agjö meebarmuata mor iuur paarpa naabahab. ³⁹Ich jäg nemjäär dau khäär pogkhe paraanaa pabüjä khäärpierr thunumjö, maach morjä khiet siebahab, tagam nem düi. Nemchaain pabü eem morjä khiet sim; nem ichpan morjä khiet siewai awarr morjä agjö khiet sim. ⁴⁰Ügtharmpeen morjä khiet siewai, mug jēb gayam khuun morjä khiet sim. Ügtharmpeen amach oomug khiet wai naawai mug jēb gayam khuun oomugjä khiet sim. ⁴¹Päräu oowai mug edau äsdawam edau chi edaram düi khiet sieba aajē? Ni phädagjööjä khaba sisidum. Amach chi phädag appaijä thum dau agdaujö wüba, dau khiet sisid aajem.

⁴²Wajapcha khäärjukhiin, maachjä ich jäg nemjäär jäär numjöta naabahab ichab,

mag meewia deuu iuu phiiduajem a jaauwai. Khani maach meewai nemjäär jäär numjö maach mor jēb ee aukhērbawai sii beeurjem; pari mag meebarmua deuu iuu phiidubarm chan tag beurbam. ⁴³Mag bēp siubarm chan tag büürjä maadēu igba sim. Pari magtartrta deuu phiidu sisiewain chadau siita ooihmu sisiju, magjö aju nem chan maadēu ooba aajem. Ya sii jua theegjä chukhu bēp siutartrta jäär phiiduawain chadau juapa theegta phiidaju. ⁴⁴Maach meewain maach mordam cha maach iyü numta jēb ee maajem. Pari mag sim phiiduawai chan ya tag mug mor khäär khaba, ügtharmpeen morkhata phiidaju. Wajapcharan mug dich bi eem morjä paraa aawai ügtharmpeen morjä ichab thunum.

⁴⁵Ewandam iek phä sim gaai jaauwai, warrcha ichdēu ompaatarr woun Adán a thür sierr ichdēuta iupi aujim a jaau sim, magbarmua ewag pawiajä maach paarpa aumkhäär. Pari ag khur Cristo pierrwai jäär ich garmuata öor iupie chaar iupiejem, magbarmua ich gaaimuata ügthar öor öbēr wēnurrumkhäär. Mag Ewandamau Adanta nacha ompaatarrjö, jäär Cristota nacha phiri aujim, ichta ügthar wētju khuun dēn chi Pörkha sisimkhäär. ⁴⁶Magtarr aawaita mug agtha eegar nūweran ich mug mor maachdēu wai num düipaita wēnurrāju. Pari mug atagta agjö ich Ewandamaupai maachig tag thöjä thöba aajem mor deeu. ⁴⁷Nacharam woun Adán aajerran jēb dēnta Ewandamau ompaa aujim, pari Cristoon jäär ügtharmuachata bēejim. ⁴⁸Maach mug agtha mug durr jöoi gaai durrum khuunan nacha mag jēb dēn ompaa autarr ag mor khäärta wai num: pari ya ügthar paawain ich ügthar sim ag mor khäärta wai naaju, Cristo mor khäär. ⁴⁹Is ewag pawiajä agtha Adanag mor deetarr khäärkha wēnurrumjö, jäg

n̄n̄ awia jürr ich Cristoou mor wai sim khīirta maadēujā agjō wai n̄nisiju.

⁵⁰ Pari cha mua jawaagpam wajapha ūr̄bat ermanonaan: Maach m̄g eegar aawai maach mordam m̄g khit̄m chan pōd Ēwandam sim aar öb̄erbam. Maach mor m̄g bū̄r abarmua da-jēkhu khit̄m chan pōd Ēwandam sim aar wēn̄rraju khaba n̄m. ⁵¹⁻⁵² Pari ūr̄bat, ĩchab agjō cha mua p̄ar jūgderraa jawaagpam: ma chan p̄rau bū̄rjā ūr̄ba aajem̄u: Maach m̄g th̄num khuun thumcha chan khēchbaju. Pari agtha khēchba naawiajā, chadcha maach chi ūkha n̄m khuun mor m̄g sim̄n, āb-miecharam trompeta sirbarm d̄i s̄i m̄g maach dau ph̄rbarmjō abarm ee, warre maach thumta mor iur wai n̄nisiju. Mag trompeta tē abaawaita nawe khēchwia jēb ee khēkhēd arr kh̄n̄njā deeu phiidutkhaju, tag khēchba ich mag iu n̄nisieg. Magbarm d̄i maag-wai agtha maach chi monakha dur-rum kh̄n̄njā deeu mor chi iurigta paap̄iju ich Ēwandamau. ⁵³ Magbaawai maach mor m̄g dajēkhu khit̄mjā jürr bū̄rjā meeba aajem̄g pabaadēm d̄i, tag beeurjā beeurba, s̄i ich mag sierraajemkha s̄isiju. ⁵⁴ Mag tag maach meejā khaugba th̄n̄nisiewain chadau chadcha ich Ēwandam iek ph̄a sim gaai jaau simjō, “M̄g atag paawai m̄ch gar-muata ōor dajēgpiejemjā pōdp̄iju” a simjō n̄nisiju. ⁵⁵ Mag igwia ĩchab ich Ēwandamau ich iek deeu ich iek jaau-jem̄g ph̄pitarr gaai jaauwai, “Mag-baawain chadau j̄g ōrau amach dajēgju ōgkhaajerrjā tag kh̄iirjuba n̄nisiju” a sim, “chi maach dajēgpiejerrjā ya tag jua theeg chukhu s̄isiewai.” ⁵⁶ Jōoingarwe ley deetarr gaaimuata ōrau amach pekau pōoma wai n̄mua okhoojūjā khaph̄ aajem, mag pekaūata nem jua theeg benen dēnjō ōor meepiejeewai. ⁵⁷ Mam̄ ūu maach P̄r Jesucristoou mag pekaūa ōor okhoopejem ich garmua pōdp̄itarr

gaaimua ūu maach i d̄i wēn̄rr̄m, tag okhooju khaba. Mag n̄m d̄i m̄g jēb gaaiwejā maachig ich jua theeg deejem, mag pekau jua theegag dich th̄u aupiba aag.

⁵⁸ Cristo gaaimua khodamnaan, mua chadcha p̄ar khōsi chit̄m. Magua mua p̄rag, “Ich j̄g i d̄i ub̄naa chikham-nau chaur nem jaau n̄muajā p̄ach khūgurbiba, warag maach meewiajā deeu iu n̄nisijuuta kh̄iirjunaa i dau najā nem wajapha wau n̄m gaaita phid-khanaat” a chir̄m. P̄rau khaph̄ n̄m, ich athee maach mag phidkhabarmjā irua s̄i ich j̄g par okhooipaju.

Ofrenda dee n̄m

16 P̄rau khaph̄ n̄m, j̄ga mua Galaciapienagjā jaaup̄ijī. Magtarr aawai j̄g Cristo gaaimua maach khodnaanka th̄num kh̄n̄n athee p̄ach eejā agjō phatkhon phiebat. ² Domighed paawai agdaujō p̄achdēu ganmampierr phiepetat; maagwai ya wai naawai, m̄ barbaimaawaita eepemjō mag phatkhon jur̄ur abaju. ³ Ya p̄ach aar m̄ barbaimaawai p̄rau ōor jur̄ auju; makh̄unta m̄chdēucha p̄iju, maach khodnaan Jerusalemien athee mag p̄achdēu phatkhon jur̄ phietarr deen mamkh̄iir. Amach d̄iipai ĩchab ēsap ph̄naa deep̄iju. Ag gaai p̄rau jaaup̄iju, m̄g chi phatkhon arr n̄m kh̄n̄nan maachdēucha jur̄ auwiata p̄i n̄m kh̄n̄nau a khap amkh̄iir. ⁴ M̄chdēu oowai m̄chjā am d̄i maju aai chir̄m khai, magan m̄chdēuta am phē arrju mag phatkhon deen.

Pablo Corintoog maju kh̄iirjutarr

⁵ P̄ar oon mamua Macedoniapien ee m̄ dichju. Ōkhar mag ph̄urdu-mamuata Corinto barju, p̄ar aar. ⁶ Tale p̄ar aig m̄ kh̄aidam khapanaa kh̄ijā chiraimaju, pari agtha wajappai khaugba chir̄m. Ichaau pam̄n,

jāig pāar aig chirumua idēu mūch gaai nosej jaar dichpiju. Maimua ya dōchūmie burrbaadeewaita mūch majuug mamkhīir, mag tale pārau mūrūg jap ee mūchdēu nemdam igju thumaa phēdeepūiju. ⁷Mamu mūūgwaiwe chan mabam. Sīi pāar aig dichmapha chiraawai maach Pōr Jesuu khōs amūn mūch ōdiwan pāar aig dārrūū chiraimaju khīirju chirum. ⁸Pari ya mūg phiesta Pentecostēs burrju gayaa pamaawai ich mūig Efeso phōbōr ee chirumua warag phiesta dichpiju. ⁹Maach Pōr Cristo iek jaau chitum gaaimua ōor khapankham khūnau mu khōchkhaba thūnaab mamū, mua magumjā igba warag jaaju, mag maach Pōr athee phidkha nūmua i iek jaaju ayaa oo wai chiraawai. Magua pōd phiesta nawe chan mū mabam. Mua khaphū chirum, mag mua jaubarm chi ūr nūm khūnaujā sīi par jūūpui ūrbaju.

¹⁰Pāach aar Timoteo barimaawai i dūi wajapha abat, ichjā īchab pāach ee aairaa chiramkhīir. Magaag īchab ijā mūjō maach Pōr Cristo iek jaau nūm phidagta jaau khitaajem. ¹¹Iwiram ābmuajā oob pārau i kha isēe amiet. Magju khāai irua nem igjudam thumaa irig deebapūit, onee urumua mū oon bēemkhīir. Būūrjā barchēba aawai tagam khūn ermanonaan dūi í nū chirum.

¹²Maach ermano Apoloogjā par mua pepet chirū ajim, warm khūn dūi pāar oon mamkhīir. Pari magumjā maba, thūba sīsijim. Pari ōkhar ichdēu oowai maju ayaa abarm ed jam pāar aar i barju.

Pabloou Corintopienag salud deepūinaa am wawitarr

¹³Ābmiecha paawai pārag, “Pāach oomapha aajem khūn dūijā khīir khaphūnaa pāachdēu Cristo iek ūkha nūm gaaita ubū thierrkha nūisit” a chirum. Ag iek gaaita emkhoinkhanaa

nem jua theeg abat. ¹⁴Pāach eepai nem wauuwaijā, thumaa dich khapeen kha khōsinaa am ūu apiegta nem waubat.

¹⁵Cristo gaaimua khodamna, Corintopien. Pārau khaphū nūm, maach ermano Estefanata jam pāar aar Acaya durr nacha ich chaain dūimua ich ūupa mūg maach peerduajem iek ūkhajim. Mag ūkhawia amach khīrauta agjō ar ewag ūkhamam khūn juagjā oo nūisijim. ¹⁶Muan pārag, “Jāgum wounaanau wa ijō Ēwandam iek gaai phidkha nūm khūnau khāijā pāachig mag abaawai ag ipierraa abat” a chirum. ¹⁷Mū onee chirum, pāar bēeba nūm ee Estefanaauta Fortunato dūimua Acaicopa ūu mū oon bēetarr aawai. Pāachcha pōd bēebahab mamū, am pierrumua ūu pāachchata pierrumjō abarm. ¹⁸Ūu chadcha amau mū thāar onee apiwia pāarjā ich agjō onee apiju, deeu pāar aar bardutkhaimaawai. Jāgum wounaan chad pārau chadcha pāach garmuajā būūrjā chig abata wai naaju aai nūm.

¹⁹Mau Asia provincia ee iglesia nūnidum eem khūnaujā pārag salud deepūi nūm. Aquiloo Priscila dūimua salud deepūi nūm, maimua am deg ermanonaan culto waujem khūnaujā agjō salud aajem pārag, pāarjā maach Pōr Jesucristo dēnkha naawai. ²⁰Tagam ermanonaanaujā agjō thumaam khūnag salud aajem. Pāach āba biirduawai pāach khapeen dūi agdaujō kha khōsinaa saludaabat.

²¹Much Pabloouchata pārag mūg saluddam mūch juadamaucha phānaa deepūi chirum.

²²Ābmua khāijā maach Pōr Jesucristo khōchkhaba sim khai, magan ichdēu khap chirá Cristoou jāga aju i dūi ich bēem ed.

Maach Pōr Jesús, jdeeu pidú!

²³Pāar kōit maach Pōr Jesucristoog jēu chirum, ichdēuta pāar dūi ogdūba ich mag pāar ūu wai nūrramkhīir.

²⁴Pāar thumaam khūn mua khōsi
chitum, maach thum āba Jesucristo *Pablo*
dēnkha thūnaawai.

Mugdampai ajim pārag jaaum ig chi-
rarr. Ayoo keena,

2 CORINTIOS

*Biek numiim ěsap Pabloou
Corintopienag phā deepüitarr*

Chi phātarr. Pabloou Corintopien chi ũkha durrum khũnag mũg ěsap biek numiim phānaa deepāiwai Macedonia sějim aajem.

Maadũ khaphũ nũm, nacharam ěsap ichdũ deepüitarr gaai irua amag ithũu iekhaba thetta iekhapũjim. Maimua ich iek asekasjerrā wa asekasba khāijā nũ a khap aagta, ag khur nũ awi, Titoog am oon mapijim anũm, mag oothurwi jũr ichig jaauchẽmkhĩir.

Mag chadcha Tito am aar udthurwi jaaucheewai, āaur khũnan ũu ichdũ jaaupüitarrjõ i ipierr awi nem ajaug nũm a jaauchẽjim aajem, amach khĩirjug khaigbamjā isegpũwi (2:1-11). Mamũ agjõ naajim aajem āaur khũn i iekjā asekasba warag i ichaaurta iekhanaa i ěugar í chan mag ichdũ jaaudemjõ ich Jesucristoou jũr autarrjā khabamta jāg nũrrũm anarr khũn (cap. 10). Titoou mag jaaubaicheewaita Pabloou mũg carta biek numiim phājim aajem.

Khan jawaagta phājĩ. Mag Titoou Corintopien igwi ich jũgaagaa jaaubaicheewaita (7:6-7) jõoi oneeubaadẽwi mũg ěsap phājim aajem:

- (1) ichdũ ũurwai ũu ichdũ jaaupüitarr ipierraa āaur khũnau amach khaibag isegwi Cristoou khõsi simjõta nũm anũm gaaimua ich onee sim jaaupũinaa (cap. 7), mag nũm dũi ichab amau amach ee woun khaigba nũrrarr ya castigaatarr aawai ya ĩs jũr i perdonaaju aai nũm a jaaupāig (2:5-11);
- (2) maach peerduajem iek ajapha amag jaaunaa ag gaaimua ichjā phithurg au sim jaaupāig (3:1-6:10);

(3) Jerusalén phõbõr ee chi ũkha durrarr khũn dau aphũ khithẽe arr khũn athee deepāig phatkhondam phienaa khĩir khaug wai naamkhĩir jaaupāig (caps. 8-9);

(4) mag ich ěugar iekhanaa ich respetaaba narr khũnag iin chadcha ich Jesucristoouchata ich i jaaumkhĩir i jũr aujim a jaaupāig (10:1-12:13);

(5) deeu thārupam biekhau am aar maju jaaupāig, mag amach aar mam ũrwi warag amach pekau thum isegamkhĩir (12:14-13:10).

Pablo salud

1 Mũn Pabloou, Ęwandamau Jesucristo iek jaaumkhĩir ich Cristooucha jũr autarr. Muata Timoteo dũimua mũg ěsap phā deepũi chirũm, Grecia durr Corinto phõbõr ee Ęwandam iek ũkha durrum khũnag maimua deum phõbõrdam nũnidũm eem magwe thumaa chi ũkha durrum khũnagjā agjõ. ²Maach Aai Ęwandamagjā jẽeunaa maach Põr Jesucristoogjā jẽeu chirũm, pāach ũu wai nũm dũi ichab khõinaa wai wẽnũrramkhĩir.

Khanthee Cristo gaaimua Pablo dau aug waaueejĩ

³Keena, maach Ęwandamta ũucha khitũm. Ichpaita maach Põr Jesucristo Ayau; ichta maach Aai aawai ichdũta õor dau aug khaug paraanaa ichab maach khĩir jāsenkhaajem. ⁴Ichdũta maach gaai masi wa õkhĩirjuu khāijā nũm aigjā chadcha maach khĩir jāsenkhaajem, jũr maach garmuajā agjõ dich khapeen gaai masi wa õkhĩirjuu khāijā oowai ich Ęwandamau maach dũi atarrjõ ich agjõ am khĩir jāsenkhamkhĩir. ⁵Cristo gaaimuata maach ũrcha dau aphũ wẽnũrraawain

ichdëujã ich agjö ïchab maach ùrcha khïir jãsenkhaajem. ⁶Mug Cristo iek jaau nãm gaaimua dau aug wau chitumun, Ëwandamau much peerdu autarrjõ pãachjã khïir jãsenkhawia pãach peerdu aumkhïrau. Mug irua mu khïir jãsenkha simun, jãan ich agjö pãachjã mujõ dau aphuu aphõbaadeewai jürr much garmuata pãar khïir jãsenkhaa khaphu amkhïrau. Mag amun magan pãrau mu dënjõ äwatimü äwatju. ⁷Mua khaphu chirum, pãarjã Cristo gaaimua mujõ dau aphuu naawai jãg ichdëu mu khïir jãsenkhatarrjõ pãarjã agjö irua khïir jãsenkhaju.

⁸Cristo gaaimua khodamnaan, tale pãrau khaphu nãm, Asia durr mawia mu wajapha dau aug wautarr. Muan tag muchdëu äwatbajupii aajeejim; magum gaaimua muan ya tag much pãar khïir chitabajupii chirajim. ⁹Muan ya much thõopãaigpampiita chirajim; pari jürran mag wajap dau aug wautarr gaaimua ya murug jaubarmjõta ajim, muchpai wir aig igju khâyau ùrcha Ëwandam õor mee sisid arrjã phiriu aaujem gaaita khïirjuju. ¹⁰Mag, üu mu thõopiba Ëwandamau mu peerdu aujim. Mua khaphu chirum ïchab, ichdëu mu thua wai sim aawai mug atagjã irua ich jãg mu khaijpër wai nurraju, ¹¹pãrau mu kõit ich jãg puaba jëeu durrumun. Khapankham khunnau mu kõit Ëwandamag jëeu numun, magan ich agjö üu irua mu wajapha wai chiraajem paarjã khapankham khunnauta irig üu ajim ajurau.

Jãgwia Pablo Corintoog mabajï

¹²Much wajapha chitanaa iekhaawajã chadcharam iekta pãar ee Ëwandam dakhïirjã much iekha chitaajem khap, mu onee chirum i dau na. Mu mag chitum chan sïi mug jëb gayam khun khïirjug khaugau

khaba, sïi ich Ëwandamau murug magpi sïewaita thumaam khun daarrjã üu wajapha chitaajem. ¹³Pãrau wajapha khïirjumun muchdëupai much igwia pãachig ësap gaai mag jaaupãaiwaijã pãrau khaphu aju, chadcha pãachdëu mu oojemjõpaita muchdëujã much jaau chitum. Jãg muchdëu phã deepüi chirumun, sïi mu gaaimua pãach onee aju aai nãm wajapha pãachig khap amkhïrau. ¹⁴Ïsin sïi pãrau buchkhunpaita khaphu nãm muata nacha pãachig Ëwandam iek jaauchëtar, pari wajapcha khaphu aju buchkhun waaur nãm. Maach Põr Jesús pierrum edta pãar onee aju mu gaaimua, maagwai muchjã agjö onee aju pãar gaaimua.

¹⁵Mag much gaaimua pãach onee aju khaphu chiraawai nacha pãar aigta chiraimaju khïirju chirajim, biek numi pãar oothuraag. ¹⁶Much khïirjugan Macedoniaag mamujã nacha pãar aigta jëerimawi deeu ewag bëewajã üwaai pãar aigta chiraichëju khïirju chirajim. Mag, mu Judeaag maagpaawaijã üu pãrau mu juag oomjõ mua nemdam igju thumaa murug deepüikh. ¹⁷Pari magtarra, jãgwia mu mabajï. ¿Pãrau oowai mua wajapha khïirjubanaata pãrag maju a phã deepüijï? ¿Wa muchta sïi parhoobam khunjõ ihãsisisdõ chitaawaita nem mag aju atarrjã nuupai awia deeu üwaai mag khabam aajëwa? Magjã khabam. ¹⁸Ëwandamaujã khaphu sim, i dau jam mua pãrag nem mag awia deeu üwaai muchdëupai ich ag iek igwia mag khabam aajë. Mua mag nem jauba chitum. ¹⁹Silvano düi Timoteo maimua muchdëujã agjö maach thum Jesucristo Ëwandam Iewaa iekta jaau wënrãraajem. Ich Cristooujã nem mag awia deeu ich ag iek igwiapai mag khabam aba sierraawai maraujã pöd magju khaba nãm. Cristoou ichdëu mag abarmun ich magta nem wau

sierrum. ²⁰I gaaimuata Ēwandamau maach dūi nem magju atarrjā chadcha ich iekhatarrjō aajem. Maguata maach Ēwandaman chadcha ich iekhatarrjā sēukhaba sierrum aajem maadēu, Cristo gaaimua i thō iekhamamua. ²¹Ich ag Ēwandamauta pāragjā Cristo iek ūkhapiwi mūrūgjā ūkhapiwia maach ich dūi ubu phē wai sim; maimua ichdēupaita maar mūg chi Cristo iek jaau nūm khūūnjā jūr aujim. ²²Mag ichdēu maachig ich iek ūkhapi atham aigta maach gaai ich dauchach phā sīubarmjō ajim, magbarm aigmua ichdēu khōsimjō nem wau nūm oowia ōrag chadcha ich dēnkha nūm khap amkhīir. Mag nūm dūi īchab ich Akhaarjā deejim, mag gaaimua ūgthar paimaawai ichdēu mūg atag maachig nem deēju anūmjā chadcha deeb khaba deēju khap amkhīir.

²³Mū sēukha chirum khai magan Ēwandamau mū dūi ichdēu ampierr aju aai sim; pari agtha mūūgwaiwe Corintoog pāar oon maba chirumun, sīi pāachig ikhuaba iekhabaimaawai warag pāach ōkhīirjuu apimaaugauta maba chirum. ²⁴Mū jam barwia muchdēu nem jaubarmta pārag ajuēs waupimapha chirum. Ya pāar pāachdēu Cristo iek ūkha nūm gaai ubu naawai pārau khaphu nūm, jāga aju aai nū mū barju nawe, maagwai magum athee chan ya pārau wajap mū igba nūm. Magarrau mua muchdēujā khōsi chirumun pāar onee apijuuta ēkhaajem. Mua chan pāar ōkhīirjuu apimapha chirum.

2 Mag mūch barbaimaawai pāachta khīir naawia ōkhīirjuu apimaaugauta agtha maba chirum. ²Mū mawia pāachig iekhabaimaawai pāar ōkhīirjuu nūsim oobaawai, jūgā mūchjā onee abarju pāar dūi? Maig chan maach thumaa onee aju arrrta sīi warag ōkhīirjuuta nūsisju. ³Mag khīirjuwiata ar nacha muchdēu pārag ēsap phā

deepāiwai ag gaai sīi jaaupūi chirajim, mūch barju nawe pāach appai iekhawia mag khaigba aadēp nūm thumaa wajapha arreglaamkhīir. Mua khaphu chirum mūch onee aju, mū barju nawe pārau mag problema arreglaapūimun; mag amun mūch appaijā khaba pāachpata dūi onee aju. ⁴Pari jāg ēsap pārag deepūyaag phā chiraawai thumaa khīirjuwia gaai machaaga aadē-mua warag mūchta biejeejim. Pari mūch meerba chirum, mua ēsap gaai pārag jāg phā deepūitarr chan sīi pāar ōkhīirjuu apieg khabajim. Magju khāai ante jāg phā deepūitarran, muchdēu chadcha pāar khōsi chirum khap amkhīir ajim. Mua pāar khōchkhaba chirakhiin, pāar jājāgkhamjā mū gaai mas khaba chiraajeekham.

Ich bāaurr ūan wai sierr perdonaapi jaupūitarr

⁵Pari iwiir ābpaimua jāg mū ōkhīirjuu apitarr chan mūch appai khaba, jāan chi iglesia eem khūūndampata thum ich jāg ōkhīirjuu apijim, ich jāg khaigba arr gaaimua. ⁶Ya pāach khapanaam khūūnauta i castigaatarr aawai ya ich jāgpai ūu sim. ⁷Sīi jāimua pārau i perdonaawia i khīir jāsenkhabat, eeu magba akhiin ich dūi jāgtarr gaaimua warag ōkhīirjug pōoma aadeewai tag Ēwandam dūijā nūrraju khīirjuba khāijā adukham. ⁸I magpim ugua warr pāachdēu i dūi nurrjō deeu ūmaai, “Marau agtha pū khōsi nūm” abat irig. ⁹Nawe muchdēu pārag ēsap deepūitarr gaaijā ich mag mua pārag jaaupūijim, chadchata muchdēu pārag nem jaau chirum ipierraa nū wa ipierraa khaba nū a khap aag. ¹⁰Pārau perdonaabarm woun muajā agjō i perdonaaju. Mag mua i perdonaabarmjā, chadcha ich khai bag isegbaawai i perdonaaju sierr khai, pāar gaaimuata Cristo dakhīir mua i perdonaaju. ¹¹Mag i perdonaaba akhiin, dōsatta jūrr maach

gaai úrpaju; ya maadëu i khaphum, í jãga sierrá.

**Corintopien khap jëwaag Pablo
Tito düi oom khõchag sierr**

¹²Troas phõbõr ee Cristo iek jawaan a maawai maach Põrou ich iek jaaumkhüir sïi phithurgjã chukhu mürug jaaupijim. ¹³Pari mag mü barimaawai Cristo gaaimua much eem Tito oimabajim Troas phõbõr ee. Magbaawai khakhaisamjõ chichiir awia, aigum khuun ermanonaanag ayoo a puawia mua Macedoniaaga, Tito düi oog; í pãar aar udthurtarr aawai irig pãar khap jëwaag awi mü Macedoniaag majim, i sierr aar.

**Cristo düi khapeerkha num
gaaimuata thum põdpüpüi ajem**

¹⁴Pari üu ajim a chirum Ëwandamag, Cristo düi khapeerkha naawai nem phithurm nemjã i gaaimuata üu maach garmua põdpüpüi aajem paar. Maguata is maach wënurrumpierr Ëwandam iek jaauwaijã, warpham magwe jügdee thüap wëjõmjõ, jürr maach gaaimuata õrag ich khaugpi sim. ¹⁵Ëwandamau oowai maach i iek jaau wënurrum khüunan incienso warpham magwe thüap wëjõmjõta oojem, mag i iek aaidumkhüir jaau wënurrumua. Mag num gaaimuata chi peerduju khüunan peerdu num, maagwai chi peerdubaju khüunan amachdëu khõs ükhaba awia sïi okhoo thunum. ¹⁶Chi okhooju khüunanagan, Ëwandam iekta mag inciensojõ warp thüap aaidu wëjõmta warag am thõoju pakhëjõ sim, amachdëu ükhaba num gaaimua. Pari jürr chi üu ükhawia peerduju khüun atheyen mag warpham magwe thüap wëjõmta bënhejõ sim, warag am iupi awaag. ¿Magan khaüta mag Ëwandam iek warpham magwe aaidumkhüir jaau nurrumua warag

õor iupi awaag wa thõopieg khãijã jaau khaphu sï? ¹⁷Ar pãar ee sëukha nem jaaujem khüun khabam. Ich Ëwandamauta mag jaaupibam chan pöd mag jaaubam. Magarrau maach ich Ëwandamaucha jür autarr khüunaun chadau mag jaaju aai num. Marau chan mag am dënjõ sïi phatkhon aum khõchgau maach khüirjug eemuapaita Ëwandam iek jaau wënurraba num. Maragan ich Ëwandamauchata ich iek jaupi siëwai i dau na nem jaau numjã thum agchata jaaujem, Cristo düita khapeerkha naawai.

Ëwandamau iek iur deetarr jaau num

3 Mag, muan nem jaauwaijã thum nem agchata jaaujeewai ¿pãar jüg ee mua much wir aig thõwiata mag iekha chirumjõo sï? ¿Wa muchjã warm khüunjõ pãar aar ësap düita maju aai chiráwa? Mag khabam. Ësap chukhu mawiajã ya párau mü khaphu num. Ni warm khüunag muchdëujã Ëwandam iekta jaau chirum a khap amkhüirjã pãar jua eem ësapjã igba chirum. ²Murugan, carta chaarta much düi wai chitaju khâyau pãach chi ükha num khüunta carta chaarjõ num. Mua jaau chitum iek ükhawia Ëwandam dau na pãar wajapha wënurrum oowiata carta gaai jaaupüi numjõ õrau khaphu naabahab, chadcha mua wajapha Ëwandam iek jaau chirum. ³Chadcha amau wajapha oo num akiin, pãar khabahab ich Cristooucha carta phätarrjõ num. Mag cartajõ ichdëucha phätarr aawai plumaau phätarrjã khaba, sïi ich Ëwandam warrgarwe ich mag iuu sierrum ag Akharauta ësap gaai carta phätarrjõ sim. Mag phãkha sïsimjã sïi warrgar Moiseeg phã deetarrjõ mokdau gaai khaba, pãar thãar eechata phãkha sïsimjõ ajim. Ajapcharan mürug ich iek jaupi simua warre pãach thãrauchata ükhapijim.

⁴Mua chadcha mag iekha chirum, Ëwandamauta Cristo gaaimua mûch iekha chirumjã khaphu api siewai. ⁵Mag num aig chan mag mûchdêu nem wau chirumjã thum mûch juapauta wau chirum aba chirum. Mua khaphu chirum, mûchdêu nem wau chirumjã Ëwandamau juapadam dee simuata waaujem. ⁶Ichdêuta mûrug juapadam deejim, ich chogkanaa ich garmua ôor dui aju iek deetarr jaumkhiir. Pãrau khaphu num, mag i iek iur mua jaau chirum chan warrgar Moiseeu dau daau phã puatarrjõ khaba aawai pãach thãar ee sieichemjã pãrau pöd ooba aajem. Mag Moiseeu phã puatarran dau daau siejeb pari magua ôor peerdu auba aajeejim. Mamu is jurr ag khãai Ëwandam Akhaar maadêu ooba aajemuata ôor peerdu aajjem.

⁷Mamu Ëwandamau mokdau gaai phãtarr iek Mooiseeu waibêewai, sii ichta edau khiiirjõ khiiir buumjõ bêtarr aawai, israelnaanau pöd i khiiir eerpabajierram aajem, dau khakhaichgau. Mag béejeb mamu ich mag sierraag khaba arr aawai ôkhar magba pamamua tag buu khaba aadêjim aajem i khiiir. Mamu pãadê wajapha khiiirjubat. Mag ich Ëwandamaucha mok gaai phã deetarr iek ajieb mamu maach peerdu aubaju iek ajim. Mag sim äba jaaucheewaijã ich wajaugau sii mag Moisés khiiir buumjõ apitarrrta, ⁸jãgwia ag khãyau atcha wajaug abaju si ich Ëwandamau ich Akhaar gaaimua ôor dui deeu iek deebarmua am peerdu aju jaau num. ⁹Wajapcharan mag maach peerdu aubaju iek jaautarrjã wajapha arr khai, magan ich iek ükhabaadeewai Ëwandamau maach kulp chukhu apüju jaau numta ag khãai wajapcha sim. ¹⁰Nacha mag mok gaai phã sierr ag ajaug chan êudee mag Ëwandamau maach peerdu aju jaau num iek dui bürrjã barba sim. ¹¹Mag iek phã deetarr

wajaugau Moisés khiiir buumjõ apitarrrta ôtdaujõ ôkhar thõmamua chugpatarr khai, magan Ëwandamau ich Akhaar gaaimua ôor dui iek deetarrta wajapcha sim, ag khãyau bürrjã chugpaa khaugba sierraawai.

¹²Mag i iek ükhabaadeewai Ëwandamau maach kulp chukhu apãaijemjã wajapha khaphu chiraawaita, mûchdêu jaum aig warre i iek dawaata jaau chitaajem, iek wajapham aawai. ¹³Moisés Sinai durrsi gaai Ëwandam dui iekha sii awia bêewai ich khiiir sii buumjõ thunarr ôkhar chugpamam israelnaanag oom ugua, ich khiiir gar putiu börr aajeejim anaabã. Pari ewag paawai mag irua waiberr iek khãai jurr chi iek iur pierrumta wajapcha siewai mua chan mag i dênjõ meerba muan warre dawaata jaaujem. ¹⁴Pari mag Moiseeu ich khiiir appai börr aajerrta thum israelnaan khiiirjugpata Ëwandamau mag put eegar börr athamjõ ajim. Maguata ewag pawiajã par Ëwandam iek thür numjã pöd khaugba aajem, mag börr simjõ sim khecheupüiba siewai. Mag khiiirjugã putiu börr simjõ sim khecheupüyaagan Cristo iekta thãraucha ükhaju aai num. ¹⁵Is ewag pawiajã, mag sisidum khunau ich Moiseeu êsap phã puatarr gaai thürwai agtha amachdêu thürmamjã khaugba num. ¹⁶Pari Ëwandamag amach pekau chugpaapi jëeuwaita mag am khiiirjug putiu börr simjõ simjã warre barbapüimjõ aajem. ¹⁷Warran Ëwandam warp narrrta ya i düicha wênurrumjõ num, mag Moiseeu phã puatarrau tag phêethugba naawai. Magua mag dich pekau chugpaapi jëeuwain warre ich Ëwandam Akhaarta wai nüsiejem. ¹⁸Maguata maach i iek ükha durrum khun chan mag agtha putiu khiiir börr numjõ khaba aawai êsphëg dau wajapham ee oo numjõta

ich Ēwandam wajaugjā maach gaaita ōrau oo n̄m, maach nem wajapha wau n̄m gaaimua. Mag n̄mua maachin waragta ich Ēwandam Akharau wajaug paamaawai warag maach Pör Jesujōta paakhamam.

4 Magua m̄uch chan khusēukhaba chit̄m, Ēwandamau ich garmuata m̄uch dau aug khaugwia ichdēuta m̄urug m̄ug phidagjā deetarr aawai. ²I ipieraa am khōchgau meraa nem wawia deeu agum gaaimua m̄uch khīir nauju ayaam nemjā mua būrjā wauba chit̄m. Mua chan s̄i j̄ag khaphum an̄mta ar parhooba nem jaau n̄urj̄eem kh̄un khaba aawai ōor khūgurwia maach Ēwandam iek ph̄a sim gaai chaaurapaijā jauba chit̄m. Ēwandam dau na magju kh̄ai muan āba nem agcha jaajuuta ēkhaajem. Mua mag nem jaau-naa wau chit̄mjā chi m̄u oojem kh̄unau ni ābmuajā meraa khaba n̄m. ³Mua m̄ug Ēwandam iek jaau chit̄mjā ōrau pōd khaug auba n̄m khai, magan makh̄unan agtha putiu dau ēu ūr bōrr n̄mjō naawaita amach okhoo n̄m gaaimua mag khaugba n̄m. ⁴Ich chi dōsāt m̄ug jēb gayam kh̄un ēwandamkha sierr̄umuata am dau kh̄ipi wai sim d̄i am khīirjug ūrjā putiu bōrr wai simjō sim, maach Cristo thumaam kh̄un kh̄ai ūrpa sim iekta ūkhapimaaugau. Mag Cristo iekhaupaita ōtdau būug nem oowai khaph̄u aajemjō maachig khaph̄u api sim, Cristo gaaita ich Ēwandam khīir theg sim. ⁵M̄u chan p̄rag wir aig m̄uchta p̄ar pōrkha chir̄m a jauba chit̄m, muan Jesucristota ōrag amach pōrkhapimkhīir jaau chit̄aajem; í khabahab chadcha maach Pör. M̄uch garmuajā Jesucristo khōsi chir̄m gaaimua, m̄ug i iek jaau chit̄mua m̄un s̄i p̄ar chogkhata chit̄m. ⁶Ar m̄ug durr ompaa naawaijā s̄i ich iekhaupai kh̄ichag eemua ararag ompaa autarr ich ag Ēwandamaupaita ich iekhau

maach khīirjug aard̄u athamjō ajim, magbarmua maach Ēwandam thumaam kh̄un kh̄ai wajaug sierr̄umta Jesucristo gaaimua khaph̄u nuisimkhīir.

Dau aph̄u awiajā Ēwandam maach d̄i sim khaph̄u n̄m

⁷Pari mag Cristo iekta phatkhon kh̄aijā ūrcha balee simta s̄i maar m̄ug dau aph̄u durrum kh̄unauta jaau wēn̄urraajem. Pari mag Ēwandamau maar mag khith̄eem kh̄unagta ich iek jaupi sim chan maachta wajaug n̄m amkhīir khaba, s̄i ich Ēwandam jua theegauta mag wau n̄m a khap amkhīrau. ⁸Maguata m̄un m̄ug chit̄m̄n, nem khīirpierramuata chachmamjō aajeeb pari warag maḡmpaita khīirju chir̄ujā aba chit̄m. Khar mag dau aug wauwajā maḡm igwia warag nem waju khaugba aadeejeeb mam̄, maḡm gaaimua ōkhīirjug pōmajā aa khaugba chit̄m. ⁹Ōraun m̄u khaibag wawaag m̄u ēudeejā ēkhaajem; pari j̄urr amau mag n̄m ee Ēwandamau m̄u kha ogd̄uba ichdēuta m̄u th̄ua wai n̄urraajem; thōoju ēkha n̄mua mas deejeeb pari warre thōo chan thōoba aajem. ¹⁰⁻¹¹Jesujā juauta am d̄en i thōop̄itarr aawai m̄ujā agjō m̄uch chit̄mpier i gaaimua thōjuuta j̄ur chit̄mjō aajem, mag dau aug wau chit̄m gaaimua ōrau oowaijā chadcha ich Jesús m̄u th̄aar ee iiu simuata m̄uch th̄ua wai n̄urraajem khap amkhīir. ¹²Mag i iek jaau chit̄m gaaimua muchin chadcha thōjuuta ēkha chit̄mjō aajem, pari mua mag jaau chit̄m gaaimua ūu p̄ar chi ūkha n̄m kh̄unan j̄urr iuuta iiu n̄m, i iek ūkha n̄m gaaimua.

¹³Pari chadcha Ēwandamau mag m̄uch th̄ua wai s̄ieju khaph̄u aawaita David khararr̄au iekhatarr iekhōoin, “M̄uch oomapham kh̄un jua eemua Ēwandamau ūu m̄uch chig apiba ōbeerpiju khaph̄u chir̄aawaita warag

i iekjā ögkhaba jaau chitaajem.”
¹⁴Mua khaphu chirum, Êwandamauta maach Pör Jesús meetarrjā deeu phiriu aujim. Magtarr aawai ichdëupaita ichab mûchjā Jesús phiriu autarrjō phiriu auwia pāar dūi āba ich sim aar maach phē arrju. ¹⁵Mag mûch dau aug waaujem thum pārag jaau chirumun, jāan mûch mag chitum gaaimua pāachta ūu amkhīrau, magum gaaimua ichab Êwandamaujā dūrrcha pāar dūi wajapha aajeewai ich agjō ichab ōor khapankham khūnauta ūkhawia irig ūu ajim anumua i thō iekhamkhīir. Magamkhīirta mag mûch dau aug waaujem pārag jaau chirum.

¹⁶Mag Êwandamau mûch phiriu auju khīirjubaadeewaita warag khīirdam ubu ich jāg phidkha chitaajem. Maach mor mug chi ūrumun chadcha jōoiraa pamampierr warag serbiiba pamāma, pari jūrr mag sim maach akharan edau āspapakhampierrta warag jua thierrpapgamm, Cristo gaaimua. ¹⁷Muig eegar aawai año khapan mug dau aug wau chitawiajā mug atag ya Êwandam dūi ich mag ogduba chiraimanaa oowain sīi khūchpaita mag aphuu chitarrjōo aju, magum thum āwattarr jūrr Êwandamau mûch wajapcha wai sisiewai. ¹⁸Chadcha agtha mûchdëu ooba chirab mamu, magtarr jūrr Cristoou mûch dūi ajapha aju khīirjubaadeewaita mug jēb gaai sīi chikham jua machgau aphuu chitawiajā magumjā igba chitum. Mug eegar aawai maadëu nem wajapham oo numun jōpcha thum chi matarrjā khaugba aju; pari ūgtharm nem chan chugpaajā khaugba ich mag sierrum iekhou, oojā khaugba.

5 Keena, maach mor mug simun sīi khūchpaim athee di ëu sūtarrjōta sim. Pari maadëu khaphu num, mug jēb gaai aawai maach mor mag dijō sim jēebaadeewai jūrr ūgthar Êwandamau maach athee būurjā jēeba aajem diita

wai sim. Mag di chan sīi ōrau ëutarrjā khabam. ²Mag khīirjubaadeewaita mag mor dijō sim aum khōchkhabaadeejem. Jāga akhiin meejā meeba muiguim mor sīi isegpūinaa ich mugta warre mag ūgthar Êwandamau maach athee mor iuur wai simta athaimakham. ³Wajapcharan maach meewai maach akharan di chukhumjōta aadeejeewai sīi ich mug būurjā meebata mag mor iurta sīi khajūajō theg jūapūim khōchkhabaadeejem, magbaawai sīi di jōoi garmua di iuur deg durbabaadëmjō aag. ⁴Mug jēb gaaita maach ëu eepai wēnurrum aiguin thōmapha sīi warag maach mor mug sim ūrpaita mag Êwandamau maach athee mor iuur wai sim anumjā jūapūim khōchkhabaadeejem; magbarmua maach mor mug dajēkhu khitumta jūrr dajēgba ich mag sīsimumkhīir. ⁵Magaag atheeta warre Êwandamau maach ompaawaiwe dajēgba aajem mor khīirta deejim; pari magtarrta pekau gaaimuata maach mug dajēkhu khithëem. Mamu magum āba deeu mag mor iuur maachig deeb khaba deeu khap amkhīir ich Akhaarjā maachig deejem.

⁶Ich Êwandamauta mag siewai chadcha ich mag aju khaphu chirum. Maachta muig eegar agtha maach ëu ee wēnurrum aiguin maachin Êwandam warp deeu dur numjōta wēnurrum, ⁷chadcha daúacha i ooba naawai. Pari magum āba ichdëu maachig deeu a jaau sim chadcha deeu khaphu i iek ūkha naawaita ⁸thōjujā khīirjuba chirum. Mag mu meewiajā ichiita maach Pör Cristo aar i dūita āba chiraimaju khaphu chirum. ⁹Maguata, agtha mug jēb gaai chitaju wa jōpcha i aar maju awiajā, muig eegarweran āba i dawagaata nem wauju khīirjuajem. ¹⁰Ichiita maach mug thunum khūnan thumaa Cristo ich pōrkhou pōm sim gaai oo sim khīirphee wētab khaba

wëtju. Maigta mug jëb gaai naajeewai dichdëu i athee nem waaujerr paarjã jürr ich garmuajã agpierr deemaju.

**Cristo iekta jaaujem i
düi khõinaa amkhüir**

¹¹ Muchdëu Ëwandam ökhö chitum khap, tagam khunagjã i ögkhawia i dau na nem khaigba waupim ugua, i iek ükhapsi aujuuta ëkhaajem. Mu mag agcha chitum Ëwandamau wajapha mu khaphu sim, maagwai pärauã mu khaphu num nem agchata wau chitum. ¹² Mag num aig chan mag muchdëupai wir aig much thöwiata mag iekha chirumjã aba chirum. Mua mag chirumun, much mag agcha nem wau chitum oowai mu gaaimua päach chigaa am uguata mag chirum; maagwai ar amachdëupai amach thö iekha nurrjëem khunau päach dakhüir mu ëugar khaigba iekhaawijã jaau khaphu amkhüir. Chadcha Ëwandam daar amach thaar khaigba numta magba numjö amachdëupain amachta thö iekhapim khösi aajem. ¹³ Örau oowai mu sïi lököomjöta phithurg au chitum oojem khai, mu gaai mas khaba sim; mu mag oo numun jãan Ëwandamau jaau simjö ipierraa am khöchgauta örau mu jäg oojem. Pari lököo khaba sïi much khüir ich mug chirumun, jãan päachig wajapcha i iek jawaagau. ¹⁴ Cristoou much daupii aajeewaita muajã muchdëu nem waum khösimpai wauba, äba i iekta much khapeenag mug jaau chitaajem. Mag äb maach gaaimua meetarr aawai ya maach thumaam khunnta khëchphöbaademjö ajim, tag dichdëu nem khösimpai wauba aag. ¹⁵ Chadcha Cristoou thumaam khun köit uduraa ich thöopiwia deeu iuu phiidujim, mag ich iek ükha num gaaimua ichdëu iuu aumam khunag amachdëu khöchagpierr nem wau wënraba sïi ich atheepaita nem wau wënrarakhüir. ¹⁶ Warran

muan chadcha Cristo sïi parhoobam khunjöpaita simpil chirajim, pari is ya i iek ükha chiraawai mua khaphu chirum, i chadcha Ëwandam Iewaa. Magua warramjö khaigba khüirjuba chitaawai mua chan sïi parhoobam khunau iekhaajemjö öor ëugar “Jäkhunmagta sierrjëem” a jaauba chitum. ¹⁷ Ya Cristo düita sim wounan warr ich sierrjö khaba, woun chi iuurigta pa sisimjö sim. Magbarm aigmua warr nem khaigba waaujerr khüirjug thum isegpüiwia sïi khüirjug iuurta wai sisim.

¹⁸ Mag simun thum ich Ëwandamau mag khüirjug iuurig paapümaajem Cristo gaaimua. Ich Cristo gaaimuata ichab ich düi tag iekkhör chukhu khõinaa wënr-rapinaa maachigpaita tagam khunag jäga amjã agjö Ëwandam düi khõinaa wënraraju aai nu a jaaupi jaaujim. ¹⁹ Wajapcharan Cristo gaaimuata mug jëb gayam khun thum Ëwandamau ich düi khõinaa naapiju aai apijim, ich iek ükhamam khun pekau perdonawia tag magumjä igba; pari ichdëu öor düi mag sim khap amkhüir maragta mag ich iekjã jaaupijim. ²⁰ Magua maarta Cristoou ich jürr chogpüitarr khun aawai maarta i iek jaaujem khunau. Magua marau i iekta maach iek gaai thawi mag num: I iek ükhwia päach khaibag irig chugpaapi jëubat, Ëwandam düi khõinaa wënrarag. ²¹ Cristo chan bünrjä pekau wauba khitajim; pari mag khitarrta, Ëwandamau uduraa i thöopijim maach thumaam khun köit, ichta mag pekau wauwia chi ikhu arrjö; i düi magbarmua jürr maach dënta chugpaabapüiwai pekau chukhu narrjö nuisimkhüir.

6 Muchjã Ëwandam düita phidkha chiraawai irua päach düi wajapha am khösi sim mua jaau chirum chan oob pärau par jügupai ürmiet a chirum. ² Ëwandamau ich iek phã sim gaai jaauwai,

“Müchdëu ürju arr düicha jëebaawai mua pu iek ürjim” a sim; maimua “müchdëu öor peerdu auju edcha jëeutarr aawai üu pu khaigpër aujim” a sim. (Is. 49:8)

Magua ista pärau irig päach peerdu aupi jëeumün, ista chadcha irua päar peerdu auju edau.

³Mua chan büürjä iwiir ābam khūn dau najā nem khaigba wauba aajem, magum gaaimua ābmuajā mug müchdëu jaau chitum iek isegam ugua. ⁴Magpiju khāai müch nem wau chitumpierr nem wajaphata waaujem, magum gaaimua müch chadcha Ēwandam chogkha chitum thumaam khūnag khap amkhūr. Müch dau aug wau chitumjā igba, müchdëu nem ig chirum chukhu aawajā magum aba, sī phithurg au chirum paarjā magum aba, sī khūu āwaatjem. ⁵Chaijō sī müch wu thunuuwajā khū āwaatjem. Müchdëu jaau chitum gaaimua öor phogduwia mü ēudeejā ēkhaajem; khar cárcel degjā chiraajem; phidag theegjā phidkhaajem, maimua dau khōreu num, jāsog āwat num, magum thum mua sī khū āwaatjem. ⁶Ichab chadcha müchta Ēwandam chogkha chitumjā örag khaphu apiejem: müch büürjä ün wauba chirum gaaimua, chadcharam iekta müchdëu khaphu chitum gaaimua, maach khapeen düijā khūr thūnaa thumaam khūn düijā ö wajapha chitum gaaimua, müch gaai Ēwandam Akhaar wai chirum gaaimua, chadcha thāraucha müchdëu päar khōsi chitum gaaimua, ⁷chadcharam iekpaita örag jaau chitum gaaimua maimua ich Ēwandam jua theegjā müch gaai wai chitum gaaimuajā örag khaphu apiejem mag müch Ēwandam chogkha chitum. Mag müch nem agcha wau chitum gaaimuata müch ēugar iekhaajem khūn düijā sī khajap jāau chaar jāau numjō jūr peermiepüpüigamua müch

garmua khūpaa sūujem. ⁸Khar am dën maach khūr onee iekhanaa khar jūr maach khīraajā iekhamaajem; khar maach wajapha ig iyūnaa khar maach āaukhajā iekhamaajem. Pari par am mag iekha naawiajā mūn maach Pör Cristo düita ich mug i chogkha chitaju. Chadam iek appai jaau khitaajemta am iek mag sēunemjā chitum aajem. ⁹Thumaam khūnau mua Ēwandam iek jaau chitum wajapha khaphu numta, am dën maach düi parhoobam khūn düimjōta aajerram. Thōju jur chitumjō aajemta, cha agtha am i ee pūrba chitum; wajap mas aajeb mamu, chi thōo chan thōoba aajem. ¹⁰Amau oowai ökhūrjuumjō chiraaajeb mamu, onee chirumta jāg chiraaajem; amau mü dau aphūmjō oojeb mamu, mag chirumuan jūr öor khapan nem jua paraamjō apiejemta mug chirum; amau oowai mü büürjä nem inagdam chukhu chitumjō oojeb mamu, büürjä augchee khaugba chitum.

¹¹Khodamnaan Corintopien, chadcha müch thāraucha päar khōsi chirawai mua pärag büürjä nem meerbata jaaubarm. ¹²Müch garmua chan mua büürjä päar igbam aba chirum, mag khāai päach garmuata mü igba num khai mü igba num. ¹³Jōoinau amach chainag iekhaajemjō muan päragjā, müchdëu päar khōsi chirumjō päach garmuajā ich agjō mü khōsi abat a chirum.

Maachin Ēwandam diiu

¹⁴Ēwandam iek ükhaba thunum khūn düi chan oob pamiet; magum khūn düi chan phatkxonau phidkhaagjā oob sociokhamiet. Ēwandam iek ükha sim, ükhaba sim düi āba khaba sim. ¿Pärau oowai khīchag ararag düi ich agjō sī? Ich agjō khaba sim. Maach wounaanjā ich jāgta thunaabahab Ēwandam iek ükhaba

thunum khun dui oowai. ¹⁵ Cristojã pöd mepeer dui khapeerkhaju khaba siewai i iek ukha durrum khunja i iek ukhaba num khun dui ich agjota num. ¹⁶ Khan gaaimua aba num aju aai si, Ewandamag jeeu num sii orau juau wautarrta am ewandam anumug jeeu num dui? Paade paach gaaita khirjubat: Maach mug Ewandam iek ukha num khunta Ewandam chadcha iu sierrum ag dikha naabahab, ich iek gaai jaau simjo. Ichdeu ich iek gaai jaauwai,

“Mun am ee ich jag chitumua muchta am Ewandamkha chitaju, maagwai jurr amach mu phoborkha nuisiju” a sim. (*Lv. 26:12; Ez. 37:27*)

¹⁷ Magua ichab ich ag iek gaipai jaau simjo:

“Ewandam chaar khabamug jeeujem khun eemua obervia chaug erubaadet;

oob am denjo mu dawag khaba maach inam nem waumiet” a sim. (*Is. 52:11*)

“Parau magta mu ipieraa amun mua paar aju,

¹⁸ magbaawai muchta paar Aikha chisiewai paar jurr mu chaainkha nuisiju” a sim Ewandam maach Por chi jua thierru. (*2 S. 7:14; 1 Cr. 17:13; Is. 43:6; Jr. 31:9*)

7 Magua, Cristo gaaimua khodamaan, magta Ewandamau maach dui aju a sim. Maguata maachin nem khaigbamja puawia khirjug khaigbamja isegnaa dich morta surkhaju aai num. Magnaa Ewandam dau na pekau waju okhona warag i simjo wajapha ajuuta ekhaju aai num.

Corintopienau ich ipieraa arr gaaimua Pablo onee atarr

² Keena, mu iek urbat: mua paar eem khun dui ni abam diija athuucha khaba ni abja mua khaibag wauba, ni

Ewandam iek chaar khabam jaauwia abja mua khugurba chitum. ³ Mua mag chirum chan mag mua paach dui mag chirum khirju naawaita mag chirum abam. Muchdeu na parag jaau chirarrjo chadcha muchdeu paar daupii wai chitaawai, jaga akhiin muchta warag paar aar mawia ich mag paar dui chirsikham. Mag aba wenerumua aba khichju awiaja mu ich mag paar dui chitakham, much thaar eeta paar thum phe wai chitumjo aajewai. ⁴ Parag mua burja nem meerba jaau chitum, magua paar gaaimua much onee chirumja meerba jaau chitum. Chadcha jag paach wajapha wenerum gaaimuata paru mu khir jansenkha numjo aajem. Mun chadcha phithurnaa dau augja aujeeb pari onee chirum.

⁵ Macedonia durr much barchetarr aigmua chan burja jua uyaa khaugba chiraaajem, phithuurga aawai; mug iek jaau num gaaimuaja orau ideu maach khajap siba aajem; mag num dui ichab chikhannau paar dui jaga ajuutaa jagjem khai a khirju chirum aajejim. ⁶ Pari ich Ewandamauta oor okhirjuu khithem khunja deeu khirdam onee apiejewai Tito barbaichem gaaimua Ewandamau muchja agjo khirdam onee apijim. ⁷ Pari mag sii i barbaichem gaaimuapai khaba, mag num dui ichab ichdeuja paar oothurwia paar igmamua maach jugaagaa jaubaicheewaita chadcha mu onee aadetim. I iek mag paru mu oom khochaaga num aajem. Mag num dui paachja okhirjuu naajem aajem, paach aar jag problema wai narr gaaimua mujã mau okhirjuu chirarr urwia. Mag paru mu eugar iekhaajem khun diija jurr mu koiit iekhaajem aajem a jaubaicheewaita warag mu oneeubaadetim. ⁸ Ar nacha muchdeu parag esap deepuitarrau chadcha paar khir naupiju kaphu chirarr aawai muchpa okhir-

juu chirajim. Päär chadcha khäär naaujierrab mamü khüchpai ajim. Mamü üu pärau müchdëu jaapüitarr ipierr päach problema arreglaabarm anum ürwia ⁹is deeu müchpa onee chirum. Majä mag päar wajap khäär naautarr gaaimua khabam; mü onee chirumün, mag päach khäär naaubawai deeu Ëwandam düi wajapha nüisim anaawaita mü onee chirum. Mamü is wajapha khäärjuawai chan büürjä päar khaigba khabajim; wajapcharan üu ich Ëwandamauta mag ësap gaaimua päar khäär naaupijim, magbarmua ichdëu khösi simjö amkhäär.

¹⁰Ar dich khaibag gaaimua Ëwandamau maach ökhäärjuu api sieb mamü, warag irigta dich khaibag thum isegpi jëeuwain i düi khöinaa nüisiejem. Magbarm aigmua khandee tag ökhäärjuuaju. Pari ar sii amach khaibag gaaimuapai ökhäärjuu nümta äsie ewag khäärjuwia Ëwandamagjä jëebam chan pöd peerdübam.

¹¹Päadë oobat, jäg päar ökhäärjuu narr jürr jägajä Ëwandamau päar düi: Warr pärau jäg woun khaigba simjä oobamjö wai naajim; pari is pärau i düi sii par daüa ooba chi iekkhör ëudu auwia ya arreglaapüijerram, päachpata düi khaigba nüm am ugua. Chadcha pärau jäg khöchkhaba narr aawai düi khäär mas chi iekkhörjä ëudu aujerram. Jägbarm aig chadcha pärau Ëwandam ökhö nüm anum. Chadcha mag päach oon mapim khösi narr aawai chi mag ich bäaurr ün düi sierrjä mü barju nawe pärau i düi sii par daüapai oobajerram. Pärau i düi mügbarmua bigaam khünaujä pöd päachdëujä päach ipaarmua jägpim khösi narr aawaita jäg sii oo wai naajimaju khaba nüm. ¹²Mua jäg pärag ësap gaai phä deepüitarr chan, jä chan sii chi mag ich bäaurr ün düi sierr appaita ayudam khöchgau khaba ni chi aai atheepajjä khabajim. Mua jäg ësap phä deepüitarran, jään Ëwandam dakhäärjä chadcha pärau mü iek ükhaju

wa ükhabaju khap amkhäär ajim. Magua mag phäawaijä, amau mü khösi nümün mü ipieraaaju a chirajim, päar igwia müch ödegpai. Pari mua khaphü chirajim, pärau chadcha mü khösi naawai müch ipieraaaju.

¹³Mag päach garmuajä mü khösi nüm gaaimua chadcha mü onee chirum. Pari ürcha mü onee arran, Titorjä pärau wajapha päach ee wai naawia ichab i khäär onee apitarr gaaimuata müchjä onee ajim. ¹⁴Titoo päar oon maju nawe päar Ëwandam düi wajapha nüm ya mua irig jaau wai chirajim. Müchdëu irig jaautarrjö chadcha päar ich mag wajapha nüm anaawai üu pärau mü khäär naaupibajieram. Pärau khaphü nüm, mü päar aar chiraaiewai warm khüün igwiajä mua sëukha nem jauba aajeejim. Maagwaita päar igwi mag müch onee chirum Titoo jaau chirarrjä chadcha ich ag ee öbërim. ¹⁵Magtarr aawai mag müchdëu jaau chirarrjö ich daüacha oobathuurwaita päar aarmua bëeu i onee siechëjim. Jäg päachdëu irua nem khösimjöta waum khöchgau ich düi wajapha arr khäärju nüm düi jäga ichdëu nem jaauwaijä päachdëu i ipieraa naajä a khäärjubaadeewaita ichjä warag ürcha päar gaaimua onee siejem. ¹⁶Magua is chadau pärau chadcha müch khösinaa müch ipieraa ab khaba ipieraa nüm khaphü chirawai chadcha mü onee chirum.

Jerusalenpien athee phatkhon phietarr

8Ermanonaan, is jürr mua pärag jaaum khösi chirum, jäga Ëwandamau Macedonia durr iglesia nüm eem khüün üu wai si. ²Aman chadcha phithurga aadëp naab pari onee naajem. Dau aphü naajeb pari amachdëu phatkondam oo nüm eem chan mag deemaphamjä aba aajerram. Amaun paraam khüün

dénjō dūrrchata deenaa maimuajā deem khōsita deejerram. ³ Amai mag deemamjā amachdēu deēju arrierrpai khaba, amachdēu deēju arr atchata deejem. Mua mag jaau chirumun, muchdēucha khaphu chiraawaiu. ⁴ Mag dee num chan muata deepi jaauwia khaba, sī amach khīrauta mag deejem. Amach garmuata, amaujā agjō amach ermanonaan Jerusalemien athee amach paat deēju aai numun nuu paawaita mua amag, “Pāachdēu mag khōs num khai, magan üu sim” a chirajim. ⁵ Maimua chadcha muan amau jägcha abajupii chirajim. Nacha amachdēupaita sī deelum khunjö maach Pör Jesuugta wir aig amach thusēpūjierram, irua nem khōsimpai wawaag. Maimuata jürr sī mua nem jawaata oo nūisijim, Ēwandamau amachig api simjō. ⁶ Maguata muan pāragjā Macedoniapien dēnjō ofrenda deem khōsi deebat a chirum, ö ākhāragjā chukhu. Magamkhīir Tитоogjā jaau chirum, pāar aar ich maju nawe, jäg ichdēuta nacha pārag ofrenda jür phiepi jaubaaderr ich jäg warag thumaa āba jür phie aumkhīir. ⁷ Pāar chadcha chi wajapham khunau, thāraucha maach Pör Jesucristo iek ükhaag. Maach Pör Jesús iek khaugnaa iekhaa khaphu iekhamamua ag iek jawaagjā pāran chi wajapham khunau; maimua nem wajapha waum khōchkha num dūi īchab muchdēu pārag jaatarrjō wir aig dich khapeen kha khōchag atheejā agjō chi wajapham khunau. Mag nem thumaam athee chi wajapham khun aawai chamug ofrenda deepi jaau numjā dūrrcha deebat.

⁸ Mag chirum aig chan mua ajuēsta deebat aba chirum. Mag chirum aiguin sī pāraujā Macedoniapien dēnjō dee khaugamkhīirta mag chirum. Pārau mag deebapūim gaaimua maach khodnaan

Jerusalén phöbör ee aphuu khithēem khunau khaphu aju, sī par iekhaupai khaba, chadchata pārau am khōsi num. ⁹ Pārau ni ābmuajā meraa khaba num, jāga maach Pör Jesucristojā Ēwandam dūi āba sierr aawai dau aphuu khaba sierrta ich khīrau mug jēb gaai bēewia dau aphuu ajī maach gaaimua. Pari juau oghom mag ich dau aphuu apitarran, ich magbarm gaaimua jürr Ēwandamau maachta ich Cristo dūi āba wēnurramkhīir ajim. Magua Cristo gaaimua maach khodkha num khun dau aphuu oowai am dau aug khaug paraa abat.

¹⁰ Mug cha muchdēu jaau chirum athee sī mua pāar wawim ig chirum. Naam aŋoouwe pāachdēuta nacha ermanonaan Jerusalemien athee phatkhon phieju aphöbaadēwi chadcha phiephöbaaderr aawai, ¹¹ pāachdēu deēju ayaampierr agdaujō deemamua pāachdēu deēju aphöbaadeewai deem khōsi narrjō ich jäg deem khōsi deepetat. ¹² Pārau ofrenda deewaijā deem khōsita dee numun, būruu awiajā dūrrcha dee num dūi āba Ēwandamau aum khōsi auju. Irua maachdēu chukhu num atchajā jēeuba, maachdēu wai numpierrpaita jēeu sim. ¹³ Magba akhiin wa dich khapeenag nem deem khōchgau jürr dichdēu nem ig numta chukhum aju. Mua pāar magpimapha chirum. ¹⁴ Mag khāai sī agdaujō pāachdēu nem ig numta thum paraa apim khōsi chirum. Pārau nem wai num jürr warm khunau chukhu num khai, magan amag dee sim; maagwai jürr pārau chukhu abarm ed amau wai num khai, ich agjō pārag deēju. Mag num aig sī agdaujō dichdēu nem ig numdam augchēba wai numid aju. ¹⁵ Cha mua jaau chirum igwia, Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai,

“Khōju pōm autarr dēn eemjā sobba, ni khōjudam būruu autarrjā waaurwia augchēbajim” a sim. (Ex. 16:18)

Tito ich khapeen dui puitarr

¹⁶Mua Ēwandamag üu ajim a chirum, ichdëuta mua päär khäärju chirumjō Titoogjā päär khäärjupi siewai.

¹⁷Mua ich Titoog päär oon mamkhäär jaubaawai üu mü ipierr maju aadëjim. Mag num dui ichdëujā nawe päär oon mam khöchag sierr aawai isin chadau irua ich daúacha päär oon mam. Pari mua oowai irig petá aba arr akhiinjā, ichiita ich khäärujā maju sëejim.

¹⁸Tito dui mua deem ermano pui chirum. Jāguan ichab mug maach peerduajem iek jaau gaai khitum gaaimua mau iglesia nunuidum ee thumaam khunau i ëugar wajapha ig iyüu aajem. ¹⁹Mag num dui ichab, mug phatkhon jur phie wënürraag maar juag oomkhäär tagam iglesia eem khunaujā iita jur aujierram. Mag phatkhon jur phie wënürumun aphüu khithëem khunag deepäigau, magbaawai amaujā maach Pör Jesuuta wajapha ig iyüu num dui chadcha maachdëu amach khösi num a khap amkhäär. Magta mug ermanodam maar daumaai nürum. ²⁰Magba maach appaita wënürakhiin, phatkhon dürrcha arrum aawai, eeu äbmua khäjā wa marau ag eem aujim aju. ²¹Pari äbmuajā mag khäärjum uguata äba nem wajapha waujupaita khäärjuajem, Ēwandam dau na maimua sii mug jëb gaai maach agdaujöpai thunum khun dakhäärjā agjō.

²²Päär aar Corintoog much maba abaawai much jürr dewam ermanodamta agjō am daumaai pui chirum. Jājā agjō ichdëu nem wajapha wau khitum gaaimua mua i khaphu chirum, jāan ermano chaardamau. Magum is charā ichdëujā ya päär wajapha wënürum khaphu siewai ürcha irua päär oom khöchkha sim. ²³Äbmua khäjā Tito igwia päachig, “¿Jā khaiuma?” abaawai, jürr mü igwia, “Jāan Pablo khaperau,

päach juag oom khöchgau i dui äba phidkhaajem khabahab” abat. Wa jürr i khapeen ar i dui numí wëtum khun igwia khäjā, “¿Jäkhun chijā khun-nauma?” abaawai, “Jäkhunan mau Macedonia durr iglesia nunuidum eem khunau jur auwia puitarr khunau” abat, “Ichab wajapha maach Cristo iek ig iyüu aajem khun.” ²⁴Ermanonaan Corintopien, chamu khun wounaan päach aar bardutkhaimaawai, päachdëu am khösi num chadcha amach daúacha oomkhäär, am dui wajaphanaa am jäsene abat. Päräu am dui magmun, magan mug Macedonia ee iglesiapierr thumaam khunauta päräu mag am khösi num khakhapdö aju, päachdëu mag amach dui wajapha atarr jaauthurtarr ürwia. Mag amun magan mujā ichab parcha onee khaba abarm päär gaaimua.

9 Ya mächdëu päär khaphu chiraawai, ermanonaan athee ofrenda deemkhäär chan tag pärag phürba jaaju chukhu chirum. ²Mua khaphu chirum, päräu päach khürauta ermanonaan juag oom khöchkhaajem. Jäg num aiguin chadcha mua päär thō chitum. Mag gaaimua ya ante mua Macedoniapienag jaau wai chirum, naam añoowe päräu ofrenda jur phiewi aphum khun athee deepüim ig narr. Mag, jam Acaya durr päräu mag khäärju num ürwia mau Macedoniapienaujā ich agjō khöchkha thunarram. ³Ya mua päär amag wajapha jaau wai chiraajeewai mächcha maju nawe is mua päär aar mukhun ermanonaan püibapüim, chadcha päachdëu ofrenda deepüju ag nawe sii khäär khaug wai naamkhäär. ⁴Magba akhiin, mächcha päär aar barm ed Macedoniapien khäjā mü dui mawi agtha chukhu num oobaimaawai, sii sëukhata päär ëugar mag chirarrjōo aju. Magbaawajā, ¿jāga aag agá? Magan päräu wajapta mü khäär naupiwia

pāachjā dūi khīir naaju, khani mag mūch khīir naaupibajupii awiata mua pār eugar amag mag jaaujerr aawai. ⁵Pari magam uguata mua mūch nawe mukhūn ermanonaan pūi chirum, pārāu agtha ofrenda dūrrcha pāachdēu deeu atarrjō chukhu nūm khai, dūi pār juag oimamkhīir. Maagwai mū baarwaijā ya sīi khīir khaug wai naaju. Pari mag chirum chan mag ajuēsta deepiba, sīi pāach khīirauta deepim khōsi chirum.

⁶Pārāu khaphū nūm, jāga aajē nemjīir jīirwai. Būruu jīirtarr khai, paarpaawaijā ich agpierrpai būruu aajem. Dūrrcha jīirtarr khai, paarpaawaijā ich agpierr agjō dūrrchata aajem. ⁷Maguata mag ofrenda dee nūm aigjā ich agjōta sim. Thumaam khūnau wajapha khīirjuwia khaphū aju aai nūm, khachpaita agdaujō deemaju aai nū. Pari ich Ēwandamaujā mag deem khōsi dee nūm khūnta daupii aajeewai mag dee nūm aigjā bigaaum khūnau ajuēs deepi naawaita mag deegpamjā aba, ni sīi khīir mor chigpaijā deeu aai khaba nūm. ⁸Pārāu magta amūn, Ēwandamaujā pārāg nem wajapham pōm deewia maimuajā khīirpierr dūrrchata deeu, pāachdēu nem ig nūmdam paraa amkhīir, mag dūrrcha wai naawai jūrr bigaaum khūndamau mag chukhu nūm khūnagjā agjō dedee amkhīir. ⁹Magūm jaauwia Ēwandam iek phā sim gaai,

“Ar chadcha ich khapeen athee nem wajapha waajem khūnaun aphūm khūn dūijā ö ajaugta aajem” a sim. Maimua ichab, “Chi ö wajapha nem dee sim khū chan augchēbam, mag ö wajapha amkhīirta ich Ēwandamau jūrr irig dūrrcha deejewai” a phā sim. (Sal. 112:9)

¹⁰Ich Ēwandamauta nemjīir jīramkhīirjā maachig nemjīir dau deena nem thum maadēu khoojemjā deejewai, ichdēuta ichab nem wajapha wawaag pārāu nem

iigwaijā deeb khaba deeu. Mag nem deem khōsi dee nūmta nemjīir jīirwia bāaumamjō warag ūrpagap maju, mag oowia warag ofrenda deem khōsi dūrrcha deemkhīir. ¹¹Pārāu magta wēnūrumūn, pāachdēu nem wajapham ig nūm thum wai naawai, jūrr pāach khāai aphūm khūnag dūrrcha deegjā dūrr aju. Maagwai pārāu mag ofrendadam maar gaau deepūi nūmjā marau ermanonaan Jerusalenpien aar deebaimaawai ag paar amau Ēwandamagta ūu ajim aju. ¹²Pārāu ofrenda deepūi nūm marau am athee arr nūm chan sīi amau nem ig nūmdam deemaagpai khabam; mag am aar ofrenda deen mamjō deen ma nūmua ichab amag Ēwandamagjā magūm nemdam paarjā ūu ajim abat a jawaanta maar wēt naabahab. ¹³Pārāu mūg ofrendadam amachig deebapūim gaaimua amau khaphū aju, chadcha pārāujā Cristoou maach peerduajem iek gaai jaau sim ipierraa nūm. Mag nūm dūi ichab pārāujā pāach garmuata amag mag ofrendajā dūrrchata deepūim khōsi deepūi nūm aawai, pāach kōit Ēwandamagjā ūu ajim awia ¹⁴warag amau pār kōit irig jēeuju ūu pārāg amach juag oomkhīir, mag khīirjugdam deetarr jūrr. ¹⁵Magua mūchdēujā Ēwandamag ūu ajim a chirum, ich Chaai regalo wajapham khāaijā wajaug atcha simta deetarr kōit. Sīi irig ūu ajim aajem, ag khāai wajapcha jawaag tag iekhaju khaugba aawai.

Pabloou ich iek theeg sim jaautarr

10 Mūn Pablota pārāu dūi iekha chirum. Mū pārāu dūi meeukhajā meeukhaba, sīi Cristoou api simjōta ithūu pārāg iekha chirum. Am iek mag pārāu ökgauta pārāu dūi āba chirum aigui sīi imaa chitum aajem; pari jūrr warpmua ēsap phā deepāiwaita pārāg iek theeg iek khēgkhata jaaupāijem aa-

jem. ²Am iek m̄ mag Cristo igar khaba chir̄mj̄o chit̄m an̄m, mam̄ oob am iek aseksmiet. P̄rau m̄r̄ug maḡm iekta jaaum̄n p̄ach aar baarwai maḡm kh̄n̄n d̄i oowaij̄a s̄i par iekhaupai chan mua chan am ōgkhabaju chir̄m. ³Maachin chadcha thum āba wounaankha th̄n̄m; mag naab pari mua chan Cristo iek serbiibag p̄eejem kh̄n̄nagj̄a s̄i m̄ch iekhaupaita meeurau siuba aajem. ⁴Mua jiernem wai chir̄m chan s̄i m̄g j̄eb gaaim jier-nem kh̄ir khabam. M̄ jiernemen ich Ēwandam jua theegau. Mag Ēwandam jua theegauta muan par am j̄ag amach kh̄irjug khaug th̄wia maach peerduajem iek wau iekhaajemj̄a m̄ch garmuata p̄d̄p̄p̄i aajem. ⁵Maimua thumaam kh̄n̄nag khap apiju, ar amach kh̄irjug khaug th̄wia iek theeg n̄m aajem kh̄n̄nau chad khabam iekta jaau n̄m. Magbaawai p̄d̄ amau mag amachd̄eu s̄ekha nem jaau n̄mta chadam iek gaai th̄ju khaba n̄isiju. ⁶Ya magbaawai ar p̄ach pekau isegwia chadam iekta wajapha ūkha n̄isim ee iwiir ābam kh̄n̄nau kh̄ij̄a amach khai-bag p̄aba n̄m̄n, muan jerrba ikhuaba iekhamuata khajapham jiernem d̄enj̄o am gaai mas deej̄u chir̄m.

⁷P̄ach daūgpai chan ooba p̄ach kh̄gurpimiet. Ābmua kh̄ij̄a iita chadcha Cristoou j̄ur autarr a kh̄irju sim khai, magan īchab khaph̄u aju aai sim, m̄j̄a agj̄o Cristoou j̄ur autarrkha chir̄m. ⁸Khar p̄ar daar mua m̄ch th̄o iekha chir̄mj̄o aajem, maach P̄or Jesuu juap̄a deetarra ig iȳu aawai. Mag irua m̄r̄ug juap̄a deetar chan s̄i p̄ar khai-bag waumkh̄irj̄a khaba, warag m̄chd̄eu jaau chir̄m gaaimua ich iekta khaugamkh̄ir ajim. Chadcha mag iekhawaj̄a m̄ chigaa aju khaba chir̄m, m̄chta th̄ba Cristo jua theegta th̄o chiraawai. ⁹Oob p̄rau s̄i mua p̄ar j̄aphierpiegta ēsap gaai j̄ag ph̄a deep-

āajem a kh̄irjumiet. ¹⁰Am iek mag ēsap gaai aawaita mua s̄i p̄arag iek kh̄gkha ph̄a deepāajem aajem; pari mag chir̄m p̄ar d̄i kh̄ircha oowai chan būrj̄a magba ni ābmua-j̄a ōgkhabaju ayaa chir̄mta j̄ag chir̄m a jaaujem. ¹¹Pari chi mag iekha simuan khaph̄u aju aai sim, ich j̄ag mau warpmua par iekhaupaj̄a jaaup̄inaa ēsap gaaij̄a m̄chd̄eu jaaup̄i chir̄mj̄o, ya kh̄ircha p̄ar d̄i āba chiraimaawaj̄a ikhua iekhabaju.

¹²Chadcha mua chan ar amach wir aigpai th̄ojem kh̄n̄n d̄enj̄o wir aig m̄ch th̄ba chit̄m. Pari mag amachd̄eupai amach th̄o n̄mua amach l̄ok̄omj̄o n̄m chan khaugba n̄m. ¹³Chadcha mua m̄ch th̄o iekhamj̄o chir̄m̄n, āba Ēwandamau m̄chig phidag deetarrai wau chit̄m igwiata mag iekhaajem. Mua mag am d̄enj̄o chikham phidagta m̄ch d̄enkha aumaajem wounj̄a khaba chit̄m. Ēwandamau m̄chig jaaumampierrpaita nem wau chitaajeewai ichd̄euta jam p̄ar aarj̄a ich iek awaan mapibaawai p̄ar aar jaauthurjim. ¹⁴Mag ichd̄euta m̄r̄ug ich iek p̄ar aar jawaan mapitarr aawai agtha p̄ar kh̄ir okhooba chir̄m. P̄ad̄e kh̄irjubat, ūkha-futa nacha p̄ar ee Cristoou maach peerd̄u aujem iek jaauwimaj̄i? ūM̄chd̄eu khabaj̄i? ¹⁵Mua chan chikham phidagta m̄ch d̄enkha auwia j̄ur m̄ch gaai th̄u auba, ni s̄i chikhamnag p̄ar ee phidkhapimaaugauj̄a khabam; mam̄ ichiita p̄ar eeta warag phidkhaju kh̄irju chir̄m, j̄ag p̄achd̄eu Cristo iek ūkha n̄m gaaita warag ub̄u paaukhamamkh̄ir. ¹⁶Mag n̄m d̄i īchab p̄ar n̄m aigmua warag atag maach peerduajem iekta jaau n̄mua aaid̄p̄im kh̄osi chir̄m. Pari mag jaauju awiaj̄a ya chikhamnau jaautarr kh̄n̄n ee chan tag jaubaju; magba akhiin amau jaauwia ūkhatarr kh̄n̄nta j̄ur mua m̄ch th̄wi m̄ch d̄enkha

atham aju. Pari Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjō,

¹⁷“Ābmua khāijā ichdēupai wa chikhamnag khāijā ich thō iekhapim khōsi sim khai,

magju khāai maach Pör Ēwandamagta ich thōpibā ich nem wajapha wau sim gaaimua.” (Jr. 9:24)

¹⁸Dichdēupai dich igwia nem wajapha wauajem a jaau nūm chan būurjā baleeba sim; mag khāai ich maach Pör Ēwandamauchata maach kōit mag simun chadcha balee sim.

11 Mūg mū iekhabaadēm nau lököom dēnjō pāach jūgaag khaba khāijā iekhabapūimjā pārau warag sīi mū iek ūrkhiin ūu akham.

²Ēwandam dau na chikhamnag pāach khūgurpimaaugau pāach dūi mū nem anem chitaawai muan pāragan, āba ūuirau ich jaai auju dūipai iek dee wai simjō Cristo dūipaita nūisit a chirum, mag ich dūipai naawai pekau chukhu arrjō pāach ich aar phē aumkhīir. Pārau magta amūn mūchjā dūi onee chiraju maach Pör Jesucristo na. ³Mua chan warragarwe nemkhōriu Evaag sēukhawia khūgur autarrjō pāarjā agjō sīi parhoobam khūnau nem jaau nūm ūkham khōchgau ūdūraa pāach khūgurpiwia jūrr pāach khīirjug āba Cristo gaai khīirju nūmta isegpimapha chirum. ⁴Jāga jāg parhoobam khūnau pāachig Jesús igwia i iek jaau nūm anūmta mua jaaujemjō khaba warag chaurta jaau nūmjā pārau magumjā aba ūkhanāa, Ēwandam Akhaar mua jaautarrjā wai nūmta makhūnau jūrr i igwia chaurāa jaubaicheewai majā ūkha nū. Magnāa īchab jāga jāg maach peerduajem iek anūmjā chadcha agjōojā khaba simta pārau būurjā magumjā aba ūdūraa pāachig jaupī nū. ⁵Amachdēupain amta Jesuu jūr autarr khūn chaar aawai mū khāaijā ūrpai nūm anaawai pārau amau nem

jaau nūmta ūkha naabma; pārau am dūi mag naab pari mū chan am khāyau sīi eegpai khaba chirum. ⁶Tale sīi iekhaju aig chan nem meu khaug khāijā khaba chirum; pari mag awiajā Cristo iek jawaag chan amjō khaugba khaba chirum. Mua jaau chirum ūrwia ūkhatarr khūnaua jaauju aai nūm, chadcha mua jaau khaphū chirū wa jaau meraa chirū.

⁷Mua oowai, jāg pāachta Ēwandam dūi wajapcha naamkhīir mūchta dau aphū parhooba phidkha khitumua sīi ich jāg jēeujā jēeuba maach peerduajem iek jaau chitarrau warag mūchdēupaita pāar khaibag waubarmjō ajim.

⁸Chadcha sīi ich jāg par pārag jaau khōchgau dewam iglesia eem khūn jua eem phatkhanon mua aujim chadcha, mag athaawai jūrr pāragta jēeuba aag.

⁹Mū jam pāar aar chirāawai iwiir ābjā mua nem ig chirum gaaimua jūrr dau aphū aba aajeejim, ermanonaan Macedoniamua bēetarr khūnau mua nem ig chirarrjā mūrūg deechētarr aawai. Mū ich magta chitumta, mua chan sīi mūchig nem deepim khōchgau jūrr bigaaum khūnta amachdēu nemdam ig nūmjā chukhu apimapha chitum. Mū ich mag chitaawai mūg atagjā ich mag chitaju, būurjā pāar jua eem nemdam jēeuba. ¹⁰Pārau khaphū nūm, mua chadcha Cristo iek chaarta jaau chitum. Mag chitaawai khaphū abat īchab, ābmua mūrūg, “Cristo iek jaau chitum paar phatkhon jēeub khaba jēeubā” awiajā mua chan jēeuba ich jāg parta jaau chitaju. Mūch khīrauta mag jaau chitaawai mūchin onee chirum, phatkhon jēeuba awiajā. ¹¹¿Pārau khīirjuawai amau jaau nūmjō pāar oomaaugauta mua mag pāar phatkhonjā aubam a iekha chirū? Mag khabam. Ēwandamau khaphū sim mua chadcha pāar jāsene chitum.

¹²Pari mua ichiita ich jāg phatkhon jēeujā jēeubata ōrag jaau chitaju. Magba

Cristo i jaau chitum paar mua am dēnjō jēekhiin, magan mag oowai am onee aju, ya amach phidkha numjōta muchjā phidkha chirsim awia. ¹³ Pari jākhūn am jāg wēnurrum chan ich Jesuucha ich iek jaumkhīirjā jur auba ar- rta sīi amach iupaita mag jaau wēnurrum; mag numta jāg oor khūgur wēnurr- raajem. ¹⁴ Chadcha ich dōsāt chaarjā Ēwandam chog khīir thegwia jāg nurr- raajeewai, chi wounaanjā jāg wēnurr- rum oowai maach dauderraa aju khaba num. ¹⁵ Ich chi mepeerjā í mag sier- raawaita i igar thunum khūnjā oor wajapham khūnkha wēnurraba aajeab, dich khapeendampai khūguraag. Pari mag nurrjēem khūnan, amach jāg nurr- rjēem paar Ēwandamau am gaai jua khabaju.

Cristo gaaimua Pablo dau ag waaujerr

¹⁶ Na muchdēu jaau chirarrjō ūwaai pārag mag chirum: mē chan lōkōo khaba chirum. Pari pāachdēu oowai mē lōkōomjō chirum khai, magan warag idēu lōkōomjō mē iekhapibat; lōkōom khūn dēnjō wir aigpai mua much thō iekha ookhim. ¹⁷ Mag much thō iekhaagpam chan maach Pōr Jesucristoou mērug mag iekhapi sēwaita mag iekhaagpamjā aba, sīi much lōkōomjō iekha chirum gaaimuata mag iekhaagpam. ¹⁸ Jāg oor khapan sīi amach nem wau num igwiapaita amach thō numjō muajā muchdēupai much thōkhim. ¹⁹ Pāran chadcha pōr ōphērm khūn aawai nem thum khaphē sīsīdum; pari mag numta magbamjō jūrr lōkōo khithēem khūn iekjā ūrm khōsita ūrnaa ²⁰ ar sīi pāachta jūrr amach chognaan khapim khōsi aajem khūnagjā pārau būurrjā magum aba aajerram. Ar sīi pāach thachdam wai numjā thum khōpūinaa warag nem jēujem khūnagjā magum aba pāach

khūgurmaajem khūnagjā pārau būurrjā magum aba num. Ar amachta chi pōrnaan awi pāach serbiibag pheejem khūnagjā magum aba, maimua pāach dūi mag num khūnaupai amach iek ūkhamkhīir pāach phārmam khūnagjā pārau būurrjā magum aba aajem. ²¹ Chadcha mag iekhaaju chigaa chirum; pari mua oowai muchigpain atcha ithūuta pārag iekhaajeejim.

Pari amau amachta Jesuucha jur aujim awia amachta thō num khai, magan muajā īchab much thōju aai chirum. Mag iekhabapūim aig chad- cha lōkōomjōta mē iekhabapūim. ²² Pari amau amachta ebreonaan me iekhaa- jem awia amach thō num khai, muajā agjō iekhaajem. Amta israelnaan khai magan mujā ich aruu. Amjā jōoi Abrán khararr ag chaain ewagam khūn dēn khai, mujā īchab i chaain ewagam khūn bi eemū. ²³ ¿Amta Cristo chognaan anú? ¡Ih! Mē chará am khāaijā Cristo chog chaarcharau. Mua khaphē chirum, mag iekhabapūim aig lōkōomjōta mē iekhabapūim. Muchta am khāyaujā ūr- cha phidkhwia chitum; Cristo gaaimua am khāaijā muchta ūrcha cárcel deg mawia chirum; wajap jūgad khierrjā khoodaar chitum; mūn am khāaijā thōjuuta wau chitaajem, Cristo athee much mag chitum gaaimua. ²⁴ Judion- aanau wum cinco sīi mē wu thūnūu- jem. Mag wu numpierr jūap ahaugma- mua amach i aawai treinta y nueve aadeewaita tag wuba ich maigpai sī- ujeejim. ²⁵ Biek thārjup sīi paau mē pogwū thūnūujierram; biek āb mok- oujā mē bar wai nū awi ya mē thōobapūimpīi ajierram. Biek thārjup khōowia chirum biekka chitumua; mag chitumua peer thōwia chirum. Biek āb chará mag khōo ūrr chitumua khāaim āb ēntēr sīi dō eepai khēuwia edaarjā ich mag dō eepai āspa chirajim, phūas ee dōjārr. ²⁶ Biek khapan

biekkhawia chirum; pari mag biekkha chitumun thojuuta jur chitumjo aajem: dosig ee khodjorrömmua, khar sii nemjig-mien düi theeuwai, much meeunau, much meeun khabam khunnaujä agjö sii maach khaibag waum ig numua peer thöwi chirum. Khar ichab phöbör eejä oor phogdubaadeewai, sii oor chukag ee chitumua, phüas ee chitum aig maimua sëukha sii amach iupai jäg Cristo iek ükha num anum khunnaujä agjö maach thöjuuta êkhaajerram. ²⁷ Muntä mug chitum aig wajappa phithurg aunaa dau augta wau chitaajeeba. Biek khapan büürjä khäijä khäiba sii dau khöreu êe chiraajem; jädaüajä masnaa öbichagjä jëedu khitaajem; biek khapan sii Êwandam athee nem waum khöchgau wajappa jichagaujä masnaa khajüadam atheejä dau aphuu khitaajem.

²⁸ Pari magum gaaimua mag dau aug wau khitaajeeb mamu, päar chi iglesia ee thum chi ükha durrum khunta ürcha ed ëpierr khürju chitaajem. ²⁹ Much mag chitaawaita äb khäijä Êwandam iek gaai ubu khaba oowai muchta ökhürjuu aadeejem; äb khäijä deum khunau pekau ee burrpiewain muchta gaai machaaga aadeejem. ³⁰ Muchpaita wir aig am dënjö ig iyüu aju akhiinjä, muchta wajapha chirum aju khäai, warag much serbiibagta jaaju aai chirum. ³¹ Êwandaman thumaam khunnauta ich mag thö iekhaju aai sierrum. Ichpaita ichab maach Pör Jesucristo Ayau; magua irua khaphu sim, mu mag iekha chirumjä büürjä sëukhabata iekha chirum. ³² Phöbör Damasco anum ee mu udthuurwai rey Aretaau gobernadorrag jaubaawai jürr chi gobernadorrau judionanag phöbör duubjem ee puertdi nunuidampierr mu thuapijim, mu pur awaag awia. ³³ Pari üu maachjö Cristo igar num khunau mag khaug athaawai kolaauhi gaai jüгадаu jükhanaa warre chi phöbör igaa daaugajär mu eeg jüir

burrpüijerram. Mag, am jua eemua üu mu peerdüjim.

Êwandamau Pablo khäaipi auwi iek jaautarr

12 In chadcha dichdëupai wir aig dich thö iekhaawai chan üu khaba siejem, pari mag num äba mua pärag nem jaaju aai chirum. Maan ich maach Pör Jesuuchata mu khäaipi aunaa muchig oopinaa jaamatarrta jürr pärag jawaagpam. ² Mua woun äb khaphu chirum, magua ichab Cristo iek ükhaajem. Ya catorce años sim mag woun ich Cristooucha ügthar khäaipi autarr. Mag woun muchpaiu, pari mua khaugba chirum mu ich mug dau daauta mu arrji wa sii mu akhaarpaite arrji, mua khaugbam; äba ich Êwandamaupaita khaphu sim. ³ Pari chi chadcha aan chadcha mu arrjim; maata chadcha cha much iyüu chirumchata irua mu arrji wa sii mu akhaarpaite arrji, mua khaugbam; äba ich Êwandamaupaita khaphu sim. ⁴ Mag mu ügthar arrwia murug nem khüir pogkhe jaumajim ich igwia, mamu mag ichdëu jaautarr iek mug eegarm khunnag büürjä jaupibajim. ⁵ Sii bigaaum khunta mag warrtarr akhiin mua i thö iekhaju aai chirakham; mamu much arr aawai muchdëupai chan pöd mua much thöbam. Magju khäai much igju akhiinjä sii warag much serbiibagta ig iyüu aju aai chirum. ⁶ Pari mua much thö iekhakhinjä, lökoo chiraawaita mag iekha chirumjä abaju, chadcha udthurtarra jaau chiraawai. Pari ichiita mua much thöbam; magba akhiin mag ügthar udthurtarr aawai muchta ürpai chirum aju bigaaum khunau. Pari magju khäai much nem wajapha wau chitum gaaimuata mu jäsene aju khai mu jäsene abat. ⁷ Mag Êwandamau ichdëu muchig nem oopitarr gaaimua wir aig muchdëupai much thöm uguata juau ogthomjö uduraa dösätag mu düi mugpiwi miuta

khagthugpüpüikhamjö agua dau aphuu chitaajem. ⁸Ya biekh thärjup maach Pör Êwandamag jëeuwia chirum, agua mug much dau aphuu chitaajem chugpaapüimkhüir. ⁹Pari mag ichig jëeuwai warag sii mürug, “Mu pu düi ogdüba chitabahab, mua pu khösi chitum. Jäg kha thüumjö num gaaimuata much juapá örag oopiba aajeeb” a iekhaajem Êwandamau. Ichdüta mu mag wai siewai üuta jäg mu serbiiba chitum, much mag chitum gaaimua warag Cristo jua theegta örau oouju aawai. ¹⁰Magua mug much serbiibanaa kha thüumjö chirum äba, onee chirajem, örau much khüircha iekha numjä igba. Muchdüu nem ig chirum chukhu awiajä magum aba, örau much pur auju êkhaajemjä igba, Cristo gaaimua much dau aug wau chitum äba mun onee chirajem. Wajapcharan mun ar kha thüumjö chirum aigta Cristooujä warag mu juapá jägpi simjö aajem.

Pabloou Corintoom iglesia khüirju nuu aajerr

¹¹Amau jäg mu ëugar khaigba iekha num ürwi pärau mu igwia wajapha ig iyüu aju aai naajim. Pari magarrjä pärau büürjä magbajierram. Mag päach warag sii khüu ar gaaimua päachdüta mürug mag iekhapü numjö aawai chadcha mua lököomjöta muchdüepai much jaau chirum. Mun chadcha baleeba chirum, pari mua ooba chirum, khan gaaimua jäg amach iipai amta ich Jesuucha jur autarr khun charau aajem khun mu khäyaujä ürpai aju aai nu. ¹²Päar aar chirajeewai phithurg au khitum äba, maach Êwandam iekta ogdüba jaau jëedu khitumua i jua thee-gau mua öor dauderraa nem waaujerr gaaimua merag chukhu pärau mu chadcha Jesucristo i jaaujemkha chirum khaphu naajim. ¹³Äba mua päar ee aubajimjöo arran, tagam iglesia ee ar-

rjö khaba päar jua eem nemdamta mua büürjä aubajim, eeu dëgölp mu gaaimua jürr päachta augchem ugua awia. Mamu jäg päach jua eem nem auba aajerr paar päachdüejä düi mu jaauju khaphu-naa warag dürrchata pärag jëeupüitarr amuan pärau mu jäsenecha khäijä wai naakham.

¹⁴Deu päar oon maag athee ya mu nem thum khüir khaug wai chirum. Mug petamua ya biekh thärjupamüu päar oon mam. Maadëu khaphu num, chaaünu amach dënaan athee phatkhon jurba chi dënaanauta amach chaain athee nem inagdam jurjuewai, mug maaujä päar juadam eem phatkhon chan mua igba päachchata mun igmam, päarta much chaainjö wai chitaawai. ¹⁵Muchdüu wai chirum thum mua gastaam khösi gastaawia päar daupigau muchjä mug päar chogkha chitumua warag eeg pawiajä magumjä igbaju. Päach garmua mu düi magcha khaba awiajä much garmuata ürcha päar daupii chirum.

¹⁶Pärau päachdüejä khaphu num, mürug nem deem khöchgau jürr päachdüu nem ig numta chukhu khaba aajem; pari magum äba am iek mag siita mua päar khügur aujim aajem, much atheeta jäg phatkhon jur phiepi chirajim awia. ¹⁷Mag khai magan ar mua päar aar öor püitarr khun gaaimuata mua päar khügurjima. ¹⁸Titoogta mua päar oon mapijim, dewam ermanodam düi. ¿Magan Titouta päar khügurji? Mag khabajim; Tito mu düi maach numiim khunau chan ni äbmuajä maach khapeen khügurju khüirjuba aajem. Maach numiin maran äbam khüirjugpaita wai num. ¹⁹Pärau khüirjuawai sii mua iek thierrkha chirumpii khäijä aju; pari mag khabam. Mua khaphu chirum, mu chadcha Cristo dënkhanaa ich Êwandamaujä mu iek ür sim; magua

m̄ pöd sëukhaju khaba chirum. Cristo gaaimua khodamnaam, mua m̄g m̄chpai jaau chirum̄n, Êwandam iek gaai warag ubu naapim khöchgauta mag jaau chirum. ²⁰Mua khïirju chirum̄n, m̄chdëu p̄ar oomam khösi chirum̄jö oomabajuuta khïirju chirum; wa magbam khai jür m̄ch khäijä p̄ar jügaag khaba khäijä iekhabaimaawai p̄arau khöchkhabaju khäijä khïirju chirum. Mua khïirju chirum agjö eeu dëgölp p̄ar ee agtha dich khapeen düi khäijä iekkhör wai naaju, chikham nem khäijä dich dën apim khösi thunum, meeukha khäijä nunuidum, dich khapeen khäai iek theeg ürpai aju khäijä êkha sïsidum, chikham ëugar khäijä sëukha nem îgkha num, sïi chikham jaau num, dichpai thö iekha num maimua sïi pappierr thunumjö khïirjugjä äba khaba sïsidum khäijä khïirju chirum. ²¹Mua agjö khïirju chirum îchab, eeu dëgölp p̄ar gaaimua khäijä Êwandamau m̄ch khïir naaupiju. Mag am̄n magan ar nawe pekau ee numta jäg maadëu nem waumapham wau numjä büürjä puabanaa, amach öor khabam düijä parhooba khapesnaa maimua warr amachdëu nem khaigbam waaujerrjä ogduba agtha wau wënr̄rum khun gaaimua Êwandamau m̄ wajapha biepiju.

Pablo salud äbmiecharam

13 M̄g petamua ya biek thärjup p̄ar oon mawia chiraju. M̄ bari-maawai p̄arau iek ëudmag wai num khai, chi ootarr khun numi wa thärjup khäijä num dakhïirta jaaubat. ²Ar nawe pekau wautarr khunag maimua thumaam khunagpa mua üwaai puaba jaau chirum, ar äbmiecha p̄ar oothu-urwai m̄chdëu jaau chirarrjö: m̄nta üwaai p̄ar aar barju atheen, mua chan p̄ar düi ithüu iekhabaju. ³Cristoouta

m̄rug iekhapi sim khap am khösi naawai maigta p̄arau khaphu aju, chadcha ichdëuta m̄rug iekhapi siewaita m̄ mag iekha chirum. P̄arau Cristo khaphu num, í mag sïi kha thüuta sierrum khaba aawai irua chadchata p̄arag ich juapá oopiejem. ⁴Amau i thöowain chadcha juapadam theegjä chukhumjö pa gaai uduraa ich meerphëpijim; pari magtarran îsin jür iekh Êwandam jua theegauta phiriu auwia iiu siejem. Jäg kha thüu uduraa ich meerphëpitarrjö m̄chjä agjö kha thüumjö ithüuta p̄arag iekha chitum; pari agtha khaigba wënr̄raajem khunag ikhuaba iekhaagan nem khïir ubag chirum, Êwandam Cristo phiriu autarr ag juapaata wai chirawai.

⁵Päachdëupai wir aig wajapha päach oobat, päachdëu Cristo iek ükhatarr gaai agtha ubu num khap aag. ¿P̄arau khaphu naabá chadcha Cristo p̄ar thaar ee sim? ¿Wa ükhaba numta sïi par iupaita i iek ükha num aajëwa? ⁶Muan p̄aragan, jäg päachig ikhuaba iekha chirum gaaimua îchab m̄chta chadcha Cristo dënkha chirum khaphu apim khösi chirum. ⁷Pari mag ikhuaba iekhaju a chirumjä, p̄ar chadcha Êwandam düi üu wënr̄rum̄n, nem wajaug khërum. Ante päach i düi üu wënr̄ramkhïirta warag mua p̄ar köit irig jëeu chirum. Pari mag jëeu chirum chan p̄ar üu wënr̄rum oowia jür m̄ch ëugarta bigaam khunag wajapha ig iyüu amkhïir khabam. Mua mag Êwandamag jëeu chirum̄n, päachta i dau na wajapha wënr̄ramkhïirau. Mua päachig jaaupüi chirum ipierraa abarm gaaimua päachig ikhuaba iekhaju arrta ithüu iekha chirum örau oobaawai, m̄ ëugar Cristoou j̄r autarr chaar khaba aawaita mag iekha chirum awiajä, idëu mag sim. ⁸M̄ p̄ar aar barimaawai p̄arau chadam iek Cristoou jaau sim ichaaur khaba num oomam̄n mua p̄arag iek khëgkha iekhabaju, p̄ar ya wajaphanaa

warag ükha numta muchdëujã oom khõsi chiraawai. ⁹ Maguata pãarta Cristo dëi ubu naapim khõchgau muchta iek theeg chukhumjõ aawaijã warag onee aajem. Mag onee chiraawai warag mua pãar kõit ich jãg jëu chitaju, wãjapcha nuisimkhîir. ¹⁰ Magua muchcha pãar aar barju nawe sîi ësapta phã deep-üi chirum, ya pãrau mu barju khaphu naawai ag nawe pãach appai problema thum arreglaapüimkhîir; mag thum chi arreglaam aawai pãar aar barwajã iek khëgkha iekhaba aag. Magbamun mag iekhaju awiajã mun chadcha iek theeg chirum, ich maach Põr Cristoouchata pãar khaibag wauba sîi warag pãar üu amkhîirta mag iek theeg apitarr aawai.

¹¹ Cristo gaaimua khodamnaana, äbmiecha paawai mua pãrag magkhim: muan pãar oneeta wënurrapim khõsinaa pãach khaibag thum isegbapüit a

chirum, Ëwandam dau najã wajaphata wënurraag. Magnaa ichab agdaujõ dich ermanonaana wawí num dëi ö äba khîir-junaa khõinaata abat. Pãrau magta amun magan mag dich khapeen kha khõsi apinaa maach khõinaa apiejem ag Ëwandamta pãar dëi sierraju. ¹² Pãach khapeen dëi agdaujõ kha khõsi saludaabat. ¹³ Mau Macedoniamua ermanonaana thum chi ükha durrum khunau pãrag salud aajem. ¹⁴ Muan äbmiecha paawai maach Põr Jesucristoogjã pãar üu wai chitapim khõsi, maach Ëwandam thumaam khun kha khõsi aajemugjã pãar eeg oopim khõsi, maimua ich Ëwandam Akhaar maach dëi ogduba khitajemugjã ich jãg pãar daumaai nurrapim khõsita chiraajem. Ayoo keena,

Pablo

GÁLATAS

*Pabloou Galaciapienag
ēsap phā deepūitarr*

Khaú phājī maimua chijā khūun atheeta phājī. Galacia durr iglesia naajim aajem, ich Pablooucha Cristoou maach peerdu aajem iek jaauthurwi üu ükhatarr khūun. Makhūun iglesia ee chi ükha durrum khūunagta mug carta phājim aajem, Pabloou. Galaciapien chan judionaan khaba griegonaaan ajim aajem. Makhūunagta Pabloou Ēwandam iek jaau simua amag, “Pārau āba Cristo iekta thāraucha ükhamun chadcha Ēwandamau pāar pekau chugpaawi warrjā ich mag pekau chukhu wēnurrarrjō pāar irua ich aar auju ayaa apūijugui” a jaaujim anum.

Pari magtarra i ēudee deuum khūun bēewi, “Cristo iek ükha num khūunaun judionaan khaba awiajā ichiita Ēwandam dau na ajapha naagan mehēujā phūurbichpiju aai num” a jaajeejim anaabá. Mamū magpaijā khaba, ich Pablo igwiajā, “Í chan chadcha Jesuucha ich i jaaumkhīir jūr autarr khabamta jāg nurrum” aajeejim aajem ich makhuunau.

Khan jawaag ajī. Mag ich ichaur sēukha nem jaau wēnurrum ich Pabloou ūr athaawai, chi ükha num khūunagta khīir mor chigpai jōoirau, “Amau jaau numjō mag Moiseeu ley phā puatarr gaai jaau sim ipierraa numuata maadēu dich pekau chugpaaju ēkha num khai, magan Cristoon parta maach kōit pakuls gaai dau aphū meejiebma” ajim anum (5:2). Magta warag jōoi meeuhabaadēwi Galaciapienag mug ēsap phājim anaabá, ag gaai amag iek khēgkha iekhamamua, “Khantheeta jāg sīi sēukha nem jaau wēnurrum khūunag uduraa pāach khūgurpi num”

a jaaupāaig. Mag, tag magum khūun iek ūrpiba jaaupūijim aajem, jōoirau. Pabloowan chi ükha durrarr khūun mag maestronaan anumta sēukha nem jaau wēnurrum gaaimua amachdēu nacha ükhatarr iek isegtarr khūundamjā thumaa deeu Jesús iek chaar eeta wēnurrapim khōsi sējim.

Salud

1 ¿Jāgpai nu keena? Mūun Pabloou ōrau jūr autarrjā khaba ich Jesucristoouchata ich phiriu autarr Jōoi dūimua jūr autarr, ajapcharan ich Aai dūimua jūr autarr wounma. ²Muata ermanonaaan muiguim khūun dūimua pārag mug ēsap phā deepūi chirum, Galacia durr iglesia nunūidum eem khūunag. ³Pāar kōit Ēwandamag jēu chiraajem, ichdēuta maach Pōr Jesucristo dūimua üu dūrrcha pāar eeg oowi pāar khōinaa phē wai naamkhīir. ⁴Pārau khaphū num, Jesucristo khurau khabamuan maachin agtha maach pekau eeta wēnurrarajekham. Mamū magba maach Ēwandam anaa maach Ayau ichdēu khīirju wai sierrjō Jesucristoouta üu uduraa ich thōopijim maach kōit, magbarmua pekau jua eemua maach peerdu awaag. ⁵Ēwandamau mag Cristo pūiwi üu peerduju ayaa num paar üu ajim anaa thumaam khūunagta ich mag i ajaug thō iekhapim khōsi chirum.

Deuum iek maach peerduajem chan tag chukhum

⁶Keena, mū gaai masi chirum chadcha, Cristooujā pāar khōsi arr gaaimua Ēwandamau ich iek ükhamkhīir thūrkhā autarrta, agtha pōmcha khaba num ee deeu pāach garmuata i isegamjō jūr marau pāachig jaautarr ichaur jaau numta maach peerduajem iek awi ag igarta theerbagkhaag ēkha num anum ūr chiraawai. Pārau jāgbajupii chirajim.

⁷ Mamu mu iek ūrbat: deelum iek maach peerduajem chan tag chukhum; pārag jāg nem jaau wēnurrum khūnaun sīi warag pārau ūkhajūā khaugba apijuuta ēkha wēnurrum khabahab, magum gaaimua Cristoou chadcha maach peerdu aajem iekta jūr ag eyaajā khaba parhoob amachdēu jaau aig jawaag. ⁸ Ya magbaadēm chan nem ajap khabata aadēju. Mamu ābmua khāijā pārag maach peerduajem iek jaau sim anumta nacha muig maachdēu pārag jauchētarrjō khaba khīetta jaau sim wounan, magan ichiita Ēwandam jua machag āwatab khaba āwatju. Mūchdēu wa Ēwandam chog āb ūgtharmua bēewia khāijā mag ag iek chaar khabamta jaaumun, magan Ēwandamau ichiita am gai mas ab khaba masaju. ⁹ Cha mūchdēu jaau chirumjō pūaba mua deeu mag chirum: Ābmua khāijā maach peerduajem iek jaau sim anumta muig nacha maachdēu pārag ūrpitarr chaurta jaauju atheen, jerrba Ēwandam jua machag āwatab khaba āwatju. ¹⁰ Mua mag chirum aig chan ōragta mūch ēugar ajapha ig iyū amkhīir khaba, Ēwandamagta mūchdēu nem wau chirum igwia chadcha ūu sim apiju ēkhaajem; sīi ōrag mūch ajapha oomkhīirpaita mu mag chitum akhiin, ya Cristo chogjā khaba chirakham.

Pabloou Ēwandamau ich jur autarr jaautarr

¹¹ Ermanonaan, chadcha khaphu abat cha mua pāachig jaau chirum: Mūg maach peerduajem iek cha mua jaau chitum chan sīi muig eegar maachjōpaim khūn khīirjug khabam. ¹² Mūg iek chan ōrau mūrūg jaautarrjā khaba wa mūch garmua khāijā deelum khūn dūi khaugtarrjā khabam. Mūg iekhan ich Jesucristoou mūchigcha jaautarrau.

¹³ Pārag khap amkhīir jaaukhim; tale pārau ūurjeejim warrgar mua

nem waaunjerr: Warrgar sīi maach jōoin judionaan iigta ee chitaawai mūg Cristo iek ūkha durrum khūn dau augjā khaugba chadcha mua am ēudee ēkhaajeejim. ¹⁴ Ar maach pōr agdaujō bāautarr khūn appain mūchdēuta am khāijā ūrcha maach jōoin i khapcha chirajim, mūchdēuta am khāijā ajapha mūrkaajerr aawai. ¹⁵ Mamu agtha thaabajā thaababa chirūwe Ēwandamau ich athee mu jur auju khīirju wai sīer aawai, mag chitarr āba, ūu ich garmua mu eeg oowi ¹⁶ khāi āb mūrūg ich Iewaa khaugpijim, judionaan khabam khūn eem magwe ichdēu ōor peerdu aajem iekta jaau phūrdū chitamkhīir. Mag mūchig jaaupibaawaijā mua iwiir ābamūgjā jēeuba, ¹⁷ ni Jerusalenag mawia mu nawe ich Jesuucha agjō ich i jaaumkhīir jur auwi ich dūicha wēnūrraajerr khūnagjā mua jāga jaauju aai chirū a jēwaanjā mabajim. Magju khāi maigpai chiraba, warag Arabiaag mawia, mam chirū awiata deeu Damascoog majim.

¹⁸ Mag Ēwandamau mūrūg ich Iewaa khaugpitarr khur año thārjup naata Jerusalenag majim Pedro dūi oog; maig mu seman numpai chirajim i dūi. ¹⁹ Ich maagwai maach Pōr Jesús eelum Santiago appaita mua oojim; pari tagam khūn agjō ich Jesuucha ich i jaaumkhīir jur autarr khūn chan mua ābjā oobajim. Magtarr aawai mua chan deelum khūnau mūchig jaautarrta khaugwi jauba, ich Ēwandamaucha khaugpitarrta jaau chirum. ²⁰ Cha mua pārag mūg ēsap gai jaau chirumun chadchata mua jaau chirum Ēwandam dakhīir; ichdēujā khaphu sim mu sēukhaba chirum.

²¹ Mag Jerusalén udthurtarr khurta deeu mūch durr Ciliciaag mawi Siria durrjā udthurjim. ²² Pari maagwai chan Judea durr iglesia nūnidum eem

ermanonaanau chan agtha khiircha chan búurjã m̄ khaugba naajim, am eejã maba chirarr aawai. ²³Sii amau úurwai am khaibag wawaag m̄chd̄eujã am êudee êkhaajerrta isin warag m̄chd̄eupata maach peerduajem iek jaau chitum anum úurjeejim aajem, m̄chd̄eujã magum iek warre ôrag isegpi jaauaba aajerrjõ. ²⁴Pari amachd̄eũ mag úr num gaaimua warag Êwandamagta úu ajim aajeejim aajem.

Tagam apostolnaanaujã Pablo iek jũgaagaa úrtarr

2 Maimua magtarr khur catorce añonaata deũ úwaai Jerusalenag majim Bernabé d̄i; mag m̄ch mam d̄i Tito arrjim. ²Mag m̄ marran, ich Êwandamau m̄rũg maju aai chirum abaawaita majim. Maimua ya Jerusalén barwi iglesia ee chi p̄rnaan d̄i maach appai biirdũ n̄m aigta mua jũrr amag jaubaad̄ejim judionaan khabam kh̄ũnag maach peerduajem iek m̄chd̄eũ jaaujem. Mua amag jaaujim, m̄chd̄eũ nem jaau chitum khap amkhiir, magba akhiin mua nem jaau chitum khaugbam gaaimua m̄ch igar khaba kh̄aijã abaawai m̄chd̄eũ nawe jaautarr maimua ewag jaubarmjã isegju awi. ³Pari Jerusalenpie jõoin chi p̄rnaanau úurwai mua nem jaau chirum chadcha ag eyaa sierr aawai, Tito judfõ khaba sim m̄ d̄i n̄rrarrjã maach meenau aajemjõ meh̄eũ th̄ũp̄ũju aai simjã abajierram. ⁴Mua amag jaaujim, jãga ãaur kh̄ũn ermanonaan anũnjã s̄i s̄eukha n̄rrjẽemta amach khaugbajupii awi maach aig b̄eẽjĩ, jũrr amachd̄eũta m̄ ichaaur p̄arjõ judionaan khabam kh̄ũnaujã Cristo iek úkha n̄m d̄i maar jõoin iita úrcha úrkhaju aai n̄m a jawaag. Mam̄ mua oowai mag maar jõoin iita úd̄raa mag úrkhapi jaautarr amuan, warag pãach chi úkha

durum kh̄ũnta mag maar jõoin iiu presonaanjõ wai sisikham a chirajim, põd chi õb̄eraajã khaugba. ⁵Magua mua chi p̄rnaanag jaau chirajim mag meh̄eũ thuabichpi numua wa tagam ley maar jõoin d̄en úrkha numua chan maach peerduba aajem. Magua maach peerduajem iekta pãrag ich mag pãach ee wai naapim khõsi narr aawai, magta mag s̄eukha n̄rrjẽe arr kh̄ũnau mamagkhamjã búurjã maad̄eũ amag maach úd̄ũr deeba, jũrr chikham ipeer ahaujii awi, maach garmuata põdp̄ũjim a chirajim.

⁶Mam̄ mua mag jaautarr úrwi mag Jerusalenpien chi úkha n̄m kh̄ũn ee jõoin amach p̄rkha wai n̄m kh̄ũnaujã búurjã m̄rũg, “Pua magtaaju aai simjã” abajierram, mua jaautarr thum úu amach jũgaagaata jaautarr aawai. (Pari Êwandam dau naan maachin thum agdaujõpai th̄ũnũm aawai amach Cristo d̄iicha w̄nũrrajim awi chi p̄rnaankha naawiajã m̄ gaai mas khaba sim.) ⁷Amach garmuata m̄rũg nem jaauju kh̄ai, warag amach paarmua, ich Êwandamauta judionaan khabam kh̄ũnagjã ichd̄eũ maach peerdu aaujem iek jaaumkhiir m̄rũg jaau wai sim anaajim, ich jãg Pedroogjã ichd̄eũta judionaanag ich iek jaaumkhiir jaau wai simjõ. ⁸Mag Pedroog ich iek jaaumkhiir p̄iwi judionaan põm ich iek úkhapi autarr ag Êwandamaupaita mujã ichab judionaan khabam kh̄ũn ee ich i jaaujemkha p̄ibajieb, am eejã agjõ õor põm ich iek úkhapi awaag.

⁹Mag ich Êwandamauta m̄ d̄i mag s̄iwaita Pedroou Santiago d̄iimua Juanaupa amachta chi úkha durum kh̄ũn ee chadcha chi p̄rkha n̄m kh̄ũnaujã chadcha ich Êwandamauta úu m̄rũgjã magamkhiir ich jua theeg deejim anaajim warag. Magnaa chadcha ãbam phidag phidkha n̄m gaaimua ãba khapeenkha n̄m anũmua m̄ d̄i

jua joothuwi Bernabé düijä jua joothu-
naa warag maar khüir onee iekhamaj-
jierram, judionaan khabam khüün ee
ich mag jaaumkhüir. Maagwai amaujä
ich agjö warag judionaanag jaau nüisiju
ajierram. ¹⁰ Äba marag khüir okhoopiba
jaaumjö jaautarran, ermanonaan ee dau
arhüüm khüündamau nem ig nümjä sii
amag oobamjö apibata jaaujim. Mamü
amau mag jaauba arr akhiinjä, jägüm
aiguin müün ichiita ich magta chitum.

Pabloou ichdëu Pedroog iekhattarr jaautarr

¹¹ Pari magtarrta ich Pedro Antioquia
phöbör ee barimaawai, irua nem
wau sim üu khabata sïejim; magua
chadcha mua warre ichig khüircha
iekhajim. ¹² Khani mua oowai warran,
ermanonaan judionaan khabam
khüün düijä üu äba thach khoojeejim;
pari mamagkharrta öor Santiago
igar narr khüün Jerusalemua
bardutkhabaimaawai, am kha ogdüwi
tag am düijä thach khöba aadëjim, mag
amachdëuta amach jöoin i ajapcha
üerkhaajem anarr khüünau ich jaaju
khüirjuwi. ¹³ Pedro magbaadëm oowi
aig agjö judionaan chi ükha durrarr
khüünaujä ich agjöta aphöbaadëjim
amach khapeen judionaan khabam
khüün düi, Cristo igar nüisiewai tag
amach jöoin ley gaai jaau simjö abaju
khaphu narrta. Mamü makhüünpai
khaba, ajapcharan ich Bernabépaata
düi ag ee burrijim, warm khüün
oowi. ¹⁴ Mag müchdëu oowai maach
peerduajem iek gaai wënnürrapi jaau
simjö khaba aadëm oobaawaita chadcha
öor khapanag dakhüir iekhamamua
mua Pedroog mag chirajim: “Pu,
judiokha simta dürrüü pua maach
jöoin ijä üerkhaba sim. Püchjä mag
simta, ¿jägwi magan ista deeu pua
warranjö magüm ley üerkha sï?” a
chirajim. Magnaa mua irig, “¿Pua chan

khaugba sïeb” a chirajim, “püchdëu jäg
simua warm khüün judionaan khabam
khüünagjä maach meeun dënjöta
magüm ley üerkhapi jaau sim?”

Judionaan awiajä äba Cristo iek ükha nüüm gaaimuata peerdu nüüm

¹⁵ Maran chadcha bi eewe judion-
aankha naawai ich Ëwandamau ley dee-
tarrjä wai nüüm. Magua maar chan chad-
cha sïi Ëwandam khaugbam khüünjö
parhoob nem waaujem khüün khabam.
¹⁶ Mag naab mamü isin ya marau
khaphu nüüm ichab, mag sïi Moiseu
ley phä püatarr üerkha nüüm gaaimua-
pai chan pöd äbjä kulp chukhu sim aju
khabam. Äba Cristo iek thäraucha ükha
nüüm gaaimuata chadcha kulp chukhu
aajem. Maguata maachdëujä ichab Jesu-
cristo iekta ükha nüüm, mag nüüm gaaimu-
ata mag kulp chukhu nüisieg. ¹⁷ Mamü
äba Cristo iekpai ükhawi maach jöoin
iita isegkhiin, sïi ley chukhu aawai
parhooba nem waaujem khüün düi äba
nüisiju, büürjä Ëwandam chaain aju
khaba. Chadcha am dënjö khaigba nem
wawaag khabam mamü mag akhiin,
¿äbmua khäijä Cristoou ich iekpaita
ükhapi simua maachig pekauta waupi
sim abaju khai, Ëwandamau maach
jöoinag ley deetarrta isegpi siewai? Mag
aju aai sïeb mamü mag khabam. Ichiita
mag ley gaai jaau simjö Ëwandam dau
na ajapha wënnürraju aai nüüm. Magua
mag Cristoog dich peerdu aupim khöch-
gauta mag ley dich jöoin i isegkhi-
injä, khaigba khaba sim. ¹⁸ Magju khäai,
mua örag müch paarmua maach ju-
dionaan ley üerkhapiba jaaujerrta ewag
pawi deeu üwaai jäg ley üerkha nü-
muata maachin üu peerduajem awi ag
gaai jaau simjö thumaa üerkhakiin,
magan müchdëuta mag ley khaigba
jaaubarm, chadcha maach peerdu awaag
chan serbiiba simta mag jaau chiraawai.
¹⁹ ¿Khan jägwi mua mag chirü? Warran

chadcha jág ley ajapha ʉrkha chitumuata ʉu peerduju awi parta thumaa ajapha ʉrkhaju ʉkhaajerr aawaima. Mamu magum gaaimua chan ʉwandamau much aubaju khaug autarr aigmua warre tag magum lejã ʉrkhaba, ʉba Cristo iekpaita ʉkha chirsijim, chadcha ich ʉwandamau khõsimjõta nem wau chitaag. ²⁰ Maguata nem khaigbam wawaagan mun nawe Cristo thõnaawai i dui ʉba pakuls gaai thõrrjõta chirum, magum ley ʉrkha numuata tag much peerdujujã khõirjuba. Pari tag warramjõ mag khõirjuba chirumun much khõirapui khaba, Cristo mu thãar ee sim ag juapaauta murug magpi sim. Maguata ʉwandamau khõsimjõ wawaag ich Iewaa Cristoo muchig juapã deejukhõirju chirumuata nem wau chitum, chadcha ichdõuta ich garmua mu khõsi awi mu kõitjã ichta thõopitarr aawai. ²¹ Mu chan ar ley ʉrkha numta ajapcha sim awi Cristoon parta meejim a iekhaajem khun khaba chirum. Chadcha maach jõoin judionaan ley ʉrkha numuata ʉwandam dau na tag maach kulp chukhu apiejem akhiin, khandthee Cristo maach kõit meekhamma.

Khan gaaimuata ʉwandam Akhaar aaujẽ

3 Galaciapien, pãarta chadchakhõirjugjã chukhuta numã. Pãrag khabã warre marau Cristo maach kõit pakuls gaai meetarrjã dawaa pãach dauachata oo numjõ jaaumajima. Magtarrra ʉjãgwi ʉduraata parhoobam khunag pãach khõgurpijierã? ² Mupãrag jëeu ookhim, pari jõrran mu iek ʉkhabat keen: Pãrau ʉwandam Akhaar jua theeg pãach gaai aauwai, ʉMoiseeu ley phã puatarr ʉrkha num gaaimuata aujierã, wa maach peerduajem iek marau pãachig jaatarr ʉrwiata aujierãwa? ³ Chadcha pãarkhõirjug wai naakhiin, ʉwarrcha

ʉkha phõbaadeewaijã ich ʉwandam Akharauta pãrag Cristo iek ʉkhapibajã? Magtarrra ʉjãgwi ʉs mag Akhaar isegamjõ pãach juapaaupai sã mag ley ʉrkha numuata pãach ajaug paaju ʉkha nu? ⁴ Magan warr pãachdõu ʉkhaawaijã, ʉparta maach peerduajem iek ʉkhanaa ʉwandam Akhaarjã aujierã? ʉkhabam! ⁵ Magan jãg ʉwandamau ich juapã deetarrau pãach ee mor masim khunpa dau dau monaaurpõui aawaijã, ʉpãragan jãgumun mag ley ʉrkha num gaaimuapã? ʉKhan gaaimuajõõ sã pãrau khõirjuawai? Jãg num chan magum ley ʉrkha naawai khaba, warr pãachdõu maach peerduajem iek ʉrwiata ʉkhatarr gaaimuata jãg num.

⁶ Pãrau mag ʉkhamapha num khai ʉrbat, jãgajã warrjã ʉwandamau jõoi Abrãnkhararr dui. ʉwandamau ichig ich dui magta aju abaawai Abrãnanu chadcha ʉkhajim aajem. Mag ʉkhabaawai ʉu ʉwandamau i khaibag isegpõiwi warre kulp chukhu apõijim anaabã. ⁷ Magtarr aawai pãadẽ khõirjubat: ʉs ewag pawiajã ar chadcha Abrãnkhaain anum khunan, ich jõoi khitarrrjõ ʉwandam iek ʉkham khõsi ʉkha num khunnta i chaainau. ⁸ ʉwandam iek phã sim gaai ʉs ewagam khun igwiajã pãarrjõ judionaan khabam khunpa maach peerduajem iek ʉkhabaawai ʉwandamau amjã auju a sim. Mag maach ich aar auju igwi jõoi Abrãnag, “Mug jëb gaai durrrpierram khunnta pu gaaimua ʉu wõnurrãjugui” ajim ich ʉwandamau. ⁹ Magtarr aawaita ʉs ewagjã chadcha ʉkha num khunan ʉwandamau ich jãg Abrãnkduijã ajapha arrjõ am duijã ich agjõ aju, irua ʉkhatarrjõ ʉkha naawai.

¹⁰ Pari magba ar Moiseeu ley phã puatarr ʉrkha numuata amach peerduju awi ʉba aata ig num khunan, ya ʉwandamau khaibag wajuuta num, mag leiu jaau sim thum põd

uarkha auba numta āba aata ig naawai. Ēwandamau ichdēu ley deetarr gaai jaauwai, mag leita uarkhaju khai warre thumaata uarkhapi sim; magbamun ichiita i jua āwatab khaba āwatju a phā sim. ¹¹ Ichdēucha mag jaau siēwai merak chukhuta sim, sīi mag ley uarkha numuapai chan ni ābjā Ēwandam dau na kulp chukhu khaba sim, Ēwandamau ich iek gaai jaauwai “Āba ich iek ūkha num khunpaita ajaug paapūiwi ich aar aajem” a jaau siēwai. ¹² Pari Moiseeg ley deetarr gaai chan magba, siita warag Ēwandamag ich aar dich aupiegan mag ley gaai jaau sim thumaa ajaphata uarkhaju aai num a sim. Pari chadcha mag ajapha ley uarkha numuapaita Ēwandam aar öbēr wēnurrāju akhiin, ni ābjā i aar öbērba aajeekham, ābmuajā pöd thum uarkha auba aajeewai. ¹³ Mag ley gaaimua maach thumaam khunta Ēwandamau khaibag waju khunkha thunarra, Cristoou jūr maach khaigpēr auwi maach kōit udura pakuls gaai ich meerppijim. Magtarr aawai Ēwandam iek gaai jaau simjō, “Ar thōnaa pa gaaita jirjop num khunan ich Ēwandamaucha dau āaukhawi juau ōrag oomkhūrta mag jirjoppibarm” a phā siēwai, maadēu khaphu aju aai num, maachta Ēwandam dūi iekkhōr paar narra maach pekau thum jūr Cristoou ich gaaita paa aujim, magbarmua maach kōit ich gaaita Ēwandamag jua khuaba deemkhūr. ¹⁴ Mag Cristoou ū maach khaigpēr autarran, ich Ēwandamau maach jōoin Abranag jaautarrjō, mag Cristo maach kōit ich dau aphuu apitarr iekta ūkhabaawai judionaan khabam khunagpa Ēwandamau ich Akhaar deejū atarrjā chadcha aumkhūr ajim.

¿Khanthee ley serbii si?

¹⁵ Cristo gaaimua khodamna, pārag khapcha amkhūr ejemplo deekhim:

Muig eegar awiajā dich khapeen dūi iek deewi dich nem waju ēsap gaai ajapha phānaa dich thūrjā firmaa siubarm chan nassi pawiajā pöd ābmuajā ich appai deeam iek ag gaai phāju khaba, ni buchkhunjā borraaju khaba, chadcha ich ag gaai jaau simjōta aajem. ¹⁶ Ēwandamau ich garmua Abranag iek deewaijā ich magta ajim. Ēwandamau ich iek phā sim gaai Abran chaain ewagam khun gaaimuata nem ajapha aju ajim. Mamū mag i chaain gaaimua atarran ajapcharan Cristo igwiata mag siējim. ¹⁷ Mua pārag jaau ig chirumun mugau: Mag Ēwandam Abrán dūi iek deewain magta phānaa ag gaai amach numiim khunauta firmaa siubarmjō ajim. Magtarr aawaita ag khur nassi cuatrocientos trienta años pawī ley Moiseeg deewaijā mag lefu nachgarwe Abrán dūi iekhatarr pöd serbiiba apūibajim. Irua Abranag ewagam khun dūijā mag ajapha aju jaautarr iek chan khūr okhooba agthata balee sim. ¹⁸ Moiseeg ley phākha deetarr gaaimuata Ēwandamau maach peerdu aaujeekhiin, magan nacha Abrán dūi iek deetarra jūr serbiiba sīsikham. Pari magba ich meukhuucha Abranag ich iek ūkha num gaaimuata peerdu auju atarr aawai chadcha agtha ich magta aajem.

¹⁹ Mua khaphu chirum, magbaawai ābmua khāijā, magan “¿Khantheeta mag Moisés ley serbii simma?” aju. Ajapcharan jāg ley serbii simun, ōrau amachdēu Ēwandamau nem jaau sim chaur nem wau num gaaimua amach pekau ee num khap amkhūrta serbii sim. Pari mag ley ag nawe Ēwandamau Abranag Cristo pūiju jaautarr pūi num orapaita serbiiju ajim. Mag lein Ēwandamau ich chognaanagta Moiseeg deepibaawai Moiseeu jūr phōbōr ee thumaam khun athee aibēejim. ²⁰ Pari Abrán dūi iekhaawai chan Moisés dūi atarrjō sīi ich chognaan

gaauta jaaupüiba, warre ichdëuchata jaaujim.

²¹Pari magbaawai äbmua khäijä ichab, “¿Magan mag Moisés leü jürr Ēwandamau mag ewagam khüun düijä ajapha aju a jaautarr chaaur khïetta jaau sïeb?” aju. Magjä khabam. Mag anaa mag leüta chadcha Ēwandamag maach aupiejem akhiin, magan sïi mag ley gaai nem jaau sim wau nümüapaita Ēwandam dau na maach kulp chukhu nüisip aajeekham. ²²Pari Ēwandamau magta maachig ich iek gaai jauba sim. Magta jaaju khäai maachin thumaam khüunta dich pekau gaaimua Ēwandam düi iekkhör wai nüm a sim, ichdëu jaautarrjö ich aar auju awiajä Jesucristo iek ükha nüm khüunta mag auju aai nüm a khap amkhïir.

²³Agtha Cristo bëeba aawain mag leüta Ēwandam düi iekkhör wai nümjä khaphu apiejeejim, i düi khöinaa ajujä khaugba. Mag narr aawai äba i bëejuuta nü naajim, mag maach peerdu aujucha pierrwai i iek ükhaag. ²⁴Ajapcharan maach jöoinag ley deetarrauta Cristoou maach peerdujüjä khap apijim, chadcha mag Cristo pierrwai thäraucha i iek ükha nüm gaaimua Ēwandam dau na kulp chukhu nüisimkhïir. ²⁵Pari mag narrta is ya ich Cristocha barchëwi i iekcha ükha nüisiewai ya tag mag ley igba nüm. ²⁶Ya isin mag ich Jesucristo iekta thäraucha ükha nüm gaaimua maachin thumta Ēwandam chaainau. ²⁷Mag i chaainkha nüm düi pör choo nümua Cristo düijä khodkhanaa i khïir theg nüm, ich Cristo müig eegar aawai nürraajerrjö wënr-raag. ²⁸Mag naawai ya is chan äbmuajä, “Müen judioou” wa “Mü chan judío khabam” ajujä khaba, ni chikham chog wa chikham chog khabamjä aba, ni “Müen emkhooi aawai üüi khäaijü müchta ürpai chirum” ajujä khabam. Përan thum Cristo dënkha naawai öor äbpaimjöta nüm. ²⁹Mag chadcha päar

Cristo dënkha nüm khai, magan chadchata Abrán chaainau. Mag i chaain aawai, ich Ēwandamau irig i chaain ewagam khüun düita ajapha aju arr aawai, päar düita chadcha Ēwandamau üu aju.

4 Mua pärag jaauim ig chirumün mügta sim: Khanim nemjö woun rikkha simua chaai bürüü khitum äbpai wai sim; mag sim meebaadee magdamauta i juagam nem jüaju. Mag ichdëuta thum jüajup mamü, agtha bürüü khitum aiguin, ich ag degam chogjöpai chi jöoinau ichig nemdam jajaaukhampierrta wau khitum. ²Sïi chi jöoinauta bäu arrmam düi irua jüaju nemjä thumaa amach dënjö ajapha wai nüm. Maimua ya chi ayau ich meeju nawe ësap gaai jaau puatarr ag año wai sïiewaita ya ichig thusïebapäaiwai ichdëucha khap sïisiju; ajapcharan ajap ich jöoipa sïiewaima. ³Maach müg Cristo iek ükha nüm khüunjä ich agjöta naajim. Warrcha Cristo khaugju naweran sïi parhoobam nem maach jöoin iita ürcha khïir pogkhe ürkhaajeejim, jöoinau chaainag nem jajaaukhampierr aajemjö, mügumuata chadcha dich peerdu aujupii awi. Pari mag ürkha nümüata ich ipierraa aawai warag ichta wounjö maach khäai ürpai sïejim. ⁴Mamü mag wënrüü awi ya Ēwandamau ich Iewaa püiju ed aadeewai püiwi, Ēwandamkha sierrta maach thumaam khüun thaabatarrjö chadcha maar meeun üüirau oowi, bürüü bäaumamua tagam khüunjö mag Moiseeu ley deetarr ürkha khitumua jöoipajim. ⁵Pari Ēwandamau mag i pütarran, mag leita wounjö jua theeg sierr eemua maach ich iek ükha nüm khüun peerdu aumkhïir ajim; mag üu peerdu athaawai ich Ēwandamaujä üu maach ich chaainkha wai sïisimkhïir. ⁶Mamü mag ich chaainkha nüisimjü maachig khap amkhïir, ich Ēwandamau

jürr ich Chaai Akhaarta püijim maach thäär ee siemkhiir. Mag i Akhaar maach thäär ee simuata maachigjã Ēwandamag Aai ichëpiewai chadcha maadëu Ēwandam maach Aai aajem. ⁷ Magua is päär ya tag mag leita uerkhaag khaba num; pãran isin Ēwandam chaainau. Mag i chaain aawai mug atag pawiajã Ēwandamau päär athee nem wai sim jüapib khaba jüapiju.

**Judionaan ley uerkhapimaugau
Pabloou chi ükha num
khuun wawitarr**

⁸ Chadcha warr pãrau Ēwandam khaugba aawain parhoobam nemta ewandam awi agumugta ee aajeejim. ⁹ Mamu is ya pãrau Ēwandam chaarta ajapha khaphanaa ich garmuajã päär khaphu simta, jãgwi warr pãach narrjõ deeu üwaai magum nem maadëu igba sii jua theegjã chukhu sisidumugta ee aju ekhaajë? ¹⁰ Maimua çkhan jãgwi deeu üwaai warrgarmjõ phiesta edjã uerkhanaa, edau wahëe num edjã jãgnaa, maimua tagam phiesta año gaai waujerrjã deeu wauju khiiirju nu? ¹¹ Jãg oowaita chadcha päär ee Ēwandam iek jaauwai jãg much phithur chitarrjã sii par ajim aju ökhö chiraajem.

¹² Ermanonaan, mun chadcha Judioou; mag chirab mamu ya mun päär meeunjõta chirum, tag much jöoin lejã uerkhaba. Magua muan pãragjã muchjõta abat a chirum. Oob maar jöoin ley uerkhamiet. Mua khaphu chirum pãrau mu iek ürm khösi ürju. ¹³ Pãrau pãachdëujã khaphu num, päär ee nacha muchdëu maach peerduajem iek jaauwimaawai, mor machpawi warag päär ee chirsier gaaimuata üu pãragjã jaauwi pãrau ürjieram. ¹⁴ Muan jãg much mor machpawi aphuu chirumuata Ēwandam iek jaau chitum oowi, pãrau warag much isegwi pãach eemua

much jurpüiju khäijã khiiirju chirajim. Pari magjã magba, magju khäai angelnaan ich Jöoiraucha püitarrjõ wa ich Jesuscristota pãach ee barbaimamjõ ajieram pãrau mu düi. ¹⁵ çChadcha maagwain päär onee naabaji? çMagtarra jãga nu is? Mua khaphu chirum, jãg-wai maach peerduajem iek mu jaauwi üu pãachdëu ürtarr paar, onegau pãrau pãach dau jëu deebaawai üu mu khiiirdam inaapai khäijã aju khap amuan, magumjã aba pãrau chadcha pãach dau khäijã murug jëu deekham. ¹⁶ çMag narra is jãga päär jãg nu? Pãachdëu jãg deeu mun iekta ükhaag ekha numjã idëu ükhapiba mua pãach khiiircha mug esap gaai ikhuaba mag iekha chirum awi, çpãach oomapha aawaita mag chirum anü? Magjã khabam.

¹⁷ Jãg pãrag deeu iekpa jaau wënrurum khunnan chadcha päär athee wurpa thunum, mamu mag numun am ödiin jürr khietta khiiirju sisidum. Am khiiirjugan amach iekta pãrau ükha phöbaadeewai tag murugjã ooba jürr amachigta ee apim khösi num. ¹⁸ Mua mag chirum chan mag pãrag am düi khapeerkhapimapha aawaijã khabam. Chadcha päär düi ajapha aagta jãg naakhiin üuma; pari mag päär düi ajapha akhiinjã mu chukag meerjã ich magta ajupma, jãg sii mu päär düi chirum dakhiiirpai khaba. ¹⁹ Chaaina, chaain chukhu chitaawai murugan pãarta mu chaainau. Magua päär atheyan mun uui chaai machkha thunumjõ gaai machaaga chiraajem; pãrauta Cristo uduaraa pãach gaai thierrpapibam aiguin, mun ich mug päär khiiirjuau gaai machag chitaju. ²⁰ Päär düita äba jooba chirum akhiin üucha akham, khiiircha aawai ajapcha jaaupüpüig maag; mamu maach mug warp naawai khiiirju chirum jãga aju khai. Mua pöd khaugbam pãrau khani

khíirju num khai, ich jág warr páach wénerrarrjō wénerraag.

Pabloou Agar Sara dūi īgkhamamua jaautarr

²¹ Pāar ar Moiseeu ley werpuarr gaai nem jaau sim wau numuata páach peerduju awi agpierr wau wénerram khōsi num khūun: ¿Pārau chi ley gaai jaau sim ajapha khaphu numú agá mag leígtā ee aag? ²² Mag leita āba űrkhaju khíirjuju am ugua párag jaaukhim: Makhūun libro gaai jaauwai, jōoi Abrán chaain numí wai sīejim aajem: āb daupeer Agar aajerr ich chogkha wai sierr dūim maimua āb ich chog khaba ich űi chaar Sara dūim. ²³ Mag ich chog dūi ootarr chaairan sīi ich jág būur abarm gaaimua űin bi ee paajemjō bi ee pawī ootarr ajim aajem. Pari ich űi chaar dūi ootarr chan magba, chi Sara ich daupeer gurjā pōd chaai ooba arrta ag nawe ich Ēwandamaucha amag chaai oopiju jaautarr aawai ich iekhatarr chadcha amkhīirta oopijim anaabá. ²⁴ Mag űin numí chaain ootarran, ich jág űinau chaain numí ootarrjō, Ēwandamaujā biek numí ōor dūi iek deetarra jaau sim. Magua mag chi űi nacha chaai ootarrau, ajapcharan Agarrauma, Sinaí durrsī gaai Ēwandamau Moiseeg ley deetarra jaau sim. Chi Agarrjā sīi jōoi Abrán chog arr aawai ag chaain ewagam khūunjā ich magta chikham chogkha nūisijim. Maguata ich agjō īchab mag ley gar thaaba num khūunjā, sīi chikham chogkha numjō, mag ley űrkhaagpaita thaaba num. ²⁵ Mag lefuta ōor sīi ich chognaankha wai sīewai, chi ley deetarra durrjā Sinaí anaa Agar aju aai num, chi Agarrta mag ley űrkha numua ag chognaankha num khūun ād aawai. Mamū īs ewagjā judionaanta mag ley űrkha numua i chognaankha naawai mag Agar anum chan Sinaí durrsīpai jaaua, Jerusalén phōbōrpata jaau sim,

jāata judionaan phōbōr aawai. ²⁶ Pari Sara sīi Abrán chog khaba i űi chaar arr aawai jāgua jūrr űgtharm Jerusalenta jaau sim; ajapcharan maach thum Cristo iek űkha num gaaimua űgthar wētju khūun ādkhata ōbēr sim. Magua ich jág Sarajā Abrán chog khaba arrjō, maachjā mag ley űrkhaba num gaaimua ag chog khaba num. ²⁷ Mag Sara maach mūg űkha wējōm khūun ādkhaju igwi Ēwandamau ich iek gaai phāpiewai,

“Pūun chadcha chaai ooba űrraawai būurjā chaai khierr machag khaugba űrrab mamū, ichiita onee abá” ajim.

“Chikhamnau jaai khecheu auwi puch appai űrrab mamū, jág puch chogkha simta puch jaai dūi sim khāaijā, pūta űrcha chaain khapaana űrraju” a phāpijim. (Is. 54:1)

²⁸ Ermanonaa, magtarr aawaita Sara iewaa chaar Isá ag nawe ich Ēwandamau deegu jaautarrjō, pāarjā ag nawe ich iuu aawai ich chaainkha auju jaautarr khūun khabahab. ²⁹ Pārau khaphu num, mag jaar jōoi Abranau mag ich chog Agar anarr dūi amach khīrau chaai ootarr Ismael aajerrau Sara iewaa Isá ich Ēwandam Akharau oopitarr dūi khōina khaba aajeejim. Magua īs ewagjā ich agjōta sim īchab: judionaan ley űrkhaajem khūunau maach ich Cristo iek chaar űkha num khūunagjā amach dēnjō űrkhapiju ēkhaajem. ³⁰ Pari judionaan awiajā chi mag num khūun chan Ēwandamau aubaju khap amkhīir ¿khan a sī Ēwandam iek phā sim gaai Saraau iekhatarr igwi? Mag sim:

“Abrán, jág chaai ich ād dūi warre maach aigmua jurbapūi” ajim chi Saraau.

“Jā sīi maach chogkha sim dūim chaai aawai jāgua pōd maach chaai dūi āba pu juagam nem jūaju khaba sim.

Mu pu uui chaarkha um düim chaairauta pu juagam nem jüaju aai simgui” ajim. (Gn. 21:10)

³¹ Ermanonaan, maguata maach Cristo iekta ükha num khüun chan sïi mag ley uerkha numua ag chogkha wënr-ramkhïirta Êwandamau auba arr aawai, mag sïi Agar Abrán chogkha sierr chaainjö khaba num; maachin i chaain ich uui chaar düim khüunjöta num.

Dich jöoin iig tag ee apiba jaautarr

5 Keena, ya ïsin Cristoou päär päch jöoin i eemua üu öbeer athawai oob tag warranjö agumugta ee amiet. Mag päch jöoin i eemua ich mag peerdu wënr-ramkhïirta Cristoou päär öbeer autarr aawai jäg pächdëu i iek ükhatarr gaaita ich mag ubu wënr-rathü. Oob maar meeun judionaan iigta päch ich chogkchapimiet.

² Pari magaagan ajapha mu iek ürbat keena: Mu Pabloouta pärag mag chirum. Pärauta Êwandam dau na päch ajapha kulp chukhu paapüyaag awi ley gaai jaau sim ipierraa päch mehëujä phüurbichpi num khai, magan Cristoou maach köit ich thöopitarrapai pöd warre päch peerdu aubam awiata mag num. ³ Pädë ürbat, deeu pärag phüurba jaau chirum: Äbmua khäijä mag mehëu phüurbich numuata Êwandamag ich aupim ig sim khai, magan tagam nem Moiseeu ley phä puarr gaai jaau sïsidumjä ichiita thumaa ajapha uerkhaju aai sim; mag thum uerkha aubam chan oob Êwandamau päch auju amiet. ⁴ Päär jäg ley uerkha numuata Êwandam dau na kulp chukhu aju êkha num khüunan, warag päch garmuata Cristo kha isegwi i bü ogdunaa Êwandamau päch khösi wai sierrjä päch garmuata i barpuu num. ⁵ Pari päär mag num daumich, maraun chad Êwandam Akhaar gaaimua maimua chadcha Cristo maach köit mee-

tarr ükha num gaaimuata Êwandam dau najä maach kulp chukhu naaju khaphu num. ⁶ ¿Jägwi mua mag chirü? Mua mag chirumun Êwandamau oowai Cristo iekta ükha num khüunan mehëu phüurbichba naawiajä thum agdaujöpai oojee-waita mag chirum. Iruan magum nemta wauju khäai, äba ich iekpai ükha num düi ichjä khösinaa dich khapeenjä kha khösiita apiejem.

⁷ Pächdëu nacha ükhatarr iek gaai päär nem ajaug wëtmarrta ¿jaga jäg maach peerduajem iek chaarta isegwi parhooba nem jaau numta ükham ig num? ⁸ Warrcha Êwandamau pärag ich iek ükhapi auuwaijä tag päch jöoin iig ee apimaaugauta Cristo gaaimua pärag ich iek ükhapi autarr aawai, päär jäg num chan ich Êwandamau khabam. ⁹ ¿Pärau ürba aajë, “Levadura büruu püitarrjä arin ee thum aaiduajem” aajem? Ich jägta naabahab päär ee jäg chad khabam iek jaau wënr-rum khüunjä. Am khapan khaba naab mamu, amachdëu jäg jaau wënr-rumua päch thumaam khüunagta maach peerduajem iek isegpiju êkha naabahab. ¹⁰ Amau jäg naab mamu, pärauä mu dënjö ükha naawai mua khaphu chirum pärau maach Pör Cristo iek isegbaju. Pari jäg päär idëu khajap siuba wënr-rum khüunan ichiita Êwandamau am gaai mas deeb khaba mas deejü.

¹¹ Jäg much meeun judionaanaupaijä mu ëugar sëukha jaau numjö chadcha warranjö agtha mua much paarmua mehëujä phüurbichpi jaau chitakhiin, amach ipierr warag Cristo iekjä ükhanaa mehëujä phüurbichpi jaauwai, amau mu khaibag wauju êkhaju khäai warag ajaphata mu ig iyüu aajeekham. Mag akhiin Cristo pakuls gaai thöotarr iek jaauwaijä am gaai mas khaba aajeekham. ¹² Maestronaan anum khüunta khaugab jäg parhoob nem jaauaa mehëujä phüurbichpi jaau num gaaimua

idëu p̄aar khajap s̄iuba n̄um kh̄uunan, mag b̄achkhunpai ph̄uurbichpi jaauju kh̄āai amach ph̄arrta wir aig amachdëu-pai warre jap̄uinaa tag p̄aar molestaaba akhiin üucha akham.

¹³ Ermanonaan, Êwandamau p̄arag ich iek ükhapi aauwaij̄a tag magum p̄aach j̄ooin i uerkhapiëg khaba, ich ipier-raa amkh̄iirta p̄aar ichig th̄ürkha au-jim. Magtarr aawai irua kh̄ōsim n̄emen chad p̄aachdëu waum aig wauju aai n̄um. Mam̄u mag p̄aachdëu waum aig nem wauju aai n̄um awi oob s̄ii parhoobam kh̄ōchag p̄aach kh̄iirjug ee b̄ëewai agpierr amiet. Magju kh̄āai p̄aach khapeenj̄a agdauj̄o kha kh̄ōsinaa am d̄üi ajapha ajuuta êkhabat. ¹⁴ ¿Khan j̄āgw̄i mua mag chirú? Moiseeu ley ph̄a puatarr thum s̄ii “Puch khapeenj̄a daupii abá ich j̄āg wir aig puchdëupai puch chig apimapha aajemj̄o” a sim gaaimuata thumaa jaau öbër s̄iëwaita mag chirum. ¹⁵ Pari p̄arau mag Êwandamau Moiseeg jaautarrj̄o khaba warag p̄arau p̄aach wir aigpaj̄i chikham oomapnaa s̄ii khoojem nemj̄öta aadëp akhiin, p̄öm wënurraba p̄aachdëupaita p̄aach khaibag wauju, Cristo gaaimua üu wënurraju arrta s̄ii parhoobam kh̄uunj̄o naawai.

Parhoob aju kh̄āai Êwandam Akhaar ipierrta aju aai n̄um

¹⁶ Keena, magua mua p̄aar wawí chirum, mü iek ürbat: P̄aach ö kh̄ōchagpierr nem khaigbamta waum kh̄ōchkhakha aju kh̄āai, Êwandam Akhaarta p̄aach gaai ph̄ēsnaa ichdëu p̄aachig nem jajaaukhamta agpierr abat. ¹⁷ Nem khaigbam wauju kh̄iirjug maach gaai simun Êwandam Akhaar maach ee sim d̄üi wërbua gaai n̄umj̄öta aajem, äbmua nem waum kh̄ōsim j̄ürr äbkhaíu waumapha aadëp aawai. Makh̄uun numí mag ih̄āba khaba aajem kh̄uun aawai makh̄uun numiim kh̄uunauta maach chi ürum

kh̄uunagj̄a amachdëu kh̄ōsimj̄öta waupiju êkhaajem. ¹⁸ Mam̄u Êwandam Akharagta ud̄uraa p̄aachig ichdëu nem waupim kh̄ōsimta jaaupinaa i ipierraa n̄um chan ya tag mag lej̄j̄a igba n̄um, ich Êwandam Akharauta ichdëu khap nem waumkh̄iir jajaau aju aawai.

¹⁹ P̄aadë mü s̄ëu awi oobat. Merag chukhu s̄iejem ar s̄ii amach kh̄ōchagpierr nem waujem kh̄uun; magum kh̄uunau mugta aajem: Amach öor khabam d̄üij̄a khapes aajem; mag khapes aawaij̄a athuuchata aajem, pöd amach kh̄ōchagj̄a äwat auba ya ich magta wauu khaug th̄unaawai. ²⁰ Nem parhoobam nem juau wautarrta êwandam awi agumugpa j̄ëeunaa b̄enëuj̄a öor uerth̄unaa kh̄uugjem. Chikham kh̄iirj̄a oomapnaa chikham d̄üi kh̄iir b̄üunaa amach khapeendam ajapha n̄um oowai magj̄a kh̄ōchkhaba sierrj̄ëem. B̄üur abarm gaaimua nem kh̄örgnaa nem inagj̄öm wawaag aawaij̄a amachta garpapa aajem, chikhamnag inpimaaugau. Amach id̄üi aajem kh̄uunpai kh̄ōsinaa j̄ürr agj̄o deeum kh̄uun igar n̄um kh̄uun d̄üij̄a amachta ürpai aju kh̄iirju sierrj̄ëem. ²¹ J̄āgum kh̄uunaun chikham nemdamj̄a amach d̄ën apim kh̄ōssita aajem. Magnaa nag p̄öm waup̄uinaa s̄ii kh̄ëch th̄unuisipnaa thach bipömj̄a kh̄ō sierrj̄ëem. Maimua mag tag amau nem waumaajem jaaumakhiin, nem kh̄iir khapaana th̄unum. Na müchdëu p̄arag jaau chirarrj̄o üwaa puaba deeu mag chirum: Cha mua jaau dichdimam nem waujem kh̄uun chan Êwandam durr wëtbam.

²² Mag kh̄āai Êwandam Akharagta ichdëu kh̄ōsi simj̄ö ud̄uraa p̄aachig nem jaaupi n̄umun chad warag p̄aar ee agdauj̄o p̄aach khapeen kha kh̄ōsinaa, onee, kh̄ōinaata wënurraju. Mag n̄um d̄üi ichab chikhamnau kh̄āij̄a dich meeukhapiju êkhaawaij̄a s̄ii äwatp̄üp̄üi

aa khaphúnaa, ich ödeg bigaaum khúun-damjá üuta wénurrapim khösi, öor düi ö ajaphanaa, dich khapeenag nem magju abarmjá chadcha dich iekhatarrjö nem wau wénurraju. ²³ Magnaa íchab dichts warm khúun khāai úrpaí ajujā khīirjuba, daumaanaa sīi pāachdēu nem waum khōsimúgta úduur pāach úrpaíbaju. Mag ajaphata nem wau nūm khúun chan lefujā agum paar khaibag waupi jaubam, mag Ēwandam Akharau ja-jaaukham ipierr nūm aig ley gaaijā dich khapeen düi api simjōta naawai. ²⁴ Cristo dēnkha nūm khúunan warr i thōo naawaiwe amach ö khōchag-pierr nem wauju khīirjugpata warre i düi pakuls gaai meerppūitarrjōta nūm, tag magum nem khaigbam wau nūmua pekau wauba aag. ²⁵ Keena, mag Ēwandam Akharauta Cristo gaaimua üu maach Ēwandam dēnkhami wai sīewai ichdēu khōsimta idēu warag maachig ja-jaau apitarrau.

²⁶ Oob iwiir ābmuajā ichta warm khúun khāai úrpaí sim a khīirjumiet. Chikham nemjá dich dēn apim khōsi khaba, ni magum gaaimuajā oob dich khapeen düita khīir búu durdur amiet.

Agdaujō dich khapeen juag oaju aai nūm

6 Ermanonaan, pāachdēu oowai āb khāijā Cristo gaaimua maach khodkha khērūm pekau ee buudimam oobaawai, ar chi Ēwandam Akharau pāachig nem jajaaukhampierr aajem khúunau i khaigpērbat. Mag deeu i khaibag eemua öbeer aju ēkha nūm aigjā ithūu wawimamuata i wawipetat, deeu ajaug ee sīsimkhīir. Mamū mag pekau ee burr nūm khúun wawiewaijā khīir khaphū abat, eeu pāachpata düi agjō adukham. ² Pāach ee āb khāijā problema paarpaawai, warag pekau ee burrm ugua, oob irig oobamjō amiet. Pārau chadcha athaba magta am

khaigpērju ēkha durrumūn, Cristoou dich khapeen kha khōsi apitarr aawai chadcha magta nūm.

³ Āb khāijā sīi atcharagaupai ichta warm khúun khāaijā úrūucha sim a sim wounan, ichdēupaita ich khūgur sim, ich mag iekha sim gaaimuapai serbiiba simta mag iekha sim merak chukhu siewai. ⁴ Magju khāai chikhannau nem khaigba wau nūmta eerpanaa jaaju khāai, pūchpaita khīirjubā, chadcha Ēwandamau khōsimjōta wau sī a khap aag. Mag irua khōsimjōta nem wau simūn chad onee aju awiajā magum gaaimuata onee aju aai sim. ⁵ Mua mag dichdēu nem wau nūmta üu sī wa üu khaba sī a khap aju aai nūm a chirumūn, Ēwandam khīirphee dūnūutkhabaimam edjā chikhamnau nem wautarrta irua maachig jēuba dichdēu nem wautarrta jēumaju aawaita mag chirum.

⁶ Mūg maach peerduajem iekta bēn dō nūmjō khaug nūm khúunau amachdēu nem wai nūm eemjā mag amachig jaau nūm khúunag deeb khaba dedee aju aai nūm.

⁷ Pāachta Ēwandam dau na chi ajapcharam khúun awi oob wir aig pāachdēupai pāach khūgurmiet. Mūig maach agdaujōm khúun appain pārau öor khūgurwiajā Ēwandam chan pōd ābmuajā khūgur aubam. Pārau khaphū nūm, maadēu nem jīirwain deeu nemjīir öberba, dichdēu nemjīirtarr khīirta öbeerjem. ⁸ Ich agjōta sīebahab mūig eegar aawaijā: Maadēuta dichdēu khōchagpierr parhooba nem waujerr khai, mag dichdēu nem khaigbam waujerrapaita Ēwandamag maach aupibaju. Pari magba Ēwandam Akharau khōsimjōta agpierr nem waujerr khai, ich ag Ēwandam Akharapaita íchab ich mag maach ich düicha ügthar wénurrapiju. ⁹ Maguata maach chan mūg nūm aig khusēukha

phöbaadēm awi nem ajapha wauju aai nūmjā wauba ich mag sīuju aai khaba nūm. ¿Jāgwi? Chokhōgba magta nem ajapham apha wau wēnurrūmūn, Ēwandamau oowai ichdēu magju ayaa am ed mag nem waum khōsi waaujerr jūrr maach dūi agjō ūu aju aawaima. ¹⁰Keena, maguata muan pāragan, ūuta dich khapeen juag oouju aai nūm aigūin thumaam khūn dūita ajapha aju aai nūm a chirūm. Pari mag nūm aigjā Cristo gaaimua maach khodkha thūnūm khūn dūita maadēu ūrcha ajapha aju aai nūm.

**Pabloou ābmiecha ōor
wawimamua salud deepūtarr**

¹¹Keena, pādē oobat: Ya öpūyaag-paawai mūch juadamaucha pārāg mūg ēsap nem dau dapag phā deepūi chirūm. ¹²Ar jāg ajués pārāg amach dēnjō dich khakhua dauchachpi jaau nūm khūn-naun, sīi amach meeun dūi iekkhōr aumaugauta jāg nūm, mag amach jōoin iita pūapi jaaua naawai Cristo pakuls gaai meerphē thōotarr gaaimua amachdēu mū dūi nūmjō amach ēudee ēkham ugua. ¹³Pari mag nūm chan mag dich khakhua dauchachpi jaau nūm khūnaujā amachdēu ley jaau nūm gayam thumjā ūrkha auba nūmta mag nūm. Mag nūmta amach garmuan chad pārāg ichiita amau jaau nūmjō aju aai nūm anūm, mag amach ipierr abaawai amachdēu jaauwiata pārāujā jāg pāach mor dauchach wai nūm a iekhaag. ¹⁴Pari mua chan mag am dēnjō mūch thōba, maach Pōr Jesucristo chi pakuls gaai dau aphū arta thō iekhaajem. ¿Khanthee mua mūchdēu-pai mūch thōbaadēju? Mag mūch kōit

pakuls gaai Cristo thōtarr aawaita īs chan warr mūchdēu nem waaujer-rjā tag khiirjuba, magum nem wau-maau gau warag chi meemjōta chirūm; ajapcharan magum nem chan mū athee chukhumjōta thūnūm, ya jūrr Cristo dūita chiraawai. ¹⁵Mū naan par amach khakhua dauchachpi jaau thūnaaju. Mag naab pari maachin dauchach chukhu thūnūm khūn dūi agdaujōpai nūm Ēwandam dau na. Magarrau mūch paar-muajā dūi balee sim a chirūmūn, Cristo iek ūkha nūm gaaimua deū thaa-batarrjō i dēnkha nūmūn chad chadcha balee sim a chirūm. ¹⁶Pār thum mag Cristo dēnkhanāa ichdēu jaaumam ipierrāa wēnurrūm khūn kōitta muan jēu chirūm, khōinaa ich jāg pāach eeg oopaar amkhīir. Maimua īchab thum tagam khūnjā chadcha Ēwandam chaainkha thūnūm kōitjā mua jēu chiraajem.

¹⁷Keena, mū ajim mua pārāg jaaum ig chirarr. Mūigmua atag chan ni āb-muajā tag mūchig mag dich khakhua dauchachpi jaau nūm iek igpimapha chirūm. Magum dauchachta igju khāai, Cristo iek jaau chitūm gaaimua ōrau mū pūrnaa wū wai nūmua pedphēmarrta mūch mor gaai chadcha dauchachjō wai chitūm. Jāgūm oo nūm gaaimuata ōrau khaphū aju aai nūm, mū chadcha i chogkha chitūm.

¹⁸Ermanonaan, magdampai ajim mua pārāg jaaum ig chirarr. Muan pār kōit jēu khitaajem, maach Pōr Jesucristoouta ich jāg pāach ūu wai nūramkhīir. Ayoo keena,

Pablo

EFESIOS

Pabloou Efesopienag ēsap phā deepüitarr

Chi phātarr. Pabloou carta jayap phājim aajem Roma phöbör ee cárcel deg simua: chamug Efesopienag deepüitarr, Filipopienag deepüitarr, Colosapienag deepüitarr, maimua jöoi Filemonag deepüitarr.

Biek äb ich Pabloou mag Efeso phöbör ee judionaanag Ēwandam iek jaau sierr aawai ichdëujä aiguum khüun khaphu sïejim (Hch. 18:18-21). Mag num düi Ēwandam iek jawaag am aar mawi año thärjupjö ag phöbör ee Cristo iek jaau sierr aawai charä ichdëu thum am khaphu sïejim aajem (Hch. 19).

Chijä khüun atheeta phājī. Mag jaar provincia de Asia ee Efeso phöbörta chi pömaam ajim aajem. Mag phöbör pömaam aawai öor pöm sïi mercancia auna pēr numuapaita naajeejim anaabá. Ich ag phöbör eeta am ēwandam Diana anumug jëeujem dijä sïejim aajem (Hch. 19:27).

Mug cartaan Pabloou Efesopien thum chi ükha durrum khüun atheeta phājim aajem, nacha amachdëu ürwia deeum iglesiaag deebapāiwai thumaam khüunag ürmamkhiir. Mag Efesoom iglesia een judionaan khabam khüunta ürcha naajim aajem.

Khan jawaag ajī. Pabloou ürcha mug carta phāju khüirju wai sierran, jāga Cristoou judionaan amach meeun khabam khüun düijä öor äbpaimjöo apüijä a jawaag ajim (2:13-16). Ajapcharan maach mug Cristo iekta ükhawi i dënkha num khüunan, deeum meu awiajä, thum meu äbpaimjönaa dö äbam eem khüunjöta num a jaaupāaig ajim; ajapcharan mag äbpaimkha numuata

Cristo iglesiakha num jawaag. Jāga mag nu a jawaag Pabloou mugta jaaujim:

- (1) Maach thum chi ükha num khüunta Cristo morkha num anaabá; maagwai ich jürr maach Pörkha sim aajem (Cap. 4:15-16).
- (2) Maachin di äbpaim ëu awaag pa khapaana thürrp thunumjöta num anum; mamu mag dipá pöm thunum ee äb sim chi ajapcharan; ma, ich Cristo aajem, chi dihäd järram (Caps. 2:20-22, 4:4).
- (3) Mag Cristo morkha num aiguin, uu ich jaai appai oo sierrumjöta num aajem (Cap 5:22-32).

Salud

1 Muan Pabloou, Ēwandamau khösi sierrjö Jesucristooucha ich i jaaumkhiir jur autarr. Muata pärag mug ēsap phā deepüi chirum, Efeso phöbör ee Ēwandam dënkhanaa Jesucristo iek ükha num khüunag. ²Päär köit maach Aai Ēwandamag jëeu chiraaajem ichdëuta maach Pör Jesucristo düimua üu dürrcha päar eeg oowi päar khöinaa phë wai naamkhiir.

Cristo dënkha num khüun düi Ēwandamau ajapha aajem

³Muan maach Pör Jesucristo Aaita thö iekhaajem; ajapcharan Ēwandamma; irigpaita üu ajim a chiraaajem, chadcha maach düi ajapha amkhiir Cristo püitarr paar. Mag maach Cristo dënkha naawaita Ēwandamau ügtharmpeen düi aajemjö maach düi müig eegarwejä ich Akhaar gaaimua ajaphata aajem. ⁴Pari mag maach düi ajapha sim chan sïi eepemjö khüirju auwi khaba, warr mug jëb ompaaju nawe Jesucristo gaaimua ich Ēwandamau ya maach ich dënkha auju khüirju wai sierr aawaita maagjem, ich dau na tag kulpjä chukhu sïi ich atheepaita ichdëu khösimjö

wënurramkhîir. Mag warrgarwe ich garmua maach khōsi arr aawaita ⁵Jesucristo gaaimua ya maach ich chaainkha aujujā khaphu sîejim, ichdëu maach dūi am khōsi khîirju wai sierrjō. ⁶Mag gaaimuata chadcha ich mag Ēwandam ajaug phēnaa i thō iekhaajem, mag ich ajaug sierrum gaaimua ichdëu ich Iewaa daupii aajemta üu maach athee pūitarr aawai. ⁷Maach pekau gaaimua Ēwandam dūi iekkhōr pōm narra, sîi khajapham dēbpaar phag numjō Jesucristoouta maach daupigau ich bagau maach phag athaawai, üu Ēwandamau maach khaibagjā chugpaawi warre magum khîir okhoopūijim. ⁸Pari magpaijā khaba, chadcha ichdëu maach khōsi chirum khap amkhîir, maachig ich khîirjugjā deewi üu magumjā khaphu wënurrum. ⁹Ajapcharan îchab warr ichdëupai ich thāar ee nem waumaju khaphu aajerrta maachig khaphu apijim. ¹⁰Mag ich thāar eepai nem wauju khîirju wai sierran, mug atag chadcha ichdëu magju ed paawaita ichdëu khîirju simjōo aju. Mag edta ich Ēwandamau òor thum edjā ee nem thunumpa Cristoog thusiepūiju, am dūi jurr ichdëuta khap amkhîir.

¹¹Magta agtha maach thaababa nūwe Ēwandamau ya maach ich dēnkha wai sîejim, Cristo dūi khapeerkha nūisiewai mag nawe ichdëu deejū jaau sierrjā ichdëu mag khîirju wai sierrjō chadcha jūamkhîir; Ēwandamaun chadcha ichdëu oowai ajapha aju ayaam nemta wau sierrum. ¹²Magta maach chi nacha Cristo iek ükhatarr khunjā ich dēnkha aujim, mag ichdëu maar ich dēnkha autarr gaaimua pāar maarjō i iek ükha num khunaujā ich Ēwandam ajaug khitumta thō iekhamkhîir. ¹³Maguata pāraujā îchab chadcha Ēwandam iek chaar mug maach peerduajem iek jaau num ürwi üu Cristo iek ükhabaawai,

Ēwandamau ag nawe ichdëu deejū jaau-tarrjō pāragjā îchab ich Akhaar deejim. Mag ich Akhaar deetarran, pāarjā chadcha ich dēnkha wai sim khap amkhîir ajim. ¹⁴Mugwawaijē ya Cristo gaaimua Ēwandamau maach ich dēnkha wai siewai mug atag ya ichdëu maach auju ed paawaijā warre ich aarcha maach phē auwi ich dūichata wai sisiju. Mag chadcha ichdëu maach ich aar phē auju khap amkhîirta ich Akhaarjā mag maachig deejim. Mag ich garmua maach dūi magju a simun mugwawaiwe ich ajaug thō iekhamkhîirau.

Chi ükha num khuun kōit Pabloou Ēwandamag khîirjug jëujerr

¹⁵Maguata, chadcha pārau pāachdëu maach Pör Jesús iek ükhatarrta agtha ogduba thāraucha ükhanaa thum Ēwandam òorkha thunum khunjā daupii aajem khaphu chiraawai, ¹⁶Ēwandamag jëuwaijā pāar jāg num paar irig üu ajim ab khaba üu ajim a chiraajem. ¹⁷Üu pārau buchkhun Ēwandam khaphu naab mamu, warag üruchata i khaphu-naa jāgata Cristo gaaimua pāar athee nem ajapham pōm waaujē a khap apim khōsi chirum. Maguata muan maach Pör Jesucristo Ayagta jëu chiraajem, ajapcharan ich Jōoi ügthar chiraajemugma, pārag ich khîirjug deebarmua magum khap amkhîir. ¹⁸Mua jëujem îchab Ēwandamag, ichdëuta warag pāar khîirjug aarthugbapūimjō amkhîir; magbaawai mag ya ich aarcha phē athaawai ich dūicha onee wënurraju jaau simjā ajapcha khaphunaa, mag ich òorkha thunum khunan chadcha peerduwi naawai mugwajē onee naaju aai num a khaphu amkhîir. ¹⁹Mag num dūi îchab khap apim khōsi chirum, jāga mag Ēwandam thumaam khun khāaijā ichta jua theeg sierrumta maach chi ükha num khun dūi sîejē. ²⁰Ich mag jua theegau khabajieb Ēwandamau deeu

Cristo phiriu auwi ügthar ich juachaar garcha thumaam khun Pörkhamkhür juppitarr. ²¹ Mag ich juachaar gar jup-pinaa ichjö jua theeg apibaawai, ichta reinaan thunum khäaijā ürpainaa nem thumaa mug jēb gaai wa edjā ee khäijā mepeenjōm thunum khäaijā ichta ürpai apijim, mug atag pawiajā ich mag sierramkhür. ²² Magta Ēwandamau nem thunum thumaa sī ich Iewaa Cristoogta thusiepüijim. Magnaa ichta maach chi ükha num khun Pörkha-pinaa ²³ maachigta ich Iewaa jür, mug jēb gaai ichdēu khōsimjō nem wauju ayaa apijim. Cristoon ich appai simta durrpier sierraawai äbmuajā jamta i sīejē aju khabam. Mag simta maach chi ükha num khun düin ichta chi Pörkha sim.

Ēwandam öor düi ajaug khitaawaita maachin üu peerduajem

2 Warran pāran pāachdēu nem khaigba waaujerr gaaimua pöd Ēwandam aar öberju khaba naajim, sī pāach pekau eepaita narr aawai. ² Pāraun sī Ēwandam khaugbam khunau nem waaujemta waaujeejim, ar muig eegarpain ichta ürpai sierrum khōchagpierr, ajapcharan dōsāt ipierrma, ichdēuta öragjā warag Ēwandamau nem khōchkhabamta waupim khōsi aajem ipierr. ³ Maarjā warran thum ich magta naajim, sī dichdēu nem waum khōchagpierr; nem magju abarmun parhoobam khürjug dich khürjug ee bēe numta agpierr waaujeejim, warr thaabaawaijā ich mag pekau eeta thaabatarr khun aawai. Chadcha maach mag wēnurrarr gaaimua maran sī parhooba tagam khunjö Ēwandam jua machag äwatju aai naajim. ⁴ Mamü üu Ēwandamau öor thumaam khun dau aug khaug paraanaa ich garmua öor khōsi khitaawai, ⁵ mag maach khaibag

gaaimua aubaju ayaa narrra ich jäg ichdēu deeu Cristo phiriu autarrjö maachjā ich aar auwi ich mag Cristo düi äba wēnurraju khun khapijim. Mag Ēwandam öor düi ajaug khitum gaaimuata maachin üu peerdūwi num. ⁶ Ya mag Cristo düi äba ich mag wēnurraju khunkha naawai chadcha meewi narrra deeu phiriu autarrjö num düi ya ügthar ich düicha ohoodō numjōta num. ⁷ Mag Ēwandamau maachigta nacha Cristo iek ükhapiwi ich dēnkha autarran, is ewag pawiajā jāga chadcha ichdēu maach khōsi sī a khap apinaa, mag Cristo dēnkha num gaaimuata chadcha ichjā maach düi ajaug khitum khap apie ajim. ⁸ Pāran mag Ēwandam ajaug khitum gaaimuata üu Cristo iek ükhawi peerdūwi num; pari mag num chan sī pāach khūrauta peerduju ēkhatarr gaaimua khaba, ich Ēwandamau ich garmuata pāar peerdu aum khōsi arr aawaita üu pāar peerdu aujim. ⁹ Ēwandamau maach peerdu au num chan dichdēu nem wau num gaaimua khabam, magba akhiin magum gaaimuata peerdujim a iekhaju. ¹⁰ Mamü warrgarwe Ēwandamau khürju wai sierrjö ich athee mag nem ajapha wau wēnurramkhürta Cristo gaaimua maach peerdu autarr aawai, maadēun chadcha nem ajaphamta wauju aai num; pari majā dich peerdu aumkhür khaba, sī Ēwandamau mag khōsi siewaita mag wauju aai num.

Cristo gaaimuata maachin üu Ēwandam düi dau parii wēnurrum

¹¹ Keena, judionan khabam khun, khür eyaa abat. Warr pārau Cristo khaugju naweran, maar meeunau maachta mehēu thun num awi pāar judionan khabam khunan sī saak oomjōta ajeejim, maachjö mag dauchach chukhu num awi. Pari mag numun maachjā Ēwandam dakhür

päärjō thāar ākhārag sīi maach inaamjō nūmta maagjeejim. Mamū īsin, magum gaaimuapai Ēwandamau maach auba aajem khaphu naawai, jāg sīi Ēwandam dūi ajapha aag awi jāg maach mor dauchach nūm chan būurjā maadēu igbata sim. ¹² Chadcha warr chan pārau Cristo khaugba naajim. Maar judionaan eeta Ēwandamau mag maach peerduajem pūiju jaautarr aawai mag Cristo gaaimuata ich aar maach auju ayaa nūmjā maraun khaphu naajim. Pari mag nūm ee pārau chan būurjā magum khaugba, ni maar jōoin dūi Ēwandamau iek deetarrjā khaugba, pāran sīi deelum meu aawai mag Ēwandamjā khaugba, ni ichdēu pāach peerdu auujā khaugba sīi okhoota wēnurrājim. ¹³ Pari ya īs chan magba Cristoou maach thumaam khūun kōit ich bag ārpitarr gaaimua pāarjā ich dēnkha wai sīewai mag pāar okhoo narrta ya īsin chad maach thum ābata Ēwandamau ich dēnkha wai sīejem. ¹⁴ Maguata īsin Cristoouta maach khōinaa phē wai sīejem, chadcha maar meeun pāar meeun dūi khīet nūmta īsin ichdēuta maach thum khod ābamjō abapūim, sīi maach jārr serrkau thuur simjō sierrta khut sīewerbpūimjō abaawai. ¹⁵ Mag Cristoou ūdūraa ich thōopibarmuata mag Moiseeu ley puatarr gaai nem khīir pogkhe ūrkhapi simjā warre serbiiba apūijim. Magta warr chan mag chikhamnagjā ooba agdaujō dich cuenta nurrjēe arrta, ōor ābpaimug paapūiwi warre chi iunkhapūijim. Magbarm aig īchab ya tag warramjō khaba, maach eepaijā khōinaa nūisijim. ¹⁶ Mag pakuls gaai ich thōopibarmuata īchab mag maach khīir au wēnurrumjō narrjā Cristoou warre ajaug paapūiwi Ēwandam dūijjā khōinaa apinaa ōor ābpaimjō apijim.

¹⁷ Mag Cristo bēetarran mag maach khōinaa wēnurrāju thumaam khūunag

jawaanta bēejim: Ar pāar Ēwandam khaugbagau i warp narr khūunag jawaan, maimua maar meeun pāar khāai būur i khaphupai narr khūunagpa jawaanta bēejim. ¹⁸ Mag maach thum i iek ūkha nūm khūunaun, ich ābam Ēwandam Akhaarpaita wai naawai, Cristo gaaimuata ūu īsin judionaan wa judionaan khaba awiajā Ēwandam chi Aai dūi khapeerkha wēnurrum. ¹⁹ Mag i dūi khapeerkha naawai pāar chan ya sīi chikham durr gaai jooba nūmjō khaba, īsin ya sīi dich meeun apha ābam dō ee jooba nūmjōta nūm. Maguata mug maach Ēwandam ōorkha thūnūm khūunan thum agdaujōpai nūm nem thumaam athee, ya i chaainkha nūm gaaimua āba khodkha thūnaawai. ²⁰ Pāran īchab sīi Ēwandamau ich athee di ēwaag dipā jur wai simjōta nūm. Ich Jesuucha ich i jaaumkhīir jur autarr khūun warrgar īchab Ēwandam i jaaunjerr khūun dūi chi dipākha nūm. Maagwai pāar jūrr chi dipā daigkha naawai makhūun ūrta chi ēu simua bŭrkha arrum. Maagwai ag eegar chi big pōmaam chi dihādkha sim ich Jesucristoou. ²¹ Ajapcharan jāg di ēu nūm aig pa jŭkhapŭpŭigmampierr warag ūgthaag bāau ahaug maajemjōta nūm maachjā. Ōrau warag Cristo iek ūkhamampierr ichdēuta ichdēu khap maach gaaimua mag di ēu arrumjō simjā warag nem pōm bāau arrum, ich sīejem dikha awaag. ²² Mag pāar judionaan khabam khūunjā Cristo dēnkha naawai maach thumaam khūunta āba Ēwandam Akhaar sīejem dikha nūm.

Judionaan khabam khūunagta Ēwandamau ich iek jaupitarr

3 Keena, mag pāar judionaan khabam khūunpa Ēwandam chaain khaju aai nūm a jaau chitum gaaimuata mūun mug preso chirum. Pari mua khaphu

chirum, mug mu preso chirum gaaimua Cristoou jurr paar duita ajaphaaju. ²Ya parau khaphuaju aai num, Ewandam oor duu ajaug khitum gaaimua paarja dau aug khaugwi murugta paar ee ich iek jaapitarr aawai chadcha ag gaaita chitum. ³Ar warr mug esap phabaadewe parag muchdu buchkhun jaau chirarrjo, ich Ewandamau ich thaar eepai khaphu sierrja ichdeuchata murugta jaatarr aawai mua khaphu chirum, chadcha paar judionaan khabam khunja irua ich denkha auju aai sim. ⁴Parau ag gaai thurmanua khapaju, chadcha murugja mag ichdeupai nem khaphu sierr jaajim, jaga mag judionaan khabam khun atheepa Cristo puuji. ⁵Warrgar chan mug iek chan isimjo dawaa jaaua aajeejim; maagjerr is ewag pawiaata Ewandamau Cristo i jaumkhiir ichdeucha maar chi apostolnaan jur autarr khunag ich Akharag jaupibaawai chadcha jaauwiata uu khaphu num. ⁶Mag ich iek khaugpimaphamjo wai sierr iekhan mug ajim: Maach meeun khabam khunja mug maach peerduajem iek ukha num gaaimuata maach judionaan duu aba Ewandamau peerdu auwi, ich Jesucristoou jaatarrjo ugtharja oberpiju. Mag abam iek ukha num gaaimua maach thumaam khunauta Cristo koit ichdeu khosimjo wau naawai i gaaimua Ewandamau nem ajaphaaju a simja chadcha ich magtaaju paar duija.

⁷Chadcha much khirupai chan mug Cristoou maach peerdu aajem jaau num phidag auju khaba chirajim. Mag chirarrta Ewandam nem thumaam athee ichta urpai sierrumuata murug ich iek jaupibaawai uu ag gaai chitum. ⁸Ajapcharan mun thum mug Ewandam iek ukha num gaaimua i denkha thunum eejja muchta serbiibacha chirum. Mag chirab mamu ich Ewandamauta paar maar meeun khabam khun eejja mug maach

peerduajem iek jaapitarr aawai mag Cristo gaaimua maach duu nem ajapha aajem poma maadeu chi jaaujuja khaugba aajemja uu jaau chitum. ⁹Ich Jooyau warrgarwe nem thum ompaabarwe nem wauju ichdeu khaphu sierrja murugta jaajim, jurr thumaam khunag jaumkhiir. ¹⁰Pari mag murug jaatarran, mag maach thumaam khunta Cristo denkha num gaaimua chi jua thiernaan thum edja eem khunau ugtharm magwe mag Ewandam khirjug khaug sim khakhapdo amkhiir ajim. Chadcha ichdeu nem wau numpierr nem wau khauga sierrum. ¹¹Pari mag maach thum judionaan khabam khunpa ich denkha phe auju khirju wai sierr chan nem isim khaba, ni oor khirjugjoja khaba, ich Ewandamau warrgurwe mag khirju wai sierr aawaita chadcha mag maach Por Jesucristo puibarm gaaimua maach thum aba ich denkha wai sim. ¹²Maguata ya isin mag Cristo iek ukha naawai, i gaaimuata chadcha Ewandam bu ignaa ich jag chaain amach dennaan duu aajemjo irig jeeuwimu jeeujem, mag jeeubaawai maach iek urju khaphu naawai. ¹³Maguata muan paragan mag chirum keena: Ich Cristoou paar judionaan khabam khunag ich iek jaumkhiirta mu jur autarr aawai ag iek gaaimua mug mu dau aphuu carcel deg chirum anum urwaija oob okhirjuu amiet. Magju khaai paach gaaimua mug mu dau aug wau chirumun muchdeu paar khosinaa Ewandamauja paar khosi aawaita mug chirum a khirjunaa warag oneeta abat.

Chi ukha num khun koit Pabloou jeeutarr

¹⁴Mag paar maar meeun khabam khunpa thumaa maach Aai Ewandamau ich chainkha wai siewaita muan phobkhanaa irigta uu ajim aa-

jem, ¹⁵ ajapcharan ar ichdëuta thumaam khun ugthar thunum magwe ompaatarr aawai irigta Aai ichëju aai numugma. ¹⁶ Mua pëar köit irigta jëu chiraajem, ichdëuta pëar düi ajapha aag ichdëu am aig aju aai siëwai. Maguata muan irig ich Akhaar gaaimuata pëar akhaardamjä warag ich gaaita ubu apim khösinaa, ¹⁷ päachdëu ükha num gaaimua Cristojä pëar thäär eeta siepim khösi chiraajem; irigta pëar köit jëu chiraajem, mag Cristo gaaita ubu naawai agdaujö dich khapeen kha khösi ajujä khaphunaa, ¹⁸ tagam khun agjö ükha durrum khun dënjö jäga ich Cristoou khüchpaim athee khaba ich mag daupii wai nürraagta thumaam khun khöchkhaajë a khap amkhüir; maimua jäga öor dau aphun maadëu nem igba khitawiajä thethem khunjö khösi aajë a khap amkhüir. ¹⁹ Mua khaphu chirum, chadcha mag irua maach khösi sim chan pöd maadëu thumaa khaugbam. Pari ichiita pëar köit jëu chirum, Cristoou maach thumaam khun khösi aajem a khap amkhüir, maagwai ichab Ëwandamta päach gaai phës wai naawai ichdëu päach düi ajapha am ig simjö aju ayaa amkhüir.

²⁰ Ëwandam jua theeg sierraawai chadcha mag maach ee sim aiguin ich ag jua theegaupai dichdëu jëu num atcha wa dichdëu khüirju num atcha khäijä ajapha aajem maach düi. ²¹ Magua maach chi ükha num khun thumaam khunau Jesucristo gaaimua äba iita mug atag pawiajä ich mag thö iekha wënraraju aai num.

Ëwandam Akhaar gaaimua Cristo morkha num

4 Keena, maach Pör Jesús i jaau chitum gaaimua preso chirumuata muan pärag jaau jöchkherum: chadcha Ëwandamau thürkha auwi i dënkha num khunjöta agpierraa nürjëe abat a

chirum. ² Päachta warm khun khäijä chi serbiibacharamjönaa khüir thüu abat; chikharnau dich düi parhooba aawaijä sü khü awatpäinaa jürr agdaujö dich khapeen kha khösi abat. ³ Ëwandam Akharagta idëu päach khüirjug äba apiju ekhabat, ich mag khöinaa wënrarumua. ⁴ Maach chi Cristo dënkha num khun khapan khapan thunaab mamu, öor äbpaimkha num Cristo gaaimua, maagwai chi Ëwandam Akhaarjä äbpaita sim maach ee siejem. Ich agjöta ichab Ëwandam aar i düi äba naaimaju khüirjugjä äbpaita wai num, mag ich aar awaagta warrjä maach thürkha autarr aawai. ⁵ Maach Pör Jesucristojä äbpaita wai num; thumaam khunau agdaujö äba maach peerduajem iekpaita thäraucha ükhawi äbam thür gaapai pör choowi num. ⁶ Ëwandaman äbpai ichta thumaam khun Aaikha sim, ichta thumaam khun khäijä ürpai sierrum; iin maach thum chi ükha num khun gaaimuata nem waunaa ichpaita maach thumaam khun thäär ee siejem.

⁷ Mag maach thum öor äbamjö naab mamu, Cristoou ich garmuata üu maachig ich jua theeg ichdëu deem aig maachpierr deemattarr maadëu wai nunuidum, ichdëu deemarpierr, agua dich khapeen düijä ichdëu khösimjö aag. ⁸ Mag maachpierr Cristoou ich juapá deemaju igwiata David khararrau ichdëu Ëwandam iek phä puarr gaai jaauwai,

“Ich iiu phiidubarmua mepeer pöd-püiwi, i jua ee narr khunjä öbeer auwia, ugthar sieimaju” ajim; “mammuata mug eegar ich öorkha num khunag ich jua theeg amachpierr jigmajü” a phäjim. (*Sal. 68:18*)

⁹ ¿Pari jägwi mag í ugthar maju ajäma? Magtarran warrjä ugtharmuata bëewi maach mug eegarm khun khäijä aphuncha meewi deeu ugthar ich sierr aar maju arr aawai ajim. ¹⁰ Mag

ichta ügtharmuacha bëewi jëb eegarcha udthurwi deeu ich sierr aar matarran, mam sieb mamu, muig eegar durripierr simta maach wënrumpierr maach düijä sim. Magua äbmuajä pöd i jamta si aju khaba sim. ¹¹ Mag ich Cristoouta ich jua theeg chi ükha num khunnag jigmaju atarr aawai chadcha ichdëuta äaur khunn ich iek durripierr aaidu jaajem khunn khapijim, apostolnaan; äaur khunn si ichdëu iek jaaumamta jurr warm khunnag chi jaajem khunn khapijim, profetanaan; äaur khunn si maach peerduajem iek jaaumamua iita örag amach thäär ee aupi jaajem khunn khapijim, evangelistanaan; maagwai äaur khunn ya ich iek ükha durrum khunn pekau ee burrm ugua am thujajem khunn pastornaan khapinaa, ich iek jaau khaug amkhüir maestronaan khapijim. ¹² Magta ya ich öorkha thunum khunnag mag amau nem waujujä ich Cristoouta nem khaauga apijim, mag dichdëu khaphugierr dich khapeen düi nem wau numua chi ükha durrum khunn thum agdaujö i iek gaaita warag thierrpagkhamamkhüir. ¹³ Mag ya maach i dënkha naawai iruan maachigjä ich khüirjugta paarpapim khösi sim, ich athee nem wauuwaijä ichdëu khösi simjöta wau khaphu amkhüir. Pari mag i khüirjugta paarpaagan, ichiita maach thumaam khunta agdaujö ö äba maachdëu ükha num gaaita wajaucha ubunaa ich Ëwandam Iewaa Cristota maach khapeerkha aju aai num. Magbaawain chadau chadcha maach i düi ubu num aju aai num. ¹⁴ Mag khai magan ya tag chaain amachig si büur mag abaawai parhoobam khunn iek ükhakharsö amach khügurpiejem khunnjö khaba, chikham khügur aum khöchgau khüirjug khaug sierrjëm khunn bëewi Ëwandam iek chaar khabam maachig jaauchëwajä udur maadëu

dich khügurpibaju. ¹⁵ Mag uduraa parhoobam khunnag dich khügurpiju khäai, warag Cristo iek chaar maachdëu khaugtarr gaaita ubu naaju aai num. Pari magaag atheyan dich khapeen kha khösinaa am düi chadam iekpaita ig wënrumpierr düi Cristota maach Pör aawai i khüirjugta aumamua warag dau thethe paaukhamaju aai num. ¹⁶ Mag Cristota maach Pör aawai jurr maach i iek ükha num khunta i mor eegamjö num. Pörau khaphu num, maach mor gaai nem khüir äbpa khaba thunum. Ich agjöta naabahab ichab maach chi ükha num khunn eejä. Maach thum äba khaba thunaabahab Cristo athee nem wawaag. Mamu mag thunumua maach thumaam khunta i morkha naawai jurr iwiir äbmua nem wauuwaijä agdaujö khösi juag oo numjö aajem. Mag Cristoouta maach thum ich morkha wai siëwai ichdëuta maach khüirjugjä bäaupimaajem; mag num düi ichab thum agdaujö dich khapeen kha khösinaa thierrpagkhamaajem.

Idëu Ëwandamagta päach khüirjug ajaug paapibat

¹⁷ Magau keena, maach thum äba maach Pör Cristo iekta ükha naawai, mua pärag jaaum ig chirumun mugau: Ya oob tag si Ëwandam khaugbam khunnjö amiet. Pörau khaphu num jägum khunn khüirjug chan si maadëujä nem igba, ¹⁸ si warag pöd ajapham nem khüirjubam gaaimua khüirjugpata jöpa sisidumjö sisidum. Amach thäär theeg sisidum gaaimua Ëwandam warp naawai amau büurjä khaugba num, jäga Ëwandamau maach onee ich dënkha wai sijë. ¹⁹ Mag Ëwandam iek ükhaag amach thäär theeg num gaaimuata warag nem khaigbam amachdëu wau khaug thunum gaipaita thunuisiphum. Mag amau nem wau num oowain thum maach

inaamjō sīsīdumta wauba puakhimjā aba, warag magumta wauju khīirju num dūi āba khapes ajuuta khīirju sīsīdum. ²⁰Mamū warr pārau Cristo khaaugwaijā magum nemta khaugaag khaba arr aawai pāar chan amjō magta wēnūrraju khaba num. ²¹I iek jaau num ūurwaijā i igwia chadcharam nem jaau numta khaugtarr aawai, ²²jāg warrgar pāach nem parhoob wau wēnūrrajerr khīirjug warre isegbapūit. Jāgum khīirjugan nem khaigbam wau num gaaimua sīi khajūa memerkhōmjōta sim; mag siēwai sīi āba nem khaigbam waum khōchgauta dikha thūnaabahab. ²³Pāach khīirjug idēu Ēwandamagta ajaug paapibat, nem ajaphamta waum khōsi aag. ²⁴Magna mag nem ajapha wauju khīirjugta chihōjō ogdēba abat. Magum khīirjugta Ēwandamau aupi sim, ich dēnjō khīirjumkhīir. Magua mag khīirjugta auna ich Ēwandamau khōsimjō i atheepai wēnūrrūmuata pāach ūuu oopibat, chadcha chadam iekta ūkha num khūnjō.

²⁵Mag naawai oob tag dich khapeenag sēukhamiet; sēukhaju khāai iekhaawaijā chadchata dich khapeenag nem jaaujeet. Maachin mug num aiguin thum agdaujō Cristo morkha thūnaawai maachin thum khod ābam khūnkha thūnum. ²⁶Mag naawai khīir machgau oob pekau waumiet, mag meeukhaawaijā oob khīir thūa chuu amiet, ²⁷eeu magum gaaimua dōsatta warag pāach dūi ūrpadukham. ²⁸Warr nem jīgkhaajerr khai, ich mag nūrraju khāai, pūch juadamaucha phidkhabá; maagwai pūchdēujā pūch nemdam ig sim paraanaa agjō ig durrumta pari chukhum khūnagjā deju ayaa aju.

²⁹Oob būurjā iparii wa ihachkha khāijā iekhamiet; magju khāai iek ajaphampaita iekhabat. Ōrau pāach iyūu num ūurwai amach jūgaagaa aawai warag amachdēu ūkha num

iek gaaita ubunaa onee apiju ayaam iekta iekhabat. ³⁰Nem khaigba wau num gaaimua chan oob Ēwandam Akhaar ōkhīirjuu apimiet. Ich jāg Akhaarta Ēwandamau pārag deebajieb, ich iek ūkhaawai chadcha ich dēnkha num a khap amkhīir. Mag i Akhaar wai naawaita mug atag mūig eegar wēnūrrawi ich aarcha phē atham edjā chadcha ich dēnkham iek ich dēnkha wai sīsiju. ³¹Keena, warre pāach gaaimua barbapūit jāg pāach khapeenau pāach dūi būur abarm gaaimujā khīir okhoo chūuu aadēp aajem khīirjug, pāach khīir machag, pāach khōrg, iek khēgkha iekha num, chikham khīir iekha num maimua mag tag nem khaigbam nem thumaa pāach gaai thūnum warre isegbapūit. ³²Ō ajaphata aajeethū pāach khapeen dūi, agdaujō chikham dau aug khaug paraa. Iwiir ābam garmua khāijā khaigba aawai, magum iekjā tag igba, sīi khīir okhoopūpi abat, ich jāg Ēwandamaujā Cristo gaaimua maach khaibag chugpaapūiwa ich mag khīir okhoopūitarrjō.

Ēwandam chaainkha num khūn jāga wēnūrraju aai nū

5 Ich Ēwandamau ich garmujā chadcha pāar ich chaain jāsene aajee-wai ichdēu pāach dūi aajemjōta abat pāachdēujā pāach khapeen dūi. ²Ich jāg Cristoou maach khōsi simjō pārajā agdaujō pāach khapeen kha khōsi abat. Cristoou mag maach khōsi arr aawai maach daupigau pakuls gaai udūraa ich meerphē thōopijim. Ēwandamau irua magbarm oowai ūu siējim.

³Ya pāar Ēwandam ōorkha num khūn chan pōd pāach ōor khabam dūijā khapes aju khaba, tagam nem maach in-aamjā wauba, chikham nemjā thumaa dich dēn apim khōsi aju khaba, ni sīi magum iek ig iyūu ajujā khaba num.

⁴Sii iparii dau lökoo wa ihachag khäijä iekhaju khäai, Ēwandamau päach düi üu aajem paar i ajaugta phëbat. Ya päar Ēwandam dën aawai, iek äkhäraam chan pärau tag iekhaju khaba num.

⁵¿Jägwi mua mag chirú? Mua mag chirumun mugau: Amach öor khabam düi khapes aajem khun, Ēwandamau oowai maach inaam nem waajem khun, wa chikham dënjö paarpaag awi amachdëu nem ig nem êkhabaadëmjä pua chuu aajem khunjä pöd Cristo Ēwandam düi äba chi Pörkha sim aar öberbaju aawaita mag chirum. Ar jäg num khunnaun jäg amachdëu nem wau numugta ürcha ee thunum, Ēwandam-agta ee aju khäai. Amach mag num gaaimuata pöd i aar öberbam. ⁶Jägum khun eem äbmua khäijä päach aig bëewi päachig mu ichaur jürr magum gaaimuapai chan Ēwandamau päar chig abam a jaumun, magan ichta sëukha nurrum. Magum khunag udur päach khügurpimiet. Amau khaugba num, ante magum waum khöchgau ich ipierraa khaba num khun gaaita Ēwandam khüir machag meeju khabahab. ⁷Magua jäg i ipierraa khaba i ichaur nem wau num khun düi chan oob bü düii amiet.

⁸Warr pärau Ēwandam iek khaugba aawain chadcha päachjä sii khichag eemjöta wënurraajeejim. Pari isin ya päar maach Pör Cristo düita khapeerkhanaa i iekjä khaphu naawai ararag ee numjöta num. Mag naawai chadcha i iek khaphum khunjöta agpierraa nurrjée abathü. ⁹Mag Cristo gaaimua chadcha ararag eeta wënrurmun, öor ajaugta aadeejem; mag num düi ichab nem agcha waunaa iekhaawajä chadam iekta iekhaajem. ¹⁰Magua päach nem waupierr maach Pör Ēwandamau oowai i dawagaa aju ayaam nemta waju êkhabat. ¹¹Cristo khaugbagau sii khichag eemjö num khunau maadëu nem igbam nem

wau num ee oob düi dubmiet; magju khäai warag päach iparmua amau nem wau num chadcha khaigba sim a khap amkhüir warag meerba jaubapüit.

¹²Jägum khunau meraa nem wau num chan maadëu igjä mapha sim, magum iigwai warag maach chigaata sëwai.

¹³Pari magba khaigbam khun daa maadëu nem wau numjä thum ajaphata wauwain örau amachdëu nem khaigba wau numjä ötdau büugta oo numjö aajem. Mag sim aig chi pekaujä pöd meraa aju khaba sim, ötdaúa thum arar wai sëjemjö maach wajapha num gaaimua amachdëu nem khaigba wau numjä merag chukhu sëwai. Mag maadëu ajapha nem wau num gaaimua örau amach khaigba num khaug auwi Ēwandamau khösimjö mag ararag ee wënruram khöchgau i jürmun, chadcha i dënkha nuisiejem. ¹⁴Pari magaagan am iekhöoin,

“Jäg puch pekau eepai khäi simjö sim daukhanpabá;

chi khëchamjö thunum khun eemua phiidubaad;

Cristoouta ich dënkha aunaa ich düita pu wai nurraju.”

¹⁵Maguata muan päragan agpierraata wënrurathü a chirum, Ēwandamau khösimjö. Sii jäg nem jaau numjä ürba wënruraju khäai khüirjugdam paraata aajeethü. ¹⁶Üuta nem ajapha waju aai num aiguin agpierr ich Ēwandamau khösi simjöta abat. Pärau oo num, is ewag paawai chan ya warag chi ajaugjä chukhuta paaukhamam. ¹⁷Oob jäg sii Ēwandam khaugbam khunjö parhoob

dau theeg chukhu nem waumiet. Magju khäai khani maach Pör Cristoou waupim khösi si a khüirjunaa magumta waju êkhabat. ¹⁸Oob nag döwia okhoppa amiet. Jägumuan warag maachig nem parhoobata waupinaa maach okhoop-ijuuta êkhaajem. Magju khäai Ēwandam Akhaarta päach gai phëсна idëu

irigta pāachdēu nem waujujā jaapi-bat. ¹⁹Pāach iyūu aawaijā maach Pör Cristo iekta onee ig iyūu abat; meukhaar au nūmuajā thārauchata i thumeukharbat. ²⁰Maach Pör Jesucristo gaaimuata Ēwandam chi Ayau ūu maach iek ūurjewai nem thumaam paar irigta ūu ajim abat.

**Jāga aju aai nū dich khāai ūrpaim
khūun dūi maimua dich khāai
eegpaim khūun dūijā agjō**

²¹Cristo iek ūkha naawai irua jaau simjō am khōchgau jūr dich khapeen agjō ūkha nūm khūunaujā dichig nem mag aawai, ūduraa amagta dich khāai ūrpai apibat.

²²Ūuin chi jaainpan, ich jāg maach Pör Ēwandamagta ūduraa pāach khāai ūrpai api nūmjō, pāach jaainau pāachig nem mag aawaijā oob pāachta am khāai ūrpai aju ēkhamiet. ²³Pārau khaphū nūm, mūg maach chi ūkha nūm khūunta Cristo morkha nūm. Maagwai ichta maach Pör anaa maach peerdu aaujemū. Magua ūrpat: ich jāg Cristota chi ūkha durrum khūun Pörkha simjō, pār jaainta pār pörōu. ²⁴Magua, ich jāg mūg maach chi ūkha nūm khūun thum Cristoou nem mag aawai i ipierraa aag i jua eegpai nūmjō, ūuin chi jaainpanjā agjō nem thumaam athee pāach jaain ipierraa aag am jua eegpai ūrrjēe abat.

²⁵Ich jāg Cristooujā ich iek ūkha phōbaadeewai ich iglesiakha nūisiju khūun daupigau am kōit ichta thōopitarrjō, pāach chi emkhoinaujā pāach ūuin daupii abat. ²⁶Cristoou mag ich thōopitarran, maach peerduajem iek ūr nūm dūi dich pör choopibarmua ajaug paapūiwi ich atheepaita nem wau wēnūrramkhīir ajim. ²⁷Mag ajaug paapūiwi ich atheepai nem waupi simūn, deeu ich bēem edjā ūi khīir ajaug khaibagjā chukhu thumaam khūunau khōoigjemjō khitūmta ich

athee awaagau; ajapcharan būurrjā pekau chukhu, ni deeu khaigbam nem jaauju ayaamjā chukhu, sīi ajappa khitūmta ich aarcha awaagma. ²⁸Ich jāg Cristoou maach khōsi aajemjō ich agjōta aju aai nūm chi jaainaujā pāach ūuin dūi. Jāg chi jayaujā ich mor būurrjā chig apimapha aajemjō, ich ūuijā chig aba daupiita wai nurrāju aai sim. Chadcha ich ūuijā daupii wai sim wounaun ichchata chig apimaphamjō sim, ich ūuijā ich morkha simta mag daupii wai sīewai. ²⁹¿Jāgwi mua mag chirú? Maach mūg nūm aig ābmuajā wir aig dichdēupai dich oomapha khaba aajeewaima. Ante warag maadēu thachjā ed ēepierr khōnaa dich chig apimapha aajem, ich jāg Cristooujā ich mor aawai ich iglesia thūa wai sīejemjō. ³⁰¿Maagwai maachjā mag irua thūa wai sījem eem khūun khabá, maachjā i morkha naawai? Chadcha i morma. ³¹Pari mag chi jaai ich ūui dūi ābam morkha nūm a nūmūn, Ēwandam iek phā sim gaai jaauwaijā,

“Maguata emkhooirau ich dēnnaan dūi sīejerrjā am phēpuawi ich ūui dūita ogdaba sīsiju” a sim,

“warr sīi amach ap nūrrjēe aajertra ya magbaadēm aigmua sīi ābam morkha ōor ābpaimejō wēnūrraag.”

(Gn. 2:24)

³²Mua khaphū chirūm, mūg iek khap aag chadcha maach athee phithur sim. Pari mua mag chi ūuijā ich jaai dūi ābam morkha nūm a chirūmūn, maach chi iglesiakha nūm khūunta Cristo morkha nūm igwiata mag chirūm. ³³Pari mag cha mūchdēu jaau chirūm pāachdēu thum ajap khaugba awiajā, ichiita ich jāg pāachdēupaijā būurrjā pāach chig apimapha aajemjō, thumaam khūunau agdaujō pāach ūuin daupii abat. Maagwai chi ūuinaujā pāach jaain ipierraa nūmua am ōkhōnaa agjō am daupii abat.

6 Chaaina, pāach dēnnaanau iekhaawai am ipierraa abat; maach Pör Cristooujā magta apim khōsi sim pārag. Pārau magta am ipierraa n̄m̄m̄n magan chadcha pāar agchata wēn̄r̄r̄m̄. ²⁻³ Ēwandam iek phā sim gaai jaauwaijā, “Oneenaa ūu dūr̄r̄cha año khapanaa wēn̄r̄raag, pāach aai jāseneanaa pāach ādjā jāsene abat” a sim. Tagam nem agjō ichdēu waupi jaau sim ee maata ūr̄cha chi ajapcharamuu chaaina.

⁴ Mam̄ keena, pāach chi dēnnaanaujā pāach chaain meekhamkhīrjō oob am dūi athuucha amiet; magju khāai warag am wajapha wawī bāaumam dūi maach Pör Cristoou khōsimjō wēn̄r̄ramkhīirta amag khap apibat, ich magta jōoinpagkhamamkhīir.

⁵ Pāar sīi m̄g jēb gaai chikhamnaan chogkha wēn̄r̄r̄m̄ kh̄ūn̄jā, pāach pōrnaanau pāachig nem mag aawai ich Cristoouchata pāachig jaubarmjō am ipierraa waum khōsita waubat, maimujā ajapha. ⁶ Mag am ipierraa nem waauwaijā, sīi pāach aig oopaar aawaipai khaba, am meer awiajā ich agjō. Mam̄ mag n̄m̄ chan sīi pāach ajapha nem wau n̄m̄ oomkhīirpai khaba, Cristo chognaankha naawaita ichdēu khōsi simjō mag ajapha nem waubat. ⁷ Sīi m̄ig eegar dich agdaujōpai th̄n̄m̄ kh̄ūn̄ atheeta nem wau n̄m̄jō khaba, maach Pör Cristo athee wau n̄m̄jō nem waum khōsita nem waaujeethū. ⁸ Ya pārau khaph̄ n̄m̄, m̄ig eegar aawai sīi chikham chog wa chikham chog khaba arr awiajā, m̄g atag paawai dichdēu nem ajapha waaujerrpierr maach Pör Cristooujā maach dūi ich agjō aju.

⁹ Maimua pāach chi pōrkha n̄m̄ kh̄ūn̄aujā agjō pāach chognaan dūi aairaa abat, oob am dakhākhāujā aba. Khīir eyaa abat, pāran īchab pāach chognaan dūi āba thum maach Pör Ēwandam

ūgthar chiraajem jua eegpai n̄m̄. Jāg Jōoi dau naan maachin thum agdaujōpai th̄n̄m̄.

Khan jāg n̄muata mepeer dajēk aju aai n̄

¹⁰ Ermanonaan, ya ābmiecha paawai muan pāragan, maach Pör Ēwandamau ich juapa theeg deetarr pāach gaai sim̄gta idēu pāach ub̄ paapibat a chir̄m̄. ¹¹ Cristo iek ūkha n̄m̄ gaaimua Ēwandamau pāach dūi nem ajapha waumatarrta khīir eyaanaa aata pör ee wai n̄uisit, ich jāg soldaun juurhi ee wērbuan maawai ich th̄uag ich jiernnemta jūapāaijemjō, mag pör ee wai n̄muata ub̄ naawai meperagta ūd̄n̄r̄ dich kh̄ūḡurpiba aag. ¹² ¿Khan jāgwi mua mag chir̄? M̄g n̄m̄ aig sīi dichjōm̄ kh̄ūn̄ dūita wērbuba naawaima. Maachin sīi mepeen chi khaigbam edjā eem magwe th̄n̄m̄ dūita wērbu n̄m̄. Makh̄ūn̄nauta m̄g durr ich khaibagau kh̄isumjō simjā khaph̄naa, iek theegnaa amachta ūr̄pai th̄n̄m̄. ¹³ Maguata muan puaba pāragan, Ēwandamau ich jua theeg jiernnemjō deetarrta khajūajō jūabapūit a chir̄m̄, meperau khaibag ee dich mapiju ēkhacheewaijā ūu peerdūm̄ peerdup̄p̄ijii awi ūu pāach garmuata pōdp̄iwi ich mag ub̄ n̄uisieg.

¹⁴ Muan maguata deeu ūwaai pāragan, ich jāg soldaunau wērbuan maawai amach khajūapai khu ee wayēunaa ajapha āi khōorjū d̄n̄uisiejemjō, chadcha iekha n̄muata sīi ajap khīir khaug n̄m̄jō abat a chir̄m̄. Soldaunau amach th̄uag amach th̄urr gar jiernnem jūapāaijemjō, nem agchata waubat a chir̄m̄, meperag pāach chig am ugua. ¹⁵ Soldaun wērbuan wētaagpamjō, ajaphata khīir khaug n̄uisit, maach peerdū auwi maach khōinaa apiejem iek jawaan wētaag. ¹⁶ Mam̄ mag n̄m̄ dūi ich jāg

soldaanau ich thuag ich escudota ich na ʉa ahau aajemjō, pāraujā meperau pāach khaibag ee burrpiju ēkha nūmpierr warag Cristo iekta thāraucha ūkhanaat, maagwai par meperau chookhierrau pāach phiphiskham ōtdau khīir phug bēe thūnūmjō thūnaawiajā, mag pāachdēu ūkha durrumuata ʉdʉur pāach gaai papiba aag. ¹⁷ Ich jāg soldaanau ich pōr thuag casco jūajemjō, pāraujā Cristoou ūu pāach peerdū autarr khaphūnaa ag khīirjugta jūa nūmjō wai nuisit, meperag pāach khūgurpiba aag. Magnaa ich Ēwandam iek ich Ēwandam Akharau pāachig khaugpitarra jūr pāach espaarkha athat, aguata pāach garmua jūr i dajēk aag. ¹⁸ Pari thum cha mūchdēu jaau chirūmjō dich garmuata pōdpāaigan, jēub khaba Ēwandamagta jēeunaat. Ich magta irig jēeu wēnūrrūmua idēu ich Ēwandam Akharagta pāachig jaaupibat, jāga Ēwandamag jēeuju aai nū. Khīir khaphū abat, eeu būur abarm gaaimua khāijā Ēwandamag jēeumapha adukham. Magju khāai puaba irigta chaigpamamua jēeunaa īchab tagam khūun thum durrpier Cristo iek ūkha nūm khūun kōitjā jēeunaat. ¹⁹ Mū kōitjā īchab jēeubat, Cristoou maach peerdū aajem iek ōrag jaauwaijā khīirjug khaphū ichdēu iekhapim khōsimta mūrūg jaaumamkhīir, maagwai jāga mag warr ōrau amach peerdūju aai nūmjā khaugba narra ya īsin Cristoou

ōor peerdū aajem a jaauwaijā ōgkhaba iekhaag. ²⁰ Cristoou ich jūr mū chogpūiwi mūg maach peerdū aajem iek jaau chirūm atheeta mūun mūg amau mū preso wai nūm. Magtarr aawai mūig cárcel deg chirūmuajā warag ichta ōrag khap amkhīir ōgkhaba jawaagjā mū kōit jēeunaat keena.

Ābmiecharam salud

²¹ Maach khodam maadēu daupiinaa mūg maach Pōr Cristo iek jaau nūm phidag gaai ogdūba maach juag oo khitaajemuata mū mūg cárcel deg chirūmjā pārag jaauwimaju, ajapcharan ich Tiquicoouma. Irua jaauju īchab pārag mūig mū khani jāg chirú. ²² Mag pārag nem īghaimamkhīirta mua i pāar aar pūi chirūm, maach mūig jāga nū a jaubaimam ūrbaawai pāar khīir onee apie. ²³ Muan maach Ēwandam chi Ayau maach Pōr Jesucristo dūimua pāar chi ermanonaan thum khōinaata wai naapim khōsi chirūm. Mag nūm dūi īchab thāraucha ūkha naawai pāach eejā thum agdaujō chikham kha khōsi apim khōsita chirūm. ²⁴ Mamū mag pāar appai khaba, ar maach Pōr Jesucristota ogdūba thāraucha khōsi aajem khūun thumta Ēwandamag ūu wai siepim khōsi chirūm.

Magdampai ajim pārag jaaum ig chirarr. Ayoo keena,

Pablo

FILIPENSES

Pabloou Filipopienag ēsap phā deepüitarr

Chi phätarr. Chamug carta ichab ich Pablo Roma phöbör ee preso simua phätarrau. Møg ēsap phāju nawe ya diez añosjö siejim aajem Pabloou ichdëuta nacha am aar Cristoou maach peerdu aajem iek jaauthurtarr. Mag i Ēwandam iek jaauthurtarr khap am khös num khai, Hch. 16:12-40 jürwi ag gaai thürbat.

Maimua ag khur ya biekhärjupam Ēwandam iek jaau nürraawaijā ichdëucha am oothurjim (Hch. 20:5-6). Mamu mag Roma phöbör ee preso sīsier aigmua años jayap siejim aajem, büürjā am düi ooba. Mag ooba dürrüu narr aawai Pabloou khürjuawai ya amach garmua ich khür okhoobapümpii khäijā siejim (4:10). Mag num ee Filipomua Epafrodito barchëjim anaabá, aram khünau ich Pablo athee ofrenda deepüitarr düi. Magbaawai Pablo deeu khürdam onee aadëjim aajem. Chi Epafroditojā urumua peer meejim anaabá. Mor mas siëwi monaubaadeewaita deeu Pabloou am aar i püijim aajem, chamug cartadam düi (2:25-30).

Chijā khün atheeta phäji. Filipopien peer amach thumta judionan khabam khün ajim aajem. Am chan paraam khün khabajim aajem, pari mag durrumuata ofrenda jür phie nün ajim aajem, ermanonaan Jerusalenpien dau aphün khithëem khün athee (4:16; 2 Co. 11:9). Pabloou chi Filipopien athee møg ēsap phāawai chan sii deum khün aramjö iek phithurg aadëphum gaaimua am düi iek euduag khaba, sii khajapha ich khapkhün ichdëu oojem khünagamjöta phäjim.

Khan jawaag ají. Mag Filipopienau ich athee phatkhondam jür phie nün awi deepüitarr aawai, onegau ag paar amag üu ajim aagta phäjim (4:10-20). Maguata cárcel deg sierr äba, í onee chirajim a sim. Biek khapan mag ich onee sierrta møg ēsap gaai jaau sim (1:4,18,25; 2:2,17,28-29; 3:1; 4:1,4,10). Mag maach onee aju aai num a sim düi nem khür pogkheta jaau sim; mamu ürcha jaaupüi simun, müig eegar nüwejä jäga wënürraju aai nu a simu.

Salud

1 Ermanonaan, pastornaan, pastornaan juag oojem khün, maimua thum Filipopien Jesucristo iek ükha num gaaimua maach thum äbam bi eemjö khodkha num khün:

Mun Pabloou. Muata päar thumaam khün athee møg ēsap phä chirum. Timoteota mu daumaai sim, mu düita äba Jesucristo chogkhanaa i athee phidkha siëwai. Maagwai maach numiim khün nauta päach thumaam khünag saludaanaa üu naapim khösi num. ²Mag gaaimua maach Aai Ēwandamag jëeuna maach Pör Jesucristoogjä jëeunum, päar üuu wai num düi ichab khöinaa wai wënürramkhür.

Pabloou chi ükha durrum khün köit Ēwandamag jëeujerr

³Müchdëu päar khürju ahaukhampierr Ēwandamag üu ajim a chirajim päar köit. ⁴Mag Ēwandamag jëeuwai päar gaaimuata warag mu thäär onee aadeejem, ⁵maach peerduajem iek jawaag maach thum äbam phidag gaapai naawai. Mag warrcha päachdëu i iek ükhatarr aigmua pärauä mag phidkha phöbaaderr, is ewag pawiajä ich mag maadëu ogdüba wënürum. ⁶Mua khaphu chirum, ichdëu jäg päar thäär chi iurig paapüitarrjö ichdëuta warag päar khürjugjä bäaupiju,

Jesucristo bēe n̄m ora ich phidag waumkhīir. ⁷Mur̄gan pāarta m̄ thārau. Maagwai pāar gaaimuata Ēwandamagjā ich mag onee ūu ajim aju aai chir̄m. Pāarta m̄iḡ m̄ d̄i cārcel deg āba n̄mjō n̄m. Mua thethemnaan na maach peerduajem iek kōit iekhaawaijā pārauta m̄ ipierr d̄i ag kōit iekha n̄mjō n̄m, jammua pāachdēu Ēwandamag jēu durrum gaaimua. Pāran warp n̄m, mam̄ Ēwandamau mur̄g phidag deetarr pārau sīi m̄chig appai deeba, ūu pārau d̄i m̄ juag oo n̄m, irig jēu n̄mua. ⁸Jesucristoou pāar khōsi simjō muajā pāar kha khōsi chit̄m. Mua mag chir̄m aig Ēwandamau khaph̄ sim m̄ sēukhaba chir̄m.

⁹Maguata mua warag pāar kōit Ēwandamag jēuejem, pāach wir aigjā warag ūrcha agdaujō chikham kha khōsi amkhīir; maagwai khīirjug paraanaa Ēwandam dau najā jāga wēn̄rraju aai n̄ a khaugphōmam d̄i ¹⁰nem aai khabamjā isegnaa nem ajaphampaita waumkhīir. Mag am̄n magan Cristo bēem edjā pōd ābmuajā “Pāar khaigba naajim” abaju. ¹¹Mag am̄n magan īchab ich Jesucristoouta pārag nem ajapham pōm waau khaugpiju. Ōrau pāar mag oobaawai amaujā īchab Ēwandamag jēumamua, “Ūuta pua am jāg phē wai chir̄m; pujom̄ chan chukhum” a iekhaju.

Pabloou cārcel deg simua ich onee chiraajerr jaaupūitarr

¹²Khodamnaa, mua pārag khap amkhīir jaaukhim: M̄g amau m̄ cārcel deg p̄ibapāiwai ōraun tag mua Ēwandam iek jauba ich jāg chirsijupii ajierram. Mam̄ mag khabajim. Ante magtarr aigmua maach peerduajem iekhan warag aaidua khaphii aadēm. ¹³Mag gaaimua m̄iḡ soldaun pōm th̄n̄m d̄imua bithurgam kh̄n̄naupa

thum khakhapdō th̄n̄m, Cristo iek jaau chit̄m gaaimuata m̄ m̄g preso wai n̄m. ¹⁴Mam̄ ermanonaanau oo n̄m, m̄ cārcel deg chir̄mjā Ēwandamau m̄ chig apiba wai sim. Mag gaaimuata ūrcha i iek ūkha n̄m kh̄n̄naujā warag khuphīiūwia ōgkhaba, d̄i i iek jaau n̄m. Amau khaph̄ n̄m, maach Pōr Cristo amach d̄i siewai irua ūd̄ur am amach appai deebaju.

¹⁵Mag Cristo iek jaau wēn̄rr̄m ee, āaur kh̄n̄naun m̄ m̄g chir̄m oowia, m̄ kh̄yau amachdēuta ajapcha jaau n̄m awia jāg wēn̄rr̄m, chikham d̄i khuj̄rpaime iekhau. Magarrau āaur kh̄n̄naun chad magjā khīirjuba, amachdēu Cristo khōsi n̄m gaaimuata jāg jaau durrum. ¹⁶⁻¹⁷Ar mag Cristo khōsinaa m̄jā dau aug khaug paraa n̄m gaaimua jaau wēn̄rr̄m kh̄n̄nau khaph̄ n̄m, Ēwandamauta m̄ m̄iḡ wai sim maach peerduajem iek jaaukhīir. Mam̄ āaur kh̄n̄nau chan chadcha jaau khōsi khabamta juau oghompaita Cristo iek jaau n̄m, sīi ōrag amachta chi ajapcharam kh̄n̄nau amkhīirpai, maḡm gaaimua m̄g m̄ cārcel deg chir̄m awia warag kha oneg chukhu amkhīir. ¹⁸Mam̄ m̄ gaai mas khaba sim jāga amau jaau n̄. Mur̄gan thum ich agjōpai sim; jaumapha jaauwija jāg ichiita amau Cristo iekta jaau n̄m. Mag gaaimua m̄chpa onee chir̄m.

Mam̄ warag m̄ oneecha aju, ¹⁹pārau jāg m̄ kōit jēu durrum d̄i Ēwandam Akhaar maach Pōr Jesús khaigp̄er autarrauta m̄chjā īchab eeg oo sim khaph̄ chiraawai. Mag pārau jēu n̄m d̄i Ēwandam Akharau m̄ eeg oo sīewai m̄iḡmuajā m̄ ūu ōb̄rju. ²⁰Mam̄ d̄gōlp m̄ pōd ōb̄rba ich m̄g cārcel degpai th̄owiajā m̄ gaai mas khaba sim. Sīi mua ūrcha khōsi chir̄m̄n m̄ḡau: Cristo d̄iita ag na m̄ch chi-

raajemjō ubu chitam khōsi chirum, thethemnaan na i kōit iekhaawaijā inag chukhu iekhaag, much mag chirum oowia ōrau warag Cristota thō iyūu amkhīir. Amau chadcha Cristota mag thō iekhamun, amau mū thōopūiwaijā, monakha ōbēr num dūi āba chirum. ²¹ Ūu monakha ōbērkhijnā, āba Cristo iek jaau num gaaipaita pūrba chitaju; mū thōobpūikhiin charā ajapcha sim, warre ich Cristo dūichata chiraimaju aawai. ²² Mamū ūu chig aba ōbēr-naa mūg jēb gaai maach Pōr Cristoou warag ich iek ūkhapimkhīir i athee ōor jurju aai chirum amun, mag chan mua jaauju khaugba chirum khan ata jaauju khai irig. ²³ Khar jāguata warag thoophem numijā am khōsi aadeejem: thoophem āb Cristo aar chiranaa, thoophem ābmua warag i iek jaau chitaag. Mua khīirjuawai Cristoou ich aarta mū aukhiin chadcha mū ajapcha akham. ²⁴ Mamū mua khaphu chirum īchab, pār gaaimua idēu mū ich jāg mūg jēb gaai chitaju aai chirum. ²⁵ Mag pārāu much ig num khaphu chiraawai mūgwaiwe chan Ēwandamau udūr amag much thōopibajujā khaphu chirum. Mūun pār ee maach Ēwandam iek jaau chitaju, warag pār ubu paaukhamam dūi oneecha wēnurrāmkhīir. ²⁶ Mag Cristoou mū pāach aar monakha baarpibarm oobaawai pārāu onee num iekhau, “Cristo, ūuta puā jāg deeu i waibēewia maar ee pu iekdam jaau khēraichēm” aju.

Maadēu jāga aju aai nū Cristo igar khaba num khūun dūi

²⁷ Mūun mau pār warp chirab mamū, muan pāragan sīita Cristoou maachig wēnurrapi jaau simjōta thum i ipierraa wēnurrapim khōsi chirum. Maagwai pōd much pār aar barba awaijā, warppaimua khāijā agtha pāach thumwe Cristo dūi ubūnaa maach

peerduajem iek jawaagjā ō āba num anūmta mua ūrm khōsi chirum. ²⁸ Ar maach igar khaba num khūunau pāach dūi amachdēu ampierr awaijā oob ōgkhamiet. Pārāu magmun magan magum oowiata jūr ewag khīirjuwia amau āsie, “Mūkhūunau chadcha nem jaau num paarta maadēu am dūi jāg num, jāgan Ēwandamau jākhūunta peerdu auwia maachta isegju” a khīirjuju. Mamū mag awaijā, ich Ēwandamauta udūraa magpi siewai ²⁹ oob ōgkhamiet. Maadēun Cristo iek gaai ūkha nūisiewaita irig ūu ajim aajem; mamū agjō i iek jaau wēnurrum gaaimua chikhamnau maach khaibag wauuwaijā īchab irig ūu ajim aju aai num. ³⁰ Pārāu khaphu num, mūg maach peerduajem iek jaau wēnurrum gaaimua ōrau maach igar khaba num. Pārāu pāach daūa oojeejim, jāga aajeejī mū jam pār dūi chiraawai; īsjā pārāu ūr num, jam pār dūi numjōta mau mū dūijā thūnum.

Jāga aju aai nū maachjō Cristo iek ūkha num khūun dūi

2 Chadcha pār gaaimua mū onee chirum, Cristoouta pār khīir onee api siewai. Ūu iruata pār khōsinaa pār khīir jāsenkhaajem. Pāach thumaam khūunau ābam Ēwandam Akhaarpai wai wēnurrum gaaimua khod ābamjō naawai ūu pār chikham daupiinaa dau aug khaug paraajā aajem. Magua mū onee chirum. ² Mamū pārāu mū oneecha apim khōsi num khai, thumaa ō ābata abat, jūr chikham ichaaurjā aba, agdaujō chikham kha khōsi, nem wawaagjā chipar chipar khaba, ābam khīirjugpai paraa. ³ Pāachdēupaijā pāach thōnaa bigaaum khūunagjā sīi pāach ēugar ajapha ig iyūu amkhīirpai chan oob warag nem waumiet. Mag khāyau warag chikhamnaan igwiata, “Jākhūunan chad maar khāijā ūrpai

naabma” abat. ⁴Nemdam wauuwaijã oob pãrau pãach atheepaita nem thumaa khäärjumiet. Magju khãai ïchab dich khapeen düijã ö ajapha ajuuta khäärjubat.

⁵Muan pãragjã, “Khäärjug ajaphata paraa abat” a chirum, Cristoou khäärjuajerrjõ.

⁶Íchab Ëwandam aawai ich Aai düi äba siejim, iwiir äbjã ürũũ khaba.

Mag siejieb mamũ, ich mag ich Aai düi äba sierram khõchgau irua ich khãidu ogdu puamaphajã khabajim.

⁷Mag khãyau mag Ëwandamkha sierrta, ich ajaugjã igba mug jëb gaai bëewia, parhoobam chaaidamjõ thaabachëwia, jür wounkha sieichëjim.

Mag, sii ich Ayag ich uduraa phëethug-pinaa öor ee Ëwandam chogkhaan bëejim.

⁸Mag wounag pawia, wounaan ee sieichëwia, sii chikhamnaanagta uduraa ich düi amachdëu ampierr apijim.

Mag Ëwandam ipierraa am khõchgau sii öor thõomie arrjõ uduraa pakuls gaai ich meerphë thõopijim.

⁹Mamũ magtarr jür Ëwandamau irig ichta thumaam khũũ khãai ürpai apiwia ichta tagam khũũ khãaijã ajapcharam gaai thürjim.

¹⁰Maagwai thumaam khũũnau Jesús khäärpheeta jïepörõu phõbkhakha aju: ötarr khũũnaupa ügtharm magwe mug jëb gaaim khũũnaujã agjõ.

¹¹Mag nũmua thumaam khũũnau i khaphũ amach meukhiraucha irig, “Jesucristo, pũchta chadcha thumaam khũũn Pörõu; pũchdëuta nem thum khap chirum” a iekhamam gaaimua, ïchab ich Ëwandam chi Aaipata mag thõ iekhaju.

Jãga wënruraju aai nu Ëwandam iek ïkhabam khũũn ee

¹²Cristo gaaimua khodamnaan, mua pãar daupii chitum. Mua khäärcha pãachig Ëwandam iek jaau chitaawai pãachdëu mu ipierraa narrjõ, magan mu mau warp chirumjã igba warag ich jãg ïkhanaat. Maach Ëwandam na nem khaigba wauju ökhõ sii maach peerduajem iekta warag pãach ee ürpai apiju êkhabat, mag wënrũmua ubu paaukhamaag. ¹³Magaag athee ich Ëwandamauta ich khõchagpierr pãrag mag nem waupim khõsi api siewai ichdëuta pãar juugjã oojem.

¹⁴Mag pãachig nem waupi sim wauuwaijã, warag onee pãach wir aig chipar chiparjã aba, khãuta waubat, ¹⁵daumaa äbmuajã pãachig iekhapiju chukhu, mug öor khaibag thunum ee khaibagjã chukhu Ëwandam chaainkha wënrũramkhäär. Pãar magta wënrũmũn, magan mug durr ich pekau põmgau edau khëjõ sim eejã pãar edjã ee phidag phuphup thunumjõta wënruraju am ee, ¹⁶jãga Ëwandamau maach thãar chi iurig paapãaijë a jaau wënrũm gaaimua. Maagwai Cristo bëem edjã mũchpa pãar gaaimua onee chiraju, mũch par phidkhaba abarm khaphũ chiraawai.

¹⁷Mua pãrag Ëwandam iek jaautarr gaaimua, üu pãrau äba irua nem khõsimta wau wënrũm. Maagwai ich ag iek gaaimuapai amau mu thõoju akhiinjã, büürjã machagjã igba uduraa mua mũch thõopiju. Magbarmua muajã pãrau nem wau nũmjõ, ichdëu khõsim nemta mũchdëujã wau chirum khaphũ chiraawai, mag mu thõokhiinjã mũrugan üu khërum. ¹⁸Maagwai mu mag thõkhiinjã mũn mũchin onee chirum. Oob ökhäärjuu amiet. Mag khãyau eeu dëgõlp mu magwajã pãachta warag oneeta abat.

Timoteo Epafrodito dūi

¹⁹ Maach Pör Jesuu khōs amun, muig-mua jōpcha mua pāar aar Timoteo pūiju, pāar oon mamkhīir, mag pāar oothurwia pāar jāga nu a jaaubaicheewai muchjā onee chiraag. ²⁰ Muchdēu pāar khīirju chirum dūi tag i dēnjō pāar khīirju num khūn chukhu aawai, Timoteota mua pāar aar pūiju. Jāgdamauta chadcha pāar ū wēnurrankhīirjā ich khod ābam khūn atheemjō aajem. ²¹ Tagam khūnan sīi amach wir aigpaita khīirjuajerram. Mamū mag sīsīdum Jesucristo athee nem wauju khīirjug chan būurjā khīirjubamjōta aajerram. ²² Mamū pārau khaphu num, í warm khūnjō khaba khitum. Maar āba phidkha wēnurrājee-waijā, iruata chadcha ich aaijō būurjā mū bū ogdaba ich mag āba maar maach peerduajem iek jaau wēnurrājeejim. ²³ Magua, ya amau much sīi ōbeer-pūiju wa thōopūiju a ajarcha khaphu aadeewai iita mua pūiju a chirum, pāar oon mamkhīir. ²⁴ Mamū maach Pör Cristoou muigmua much ū ōbeerpūi-wia muchdēujā jōphēe pāar oon maju khaphu chiraawai much chan mua ajappai khīirjuba chirum.

²⁵ Mamū ichiita muugwaiwe mua deeu pāar aar maach khod Epafrodito pūiju. Pārau mū juag oomkhīirta i pūitarr aawai chadcha irua ū mū ipierr maach Pör Cristo iekjā jaau wai khitanaa woun atheemjō ag kōitjā warag khaijpēr iekha khitāajem. ²⁶ I iek ya irua pāar thumaa oom khōchag chirum aajem. Ichdēu maumua ūurwai, mag i mor machpatarr pāachdēu ūrtarr gaaimua pārau i khīirju num anaawai, ichdēujā ichab pāar khīirju sim. ²⁷ Chi mor mas aan iin chadcha mor machpawia peer meejim. Mamū Ēwandamau ū i eeg oowia monaapūijim. Maata Ēwandamau mag i eeg ooba ūduraa meepimuan, mūn

ōkhīirjug pōoma chirsikham. Mamū ū i monaau atham gaaimua Jōoirau muchpata eeg oojim, mag i bū ūakharr oowia gaai machag chirarr warag atcha ōkhīirjug pōm apimaaugau. ²⁸ Mag i mor mas sierr gaaimua pārau i khīirju num muchdēujā khaphu chiraawai, jōpkhaa pāar aar i pūim khōchag chirum, í deeu monakha barbaimam oobaawai deeu pāachjā thumaa onee amkhīir. Ya mag í ū barbaimaawai muchjā tag ōkhīirjug chukhu chirsiju ichab. ²⁹ Mua i pūibaawai, chadcha maach Pör Jesucristo gaaimua maach dūi khod ābamjō naawai, onee pāach ee i baarpi athat. Maimua jāgjōm khūn wounaan pāach ee baarwai ichab wajapha i dūi numjō abat mag dūijā. ³⁰ Chadcha ichdēupaita peer ich khīrau ich thōopijim, Cristoou nem waupi jaau sim ipierraa am khōchgau. Maimua ichab pārau pāachdēucha mū juag oom khōsi durrumta warp num gaaimua pōd ooba aawai, jūrr ichdēuta garpapa am khōchgau peer meebarm mū gaaimua. Maguata muan pārag onee pāach ee i baarpi athat a chirum.

3 Jesucristo gaaimua khodamnaan, pāar maach Pör Jesucristo dūi naawai deeu puaba onee abat a chirum.

Nem wau num gaaimuapai chan pōd dich peerdu aubam

Cha mua phā deepāaigpam iekhan nawe muchdēu pārag phā deepūitarr iekpai. Mamū muchigpaim ū khērūm, mag ich ābam iekpai awiajā. Ichiita pāar athee nem ajaug sim, chikhamnag ūdūur pāach khūgurpimaugau. ² Mag mua jaaupūyaagpamun mugau: Khīir khaphu abat, ar ichkhumjō nem sēunem nem khaigbamta jaau sierrjēem khūn dūi. Jākhūnan sīi amach mor ārmienau. Amag chan ar dich wir aigpai am dēnjō dich khakhua dauchachba num khūn chan Ēwandam chāin khabam aajem.

³ Mamu par amach iphithur mag wënur-rawiajã oob am ipierraa amiet. Maach mor ùrpain idëu sïi dauchach paar sïsid awiajã, maach thãarta khaigba sim chan parta i chaainauaju. Mag khãai maachin chad i chaain chaarpama, chadcha ich Êwandam Akharau jaau simjõ thãraucha irig jëuejewai. Mag jëeu wënurrumuata maach onee naajem, Jesucristo maach kõiit meebarm gaaimua Êwandamau maach ich chaainkha wai siewai. ⁴ Mamu ãaur khunau chan magba numta sïi aman chadau õor ajapham khunau a jaau nurrjëe aajem. Amagan sïi dich mor dauchachnaa nem ajapham wau numuata Êwandamau maach ich aar aajem aajem. Mamu chadcha magum gaaimuata maach ugthar õbeer-jeekhiin, magan muuta am khãaijã ëntërcha õbërju. ⁵ ¿Khan jãgwia magkhajï? Ûrbat, pãrag jaaukhim: Mu dennaan amach numwe judionaan chaar ajier-ram, warrgar maach jöoin Benjamín khararr ag chaain ewagam khun den. Búrjã amach jöoin i puaba wënurrarr aawai, mujã ich mag bãaupüijier-ram. Búrwe autarr agtha ocho diaspai chirum ee, warr jöoinau jaaujerrjõ mu mehëudam phurbichpüijier-ram. Maagwai mujã agtha much thür okhooba, judio charau. Mun ichab fariseo ajim, Êwandamau Moiseeg ich iek phãpitarr iek ajapcha urkhaajem khun eem. ⁶ Mag Moiseeu phã puatarr iek muchdëuta much khapeen khãaijã ajapcha urkhaajerr aawaita jurr Cristo iek ukha num khun ëudeejã mua ëkhaajëjim, am khaibag wawaag. Mag Moisés iek muchdëu ajapha urkha chitarr gaaimua, ni äbmuajã mu igwia mu ëugar khaigba nem igkhaba aajëjim.

⁷ Ich mag jaar muchdëu khürjuawai magum thum ajaphamjõ khaphu chitarr chan is jurr búrjã maadëu nem igbata sïsidum. ⁸ Warran mun chadcha magumug ee chitajim. Mamu maagjerr

isin jurr mun Jesucristo dëneu. Iita mu Pörou. Tag ijõ nem ajapham chan chukhum. Ugthar õbëraag awi warrgar muchdëu nem wau chitarr, is mugnaa oowai chan búrjã maadëu nem igbata sïsidum. Ajapcharan sïi mag much khõchagpierr nem wau chitarr thum mua isegjim, jurr Cristo dënkham khõchgau. ⁹ Mun isin Cristo düita chirum. Mua mag chirum chan, mag sïi muchta ajaug chirum awia khaba, ni Êwandamau ich iek Moiseeg phãpitarr iek muchdëuta ajapcha urkha chitum awiajã khabam. Mua mag chirum, Cristo iek thãraucha ukhabarm gaaimua Êwandamau mua nem khaigba wautarr thum chugpaabapãiwaita mag chirum. Dichdëu nem wajapha wau num gaaimuapai chan pöd dich peerdu aubam. Magju khãai Cristo jua eeta ich akhaardam joothu sïubarm wounan chadau thãar ajapha chirsim aajem Êwandamau. ¹⁰ Muan Êwandamagta warag muchig ajapcha Cristo khaphu apim khõsinaa ichab Cristo iupi autarr ag jua theegta muchig deepim khõsi chirum; magbaawai mua i dënjõ gaai machag äwatju aainaa ichab ijõ thõju akhiinjã, warag thãar phüiwia khürjuba thõog. ¹¹ Mua khaphu chirum, mu mag aphu akhiinjã, ichiita Êwandamau mu akhaardam mag jëbdeg siepiba ich aar auju.

Cristoou ichjõ ajapha amkhürta maachig jaau sim

¹² Mua mag chirum chan, mag ya muchdëu thum jaau dichdimamjõ muchta ajapcha chirum aba chirum. Mug chirum aiguin mun agtha ajaphaaju pöoma waur chirum. Mag chirab mamu ajaphaajuuta ëkha chirum. Cristoou ichjõ amkhürta ichdëuta nacha mu jur autarr aawai agjõ äba ag khürjugta ogduba wai chitumua jurr ich simjõ ajaphaajuuta ëkha chirum.

¹³Keena, Cristo gaaimua khodamnaan, mua chan pārag, “Ya mūn isin chadau mūchdēu ig chirarrjō ajapha chirsim” aba chirum, agtha thum Cristoou jaau simjō khaba chiraawai. Mag agtha ajapcha khaba chirab mamū, ya warrgar mūchdēu nem wauujerr chan tag khīirjuba chitum. Magju khāai mū khīirjugan, āba khanta mua Cristo athee waubaawai i dawagaa abarju khai anaa irua nem khōsimpaita wauju khīirju chitum. ¹⁴Maagwai mūg atag ya ich sim aarcha barbaimaawai mūchdēu mag ich dawagaa nem wau chitarr jūrr Ēwandamau mū dūi ajaphanaa ich dūi ich mag mū wai nūrraju. Mamū mag maach ūgthar ōbērju ayaa amkhīir Jesucristo meebamua chan ābjā Ēwandamau auba ajeekham.

¹⁵Maguata pāarjā ar mū dēnjō Ēwandam iek ajapha khaphū nūm khūnan magta khīirjuju aai nūm. Mamū āb-mua khāijā pāar ee ich ajaug phēwia ya iin thum ajapha chiraawai ich ajaug paapāaig chan tag nem ajapham wauju igba chirum amūn, ich Ēwandamau īchab irig mūg jēb gaaiwe chan agtha i thum ajapcha khaba sim a khap apiju.

¹⁶Mamū mua mag chirum: Maadēu dichdēu nem khaugtarrpierr khīirju-naata nem wauju awijā jaauju aai nūm, būurjā khaugbam khūn dēnjō nem parhoob wauba.

¹⁷Khodamnaan, pārau mū jua eerpanaa mū dēnjōta abat. Magnaa īchab pāar ee maach wēnūrraajerrjō wēnūrraajem khūn oonaa agjō ajaphata nūrrjēe abat. ¹⁸Mūchdēu nawe pāachig jaaujem iekpai īsjā deeu pārag jaaukhim: Ōor khapan ar maach ee ūkha nūm ūkha nūm aajem khūn thum chan chadcha chi ūkhaajem khūn chaar khabam. Jākhūnan jāg amach parhoob wēnūrrum gaaimua sīi dau theeg chukhumjōta thūnūm. Amagan sīi parta Cristo pakuls gaai thōtarrjō

aajem. Ar mag khīirju nūm khūn oowaita thāar eepain bīe chiraajem. ¹⁹Jāgum khūnaun sīi parhooba amach ō khōchagpierr nem wau nūmta, ajaug ūrpai sīsidum aajem. Mag nem khaigba wau nūm awia chigaa ajōjōopaijā khaba, warag amachta thō iyūū aajerram. Amau āba mūg jēb gayam nempaita khīirju nūm. Mamū magum paar Ēwandamau khīmie durrta am barkhūūipūiju, ich mag dau aphūū wēnūrramkhīir. ²⁰Mamū maachta ūgtharmpeen khaju khūn aawai maach durrān ūgthariu. Maagwai pōd warm khūnjō mūg jēb gaaim nempaita khīirjuju aju khaba nūm. Maachin āba maach Pōr Jesucristo maach peerdū autarr ūgtharmua bēeta oo nūm. ²¹Mag ich pierrum edta ichdēucha ich iiu aawai maach mor mūg maadēu nem igmap simjā ich dēnjō ajaug paapūiju. Nem thum thūnūmjā ichdēuta ichdēu ampierr aju aai sierraawai ich ag juapaaupai irua chadcha sīi maach ēu meebpūimjō aju.

Cristo iek ūkha naawai oneeta wēnūrraju aai nūm

4 Khodamnaan, mua pāar jāsenenaa pāar khōsi chitaawai pāar oon mam khōchaaga chiraajem. Ajapcharan pāar gaaimuata mūn onee chiraajem. Mua khaphū chirum, pārau chadcha maach peerduajem iek ūkhatarr aawai par mū phidkhabajim. Jāg pāarta mua khajapham nemjō Cristo athee gan autarr gaaimua mū onee chirum. Maagwai ich mūg ēsap gaai thum mūchdēu pārag jaau chirumjō ich jāg ubū nūisit, ūdūraa maach Pōr Jesucristoogta pāach juag oopi nūmua.

²Mūch ūphūūin khū ābam khūnagamjō mua mag chirum, Evodiaag, maimua Sintiqueegjā agjō: Chadcha maach Pōr Jesucristo kharannaanjō khōinaa nūisit, ichdēu api

simjö. ³Maimua puĵā, muĉ khapeer ajapham, iĉab maach peerduajem iek eemua būrjā ogduba nūrraajeewai puṛugjā jākhūn ũin wawibā a chirum, tag ich jāg wēnrram ugua. Mua ōor ee maach peerduajem iek jaau chitaawai jākhūn ũinauta Clemente dāimua tagam khūn agjō mu dūi āba wēnrrarr khūn mu bū ogduba dūi mu ipierr jaau durraajeejim. Mag mu dūi wēnrrarr khūn thūr ya ũgthar Ēwandamau ichdēu peerdu aumam khūn thūr phākhamajem ēsap gaai iĉab phākha thūnūm.

⁴Maach Pōr Jesucristo pāach dūi sē-jem khīrjuwia onee abat. Ūmaai puaba pārag jaau chirum: ¡Onee abat! ⁵Maach Pōr Cristo ya bēimū sim khaphu, ōor dakhīr agpierraata wēnrrathū; pāach khapeenjā chig aba, sī warag chikham dau aug khaug paraata abat. ⁶Pāach phithurg wauwai oob ōkhīrjuu amiet. Mag khāyau warag mag pāach phithurg au wēnrrum thum Ēwandam-agta jaubapūit, irig jēumamua. Mamu mag jēumamua iĉab pāach iek ũurjem paarjā irig ũu ajim abat. ⁷Pārau cha mua jaau chirumjōta amūn, magan Ēwandamau pāar ōkhīrjug meeupiju. Pāar Jesucristo dūi naawai phithurg auwiajā iĉab ichdēuta pāar khōinaa wēnrrapiju. Mag pāar khōinaa wēnrrum chi ũkhaba nūm khūnau pōd khaugba aajem, jāgata pāar mag nūisip nū.

Ōrau oowai ũu ajōjōom nemta wauju aai nūm

⁸Khodamnaan, ābmiecha paawai mua pārag magkhim: Ōrau ajapha pāach ēugar ig iyū amkhīr, thumaam khūn dakhīr būrjā sēu chukhu āba chadam iekpai iekhajuuta khīrjubat. Iĉab jāgata Ēwandam dau najā nem ajapha waujuuta āba khīrjubat, pekau wauju khīrjugjā chukhu. Magnaa khīrjug paraa aajeethū iĉab, jāga abarm

gaaimuata ōrag pāach daupii apiju nū, būrjā pāach ēugar igkhaju khūn chukhu aag. Mua thum pārag mag chirumūn mūgau: Pāachdēu nem wau nūm oowia ōrau amach ōdegpai khāijā, jāgan chadcha ũu khērūm ajōjōom nemta āba wauju khīrjubat. ⁹Pārau pāachdēujā khaphu nūm mua pāar ee maach Ēwandam iek jaubaimaawai pāachdēu ũkhatarr. Thumaam khūnau mu iekha chitum ũrwia mu oojierram, jāga mu pāar ee chitaji. Ich jāg mu pāar ee phūrdū chitumua nem wau chitum oojerr thumaa pāachdēujā mu dēnjō abat. Pāar mag wēnrrumūn, magan ich Ēwandam maach khōinaa apiejemchata pāar dūi nūrraju.

Ichig phatkhon deepūitarr paar Pabloou ũu ajim atarr

¹⁰Maach Pōr Jesucristoog ũu ajim a chirum, deeu pārau mūg muĉ dau ee aug khaugbarm paar. Chadcha pārau agtha ũu muĉ khīrju durrum khaphu chiraawai mu onee chirum. Mag chirum aig chan mag pārau ya tag mu igba naajim aba chirum. Mua khaphu chirum, pārau mu juag oom khōsi durrumta, sī wir aigumjō khaba aawai, pōd nawe mu juag ooba naajim. ¹¹Mag chirum aig chan mag sī muĉ dau aphū chiraawai pārau muĉig nem dedee amkhīrjā khabata mag iekha chirum. Mūn mūg chitumūn, parhooba nemdam būrum dūi awiajā magum aba chitum. ¹²Mūn ya parhoobata khaugwi chitum. Būrjā muĉdēu nem ig chirum chukhu chirum aigjā nem khīr thum paraamjō chirajem. Jāsōo chirum aigjā biwaa chirum dūi āba chitum. Khar muĉdēu nem ig chirum atcha sob wai chirajem; wa khar magbaju, jūrr būrjā chukhu chirum awiajā ōkhīrjuu oo chiraa khaugba chitum. ¹³Mua chan muĉ dau aphū chitajujā khīrjuba chitum, magum āwat chitaagjā

ich Cristoouta mürug juapá deejeewai.

¹⁴ Mag ab mamü, pärau mü juag oju aai khaba naajimjá aba chirum. Ante üta pärau mü juag oob khaba oojierram.

¹⁵ Filipopien, pärau päachdëujä khaphü num, ar mü päar ee Macedonia durr Ëwandam iek jaau phürdu chitawia jürr deemu durr jaau chiraimaawajä, maach khodnaan tagam khünau deepüiba num ee, äba pärapaita päachdëu Ëwandam iek üu khaugtarr paar awi mürug phatkhojã deepüjierram. ¹⁶ Ag najã agtha Tesalónica chiraawai, päachdëuta kharii üu mürug phatkondam much nemdam ig chirum athee deepüi num mua aaujeejim. ¹⁷ Äba sïi päar jua eem nem aum khöchgaupaijã khabata mü mag iekha chirum. Mua ürcha khösi chirumun, ïchab pärau mürug nem dee num paarjä jürr ich Ëwandamauta pärag ag khäyau nem ajapcharamta deepim khösi chirum.

¹⁸ Üu ajim keena. Ar pärau mü athee Epafrodito gaau phatkhoon deepütarr thum üu agcha khërajim. Ajapcharan müchdëu ig chirarr khäyaujã üruchata pärau deepüjierram. Jäg pärau mürug phatkondam deepütarran Ëwandamau oowaijã üu khërum, ichigchata deebarmjõ aawai. ¹⁹ Jäg num jürran, päachdëu nem ig numpierr maach Ëwandamau

pärag ichdëu nem thum jüa sim eem büürjä ïgkhaba, deeb khaba deejü, päar Jesucristo dënkhanaa i iek ükha naawai.

²⁰ Ichpaita maach Aai anaa maach Ëwandamau. Ijöm khün chan tag chukhum. Maagwai irigpaita thumaam khünau müg atag pawiajã ich mag üu ajim aju aai num.

Pabloou amach saluddam deepi jaautarr

²¹ Jesucristo gaaimua thum Ëwandam chaainkha thünüm khünag mua salud deepüi chirum abat. ïchab maach khodnaan müig cárcel deg üiba mü oo khürkhaajem khünaujã pärag salud deepüi num. ²² Maimua tagam khün thum müig agjõ Ëwandam iek ükha durrum khünaujã amach thumaam khünau pärag salud aajem. Mamü ürcha pärag salud deepüi numun, Jesucristo gaaimua maach khodnaan müg Roma durrum rey deg phidkhaajem khünauta pärag salud deepüi num.

²³ Mügdampai ajim keena, müg ësap gaai pärag jaaupüim ig chirarr. Päar köit maach Pör Jesucristoog jëeu chirum, ichdëuta päar düi ogdaba ich mag päar üuu wai nürramkhïir. Ayoo keena,

Pablo

COLOSENSES

*Pabloou Colosapienag
ēsap phā deepüitarr*

Chi phātarr. Chamug cartajā ichab Efesios dūi Filipensejō ich jōoi Pabloom cárcel deg simua phātarrau (1:24; 4:18). Āb sim ichab cárcel deg simua agjō ichdēu Filemonag phātarr. Mag jōoi Filemón Colosapierr ajim aajem. Mũkhũn carta thum jayapwe Tíquico Onésimo dūi pūiwi am gaau deepüitarrau (4:7-9).

Chijā khũn atheeta phājī. Pabloom ūurwai Colosaam iglesia ee maestronaan anũmta sīi sēukha nem jaau nũrjēem khũnjā nũm ajim aajem. Makhũnau ag eyaajā khaba sīi parhoob nem jaau nũmua ūu chadcha ūkha durrum khũndam warag khaibagta wau wēnũrrajim anaabá. Magta Pabloom Colosapien chi ūkha durrarr khũnag mũg ēsapdam phā deepüijim aajem, mag nũrjēem khũnag ūdũur amach khũgur aum ugua.

Amau jaauwai Cristo iek ūkha nũm khũnaujā angelnaan chi thiernaan ūgthar nũmũgta jēeuju aai nũm a jaaujeejim anũm. Mag nũm dūi ichab dich mehēujā phũurbichpinaa tagam ley Moiseu phā puatarrjā ūurkhaju aai nũm aajeejim aajem. Mamũ magpaijā khaba, amau nem khaigbacha jaaujerran, ōrag jaauwaijā Jesús chan Ēwandam khaba sīi angeljōpaita sim a jaaujeejim anaabá, warag i serbiibag phē nũm iekhau.

Khan jawaag ajī. Mag sīi nem agchajā jaauba nũrjēem khũnag ūu maach peerduajem iek ūkha durrum khũn khũgurpimaaugauta Pabloom amag ajapha jaaujim, jāga sierré Cristo maimua khani jāgjī mag Cristoou maach kōit (1:15-23; 2:8-3:4). Biblia gaai libro khapan thũnum gaai mag iek

jũrkhiin, mũg Colosenses gaai jaau sim khāai ajapcha jaau sīsidũm oobaju.

Mũg carta Colosapienag deepüitarr thũurwai peer Efesopienag deepüitar-rjō paimũu sim, khũirjug dakha naawai. Mag naab mamũ, chi tema chaar amau jaau nũmun khĩethuupai sīsidũm. Efesios gaai chi carta ěntēr oowai, jāga maach Cristo iek ūkha nũm khũnta i morkhanaa i iglesiakha nũ a simta jaau sim. Maimua jũrr mũg Colosenses gaai jaauwai, Cristo Ēwandamkhanaa ichta mag iglesia Pōr aawai ichdēupaita ōor ich aar ōbērju ayaa apiejem a sim.

Salud

1¹⁻² Mũn Pabloom, ich Ēwandamau khōsi sierrjō ich Jesucristooucha ich i jaaumkhĩir jũr autarr. Muata mũg ēsap phā deepüi chirũm, Colosas phōbōr ee Cristo iekta ogdũba ūkha durrum gaaimua Ēwandam ōorkha nũm khũnag. Mua pāar kōit maach Aai Ēwandamag jēeu chiraaajem, ūu dũrrcha pāar eeg oonaa pāar khōinaa phē wai siemkhĩir. Maach ermano Timoteo mũg mũ dūi sim; i iek iruajā pārag salud aajem.

Pabloou chi ūkha durrum khũn kōit Ēwandamag jēujerr

3-4 Mau marag jaaucheewai mag pārau Jesucristo iek pāachdēu thāraucha ūkhatarrta ogdũba ūkha nũm dūi ichab thum Ēwandam ōorkha thũnum khũn dūijā agdaujō kha khōsi nũm a ūr naawai, pāar kōit maach oraa nũmpierr Ēwandamagta ūu ajim a durraajem, ajapcharan maach Pōr Jesucristo Ayagma. ⁵Marau khaphũ nũm, mag chadcha thum agdaujō wir aigjā pāach khapeen daupii nũmun, pāachjā thum Ēwandamau ich aar auwi ich mag i dūi nũisiju khaphũ nũm gaaimuata mag nũm. Warrcha chadcharam iek pāachdēu ūrwi ūu

peerdu nūsierr edwe Ēwandamau pāach ich dūi mag phē aujujā khaphu ajierram. ⁶Ich jāg pāachig jaaubaawai pārau ūkhatarr iekpaita īchab deuum khūun eejā durрпиerr aaidumam. Mag jaau nūm ūrwi ūkhamam khūunjā khapaana paaukhamam dūi īchab ōor pōoma warr amach khaigba wēnūrraajerr khīirjug isegwi ōor wājāaunag paaukha thūnūm, ich jāg ūu Ēwandamau chadcha ich garmua maach khōsi aajem iek jaau nūm ūrwi pāachdēu ūkhatarrjō. Pārau khaphu nūm, mag Ēwandamau ich garmua maach khōsi aajemūn chadcharau. ⁷Ich magta maach khodam Epafras maadēu i iigjemua pārag jaaujim, pārag ich mag iek jaau siethuurwai. Pārau khaphu nūm, iruajā īchab pāachig Cristo iek jaau nūm gaaita ogdūba ich jāg jēedu khitaajem. ⁸Ich Epafrauta mag Ēwandam Akharau pārag pāach ee agdaujō pāach khapeen daupii api simjā mau maar aar jaauchējim.

⁹Maguata maachdēu mag ūr autarr aigmua warag pūaba Ēwandamagta jēeu naajem pāar kōit, ich khīirjugta pārag deemkhīir; maagwai ichdēuta īchab ich Ēwandamau nem waupim khōsimjā thumaa pāachig khaphu apimkhīir. ¹⁰Irigta pāar kōit jēeujem, chadcha maach Pōr Cristo dēnkha nūm khūunjō pāach nem wau nūmpier irua nem khōsimta wau nūmua dich khapeen dūi nem ajapha aju ayaamjā wau khaba waumkhīir; mag nem wau nūm gaaimua warag ich Ēwandamjā ajapcha pāachig khap amkhīir. ¹¹Agjō jēeujem īchab, ich Ēwandam thumaam khūun khāaijā jua theeg sierrumugta ich jua theeg pāach gaai phēs deebarmua pāach ich dūi ubu naamkhīir, maagwai būur abarm gaaimua phithurg aadēp awiajā magumjā juapadam thethe āwat naamkhīir. ¹²Maagwai pārau onee ich Jōoi chi Ayagjā ūu ajim aju.

Ichdēuta pāachjā warm khūun agjō ya ūkha wēnūrum khūun dūi āba ich aar auju ayaa apūinaa pāach ich dēnkha naawai pāar dūijā ūu aju. ¹³Meperau maach sīi khīmie durrag phē arraag ichta maach khāai ūrpai sierrjā, ūu ich Ēwandamauta maach peerdu auwia jūrr ich Iewaa ichdēu jāsene aajemta maach Pōrkhapijim, ¹⁴ich Ēwandam dūi maach iekkhōr pōm narrjā ichdēuta ich bagau maach pekau chugpaapūiwa ich dēnkha autarr aawai.

Cristoou ich thōopibarmua Ēwandam dūi khōinaa apitarr

¹⁵Ēwandam chan maadēu pōd ooba aajem, mamū Cristo ich Aai dūi khīir āba sierraawai ūu i gaaimua khaphu nūm jāga sierrū Ēwandam chi Aaijā. Ihta nem thum ompaaju nawe ich Aai dūi sierr aawai ichta nem thum thūnūm Pōrkha sierrum. ¹⁶Nem thum maadēu daúa oonaa pōd ooba aajempa mūg jēb gaaim maimua ūgtharm magwe thūnūmjā Ēwandamau i gaaimuata ompaajim: reinaan, maimua edjā eem magwe Ēwandam chognaanjōm; magum khūunta amachta ūrpainaa iek theegnaa jua theeg sisidum khūunjā ichdēuta thum ompaajim, magum khūunagjā ichdēu ig simjō ich ipierraa amkhīir. ¹⁷Ich Cristoon mag nem thum mūg thūnūm ompaaju nawe sierrum; ichdēuta mag nem khīir pogkhe thūnūmjā thum amach sisid ajupier sīumajim. ¹⁸Mamū magpajjā khaba, ich Cristota iglesia Pōrōu, maagwai jūrr chi iglesia sīi i morou. Mag ichta warrgarwe sierrarrjō, iiu phiidūju aigjā ichta īchab nacha phiidūjim, magbarm gaaimua nem thum thūnūm khāaijā ichta ūrpainaa ichta īchab mag chi phiidūtkhaju khūun dūijā ich mag chi Pōrkha sierraag. ¹⁹Ēwandamau ich Iewaa Cristota pūijim, ich Iewaa ōor khīir thegbarm gaaimua ichchata ōor

ee s̄ieichemj̄o amkh̄iir. Mag wounag pawij̄a ichiita agtha ich Aai d̄ui simj̄o ich mag Ēwandamkha sierrajim. ²⁰I gaaimuata ichab m̄ug durr gaai thum ōor th̄un̄umj̄a amach pekau gaaimua Ēwandam d̄ui iekkh̄or wai narrj̄a ūgtharm magwe th̄un̄um kh̄un̄pa ich d̄ui kh̄oinaa naapiju aai apijim. Is mag i d̄ui kh̄oinaa n̄um̄n, Cristoou maach peerduajem awaag ich bag pakuls gaai ārpitarr gaaimuata mag i d̄ui kh̄oinaa n̄um. ²¹Warr p̄arau Ēwandam khaugba aawain p̄aran chadcha okhoo naajim, mag p̄aach khaibag gaaimua i d̄ui iekkh̄or paar narr aawai. ²²Pari īs ya magba, ich garmuata j̄urr ich d̄ui kh̄oinaa ph̄e wai sim, mag Cristo wounag pawī ūd̄uraa ich th̄oopitarr gaaimua. Mag p̄aar ich d̄ui kh̄oinaa apitarran, ich atheepai nem wau w̄en̄ur̄umua b̄uurj̄a pekau chukhu, kulp chukhu ich aar ph̄e awaagau. ²³Pari mag b̄uurj̄a kulp chukhu ich aar p̄aach ph̄e aupiegan, ich mag p̄aachd̄eu ūkhatarr iek gaaita ub̄unaa ichab p̄aachd̄eu maach peerduajem iek ūkhatarr edwe ich d̄ui ich mag n̄uisijuj̄a khaph̄u n̄uisierr kh̄iirjugta kh̄iir okhooba wai w̄en̄ur̄aju aai n̄um. Ich m̄ug maach peerduajem p̄arau ūrtarr iekpaita ichab durrpierr jaau n̄um; m̄uchd̄ej̄a ich ag iekta jaau khitaajem.

**Pablo phidag judionaan
khabam kh̄un̄ ee**

²⁴Mag maach peerduajem iek jaau chit̄um gaaimuata m̄un̄ m̄ug dau aph̄u preso chir̄um. Mam̄ m̄uch m̄ug chir̄umj̄a j̄urr p̄aachta ūu amkh̄iir aawai mag aph̄u chirab mam̄ onee chirajem. M̄uch m̄ug wai n̄um gaaimuata, ich j̄ag Cristoou iglesia ich morkha sim athee ich dau aph̄u wai naawai āwattarrj̄o, m̄uchd̄ej̄a agj̄o i d̄enj̄oaju ēkha chirajem. ²⁵Mua khaph̄u chir̄um, Ēwandamau m̄ueta ich

iek ūkha n̄um kh̄un̄ juag oojemkha wai sim, p̄aar maar meeun khabam kh̄un̄pa ūu amkh̄iir. Mag phidagta ichd̄eu m̄ur̄ug deetarr aawai maach peerduajem iekta meerba muan thum jaaumaajem; ²⁶ajapcharan warrgarwe Ēwandamau ich mag b̄uurj̄a ōrag jaauba s̄ii ichd̄eupai khaph̄u wai sierrma; magtarr īsta ya ich d̄enkha n̄um kh̄un̄ag khaugpibarm. ²⁷Magta p̄arj̄a i d̄enkha n̄um kh̄un̄ aawai maar meeun judionaan khaba awiaj̄a Ēwandamau p̄aragj̄a khaph̄u apibarm, j̄aga mag Cristo maach th̄aar ee s̄iejemta m̄ug atag ūgthar paaukhawij̄a oo wai w̄en̄ur̄aju. ²⁸Mag Cristota muan s̄ii ikh̄orj̄a khaba ōrag jaau khitaajem, ich Ēwandamau m̄uchig kh̄iirjug deetarrdamau am wawimamua; ajapcharan Cristoog s̄ii khaibag chukhu ajappa khith̄eemta irig ich jua eecha ph̄eideegma. ²⁹Magaag atheeta m̄un̄ maach peerduajem iek jaau chir̄um, magaagj̄a ich Cristo jua theeg m̄u gaai simuata mag jaaupi s̄iewai.

2 M̄uch mag chir̄umuata p̄arag khap apim kh̄osi chir̄um, chadcha d̄urrcha Ēwandamag j̄eu chirajem p̄aar k̄oit, Laodicea iglesia eem kh̄un̄ k̄oit, maimua kh̄iircha m̄uchd̄eu ooba aajem kh̄un̄ k̄oitpa j̄eub khaba j̄eu chirajem. ²Mag Ēwandamag j̄eu n̄um gaaita ogd̄uba chirajem̄n, p̄aach th̄aar onee amkh̄irau, ich j̄ag agd̄auj̄o dich khapeen kha kh̄osi w̄en̄ur̄umua warag kh̄iirjug paarpamaawai Ēwandamau ich appaimua khaph̄u sierrta p̄aachd̄ej̄a ajapcha khaugmamkh̄iir; ajapcharan p̄aar maar meeun khabam kh̄un̄agj̄a Cristota ajapcha khap amkh̄irma. ³Āba mag Cristo khaph̄u n̄um gaaimuata chadcha ichd̄eu nem waupim kh̄osimj̄a wauu khaph̄u waaujem. ⁴Mua mag chir̄um̄n, p̄aachig ābmua kh̄aij̄a i wajaug aadee iwiir ābamugj̄a s̄ii p̄aach kh̄ugurpimaugauta mag chir̄um.

⁵Chadcha khīircha chan pāar aar khaba chirab mam̄, m̄ akharan pāar aar simjō sim. Magua īchab m̄ onee chirum, mag pārau nem parhooba wauba sīi pāachdēu Cristo iek ūkha num gaaita ubu num a ūr chirawai.

**Cristo gaaimua Ēwandamau
iiupi auwi ōor iurkha num**

⁶Magua muan pāragan, ich jāg war-rjā maach Pōr Jesucristoog pāach peerdu aumkhīir i igtarrjō warag i kha ogdūbata nūisit a chirum. ⁷Mag i kha ogdūba aagan, pa jēb ee ajap khaarkhamaajemjōta warag i gaai ubu ajuuta ēkhanaa war-rcha pāachig jaautarr iek ogdūba ūkha numuata i gaai thierrkhabat. Mam̄ mag numjā nem thumaam paar Ēwandam-agta ūu ajim abat. ⁸Khīir khaph̄u abat keena: ar jāg sīi m̄ug jēb gayam khīir-jugta chadam iek awi aata ōrag jaau n̄rrjēm kh̄unag oob ūd̄ur pāach khūgurpimiet. Jākh̄un chan Cristo iekjā jauba, sīi maachjōpaim kh̄un khīirjug d̄i ar meperau khōsimjō Cristo ichaaur aajem khīirjugta jaau wēn̄rrum.

⁹Mam̄ Ēwandam khaugaag chan pārau magum khīirjug igba num, Cristo wounag pawī maach ee pūitarr gaaimua Ēwandamau warre ichchata khaph̄u apitarr aawai. ¹⁰Mag Cristota amau jaau num angelnaan̄jōm wa mepeen̄jōm jua theeg sīsīdum khāaijā ichta ūrpai sim d̄iita pāar ōor ābamkha naawai, ich Ēwandamchata ya pāach d̄i wai num. ¹¹Ich mag Cristo iekta pārau ūkhabawai ichdēuta Ēwandam athee pārag nem waau khaugpijim. Mam̄ mag pāar i dau na ūu nūisim chan sīi maar meeun̄jō dich khakhua gaai dauchach numua khaba, pāar thāar ajaug paabapūimuata magpijim, pāachdēu nem khaigbam waaujerrjā tag waupimapha abarmua. Mag Cristoog dich thāar ajaug paapi numta irigan dauchach charau, chadcha Ēwandam

atheepai wēn̄rrawai. ¹²Pāach pōr choopi num ed pāar warre Cristo d̄iicha ābam jēbdeg aukhērbarmjō ajim, ajapcharan mag chi khēchamjō nūisiewai pāachdēu nem khaigbam waaujerr isegpūiwa tag wauba aag. Magnaa īchab pārau Ēwandamau ich Cristo phiriu autarr jua theegjā ūkha naawai warre ich Cristo d̄iichata iu phiid̄utkhabarmjō ajim, ich ag jua theegau ichdēu nem waupim khōsimpai wau wēn̄rraag. ¹³Warran sīi pāachdēu nem khaigba wau narr gaaimua pārān chadcha sīi okhoota naajim Ēwandam na. Mag num d̄i īchab ni judionaanaa aajemjō pāach ajaug paaju awi pāach khakhua gaai dauchachjūjā būrjā khīirjuba aajeejim. Mam̄ mag okhoo narrta īs Cristo gaaimua Ēwandamau pāar khaibag thumaa chugpaapūiwi ich Cristojō ich mag iu wēn̄rrapiju aai apijim. ¹⁴Mag pekau gaaimua i d̄i kulp pōm narrta warre ichdēu chugpaapūijim. Magbarm aigta mag Moiseeu phā puatarr leū Ēwandamag maach khaibag waupi jaau simjō sierrjā warre ichpata d̄i pakuls gaai meerpbapūimjō abaawai warre maach chig aju khaba sīsijim. ¹⁵Meperau ich jua theegau ōor thum ich athee phē wai sierrjā Cristo thumaam kh̄un dakhīir pakuls gaai jīr jōisim thumaam kh̄unag oopibarmua Ēwandamau warre mag chi mepeer pōdpūijim, i jua ee narr kh̄unjā chadcha peerduju ayaa amkhīir ōoberkha athamua.

**Ūgthar naaimaju kh̄un̄jō
wēn̄rrajuuta ēkhabat**

¹⁶Mag leū maach kulp pōm num jaau sierr jua eemta ya Cristoou ōbeer autarr aawai, mag ley igwi ābmuajā pārājā maar judionaan dēnjō aju aai num awi, nem inag khōnaa dōdōjō dō num oowi, wa maarjō tagam nem phiesta ed, ed jop num ed wa

jua üüjem ed khāijā uerkhaba num oowi, jāga aju aai nu a jaaju khaba num. ¹⁷Warrgar Ēwandamau maar judionaanag mag uerkhapiejerr chan ich mag kha wēnurrankhīir khaba, sīi Cristo bēe num orapai uerkhamkhīir ajim. Ajapcharan magum kha numua jāga ichdēuta am peerdu aju a khap apieg ajim. ¹⁸Ar jāg amachdēuta ajapcha ükha num awi pāachig, “Maar dēnjō Ēwandam chognaanagpa jēeuba naawai pār chan agtha ajapcha khaba num” a iekhaawai, oob am iek asekasmiet. Jāgum khūnaun, Ēwandamau amagta nem inagjā dau daau oopiejeewai amauta pār khāaijā khapcha num anaa, sīi amachdēu nem khaphumta thō iyūu sierrjēm. ¹⁹Mamu mag num chan Cristota chi ükha num khūn Pörkha sim dūi khaba numta mag num. Maachigan Cristoouta warag ich iek khaugpiejem, thachdam khō numua chaain dürrpamaajemjō. Ich jāg maach padamjā ichdēuta thumaa sōpigkha wai sīejemjō, maach ich iek ükha num khūnjā ichdēuta ōor ābpaimkha wēnurrapiejem, warrgarwe ichdēu magpiju atarrjō, iwiir ābmuajā chikham igbam aba. ²⁰Ya pārau tag parhoobam khīirjug ōrau jaau num uerkhaba aag chadcha Cristo dūi meewi numjō naawai, meperau maach khūguraag ēkhaajemjō amau maach peerduju awi nem waupi jaau numjā ipierraa aag khaba num. Mag numta, çkhan jāgwi agtha Cristo khaugba wēnurrum khūnjō ²¹nem parhoobam gaaijā purju khaba, nem parhoobamjā khōju khaba, ni sīi amau jaaujemjō nem inagjā parhooba dich jua ee pōd purju khabamta agtha uerkha wēnurrāajē? ²²Jāgum nem sīi muig eegar ōor maachjōpai thūnum khūnaun amach iipuai jaau num khabahab. Magum nem sīi būur abarmua chukhu aadeejeewai sīi magum khoojerr gaaimua wa

magum uerkhaajerr gaaimuapai chan Ēwandamau maach aubaju. ²³Par daúapai oowain, chadcha amau jaau num üuumjō sisidum, Ēwandam dawagaa amkhīir nem wau num dūi dichta thumaam khūn khāaijā serbiibanaa dichdēupaijā dich dau aug khaugpiba jaau naawai. Pari mag num chan pōd būurjā nem khaigbam wauju khōchag chugpaa aubajuuta mag jaau num.

3¹⁻²Ya pār Cristo dūi iu phiidutkhawi numjō naawai chadcha ügthar Cristo Ēwandam juachaar gar chi Pörkha sim aar naaimaju khūnjō wēnurrājuuta ēkhabat, muig eegarm nemta atcha khīirjuba. ³Pāran ya nem parhoobam wauju khīirjug isegtarr khūnaun. Magtarr aawai pārān Ēwandamau ich aar phē auwia Cristo dūi āba jooba wēnurrāpiju khūnaun. ⁴Mag Cristo dūi āba jooba wēnurrāju khūn aawai ich Cristo bēewi ichdēu ich ajaug thumaam khūnag oopibarm ed pār ichdēu ajaug paa atham khūnta ichdēu ich dūi ich mag phē wai sisiju.

Warram khīirjug isegpūiwi khīirjug iurta au num

⁵Magua, nem khaigbam wauju khōchagjā warre pāach gaaimua khecheunaa barbapūimjō abat. Ni ābmuajā ich ōor khabam dūi khapes am, Ēwandamau oowai maach inaan nemjā tag waum, warr ich khōchag aig nem waunaa warag bigaam khūnta chigaa apiejerrjā oob tag agjō am, ni oob phatkhonagjā wūrpa am; phatkhon khīragta wūrpa numun nem parhoobamta ēwandamkha waunaa agug jēe num dūi āba sim. ⁶Magum nem parhooba wau num khūn gaaita Ēwandamau jua khūba deeb khaba deeu, ich ipierraa khaba aawai. ⁷Warran chadcha pārāu magumta

waaujeejim; ⁸ mamu is ya paar magum athee khaba num. Magua muan paragan mag chirum: paach khorg puabat; khiiir machagja isegbapuit. Chikham khaibag wauju, chikham khiiir khiiir mor chigpai iekha num, iparii iekha num, jagum thum warre isegbapuit a chirum. ⁹⁻¹⁰ Warr paachdeu parhoob nem waaujerrja ya khajua sorjo isegpuiwi jurr khiiirjug iurta wai naawai oob chikhamnag seukhamiet. Mag khiiirjug iur ich Ewandamauta deetarr aawai, maach mag khiiirjunaa irua khosimjo wau num khunan i khiiir thegmamua warag ajaug pamam dui ajapchata i khaphu paaukhamam. ¹¹ Paar mag naawai ni abmuaja ich ajaug thöju khaba sim: judioou wa judio khabamua, mehü thü simua wa thüba simua, chi durrkhuu wa durr chaauramua, agtha chikham chogkha simua wa chikham chog khaba simua, chi khapcha simua wa khaugba simua, ni abmuaja maata iwiir ab urpai sim aju khaba sim. Magumta khiiirjuju khaii dichdeu Cristo wai simta nem thum thunum khaiija urpai sim khaphuna ichpaita ichab thum ich iek ukha num khun ee siejemja khap aju aai num. ¹² Ewandamau paar khosi siwai paarja ichab ich oor khamkhiiir ichdeuta paar jur aujim. Magua, ich jag ich garmua paach jur autarrjo agdaujo chikham dau aug khaug paraa aajeethu, agdaujo o ajapha. Dichta chikham khaii urpai aju ekhaba dau maata abat, dich dui khaigba aawaija magum igba sii warag khiiu jumpupui aa khaphu. ¹³ Mag agdaujo awaat khaphuna iwiir ab khaija bibigag paraa sim khai, agdaujo perdonaawi magum iek tag igba warre khiiir okhoobapuit. Ich jag maach Por Cristoouja maach perdonaatarrjo, paachdeuja agjo paach khapeen perdonaabat. ¹⁴ Pari mag mua jaau chirumjo wenuuraagan, paach khapeen

daupii aju khiiirjugta uduraa paach gaai urpapibat. Magta amun, paachjo dui ukha durrum khun thum Ewandamau oowaija i dawagaa wenuuraju, o aba. ¹⁵ Ichab mag num dui Cristoogta warag uduraa paach khoina apibat, mag wenuurumua Cristo mor gaai oor abpaimjo khoina wenuuramkhiiirta warrja Ewandamau paar ich denkha autarr aawai. Mag Ewandamau paach ich denkha auwi paach wir aigja khoina api sim paar irig üu ajim abat.

¹⁶ Agjo ichab Cristoou maach peerdu aaujem iek paachdeu khaugtarra khiiir okhooba ich mag paach thaar ee wai nuisit. Mag iek warag khaugmaag, khiiirjug khaphuta jurr agdaujo paach khapeenag jaauzetat. Mag num dui ichab wawimamua jurr agdaujo chikham khiiir onee apibat. Chadcha tharaucha Ewandamag üu ajim anaa irig meukharau Salmos auna deeum meukhaarja i jügaagaamta aubat. ¹⁷ Mamu magum nem thum paachdeu jaauwai wa wauwai khaija, chadcha maach Por Jesús denkha naawai, ichdeu waupim khosimjo waum khosita waubat. Magnaa ichab ich Jesús gaaimua ich Ewandam chi Ayagja üu ajim abat.

Jäga Ewandamau khosimjo aju aai nu dich khapeen dui

¹⁸ Uin jaainpan, paach jaainau paachig nem mag aawai oob paachta am khaii urpai aju ekhamiet. Paarja maach Por Jesús iek ukha num khun aawai paach jaainagta uduraa paach pheethugpiju aai num. ¹⁹ Mamu paach chi jaainauja mag paachta am khaii urpai num awi, oob am dui paachdeu am aig amiet; magju khaii warag paach uindam jasehnetta abat.

²⁰ Chaaina, parauja agjo, paach den-naana paachig nem jaau numpierr am ipierraa ajuuta ekhabat; maach Por

ügthar chirumuajä magta üuu oojem. ²¹Mamü päach chi dënnaanaujä oob khüir masi amag meeurarrau amiet; magta amün, eeu warag meeukhawi amachig nem jaau numjä ükhamapha adukham.

²²Ar müg jëb gaai sii chikham chogkha num khüün, päach patronnaanau päachig nem jaau numpierr am ipierraa abat. Mamü mag am ipierraa num chan mag sii päach düi aairaa amkhüir päach oo naawaipai khaba, am meer awiajä ichiita chadcha nem waum khösi ich magta abat, maach Pör Cristo dau na nem khaigba wauju ökhö. ²³Mag nem wauuwaijã sii öor atheepai wau numjö khaba, ich maach Pör Cristo atheechata wau numjö päachdëu nem wau num thum waum khösiita waubat. ²⁴Pãrau khaphu num, päachdëu magta nem wau num jürran maach Pör Cristoou päragjä ich düi äba ich durr gayam nem jüapiju, mag päach pörkha num khüünau nem jaau num waum khösi wau num aig maach Pör chaar ich Cristo atheepata wau naawai. ²⁵Mamü magba ar nem khaigbamta wau num khüünan mag amachdëu nem parhooba aajerr jürr ich Êwandamauta agjö am düi ichdëu khap aju. Irig chan iwiir äbjã warm khüün khäai ajapcharam chukhum, nem khaibag wauba aag.

4 Magua pãar ar chognaan wai num khüün, päach chognaan düi agpierraa abat. Pãran chadcha am pörnaanau, mamü khüir eyaa abat: ichab äb thumaam khüün khäaijã ürpai sierrumua pãarjã oo sim ügtharmua; ma ichab pãar Pörkha sim. ²Êwandamagta jëeu nüü jëeu nüü abat. Mag jëeu numua ichab irig üu ajim abat. ³Maar köitjã maach Pör Êwandamag jëubat keena, warag ich iekta jaauju ayaacha apinaa jäga Cristoou öor peerdu aaujë a jawaag. Mag Cristoou öor peerdu

aaujem iek örau khaugba aajerr jaau chitum gaaimuata müg mü preso chirum. ⁴Maimua sii mü köitpaijã jëubat keena, mua i iek jaauwai ajapha müchdëu jaauju aai chirumjö warre dawaacha jawaag. ⁵Ar maach dënjö Cristo iek ükhaba num khüün düi iyüü aawai, wa nem wauuwai khäijã, ajapha khüirjunaata iekhabat. Maach peerdu autarr iek jaauju ayaampierr jürr khaugbam khüünag jaubat. ⁶Mag am düi iyüü aawaijã am jügaagaata iekhabat, warag amag ürm khösi ürmkhüir. Mamü ichab amachdëu khaugbam päachig jëeuwaijã ükhaa khaphu aag mag päachdëu jaau numjä ajapha khaphu abat.

Äbmiecharam salud

⁷Cristo gaaimua maach khodam maachdëu i chig amapha aajemua pärag jaauwimaju, mü mau jäga chirü; ajapcharan Tiquicoouma. Ich müg ermanodaman ichig nem jaubarmjä chadcha ich agpierr wai jëedu khitaajem; magua ichab üu mü düi maach Pör Cristo athee müig phidkha khëraajem. ⁸Magua mua iita püi chirum, müig maach jäga naajë a jaubaimaawai päach khüir onee amkhüir. ⁹I düi mam ichab Onésimo, päach aram woun agjö maadëu jäsene aajem. Jãjä agjö ichig nem mag abarmün ag ipierr wai jëedu khitaajem. Amach numiim khüünau amau pärag jaauwimaju, jäga durrü mau maach chi ükha num khüün.

¹⁰Mü khapeer Aristarco müig mü düi cárcel deg khëraajemuajã pärag salud aajem; Marcooujã agjö salud aajem, ajapcharan Bernabé i primoouma. Ya Marcos igwi mua päachig jaupüitarr aawai ya pãrau khaphu num, päach aar baarwai ajapha i recibiibat. ¹¹Maach khodam Jesús ibüür wauwi Justo aajemuajã salud deepüi

sim. Mũig judionaan chi ùkha dur-
rum khũun ee mukhũun thãrjuppaim
khũunauta ùu mu ipierr jaau dur-
rum, Cristota amach thãar ee auwi
irigta ùdũraa amach Põrkhapimkhĩir.
Magua amauta ìchab ùu mu khĩir-
dam jãsenkha wai naajem. ¹²Mag tag
ìchab pãach aram woun Epafras Je-
sucristo chogkha phidkha khitũmuajã
pãrag salud deepũi sim. Ich mag ichdũn
pãar kũit Ëwandamag jũeu khitaa-
jem, pãachdũu ùkhatarr iek gaai ubũ-
naa thumaa ich Ëwandamau khõsimjõta
waumkhĩir. ¹³Mua much daũacha mag
pãar kũit jũeu sim oojeewai khaphũ
chirũm, irua chadcha dũrrcha pãar khĩir-
juajem. Mamũ ajapcharan pãar appai
khaba, Laodicea ee chi ùkha durrum
khũunjã khĩirjunaa ìchab Ierãpolipienjã
ich agjõ khĩirjuajem. ¹⁴Mũig doctor Lu-
cas maadũu i chig apimapha aajemuajã
pãrag salud deepũi sim, maimua De-
mas anũmuajã agjõ. ¹⁵Mag tag ìchab
tagam ermanonaa Laodicea nũm khũu-
nagjã salud deebat. Ermana Ninfaagjã

saludaanaa i di aig Ëwandamag jũwaag
ãba biirdũajem khũunagjã salud dee-
bat. ¹⁶Mũg ãsap cha mua pãrag deep-
ũi chirũm pãachdũu ya ajapha thũr-
bapãaiwai jũrr Laodicea phõbõr ee
agjõ ùkha durrum khũunag deebapũit,
amaujã amach aar ag gaai thũramkhĩir.
Maagwai am aar pũitarr jũrr pãach
aig deebaicheewai agjõ ag gaai thũr-
bat. ¹⁷Arquipoog mu imeerba muata
irig “Maach Põr Cristouu ichig phidag
deetarr gaaita ich jãg ogdũba phidkha
chitã” a jaaupũi chirũm abat. ¹⁸Mũg
ãsap muchdũuta pãrag deepũi chirũm
khap amkhĩir, mũg ãbmiecharam salud-
dam muchdũeuchata much juadamaucha
phã deepũi chirũm, ajapcharan much
jõoi Pabloouma. Keena, mũg mu preso
chirũm khĩir eyaanaa mu kũit jũeubat.
Mũch garmujã pãar kũit jũeu chiraa-
jem, Ëwandamau ùu pãar eeg oomkhĩir.

Magdampai ajim mua pãrag jaaum ig
chirarr. Ayoo keena,

Pablo

1 TESALONICENSES

*Nacharam ěsap Pabloou
Tesalónicapienag phā deepüitarr*

Chi phātarr. Møg carta Pabloouta phājim. Irua carta phāmatarr khapan thunum ee chamug nacharam carta Tesalónicapienag deepüitarrta tagam khāaijā nacha phājimjō sim.

Chijā khūun atheeta phāji. Pabloou Tesalónicapienag maach peerduajem iek jawaan maawai irua jaau nurrum khōchkhābam khūun pōoma thūnaajim aajem (Hch. 17:1-9). Tesalónicapien ūrcha judionaan khābam khūun ajieb mamū, Pabloou jaau nurrum ūrwi ūu khapanaam khūunauta ūkhajieram aajem. Mamū ĩchab āaur khūun judionaan aig narr khūunau mag Pabloou jajaaukham ūrwi amach eem khūunaua jūrram khūunau ūkhaphō thūnum oobaawai, warag Pablo dūita meeurkha phōbaadēwi warre amach phōbōr eemua jurpūijieram anaabā. Maimua mawia Corinto barbaimaawai jūrr Timoteo Tesalonicaag pūijim aajem, mam chi ūkha durrarr khūundam wawimamua am khīir onee apimkhīir. Irua khaphū sĕjim, mamaam khūun dūi chi ūkhaba num khūun garmua khaigba num (2:14; 3:1-5). Maimua Timoteo bēewi ūu amachdēu ūkhatarr iek gaai agtha ubu num a jaubaicheewaita Pablo oneeubaadēwi møg nacharam carta amag deepūijim aajem, ich mag amach narrjō ogdūba wēnurrapi jaaupāig (3:6-7).

Khan jawaag aji. Møg ěsap gaaipai am khīir onee iekhanaa, am kha khōsi simjā jaanaa, warag nem khīir pogkhe jaumamua am wawī sim, jāga naaju aai nū a khap amkhīir (4:1-12; 5:12-22). Deeu Cristo bēēju anum amau khīirju numjā Pabloou khaphū sĕjim. Amau

ajapha khaphū am khōsi naajim aajem, jāga aju Ēwandamau Cristo iek ūkha num ee mee num khūun dūi. Amau mag khap am khōsi narr aawai jōoi Pabloou ajaphata mag deeu Cristo bēēju anumjā amag jaaupūijim (5:1-11). Ich mag capitulo ō nūmpierr jōoirau ich ag iek-paita phurēu jajawagmam (1:10; 2:19-20; 3:13; 4:13-18; 5:23).

1 Much Pabloouta Silvano dūi Timoteopa āba numua møg ěsap phā deepūi chirum pār Tesalónica phōbōr ee Cristo gaaimua maach āba khodkha num khūunag. Mua khaphū chirum, chadcha pār Ēwandam chi Aai gaai ubu thierrkhanaa ĩchab maach Pōr Jesucristo dūijā ubu num. Marau Ēwandamagta jēeu num, pār ūuu wai sĕnaa ĩchab khōinaa wai sĕm khīir.

Jāga wēnurraji

Tesalónicapien ōor dau na

² Maran mau warp naab mamū, ed ěepierr maachdēu Ēwandamag jēeuwai irigta ūu ajim a durraajem pār kōit. ³ Mag pār igwia irig ūu ajim anum aig ĩchab marau khīir eyaa aajem, jāga pārāu pāachdēu ūkhatarr iek gaai būurjā iekchēba warag phidkham khōsi phidkha nū, maimua jāga mag maach Pōr Jesucristo bēēju jā khōsi nū num gaaimua chikhamnau pāach dūi khaigba aadēp aawaijā ichdēu pār eeg oojē, magum iekjā igba āwat wēnurramkhīir. Marau khaphū num, pārāu chadcha dich khapeen kha khōsinaa Ēwandamjā khōsi naawaita jāg phidkha num. Mag gaaimuata irig ūu ajim a durraajem pār kōit. ⁴ Cristo gaaimua khodamnaa, marau khaphū num chadcha ich Ēwandamauta pār jur aujim. Magtarr aawai ichdēujā chadcha pār khōsi sim. ⁵ Marau pār aar Ēwandam iek jaau wēnurrāawai sīi maachdēu jaum khōchgaupai khaba, ich Ēwandam Akhaar ag jua theegau jaupibaawai ajim;

maimua mag num dūi īchab chadcharam iekkha sim maachdēujā khaphu nūisiewai ajim. Pārau khaphu num, jāga pār ee maar wēnurrājī, pāach ūu wajapha wēnurramkhīir.

⁶Pāach daūa maar mag wajapha wēnurrum oobaawai, pār au maar wēnurrarajemjō awia īchab maach Pōr Jesús nurrarjō ajierram. Ich ag gaaimua pār phithurg aujierrab mamū, ich Ēwandam Akharauta pār thāar onee api siewai pār au maach peerduajem iekjā onee ūkhajieram. ⁷Pāachdēu magtarr gaaimua Macedoniapienau maimua Acayapienaujā thum chi ūkha durrarr khūnau ūu pār agpierraa wēnurrum oo num. ⁸Pār aigmuata maach Pōr Jesucristo iekhan sī aaidūbaadēm. Mag aaidūbaadēm sī Macedonia durrpaijā khaba, ni Acaya durrpaijā khaba, durrpierrta aaidū jōisim. Mag num dūi īchab pāachdēu Ēwandam iek ūkhatarrpai ogdūba ūkha numjā thumaam khūnau khakhapdō thūnum. Mag khakhapdō wējōm aawai marau tag pār jaauju aai khaba num. ⁹Marau amachig jaauju nawe amach garmuata marag jaau num, marau pār oon weetwai jāga pār au maar pāach ee baarpijī, maimua jāga parhoobam nemta pāach ēwandamkha wai nūnūid arrjā isegmajierā, jūr Ēwandam chaar chadcha iu siejemūgpaita jēu wēnurrarag. ¹⁰Ēwandam Iewaa Jesús meewia iu phiidutarr ūgtharmua deeu bēeju pār au nū numjā mau marag jaau num īchab. Magua maach Pōr Jesuugta ūu ajim a chirum, ūu i gaaimuata Ēwandamau maach i agkham ed maach gaai jua khūba deeu arrjā maach peerdu autarr aawai.

Pablo phidag Tesalónica phōbōr ee

2 Khodamnaan, pār au khaphu num, maar pār aar udthuurwai ūu parcha khabajim. ²Pār au khaphu num

īchab, Filipos phōbōr ee naawai ōrau maach khīirchajā iekhanaa maar dūi khaigba aajerr; mamū mag num āba ūu Ēwandamau maar eeg oowi maar juagjā oojim, mūg iek phithurg aadēphum eejā ogdūba warag ichdēu maach peerdu aajem iekta pār ag jaaumkhīir. ³Marau maachdēu jaau wēnurrar iek wajapha khaphu narr aawai, imeerkhawi sēukhajā nem jauba, ni juau ogthom chikham khūguraagpaijā khaba chadchata jaau wēnurrarajim, ⁴ich Ēwandamauta maar jūr auwia ichdēu ōor peerdu aajem iekta jaaupitarr aawai. Magua marau mūg i iek jaau wēnurrum. Mag jaau wēnurrum chan mag sī ōrag maach khōigpim khōchgaujā khaba, ich Ēwandamau ichdēuta maach thāarjā khogreu jūrmamjō thum khaphu sierrumua oowaijā magta ūu siewaita mag jaau wēnurrum. ⁵Pār au khaphu num īchab, marau sī maachdēu jaau wēnurrum iek ūkhamkhīirjā chadam iekjō pār thō iekhaba, ni sī mag wēnurrumua phatkhon aum khōchgaujā khabata mag jaaujeejim. Marau mag jaau wēnurrarajerr Ēwandamaujā khaphu sim. ⁶Marau mag sī ōrau maachigta ee amkhīirjā jūrba, ni pār agjā maach igwia maarta thō iyūu abatjā abajim. ⁷Cristoou ich i jaaumkhīir maachta jūr autarr aawai chadcha iek theeg num awia marau pār dūi maachdēu am aig aju aai naajim. Mamū magjā magba sī warag chaain daumeraamjō naajim pār ee. Pār au ooba aajē, jāga ūūrau būurjā ich chaain chig aba jāsene phē wai sīejē. ⁸Ich jāgta pār arjā marau daupii wai naabajieeb; magua marau pār ag Ēwandam iek jaaum khōchag naajim. Pari mag jaau numpaijā khaba, ag gaaimua pār kōit maar khēchju arr akhiinjā ya nawe khēchwia naakham, pār daupigau. ⁹Khodamnaan, pār au khīir eyaa num, maar pār ee

udthuurwai jāga maar khajeeu durrum āba phidkhaajeejī maach bidam athee. Ēwandamau maach peerdu aajem iek pārag jaau wēnurrumua edaram magwe maar phidkhaajeejim, eeu naspawia ābmua khāijā maar jāogam khōchgau ichta khōjudamjā chukkhu chirajim am ugua.

¹⁰ Pārau khaphu num, Ēwandam dau na maar būurjā khaigba khaba kha-japhata wēnurrāajeejim. Magua pār eem khūnau ni ābmua jā būurjā marag magum aba aajeejim. Maagjerr pārau pāach daúa oowia īchab ich Ēwandamaujā khaphu sim. ¹¹ Khīir eyaa abat īchab, chi ayau ich chaain waw-iejemjō marau pāach wawinaa pāach khīir jāsenkhaajerr. ¹² Mag wawimamua marau pārag “Chadcha Ēwandam dau na wēnurrāju aai numjōta wēnurrathū” aajeejim, ichdēu durr jūa sim gaai wēnurr-ramkhīir ichdēuta maach thēr siēwai.

¹³ Maguata maraun ich jāg Ēwandamag ūu ajim a durraajem. Marau Ēwandam iek jaau wēnurrarr pārau ūurwai chadcha Ēwandam iek aawaita pārau ūkhajieram. Jā chan sīi khajap maach iekpaijā khabajim; jāan Ēwandam iekha. Magtarr aawai ichdēuta pār wajaug paa arrum. ¹⁴ Khodamnaan, ar pāach durr eepai āba naajem khūn-
naupai pār khaibag wawaag athee pār ēudee ēkha naawai, Judea durrjā agjō Ēwandam iek ūkha durrum khūn dūi arrjōta ajieram pār dūijā. Amjā pārjō Jesucristo dēn aawai pār dūi arrjō amach durrum khūnnaupaita am ēudee ēkhaajeejim. ¹⁵ Ich makhūn judionaa-nauta maach Pōr Jesús thōopūijieram, warrgarwe maach jōoin Ēwandam i jaau durraajerr khūn kheechjerrjō. Mag i thōopūiwia maarjā khaibag wawaag ēkha numua warag maar deelum durrag jur wērppūijieram. Jākhūnau chan Ēwandam dau na būurjā nem wajapham wauba aajem. Amach mag num gaaimua

ni iwiir ābam khūnaujā Ēwandam iek jaau num igar khaba num. ¹⁶ Maguata judionaan khabam khūnagpa maach peerduajem iek jaaum iigwaijā magjā khōchkhaba num. Amach mag num gaaimua amachta warag Ēwandam dūi iekkhōr pōoma naawai Ēwandamau am gaai mas deeb khaba deejū.

Pabloo deeu Tesalōnicapien oon mam khōchag sierr

¹⁷ Khodamnaan, pār aig naawia erēu phōbaadeu tag marau pār oobaa nūisijim. Mam magum āba, marau ūiba pār iigjeejim. Maguata pār oon mam khōchaaga naajim. ¹⁸ Mag naawai wētju ēkhajim; mūchhajā maju ēkhajim. Mam dōsātau idēu mū mapibajim. ¹⁹ Pāadē khīirjubat: ¿Chijā khūnta marau iigjem abarī? ¿Chijā khūn gaaimuata maar oneenaa mūg atagjā Ēwandamau nem wajapham deebarm auju khīirju num khai? Pār gaaimuama; pāarta marau iigjem. Maach Pōr Jesucristo bēem edjā pār gaaimuata maar onee aju. ²⁰ Pār gaaimuata maar oneenaa mūg atagjā maar ūucha nūisiju.

3 Mag pār jāga nu a khap am khōchag chirumjā pōd maba aawai Atenas phōbōr ee mūch appai thūbawi ²jūrr maach khodam Timoteota mua pūijim, īchab Cristo iek jawaag Ēwandamau ichig nem mag aawai būurjā i ichaur magum aba khitaawai. lita mua pūijim, pār oon mawia pāachdēu ūkha num iek gaai ubu naamkhīir warag pārag jaaumkhīir, ³maagwai jāg phithurg aadēphum gaaimujā ni iwiir ābjā deeu ewag mam ugua. Pārau khaphu num, maachin ich jāgta Ēwandamau ich gaaimua phithurg āwat wēnurrapim khōsi sim. ⁴Maach ipaarmua nawejā marau pārag, ichiita maachin ich jāg ōrau maach dūi khaigba num gaaimua ōkhīirjugjā āwatab khaba āwat wēnurrāju a

jaau naajim. Magtarr aawai chadcha ag ee öbërrim. Majä pārau khaphu num. ⁵Mag pāar jāga nu a khap am khōchag chirum tag mūchdēu āwatba aadeewaita mua Timoteo pūijim, jāga pārau Ēwandam iek pāachdēu ūkhatarr ee wēnurrā a khap jēumkhīir. Mua pāar khīirju chirajim, eeu dēgōlp dōsātau khāijā pārag nem khaigba waupibarm gaaimua deeu khāijā ewag ērēu phōbaadeewai sīi parta maach phidkhabarmjō aju khīirjuwia.

⁶Mamu ya ūu deeu Timoteo Tesalónicamua barbaichēm, pāar oothurwia. I iek mag pāar Ēwandam iek gaai ubu-naa pāach khapeenjā agdaujō khōsi num aajem. I iek mag īchab pāach garmuajā maar khīir eyaanaa maar oom khōchag naajem aajem, ich jāg maraujā pāar oom khōchag naajemjō. ⁷Khodamnaan, maguata mūg phithurg aadēphum dūi gaai machagjā aadēp ab mamu, maar dūrrcha onee naajem, pārau pāachdēu ūkhatarr iek gaai ogdūba agtha pēdurraawai. ⁸Mag maach Pōr Jesucristo dūita pāar ubu num a ūurwaita maach-pajā warag khīirdam ubu aphōbaadeejem. ⁹Jāga akhiin mūg pāar gaaimua Ēwandam na maach onee num paar agpierr irig ūu ajim abpūikham. ¹⁰Edaram magwe Ēwandamag jēeu durrumua deeu ūwai pāar dūi khīircha oobarkhiina a durraajem, mag āba nuisiewai agtha pārau khaugba numdam jaubarmua khaugbaawai warag ubu nuisimkhīir.

¹¹Ēwandam maach Ayau maach Pōr Jesús dūimua maar pūikhiin ūu akham a durraajem, pāar oon wētaag. ¹²Mag dūi īchab maach Pōr Jesuugjā pāar kōit jēeu num, ich jāg maachdēujā pāar khōsi numjō pāarjā warag agdaujō thumaa jūrr chikham kha khōsi apimkhīir. ¹³Ichdēuta pāar thāarjā āba ichigta khīirjupinaa būurjā pekau chukhu wai sīepim khōsi num maach Aai Ēwandam na, deeu ūwai thum ich igar ūkha

thunum khūun dūi bēe num ora. Ich mag maachdēu jēeu numjō akhiin ūu akham keena.

Ēwandam oowai ūuum nem

4 Khodamnaan, maach Pōr Jesús iekta maach iek gaai thūwi īs marau pārag magam ig num: Ich jāg maachdēu pāachig jaautarrjō, Ēwandamag pāach ūuu oomkhīir, ar pāach numjō ich jāg agpierraata wēnurrathū.

²Maach Pōr Jesuu pārag jaupibaawai marau pāachig jaautarr ya pārau khaphu num. ³Ēwandamaun āba ich atheepaita maachig nem wau wēnurrapim khōsi sim; ni iwiir ābjā dich ōor khabam dūi khapese aba. ⁴Magju khāai sīi agdaujō dich ūui chaar aunaa, i dūi agpierraanaa, aairaa aju aai num, i dūi dichdēu ampierr aba; ⁵mag dich ūui dūi pawiajā, sīi ōor Ēwandam khaugbam khūunjō i dūi khīir lōkōo khaba, sīi i dūi khapes ajupaijā khīirjuba. ⁶Ni ābmuajā oob dich khapeen ūuin wau sīsīd amiet, ni magum gaaimuajā pāach khapeen khūgurmiet. Na maachdēu pāach khīircha jaau narrjō, magum paran Ēwandamaujā jua khūaba deejem, ichdēujā jāg khōchkhaba sierraawai. ⁷Ēwandamau maach ich athee jūr autarr chan sīi parhooba pekau wau wēnurramkhīir khabajim. Magju khāai ichdēu khōsi simjō ich athee nem wajapha wau nūmpai wau wēnurramkhīirta maach ich dēnkha aujim. ⁸Magtarr aawai chamūg nem wajapha wau numta iseg sim wounaun chi jaau wēnurrum khūunta isegba, ich Ēwandam ichdēu maachig ich Akhaar deejemchata iseg sim, chamūg maachdēu jaau wēnurrum iekjā i dēn aawai.

⁹Mūg Ēwandam iek ūkha num gaaimua khodkha thunum khūun aphajā warag chikham kha khōsi

amkhiir chan mua tag pārag būurjā jaaupäibam, ich Ēwandamauchata ya pāar mag khōsi wēnerraa khaugpi sīewai. ¹⁰Macedonia durram khūn ūu pāar thum agdaujō chikham kha khōsi wēnerrajem chadcha; magum āba mamū marau waragta jūrr agdaujō dich khapeen daupii abat anum. ¹¹Khōinaa wēnerrajuuta ēkhanaa nem inagdam wauju aai nūm khai, ag gaaipaita nūisit. Pāach juadamaucha phidkhabat, nawe maachdēu pāachig jaajumjō. ¹²Maagwai bithurgam khūn Ēwandam iek ūkhaba nūm khūnaujā pāach mag oowai, pāar ēugar khaigba iekhabaju; mag nūm dūi īchab pāach mag phidkhaawai pāachdēu nem ig nūm atheejā pāar augchēbaju.

Maach Pör Jesucristo bēuju Pabloou jaatarr

¹³Khodamnaan, sīi Ēwandam iek ūkhaba aajem khūnjō pāach ōkhīirjuu apimaaugau, marau pārag jaaum ig nūm, jāga aajē mūg maach Ēwandam iek ūkha nūm khūn meewai. ¹⁴Maadēu khaphū nūm Jesús meewia deeu iiu phiidutarr. Magtarr aawai thāraucha i iek ūkha nūm ōtarr khūnjā deeu ich Ēwandamau phiriutkha auwia ich Jesús pierrum dūi bēujā chadcha khaphū aju aai nūm.

¹⁵Magua maach Pör Jesús iekta maach iek gaai thūwi pārag khap amkhiir marau mag nūm: Maach Pör Jesús bēem ed maach agtha chi iiu durrum khūn chan maach na khēchtarr khūn na i khīirphee pos aimabaju, maach nawe khēchtarr khūnta nacha phiidutkaju aawai. ¹⁶Maach Pör Jesús ich bēem edan ichta nem iek theeg bēuju, Ēwandam trompeta tēe abarm dūi Arcangelau i pierrum jaauwai āa abarm ee. Mag ūgtharmua pierrwai Cristo iek ūkha nūm meetarr khūnta nacha iiu

phiidutkaju; ¹⁷maimuata maach agtha chi iiu durrum khūn sīi ūgthaa edjā baug ee dēgōlp jiirkha athamjō awi mag chi maach nawe meetarr khūn pa ich mag i dūi āba nūisiju. ¹⁸Mag i dūi āba naaimaju aawai magum iek ig iyūu nūmuata warag agdaujō pāach khapeen khīir onee apibat.

5 Khodamnaan, mamū jāagwaita mag maach phē awaan bēuju ed chan mua pārag jaaupäibam. ²Ya pārau khaphū nūm, maach Pör Jesús bēem edan, sīi nem jīgkhaajemta edaar dēgōlp nem jīgkhabaichēmjōta barchēju. ³Maguata chi ūkhaba nūm khūnau, “Īsin chad maach khajapha khōinaa aphōbaadēbma” anum ee, dēgōlp am ōju ed barchēju, sīi khajap chaai awaag dēgōlp ūi chaai machkhabaadēmjō. Magbarm ed chi thūbagkha nūisim khūn chan ni ābjā Ēwandam jua eemua peerdubam. ⁴Khodamnaan, pari pāar agtha warramjō sīi khīchag eeta khaba nūm, mag maach Pör bēem edjā okhoppa nūm oocheg. ⁵Ya pāran thumwe ararag eem khūnau; ya pāar āsdawam khūnkha thūnaabahab. Maach chan edaram khūn khaba ni khīchag eem khūnjā khabam. ⁶Magua warm khūnjō sīi parhooba dichdēu nem waumpierr wau wēnerraju khaba nūm; magju khāi wajaphata khīir khaug naaju aai nūm i bēewaim athee, sīi pör ee nag wai nūmjō okhoppa khaba. ⁷Maadēu khaphū nūm, ōran edaar paawaita khāidutkhaajem, maimua khēumamuata dōtarr khai, edaar paawaita īchab khēch thūnaajem. ⁸Pari maachin āsdawam khūn aawai donnaanjō parhoob nem wauju khaba nūm. Maachin Ēwandam iek maachdēu ogduba ūkha nūnta warag khōsi ūkhanaa, Jesucristoou maach peerdū awaan bēujuuta ich mag khīir eyaa wai wēnerraju aai nūm. ⁹Ēwandamau maach jur aauwai chan deeu āsie maach

gaai jua khuaba ichdëu ampierr aagta maach jür aubajim. Irua maach jür autarran, maach Pör Jesucristo gaaimua üu peerdu wënerramkhiiirta maach jür aujim. ¹⁰ Ichta maach köit uduraa ich thöopijim, magbarm gaaimua deeu ich bëewai agtha iuu durrum oobaicheewai, wa meewi naawia khäjä, ïchab ich dëi wënerramkhiiir ich dëi arraag. ¹¹ Mag i dëi äba naaimaju aawai ich jäg päach nümjö päach khapeen khiiir onee apinaa Ëwandam iek jaau nümüajä agdaujö chikham ubu apijuuta ëkhabat.

¹² Khodamnaan, marau pärag jaaum ig nümün ïchab, ar päach ee chi pörnaanaan Ëwandam iek jaunaa päach wawiejem khüün chan oob pärau sii amag oobamjö amiet anümüu, amag phagmaaugau. ¹³ Magüm gaai phidkha durrum paar wajapha am daupiinaa am kha khösi abat. Magnaa päach wir aigpajä khöinaa naajeet.

¹⁴ Khodamnaan, ar jäg phidkhamapha sïsidüm khüünagjä ikhuaba meerrau sïubat phidkhamkhiiir. Kha oneg chukhu nüm khüünjä khiiir onee apinaa büür abarm gaaimua pekau ee burrjööo nüm khüün juagjä oobat. Pari mag nem jaauwajä khajapha ithüu abat am dëi.

¹⁵ Chikhamnau päach dëi khaigba aawai oob ich agjö aju awia am dëi khaigba amiet. Magju khäai päach nem waupierr nem wajapha waujuuta ëkhabat, päach wir aigpai maimua thumaam khüün dëi awiajä ich agjö.

¹⁶ Ed ëepierr ich mag onee abat. ¹⁷ Ed ëepierr Ëwandamagta jëeub khaba jëeubat. ¹⁸ Mag jëeü nümüa nem thumaam paar irig üu ajim abat. Päär Jesucristo dënkha naawai magta irua apim khösi sim pärag ich dëi.

¹⁹ Ëwandam Akharau päach khapeenag nem waupiewai idëu waupiibat, oob magüm waumiet aba. ²⁰ Ëwandamau khiiirjug deewia päach ee i iek jaau nüm khüünau nem jaauwai, oob sii ürbamjöö amiet. ²¹ Amau jaau nüm thum wajapha ünnaa chi wajaphampai pör ee athat. ²² Nem wau nümüa maach pekau paarpapiejem nem warre thum isegbapüit.

²³ Ëwandam ichdëu öor khöinaa apiejumuata päar wajapha pekau chukhu wai siekhiin üu akham. Magua päar köit Ëwandamag jëeü chirüm, päar akhaar, päar mor maach chi ürüm cha maach iyüü numpa thumaa wajapha thünumta maach Pör Jesucristoou ich bëewai oochëmkhiiir. ²⁴ Ich chi päar jür autarran chan ich iekhabarm büürjä sëukhaba sierrüm. Í mag sierraawai ichdëu mag abarmjä chadcha sierrüm.

Pablo salud äbmiecharam

²⁵ Khodamnaan, maar köitjä ïchab Ëwandamag jëeubat. ²⁶ Maach khodnaana thumaam khüünag mü salud deebat. ²⁷ Maach Pör Jesuu mürug jaapi siewai i iekta mua much iek gaai thüwi ësap gaai müg phä deepüi chirüm. Müg mua phä deepüi chirüm Ëwandam gaaimua thum maach khodkha nüm khüün jügdaar thürbat, amach jügüucha ürmkhiiir.

²⁸ Maach Pör Jesucristoogta päar köit jëeü chirajem, ichdëuta pärau nemdam ig nüm thumaa dedee amkhiiir.

Mügdampai ajim pärag jaaupüim ig chirarr. Ayoo keena,

Pablo

2 TESALONICENSES

*Biek numiim ěsap Pablooou
Tesalónicapienag phã deepüitarr*

Khaú phãjĩ maimua chijã khũun atheeta phãjĩ. Chamug ěudeem cartajã Pablooouta phãjim ichab Tesalónicapien athee. Mag nacharam ěsap deepüitarr khur dürrũu aadẽm ee agtha amachdẽu ũkha num gaaimua dau aug wau num anũmjã ichdẽu ũr siejim aajem. Mag num düi irua ũurwai āaur khũunau ajappai khaugba naajim aajem, mag maach Põr Jesucristo deeu ich chognaan düi ichta chi Põrkha bẽewi ichdẽu igbaju khũunag warre amach khĩircha jaubarm ed chi ũkha num khũun düijã jãga aju (1:8-9). Mag wir aig amach khapeenaupai amach dau aug wau naawai āaur khũunau khĩirjuawai ya ag ed pabaichẽmpii naajim aajem. Maguata Ęwandamau juau khãijã am düi jãgpi sim aajeejim anũm. Amachdẽu mag khĩirju num gaaimua āaur khũun chará ya phidkhajã phidkhaba naajim anaabá, eeu dẽgõlp Jesús barbaicheewai sũi amach phithur atarrdam werpuaju awi.

Khan jawaagta phãjĩ. Pablooou amag mug ěsap phãnaa deepüitarran amag, jãgwiata mag chikhamnau dau aug waupi numjã āwat wẽnũrrũ a jaunaa Ęwandamau mug durr i agkhabarm edjã jãga aju a jaaupãaig ajim. Pablooou nacha amag jaaujim, khandtheeta Ęwandamau ich chaain ũdũraa dau aug waupiejẽ chikhamnaa jua machgau. I iek jãg Cristo iek ũkha durrum gaaimua dau aphũũ aajerr jũrr ich Ęwandamauta am ich aar phẽ auju aajem (1:5). Ajapcharan ich Cristo pierrwaita ich gaaimua dau aphũũ aajerr khũun khĩir meeupiwi, jũrr mag i igar durrarr khũun düi khaigba aajerr khũun gaai irua jua khuabaju (1:6-

7). Maimua ichab amag khap amkhĩir ajapha jaaupüijim, agtha Cristo bẽewi mag ich iek isegtarr khũun gaai mas aju ed khaba sim (cap. 2).

Salud

1 Much Pablooouta Silvano düi Timoteopa āba numua mug ěsap phã deepüi chirum pãar Tesalónica phõbõr ee Cristo gaaimua maach khodkha num khũunag. Mua khaphũ chirum, pãar chadcha Ęwandam chi Aai gaai ubũ thierrkhanaa ichab maach Põr Jesucristo düijã ubũ num. ²Marau Ęwandam chi Ayag jẽeunaa maach Põr Jesucristoogjã jẽeu num, pãar ũuu wai num düi ichab khõinaa wai wẽnũrramkhĩir.

Cristo bẽewai pekau paraam khũun gaai Ęwandamau mas aju

³Khodamnaa, pãrau pãachdẽu ũkha num iekta chadcha warag ogdũba ũkhanaa aguata nem jua theeg paaukhamam düi wir aig pãach khapeenjã waragta daupii paaukhamaawai, chadcha pãar gaaimua marau Ęwandamag ũu ajim aju aai num. ⁴Pãach jãg durrum gaaimua chadcha maachdẽujã mug maach Ęwandam iek ũkha nunũidũmpierr wẽnũrrũmua pãar ěugar wajapha ig iyũũ aajem. ¿Khan jãgwi? Jãg õrau pãach düi khaigba pãach ěudee ěkhabaadẽphũmjã magũm igba khĩir thũu āwat durraawaima. ⁵Pãar jãg phithurg āwat durrum paar, Ęwandam thumaam khũun düi nem agchata waaujeewai, pãar irua ich aar õbẽrju ayaa apiju. Mag i gaaimua maagjerr paar pãar düi mag ũu awiajã, ābmuajã põd Ęwandamau pãar düi jãgbaju aai sim aju khaba sim.

⁶Jõoi thumaam khũun düi mag nem agcha waaujeewaita jãg pãar dau aug wau num khũun düijã irua ichab ich agjõ am aphũũ apiju. ⁷Magnaa pãach chi dau aphũũ durrum khũunta mug

atag maach Pör Jesús sī ōtdau uu thunum ee ich chognaan chi jua thiernaan dūi ügtharmua bēewai maach thum āba jua üipiju. ⁸Mag i urum edan ar ōrau ich igmapha aajerr khūn dūi maach Pör Jesuu ōor peerdu aaujem iek jaauwaijā asekamapha aajerr khūn gaai mas deenta urum. ⁹Makhūnan sīi irua barkhūipūiwiā mam ich mag okhoo nūisiegau. Magbarm chan tag maach Pör Jesús khīir wajaugjā ooba, ni i jua theegjā oobaju. ¹⁰Mag i pierwai i chaain chi ūkha durrum thumaam khūnauta irig ee aju. Maig pāarjā i dūi naaju, marau pāachig jaautarr iek ūkhatarr aawai.

¹¹Maguata marau Ēwandamag pāar kōit ich jāg jēu durraajem, ichdēu pārag ich iek ūkhapi aauwai ichdēu wēnūrapim khōsi sierrjō wēnūrramkhīir. Marau khaphū nūm, pāachdēu chadcha ūkha nūm gaaimua pārau dūrrcha i athee nem wajapham waum khōsi nūm. Mamū mag nem waujujā, ich jua theegauta mag pāachdēu ig nūmjō apikhiin ūu akham. ¹²Mag nūmua pāar gaaimua maach Pör Jesujā thumaam khūnau thō iekhaju. Magbaawai ichdēujā īchab maach Ēwandam dūimua pāach khīircha ūu pāar thō iekhaju.

Cristo bēju na woun āb chi khaigbam bēju jaautarr

2 Khodammaan, maach Pör Jesucristo pierwai maachin chadcha i dūi nūisiju. Mamū mag i bēju jaau nūm gaaimua chan ²oob parhoobam khūnag ūdūer pāach khūgūrpimiet, Ēwandam iek awia pāachig jaau nūmua, sīi ōor ijējēbkhām ūrwia, wa ēsapjōm khāijā maar i gaai thūwia parhooba pāach aig deepūi nūm gaai ya maach Pör Jesucristoon barbaichēm a jaauwaijā oob magūm gaaimua pāach khūgūrpimiet. ³Ābmua khāijā pāachig mag jaauwai maan sēukhaawaiu. Ich

Jesucha bēju na ichiita woun āb chi khaigbam mūg jēb gaai sēichēju. Mag wounauta ōor Ēwandam dūi meeukhapiju. Mamū mūg atag paawai Ēwandamau jūrr i gaaita jua khuaba ich mag i gaai mas wai nūrraju. ⁴Pari ichta mūg jēb gaai sīweran ich mag wounauta Ēwandam igwia nem jaau nūmjā būurjā khōchkhāba ni sīi irigjā jēupimapha aju. Maguan mawia ichta Aai i jēeujem degjā jupimaju; mag jupimawia iita Ēwandamau aju, ichdēupai.

⁵¿Pārau khīir ee paba nū, ar mū pāar aar chiraawai ich mag iek mua pāachig jaaujerr? ⁶Pārau khaphū nūm īchab, khaniuta mūgwaiwe i bēepiba sīi āba ich bēju ed aadeewaita ūdūraa bēepi nū. ⁷Mūgwaiwejā ōrau nem khaigbam pōm wau thunum. Mamū mag ābmua idēu i bēepiba thūa wai simjō sim chawag khecheu athaawaita warag khaibag athuucha thūnūisiju. ⁸Mag idēu ūdūraa ich bēepibaawain chadau mag woun chi khaigbam bēewi sēichēju; mamū par mag khaibag sīewiajā maach Pör Jesuu, sīi phuasirbapūimjō, ich oomūgau ich jua theeg dūimua warre thōopūiju. ⁹Mag woun chi khaigbam bējuun, mepeer jua theeg dūita bēju. Mag simua aawai chi meperau i juag oaju, ag na ōrau nem ooba aajempa ōor dauderraa waumamkhīir; mamū mag waumamūn sīi ōor khūgūraagpaiu. ¹⁰Magbaadēm abarmūn, ar pōd peerdūba awia Ēwandamau isegju khūnan ichdēu khūgūrm aig nem parhooba waumamua khūgūrmaju, chadcharam iek amachig jaautarrjā warag igba ni ūkhajā ūkhāba awia maach Pör Jesuug ūdūer amach peerdūpiba arr aawai. ¹¹Mag gaaimua ich Ēwandamaujā īchab ūdūraa mag nem chad khabamūg am khūgūrpimaju, magūmta chadam iekjō ūkhamamkhīir; ¹²magbaawai īchab magūm gaaimua amach khōchagpierr nem khaigbamta

waum khöchgau chadam iekta ükhaba arr gaaimua jürr ich Ēwandamauta am gaai mas aímũ mas aag.

**Ēwandamau ich athee peerdu
awaag jur autarr khũũn**

¹³Khodamnaan maach Pör Jesuu kha khõsim khũũn, ichiita marau pãar gaaimua Ēwandamag üu ajim aju aai num. ¿Khan jãgwi? Pãachta jãig Tesalónica phõbõr ee chi nacha Ēwandamau jur autarr khũũn aawaima. Magnaa íchab ich Ēwandam Akhaar maachig nem wajapha waupiejem düimua pãachdëu ükhatarr gaaimuapa pãachta nacha peerduwi naawaima. ¹⁴Magaag atheeta Ēwandamau õor peerdu aaujem iek marau jaau wënrũm gaaimua Ēwandamau pãar ich dënkha aujim, mũg atag pawiajã maach Pör Jesucristo ajaug ich mag oo wënrũramkhĩir.

¹⁵Magau khodamnaan, Ēwandam iek khĩirchajã marau jaanaa sũ esap phã deepũi num gaaijã pãachig jaautarr chan oob khĩir okhoomiet. Khĩir okhooju khãai pãrau warag ag gaaita ubũ thier-rkha nũisit. ¹⁶⁻¹⁷Maraun, ich maach Pör Jesucristoouchata maach Ēwandam chi Aai düimua pãar khĩir jãsenkhanaa pãar juag oopim khõsi num, pãrau nem jaanaa nem wau num thum wajaphata õbëbër amkhĩir. Ich Ēwandamauta maach khõsi khĩir jãsenkhajim, ich mag wënrũmua ich düi ogduba nũisijũ khap amkhĩir.

**Pabloou ich khapeen düimua
amach kõit jëeupi narr**

3Khodamnaan, äbmiecha paawai marau pãrag maar kõit jëeubat anum, mag gaaimua pãach ee arrjõ maach Pör Jesuu õor peerdu aaujem iekta jõpcha durripierr aaidubaadee õraujã ükham khõsi amach thãraucha ükhamkhĩir. ²Pãrau khaphũ num, thumaam khũũ-

nau chan Ēwandam iek ogduba ükhaba aajem. Maagwai jëeunaat, õor khaibag sũsidum khũũn jua eemuaajã üu maar peerdumkhĩir. ³Mamũ ich maach Pör Jesucristoou ich garmua chan maach kha ogduba sierraawai pãar irua ich düi ubũ wai sïenaa mag khaibagkham khũũn jua ee burrpimaugaujã pãar thua wai nrũraju. ⁴Pãar chadcha maach Pör Jesucristo düita wënrũraawai marau khaphũ num, pãrau marau nem jaau num ipierr nem waunaa mũg atagjã ich jãg wau nũisiju. ⁵Mag pãrau maach ipierraa aju khaphũ naab mamũ, warag Ēwandamag jëeu num, ich jãg ichdëujã maach khõsi arrjõ pãragjã warag wir aig pãach agdaujõ daupiicha amkhĩir. Magnaa íchab maach Pör Jesucristo juapaata pãrag deepi jëeu num, chikham jua machgau pãach dau aphũũ awiajã ich dënjõ äwatamkhĩir.

**Phidkhamapham khai
thachjã khõbaju aai sim**

⁶Khodamnaan, maach Pör Jesucristo iekta maach iek gaai thũwi marau pãrag jaaum ig num: Ar õor pãach ee sũ amach khõchagpierr am khõchgau phidkhamaphanaa marau pãachig nem wajapha jaautarr chaaur nrũrjëm khũũn düi oob khapeerkhamiet. ⁷Pãrau khaphũ num jãga maar pãar ee wënrũrajĩ. Maar mag sũ parhooba maachdëu ampierr wënrũraba arr aawai pãrau pãachdëujã khaphũ num, khanjõm nemta pãrau maar jua oowia agjõ maar dënjõ wauju aai nũ. ⁸Maar chan mag sũ phidkhajã phidkhaba õor igaa par thach khõba aajeejim. Ante iwiir äbmua khãijã maar jãogam khõchgauta ichpa khõjudam chukhu chirajim am ugua, khajeeu durrum äba, maran edaram magwe phidkhaajeejim maach bidam athee. ⁹Maar mag phidkha wënrũrarr chan mag maach wënrũm paar pãrau marag sũ par thach

khöpiju aai khaba naawaijã khaba, maach mag phidkha num oowi maachjö phidkhamkhïirta maar jãg wënurrajim. ¹⁰Maach jam pãar dui naathuurwai marau pãrag iekha puajim. Mag iek mug ajim: “Pãar ee ãb khãijã phidkhamapha sim khai, magan thachjã khöbaju aai sim.” Ma ajim marau pãrag jaau puatarr. ¹¹Pari magtarra marau maumua uirwai ãaur khun mag sii phidkhajã phidkhaba, parta naajem anum. ¹²Ar mag buurjã nem waujujã chukhu num khunmag marau, “Sii par naaju khãai phidkhabat” anum “pãach bi athee.” Maach Pör Jesucristo iekta i imeerba marau mag jaaupui num.

¹³Khodamnaan, nem wajapha wau num gaaimua chan oob pãrau kha-jeu num awia tag nem waubam amiet. ¹⁴Mug marau pãrag phã deepui num iekta ãbmua khãijã asekasmapha sim khai, magan mag wounan warre thumaam khunmag ich mag sim khakhapdö apinaa oob i dui khapeerkhamiet, ich dui magbaawai deeu khïir naauwia deeu ewag khïirjumkhïir. ¹⁵Mamu magwia

khãijã oob i dui iekkhör paraa numjö i oomapha amiet. Magju khãai agtha pãach khodkha siëwai sii i wawibat.

**Pabloou chi ukha durrum khun
kõit Ewandamag jëeutarr**

¹⁶Maach Pör Jesús maach khöinaa apiejemugta pãar kõit jëeu chirum, pãar wënurrumpierr ichdëuta pãar khöinaa wai nurramkhïir. Ichchata ich mag pãar dui siëpim khösi chirum.

¹⁷Much Pabloouchata much juadamaucha pãrag mug ãbmiem saluddam phãnaa deepui chirum. Much ësap phãapierr ich jãg muchdëucha much thür firmaapãijem, chadcha muchdëuchata deepui chirum khap amkhïir. ¹⁸Maach Pör Jesucristoogta pãar kõit jëeu chirajem, ichdëuta pãrau nemdam ig num thumaa dedee amkhïir.

Mugdampai ajim pãrag jaaupüim ig chirarr. Ayoo keena,

Pablo

1 TIMOTEO

*Nacharam ěsap Pabloou
Timoteoog phā deepūitarr*

Chi phātarr. Chamū khūn carta numí Timoteoog deepūitarr maimua Titoog deepūitarr dūi makhūn thārjupta ābmiecha Pabloou phātarr khūnau. Mūkhūn carta pastornan atheeta phātarr aawai negōnau “cartas pastorales” aajem.

Khaigta phā deepūijī. Pabloou mug carta deepūi sim jaar, Timoteo pastor ajim aajem Efesoom iglesia ee; magua irigta deepūijim aajem. Warcha Pabloou Efeso phōbōr ee maach peerduajem iek jaauwimaawai ōor khaapaana ūu Cristo iek ūkhajieram aajem. Mag ūkha phōbaaderr aigmua Timoteoogta Pabloou chi Efesoom iglesia jaau puatarr aawai Timoteon phidag pōmata wai sĕjim aajem. Mag jaar chan ĩsimjō Ēwandamag jēwaag āba biirdūajem dijā chukhu arr aawai sĕi parhoobam degta amach dūr abarmpierr agdaujō amach pastor dūi podpaajeejim aajem. Mag thūnarr thum chi pastornan Timoteoogta jaau puajim Pabloou.

Timoteon chadcha Ēwandam iek ichig jaapi jaautarr gaaita ogduba phidkhanā Pablo dūi khapeer ajapham ajim aju aai nūm. Chadcha ich jōoi Pablooujā i chig aba aajeejim (Fil. 2:19-20).

Khan jawaagta phājī. Pabloou Timoteoog mug ěsap phā deepūitarran i wawieg ajim; irujā ĩchab Cristo iek ūkhaajerr aawai ōor eejā í jāga nūrraju aai sĕjī a jaaupāag; mag nūm dūi ĩchab ich chi Timoteo Efesoom iglesia ee pastor arr aawai chi ūkha durrarr khūn dūijā irua jāga aju aai sĕjī a wawieg. Mag Pabloou Timoteoog ich iglesia ee jāga aju aai sĕjī a jaaupūitarr gaaimua ĩs ewagjā maadēu

khaphū aju aai nūm jāga naaju aai nū maach iglesia (3:15).

Salud

1 Mūn Pabloou, Jesucristoou ich i jaaumkhīir jur autarr. Ēwandam maach peerdu aumieu Cristo dūimua chogpūitarrauta pū athee mug ěsap phā chirūm Timoteo. ²Mag Jesucristo cha mua jaau chirūmuata mug atagjā ūu maach khīir meepiju. Maachdēu i iekpai āba ūkha wēnūrrūm gaaimua pūnta mua much chaajō ūrcha ig chitūm. Maach Aai Ēwandamag jēeunaa maach Pōr Jesucristoogjā jēeu chirūm, pū dau ee aug khaug paraanaa ūuu wai nūm dūi pū khōinaa wai wēnūrramkhīir.

Chad khabam iek jaau nūm gaaimua Pabloou iek theeg jaaupūitarr

³Ar na mūch Macedoniaag maagpaawai mūchdēu pūrug jaau chirarrjō, ich jāig Efeso phōbōr eepai chirsī, jāg sĕi sēukha nem agchajā khaba jaau wēnūrrūm khūnag tag jāgūm iek jaupiba aag. ⁴Oob sĕi jāg amach jōoin igwia amau waujerr igphōbaadēmjā warag ag gaapai par amach iphithur pūa chūuu apim amag. Jāgūm iek jaau nūmuan sĕita warag ōor ee iek pōm maadēujā khaugbata apūi sim. Sĕi ōor khūgur phē wai nūmua warag ōrag Cristo iek ūkhapi aujūjā khīirjubata nūm, Ēwandamau maachig jaau simjō amachigjā agjō jaau simjā khaugbamjō. ⁵Mua pūrug mag jaapūi chirūmun, ich mag wēnūrraju khāyau warag chikham kha khōsi amkhīirta mag am wawibā a chirūm, magbaawai amau agdaujō ō ajaphanaa nem khaigba waujūjā khīirjuba sĕi thārauchata Cristo iek ūkhamkhīir. ⁶Mamū ar chi sēukha nem jaau nūm khūnau magba, warag khīirjug chaaur khīirjuwia sĕi parhooba maadēu nem igmaphamūgta ee thūnarram. ⁷Mag wēnūrramta amaun ōraujā amachig amta Moiseeu phā puatarr iek

jawaagjā chi machnaanau apim khōsi n̄m. Mam̄ mag amachdēupaijā nem jaau khaug n̄m an̄mta, amachdēu jaau wēn̄r̄r̄mjā khaugba n̄m.

Chijā kh̄un atheeta Ēwandamau ley deejī

⁸Jāg Ēwandamau Moiseeg ley phāpitarran chadcha chi ajapham̄u. Mam̄ ichab maadēu khaph̄u aju aai n̄m, chijā kh̄un atheeta Moiseeu mag phā p̄ajī. ⁹¿Pārau kh̄ir̄juawai nem ajapha waaajem kh̄unag tag nem waupiba aagta Moiseeu mag ley phā p̄ajī? Mag khabam. Moiseeu mag Ēwandam ley phā p̄atarran, ar nem jaau n̄mjā ūrba warag chaaur ūkha ūkha sierrjēm kh̄un atheyau: nem khaibag sī pekau waujupai kh̄ir̄juajem kh̄un athee; ar Ēwandam ōgkhabanaa i iekjā ūkhaba, warag i wau iekhaajem kh̄un athee; ar amach dēnnaanjā wir aig thōojem kh̄un athee; maimua ar thum chikham juau thōojem kh̄un atheeta phā p̄ajim. ¹⁰Lein ichab ar dich ōor khabam dūita khapes aajem kh̄un athee; ar dich khamannaan appaita ūin dūimjō, wa ūin khāijā amach appaita emkhoo in dūimjō aajem kh̄un athee; ar ajués ōor p̄rnaa amach athee phidkhamkh̄ir̄ d̄r arrjem kh̄un athee; sēunemkham kh̄un athee, maimua ar chad khabam nemta chadam iek gaai th̄ iekha sierrjēm kh̄un atheeta phā p̄ajim. Ajapcharan lein ar thum Ēwandamau ich iek gaai nem ajaphamta waupi jaau sim ipierraa khaba, warag nem parhooba wau wēn̄r̄r̄m kh̄un khaibag waumkh̄ir̄ta phā p̄ajim. ¹¹Mua mag nem ajaphamta waupi sim a chir̄m chan much iekpaijā khaba, jāan ich Ēwandam ōor dūi ajaug khit̄muata m̄r̄g j̄rr̄ jaaumkh̄ir̄ jaautarr̄au. Magua mua maach peerduajem iek jaau chit̄mpier̄ ich magta jaau chit̄m.

Ich peerdu autarr paar Pabloo Ēwandamag ūu ajim atarr

¹²Maach P̄or Jesucristou ich i jaaumkh̄ir̄ much j̄r autarr paar irig ūu ajim a chir̄m. Ichdēuta ūu m̄ juapā jāppibarmjō abarm mag ich iek jaaumkh̄ir̄. Irua oowai mua ich phidag gaai ogd̄ba chitaju khaph̄u sierr aawai m̄g phidag m̄r̄g deejim. ¹³Muan warran Cristo ēugar khaigba iekha chitajim; magna i iek ūkha n̄m kh̄un khaibag wawaag am ēudeejā ēkanaa ich Cristo th̄r̄cha th̄r̄th̄rnaajā ichab i wau iekhakha aajeejim. Mag chitarr āba, Ēwandamau m̄ dau aug khaugjim, agtha i iek ūkhaba chir̄m gaaimuata much mag chit̄mjā khaugba chitajerr aawai. ¹⁴J̄rran mag chitajieb mam̄, maach P̄or Ēwandamau ūu maḡmjā igba much khaibag thum chugpatarr aawai āba Jesucristo iekpaita ūkha chit̄m. Magua īsin mua i khōsinaa much khapeenjā thum āba daupii chit̄m, ar chadcha i iek ūkha n̄m kh̄unau aajemjō.

¹⁵Dich in iekhōoin thumaam kh̄unau khaph̄u aju aai n̄m: “Jesucristo m̄g jēb gaai bēewain pekau paraam kh̄un peerdu awaanta bēejim.” Ma chan sēukhaawajā khabam. Warran m̄un muchta ūr̄cha pekau p̄m chitajim, tagam kh̄un khāijā. ¹⁶Mam̄ mag muchta atcha nem khaibag chitarr aawaita Ēwandamau warag m̄ dau aug khaugam khōsi dau aug khaugjim, m̄ magbarm gaaimua thumaam kh̄un nem khaibag s̄sid awiajā maḡm igba, Ēwandamau amagjā “Mua p̄ar muchig bēeta oo chir̄m p̄ar peerdu awaag” a sim khap amkh̄ir̄. Magua ewag pawiajā amau m̄ dēnjō ūkham̄n, ūu peerdu n̄isiewai Cristo dūi amach ich mag n̄isiju khap aju. ¹⁷Maguata thumaam kh̄unau Ēwandampaita thō iekhaju aai n̄m, ichta ich mag Rey chaarkha sierr̄

raawai. Ichta āba thōjā thōba, ich mag sierrum warrgarwe. Í pöd maadēu ooba aajem. Ichta āba Ēwandam charau. Ichdēupaita nem thum khaphu sierrum. Maata maach Ēwandamau.

¹⁸ Ajap chirá Timoteo. Pūta much chaaijō wai chitaawai mua pūrug jaaukhim: Na ar Ēwandamau khapeenag iekhapibaawai pū igwia jāga pū phidkhaju aai chirá a jaautarrjō, ich jāg Cristo iek maachdēu ūkha nūm gaaita ubūnaa, nem khaigba waujujā khīirjuba, warag maach Ēwandam iekta jaabá, sī meeukha jāau nūmjō nem pua chukhu. ¹⁹ Pua khaphu chirum, maach khapeen āaur khūnau amachdēu nem ajapham wauju aai nūm khaphu narra warag chaaur khīirjuwia ya is parhoobata wēnurrum. ²⁰ Magta ajierram maach khapeen Imeneo Alejandro dūi. Maguata amau deeu ewag khīirju nūm ora mua warag meperagta am thusēbapūim, am dūi ichdēu ampierr amkhīir; amach dūi jāgbaawai ēudee tag sī Ēwandam dūi ibūur wau nūmjō i dūi jāgam ugua.

Jāga aju aai nū Ēwandamag jēu nūm aig

2 Keena, mua pārag jaaum ig chirumun mugau: Ōor thum mug jēb gaai thūnūm khūn kōit Ēwandamag jēubat. Mag jēumamua nem thumaam paarjā ichab irig ūu ajim abat. ² Presidentenaan kōit jēeunaa ichab tagam khūn thum chi thethemnaan maach pōrkha thūnūm khūn kōitjā Ēwandamag jēubat, maach thum āba khōinaa wēnūrraag. Mag warag maadēu jēumamua irig: “Ēwandam, pua amag khīirjug khaphu apibarju, nem ajapha waumkhīir” a jēuju aai nūm. Pārau magta jēumun, Ēwandamau amag khīirjug ajapha deebaawai maach thumaam khūnta onee nūm dūi khōinaa wēnūrraju,

Ēwandamau khōsim nemjā maachdēu waum aig wauju ayaa. Maagwai mag Ēwandamau khōsim nem waauwaijā bigaaum khūnau magum abaju. ³ Pārau mag thumaam khūn kōit jēu nūmun magan ūu khērūm. Mua pārag mag jēupi chirumun, Ēwandam maach peerduajemuajā ich magta ichig jēupiejeewaita mag jaau chirum. ⁴ Iruan thumaam khūnag chadcha ichdēu maach peerdu aaujem iekta khaphu apim khōsi sim, mag khaphu nuisiewai thumaam khūnau amach peerduju aai nūm a khap amkhīir. ⁵ Mamū mag maach thumaam khūn peerdu awaag ichta Ēwandam ābpai sierraawai ichab maach dich pekau gaaimua Ēwandam warp nar khūnta deeu ūmaai i dūi khōinaa wēnūrrapiejemjā agjō ābpai sierrum. Mag woun ich Jesucristoou. ⁶ Mag thumaam khūn peerdu awaagta ūdūraa ich thōopijim, magbarmua Ēwandam dūi mag pekau gaaimua iekkhōr pōm nar thum ichdēupai phag öbeerpūyaag. Mag Jesús thōotarr gaaimua maadēu khaphu nūm, chadcha thumaam khūnta Ēwandamau peerdu aum khōsi sim. ⁷ Ich magtarr jaumkhīirta ichdēucha mū jur aujim, ich iek jaaujemkha awaag; mag jaau chitūmua judionaan khabam khūnagta jāgata chadcha Cristo maach thumaam khūn kōit ich thōopitarr aawai maadēu i iek ūkha wēnūrraju aai nūm a jaumkhīir. Mag chadcha i iek ūkha chiraawai būurjā sēukhaba mag iekha chirum.

⁸ Maguata muruan chi ūkha durrum khūn nūnūidūmpierr Ēwandamag jēwaag ūgthaag jua jurkhaawai chi emkhōoinauta Ēwandamag iekhamamua jēupi chirum. Mamū mag Ēwandamag jēu nūmua ūgthaag jua jurkha nūm khūnjā pekaūa jua phuis meu sisidum khabam; agtha dich

khapeen dūi khāijā meeukha nurrjēena dich khapeen dūi ipeer ahaujā khabata Ēwandamag jēubat.

⁹Uuinagjā mua mag chirum: Pāach chihōowai oob athuu chihōomiet; agpierrpaita chihōobat. Oob sīi nem atcharag ōor dauderraa pōr megmiet. Oob chihōo ooiṃ sīi phuphup phīr dēnpa khāijā pōr ee phīkha jūamiet; oob khājūa khāijā nem parhēpagkham jūamiet, magum gaaimua ōrau pāachig eerpapaad am ugua. ¹⁰Magju khāyau chadcha uuin Ēwandam iek ūkhanaa irigpai jēeu wēnurrājem khūnau aajemjō, nem ajapha wau nūmuata pāach igpiju awiajā pāach ēugar ig iyū apibat. ¹¹Uuinan culto ee weetwajā, Ēwandam iek jaubaadeewai sīi khīuuta ūr ohoodō aju aai nūm, amachdēuta jaau nūmjō sereubaadēp khaba. ¹²Mua uuinag chan culto ee ōor khapanag ee Ēwandam iekjā jaaupiba, ni amachta emkhooi khāaijā ūrpai apiba chirum. Magju khāai sīi warag khīuuta Ēwandam iek ūr ūrrjēe awi ōbērju aai nūm. ¹³¿Khan jāgwia mua mag chiré? Mua mag chirumun, warrcha maach ompaawajā Adanta nacha Ēwandamau ompaawia jūr ēudeechata uui ompaatarr aawaita mag chirum. ¹⁴Maimua ichab khīir eyaa abat khaita nacha dōsātau khūgurjī: Adán khabajim. Chi nacha khūgurwia pekau ee burrtarran Eva ajim. ¹⁵Ichta nacha mag pekau ee burrtarr gaaimuata Ēwandamau irig, “Pū chaai oogpaawai ich jāg pū gaai machag āwat ūrraju” ajim. Magjēb mamū irua Ēwandam iek thāraucha ūkha ūrrumun, ijā ichab emkhooijō peerduju. Mamū mag nūm dūi thumaam khūn kha khōsinaa, Ēwandamau khōsi sim nempaita waunaa, ichab ich ūrrumpierr agpierrraa ūrraju aai sim.

Iglesia eem chi pōrnaan jāga wēnurrāju aai nū

3 Mūgum iek chan sēukhaawai khabam keena: Āb khāijā ichta Ēwandam iek ūkha thūnum khūn pōrkham khōsi khīirju sim khai, magan agchata khīirju sim, phidag ajapham gaaita pūrju khīirju sīewai. ²Mag chi phidagjā ajapham aawai mag chi ūkha durrum khūn pōrkhajūā ichab woun parhoobam khabata ig sim. Magba akhiin, ōor dakhīir parhooba aawai jūr ichigpata bigaam khūnau iekhakha aju. Mag am uguata mag chi pōrkha simun, uui ābpaita paraa aju aai sim. Sīi donjō parhoob nem wauba, khīirjug paraanaa ajaphata nurrāju aai sim, ich wau iyū am ugua. Magnaa ichab ōor bēewajā ich deg jēerpim khōsi jēerpinaa Ēwandam iek ōrag jawaagjā nem jaau khaugta aju aai sim. ³Chi pōrkha sim khū chan oob mag nag pignaa, ich khapeen dūijā khujūrnem aju khaba, ni sīi nemdam būrum wau nūm paarjā āba phatkhonta auju khīirjubaju aai sim. Magju khāai, thumaam khūn dūi ō ajaphanaa khōinaata nurrāju aai sim, ni phatkhon ichdēu au sim atchajā warag paarpaju khīirjuba. ⁴Dich degam khūn dūi thum dich nempa ajapha aairanaa dich chaainjā wawikhaju aai sim, dich ipierranaa dich ōkhō bāaumkhīir. ⁵Ābmua khāijā pōd ich chaainpaijā wawie meraa sim khai, magan ¿jāga ōor khapanaa Ēwandam iek ūkha thūnum khūn ajapha wawī wai nurrāju khai? Magum khūnau pōd Ēwandamau ig simjō abaju. ⁶Mag chi Ēwandam iek ūkha durrum khūn pōrkhapieg chan ar ewaa Ēwandam iek ūkha sīsidum khūn jūr auju khaba nūm, eeu magba akhiin ichdēupai iita wajapcha chiraawaita i jūr atham awia ich thō iekhadukham. Magbaawai mepeer

atarrjō ichdēupaita Ēwandamag wir aig ich khaibag waupiju. ⁷Meperan āba ōrag pekau waupijuuta ēkha sierraawai būur abarm gaaimua chi pörkha nūm khūun ēugarta Ēwandam iek ūkhaba aajem khūunag khaigba iekhapim khōsi aajem. Maguata mag chi pörkha nūm khūunan ar ūkhaba nūm khūun daarjā agchata wēnūrraju aai nūm.

Chi pörnaan juag oojem khūunjā jāga wēnūrraju aai nū

⁸Mua īchab pūrūg jaaukhim, jāga aju aai nū chi pörnaan juag oojem khūunjā: Amjā īchab thumaam khūun daar kha-japhata wēnūrraju aai nūm, amach ēugar chikhamnau īgkham ugua. Iek ābata aju aai nūm, iwiir ābamūg nem mag awia jūr deemūg khīet jajaau aba. Magūm khūun chan īchab nag pigjā khaba, ni sīi nemdam būrūm wau nūm paarjā āba phatkhonta auju khīir-jubaju aai nūm. ⁹Magju khāai maach peerdūajem iek cha maadēu eeu khaug-barmta warag ogdūba ūkhanaa īchab Ēwandamau nem waupi jaau simpai wau wēnūrrūm aawai, gaai khaibagjā chukhu oneeta wēnūrraju aai nūm. ¹⁰Magua mua pūrūg mag chirūm: Chi pörnaan juag oomkhīir ōor ig nūm khai, nacha amau wau nūmjā oonaa thūr ajapha phaabarmjō bēgōne būurjā khaigba khaba ōbērbaawaita mag chi pörnaan juag oomkhīirjā jur auju aai nūm. ¹¹Am ūinjā īchab thumaam khūun daar ajaphata wēnūrraju aai nūm, sēunem nem īgkhaba, ni nem wauuwaijā sīi don ūinjō parhoob nem wauba. Īchab amach jaai appai oonaa, nem waubaadēmjā ōpūiba ich mag werba sī-siu aju aai khaba nūm. ¹²Ar mag chi pörnaan juag oo nūm khūunan ūi ābpaita paraanaa īchab amach chaainjā thum amach degam khūunpa aairaa aju aai nūm. ¹³Pua khaphū sim, ar amach pör-

naan juag oo nūm khūunau ajapha am juag oowai, bigaaum khūunagpa warag amach daupii apinaa īchab amachdēu ūkha nūm iekjā warag ōgkhaba jaau khaphū ōrag jaaujem.

Khan jawaagta Pabloou mūg ēsap phā deepūijī

¹⁴Timoteu, mua jōpcha pū oon maju khīirju chirūm. Maagwai pūrūg khap amkhīir mūg ēsap phā deepūi chirūm. ¹⁵Mū da barba awiajā ya pua khaphū sim, jāga wēnūrraju aai nū Ēwandam iek ūkha khithēem khūun. Mag i iek ūkha durrum khūunta thum maach Ēwandam chi iwam chaainau. Mag amachta Ēwandam chaain aawai, bithurgam khūunagjā parhooba amach ichaaur jaaupi-maaugau, chadam iek amachdēu ūkha nūmta ich jāg warm khūunag amach ūdūur deeba jaau durraajem. ¹⁶Mag iek warrgar thumaam khūunau khaugba aajertra īsin maadēu dawaa oo nūm, ich Ēwandamau maachig khaugpitarr aawai. Mag maachig khaugpitarr iekhan mūgau:

Cristo Ēwandamkha simta maach thaabaajemjō mūg jēb gaai thaabachēwia, maach wounaan khīir thegwia, mūg jēb gaaim khūunag ich oopien bēejim.

Maimua meewia Ēwandam Akharau deeu i phiriū athamua chadcha í pekau chukhu khitūm a khaugpijūm ōrag.

Mūg jēb gaai sīeichēwia irua nem wau-tarr thum Ēwandam chognaanau ūgtharmua oojierram.

Maimua amach aar pabaimaawaijā sīi onee amach jua ee baarpi aujierram.

Magtarr, durr warpham magwe aaidū jaaupūiūwia meupierram khūunau khakhapdō thūnūm dūi īchab dur-rpierr i iek ūkha durrum khūun nūnūidūm.

**Āaur khūnau Ēwandam iek
amachdēu ūkhatarrjā isegju**

4 Mamū Ēwandam Akharau khapeenag jaaupibaawai jaautarr gaaimua pua khaphū sim, mūg atag paawai āaur khūn i iek ogdūba ūkha wēnurrāju aajerr khūnta mūg iek ajapham isegwia jūrr parhooba dōsātau nem jaaupi sim jaaū nūmūgta ee ajurau. ²Magphōbaadēmūn ajapha Ēwandam iek jaaū nūm anūmta amachdēu jaaū nūmjōjā khaba, sīi parhoob nūm waunaa sēukha nem īgkha sierrjēm khūn iekta ūrm khōchkhakha ajurau. Mamū ar mag sēukha nem jaaū wēnurrūm khūnaun khaphū nūm, amachdēu chadcha nem agcha jaauba nūm. Mamū ich mag jaaū khaug naawai amachdēu mag sēukha nem jaaū wēnurrūmjā am gaai mas khaba nūm. ³Chi mag parhooba nem jaaū wēnurrūm khūnaun ūi aupiba jaaunaa ūinagjā jaai aupiba jaaū nūm dūi īchab nem parhoobajā khōju khabam a jaaujem; majā parhooba khōmkhīirta Ēwandamau nem thum wautarr aawai maach mūg chadam iek khaphūnaa ūkha durrum khūnaun warag irig agūm paarjā ūu ajim anaa khōju aai nūmta mag jaaū nūm. ⁴Ēwandamau nem wautarr thum ajaphamū. Maguata maadēu Ēwandamag jēeuwia, irig ūu ajim anaa, būurjā nem isegba khōju aai nūm. ⁵Mag ichdēu nem khōmkhīir deetarr thum ichdēujā chi ajaphamū a jaautarr aawai, inag awia khōbaju aai nūmjā aba, warag irig ūu ajim anaata khōju aai nūm.

**Jesucristo chog chi ajapcharam
khamkhīir Timoteo wawitarr**

⁶Timoteo, maach khodnaanag pua magta jaaū chitūmūn, pū Jesucristo chog chi ajaphamkha chirūm. Mag

amūn, pūn īchab jua theeg chirsiju, iek ajapham pūchdēu ūkha chirūm jaaū nūmta thach khō nūmjō pūaba jaaū chitūm gaaimua. ⁷Oob sīi jāg warrgar amach jōoin nem īgkhaa aadēmjā maadēu khaugba warag pūa chūu aajem khūn iek ūr chitam. Mag khāi Ēwandamau pūchig nurrapi simjōta agcha nurrāju ēkhabā. ⁸Sīi khapā jāpaagpai nem wau nūmūn ūu sim. Mamū Ēwandamau nem khōsimpai wau nūmta nem thumaam athee ajapcha sim. ¿Khan jāgwi mua mag chirū? Mua mag chirūmūn, mūg jēb gaai nūwejā irua nem khōsim waauwai maach khīir onee apinaa īchab mūg atagjā maach khīir meeupiju aawaita mag chirūm. ⁹Cha mua mag chirūmūn chadcharam iekhau. Maagwai thumaam khūnau ūkhakhiin ūu akham. ¹⁰Mag mūg jēb gaai nūwejā Ēwandamau maach dūi ajapha aju khaphū naawaita, ich jāg thet jaaū nūmua, i iek ōrag ūkhapiju ēkha durrumua, īchab chikhamnau maach īgkhabaadēphūmjā magūm igba, warag pēdurraajem. Chadcha Ēwandamta āba thumaam khūn peerduajemū, pari ajapcharan ar ich iek ūkha durrum khūn dēnpai mamū.

¹¹Cha mua pūchig jaaū chirūm iek amag mū imeerba jaaunaa īchab pūchdēu jaaū sim ipierraa apibā. ¹²Pūch ēwanaa chiraawai jōoinagpa pōd mag jaauju khaba chirūm awia, oob ūdūur amag pūch kha isēe apim. Mag pūch kha isēe apim ugua, thumaam khūn daar agpierraa chitā; maagwai chi ūkha durrum khūn eejā jōoinaupa pūch mag oowai īchab jāgata amjā wēnurrāju aai nū a khap aju. Magnaa thumaam khūn kha khōsinaa Ēwandam iek pūchdēu ūkha chirūmjā ogdūba ūkha chitā. Īchab pūch iekhaawaijā, nem agchata iekha chitūm dūi pūchdēu nem jaaū chirūmjā sīi par iupai khaba pūchdēu jaaū

simjõta abá thumaam khæun dakhîir. Oob puchdëu nem jaau chirum ichaaur nem büur abarm gaaimua khâijã pekau paarpa chitam. ¹³ Mæ bar num ora, thumaam khæunag amach jügæucha ürmkhîir, Êwandam iek phã sîsidum gaai üiba thürbã. Mag thumaam khæun jüg daar thürwia ich ag iekhaupai am wawimamua amag ajapha jaubã. ¹⁴ Puchig mag phidkhamkhîir khabajieb, ar nacha Êwandamau khapeenag jaaupibaawai makhæunau pu igwia jürr chi pörnaanag jaautarr. Magbaawai ajim, ar amau pu ür jua ausiubarmua Êwandamau ich jua theeg purug deetarr. Mag phidkhamkhîirta mag jua theeg puchig deetarr aawai oob sîi ich jãg par wai chitam.

¹⁵ Timoteo, Êwandam iek jaau num gaaita warag puch thierrpamam thumaam khæunau oomkhîir, cha mua puchig jaaubarm thum khîirjunaa ag gaapai chirsí. ¹⁶ Puchdëu jaamaajem iekpai ajapha khîirjunaa khîir khaphu chitum dâi warag ich ag iek gaapai ükha chitumua ubu chitã. Pua chadcha cha mua jaau chirumjõta amun, magan puch peerdu chirsim dâi ichab bigaaum khæun ar puch iek ür durrum khæunjã üu pua am peerdupi auju.

Jãga aju aai nu Cristo gaaimua maach khodkha num khæun dâi

5 Puch khâi jöoinag oob meeurrau iekham. Amag meeurrau aju khâyau, puch ayagta iekha chirumjõ ithüu iekhamamua warag am wawibã. Puchjõ chaainpaim khæunjã puch khodnaanaan khaba awiajã puch eegpeen khæun abam khæunjõ jãsene abã. ² Maimua üanaan dâijã puch äd düimjõ anaa chi daupen dâijã puch üphæuin khæun abam khæun düimjõta abã, büurjã am dâi khîirjug chaauraa aju khîirjuba.

Iglesiaau jãga aju aai sîi khoopaa æuin dâi

³ Ar khoopaa üanaan chadcha dau aphæu igju chukhu khithëem khæun dâi ö ajaphanaa amau nem ig numdam au dedee abã. ⁴ Mamæ khoopaa üan äb khâijã chaain paraanaa yëtonaan khâijã phë wai sim khai, magan chi chaainauta khap aju aai num, amachdëuta nacha irua nemdam ig sim audeeg garpapa aag. Amau khaphu aju aai num, ich jãg jöoinau amach dau aphæu bæaupütarrjõ, ya amach dënnaan dau aphæu paawai jürr ichab amach chi chaainauta amach dënnaan chaain dau meraamjõ oo wai wënurraju aai num. Dich dënnaan dâi magta amun, Êwandamau oowaijã nem ajaug sim. ⁵ Üui ar chadcha thäraucha Êwandam iek ükha simta khoopawia ich appai igjujã chukhu sîsiewain, “Igjujã chukhu urraawai tag khai jua nubarju” awia, äba Êwandamagta edaram magwe jëeu khitaajem ichdëu nemdam ig sim athee. Pãach ee khoopaa æuin magum khæunagta nem deeb khaba deejü aai num. ⁶ Mamæ ar khoopaa æui mag Êwandamag jëeubanaa sîi warag Êwandam iek khaugbamjõ parhooba ichdëu nem khöchagpierr nem wau simug chan, parhoob nem deejü khaba num. Mag simun Êwandamau oowai meebea simta chi thömjõ sim, ich pekau gaaimua. ⁷ Ar Êwandam iek ükha num khæunag thum cha mua jaau chirumjõta apibã, amach dënnaan dâi. Maagwai am ëugar chikhamnau jaau jaau abaju. ⁸ Äbmua khâijã dich khodkha simta dau aphæu khitum oo simjã mag oowai warag gaai mas khabamjõ sim wounan dërrchata ö äkhãraa chirum. Mamæ athuucha khaigba numun, ar amach chaain wa amach dënnaan khâijã dau aphæu khitum oo numta warag oobamjõ num khæunau. Magum khæunau chan cha

maadëu Ëwandam iek jaau num ùkhaba numta amach iupaita ùkha num anum. Mag num khunnar ar büürjä ùkhaba num khunnar khäyaujã atchata khaigba num Jöoi dau na.

⁹Mua pürüg jaaukhim, chijägum khoopaa uningta päach thumaam khunnau nem deeg am thür päach ësap gaai phã siuju aai nu. Pãrau nem deeu khunnar mugau: Khoopaa unanaan sesenta añomua ügthaagam khunnar ar warrcha amach jaai autarr düipai khoopawia tagjä jaai auba num khunnarai. ¹⁰Magnaa ïchab amau nem ajapham waaujemta oaju aai num, khan nem agã: ¿Amach chaain ajapha bãaukhapüiwia jöoin ee agpierraa wënrü? ¿Öordam parhoobam khunnar amach aig bëewaijã, amach deg jëerpim khösi jëerpinaa, am düi ö ajaphanaa, amach khapeen Ëwandam iek ùkha num khunnar atheejã büürjä nem waumapham aba sii nem par daúa ooba khithëe aajë, ya “Maar jägum athee khaba num” a iekhaba? ¿Öor khamor masi wa gaai masi khäijã aawai, dau aug khaugwi düi nem par daúa ooba aajë? Magum appaijã khaba, ¿tag nem parhoobamdau wau numua örau am ëugar ajapha ig iyüu aajë? Magum nem thum chadcha waaujem päachdëu khaphu num khai, magan amau nemdam ig numjä oob sii par daúa oomiet.

¹¹Mamu ar khoopaa uning agtha sesenta añojã barba num khunnar thür chan oob jüchag päach ësap gaai phämiet; am agtha kha chaainaa sisid aawai eeu deeu ümaai emkhoin khürju phöbaadeewai jaai jürdukham, Cristo athee nem wau wënrüm gaapai wënrüaju a iekhatarrjä khürjuba. ¹²Magbaawai amachdëupaita Ëwandamag amach khaibag waupimjö waupijurau, tag jaai jërba äba Cristo atheepai wënrüaju a iekhatarrta jaai

jürbarm gaaimua. ¹³Chaainam khunnar thürpa päach ësap gaai phäkha siümün, amachig sii nem dedee aju khaphu aphöbaadeewai, sii warag khusëugau dikha phöbaadeewai, dipierr öbër öbër aphöbaadëm düi ïchab khusëugau dikhaju. Mamu sii magpaijã khabam. Magphöbaadëm düi warag nem ieknem nem igkhanaa, öor amach ap iekha numjä amach düita iekha numjö bigaau naawia chikhkam ipeermie athaadëphum düi, iekhaju ayaa khabampata öor jüg daar iekhaa khaugjurau. ¹⁴Äb khäijã mag nürum ugua, ar jaai auju ayaa khunnar muan waragta jaai jürpim khösi chirum. Magbaawai chaain paarpawia, ich jaaijã ichdëuta khaphunaa, degam nemjä ichdëu thum khaphu sisiewai, tag mag sii parhoobam khunnarjö nürrabaju. Magta apim khösi chirum, maach kha ukhurum khunnarjã am ëugar khaigba igkhapimaugau. ¹⁵¿Khan jägwia mua mag chirü? Mua mag chirumün, cha mächdëu jaau chirumjö aba awia ya äaur khunnar Cristo ipierraa khaba sii dösaütu khösi simjö wënrüaawaita mag chirum.

¹⁶Päär ee Ëwandam iek ùkha num khunnar khod uning äb khäijã khoopawia khitum khai, magan amach chi khodnaanauta wa chi chaain khunnar khäijã sii amach paarmua bithurgam khunnar juata nüju khäyau, amachdëuta mag unau nemdam igbarm thum audedee aag khap aju aai num. Magba akhiin, iglesiauta mag igju paraam khunnaruga oowai, jür ar khoopaa uning chadcha igju chukhu khithëem khunnarndamta ajappai air aba, amau nemdam ig numjä pöd thum dedee abaju.

Jäga aju aai nu dich iglesia eem chi pörnaan düi

¹⁷Ar ajapha chi ùkha durrum khunnar pörkhanaa Ëwandam athee phidkha num khunnar maadëu daupiinaa amau

nem ig n̄mjā khap aju aai n̄m, sī ich jāg par phidkhapiba. Mam̄ ūrcha mag daupiinaa amag phagju aai n̄m̄n, ar Ēwandam iek jaaujem phidag wai n̄m kh̄n̄nagta ūrcha phagju aai n̄m. ¹⁸ ǃKhan jāgwia mua mag chirú? Mua mag chir̄m̄n, Ēwandam iek phā sim gaaijā, “Puch nemjīir dau bibthug deemkhīir phak emkhōi phidkhapi wai chir̄m̄ aig, nemjīir dau khōm ugua awi, oob i i khōorjū sīum” a jaau sie-waita mag chir̄m̄. Maimua ich ag Ēwandam iek gaaipai īchab agjō mag sim: “Ar phidkha n̄m kh̄n̄nagan, ichiita am phidkha durrum paar phagab khaba phagju aai n̄m” a sim.

¹⁹ P̄ chir̄m̄ aig woun āb bēewi maach chi ūkha durrum kh̄n̄n p̄rnaan igwia iwiir ābam ēugar khāijā khaigba nem īghacheewai oob ūkham. Ūkhaju awiajā amach chi ootarr kh̄n̄nauchata numiim kh̄n̄nau wa thārjupam kh̄n̄nau khāijā bēewia jaubaicheewaita ūkhabá.

²⁰ Mam̄ ar warr amach wēn̄rraajerrjō agtha amach pekau ee wēn̄rr̄m̄ kh̄n̄nag chan oob ikh̄ua iekham. Maḡm̄ kh̄n̄nagan, thumaam kh̄n̄n ābam aig biird̄naa mag thum th̄n̄m̄ dakhīir ikh̄uaba iekhamamua am waw-ibá, mag oobaawai tagam kh̄n̄naujā ōgkhawia warm kh̄n̄njō pekau ee burrr̄m̄ ugua.

²¹ Maach Ēwandam dau na maimua maach P̄r Jesucristo dau na muan p̄r̄ug magta abá a chir̄m̄. Ēwandam chognaan angeln̄an ichdēucha j̄r autarr kh̄n̄naujā mua p̄r̄ug mag chir̄m̄ khaph̄ n̄m. Cha mua jaau chir̄mjō, chi mag pekau wau n̄m kh̄n̄njā oob sī par daúa oom. Puch d̄i khapeen ajapham kh̄n̄nag awiajā inag chukhu iekhabá amag.

²² Īchab mua p̄r̄ug jaaukhim: Pāach ee āb khāijā chi p̄rkhamkhīir j̄r awaagpaawai, oob sī ajapha ūkha

sim awia, parhoobam kh̄n̄n ūr jua ausīunaa i kōit Ēwandamag jēwam, eeu magba akhiin meraa pekau ee ich burrtarrjā jaaua, naspawiata khaug athaawai, j̄rr̄ puch gaaipata chikham pekau th̄dukham. Magam ugua, chi p̄rkhamkhīir ōor j̄r awaagpaawai ajapha oo n̄n̄naata i ūr jua ausīunaa Ēwandamag jēubá i kōit. Naspawia khaigbajim am ugua ajapha khīirjunaata nem waubá.

²³ Mua mag chir̄m̄ aig chan mag sī b̄ur̄ abarm gaaimua chikhamnag puch jaupim ugua awi pōd vinodamjā dōba, p̄ sī ich jāg dō appaita dō chitaju aai sim aba chir̄m̄. Mua khaph̄ chir̄m̄, bi machgaujā ūiba agagai aajem. Puch jāgbaadēp̄ aajem ūpamkhīir, dō appai dōba īchab vinodamjā buchkhun dōbarph̄ chirá.

²⁴ Pua khaph̄ sim īchab, khar maach khapeen amach nem khaigba wau n̄m gaaimua, amachig jēubamta warre merag chukhu amachdēucha jaau n̄mjō, dawaa deeam kh̄n̄nau oojem. Mam̄ khar chan am mag amach pekau ee wēn̄rr̄mjā bigaaum kh̄n̄nau chan khaugba, m̄g jēb gayan ich mag sīsiejem. Mam̄ ichiita m̄g atag Ēwandamau thumaam kh̄n̄nag khap apiju. ²⁵ Ich jāgau īchab nem wajapham wau n̄mjā. Maadēu dau daau nem wau n̄m, wa mag dau daau nem wauba awia khāijā, ichiita Ēwandamau thumaam kh̄n̄nag khap apiju m̄g atag.

Chi chognaanau jāga aju aai n̄ amach patronnaan d̄i

6 Ar sī chikhamnaan chogkha par phidkha n̄m kh̄n̄n, p̄ach patronnaan daupii abat, mag oowai bigaaum kh̄n̄nau Ēwandam igwiajā khaigba iekhaba ni maachdēu nem jaau n̄m ēugarjā khaigba iekham ugua. ² Pāach chi chogkha n̄m kh̄n̄njā p̄ach patron-

naan Jesucristo i ükhaajem khüun khai, oob pärau päach ödegpai, “Jäkhüunan ichab Jesucristo iek ükhaajem khüun aawai jäkhüunau chan marag büürjä magju khabam” awia, “Marau am ögkhabam” a iekhamiet. Mag khâyau ante Jesucristo iek ükha nüm gaaimua päach khodnaan aawaita am athee ajapcha phidkhaju aai nüm, amjä ichab Êwandamau daupii phë wai sim khüun juagta pärau oo naawai.

Timoteo, amag cha mua puchig jaau chirumjöta thumaam khüunag jaanaa puch ipierraa apibá.

Êwandam i khaphüm anümta parhoob nem jaaujem khüun

³ Äbmua khäijä päar aar barwia Êwandam i awia jaubaimam, mamü mag irua jaau nürüm jürr maach Pör Jesucristo iek chi ajapcharamjöo khaba, ni maachdëu jaau wënürraajem düi arjööjä khaba sim chan, ⁴ magan mag wounau chan ichdëu jaau nürümjã büürjä khaugba simta sï ich thöwiata mag nürüm, ichdëu khaphü chirüm amkhïir. Mag wounan sïi nem ieknemta sim. Mag gaaimua äba sïi öor düi magüm iek igbaadëmjã puaba warag arpaita ijëjëbkhama ichdëuta chikham pödpüiju khïirjuajem, magüm gaaimua amach agjöm khüun aphajã jürr ichtigta thumaam khüunau ee apim khöchgau. Ya magbaadëmua öbër nüm: chikham düi khïir khüukha nüm, chikham khïir iekha nüm, warmua dich düi chadcha magba sim khäijã dich garmuata chikham ëugar khaigba khïirju nüm. ⁵ Magüm khüun chan meeukha chikham ipeer ahau khaphöbaadëmjã puam igba, ich mag siërrjëem, ya am amachdëu mag nem parhoob khaugba jaau nümugta pör aragpa nüm gaaimua Êwandam iek chi ajapcharamta iseg wai naawai. Am khïirjugan jäg Êwandam i awia, amachdëu jaau wënürüm gaaimuata sïi phatkhon

pöm au wënürraju khïirju thünüm. Ar sïi magüm khïirjug wai sisidüm khüun düi oob khapeerkha chitam.

Sïi phatkhonagta ee aajem khüun

⁶ Êwandam iek maachdëu jaau nüm örau üurwai jäg chi ürm khösi ür nüm khüunagan chadcha üuma; amagan mag ürwia ükhaawai phatkhon pöm au nümjöta sim, majã ar amach nemdam wai nüm düipai onee durrüm khüunau mamü. ⁷ Warr maach thaabaawaijä büürjä juagam nem chukhu maach ädaü maach thaabatarr aawai, juagam nem pöm wai naawiajä maach meem ed pöd maadëu buchkhunpajjä nem arrju khaba nüm. ⁸ Mamü dich thach khöjudam paraanaa khajüa jüajudamjä wai nümün, ya magdam düipai onee naaju aai nüm. ⁹ Mamü magba äaur khüunan sïi phatkhon pöm paarpuuta khïirju thünüm. Makhüunaun phatkhonau aawai parhooba nem wau nümüajã chadcha amachdëu nem khösim paarpuuta ëkhaajerram. Mag nüm gaaimua wounagamjö udëraata nem parhoobamügjã amach bãyeu arpi nüm, mag phatkhonagta ee thünarr gaaimua naspawia amachdëupai wir aig amach khaiabag waupimjö Jöoirau amach isegjujä khïirjuba. ¹⁰ Ar chadcha phatkhonag wërpa nüm khüunaun nem khaigbamta khïirpierr waaujem, phatkhon paarpam khöchgau. Öor magüm khüun thünüm. Äaur khüunau mag phatkhon paarpam khöchgau, nem parhooba wau nümüata warag maach Êwandam iek amachdëu ükha narrjä isegjierram. Amaun amach phatkhon paarpa phöbaadeewai amach onee ajupii aajerram. Mamü magümjä ichiita ich mag onee khaba naajem.

Ajap chirá Timoteo

¹¹ Mamü pu Êwandam atheeta phidkha siëwai, oob warm khüunjö nem

khaigba wauju khäärju chitam. Magju khāai Ēwandam dau na agchanaa irua khōsimpai waubá. Maadēu ūkha n̄m iekta būrjā ogduba ūkha chir̄m dūi thumaam kh̄n̄n kha khōsinaa ithūu am wawibá. M̄g iek gaaimua p̄ch dau aphāw awiajā āwatnaa warag ōgkhaba p̄naa. ¹² Timoteo, Cristo iek chaar maachdēu ūkha n̄m gaaita ub̄naa warag maach Ēwandam iekta nem p̄na ch̄nuu jaubá, s̄i khajap meeukha jāau n̄mjō. Tag maach meeba ich mag w̄n̄rraju aar barjuuta ēkhabá, p̄ch mam s̄eimamkh̄irta warrjā Ēwandamau p̄ch j̄r autarr aawai. Kh̄ir eyaa abá, ar p̄chdēu ōor khapan th̄n̄m dakh̄ir m̄g p̄chdēu ūkha chir̄m iek chan ogduba ich j̄g ūkha chitaju a iekhatarr. ¹³ Īs mua mag chir̄m, Ēwandam ichdēuta nem th̄n̄m thum iip̄i wai s̄iejem ag dau na, maimua īchab ar maach P̄r Jesucristo Poncio Pilato na thumaam kh̄n̄n j̄g daar iita chadcha Ēwandam Iewaau a jaautarr ag dakh̄irjā agjō mag chir̄m. ¹⁴ Cha mua p̄chig jaau chir̄m thum ipierraa abá ich Ēwandamau khōsi simjō, būrjā nem chaauraapajjā jauba. Ich magta ajapha chitá maach P̄r Jesucristo b̄e n̄m ora, ni iwiram ābmuajā p̄chig p̄ch kh̄ir naau iekham ugua. ¹⁵ Mag Jesucristo Ēwandamau b̄epiju ed aadeewai thumaam kh̄n̄nag warre dau daau oopiju, ichdēuta āba maach thumaam kh̄n̄n wai d̄naajeewai. Ichta īchab m̄g j̄b gaai reinaan thum th̄n̄m kh̄n̄n Rey anaa īchab ichta ar ōor thumaam kh̄n̄n p̄rkha th̄n̄m kh̄n̄n P̄r charau. ¹⁶ Ichta āba warrgarwe ich mag iiu s̄ierr̄m, meejā meeba. Ichta s̄i atcha ich araragau p̄d ōrau aḡg ooju khaba s̄i būm̄jō sim eeta s̄iejem. Maach m̄g eegarm kh̄n̄nau chan ni ābmuajā dich daujādamau p̄d i oojā ooba, ni ooju aaijā khaba n̄m. Maguata āba irigta maach thumaam kh̄n̄nau ich mag ee

aju aai n̄m, ichta chi jua thierrkha s̄ier-raawai. Maata maach Ēwandamau.

Jāga aju aai n̄ phatkhon paraam kh̄n̄nau

¹⁷ Ar phatkhon paraam kh̄n̄nag, amachta warm kh̄n̄n khāaijā ūrpai n̄m awia wir aig amach phatkhonta thō iekhapiba jaubá. Phatkhon p̄m paraam kh̄n̄njā būr abarm gaaimua deeu dau aug ee maju chan p̄m khabam. Maguata āba aata kh̄irjuju khaba n̄m. Mag khāai āba maach Ēwandampaita amag kh̄irjupi jaubá, maach ūu w̄n̄rramkh̄ir ichdēuta maadēu nem iigwaijā ō ākhārag chukhu deejewai. ¹⁸ Amag, būrjā amach phatkhon īgkhaba warag aguata nem ajapham waupi jaubá, ōor parhoobam kh̄n̄n dūijā ō wajapha. ¹⁹ Amau magta ōor athee nem ajapham p̄m wau n̄mua gaai machag chukhu phatkhon d̄rr̄cha kh̄ijā werbam̄n, magan mag n̄m aiguin warre m̄g j̄b gaaiwe ūgtharchata amach phatkhon ākha phiemamjō n̄m, amachdēu ōor dūi mag nem wau n̄m j̄rr̄ Ēwandamau par okhoopibaju aawai. Ajapcharan mag n̄m aiguin mag nem wau n̄mua tag maach thōjā thōba aajem aar w̄t̄w̄i naaimajuuta kh̄irju n̄m.

Pabloou ābmiecha Timoteo wawitarr

²⁰ Timoteo, ābmiecha mua p̄r̄g jaaukhim: Ēwandamau p̄r̄g ich iekta jaaupitarr aawai p̄ phidagan āba i iek jaau n̄m̄u. Kh̄ir khaph̄u chitá. Oob s̄i j̄g Ēwandam i awia amach eepai būr abarm gaaimua iek phithurg aad̄p aajem kh̄n̄n dūi s̄i par p̄ch iphithur iȳu chitam. J̄ḡm kh̄n̄nau par khaugbamta khaph̄m khaph̄m awia j̄g s̄ierr̄jem. ²¹ Āur ar chi mag w̄n̄rr̄m kh̄n̄n amachdēu mag parhooba jaau w̄n̄rr̄m̄gta

ee am khōchgau Ēwandam iek chaar
amachdēu ūkha narrta isegjierram.

Mukhūundam ajim p̄r̄ug phā deep-
ūim ig chirarr. P̄r̄ kōit Ēwandamagta

jēu chiraajem, p̄r̄ ūu th̄ua wai n̄r-
ramkhīir. Ayoo kakē,

Pablo

2 TIMOTEO

*Biek numiim ěsap Pabloou
Timoteoog phā deepüitarr*

Chi phātarr. Mũg biek numiim carta Pabloou Timoteoog phā deepāiawai chi Pablo deeu preso sĕjim aajem, Roma phōbör ee. Maig khērũmua jōoyau ya ich pōm khitabajũ khaphũ sĕjim anaabá (4:6). Mag jaar Cristo iek ũkha durrarr khũn ajappa dau aug waaujeejim anũm, mag amachdēu ũkha durrum gaaimua. Mag num eeta ich Pabljā ĩchab deeu Romapienau i pũr auwi sĕi ōor thōotarrjō cárcel deg pũjjierram aajem (2:9). Maig paawai i khapeenaujā i bar pũawi āba jōoi Lucas appaita i dau-maai sĕjim aajem (4:10-11).

Khaĩgta phā deepüijĩ maimua kha jawaag ajĩ. Chamũg carta gaai iek jaaupüitarr iekhan ya jōoi Pablo ich meeju athee ābmiecha iekhapüitarrau. Mamũ mag ich dau aphũũ ajuuta ũrcha khĩirjunaa aata jaaupüiju khāai, chi ũkha durrarr khũn ichdēu ajapha naapim khōsi simta jaaupüijim. Timoteota Efesoom pastor arr aawai iruan Timoteoou ich iglesia ee nemdam waauwajĩ thumaata ajapha öbērpim khōsi aajeejim anũm. Magamkhĩirta ya ichdēu tag i oobaju khaphũ sierr aawai ajappa wawipüijim mũg ěsap gaai.

Salud

1 Mũn Pabloou, Jesucristoou ich i jaaumkhĩir jũr autarr. Mag jũr auwi, Ęwandamau ich khĩrau mũ pũim khōsi pũijim, ich iek jaumamua warrgarwe thārau ich iek ũkha numũn Jesucristo gaaimua irua peerdũ aju a jaautarr iek örag jaaumkhĩir. ²Timoteo, pũta mũch chaaijō daupii wai chitaawai pũrug mũg ěsap phā deepüi chirũm. Muan Ęwandam maach Ayau maach Pör Jesucristo

dũimua pũ dau aug khaug paraanaa pũ ũuu wai num dũi khōinaata pũ wai wēnũrrapim khōsi chirũm.

Chigag chukhu Cristo ig iyũũ aju aai num

³Timoteo, pũ igwi khĩir eyaanaa edaram magwe Ęwandamag ũu ajim a chiraajem, irig jēupierr. Mua mag irig-paita jēeunaa āba i atheepaita phidkha chitũmũn, ich jāg warrgarwe ĩchab mũch jōoinau aajerrjō Jōoi dau najā mũch khĩirjug ajapha chirũm khapta mũg phidkha chitũm. ⁴Agtha khĩir eyaa wai chitaajem, ar maach ayoyoo khaawai pũ dauhi paraa thũnarr. Magarr aa deeu pũ dũi oom khōchag chirũm, mag oobaawai onee chirsieg. ⁵¿Khan jāgwi mua mag chirũ? Mua mag chirũmũn, pua chadcha pũch thāraucha Cristo iek ogdũba ũkha sim mũchdēu khaphũ chiraawaita mag chirũm. Ich mag ũkhaajeejim pũ ādhũan Loidaau pũ ād Eunice dũimua. Maagwai mua khaphũ chirũm, puajā ich agjō ũkha sim.

⁶Mag gaaimua mua pũ wawĩ chirũm: Ar mũchdēu pũ ũr jua ausũbaawai Ęwandamau pũrug ich jua theeg deetarr, oob sĕi ich jāg par wai chitam. Mag-aag warrjā agua phidkhamkhĩirta Ęwandamau pũrug mag ich jua theeg deetarau. ⁷Irua maachig ich Akhaar chi jua thierrta deebajieb, örag inag chukhu ich iek jaaumkhĩir. Mag Akharauta maachig dich khapeenjā kha khōsi apinaa nem waauwajĩ wajapha khĩirjunaata nem waupiejem. ⁸Timoteo, oob pũchdēu maach Pör Jesucristo khaugtarr igwia örag jaaju chigaa chiram, ni Cristo gaaimua mũ mũg preso chirũm örag jaaujũā oob chigaa am. Magju khāai Ęwandamau pũchig juapadam deetarau warag mũ ipierr dũi maach peerdũajem iekta jaaum khōsi jaaubá, agũm gaaimua pũch aphũũ ajujā khĩirjuba. ⁹Ęwandamaun maach peerdũ auwi sĕi pekau

chukhu ich atheepai wënurrámkhíirta maach jur aujim. Mag maach jur aurtarr chan mag ichdëu oowai maachdëu nem wajapha wau wënurrám gaaimuajã khaba, warrgarwe ich Êwandamau mug durr thum ompaaju nawe ich garmua maach eeg oowia, Jesucristo gaaimua maach khíir jásenkhawia, ichdëu khösi simjõ wënurrámkhíirta maach jur aujim. ¹⁰ Mag warrgar maach khíir jásenkhatarran maach peerduajem Jesucristo píirtarr gaaimuata ís ewag pawiajã khaphu num. Magtarr aigmua ich Jesucristoouta maach dajëegjem jua theeg chukhu apüinaa jürr maach peerduajem iekta úrpai apijim. Magtarr aigmua íchab warr maach meewai ich mag okhoo wënurráju arrta ügthar öbëru aai apijim.

¹¹ Mag ich iek jaajem khamkhíirta Êwandamau mu jur auwi judionaan khabam khüen ee píijim. ¹² Magtarr aawai mag iek jaau chitum gaaimuata chadcha mug mu phithur da aphuu chitaajem. Mag chitab mamü jágum iek gaaimuata mun wajappha khíir naau chitaajemjã aba chitum. Mua khaphu chirum, khai iekta muchdëu ükha chirú. Mag äba Êwandam iekta muchdëu ükha chirawai i jua theeg simjã mua khaphu chirum. Maagwai ich aar much thür num ora much thua wai nurrájã khaphu chirum.

¹³ Timoteo, ar iek wajapham maach Êwandam dën mua jaau chitarr úrwi puchdëu khaugtarrta wajap khíir eyaanaa agpierr chitá. Magnaa jág puchdëu ükhatarr iek ich jág ogduba ükhanaa, Cristoou ich garmua maach khösi arr gaaimua i düi wënurraawai, puch khapeen kha khösi chitá. ¹⁴ Êwandam Akhaar maach ee síejem ag jua theegau Êwandamau ich iek puchig jaupitarr wajaphata jaubá; chikhámnagjã oob chaauraa jaupim.

¹⁵ Púrüg khap amkhíir jaaukhim: Êwandam gaaimua maach khodkha

thunum khüen Asia durrmua mu düi äba bëetarr khüenau ya tag mürügjã ooba much appai mu barpuajieram. Chi mag mu barpuatarr khüen ee Figelo Ermógenes düi narrjã makhüenaujã mürüg ooba síi wëtjierram. ¹⁶ Onesíforoouta mug mu cárcel deg chirum oowia büürjã chigag chukhu biek khapan üu mu khíir jásenkhaajerr aawai Êwandamag i köit jëeu chirum, ich chaain düi ich uuipa eeg oomkhíir. ¹⁷ Ichdëuta ich Roma barbaichëm bürrë, bü üijã chukhu, mu jur phüerdü khitü awi üu mu chirum aar bëejim. ¹⁸ Pua mu khâyaujã wajapcha khaphu chirum, jãga i phidkhaajeejã Efeso phöbör ee síejewai. Magua mua pürüg tag jaubam. Irua much düi jãgtarr jürr, deeu ümaai Cristo bëem ed Êwandamag i dau aug khaupim khösi chirum.

Jãga soldaaujõ Jesucristo chogkhaju aai nu

2 Timoteo, puuta much chaai chaarjõ wai chitaawai pu wawikhim: Puch khíirjugaupai nem jaaju khíirjuba Jesucristoou üu puch eeg oowi puchig juapã deetarrauta i iek jaubá. Pua magta amun, ich mag nem jaau chitumuata warag i düi pu juapã jãpmaju. ² Öor khapanag dakhíir mua jaajerr puchdëu úrwi khaugtarr iek jürr ar puchdëu oowai chadcha deelum khüenagjã jaau wai nunüü ajööm khüenag jaupet, magbaawai jürr makhüenau agjõ deelum khüenag jaaukhíir.

³ Puch chadcha Jesucristo chogkha chitum gaaimua büürjã puch dau aphuu ajujã igba, soldaaujõ i chogkha chitá. ⁴ Pua khaphu sim, soldaun abarm chan mag síi ich phidagjã khaugba nem parhoobam gaaita oo síi aba aajem. Magju khãai üu ich pörkha simjã ich gaaimua onee amkhíir, äba ich phidag waujupaita khíirjuajem, ich pör

ichaur aju khääruba. ⁵Maimua ichab jemkha numua premio gaanjem khäär-jöta chitá. Pua khaphu sim, amau amach reglamento wai num gaai jaau simjö jemkhabam chan pöd mag premio gan auba aajem. Magua puajá Ēwandamau puchig jaau simjö nem thumaa wajaphata waubá. ⁶Ich agjöta siebahab nemjäär jäärwajá. Phidkhaba arr khäär-nau pöd amachdöuta nacha ag eem khöju khaba num. Juachö khaisö nem jäär num khäärnauta mod paarpaawajá nacha ag eem khöju aai num. ⁷Cha mua puchig jaubarm wajapha khäärjubá. Pua mag wajapha khäärjumun, maach Pör Jesucristoou purug khäärjug deeu, jäga ich iek jaaju aai sī a khap amkhäär.

⁸Mag mua jaau chirum khäärjunaa warag jaubá, jäga maach Pör Jesucristo rey David khararr ag chaain ewagam khäär eemkha sierrta meewi deeu iiu phiidjái. Ich ag iekta muajá ich mag jaau chitum, ajapcharan maach peerduajem iekma. ⁹Mag iek jaau chitum gaaimuata mug phithurg wau chitum düi öor thöotarrjö is warag mu preso wai num. Mamu mug mu preso chirum gaaimua chan oob amau Ēwandam iek mag aaidupimaau-gau awi, cha mu wai numjö abam aig-pai i iek pur wai naaju amiet. ¹⁰Maguata muan warag maach peerduajem iek aaidupim khöchgau, ich jäg phithurgjä igba äwat chitaju, mug atag Ēwandamau ich iek ükhati aumam khäärndam üu amkhäär; mag Jesucristo gaaimua peerdu nüsiewai ich mag i sim aar wäär-ramkhäär. ¹¹Cha mua jaau chirum chan säukhaawajá khabam:

Maach i düi wäärnumta khäärmun, magan ichab ügthar pawijá ich mag i düi iiu wäärraju.

¹²I gaaimuata phithurg au wäärnumjä magum igba numun, magan ichab irua durr jüa sim aar pawijá maach iek thethe wäärraju i düi.

Mamu maadöuta i iek ükhamapham iekha i khaugbam amun, magan maach meem edjä agjö irua maach aubaju iekha, “Muajá paar khaugba chitum” aju.

¹³Iruata nem magju abarmun, ich magta aju ich igbam khäär düi.

Maadöun dichdöu nem waju atarr ichaau pawia wauba awiajä, ichin ich iekhatarrjö chadchata nem wau sierrum, pöd ich iekhatarr meerju khaba sierraawai.

Jäga Ēwandamau khösimjö i choghaju aai nu

¹⁴Timoteo, ar sii jäg maadöu igmapham iek igphöbaadömjä puu chüu aajem khäärnag deeu phäärba jaubá, tag jägum iek gaipai ich jäg wäärnum ugua. Jägum iek chan büürjä maadöu nem igbata sisidum. Jägum khäärnaun sii jäg iekha wäärnumua warag öor khaibagta wau num. ¹⁵Äba Ēwandam na wajapha chitajuuta ekhabá, wajappha i iek jaau khaphu jaau chitumua. Magaag atheen öor amach ajapha phidkha num gaaimua chigag chukhu naajem khäärjö abá, chadcharam iekta ag eyaa jaau chitumua.

¹⁶Ar sii maadöu igmapham iek iyüum khäär aig düi par iphithur iyüu aju khäai, puchta warag chaug pet. Pua khaphu sim, ar sii jägum iekpai ig iyüum khäärnan, sii amachdöpaita warag Ēwandam na amach khaibag wau num düi ¹⁷mag amau jaau wäärnum iek ür num khäär khäärjugpata warag är wäärnum. Imeneo düi Fileto magta wäärnum. ¹⁸Maguata amach mag wäärnum khöchgau warag amachta mag maach Ēwandam iek chaar eemuajá öberdütchwai sii nem parhooba jaau wäärnum. Mug atag ökhar maach phiidütchwai am iek mag ya maach iiu phiidüwi num aajem.

Magum iek ūrwi āaur khūnau ūu Cristo iek ogdaba ūkha narrta ya warag iseg wētum. ¹⁹Par amau mag amach iphithur amach khōchagpierr jaau wēnerrab mamū, Ēwandam iek chan cambieba ich mag sierrum. Mag siewai ich iek gaai, “Maach Pör Ēwandamau ich chaainan thum wajapha khaphu sierrum” a phānaa ichab, “Thum maach Pör Ēwandamag jēeu wēnerraajem khūnan amach khaibag isegju aai num” a phā sim.

²⁰Pua khaphu sim, riknaan deg jua choogjem nem khīir pogkhe thūnaajem, phatkhon dēn dūi phīr dēnpa. Pari mag appai khaba, pa dēnjā paraanaa jēb dēnjā thūnaajem. Am nem mag sīsīdum āaur khūn sīi parhooba jua chogaagau; mamū āaur khūn chan mag sīi parhooba ag ee jua chogaag khaba, kharii ich igam edta iigjem. ²¹Mua purug jaaukhim, mū iek ūrbā: Maach chan mug num aig sīi parhooba jua chogaag atheem nemjō khaba, nem wajapha wau num gaaita maach Pör Cristoog uduraa dichta ich jua choogjem khapiju aai num. Mamū magaagan i dau na būurjā khaibag chukhuta naaju aai num. Mag khaibag chukhuta numun chadau, irua ichdēu igam aig maach igju, ich athee nem wajapha waumkhīir.

²²Timoteo, ar ēwannan amachdēu khōchagpierr nem waujem khūn khīirjug oob puch gaai ūrpaipim. Mag khāai ar par iupai khaba chadcha maach Pör Ēwandamag jēeu durraajem khūn dūi chitumuata Ēwandam dau na agcha chitaju ēkhanaa irua nem khōsimpaita waubā. Maadēu ūkha num iekjā būurjā ogdaba ūkhanaa dich khapeenjā thumaa kha khōsi abā, am dūi khōinaa chitumua. ²³Mamū ar maadēu igmapham iekta parhooba jaau wēnerraajem khūn dūi chan oob am ipierr dūi magum gaai par puch iphithur iyūu chitam. Ya pua khaphu

sim, jāgum iek gaaimuan sīi warag chikham ipeer ahaujii awi, warag khīir khūukha phōbaadēp aajem. ²⁴Pua khaphu sim ichab, maach mug maach Pör Jesucristo chogkha num khūn chan pōd dich khapeen dūi meeukha nurrjēe aju khaba num. Mag khāai thumaam khūn daar wajaphata wēnerraju aai num, Ēwandam iekjā wajapha jawaag. ²⁵Mag jaauwaijā ar warag chaur ūkha ūkha sierrjēm khūnagjā jaau khaphu ithūu jaauju aai sim. Maadēu khaugbam, mag ithūu jaaumam gaaimua khāijā Ēwandamau am khīirjug ichig khīirjupi aju. Mag akhiin khaugbaju arr khāijā ūu Ēwandam iek chaar khaphu aadeewai ²⁶meperau sīi ichdēu nem khōsimpier waumkhīir ich las ee khōokha wai simjō narrjā ūu peerdtkhaju.

Jāga thūnaaju khai Ēwandamau mug durr i agkhaimū paawai

3 Timoteo, ichab khaphu abā: Mug atag ya Ēwandamau mug durr i agkhaimū paawai warag Ēwandam iek ūkhajujā phithuurga aju. ²Mag jaar paawai ōrau amachpaita wir aig khīirju sisid aju. Mag num dūi phatkhonagta eena ichab wir aig amachpai thō iekhaju. Ēwandam khōchkhaba warag parhooba chaur iekha sisidnaa, dēnnaanpan amach dēnnaanau iekhaawaijā warag dūi ūkha ūkha sisid aju, amach dūi ajapha aajerrjā deeu ewag khīirjuba. Mug maadēu ūkha num iekjā ōrau ūkhamaaugau warag amachdēu ampierr aju: ³dich dēnnaan dūi agdaujō chikham daupii khaba, būurjā dich khapeen dau aug khaug chukhu aju. Magnaa nem ieknem, nem khaigbam wauju khīirju athamjā pōd āwat auba, dich khapeen gaaijā jua khūabanaa, dau lōkōo, būurjā nem wajapham khōchkhajū. ⁴Mag num dūi ichab dich khapeen dich dūi wajaug aa-

jerr khunnjä imeraa dakhügne pur auwi khaibag wauju. Eem khunnau amach thethemkha num awia wir aig amachpai thönaa, Êwandamau nem khösimjä wauba sii amachdeu nem khösimugta ee aju. ⁵Magum khunnau amach iu-pain chadcha ükha num aju. Mamu mag amachdeu ükha num anumjötä wënnrabaju mag wënnraag Êwandamag uduur ich jua theeg amachig deepiba naawai.

Öor mag nerrjëm khunn düi khäär khaphu abá. ⁶¿Khan jägwia mua mag chirú? Mua mag chirumun, jägum khunnauta parhoob dipierr dub wënnrumua ar uun sii buur abaawaijä chikham iek ükhakharsö sierrjëm khunn amachig paa aumaajeewaita mag chirum. Magum uuinta parhoobam pekau pöm amach khöchagpierr nem wau sierrjëm khunnau. ⁷Amachigan warag khäärjug ajaphamta khaug wëtum anum; mamu mag num chan maach peerduajem iek chaar chan buurjä khaugba numta mag num. ⁸Ich jägta ajierram warrgarjä bënkhunn Janes aajerrau äb agjö Jambres aajerr düimua. Moiseu Êwandam iek jaau khitaawai jürr makhunnau warag i ichaaur ajierram. İsjä ich agjöta num. Ar jäg nem khaigba jaau wënnrum khunnan sii warag khäärjug memerkhömjöta sisidum. Mag gaaimua jägum khunnan ya chi okhoomta num, Êwandam iek ükhaba naawai. ⁹Par am jäg num, jägum khunnau pöd ich jäg öor khügur wai wënnrabam. Jäg naawia mag warm khunn Moisés ichaaur arr khunnjö örau am igwia “Jäkhunnan buurjä khaugba numta jäg wënnrum” a khaug athaawai, tag amag ee abaju.

Pabloou äbmiecha Timoteo wawitarr

¹⁰Puata chadcha mua nem jaau chirum ipierraa aajem. Pua khaphu sim, mu jäga chitaajë maimua khantheeta

mu mug chitá. Pua khaphu sim, öor düijä mu khäär machag chukhu chitum. Magju khäai mua thumaam khunn kha khösi chitum düi ichab mu Êwandam gaaijä ubu chirum, ¹¹örau much düi khaigba aawai much dau aug wau numjä igba magum äwat chitaag. Pua khäär eyaa sim jäga ajierrá mu düi Antioquía phöbör ee, Iconio phöbör ee maimua Litra phöbör eejä agjö. Amau chadcha peer mu thöojierram, mamu maach Pör Êwandamau üu am jua eemua mu peerdu aujim. ¹²Ar chadcha Jesucristo dënkhanaa äba i atheepai nem wau wënnram khösi num khunnan, chadcha örau am düi khaigba aawai dürrcha am dau aphuu aju. ¹³Mamu ichab ar jäg öor khügurnaa khaigba nem wau wënnrum khunnan mug atag paawai warag athuucha paaukhamaju, amachpata dösätau khügur wai siewai.

¹⁴Mamu pu chan oob magum khunnjö chitam. Magju khäai, chi jaautarr khunnaujä chadam iekta puchig jaautarr khap, puchdeu Êwandam iek khaugtarr gaaita warag ubu thierrkha chirsí. ¹⁵Mag num düi ichab Êwandam iek phä sisidum gaai puchdeu erraawe khaugtarrta khäär eyaa abá. Mag puch buuruwe khaugtarrdamuata purug khäärjug wajapham deejim, puchdeu thäraucha Jesucristo iek ükhabaawai peerdumkhäär. ¹⁶Êwandam iek phä sisidumun, thum ich Êwandamaucha khäärjug deewi phätarrau. Maguata sii örag jawaagjä nem wajaugnaa aguapai örag meerrau siwaagjä nem wajaug sim. Öor wawiegjä nem wajaug sim, aata jaau nuu jaau nuu aadee khaphu aadee Êwandam dau najä agchanaa öor dau najä agcha wënnramkhäär. ¹⁷Jäg iek pua khaugtarrauta ar pujö Êwandam chogkham khösi num khunnag khaphu apiejem, jäga amau Êwandam athee

amachdëu waum khōsimpierr waau khaphu aju.

4 Timoteo, Ēwandam Jesucristo dūi num dakhīir mua pūrugan, Cristoou maach peerdu aaujem iek jaau numta warag pēnaa a chirum. Pua khaphu sim, ich mag Cristoouta ōor pōrkhaan bēem ed thumaam khūnag jaaju, ich aar auju wa aubaju. Mag sim dakhīirta pūrugan, ²ōrau mag pūchdëu jaau num iek ūrmapha awiajā, ichi-ita jaubā a chirum. Cristo iekta ōrag ūkhapi auju ēkhabā; khaigba wēnurrum khūnag ikhūaba iekhabā; ar Ēwandam iek athee kha thūu num khūnjā khīir onee apibā. Magnaa nem jaauwaijā ithūuta nem jaubā. ³Mūgweiweran agtha ōrau ūrju num. Mamū mūg atag paawai chan mūg iek wajapham jaauwaijā ōrau būrjā khōchkhajū. Iek wajapham jaau num khūn iek ūrju khāyau, warag amach maestronaan amach khīetta jūr auwi amachdëu ūrm khōsimpaita amachig jaapūju. ⁴Mag num gaaimua chadcharam iekhagta warag oojā ooba, sīi parhoobam iek jaau numūgta ee aju. ⁵Mamū pū chan oob magam khūnjō chitam; magju khāai thumaam khūn dakhīir agpieraata chitā. Phithurg au chitawi khāijā āwatbā. Tagam nem wauju khāai, Jesucristo iek maach peerduajem jaau num gaaipaita chitumua pūchig phidag jaau-tarrta wajapha wau chitā.

⁶Timoteo, warrgar Ēwandam athee nemchaain kheechejerrjō mūn ya amau juauta thōopūju dakha pamaawai mūg atag jōpcha mua tag pū juag oobaju. ⁷Ēwandam i jaau numta sīi khajap jāau chaar jāau numjō udūer mūch deeba, mūn ya ag iek kōit woun atheemjō wērbūbarm. Woun āb khaphig nurrumua ich barju atarr aar barbaimamjō, muajā īchab Ēwandamau mūchig phidag deetarr thum waubapūim. Maach Pōr Je-

sucristo iek mūchdëu ūkhatarrjā isegba agtha ich mag ūkha chitum.

⁸Mūch mūg phidkhabarm jūrran, jāg khaphig num aig chi ganbarm khūg pōrsir deejemjō, mūrgjā ūgthar pabaimaawai maach Pōr Jesucristooucha, “Pū ūu mū na ajapha chitajim” awi nem deeb khaba deegu, ichdëuta thumaam khūn dūi agcha ich jua khap nem waaujeewai. Mamū mag irua nem deegu chan mūrgpai khaba, ar thum chadcha i deeu bēepim khōsi nū durrum khūnagjā irua deegu.

Ābmiecha Timoteoog nem jaautarr

⁹Timoteo, mū ap chitum jōpcha mū oobahur. ¹⁰Mūn mūch appaita chirum, Demaaujā Tesalonicaag mam khōchgau mū barpuabajeewai. Sīi mūg jēb gayam nemegta ūrcha ee am khōchgau mūrgjā ooba petajim. Crescente-jā Galaciaag petaawai Titou jūrr Dalmaciaag petajim. ¹¹Mūguin Lucas appaita mū dūi sim. Marcos jūr aunaa irig jaauwi pūch dūi aipidū; mua mau i igju mūch juag oomkhīir. ¹²Tiquicon chadau mūchdëuta Efe-soog pūijim. ¹³Mag pūch bēewai Troas phōbōr ee Carpo di aig mū capote puatarr aipidū. Mag dūi īchab mū ēsapjā phēpidū. Thum phēbēeba awiajā ar pergamino gaai phā sisidum chan oob phēpuam.

¹⁴Alejandro chi jier dēn nem waaujemuan wajapta mū khaibag waubarm. Irua mū dūi jāgtarr jūrr maach Pōr Ēwandamauta khap chirum, ichdëu ampierr i dūi aag. ¹⁵Timoteo, jāg dūi khai khīir khaphu chitā. Jāgua chan maachdëu Ēwandam iek jaau wēnurrum khōchkhaba, warag chaaurta iekha sierrum.

¹⁶Nacha chi thethemnaanau mū amach aar thūrpūiwi iekhathuurwai, ni ābjā mū bigaau chukhu ajim, mū ipierr dūi mū kōit iekhaag. Magju

khāai sīi thumaam khūnau mūrūg oobamjō ajierram. Amau jāgtarr paar Ēwandamau amag ag iek ēudūba akhiin ūu akham. ¹⁷Amau būurjā mū khaigpērbajierrab mamū, maach Pōr Jesuuta chadcha ūu mū eeg oowia mūrūg ich juapadamjā deejim. Mag gaaimua ūu mua khūirdam ubū maach peerduajem iekjā jaauwi parhooba judionaan khabam khūnaupa ūrjierram. Mag, maach Pōr Ēwandamau ūu mūrūg juapadam deewiata, khum i ee chirumjō chirarrjā, ūu mū peerdujim. ¹⁸Mua khaphū chirum īchab, mūg durr gaai mūg khaibag pōm thūnūm eemuajā irua mū peerdu auwia mū thūa wai nūrraju, khaigbam khūnag chig apiba ūgthar ichta thumaam khūn Pōrkha sim aar barmkhīir. Thumaam khūnau iita thō iekhaju aai nūm, ichta ich mag wajaug khitaawai.

Pabloou salud deepūitarr

¹⁹Timoteo, mū salud Priscaag jaaubá, Aquilooq maimua Onesíforoogjā agjō, thum ich chaain dūi ich ūuiragpa.

²⁰Erasto Corinto phōbōr ee thūbajim, maagwai Trófimo mor mas sim mua werpūajim Mileto phōbōr ee. ²¹Ed khōrg jaar paju nawe pūchdēujā jōpcha mū oobahur. Pūrūg salud deepūi nūm Eubuloou, Pudenteeu, Linoou, Claudioou maimua thum Cristo gaaimua maach khodkha thūnūm khūnaujā agjō pūrūg salud deepūi nūm.

²²Timoteo, maach Pōr Jesucristoou pu thūa wai nūrrapim khōsi chirum dūi tagam khūn dūijjā Ēwandamau ūu apim khōsi chirum. Ayoo kakē,

Pablo

TITO

Pabloou Titoog ěsap phā deepüitarr

Chi phātarr maimua khaigta phājī.

Pabloouta ĭchab mŭg carta phājim. Ichdĕu Timoteo wawieg nacharam ěsap deepüitarr ed gaapai ĭchab ich mŭg cartajā Titoog deepüijimjoo sim. Ich mŭg Tito düijā ĭchab Pablo khapeer ajapham ajim aajem. Jerusalem iglesia ee chi pōrnaan düi iekhaag Pablo Bernabé düi weetwai, chi Tito am daumaai majim aajem (Hch. 15:1-35). Maimua ya aar pabaimaawai Pabloou i presentaajim aajem aram khūnag, jāga ijā ĭchab judío khaba simta Cristo iek ũkhaĭ maimua jāga í judío khaba aawai mehĕu phūr-bichbaju aai sĕjĭ a khap amkhĭir (Gá. 2:1-3).

Mŭg carta gaai oowai Creta phuram gaai Pabloou chi Tito werpuajim a sim. Maig i puatarran ichdĕu jaau puatar-rjō nem inju pōm thunarr thum inwi phōbōrpierr ōor jur auwi iglesia ee chi pōrnaan khapimamkhĭir ajim aajem (1:5).

Khan jawaagta phājī. Pabloou Titoog mŭg ěsap phā deepüitarran, Creta phuram gaai sĭi Cristo iek jaau num anŭmjā parhoob amach khĭirjugta jaau nurrjĕem khūn neeme thunarr aawai ajim anaabá. Ūrcha chi mag thunarr khūnan judionaanta mag wĕnurrājim aajem. Pabloou ich Titoogjā ajapha khaphu apim khōsi sĭerran, Ĕwandam iek chaarta ajapha ag eyaa jaau num ajim. Mŭg maach peerduajem iek ajapha jaauwaita mag sĭi sĕu paraam khūnjā pōdpūinaa, Ĕwandam iek gaai thawi parhoob amach khĭirjugpai jaau nurrjĕem khūnjā dich garmua poodjemgui ajim. Maguata mag maach peerduajem iek

chaar jaau numta Pabloou ũiba Titoog phūrĕu ahau aajĕejim (1:3,9; 2:1,5,10).

Magna ĭchab ich Titouujā ajapha khaphu aju aai sim ajim, jāga Ĕwandamau maach peerdu aaujĕ, mag ichdĕujā ajapha khaphu sĕwai jaau khaphu jaaumkhĭir. Mag ichdĕu jaau sim ajapha khaphu amkhĭir biek numí jōoyau ajapha Titoog jaaujim (2:11-15; 3:4-8). Mamu ĭchab Titouu khaphu aju aai sim ajim, mag dichdĕujā Ĕwandam iek chaarta ajapha khaphu aadĕmun ĭchab nem ajapham appaita waaujem (1:16; 2:7,14; 3:1,8,14).

Salud

1 Mŭn Pabloou, Ĕwandam chog anaa ĭchab Jesucristoou ich i jaaumkhĭir jur autarr. Magtarr aawai mu phidagan, ar ich Ĕwandamau jur aumam khūnag warag i iekta ũkhamkhĭir amag jaau numu, mag jaaumam gaaimua chadcha Ĕwandam iek maachdĕu ũkha num chaarta thumaam khūnau khaug-phōmamkhĭir. ²Mag maachdĕu ũkha numun, ũgthar paaukhabaimaawaijā ich magta Ĕwandam düi maach iiu nŭisĭju a jaau simu. Mag maachig ich düi ich mag wĕnurrāpĭju a jaautarran, ich Ĕwandam būurjā sĕu chukhu khĭtu-muachata mŭg jĕb ompaaju nawe mag jaaujim. ³Magtarr aawai ya ĩs ewag pawĭata ōrau i iek jaau durrum gaaimua mag iek thumaam khūnau ajapcha khakhapdō pamam. Magua mua ich mag iekta jaau chĭtum, mag jaaumkhĭirta Ĕwandam maach peerduajemua mu jur auwi püitarr aawai.

⁴Tito, muata mŭg ěsap purug phā deepüi chirum. Maach numiim khūnau ābam iekpai ũkha wĕnurrum gaaimua puĭjā ĭchab mŭch chaajō ig chitaawai, maach Aai Ĕwandamag jĕeunaa maach Pōr Jesucristo maach peerduajemugjā jĕeu chirum, amachdĕuta pu dau ee aug

khaug paraanaa pu üu wai num düi
 ichab pu khöinaa wai wënrarmkhüir.

**Chijägum wounaanta iglesia ee chi
 pörkhamkhüir jur aju aai nu**

⁵Ar döjärr Creta phuram gaai mua
 pu werpuatarran, agtha nem inju
 pöm thunaawai, magum thum inwia
 ichab phöbörpierr chi ükha durrum
 khüen nnuuidumpierr öor jur auwi
 chi pörkhamimamkhüir ajim, ich jäg
 muchdëu puchig jaau puatarrjö.
⁶Mag Ëwandam iek ükha num khüen
 pörkhaju wounan thumaam khüen
 dakhüir ajaphata nurraju aai sim,
 magba akhiin öor dakhüir parhooba
 aawai, jürr ichigpata bigaam khüenau
 iekhakha aju. Mag chi pörkha sim
 khüen üüi äbpaita paraa aju aai sim.
 Chi chaainaujä ichab Ëwandam iek
 thäraucha ükhaju aai num. Maagwai
 nem büer abarm gaaimua örau am
 ëugar khaigba iekhaba ni äbmuajä am
 igwi, “Jäkhüenan chi dau löknaanau;
 amachig nem jaauwaijä düita warag
 ükha ükha sierrjëm” abaju. ⁷Chi ükha
 durrum khüen pörkha sim wounan
 äba Ëwandam atheeta phidkha siewai
 thumaam khüen daar agchata nurraju
 aai sim, ichta ürpai chirum awia
 bithurgam khüen iek ürmaphajä khaba,
 khüir khüukhakharsö khaba, nag pig
 khaba, dich khapeen düijä khujurnem
 khaba, ni sïi nemdam büernem wau
 num paarjä äba phatkhonta ahau
 ajujä khüirjuba. ⁸Magju khäai öor
 ich aig bëewaijä, ich aig jëerpim
 khösi jëerpinaa, thumaam khüen düi
 ö ajaphata nurraju aai sim. Magnaa
 ichab sïi donjö parhoob nem wauba,
 Ëwandam dau na nem agchata waunaa
 äba Ëwandam khöchagpierrpaita
 nurraju aai sim, sïi dich khöchagpierr
 aba. ⁹Maach peerduajem iek ichdëu
 khaugtarr gaaita warag wurppa aju
 aai sim, tagam khüenagjä iek ajapha

iekhamamua wawie khaphünaa, cha
 maachdëu ükha num iek igwia warag
 chaur iekhamaajem khüenagjä ajapha
 jaau khaphu jaumamua Ëwandam
 iigta phürreu awaag.

**Nem parhoob jaau wënrarm
 khüenag ikhuaba iekhaju aai num**

¹⁰Pua khaphu sim, päach eepaijä ar
 amach wawiewai ürba warag chaur
 ükha ükha aajem khüen khapan
 thunum. Makhüenan sïi nem maadëu
 igmaphamta jaau wënrarmua warag
 öor khügur wënrarajem. Mamu
 ürcha mua mag jaau chirumun, ar chi
 ükha num khüenan amach mor gaai
 dauchachmaju aai si sidum a jaajum
 khüen igwiata mag chirum.

¹¹Jägum khüenan i khöörjü sïumaju
 aaita si sidum. Magba aawai sïi phatkhon
 paarpam khöchgaupai jäg nem jaaju
 aai khabampa jaau wënrarmua öor di
 ëntër khügur puamaajerram.

¹²Ichab pua khaphu sim, Cretapien
 amach jäg chithëem gaaimua amach
 eepai äb Ëwandam i jaumie gaai
 thür wai narrau am igwia, “Cretapien
 khai nem sëunemnaa nem khaibag
 saakienjöta sierrjëm; magna sïi
 khusëugnaa degpai thach bipöm khöju
 appaita khaphu sierrjëmgui” ajim.

¹³Chi mag iekhatarr wounan chadcha
 ag eyaata iekhapüijim, am chadcha
 ich magta sierrjëe aawai. Maagwai
 mua purug, ikhuaba iekhabá a chirum,
 maach ipierr Ëwandam iek ükha
 durrum khüenag cha maadëu ükha
 num iek eepai agcha wënrarmkhüir;
¹⁴maagwai judionanau amach khüirjug
 eepai ompaawia parhooba am ëugar
 nem jaau wënrarwajä magum khüen
 iek asekasba, ni ar maachjö Ëwandam
 iek char ükha narra iseg puawia
 parhoob wënrarm khüenau nem
 waupi jaau num khüenagjä magum
 khüen ipierraa am ugua. Makhüenan

jauwai nem parhooba khö n̄mua wa nem parhooba p̄rbarmua khāijā Ēwandam dau na maach āarjem a jaajem.

¹⁵Mam̄ ar khīirjug wajapha wai n̄m kh̄unag chan mag khabam, nem th̄num thum ajapha th̄num. Mam̄ ar Ēwandam iek ūkhaba ni khīirjugjā ajapha khaba n̄m kh̄unag chan, būurjā nem ajapham chukhum, amachd̄eu khaigba khīirju n̄m gaaimua s̄i khīirjug memerkh̄ömjō s̄isid aawai. ¹⁶Amachd̄eupain aman Ēwandam d̄enkha n̄m aajem; mam̄ amach nem wau n̄m gaaimua merag chukhu s̄ierrej̄em, s̄i par iupaita mag n̄urj̄em aawai. Amach mag w̄n̄rr̄um gaaimua ōrau jā am kha is̄e aajem. Ūkha n̄m an̄mta warag Ēwandamau nem waupi jaau sim ichaurta ūkha ūkha s̄ierrej̄em. J̄aḡum kh̄un chan būurjā serbiibata s̄ierrej̄em nem ajapham wawaag.

Jāga ōor wawiju aai n̄

2 Tito, puchd̄eu ōrag nem jauwai ar chadcha Ēwandam iek chaar th̄araucha ūkhaajem kh̄un w̄n̄rr̄aajemjōta amag w̄n̄rr̄api jaubá. ²Jōoin wawiewai donnaanjō parhoob nem waju khāyau ajapha khīirjunaata nem waupi jaubá amag. Mag n̄m d̄i ičhab khīir masita apibá, ōrag amach ōkhō amkhīir. Magnaa ičhab m̄g Jesucristo iek maachd̄eu ūkha n̄m gaai jā ubu w̄n̄rr̄um d̄i thumaam kh̄un kha khōsinaa ičhab phithurg waauwai jā khīir th̄u āwaat khaph̄u āwatpi jaubá.

³Ich agjō ūanaanagjā chadcha Ēwandam iekpai ūkhanaa irigpai j̄eujem kh̄unjōta w̄n̄rr̄api jaubá, s̄unem nem igkha n̄urj̄e khaba, nag pigjā khaba. Magju khāi amag agpierraata w̄n̄rr̄api jaubá, chaainpaim kh̄unau mag oowai amjā ich agjōta w̄n̄rr̄aju aai n̄m a khap amkhīir. ⁴Magnaa

ičhab amach khāi chaainpaim kh̄unjā wawie khaph̄ta wawipi jaubá, amach jaain daupiinaa chaainjā jāsene amkhīir; ⁵mag n̄m d̄i ičhab nem waauwai jā khīirjug paraa nem waunaa, deum emkhooi d̄i jā oob p̄p̄uraju khāyau ich jaai jā ichd̄euta khaph̄naa degam nemjā ichd̄euta thum khaph̄u amkhīir; magna ičhab thumaam kh̄un d̄i ō ajaphanaa ich jayau nem mag aawai ipierraa aa khaugamkhīir. Magta amag p̄ch ipaar-mua wawipi jaubá; magbaawai ni āb-muajā Ēwandam iek maad̄eu ūkha n̄m igwia khaigba iȳu abaju.

⁶Ich agjō chi emkhooin agtha chaainaam kh̄unagjā ajapha khīirjunaata nem waupi jaubá, dau phiphirag chukhu. ⁷Mam̄ am mag w̄n̄rr̄amkhīran, p̄chd̄eujā p̄ch chit̄umpierr ajapha nem waunaa agpierraata chitá ičhab. Ēwandam iek jauwai jā chadcha nem agchata jaubá, būurjā ib̄ur wauba, ⁸Cristoou jaupi simjō iek ajapha iekhamamua. Maagwai ābmuajā p̄ iekhatarr s̄unemeg ph̄ebaju. Mag n̄m d̄i ičhab cha maachd̄eu Ēwandam iek ūkha n̄m igwia, ar warag chaaur iekhaajem kh̄unaujā amachd̄eu p̄d̄ p̄ar ēugar khaigba iekhaju ooba aawai warag jauju khaugbaju.

⁹Ar s̄i chikham chogkha par phidkha n̄m kh̄unagjā ičhab amach patronnaan ipierranaa amau khōsi aajemjōta nem waupi jaubá, nem jauwai jā waumaugau d̄i ūkha ūkha aba. ¹⁰Amag wir aig amach patronnaan nem j̄gkhapiba jaubá. Am nem j̄gkhaju khāyau warag amach patronnaan nemjā amach chi mor kh̄un d̄enjō ajaphata waupi jaubá, maagwai mag nem jauwai jā d̄eḡolp amach meer am nem air abaju khāijā a khīirjuba nem jaum khōsi jaumkhīir. Ōrau p̄ar mag oowai, “Āa chadcha jākh̄unau ūkha n̄m iekhan chadcha

nem ajaug khērūm” aju, Ēwandam maach peerduajem iek maachdēu ūkha nūm igwia.

**Khani Ēwandamau
maachig khaphu apiejē**

¹¹Ēwandamau ichdēu ōor dau aug khaugaag ich Iewaa pūijim, mag pūibarm gaaimua maach thumaam khūun ūu peerduju aai nūm a khap amkhīir. ¹²Mag ich garmua maach peerdu awaag maach dau aug khaugtarrpí, jūr maadēu dich khīirjug khaigbam thum isegnaa mūg jēb gayam nem sī dich ō khōchagjā warre werba sīuju aai nūm, jūr ajapha khīirjunaata nem waunaa ōor dakhīirjā agcha wēnurrūmua āba Ēwandamagpai ichdēu khōsi simjō jēu wēnūrraag. ¹³Jesucristoou maachig bēuju a jaau puatarr ag ed pa nūm ora, maachin ich magta onee i nū wēnūrraju aai nūm, chadcha mag i bēuju khaphu naawai. Ich bēem edan edau bū wūu jēer urumjō oomūta dau daau maachig ich oopiju. Maata maach Ēwandam anaa maach peerdu aaujem Jesucristoou. ¹⁴Ich mag Jesucristota maach kōit udūraa ich thōopijim, magbarmua maach khaibag thum chugpaapūiwia maach peerdu awaag, mag peerdu auwia ya ich dēn chaarkha nuisiewai jūr āba ich atheepaita nem ajapha waum khōsi wauju khīirju wēnūrramkhīir.

¹⁵Tito, cha muchdēu pūchig jaau chirumjō mū imeerba ich mag jaau-mamua am wawibá. Pūchdēu mag jaau sim ūrba nūm khūunag warre meeur-rau sīubá, būurjā pūch ipeer ahau apiba. Pūchta am pōr aawai puata amag mag iekhaju aai chirūm. Oob pūch igwia iwiir ābamūgā, “Pua chan marag mag iekhaju khaba simta mag iekha sim” apim.

**Jāga wēnūrraju aai nū Ēwandam
iek ūkha nūm khūun**

3 Tito, pūch aig chi ūkha durrum khūunag deeu phūurba jaaubá, mūg jēb gaai chi pōrkha thūnum khūun ipierranaa íchab nem wajapham wawaagjā sīi nem par daūa ooba amkhīir. ²Amag ni dich khapeen iwiir ābam ēugarjā khaigba iekhapiba jaaubá, magna íchab sīi khōinaa wēnūrranaa, thumaam khūun dūi ō ajapha, chum khīir masi dūrdūr aju khāyau sīi dich khapeen daupii. Magta amag jaaubá. ³Pua khaphu sim, warran maachjā būurjā khīirjug chukhumjō aawai sīi Ēwandam ipierrajā khabata wēnūrrajim. Mag i ipierrajā khaba narr gaaimua i aar barju khūdjā khaugba okhoo wēnūrrarr aawai sīi mūg jēb gayam nem dichdēu khōchagagta ee wēnūrrarr gaaimua ich magūmuapaita sīi maach phēethūg wai nūmjō naajeejim. Mag dich khaibag ee narr aawai dīchta jūr chikham khāaijā ūrpai am iigjeejim, chikham dūi khujūrpaim iekhau. Mag nūm dūi íchab ōrau maach oomapha aawai íchab maach garmuajā dūi am oomapha aajeejim. ⁴Mag naajieb mamū Ēwandam maach peerdu aaujemua ūu ich Chaai pūibarmua chadcha ichdēu ōor dau aug khaug paraanaa jāsene simjā thumaam khūunag khaphu apijim. ⁵Mag irua maach peerdu autarr chan nem ajapha wau wēnūrrarr gaaimuajā khabajim; irua maach peerdu autarran, sīi ich garmua maach dau aug khaugwi ajim. Mag maach dau aug khaug nūm aig, ich Ēwandam Akharau maach pekau dō badag barbapūimjō thum chugpaabapāiwaita, ya tag warr dich wēnūrraajerrjō khaba, jūr maach khīirjugta chi iurig paapūijim. ⁶Magaagta Jesucristo maach peerduajem gaaimua Ēwandamau ich

Akhaar püijim, maach dūi ogduba maach khaiǵpēr nurrankhīir. ⁷Mag, maach khaiǵbag ee wētju arrta jūr Ēwandamau maach khaiǵbag thum chugpaapüiwia ich aar öber wēnurrāju jā maachig khaphu apijim.

⁸Mua cha jaau chirumun chadcharam iekhou. Maguata muan purǵjā ich magta amag jaau nuu apim khōsi chirum, ar Ēwandam iek ūkha durrum khunaujā āba nem ajapha wau num gaaipai durramkhīir. Pārau magta amun chadcha üu khērūm, ōrau nemdam ig numjā pārau par daúa ooba naawai. ⁹Mamu oob pua sī ar maadēu igmapham iek gaaimua chan par puch iphithur ōor ipeer ahau iekha chitam. Oob sī jōoingarm khunau nem waujerrpai ig iyū am khōchgau puch phidagta warag werba sīsiu am. Oob sī Moiseu ley phā pūatarr gaai nem jaau sīsidum iek igam khōchgaupai warag puch khapeen dūi khīir jūadubaadē-mua meeukha chitam. Jāg numua chan pōd maadēu ōrag Ēwandam iek ūkhapi aubam. Mag üu khaba sim. ¹⁰Ābmua khāijā pāach ee Ēwandam iek maachdēu ūkha num chaaur jūr parhooba jaauwai mag woun wawibá. Mamu par puchdēu biek numí wawibarm khāijā būurjā puch iek ūrba abaawai, pāach Ēwandamag jēu num aig magum khunag pāachdēu nem wau num oob amag waupimiet. ¹¹Magum khunau amach ödeǵpai sī ich mag nem khaiǵba jaau wēnurrāju khīirju naawaita mag wēnurrum. Mag amach wawitarjā ūrba warag pekau wau wēnurrum gaaimua maadēu khaphu num, ichiita Ēwandamau am gaai mas ab khaba mas deejū.

Dich khapeenau nemdam ig num oowai sī par daúa oobaju aai num

¹²Tito, mūchdēun Artemas khabamun Tíquico khāijā pu aar pūiju khīirju chirum. Āb khāijā puch aar barbaimaawai ichiita mu oon bēeb khaba Nicópolis phöbör ee mu oobahur; jāig mu chiraju. Mūg noseǵ jaran ich jāigmua ogduba chiraju khīirju chirum, deeu döchumie burr num ora. ¹³Īchab abogado Zenas juag oonaa Apolos juagjā oobá. Am biekkhaju aawai, puch paarmua thachdamjā jur deewi amau nemdam igju thumaa khīirjunaa phēdeebapūi. ¹⁴Thum ar maachjō Ēwandam iek ūkha durrum khunaujā ĩchab magta dich khapeenau nemdam ig durrum oowai sī par daúa ooba aju aai num. Magta maadēu ö ajapha chikham juag oo wēnurrumun, magan üu maach par khabata wēnurrum.

Pablo khapeen salud

¹⁵Tito, mūg iekdampai ajim purǵ mūg ēsap gaai phā deepūim ig chirarr. Mūig maach khodnaan mu dūi num khunaujā amach thumaam khunau purǵ salud deepūi num. Maach khodnaan puch aar cha maachdēu ogduba ūkha wēnurrum iek gaaimua maar mau num khīirjuwia ig durraajem khunagjā ĩchab maar salud deebá. Mūun āba Ēwandamagta pāar kōit jēu chirajem, pāar dūi ogduba ich mag pāar thua wai nurrankhīir. Ayoo kakē,

Pablo

FILEMÓN

Pabloou Filemonag ěsap phā deepüitarr

Khaíu phājí maimua khai atheeta phājí. Mũg cartadam Pabloouta phājim aajem ĩchab, jõi Filemón athee. Chi Filemón Colosapierr ajim aajem, ich Pabloou maach peerduajem iek jaau nũrrũm ũrwi ũkhatarr (v. 19). Pabloou ichdũucha chan Colosapienag Cristo iek jawaan maba arr aawai Efeso phõbõr ee año thārjupjõ sũethurwai khāijā jõi Filemón dũi oojim, aigmua chi Colosas dakha sierr aawai (Hch. 19).

Agtarr khur Pabloou mũg carta phāawai aigmua warp jũrr Roma phõbõr eeta preso sũejim aajem, ich jõi Pablo. Maagwai ĩchab Onésimo anũmta Filemón chogkha sũejim aajem. Mag chi Pablo Roma preso sim eeta mag Onésimo anũmua ich patrón jõi Filemón phatkhon jĩgkhawi dũrmajim anaabá. Mamta Pablo dũi thẽuwi Pabloou irig maach peerduajem iek jaubaadẽjim aajem. Mag ichig ajapha jaubaadeewaita ũkhawi warag ich Pablo aig sũsijim aajem, irua nemdam iigwai audedee aag.

Khan jawaag ajĩ. Mamũ Pabloou ĩchab khaphũ sũejim aajem, Onésimojā ich pap aar deepũiju aai sim. Mag, chadcha Onésimo ich pap Filemón aar deepũijim aajem. Mag Onésimo ich pap aar deebapũim dũita ich gaaupai mũg cartajā deepũijim aajem. Deeu Filemonag ich chog Onésimo ajapha recibiiimkhĩir Pabloou mũg carta gaai irig chaigpajim. Mag recibiiwajā sũ ich chogjõpai khaba, ya ĩchab ichjõ Cristo iek ũkhawi ich khodkha simjõta i recibiiijim jõi Filemonag.

Salud

1 Filemón, ¿jāgpai chirú? Mũũn Pabloou. Maach Põr Jesucristo iek jaau chirũm gaaimua preso chirũm. Mag preso chirũmuata pũrũg mũg ěsap phā deepũi chirũm. Pũjā maar dũi maach Põr Jesucristo iek jaau nũm gaai ogdũba khitaawai, maach ermano Timoteo dũimua muata pũrũg saludaa chirũm. ²Mũg ěsap gaai mam ĩchab salud: maach ũphũi Apia athee; Arquipo, maach ipierr dũi ogdũba maach Ęwandam iek jaau khitaajem athee; maimua ĩchab chi ũkha durrum khũũn thum pũ di aig āba biirdũwia Ęwandamag jẽeujem khũũn atheejā agjõ salud deepũi chirũm. ³Maach Aai Ęwandamag jẽeunaa ĩchab maach Põr Jesucristoogjā jẽeu chirũm pāar kõit, pāar ogdũba thũa wai wẽnũrrũm dũi ĩchab pāar khõinaa wai wẽnũrramkhĩir.

Filemón gaaimua Pablo onee atarr

⁴Filemón, Ęwandamag jẽeu chirũm aig mũchdẽu pũ khĩirju athaawai warag pũ igwia irig ũu ajim a chiraajem. ⁵Mua chadcha irig ũu ajim aajem, mũchdẽu ũurwai pua thum Ęwandam iek ũkha durrum khũũnjā daupiinaa maach Põr Jesucristo dũijā ubũ chitũm a ũurjẽewai. ⁶Ĭchab mua pũ kõit Ęwandamag jẽeu chiraajem, cha maachdẽu ũkha nũm iek deeu khũũnag jaaumam dũi pũchdẽu-pajjā jāga Jesucristo gaaimuata maachin Ęwandam dũi ũu wẽnũrraajẽ a thumaa ajapha khap amkhĩir. ⁷Pua mag maach Ęwandam iek ũkha durrum khũũn thum kha khõsi aajem a jaau nũm gaaimua, mau chirũm āba, pua ĩchab mũ thāar onee api sim. Ũu nũm ermano. Puata ũu maach ermanonaan dũi õ ajapha am khĩir jāsenkha chirũm gaaimua amjā khĩir onee durrum.

Onésimo kōit Pabloo Filemonag chaigpatarr

⁸ Mag pua thumaam khūn kha khōsi aajeewai, puch chog arr Onésimojā agjō warm khūnjō pua daupii aju aai sim. Cristoou ich i jaaumkhīir mū jur autarr aawai mua pūrug warre i daupii abá a jaaju aai chirum. ⁹ Mamū muta ajués pūrug i daupii api chirum am ugua, maach numijā agdaujō chikham kha khōsi nūmjō i kha khōsi amkhīir, sī ikhōrjā khaba pūrug magam ig chirum. Mū ya jōoiraa chirum. Mag chirum āba, Cristo iek jaau chitum gaaimua preso chirum. ¹⁰ Mag chirumuata pūrug chaigpa chirum Onésimo kōit. Iita chadcha mua mūch chaajō wai chirum, mūch mūg preso chirumuata ūu irig maach peerduajem iek ūkhapi autarr aawai.

¹¹ Warran chadcha Onésimo pū chog sīi pū athee phidkhaajem ajim. Mamū mag sierrta pū aigmua dūr mawī, dūr-rūu pū athee tag phidkhaba, sīi tag ich igpibajujō sīsijim. Magjeb mamū ya iruajā maach dēnjō Cristo iek ūkhabaarwai, mū mūg chirum aigjā ūu dūr-rcha irua mū oo wai khērū awia, pū atheejā deeu irua phidkhaju mua khaphū chirum. ¹² Mag deeu pū chogkha sēimamkhīir, ūmaai mua pū aar i pūi chirum. Mamū mag mua pūch aar i pūibapāaiwai, mūchchata pūch aar barbaimamjō ajapha i wai chirsī pūch dūi. ¹³ Mua chadcha mūch aigmua ogdūba i wai chiram khōsi chirum, mūg maach peerduajem iek jaau chitum gaaimua preso chiraawai mūchdēu nemdam iig-waijā ichdēuta au deebaphū amkhīir. Mua khaphū chirum īchab, pua mū oon bēem khōsi sim. Mamū warphagkham gaaimua pōd bēeba aawai mua jūrr ichta mūch dūi sēepim khōsi chirajim, mag irua pū kōit mū athee nem wau simta jūrr pūchdēuchata wau simjō amkhīir.

¹⁴ Mamū mau mūch appai agtha pū iekjā ūr auba chan mua mag jūrr iita ajués mūch chogjō wai chiramapha chirum, eeu dēgōlp pua mag khōchhabaju khāijā mua magbaadēju. Magju khāi pūchdēuchata irig pūch khīrau jaaumun chadau, mua i mūch aig wai chiraju. ¹⁵ Jāg Onésimo pū aigmua durtarran, jāan Jōoirau ich iiu khāijā jāgpjijim, deeu nassi pawia ūmaai pūch aar petaawai deeu pūch dūi ich mag i wai chirsimkhīir. ¹⁶ Mag pūch aig wai chirsimchan ya tag sīi pū chogpai khaba, ya īsin warram khāaijā ajapchata sīsīm. Ajapcharan iin ya maach khod chaardamau, iruajā īchab dūi maach Ēwandam iek ūkha khērsiewai. Mūch imeerba muan i jāsene chirum. Mamū puata mū khāyaujā ūrcha i jāsene aju aai sim. Sīi pūch chog aawaijaijā khaba, iruajā maach Pōr Jesucristo iek ūkha sīsiewaita i daupii aju aai sim.

¹⁷ Magua mua pūrug mag chirum: Pūchdēu khīirjuawai chadcha mūjā pūch khapeer khai, magan Onésimo pūch aar barm edjā mūchchata pūch aar barbaimamjō onee i baarpi athá. ¹⁸ Irua pū dūi khaigba awia dēbpaar khāijā pūrug paraa sim khai, mūruga jēubá, mua i kōit phagpūiju. ¹⁹ Oob khīir-jum. Muata pūrug mūch juadamaucha, “Mua chadcha phagpūiju” a phā deep-ūi chirum mūg ēsap gaai. Mamū pua khīir eyaa aju aai sim, dēbpaar chaar khabam mamū mua Cristo iek jaau chitum gaaimua pūchdēujā Cristo iek ūrtarr aawai puan mūrūgjā dēbpaar paar simjōta sim. Mamū mua magumjā igbam. ²⁰ Magau khodam Filemón. Puajā maach Pōr Jesucristo iek ūkhaajeewai, Onésimo chig aba sīi warag i daupii wai chirsimkhīir, muata pūrug chaigpa chirum i kōit. Mag pūjā īchab Cristo dēn aawai cha mua jaau chirumjō abá i dūi, magbarmua warag mūchpata mū khīirdam onee apiege.

²¹ Mua khaphu chirum, pua cha muchdëu jaau chirumjô aju. Magua mua mug êsap purug phã deepüi chirum. Khaphu chirum ichab, cha muchdëu jaau chirum khãaijã atcha pua i aairaa aju. ²² Mu athee ichab didam jurwi ajapha khïir khaug khërbá, much maawai ag ee chiraimaag. Mua purug mag chirumun, jãg üu pãachdëu mu kôit jëeu durrum gaaimua Êwandamau muchig pãar oon mapiju khaphu chiraawaita mag chirum.

Ãbmiecha salud deepüi narr khun

²³ Mu khapeer Epafraas ichab Jesucristo iek jaau khitum gaaimua mug

mu düi cárcel deg khëraajemuajã purug salud deepüi sim. ²⁴ Mag tag ichab purug salud deepüi num: Marcoou, Aristarcoou, Demas aajemua, maimua Lucaaujã agjô. Mukhunnauta düi mu ipierr ogduba maach peerduajem iek jaau durraajem.

²⁵ Magdam jawaag ajim purug mug êsap phã deepüi chirum. Mun maach Pör Jesucristoogta jëeu chiraajem pãar kôit, pãar düi ogduba ich mag pãar thua wai siemkhïir. Ayoo kakë,

Pablo

HEBREOS

Ebreonaan athee ěsap phā deepüitarr

Khaíu phājí maimua chijā khũun atheeta phājí. Mũg carta gaai jauba sim khafuta phājí. Mũg librojá ĩchab Jesucristo iek ũkha narr khũun atheeta phājim, mamũ sīi parhoobam khũun athee khaba, judionaan atheeta phājim. Judionaan meu ebreo aajem; khar maguata chi ōorjá ebreonaan gaai thũurjem ĩsjā agtha.

Judionaan Cristo iek ũkha durrarr khũunan chadcha ũkhaba narr khũun garmua ajapta dau aug waaujeejim aajem. Mag durrarr aawaita āaur khũunau Cristo iek isegwi deeu warr amach wēnurrarrjō aju ěkhaajeejim anaabá, warrgar amach jōoinau nemchaain khěchnaa jēuejerrjōta Ēwandamag jēwaag; ajapcharan Moiseeu ley phā pũatarr gaai jaau simjōma. Magta amau Cristo iek amachdēu ũkhatarrta deeu isegjōjōo aadēp naajim.

Judionaan pōm amach jōoin i warr amachdēu ũrkhaajerr ya pũawi naajim aajem; mamũ mag amach jōoin i pũawi narrta agtha sīi Cristo atheepai khaba naajim anaabá. Pogan ya chi ũkha durrarr khũun dūi khapeerkha naajieb mamũ, mag amach khapeen dau aug wau nũm oowī maach peerduajem iekta warre isegpũim ig naajim anũm. Maguata mũg libro phājim aajem, ag gaai am khĩir onee jaubaawai amachdēu ũkhatarr iekta isegwi parhooba am ugua (2:11).

Khan jawaag ají. Mũg libro phātaran, judionaanau amachdēu ũkha narr iekta warag ajapcha ũkhamkhĩir ajim. Maguata amag chi ěsap deepüi chirarr

jōoiraujá seis veces amag jaaujim, jāga aajē Cristo iek dichdēu ũkhatarrta warag ũkhabanaa ewag maawai. ĩchab jōoirau dawaa oopi simũn Cristota thumaam khũun khāaijá ũrũucha sim anũmu (1:1–10:18).

Ya chi carta ōpũiju athee paawai jōoirau am wawí sim, jāga wēnurrāju aai nũ a khap amkhĩir (10:19–13:21). Am jāg chikhamaan jua machgau dau aphũũ wēnurrāajem āwataagan, Cristo iek jaau nũm ũrwi dichdēu ũkhatarr gaaita ubũ naaju aai nũm a sim. Capítulo 11 gaai amach jōoinau ũkhaajerrjōta amagjá ũkhapi jaau sim.

Ēwandamau ich Chaai pũibarmua maachig ich khaugpitarr

1 Warr jōoingar Ēwandamau biek kha-pan ichdēucha ōor jũr auwi makhũn-
nagta ichdēu nem jaau ig sim jaau-
jeejim aajem. Khar khāaiپی au nũmua,
ich chognaan pũi nũmua, wa magbaju
khai ichdēuchata amag jaaujeejim aa-
jem, makhũunau jaau nũm ũr nũm
gaaimua ōrau ich khapcha pamamkhĩir.
Mag, chadcha makhũunauta jũrr maach
jōoinag ich agjōo jaaujeejim aajem.
² Mamũ ĩs ewag pawī Ēwandamau jũrr
ich Chaai pũibarm gaaimuata maachig
ũu ich khaugpibarm. I gaaimuata ĩchab
nem thũnũmjā thumaa ompaawi ichigta
Ēwandam chi Ayau makhũun nem thu-
maa ich dūi jũapijim. ³ Ichdēuta ĩchab
mag ich Aai dũimua nem thumaa om-
paatarjā sīi ich iiu aawai ichdēuta wai
dũnũm. Ichta ich Aai khĩir thegnaa bē-
tarr aawai i gaaimuata ĩchab Ēwan-
dam ajaugjá khaphũ aajem. Ichta maach
kōit ũdũraa ich thōopiwi, ichdēuta ich
bagau maach khaibag thumaa chug-
paawi, ũgthar mawī, Ēwandam juachaar
gar jupimajim, ichta ich mag maach thu-
maam khũun Pōrkha sierraag.

**Ēwandam Iewaata angelnan
khāaijā ūrpai sierrum**

⁴ Mag gaaimua ich Ēwandam Iewaata ichab angelnan ūgthar thunum khāaijā ūrpai sīsijim, am khāai irigpaita ich Jōoiraujā Iewaa ichēnaa warm khūnag sīi ich chognaa aajeewai. ⁵ Mag ichta thumaam khūn khāai ūrpai siēwai Ēwandamau būrjā ich chognaanag chan ich Iewaag iekhatarrjō iwiir ābamugjā,

“Pū mū Iewaa aawai īs mua thumaam khūnag mag khap api chirum” abajim. (*Sal. 2:7*)

Ni būrjā ich chog iwiir ābam igwiajā, “Mūta i aaikha chitaju, maagwai ich jūr mū chaaihajujā” abajim. (*2 S. 7:14; 1 Cr. 17:13*)

⁶ Pari magju khāai, warag mag ich Chaai ābpai khitum mūig eegar pāaiwai warag angelnan ich chogkha thunum khūnagta,

“Pāach thumaam khūnau irigta jēebathū” ajim. (*De. 32:43*)

⁷ Ich mag warag Ēwandamau ich chognaan ich dūi thunum igmamua jauwai, Angelnan irua phūjō nem khaphi apinaa, sīi ōt uu jējēerkhamjō ichdēu nem jajaaukhampierr khodpepet apiejem aajem. (*Sal. 104:4*)

⁸ Mamū ich Chaai igwia chan sīi ich angelnanagamjō iekhaba, warag ich paarmua,

“Ēwandam, puchta nem thum thunum Pōrou” a iekhajim chi Ayau ich Chaairag.

“Mug atag pawiajā puchta ich mag chi Pōrkha chitaju.

Puan nem agcha waunaa khajaphata waaujem.

⁹ Puan nem wajaphamta khōsinaa nem khaigbam oomapha aajem.

Maguata Ēwandamau purugta ūgtharjā chi Pōrkhapijim;

ajapcharan mūchdēuma, mūchdēuta purug chi Pōrkhapijim.

Mūchdēuta ichab thumaam khūn khāaijā pū oneecha apijim” a iekhajim Ēwandamau ich Chaairag. (*Sal. 45:6-7*)

¹⁰ Maimua ichab ich Ēwandam iek phā sim gaai ābmua phāmamua chi Iewaa igwia,

“Señor, pūchdēuta chadcha warrgarwe mug durrjā ompaawi edaujā pūchdēuta waujim” ajim.

¹¹ “Chi chugpaan chadcha pua mag nem ompaatarr thum deeu chukhu aju, mamū pūch chan thōojā khaugba ich mag chitum iekhou.

Tagam nemen thum sīi khajapham khajūajō jēeudubju.

¹² Magbaawai ich jāg khajūa jōoi chi iuur dūi theg jūajemjō, pua mug durr jōoi isegpūiwi chi iurig paapūiju.

Pari pūch chan būrjā khīir khīethuupaijā khaba, pūn ich mag chitum iekhou” a phājim. (*Sal. 102:25-27*)

¹³ Mag ich Iewaata thumaam khūn khāai ūrpai siēwai sīi ich chognaanagpai chan ni ābamugjā Ēwandamau ich Iewaag iekhatarrjō,

“Mūch iek theeg chirumjō aag pūta mū dūi āba mū juachaar gar jupbā” abajim,

“pūch oomapha aajem khūn thum mua pūch jua ee pūrkha dee nūm ora.” (*Sal. 110:1*)

¹⁴ Mamū angelnan thum sīi Ēwandamau nem jajaaukham ipierraa agta thūnaawai amag chan irua mag iekhabajim. Jākhūnan, sīi ich Ēwandamau ich dūi ich mag wēnūrraag maach ich aar phē auju khūn juag oomkhīir pūitarr khūnau.

**Cristo iek chan sīi par
jūgūpai ūrju khaba nūm**

2 Keena, mag ich chi Iewaata ūrpai sierraawai i iek chi jaau durrum

khunnau maachig jaau numta wajapha ūrwi ūkhaju aai num, eeu magba akhiin sīi par jūgūpai ūurwai ewag mawi warr ūkhaba naawai aajerrjō sīi parhoob adukham. ²Warrgarwe Ēwandamau sīi ich angelnaanag ich iek Moiseeg deep- itarran chadcha nem jua theeg sīejim. Magua ag gaai nem waupi jaau num ichaaur nem waaujerr khunn chan sīi Ēwandamau ich mag par khīir okhooba, amach pekau paar ich agpierr am gaai deejjim. ³Mag ley sīi angelnaan gaau deepūtarr ichaaur nem waubarm paar am dūi maagjerrta, jāgwi maach gaaijā irua mas deeba abarju, mug maach peerduajem iek ag khāai wajapcha sim jaau numta sīi ūrbamjō abarm paar. ĶMug maach peerduajem iek warrjā ich maach Pōr Cristoouchata nacha jaubajī? Magtarra ich dūicha wēnū- rawi ūrtarr khunnaujā amachdēu oowai chadcharam iek aawai jūr maachig jaauwi maadēujā khaphū naabá. ⁴Mamū magpaijā khaba, mag maach peerdu- jem iekhan chadcharau a khap amkhīir, ich Ēwandamaucha mag ich iek jaau durrum khunnag ōorjā dau daau mon- aaupi maajeejim. Mag num dūi īchab īs ewag pawiajā ichdēupai ich Akhaar jua theeg gaaimua maachigjā nem khīir pogkhe waupiejem, magnum gaaimua mug i iek jaau numun chadcharau a khap apieg.

Magua mug maach peerduajem iek jaau num ūurwai par jūgūpai ūrba ūkhaju aai num.

Jesuu maach ich eegpeenkha awaag maachjō wounkhatarr

⁵Īs ewag pawiajā, chaig mūchdēu jaau chirarrjō, Ēwandamau ich Chaai gaaimuata maachig ich khaugpi sīewai, sīi ich chognaan ich dūi num khunnagta iek theegnaa maach pōrkhapiba ich Iewaagta maach Pōrkhapi sim. ⁶Magua Ēwandam iek phā sim gaai ābmua,

“ĶKhan ajaug nū” ajim “maar mūig ee- garm khunn pua jāgcha maar khīrag ee aag?

ĶJāga nū pua jāgcha maar dau aug khaugaag?

⁷Khūchpai mūig eegar wēnūrrūweran, chadcha pua angelnaan khāaijā maarta eegpai deejim.

Mamū mag nū awia maachta nem thum thūnum khāaijā ūrpai apijim.

⁸Nem thūnum thum pua warre maar jua eeta phēdeejim” a phājim, “maachdēuta thum khap nūisimkhīir.” (Sal. 8:4-6)

Chadcha magta phā sīeb mamū, mag āaurpaijā khaba nem thum maach jua ee phēdetarr anūmta, chadcha mag thumaa ichdēu jaautarrjō nem thum maach jua eegar thūnum chan agtha ooba num. ⁹Magarrau Jesuuwan chadau, mūig eegar wounkha sīethurwai maachjō angelnaan khāaijā Ēwandamau eegpai i deejieb mamū, īs jūr ichdēuta nem thūnum thum chadcha wai dūnum. Mamū Ēwandamau mag maachjō angelnaan khāaijā eegpai apitarran, maach dau aug khaugwi maach peerdu aum khōchgau maach kōit dau aphū amkhīir ajim. Mamū mag maach gaaimua meetarr jūr, ich Ēwandamau ichta nem thum thūnum khāaijā ūrpai apijim.

¹⁰Nem thūnumun thum Ēwandamau ompaatarrau ich athee, ichdēu ig sīer- rjō amkhīir. Mamū mag ūrcha ichdēu ig sīerran, ōor pōm ich chaainkha auwi ich aar phē awaag ajim. Magaag athee irua ūdūraa ich Iewaa Jesuuta dau aphū apijim, mag aphū abarm gaaimua ūu am peerduajemkha sīsiewai ichdēuta Ēwan- dam aar ōor ōbērpiejem khamkhīir.

¹¹Mag ich Jesús Ēwandam Iewaa ar- rta, maachjō angelnaan khāaijā eegpai simuata Ēwandam athee maach ajaug paapūiwi ich Aaita maach Aaikhapijim.

Mag gaaimuata chadcha ich Êwandam Iewaa Jesuujâ chigag chukhu maachig eegpeen aajem. ¹²Mag ichdëu maach ich eegpeen ich dâi aai âbam khũnkha wai sim igwi, ich Êwandam iek phâ sim gaai mag sim:

“Tata, mua much eegpeenag jaaju pu jâga chirú;

magnaa mûchdëupa am dâi pu thumeukharju” a sim. (*Sal. 22:22*)

¹³Îchab Isafas gaaijâ ich ag iek igwi,

“Tata, pûchdëu mûrug õor phêdeetarr dâi mu cha chirum” a sim, “ajapcharan puch chaankha thũnum khũn dâima.

Am gaaimua much phithur chirum aigjâ, pu mûrug oobamjõ chan abaju mua khaphu chirum” a sim. (*Is. 8:17-18*)

¹⁴Mag muig eegar chi chaankha thũnum khũnjâ wounaanta mag i chaankha thũnaawai ich Jesujâ muig eegarm khũnjõ wounkhata s̄ieichëjim, wounjõ meeg; mag ich meebarmua muig eegar ichta chi durr khũ awi õor dajëk wai sierrta iek theeg chukhu apâaig; ajapcharan mepeerta ich garmua pôdpâaigma.

¹⁵Mag Êwandam Iewaa khaba arrjõ ich Jesús maach kõiit meebarmuata, jâg s̄ii chikham chogkha num khũnau amach patrõn jua õgkha durraajemjõ, maach dajëgbaawai okhooju õgkhaajerr khũnjâ üu peerdũtkha athaawai tag i õgkhaba nuisijim. ¹⁶Mag i bëewaijâ ich chan angelnaan peerdu awaanta bëeba, maach muig eegarm khũn peerdu awaanta bëejim; ajapcharan maach ïs mûg Êwandam iek jõi Abrán dënjõ ùkha num khũn peerdu awaanma.

¹⁷Pari mag maach peerduajemkhanaa ïchab ichta warrgarm phadnaan pôrou aajerrjõ Êwandam dâi maach kõiit iekhaajem khaagan, ichiita ich Jesujâ nem thumaam athee maach ich eegpeenkha num khũnjõ wounkhaju aai s̄iejim. Mag s̄iewai phadnaanau õor

khaibag paar nemchaain kheechnerrjõ, jũrr ichta maach kõiit ùdũraa ich thõopibarmua maach khaibag thum chugpaa aujim. ¹⁸Mag ichjâ woun arr aawaita maachjõ dau aug wauwi meperaujâ irig nem khaibam waupiju êkhaajeejim. Mamũ ichdëujâ magum thum âwattarr aawai, maachdëu mag nem khaibam waujõjõomjõ aadëphum aigjâ üu irua maach dau aug khaugwi maach khaigpeerjem, ich dënjõ magum thum pôdpũpüi amkh̄ir.

Jesuuta Moisés khâai ùrpai sim

3 Magua ermanonaan, pãar ar Êwandam dũipai wënrurum khũn, ar maachta ich aar phë awaag ich chaankha autarr khũn, pãadë mũ iek ùrbat: Jesucristota chadcha ich Êwandamaucha ich iek jaaumkh̄ir jur auwi pũitarrau. Ihta ïchab ïsin warrgar phadnaan pôr aajerrjõ maach kõiit Êwandam dũicha iekhaajemũ. Üu i gaaimua maadëu chadcharam iekta ùkha num. ²Ich jâg Moiseeujâ Êwandamau ichig jajaaukham thum israelnaan dâi aajerrjõ, Jesuujâ Êwandamau mag ichig ich iek jaaupinaa ich iek ùkhaajem khũn kõiit iekhaajem khapibaawaijâ chadcha irua thumaa ichig jaautarrjõ ajim. ³Mamũ agdaujõ mag amachig nem jaautarr thum waujierrab mamũ, ichi Jesuuta Moisés khâaijâ ùrpai sim. ¿Jâgwi mag chirú? Pãrau khaphu num, âbmua di ëuwai chi ëutarr wounta chi di khâaijâ ùrcha ig iyũ aajem. Ich jâgta num ïchab Jesujâ Moisés dâi: Moisés s̄ii maachjõpai muig eegarm aawai iin s̄ii Êwandam juau. Mamũ magba Jesuun i nawe ich mag s̄ierraawai ichiita i khâai ùrpai sim. ⁴Pãrau khaphu num, âbmua di ëubam aig chan bëurjâ di chukhum. Ich agjõ sim ïchab nem thum mûg thũnumjâ; ich Êwandamauta nem thum waubajieb, maach wounaanjâ

thum, Moisepa. ⁵ Magua Moisejā sīi ich Ēwandam chog arr aawai ichig jajaaukhamjōta aajeejim i ōor dūi. Ajapcharan i phidagan, Ēwandamau mag ich ōorkha thūnūm khūūn dūi ajuuta jūr ōrag jajaau aajeejim. Ma ajim i phidag. ⁶ Mamū Cristo Jesús chan magba, Jesuun ich Iewaa chaar ichdēu pūitarrau. Magtarr aawai ichdēuta maach ich Aai ōorkhaju khūūn thum peerdū auwi ichdēuta khap sim, ichig jaautarrjō. Maata i phidag aawai i gaaimuata maach mug Ēwandam dēnkha nūm. Majā chadcha mag i ōorkha naawai parta i iek ūkhaba nūm khaphūnaa onee irua maach ich aar phē auju khīirjugta ogdūba wēnūrrūmūn mamū.

Ēwandamau ich ōorkha nūm khūūn khīir meeupiju

⁷ Magua oob thāar theeg amiet, eeu pāach dūijā Ēwandamau israelnaan dūi arrjō adukham. Magju khāai Ēwandam iek phā sim gaai ich Ēwandam Akharaucha jaau simjō,

“Īs pāachdēu Ēwandam iek jaau nūm ūurwai ⁸ oob israelnaanjō thāar theeg amiet.

Ōor chukag ee phūur wēnūrraawai amau warag Ēwandam dūita serereu nūū awi i meeukhapi pūijerram.

⁹ Cuarenta años mag ōor chukag ee wēnūrraajeewai, pār jōoinau nem ooba aajempa amach khaigpērm khōchgau irua ich jua theeg oopiejjerrjā, amau warag i jūramjō aajeejim.

¹⁰ Maguata chadcha am dūi meeukhawi, irua magjim amag:

‘Pāran sīi parhooba pāachdēu ampierr am khōchgau okhoota wēnūrrūm; mamū mag nūm mua nem jaau chirūm chan waumapha nūmguī’ a iekhajim.

¹¹ Magta chadcha khīir machgau irua chi ich ichaur nūm khūūn chan ich aar ōbeerpibamgui a iekhajim ich Ēwandamau.” (Sal. 95:7-11)

¹² Ermanonaan, maguata muan pāragan, “Ēwandam ich iekhabarmjā chadcha nem wau sierrūm iek ūkhaba nūm gaaimuapai chan oob thāar khaigba nūrrjēe amiet” a chirūm, pāach mag nūm gaaimua warag Ēwandamta isegam ugua. ¹³ Magju khāai Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjō, ūu agtha dich khapeendam wawiju aai nūwe ed ēpierr agdaujō pāach khapeen wawibat, pāach pekau ee nem khaigbam wau nūmuapai pāach khūgurwi warag thāar theeg am ugua. ¹⁴ Pari mag Cristo dūita khapeerkhanaa ichdēu jaautarrjō chadcha maach dūi ūu apim khōsi nūm khai, magan warrcha i iek ūurwai chadcharam awi ūkha nūsierrta ich mag dich thōm aar ogdūba ūkha wēnūrraju, warrcha ūkhatarrjō.

¹⁵ Pari magagan, Ēwandam iek gaai phā sim chaig jaau chirarrjō,

“Īs pāachdēu Ēwandam iek jaau nūm ūurwai oob thāar theeg amiet;

oob ar israelnaanau warag Ēwandam dūita serereu nūū awi i meeukhapipūitarrrjō amiet” a chirūm. (Sal. 95:7-8)

¹⁶ ¿Pārau khaphū nū, Ēwandamau ich iek jaupī sim ūr nūm āba, chijā khūūnauta warag mag i meeukhapijerrá? ¿Maach jōoin Egiptomua Moiseeu chawag phē arrtarr khūūn amach thum khabajī? ¹⁷ ¿Chijā khūūn dūita Ēwandam cuarenta años mag meeukha sīejī? Ich ichaur arr khūūn dūima, amach pekau wautarr gaaimua. Mag gaaimuata mag ōor chukag eepai phūur wēnūrrūmua thum khēchjierram anaabá, amach barju arr aarjā barba. ¹⁸ Maimua īchab ¿ich makhūūnag khabajī, amach khōchagpierr am khōchgau

büürjä ich iek asekasba arr jürr ich Ēwandamaucha, “Cha mæ iekha chirum iekhou pāar chan mæhdëu pāach khüir meeupiju a chirum durrjä mua dubpibangui” a iekhatarr?¹⁹ Ajapcharan mag pöd barba arran, amachig Ēwandamau jaautarrjä ajappai ükhaba narr gaaimuata mag pöd barba khud järrpai khëchjierram anaabá.

4 Keena, is ewag pawiajä, ich Ēwandamauchata jaautarr aawai, agtha i aar barju aai num. Maguata maachjä khüir khaphu wënuraju aai num, eeu amjö äb khäijä mag irua maach khüir meeupiju a sim aar pöd barba adukham.² Amag jaautarrjö maachigjä maach peerduajem iek jaauwi num. Mamu amaun mag amachig jaautarrjä sîi par jügupai ürtarr aawai am athee chan büürjä serbiibajim aajem, üu chi ükha narr khüen düi warag khüirjug äba am dënjö i ipierraa aba arr aawai.³ Maach chi ükha num khüenan, mag Ēwandamau maach ich aar phë auwi ich düi khüir meeupiju a sim aar barju.

Mamu i ichaur num khüen chan ichdëu am khüir meeupiju a jaautarr durrjä barbangui ajim. (Sal. 95:11)

Mag amau i ichaur abamuan, amjä dubkham, ya Ēwandamau mæg durr ompaawaiwe mag öor khüir meeupiju durrjä sîi wai sierr aawai.⁴ Mag khüir meeunisiewai jua üiju igwi, ichab ich Ēwandam jua üitarrjä jaauwi,

“Ēwandamau nem thunum thum seis días num ee wau aaipapüwi ag noram siete diam gaai ichjä jua üijim” a sim, “ichdëu nem ig sierr thum waubapäiwai.” (Gn. 2:2)

⁵ Mag israelnaan khud järrpai khëchtarr khüen igwiajä, ich Ēwandamaucha, i ichaur num khüen chan ich sim aig ich düi jua üimkhüir dubpibaju ajim ichab ich ag iek gaapai. (Sal. 95:11)

⁶ Magta nacha i iek ürtarr khüen amach jüg theeg gaaimua dubbajerram aa-

jem. Mamu agtha ewagam khüen dubju waur num, i ipierraa num khüen.⁷ Mag i ipierraa num khüen dubju aai num igwi, Moisés meetarr khur nassi pawijä David khararrau Ēwandam iek phäawai, “Is päachdëu Ēwandam iek jaau num üurwai oob thaar theeg amiet” a phäjim. (Sal. 95:7-8)

Magua ichdëu jaau puatarrjö, isweta ükhaju aai num, agtha ükhaju aai nwe.

⁸ Mamu mag irua iekhaju nawe, chi Moisés meetarr khur Josueu israelnaan Canaan durr wai duubwaijä warre ich Ēwandamau maach khüir meeupiju a sim aarchata wai dubtarr amuan, Ēwandamau is ewagam khüenagjä ich aar wëtju ayaa amkhüir “Isweta ükhaju aai num agtha ükhaju aai nwe” abakham.

⁹ Magua maadëu khaphu num, mag Ēwandamau maach khüir meeupiju a sim chan muig eegarpai khaba, ya mæg atag ich aarcha maach phë athaawai ich jäg ichjä mæg durr thum waupüwi jua üitarrjö jua üi wënurajuuta jaau sim.¹⁰ Chi mam Ēwandam sim aarta üu barbaimam wounan, chadcha tag phithurgjä auba, ich jäg mæg durr ompaawi ich Ēwandamjä jua üitarrjö, ich mag i jua üi chitaju.¹¹ Maguata machin Ēwandam iek jaau num maachdëu ürtarra warag ogduba ükha numua mag i düicha naaimajuuta ëkhaju aai num, ni äbmuajä israelnaanau Ēwandam iek ükhaba arrjö aba.

¹² Mæg Ēwandam iekhan ich mag chugpaa khaugba sierranaa nem jua theeg sierrum, ich Ēwandam iek aawai. Maguata thuthui phöpá garm magwe dee sim khäaijä nem degcha siewai maach pa akhaar oonaa maach ö akhaarjä khaug aujem. Maach khüirjugjä khogreu jurnaa dichdëu nem wauju dich thaar eepai wai sîsidumjä khaug aumaajem.¹³ Mæg thunum aig chan pöd iwiir äbmuajä Ēwandam dau merpüiju khaba sim. Irigan nem

thunum thum ich dau aig aunaata oo numjō dawaa thunum. Ēwandam mag maadēu nem wau numjā thumaa oojem khīirpheeta maachin dununuid aimaju, maachdēu nem wauujerr thumaa irig meerba jawaag.

Ich Jesuuta maach kōit iekhaajem chaarkha sīsijim

¹⁴ Mamu ich jāg warrgar phadnaan pōrōu ōor kōit Ēwandamag jēuejerrjō, īsjā agjō maach kōit iekhaajem chaar wai num; ajapcharan ich Ēwandam Iewaama. Ihta mawi ūgthar sējem, mammua maach kōit iekhaag. Maguata maachin maachdēu i iek ūkha numta warag ogdūba ūkhanaa ag gaaita ubu wēnurrāju aai num. ¹⁵ Mag ūgtharmua maach kōit iekhaajemuan chadcha maach dau aug khaaugjem. Ēwandamta maach wounkha sīerr aawai ichdēujā khaphu sim, jāga aajē maach pekau ee burrjōjōo aadēphum aig. Meperau maach pekau ee burrpiju ēkhaajemjō aju ēkhaajeejim i dūijā agjō; mamu maagjerrta ich chan būurjā pekau ee burrba khitajim. ¹⁶ Maach kōit iekhaajemua mag maach dau aug khaaugjem khaphu naawai būurjā ōgkhaba warag Ēwandam thumaam khūun Pōrkhanaa thumaam khūun dūi ajapha khitumta jurju aai num irig jēu numua, pekau ee burrjōjōo aadēphum aig i iigwaijā ūu irua maach dau aug khaugwi maach khaigpērmkhīir.

5 Pārau khaphu num, maach judionaan ee phadnaan pōrkhapiegiā ōor eemta jur auwi chi pōrkhapiejem, maguata ōor kōit Ēwandamag nem inagdam ofrendakha deenaa nemchaainjā thōonaa phaamamua irig jēeumkhīir, mag jēebaawai Ēwandamag am chig am ugua. ² Mamu mag phadjā īchab maachjō pekau pōm khitaawai, pekau ee buburrsōm

khūunjā dau aug khaug paraa aju aai sim. ³ Mag ichjā īchab maachjōpai sīewai, ich jāg ōor kōit nemchaain khēchnaa Ēwandamag am chig am ugua am kōit jēuejemjō, ich kōitjā jēeuju aai sim. ⁴ Pārau khaphu num, ābmuajā pōd ichdēupai, “Mūta chi pōrkhaju” awi ichta phadnaan pōr khaba aajem. Phadnaan pōrōn ich Ēwandamauta jur aaujem, ich jāg ichdēuta nacharam phad Aarón aajerr jur autarrjō. ⁵ Ich jāgta ajim Cristojā: Irua ichdēuta, “Mūta phadnaan pōrkhaju” abajim. Magju khāai ich Ēwandamauta irig,

“Pu mu Iewaa aawai pūchta thumaam khūun Pōrkha sīsīm thumaam khūunag khap api chirum” ajim. (*Sal. 2:7*)

⁶ Maimua mag warre ichta chi Pōrkhapibarm igwaijā, ich Ēwandamaupai ich iek phā sim gaai agjō,

“Pūun ich jāg Melquisedec phadkha sīerrarrjō ich mag Phadkha chitum iekhau” ajim. (*Sal. 110:4*)

⁷ Cristo agtha muig eegar khēraawai ūu ich meem iekcha meepiba aag jua theeg simug jēu simua nem theeg ijējēbkhām dūi bīe jōchkhērumuata jēu khērajim aajem; ajapcharan ich Ayag jēu khērumuama. Mamu mag ich Ayau khōsimjō i ipierraa am khōchgauta ichig jēu-tarr aawai ūu Jōoirau i iek ūkhajim, deeu i phiriu athamua. ⁸ Mag Cristo Ēwandam Iewaa āba, chadcha aphū meebarmuata warag ich Aai ipierraa aa khaugjim. ⁹ Mamu agjō mag meebarmua ichta īchab thumaam khūun Pōrkhanaa am kōit iekhaju aai sīsiewaita īchab thum ich ipierraa num khūunjā ūu ūgthar ōbērpiejemkha sīsijim. ¹⁰ Magta chadcha Ēwandamau, warr Melquisedec phadkha sīerrjō, ich Iewaata Phad chaar khapijim ūgthar, thumaam khūun kōit iekhaajem.

**Ēwandam iek űkha num
anartha i iseg num khun**

¹¹ Cha műchdĕu jaau chirum iekhan pĀrag jaaju pĕoma agtha wai chirum; mamű pĀrau khaugmaphamjĕ naawai műugwaiweran jaaju phithur sim.

¹² PĀrau nawe Cristo iek űurjem khun aawai ya műugwai jűrr pĀach khapeenagta jaau khaauga aju aai num. Mamű magba jĀg Ēwandam iek athee agtha dau meraamjĕ naawai pĀragan deeu chaainagamjĕ merag chukhumdamta nacha jaaju aai chirum. PĀrau khaphum, chaainagjĀ nacha jűdchĕdam appai dee num awi ewag paawaita jĕoin dűi āba nem parhooba kho khaugpiejem. Ich agjĕta sim iĉhab Ēwandam iek jaau numjĀ.

¹³ Magua mag maach chi jĕoi chirumta chaainag jaaujempai khaphu chirumun, magan agtha chaai jűdchĕ ikhĕrroo khitumjĕta sim, nem khaigbamjĀ khaugba ni űuumjĀ khaugba sĕwvai.

¹⁴ Mamű magarrau jĀg chi jĕoin nem parhooba khoojem khunjĕ, khani űu sĭ wa khani űu khaba sĭ a khaphu simuan chad Ēwandam iek phithurm ichig jaauwaijĀ űu ajapha khaphu aju, ag nawejĀ ichig jaautarr ee numuata magumjĀ khaug aumaajeewai.

6 Keena, maguata maachin warag naagta wĕt ahaug maju, warag i iek khaugmamua ag gaaita jĕoinpaag. Mamű magaag chan Cristo iek jaau num űurwai nacha maachdĕu khaugtarrpaita khaphu wĕnurraju abam. JĀg sĭi:

dichdĕu nem khaigbam waaujerr isegwi Ēwandamag chugpaapi jĕeu numpai khaba,

dichdĕu Ēwandamau maach peerduajem iek űkha numpaijĀ khaba,

² dich pĕr choopi jaau numpaijĀ khaba, dich khapeen pĕr űr jua ausĭunaa Ēwandamag jĕeu numpaijĀ khaba,

műg atag maach iiu phiidutkhaju jaau numpaijĀ khaba, maimua Ēwandamau maach i agkhaju jaau numpaijĀ űkha wĕnurraju abam.

³ Magum thum űuma chadcha. Mamű magum iekpaita dich iphithur phurba jajaau aju khāai, tagam nem agjĕ ich Ēwandamau maachig khaugpim khĕsi simta pĀrag jaaum ig chirum. Magum iek űkhaag pĀragjĀ ich Ēwandamau khĭirjug deekhiin űu akham. Maiguin chad warag i iek khaugmamua ag gaaita jĕoinpagkhaju.

⁴ Mamű ar maach peerduajem iek űrwi, Ēwandamau ich Iewaa maach peerduajem khamkhĭir pűitarrjĀ khaugwi, Ēwandam Akharau ŕrag nem ajapha waupi sim aig ich paarmua dűi wauwi, ⁵ maimua műg Ēwandam iek jaau numjĀ ich jűgűucha űrnaa ich dauacha ich Ēwandam Akharau nem khĭir pogkhe waupi sim ootarra,

⁶ űwaa i ewag mawi warre Ēwandam iseg siműg chan parta deeu Ēwandam iek űkhapi awaag ĕkhaju. Mag sim aig űkhaba khabahab, magum gaaimua pakuls gaai i meerphĕtarr khun denjĕ ichdĕujĀ ich paarmua Ēwandam Iewaata thumaam khunag isegpi jaaunaa parhoobam khunjĕ i wau iekhapi simjĕ sĕwvai.

⁷⁻⁸ Magum wounaan jĕb khaigbamjĕta num. Nemjĭir ajapha ŕbĕrmkhĭir par Ēwandamau ag űr nosej pĕm chĕpipikhamjĀ ag gaai nem jĭirwai sĭi phűak appaita ŕbĕrbaadĕphum; ich jĀgta num ar Ēwandam iek űrtarrjĀ űkhabam khunjĀ. JĀgum khunan, jĀg phűakjĀ sĭi ābaműg pĀardunaa ŕrpĀaijemjĕ, ya sĭi Ēwandam jua machag āwatjupaita num. Mamű magba ar Ēwandam iek űrwi thĀraucha űkha num khunan jĕb ajaphamjĕta num. Magum khun dűi ĒwandamaujĀ űu aajem.

**Khan khīirju n̄m gaaimua
maach Ēwandam d̄ii ubu nu**

⁹Ermanonaan, mua mag chadcha ōrau Ēwandam iek ūr n̄m āba i iseg n̄m a chirab mam̄, mua khaphu chirum, p̄ar chan magba n̄m. P̄ar ya peerd̄wi nem ajaphamta waujeewai mag j̄eb ajaphamjōta n̄m. ¹⁰Ēwandamau thumaam kh̄un d̄ii nem agchata waujeewai p̄arau Ēwandam khōsi n̄m gaaimua p̄ach ermanonaan juag oojemj̄a irua par s̄ii ich j̄ag okhoopibam. ¹¹Muan ich j̄agta p̄arag p̄ach ermanonaan p̄ach d̄enjō ūkha n̄m kh̄undam daupii w̄n̄r̄rapim khōsi chirum, ich j̄ag p̄achd̄eu am d̄ii n̄mjō, mag w̄n̄r̄r̄m gaaimua p̄ach i d̄ii naaimawai Ēwandamau p̄achig deeu khīirju n̄mj̄a ich ag ee chadcha p̄achd̄eu khīirju n̄mjō ōb̄ermkhīir. ¹²Nem ajapha wawaag chan oob khus̄ekhamiet. Magju kh̄ai maach jōoin ōtarr kh̄unau aajerrjō warag ūkhanaat a chirum. Amau ogd̄uba ūkha durruu aajerr j̄urr Ēwandamau warrgarwe amachig deeu aajerrj̄a ya amach jua ee wai n̄m, ya ich d̄iichata w̄n̄r̄raawai.

¹³Ēwandamau jōoi Abr̄an khararrag chaai paarpajiu jaauwai, ich iekhabarmj̄a s̄ekhaba ni tag ich kh̄ai ūrpaimj̄a chukhu s̄ierraawai, ichd̄epai ich thōnaa, ¹⁴“M̄ cha iekha chirum iekhau mua p̄ d̄urr̄cha eeg oowi m̄ug atag paawai p̄ chaain ewagam kh̄un̄j̄a kha-paana apijugui” ajim aajem irig. ¹⁵Magbaawai chadcha Ēwandamau ichig jaautarrjō aju khap, jōoi Abranau nu khitum ee Ēwandamau irig ichd̄eu jaautarrjō ūu chaaidam i ūirag oodeepiwi ag gaaimua chadcha jōoi chaain ewagam kh̄un̄ khapaana th̄un̄isijim, i meetarr khur. ¹⁶Maach m̄ug eegarm kh̄un̄ nau juraawain maach kh̄aij̄a ūrpai

sim igwiata juraajem, ajapcharan Ēwandam igwiama. Mag juraanaata nem magju abarm chan tag s̄ii dich iphithur ij̄ej̄eb n̄uj̄a aba, chadcha dich iekhatarrjōta aajem. ¹⁷Magta Ēwandamauj̄a i iekhatarran chadcharau a khap apiege, mag juraamamuata Abranagj̄a iekhajim aajem, maagwai ich chaain ewagam kh̄un̄auj̄a chadcha Ēwandamau amach d̄ii magju khap amkhīir. Mag sim aig irua ich iekha simj̄a chadcha ich mag aju a sim ajim anaab̄a. ¹⁸Magta Ēwandamau juraanaa ōor d̄ii iek deejem ūrwi, chadcha i s̄eu chukhu sierrum khaphu n̄m gaaimuata is ewagj̄a maach peerdu aumkhīir Ēwandam j̄ur n̄m kh̄un̄au khaphu aajem, chadcha irua maach peerdu auju. Mag gaaimua i aar naaimaju khīirjugta wai n̄m, ichd̄eu maach ph̄e auju jaau simjō aju khaphu naawai. ¹⁹⁻²⁰Mag āba Ēwandam aar naaimaju khīirjugta wai n̄mun, magan ich j̄ag barco ich anclau ūrrpiba wai w̄j̄om aig ph̄usasuj̄a b̄ayeu ar-rba aajemjō, maach akhaarj̄a Ēwandam gaaichata p̄r w̄j̄omjō sim. Mag Ēwandam d̄ii maach mag n̄mun maach P̄or Jesús gaaimuau, ichta ich j̄ag phadnaan p̄orou Aai i j̄eujem ee put parrg ēu w̄j̄orr ēugar ānopierr biek ābpai duubjerrjō maach na ūgthar mawi sim aawai. Mammuata maach kōit ich Aai d̄ii iekhaag ich mag Phadkha sierrum, ich j̄ag warr Melquisedec phadkha sierrarrjō.

**Melquisedec phadkha sierrarrjō
Jesuuta ich mag Phadkha sierrum**

7 Mag maach P̄or Jesucristo Melquisedecjō sim a chirumun m̄gau: Maach jōoin Abr̄an khararr agtha ūu p̄urba khitum jaar, Melquisedecta ph̄ob̄or Salem anum eem rey anaa ichab phadkha s̄iejim aajem, ich Ēwandam cha ūgthaa phuu n̄mua phadkhapitarr. Mag jaar biek

āb jōoi Abrán reinaan dūi wərbūwi ich garmua reinaan pōdpūiwi urum ee, chi Melquisedec i khīirphee mawi āba thēubaimam aig, i bendiciemamua irig, “Īsmua atag ūu pū Ēwandamau eeg oo wai chitaju” ajim anaabá chi Abranag. ²Magbaawai Abranau mag reinaan dūi wərbūwi ichdēu am pōdpūiwi, am juagam nem phē urarr eem chi décima parte deejim aajem chi rey Melquisedeeg. Mag rey thūr Melquisedec aawai, “thumaam khūn dūi agcha nem waaajem rey” aawaiu. Mag chi phōbör thūr Salem aawai, maach meúan “khōinaa” a simūu. Mag “khōinaa” anūm phōbör eeta reikha sierr aawai chi Melquisedec igwia ōrau “ōor khōinaa phē wai sijem rey” aajeejim. ³Ēwandam iek phā sim gai būurjā jaauba sim, khai ajī i aai wa khai ajī i ād, būurjā am jōoinjā jaauba sim. Agjō būurjā i thaabatarrjā jaauba, ni i meetarrjā jaauba sim. Ajapcharan mag phadēn peer Ēwandam Iewaa Cristo dūi agjōota sim; maguata ichjā Cristojō ich magta phadkha sierrajim.

⁴Pādē ūrbat jāga siējī Melquisedec: Í chan sīi parhoobam phad khabajim. Mag nūm dūi íchab chi Melquisedecta jōoi Abrán khāaijā ūrpai sierr aawai chi Abranau, ichjā chi thethem arr āba, mag reinaan dūi wərbūwi ichdēu gan aumarr eemjā irig chi décima parte deeb khaba deejim aajem. ⁵Pārau khaphū nūm, Moiseeu ley phā puarr gai jaauwai, Levinaanta phadnaankha nūm khūnaun, tagam khūn amach khapeen israelnaan thum jōoi Abrán chaain ewagam khūnkha nūm gaamua wir aig amach khodnaan āba, ichiita amau nem wai nūm eem chi décima parte amag jēub khaba jēuju aai naajim aajem. ⁶Mamū chi Melquisedec Levinaan thūr eem khaba arr aawai chadcha Moiseeu jaatarrjō ich paatēm chi décima parte jēuju khaba si-

jim jōoi Abranag. Mag phadkha sierrjā Levinaan khaba siējeb mamū, ichiita Abranag jēebaawai jōoirau deejim aajem ich dēn eem chi décima parte. Mag Melquisedeēu i bendiciēwai, ya Ēwandamau ag nawe ich bendiciētarr āba, Abranau ūduraā deēu ich bendiciēpījim anaabá. ⁷Maadēu khaphū nūm, chi ich garmua warm bendicii simta chi bendición au sim khāaijā ūrpai sim. Am mag narr aig, ¿khaíu mag Melquisedecta Abrán khāaijā jua eegpai siējim abarju? ⁸Chadcha muig eegar chi décima parte jēuejem khūnan ichab maachjō dajēkhu deetarr khūnau; mamū Ēwandam iek chi phām gai Melquisedec jaau simūn, chi iwamta jaau sim, būurjā meejimjā aba. ⁹Mag Abranau Melquisedeeg chi décima parte phaagwai ewag pawī Levinaan khaju khūn agtha thaababa naajieb mamū, ya warre am kōitpata phagbapūimjō ajim. Magua ís ewag pawī oowaijā amach paarmua chi décima parte jēuju khūnaupata warre Melquisedeeg phagjieram aju aai nūm, am tathōoyau am kōit phagtarr aawai. ¹⁰Chadcha mag Melquisedeēu Abrán khīirphee mawi i bendiciēwai chan agtha chi Levinaan ābjā chukhu ajieb mamū, ichi ich gaaimuata ewag pawiajā makhūn Levinaan paarpaju ajim. Magta, ich Melquisedecta chi Abrán khāaijā ūrpai sierr aawai ichta íchab Levinaan khāaijā ūrpai öbēr sim.

¹¹Ya ag khur ewag nassi pawī Ēwandamau Moiseeg ley deewiata chi Levinaanjā phadnaankha nūisijim. Chi Levinaan eem phadkha narr khūn, nacharam phad Aarón khararr ag chaain ewagam khūn ajim. Mamū makhūn phadnaanau mag ley gai jaau sim ūrkha nūm khūn ajaug paajerr akhiin, Ēwandamau deēum phad ich Iewaa makhūn khāaijā ajapcharam pūibakham. Mag irua

püitarr chan Aaronjö khaba, ag khāaijā ajapcha Melquisedecjömta püijim; ma ich Jesucristo ajim. ¹²⁻¹³ Mamu Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai, mag phad iur, Cristo, Levinaan khod khaba Judanaan eemta öbërju atarr aawai, chadcha ich magta ajim, mag Judanaan eem chan phad ābjā öbërba aajerrta. Mag Cristo phadkhabaadeewai Levinaan eem phadnaan tag serbiiba aphöbaadëjim. Magbaadëm düi ichab Cristoou iek iur jaubaadeewai mag ley wargarm phadnaanau wurkhapiejerrjä tag maadëu nem igba aadëjim. ¹⁴ Mag phadnaan khapiewaijā, mag Judā chaain ewagam khunag chan phadnaan khaju aai numjā aba arr aawai, maadëu khaphu num, āba maach Pör Jesucristo ich appaita Judanaan eem phadkha öbërrim.

¹⁵⁻¹⁶ Mag phad iur Ēwandamau maach athee püitarrjä sii mag ley nachgarm gaai jaau sierrjö khaba, Melquisedecjö Levinaan khod khaba simta bëetarr aawai, merak chukhu sim, chadcha magbarm aig mag ich pierrumua warre chi phadnaanau waaujerr phidagjä ya tag wauju khaba aadëm düi chi leijä tag sii warramjö khaba sisim. Irua chadcha cambieju aai siejim, í mag makhunjö khüchpai phadkhawi meeg athee khaba ich mag meejä meeba phadkha sierraagta bëetarr aawai. ¹⁷ Í mag ichta ich mag phadkha sierraju igwi, Ēwandamau irig, “Pun ich jäg Melquisedec phadkha sierrarrjö, ich mag phadkha chitum iekhou” ajim. (Sal. 110:4)

¹⁸ Chadcha magta Moiseeu ley deetarr gaai phadnaan khapiju jaau sim leijä warre Ēwandamau chaur ausübarmjö ajim, öor peerdu awaagjä serbiiba sierr aawai. ¹⁹ Mag lefu pöd öor ābjā Ēwandam na ajaug paa auba aajeejim. Mamu ya is Cristo maach köit iekhaajem chaar wai num gaaimua maadëu khaphu num,

ya is chan tag warramjö khaba sim; isin Ēwandamau maach ich aar öbërju ayaa apinaa maach dakhata siejem.

²⁰ Mag Moiseeu ley phā puarr gaai jaau simjö Levinaan phad khapiewai chan Ēwandamau büürjä juraa iekhaba, sii am aaijā phadnaan arr aawaita ich mag phad khapiejeejim. ²¹ Mamu Ēwandamau maach Pör Cristoog phad khapiewai chan magba, ichdëuchata ich thö iekhamamua Cristo igwi, “Pun ich jäg phadkha chitum iekhou” ajim.

“Mühdëuta mag juraanaa iekha chiraawai naspawiajä mu mag iekhabajim abam” ajim Ēwandamau. (Sal. 110:4)

²² Mag Jesuuta ich mag maach köit iekhaajem phadkha sisierr aigmua, ichdëuta chadcha khap apiejem, is Ēwandamau maach düi iek dee simta nacharam ley Moiseeg deetarr khāaijā ajapcha sim, mug iek iuriuta Ēwandam dau na maach ajaug paapāijeewai.

²³ Mag agtha Jesús bëeba aawain phadnaan khapanta iigjeejim, āb meebaadëm jürr deumua ag phidag aumaag. ²⁴ Mamu mag phad iur Jesús chan meejä meeba ich mag sierraawai, mag i meebaawai ābmuajä i phidag auwi jürr maach köit jëeujüjā abam. ²⁵ Maguata ich gaaimua Ēwandam jur num khunan, irua peerdu aub khaba peerdu auwi ich mag ich dënkha wai sisielijem. Mag ichjä ich mag iuu sierraawai ich iek ükha num khun köitjä ich mag ichdëuta Ēwandamag jëeu nurraju.

²⁶ Magua ichta chadcha maachdëu ig narr phad khabahab, maach köit iekhaajem chaar. Ich chan nacharam khunjö khaba aawai büürjä pekau chukhu khitum; khaibagjä chukhu, ni büürjä chikham khaigba ajöjöpaijā khaba, maachjö pekau pömkham khun eemjä khaba sim. Mag siewai ichta

nem thum ügtharm magwe thunum khäaijã ürpai apijim Êwandamau, ich dâi äba. ²⁷ Magba aawai i bëju na phadnaan thunarr khunnaun ed ëepierr nemchaain khëchnaa nacha amach pekau kôit jëeuwiata jürr öor pekau kôitjã jëeujeejim. Mamü Jesuu chan amjõ khaba aawai, nemchaainjã khëkhëch aba, ichta biek äbpai uduraa öor pekau kôit ich thöopijim. Mag biek äbpai ichta thöopitarra ya tag öor pekau kôit nemchaain thöoju khaba aadëjim. ²⁸ Warran Moiseeu ley phã puarr gaai jaau simjõ phadnaan khapieg jur aauwaijã maachjõ pekau pöm khithëe arr khunnta jur aaujeejim. Mamü mag ley jöoi deetarr khur nassi pawi Êwandamau ichdëupai ich gaai juraanaa ich Iewaa büürjã pekau chukhu khitumta thumaam khun Pörkhapinaa maach kôit iekhaajem khapitarran, mug atag pawiajã ichta phad chi ajapcharamkha sierumua dajëgjã dajëgba ich mag maach kôit iekhamkhiir ajim.

Êwandamau ich Chaai päibarmuata iek iur deetarr

8 Mua pärag ajapcha khap apim khösi chirumun mugau: Chadcha Cristo thumaam khun khäaijã ürpainaa maach kôit iekhaajemta ügthar Êwandam dâi äba chi Pörkha i juachaar gar jup sim. ² Müig eegar phadnaan pöröu Aai i jëeujem deg aajerrjõ, ichta ügthar Êwandamag jëeujem eejã chi Pörkhanaa maach thumaam khun kôit iekhaajemkha sim. Mag ügtharm Aai i jëeujem di chan müig eegarmjõ sîi örau ëutarr khaba, ich Êwandam juau.

³ Ich jãg phadnaan pöröujã Êwandamag nem inagdam deenaa nemchaain khëchnaa öor kôit Êwandamag jëeumkhiirta jur aaujeewai, Jesucristooujã ichab am dënjõ Êwandamag nem inag deēju aai sïejim, mag phadkhanaa maach kôit

iekhaajem khaag. Maagjerr aawai irujã chadcha deejim; mamü irua ichpaita nem inagdamjõ deejim. ⁴ Í agtha maach ee müig eegarta sim akhiin, mag phadjã khaba sïekham. ¿Jãgwi? Moiseeu ley deetarr gaai jaau simjõ ya Êwandamag nem inagdam deenaa nemchaainjã khëchnaa irig jëeujem phadnaan khapan thunaawaima. ⁵ Êwandamau Moiseeg müig eegarmua ichig jëeumkhiir di ëupi jaauwaijã irig, “Ajapha oonaa Sinai durrsi gaai müchdëu puchig ügtharm di oopitarrjõota ëubã” ajim anum. Magtarr aawai mag phadnaanau müig eegarmua öor kôit nem wau durrumjã sîi ich Jesuu ügthar Êwandamag jëeujem degcha wau simjõ ajuuta ëkha durrum, mamü pöd agjõcha wauba num. ⁶ Magua, Jesuuta ügtharmua maach kôit iekhaajeewai irua nem wau simta müig eegarm phadnaanau öor kôit nem wau num khäaijã ajapcha sim. Maguata ichab mag ichdëu maach kôit nem wau sim gaaimua üu isin ich Êwandam aarcha barju aai api sim. Ajapcharan ich Jesús gaaimua Êwandamau öor dâi iek deetarra nawe Moisés dâi iekhawî ley deetarr khäaijã ajapcha sim, mag gaaimuata üu Êwandamau maach peerdu aaujeewai.

⁷ Mag nacha Êwandamau maach jöoin dâi iek deewi ley deetarra ajapcha amuan, ewag pawiajã tag irua ich garmua deeu öor dâi iek deebakham.

⁸ Mamü ichdëu oowai örau pöd amach iekhatarrjõ mag ley wurkha auba ni chi leujã ichdëu khösimjõ öor ajaug paa auba sierr aawai, ich Êwandamaupai magjim anum:

“Jãg sîi awi mua üwaaî müch garmua deeu Israel durr num khun dâi iek deewi Judã durr num khun dâijã iek deejugui” ajim anum; “ajapcharan israelnaan amach thumaam khun atheema.

⁹Mag mua deeu am dūi iek deebarm chan Egiptomua mūchdēu am wai öbértarr khur maach iekhatarrjö khaba aphöbaadeewai mūchdēu am isegtarrjö tag am isegbangui” ajim anum ich Ēwandamau.

¹⁰“Deeu mua israelnaan dūi iek deebarmun mūgta ajugui” ajim anum:

“Mūchdēu am dūi iek deebarmun mua warre am thāar ee phā sūbarmjöta ajugui” ajim anum “mūch ipierraa am khōsi ipierraa amkhīir.

Mūchta am Ēwandamkha chirsiewai amach jūrr mū öorkha nūisiju.

¹¹Magbarmun thum chaain bürum-damaupa mū khakhapdö thunūisiju aawai tag dich dö ābam eem khū-nagjä jaauba, ni dich khodnaanagjä mū iek jajaau abaju, tag magju igba aphöbaadēju aawai.

¹²Am mag nūisim aig ĩchab amau mū dau na nem khaigbam waaujerrjä mūchdēu chugpaapūiju.

Mag chugpaabapūim chan mua tag magum iekjä igba, warre ich mag khīir okhoopūiju” ajim aajem ich Ēwandamau. (*Jr. 31:31-34*)

¹³Mag Ēwandamau iek iur deeu a iekha sierr aguin, ya chi nacharam tag serbiiba aadeewai jūrr iek iurta siuju jaau sim ajim. Maadēu khaphū num, nem inagta ya jöoiranaa serbiiba aadēmun sīi barpūijupaita sim. Ich agjōta abajieb Moiseeg ley deetarjä.

**Warrgarm phadnaanau aajerr
chan ĩs Cristouu maach kōit
aajem dūi barba sim**

9Mag Ēwandamau nacha maach jöoin dūi iek deewai jaautarrjö Aai i jēuejem di ēutarran, sīi ich mūig eegarm dipaaupai ēu sējim aajem. Mamū magumjä, ag ee parhooba aju khaba, ich Ēwandamau jaau wai sējim anaabá, jäga örau ichig jēuju khap amkhīir.

²Mag di mūgta ēu sējim aajem: Di āb-

pai simta, ag ee thuram numí thuurkha sējim aajem. Nacharam, “Lugar Santo” a thür sējim anaabá; maigpain phadnaan parhooba dubju aai naajim aajem. Mag ee lámpara ausiujem dūi Ēwandam athee pan ausiujem mesjä sējim aajem.

³Maimua ābakhai agjö ich ag gaaipai ēugar thuur sim “Lugar Santísimo” a thür sējim aajem. Mag een āba chi phadnaan pörkha sim appaita año gaai biek ābpai duubjeejim anaabá. ⁴Mag dub num aig sējim aajem, incienso phaag khurr phir dēn nasädjö ügthaa wau sim; maimua ierr sējim aajem ĩchab, baaudi phir dēn. Mag baaudi, Ēwandamau mag maach jöoin dūi iek deewai ich iek phā deetar ag ākhaajem baaudi ajim aajem. Chi baaudeg “maná” anumjä sējim aajem, jarr pör agjö phir dēn sim ee. Mag tag naajim aajem ag ee: Aarón khararrau bordón jua ee wai nurraajerr, biek āb ördūwi sürkhatarr; maimua Ēwandamau Moiseeg ley mokdau gaai phā deetarjä agjö. ⁵Mag ee nem thūnum baaudi ürta ich Ēwandam sējeejim anaawai, mag ürta ĩchab querubinnaan numí naajeejim aajem, ich paraa ich ädēkkhēr irig jēeu numjö waukha sim; ajapcharan angelnaanma. Mag agdaujō khīircha ag ür dūnūutkha naawaita amach ichiu chi baaudi börr wai numjö naajeejim anaabá. Maigta bēewi phadnaan pöröu mag biek ābpai año gaai mag baaudi ür nemchaain bagau jiphēmamua Ēwandamag jēuejeejim anaabá, öor pekau kōit. Magum jaauju pōoma wai chirab mamū, magum jawaagta mūg ēsap phāba chiraawai magdampaita jaau chirum.

⁶Mag sim aawai mag “Lugar Santo” anum eepain nemchaain khēchnaa phadnaan üiba dudub aajeejim aajem, Ēwandamag öor pekau kōit jēwaag. ⁷Mamū ag ēugar mag “Lugar Santísimo” anum gar chan phadnaan awijä pöd parhoobam khūun dubba,

āba am pör appaita año gaai biek ābpai duubjeejim anum. Mag duubwaijā ich jua par khaba, nemchaain bag dūita duubjeejim anum, ich kōit jēuwi khar ōrau amachdēu nem wau numjā khaugba num gaaimua pekau ee burr num khūun kōitpa jēumamua mag baaudi ūr chi nemchaain bagau jīpheeg. ⁸Mag sim aig, īs Ēwandam Akharau jaauwai, mag phadnaan dudub aajerr aigta agtha Ēwandamag jēu nūwe chan Lugar Santísimo gar dubaag put parrg ēu wējorr agtha weeudūba sierr aawai, pōd parhoobam khūun Ēwandam aarcha dubju khaba naajim a simūu. ⁹Magta mag ley Moiseeu jaau puarr gayamjō sīi Ēwandamag nem inagdam deenaa irig jēujeejim aajem. Mamū īs maadēu khaphū num, mag nemchaain khēchnaa jēu numuapai pōd mag chi jēu durrum khūun thāar ajaug paa auba aajeejim Ēwandam dau na. ¹⁰¿Jāgwi? Agtha mag ley serbiiba apūyaag Cristoou iek iuur aibēeba sierr aawaima; magnaā īchab amach ley gaai jaau simjō sīi nem parhoob khōba num dūi nem parhoobajā dōbanaa tagam nem mag leūu waupiba jaau sim ūurkha num gaaimuapaita amach ajaug paa auju ēkhaajerr aawaima.

¹¹Mamū īs chan ya mag ley gaai jaau sim wauba, ya ich Cristocha bēewi īsin ichta ūgtharmua maach kōit iekhaajem chaarkha sīsiewai, ichdēuta chadcha ōor dūijā ajapha aadēm, Ēwandamau warrgar ōor dūi aju jaaujerrjō. Īs mag maach kōit i iekhaajem di chan mūig eegar Aai i jēujem di khīir khaba, ag khāaijā ajapchata sim. Mag di chan eegarm khūunau ēutarr khaba, ich Ēwandam juau. ¹²Mag ōrau ēutarr khaba sim eeta Cristo sim. Mamū īs chan ya tag mag chīb bagta Ēwandamag deeg khaba, ni phak emkhōi bagjā khaba, ich bagchata deejim. Mamū majā mag warm khūunau aajerrjō biek khapan khaba,

biek ābpai magbarmua tag deeam bagjā igpiba aagta mag ich bagta deebarm. Magbarmuata ya maach peerdu aum iek peerdu atham. ¹³Iin chadcha mag amau chīb bag phak emkhōi bag dūi auna, īchab mag phak ūuidam phaatar khūur mephōrrag pa simjā dō ee waaurēunaa, leūu jaau sim chaaur waubarm gaaimua Ēwandamag jēeujūā khaba sīi ār sīsīm anum ūr jīpheewaijā, ūrpain ūu chadcha ajaug paa numjō aajem, deeu Ēwandamag jēeuju ayaa apieg. ¹⁴Mag nemchaain bagaupai deeu Ēwandamag jēeuju ayaa apiejerr khai, magan Cristo bag chará ag khāaijā ūrcha jua theeg sim, maach thāarpa Ēwandam dau na ajaug paapāaig. Pari magaagan, Cristo meejā meeba ich mag sierrumta wounag pawī ichdēupai ichta nemchaai chi ajapcharamdamjō ūdūraa ich thōopijim maach kōit. Magtarr aawai i bagauta dich khīirjug khaibag gaaimua maach okhoopijōomjā warre chugpaapāaigem, āba Ēwandam chadcha ich mag iuu sierrumta jēu wēnūramkhīir.

¹⁵Mag ich Jesucristo bag ārtarrauta maach khaibagjā thum chugpaajeewai ichta maach khaipeerjemkha sierrum, Ēwandam dūi ajapha nūsimkhīir. Ichdēu maach kōit mag sim aigta Ēwandamau ōor dūi iek deewai maach khaibagjā chugpaanaa maach peerdu auwi ich aarcha phē auju atarrjā chadcha ich ag ee ōbēr sim. Magtarr aawai mag ich thōopibarmuata warr mag ley jōoi gaai jaau simjō nem waaujerr khūun pekaujā chugpaawi īchab ewag pawī maach ich Ēwandamau jur aumam khūun dēnjā chugpaajim, magbaawai ich Ēwandamau nawe deeu jaau wai sierrjō chadcha ich dūicha āba wēnūrumua ich juagam nemjā ich mag jūa nūsimkhīir. ¹⁶⁻¹⁷Mag Jesuu ich thōopibarmuata Ēwandamau ich iekhatarr chadcha ag ee ōbēripi sim a chirumun mūgta sim: Ōrau khar amach

meeju nawe êsap gaai phâ sîujem, ich meebaadeewai ich nem dâi jâga aju aai n̄ a khap amkhîir. Mam̄ mag thum êsap gaai jaau sîubarmjâ chi phâtarr woun meebam aig chan bûurjâ mag êsap gayam iek baleeba aajem. Maimua ya meebaadeen chad mag êsapta nem iek thee aadeejem. Maguata mag êsap gaai jaau simjô aagan, ichiita chi phâtarr woun chadcha meebaadeeta ichdêu phâ puatarrjô i juagam nem jigju khai jiiigem. ¹⁸ Maguata nacha Êwandamau ôor dâi iek deetarr iek thee apieggjâ, îchab nemchaaindam khêch num aig am bagdam âr n̄muata mag ley iek thee apijim. ¹⁹ Mam̄ mag Êwandamau amach dâi iek deetarr iek khap apiegg, Moiseeu thumaam kh̄unag ûrmkhîir thûrjim aajem, ag gaai ich Êwandamaucha amachig nem waupi jaau sim thumaam kh̄unag khakhapdô amkhîir. Magnaa landam oveja khaar dên phurii khitum dâi isopo piu âba b̄ur aujim aajem. Magnaa mag phak bag chîb bag dâi dô ee waaurêu sim ee th̄naa, mag Êwandamau amach dâi iek deetarr phâ sim ag libro ûr jîphênaa, îchab ôor ûrjâ thumaam kh̄un ûr jîphêmajim anaabá. ²⁰ Magnaa ich Moiseeupai, “Mua m̄g bagau p̄ar ûr m̄g jîphê chirum aig, Êwandamau ich garmua maach dâi iek deebarmta jaau chirumgui” ajim an̄m. “Mag maach dâi iek dee sim chadcha ich iekta wounjô iek thee apieggta mua m̄g chirumgui” ajim an̄m, “ismua atagan ag gaai waupi jaau simjôta aju aai n̄m a khap apiegg.”

²¹ Mam̄ magpaijâ khaba ich Moiseeupai mag nemchaain khêchnaa jêujerr aiggjâ, dijâ thum bagau jîphêpûiwi ag eem chi phadnaan jua choogjem nemjâ thumaa ich ag bagau jîphêpûijim anaabá. ²² Ajapcharan mag ley jôoi gaai jaau sim oowai, Êwandamag jêuwain peer nem th̄n̄m

thumta bagau jîpheejeejim anaabá, chi jêeju kh̄unpa, Êwandamag jêeju ayaam amkhîir. Maguata bag ârba chan pöd pekau chugpaa auba aajeejim aajem.

Cristo meetarr gaaimuata ôor pekau chugpaa aajem

²³ Mag, sîi ûgthar Êwandam khîircha Jesuu maach kôit iekhaajemjôta aju êkha durrarr aawai ichiita amau mag nemchaain khêchnaa ag bagauta Êwandamag jêeju aai naajim. Mam̄ ûgthar chan mag m̄ig eegarmjô sîi nemchaain bagpai khaba ag khâaijâ ajapcharamta ig s̄ejim. ²⁴ ¿Jâgwî? Cristoou sîi ôrau di êutarr eepai dubba, warre Êwandam dâi khîircha maach kôit iekhaag ûgtharchata dubtarr aawaima. M̄ig eegarm kh̄unau nem waaujerran sîi ûgthar jâga s̄ierrú a jaau num dên chi s̄eudampai ajim. ²⁵ M̄ig eegarín añopierr phadnaan pör Aai i jêeujem deg nemchaain bag dâita duubjeejim aajem, ôor pekau kôit jêwaag. Mam̄ Cristoou chan am dênjô khaba aawai biek âbpai ich bagchata maach kôit ârpjijim. Mag biek âbpaita ich thôopitarr aawai am dubwi ôbêbêr aajerrjô khaba, biek âbpai ûgtharjâ ôbêrwi ich mam sierrum. ²⁶ Maataa, mag biek âbpai ich thôopibarmua nemchaain bag dênjô pöd ôor pekau chugpaa auba arr amuan chad, phadnaanau biek khapan nemchaain kheechjerrjô m̄ig jêb gaai ôor n̄isierr aigmua agjô biek khapan ôor pekau paar ich thôopienjâ udkhur-rkhakha aajeeckham. Pari magba îsta ya Cristo udthurwi biek âbpai warrgarm kh̄un kôitpa ich thôopibarm. Mag ich thôopibarmuata mag nemchaain kheechjerr tiempojâ ôpûiwi ya jûrr ôor peerd̄uju ayaam jaar khabapûim. ²⁷ Maadêu khaph̄u n̄m, maach cha khithêem kh̄un thum biek âbpaita meejem, maimua m̄g atag Êwandamau maach i agkham edta ichdêuta maachig

maach jāga wēnurrājī a jaaju. ²⁸ Ich jāgta īchab ich Cristojā biek ābpai ich thōopijim chikhamnaan pekau kōit, mag biek ābpai arrau warre thumaam khūn pekau chugpaa auju ayaa apāaig. Mamū í deeu bēeju; mag urum chan ya tag pekau chugpaag deeu ich thōopieg khaba, ich bēejujukhamjā chadcha i bēepim khōsi ich nū naajerr khūn phē awaanta urum.

10 Ēwandamau Moiseeg ley deetarr gaai nem waupi jaau sierrjō nem wau narran, sī ōkhar ewag paawai ichdēu maach dūi nem ajapcha wauju dēn chi khūgurpai arr aawai, ich agjōcha khaba sīejim. Maguata chi leīu chan chi ley ūrkhanaa aņopierr nemchaain khēchnaa Ēwandamag jējēukhamjā pōd ōor ajaug paa auba aajeejim. ² Chadcha ley gaai jaau sim ipierr nemchaain khēchnaa Ēwandamag jēubarmuapai ōor pekau chugpaanaa thāarjā ajaug paajerr akhiin, ya kulp chukhu naawai amau biek ābpai mag wauwi tag nemchaaindam khēchba aajeeckham. ³⁻⁴ Mamū par mag jējēukhamjā mag phak bagau chan ni chīb bagaujā pōd pekau chugpaa auba aajeejim. Magju khāai sī mag nemchaain aņopierr khēchnaa jēupi jaau sīewai warag mag lefuta amag amach pekau khīir eepapi simjō aajeejim. ⁵ Maguata Cristoou mūg jēb gaai bēewai ich jāg David khararrau ich Cristoouchata Ēwandamag iekhaju igwi phātarrjō,

“Tata” ajim anūm, “jāg sī nemchaain khēchnaa ofrendakha pūchig deewai pua khōchkhapapai aajeewai, pua mūta chadcha pūibarmgui” ajim anūm, “wounag pawia mūchchata ōor kōit thōopimkhīir.

⁶ Jāg pekau chugpaag awi nem inagdam deenaa nemchaainta pūch athee khēch num pua khōchkhaba aajem,

jāgumua chadcha pekau chugpaa auba aajeewai.

⁷ Magua mūta cha chirūmgi” ajim anūm “Ēwandam, pūch iek phā sim gaai mūch igwi jaau simjō ich agpierr pūchdēu khōsimjō aag.” (Sal. 40:6-8)

⁸ Chi ley gayan chadcha mag nemchaain khēchnaa ofrendakha deepi jaau sīeb mamū, ich Cristooucha jaauwaijā Ēwandam iek irig chan jāg pekau chugpaag awi mag nem wau numjā ūu khaba sim aajem. ⁹ Magnaa īchab ich Cristoou mag “Mūta cha chirūm Ēwandam, pūchdēu khōsimjō aag” a sim aigjā, mag nemchaain khēchnaa jēuejerrjā warre isegpūiwi jūrr ich gaaimuata īsin ōor pekau chugpaa thūnūm a simūu. ¹⁰ Mag ichta Ēwandamau khōsi sīerrjō meebarmuata maachin Ēwandamau ich atheepai nem wau wēnurramkhīir ich dēnkha wai sim. Mag ichta warrgar nemchaain kheechjerrjō ūdūraa maach kōit ich thōopitarran, mag biek ābpai meebarmua tag meebe aag ajim.

¹¹ Mamū magum āba, maach judionaan een agtha phadnaanau nemchaain khēchnaa edau āspapakhampierr jējēu aajeeb mamū, jāgumua chan būurjā pekau chugpaa aubam. ¹² Magarrau Jesuuwan chad biek ābpai meetarrau tag meebe ich mag warag ūgthar mawi ich Aai juachaar gar oo sīsijim, ich Ayau ichig ōor kōit waupitarr thum waupūi-wia. Magbarm aigmua warre īchab pekau chugpaag awi tag nemchaainjā khēchju aai khaba apūijim. ¹³ Mammua Ēwandamau ich oomapham khūn thum ich jua ee phēdeeta oo sim, ¹⁴ ichdēu ichta mag biek ābpai mag meebarmua sī ofrendakha ich Ayag ich deetarrau ich dēnkha aumam khūnjā warre ajaug paapūimaajeewai. ¹⁵ Mag irua ōor ajaug paapūimaajemūn chadcharau a khap apiegi, Ēwandam Akharaujā nawe ich Ēwandamaucha iekhatarr igwi,

¹⁶ “Nacha m̄chd̄eu israelnaan d̄ui iek deetarrj̄a amau m̄u ipierraa khaba-jierrab mam̄u, mua ūwaa i am d̄ui iek deejugui” ajim an̄um.

“Ma m̄ugaugui” ajim an̄um ich Ēwandamau:

“Mua am d̄ui deeu iek deebarm̄un, warre am kh̄iirjug eeta s̄iwi am th̄aar eej̄a ph̄a s̄iubarm̄j̄ota ajugui” ajim an̄um, “m̄uch ipierraa am kh̄osi amkh̄iir.”
(*Jr. 31:33*)

¹⁷ Magnaa ichab,

“Amau m̄uch dau na nem khaigbam waaujerrj̄a mua chugpaap̄iwi, tag maḡum iekj̄a igba ich mag kh̄iir okhoop̄iijugui” ajim an̄um Ēwandamau, ichd̄eu ōor ajaug paap̄aijem igwia. (*Jr. 31:34*)

¹⁸ Magtarr aawai ya tag dich pekau k̄oit agtha maḡum nemchaainta kh̄ech w̄en̄rraju khaba n̄um, ichd̄eu jaau simj̄o chadcha ichd̄euta warre maach khaibag chugpaap̄iwi kh̄iir okhoobap̄aiwai.

Ēwandamta jurju aai n̄um

¹⁹ Magau keena. Muig eegar in chadcha phadnaan p̄or appaita mag Lugar Sant̄simo ee duubjem. Mam̄u is chan magba, mag Jesucristoou maach k̄oit ich bag ārpitarr gaaimua isin maach thum chi ūkha n̄um kh̄un̄ta ūu warre ich Ēwandam sim aarcha ōb̄erju aai n̄um. ²⁰ Mam̄u mag ūu i aarcha w̄etju aai n̄umun, mag Lugar Sant̄simo gar dicham ugua put parrg ēu w̄ejorrau thuur sierrj̄a ich Jesucristoouta ich meebarmua warre thorreubap̄iimua kh̄ud wau deebaawai. ²¹ Magwia ichta Ēwandam aarcha maach thum i chaainkha th̄un̄um kh̄un̄ P̄orkhanaa maach k̄oit iekhaajemkha sim. ²² Mag chadcha Cristoou ich bagauta maach ajaug paabarm̄ d̄ui phadnaanau chi ūr̄mpai up̄iwi Ēwandamag j̄ewaag ajaug paajerrj̄o ich Ēwandam Akharauchata maach th̄aar ajaug paawi

d̄oouj̄a ajap utarrj̄o naawai, warag th̄araucha Ēwandam jurtarrau keena, b̄uurj̄a irua maach iseguj̄a kh̄iirjuba. ²³ Irua chadcha ich iekhatarrj̄o aajeewai, dich ipeerdu iekhaju j̄a kh̄iirjuba, isin warreta maachin ya peerduwi n̄um aju aai n̄um, ichd̄eu jaautarrj̄o maach ich aar ph̄e auju kh̄iirjugj̄a ogd̄aba. ²⁴ Mag kh̄iirjuna a ichab warag agdauj̄o dich khapeen juag oonaa am daupii ajuuta ēkhaju keena. ²⁵ Magum is mug maach P̄or Cristo b̄eej̄uj̄a warag dakpapa khaawai chará, khar maach khapeen aajemj̄o, culto ee maba s̄i degpai naaju khaba n̄um. Magju kh̄ai agdauj̄o chikham wawí n̄umua warag dich khapeen onee apijuuta ēkhaju.

²⁶ Mam̄u magba maad̄euta mug Ēwandamau maach peerdu aajem iek wajapha khaph̄u narra, juau ogthom i iseg n̄um iekhau parhooba nem wau n̄um gaaimua ūwaa warr i khaugba aawai naajerrj̄o ich mag parhooba w̄en̄r̄um chan, magan Cristoou parta maach gaaimua ich th̄oopibarm̄j̄o ajim, maad̄eu irig maach peerdu aupiba naawai. ²⁷ Magta am̄un, tag maach peerdu auju chukhu aawai, magan Ēwandamau maach i agkham ed maach s̄eua maach gaaita ich kh̄iir machag meeunaa tagam kh̄un̄ ich kh̄ochkhaba aajerr kh̄un̄ d̄ui āba s̄i ōtdau ee j̄eerjupaita n̄um. ²⁸ P̄arau khaph̄u n̄um, warr Moiseu ley puatarra ōrau serbiibag ph̄emj̄o amach kh̄ochag aig nem wauwai, chi ootarr kh̄un̄au, numiim kh̄un̄au wa th̄arjupam kh̄un̄au kh̄aij̄a thethemnaanag jaaubaawai, makh̄un̄ b̄uurj̄a dau aug khaugba, warre kh̄echpi jaaujeejim, chi ley gaai jaau simj̄o. ²⁹ P̄aad̄e kh̄iirjubat: Maagjerr kh̄un̄ d̄ui magta aajerr khai, j̄j̄agaju khai Ēwandamau oowai ich Chaita ōrau kh̄ochkhabam iekhau s̄i maad̄eu nem igmaphamj̄o amach

kõit i bag ärtarrjã warag isegnaa, ich Êwandam Akharau üu amach Êwandam dênkha aajem igwiajã sîi wau iekhaajem khũun dũi? Amau mag iseg naab mamũ, ¿mag i Chaai bagau khabajĩ, Êwandamau ich garmua õor dũi iek deewai jaautarrjõ chadcha õor pekau chugpaawi peerdũ ajuu aai apitarr? ³⁰ Mamũ maadũ khaphũ nũm, chi mag nũm khũunag chan Êwandamau sîi par daũa oo nũn abaju. Magua chi mag nũm khũun igwi, ich Êwandamau iekhatarrjã ich iek phã sim gaai,

“Muata õor dũi amachdũ nem khaigba waaujerrpierr am gaai mas ab khaba mas deeju” a sim. (Dt. 32:35)

Magnaa ičhab ichdũpai,

“Muata õor thumaam khũun dũi amachdũ nem waaujerrpierr ich agjõ aju” a sim “am dũi.” (Dt. 32:36)

³¹ ¡Aay apkhiitũ, maach Êwandam cha maach wai dũnũmũgta mag ich gaai mas api sim woun!

³² Mamũ pãar üu magba nũm. Magba naab mamũ, khĩir eyaa abat: War- rcha pãachdũ Cristo iek chadcharam ükhatarr khuriipai aawai pãach wa- jappha phithurg au durrumjã pãrau magũmjã aba üu athaba chadcha pãrau äwaatjeejim. Ich jãgta pãnaat warag.

³³ Chadcha pãar ee äaur khũun nũm; makhũunan õor põm wẽjõm dakhĩirjã sîi wau wai nũn awi am dũi amachdũ ampierr aajeejim. Maagwai pãrau am dau aug khaaugwai pãachpata kharin dũi mas waunaa sîi õrau kha isẽejã aajeejim am gaaimua. ³⁴ Mag durrum gaaimua pãach khapeen cãrcel deg durrum khũunjã pãrau üu dau aug khaaugjeejim. Mamũ magpaijã khaba, mũig eegar pãachdũ nemdam wai nũm khãaijã ajapchanaa bũurjã ärba aa- jemta paarpajujã khaphũ naawai, pãach nemdampa khechthũg aumam kõitjã iekhaba, gaai mas khabamjõ warag

onee magũmjã pãrau khĩu äwaatjee- jim. ³⁵ Khodamnaan, jãg pãachdũ ükha nũmjõta warag ogdũba ükhanaat, isin par khãijã maadũ ükha nũm a khĩir- juba. Pãach jãg durrum paar deegan, Jõoirau nem ajapham põoma wai sim.

³⁶ Mamũ mag ich Êwandamau khõsimjõ nem wawaagan, dau aug wau wẽnur- rumjã magũm aba, ichiita warag äwat wẽnurraju aai nũm. Mag nũmun chadau ichdũ jaau simjõ pãar dũi ajaphanaa ich dũi ich mag wẽnurrapiju. ³⁷ Mag phithurg au wẽnurrumjã, Cristo deeu bẽeju khap sîi äwatju aai nũm igwi, ich Êwandamau iekhatarr ich iek phã sim gaai,

“Nũnaat, pãrau nũ nũm woun bẽeju chan põm waaurba sim” a jaau sim.

³⁸ “Pãar ar mũrũgta pãach pekau chug- paapitarr khũunaun mũ pãach dũi chirũmjã khaphũ wẽnurraju;

mamũ chi mũ iek ükha narr khũunta deeu ewag wõt nũm khũunau chan, oob mũ amach dũi chitaju amiet; mũchdũujã tag amag oohbam” a sim.

(Ab. 2:3-4)

³⁹ Mamũ maachig chan mag irua oobam abaju, eem khũunjõ ewag wõtwi okhooju khũun khaba naawai. Okhooju khãai, maachdũen chad thãrauchata i iek ükha naawai maachin peerdũwi ich dũicha wẽnurraju khũunau. Ich jãgta ükhanaat keena.

Jõoin Êwandamau ichdũ

jaaubarmjõ aju khaphũ arr khũun

11 Mag Êwandam iek ükha nũmun, ichdũ maach dũi ajapha aju a simjã chadcha ich mag aju khaphũ nũmũ, ichdũ jaau simjã agtha ooba nũmta chadcha aju khaphũ. ² Êwan- damau maach jõoin warrgarm khũun üu ajapha eeg oojeejim, ichdũ am dũi nem magju aawaijã chadcha ich magta aju awi amachdũ i iek ükhaajerr aawai.

³Maguata is maachdëujã agjõ ùkha num gaaimua maadëu khaphu num, Ëwandamauta mug durr, edaujã, phïdag maimua tagam nem thum thunumjã chadcha ompaajim; ich iek gaai mag jaau siwai chadcharau. Ajapcharan bûurjã nem chukhu arrta sï ichdëu ompaapi jaaubarmuapaita nem thum ompaajim anaabã.

⁴Paadë khïir eyaa abat, jãga warrgar maach jöoinaujã chadcha Ëwandam iek ùkhaajeeji: Magua Abelau Ëwandam iek ùkha sierr aawai Jöoirau ichig jaautarrjõ i athee nemchaai thöonaa irig jëeujim. Magtarr Ëwandamau oowai, Cain den khãai ajapcha öbërijim aajem. Magbaa Ëwandamau, "Pua mu athee nemchaai thöonaa murug jëeubar mun nem ajaug khërum; run chadcha woun ajaphamuu. Muan jãgta khösi chirumgui" ajim anaabã Abelag. Chadcha Abel nachgarwe meejeib mamu, is ewag paw i oowai Ëwandam iek ùkhanaa magtarr gaaimua maachigjã ich denjõ ùkhamkhïirta magjim.

⁵Enocjã ichab chadcha Ëwandam iek ùkhaajerr gaaimua Ëwandamau i meepiba sï maach ëntër ich mug ich aar aujim anaabã. Magtarr aawai par jur numjã baubajieram aajem. Ich Ëwandam iek phã sim gaai jaauwai, mag i arrju nawejã Ëwandamau oowai i dau na ajapha khitaajeejim aajem. ⁶Mamu maachta wajapha Ëwandam iek ùkhaba num chan pöd i dau na ajapha khaba num. Ëwandamta dich dui siëpim khösi chirumun, khaphu aju aai sim, í chadcha iuu siëjeewai chadcha mag ich jur num khunagjã irua ich khaugpinaa am dui ajapha aajem.

⁷Jöoi Noeujã ichab Ëwandamau ichig mug durr gayam khun döãdau öpüiju jaubaawai ùkhawi, maagwai chan agtha noseg khïirjã khaugba aajerr äba, chadcha ichig jaautarrjõ barco pöm waubaadëjim aajem, ag

ee ich chaain dui peerduag. Tagam khun amach thaar theegau thum pekau ee thunum daar, mag ich appai ùkhatarr gaaimuata, tagam khun thum ödubtarrjã, ichin üu Ëwandamau peerdu auwi ich aar aju ayaa apüijim.

⁸Abranaujã ichab Ëwandam iek ùkhaajerr aawai khãaim äb ich thürchëwi ichig mapi jaubaawai, chadcha i ipierr petajim aajem. Mamu maagwaiwe chan agtha irig durkchapiju durrjã jauba nwe arr aawai, sï ich barjüjã khaugbata petajim aajem, sï Ëwandam iek ùkhawi i ipierr. ⁹Mag Ëwandamau ichig jajaaukhamjõ chadcha aju khïirjunaata nurrarr aawai, ichig durr deëju atarr aar pawiajã nawe barimatarrta sï eeu bar simjõ chi durr khun ee sï di khömariü eunaa magreu ahau aajem eepai siëjeëjim aajem. Ich magta i iewaa Isãjã i yëto Jacob dui naajeejim anaabã, bûurjã amach di chaar ëu auba, amagjã ich agjõ Ëwandamau durr jüapiju jaautarrtã.

¹⁰Pãrau khïirjuawai, jãgwi mag di chaarjã chukhu numta warag Ëwandam iekta ùkha naaji? Muig eegarm di khãaijã phöbör ajapcharam ee di thunum ee joobaanta Ëwandamau amach arrju khaphu narr aawaima; ajapcharan ügtharma. Mamaam phöbörön ich Ëwandamauchata wauju aadëwi ichdëucha ëutarrau.

¹¹Chi Abrán üi Sara khahurrarraujã ichab athaba Ëwandam iek ùkha sierr aawai, ich daupeer garjã pöd chaai ooba arrta, ya üanaa khitum eeta Abranag chaai oo deëjim aajem, üu ichdëujã Ëwandamau chaai deëju atarr ùkhatarr aawai. ¹²Magta chadcha jöoi Abrán ya jöoiraa khitum eeta chaaidam dau äb paarpajim anaabã. Mag chaairau chaain iüubaadëmuata jöoi chaain khapaana thunuisijim anum, ewag paw i. Jöoi chaain khapanan sï phüas igawam mosdau khapanagjõnaa edjã ee phïdag phu-

phup aadeejemjõta thũnũisijim anũm, amach khapangau chi beerjujã khaugba.

¹³ Mag Ēwandam iek ũkhaajerr khũn cha maadũu jaau nũm khũnan chadcha thum khẽchjierram, mag Ēwandamau amachig nem deejũ jaautarrjã agtha auba durruwe. Mamũ mag Ēwandamau jaautarrjõ chadcha aju ũkha narr aawai amau khaphũ naajim, ya ũgthar paaukhabaimawaita muig eegar deejũ arr khãaijã atcha Ēwandamau amachig deejũ. Mag khĩirju phõbaadeewaita muig eegarwejã warag onee nũm iekhau, “Muiguin maachin sũi chikham durr gaaita wẽnũrrũm” aajeejim anũm. ¹⁴ Amau mag iekhaajerran deem durr gaaita durrkhaa chaar durrkhamaju khĩirju narr aawaita maagjeejim; ajapcharan ũgtharchata naaimaju khĩirjuwiam. ¹⁵ Amau warrcha amach naajerr durrrta khĩirjuajerr amuan, deeu Egiptoogta wẽtkham, warrjã mammuata bẽetarr khũn aawai. ¹⁶ Mamũ amau ig narran, muig eegarm khãaijã durr ajapcharamta ig naajim; ajapcharan ich Ēwandam sim aram durrrma, ũgthar. Maguata ich Ēwandamaujã chigag chukhu amag, “Mũũta pãar Ēwandamau; mũch dũi joobamkhĩir durr ajaphamta mua pãar athee khĩir khaugwai chirũmgui” ajim anaabã.

¹⁷⁻¹⁸ Jõoi Abranau khaphũ sũejim, Ēwandamau ichig jaautarrjõ chadcha ich chaai ãbpai khitũm gaaimuata ewag pawiajã jũrr õor põoma thũnũisiju, i chaain ewagam khũn. Mag ichig jaautarrjõ aju khaphũ sũerr aawaita chadcha ich ipierraa aju khap aag awi Ēwandamau ichig, “Pũch chaai ãbpai khitũmta thõonaa phaamamua mũrug ofrendakha deebã” abaawaijã, magũm aba chadcha i ipierr peer ich chaai thõojim anaabã. ¹⁹ Mag sim aig Abranau khaphũ sũejim, Ēwandam chadcha chi jua thierr aawai irua ich chaai thõopũitarr akhiinjã deeu phiriũ awaag nem

jua theeg sim. Maguata chadcha Ēwandamau ichig jaautarrjõ aagpajim anũm, ich chaai dũi. Mamũ mag ya irua thõogpam ee, Ēwandamau oowai Abranau chadcha ich ipierraa sim oobaawai, ũu ũdũur chaai thõopibajim aajem. Maigta Abranau oowai i chaai chi thõm arta ũu deeu monakha diig athaadẽmjõ ajim anũm, mag ya thõopãaigpam eeta deeu ich Ēwandamau jaubaawai jua khũapũitarr aawai.

²⁰ Isauujã Ēwandamau ich ayag jaautarr chadcha ũkha sũerr aawai ich chaain Jacob Esau dũi paarpaawaijã am bendiciemamua chadcha Ēwandamau am dũijã ũu aju a jaaujim aajem amag.

²¹ Maimua Jacooujã Ēwandamau ichig jaautarrjõ aju ũkha sũerr aawai, ya jõoi ich meegpamua ich bordõn gaai mobũ oo khẽrũmua Ēwandamag jẽeumamua ich yẽtonaanjã ajapha bendicie pũajim anaabã, am gaaimuata chadcha Ēwandamau ichig jaautarrjõ õor põoma chi thethemnaanã õbẽrmaju khap amkhĩir. Mag irua bendicietarr Josẽ chaain ajim aajem.

²² Maagwai chi Joseeujã agjõ Ēwandamau ich tathõoinag, “Pãar mua phẽ arrwi deem durrrta durrkhapiju” a jaautarr khaphũ sũerr aawai, chadcha Ēwandamau ich magta aju khĩirjuwi ya ich meegpamua, “Ēwandamau pãach muig Egiptomua phẽ arrwai mũ pa thum wa auwi pãach dũi athaadẽt” a jaaujim anũm tagam khũn israelnaan ich khodnaanag.

²³ Moises dẽnnaanaujã amach jõoinag Ēwandamau mag jaautarr chadcha ũkha narr aawai, reiu israelnaanau chaain oomam thum khẽchpi jaau sũerr ãba, ya chi Moisedam thaaba khẽrsiewai amach chaai khõigwi, “Mũg chaai jõoipa khẽrsiewai mũgũgta Ēwandamau Egiptopien jua eemua deem durr maach phẽ arripju” awi, ũdũur i thõopiba sũi warag ed thãrjup ich mag meer wai nũisijim

anaabá, mag chaai gaaimua amachta khaigba ajujá ögkhaba.

²⁴ Mag nawe Ēwandamau ichdëu jaau-tarrjō aju ich chi Moiseeujā khaphu sierr aawai, iin chadcha Egiptoom rey khaauta bürüwe bāaupüijieb mamü, í chan mag rey kha ag iewaa khabam ajim anüm. ²⁵ Rey dūi ābam deg joobam khōchgau warag ich meeunta isegamjō abaawai Ēwandam na khaigba aju khīir-juwi, warag ichta ich meeun Ēwan-dam öorkha thunum khūn dūi āba sīi ich dau aphū apijuuta khīirjubaadëjim anaabá. Ichdëu khaphu sīejim, mag rey dūi müig eegar khūchpai nem ajapham thum paarpawijā sīi ich meebaadee deeu chukhu aju. ²⁶ Irua khīirjuawai Ēwandamau maach meeun judionaan eemuata öor peerdu aumkhīir pūiju arr aawai, chadcha ich mag amkhīir ichpa dau aug wau nūmta nem thum paarpa nūm khāijā ajapcha sīejim, ich mag sim paarjā Ēwandamau müg atag jūrri ich dūi ajapcha aju khaphu sierr aawai.

²⁷ Mag, Moiseeu ichigta Egiptomua Ēwandamau öor wai öbeerpiju khaphu sīejim. Magua ichdëu ooba sīejieb mamü, Ēwandam ich dūi sim khap, refu ich dūi meeukhajujā khīirjuba, warag ichta Egiptomua majim aajem, Ēwandamau chadcha ich öor phē arrpi nūm ora. ²⁸ Maimua ag khur nassi pawiaata Moiseeu Ēwandamau ichig jaautarr ükhawi, deeu Egipto bēewi ichdëu ich meeun phē arrju noram ovejadam thōnaa, ag bagau puertdi i gaai maach meeun dipierr buchkhun phuurkhapi jaaujim anaabá, mag edaar ich Ēwandamau ich chog dipierr chaain chi nacharam khūn khēchamkhīir pūibaawijā mag phuur sīsidum aiguum khūn chig am ugua.

²⁹ Mag chadcha Egiptopien jua eemua öbërdutkhatarr edjā Ēwandamau üu amach peerdu aju khaphu narr aawai phūas Chi Phur anüm eejā maach jōoin

sīi durr jusarg eemjō thoom igar dūrba dichjierram anüm. Mag oowi chi Egip-topien am ēudee ēkha wëdurarr khū-naujā agjō aju ēkhajierab mamü, deeu chi phūas ābamüg thërrdubaadee thumaa öjierram anaabá dö ee.

³⁰ Ēwandamau chadcha ichdëu jaaubarmjō aajem ükhawi maach jōoinau amachig jaautarrjō, Canaan durr barwi, phöbör Jericó aajerr igaaui siete días phūerdüpi jaautarrjō phūerdubaawai, ya äbmiecharam gaai paawai chi phöbör igaaui ügthaa thuur phūerdü sierr sīi jëkhut aphëgkha warre khūiphöbaadëjim aajem. ³¹ Mag phöbör ee sīejim aajem íchab üi āb chi durpathierrmie arr Rahab a thür sim. Mag üuirau maach Ēwandam igwi maach Ēwandamta thumaam khūn khāijā chadcha chi jua thierrii a khaphūnaa i iekjā ükha sīejim aajem. Magua maach jōoin eem khūn Josueu pūiwi mag chi phöbör khūiju na oothurtarr khūnjā üu ich di aig barpiwi am peerdu aujim aajem. Mag am peerdu autarr aawaita tagam khūnau Ēwandam jua theeg simjā ükhaba arr gaaimua thum khēchpütarr ee, chi Rahab chan thōoba üu Ēwandamau peerdu aujim aajem.

³² ¿Mag tag khaita mua pärag jaaubarkhiin? Agtha jaauju pōoma thunum: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel maimua tagam khūn ijō Ēwandam i örag jaaujerr khūn pōoma thunum, jāga amaujā Ēwandam iek ükha nūmua nem waaueejī; mamü makhūn thum jaaukhiin da jaaupūibaju. ³³ Amau chadcha Ēwandam gaai ükhaajerr aawai deeu durr am khūn dūi wërbuawijā amachdëuta pöodjeejim aajem; amachdëu durr jūa nūm ee öor dūi nem agchata aajeejim; mag amachdëu ükhaajerr gaaimua Ēwandamau amachig deeu arrjā

chadcha aujierram; león phāarkha thunum ee barkhūinaa ³⁴orno uu wějōm ee phāartarrjā būrrjā chig aba ūu öbērjierram aajem; chikhamnau thuthuū khēchpūiju arr khūnjā ūu peerdūwi, īchab ya pōdba warm khūn jua eegar pajōjōo narrjā deeu ūu jua theeg auwi, jūrr amachta emkhooin khaajeejim anum; mag nūmua amach dūi wērbū nūm khūnaujā am öghawi warag amachta weetjeejim anaabá. ³⁵Ūuinaujā īchab amachdēu Ēwandam iek ūkha narr gaaimua amach chaain chadcha mee narrjā deeu ūwaai amach daúa iiu phiidu nūm oojierram aajem.

Mamū āaur khūn chan magba, āaur khūnan jūrr thethemnaanau wau thōomamuata khēchjierram anaabá. Par amachig “Pārau Ēwandam iek tag ūkhaba pūamūn pāar marau khēchba sīi pūapūiju” abaawajjā, peerdūm khōchgau awi “Magan tag marau Ēwandam iek ūkhabamjā” aba, warag ūdūraa amach khēchpijerram aajem, amach iiu phiidūwi jūrr ūgtharchata Ēwandamau amach athaawai ūucha naaimaju khaphū narr aawai. ³⁶Āaur khūn sīi am khīirpajjā wau iekhanāa wujjā wūmaajeejim anum; āaur khūn cadenau jūnaa caden paraajā cárcel deg ookhēkhēd aajeejim anum. ³⁷Āaur khūn mokou bar wai nūmuajjā thōopūimaajeejim anaabá; khar chará sīi serruchoujā maach jārrcha thūmāmua thōopāijeejim anum; wa magbaju khai sīi thuthuū khāijjā su khēchmaajeejim anaabá. Maimua āaur khūn amach khapeenjō mag am jua ee dau aphū amaugau parhooba wēnūrraajeejim anum, amach ēudee ēkhaawai; khajūadam jūaju chukhu aadeewai oveja ēu wa chīb ēu khāijjā jūajeejim anum, dau aphū; mag nūm dūi gaai machagjā aajeejim anum, mag amach dūi khaigba aawai mag parhooba wēnūrrūmua. ³⁸Mag durrarr

khūnan, ōor wājāaun arr aawai, mūg durr ākhārag sim gaai bū thūgbaju aai narra mag parhooba amach barujjā khaugba wēnūrraajeejim anum, ōor chukag ee pabū eem magwe. Maguata jēbdegjā naajeejim anaabá, dūurwai.

³⁹Mag Ēwandamau ichdēu warrgarwe jaautarrjō chadcha aju khaphū narr gaaimua ich iek ogdūba ūkha nūmjā ich Ēwandamau oowai ūu sīejim anaabá. Mag ichdēucha oowajjā ūu siejieb mamū, mūig eegar wēnūrrūwe chan mag Ēwandamau maach jōoin dūi wauju jaautarr thumaa pōd amach daúacha ooba durrarjim. ⁴⁰Mag amau ooba arran, Ēwandamau Cristo pūibarm gaaimuata īs mūg maach ewagam khūnpa āba ajapcha paapūiwi āba ich aar naaimaju ayaa apiju khīirju wai sierr aawai ajim.

Āba Jesús gaaita dich khīirjug sīuju aai nūm

12 Mag warrgarm khūn jōoin khapan Ēwandamau nem jaau sim chadcha aju ūkha narr gaaimua amau nem waumatarr khaphū naawai maachin sīi khaphig wētumjō warag naagta wētju, pekau waujujā khīirjuba ni būur abarm gaaimua Ēwandamau maachig waupi jaau simjā waubam aba. Magju khāai dichdēu nem waum khōsimpai wauju khīirju nūm gaaimua pōd Ēwandamau waupi simta wauba khāijjā am ugua, magūm khīirjugta warre thum isegju aai nūm. Magba akhiin magūmua maach bū gaai pūurbaadēphūmjō aawai pōd Ēwandamau khōsimjō abaju. Khajēe amkhīirjō maach na nem inag pōm thūnaawiajā magūmugjā ooba, ²āba Jesús gaaita dich khīirjug sīuju aai nūm. Ichdēuta warrjā ūu maachig Ēwandam iekjā ūkhapiwi mūg atagjā parta ūkha naajim apibaju, ich Ēwandamau maach dūi wauju jaautarr thum

chadcha oopiju aawai. Ich Jesuuta chi khaigbacharam khũũnjö pakuls gaai uduaraa ich thõopibajieb, chigagjã igba, mag ich thõopibarmua õor peerdu athaawai ichpa onee ich mag sierraju khaphũ sierr aawai. Ichta ïchab ich Aai jup sim khu juupjem gaai dũi i juachaar garcha äba jupimawi ich mag sierrũm.

³Magua, khar pãach kha theeg chukhunaa kha oneg chukhu nũm aig khĩirjubat, jãga Jesuujã õor khaibagkham khũũn jua machag khĩu äwatji. Ichdẽujã maach kõit magtarr aawai pãach phithurg aawaijã magũm gaaimua oob “Jãg chan mua tag põdbam” amiet. ⁴Pãar dũi chan agtha mag maach Põr Jesús dũi arrjõcha khaba naawai ajués nem khaigbam waupi nũm waubam paarjã agtha õrau pãar khẽchba nũm. ⁵⁻⁶Mamũ mag i dau aug wautarrjõcha khaba nũmta, Ëwandamau ich iek gaai maach wawí simjã ya pãrau khĩir akhoo wai nũm. Pãadẽ ùrbat ichdẽucha ich iek gaai maach wawimamua iekhatarr iek. Mag sim:

“Iewaa, muan mũchdẽu khõsim khũũnan nem khaigba aawaijã ajaphata wawiejem;

maimua mũch chaainkhabaadẽm khũũn gaaijã mas deejem, mũch dakhĩir khaigba aawai.

Maagjeewai iewaa, mua pũch gaai mas deewai, wa sũi pũchig nem agcha khãijã jawaag pũch dau aug waupiewai, oob iseg chitam;

pũch khaigba abarm paar mua pũchig meeukha iekhaawaijã oob warag, ‘Mag pũchdẽu jaau simjõ chan mua põdbam’ a iekham” a sim Ëwandamau maachig ich iek phã sim gaai. (Job 5:17; Pr. 3:11-12)

⁷Maguata muan pãragan Ëwandamau pãach gaai mas deewaijã sũi khĩu jumbat a chirũm; maach ich chaain aawai irua maach dũi magju aai sim. ¿Pãrau

oowai chaainau nem ärbarm paar chi dẽnnaanau wuba aajẽ? ⁸Mamũ pãrau oowai pãachdẽu nem khaigba wau nũm paarjã Ëwandamau bũurjã pãar chig aba ni wawijã wawiba sim khai, magan pãar chan ich chaain chaar khaba aawaita mag irua sũi pãrag oobamjõo sim. ⁹Pãrau khaphũ nũm, warr maach daii aawai, maach dẽnnaanau maach wuawai wa wawí khãijã wawiewai, maadẽu chadcha am õkhõ aajeejim. Maagjerrta ¿jãgwi maach Aai ùgthar simua maach dũi maagwai maadẽu õgkhabaju aai nũ? ¿Ichdẽuta maach ich aarcha õbẽrju ayaa apinaa ich mag iuu wẽnũrrapiejem khabã? ¹⁰Maach dẽnnaanau maach daii aawai mag maach wawiejerran, sũi khũchpai mũg jẽb gaai nũm ora dich ajapha amkhĩirpaita maach wawiejeejim, amachdẽu oowaijã magta chadcha ùu siewai. Mamũ Ëwandamauta maach gaai mas waunaa maach wawí khãijã wawí simũn, mũg atag pawiajã dich ajapha amkhĩirau; ajapcharan ichjã ajapha khitaawai maachjã ichjõta ajapha apim khõsi sim. ¹¹Iin chadcha dich iekhaa ùrbag gaaimua maach wuawai chan ùu khaba sijem; maach gaai masi sijeeb mamũ, magũm gaaimua ùu iekhaa ùur khaaugwain dich chitũmpierr chitũmjã ùu maach khõinaa chitaajem.

Ëwandamau nem jaau sim sũi par jũgũupai ùrju khaba nũm

¹²Jãg pãach phithurg au nũm gaaimua tag põdbajujõ sũi kha thũu piu ùũraamjõnaa sũi warag bũ duuiujõ thũnũmjã, deeu ùwaa khĩir ubũnaa bũpajã ubu thierrkha nũmjõ kha onee abat, mag phithurg au nũmjã ùu äwataag. ¹³Magnaa ïchab kha thũumjõ durrũm khũũn daarjã ich Ëwandamau khõsimjõ ajaphata nũrrjẽe abat, bigaam khũũnaujã pãach oowi agjõ amkhĩir. Pãrau magta amũn,

Ēwandam dūi ajap khaba num gaaimua mag kha thūumjōnaa bü ākhāraamjō num khūunjä pāach oowi deeu monaau nūisimjō amjā ichab pāachjō Jōoi dau na khajapha wēnūrraju.

¹⁴Thumaam khūun dūi khōinaa wēnūrrajuuta khīirjunaa maach pekau paarpapijōjōom nem thum warre isegbapūit. Magam nem thum isegwi ich Ēwandamau khōsimjō i atheepai khaba num khūunau chan pōd i aar öbērwi i khīir oobam. ¹⁵Magam ugua Ēwandamau pāach dūi ich garmua nem ajapha am ig sim chan oob ūdūr okhoopimiet; ni ābamugjā oob pāach ee sīi pakhēr khaiqbamjō öbērpimiet. Ūdūraa magta apimūn, mag oowi deeu khūunaujā i dēnjō aadeewai, bigaau khūun gaaipata warag bēn ākhāraamjō durbabaadeewai, öor pōm Ēwandam dūi ūu narr khāijā khaiqba aju. ¹⁶Pāach ee iwiir ābmuajā oob dich öor khabam dūi chan khapes amiet; oob Ēwandamau waupim khōsimugta sīi oobamjō am khōchgau warr jōoingar Esaú arrjō amiet. Esaú ichta chi naam arr aawai ichdēuta ich aai nem thum jūakham; mamū mag jūaju arrta sīi jāsogau thach thēp ābpaīm dūi jūr ich eemugta ichdēu nem jūaju arr thum thusiepūijim anūm. ¹⁷Maimua pārau khaphū num, jāgajī agtarr khur ya ich aai meegpaawai deeu ūwaaī khīirju auwi. Ich aai juagam nem jūag irig ich bendiciepiewaijā jōoirau irig ich bendición deebajim anūm, ag nawe mag lenteja thēp ābam paar isegtarr aawai. Parii dauhi pōmjā ārjieb mamū, pōd ich aai juagam nem jūaju khaba ich mag sīsijim anaabā. Magua pāraujā oob Esauu ich bendición okhoopitarrjō nem būrūm gaaimua Ēwandamau pāachig nem deēju arr okhoopimiet.

¹⁸Keena, pādē ūrbat, mua pārag jaaukhim: Īs mūg Cristo gaaimua Ēwandamau maach ich dēnkha awaag maach

dūi iek deebarm chan warr maach jōoin dūi iek deetarrjō khaba sim; ĩsimūn iek iuriu. Warrcha Ēwandamau maach jōoin dūi iek deewain sīi durrsī Sinaī anūm būkhurta wētpi jaaujim aajem, maigpaimuata ich iekha sim ūrmkhīir. Amau amachdēuchata maigmuā oo naajim anaabā chi durrsī sīi uurdū wējōmjō thūnumta sīi edjā khīssu thūnum; mag num dūi ed khōorga sīi phū theeg wē thūnum dūi maach nem ökhō pagthūm daujō phurjēer ahaukhamjā oo naajim anaabā. ¹⁹Amau maach khāai amach jūguucha chi trompeta iekjā ūrnaa ich Ēwandamcha iekha simjā ūr narr aawaita warre amach thāar eyaa jaau-mam ūrwi tag i iekcha ūrmaugau irig, “Aay Ēwandam, marau pōd pū iekha sim āwatbam” ajieram anaabā. ²⁰Khani amau ūurwai warre am thāar eyaata “Chijāg pāach num aigpai naaba mūg durrsī gaai bü thūg sim wounan ichi-ita thōob khaba warre thōopūiju aai sim nemchaai awiajā, mokou bar wai numua wa thutkhērēu khāijā” a ūrbaawaita mag jāphierr naajim anaabā. ²¹Mag chadcha sīi maach nem ökhō thūnarr aawaita ich Moiseejā ichab, “Mūchjā jāphierr ajau-gau kha duui chirūmguī” ajim anūm.

²²Mamū ĩs ewag Ēwandamau maach dūi iek deewai chan amagamjō sīi mag warp durr būkhurpaimuata ich iek ūrpi jaaubajim. Maachin ya mūig eegarwe Sión phōbōrpienau; ajapcharan ūgthar wētju khūunma, Ēwandam phōbōr Jerusalén ee ich dūicha naaimaju khūun. Maman Ēwandam chognaan pōoma amach khapangau sīi maadēu chi beerjūjā khaugba thūnum khūunauta Ēwandamag jēeuphō thūnum. ²³Mam ūgtharta ichab mag iek iur deetarr gaaimua maach dēnjō Cristo iek ūkhawi ich chaainkha thūnum khūun thūrjā Ēwandamau phākha wai sim. Ich mamta sim ich Ēwandamjā, maach thumaam khūunau

mug eegar aawai dichdëu aajerrpierr agjö maach düi nem ajapha aju Jöoi. Ichdëuta ichab ag nawe jöoin ich iek ükha durrum ötarr khüün akhaarjã ichjö ajaug paakhapüiwi ich düi phë wai sim. ²⁴Mam ügthar ich Jesujã düi sim aarta maach thür sim, ar mag iek iur deewai ich Jöoirau jaautarrjö chadcha apieg ich bag ärpitarr woun aar. Maadëu khaphü nüm, mag i bag ärtarr chan warr jöoingar Abel thöowai bag ärtarrjö khaba arr aawai, maach pekau chugpaawi Ëwandam düi maach khöinaa apieg ajim. Mamü chi Abel bagau chan magba, warag ich naamta iekkhör ee puajim Ëwandam düi.

²⁵Magua keena, is Ëwandamau maachig jaau simjã oob asekasba amiet. Mag is ichdëu maach düi iek dee simta warr maach jöoin düi iek deetarr khäaijã ajapcha sim. Magua päadë ürbat: Sii Moisés maachjö mug eegarmkha sierrau Ëwandam iek jaau khitüm ürba arr paarjã chi asekasba arr khüün Ëwandamau sii par daúapai ooba am gaai jua khuaba deejerr khai, is mug ügtharmua ichdëucha maachig iekha sim asekasba aawaijã oob pärau mag maachta i jua eemua peerduju amiet. ²⁶Ich mag Ëwandam Sinaí durrsi gaai Moisés düi iekha sim jaar ich iekha simua chadcha jëbpata duuipijim anaabá. Mamü Ëwandamau ich iek gaai jaauwai,

“Deeu mua biek äbpai mug jëb duuip-iju, mamü mag duuibarm chan mug jëbpai khaba edjã eem magweta duuipiju” a sim. (Ag. 2:6)

²⁷Mag irua deeu biekdam äbpai duuip-iju a simün, sii khajapham üür chaar khaba aawai, magbarmua warre mug durr oorpüiwi edaujãjã chukhu apüi-juuta jaau sim, mag maach i agkhaju igwi. Mamü päadë ürbat: Ichdëu nem wautarr thum üürppüiwiajã mag maach wëtju aar ichta chi Pörkha sim durr

chan büürjã chugpaba ich mag sierrum iekha. ²⁸⁻²⁹Päadë khüirjubat keen: Mag Ëwandam iek iruan maach khaibagjã sii öt ee phaabapüimjö warre chukhu apäaijem anaawai, mag nüm düi ichab iruata durr jüa chirum chan büürjã chug-paa khaugba ich mag sierraju anüm dur-rta maach phë auju anupí, irigta üu ajim anaa warag thäär onee jëeju keena, ichdëu ichig jëeupiejemjö, i dau na nem khaigba waujujã ökhö.

Khani Ëwandamau maachig waupi sí

13 Mua päar wawí chirum ürbat keena: Päach khapeen thum khod äbam khüün appai thünümjö daupii abat. ²Päach aig öor bëewaijã amag di igkhaba warag päach aig jëerpim khösitesa jëerpibat; kharin örau amach ö ajaugau ich Ëwandamaucha angelnaan pütarr khüünpa amach aig jëerpiejeejim, mamü sii parhoobam khüünpii awi mag Ëwandam chognaanjã khaugbata amach aig jëerpiejeejim.

³Päachta preso nümjö päach khapeen preso durrum khüünjã khüir eyaa abat. Ar päach dënjö ükha durrum gaaimua örau am düi amachdëu am aig am gaai dee nüm gaaimua dau aphüü durrum khüünjã ichab khüir eyaanaa, päachta mag dau aphüü nümjö amau nemdam ig nümjã amag au deebat, chikham jua machgau päach dau aphüü aawai päach düijã magta apim khösimjö.

⁴Ar dich öor khabam düi khapes aajem khüün gaai chan Ëwandamau sii ich jäg oobamjö süubaju aawai emkhooin üünpan wa üün khäijã jaainpan ag-daujö päach öor respetaabat, oob büürjã deeu düi amiet.

⁵Ich Ëwandamaucha jaauwai, irua chan büürjã maach kha ogdüba ni sii parhoobajã maach khaugba barpuabaju a siëwai, päach dau aphüü durrum awi oob phatkhonag wurppa amiet; Ëwan-

damau pāachig dee sim düipai onee abat. ⁶Mag num aig ichab maadëu büürjä khüürjuba, sii warag ich Êwandam iek phā sim gaai jaau simjō

“Maach Pör Êwandamauta mun khaigpeerjeewai örau mü düi khaigba awiajä khani mua ögkhabarju” abat. (Sal. 56:3-4,9-11; 118:6)

⁷Paadë ar warrcha pāachig Êwandam iek jaanuaa mag amachdëu jaau numjō wënürropi jaautarr khüunta khüürjubat, jäga mag phitthur durrarr äba amach meewajä agtha ogduba ich mag ükha numua ubu durrumta khëchjierrä; magumta pärau khüür eyaanaa amau ükhaajerrjō ükhabat.

⁸Paadë ürbat: Jesucristoon warrgar ich sierrarrjō mug atag pawiajä cambieba ich mag sierraju. Í mag cambieba sierraawai i iekjä agjō cambieba sierrum. ⁹Magua pāachig i iek awi jürr deum iek pāachdëu nacha khaugtarr chaaur nem parhooba khäijä khöpiba jaauwai oob udür pāach khürgurpimiet. Mag nem parhoobam khöpiba jaau numta chadamjō ükhaju khāai, Êwandamau mag Jesucristo päibarmua chadcha ich garmua nacha maach khöchkhatar khaphu numuata ubu naaju aai num. Jäg sii nem parhoob khöpiba jaau num ipierr numuapai chan büürjä Êwandamag maach aupijjōopaijä khaba sim.

¹⁰Magarrau Cristo iekta ükha numuan chad Êwandamau maach auju, ich Cristota maach köit udüraa ich thöopitar aawai. Mamü jäg Aai i jëujem degam phadnaanau par nemchaain khëch numuata amach aupiju êkha num khüun chan pöd irua aubam, sii maach jöoin i gaai jaau sim ürkha numuata peerdüju êkha naawai. ¹¹Pärau khaphu num, añopierr biek äbpai phadnaan pöröu nemchaai thöonaa chi bag Aai i jëujem deg arrjem, Êwandamag öor pekau köit ofrendakha deeg. Mamü chi

nemchaain modon warag warp phöbör igaau arnaa sii phaapääjem, büürjä khöpiba. ¹²Ich mag ajim ichab Jesusu mag maach köit nemchaaijō ich thöopiewaijä: Warag phöbör igaau arnaata i thöopüijerram, mag ich bag ärbarmuata Êwandam dau na öor ajapha naaju ayaa apääig. Ichdëu magtarrau paita maach Êwandam dau na ajaug paajeewai, khandhee maadëu mag nem inag khöju aai nu wa khöju khaba khäijä si a jaau numta ipierraa aju aai nu. ¹³Mag i thöon arrwaijä i wau-naa i iseg num iekhau warag phöbör igaauta i arrwi thöotarr aawai, magan maach jöoin i puaba ükha num gaaimuata dich peerdüju êkhaju khāai, Jesuuta jürju aai num, i gaaimuata chikhannau maach düita jürr ich düi arrjō wau iekhajujä igba. ¹⁴¿Khan jägwi mag Jesús gaaimua dich wau iekhajujä igba warag sii äwatju aai num a chirú? Sii ich müig eegarpai wënürram iek khaba, maach durr chaar ügthar ich Jesús sim aarta wëtju khüürju naawaima. ¹⁵Mag khüürju naawaita äba Jesucristo gaaimuata Êwandamag üu ajim aju aai num, i gaaimuata üu mag Êwandam aarcha naaimaju khaphu naawai. Mag irig dich iucha puaba i thö iekha numta warrgar nemchaain thöonaa phaa numua irig jëuejerrjō jëu nummu. ¹⁶Mamü mag appai khaba, dich khapeen düi ö ajapha aju chan oob khüür okhoomiet. Pāachdëu nem wai num eem jürr chukhum khüun düi jig aupetat. ¿Khan jägwi pärag mag chirú? Mag agdaujō nemdam jig au numta warrgar mag nemchaain thöonaa ofrendakha ichig deejerrjō Êwandamau i dawagaa oojeewaita mag chirum.

¹⁷Keena, iglesia ee pāach pörnaanau pāachig nem mag aawai am ipierraa abat, pāachta jürr am khāai ürpai aju êkhaba. Päär gaaimua Êwandamau amachig iek jëuju khaphu naawai amauta jua üyaajä khaugba päar

thujajem khunnau. Pari mag pāach ajapha thuumkhīran, pāachdēujā am ipierraata abat, wajapha amaujā amach phidag onee waumkhīir. Pārau magbam chan pāar gaaimua am ōkhīirjuu aphōbaadēmua amach phidagjā waumaphamta wauphōbaadeewai pāachpata eeg paaukhamaju.

¹⁸ Keena, m̄ kōit Ēwandamag jēeubat. Mag m̄uch kōit jēeupi chirum chan khaigba chiraawai khabam; mua khaphu chirum, m̄uch Ēwandam d̄ui ū chirum. Mam̄ warag m̄ug atagjā thum m̄uchdēu nem wau chirum gaaimua ich mag i d̄ui ajapha chiram khōsi chiraawaita mag pārag m̄uch kōit jēeupi chirum. ¹⁹ Mag pāachdēu m̄ kōit Ēwandamag jēeuwai ūu deeu ūwaa i m̄uigmua jōpcha pāach aar m̄u barpita jēeubat; m̄u pāar d̄ui chirum khōsi chirum.

Ābmiecharam salud

²⁰ Muan m̄uchdēujā Ēwandam maach khōinaa phē wai s̄iejem̄ugta pāar kōit jēu chirum; ajapcharan ar maach Pōr Jesús, maach Pastor chi ajapcharam, ar chi meem ar̄ta deeu phiriu autarr ag Ēwandamagma. Ich mag Jesuu khabahab, Ēwandamau ōor d̄ui iek deewai jaautarrjō, chadcha ich bagauta ōor pekau chugpaawi ūu peerduju ayaa apiejem. ²¹ Mag Ēwandamagta muan pāar kōit jēu chirum, ichdēuta ichjō warag pāar ajaug paamaawai ichdēu

khōsimjō pāachdēu nem wau n̄umjā thumaa ajapha ōbēbēr amkhīir. Magnaa īchab Jesucristoog ūd̄ura maach Pōrkhapi n̄um gaaimuata Ēwandamau maach d̄ui ichdēu am aig amkhīir irigta jēu chirum. Mag n̄um d̄ui īchab thumaam khunnag maach Pōr Cristota m̄ug atag pawiajā ich mag thō iekhapim khōsi chirum.

²² Maimua ābmiecha paawai ūrbat keena: M̄ug carta iek duurjā khaba b̄uthu khitum pāach jua ee pabaimaawai ag gaai mua pāach wawī chirum ajapha ūrm khōsi ūrbat; pāach khīir onee amkhīirta mua m̄ug phā deepūi chirum.

²³ Pārau agtha khaugba n̄um khai, Cristo gaaimua maach khodam Timoteo ya cárcel degmua ōbērjim aajem. Magua m̄u maju nawe m̄uig barchēm̄un, m̄uchdēu pāar oon maawai mua í m̄uch d̄ui ar̄ju.

²⁴ Keena, pastornaan thumaam khunnag maimua tagam khunnam maachjō ūkha durrum khunnagjā thumaam khunnag m̄u salud deebat. Cristo gaaimua maach khodamnaan Italiapienaujā īchab pārag salud aajem.

²⁵ Chaig jaau chirarrjō deeu puaba pārag jaau chirum: M̄un āba Ēwandamagta pāar kōit jēu chiraajem, ichta pāar d̄ui ogd̄uba ich mag pāar th̄ua wai n̄urramkhīir.

Ayoo keena. M̄ugdampai ajim pārag jaaum ig chirarr.

SANTIAGO

Santiagoou ěsap phā deepūitarr

Chi phātarr. Warr ich Ęwandam Iewaa Jesuucha ich dūi ogdūba wēnurrāmkhīir doce jūr autarr khūn ee Santiagonaan numī naajim aajem: dau āb, Juan dūi khod ābam ichta chi naam ajim aajem, jōoi Zebedeo iewaa; ābakhai jōoi Alfeo iewaa ajim aajem (Mt. 10:2-3). Mamū āb sīejim aajem agjō, dewam Santiago; ma ich Jesús eem ajim aajem, i dūi ād ābam (Mt. 13:55). Ich mag Jesús eemuata mūg carta phājim aajem ewag pawī.

Chi Jesús muig eegar nūrraawai chan Santiagoou agtha ich naam iek ūkhaba sīejim aajem (Jn. 7:5). Maimua ag khur Jerusalén phōbōr ee chi Jesús khapeen āba biirdūwi oraa narr aigta merag chukhu sim, ya ichdēujā dūi ūkha sīerr (Hch. 1:13-14). Pedro Jerusalemua petaawaijā ichta jūr aig chi ūkha durrarr khūn pōrkha sīsijim a sim (Hch. 12:17).

Chijā khūn atheeta phājī maimua khan jawaag ajī. Amach Cristo iek ūkha narr gaaimua ūkhaba narr khūnau idēu khajap siuba aawai judionaan pōm deeam durrag dūrrjēejim aajem. Mag durrpierr aaidu thūnūm khūnagta Santiagoou mūg carta deepūijim aajem, mag dau aug wau numjā ōgkhaba warag khīir ubū aju aai nūm a jaaupāaig.

Āaur khūnau jaauwai Testamento Iiur gaai mūg librota nacha phājim aajem. Chadcha magtarr khai, magan chi ūkha durrarr khūn mag amachdēu ūkhatarr aigmua warrpem dau aug wauphōbaaderrta mūg carta gaai jaau sim (1:13-15). Amag khīir eyaa api sim, jāga jōoi Job maimua tagam khūn Ęwandam iek jaaujerr khūnjā dau aug

waujeejī (5:10-11). Magnaa dich dau aug wauwaijā warag oraapita jaaujim.

Salud

1 ¿Jāgpai nū keena? Mūn Santiagoou, Ęwandam chog anaā īchab maach Pōr Jesucristo chog. Durrpierr maach meeun judionaan Cristo dēnkha nūm khūn pāach nūnūidūmpierr pāragta mua saludaa chirūm.

Idēu Ęwandamagta dichig khīirjug deepiju aai nūm

²Khodamnaān, nem thumaamua pāach khīirpierr chachmawijā warag oneeta abat. ³Pārau khaphū nūm, mag prueba khīir pogkhe pāach gaai burr nūmuata mūg maadēu ūkha nūm iek isegkhimjō aadēp aawaijā magūm gaaimuata ūu warag juapā jāpmaajem, magūm āwaat khaugaag. ⁴Mamū mag prueba āwat wēnurrūmuata idēu Ęwandamag pāach wajaug paapinaa pāachig khīirjugjā deepibat, ichdēu khōsimjō nuisieg.

⁵Mamū magūm prueba āwataag pār ee iwiir āb khāijā mag ich Ęwandamau khōsimjō aju khaugba sim khai, ichigta jēubat. Magbaawai irua khīirjug deemamua khaugpiju. Ęwandamau nem deewai chan maach dēnjō mag, “Mua khachpaita deejujā” aba, ni chikham khīir phūrnaajā nem deeba aajem. ⁶Mamū mag pāachdēu irig khīirjug jēuwaijā chadcha pāachig deēju khīirjunaata jēubat. Ar mag amachdēu jēubarmjō deebaju khāijā khīirju nūm khūn khīirjugan sīi phūasdaū phūu parhoob ichdēu arm aig arrjemjōta sīsidūm. ⁷Ar mag deebaju khāijā jēwaagpam a khīirjunaata jēu nūm khūnau chan oob amachdēu jēu nūm maach Pōr Ęwandamau deēju amiet. ⁸¿Jāgwi mag chirú? Īs amachdēu nem wauju khīirjutarrjā noram paawai jūr

deem khäärjugta au sierrjée aawaima, amachdëu jëubarmpaita amachig deegu khäärjuba. Mag khäärjug äba khabam gaaimuata pöd Ëwandamau nem khösimpai waujujã aba sierrjëem.

⁹Äb khääjã muig eegarm khüunau oowai serbiibanaa dau aphuu khitum mamu chadchata Cristo dënkha khitum khai, mæg atag pawiajã Ëwandamau ichig nem thum jüapiju khap, mag ermano onee abã. ¹⁰Maagwai jürr rik agjõ Ëwandam iek ükha sim gaaimua muig eegar ich phatkhon wai sim okhoowiajã, mag ich Cristo dënkha simta mag phatkhon khääjã ajapcha sim khap, onee abã. ¿Jägwi mag chirú? Riknaanan pamaarjõta khithëe aawaima. ¿Pãrau pamaar khiugphëbaadëm ooba aajë? ¹¹Edau pes wüübaadee, khiurbaadee, sïi khüüijem. Mag khüüibaadee ooiimu thunarrjã warre chi ooiimæg okhoojem. Riknaanjä ich agjõta thünaabahab. Phatkhon warag paarpaju ëkha num ee meebaadee magum nem thumaa sïi werpuajem.

Khan jägwiata nem khaigbam wauju khäärjuajë

¹²Woun äbmua mag prueba khäär pogkhe ich gaai burr numjã üuta düi juapadam ubu äwatbapüimun onee abã. Mag amun magan ich Ëwandamauchata irig, “Üu chadchata pua jumpüijim” awia, ich aar auwia, ich mag ich düi wai sïisiju, thum muig eegar aawai ich daupii aajerr khüunan warrgarwejã magta ich aar aju jaatarr aawai. ¹³Mag prueba äwat num ee nem khaigba wauju khäärjubaadeewaijã oob ich Ëwandamauta maachig magum khäärjupi sim amiet. Ëwandamau chan nem khaigba waujööpaijã khaba aajeewai maachigjã ichdëu chan irua magum khäärjug deeba aajem. ¹⁴Maachin nem khaigba wauju khäärjug düi thaaba naawaita magum nem waum khöchkhaajem. Maguata

magum nem wauju khäärjubaadeewaijã sïi wounagamjõ udüraa dich ëdu ar-rpiejem. ¹⁵Mamu mag khäärjubaadëmjä isegba wai numuata jürr pekaüg paajem. Maimua mag pekau maach gaai ajap thierrpa sïisiewai jürr maguata warre okhoom iek okhoopiwi Ëwandamagjã maach isegpiejem.

¹⁶Khodamnaan, mag prueba ee num aigjã Ëwandamauta mag nem khaibag wauju khäärjug deejim awi oob wir aig päachdëupai päach khügurmiet mag khäärju numua. ¹⁷Ëwandam edjã ee nem thunumpa wautarraun maachig nem thum nem ajapham appaita deejem. Ich chan maach muig eegarm khüunjõ cambibierrso khaba sierrum. Mag siewai prueba ee num aigjã iruata magum khäärjug deejim awi i gaai thüju khaba num. ¹⁸Mag maach düi ajapha sierraawai ewag paw i agjõ ich chaainkhaju khüun khääjã maachta nacha ich chaainkha aujim, ichdëu maach peerdu aaujem iek ürpibarm gaaimua. Mamu mag ich chaainkha autarr chan maach garmua khaba, ich garmuata mag ich chaainkham khösi sierr aawai ajim.

Par jüguupai ürba Ëwandamau jaau simjõ aju aai num

¹⁹Khodamnaan, mæg mua päachig jawaagpam iek khäär eyaa abat: Maachin thumaam khüunta jüg ürüu aju aai num, Ëwandam iek jaau num üraag. Mag jüg ürüu naaju aai naab mamu, iekhaagpaawain ajapha khäärjunaata iekhaju aai num. Ëwandam düi wa i iek gaaimua khääjã oob meeukhakharrso amiet. ²⁰Mag meeukhakharrsöta num chan Ëwandam najã üu khabata num, ichdëu khösi simjõ khaba naawai. ²¹Magua mua pärag mag chirum: Jäg Ëwandam na parhooba maach ärpiejem nem päach gaai sïsidum thum warre isegbapüit. Magnaan chadau khäär machag chukhu Ëwandam iek päach

thäär ee autarrta warag bääupibat, ür nümua. Jäg iekta nem jua theeg sim, päar peerdu awaag.

²² Ich Ēwandamau jaau simjō aag chan sī par jügūpai mag i iek jaau nüm ür nüü aju khaba, chadcha ich iek gaai waupi jaau simjōta aju aai nüm. Magba nüm chan magan pāran pāachdēupaita sī pāach khūgur wai nüm, mag ür nūmpaita üu simpī awī. ²³ Ar maach peerduajem iek ür nūmjā ag gaai jaau simjō khaba nüm khūnan sī woun āb khomariipai ēsphēg ee ich khīir oojemjōta nüm. ²⁴ ¿Jāgwi? Irua ich khīir ootarrta, deeu ag khur nūpai awia khīirjuawai, khaugba sim jāga sīejī i khīir. ²⁵ Mamū īchab ar Ēwandam iek amachdēu ūrbarmta khīir okhoaju khāai, warag wajapha khīirjunaa ag gaai jaau simjō wau nüm khūnan mag amach nem wau nüm gaaimua onee aju. Mag amachdēu ür nūmjā thum Ēwandamau ichdēu waupim khōsim iekta jaau sīewai i ipierraa nem wau nūmua tag warranjō pekaūgta amach ūrpaiba nüm.

²⁶ Ābmua khāijā, “Mūn culto waapierr peerthūba manaa ich Ēwandamau jaau simjō chitūm” a sim, mamū mag simta dich khapeen khaibag jawaag wa chikham khīir iekhaag khāijā būrjā ithubēpba sim chan, magan maguan ichdēupaita ich khūgur sim, Ēwandamau waupi jaau simta wauba sīewai. ²⁷ Maach Aai Ēwandamau ich dēnkha nüm khūnag waupi jaau simūn, wouchnaandamau wa khoopaa ūninau khāijā nemdam ig nūmjā audeenaa am ōkhīirjuu aawaijā am khīir jāsenkha nūmū. Mag nüm dūi īchab sī parhoobam khūnau nem waaujem nemjā wauba aajem khūnta chadcha i dēnkha nüm khūnau.

Iwiir ābam khūnpai daupii aju khaba nüm

2 Khodamnaan, pārau maach Pör Jesucristo ich Aai Ēwandam dūi āba sierrum iekta ūkhaajeewai mua pārag magkhim: Pārau pāach ee phatkhon paraam khūn dūipaita ajapchanaa jūrr aphūm khūndam dūi aair aba aju khaba nüm. ² Khanim nemjō päar kha-panaa culto ee nüm; mag nüm ee ōor numí dubbaichēm: āb rik, maimua āb sī dau aphūu khitūm. Chi rik khajūa wajappha ooihmū jūanaa jīgpir gaaijā phīr dēnta sorrtik phuphup sim. ³ Magbaawai mag oowia irig, “Mūigta jupbā, mūigta pū athee wajapcha sim” awia, irig sie wajapcharam gaai juppibarm. Maimua ābakhai jūrr aphūu khitaawai khajūadam jōoiraa jūa khitūm oowi jūrr irig, “Pūdēu ich jampai būjāu sīsī,” wa magbam khai, “Jāig jēkhut oo chirsī” amūn, ⁴ magan pāraun iwiir ābam khūnagpaita eenaa jūrr tagam khūn kha isēe nüm. Mag nüm aig pārau pāachdēu ūkhatarr iek gaai jaau simjō khīirjuba, sī am khajūa ajapha jūa nüm oo nüm gaaimuapaita mag nüm.

⁵ Cristo gaaimua khodamnaan, pādē mū iek ūrbat: Maadēu pōd aphūm khūndam kha isēe aju khaba nüm. Jäg aphūm khūndamjā amachdēu maach peerduajem iekta ūrwi ūkha naawai mūig eegarweran aphūu khithēe awiajā paraam khūn khāijā wajapcha wēnūramkhīir ich Ēwandamau jūr autarr khūn khabahab. Mag nüm dūi īchab mag ich daupii khūnta thum ich aar auju atarr aawai amjā ūgthar ich mag i dūi wēnūraju khūn khabahab. ⁶ Mamū magūmta pāachdēuta jūrr am kha isēe aajem. ¿Pārau khaugba nū, riknaanauta pāach dau ee aug khaugba nemdam būrūm atheejā pāach thet pūpūr aajem? ¿Amachdēu khabā īchab chi thethemnaan aarjā pāach ar-

maa pāragta ūrcha phagpi jaaujem?
 7 ¿Amach khabá Cristo igwiajā i jūur
 iyūu sierrjēem? Mag Cristo iek ūkhawi i
 dēnkha naawai pāach pōr choopitarra,
 ¿jāgwi mag Cristo jūur iekhaajem khū-
 nagta pārau ee aajē?

8 Pārau Ēwandamau ich iek phā
 sīsidum gaai jaau simjō pāach
 khapeenta thumaa wir aig pāachjō
 daupii nūmun chadau, chadcha ūu
 khērūm, Ēwandamau ūrcha waupi
 jaau simta wau naawai. 9 Mamū mag
 i ipierr nūm anūmjā sī iwiir ābpaita
 daupii aadēphum chan, magan pāran
 warag pekauta wau nūm. Mag nūm
 aig mag i iek pāachdēu asekasba
 nūmuapaita woun dēnjō pāar Ēwandam
 dūi kulp pōm nūmjā dawaa jaau sim.

10 ¿Jāgwi pārag mag chirú? Ābmua
 khāijā pōd Ēwandamau Moiseeg ley
 deetarr thumaa ūrkha auba āb khāijā
 waaupūimūn ichiita kulp pōm sim,
 pōd ley thum ūrkha auba sīewai.

11 Pari maigjā ¿jāga mag ōbēr sīma?
 Pāadē ūrbat: Ich ābam Ēwandamaupai,
 “Oob chikham thōom” anaa, “Oob
 chikham ūijā waum” ajim. Pari
 magtarrta pua ōor thōoba awiajā
 chikham ūi waumūn, magan ichiita
 pekaukha ōbēr sim, mag irua ley
 jaautarr ichaaur abarm aawai. 12 Pārau
 khaphū nūm, mag Ēwandamau ich iek
 pārag ūkhapitarr chan sīi pekaúgta
 ūdūur pāach ūrpaipimkhīr khaba,
 thumaam khūn agdaujō kha khōsi
 amkhīrta ich iek pārag ūkhapijim.
 Magtarr aawai, mag iek pāachdēu
 ūkhatarrauta Ēwandamau pāach jaauju
 khap, muan pāragan, iekhaawaijā
 agpierraa iekhanaa nem waauwaijā
 thumaam khūn dūi nem agchata
 waubat a chirūm. 13 ¿Jāgwi mua pārag
 mag chirú? Maan Ēwandamau ichdēu
 ōor i agkham edjā ar dich khapeen dau
 aug khaugba aajerr khūn chan agjō am
 dau aug khaugba isegju aawaita mag

chirūm. Magarrau ar dich khapeendam
 dau aug khaug paraa aajerr khūn
 chad, mag Ēwandamau ōor i agkham
 edjā amach khaibag waubaju khap, i
 ōghaba naaju.

Chadcha ūkha nūm khai jāga aju aai nū

14 Keena, Cristo gaaimua
 khodamna, ¿khan ajaug sī pārau
 khīirjuawai, maadēu “Muan thāraucha
 Ēwandam iek ūkha chitūm” aju, mamū
 mag simta Jōoirau dich khapeen juag
 oopi jaau simjō khaba nem wau sim?
 ¿Pārau khīirjuawai ūkha sim anūmta
 mag nem wau sim woun chadcha
 peerdūju khai? 15 Khanim nemjō woun
 āb sim; ma, Cristo iek ūkha khērūm
 gaaimua maach khodkha sim. Mag
 simta khajūajā chukhu ni thachdamjā
 khōju chukhu khērūm. 16 Mamū ya i
 ma nūrrūm oowia ābmua khāijā irig,
 “Ūu mawia biwaa chitá; oob jīchagagjā
 pūch gaai mas apim” a sim; mamū mag
 sim chan irua nem igjudamjā deepūiba
 simta mamagkham. ¿Pārau oowai
 mag ūuta sī? 17 Ich agjōta siebahab
 Ēwandam iek ūkha nūmjā. Maadēu
 thāraucha ūkha nūm anūmta dich
 khapeen juag oo nūmua būurjā am dau
 aug khaugba nūm chan, magan parta
 mag ūkha nūm anūm.

18 Wa ābmua khāijā, “Mua chan chad-
 cha warm khūn dēnjō nem ajapham
 wauba chitab mamū, much thāar eepain
 chadcha ūkha chitūm” khāijā aju. Mamū
 mag khabam. Jāga mua khap abarju,
 chadcha irua mag ūkha sim, Ēwan-
 dam iek gaai jaau simjō ich khapeenjā
 dau aug khaugba simta. Ajapcharan
 Ēwandamau jaau simjō much khapeen
 dūijā ajapha chirūm gaaimuata mag
 ūkha chirūm aju aai chirūm. 19 Pua
 khaphū sim, maach Ēwandam ābpai
 khitūm. Pua mag khaphū sim aig nem
 ajaug sim. Mamū mag khaphū nūmua-

pai pöd ügthar öberbam. Meperaujã khaphu sim, Êwandam äbpaita sierrum; mamu amau ichab i ögkhaajem, amach gaai jua khuabaaju khaphu naawai. ²⁰ Khäärjug chukdam, khaphu abá: Êwandam iek thäraucha ükha num anumjä ichdëu waupi jaau simjö wauba num chan, chadcha ükha num khabam. ²¹ Pua khäärjuawai çkhan gaaimua Êwandamau jöoi Abrán khararrag chadcha i pekau chukhu arrjö chirum a jaauji? ÇIch chaai igkhaba irig ofrendakha thöo deeu arr gaaimua khabaji? Ajapcharan ichdëu i ipierraa arr gaaimuama. ²² Pudë khäärjubari: Abranau mag wauba arr akhiin, çjãga irua Êwandam iek chadcha ükha chirum akhaji? Êwandamau ichig nem mag abaawaijã ich ipierraa arr gaaimuata Abranau chadcha ich iek thäraucha ükhaajerrjã örag khap apijim. ²³ Mag ich ipierraa arr aawaita ag nawe Êwandamau irig, “Pua chadcha mu iek ükhabarm gaaimua pekau chukhu arrjö üu pu mua murch aar aub khaba auju” atarrjã par khabajim, chadcha thäraucha ich iek ükhatarr aawai. Magtarr aawai, Abranau mag ich chaai igkhaba ichig deeu ekhabarm aigta öragjã khap apijim, mag par iu-pai khaba thärauchata ichdëu Êwandam iek ükha sierr. Mag num düi ichab mag thäraucha ükhawia ich ipierraa arr aawaita, ich Êwandamaujã jöoi Abrán warag ich khapeerkha aujim.

²⁴ Maigta pärau oo naabá, Êwandamau äb khäärjã pekau chukhu arrjö sim a jawaag chan, sü thärau ükha numpai khabam. Ükha num düi ichdëu waupi jaau simjö ich ipierraa nem wauwaita chadcha pekau chukhu arrjö sim a jaaujem. ²⁵ Ün Rahab khahurrarr chi durpathierrmiejã ich agjöta ajim ichab. Pärau khäärjuawai, çkhan gaaimua Êwandamau ijã pekau chukhu arrjö üu i eeg ooji? ÇIsraelnaan ich di aig jëerpiwi am chig am uga meraa phöbör

igaau jiiir burrpüiwia jürr deeu khudgar püitarr gaaimua khabaji? ²⁶ Ajapcharan jãan mugta sim keena. Jãg maach meebaadeewai ya maach gaai tag maach akhaar chukhu aadëm aig, çmaach chi meemkha sisiba aajë? Ich jãgta sim ichab thäraucha Êwandam iek ükha num anumjä. Dichdëu ükha chirum anumjö bigaam khændam düijã nem ajapha waubam chan, magan maan chi thömjö simta iuu sim a sim, thäraucha ükhaba simta mag ükha sim a siewai.

Jãga sierrü maach meukhäär

3 Ermanonaan, oob thumaam khændau Êwandam iek jawaag maestronaan khaju appaita khäärjumiet. Pärau khaugba narr khai, khap abat: Maach chi maestronaankha num khændta maachdëu deeu khændag jaau numjö agpierraa khaba wënrurumun, maach gaaita Êwandamau jua khuabacha deeu. ² Maach chan iwiir äbmuaajã thumaa Êwandamau nem khösim appaita wauba aajem. Äb khäärjã büurrjã sëukhaba chikham khäär wa chikham ëugar khäärjã iekhaba aajeekhiin, magan mag wounaun ichdëu nem wau simjä thum Êwandam dau na ajaphata wau khaphu aajeekham. ³ Pärau oowai cabaai pöm siewiajã i i ee waaijünaa ewag ëuduawai, çdichdëu arram khösimpierr arrba aajë? ⁴ Ich agjöta sim ichab barcojã. Idëu par barco pöm chiraju, chi phüjã nem theeg wë thünaaju, mamu mag nem pöm simun timondam büuru khitumua chi capitanau ichdëu arrampierr pheerthupüpüg arrjem. ⁵ Ich jãgta khitum ichab maach meukhäärjã. Oowai chan pöm khaba khitum, pari mag simuan iek pöoma iekha thünnuju akhiin, iek pöm maach jügaag khabampa iekha thünnuju. ÇPärau oowai ötdau khäärdam

büruumuajä phuajëb pöm khar chará ooichaar eem magwe örpüiba aajë?
⁶Ajapcharan maach meukhīran īchab ötdau khīrau. Maguata jāg ötdaúa ichdëu barmampierr phaamaajemjō, ichta benenjō sim, iek khaigbam iekhamamua maach pekau paarpapieg. Mag ötdau khīrkha sim thōm ugua chi dösätau ijeeuba phuphuakhamjō siewartā maach meebam aiguin maan idëu thöpiba ich mag phuu wai simjōta sijem, warag parhooba iekhapieg.
⁷Maguata päädë khīrjubat: Örau mug jëb gaaim nemchaain khīrpierr daumeerpaa aajem: pabü eem nemchaain chi khörpim khumjöm, nem ichpan, nemkhör, phūas eem āwarra daumeerpaa aajem. ⁸Mamü dich meukhīr chan ābmuajä pöd thübëp auba aajem. Jāan pabü eem nem maach khoojem khāaijā ürpainaa nem khaibagcha sierraawai, jāgua chan udür ich daumeerpapiba, khierr ach dënjō ich garmuata öor khaibag waajem. ⁹Mag sim meukhīraupaita maach Aai anaa maach Ēwandam thō iekhanaa, ich ag meukhīraupai dich khapeenjā āaukhanaa thöp iekhabaadëp aajem, Ēwandamau maach thumaam khūn ich khīr thegwiata ompaatarrjä khīrjuba. ¹⁰Ajapcharan jāg nūm aiguin, ich ag iupaita iek ajaphamjä iekhanaa iek khaigbampa iekhabaadëp aajem. Khodamnaa, maadëu chadcha Cristo iek ükha nūm khai, pöd magju khaba nūm. ¹¹¿Pārau oowai ābam dösīg eepai dö khopham jōi au nūm dūi warre āba dö khiyaamjä jōi aajë?
¹²Ich jāg igo bü gaai olivo dau phierrba ni uva gaaijā pöd igo phierrba aajemjō, dōjā ierrmuata ich mag khiyaa öbërchë sim ee pöd ich ag eemuapai dö khop öbërbam. Magua dich iekhaawaijā āba iek ajaphampaita iekhaju aai nūm.

Jāga thunú Ēwandamau dee sim khīrjug wai nūm khūn

¹³Āb khāijā päar ee ichdëuta öor waw-ieg nem khīrjug khaauga ichdëuta thum khaphu sim a khīrju sim khai, magan chadcha ich mag sim bigaaum khūnag khap amkhīr agpierraanaa nem ajapha wau nūrramuata ich oopibá. Thumaam khūn dūi mag ich ö ajapha simjä igba magba aajemjōo simūn, magan chadcha i khīrjug paraa sim. ¹⁴Pari magba pārau päach thāar eepai khāijā päachta jūr chikham khāaijā ürpai am khōsinaa päachdëu nem jaau nūmpaita ürpim khöchgau örag jaau nūm khai, magan oob chadam iekta jaau nūm awia päachta ajapha nūm amiet. Päach mag wēnūrrūm aig sīi chikham khūgurta wēnūrrabahab. ¹⁵Jāgum khīrjug chan Ēwandamau dee sim khabam, jāan sīi ich mūig eegarm khīrjugpaiu. Jā sīi dösät khīrjug khabahab; ichdëuta örag mag khīrjupi sim. ¹⁶Maguata mag iwiir āb warm khūn khāaijā ürpainaa ich iekpaita ürpimjä khōsi aadëphūm aig, magum gaaimua sīi warag nem khaigbamta parhooba amachdëu khöchagpierr waajem. ¹⁷Mamü jūr ich Ēwandamaucha khīrjug deewi wai nūm khūn magba, am Ēwandam na nem agcha wau nūmua ajapha nūm. Mag nūm dūi amau sīi öor khōinaa apijuuta ëkhanaa dich khapeenag athuucha nem waupi jaauba aajem. Amau jūr warm khūnau amach khīrjugdam jaaum iigwajjā agjō ürm khōsi üurjem. Öor dau aug khaug paraanaa, iwiir ābamugpaijā ee aba, chadchata iekhanaa nem ajaphata waajem, amachdëu iekhaajemjō. ¹⁸Ar mag khōinaa wēnūrram khōsi aajem khūnan nem waauwajjā nem thum agchata waajem, amach mag nem wau nūm oowi bigaaum khūnaujā amach dënjō nem agchata waunaa khōinaa wēnūrramkhīr.

**Parhoobam khuunjö aawain
Ēwandamta iseg num**

4 Īs mua pärag jëeu ookhim: ¿Jäg-wiata päär jäg päach eepaijā khōinaajā khaba iek phithuurga thunum dūi, chikham dūi khīir masi durdurnaa jūrr bēbē aajerrāma? Mua oowai jāan sīi päach thāar ee jäg päachdēu nem waum khōsimpaita waum khōchkha thunum gaaimuau. ²Päraun chikham nemta päach dēn apim khōsi aajem aajem; maimua mag päachdēu nem ig num pöd paarpaba aawaijā, par iekhaupai chikham thōojem akhiin, chadcha thōopūikham a iekhaajerram anum. Pääch khāai bigaaum khūndam puesto ajapcha khāijā wai num oowai magjā khōchkhaba, jūrr päachta garpabam aig chan nem puaba sierrjēem aajem. Magum gaaimuata päach eepaita juurhi phiidu thunumjō thūnaabahab. ¿Pari khan jāgwi mag päachdēu nem ig numjā pöd paarpaba aajē? Ēwandamag jēeba aawaima. ³Maimua mag ichig jēeuwaijā irua deeba aajem. ¿Jāgwi? Ya mag päachdēu nem ig num paarpabaadeewai agua sīi päach ö khōchagpierr nem wawaagta ig numjā ichdēu khaphu siewaima. ⁴Pāran Ēwandam iek ūkha num anumta, sīi i iek ūkhaba aajem khūnjō jäg päachdēu khōchagpierr nem wau num gaaimua, ūi jaai paraamta deum dūi sijemjōta thunum. ¿Pārau khaugba nu, päachdēu mag amau nem wau numta dūi waum khōchkhaawai jūrr Ēwandamta iseg num? Ar sīi amach khōchagpierr nem waujem khūn dūita khapeerkhaawain jūrr Ēwandam dūita iekkhōr paarpa num. ⁵Mamu Ēwandamau maach ich dūipaita naapim khōsi siewai ich iek gaaijā,

“Mua much Akhaar pärag dee chirum chan sīi parhoobam khīirjug auwi magum nem khaigbampa wau

wēnurramkhīir khabam” a sim.
(Zac. 8:2; Dt. 4:24; Ex. 20:5)

⁶Mamu Ēwandam maach dūi ö wajaug khitaawai, mag wēnurramkhīirjā ichdēuta maach juag oojem. Ōor dūi ich mag khitum igwi, ichdēupai ich iek phāpitarr gaai,

“Ar mujā igba amach juapaaupaita wēnurrāajem aajem khūn chan muchdēujā igba chitum” a sim.

“Magarrau amach serbiibag khap muchdēu nem jaau chirum wawaagjā much juapadam iigjem khūnan chadau, much garmuajā am juag oojem” a phāpijim Ēwandamau. (Pr. 3:34)

⁷Magua Ēwandamagta idēu ichdēu ampierr apibat päach dūi. Magnaa meperag päach thu aum ugua, thethe thierrkhabat. Mag ichdēu pōdba abaawai irua päär ögkhawi päär ogdu puaju. ⁸Ēwandamta päach aig dūi phēs thēr ahau abat; magbaawai ichdēujā pārau ich ig num khap päär dūi ogduba nūrraju. Pekaúa jua phūsimjō sisidum khūn, irigta idēu päach pekau upibat. Päär jäg Ēwandamau khōsimjō nem waum khōsinaa ichab parhoob päach khōchagpierr nem waum iigjem khūnjā, idēu irigta päach thāar ajaug paapibat. ⁹Pääch pekau pōm num khīirjuwia, gaai machgau icharaucha bīnaa idawaa abat. Jäg päach pekau ee naajeewai oneena iukhaau aajerr khīirjuwia, jūrr icharaucha ö jāsehne bīewia ökhīirjuu abat. ¹⁰Deeu puaba muan pārgan, päach serbiibag khap Ēwandamagta chaigpa numua päach dau aug khaugpibat a chirum. Mag khaita päär deeu ajaug paapūiwi mug atag pawiajā thumaam khūn dakhīir irua päär ajaug phēju.

Dich khapeen jaaju khaba num

¹¹Ermanonaan, oob dich khapeen eugar iek khaigba iekhamiet. Mag dich

khapeen jaau simuan jürr Ēwandamau Moiseeg ich iek phāpitarr gaai dich khapeen kha khōsi api jaau simta warag serbiibag phēnaa ichdēuta khapcha sim a sim. Mag sim aiguin mag iek gaai jaau sim khāai ich iekta ajapcha sim a sim. ¹²Mamū chadcha khaita ich aar auju wa khaita isegju a jaauju wounan ābpaita sim; ma Ēwandamau. Ich mag Ēwandamauta mag dich khapeen daupii api jaau sim leijā deetarr aawai, ¿ichdēuta khapcha siebá? Magtarrta, ¿jāgwi maach agdaujōpai thunum khūnauta dich khapeen jaauju aai nu?

Dich juapaata thō iekhaju khaba nūm

¹³Pāar ar sīi pāachdēu nem waum aig nem waaujem khūn, mū iek ūrbat: Pāar iekhaawai, “Īs wa nan khāijā maach chum deum phōbör ee wētwi jürr jamta año āb phidkhaju” a iekhaajem, “phatkhon pōm ganaag.” ¹⁴Mamū mag nūm chan pāach mag iekhatarr noramjā agtha monakha naaju wa ya meewi naaju khāijā khaugba nūmta mag iekhaajem. ¿Pārau juunthumie bau wējōm ooba aajē? Mag bau wējoowi deeu nūnpai awi oowai, ¿chukkhu thūnaaba aajē? Maachin jāgta khithēem; maadēu iwiir ābmuajā dich thōju ed khaugbam. ¹⁵Jāg pāach juapaupaita nem thum waaujemjō iekhaju khāai, ¿jāgwi pārau sīi, “Maach Pör Ēwandamau khōsnaa maach monakha wai simun, maachdēu khīirju nūmjō wauju” aba aajē? ¹⁶Pari magba pārau chan pāach dajēkhu khithēemjā khīirjubanaa, ökhar naspawi nem waujupata khīirjuwia, pāachta warag thō iekhaajerram. Jāg dich juapaata thō iekha nūm chan Ēwandamau khōchkhaba sierrum, ichta thō iekhaju aai nūm thō iekhaba aawai. Jāg nūm khūn chan amach mag nūmjā oob pārau Ēwandamau khaugbamjō sīi khīir okhoopūiju amiet. ¹⁷Paadē ūrbat: Nem ajapha aju aai sim khaphū simjā

wauba simun, magan mag sim aigjā warag Ēwandamau oowai pekaukha öbör sim.

Riknaanag amach khīircha jaautarr

5 Riknaan, mū iek ūrbat: Īsin chad jürr pāragta mū iekhaagpam. Ēwandamau mūg durr i agkham ed pāach gaai jua khūaba deejū khīirjuwia icharaucha biēbat. ²Īs pārau pāach phatkhonta ig nūm, mamū mag simun, Ēwandamagan sīi nemmjōta sim. Pārau jāg khajūa wajapha jūa nūmun, jāan irigan sīi nemchāainau thūrrkhich simjō būrjā maadēu nem igbata sīsidum. ³Pārau jāg phīr phatkhon dūi wai nūmun, irigan jāan sīi jierr chi sōsphēmjō baleebata paaukhamam warag. Jāg pāach phatkhon baleeba paaukhamamjō, pāachjā mūg atag paawai ag dūi okhoob khaba okhoouju. Pari mag simugta, ya mūg maach i agkhaju khāai khapan khaba waaummam eejā, warag pārau magumūg eena nem pōm paarpa aujuuta ēkhaajem. ⁴Mamū paadē mū iek ūrbat: Pāach phatkhon ūrkham khōchgauta pārau öordam pāach phidag ee phidkhaliejem khūnagjā aai phagba sierrjēem. Maagwai mag pāach phidag ee phidkha durraajem khūnauta pāachdēu amach dūi maagjem jürr, Ēwandamag pāar gaai jua khūaba deepi jaau nūm. Amau mag jēu nūm chan maach Pör Ēwandam chi jua thierriu ūr siewai par okhoopibam. ⁵Chadcha mūig eegar pāachigan pāar nem ajaauga thunum, pāachdēu nem ig nūmjā thum paraanaa pāach khōchagpierr nem wau nūmua. Mag pāach khōchagpierr nem wau nūmuan, di eegarm nemchaai thōopāaig ötpaapi nūmjō, pāachdēupaita pāach ötpaa arrum, Ēwandamau ichdēu mūg durr i agkham ed sīi irig pāach thōopūimkhīirjō. ⁶Pāachdēuta öordam iekkhör chukhu

amach kōit iekhajupaijā jaaju khaugba khithëem khunnjā khaibag waupi jaunaa thōojā thōopimaajem, pāachta ūrpai num awi.

**Phithurg auwai warag
Ēwandamagta jëeunaat**

⁷ Ermanonaan, Ēwandamau magum khun gaai jua khaba deeu khap, ich jäg amau pāach dau aphuu wai naawiajā magum igba maach Pör Jesucristo deeu bëejuuta nubat. ¿Pārau ooba aajē, jāga nemjūr jūrjem khunnau amach nemjūrdam phierraag nose ig numjā da chëba aawai ichiita nuajē? ⁸ Pāachdëu ükhatarr iek gaai ubu numuata pāraujā ich agjō maach Pör Jesús bëeju nubat; í barchëju ed chan ya pöm waurba sim.

⁹ Khodamnaan, pāach mag phithurg au wënrrowiajā oob magum gaaimua jūr pāach eepai chi parpem düita dau phuu amiet, eeu magum paar Ēwandamau jūr pāachigta “Pārau jāgju khaba naajimwai” adukham. Mag bigaam khunnjā jaaju aai simun ich Ēwandamau. Ichta ya bëeimuu siëbahab, maach thumaam khunnag agdaujō dichdëu nem waujerrpierr jawaag. ¹⁰ Keena, pādë oobat: Warrgar Ēwandam i jaaujerr khunnjā maachjō chikhannau dau aphuu waunaa phithurg aupiejeejim, mamu magumjā üu amau āwatpāaijeejim. Magtarr aawai maadëujā agjō am dënjō jumju aai num. ¹¹ Pādë khürjubat: ¿Is ewagjā maadëu, “Jäg warrgarwejā phithurg au numjā üu āwatpüi num khunnan chadcha Ēwandam düi onee num” aba aajē? Pārau ūrjem, jāga jōoi Job khararr meperau ajappa ich dau aug waupitarrjā üu āwatpüijī, maimua mag üu āwatpütarr jūr jāga maach Pör Ēwandamau öor dau aug khaug paraa khitaawai üu i eeg oojī. Isjā maadëu makhunn jōoin dënjō āwatpüi numun, jāga irua maachjā eeg ooba abarju.

¹² Tagam nem mua jaau chirum ūrmapha awiajā cha mua jawaagpam chan oob par jügupai ūrmiet keena. Örau mag pāach dau aphuu apiewai, ich agjō aju awi, oob sī aai khürjuba iekhamiet. Magju khāai pāach iekhaawaijā chadchata iekhabat. Nem wauju khai, warre wauju abat; wa waubam khai, ich agjō warre waubam abat. Mamu mag iekhaawaijā oob edjā igwi, mug jëb igwi, wa deemu nem inag parhoobam igwia khāijā nem wauju a iekhamiet, eeu magba akhiin mag pāach iek gaaimuapai Ēwandamauta pāach khaibag waudukham.

¹³ Pār ee āb khāijā mag phithurg au sim khai, ökhürjuu aju khāai, warag Ēwandamagta jëebā. Wa jūr āb khāijā onee sim khai, Ēwandamta thumeukharbā. ¹⁴ Āb khāijā mor mas sim khai, iglesia eem chi pörnaan thürkhūibā, ich kōit Ēwandamag jëeumkhür. Magbaawai amau bëewi chi aanaan nemkhaúa kha phuur num düi maach Pör Jesús jua theeg thō numua irigta jëeumaju, monaupüimkhür. ¹⁵ Mag pāachdëu jëwaagpamjā chadcha monaaju khürjunaata jëeumun chi aanaan chadcha Ēwandamau monaupüiju. Mag monaupäaiwai ich pekau gaaimuata mag mor mas sierr khai, chi pekaujā chugpaapüiju ich Ēwandamau.

¹⁶ Keena, chadcha Ēwandam na ajapha num khunnau irig jëe num khun iekhan chadcha ichdëu ükhaajeewai, muan pārgan, pāach pekau wai numjā agdaujō dich khapeenag meerba jaunaa jūr agdaujō dich khapeen kōitjā Ēwandamagta jëebat a chirum. Magnaata pārau jëeumun, mor mas khëkhëdum khunnjā monaaju. ¹⁷ Mu sëukha chirum am ugua, pādë khürjubat: Pārau ūrjem warrgar jōoi Elías aajerr: Ijā ichab maach phithurg au numjō phithurg

au jēedū khitaajeejim aajem; mamū mag khitūmua sīi warag Ēwandamag noseḡ chēpiba jēeubaawai, chadcha Ēwandamau i iek ūkhawi año thārjup awi jārr būurjā noseḡ chēba sīsijim anaabá. ¹⁸ Maimua mag año thārjup awi jārr nūm ee, deeu ichdēupai jēeumamua noseḡdam chēpi jēeubaawaita, Ēwandamau noseḡ pōm chēpijim aajem. Magta ūu íchab nemjīirdamjā deeu khōju paarpajim aajem. Magua pāach Ēwandamag jēeuwai oob sīi pardēu khōs khāijā jēeu nūm amiet.

¹⁹ Khodamnaan, ābmiecha paawai pāadē mū iek ūrbat: Āb khāijā pāar ee

maach peerduajem iek ichdēu ūkha sīerr isegwi sīi parhoob ichdēu am aig nem wau nūrrūmta deeu ābmua khāijā wawí auwi ūwaai khud ajaug ee phaibapūimūn, ²⁰ magan mag parhoob nūrrarrau pekau pōm sīerrjā ūu Ēwandamag chugpaapi atham. Magbarm aig íchab Ēwandamau mag woun gaai jua khuaba deejū arrta ūu ūduur deepiba peerdu atham. Ayoo keena. Mūḡdam ajim pārag jaaum ig chirarr.

Santiago

1 PEDRO

Nacharam ěsap Pedroou phā deepiitarr

Chi phātarr. Møg carta Pedroouta phājim. Ichdēuta ōrau ichig Jesús igwi “Pujā i dūi nurrarrau” abaawai, irua magum Jesús khaugba chitum a iekhajim aajem (Jn. 13:36-38; 18:15-27). Irua mag iekhajieb mamu, Jesuu deeu i kōit Ēwandamag jēuwi ewag ich iek ūkhaju khunjā warag irigta jaau puajim aajem (Jn. 21:15-19). Mag Jesús khaugbam a iekhatarr gaaimua burrijieb mamu, Echos gaai oowain, burriba arrjō, ichdēu Jesús iek ūkhatarr gaai nem ubag sim. Ich mag sim gaaimua chadcha ich Jesuu i igwia iekhatarrjō (Jn. 1:42), ichta Jerusalenam iglesia ee chi pōrkha sīsijim aajem (Hch. 1-2).

Chijā khun atheeta phāji. Møg carta judionaan amachdēu Cristo iek ūkha narr gaaimua idēu amach kha-jap siubam gaaimua dūr wētwi parhoob durr chaaur nunuid arr khun atheeta phājim aajem (1:1). Mamu mag chi ūkha narr khun ee judionaan appaijā khaba, judionaan khabam khunpata thunarr aawai, makhun atheepata phājim aajem. Pedroou møg carta phāawai “Babilonia” ee simuata phājim aajem (5:13). Mamu mag Babilonia anum chan Babilonia chaar khaba, Romata chi ūkha narr khunau mag thūr wai naajim anaabā. Chi Romapienauta chi ūkha num khun ēudee mag ēkhaajerr aawai sīi bigawapai deeu gaaita thūr wai naajim aajem.

Khan jawaag ajī. Mag Pedroou møg ěsap phātarran, mag chikham jua ōkgau dūr wēnurrum gaaimua dau aug wau narr aawai magumjā igba amachdēu ūkha num gaaita warag ubu api jaunaa ichab jāgwiata jāg dau aphuuaju aai nu a jawaag ajim. Maguata mag am dau aphuu durrum khīirjunaata ūr-

cha am wawī sim (2:19-20; 3:14,17; 4:1,12-15,17,19; 5:9-10). Mag jaaupūitarr aawaita īs ewagjā møg librodam gaai thūurwai maadēu khaphu num, jāga aajē Cristo iek gaaimua dau aug wauuawai.

Salud

1 Mūn Pedroou, Jesucristooucha ich i jaumkhiir jūr autarr. Pār pāach durr chaaur parhooba aaidu durrum khunag muata pārāg møg ěsap phā deepi chirum: Ponto anum durrum khunag, Galaciapienag, Capadociapienag, Asiapienag maimua Bitiniapienagjā agjō; ajapcharan maach meeun thum maach peerduajem iek ūkha num gaaimua durr chaaur dūr durrum khunagma.

² Ermanonaan, ōor jua ōkgau pār mag chikham durr dūr durrab mamu, pārjā agjō ich Ēwandamaucha jūr autarr khun khabahab, ichdēu warrgarwe khīirju wai sierrjō chadcha pār peerdu autarr aawai. Magtarr aawai pārta ich Akharag ich athee khiet phē aupijim, Jesucristo meewai bag ārtarrau pāach ajaug paabapāiawai ich ipierraa wēnurramkhiir. Ēwandamau warag pār ūu eeg oonaa khōinaata pār wai siēpim khōsi chirajem.

Jesucristo dūicha naaimajuuta khīirjuajem

³ Mua ūu ajim a chirum maach Pōr Jesucristo Aai Ēwandamag, ūu ichdēuta maach dau aug khaugwi maach akhaar dich pekau ee chi khēchamjō narrta ūu peerdu auwi ich chaainkha autarr aawai. Mag i chaainkha numun, ūu Jesucristojā deeu phiidutarr gaaimuata mag i chaainkha naawai, ⁴jāg nu awi ich Ēwandamau ich sim aar maach phē auju jaau simjō ich dūi chadcha wai joothujūjā khaphu num. Mam paaukhabaimam chan tag meejā meeba,

khaibagjā chukhu, ni jöoiraa paajā khaugba ich magta n̄isiju. ⁵Pāraujā pāach thārauchata Ēwandam iek ūkha naawai irua ich jua theegauta pāar thua wai sieju, m̄ug atag deeu Cristo bēewi maach ich aarcha phē arr n̄um ora. Mag pāar phē athaadēm edta pāachdēu nem ajapham paarpaju khīirjuajerrjā thumaa chadcha pārau wai n̄isiju.

⁶Maguata pāar pāachdēu ūkha n̄um iek gaaimua gaai machgau ōkhīirjuu aju awiajā maan khūchpaiu. Magwiajā chadcha Ēwandamau pāach dūi mag ajapha aju khaphu naawaita magumjā igba chadcha pāar onee n̄um. ⁷Mam̄ mag pāar phithurg au n̄umun, phīr chaar khap aag ōtdau ee chach oojemjō, pārau chadcha ich iek thāraucha ūkha n̄u a khap aagau. Mag phithurg au n̄umjā i isegba ūu āwat n̄umun, magan maata phīr chaar khāijā ūrcha balee sim, phīr awiajā m̄ug atag chukhu aadēju aawai. Mam̄ mua jaau chirumjō mag āwat n̄umun, magan deeu Cristo bēem edjā ich Jöoirrauchata khapanag dakhīir pāar thō iekhaju, mag ūu āwattarr jūrr.

⁸Pārau m̄u dēnjō Jesucristo khīircha oobajieb mam̄, pārau i khōsinaa i iekjā ūkha n̄um. Maguata atcha oneg n̄um iekhau pōd pārau pāach onegjā jaauju khaugba n̄um, jāga naaimaju khai ya ich dūicha naaimaawai. ⁹Mag pārau pāach daúa i ooba naab mam̄, jāg i iek ūkha n̄um chan par khabam. Jāg ich iek ūkha n̄um gaaimuata ūu irua pāar peerdu aubajieb.

¹⁰Warragarwe Aai i jaaumienau jaaujeejim, jāga Ēwandamau mag ōor peerdu auju. Mam̄ mag ajap estudiewi dūrrcha ag iek ig iyūu aajerrjā ich maagwaiwe chan mag amachdēu jaau n̄umjā pōd ajappai khaugba aajeejim, jāga Ēwandamau magju. ¹¹Mam̄ ich Ēwandamau ich Akharagta amag nem jaupiejerr aawai chadcha chi Akharauta mag

Cristoou ōor peerdu awaan bēēju nawejā i igwi, “Woun āb bēewi ōor ee aph̄u abarmuata nem thum pōdpāiwi ichta ūgthar mawia thumaam kh̄uun khāi chi jua thierrkha sīsiju” a jaaujeejim amag. Amachdēu mag ūrbaawai warag ajapchata khaphu am iigjeejim, chijāg wouchata mag bēēju a jaau sī maimua mag pierrwaijā jāagwaichata barchēju a khap aag. ¹²Mam̄ mag n̄um ee ich Ēwandamau amag khaphu apiejeejim ichab, mag amau woun bēēju jaau n̄umjā amach daúa oobaju; ajapcharan maach īs ewagam kh̄uun athee bēējuuta mag jaaujeejim. Maagjerr aawai īs maach peerduajem iek jaau n̄um kh̄uunaujā, ich ag Ēwandam Akharauta maachig jaaupibaawai, ich mag woun bēēju jaaujerr iekta maraujā jaau wēn̄urrabahab. Īsin mag ōor peerdu aaujem iek maadēu khaphu n̄um ee, Ēwandam chognaan angelnaanaujā agtha khaugba naawai, amau khaugam khōchaaga aajem, jāga mag Ēwandamau ōor peerdu aaujē.

Ēwandamau khōsi simjōta wēn̄urraju aai n̄um

¹³Maach Pōr Jesucristo mag chi jua thierr aawaita muan pāragan, ichdēu pāachig nem mag aawai i ipierraa aagta khīir khaug n̄isit a chirum, ichdēu pāach juraan bēem ed Ēwandamau pāach dūi ajapha aju khīirjugjā ogduba, ni Ēwandamau waupiba aajem nemjā wauju khīirjuba. ¹⁴Ya pāar Ēwandam ipierraa aagta i chaainkha naawai oob ūd̄uurr warrgar pāachdēu i khaugju nawe nem khaigbam waaujerragta deeu pāach gaai ūrpapimiet. ¹⁵Magju khāi maach Pōr Jesucristo gaaimua maach peerdu autarr Jöoijā pekau chukhu sierraawai pāarjā pekau wauba pāach wēn̄urrumpierr āba i atheepaita nem waubat. ¹⁶Khīir eyaa abat, Ēwandamau ich iek gaai,

“Mujā pekau chukhu chitaawai pāarjā mujō pekau chukhu abat” a sim. (*Lv. 11:44-45*)

¹⁷ Khaphu abat agjō, Ēwandamaun muig eegar amachdēu nem waujerrjōta aju thumaam khūun dūi. Mag simugta pārau Aai ichē naawai muig eegarmua ūgthar wētju khīirju durruwe i dau na nem khaigbam wauju ōkhō abat. ¹⁸ Warran chadcha pārau pāach jōoin i maadēu igba simugta ūrcha ee aajeejim, pāach dēnnaanau pāachig jaau bāautarrjō. Pari maagjerr ya īs Ēwandamauta ich athee pāar peerdu atham. Pārau khaphu nūm, mag pāar peerdu awaag, phīriujā phagba ni phatkonauijā phagbajim, jāgum nem ārb khaba āarjee-wai. ¹⁹ Jāgum nemeu phagju khāai, ich jāg warrgar Ēwandamau ōrag cordero-dam chi ajapcharamta jūrwia ichig ofrendakha thōonaa deepiejerrjō, jūrr ich Iewaa Cristo būurjā pekau chukhu khitūmta maach kōit thōopijim. Mag i thōopitarran i bag phīr dūi phatkhon khāaijā ajapcha sim ārbarmuata maach khaibag eemua ōbēr awaag ajim. ²⁰ Mag Cristo ōor kōit thōopijujā ich Jōoirau mug jēb ompaaju nawe ya khīirju wai sīejim. Magtarr aawai pāar dau aug khaugwi īs mug jaarta chadcha pārag ich khaugpibarm. ²¹ Ich mag Cristo khurauta ūu pārau Ēwandam iek ūkha durrum. Mag Cristo thōowaijā, ich Ēwandamauta ūu i phiriū auwi, ich aar auwi, ich dūi jua theeg āba apijim. Maguata chadcha pārau pāach thāraucha i iek ūkha durrum, ich jāg Ēwandamau Cristojā phiriū auwi ich aar autarrjō pāachjā agjō ich aar auju khaphu naawai.

²² Mag nūm dūi īs maach peerduajem iek chaar Cristoou jaau sim pāachdēu ūkha nūm gaaimua, ya pāar irua ajaug paabapūim, pāach wir aigjā agdaujō dich khapeen dūi daupii wēnūrramkhīir. Ya mag i jua ajaug

paapūitarr khūun aawai par iupai khaba thārauchata pāach khapeen daupii abat, dich khapeen ēugar parhooba khīirjuba. ²³ Magaag ya pāar warr pāach naajerrjō khaba nūm, mag Cristo iek ūkhawi ajaug paapūitarr gaaimua eeu thaaba nūmjō pekau chukhu i chaainkha naawai. Mamū mag pāar deeu thaabatarr chan pāach ād bi eemua khaba, ich Ēwandamau ich iek ūkhapi athamuata mag eeu thaababarmjō apijim. Ajapcharan i iekhauta maach ūgthar ōbērpiejem. Mag iek chan būurjā chugpaa khaugba ich magta sierrum. ²⁴ Maguata ich iek phā sim gaaijā ich iek ich mag chugpaa khaugba sierrum igwi magjim:

“Sii ich mag ēumee wēnūrraag khaba aawai muig eegar in ōran sīi pabū khēr khukhuur thūnaawi khaibaadeejemjōta nūm.

Par amau wir aig amach thōo aawaijā sīi mag pabū khūchpai maar bau thūnaawi deeu khiugphē khaibaadēmjōta aajem, ya meeabaadeewai.

²⁵ Magarrau mū iekhan chadpama, būurjā chugpaa khaugba ich magta sierrum” ajim maach Pōr Ēwandamau. (*Is. 40:6-8*)

Mag iekta maach peerduajem iekha. Ich mag iekta pāragjā jaubajieb.

2 Mag ich iek ūkhapi athamuata Ēwandamau maach deeu thaabapibarmjō apiejeewai muan pārgan, pāachdēu nem khaigba khīirjuajerr thum warre isegbapūit a chirum. Oob chikham khūgurmiet; oob chad khabamta chadam iekjō iekhamiet; oob chikhamnau nem wai sīsidumjā pāach dēn apim khōsi amiet, ni chikham ēugarjā oob khaigba nem īgkhamiet. ²⁻³ Magju khāai ya mag pāar eeu thaababarmjō naawai, ich jāg chaai eeu au khitūmua jūd doog bīe khitaajemjō, Ēwandam iek warag

khaugam khöchgauta dö döm khōsimjö abat, mag khaugmampierr pāach thāar ajapcha paaukhamamkhīir. Pārau chadcha maach Pör Ēwandam pāach dūi ajapha khitum khaphu naawai pāach ich aar phē au num ora i iekta khaugam khōsi abat, mag khaug numua warag ag iek gaaita ubu naag.

Cristo chi dihād jārram, ōor iupiejem

⁴Mag i iek gaaita ubu naagan, Cristoouta ichjō maach ich mag iupiejeewai, i būta ēkhabat. ¿Pārau khaugba nu, Ēwandamau mag Cristo iek ūkhapimampierr ich athee di ĕumamjōta sim? Mag di ĕumamjō sim aig, Cristota mag chi dihād jārramkha sim; maagwai maach jūrr chi dipá chi daígkha num. Ōrau i isegjierrab mamu, Ēwandamagan ichta dipá chi ajapcharam aawai ichta jur auwi chi dihād chaarkhapijim. Āba i gaaimuata ūu maach Ēwandam ōorkha num.

⁵Mag pārau Cristo iek ūkha numuata Ēwandamau ich athee di ĕu arrumjō sim. Di chaar ĕu num khabamta pari pāachta chi dipá daígkha num, ajapcharan i ōorma. Mag i ōorkha naawai āba irigpaita jēeunaa irigpaita ee aju aai num, ichig magamkhīirta maach ich ōorkha wai siawai. Pari mag i athee nem ajapha wau wēnurrum chan pāachta ajapha num gaaimua khaba Jesucristo ajaug thō num gaaimuata mag wēnuraawai, Ēwandamaujā ich dawagaata oojem. ⁶Mag dibig igwiata Ēwandamau ich iek phāpitarr gaai, “Pādē ūrbat: Mua much phōbör athee woun āb pūi chirum” ajim, “dibigjō chi ajapcharam muchdēu jur autarr ichta chi dihād jārram khamkhīir.

I gaaimua khabam chan pōd iwiir ābjā mu ōorkhabaju.

Magua i iek ūkha sim woun chan nas-pawia parta i iek ūkhajim abaju,

mag mua pūi chirum wounau i khūr-gurbaju aawai” ajim. (Is. 28:16)

⁷Pāar chi ūkha num khūnagan Cristoon chadcha dibig ajaphamuu. Mamu ar ūkhaba num khūnagan maadēu nem igmaphamjōta sim. Mamu mag i isegju igwi Ēwandam iek gaai jaau simjō,

“Di ĕu narr khūnau dipá isegtarrra jūrr chi dihād jārramkha sīsiju” a sim. (Sal. 118:22)

⁸Maimua ichab ich ag woun igwiapai, “Jāg dibig gaaimuan ōor būēu sub khaba būēu suwi burru” a sim. (Is. 8:14)

Mamu mag am būēu suwi burru a simun, maach peerduajem iek jaau num ūr numjā amachdēu ūkhaba arr gaaimua Ēwandamau ich aar aubajuuta jaau sim, ich warrgarwe mag ich iek ūkhabam khūn dūin ich magta aju arr aawai.

⁹Pari pāar chan Ēwandamau mag isegbam. Pāran ich Ēwandamauchata ich chaain khamkhīir ich garmua jur autarr khūnau. Pāarta phadnaanau aajemjō ōor kōit jēeujem khūn khabahab, maach Rey Cristoou sīi ich atheepai nem waumkhīir jur autarr khūn. Pāarta warr khīchag eemjō naajerr khūn Ēwandamau ich iek ūkhapi athamua araragag ōbeer autarr khūn khabahab, mag pāach ararag ee ōbeer autarr Ēwandam chadcha ōor dūi ajapha khitumta jūrr deelum khūnagjā jaumkhīir ich ōorkha autarr khūn. ¹⁰Warran chadcha pāran sīi parhoobam khūnkha thunaajim. Pari mag thunarr isin ya pāran Ēwandam ōrau. Mag agtha i ōor khaba thunaawai chan pārau būurjā irua pāach dau aug khaaugjem khaugba naajim; mamu isin chadcha pārau khaphu num, Jōoirau pāach dau aug khaaugjem.

Ēwandamaun ich ipieraa amkhīirta maach ompaajim

¹¹Keena, Cristo gaaimua khodamnaan, mu iek ūrbat: Maachin

Ēwandam dūita durrkheimaju khūn aawai, mūig mūg jēb gaai wēnurrām aiguin sīi dijā chukhu khūchpaim athee chikham durr gaaita wēnurrūmjō nūm. Mag i dūi naaimaju khūn aawai oob sīi pāach ō khōchagpierr nem waum khōchgau Ēwandamau khōchkhābam nemta waumiet. Jāgūm nem wauju khīirjugan maach burriepieg maach dūi wērbū nūmjōta nūm. ¹²Ēwandam iek ūkhabam khūn daarjā nem ajaphata waujeet. Maagwai amau pār ēugar ōor khaigbam khūn ēugarmjō iekhawiajā, Ēwandam bēem edjā chadcha pārāu nem ajapha waujerr khīirjunāa jūrr amau, “Jāgan chadcha amau nem ajaphata waujeejiebma” aju.

¹³Pārāu Cristo khōsinaa i ipieraa aajewai mūig eegarjā thum chi thethemnaan thūnūm khūn ipieraa abat: Rey thumaam khūn pōr aawai i ipieraa abat. ¹⁴Reíu gobernadornaan khapitarr khūnau nem mag aawaijā am ipieraa abat. Makhūnautā ōrau nem khaigba aawai pūrnaa castigaamkhīir wa ōor nem ajapha wau nūm khūn igwia ajapha iekhamkhīirta Ēwandamau mag chi thethemnaankha wai sībāhab, ichdēu khōsimjō. ¹⁵Ēwandamaun pārāu nem wauwajā nem ajaphata waupim khōsi sim, mag nem wajapha wau nūm gaaimua i iek khaugbagau sīi khīirjug chuk pāach ēugar parhooba iekham iigjem khūn warag khīupāa sīwaag.

¹⁶Pārān Ēwandam ipieraa aagta naawai irua khōsim nēmen pāachdēu waum aig wauju aai nūm; mamū mag pāachdēu nem waum aig wauju aai nūm awi, oob sīi Ēwandam khaugbam khūn dēnjō nem khaigbam wawaagta mag pāachdēu nem waum aig wauju aai nūm amiet. ¹⁷Agdaujō dich khapeen thumaam khūn respetaabat. Cristo gaaimua pāach khodnaankha thūnūm khūnjā daupii abat. Ēwandamta

thumaam khūn khāaijā ōkhō abat, maimua mūig eegar ichdēu ōor chi pōrkhapi nūm khūnjā īchab respetaabat.

Jāga aju aai nū Cristo gaaimua dau aug wauwai

¹⁸Ar sīi chikham chogkha nūm khūn, pāach patronnaan ōkhōnaa amau nem jaau nūmta ipieraa abat. Mamū mag nūm chan sīi pāach dūi ajaphanaa agpierraa aajem khūn dūipai khaba, pāach dūi athuucha aajem khūn dūijā ich agjō am ipieraa abat. ¹⁹Ēwandamau khōsi simjō pāachdēu mag am ipieraa nem wau nūmta pāach dūi athuucha nem khaibag aadēphūmjā khīu jūm nūmūn ūu sim; magan maach Aai Ēwandamautā pār thō iekhaju. ²⁰Mamū nem khaigba wau nūm gaaimuata pāach gaai mag athuucha wau nūmjā sīi khīu jūm nūm paar chan, oob Ēwandamau pāach thō iekhaju amiet. Magarrau nem ajapha wau nūm paarta warag pāach dau aug wau nūmjā khīu jūm durrūmūn chadau, chadcha Ēwandamau pār thō iekhab khaba thō iekhaju. ²¹Ich Cristooucha jaauwajā, ichdēucha ich athee jūr amam khūnan ichiita chikhamnau dau aug waub khaba dau aug wauju aajem, ich jāg ichjā maach kōit dau aphū arrjō. Wajapcharan mag chikhamnau dau aug wauwajā jāga aju aai nū a khap amkhīirta maachjō wounag pawī ichta nacha aphū ajim. ²²Cristo chan būurjā pekau wauba ni chikhamnag sēukhajā nem jaauba khitajim, mamū mag khitarra chadcha amau i thōojieram. ²³Mamū mag i thōogpamua jūrram khūnau ich khīir iekha thūnaawaijā, i iekkhōr chukhu chirūmta i dūi mag nūm awi amach dēnjōjā iekhaba, ni am dakhāujā dakhāuba, sīi warag Ēwandam thumaam khūn dūi nem agcha waujemūgta jēu khitajim, ich dūi mag nūm khūn dūi ichdēuta khap amkhīir.

²⁴Maachta maach pekau gaaimua Ēwandamau khēchpūiju aai naajim; mamu mag narra Cristoouta jūrr maach kōit uduraa pakuls gaai ich meerphē thōopijim, magbarmua maach ich athee peerdu auwi ya tag pekau waujūā khaugba sīi ich dūipaita nem agcharam appai wau wēnurrankhīir. Magta Cristo dau aphuu oor jua machgau bag kha ūuipa khitajim, maach pekau ee narra ūu peerdu awaag. ²⁵Warr Cristo khauga aajee-wain sīi oveja chaaindam pap chukhu okhoo wēnurrumjōta naajim; mamu īs ya i khaugwi i dūita naawai, pastorrau ich nemchaain oopaar thua wai nūrraajemjō, ichdēuta maach thūanaa oopaar wai sim.

Jāga apim khōsi sī Ēwandamau dich oor dūi

3¹⁻²Uuin, pāarjā agjō īchab chi jaainpan, pāach jaainagta uduraa pāach phēethugpibat; pāach jaainau Ēwandam iek ūkhaba aajem khai, pāachdēu Ēwandam ōkhōnaa i ipierraa am khōchgauta uduraa pāach phēethugpibat, amach dūijā mag ajapha nūm oowia amachig Ēwandam iek jaaujā jauba sīi pāach oowiapai khāijā pāach dēnjō ūkhamkhīir. ³Chihōowaijā oob sīi athuu chihōomiet, nem atcharag oor dauderraa pōr megba, chihōo phīr dēn wa khajūa parhēpagkham khāijā jūabaawai magum gaaimua pāachig eerpapa am ugua. ⁴Mamu mag chihōo numuata pāach ooiimu oopiju khāai, pāach thāarta Ēwandam dau na wajapha apiju ēkhabat. Ajapcharan pāach jaain dūi khīir machagjā chukhu, am iek dūi ūkhapūpūijā aba wēnurrumuata pāach ajaug oopibat. Magum nemen chadau sīi chihōo mor gaai jūajemjō thūrrdawi okhoojem nem khaba aawai ich Ēwandamaujā dawagaata pāar gaai oaju. ⁵Ich magta warrgarm uuin Ēwandam iek ūkhanaa

i atheepai nem waujerr khūunjā mag amach jaain ipierranaa amach phēethugpi numuata ajap chihōo nūmjō amach athaba oopiejeejim. ⁶Khīir eyaa abat, jāga Saraaujā ich jaai Abrān ipierranaa warag irig i pōr aajeejī. Pāraujā pāach jaain dūi Ēwandamau khōsimjō ajaphata nem wau nūmun, magan ūu pāraujā Saraau ūkhaajerrjō Ēwandam iek ūkha nūm.

⁷Mamu pāach chi emkhooin chi uuinpanaujā agjō pāach uuin ajaphata aairaa abat, ich Ēwandamau am dūi magta apim khōsi simjō. Mamu mag nūm chan mag uuin aawai pāach khāai juapā eegpai khithēe aawaipai khaba, amjā pāachjō īchab ich Ēwandamau ich aar phē auju jaau sīewaita am chig aba warag jāsene abat. Eeu magba akhiin, mag khaigba aadēphum gaaimua āba ohoodōnaa Ēwandamag jēeum khōsi jēeuba adukham.

Jāgaaju aai nū nem agcha wau nūm gaaimua dau aug wauwai

⁸Maimua ābmiecha deelum khūun dūijā jāgaaju aai nū a khap amkhīir pārag jaaukhim: Cristo iek ūkha nūm gaaimua thum pāach khodkha thūnūm khūun dūi ō āba abat, Ēwandamau khōsimjō aag. Pāach ee āb khāijā gaai masi wa ōkhīirjuu khāijā aawai pāachta mag nūmjō dūi gaai masi abat, agdaujō dich khapeen kha khōsi chadcha khodkha nūm khūunjō. Agdaujō chikham dau aug khaug paraata abat, dichta warm khūun khāijā ūrpaai nūm a khīirjuba. ⁹Chikhamnau pāach dūi khaigba aawai agjōaju awi oob am khaiabag waumiet. Pāach āaukha thōp iekha thūnūuwaijā oob am ēugarjā amach dēnjō amiet. Magju khāai mag pāach dūi khaigba aajem khūun kōitjā warag Ēwandamag am eeg oopita jēebat, magamkhīirta warrjā pāar ich dēnkha autarr aawai. Magbaawai pāachpata Ēwandamau ajapha

wai sjeju. ¹⁰ Mag dich dui khaigba aajem khun dui ajapha aju aai num a khap amkhiir, Ewandamau ichig phapibaawai jooi Daviui,

“Ich magta onee nerram khosi sim khai, puch meukhiir thuwaau atha” a phajim, “nem khaigba wa seukha khaija iekhamaaugau.

¹¹ Chikham dui khaigba aju khai, oor dui nem ajapha waujuuta jurnaa khoinaa ajuta ekhaba.

¹² Maach Por Ewandam dau na nem agcha waajem khunan ichdeuta thuanaa,

amau ichig jeeuwaija uu am iek uurjem” a phajim.

“Mamu ich dau na nem khaibag waajem khun duiin khiiir masita sierum” a phajim. (Sal. 34:12-16)

¹³ Ewandam mag sierraawai ichdeu magpibam aig chan i dau jam orau paar chig abarju, nem ajapha wau num paar.

¹⁴ Ichiita mag nem ajapha wau durrum paar amau paach dau aug wauwajja onee abat; paar mag aphuu abarm paarja Ewandamau sii par okhoopiba nem ajapham deeb khaba deju. Magua amau warag paach dakhauwajja oob am ogkhamiet, ni atcha okhiirju-ujja amiet. ¹⁵ Magju khai warag paach odepai, “Maach Por Cristoouta khap chirum” awi, aba irigpaita jeeubat. Abmua khaija paachig, “;Khan jagwiata jagcha paru Cristo iekta urcha ukhanaa i dui khiiircha ojuuta khiiirjuajerrama?” a jeeuwai, amag jawaagja ag nawe paach iekhaju khiiirju wai nuisit, degolp abmua jeeuchewajja agcha jawaag. Mamu mag jaauwajja sii ithuu amag jaubat, chadcha Ewandam okho aajem khunjö.

¹⁶ Paach iekhaajemjota oor dakhiiir nem waauwajja ajapha nem waubat, paach khiiir parhooba iekhaajem khunaujja paach mag Cristo iek ukha num gaaimua ajapha wenuurum oowi deeu amach

iekhatarrpai khiiirjunaa amachta chigaa amkhiir.

¹⁷ Ich Ewandamaujja magta api sim khai, nem ajapha nem wau num gaaimua dau aphuu numta nem khaigbam wau num gaaimua dau aug wau num khaija ajapcha ober sim, magum thum uu podpuitarr paarja Ewandamau sii par okhoopibaju aawai.

¹⁸ Parau khaphu num, Cristoja maach khai ajapha khitarra, jurr maach Ewandam dui iekkhör pöm narr khun köit uduraa ich dau aphuu apijim. Pari mag i meetarran, warr orau amach pekau athee üiba nemchaain thoojerr khiiir khaba arr aawai, mag biek abpai meebarmua maach chi khaibagnaan Ewandamau uu maach auju ayaa amkhiir ajim. I woun arr aawai chi meen chadcha meejim; mamu i ichab ich Aai gaaimua Ewandam arr aawai mag meetarrja ich mag iuu sisijim.

¹⁹ Mag Aai gaaimua Ewandam arr aawaita, ichab mag ich thooabaawajja, meetarr khun Ewandamau preso phe wai sierr aar ya ichdeu nem thum podbapuum jawaan majim. ²⁰ Mag preso thunarr khun warr jooingarwe Ewandam ichaur arr khun ajim, Noe barco wau sim jaar Ewandamau orag ich iek ukhamkhiir Noeeg jaaupibaawai parii jooirau jaau jochkheru ajerrja ukhaba arr khun. Ich mag jaar mug durr thum doadau ierrpawi oor pöm wejorr ee ochopaita peerdujierram aajem, chi Noe ich chaain duipai. ²¹ Ich jag Noe ich chaain dui mag doad eemua peerdutarro, maachja agjo do ee por choo numuata maach peerdu numja orag khaphu apiejem, Jesucristo iuu phiiduar gaaimua peerdu naawai. Pari mag doou por choo num chan maach mor chi urumta upyaag khaba, Ewandamag dich tharta ajaug paapi jeeunaa ichdeu khosimjo wenuuraagta mag por choojem. ²² Mag iuu phiidutar

Cristota ügthar mawi, thumaam khüün khāijā ichta Ēwandamau ich düicha ich juachaar gar juppiwi, ügtharm magwe ich chognaan thum chi thethecharam khüünagpa iita ögkhawi i iপিerra aapijim.

**Cristoou dichig juapá deemarrpierr
agua nem ajapha aju aai nüm**

4 Mag, Cristojä maach gaaimua örau mas wautarr aawai päarjä agjö i gaaimua dau aphüü aag magum abaju aai nüm. Cristo gaaimua dau aug wau nümjä magum aba, waragta i iপিerraa jumöpüikhämün, pekaujā maach düi jua theeg chukhuta aadeejem, ²magbaadēm aigmua chan ya tag dichdäu nem khöchagpierrta nem wauba, äba Ēwandamau khösimjöta nem wawaag. ³Chadcha warrgarin Ēwandam iek ükhabam khüünau nem waaujemjö päraujā päachdäu am aig aajeejim. Maguata pärau am dēnjö parhooba dich öor khabam düijä khapes am khösinäa tagam nem khaigbamjä waum khöchkhaajeejim; nagjä doojeejim; phiesta pömjä waunaa, dönaa sii khēch thunüisip aajeejim. Mamü magpaijä khaba, chadcha Ēwandamau magpiba simta pärau nem parhoobam waunaa ewandam awi magumgpaata jēuejeejim. ⁴Maagjerrta is ya pärau Cristo iek ükha nüm gaaimua mag tag amach düi parhooba nem wauba sii warag amachig oobanjö aphöbaadēm oowi, päar dēnjö ükhaba nüm khüünau päar eügar parhooba iekhaajem. ⁵Amau päar eügar mag naab mamü, ichiita jäg nüü awi Ēwandamau jürr amag magum iek eudub khaba eudüju. Mag edan nachgarwe ötarr khüün awiajä deeu ichdäu thumaa phiriutkha auwi agtha iiu durrum khüün düi äba amagjä amach khüürcha jaaju, jäga aju am düi amach khaigba wēnurrarr paar.

⁶Magju aawaita mag meewi jēb ee durrum khüünagjä, agtha am dau phuu nüwe, ich iek jaaupijim, ükhamkhüür. Mag ükhatarr akhiinjä, eumee deeba arr aawai, ichiita maach chi ürümün ich jäg meekham. Mamü mag amachig jaubaawai ükhatarr amuan, ich Ēwandamjö am akhaarjä ich mag ich düita nüisimkhüür ajim.

⁷Ya Ēwandamau müg durr i agkhaimüü pam. Mag maach öju gayaa pamaawai sii donnaanjö nem parhoob wauba, äba Ēwandamagta jēu nüü abat. ⁸Pari ürcha dich khapeenta daupii abat. Mag chadcha am daupii wai nüm chan, maach düi biek khapan khaigba awiajä, am düi magum iek igba sii warag am perdonaaaju. ⁹Päach aig öordam bëewaijä, büürjä iek chigaa iekhaba, päach aig jēerpim khösi jēerpinaa nem khoojem nemdamjä ö äkhārag chukhu deebat. ¹⁰Cristoou ichdäu khösimjö nem wajapha waumkhüür päachig ich juapá deemarrpierr ich agua agjö päach khapeen düi päachdäu khaphugpierr abat, magamkhüürta pärag ich jua theeg deetarr aawai. ¹¹Äb khāijä Ēwandamau ich i jaaujemkhapi sim khai, ich Ēwandam jua theeg dichig deetarrauta magum phidagjä waubá. Nem thum Ēwandam athee waauwaijä, maach Jesucristo dēnkha nümua mag wau nüm oowia bigaam khüünagpa Ēwandam thö iekhamkhüürta nem wauju aai nüm. Päar Jesucristo dēnkha naawaita magmün üucha sim. Ich Jesucristota müg atag pawiajä ich mag jua theeg sierraju aawai irigta maach thumaam khüünau ee aju aai nüm.

**Cristo iek ükha nüm
gaaimua dau aug wau nüm**

¹²Keena, Cristo gaaimua khodamnaa, päran chadcha dau aug wau nümuata thür ajapha öberju khap aag

ōtdau ee phaa oo n̄mjō aajem. Mam̄ Ēwandamau ɯd̄ɯraa mag p̄aach dau aug waupiewai, oob “¿Khan j̄āgwiaata pua ɯd̄ɯraa m̄g maar dau aug waupi chirú?” amiet. P̄aar j̄ājāgkham chan p̄aach appai khabam. ¹³Magju kh̄āai mag p̄aach dau aug wauuwai warag onee abat, Cristoj̄ā maach gaaimua aph̄ɯ arr khaph̄ɯ n̄m gaaimuata mag naawai. P̄arau magta am̄n, m̄g durr gaai ich Cristocha thumaam kh̄ɯn P̄örkhanāa ōor d̄üi ichd̄eu khap aag b̄eem edj̄ā warag atchata p̄aar onee aju ich d̄üicha. ¹⁴Mag dau aug wauuwaij̄ā, ich Ēwandam Akharauta warag ich Ēwandam thō iekhapiegl̄ā juap̄ā deejeewai, ābmua kh̄āij̄ā p̄āachd̄eu Cristo iek ɯkha n̄m gaaimua p̄aach kh̄iir iekha th̄ɯn̄ɯuwaij̄ā warag onee abat. Ēwandam Akhaar chan p̄aar d̄üi ogd̄aba ich mag s̄iejem. ¹⁵Mag chadcha chikhamnau p̄aar jaauju awiaj̄ā, ōor thōotarr gaaimua khaba, nem j̄īgkha n̄m gaaimua wa parhooba nem khaigbam wau n̄rr̄m gaaimuaj̄ā khaba, ni dich d̄üi khabamta dich gaai paa auwia iekkh̄ör paarpatarr gaaimuaj̄ā khabata mag p̄aach jaaupibat. ¹⁶Cristo iek ɯkha n̄m gaaimuata chikhamnau p̄aach jaau n̄m khai, oob kh̄iir naaumiet. Kh̄iir naauju kh̄āai, warag Ēwandamagta ɯu n̄m abat, i chaainkha n̄m gaaimuata ōrau p̄aach d̄üi mag naawai.

¹⁷Khaph̄ɯ abat, maach m̄g n̄m aig maachta nacha Ēwandamau dau aug waupi sim, ich chaain āba. Mam̄ mag maach dau aug waupi sim̄n, maḡm gaaimua warag ich d̄üita ajaug paaukhamamkh̄irau. Ēwandamau maach ich chaain d̄üij̄ā magta sim khai, ¿j̄ājāju khai ar maach peerd̄ɯ aaujem iek b̄üürj̄ā ɯkhaba mee n̄m kh̄ɯn gaai? ¹⁸Ēwandamau ōor d̄üi magju igwi, ābmua i iek ph̄ā sim gaai,

“Mag chi ajapha ɯkha sim wounj̄ā ajap phithurg auwiata ɯu peerd̄ɯ sim khai,

magan ¿j̄āga peerduagáwa” ajim, “ar b̄üürj̄ā maach P̄ör Ēwandam ipierraa khaba n̄m gaaimua amach pekau ee mee n̄m kh̄ɯn?” (Pr. 11:31)

¹⁹Magua p̄aadē kh̄iirjubat: Ichiita Ēwandamau ich gaaimua m̄ig eegar p̄arag magta dau aug wau w̄ɯn̄r̄rapi sim khai, warag nem ajaphamta i athee waunaat, p̄aach d̄üi chikhamnau mag n̄mj̄ā igba. Pari magaagj̄ā, ich maach ompaatarr J̄öoiragta p̄aach thuapibat. P̄aar akhaarta j̄āg J̄öoi jua ee pam chan chig abam.

Pedrou chi ɯkha durrum kh̄ɯn wawitarr

5 Ābmiecha paawai p̄aar iglesia ee j̄öoin chi p̄ornaankha n̄m kh̄ɯn nagj̄ā wawí iekham kh̄ōsi chir̄m. Ya m̄chj̄ā ičhab j̄öoinau amj̄ō. Mua m̄ch daúa pakuls gaai Cristo dau aph̄ɯ j̄öchkh̄er̄m oojim; mag Cristo deeu ich jua theeg thum b̄eem edj̄ā m̄chj̄ā amj̄ō ičhab i d̄üi chiraju. Mag am wawim ig chir̄m̄n m̄gau:

²Ich j̄āg pastorrou ajapha ich oveja thuajemj̄ō, p̄aach ee Ēwandam iek ɯkha n̄m gaaimua i d̄enkha durrum kh̄ɯndam p̄aachig jaautarrta ajapha oopaar abat. Mag am th̄ua n̄mj̄ā ajués bigaam kh̄ɯnau jaauwai khaba, ich Ēwandamau jaau simj̄ō p̄aach kh̄irauta i chaain th̄uam kh̄ōsi thuabat. Mag phidkha n̄m gaaimua phatkhon p̄öm paarpajuj̄ā kh̄iirjuba, s̄i p̄aach th̄arau waum kh̄ōsi aawaita waubat. ³P̄aachta chi p̄ornaan awi s̄i amaggpaita nem jajaau aba, p̄aachd̄euta nacha aud̄ɯd̄ abat, amachig nem jaauwaij̄ā d̄üi kh̄ōsi waumkh̄iir. ⁴Magta p̄arau am th̄ua n̄m̄n, maach thuajem chaar Cristo d̄ögölp thumaam kh̄ɯn P̄örkha

dunubaicheewaijā pāarta irua ich aig thürnaa ich garcha phē wai sīsiju. Magbarm chan sīi pamaarjō khūchpai ooiṃu thūnaawi phuajem nem khaba aawai ich magta i dūi nuisim iekhau.

⁵Ich agjō ēwannaanagjā mua mag chirum: Ēwandam iek ūkha durrum khūn ee pāach khāai jōoinau pāachig iekhaawai, sīi am ipeer ahaū aju khāai, ūduraā pāach wawipinaa warag am ipierraata abat. Thuma agdaujō jūr dich khapeen chogkha numjōta abat. Magbaju atheen Ēwandamau ich iek gaai jaau simjō:

“Ar mūjā igba amach juapaaupaita wēnūrrajem aajem khūn chan mūchdēujā igba chitum” a sim.

“Magarrau amach serbiibag khap mūchdēu nem jaau chirum wawaagjā mūch juapadam iigjem khūnan chadau, mūch garmuajā am dau ee aug khaaugjem” a phāpijim. (Pr. 3:34)

⁶Maguata pāach serbiiba nūm khap, pāach dau aphū aawaijā, magum igba, Ēwandam chi jua thierrigta warag, “Ēwandam, pūchdēuta khap chirum” abat. Pārau magta amūn, mūg atagta ichdēu khap irua pāach dau aphū apiejerr khūn khāaijā jūr pāachta ūr-pai apiju. ⁷Pāachdēu nem khīirju nūm thum idēu Ēwandamagta deebat. Irua pāar khōsi aajeewai jāg pāar phithur nūmjā sīi oobamjō abaju.

⁸Khīir khaphu abat: Meperan khumau nem pūr aum ig sim aig sīi jīerrbugthu aadēphūmjōta sim maach bigaau, maach pekau ee burrpiju ēkhaawai. ⁹Magua pāachdēu ūkha nūm iek gaaita warag ubūnaa ūdūr pāach thū aum ugua, dūi thethe thierrkhabat. Pāar dūi jājāgkham chan pāar dūipai khaba, pāar dēnjō ūkha durrum khūnjā durrpier ich jāg phithurg au nūmta magbamjō nūm.

¹⁰Khūchpai pāar mag dau aug wau dichdimaawai ich Ēwandamauta pāar ajapcha ajaug paapūiwi warag ubū apiju, ajap juapā jāp nuisimjō nuisiewai ich athee nem waum khōsi waumkhīir. Īs pāar mag dau aug wau naab mamū, ich Ēwandam maach daupii aajemuata maach peerdu awaag ich garmua maach jūr autarr aawai Jesucristo dūi āba ich ajaug ich mag oo wēnūrrapiju. ¹¹Magua irigta ee aju aai nūm, ichdēuta mūg atag pawiajā nem thūnumūn thum ich mag khap sierraju aawai.

Ābmiecharam salud

¹²Keena, chadcha mūchdēu oowai nem wawaag magum aba khitaawai maach ermano Silvanoogta jaaumajim, mūg ēsap phāmkhīir, mag phāwi pārag deepāig. Mūg cartadam būthū khitum gaai pāar wawī chirum, Ēwandam maach thumaam khūn daupii aajem dūita ich jāg ubū naamkhīir, būrjā ewag wētujā khīirjuba. Jāg pāach dau aug wau nūm gaaimua irua pāar dūijā ūu aajemūn, chadcha ichdēu pāarjā khōsi sim a khap apiewai.

¹³Mau Babilonia iglesia eem khūnaujā pārag salud deepūi nūm. Amjā īchab pāarjō ich Ēwandamauchata ich iek ūkhamkhīir jūr autarr khūnau. Mūchdēu jaau chirum ūrwia ūkhatarr gaaimua mū iewaa aajemuajā pārag salud deepūi sim, ajapcharan Marcooma. ¹⁴Cristo gaaimua pāach thum āba khodkha thūnaawai agdaujō pāach khapeen kha khōsi saludaabat.

Pāarjā thum Cristo dēn aawai pāar kōit jēu chirajem, ich mag khōinaa wēnūrramkhīir.

Magdampai ajim keena, pārag jaaum ig chirarr.

Pedro

2 PEDRO

*Biek numiim ěsap
Pedroou phā deepüitarr*

Khaú phājī maimua chijā khũun atheeta phājī. Chamujā ichab jōi Simón Pedroouta phājim. Warrcha comenzaabaadēwe chan jauba sim khaíg deepāaigta mug ěsap phājī, mamũ ôkhar oomaawai 3:1 gaaita “mug khurau ya biek numí pam pārag ěsap phā deepüi chirũm” a sim. Mag sim aawai magan nacha ichdēu deepüitarr khũunagpaita deeu deepüi sim, ar 1 Pe. 1:1 gaai ichdēu jaau sim khũunagma.

Khan jawaag aji. Pedroou ũwaaí amag mug ěsap phā deepüitarran, Ęwandam iek jawaag maestronaan anũmjā sīi parhoob nem jaau nũrrjēem khũun dūi khīir khaphũ naaju aai nũm a jaaupāaig ajim aajem. Makhũun maestronaan anũm khũunau amachdēupain amauta tagam khũun khāaijā khapcha nũm aajejim aajem. Amau jaauwai parta agpierraa wēnũrraju aai nũm ajim anaabá. Cristo bēeju anũmjā sēukha par bēebamta nawe mag bēejujukham aajejim anũm. Mag sēukha nem jaau nũrrjēem gaaimua ũu chi ũkha durrarr khũundam khũgũrpimaugauta am wawijim.

Chamũg carta gaai, Juanau dau thārjup phākhatar khũun gaai, maimua Judas gaaijā agjō amach thumaam khũunau mag Ęwandam iek gaai thũwi parhoob nem jaau wēnũrrarr khũun dūi chi ũkha durrarr khũun khīir khaphũ aju aai narrrta jaau nũm. Mag jaar mag nũrrjēe arr khũun nem thũnarrjō, Pedroou ich ěsap gaai jaauwai ĩs ewag pawiajā ich jāgta thũnaaju ajim (3:3).

Salud

1 Mũun Simón Pedroou, ich Jesucristooucha ich i jaaukhīir jur autarr; muata pārag mug ěsap phā deepüi chirũm, pāraujā maach ich Jesucristooucha jur autarr khũunau ũkha nũm iekpaita ũkha naawai. Pārau mag ũkha nũmũn, maach Ęwandam anaa maach peerdũ aajem Jesucristo thumaam khũun dūi nem agcha aajeewai, iwiir ābam khũunagpaita mag ich iek ũkchapim khōsi khaba, thumaam khũunagta agdaujō ũkchapim khōsi aajeewaiu. Magua maach ich Jesucristo dūicha wēnũrraajerr khũun khaibag chugpatarrjō pāar maar khāai ěudeecha ũkhatarr khũun khaibagjā ichdēuchata chugpatarr aawai, maach thumaam khũun oneg ābata nũm, ābam iekta ũkha naawai. ²Pāar kōit jēeu chiraaajem, jāg pāachdēu warag Ęwandam khaug wētum dūi maach Pör Jesujā khaphũcha paaukhamam gaaimua ũu pāar dũrrcha eeg oonaa pāar khōinaa phē wai sēmkhīir.

Dichdēu ũkhatarr iek gaaita warag ũbũ paaukhamaju aai nũm

³Ęwandamaun maachig chadcha ich iek ũkha nũm khũunjō ich atheepai nem ajapha wau wēnũrrajuuta khap apim khōsi sim. Magaag atheyan ich iiu aawai maadēu nem igju thum warre khīir khaug siũbarmjōta ajim: Nacha maachig Cristota ajapha khaphũ apijim, ar ichdēu nem ajapham appai waunaa ich ajaugjā oopi nũmua maach ichig paa autarr ag Cristo. ⁴Cristo ich mag sim gaaimuata Ęwandamau maachigjā khaphũ api sim, jāga mug atag paawai maachjā ichjō nũisiju; mag ichjō ajaug paaukhaju khīirjugjō chan tag khīirjug ajapham chukhum. Magta maachjā warm khũunjō khaibag waum khōchgau warag eeg paaukhamatarrrta

üu Ĕwandamau maach peerdu aujim, magbarmua mug atag paawai ichjö ajaug paapüüwi ich düi wēnurramkhīir.

⁵ Maguata muan pāragan, pāachdēu ükha num iekta warag ogduba thāraucha ükhanaa Jōoi dau na agchata wēnurrat a chirum. Mag i dau na agcha wēnurranaa khīirjug paraa aajeet, khani Ĕwandamau waupim khōsi sī maimua khani waupiba sī. ⁶ Mag khīirjug paraanaa pāach khīirjug ee nem khaigbam wauju khīirjug bēe num waum khōchgau phirir thūnaawiajā oob magum khīirjugta warag pāach gaai ūrpapimiet. Magju khāai magum khīirjug dich garmuata mag pōdpüpüikham düi, phithurg auwiajā, sīi khīuta jumüpüi abat. Mag sīi khīu āwatpüpüikham düita Ĕwandam dau na nem khaigbam waujujā ökhōnaa i dawagaam nempaita waubat. ⁷ Magnaa dichjö Ĕwandam iek ükha durrum khūnjā kha khōsinaa bigaam khūnjā thumaa daupii abat.

⁸ Cha mūchdēu pārag jaau chirumjō, chadcha mag ajapha nem wau nūmuata warag pāachdēu ükhatarr iek gaai ubu paaukhamamun, magan pāar serbiibajā khaba, ni sīi parta maach Pör Jesucristo khaugjierramjā abaju. ⁹ Mamū ar mag ükhatarrjā magum nem ajapham wauju ēkhaba aawai khīirjug bāaubamjō sim woun chan, sīi dau khīsu wa dausī warp-pha nem oo num khūnau wajap nem wauju khaugba aajemjōta sim, ich pekau ee nurraajerrta üu maach Pör Ĕwandamau ich khaibag chugpaatarjā khīirjuba. ¹⁰ Cristo gaaimua khodamnaa, mag Ĕwandamau pāar ichdēucha jur auwi ich dēnkha autarr aawaita i dau na mag nem ajapha wau numta khajapham bēnjō idēu pāach gaai thierrpapibat. Magta nem ajapham appai wau num chan, meperau khujurchēwiajā, pārau pāach uduur deebaju. ¹¹ Pārau magta amun, maach peerdu autarr ana maach

Pör Jesucristo aar barimam edjā irua pārag “Pāar üu bēejim” awi, ich mag ich durr ich düi ajapha phē wai sisiju.

¹² Chadcha maach peerduajem iek pāachig jaautarr pārau ükhawi ag iek gaai ubu num awiajā ichiita cha mūchdēu jaau chirum iekhan puaba ich jäg pārag jaau wai chitaju, khīir eyaa wai wēnurramkhīir. ¹³ Mua khīirjuawai mūta üu agtha iiu pūurba chitum aiguin ich jäg pāar wawī iekha chitaju aai chirum. ¹⁴ Maach Pör Jesucristo mūchigcha jaauwai i iek ya mū pōm chitabaju aajem. ¹⁵ Maguata mūch meeju nawe mua pārag ajapha khaphu apiju ēkha chirum, maagwai ya mū meebaadēwiajā mag mūchdēu pāach wawitarr iekta khīir eyaa wai nūsimkhīir.

Ich Jesuucha jur autarr khūnau chadam iekta jaau wēnurrar

¹⁶ Ya mua mūch khapeen agjö ich Jesuucha jur autarr khūn düimua pārag jaaujim, jāga maach Pör Jesucristo jua theeg sierrū, maimua jāga deeu i bēeju. Jäg marau pārag nem jaau num chan sīi sēukha maach khīirjug eepaim nem igkhaa khabam. Maran maachta maach Pör Jesuu ich düi Ĕwandam durrsī gaai phē arrtarr aawai maraun maach daúacha i jua theeg oowi i ajaugjā maach daúacha ootarr aawaita mag i jaau num. ¹⁷ Maar dakhīir ajim Ĕwandam chi Ayau ich Iewaa khīir ajau-gau sīi būumjō apiwi ich Ĕwandam thumaam khūn khāai ūrucha sierrumuata i igwi jūnthumiejō bau wējōm eemua, “Chamūta mū Iewaa, mūchdēucha jur autarrau; iita mū thārau” a iekhatarr. ¹⁸ Ich mag ed mag Ĕwandamau ich juapā oopiewai, maachta maach Pör Jesús düi mag durrsī gaai narr aawai, mag edjā eemua woun iekjö iekhabarmjā maach jūguuchata marau ūrjim.

¹⁹Mag, warrgarwe Ēwandam i jaumienau bēju jaaujerr wounta chadcha marau maach daúacha ootarr aawai marau khaphu num, chadcha tagam nem amau jaaujerrjā ag ee öbërju. Mua khaphu chirum, pāraujā agjō amau jaaujerr iek khaphu num; mag Ēwandam iek amau jaaujerran is ewag pawiajā khichag ee ötdau paa dunnmjōta sim. Mag ötdaujō siewai, ag büug oo numjō Ēwandamau khōsimjōta wēnerraju aai num, Cristo chi edpherr garm phīdag dunnuchē num ora. Mag ich dunnubaichēm edta, edau āspa thunuisiewai ag büug nem oo numjō, maach khiirjugjā aardubaadeewai warrgar Ēwandam i jaaujerr khunnau phā puatarrjā thumaa khaphu nūisiju. ²⁰Magua khap abat: Ēwandam iek ichdēucha ich i jaumienag ichdēu nem wauju jaaumamua phāpitarr chan ābmuajā ichdēu khiirjuawai magjōo abaawai sīi ich khōchagpierr jaauju khaba sim. ²¹¿Jāgwi? Warr phāawaijā ich Ēwandam Akharau jaaumamta phātarr aawaima. Ēwandam i jaumienau būrrjā sīi amach khōchagpierr phām khōchgauta phābajieram. Amaun ich Ēwandamau amachig khiirjug deemampiertra phāmaajeejim.

Chad khabam iekta jaaujem khunn

(Jud 4-13)

2 Cristo gaaimua khodamnaan, ich jāg warr jōoingarwe īchab maach jōoin phōbör ee Ēwandam i chaar khabamta jaaujerr khunn paraa arrjō, mūg atagjā maestronaan anumta pāar ee sēukha nem jaau nurrjēem khunn paraa aju. Mag nurrjēemun sīi chadam iekjōo nem jaau numuata örau amachdēu maach peerduajem iek ūkha narrjā isegpi numua warag öor khaibag wau wēnerraju. Mag sēukha wēnerrumua maach thumaam khunn peerduju ayaa amkhīir

maach Pör Jesuu ich thōopitarrjā chad khabajim a jaau nurrjēe aju. Mamū in-aata am jāg wēnerrumun, Ēwandamau dēgōlp am gaai mas ab khaba mas aju. ²Amu mag nem jaau wēnerrum ūrwi, chi ūkhaajerr khunn khapan am igar wētwi, amau nem khaigbam wau numpa dūi parhooba amachdēu am aig aju. Mag ūkha num anum khunnpa mag thunum gaaimua, mūg chadam iek maach peerduajem iek igwiata woun ēugarmjō khaigba iekhamamua, “Chadam iek khabam ūkha wēnerraawaita mag amachdēu ūkha num anumjō khaba numgui” aju bigaam khunnau. ³Jāg pārag jaau wēnerrum khunnan sīi phatkhon atheepai bīe sīsid aawai, mag chad khabam nempa jaau wēnerrumua pāar khūgurnaa pāar jua eem phatkhonpa aumaju. Mamū amach mag wēnerrum paar am dau aug waupijuun, ya nawe Ēwandamau jaau wai sim aawai ya chadcha am gaai mas aju dakpamam.

⁴Am khāai ich chognaan ūgthar ich dūi āba naajerr khunnjā irua perdonaabajim aajem, pekau ee burrwai. Perdonaaju khāai warag ich aarmua khīmie durr barkhūipūiwi ich mam khīchag eeta cadenau jūkha wai sim anaabá, ichdēu mūg durr i agkham ed “Mam ich mag nūisiju” amachigcha jawaag. ⁵Ni warrcha ichdēu mūg jēb ompaawai ag gaai īchab öor paarpapitarr khunnjā atcha ich dakhīir pekau pōoma aphōbaadeewai Jōoirau perdonaabajim anaabá. Sīi warag dōād pōm bēepiwi, mūg durr thūppūiwi, öor amach khaibag ee thunarr khunn thumaa ödubpūijim aajem. Āba ochopaita peerdukhajim anaabá, jōoi Noé ich ūi dūi maimua ich chaain seis narr khunnpai, ich mag jōoirauta ich paarmua deum khunnagjā ich dēnjō ajapha Ēwandam dau na nem waupi jaaujerr aawai. ⁶Ēwandamau īchab phōbör dau numí nar-

rjā örpüiwi warre khærr mephörr ap-
 paita bau joppijim anaabá. Makhæun
 phöbör Sodoma ajim aajem, Gomorra
 düi. Ēwandamau am düi magtarran,
 amach mag khaigba thunarr gaaimua
 ewag pawiajā ich mag nüm khæunan
 ich agjö khaigba aju thumaam khæu-
 nag khap amkhïir ajim. ⁷Mamü warm
 khæun düi magtarra, jöoi Lodjä ich dau
 na ajapha khitarra aawai, Ēwandamau i
 dau aug khaugwi am düi phaapüiba, üu
 khaigpër aujim aajem, warm khæunau
 ich daar mag nem khaigbam wau nümjā
 am dënjö aba aajerr aawai.

⁸Mag, jöoi Lod düi am ee sierrjä,
 amjö khaba, sïi mag ed äepierraa amau
 nem wau thunümjā oonaa am parhooba
 iekha thunümjā ürwi warag gaai
 machaagata aajeejim anaabá. ⁹Magua,
 ar ich atheepai nem wau nüm khæunta
 maach Pör Ēwandamau oowai pekau
 ee burrjöjöo aadëp aawain, ichdëuta
 üu khaigpër aajem. Mamü khaigbam
 khæunan deeu ich bëem ed mæg durr i
 agkhawi warag am khaibag wawaagta
 sïi phë wai sim. ¹⁰Ar jäg thum amach
 khöchagpierrta nem waum khösinaa
 Ēwandamau jua theegjā ögkhaba aajem
 khæun gaaita ürcha Ēwandamau mas
 ab khaba mas aju. Jäg pärag sëukha
 nem jaau nüm khæunan jüg khïchagnaa
 khïir nagjā chukhuta sïsidüm. Maguata
 leinaan amach khäai jua theeg sïsidüm
 khæun igwiajā warag am serbiibag
 phëmaajem. ¹¹Am khäai Ēwandam
 chognaan jua theeg ürpainaa iek theeg
 sïsidüm khæunaujā jürr am dënjö
 leinaan ëugar mag khaigba iekhaba
 aajem.

¹²Maach khapeen jäg iekhaajem
 khæunan sïi nemchaainjöta thunüm,
 büurrjä khïirjugjā chukhu. Maguata nem
 inag pöd amachdëu khaugba aawaijā
 warag parhoobata iekhapüimaajem.
 Jägüm khæunan amach mag nüm
 gaaimua amachdëupaita Ēwandamag

amach mod umkha nümjö naawai, sïi
 nemchaain ötpaanaa kheechemjöta
 aju Ēwandamau am düi, ¹³amachdëujā
 amach khapeendam dau aphæu
 apiejerrjö. Amachigan onee nüm anüm,
 jäg amachdëu khöchagpierr athuucha
 aawai. Päär düi phiesta wauuwai thach
 bipöm khönaa döjā dö nüm gaaimua
 khëch thunuisip aawai, päachta wajap
 khïir naau naabahab, öor daar jäg nüm
 gaaimua. Pari mag päar khïir naau nüm
 chan am gaai mas khaba, sïi warag onee
 nüm, amachigan päar düi nem agchata
 wau nüm anümua.

¹⁴Amach mag naawai, æin oowaijā
 warre ag düi khäiju khïirjugta
 khïirjuajerram, mag pekau wauba
 akhimjā aba. Mag naawai Ēwandam iek
 gaai ubu khaba khithëem khæunagjā
 amach dënjöta waupiju ëkhaajerram.
 Mag sïsidümün ichab Ēwandamau
 nem khöch khabam atheeta wërppa
 sierrjëm. Jägüm khæunan ya sïi ich
 Ēwandamau isegju khæunau. ¹⁵Amach
 mag thunüm gaaimua ya chi okhoomta
 thunüm, Ēwandam aarcha öbëraag
 nem wauju khaphu narra sïi amach
 khöchagpierr wënurraawai. Warr nawe
 aajewai Beor khararr iewaa Balam
 chi Aai i jaaumieu arrjö, parhooba
 nem khaigbam wau nüm gaaimuapata
 phatkhon auju ëkhaajerram. ¹⁶Pärau
 khaphu nüm, Balamau ich iek ürba
 abaawai, Ēwandamau burroogta irig
 iekhapibaawai, ich nemchaaiupai
 Balamag woun dënjö iekhajim,
 Ēwandam ichaur nem waum ig sierr
 waupimaaugau.

¹⁷Päär ee mag maestronaan anüm
 khæunan, sïi noseg cheegpamjö edjä
 khï thunarrta phüu aaisirbapäaiwai
 chëba sïi öor khügurpääijemjöta
 sierrjëm, chadam iekjöo jaau nümta
 sïi sëukha wënurraawai. Wa magba,
 jägüm khæunan sïi dösig chaa
 jüubaadëmjöta sïsidüm. Mamü amach

mag nurrjēem gaaimuata, meewaijā Ēwandamau khīchag ee barkhūipūiwi ich mampaita wēnūrrapiju, öbēraajā khaugba. ¹⁸Amau mag nem jaau wēnūrrūm ūurwain chadcha nem ūrimūgma; mamū mag jaau nūmūn sīi parhooba dau lököo amach nem wau wēnūrrarr jaau nūmuata öor khūgur nūm. Mag nūmuata amach khaibag pūawī eeu ūkhawī agtha Ēwandam iek gaai ubū khaba khithēem khūnūjā amachig paa auwi ūwaaī ārpūiimaajem. ¹⁹Mag nūmta i wajaugan, “Maar iek ūkhakhiin, tag chikhamnauta pārag nem jajaau aba pāachdēupaita pāach khīrau nem wauju” a jaau sierrjēem. Mamū mag nūmūn amachjā mag amachdēu nem parhooba amach khōchagpierr nem wau nūmuata, woun amach khāai ūrpai sim dēnjō phēethug wai nūmta mag am chan chikhamnaan chognaan khabam aajem. Pari pāadē ūrbat: Maata pārau ūrcha waum khōchkhaajem khai, magan maata pāar khāai ūrpai simjō siēwai maguata pāran woun dēnjō ich chogkha wai sim. ²⁰Ar maach Pör anaa maach peerduajem Jesucristo khaugwi amachdēu nem khaigbam waaujerrjā isegpūiwi ūu ajapha nūsierrta, deeu ūwaaī warram khīirjug khaigbam auwia magūmūgta ūdūraa amach ūrpapiewain, warr Cristo khaugba aajeewai amach naajerr khāaijā warag athuuchata nūsiejem. ²¹Jāgūm khūnau warrjā mūg khudau chaar ich Ēwandam aar mapiejem iek ūrbamuan, ajapcha akham, jāg sīi khūchpai ūkhawī tag ich Ēwandamau jaau simjā wauba parta ūkhaju khāai. ²²Jāgūm khūnau, ōrau jaaujem iekhōoin, saakiu ich chūgappaita deeu khōbaimamjō nūm. Wa magbam khai, khūs ajapha domeerpinaa sīubarm būrre deeu ich khathajemeerjem ee pūurbaba khabaimamjōta sīsīdūm, Ēwandam iekta isegwi warr amachdēu

nem khaigbam waaujerr eeta deeu nūsiēwai.

Cristoon bëeb khaba bëeju

3 Keena, Cristo gaaimua mūchdēu pāar khōsi chitaawai mūg khurau ya biek numī pam pārag ēsap phā deepūi chirūm. Ich mūg gaaijā napem gayamjō pāar wawī chirūm, nem agchata khīir-jumkhīir. ²Pārag khīir eyaa apim khōsi chirūmūn, warrgarwe Ēwandamau ich i jaaumkhīir jūr autarr khūnau jaaujerrta khīir eyaa api chirūm. Mag nūm dūi īchab ich maach Pör anaa maach peerduajem Cristouucha jaau pūawī jūr maach ichdēu jūr auwi pūitarr khūnaucha pāachig jaautarra agjō khīir eyaa apim khōsi chirūm.

³Ajapha ūrbat cha mua jawaagpam. Mūg atag paawai mūgta thūnūsiju: Ya Ēwandamau mūg durr i agkhaju gayaa paawai ōrau amachdēu nem waum khōchagpierr parhooba nem khaigbamta waum khōchkhanaa chi ūkha durrum khūnūjā wau iekhaa neeme sīsīd aju. ⁴Mag chikham wau iekhamamua amau, “Pāar iek mag Cristo deeu bëeju ajim anūmta, jūgā jāg bëeba khīir waaurdubaadēma?” aju. “Bëeba nūm ee ya maach jōoinjā ödubjim; magūmjā barchēbam. Warr Ēwandamau mūg jēb ompaatarr aigmua thum chigjā aba ich magpai sim” aju, chikham wau iekhamamua. ⁵Mamū jāgūm khūnau chan warrgarwe Ēwandamau ich iūta mūg jēb edaujā dūi ompaatarrjā ūkhamapha nūm. Amaun īsjā agtha warrgarmjōta simpīi nūm. Amau ūkhamapha nūm, dōjā appai pūurkhoo wējorr eemuata jusargjā öbeerpi auwi ich ag döoupaita mūg jēb gaai nem thūnūmjā thum ūu iū wai siēpitarr. ⁶Am iek mag nem thum ich agtha maach dau chaaurajā khaba sim anūm, magan Ēwandamau dōād pōm pūiwi ich ag döoupai mūg durr

khīrauta Ēwandam jua machag jūr wēnrr̄ḡm.

¹⁷Khodamnaan, mag maestronaan an̄mta sēukha nem jaau n̄rr̄jēe aju kh̄n̄n bēejujā ya mua pārag ag nawe jaautarr aawai pāach eejā magju nawe khīir khaph̄n abat. Jākh̄n̄n ōor khaigbam kh̄n̄n khabahab, amach jāg n̄rr̄jēem gaaimua. Magba akhiin eeu jāg parhoob nem waunaa parhoob nem jaau jēed̄n s̄ierjēem kh̄n̄nau pāach kh̄gur amachig paa auwia pāachdēu ükhatarr iek gaai üu ub̄n narra deeu

ewag wētdukham. ¹⁸Magju khāai maach Pör anaa maach peerduajem Jesucristota ajapcha khaph̄n aju ēkha n̄muata warag pāachdēu ükhatarr iek gaai khīirjug bāauju ēkhabat. Ichta ich mag chi jua thierrkha s̄iewai m̄g atag pawiajā ich mag irigpaita thumaam kh̄n̄nau ee apim khōsi chir̄m.

M̄gdampai ajim pārag jaaup̄im ig chirarr.

Pedro

1 JUAN

Nacharam ěsap Juanau phā deepiitarr

Khaíu phājí. Mũg carta jũrr Juan chi Jesuucha ich dũi nũrramkhĩir jur aurtarrauta phājim; ajapcharan Evangelio de San Juan phātarr wounauma. San Juan gaai irua jaaujim, jāga ũu maach peerduajē; mamũ jũrr mau mũg ich carta nacharam gaai jaaujim, jāga mag ya ũu peerduwi numjā maadũ khaphũ aajē. Jõoi Juanau mũg cartadam phāawai ya jõoiraa khitajim aajem.

Chijā khũun atheeta phājí maimua khan jawaagta phājí. Juanau mũg nacharam carta phāju nawe año kha-pan Cristoou maach peerdu aajem iekhan ya õor ee aaidu wẽjoojim aajem, durrierr. Mamũ mag nũm ee ičhab ich maagwaiweta sũi Cristo iek awi parhoob nem jaaujem khũun khĩirjug dũita waaurũu jaau nũrrjẽe ajim anaabá. Makhũunau jaauwai maach mor mũg simũn Ęwandamau oowai nem ākhāraaga simgui aajeejim anũm. Magua amag chan põd Cristo õor khĩir thegwi wounag paju khaba s̃iejim anaabá. Mag wounag pawu maachjõ mor paraa nũrrũm aigũin amagan Cristoon sũi ich pekau eeta nũrrũmjõ s̃iejim anũm. Mag amau jaau wẽnũrrarr ũkhapimaugau Juanau jũrr amag, “Cristoon chadcha woun ajim, í maachjõ ich mũg s̃ieba-jieb” a jaaupũijim aajem (1:1-3; 4:1-3).

Maagwai jũrr āaur khũun mag s̃eukha wẽnũrrarr khũunau jaauwai Jesuun sũi maachjõpaita s̃iejim aajeejim anũm; mamũ mag ichpai Ęwandamkha s̃ier-rũm anũmta amau ũkhaba aajeejim aajem. Amau mag parhoob nem jaau nũm ee, jũrr Juanau chi ũkha dur-rarr khũunag, “Jesuuta warrgarwe ich Ęwandamau ichdũeucha jur auwi maach

peerdu aumkhĩir pũiju aajerr Cristo khabahab” aajeejim anũm, “ičta chadcha Ęwandam Iewaa” (1:3,7; 2:22-23; 3:23; 4:15; 5:1,20).

Juanau chan makhũun dẽnjõ parhoob nem jawaag khaba maadũ Ęwandam ajapha khaugwi i dẽnkha nũisiewain āba i ipierraanaa ichdũu khõsimjõ wẽnũrraaajem a jawaagta mũg ěsap phājim. Magta wẽnũrrũmũn maadũ chadcha ich Ęwandamjā khõsinaa, dich khapeenjā kha khõsi, mag nũm dũi ičhab sũi parhooba dichdũu nem waum aig nem wauba aphõbaadẽju (1:6-7; 2:4-6,9-11,28-29; 3:4-10,23; 4:7-8,20-21; 5:1-5).

Jesucristoouta õor iupii wai s̃iejem

1 Warr nem thum ompaawaiwe s̃ierr igwiata mua mũg ěsap phā chirũm, tagam khũun ich Cristooucha jur autarr khũun dũimua muajā mũch jũguucha ũrwia mũch daũacha ootarr jawaag; maachdũta maach daũacha oonaa maach juaucha i gaai purjim. Wajapcharan magan ar ũgthar õor õbẽrpiejemma, ich Cristo; i igwiata mua pārag mũg ěsap phā chirũm. ²Mag ichdũta õor Ęwandam aar õbeerpiwia ich mag iupiejemũn warrgarwejā ich Aai dũita s̃iejeejim; pari magtarra dau daaucha ich oopien bẽewia marau maach daũachata i ootarr aawai maachdũu ootarra jaau nũm. ³Mag maach daũacha oowia maach jũguucha ũrtarra pārag jaau nũmũn, mũg maachjā ich Jõoi chaar dũijā khapeerkhanaa chi Iewaa Jesucristo dũijā khapeerkha nũmjõ ičhab pāarjā maach dũi khapeerkhanaa õor ābpaimjõ naamkhĩrau. ⁴Mũg thum ěsap gaai mua phā deepiũ chirũmũn, pāachdũujā cha mũchdũu jaaupũi chirũmjõ abaawai warag pāach oneecha amkhĩrau.

Ēwandaman ôtdau

⁵Pārag jaaumkhīir ich Jesu-cristooucha marag jaautarr iekhan mūgau: Ēwandaman ôtdau paa dānumjō araraata sim; i gaai būurjā pekau chukhu sīewai i sim aig chan būurjā khīkhīsupaijā khaba sim. ⁶I mag sim dūita maachin khapeerkha nūm. Pari mag i dūi khapeerkha nūmta maachdēu nem khaigba wau nūm gaaimua khīchag eeta wēnūmūmūmō nūm chan magan maachin sēukhaawaita mag i dūi khapeerkha nūm a iekha nūm. Mag nūm dūi īchab maachdēu nem wauuwaijā khaigbata wau nūmūn magan parta mag i dūi nūm a iekha nūm. ⁷Pari ich jāg Ēwandamjā pekau chukhu ararag eeta sīejemjō maachjā īchab pekau wauba nūm gaaimua ararag eeta wēnūmūmūmō nūmūn, magan Ēwandamau dich khapeen dūijā ōor ābamjō ō āba apinaa īchab ichdēu ich Iewaa Jesucristoog ich bag maach kōit ārtarrauta maach khaibagjā thumaa chugpaapiejem, ich jāg dōou memerkhōg ūawai chugpaajemjō.

⁸Maadēuta dich igwia būurjā pekau chukhum a nūmūn, chadcha pekau-panta mag pekau chukhum anaawai, maachdēupaita wir aig maach khūgur nūm; mag nūm aig chan chadam iekjā khaugbata nūm. ⁹Pari chadcha dich pekau pōm nūm khap irigta chaigpanaa dich khaigba abarm jaaumūn, magan chadcha Ēwandamau nem agchata wauujeewai agpierr maach khaibagjā thum chugpaapūimaju. ¹⁰Wa sīi khāijā maadēu maar chan būurjā pekau wauba aajem a iekhakiin, magan jūr maadēu ich Ēwandamta sēunemeg phē nūm, i iek mag maachin thumta pekau pōm khithēm aajeewai. Mag nūm aig chan magan maadēu i iek ūkhabata nūm.

Cristoou maach kōit iekhaajem

2 Keena, pār thum mua mūch chaainjō daupii wai chitaawai pārāg khap amkhīir mūg ēsap gaai mūgta jaaupūi chirūm, mag khaphū aphōbaadeewai pekau wau mūgta. Pari mūg jaaupūi chirūm āba, āb khāijā pekau ee burrūmūn maach abogado wai nūm, Ēwandam chi Aai dūi maach kōit iekhaajem; ma Jesucristoou. Irua ōor dūi agpierraa ichdēu khap nem wauujeewai maach dūijā agjō aju. ²Jesucristota maach pekau kōit ūdūraa ich thōopijim, mag ich thōopibarmua maach pekau appaijā khaba thum ich iek ūkha nūm khūūn dēnpa Ēwandamau chugpaapūimamkhīir.

³Maachta Ēwandamau nem jaaū sim ipierraa nūmūn magan chadcha maadēu khaphū nūm, ya maach i dēnkha nūm. ⁴Pari ābmua khāijā “Mūūn i dēnēu” a sim, pari mag simta būurjā irua nem jaaū sim ipierraa khaba simūn magan sīi sēunemgau ich iupaita mag i dēn a nūmūn; magan maguajā agtha chadam iek khaugbata sim. ⁵Pari jūr maach i ipierraa nūm khūūnaun chadau chadcha wajapchata i khōsi nūm. Mag i khōsi nūm gaaimua maadēu khaphū nūm, chadchata i dēnkha nūm. ⁶Iin Ēwandam dēn aawai i dūi chirūm a sim wounan chadcha mūg jēb gaai aawai ich Cristo nūmūn raajerrjōta nūmūn aai sim.

Iek Iiur

⁷Cristo gaaimua khodamnaan, cha mua pārāg jāga aju aai nū a jaaupūi chirūm chan iek iurcha khabam. Mūg iekhan ar nawe pāachdēu warrcha Jesu-cristo iek ūkha phōbaadēwe ūrtarr iekpaiu; wajapcharan dich khapeen kha khōsi api jaaū sim iekma. ⁸Mag nawe pāachdēu ūrtarr ab mamū mua mūg phā chirūmūn, ya tag warrgar pāach khīchag ee naajerr khūūn khaba ararag chaar

eeta ich Cristo düicha naawai, ichiita päär atheyan chi iurkha sim. Magua ich Jesuu ich khapeen daupii aajerrjö päraujä agjö päach khapeen daupii wai nüm.

⁹Äbmua khäijä Cristo düi säewai ararag ee sim a sim, pari mag simta Cristo gaaimua ich khodkha simjä oomapha sim chan magan maan agtha khichag ee säewaita mag sim, büürjä maach peerduajem iek khaugba. ¹⁰Magarrau ar chadcha Cristo gaaimua ich khodkha thunum khüün thum daupii wai sim wounan chadcha ararag eeta khajapha nurrumjö sim, büürjä khaibag waujujä khüürjuba. ¹¹Pari magba ar Cristo gaaimua dich khodkha khërümjä oomapha wai simun agtha ich mag khichag eeta simjö sim; ich mag sim gaaimuata dau khisumjö nürraawai pekaúa ich eudu arrumjö simjä khaugba sim.

¹²Keena, ar ewaa Ëwandam iek ükha nüm gaaimua agtha chaainjö khithëem khüün, Ëwandamau Jesucristo gaaimua ya päach pekau perdonaabarm pärau khaphu naawaita mug äsap pärag phä deepüi chirum. ¹³Keena, päachdëu Ëwandam iek ükhatarr gaai ubu nüm gaaimua ya chi jöoinkha nüm khüünjä agjö warrgar nem thum ompaawaiwe sierr ag Ëwandampaita pärau khaphu naawai päragjä mug äsap phä deepüi chirum. Maimua päär ar Ëwandam iek ükhatarr agtha dürrüucha khaba nüm gaaimua sii ewaa jöoinpagkhamam khüünjö nüm khüün, päraujä ya agjö chi dajäumie nem khaibag sierrum päach garmua pödpüiwi nüm aawaita päragjä agjö mug äsap phä deepüi chirum.

¹⁴Deeu üwaai pärag jaaukhim: Agtha chaainjö khithëem khüün, ya pärau Ëwandam päach Aaikha simjä khaphu naawai, pärag mug äsap phä deepüi chirum. Jöoinaan,

warr nem thum ompaawaiwe sierr ich ag Ëwandampaita khaphu naawai päragjä mug äsap phä deepüi chirum. Ëwannaan, päraujä päachdëu Ëwandam iek ükhatarr gaai ubunaa päach thäär eecha wai wënrümua ichab chi dajäumieu nem khaigbam waupiejemjä päach garmua pödpüiwi naawai päragjä agjö mug äsap phä deepüi chirum.

¹⁵Magua ya chi jöoinag awiajä pärag mag chirum: oob pärau sii mug jëb gaai parhoobam khüünau amach khöchag-pierr nem wauujemugta ee amiet. Äbmua khäijä magum nem waujuuta ürcha khüürju sim khai, magan magua chan jürr Ëwandamta khöchkhaba sim. ¹⁶Mug eegar jäg dichdëu nem khöchag-pierrta nem waum khöchkhabaadëp aajem khüürjug, wa nem dich dawagaa oowaijä dich dënkhapim khösim khüürjug maimua ar phatkondam paraam khüünjä äba aata thöbaadëp aajem khüürjug chan ich Ëwandamauta dee sim khaba sii ich mug eegarm khüürjug-paiu. ¹⁷Pari mug jëb gaai jäg öor pekau waupieg nem khaigbam pöm thunumun mug durr öm ed thum düi chugpaju; pari magba jürr ar Ëwandamau khösim nempaita waujem khüünan chad ich Ëwandam düita ich mag nüsiju.

Sëu paraam khüün maimua sëu chukhum khüün

¹⁸Chaaina, mug durr an ora pabaadëm. ¿Pärau ürba aajë, anticristo bëeju anum? Ya müugwaiwejä maach Cristo chaar oomaphanaa i igar khaba iekhaajem khüün thunum, anticristonaa aajem khüün. Öor sëukha jäg nürjëem gaaimua ya maadëu khaphu nüm, chadchata ya mug durr eegar paimuu sim. ¹⁹Pari jäg nürjëem khüünan maach eem arr khüünpaita is jäg Cristo igar khaba iekha nürjëem; mag maach eem khüün ajieb mamu, am chadcha maachjö Cristo dën khabajierram.

Am chadcha maachjō Cristo dēn arr akhiin agtha maach dūi ogdūba wēnurrakham. Pari juaujō ich Ēwandamau jāgpi simun, jāan maach ee maach khapeen anum khunjā chadcha Cristo dēn chaar khaba numta jāg nurrjēmjā merag chukhu khap amkhīrau.

²⁰ Pari pāragjā Cristoou ich Ēwandam Akhaar chaar deetar wai naawai mua khaphu chirum pārau jāgbaju. Mag pārau chadam iek khaphu naawai jāg warm khun dēnjō i ichaur abaju. ²¹ Magua mua pārag mug ēsap phā deepūi chirum chan mag pārau būurjā khaugba naawai khabam; mag khāai pārau chadam iek khaphu naawaita pārag mug ēsap phā deepūi chirum. Mag num dūi pārau khaphu num ichab, ar chi sūkha nem īgkhaajem khun chan chadam iek ūkhaajem khun eem khabam.

²² Pārau khaphu num chijā agā chi sēmie chaar. Chi sēmie charan, ar Jesús igwia “Jā chan Ēwandamaucha jur auwia pūitarr Cristo khabajim” a iekhaajem khunau. Ich magum khunpai khabahab anticristonaan, amach garmuata Cristo dūi iekkhōr autarr khun; ich akhunpaiu ichab Ēwandam chi Aai iekjā ūkhaba, i Iewaa Cristo iekjā ūkhaba aajem khun. ²³ Ar chi Ēwandam Iewaa Cristo iekjā ūkhaba simuan waragta Ēwandam chi Aaijā iseg sim; magarrau ar chadcha Ēwandam Iewaa Cristo igar simun chadau ichab chi Aai dūijā khapeerkha sim.

²⁴ Maguata muan pāragan warrcha pāachdēu maach peerduajem iek ūkhatarrta ich mag pāach thāar ee wai naapi jaau chirum. Jāg maach peerduajem iekta pārau pāach thāar ee wai numun, pāachchajā ichab Cristo dūi khapeerkhanaa chi Aai dūijā ich mag khapeerkha wēnurrāju. ²⁵ Ich Cristooucha jaauwaijā maachin

ich dūita ich mag phē wai nurrāju a jaaujim.

²⁶ Jāg sīi pāach khūguraag ēkhaajem khun gaaimuata mua pārag khap amkhīr mug phā deepūi chirum. ²⁷ Pari pārau ich Ēwandam Akhaarta pāach thāar ee wai naawai muata pārag jaauju khaba chirum, mag pāar thāar ee simuata ichdēu khap pārag jaumaawai. Irua nem jaau sim chan sūkhaa khaba chadcharau. Maguata ich chi Ēwandam Akharau pāachig jaaujemjō Cristo dūita ogdūba ich jāg nuisit.

²⁸ Chaaina, deeu puaba muan pāragan, Cristo dūita ogdūba nuisit a chirum, maagwai deeu i bēewaijā i ogkhaju khāyau warag chigag chukhu i dūi naag. ²⁹ Pārau khaphu num, maach Pōr Jesucristoou nem agchata ichdēu khap nem waaujem. Maagwai ichab khaphu aju aai num, thum nem agcha nem waaujem khunjā agjō Ēwandam chaainkha num.

Ēwandam chaainkha num khun jāga nu

3 Keena pādē khīirjubat jāga Ēwandamau maach khōsi sī: mag ich garmua maach khōsi sīwai irua maachig ich chaain a thūrju aai sim, maach chadcha ich chaain aawai. Sīi ar parhooba i iek ūkhaba num khunau chan ich Ēwandam Iewaa mug jēb gaai siethuurwaijā pōd i khaug auba arr aawaita is mug maach Ēwandamau ich chaainkha wai simjā pōd khaugba num, jāga awia mag nu. ² Cristo gaaimua khodamnaan, ya maachin chadchata Ēwandam chaainau. Mūgwaiwe chan maadēu khaugba num, jāga nuisiju khai mug atag pawiajā; āba maadēu khaphumjō numun, Cristo dunūbaichēm ed maach ichjō aphōbaadējupaita khaphu num, ya mag edan dau daau khīirchata i oophōbaadēju aawai. ³ Pari thum mag amach daūacha i oju khīirju num

khunnan muugwaiweta wajapha naaju ekhaajem, ich jäg Jesucristojä khaibag chukhu wajaphata sierrumjō.

⁴ Ēwandamau oowai nem khaigbam thum pekau aawai thum ar nem khaigbamta waaujem khunnan pekauta wau num. ⁵ Pārau khaphu num, Jesucristo mug jēb gaai bēewai muig eegarm khunn pekau chugpaaju juraanta bēejim, ichjō pekau chukhu paapüimaag. Maadēu khaphu num, í büürjä pekau chukhu khitum. ⁶ Magua ar i düita ich mag khapeerkha wēnurrum khunn chan ich mag pekau ee wēnurraba aajem. Pari magba ar agtha amach pekau eeta ich mag wēnurrajem khunnaun büürjä i khaugba naawaita mag wēnurrajem. ⁷ Chaaina, ni iwiir ābamugjā ɯduraa pāach khūgurpimiet: Ōor wajapham khunnaun nem agchata waaujem, ich Cristojä woun wajapham aawai; ⁸ pari magba ar pekauta wau num khunnan mepeer dēn aawaita mag num, ich chi mepeerjä ich warrgarwe ich mag pekau wau sierraawai. Wajapcharan ich Ēwandam Iewaa mug jēb gaai bēetar-ran, mag meperau ōor khūgur wai simua pekau ee preso phē wai sierrjō narr khunn i jua chaur weeukhapüyaanta bēejim, tag meperagta maach ūrpai apimaaugau.

⁹ Chadcha Ēwandam Akhaar atham gaaimua ūwaaí thaabatarrjō aadēm chan tag ich mag ich pekau eepai nurraba aajem, ya ich Ēwandamau deebarm khīirjugta wai siēwai. Wajapcharan mag Ēwandam chaaikha sim aawaita ya tag ich pekau ee nurraba aajem. ¹⁰ Ar nem wajapham wauba ni dich khapeenjā kha khōchkhaba sim chan Ēwandam dēn khaba sim. Mag gaaimua ichab khaphu aajem, chijā khunnta Ēwandam chaainá maimua chijā khunnta mepeer chaainá.

Agdaujō dich khapeen kha khōsi num

¹¹ Keena, warrcha pārag maach Pōr Jesucristo iek jaauwai pārau ūrtarran agdaujō dich khapeen kha khōsita api jaaujim; ma ajim pārau nacha ūrtarr iek. ¹² Magua maach chan pōd Caínjō khaibag aju khaba num. Cainau mepeer igarta sierr aawai ich eum thōopüijim. ¿Khan jägwi irua mag ich eum thōojj? Ichdēu nem khaigba wau sim daar ich eumua ich khāai nem wajapha wau sim Ēwandamaujā wajapha oo sierr gaaimuama.

¹³ Cristo gaaimua khodamnaun, jäg Cainau ich eum oomapha arrjō Ēwandam iek ūkhaba num khunnau jūrr pāachdēu ūkha durrum gaaimua pāach oomapha aawai, oob magum gaaimua warag, “¿Jāgwia jäg maach oomapha nu?” amiet. ¹⁴ Mag khāai warag dich khapeenta kha khōsi abat, ich Cristoou jaautarrjō. Dich khapeenta kha khōsi amun, maadēu khaphu num, chadcha chi okhoomkha narrra ich düi wēnurramkhīir ich dēnkha wai sim, Cristoou. Maimua khaphu num ichab agjō ar dich khapeen kha khōchkhaba simun, maan agtha okhoo nurrum gaaimua Cristo dēn khaba siēwai. ¹⁵ Ar Cristo gaaimua dich khodkha khēranta kha isēe simun magan maguan ōor thōojemua khīirjuajem düi ābata khīirju sim. Pārau khaphu num, ōor thōojem khunnau chan ābmuajā Ēwandam ich thāar ee chukhu sim. ¹⁶ Jesucristoou maach kōit ich thōopitarr gaaimuata maadēu khaphu num, khan agá dich khapeen kha khōchag. Mag maach daupigau ich thōopitarr aawaita maachdēujā agjō Cristo gaaimua dich khodkha durrum khunn kōit am daupigau dich thōopiju akhiinjā agjō ɯduraa dich thōopiju aai num. ¹⁷ Pari āb phatkhon paraa simua khāijā Ēwandam iek ūkha sim a simta ich khapeenau nemdam ig

nəm khaphu simjā oobamjōo sim, jāga mag wounau Ēwandam thumaam khūn daupii khitamta ich thāar ee wai chiraawai irujā agjō ōor daupii chirum abarju. ¹⁸Chaina, maadēu sīi dich khapeenag par iupaita “Muan pu khōsi chirum” aju khaba nūm; mag khāai chadcha am athee nem wajapha wau nūmuata amag khaphu apiju aai nūm, maadēu chadcha am khōsi nūm.

Jāga khaphu aju aai nū maach Ēwandam dēnkha nūm

¹⁹Mag dich khapeen thumaa kha khōsi wēnurrūmūn chadau maadēu khaphu nūm, maach Ēwandam iek chaarta ūkha naawai i igar nūm; mag nūm aigui chadau ūkhaa chaarta ūkha nūm aju aai nūm. ²⁰Mag ūkhaa chaar ūkha nūmta nem khaigba wauwajjā maach khīirjugaupai maachig jajaaukhamjō akhiinjā, maach khīirjug khāaijā ūrpaai sim wai nūm: ma Ēwandamau. Iruata nem thum khaphu aajeewai maadēu i dau na nem agcha waju ekha nūmjā irua khaphu sim. ²¹Khodamnaan, pari maach nem khaigba wauba naawai maach khīirjugjā khōinaa simūn, magan Ēwandamag jēuwajjā maadēu inag chukhuta irig jēuju aai nūm. ²²Magta irig jēu nūmūn, maadēu ichig jēubarm thum irua maachig deju, ichdēu oowai maadēu i ipierranaa irua nem khōsimpaita wau naawai. ²³Irua maachig waupi jaau simūn āba ich Iewaa iekta ūkhaipi simūu; mag nūm dūi ichab ich Jesucristoou waupi jaautarrjō agdaujōta dich khapeen kha khōsi api sim. ²⁴Ar mag i ipierraa wēnurrūm khūnta i khapeenau, maagwai ichjā jūrr am khaperau. Mag chadcha ich Akhaar maachig deetarr gaaimua maadēu khaphu nūm, chadcha í maach dūi sim.

Jāga khaphu aju ōor chadcha Ēwandam igar nūmua nem jaau nūm

4 Keena Cristo gaaimua khodamnaan, isin ōor sēunemkham khūn neeme thūnūm; mag sēukha wēnurrūmta amach iupain Ēwandamau jaupitarr iekta jaau wēnurrūm aajem, sīi magum gaaimua ōor khūguraag. Oob jāg parhooba nem jaau nūmta Ēwandamau jaupitarr iekta jaau wēnurrūm aajem khūn iek ūkhamiet. Amau jaau nūm khap aag, ūkhaju nawe ajapha khīirjubat, chadcha Ēwandam Akhaar chaar amach ee wai naawaita mag iekha nū wa sīi dōsātauta mag iekhaipi sī. ²Ēwandam Akharauta mag iekhaipi sim khap aag mūgta abat: Pāachdēu ūurwai Jesucristoon chadcha ich Ēwandam Iewaa chaarta parhoobam chaaidamjō thaabachēwia sīi ich mūg wounkhata ōor ee nūrrajim a jaau mūn, magan chadcha Ēwandam Akharau jaupitarr iekta jaau wēnurrūm. ³Pari ar Jesús chan mag khabata bēejim a jaau nūm khūnau chan Ēwandam Akhaar charau jaupi simjō jaubata nūm. Chi mag sēukha nem jaau wēnurrūm khūnaun Cristo oomaphanaa i igar khabata nem jaau nūm. ¿Pārau ūrba aajē mag anticristo bēēju anum? Magtarr aawai jāg sēukha nem jaau wēnurrūm khūnaun i bēēju nawe ya i iekta jaau wēnurrabahab. ⁴Keena, pār chadcha Ēwandam chaain aawai i Akhaar chaar sīi dōsāt mūg jēb gaii sījem khāaijā jua theeg ūrpaai sīerrūmta wai nūm; magua jāg sēukha nem jaau nūrrjēem khūnagjā ūu ūdūraa pāach khūgurbajjerram. ⁵Jāg chi sēukha nem jaaujem khūnaun sīi mūig eegarm khūn khīirjugpaita jaau naawai Cristo ichaaurta jaau nūm. Magua ōrau am iek ūrm khōsi ūurjerram, amach khapeen iek aawai. ⁶Pari maach agjō mūig eegarm khūnkha nūmta jūrr

Ēwandam dēnkha n̄m. Maagwai chi Ēwandam amach thāar ee wai n̄m kh̄n̄naupaita maach iek ūrm khōsi ūrjerram. Pari Ēwandam dēn khabam kh̄n̄nau chan būrjā maachdēu jaau n̄m iek ūrmapha aajem. Maguata ābmua khāijā Ēwandam iekta jaau n̄m an̄mta maadēu jaau n̄m ūrmapha sim̄n magan maig merak chukhu sim, chadam iek jaaba s̄i chikham kh̄guraagta mag n̄m̄m.

Ēwandamau thumaam kh̄n̄n daupii aajem

⁷Keena Cristo gaaimua khodamnaan, Ēwandamau ich garmuata maach khōsi s̄iewai maadēujā agdaujōta j̄urr dich khapeen kha khōsi aju aai n̄m. Thum ar agdaujō dich khapeen kha khōsi aajem kh̄n̄nan Ēwandam chaainkanaa ich Ēwandam kh̄iirjugjā khaph̄u paaukhamam, ichdēu ōor khōsi simjōta amaujā khōsi naawai. ⁸Mam̄ ar amach khapeenjā kha khōchkhaba n̄m kh̄n̄n chan warrcha amachdēu Ēwandam amach thāar ee aujim an̄m edjā chadcha thāraucha ūkhawia auba arr aawaita mag n̄m. Magba akhiin amau amach khapeen daupii aajeekham, ich jāg Ēwandamaujā thumaam kh̄n̄n daupii aajemjō. ⁹Mag ichdēu maach daupii sim khap apiegta Ēwandamau ich Chaai ābpai khit̄m m̄g jēb gaai p̄ijim, mag p̄iwiia meebarmua maach ich dēnkha auwia ich mag ich d̄ii wai n̄m̄raag. ¹⁰Mag Ēwandamau maach khōsi sim chan mag maachdēuta nacha maach garmua i khōchkhataar aawai khaba, ich garmuata maach daupigau ich Chaai p̄ijim, maach kōit ūd̄ura ich thōopimkh̄iir, mag ich thōopibarmua maach khaibag chugpaap̄yaag. ¹¹Ēwandamau mag maach khōsi aajewai maachdēujā agjōta j̄urr dich khapeen kha khōsi aju keena. ¹²Mam̄

ujāga Ēwandam maach d̄ii sim ōrau khaph̄u n̄m? Chadcha dau daau chan maadēu Ēwandam ooba aajem; pari maadēu agdaujō dich khapeen kha khōsita wēn̄m̄m̄n, magan chadcha ich Ēwandamauta amag dau daau ich oopi simjō sim, mag dich khapeen kha khōsi n̄m gaaimua. Wajapcharan mag n̄m aigta Ēwandam maach d̄ii sim, agtha ichdēu ōor khōsi sim amag khap amkh̄iir. ¹³Mag maach Ēwandam d̄ii khapeerkha n̄m an̄mjā khaph̄u n̄m̄n, ich Ēwandamau maach d̄ii mag khapeerkham khōchgau ich garmua ich Akhaar maachig deetarr aawai. ¹⁴Mag n̄m d̄ii ichab chi Ayau ich Iewaaag ōor peerdu aumkh̄iir p̄iitarrjā marau maach daúacha ootarr aawaita mag khaph̄u jaau n̄m, chadcha Ēwandam maach d̄ii khapeerkhaju aai sim ōrag khap amkh̄iir. ¹⁵Maadēuta Jesuun chadcha Ēwandam Iewaa aawai ich d̄ii āba sim awia i aum̄n, magan maachin Ēwandam d̄iita khapeerkham iek khapeerkha n̄m. ¹⁶Mag Ēwandam maach d̄ii s̄iewaita maadēu khaph̄u n̄m, chadcha irua maach khōsi sim. Ēwandamau thumaam kh̄n̄n daupii aajemjōta dich khapeenjā daupii sim̄n, magan Ēwandam d̄ii khapeerkha s̄iewaita mag ich khapeen daupii sim. ¹⁷Mag maach khōsi sim khaph̄u naawaita warag maach garmuajā ūrcha maadēu i khōsi n̄m. Mag, ōor i agkha n̄m edjā i ōgkhaba naaju, m̄ig eegar n̄wējā Ēwandamau ich Iewaa khōsi aajemjō maachjā irua khōsi sim khaph̄u naawai. ¹⁸Ēwandamau chadcha maach khōsi sim maadēu khaph̄u n̄m aig i ōgkhaba aajem; magju khāi dich khōsi sim khaph̄u naawai būrjā dich d̄ii khaigbajujā kh̄iirjubaju. Maadēu i ōgkha n̄m̄n, magan dich khaibag khāijā wauju kh̄iirjuwiau. Magua, Ēwandamau ōor i agkham ed maachjā irua khaigba aju

khīirju n̄m̄n, magan agtha wajaŋpa maach khōsi sim khaugba naawaita mag khīirju n̄m. ¹⁹Ich garmuata nacha maach khōchkhatarr aawai īsin maachdēujā maadēu i khōsi n̄m. ²⁰Ābmua khāijā, “Mua Ēwandam khōsi chitum” a sim; pari mag simta dich khapeenjā kha khōchkhaba sim̄n, magan maan sīi sēukhaawaita mag iekha sim. Chi mag iekha simua ich khapeen dūi khīircha oo simta mag kha khōchkhaba sim khai, jāga mag Ēwandam ichdēu būurjā ooba aajemta irua khōsi abarju. ²¹Jesucristoou maachig jaau puatarr maadēu khaphu n̄m. Mag irua jaau puarran m̄gau: “Pua chadcha Ēwandam khōsi sim khai, magan puch khapeenjā ich agjō kha khōsi abá,” a sim.

Jesús iek ūkhaawain dich garmuata khaibag thum pōdpāaijem

5 Jesuun chadcha Ēwandamau ich Iewaa ichdēucha pūitarr aawaita i dūi āba sim awia au sim wounan magan ya Ēwandam chaairau. Magbarm aig agjō tagam khūun Ēwandam chaainkha n̄m khūunaujā agjō i khōsi aju aai n̄m. ¿Jāgwi? Chi Aaijā khōsi naawaima; pōd chi Aai appai daupiinaa chi chaain khōchkhaba aju aai khaba n̄m. ²¿Jāga mag maadēu i chaainkha n̄m khūunjā khōsi n̄m khap abarju? Chadcha ich Ēwandamjā daupii naawai irua nem jaau sim ipierraa nem waauwaima. Mag i ipierraa wēnurr̄m̄n, i chaainjā daupii wai wēnurr̄raju. ³Chadcha Ēwandam daupii n̄m an̄m̄n irua nem jaau sim thum i ipierraa n̄m̄u; mag irua maachig waupi jaau sim nem chan maadēu pōdbaju ayaam nem khabam. ⁴Thum maach chi Ēwandam chaainkha n̄m khūunau chan pekaúg ūd̄ur dich deeba aajem, dich garmuata pōdp̄p̄ii aajeewai. ⁵Mag maadēu maḡm pekau

pōd n̄m̄n, Jesús Ēwandam Iewaa ich Ēwandam dūi āba sierr̄m̄ iek ūkha wēnurr̄m̄ gaaimuata mag pōdp̄aijem.

Ēwandamau ich Chaai khaugpitarr

⁶¿Pari jāga mag Jesús Ēwandam Iewaakha sim maadēu khaphu n̄? Jesús p̄r choo n̄m aig ich Ēwandamaucha ūgtharmua jaauwia pakuls gaai ya meemaa aawaijā agjō jaau-tarr aawaima. Mag n̄m dūi ich Ēwandam Akhaar chadcha nem jaaujemujā khaphu apiejem, Jesús chadcha Ēwandam Iewaakha sim. ⁷⁻⁸Aragan biek numí ich Chaai ichē sim ōrag ich iekcha ūr-pijim ūgtharmua: i p̄r choo naawai maimua ya thōop̄yaaŋ pakuls gaai i wai naawaijā agjō ūr-pijim. Maimua īs ewag pawiajā ich ag iekpaita Ēwandam Akhaar maach thāar ee simuajā khaphu apiejem, í chadcha Ēwandam Iewaakha sim. ⁹M̄uig eegarm khūunaujā maachig nem mag aawai maadēu ūkhaajeewai ich Ēwandamaucha Jesús igwia ich Chaai a jaau sim chará wajaŋpa ūkhaju aai n̄m, ichdēuchata mag jaau sīewai. ¹⁰Chadcha chi Ēwandam Iewaa iekta ūkha simuan ich thāar ee khaphu s̄isim, chadam iekta ichdēu ūkhabarm. Mam̄ mag Jesús igwia ich Ēwandamaucha i Iewaa a jaau simjā ūkhaba simuan warag ich Ēwandamta sēunemeg phē sim, irua jaau sim ūkhabam gaaimua. ¹¹Mag irua maachig jaau sim iekhan, maach ich dēnkha auwia ich mag ich dūi wēnurr̄rapijuuta jaau sim; pari mag i dēnkhanaa i dūi ich mag wēnurr̄rajuun, āba ich Ēwandam Iewaa gaaimuapau. ¹²Magua chi Ēwandam Iewaata ich thāar ee au sim̄n ichab warreta iiu s̄isiejem, i dūi ich mag i dēnkha n̄rraag. Pari chi Ēwandam Iewaata auba sim chan agtha i dēn khaba sim, i dūi ich mag iiu n̄rraag. Maḡm khūun pōd i dūi ich mag n̄rrabam.

Juanau äbmiecha õor wawitarr

¹³Keena, pãar Ëwandam Iewaa iek ükhaajem khunagta mug ësap phã deepüi chirum, ya pãar i dënkha naawai chadcha pãach i düi ich mag wënrraju khap amkhïir.

¹⁴Maadëu khaphu num ïchab, ich Ëwandamau khõsi simjö maadëu irig jëeuwain irua maach iek ürb khaba üurjem. ¹⁵Mag ichig jëeuwai maach iek üurjem khaphu naawai mag jëeubarmjä ya wai numjöta khïirjuju aai num, chadcha irua deeb khaba deēju aawai.

¹⁶Äbmua khãijã dich khaperau pekau wau sim oomun, i kõiit Ëwandamag jëeuju aai sim; majã juau ogthom khïmie durr ich barpüimkhïirjö Cristo ichaaur nem jaau nurraba sim khai mamu. Mag i kõiit jëeumun, Ëwandamau iupii auwia ich dënkha auju, ich mag ich düi wai nurrraag. Ëwandamau pödba aawai khabam, pari pogkha õrau pekau wau num irua chugpaaba aajem, mag amach barpüimkhïirjö Cristo iek khaphu numta juau ogthom i ichaaur nem jaau wënrraawai. Magum pekauta wau num kõiit chan mua pãrau jëeuju aai num aba chirum. Magum paran pãrau parta jëeuju, ichiita Ëwandamau isegju aawai.

¹⁷Nem khaigbam thum pekaukha õbër

sim, pari magum Ëwandamau chugpaabapãaiwai khïmie durr maju arrjä maba aajem.

¹⁸Maadëu khaphu num, Ëwandamta ich Aaikha wai sim woun chan ich mag ich pekau ee nurraba aajem, ich Ëwandam Iewaauchata i thua wai siewai. Magua dösãtaujã pöd pekau ee thuaum iek i thua aajem. ¹⁹Maadëu khaphu num, maach chadcha Ëwandam dënkha num; pari khaphu num ïchab, mug jëb gaai õor põm sïi dösãtauta ich jua eegar phë wai sim. ²⁰Maadëu khaphu num ïchab, Ëwandam Iewaa maach ee bëewiata maachig khïirjug deechëjim, Ëwandam chaarta wajapcha khap amkhïir. Mag gaaimuata maachin chadcha ich Ëwandam chaar düita wënrrum, pari wajapcharan chi Iewaa Jesucristo düijã agjö naawai mamu. Mag Cristota Ëwandam chaar anaa maach ich mag iupiejemuu.

²¹Chaaia, äbmiecha pãrag jaaukhim: Jäg Ëwandam iek jaau num anumjä Ëwandam iek chaar khabamugta ee apiju ëkhaajem khun düi khïir khaphu abat.

Magdam ajim pãrag jaaum ig chirarr. Ayoo keena,

Juan

2 JUAN

*Biek numiim ěsap
Juanau phā deepüitarr*

Khaú phājī maimua khai atheeta phājī. Achamú maimua ābakhai biek thārjupam ich Juanau phātarr dūi oowai bęgthę khithēm, maimua ābpaım dūi amach numpai iyęn nęmjōta phā sim. Deuum khęn jaau simjō ichdępai ich jaauwai iin “jōoin” aajem (v. 1). Īs nasi pawı oowai maadęu ajappai khaugba nęm khaıgta deepüjī. Pogkha negōon dęn gaai oowai iglesiaag ajımjōo sim; mamę ĩchab oowai ęi āb Cristo gaaimua ich dūi khodkha sĳerragta deep-üjımjōojā sim. Maach athee chan mag ajap dawaa khaba sĳewai khaugba naab mamę, ich chi phātarr jōoirau nem khaauga sĳejim, khai atheeta phā sĳejī.

Khan jawaagta phājī. Męg cartadam bęthę khıtab mamę Juanau nem iek theegta iekha sim, mag Ēwandam i gaai thęwi sĳı parhoobam khĳıirjug jaau węnęrrarr gaaimua chi ükha durrarr khęn khęgur auwi amachıg paa auju ekha węnęrrarr khęn eęgar. I iek jęgęm khęnau Cristoou jaau pęatarr iek khabamta dich aıg bęewı jaauchee-wai dich di aıgjä jęerpıbaju aai sim aajem. Magęm khęnag chan “Üu pęar bęejim” wa “Üu petat” ajujä khaba sim anaabá. Mag nęrrjęem khęnta maadęu dich aıg jęerpınaa am ajapha trataawain dich paarmuata amau mag sęukha nem jaau węnęrręmjā dūi jaanaa amau nem khaıgba wau węnęrręmjā dūi wau nęmjō sim anęm (vs. 10-11).

**Dich khapeen daupii
węnęrraju aai nęm**

1 Męn Juanau. Męch chi jōoirachata pęar ich Ēwandamaucha ich iglesiakha autarr khęn

athee męg ěsap phā chiręm, ag ee thum chi ükha durrum khęnag. Mua chadcha pęar khōsi chıtęm; wajapcharan męch appaimua khaba, thum ar maachjō Ēwandam iek chaarta khaphę nęm khęnaujä agjō pęar khōsi nęm. ²Mua mag pęar khōsi chıtęmun, Ēwandam iek chaar męchdęu ükha chiręmta pęaraujä ükha naawai; mag chadam iek maachdęu ükha nęmęn męg atag pawıajä ich mag maach thęar ee sĳerraju. ³Ēwandam chi Ayau maimua chi Iewaa Jesucristooujä pęar üu wai naapım khōsınaa pęar eeg oopım khōsi chiręm dūi ĩchab pęachdęu chadam iek ükha nęm gaaimua khōınaa agdaujō dich khapeenjā kha khōsıta węnęrrapım khōsi chiręm.

⁴Mę onee chiręm keena, chadcha pęar ee āaur khęn ich Ēwandamau maachıg węnęrrapı jaau simjō amachdęu chadam iek ükhatarr ipıerraata węnęrręm męch daúa ootarr aawai. ⁵Īsjā nawe pęachıg jaautarr iekpaita deeu pęaba pęrag, agdaujō dich khapeen kha khōsi aju aai nęm a chiręm. Mua pęrag mag phā deep-üi chiręm chan iek iıur khabam; męg iekhan warr pęachdęu ürtarr iekpaiu. ⁶Chadcha chi Ēwandam khōsi simuan irua nem jaau sim thum i ipıerraata nem waaujem. Pari ürcha irua maachıg waupi jaau simęn, ar nacha pęachıg jaau nęm aıg ürtarrjō, agdaujō dich khapeen daupıta węnęrrapı jaau simęu.

Sĳı chikham khęguurjem khęn

⁷Jęg õor pöm sĳı sęukha pęar khęguraagpai Jesús chan woun chaar khabamta jęg nęrrajım a jaau nęm khęn khapan thęnaawai, muan pęragan warrgarwe mag pęachdęu ükhatarr iekta khĳıir eyaa apı chiręm, ędęur pęach khęgurpımaaugau. Chi jęg węnęrręm khęnan sĳı chikham khęguurjem khęn anaa Cristojä oomapha nęm khęnau. ⁸Pęachdęu

Ēwandam iek ükhatarr gaai ubu wēnurrum paar ügthar paawaijā irua deēju a sim thum chadcha aum khōsi num khai, khīir khaphūnaa õor sīi jāg sēukha nurrjēem khūun iek oob ükhamiet. Pārau magba uduraata amag pāach khūgurpim chan irua mag nem deēju a simjā thumcha aubaju.

⁹Ābmua khāijā maach Põr Jesucristo iekta bigaau siunaa ag khāai wajapcharamta jawaag awia i iek khabamta jaau nurrumun, magan Ēwandam i dūi khaba sim. Mamu Cristoou jaau puarr iek ichdēu ükhatarrta ogduba ükha simun chadau ich Ēwandam chi Aai dūi chi Iewaajā i dūi num. ¹⁰Ābmua khāijā pāach di aig bēewia Cristoou jaau puarr iek khabamta jaacheewai oob pāach di aig jēerpimiet, ni sīi irig üu pu bēejim wa üu pet khāijā amiet. ¹¹Chi

mag nurrjēem khūunag saludaa num khūunan amau mag nem khaigba jaau numjā dūi amach paarmua jaau numjōta num, magum gaaimua warag õor okhoomkhīir.

Ābmiem salud

¹²Pārag nem jaauju pōoma wai chirum; pari sīi mæg ēsap gaaipai chan mua jaaupūibam. Magju khāai mūchchata pāar aar mawia pāar dūi khīirchata iyūu am khōsi chirum, maach thumaa āba wajapcha onee aag.

¹³Maujā īchab pāarjō ich Ēwandamaucha jūr awia Cristo gaaimua pāar iglesia eem khūun dūi khodkha durrum khūunau pārag salud deepūi num.

Mūgdam ajim pārag jaaum ig chirarr. Ayoo keena,

Juan

3 JUAN

*Biek thārjupam ěsap
Juanau phā deepūitarr*

**Khaíu phājī maimua khaíg deep-
āaigta phājī.** Chamug thārjupam car-
tadamjā ichab ich Juanau ich khap-
khūn anaa ich khapeer Gayo aajerrag
deepāaigta phājim (vs. 1). Mag erman-
odaman ag perasöm iglesia eem khū-
nau ajapha khaphu naajim aju ayaa sim.

Khan jawaag ajī. Biek numiim carta
ichdēu phā deepāaiwai ag gaai sīi Cristo
iek chaar khabamta parhoob nem jaau
nurrjēm khūn chan ōrag amach aigjā
jēerpiba jaaupūi sim. Pari mug Gayoog
deepūitarr gaai chan magba, ante jūr
maach peerduajem iekta jaau wēnurrum
khūnan ajaphata amag recibiimkhīir
warag am khīir oneeta iekha sim. Juan
iekhōoin di chaaurmua wa dö chaau-
rmua khāijā ōordam dich aig bēewai
mag ajapha recibiipi nūmun, mug Tes-
tamento Iiur gaai biek khapan chadcha
ich magta aju aai nūm a sim (Mt. 10:40-
42; Ro. 12:13; 1 Ti. 3:2; Tit. 1:8; 1 Pe.
4:9).

Gayo gaaimua Juan onee arr

1 ¿Jāgpai chirú Gayo, khapeer
wūjūu? Mū ich jōoi Juanauta pūrūg
mug ěsap phā deepūi chirum, chadcha
mūchdēu pū khōsi chitaawai.

²Cristo gaaimua khodam, muan
Ēwandamagta pū kōit jēu khitaajem,
jāg pūch Ēwandam dūi ūu chirumjō
tagam nemdam waauwaijā wajaphata
ōbēbērkhām dūi pūch kha monakhata
chitamkhīir. ³Mū onee chirum chadcha,
ermanonaan bēe nūm khūnau jaauwai
pū chadam iek gaaita ubū ogdūba
chiraajem a mūchig jaauchē nūm ūrwia.
⁴Mūchdēu Cristo iek jaau chitum ūrwia
ūkhatar gaaimua jāg mūch chaainjō

khithēem khūn chadcharam iek gaai
jaau sim ipierraa wēnurrum a ūurwaita
chadcha mū onee chiraaajem; deum
nem jaau nūm ūurwai chan jāgcha mū
onee aba chitum.

⁵Ermano, pua chadcha Cristo gaaimua
maach khodkha thunum khūn dūijā
Ēwandamau waupim khōsi aajemjōta
aajem am dūi; pari maagjem chan sīi
pūch khapkhūn aawai khaba, warp-
mua Ēwandam iek jawaan bēe nūm
khūn dūita pua mag wajapha aa-
jem. ⁶Mag amau mūrūg pū jaauchee-
wai amau chi ūkha durrum khūn kha-
pan thunum dakhīirta jaau naajim, jāg
pua ūu am khīir jāsenkhajī. Jākhūn
wounaan deeu pūch aar weetwai Ēwan-
damau waupi jaau simjō amau nemdam
ig nūm thumaa amag jūr deebá, amach
dūi warramkhīir. ⁷Am jāg wēnurrumūn,
chadcha Cristo iek chaar jawaagta jāg
wēnurrabahab; mag wēnurrumjā Ēwan-
dam iek ūkhaba nūm khūnag chan nem
jēeuba wēnurrum. ⁸Magua maachdēuta
jūr amau nem ig nūmjā khap aju aai
nūm, mag amau nemdam ig nūm dee
nūmua warag Ēwandam iek chaarta
jaaumkhīir. Mag nūm aig maadēu warag
Ēwandam iekta maach paarmua aaidupi
nūm.

Ejemplo wajapham jaaunaa ejemplo khaigbamjā jaautarr

⁹Mua jam chi ūkha durrum khūn-
nag ūrmkhīirta nawe mūchdēu ěsap
phā deepūitarr gaai jaaupūijim, ūu
mag Cristo iek jaau wēnurrum khūn
pāach ee recibiimkhīir. Mamū magtar-
ta Diotrefeeu, ichta thumaam khūn
khāaijā ūrpai am khōsi sīewai, irua
mū iek asekasmapha sim. ¹⁰Ich jāg
chitum athee, mūchcha jam baarwai
mua pāar dakhīir irig iekhaju; mau-
mua mua ūurwai ichdēuta jāg mū ēu-
garjā sēukha chadam iek khabampa ōrag
jaau nūrraaajem aajem. Pari wajapcharan

mag sēukha simpaijā khaba, ermanon-aan warpmua Ēwandam iek jawaan bēewaijā ōor recibiiba simta bigaaum khūnau recibiim iigwaijā idēu recibi-
ipiba aajem anum. Mag num ee ābmua khāijā ōor recibiimūn mag ermanodam warre iglesia eemuajā jarpūipiejem a-
jem, mag warpmua berr recibiitarr kōit.

¹¹ Ermano, oob pua ejemplo khaig-
bam chan au chitam; mag khāai ejem-
plo wajaphamta athá. Pua khaphu sim,
ar chi nem khaigbam waaujem khūnan
Ēwandamjā khaugba naawaita mag nem
khaigba wau sierrjēem; pari nem wa-
japha wau num khūnan Ēwandam dūi
naawaita mag nem wajapha waaujem.

¹² Magta sim maach ermano Demetrio.
Chadam iek ichdēu khaugtarr ipierr nem
ajapha wau simuata ich iiucha jaau
simjō merag chukhu khaphu api sim,
ichdēu chadcha nem wajapha wau sim.
Magua thum chi ūkha durrum khūnau i

ēugar wajapha jaaujem. Mūchdēujā mag
khaphu chiraawaita irua chadcha nem
wajapha wau sim a chirum. Pua khaphu
sim, mua chadcha nem jaau chitum.

Ābmiecharam salud

¹³ Mua pūrug nem jaaju pōoma wai
chirum; pari mūg ēsap gaai pōd thum
jaaupūibam. ¹⁴ Mūchdēun pū dūi jōpcha
khīrcha oaju khīrju chirum; maigta
maach iyūuaju.

¹⁵ Gayo, pū khōinaa chiramkhīir muan
Ēwandamagta pū kōit jēu chiraa-
jem. Pū khapkhūn mawaam khūnaujā
pūrug salud deerūi num; maagwai jūrr
mū khapkhūn puch aram khūnagjā
agjō amachpierr mū salud jaaupet.

Mūgdampai ajim pūrug jaaum ig chi-
rarr. Ayoo kakē,

Puch khaphum, Juan

JUDAS

Judas ěsap deepüitarr

Khaíu phājī maimua chijā khūun atheeta phājī. Mũg carta phātarr woun Judas a thūr sĕjim aajem. Ich mũg Judas Santiago dūi Jesús eegpeen ajim anaabá, ād ābam khūun. Mũg cartadamjā ĩchab, jōoi Juanau ichdēu nacharam deepüitarrjō, iglesiapierr deepüpüigmama thumaam khūunag thürmkhīirta Judaau deepüijim aajem.

Khan jawaag ajī. Judas iek, warr irua mũg cartadam phāju khīirjutar-ran, jāga Jesuu maach peerdu aaujē a jawaagta phāju khīirjubaadējim aajem. Mamũ magtarrta ichdēu ūurwai, mag Ēwandam iek jaau nũm anũm khūunjā sīi parhoob nem jaau nũmua chikham khūgur wēnũrrũm a ūrbaawaita jũrr chi ũkha durrũm khūunag amachdēu nacha ūrwi ũkhatarr iek gaai ubũ amkhīirta phājim anaabá. Irua chan ichjō ũu ũkha durrarr khūundam sīi mag nũr-rjēe arr khūunau khūgurwi sīi amachjō apimapha sĕjim (vs. 3-4). Magarrau mag nacha amachdēu ūrtarr iekhan chadau ich mag ogdũba ũkhanaa, amach paarmua jaaunaa, bigaaum khūunagjā ich magta jaaupi jaauju aai nũngui ajim anũm (vs. 3,20; Gá. 1:6-9; 1 Ti. 1:19; 6:3,20-21; 2 Ti. 1:13-14).

Jāg Ēwandam iek jawaag chi mach-naan anũmjā sīi chikham khūgur wēnũr-rũm khūunan amach jāg wēnũrrũm gaaimua Ēwandamau am gaai jerrba mas ab khaba mas aju khap amkhīir, warr amach parhoob wēnũrrarr gaaimua Ēwandamau sīi par daúa ooba arr khūun igwi, Judaau maachig ejemplodam jaau sim:

Israelnaan amach thāar theegau ũkhajā ũkhaba arr (v. 5);

angelnaan Ēwandam chognaan arrta i ichaaur atarr (v. 6); Sodomapien dūi Gomorrapien parhoob amach ōor khabam dūipa thunarr (v. 7);

Cinau ich eem thōotarr (v. 11);

Balaam sīi phatkhon ganam khōchgau Ēwandam iek ūrba arr (v. 11); maimua Coré ichta warm khūun khāaijā ūrpai aju ĕkhatarr (v. 11).

Salud

1 Mũun Judaau, Jesucristo chog; mũchpaiu Santiago eem. Muata pārag mũg ěsap phā chirũm, pāar ar ich Ēwandamaujā khōsinaa ich iek ũkhamkhīir ichdēucha thūr autarr khūun aawai Jesucristoou thũa wai sĕjem khūunag. ²Keena, mũ salud athat. Muan Ēwandamagta pāar kōit jēu chirũm, ichdēuta dũrrcha pāar eeg oowia pāach eejā khōinaa apinaa ich dēnjō warag dich khapeenjā kha khōi apimkhīir.

Chad khabam iekta jaaujem khūun

(2 Pe 2:1-7)

³Keena, maach peerduajem iek maach thumaam khūunau āba wai nũm jawaagta mũg ěsap phām khōchaaga chirajim; pari magtarrta jāg Ēwandam iek ũkha nũm awi amach khaugbajupii awi ermanonaan chaar ee jāg sēukha nũrrjēe aawaita eepemjō mũg pārag phā deepüi chirũm, pāachdēu ũkha nũm iek isegba warag ag kōitta dich khapeen kōit jāau nũmjō dūi ubũ am dūi iek thierrkha durrũmua ũdũur pāach khūgur aupimaagau. Jāg pārau ũkha nũmta Ēwandam iek charau, ar Jesuu ich i jaaumkhīir ichdēucha jũr autarr khūunau nacha pāachig jaautarr. Jāg amau pārag jaautarran, parhoobam khūunau agjō i iek awi jaau nũm ũkham ugua ajim. ⁴Pari jāg sēukha nũrrjēem khūunan ōor khaigbam khūunau;

jākhūn Ēwandamau ich iek gaai jaau simjō jerrba khīmie durr barkhūuju khūn khabahab. Maguata amau maach Pör Jesucristo ichta ābpai thumaam khūn khāijā ūrpai sierrumta igba, warag i isegnaa, Ēwandam ōor dūi wajapha khitaawai amach chig abaju awi, sīi amachdēu nem waum aigta waaujem.

⁵ Mua khaphu chirum, pārau meraa khaba num cha mua jawaagpam iek. Pari khīirjubat jāgajī warrgarjā Ēwandamau ich isegtarr khūn dūi: Maach Pör Ēwandamau maach jōoin israelnaan ichdēu Egiptopien jua eemua ūu peerdu aujim. Pari magtarrjā ichdēu nem jaau sim ipieraa khaba arr khūnan israelnaan arr āba ichiita khēchpūijim. ⁶ Maimua agjō khīir eyaa abat īchab, jāga ich Ēwandam chognaan ich Ēwandam dūicha naajerrta ich khāai ūrpai aju ēkhatarr gaaimua ich chognaan arr āba ich aarmua barkhūupūijī. Pāadē khīirjubat īs am jāga nū: Ēwandamau jūkhanaa khīchag ee am preso phē wai sim, ich maig ōbēraajā khaugba, ichdēu mūg durr i agkham edta warag am khaibag wauwi ich mag wēnūrraju jawaag. ⁷ Khīir eyaa abat īchab jāgajī Ēwandamau Sodomapien dūi, Gomorrapien dūi maimua ag dakha deum phōbōr nūnid arr khūn dūijā agjō. Amau parhooba sīi amach ūuin khabam dūita amachdēu am aig anaamach khamannaan aphajā ūuin dūimjō aajeejim. Amach mag thūnarr gaaimua Ēwandamau sīi chi phōbōr thum ag ee ōor thūnarrpa warre ōrpūijim. Mag am ōrtarran, magum gaaimua jāga khīmie durrijā mag phōbōr ōrtarrjō ōt uu wējōm thōjā thōba sierrum eeta ichdēu barkhūuju thumaam khūnag khap amkhīir ajim.

⁸ Warrgarwe Ēwandamau ōor khaigbam khūn dūi maagjerr khaphu numta, jāg pārag sēukha nem jaaujem khūnaun warag Ēwandamauta amach

khāai auwia iek durag jaautarr wajapha khaphu num awia, warag amachdēupai amach morjā sūrkhaba ārpinaa bigaam khūnjā ārpiejem. Mag num dūi īchab maach Pör Ēwandam chadcha jua theeg sierrumta serbiibag phēnaa amachdēuta khapcha num awia, Ēwandam chognaan wa mepeen awiajā ōgkhaba jūr iekhaajem.

⁹ Pari am khāai Ēwandam chognaan pör Arcángel Miguel aajemuajā, Moisés meebaadeewai, i mor athee mepeer dūi jūr chikham ipeer ahau khaawaijā būurjā irig khaigbajā iekhaba, sīi warag “Pūch mū dūi jāg chirum paar nau Ēwandamauta pūrug meeurrau sīujugui” ajim. ¹⁰ Ēwandam chogaujā khaigba iekhaba arrta, magju khāai sīi jāg sēukha nem jaau nūrrjēm khūnauta amachdēu nem khaugbam igwiapa khaigba iekhaajem. Maimua mag amau nem khaphu num anūmjā sīi nemchaain khīirjugjōpai numta mag khaphu num aajem. Mag khaphu num anūmun sīi wir aig amachdēupai amach khaibag wau numjō numta mag num.

¹¹ jĒ, apdurr jāg nūrrjēm khūn! Jāgum khūnan Caīnjō dich khapeen oomaphanaa amach daar nem wajapha wauwajā khōchkhabata sierrjēm. Jāgum khūnan īchab Balaamjō sīi phatkhon ganam khōchgaupaita jāg nūrrjēm; magnaamachta warrgar woun Coré aajerrjō chi pōrkham khōchkha num. Coré mag Moisés isegwia jūr ichta chi pōrkham khōchkhatarr paarjā ich igar narr khūnpa Ēwandamau warre khēchpūitarrjō amjā agjō khēchpūiju ich Ēwandamau. ¹² Jāgum khūnan Cristo maach kōit meetarr khīir eyaa aag biirdūnaa pāar dūi āba thach khoowaijā, atcha thach pōm waibēnaa dōdōjō pōmjā waibēe num gaaimua sīi pāar khīir naaupiejem, mag waibēnaa khoowaijā warm

khun dakhir jurr amachta atchapai aawai. Jagum khunau chan bigaam khundamja khirjuba sii amachpaita khirju sisidum. Jag chadam iekjo nem jaau wenuurum khunan par noseg chebanta sii edja noseg chejujo thunarr phuu aaisirbapaiwai cheba sii oor khuguurjemjota sisidum. Jagum khunan ichab nemjir buurja cheba aajemjota sisidum, amau nem jaau num urwia orau buurja khirjug wajaphamja auba naawai. Amach mag sisidum gaaimua ya biek numi khichwia numjota num, amach khaibag ee ich mag thaabatarr gaaimua maimua Cristo iekja isegwi i ichaurta nem jaau num gaaimua. Maigta ya pa chi khaarpa jenua orbapuumjo aju Ewandamau am dui. ¹³ Jagum khunau chan nem wajapha wauba sii maach dawag khabam nem aphata waajem. Mag amau nem wau num khirjuawai chan sii do igau nem maach inam thuuuba thunumjota sisidum. Jagum khunan ichab ar sii phidag phug mawia khichag ee chukku aadejemjota sisidum, amau nem jaau num gaaimua buurja orau nem wajapham khaugba aajeewai. Amach nem khaigba wau num gaaimua amja ich jagta Ewandamau am khichag ee puib khaba puuju, ich mam naam iek nuisimkhir. ¹⁴ Ich jag khaigba seukha nem jaau nurjee aju khun igwiata ichab Ewandam i jaumie Enoc aajerraju warrgarwe Adan omparr aigmua agtha oor pomcha khaba nuwe ya ichdeu oo wai simjo magju khaphu mug pha puajim aajem:

“Mua maach Por Ewandam oojingui” ajim anum “ich chognaan poma thunum dui urum.

¹⁵ Mag urumun oor thum khaigbam khunag amachdeu nem khaibag waunaa

parhooba ich igwia iparii iekhaajerr paarja am khaibag waju jawaanta urumgui” ajim anum.

Magta iekhajim aajem jooi Enoc aajerrau. ¹⁶ Maguata jag seukha nem jaau num khunan amach khaigba aawaija sii khii jumba warag deum khun gaai thwia chikham gaaimuata jag num aajerram; jagum khunau chan amachdeu nem oowaija sii par daua ooba warre athuchata jaaupumajem. Mag aba amachdeu nem khosimpaita wau num gaaimua amachpai iu ajuuta khirju sierjeem. Amachpaita tho iekha sierjeem; maimua chikham tho iekhaawaija mag iekhabarm gaaimua jurr amach dui wajapha amkhirpaita mag iekha sierjeem.

Chi ukha durrum khun wawitarr

¹⁷ Khir eyaa abat keena, ar maach Por Jesucristoou doce ichdeucha jur autarr khunau paachig jaautarr iek. ¹⁸ Amau parag magjerram: “Keena, ya Ewandamau maach i agkhaju gayaa paawai sii oor amach khochagpierrta nem waum khochkhanaa chi ukha durrum khunja wau iekhaa neeme sisid aju” a jauijerram parag. ¹⁹ Magtarr aawai chadcha merag chukku sisidum, ar paar ee seukha wenuurajem khunau chan buurja Ewandam Akhaar chukku aawaita mag amachdeu nem waum aig waunaa oor o aba thunarra warag aaidubapum.

²⁰ Ermanonaan, pari parau ukhatarr iek ich Ewandamauta khaugpitarr aawai buurja mug eegarm khirjugjo khaba sim. Magua muan paragan ag iek gaita paach khapeenja agdaujo baapuju ekhabat a chirum. Paach Ewandamag jeeuwaija ich Ewandam Akharau jeeupi simjota jeeubat. ²¹ Ewandamau paach khosi sim khap nem wajapha wau num gaaimua ich jag paach daupiita phe wai nurrapibat

irig. Mag n̄mua āba deeu maach Pör Jesucristo b̄eju edta n̄bat; mag ich pierrwaita maach dau aug khaugwi ichjō ich mag tag meejä meeba ich d̄üi phē wai s̄isiju.

²² Ar s̄eukha nem jaau n̄m kh̄unau deeu iekta jaau n̄m ūrwia maach Ēwandam iek chaarta warag ūkhaju khaugba aadēphum kh̄un dau aug khaug paraanaa warag amag Ēwandam iek chaarta ph̄urba jaunaat, ūwaai ūkhamkh̄iir. ²³ Maimua ar warre parhoobam iekta ūkha n̄m gaaimua ya ōt uu th̄un̄m eeta d̄urbaagpamjō n̄m kh̄unjä, okhoom iekcha okhooju nawe, am khaigp̄er athat, Ēwandam iek chaarta jaau n̄mua. Pari warm kh̄un ar athuucha n̄m kh̄unjä agjō dau ee aug khaug paraa abat; mag am dau aug khaug naab mam̄, am d̄üi kh̄iir khaph̄unaa amau nem waaujemjä put s̄ör memerkh̄ömjō warre isegbat.

Jākh̄unan amach parhooba pekau wau n̄m gaaimua khajūapata s̄iī agua phuur s̄isid̄umjō s̄isid̄um.

Ābmiecha Ēwandam thō iekhatarr

²⁴ Pari p̄aar chadcha maach Ēwandam ābpai khit̄um d̄en aawai oob kh̄iir-jumiet. Ichd̄euta maach Pör Jesucristo gaaimua maach peerd̄u auwia, ich jua theegauta maach pekau ee burripiba th̄uanaa, maach i agkham edjä oneeta b̄urjā pekau chukhu phē auju, ich mag ich d̄üi naamkh̄iir. ²⁵ Mag Ēwandamta warrgarwejä thumaam kh̄un kh̄ai chi wajapcharam anaa chi ūr̄ucharam̄; ichpaita mug atagjä chi jua thierr anaa ich mag iek theegjä sierraju.

Mugdam ajim p̄rag jaau ig chirarr. Ayoo keena,

Judas

EL APOCALIPSIS

Juan khāitarr

Juanau mʉg ich khāitarr ōrag jawaag phāawai ya jōiraa khitajim aajem. Ich mag jaar īchab Jesús igar ūkha durrum khūn oomaugau ōrau am ēudeejā ēkhanaa, cárcel deg pūinaa wajappa dau aug waupiejeejim aajem. Ēwandamau oowai mag ich chaain wajap dau aug wau durrum oobaawaita jōoi Juan khāaipei aujim anaabá, mag khāaipei athamua nem thum thunumun ichdēuta khap aajeewai mag ich chaain dau aphūu api nūm khūn dūijā ichdēu khap aju jawaag.

Magta chadcha Juanau Ēwandamau ich khāaipinaa ichig oopitarr thumaa phājim aajem, chi ūkha durrum khūndam warag khīir onee amkhīir; mag nūm dūi īchab ich Cristojā ūwaa deeu bēewi ōor ich dau na khaigba aajerr khūn thum theernaa isegju khap amkhīir. Juanau ich paarmua ya chi ūkha durrum khūnag Cristoou magju khap apinaa, mʉg jēb gaai phithurg au wēnurrawiajā, warag magumjā igba Cristo dūita ogdūba ubu wēnurrapim khōchgauta mʉg ēsap phājim aajem.

Juanau ichdēu nem oomatarr īgkhamam ūurwai, chadcha maach dauderraa aju aai sim, dichdēuta ootarr akhiin. Pari maagwai chi ūkha narr khūnau khaphu naajim anaabá, Ēwandamau mʉg durr khaigba aju jaau sim. Juanau ich daúachata oojim aajem, Ēwandamau mʉg durr i agkhabarm ed jāga irua ōor gaai jua khuaba deeu. Ēwandamau magta irig nem khīir pogkhe oopimajim anaabá, thum ichdēu ootarrjōo jaaumamkhīir. Pari chi Ēwandam iek ūkhaba nūm khūnau chan par Juanau mag ichdēu ootarrjōo

wajapha ēsap gaai phātarr thūurjerrjā khaugba aajejim anaabá.

Ya īs ewag paawai Juan khāitarr igwia ōrau amach khīirjugpierr jaaujem. Pari Ēwandamau thumaam khūnag ūrcha khaphu apim khōsi simun mʉgau: Mʉg nūm awia dēgōlp Ēwandamau Jesucristo dūimua amach kha ukhur arr khūn thum warre sīi ichdēuta pōdpūiwia ichta ūrpai sīsiju. Mag edan chi mepeerpata Ēwandamau sīi eeg būuu bichthugbaadēmjōta aju anaabá. Pari magtarr khur ar i iek ūkhawia ogdūba ich mag durrarr khūnan ich dūi ich mag wēnurramkhīir, ūgthar phē arrwia ich mag ich dūi phē wai sīsiju aajem.

1 Mūn Juanau, Jesucristo chog. Muata pārag mūhdēu ootarr jaaum ig chirūm. Mʉg mua jawaagpam iekhan ich Ēwandamaucha Jesucristoog jaautarrau. Mag ichig jaubaawaita mū khāaipei auwi mʉrʉg jaaujim, jūrr mua ich iek ūkha durrum khūnag jaumkhīir. Mʉg iek thum ich jaubarmjō chadcha jōpcha aju khap amkhīir, Jesucristoou ich chog āb ūgthar ich dūi sījemʉgta jaaujim, mag mū khāaipei atham ee jūrr magua mʉrʉg jaumkhīir. ² Magbaawaita Ēwandamau Jesucristo dūimua mūchig oopinaa mūchig ūrpi-tarrpa thumaa phā chirūm. ³ Chi mʉg mua phābarm ēsap thūr sim woun onee aju; maimua onee ajurau īchab mʉg ich iek phā sim gaai Ēwandamau nem thum ichdēu jaau sim iek ābmua thūrmam ūrwia ag gaai jaau simjō i ipierraa wēnurrum khūn. Ya chadcha thum mʉg ēsap gaai ichdēu jaau simjō ōbēbērg maju dakkha pamam.

**Phōbōr siete narr ee iglesiapierr
Juanau ēsap phānaa aaidūtarr**

⁴⁻⁵ Mūn Juanau. Muata mʉg ēsap phā deepūi chirūm Asia durr phōbōr siete nūm ee Ēwandam iek ūkha nūm khūnag. Mua pāar kōit jēu chirūm, ichta

warrgarwe ich mag sierranaa mʉg atagjā ich mag sierraju igwia, ich khu juup-jem khīirphee ich Ēwandam Akhaar sierrum igwia, maimua Jesucristo chadam iek chaarcha jaauchētarr igwiajā jēu chirum, pāar dau ee aug khaug paraanaa pāar ūu wai num dūi īchab pāar khōinaa wai wēnurrankhīir. Mag Cristota meeba arrjō nacha iiu phiidawia mʉg reinaan thunum khāaijā iek theeg ūrcha sierrum. Ich ag Cristota maach daupigau ūdʉraa ich thōopijim. Magbarmua maach khaibag chugpaapūi⁶ ich Aai ana ich Ēwandam athee maachta phadnaanka aujim, ich dūi agdaujō iek thethe wēnurrankhīir. Irgta āba thumaam khūnau, “Ich appaita āba Ēwandam chaarkha sierrum” a iekhanaa, “Ichdēupaita warrgarwejā nem thum khaphūnaa mʉg atagjā khaphū sierraju; maata maach Ēwandamau” a thō iekhaju aai num.

⁷Cristo, Ēwandam Iewaa, edjā baug ee urum thumaam khūnau amach daūa oaju, i thōotarr khūnaupa.

Magbaawai durrierram khūnau amach daujā merag phēwi, jūrr amach gaai mas aju khap, i ōkgau icharaucha biējuruu.

Magju anum chan sēukhaawai khabam.

⁸Ich Ēwandamauta ich igwia, “Mūchpaita nacharam ēsapdau Ajōnaa chi ābmiēcharam Zetajō chitum” a iekhaajem, ich warrgarwejā ich mag sierrawi mʉg atagjā ich mag sierraju Jōoirau. Ichdēu mag sim aawai oob khīirjumiet. Ichta Ēwandamau, thumaam khūn Pōr; i athee chan phithurm nem chukhum.

Khāaiipi athamua maach Pōr Jesucristo ootarr

⁹Mūn pāach khod ar Jesús iek gaaimua pāachjō phithurg au pūerba khitaajemuata pārag mʉg ēsap phā deepūi chirum. Mag phithurg aaujeeb mamū, ich Jesucristoouta magum

āwataagjā juapā deejewai, magumjā igba, phithurg jēdū khitumua i aar barwi i khīir wajaug oo wai chitaju. Ēwandam iek jaau chitum dūi Jesuu nem wau nurrarr mūch daūacha oojerrta jaau chitum gaaimua, mau dōjārr phūram Patmos anum gaai preso chirum. ¹⁰Mag mū preso chirumta biek āb domighed ich Ēwandam Akhaarta mū gaai phēs aicheewai, mū dau eerthūg athamjō abarm ee, trompeta iekjōta nem jēbag mū ēugarmua mūrug iekhachēwia, ¹¹“Nau mua pūchig nem oopibarm thumaa ēsap gaai phānaa Asia durrr phōbōr siete num ee mū iek ūkha num khūn aar deebapūi” ajim: “Efesopienag, Esmirnapienag, Pérgamopienag, Tiatirapienag, Sardipienag, Filadelfiapienag maimua Laodiceapienagjā agjō.”

¹²Mūchig mag iekhabaichēm khap aag awi mua ewag phūerbanāa oowai, lāmpara bū ausiūjemta phīr dēn phurii khithēm ābam aig siete num oojim.

¹³Maimua mag lāmpara siete num jārr mua oowai, woun āb ich Jōoi Iewaa Jesujōō simta ichkhaarjā araa correerjō phīr dēn phuu khitumua āi jūnaa khajūa bū duurga khīb bū khādaa aar jūa dūnum oojim. ¹⁴Mag simūn khīirjug khaauga sierraawai sīi lanjōta pōrdam bāpphā khitajim, ich khīirjug khaugau. Maagwai ich daūapai nem thum khaphū aajeewai, i dau oowain sīi ōtdaujōta uujēer uujēer uujēer sīsid ajim.

¹⁵I bū, sīi nem inag ōtdau ee būuupinaa wau simjō nem theega sējim, broncejō. Mag nem theeg sīewai sīi uhbū oodūnaajim, būerjā burru khaba. Mag i bū broncejō sīewai sīi phuu khitajim. Mag sim iekha sim ūurwai, ichta thumaam khūn khāai iek theeg sierraawai, sīi phūasdaa dapagta dō igaaau jurrdūbaichēm iekjō sējim, i iek. ¹⁶Mag simua ich juachaar gar phīdag siete wai dūnaajim; ich i ee espaar khēu mii khitum phōpā garm magwe dēe khitumjā wai sējim, agua

ich oomapham khunnag büürjä ich jua jumpiba aag. Maimua i khüir oowain sïi edau pechagkham ee nem phuum oo numjõta maach dau përpërmjõ siejim, pöd i düi khüircha eerpaaju khaba.

Magta mürug much daúacha maach Pör Jesucristoou ich oopijim.

¹⁷Mag oobarmun mun sïi chi meemjõta thubëpjä chukhu i bükhurr buju aimajim. Mamü magbaawai ichdëu mü gaai purnaa, “Oob jäphierram” ajim. “Müchta nem thum ompaaju nawe chirajim; mäg durr thum öwiajä müchta ich mag chirsiju khabahab” ajim mürug. ¹⁸“Müchpai khabahab” ajim, “ar meewi deeu iuu phiidutarr; magtarr cha agtha iuu chirum, mäg atagjä ich mag iuu chitum iekhou. Müchdëuta khap chirumgui” ajim, “jäagwaichata öor meepiju, maimua mag meewaijä chijä khunta khimie durr wëtju” a iekhamajim mürug. ¹⁹Maimua mürug, “Cha puchdëu nem oobarm düi nau puchig oopibarmpa ësap gaai thumaa phä sübá” ajim, “müugwai nem in thunum, maimua mügtarr khurjä nem öbëberg maju thum phä sübá” ajim. ²⁰Maimua mürug, “¿Pua khaphu chirá” ajim “khani jaau sï ar mua much juachaar gar phidag siete wai chirarr, maimua lámpara ausüujemjä phir den siete wai chirarr?” Magnaa ichdëupai, “Ar phidag siete narr, jä mag siete iglesia num ee agjõ pastornaan siete num khunta jaau simgui” ajim. “Maagwai mag chi lámpara ausüujem agjõ siete narr, jäkhun Asia durr mag iglesia siete numta jaau simgui” a jaaujim mürug ich Cristooucha.

Asia durr phöbör siete narr ee iglesiapierr iek jaaupütarr

2 Mag müchig Asia durr mag iglesia siete num eem pastornaanag amachpierr ësap phánaa aaidupi jaau-tarr aawai mukhun ësap päar atheyau:

1. Efeso phöbör eem pastorrag iek jaaupütarr

¹ Efeso phöbör eem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta ich imeerba jaupitarr aawai muata pürug mäg ësap phä chirum. Mamü chi iekhan ich chi iglesia siete numpierr nurranaa ich juachaar garmua päar chi pastornaan siete numjä burripba wai sieje-muata pürug ich imeerba mäg ësap phä deepüipijim. Magtarr aawai pürug jaaukhim, chamá pu atheem iek pürug jaupitarrau:

²I iek pua nem wau sim thumaa irua khaphu chirum aajem. Irua khaphu chirum aajem, pu phidag chadcha nem theeg sim, mamü pua magumjä igba ich mag jua jeeuba phidkha khitaajem. Puch khapeenau nem khaigba wauwaijä pua sï khüu awatba aajemjä irua khapphu chirum aajem. Ar amach iupai amta Êwandamau ich i jaumkhüir jür aujim aajem khun sëu pür awaagjä am düi jäau numjõ par iekhaupai juapá chach oowia chadcha am sëunemeg pür autar-rjä irua khaphu chirum aajem. ³I iek pu chadcha i gaaimua phithur khitaajem aajem. Mamü magumjä pu khüir büu aa khaugba ni khajewaajä khaugba phidkha khitaajem aajem. ⁴Pu mag khitab mamü, i iek irua warr pu puch sierrjõ ooba chirum aajem. ¿Khan jägwi pua jäg warranjõcha i khöchkhaba sï? a sim ichdëu. ⁵Magua irua pürug, khüir eyaa abá a sim; i iek warr pu jäg khaba siejim aajem. Ásie ewag puch khaibag khüir-juwia iseg jëubá, warr puchdëu i khösi aajerrjõ i khösi aag. Mamü pua magbamun, pu aar mawia i iek irua warre pu iglesia lámpara sörjõ isegpüiju aajem, tag igba aag. ⁶Mamü jäg irua Nicolás igar num khunau nem jaau wënrurum ichdëujä khöchkhaba simjõ puajä am igar khaba siewai üu sim aajem. Pua jäg sim aig i iek ichjä pu igar chirum aajem.

⁷Magnaa ichdēupai, “Ar chi jüg ürru nüm khunnau Ēwandam Akharau mukhūn iglesiaag nem jaau sim ūrbat” a sim. Ar phithurg au wēnurrwajā ich mag i khōsi wēnurrum khūnan ūgthar ich Ēwandam dūicha wēnurrāju aajem. Makhūnag irua Ēwandam nemjūr gayam nemjō jōpiju aajem, ōor ich mag iiu wēnurrapiejem nemjō.

2. Esmirna phöbör eem pastorrage iek jaaupütarr

⁸Esmirna phöbör eem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta ich imeerba jaupitarr aawai muata pürug mug ēsap phā chirum. Mamū chi iekhan ich chi Nacharam anaa chi Ābmiecharam aajemuata pürug ich imeerba mug ēsap phā deepüipijim; ajapcharan ar meewi deeu iiu phiidutarrauma. Magtarr aawai pürug jaaukhim, chamú pū atheem iek pürug jaupitarrau:

⁹I iek pua nem wau sim thum khaphūnaa, pū wajappa i gaaimua phithurg au khitaajemjā irua khaphū chirum aajem. I iek irua khaphū chirum aajem, pūn chadcha dau aphū khitum. Mamū ūgtharin pūn nem wajapham paraam aajem. Ar amach iupain amta judionaan aawai Ēwandam chaainau aajem khūnau pū ēugar parhooba iekhaajemjā ichab irua khaphū chirum aajem. Mamū pürug am iek aseaspiba sim. Jākhūnan sī dōsāt igar naawaita jäg thunum anaabá. ¹⁰I iek puch dau aphū ajujā oob ögkham aajem. Chadcha pāar Ēwandam dūi ubu nüm khap aag awi pāar eem āaur khūn dōsāt au cárcel degjā dubpūimaju anaabá. Maagwai tagam khūn ēudeejā ēkhawi dürrcha phithurg aupiju aajem. Pari magumjā igba ich dūita ich mag ubu naapi sim. Mag wēnurrumūn, ūgthar pawijā ich mag pāar i dūi nūisiju aajem.

¹¹Magnaa ichdēupai, “Ar jüg ürru nüm khūnau Ēwandam Akharau

mukhūn iglesiaag jaau sim ūrbat” a sim. Ar ögkhaba ūu magum thum āwatpūi nüm khūnan, warm khūn khīmie durr wēt thunum daar, Ēwandamau jūr ich aarta phē auju aajem.

3. Pérgamo phöbör eem pastorrage iek jaaupütarr

¹²Pérgamo phöbör eem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta ich imeerba jaupitarr aawai muata pürugjā mug ēsap phā chirum. Mamū chi iekhan mag ich i ee espaar khēu mii khitum phōpā garm magwe dēe khitum wai sējemuata pürug ich imeerba mug ēsap gai mug jaupüipijim. Magtarr aawai pürug jaaukhim, chamú pū atheem iek pürug jaupitarrau:

¹³I iek pua nem waujem thumaa irua khaphū chirum aajem. Pū sim phöbör dōsāt phöbör anaabá. Mamū irua khaphū chirum aajem, magum āba pua ich kha ogdūba khitum. Irua khaphū chirum aajem, ar Antipas khararrau ich daúacha oowia ich iek jaau khitum athee chi dōsāt igar thunarr khūnau i thōo nüm jaarjā, pua āsie puchdēu ich iek ūkhatarrjā isegba chadcha isjā agtha ich mag ich kha ogdūba khitum. ¹⁴Mamū magum āba, i iek pū khaigba simjā irua oo chirum aajem. Maguata pua Balam igar nüm khūnagjā iekhaba sī oo wai sim anaabá. Ich jäg Balamau ajim anaabá, deuum woun Balac aajerrag israelnaanag nem khaigba waupi jaaujerr. Ich jagua ajim anaabá, ar amach jua wautarra ēwandamkha wai nūmug jēwaag ag khīirphee nemchaain thorphē wai narr nemek modjā khōpi jaunaā ichab parhooba dich ōor khabam dūijā khapes aju aai nüm a jaautarr. Pua mag khaphū simta mag Balam igar nüm khūnag būurjā iekhaba sim aajem. ¹⁵Mamū i iek mag appaijā khaba, puch iglesia ee Nicolaitanaan igar nüm

khunnjā jurwērppüiba, pua sīi oo wai sim anaabá. Nicolaitanaanau nem jaau n̄m chan irua khōchkhaba chit̄m aajem. ¹⁶ Magua irua p̄r̄ug, “Ásie ewag p̄ch khaibag khīirjuwia Ēwandamag iseg j̄eubá” a sim. Magbaju atheen, p̄ aar mawia ich i eem esparaupai warag p̄ach d̄aipata w̄erbuimaju jaau sim.

¹⁷ Magnaa ichd̄eupai, “Ar j̄ug ūr̄u n̄m khunnau Ēwandam Akharau mukh̄n̄n iglesiaag jaau sim ūr̄bat” a sim. Ar ōgkhaba ūu maḡm thum āwatbar̄üimug, ūgthar pawiajā m̄ug j̄ēb gaaim nem khoojem khīir khabamta khōpinaa mokdaudam b̄aph̄a khit̄m gaai th̄ur iir ph̄a khit̄m̄jā ichd̄eucha deejū aajem. Mag th̄ur chan bigaam khunnau khaugba, āba chi athamuapaita khaph̄u aju aajem.

4. Tiatira phōbör eem pastorrag iek jaaup̄itarr

¹⁸ Tiatira phōbör eem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta ich imeerba jaupitarr aawai muata p̄r̄ug m̄ug ēsap ph̄a chir̄m. Mam̄u chi iekhan Ēwandam Iewaa ar dau sīi ōtdau uu th̄un̄mjōnaa b̄ijā sīi broncejō phuunaa b̄üpá theeg sierrumuata p̄r̄ug m̄ug iek jaaup̄ipi-jim. Magtarr aawai chamá p̄u atheem iek jaupitarrau:

¹⁹ I iek irua khaph̄u chir̄m aajem pua nem wau sim. I iek pua ōor kha khōsinaa p̄chd̄eū ich iek ūkhatarrjā chadcha isegba ogduba ūkha sim aajem. Pua nem waauwaijā khīir th̄ūu waaujem aajem, waumaphamjā aba. Maimua i iek īs pua warram khāaijā ūr̄cha nem wau sim aajem, maimuajā wajapcha. ²⁰ Mam̄u par p̄u mag sim āba, p̄u jaaju paraa sim aajem: Pua ūd̄uraata Jezabelag i chaain khūgurpi sim aajem. ¿Jāgwi? Ichd̄eupai iita Ēwandam i jaumie awi ūd̄ura dich ōor khabam d̄üijā khapes aju aai n̄m a jaupinaa īchab Ēwandam chaar khabamug j̄ewaag nemek

mod wai narrjā khōpi jaau simjā būurjā irig iekhaba ūd̄ura mag jaaupiewaima. ²¹ Í jāg sim̄n irua sīi oo chir̄m aajem, chi Jezabelau jāg nem khaigba wau sim thumaa āsie ewag khīirjuwia maḡm khaibag ichig chugpaapi j̄eumkhīir. Mam̄u maḡm̄ta j̄eujōjōopaijā khaba, ni jāg sīi emkhooin parhoobam d̄üi sierr̄mjā ich jua p̄aba, ich agtha sierr̄m̄n̄. ²² Ūrbá, mua p̄r̄ug jaaukhim: Jōoirau jaauwai ich jāg ūr̄m̄ gaaimua warre wajap i dau aug waupiju aajem; maimua ar irua nem jaau sim igarna a i d̄üi khapes arr khunnjā amach khaibag iseg j̄euwia ich igar theerbabam̄n, īchab irua amjā wajap dau aug auwi am ōkhīirjug p̄ōoma ich agjō apiju aajem. ²³ I chaainjā warre khēchp̄üiju anaabá. Mag oobaawaita thum iglesia n̄n̄uid̄m eem khunnau khakhapd̄ō aju anaabá, ichd̄euta chadcha ōor thumaam khunn th̄aar khaph̄unaa am khīirjugjā khaph̄u chit̄m. I iek ōrau khaph̄u aju aajem īchab, amachd̄eū nem waumarpierr̄ ichd̄euta am d̄üijā amachd̄eū aajerjō aju. ²⁴ Mam̄u i iek p̄aar ar d̄ōsāt iekta ōrau amachd̄eupain chadcharam iek awi agug ee th̄unarr khunn igar būurjā w̄ēba arr khunnag chan irua tag atcha nem waupi jaubam aajem. ²⁵ Mam̄u ichiita ich deeu m̄ug j̄ēb gaai p̄ach awaan b̄ēe num ora, p̄achd̄eū ich iek ūrwia ūkhatarran warag ogduba ich jāg ūkhapi sim. ²⁶ Ar ewag w̄ēba warag amachd̄euta maḡm thum āwatp̄üiwi ichd̄eū nem jaau simpai wau w̄en̄r̄m̄ khunnag irua ich jāg ich Ayau ichjā iek theeg apitarrjō amjā iek theeg apiju aajem, ich d̄üi āba m̄ug durr gaai ōor thum th̄un̄m p̄örkhamkhīir. ²⁷ Mag amachta chi p̄ornaankha n̄uisiewai, amauta m̄ug j̄ēb gayam khunn d̄üi nem jua theeg amach garmuata th̄ur thorrbar s̄ubar-mjō daj̄ēk wai n̄uisiju anaabá. ²⁸ I iek ar chi mag n̄m khunnag irua īchab amag edpherr̄ garm ph̄idagjā deejū aa-

jem; ajarcharan ichpaita am dēnkhapsi aju anaabá.

²⁹ Magnaa ichdēupai, “Ar jüg üruu num khunnau Ēwandam Akharau mukhunn iglesiaag jaau sim ūrbat” a sim.

5. Sardis phöbör eem pastorrag iek jaaupütarr

3 Sardis phöbör eem pastor: Maach Pör Jesucristoouta ich imeerba jaupitarr aawai muata pürug müg ěsap phā chirum. Mamü chi iekhan ar Ēwandam Akhaar ich gaai wai sīenaa phīdagjā siete wai sījemuata pürug ich imeerba müg iek jaupüipijim. Magtarr aawai chamú pü atheem iek pürug jaupitarrau:

I iek pūun chadcha thürphöo sim aajem, Ēwandam i jēwaag. Mamü mag simun pūun puch pekau eepai sīi chi thömjö simta jäg sim anaabá. ² Ichdēu pü mag sim oo sīewai pürug “Khīir ubü abá” a sim; “maimua ar ūkha durum anūmta kha thūu khithēem khunnjā khīir onee apibá” a sim. Magbamun jākhunnjā warag eeg pawia khēchju anaabá. I iek irua oowai pua nem wau sim Ēwandamau oowaijā üu khaba sim aajem. ³ Ar nacha pūchdēu ūrwia ūkhatarr iekta khīirjunaa, pūchdēu khaigba arr Ēwandamag chugpaapi jēunaa, deeu i dūi ubü abá. I iek pua magbaju atheen, nem jīgkhaajem khunn sīi dēgölp nem jīgkhaimaajemjō, ōor barbajōjōo sīerr ee dēgölp pü aar barwi pü gaai mas deēju aajem. ⁴ Mag naab mamü jāig Sardiim iglesia ee üu agtha num aajem, āaur khunn ūdūur pekaúg amach ūrpapiba durrum khunn. Makhunnata khajūa bāphā jūanaa i dūi wēnūrraju anaabá, am amachdēu ich ipierr wajapha arr gaaimua chadcha mag wēnūrraju aai naawai. ⁵ Ar ögkhaba üu magum thum āwatpūi num khunnagan irua khajūa bāphāmta jūapiju aajem. I

iek magum khunn thür chan irua ich aar aju khunn thür phāajem ag ěsap gaaimua borraapūibam aajem. Magju khāai warre irua ich Aai dakhīir maimua ich chognaan dakhīirjā, “Chamü khunnan mü dēnēu” a jaaju aajem.

⁶ Magnaa ichdēupai, “Ar jüg üruu num khunnau Ēwandam Akharau mukhunn iglesiaag jaau sim ūrbat” a sim.

6. Filadelfia phöbör eem pastorrag iek jaaupütarr

⁷ Filadelfia phöbör eem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta ich imeerba jaupitarr aawai muata pürug müg ěsap phā chirum. Mamü chi iekhan Cristo iekhan, ar ichta būurjā pekau chukhuna sēu chukhu khitum iek. Ichdēuta warr rey David khararr yabmejā wai chirum aajem. Iruata mag yabmeeu puertdi weeu sīubarm chan ni ābmuajā pöd phāar aubam aajem; wa iruata warag khāijā phāar sīubarm chan ābmuajā pöd weeu aubam aajem. Ich mag sierrumuata pürug ich iek jaupüipitarr aawai pürug jaaukhim:

⁸ I iek pua nem wau simjā irua thumaa khaphu chirum aajem. Irua khaphu chirum aajem, chadcha pü chan magcha nem jua theeg khaba khitum; mamü magum āba, pua i ipierraa khitaajem aajem. Pua āsie i igwi, “Mua chan tag i iek ūkhabamjā” aba, ich mag ogduba ūkha khitum aajem. Puch mag khitum gaaimua irua pü na puertdi weeu wai chirum aajem, ich iek jaaju ayaa amkhīir. Mag puertdi chan ni ābmuajā pöd phāar aubam aajem. ⁹ Ar dösāt igarnaa judionanā khaba numta nem sēunem amach iupain amta judionan aawai Ēwandam chāinau a nūrrjēe aajem khunnag, irua ajués pü khīirpheeta jīepör phöbkhapiju aajem, ichdēu chadcha pü khōsi chirum amag khap amkhīir. ¹⁰ Pūchdēu irua jaautarr ipierranaa būurjā jua ūyaajā khaugba

khitaajeewai irua pu thua wai chitaju aajem. Ichdëuta mag pu thua wai chirum chan mug jëb gaaim khun thum Ewandamau chachwi ökhürjug pöoma thunum jaarjä pu warm khunjö khabaju anaabá, ichdëuta pu thua wai siewai. ¹¹Iin jöpcha bëeju aajem. Puchdëu i iek ükhatarr ich jäg ükha chirumjö, ich jäg wajapha ükhapi sim, puchig nem deeu arr jürr chikharnagta deem ugua. ¹²Ar ögkhaba üu magum thum awatpüi num khunan irua ich Aai Ewandam iglesia ee dibü jarramjö chi thiernaanag paapüwi ich mag büürjä isegaajä khaugba wënnurapiju aajem. Ichdëuta am gaai Ewandam thürjä phänaa i siejem phöbör thürjä phä süju aajem. Mag phöbör thür Jerusalenau, Ewandam siejem aarmua bëeju phöbör. Ichab am gaai irua ich thür iurjä phä süju aajem.

¹³Magnaa ichdëupai, “Ar jüg üruu num khunau Ewandam Akharau mukhunn iglesiaag jaau sim ürbat” a sim.

7. Laodicea phöbör eem pastorräg iek jaaupütarr

¹⁴Laodicea phöbör eem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta ich imeerba jaupitarr aawai muata pürug mug ësap phä chirum. Mamü chi iekhan ar chadam iekpaita iekha sierrum iekhau. Ichdëun ich daüa oonaa ich jügücha ürtarrjä ich agjöota jaaujem. I gaaimuata warrjä Ewandamau nem thum ompaa aujim. Mag sierrumuata pürug ich imeerba jaupüpitarr aawai pürug jaaukhim:

¹⁵I iek pua nem wau simjä thumaa irua khaphu chirum aajem. Irua khaphu chirum aajem, pu jäga si: Pu chan nem pechagjä khaba ni nem khukhunagjä khabata sim anaabá. Ajapcharan puan ükhabaaderrau ükhaba aadëpta sim aajem. Jägbanaa pu warag khukhuna

khäijä siekhiin, i iek üucha akham aajem; wa magbam khai nem pechag khäijä akhiin, üucha siekham anum ichab. ¹⁶Mamü i iek puch jäg khukhuna khaba ni nem pechagjä khaba sii pëdchuchuupai sim gaaimua, pu irua döba sii deeu chöipüiju aajem. ¹⁷Puchdëupain pua, “Munn phatkhon paraamuu; phatkhon pöm wai chiraawai deenum nem atheejä augchëba chitum” aajem. Mamü puch kha onegjä chukhuna puch dau aug sim chan pua khaugba, ni sii puch maadëu igmap dau khisumjönaa mor kharramjö simjä pua puch khaugba sim anaabá. Mag simta pu jäg iekha sim aajem. ¹⁸Pudë irua jaaupütarr iek ürbarí, pürug jaaukhim: Pu chadcha phatkhon pöm paraa am khös chirum khai, phür öt ee büunaa ya chi wajaug appai deeu jäppi simta ich jua gaai pür aupi sim. Mag khai chadcha pu phatkhon paraa chitaju aajem. Jäg mor kharraa nürram ugua, i jua gaaita khajüa bäpphä büürjä memerkhög chukhum pür auwi jüabá a sim. Maimua daujä wajapha nem oog atheejä ichdëu bënëhë wajapham wai simta pür athá a sim. ¹⁹Irua ichdëu öor kha khösüm khunagan meerrau siunaa ichab wawijä wawiejem aajem. Magua puajä puch khaibag iseg jëeuwia khürdam ubu Ewandamta jurbamun, i iek pu gaai mas aju aajem. ²⁰Iin maach thäär bükhurr chiraajem aajem, weeu aunaa ichig dubbá amkhür. Äbmua khäijä weeu auwi irig dubbaad akhiin, iin ierrcha dubju chirum aajem, i düi khapeerkhaag. ²¹Ar nem phithurm awiajä ogdüba üu amachdëuta i dënjö nem thum pödpuü num khunagan, irua ich jup chirum gaai düi äba ich bigaau juppiju aajem, ich düi äba iek theeg nüsikhür, ich jäg ichdëujä nem thum pödtarr jürr ichab ich Ayau ich düi äba iek theeg apitarrjö.

²²Magnaa ichdëupai, “Ar jüg üruu num khunau Ewandam Akharau

mukhūn iglesiaag jaau sim ūrbat” a sim.

Īgthar Aai i jēu num ootarr

4 Mag mūrūg thumaa jaau dichtarr khur mua oowai, edjāata puertdijō weedu wējōm mua oobaadējim. Mag eemua nacha mag mūchdēu trompeta jēbag sim iek ūrtarr ag ōdijō simuata mūrūg, “Mau ūgthar pidū, mūg atag nem thumaa ōbēbērg maju mua pūrūg oopikhim” a sējim.

²Magbarm ee ich Ēwandam Akhaurauta mu ūgthar athaadeewai ich Ēwandam juupjemta nem pōrkhou pōoma sim oomajim. Ag gaai woun āb jup sējim. ³Mag pōrkhou gaai jup sierr woun sīi mokdaudam jaspe aajemjō būnaa cornalinajō phuphuphumjō sējim. Mag pōrkhou pōm sim bigaau īchab pirm phāauraanaa dau būu esmeraldajō simta jūa wējoojim. ⁴Mag pōrkhou pōm sim bigaau deeam ich agjō pōrkhou chaaindam daii khithēem khapan veinticuatro ohood phūrdu wējōmjā mua oojim. Maig īchab jōoin khajūa wajappa bāpphā jūanaa pōrsirjā phīr dēn jūa sīsīd ajim. Makhūn jōoin chi khapanagjā veinticuatro narr aawai makhūn pōrkhou mag veinticuatro narr gaai ich agpierr ohood wējoojim. ⁵Mag pōrkhou warm khūn jārcha sim aarmua pagthum dau phur jējēer khabaadēm dūi īchab phiphis khabaadēmua sīi iyūmjō aadēp sējim. Mag pōrkhou pōm sim khīirphee ōtdau siete paakhanaa dūnūuid thūnaajim. Makhūn ich Ēwandam Akhaar ajim. ⁶Ich ag pōrkhou na īchab phūasjō simta sīi dau būu simjā sējim.

Mag pōrkhou pōm sim bigaau jārcha sīi khanjō sīsīdumta khīir gar maimua ēugarm magwe dau khapan phuphup sīsīdum jayap naajim. Mag sīsīdumun iiu sīsīd ajim. ⁷Chi nacha sierr leonjō sējim; mag ēudeem, phak emkhōi-

damjō sējim; mag garm wounkha sējim; maimua ēudeecharam, jayapam, sīi jimiejāu pōm simta ūrr jōrrōmjō sējim. ⁸Mag sīsīdumun amach jayapwe sīi nem ich khapan agdaujō seis wai sīsīd ajim, amachpierr. Ierr jāgarm magwe dau phuphupnaa ūrjā sīi dau khapan phuphup sīsīd ajim. Amach makhūnau būnrjā ijeeba edaram magwe Ēwandam thō iekhamamua,

“Ēwandam, pūjō būnrjā pekau chukhum khūn chan ooba aajem” anaajim.

“Pūchta thumaam khūn Pōr anaa thumaam khūn khāaijā chi jua thierriu.

Pūchta warrgarwejā ich mag sierranaa mūg atagjā ich mag sierraju” a thō iekhamajieram.

⁹Mag sīi ich khapan sīsīdumua maach Ēwandam ichta ich mag thōojā khaugba mag ich pōrkhou gaai oo simūg jēu numua, ūu ajim anaa i thō iekha naajim.

¹⁰Mag i thō iekhakhakhampierr mag jōoin veinticuatro ohood wējōm khūnau i jup sim khīirphee, “Pūchta chadcha chi jua thierrau” anaa amach pōrsir phīr dēn jūa narr jua ee auwia irig uanaa phōbkhakha aajeejim, mag ichta thōjā thōba warrgarwe ich mag iiu sierramūg jēuwai. ¹¹Mag thūkhōokhanaa meukharauta irig,

“Pūchta maar Pōr Ēwandamau;

pūchta chadcha chi jua thierr aawai pū khīiragta thumaam khūnau eena thō iekhaju aai num” anaajim.

“Pūchdēu nem thum ompaam khōsi ompaawiata chadcha nem thum thūnum” a thumeukhar majieram.

Corderooupaita ēsap khaar sīsīd arrjā thurrēuju a jaautarr

5 Mag jārcha khu juupjem sim gaai woun oo sierrau, ajapcharan ich Ēwandamauma, ich juachaar gar pa gaai ēsap pūrthū sim wai simjā mua oojim. Mag ēsap, jāgarjā phānaa ēugarm

magwe phānaa, thürmajupierrpai khib-jürjō simua khaar sīsid ajim. Magum si-ete naajim mag ēsap pūrthū sim gaai. ²Mua mag oo atham dūi īchab ich Ēwandam chog āb nem jua theeg simua iek khēgkha, “¿Chijāguata magan muig mug ēsap khaar sīsidum thurrēupūinaa mug ēsap eeuere auju aai sī?” a sīejim. ³Mamū mam ūgthar, ni mug jēb gaai, ni mug jēb eegarjā ōor ābjā chukhu ajim, mag ēsap pūrthū sim eeureunaa ag gaai thūraag. Ni sīi agug eerpaju khūnpaijā chukhu ajim. ⁴Mamū mag ēsap eeurjāgnaa ag gaai thūrju ayaam woun ni ābjā chukhu ni sīi agug eerpajupaijā chukhu abarm muchdēu oobaawai, jāga ag gaai phā sim khap abarju awi, mua pōd āwatba warag mū biēbaadējim. ⁵Mag mū ich dakhīir bīe chirū paawai mag jōoin veinticuatro narr eem ābmua mū aig bēewi mūrūg, “Oob tag biem, ar sīebahab” ajim, “David khararr ag chaa in ewagam khūn bi eem Chai leonjō jua theeg sierrum. Jāguata ya ichdēu nem thum thūnum pōdpūitarr aawai ichdēuta jāg ēsap khaar sīsidumjā thurrēupūinaa eeurjāg oojū aai sīebahab” ajim.

⁶Mūchig magbaa mua oo nū aawai, chadcha mag sīi khanjō dau jayap ich paar sīsidum bigaaū jōoin ohood wējōm jārr, ar corderodamjō ūduraā ich thōopiwiā deeu iitarrta oothēu khērajim; ajapcharan ich Jesuma. Amau i thōo naawai pa gaai meerphētarr agtha merag chukhu sīejim. Mag khitumūn sīi kach khapan sietenaa dau khapanjā agjō siete phuphup sīejim. Makhūn dau khapanag siete nūmua chi Corderoou Ēwandam Akhaar gaaimua nem thum khaphūnaa durrpierr oo phē wai sīejemta jaau sim. ⁷Mag chadcha mag corderodamjō khitumua mawī, mag pōrkhau gaai jup simua juachaar gar ēsap pūrthū sim wai sierr jūrri i jua eem jēu auwimajim. ⁸Mag Cordero-

damau amach dakhīir mag ēsap pa gaai pūrthū sim jēu athaimam oobaawai mag sīi khanjō ich paar sīsidumua agjō aig jōoin veinticuatro narr dūimua sīi i khīirphee thukhōkhōod aphōbaadējim. Makhūn jōoinau amachpierr arpa wai naajim, maimua jarrdam phīr dēn phurri khithēemjā agjō amachpierr wai naajim. Mag jarr ee incienso ipir wai sīsid ajim. Ma, Ēwandam chaainkha nūm khūnau irig jēu nūm khūn iek aajem, mag jarr ee ipir sīsidum. ⁹Makhūn jōoin mag thukhōkhōod thūnumua chi Cordero thumeukharmama meukhaar iurta au naajim. Amau meukhaar au narr mug ajim:

“Puchdēupaita āba jāg ēsap jua ee auwi chi khaar sīsidumjā thurrēu werbaju aai sim, puchta thumaam khūn kōit ūduraā puch thōopitarr aawai. Puch thōo nūm aig bag ārtarrauta pua ōor durrpierram khūn amach meupierr Ēwandam athee pērkha aujim.

¹⁰Makhūnau pua Ēwandam na phadnaan khapiwiā īchab chi pōrnaan khapiju.

Magbaawai mug durr jūrri amachdēuta khap nūisiju” a thumeukharmajim ich khīircha.

¹¹Maimua mua oowai, mag pōrkhau bigaaū mag khanjō ich paar sīsidum dūi jōoin ohood wējōm ēugar, Ēwandam chognaan pōoma sīi sereu phūrdū wējoojim. Mag thūnumūn chi khapanag millones y millones thūnarr aawai, khapaana sīi maach dau warpta pos pūrthū, pōd maadēu chi beerjujā khaugba thūnaajim. ¹²Mag thūnum khūnau thet meukhaar au nūmua mag naajim:

“Jāg Corderodam ōor gaaimua ūduraā ich thōopitarrauta jua theeg thūnum thum auwiā nem ajapham thūnumjā thum auju aai sim.

Āba ichpaita thumaam khūun khāaijā nem khīirjug khaugnaa juapa theegjā ichdēupaita auju aai sim.

Magnaa irig eenaa, i ooiṃṃgā thō iekhanaa, irigpaita thumaam khūunau jēeuju aai ṃṃ” a thumeukhar majierram.

¹³Ēwandam chognaanau mag meukhaar au dichdimaawai, īchab thumaa ich Ēwandamau nem wautarr edjā ee thūṃṃ khūunau, ṃṃg jēb gayam khūunau, khēchwia ya jēb ee ṃṃ khūunau, maimua nem thum phūas ee thūṃṃ khūunau pa īchab ō āba meukharau ūurbabapūimjā mua ūrjim. Mag amau ūurbapūitarr meukhaar ṃṃg ajim:

“Ar pōrkhai gaai Jōoi jup simṃg maimua Corderodamagjā agjō āba pārāgpaita ṃṃg atag paawaijā ich mag thumaam khūunau jēeunaa ee aju aai ṃṃ” ajieram.

“Pāar wajaugpaita thumaam khūunau thō iekhaju aai ṃṃ.

Magnaa, ‘Pāachta ṃṃg atag pawiajā thumaam khūun khāaijā ich mag jua theeg ṃṃ’ aju aai ṃṃ” ahaug majierram meukharaupai.

¹⁴Magbaawai mag khanjō ich paar sīsīdṃ khūunau īchab amach paarmua ō āba, “Jāan chadcha ich magau” aajeejim. Makhūunau magbarm dūi īchab mag jōoin veinticuatro narr khūunaujā deeu jīepōr phōbkhanaa am wajaug thō iekhajierram amag jēeumamua.

Ēsap khaar sīsīd arr thurrēu ṃṃ ootarr

6 Mag ēsap pa gaai puurthu sim jēeu auwi, ṃṃ dakhīraa mag Corderodamau chi ēsap nacha khaar sierr thurrēupūiwi eeureu oobaadējim. Magbarm ee mag sīi ich paar sīsīdṃ eem ābmua ṃṃṃṃg, “Pidú, oobahur” a sīejim. ²Irua mag oobahur abaawai mua oowai, cabaai bāpphā simta aig

sīejim. Mag cabaai ūr woun sierrau ich jua ee choophō wai sīejim. Mag simṃg pōrsir deewi jūapi sīubaawai, ichdēuta thumaam khūun pōdpūiwi, ichta emkhooikha ōbērjim, ich garmua ich jua jumpiba sierraag. Ma, ṃṃg atag paawai ichdēuta ṃṃg eegarm khūun ich jua jumpiba ichta chi pōrkha sīsīju. Pari ma chan chi Cordero khaba aawai ich mag chi pōrkha sierrabaju.

³Maimua chi Corderodamau deeu chi ēsap auwia mag khaar sierr napemjō thurrēubapūiawai, mag dau jayap ich paar sīsīdṃ eem āb phak emkhōijō simua agjō, “Pidú, oobahur” ajim ṃṃṃṃg. ⁴Mag irua oobahur abaawai deeu cabaai phurfi simta dṃṃṃṃbaichējim. Mag cabaai phur sim ūr woun sierr jua ee espaar joothu sīuwi jua theega apijim, ōor khōinaa thūnarr meeukhapiwi wir aig chikham khēchamkhīir. Magbaawai durrpierr jurri theega sīi wērbuphōo aadējim. Ma ajim sello numiim gayam ṃṃṃṃg oopitarr.

⁵Maimua sello thārijupam thurrēuju ṃṃṃṃg oopijim. Majā arjō chi Corderodamau thurrēubapūiawai mag jayap narr ee āb wounkha simta ich kha-pan seis wai sierrau warm khūun dēnjō, “Oobahur” ajim ṃṃṃṃg. Magbaawai sīi cabaai phuis simta dṃṃṃṃbaichējim. Mag gaai woun bēetarrau ich jua ee lib chach wai bēejim. ⁶Mag cabaai phuis sim dṃṃṃṃbaicheewai mag jayap ich paar sīsīdṃ eem ābmua jādau theega burru igwi magjim: “Khāai āb phidkhabarmuata trigo libdam thārijupai auju. Mamṃ nemkhau vino dūi awaag chan phatkhon chukhum” a sīejim.

⁷Mag khur sello jayapam thurrēubaadējim. Maimua Corderodamau mag sello jayapam thurrēubapūiawai jūrri mag jīmiejāu pōm sim ūr jōrōmjō simuata, “Pidú, oobahur” ajim ṃṃṃṃg. ⁸Magbaa mua agug oowai cabaai

uashāu khīirkha sim gaai āb wounjō simta mua oojim. Mag wounjō sim thūr “Chi Meem” a thūr sīejim. Mag gar deeam urajim. Ma, i thūr “Khīmie Durr” a thūr naajim. Makhūnag jua theeg deewi mug durr peer jārrchapaīm amag jaaujim, esparau ōor khēchnaa, jādaúajā khēchnaa, bēn theeg ōor ee burrpiwi agumuajā khēchnaa, sīi nem pabū eem nem maach khoojemugjā ōor khēchpūimkhīir.

⁹Mag khur chi Corderodamau chi cincoom sello thurrēubapāaiwai nasādjō wau sim eegar mua oojim, Ēwandam iek jaau durrum gaaimua khēchpūimarr khūn. ¹⁰Makhūnau amach dau aphūu juau khēchmarr jūrr Ēwandamag am dūi agjō amkhīir jaau durrumua thet mag naajim: “Ēwandam, pūchta thumaam khūn khāi jua theeg ūrchanaa, pekaujā chukhu, pūch iekhatarrjā chadcha khitum, ħjāagwaita pua maar bag ārtarr jūrr ōor i agkhawi maar khēchtarr khūn dūi ich agjōo ajuuta jāg sīma?” anaajim irig.

¹¹Amau magbaawai amag khajūa bāphā sīsidum phēdeewi sīi warag, “Pāar khodnaanjā pāach khēchtarrjō Cristo ipierraa i iek jaau durrum gaaimua khēchpūiwi pāach aig āba paaukhachē num ora, idēu buchkhun oo atthat” ajim.

¹²Maimua chi Corderodamau jūrr ya seim sello thurrēubapāaiwai wur theega duui dichdimanjā mua oojim. Magbaadeewi mug edau āsdawam sīi put phūichjō phūissi aadējim; maagwai jūrr edau chi edaram, ajapcharan edau argma, bagjō phurii aadējim. ¹³Magbaadee īchab edjā ee phīdag thunarrjā, sīi phū theeg wēbaadeewai nemjō agtha khūguthu khitwe khūi duubjemjō, mug jēb gaai khūi thunūisijim. ¹⁴Magbaadēm dūi īchab edaujājā sīi ēsapjō pūrsiirmamua chukhu aadējim. Magbaa thumaa

durrsī sīsidumjā amach narr aigmua chawag ērēubaadee īchab dōjārr morr sīsidumjā ich agjō chawag iūdūjierram. ¹⁵Mug durr gayam reinaanjā mag oobaa, āaur khūn jēb degjā ierr paaukhamaawai, āaur khūn durrbū ee mokpōr dapagkham eegarjā dubjierram, daumeerwai. Mamū makhūn appaijā khabajim. Ich agjō daumerjierram īchab, chi daphum khūn, soldaun pōnaan, riknaan, chi jua thiernaan, sīi chikhama chogkha par phidkha sīsid ar khūn; thumaam khūn ich agjōo daumerjierram, jāphierr num iekhau. ¹⁶Mag daumer numua durrsūigta wounaanagamjō chaigpanaa, “Jāg pōrkhu gaai oo simug maar oom ugua, maar ūr durbagkhawi pāach eegar maar meer atthat” anaajim. ¹⁷“;Maar meer atthat! Maar gaaita Cordero khīir machag meeju ed barbaichēm. Jāg sim, ħkhaú i jua jumbarju?” anaajim, i ōkgau.

Israelnaan chi dauchacham khūn

7 Mag thunarr khur mua oo num aawai Ēwandam chognaanta dau jayap mug jēb ūr dunūnuihdu naajim: āb dokhēu gar edau ōbeerjem gar, āb dōkhier gar, āb thoom igar juachar garm bijār, maagwai āb juawē gar, arag dau jayap naajim. Makhūnau būurjā phū dichpiba thua wai naajim, ni mug jēb gaaijā phū wēba, phūas ūrjā wēba, ni būurjā pabūdam gaaijā phū wēm ugua. ²īchab deeam Ēwandam chog edau ōbeerjem garmua urumjā mua oojim. Magua ich jua ee ōor dauchaachjem waidurajim, ich Jōoi charau agua ōor dauchachamkhīir deetarr. Ich mag Ēwandam chogau mag warm khūn jayap mug jēb khaibag waunaa phūasjā khaibag wawaag jua theeg narr khūnag thet khīesirnaa, ³“Ēwandam iek jaau wēnūrraju khūn dag gaai marau agtha ich Ēwandam dauchach phākhaba nūwe

chan, oob jüchag müg jëb, müg phüas, ni pabüjä khaibag waumiet” ajim amag.

⁴Mua ūurwai mag chi dauchachpüitarr khüun thum chi khapanag ciento cuarenta y cuatro mil num anaajim, Israel chaain amach thürpierr müg:

⁵Judá khodnaan: 12,000

Rubén khodnaan: 12,000

Gad khodnaan: 12,000

⁶Aser khodnaan: 12,000

Metáf khodnaan: 12,000

Manasés khodnaan: 12,000

⁷Simeón khodnaan: 12,000

Leví khodnaan: 12,000

Isacar khodnaan: 12,000

⁸Zabulón khodnaan: 12,000

José khodnaan: 12,000

Benjamín khodnaan: 12,000

Arag ciento cuarenta y cuatro mil naajim mag Ēwandamau dauchachpitarr khüun.

Öor pöm khajüa bau appha jüa narr khüun

⁹Magtarr khur ūwaa deeu Ēwandam juupjem pörkhau pöoma simüg mua oowai, öor pöoma sii büjäu-paita baurur wëjöm oojim chi Cordero na. Mag sisidumun thumaa khajüa chi bau appha jüanaa sothark piujöo khithëemta jua panhappa thünaajim. Maig thünaajim öor phöörpierram khüun, meupierr meu khüir pogkhe; wajapcharan durrpierram khüunta maiguin äba podpa thünaajim. Mag sii kxapan maach dau dürrkhab warpham magwe phüerdü wëjöm aawai pöd äbmuajä beer aubajim, kharra naajim khai chi khapanag. ¹⁰Mag thünum khüunau serereukhamua, “Ar pörkhau gaai oo sim gaaimua maimua Cordero gaaimuata maachin üu peerdü num” a serereu khajierram. ¹¹Maagwai chi Ēwandam chognaanjä thum büjäu-paita dñññid phüerdü wëjoojim, mag

pörkhau bithurg jöoin ohood wëjöm düi ichab mag sii khanjö ich paar sisidumpa thünum üugarm magwe. Mag dñññid thünuu awi, mag pörkhau gaai oo sim khüirphee phöbkhanaa, i thö iekhamua irig mag naajim:

¹²“Müg atag pawijä äba maach Ēwandamta üucha chitaju.

Iita äba ooimüg phënaa thö iekhaju aai num.

Ichta äba khüirjug khaug sierrum.

Irigpaita ichab thumaam khüunaujä eena üu ajim aju aai num.

Ichdüepaita chadcha jua theeg thum auju aai sim.

Jään chadcha ich magta aju aai sim” anaajim amachdüepai.

¹³Magbaawai mag jöoin veinticuatro narr eem äbmua mü aig bëewi mürug, —Ar öor sii khajüa bäpphä jüa sisidum, ¿pua khaphü chirü aichëjim, chijä khüun agá maimua jäkhüun jamua bëejierrá?

¹⁴Magbaa mua irig, —Señor, puchdüta khap chirabahab, mua chan khaugba chirum a chirajim.

Magbaa ichdü mürug jaubaadëwi magjim:

—Jäkhüunan Ēwandamau öor ökhüirjug pöoma api num jaar üu i iek ogdüba ükha durrawia peerdütar khüunauGUI ajim. Magua khabahab ajim, jäg am khajüa bäpphä jüa sisidum, chadcha ich chi Cordero bag ärtarrauta amach khaibag thum chugpaatar aawai.

¹⁵“Magwiata jäg büürjä ijëeu khaugba edaram magwe pörkhau gaai oo sim khüirphee i ipierraa irig ich khüircha jëeu durrumgui” ajim.

“Maagwai jäg pörkhau gaai oo simuata am thua wai sjeju.

¹⁶Ya jägbarm aigmua tag am jäsog äwatba, ni öbichagjä äwatbam; ed pechagaujä khakhaichag khaba, ni edaüjä am phaabamgui” ajim.

¹⁷ “Jāg pörkhau bigaau ohood wējōm jārr ar corderodamjō simuata am thūa wai sējugui” ajim.

“Ichdēuta, dō parag aar nemchaain dō dōpien phē arrjemjō, amau nem ig nūm thumaa deewi ichdēuta am dauchōjā jārpūpūi aju” a jaaumajim mūrūg mag jōoirau. (*Sal. 23:1-2; Is. 49:10; Ez. 34:23*)

Ēsap khaar sierr ābmiecharam thurrētarr

8 Maimua chi Corderouu ya ābmiecha sietem sello thurrēpūinaa chi ēsap eeurjāg athaawai, edjā ee ora jārrjō sīi khīūu jōisijim. ² Mag khīū thūnūu arr khur mua oowai Ēwandam chognaanta siete i na dūnūuid thūnaajim. Makhūnag siete trompetas deejim, amach pipied āābdō auwi ōkhar ichdēu jaaumam aig sirmamkhīir. ³ Mag warm khūnag jigtarr khur deelum Ēwandam chog bēewia, deelum incienso phaa-jem phīr dēn būrūu phurii khitūm jua ee waibēewi, agjō ich ag phaa-jem nasād ūgthaa wau sim khīirphee dūnūuchējim. Mag i dūnūubaicheewai warag irig incienso pōm deejim, Ēwandam chaainau jēu durrum iek dūi khajapham nemjō pōmaacha waaurēuna mag phīr dēn nasād wau sim gaai phaamkhīir. ⁴ Mag incienso phaabaadeewai chi naar Ēwandam chaainau jēu durrum iek dūi mag Ēwandam chog chi phaa sim jua eemua āba Ēwandam sim aarta naar jūbaadējim. ⁵ Maimua mag chi Ēwandam chogau ichdēu incienso phaa-jem būrūu khitūm waiberr auwi, jūrr nasād gaai chi daupaam eemta auwia, ich dēn ee ipiirnaa mūg jēb gaai phōpūijim. Mag phōbapāai-wai, pagthūmta bubuju khabaadēm dūi ōor iekjō iyūm jōisim ee, pagthūm dau phūr jējēer khabaadēmua wūurpa duuibaadējim.

Ma ajim ābmiecha sietem sello thurrēpūi nūm mūrūg oopitarr.

Siete trompetas narr āābdō sirmam ootarr

⁶ Maimuan chad mag Ēwandam chognaan siete amach pipied trompeta āābdō wai narr khūnau ya siraag paaukhabaadējim. ⁷ Chi nacha sir sierrau ich trompeta sirbaadeewai nōsegdau dap mōkpōrjō sīsīdūmta ōtkhīir sīi bag phuriimjō sīsīdūm dūi khūibaadējim mūg jēb ūr. Magbaawai pabū jārrchapaīm khēchwī phūakdam phāauraa khēkhēd arrjā sīi thumaa phaadubjim.

⁸ Maimua mag nōsegdau dap chē dichtarr khur mag nacha sirtarr gar sierrau agjō ich trompeta sirjim. Mag biek numiim sirbaadeewai sīi nem pōm durrsjō simta ōtdau khīirjō ug bēewi phūas ee burrijim. Magbaawai jārrcha atcha phūas bagag pajim. ⁹ Mag phūas eem dō bagag pabaadeewai agjō jārrchapaīm āwarjā khēchdubwi mag phūas ee barco jōrrjēe arrjā agjō jārrchapaīm warre ārwi joothūpierram.

¹⁰ Magbaawai ābakhaūjā agjō ich trompeta sirjim. Mag ya sirm thārjupam gaai paawai, edjā eemua phīdag pōoma simta ōtdau khīirjō phug bēewi, mūg jēb gaai dōsīg khapan dōkhūm dipa nūuidūm ūr burriwī, peer jārrchapaīm dōsīg eem dō ārpūijim. ¹¹ Ma, phīdag “Chi Ach” a thūr sējim. Magua ich burrtarrpierr dō nūuidūm thum achag abpāaiwai ōor pōooma ōjim.

¹² Maimua deelum chi Ēwandam chog agjō aig sierrau īchab ich trompeta sirjim. Ma, jayapam ajim. Mag sirbarmua mūg edau āsdawam jārrchapaīm thōo auwia, edaram ed argjā jārrchapaīm thōo auna, phīdagjā īchab jārrchapaīm dau thōokha aujim, amach wūujemjō wūum ugua. Maimua edau khēubaadeewaijā sīi athuuchata khīssu

aadēmua da āspabajōōmjōta aadējim.
¹³Magbaa mua oo n̄n̄ aawai Ēwandam chogta edjā ee ūapēpērgmamua iekha jōrrajim. I iekhamatarr m̄g ajim: “jĒ! jAaay, īsin chad! Agtha Ēwandam chognaan thārjupam kh̄n̄n̄ nau amach trompeta sirju waaur n̄m. Nau jākhn̄n̄ nau sirphōbaadeewai m̄g jēb gaai jooba durrum kh̄n̄n̄ chadcha aph̄n̄ta durraju” a iekha jōrrajim chi Ēwandam chogau.

9 Maimua chadcha chi Ēwandam chognaan sirju waaur narr eem ābmua ich trompeta tēee aadējim. Mag siram cincoom gaai, Ēwandam chogta edjā eemua ph̄idagjō phug bēem mua oopūijim. Magug, s̄i jēbdijō ierr maach dau warp ithurm jaaba wējōm ee th̄rrdō sim dēn chi yabme deepijim ich Ēwandamau. ²Magbaa mag yabmeu mag ithurm jaaba wējōm eem th̄rrdō weeu athaawai, ag eemua orno pōmkham eemjō s̄i ūgthaag naar ph̄uissi kh̄ōrr j̄iubaadēmua edau kh̄iir gar thua jōisiewai, warre edaujā kh̄issu aadējim. ³Mag naar j̄iubaadēm eemua langosta dap asph̄itjō s̄isid̄m̄ pōoma öbērdutkhawi durrierraaa aaidujierram. Mag s̄isid̄m̄ khaawai khierr machag dōjūr khierr machagjō apijim chi Ēwandam chogau. ⁴Mag langosta dap s̄isid̄m̄g būrjā pabū chig apiba, pakh̄rjā thurrkhichpiba, ph̄uakjā ārpiba, ni nemj̄irjōmjā ārpiba jaaujim. Āba amag jaautarran, öor Ēwandam dauchach amach dag gaai chukhum kh̄n̄n̄ta khaibag waupi jaaujim. ⁵Mag amag öor khaibag waupi jaaujieb mamu, pöd thōo chan thōoju khaba n̄m a jaaujim. Öor thōoju kh̄āi s̄iita am gaai khaa n̄mua cinco meses s̄i am gaai mas waupi jaaujim. Mag khaamam khierr machagan dōjūriu khaamamjōta aajeejim chi machag.

⁶Mamagkham jaran parii örau wir aigpai amach thōo ēkhawijā pöd amach

thōobajurau. Thōm khōchaaga aadēp awiajā meeg khabata thaabatarrjō aadēp ajurau, būrjā thōba.

⁷Mag langosta, öor kh̄iirkhanaa pör gaaijā pörsirjō s̄isid̄m̄ paar s̄isid̄m̄ ajim, ph̄ir dēn. Mag s̄isid̄m̄n̄ s̄i cabaai juruhi ee wērbuan arraag wajap kh̄iir khaug s̄isid̄m̄jōta s̄isid̄m̄ ajim. ⁸Mag s̄isid̄m̄n̄ ichab s̄i ūinjō pörbū wurnaa khierrjā khum khierrjō s̄isid̄m̄ ajim. ⁹Am mor s̄i jierrjō simua meu s̄isid̄m̄ ajim. Mag s̄isid̄m̄ ūrrphōbaadeewai ich jēbag s̄i juurhi ee wērbuajem carrota wērbū phōbaadeewai cabayou wai khaphig phōbaadēph̄m̄ iekjō s̄isid̄m̄ ajim.

¹⁰Mag s̄isid̄m̄n̄ dōjūrjōta dur gaaijā jur paar s̄isid̄m̄ ajim. Mag s̄isid̄m̄gta öor khaibag waupi jaautarr aawai am khierr machag mag dur gaaita s̄isid̄m̄ ajim, mag khaamamua cinco meses öor gaai machag āwatpi wai naag. ¹¹Mag langosta pōm durrierr aaidū th̄n̄m̄ pör ichab ich mag ierr ithurm wējōm ee th̄rrdō sim aar chi pörkha sim ag mepeerpaiu. Mag mepeer th̄ir Abadōn aajem ebreonaan meúa. Maagwai griegonaan meúata Apoliōn aajem. Mag sim aig maach meúan “öor pōm khēchmie” a sim̄u.

¹²Ma, trompeta cincoom sirbarmua nacha öor dau aug wautarr ajim. Mamu agtha dau num̄ sirju waaur naajim.

¹³Mag khur chadcha chi Ēwandam chogau warm kh̄n̄n̄ dēnjō ich trompeta sirjim. Ma, seim ajim. Maig Ēwandam kh̄iirphee ph̄ir dēn nasādjō simta kach jayap j̄ur̄u sim s̄iejim. Mag chi Ēwandam chogau ich trompeta tēee abaawai ¹⁴mag nasād kach jayap j̄ur̄u sim eemuata woun iekjō chi Ēwandam chog mag ich trompeta sir sierrag iekha simua, “Ar dōjā pōoma Eufrates aajem igau mepeer dau jayap ö j̄ukha th̄n̄m̄ ēerkh̄uip̄i” a s̄iejim. ¹⁵Magbaawai chadcha mag mepeer dau jayap j̄ukha th̄n̄n̄ ēerkh̄uip̄ijim,

amach ēerkhapüiju ed pabaadeewai. Ich ar maig ajim am ēerkhapüiju atarr ora, mag ēerkhabäaiwai öor mug jēb gaai jooba durrum khūn jārřchapaím khēch-päimkhīir. ¹⁶ Makhūn ēudee soldaun cabaai gaai wēdurajim, öor khai bag wauju khūn. Mua ūurwai am khapanag doscientos millones anaajim.

¹⁷ Magta mūrūg makhūn cabaaijā oopijim. Mag cabaai gaai wēnūrūm khūn amach thūr gar jierřjō sisidumta ötdau khīirjō phuu pūrdu jūa sisid ajim; āaur khūn dēn sī phāauraa jacintojō sīsīd aawai tagam khūn dēn azufrejō uashāu khīirkha sīsīd ajim. Chi cabaai pör, león pörkha sīsīd ajim. Mag sīsīdum i eemua sī ötdau khīirta khībchēug öbēr thunum dūi naar jūbaadēphum eemua azufrepata jīerrarrau khajim. ¹⁸ Mag ötdau khīir naar dūi azufrepa jīerrarraukhamua öor pōooma peer mug jēb gaai jooba durrum khūn jārřchapaím ödubjim. ¹⁹ Mamū am i ee mam-agkhamuapai khabajim, mag öor pöm khēch thunarr. Mag sīsīdum durin īchab sī nemkhörjō pör paar sīsīd aawai magumuapata īchab öor dajēk wai naajim.

²⁰ Mamū mag öor pöm ödubtarr ee chi iuu nūsierr khūnau amach daúa mag ootarrjā amachdēu mag nem khaigba waujerr chan būurjā puabajerram. Mag khāi warag meperagta Ēwandamagamjō jēeunaa, sī nem parhoob phīr dēn, phatkhon dēn, bronze dēn, mokdau dēn maimua pa dēnpa nem oob waunaa, ni iijā iijā sīsīd aawai dūrderjā aba ni amachig jēu nūmjā khaugba sīsīdumugta warag jēu nūsiijim. ²¹ Mamū magpaijā khabajim. Magphöbaadēmūn wir aig chikhamanjā amachdēu khēcham aig khēchnaa, bēnēujā chikham khūgnaa, amach öor khabam dūijā khapesnaa ich mag nem jūgnemjā nūsiijim, amach jua puaba.

Mag trompeta seim sirbarmua Ēwandamau mug atag öor i agkhaju mūrūg oopitarr ajim.

Ēwandam chog chi jua thierr ügtharmua ēsapdam dūi bēetarr

10¹⁻² Magtarr khur mua oo nūn aawai, Ēwandam chog dewam nem jua theeg simta ügtharmua sī jūnthumie bau thunum eemua bēewi, mū dakhīir būchaar garm bū phūas ee dūnūunaa bāwē garm bū durr jēb gaai dūnūuchējim. Mag simua pirm ich pör ūr wai sīejim. I khīir, sī edau khīirjō būu maach dau khakhaisamjō sīewai i bū sī ötdau ügthaag uu jējēerkhamjōta sīejim. Ēsapdam pa gaai pūrthu khitūmjā jua ee wai sīejim. ³ Mag dūnūuchēwi nem iek theeg āaa ajim. Mag āa a simūn sī león puu a sim iekjō sīejim. Mag irua āa abaawai pagthum siete narrauta dūi i iek ūkha, āaa ajierram. ⁴ Maimua mag pagthum siete narrau iekha dichdimaawai ya mua ēsap gaai phāag ēkha chirajim. Mamū magbaa īchab ügtharmua mūrūg woun iekjō, —Jāg pagthum siete narrau nem jaubarm puchdēu ūrtarr oob phām; sī puch thāar eepai wai sīsī ajim.

⁵ Magbaawai mag Ēwandam chog bū āb phūas ee dūnūunaa bū āb durr jēb gaai dūnūu sierrau ich juachaar garm jua ügthaag edjāg unaa magjim:

⁶—Ēwandam ichta ich mag meejä khaugba sierranaa mug edaujā ompaawi, mug jēb, mug phūas maimua makhūn ee nem thunum thum ompaatarr Jōoi iekhau, mugbarm aigmua ya chadcha maachdēu jaau nūmjō aimūn pamgui ajim. ⁷ Ya ābmiecharam Ēwandam chogau sietem ich trompeta sirbaadeewai Ēwandamau ichdēu ich thāar eepai nem wauju khaphū sierr thumaa ich i jaaumienag jaautarrjō aagpamgui ajim chi Ēwandam chogau.

⁸Magbaawai mag edjä eemua murug woun iekjö iekha sierrau deeu murug, —Ar Ēwandam chog bü äb phüas ee dñññunaa thoom bü durr jëb gaai dñññm aar mawia irua jua ee padam gaai ësapdam pærthu khitum eeurjäg wai dñññm jëeu athamí ajim murug.

⁹Magbaawai chadcha mua i aar mawia ichig mag ësapdam jëubaimaawai murug, —Ya magan warre khöbapüi ajim. Nau pua i ee aauwain chadcha khüwaa mieljö khöpüiju; mamü pü bi ee pabaimaawai nem achaaga pü biu äwatbajugui ajim murug.

¹⁰Magbaawai mua chadcha mag ësap i jua eem auwi khöbaadëjim. Warran chadcha mua mieljö khüwaa khöpüijim; mamü ya mü jä gar paawaita sïi nem achaaga mü biu äwatbajim. ¹¹Magbaawai mag chi murug ësap dee sierrau murug, —Agtha Ēwandamau nem wau-maju pöoma thünaawai puajä agjö phäju pöoma chirungui ajim, phöbörpierr öor meu khïir pogkhe amach meupier nññidm ee durripierr reinaanaga jawaag.

Ēwandamau öor numí ich i jaaumkhïir pütarr

11 Maimua äbmua padam duraa khitum murug deejim. Mag deewi, —Jägua chachbamí ajim; Aai i jëeujem dí, ag ee nemchaain khëchnaa phaa nñmua Ēwandamag jëeujem nasäd, maimua ag ee Aai i jëeu nñm khññnjä agjö chi khapanag beerbapüi ajim murug. ²Mamü ar daau gajärcha öor biirdajem wëu wëjöm chan oob chacham ajim, jä sïi büürjã ükhaba aajem khññn atheem aawai. Makhññnauta año thärjup awi jãrr Ēwandam phöbör düi sïi amachdëu ampierr ajugui ajim. ³Pari mamag khabaadeewai Ēwandamau ichab ich i jaauju khññn numí püijugui ajim,

año thärjup awi jãrr makhññnauta sürkhaajem khajüa jüanaa irua amachig nem jaaubarm jürr örag jaaumkhïir.

⁴Chi Ēwandam chogau jaauiw i ich makhññnta jöoi Zacarías khararrau olivo bü numí jaaunaa ichab lámpara ausüujemjä numí jaautarrau. Ajarcharan makhññn numiim khññnauta ajap öor dau aug wau nñm jaar maach Ēwandam thumaam khññn Pörkha sierrum iek jaauju khññnau. ⁵Makhññnta äbmua khäijä khaibag wauju ëkhaju atheen, sïi amach i eemua ötdaujö uu jëjëer khabaadëmua warre amach düi mag nñm khññn sïi phaa khëchpüiju anaabá. ⁶Makhññnaun año thärjup awi jãrr amachdëu Ēwandam i jaaü wënñrrum ee büürjã nosege chëpiba aagjä nem jua theeg naaju aajem. Dö bagag paapüimaagjä jua theegnaa ichab öor dau aug wawaagjä amachdëu am aigaju anaabá.

⁷Maimua mag año thärjup awi jãrr Ēwandam iek jaaü wënñrrum awi, thum jaaü aaipabaadee, mag ierr ithurm wëjöm ee thürrdö sim eemua mepeer sïi jägaamjö sim öbërchëwi, am düi wërbuchëwi, ich garmuata am pödpüi-wia am khëchpüiju. ⁸Mag khëchpüiwi, thumaam khññnag ich jua oomkhïir, maach Pör Jesucristo meerphë thöotarr ag phöbörjã wëug ee amach numwe sïi ëudatkha siuju. Mag phöbör Jerusallanta ich khaibag gaamua jürr Sodoma a thürnaa ichab Egipto gaai thür sim, makhññnjä ich agjö khaibag athee thürphöo sierrjëe arr aawai. ⁹Mag khëchpüiwi khäai thärjup awi jãrr sïi kaajä ee ëudatkha siuju, öor phöbörpierram khññn amach meupier meu khïir pogkhe bëe thññm khññnag oomkhïir. Mamü iwiir äbam khññnau mag oowi bëpam iigwajä chi khëchtarrau uññur bëppibaju. ¹⁰Makhññn numí mag Ēwandam iek jaaü wënñrrum khññn mag mepeer sïi khanjö simua

khëchbapüim abaawai, òor durrpierram khüunta onee ajurau, Ëwandam i jaau durrum gaaimua amach khajap süba aajerr khüunta ya khëchbapääiwai. Mag onegau jürr agdaujö chikhamnag regalojã uahüanaa phiestajã wauju.

¹¹ Mamü am mamagkham ee, mag khãai thãrjup awi jãrnaa, deeu Ëwandamau am akhaardam am gaai phãarthu sübaawai amach numwe deeu phiidutkhaju anaabã. Mag khëchpãiwia khãai thãrjup awi jãrr narrta deeu Ëwandamau phiriutkha atham oobaawai chi oo num khüun wajappa jãphierrju aajem. ¹² Mag chi Ëwandam i jaau wënurrarr khüun deeu iiu phiidutkha nüisiewai ügtharmuata òor iekjö amag, “Mau ügthar pidut” aju. Magbaawai chadcha edjã baug ee ügthaa paaukhabaadëju. Mag am ügthar paaukhabaadëm am oomaphanaa am kha ukhur aajerr khüunaujã oopüiju. ¹³ Am mag ügthar paaukhabaadëm ee uurr theega duuibaadëmua phöbör eem dijã di khapan sïi durbagkhaju. Mag di chuabagkhabarmua òor siete mil warre khëchju. Magbaawai mag uurrüu khëchba üu iiu nüisim khüunau ichab jãphierr durrumua Ëwandam ügthar khëraajem thö iekha numua irig, “Ëwandam, puchta chadcha emkhuoirau; püjöm chan ni äbjã chukhum” ajurau, jãphierr num iekhau.

¹⁴ Ma, trompeta seim sirtarr òor dau aug wauju jaau sim ajim, biek thãrjup waaur narr eem ya biek numiim.

—Mamü agtha chacham äb waaur sim ajim, thãrjupam. Ma nau jöpcha oopi-jugui ajim mürug.

Äbmiecharam trompeta sirtarr

¹⁵ Mag dau äb waaur sim atarr aawai chadcha ichab deeu Ëwandam chogau chi äbmiecharam ich trompeta sirjim. Ma, sieteem ajim, äbmiecharam.

Mag sirbaadeewai ügthar sïi òor iekjö sereubaadëmua mag naajim:

“Müg durran thumaa maach Pör Ëwandamaujã jüanaa, ichdëucha jur auwi maach Pörkhapitarr düimuata jüaju aai num.

Mag, maach Ëwandamauta müg durr gaai thum ichta ich mag chi Pörkha sisiju” anaajim. (Ex. 15:18; Dn. 7:14,27)

¹⁶ Magbaawai ichab Ëwandam khüir-pee mag jöoin veinticuatro amach pörkhaupierr ohood wëjorr khüunaujã eeg phöbkha jëkhut dagau durkhanaa irig jëeumamua mag naajim:

¹⁷ “Ëwandam, püta maar Pör thumaam khüun khãaijã chi jua thierr aawai pürugta üu ajim anum.

Äba puchta warrgarwejã ich mag chitanaa isjã ich agtha iiu chitum.

Is pua puch jua theeg thum auwi müg durr chadcha puchdëuta ya jüa chirsim.

¹⁸ Durrpierram khüunta pu düin meeukha thünüm;

mamü ya pua am gaai puch khüir machag meeuju ed pachëjim.

Isin chad pua nawe khëchtarr khüun khüircha jaaumamua amachdëu nem waaujerrjõ puchdëujã am düi aju.

Isa ichab puch chogkhanaa puch i jaaumien düijã wajaphanaa puch chaainkha num khüun düijã wajapha aju edau, thethem khüun wa sïi parhoobam khüun awijã ar puchig ee aajerr khüun düi.

Mamü ichab isa pua ar müg jëb gaai nem är num khüunjã öpüiju edau” anaajim, irig ee numua.

¹⁹ Amau mag Ëwandamag jëeuphöbaadëm ee mua oowai Ëwandamag jëeujem diita weeudu jöisijim, ügthar. Mag weeudabaadëm ee ierr mag warrgarwe ich chaain düi iek deetarr äkhaajem baaudiita dawaa aadëjim. Mag chi Ëwandam di

weeudubaadeewai, pagthum dau phur jējēer khabaadēm dūi ōor iekjō sereu jōisimua, pagthum theega wūwia uūur theegjā duuibaadēm dūi noseḡ dau dap sīi mokdaujō sīsīdumta chē thunūisijim.

Ōoirjō simua uūi ēudee ēkhatarr

12 Maimua edaujā ee ijaaur öbērjim, Ēwandamau ich jua theeg oomkhīir pūitarr. Mag ijaaur öbērtarr mug ajim: Uūirauta sīi āsdawam edauta khajūajō jūanaa jūrr edaram edau arg gaai oo dunum edjā eemua öbērchējim. Ich mag uūirau pōrsir jūa sim gaai phīdag sīi docen āb phuphup sējim. ²Mag khitumun jōor khitarr aawai agāa agāa khitajim, ya chaai awaag bi machgau. ³Mag uūi öbērchetarr khur deelum ijaaur edjā ee öbērjim. Mag ijaaur jūrr mug ajim: Ōoirjō nem pōoma sīi phurī simta ābam gaapai pōr khapan siete nener simpier pōrsir panhappa sējim. Mag simun īchab kach khapanjā jujurur diez wai sējim, phak kachjō sīsīdum. ⁴Mag simua dur phis a thūaphēbaraau warre edjā eem phīdagjā jārrchapaīm mug durr ūr thūphāau sīujim. Magwi mag uūi chaai awaag bi machkha sierr khīirphee nū sīsijim, ich dakhīir athaawai ag būrre chi chaaidam khöpūyaag. ⁵Magua mag nū sim ee, mag machkha thunarr aawai, mag uūirau chaai chi emkhooidam oojim. Mamū mag atham būrre ābmua chi chaaidam jīirbaadēwi Ēwandam ich pōrkhou gaai oo sim aar wai dūnaaimajim, uūur khöpiba. Mag chaairauta jōoipa sīsiewai nem iek theeg jūrr durr mug wējōm thumaa ichdēuta jūa sīsiju a jaaujim mūrūg. ⁶Magbaawai chi ād jūrr sīi jāog wai naamkhīir Ēwandamau i athee nem thum khīir khaug wai sierr aawai warp ōor chukag ee mawi mamta añō thārjup awi jārr sēimajim.

⁷Maimua magtarr khur edjā ee jurhi phiidujim. Ūgtharm Ēwandam chog

Miguel anumta tagam ich khapeen agjō Ēwandam chognaan dūimua jūrr mag mepeer ōoirjō simta sīi pōr khapan sim dūi wērbū naajim. Mag ōoirjō sim igar num khūnjā agjō khapan thūnaajim. ⁸Mamū chi angelnāanau amach garmua chi mepeer pōdbapāaiwai chi mepeer warre ich khapeen dūi ūgtharmua jur wērpūijim. ⁹Magta chadcha chi mepeer mag ōoirjō sim ich khapeen ich igar thunarr khūn dūi āba ūgtharmua mug jēb gaai barkhūipūijim. Ich mag mepeerpaita warrgarwe nemkhōr gaai thūnaa īchab Satanās a thūurjem, durrpierr ōor thumaam khūn khūgurmie, ajapcharan dōsātma. ¹⁰Magbaawai angelnāanta sereubaadēm mua ūrrim. Mag sereubaadēmua mag naajim: “Īsta ya ōor peerduju ed pabaichēm.

Mug durr gayam jua theeg thum jūrr maach Ēwandam dēnēu.

Maach Pōr Cristo ichdēucha jur autarrjā warag atcha iek theegta sīsīm.

¿Khan jāgwi? Edaram magwe maach ermanonaan ēugar Ēwandamag sēukha nem īgkha nūrraajerr ūgtharmua isegbapāaiwaima.

¹¹Maimua jēb gaaijā maach khodamnaana amach garmuata mag mepeer pōdbapūim, corderodamjō uūura ich thōopitarr iekta ūkhawia ag bagauta Ēwandamag amach khaibag ūpi nūmua.

Mag num dūi īchab amach dau aphū khēchujā igba, warag ōgkhaba i iekta jaau durrarr gaaimuapata chadcha amach garmua i pōdpūijerram.

¹²Magbarm gaaimua edaujājā wounaanjō onee abat.

Maimua pāach chi ag ee thunum khūnjā thumaa onee abathū.

Mamū jē, apdurr, pāar jēb gaai jooba durrum khūn dūi phūas ee jooba durrum khūnjā agjō!

Ya ich ũjǎrr barapǎaiwai meperan ĩsin meeukhata sĭsim thumaam khũn dǎi.

Irua ya khaphũ sim, muigmua jǒpcha ya tag ichdǎu ampierr abaju” a serereu khajjerram.

¹³ Ya mag chi meperau ich mug jǐb gaai barapũim oobaawai khũir machagau jũrr mag ũi chaai emkhooi ootarr ĩudeeta ĩkhabaadǎjim. ¹⁴ Mamũ magbaawai ĩchab mag ũirag nem ich dag jimiejǎu ichjǒ sĭsidũm deejim, mag nemkhǒr anũm aigmua warre warp ũrramkhũir. Mag ich paarpabaadeewai chi nemkhǒrig ich chig apimaagau warp ũrrbaadǎjim, ōor barbag chũi sĕimaag, mamta año thǎrjup awi jǎrr sĭi i jǎog wai naaju arr aawai. ¹⁵ Magbaawai chi nemkhǒriu waa dǒota soo abarmũn, ich i eemua nem pǒm dǒsĭgjǒ bau jĕrrau jǒisijim, magbarmua dǒkhierr chũug pogbar jǒisiewai ag ee chi ũi khũu khurbu thǒmkhũir. ¹⁶ Mamũ magbaawai ĩchab jǐbǎujǎ ũi khaigpǎrmjǒ khaigpǎrjim, mag nemkhǒriu ich i eem dǒou dǒjǎ pǒm ompaa autarr sĭi eeg bereu athaawai. ¹⁷⁻¹⁸ Magbaawai charǎ chi mepeer mag ōoirjǒ sierr warag chi ũi dǎita meeukha sĭsiwi, jũrr chi chaain ewagam khũn gaaita jua machag deejau awi, warag am dǎi wǎrbũan petajim. Mag chi chaain ewagam khũn anũmũn, ar Ĕwandamau nem jaau sim thum ipierraanaa Jesucristoou chadcharam iek jaautarrjǎ ũkhawi agtha ogduba ich mag ũkha wǎnũrũm khũnau.

13 Makhũn dǎi wǎrbũagta mag chi ōoirjǒ simua sĭi phũas igaaũ nu dunũisijim.

Mepeer numĭ sĭi khanjǒ sĭsid arr

Maimua mua oowai mepeer pǒm sĭi ābam gaaiwai pǒr khapan siete nenernaa kach khapanjǎ diez jujũr simta phũas eemua mu dakhĭraa ōbǎrchǎjim. Mag phak kachjǒ jujũr sĭsidũmpierr pǒr-

sir jũakhanaa ĩchab mag pǒr khapan nener sĭsidũm gaaijǎ Ĕwandam igwi parhoobata phǎ sĭsid ajim. ² Mag mepeer phũas eemua ōbǎrbachǎm mua ootarr, sĭi khum chi jojthorjǒ sĕejim. Mamũ mag simta jũrr chi bũ, jos bũkhanaa, i i, leǒn ikha sĕejim. Mag simũg mag ābakhai sĭi ōoirjǒ sierrau ich jua theeg deebaawai ichjǒ iek theeg apijim. ³ Mag chi mepeer phũas eemua ōbǎrchǎtarr pǒr, dau āb sĭi nem pǒm thoop thũnaajim, ya agua pǒd iuibajujǒ. Mamũ mag thũnarr, ābakhai mag phũas igaaũ ōoirjǒ sierrau irig ich jua theeg thum deetarr aawai ichdǎupai ich pǒr monaapũi-jim. Mag monaubaadǎm oowi dauderraa nũm iekhau thumaam khũnau irigta ee aphǒbaadǎjim. ⁴ Magphǒbaadǎmua warag mag ōoirjǒ simũgta Ĕwandamagamjǒ jǎeujjerram, mag ābakhai phũas eemua ōbǎrchǎtarrag ich jua theeg deetarr jũrr. Mamũ mag khumjǒ simũgjǎ ĩchab Ĕwandamagamjǒ jǎeumamua, “ǎKhaita magan jǎg mepeerjǒ jua theegnaa emkhooikha sĭ, i dǎi jǎwaa?” a iekhamajjerram.

⁵ Mag khumjǒ jojthor sim dǒ eemua ōbǎrchǎtarrag ĩchab nem iek khaug iekhapinaa Ĕwandam igwiajǎ parhooba iek ākhāraam ichdǎu iekham aig iekhaju aai sim a jaaujim, chi ōoirjǒ sierrau. Mamũ mag i iek theeg apitarran, año thǎrjup awi jǎrrpaim atheepaita Ĕwandamau i magpijim. ⁶ Magbaa chadcha mag ōoirjǒ sierrau ichig jaautarrjǒ parhooba iekhanaa, Aai i jǎeujem di igwiǎ parhooba iekha, ya ũgthar ōbǎrwi durrum igwiajǎ parhoobam iekha thũnũujim. ⁷ Magug ĩchab Ĕwandam iek ũkhawi i chaainkha durrum khũn dǎi wǎrbũmkhũirjǎ jua theega apijim, mag wǎrbũwi ich garmua am pǒdpũimkhũir. Magug ĩchab ichta ũrpai iek theeg apijim mug durr gaai ōor thumaam khũn dǎi. Magbaawai durrierram khũn dǎi ichta ũrpai sĭsi-

jim, thumaam khun khaijã. ⁸Mag mepeer khumjõ jojorthor simugta mug atag paawai Êwandamagamjõ jeeuju, ar thum Corderodam uduraa maach kõiit ich thõopitarrau warr mug jëb ompaabarwe ich êsap gaai am thür phãkha auba ar khunau. Makhunnta mag mepeer igar naaju aawai makhunnta maach chi Êwandam iek ukha num khun dau aug wauju.

⁹Magua jüg urun num khai wajapha urbat:

¹⁰“Preso maag thaabatarr khai, chadcha preso pur auju.

Thuthuú thõog thaabatarr khai, chadcha thuthuú thõju.”

Pari mag numun, thum Êwandam iek ukha num gaaimuau. Maguata Êwandam chaainan, amach mag phithurg auju khap, sõi amachdëu ukhatarr iek gaaita warag ubu ukha wënraraju aai num.

¹¹Magtarr khur deemu mepeer jëb eemua öbër urum mua oojim. Ma jür corderojõ kach num wai siejim. Mag sim iekhaawain sõi öoir iekjõ simta jãgaamjõ siejim. ¹²Mag simua ichab äbakhai phüas eemua öbërchëtarr jua theeg thumaa ich gaai wai siejim. Maguata ich dakhür ich iekhau mug jëb gayam khun thumaam khunmag mag phüas eemua pör pöm thoop sim öbërchëtarragta Êwandamagamjõ jëeupibaawaijã, chadcha i ipierraa jëeunaajim. ¹³Mag jua theeg simua aawai ichab örau ag na nem wau num ooba aajempa waumamua edjã eemua ötdau khürta nosege chë thunumjõ apijim, thumaam khun dakhür. ¹⁴Mag mepeer pör pöm thoop sim phüas eemua öbërchëtarr dakhür mag nacha öoirjõ sierrau warm mepeer corderojõ sierrag öor dauderraa nem waupijim, mag nem wau simua öor khügur aumamkhür. Mag öor khügur auwi chi corderojõ sierrau warm mepeer ich khapeer khürkha

waupijim; ajapcharan mag sõi pör pöm thuthuú thoop simjõ sierrta deeu monaautarr khürma. ¹⁵Maimua jür mag corderojõ sierrag chi öoirjõ sierrau ich juapã deewi mag khum jojorthorjõ sim khürkha wau sierr iu aupijim. Mag nem inag dën mepeer khürkha wau sierrta iu auwi iek öbër siewai thumaam khunau ichigta Êwandamagamjõ jëeubanaum khunan khëchpi jaaujim. ¹⁶Mam magpaijã khabajim. Mag ich khürkha wau sierr iupi athaawai thumaam khunmag ich dauchachta jua gaai wa dag gaai khaijã phãkhapi jaaujim. Chaaindam bünumdam gaai, ya dürrcharam khun gaai, phatkhon paraam khun gaai, dau aphanum khun gaai, sõi chikhama chogkha sïsidum khun gaai, chikhama chog khaba amach khöchagpierr nurrjëm khun gaaijã, thumaa mag dauchachta uduraa amach gaai phãkhapi jaaujim. ¹⁷Mam ar mag amach gaai mag mepeer dauchachjã chukhu ni i numerojã chukhu num khunau chan pöd amach garmua nem përujujã khaba, ni dich nem ig numjã përujuju khabam a jaaujim chi meperau.

¹⁸Mug mua jaau chirum khaug awaagan dürrchata khürjug paraa aju aai sim. Chi mag khürjug khaphu simua khaug athã, magan mag mepeer dauchachkhan número agã. Wajapcharan mag numeroon ichab woun mug atag sieju dëneu. Chi número, 666 khabahab.

144,000 meukhaar au narr khun

14 Magtarr khur mua oo num aawai ich Jöoi chi Cordero chaarta dursi Sion anum gaai oodunum mua oojim; ajapcharan ich Jesuma. I düi öor khapan ciento cuarenta y cuatro mil naajim. Mag Cordero düi num khunan ichab thumaam khunau i thürta i Aai thür düi amach dag gaai phãkhanaa ag panhappa sïsid ajim. ²Maimuata edjã ee sõi öor iekjõ simta

mamu salt pöm jurur wäjöm iekjö mua ūrbaadējim. Mag simun ĩchab nem jēbag pagthum pũurbabaadēm iekjōnaa ōor khapan arpa sir num iekjö thunaajim. ³Mag thunumun mag Ēwandam juupjem pörkhau sim bigaau ĩchab jōoinpa ohood wējöm dūi mag dau jayap nemchaainjō ich paar sīsīdum bigaau phũũrdũ meukhaar iur au num khũũn iekta mag thunaajim. Mag amau meukhaar au narr chan ābmuajā pōd khaugbajim, am dēnjō awaag. Āba mug jēb gaai jooba durrrar khũũn eem mag ciento cuarenta y cuatro mil peerdũtkhatarr khũũnaupaita am dēnjō aau khaugjierram. ⁴Makhũũn chan mug jēb gaai aawaijā, jāg deeam un dūi khapes apiba jaaujemjō, āba Ēwandamagpaita ee aajerr khũũnau. Amauta chadcha Cordero nunũũukhampierr dūi i bũ ogdũba wēnũrrajim. Amachta mag Ēwandam athee maimua Cordero atheejā am chognaankha wēnũrraju aai naajim, chadcha mag atheeta warm khũũn eemua Ēwandamau am peerdu autarr aawai. ⁵Am mag sēukha nũrrjēejā khaba arr khũũn aawai bũũrjā am ēugar jaauju khũũnjā chukhu ajim.

Ēwandam chognaan thārjupam khũũnau iek jaauthurtarr

⁶Maimua mua deeam Ēwandam chog edjā ee ūrr jōrrōm oo athajim. Magua mug jēb gaai naajem khũũn athee Ēwandamau ich mag maach iupi wai nũrraju iekta jaau jōrrajim, durrierr ōor nunũidum ee amach meupierr. ⁷Mag irua jaau jōrrarr iek mug ajim: “Ēwandam dau na nem khaigbam wauju ōkhō abat. Mag khāai irig jēeunaa iita thō iekhabat. Ya ĩsta irua ōor ich aar phē auju wa phē auba warag isegju khāijā amach khĩircha jaauju ed pabaichēm. Mug edjājā ompaawi mug jēbjā ompaatarragta jēeubathũ. Ichdēuta ĩchab phũasjā ompaawi jēb eemua dō khumdu

ōbēr sīsīdumjā ompaajim” a jaau jōrrajim, ūrr jōrrōmua. Ma nacharamua iek jaau dichtarr ajim.

⁸Mag ēudee deeam Ēwandam chog agjō āāag urajim. Magua, Babilonia phōbōrōn ya eegar pabaadēmta jaau jōrrajim. “Ya eegar pajim” a sējim, “ar ich dēnjō durrierram khũũnag parhoob pekau waupiejerr phōbōr.”

⁹Makhũũn ēudee ya thārjupam agjō dewam Ēwandam chog ūrr jōrrōmua magmajim: “Ar jāg phũas eemua mepeer ōbērchetarragjā jēeunaa sīi i khĩirkha wau simugjā jēeuwi ūdũraa amach dag gaai wa jua gaai khāijā i dauchach phāpitarr khũũnan ¹⁰ichiita Ēwandam khĩir machag sīi maach thōojem benenjō simta āwatab khaba āwatjugui” ajim. “I khĩir machag mag simta am gaai meubapāiawai Cordero dakhĩir maimua pekau chukhu ūgthar num khũũn dakhĩirjā ōtdau azufre dūi wauurēu wējöm eeta jēerjugui” a sējim, “ich mag dau aphũũ ag ee ōt khierr jēmer wēnũrramkhĩir. ¹¹Mag am ōt khierr jēmer num naar jīu wējöm chan chugpaajā khaugba, ich mag sierrum iekhau. Mag ōtdau ee num khũũn chan bũũrjā gaai nakha aa khaugba, ich mag edaram magwe machag jēmer wēnũrrajugui” ajim, “amachdēu mag meperagta Ēwandamagamjō jēeunaa ĩchab sīi i khĩirkha wau sierragjā jēeunaa ūdũraa amach gaai i dauchach phāpitarr kōit.”

¹²Magam uguata ar Ēwandam dēnkhanaa irua nem jaau sim ipierranaa ĩchab Jesús bũjā ogdũba wēnũrrum khũũnan warag ubuta ūkha wēnũrraju aai num.

Ma ajim Ēwandam chog thārjupamua jaau dichtarr.

¹³Maimua mua ūurwai ūgtharmuata woun iekjō mũrug, “Cha mua pũchig jawaagpam phābā” a sējim. Mag irua phāpi sierr iek mug ajim:

—Īsmua atagta chadcha ũuhcha ajugui ajim, ar maach Pör Jesús iek thāraucha ũkha durrumua mee n̄m kh̄uun.

Magbaawai Ēwandam Akharaujā, — Jāan chadcha ich magau a s̄iejim. M̄g jēb gaai aawai chadcha phithurg aaujer-rjā par khaba aju aawai kh̄iir meeu n̄usi-jugui ajim, Ēwandam athee amachdēu nem wajapha waaujerr j̄urr.

Ēwandam chognaanu ōor p̄om uurrp̄ūiju oopitarr

¹⁴ Magtarr khur deeu oo n̄u aawai j̄uunthumieta edjā ee bau wējoojim. Mag bau wējōm ũr woun āb Emkhooi Iewaa Jesujō simta oo s̄iejim. Magua p̄örsir ph̄ir d̄en j̄ūanaa ich jua ee oz an̄m wai s̄iejim, thuthuijō d̄ee simta s̄i j̄ūurthu sim. ¹⁵ Maig ĩchab deeu agjō Ēwandam chog Aai i j̄eeujem degmua öb̄erch̄ewi mag j̄uunthumie bau wējōm ũr oo s̄ierrag magch̄ejim: “Ya nemj̄iir phur wējoojai eeuju aai th̄un̄m. Ar p̄uch jua ee thuthui wai simua thurrph̄ewi eubá” ajim, m̄g jēb gayam kh̄uun kh̄echp̄ūiju ora pabaad̄em jaauwi.

¹⁶ Magbaawai chadcha mag j̄uunthumie bau wējōm ũr oo s̄ierrau ich thuthufu m̄g jēb ũr uurrph̄ebarmua waa nemj̄iir dau thumaa eeu aujim.

¹⁷ Mag khur deeu Ēwandam chog öb̄erjim mag Aai i j̄eeujem di ũgthar sim eemua. Maguajā agjō ich jua ee mag thuthui oz an̄m wai s̄iejim. ¹⁸ Mag ēudee agjō deeu öb̄erch̄ejim, ierr nasād̄jō sim aarmua. Maguan ĩchab s̄i iekhabarmuapai m̄g durr thum uurd̄upi jaubaawai, ötdaúapai m̄g durr thum öp̄aaig nem jua theeg s̄iejim. Magua mag ābakhai jua ee thuthui wai s̄ierrag thet kh̄ēsir magjim: “Jēb gaai uvadō n̄n̄uid̄m een ya s̄i waau ũid̄m, j̄ag p̄uch jua ee thuthui wai simua chi ierr thurrkha aupet. Ya waau th̄naabahab” ajim, öor warre uurrp̄ūiju jaauwi.

¹⁹ Magbaawai chadcha mag thuthui jua ee wai s̄ierrau m̄g durr ũr uurrph̄ē, waa uvadō n̄n̄uid̄ arr eem thumaa thurrkha auna chi chō piirj̄uujem ee barkh̄uup̄ūijim chi chō piirj̄uumkh̄iir. Mag chi chō piirj̄uumkh̄iir a sim̄n, maan wajapcharan Ēwandamau öor gaai jua kh̄uaba ich kh̄iir machag meeju-uta jaau sim. ²⁰ Magta ph̄öbör igaau arnaa chi chō piirj̄uup̄ūijim. Mag piirj̄ubaadee, ag eemua chi chō s̄i d̄ösigjō phur j̄iubaad̄emua, warpham magwe trescientos kilómetros s̄i bag phur ũur j̄öisijim. Mag d̄öjō ũur wējōm naug ee cabaai d̄un̄uupi ootarr akhiin, i öpierrjō s̄iejim, chi naug. Mag d̄öjō ũur wējōm a sim̄n, öor kh̄ech n̄m jaar bag p̄om ārjuuta jaau sim.

Ēwandam chognaan s̄iete āb̄miecha öor khaibag wauju jawaan b̄ētarr kh̄uun

15 Maimua deeu edaujā ee ijaaur maach dauderraa ompa j̄öisijim. Ma, m̄g ajim: Ēwandam chognaan s̄iete edjā eemua öb̄erdutkhach̄ejim. Makh̄uunauta āb̄miecha wajappha öor dau aug waupiju kh̄uun ajim. Magbarm d̄üi ĩchab ya mag amau nem thumaa-mua mag chach dichdimaawai Ēwandam kh̄iir machagjā ich maigpai meeju ajim.

² Mag khur mua oojim ĩchab, ph̄üasta s̄i vidrio d̄enjō sim igaau Ēwandamau amachig sirmkh̄iir arpa deetarr d̄üi ag panhapha öor d̄un̄uid̄ th̄un̄m. Makh̄uun mag mepeer khum chi jothorjō sim ph̄üas eemua öb̄erch̄etar-ragjā j̄eeuba, ni i kh̄iirkha wau sim̄gjā j̄eeuba, ni i th̄ür ni i dauchachjā ũd̄uraa amach gaai ph̄äpiba arr gaaimua mag mepeer amach garmua pödtarr kh̄uun ajim. ³ Makh̄uunau Corderota thumeukhar naajim. Mag meukhaar warrgar Ēwandam chog Moisés kharar-

rau phätarr ajim. Mag amau meukhaar au narr mʉg ajim:

“Ēwandam, pʉn maar Pöröu.

Pʉhta thumaam khʉn khāai chi jua thierrau.

Pua nem wautarr thum chadcha wajaphanaa ooiṃu sim.

Pua nem waaujemjō chan ni ābmua pōdbam.

Durr thum mʉg wējōm ee pʉhta thumaam khʉn Reikha sierrum.

Pʉ iekhan chadcharam iekhou;

maimuajā puan chad nem agchata waaujem.

⁴ Señor, ¿khaifuta mʉg thunum aig pʉ ögkhabaju abarí?

¿Khaifuta būrjā pʉrʉg jēebaju khai?

Pʉch appaita būrjā pekau chukhu khitawai durrierram khʉnau bēewi āba pʉrʉgta jēeuju.

Ya pua thumaam khʉnag jaaubarm, chijā khʉnta pua pʉch aar phē auju khʉn agá, maimua chijā khʉnta pua barkhūuju khʉn agá” a aumajieram, meukharau.

⁵ Maimua mag thunnarr khur mua oowai, ügthar Aai i jēeujem degam Santuariota Ēwandamau israelnaan düi iek deetarr iek ākhaajem aar dawaa weeu dʉnaajim. ⁶ Mammuaata makhʉn Ēwandam chognaan siete khajapham nemjō amachdēu agua öor khaibag wauju jua panhapha öbērchējieram. Makhʉnau put lino anum dēnta būrjā memerkhög chukku sii phugphugamjō sīsīdumta jūanaa, ichkhaarjā dakha phīr dēn āi jāajem phurii khitumua āi jū sīsīd ajim.

⁷ Mag am öbērdutkhabaicheewai nacha mag nemchaainjō ich paar sīsīdum jayap narr eem ābmua amag amachpierr jarrdam phīr dēn āābdō deemajim. Makhʉn jarrdampierr maach Ēwandam ichta warrgarjā ich mag sierrawi mʉg atagjā ich mag sierraju ag khīir machgauta khajapham dō dēnjō ipir sīsīd ajim. Mag sīsīdum chookhūibaadee-

waita ichdēu chachmampierr nem khīir pogkhe öbērmaju. ⁸ Mag jarr amachpierr āābdō jigbapāiwai Ēwandam chi wajaug sierrumua ich iiu mag Santuario ee naar khī joppijim. Mag Aai i jēeujem deg chi Ēwandam chognaan siete narr khʉnau amachpierr nem khīir pogkhe chachmama, thum öbeerpāibam aig chan pōd ni ābjā dubju khaba aajeejim.

Ēwandam khīir machag jarr eem choopūimam ootarr

16 Maimua mua ūurwai mag Aai i jēeujem deg naar jū wējōm eemuata mag Ēwandam chognaan siete narr khʉnag nem theeg woun iekjō, “Ērēubaadēwi jāg mʉ khīir machag jarr siete num ee dōjō jōjōid thunum, jēb ūr chookhūibamit” ajim ich Ēwandamaucha.

² Magbaawai chadcha ābmua petawi ich jarr ee wai sierr mʉg jēb ūr choopūijim. Mag choobapāiwai thum mag mepeer khum chi jojothorjō sim phūas eemua öbērchētarr khīirkha wau simʉg jēeunaa i dauchachjā wai narr khʉn gaai bēn burrijim. Mag bēnēn mor gaai sīi phiedaujō öbērdutkhabaadēnta machaaga sīejim. Mag simuan waragta öor ārmaajeejim.

³ Maimua jūrr ēudeemua ich jarr eem phūas ee choobapāiwai sīi phūas thumaa bagag pajim. Mag phūas eem dō, sīi öor meem bagjōta sisijim. Mag bagag pabaadēmuua ag ee nem thunarr thumaa khēchdubjim.

⁴ Mag khur thārjupam urum, agjō Ēwandam chog. Maguajā warm khʉn dēnjō ich jarr eem choopūijim. Mamū magua jūrr dōsīg düi jēb eegarmua dō khumdu nūnidum ūrta choobapāiwai, napem dēnjō īchab dō thumaa bagag paapūijim. ⁵ Magnaa mag dōsīgpierr dō ārpi sierrapai iekhamama, “Ēwandam, pʉhta būrjā pekau chukku khitum;

puchta warragarwejä ich mag khitaawai
ĩsjä ich agtha sierrumgui” a siẽjim.

“Puchdëu am dũi chachbarm aig,
pua am dũi nem agchata
abarmgui” ajim, “amachdëu nem
waumarrpierr.

⁶ Amai pu chaain bag arwi pu i jaaumien
bagjä arjierram.

Magtarr aawai is pua jũrr amag bagchata
dõpibaadẽmgui” ajim.

“Jũrr amau pũrug ich agjõ jãgta apim
khõsi naabajieb amach dũi” a
iekhamajim.

⁷ Magbaawai ichab ierr incienso phaa-
jem nasãdjõ wau sim aarmuata agjõ
Ëwandam chogau, “Ëera, jãan chadau-
gui” ajim. “Maar Põr Ëwandam, puchta
thumaam khũn khãai chi jua thierr;
puan chadcha khũirjug khaphũnaa am
gaai agchata abarmgui” ajim, “bũurjã
khaigba aba.”

Ma biek thãrjupam Ëwandam khũir
machag chootarr ajim.

⁸ Mag khur deeu chi Ëwandam chog
jarrdam dũi bẽewi jũrr mug edau
ãsdawam khũir ũru choopũijim. Mag
choobarm ya biek jayapam ajim. Mag
edau khũir ũr choobapãaiwai warag
edau pechaaga aadẽmua sũi ed pechgau
õor gaai mas ajim. ⁹ Mamũ mag
edaũa phaa thũnũuwi, sũi phausumjõ
sĩsidũmjã amach khaibag ãsie ewag
khũirjuwi Ëwandamagjä chugpaapi
jẽuba, ni sũi i thõ iekhajõjõopaijã
khabajierram. Magju khãai sũi warag
irig parhoobaa amachdëu iekham aig
iekha thũnũuajierram; majã ichdëuta
magũm khaibag burrpibaju akhiinjã jua
theeg simũgta mag iekhajierram.

¹⁰ Mag khur Ëwandam chog cincoom
bẽewi, ichab ichdëu jarrdam wai nũrrarr
eem mag phũas eemua mepeer õbẽrchẽ-
tarr juupjem pørkhau ũr choopũijim.
Mag choobapãaiwai irua durr jũa siẽr-
pierr thumaa khĩchag ee jõisijim. Mag-
baawai õor i igar nũm khũnan gaai

machgauta sũi amach meukhũirpaijã
thetthe khabaadẽp aajeejim. ¹¹ Mamũ
mamagkhamjã amachdëu nem khaigba
wau nũm chan puajõjõopaijã khaba aa-
jeejim. Magju khãai chãddauta mor gaai
sũi phĩedaujõ dau dap sũsidũm mach-
gau, Ëwandam ũgthar chiraajem dũita
khujũrmjõ warag parhoobaa irig iekha
thũnũuajierram.

¹² Mag khur Ëwandam chog seim
bẽewi, ich jarr eem dõjã Eufrates aajem
ũr agjõ choopũijim. Mag choobapãai-
wai dõjã põm simta sũi juubaadẽjim,
edau õbeerjem garmua reinaan wẽdu-
rarr khũn durbagkha dichamkhũir.

¹³ Maimua mua oowai, mag nacha
mepeer õoirjõ sierr i eemua jũchẽu-
miejõ sim õbẽrwi, ãbakhai khum chi jo-
jothorjõ sierr i eemujã õbẽrwi, maimua
ãbakhai chi sũukha nem igkhamie kach
numpai cordero dẽnjõ jũjur sierr ag
i eemujã agjõ jũchẽumiejõo khitũm
õbẽrjim. ¹⁴ Mag jũchẽumiejõ sũsid arr,
chi mepeer akhaar ajim. Makhũnaun
ichab ag na õrau nem ooba aajempa wau
wẽnũrrajim. Mag wẽnũrrũmũn mug jẽb
gaai reinaan sũsidũm khũn dũi iekta
dee wẽnũrrajim, thumaa ãba biirdũnaa
Ëwandam ichta thumaam khũn khãaijã
chi jua thierr dũi amach wẽrbũju edam
athee khũir khaugaag.

¹⁵ Mag nũm ee maach Põr
Jesucristooucha, “Keena, khũir khaphũ
nũisit; õor chikhãm nem jĩgkha
nũrraajemjõ mũn sũi õor bẽebajõjõo
sierr ee dẽgõlp barchẽjugui” ajim. “Mag
mũ pierrwai onee aju khũnan, ar
daukhananaa pekaũgta bũurjã amach
ũrpaiba nũm khũnau. Mag nũm
aiguin aman, khajũa bãphã memerkhõg
chukhu jũa nũmjõta thũnũm. Maagwai
mag ed õrau dich mor kharr ooba aawai
chigaajã abajugui” ajim ichdëucha.

¹⁶ Maimua chadcha mag jũchẽumiejõ
sũsid arr khũnau amachdëu mug atag
ajujõ mũ dakhĩraa wẽtwi mug jẽb gaaim

reinaan ābam aig biirdu aujierram wër-
buaag. Mag am biirdu narr aig ebreon-
aan meúa Armagedón a thüürjem. Ich
maigta chadcha wërbu nūmua Ēwandam
düi juapá chachju anaabá.

¹⁷Mag khur ābmiecha sietemua
paawai, agjö deum Ēwandam chogau
ich jarr eem sīi ich jäg ügthaa edjä
eepai wëpüijim. Mag irua wëbapāiawai,
mag ügthar Aai i jëeujem degam
Santuario aarmuata nem theeg, “İsin
chad ya thum aaiapa sīisingui” ajim.
¹⁸Mag irua ya aaipabaadēm abaawai,
pagthumta dau phurphur abarmun
jëbu ahau khabaadēm düi, sīi iyüumjō
jōisimua uur theegajā duui dichjim.
Mag uur theeg duui dichjujō chan mug
jëb ompaatarr aigmua ewag pawiajä
duuiba aajem. ¹⁹Magbaadēmua phöbör
pöm sim Babilonia anum eegarta waa
sīi jëb thorrdükhur aadēmua, phöbörön
warreta perás thärjup öbeerpüijim,
jëb thorrdübaadēmua. Magbaadēm
düi ichab deum durrjä phöbör eem
di khapaana sīi pogueu puamajim.
Magbaawaita Ēwandamau Babilonia
phöbör gaaita ürcha jua khëghkapüijim,
ich pekau waujerr khüir okhooba
wai sierr gaaimua. ²⁰Mag uur theeg
duuitarrau phüas ee morr phur uid
arrjä, sīi warag ierr paaukhabaadeewai,
durrsi nunuid arrjä ichab warag jëb ee
ierr paaukhabaadëjim. ²¹Magbaawai
ichab edjä eemua sīi nosege dau dap
mokdaujō chë thunuisijim. Chi nosege
dau chugag ochenta libras sīsid ajim.
Ēwandamau mag nosege chëpiwi
wajappha amach dau aug waubarm
oowi, örau warag Ēwandam thürcha
thürnaa, parhoobaaa amachdëu iekham
aig iekha thunuujierram.

Ma ajim Ēwandam chogau ābmiecha
ich jarr eem Ēwandam khüir machag
choobapüim mua ootarr. Mam mag
mua oojim a chirumun, maan mug

atagjä thum cha mūchdëu jaau chirumjō
ajuuta murg much daúacha oopimajim.

Chi durpathierrmie khaibag wauju jaautarr

17 Magbaawai Ēwandam chognaan
mag jarr panhapha siete narr eem
āb bëewi murg, —Pidú mua purug
oopikhimgui ajim, chi durpathierrmie ar
döjä nem pōoma bau wëjōm ür oo sim
khaibag wauju. ²Magnaa murg, Mug
durr gayam reinaanau thumaam khun-
nau ich ag uupaita wai khäjierramgui
ajim. Maagwai tagam khun agjö mug
jëb gayam khunjä sīi mag parhooba
saak uui bag chë simjō sierr gaaimua
ichig paa wai simgui ajim.

³Makhun thum oopieg chi Ēwan-
dam Akharau mu khäaipi atham ee, chi
Ēwandam chog mag murg pidú a sierr-
raupai jürr mu warp öor chukag ee
athaadëjim. Mam pabaimaawai, uuita sīi
mepeer pöm phurfi sim ür oo sim murg
oopijim. Mepeer pöm mag phur simun
sīi pör khapan ābam mor gaipai siete
nenerna kach khapanjä diez wai siejim.
Mag sim moron, sīi esapdau parhoobaaa
Ēwandam igwia iekha phä sīsidumuata
ënter mor ipir siejim. Mag sim ürta mag
uui chi durpathierrmie oo siejim. ⁴Ichab
chi uuijä mag simun, sīi khajüa wa-
jappha phuriimjōnaa khichphë khüirkha
simta jüa siejim. Mag ür ichab phirjä
jüanaa, mokdau ooihmu nem parhë-
pagkham düi perlas anumpa jüanaa,
ichab jarrdam phir dënkha khitam ee sīi
mag emkhooiin düi ich parhooba sierra
khajapham nemjō inagjä chukhu ippir
jōi wai oo siejim. ⁵I dag gaai oowai i thür
anumta maadëu wajappai khaugba sīi,
“Babilonia ichta phöbör pōmaacharam,
thum chi durpathierrmie ād anaa nem
khaigbam thum mug jëb gaai thunum ag
ād” a phä siejim.

⁶Ya mag mūchdëu oobaawai mua
khaug athajim, sīi Jesús iek ükha dur-

rum khũun pòm khèchbapãaiwai bag pòm ãrbarm oowiata onegau sī don ùijjò oo sim.

⁷Mag oowia mua khīirju chirũ paawai chi Ēwandam chogau mũrug, —¿Khanthee atcha khīirju sīma? ajim. Mua pũrug jaaubajup ajim, chijã agã jãg ùi, maimua khai agã ichab ar chi mepeer pør khapan sietenaa kach khapanjã diez wai simua ich ùr chi ùi juppi warrum.

⁸Maimua chadcha mũrug jaamua magjim: 'Jãg meperan warran mũg jëb gaai nũrrajim; mamũ meewi ya tag ooba aajem. Pari mũg atag Ēwandamau ierr thũrdjò sim eemua ùdũraa öbërpibaawai deeu nũrraichëjugui ajim. Magbaawai ar ich mag iiu wënnũrraju khũun thũr phãkhamaajem ësap gaai warr mũg jëb ompaaju nawe phãba awi ag gaai thũr chukhu nũm khũun wajap dauderraa ajugui ajim, mag meetarrrta deeu nũrraichëm oowi. Mag deeu iiu nũrraichëjup mamũ, ich Ēwandamauta warre i jua khëgkhapüijugui ajim, ich mag okhoom iek okhoomkhīir.

⁹Maimua mũrug, 'Wajapha ùrbã, mua pũrug jaaukhingui ajim chi Ēwandam chogau: Jãg ãbam mor gaapai pør khapan siete nũm pua oo sim, jã chi ùi oo sim eegar durrsi khapanag siete nũmta jaau simgui ajim. ¹⁰Jãg pør siete nener sim ichab reinaan siete narrta jaau sim. Mag reinaan siete narr eem cinco ya eegar pawia ãbpaumuata agtha ich durr jũa simgui ajim. Maagwai ãbakhai agtha reikhaju waaur sim. Mamũ mag ãbmiecha reikhaju waaur sim reikhawijã, khũchpai mag siewi, warm khũunjò eegar pajugui ajim. ¹¹Mamũ ãb simgui ajim ochoom reikhaju. Maan ar chaig mua pũrug mepeer phurii sim mũg jëb gaai sierrta thõwi chukhu aadëm a chirarraugui ajim. Ichpai mag reinaan siete pũrug jaau chirũm eemkha sim. Ya mag biek numi ichpai reikhabarm aigmu

chadau warre thõm iekcha thõjugui a jaaumajim mũrug.

¹²Maimua mag jajawagmamua, 'Mag chi mepeer kach khapan diez jũjur sierrau ichab chi kach khapanagpierr agjò reinaan diez nũmta jaau simgui a jaaumajim mũrug chi Ēwandam chogau. Makhũunau agtha bũurjã governaaba nũm. Mamũ Ēwandamau amag mag chi mepeer phũas eemua öbërchëtarr dũi iek theeg apijugui ajim, sī khũchpaim athee. ¹³Makhũun reinaan diez ãba ibëpwi, mag mepeer phũas eemua öbërchëtarragta amach jua theeg thumaa deewi, warag amach garmuata Cordero dũi wërbũjugui ajim. ¹⁴Mamũ chi Corderoou ich garmuata amach thum pödpüiju, ichta mũg durr gaai chi thierrnaan thum thũnũm khũun Pør anaa reinaan Rey aawai. I dũi thũnũm khũunan, ich Ēwandamaucha jur auwi amachdëu ùkhatarr iek thãraucha ùkha wënnũrũm khũunau.

¹⁵Maimua deeu mũrug magjim, chi Ēwandam chogau: 'Ar pua jãg chi durpathierrmie oo sim eegar döjãjò nem pöoma bau wëjõm oo sim chan, döjã chaar khabam. Jãan öor khapanagta jãg thũnũmguui ajim, durrpierram khũun amach meupierr meu khīir pogkhe. ¹⁶Maagwai ar phũas eemua mepeer pòm sim öbërchëtarr gaai kachjò khapan jũjur diez thũnũmjã, i kach chaar khaba, jãkhũunan reinaan i dũi ãba mũg durr governaaju khũunaugui ajim. Ich jãkhũunaupai jãg chi ùi chi durpathierrmie oomaug aphöbaadëmua i khaibag wawaag i ëudeejã ëkhaju. Maimua i jua eem nemjã khechthũgwi, ich ap barpuawi, i dijã örpüijugui ajim. ¹⁷Amau mag nũmũn, ich Ēwandamau juau amag magpi siewaita mag amachdëu ampierr thũnaajugui a jaaumajim. Magnaa, Maguata amau amach reinaan appai iekhawi, chi mepeer mag phũas eemua öbërchëtarragta amach iek

theeg thum deejugui ajim, Ēwandamau ichdēu jaautarrjō öbēr n̄m ora. ¹⁸Īchab ar pua ʔui oo simjā jā chan ʔui chaar khabam. Jāan ar phōbōr ābpai nem pōm simuata m̄g jēb gaai reinaanag thumaa ichdēuta nem khap jajaau aajem ag phōbōrōugui ajim.

Magta chi Ēwandam chogau ichdēu oopimatarr thumaa m̄r̄g jaaumajim.

Babilonia eegar patarr

18 Magtarr khur mua oo n̄m aawai Ēwandam chog dewamta ūgtharmua bēem oojim. Mag sim̄n īchab chi jua thierr aawai nem iek theeg s̄ejim. Mag pierrwai jēbēn s̄iita araraa aadējim, i mor gaaimua. ²Magua thet āāgammua mag s̄ejim:

“ĪYa Babilonia phōbōrōn eegar pajim! Īsin ya s̄i pabū ee sierrjēem kh̄n̄n diu; mepeen khaigbam kh̄irpierr naajem di anaa pabū eem nem maach khojem kh̄n̄n diigta pabaadēbahab” a s̄ejim.

³“Warran iin chadcha jāg ich parhooba deeam gaaijā p̄r̄p̄r̄ sierrarr gaaimua durrpierram kh̄n̄nta nag dēnjō thumaa khēch wai sim d̄i ichig paa wai s̄ejim.

Reinaanagjā amach ʔui d̄imjō ich d̄iita khapes apiwi, nem jua paraam kh̄n̄nagjā s̄i mag ag ee nem parhooba amachdēu khōchagpierr nem waupi sim gaaimua warag phatkhon paraam kh̄n̄nag paarp̄ijim.

Mam̄ ich paarmua maagjerrta īsin j̄urr ichta eegar pabaadēm” a jaaumajim.

⁴Mag chi Ēwandam chog iekha öbaadēm ee, deeu ūgtharmua woun iekjō,

“Pāar m̄ chaainkha n̄m kh̄n̄n, jāg phōbōr eemua öbērwi chawag ērēubaadēt” ajim.

“Magbam̄n pāachpa d̄i amau pekau wau n̄m ee burrwi paai öbēr-

baadeewai, pāachpata phithurg ee mawi dau aug wauju.

⁵Jāg phōbōrōn s̄i pekau pōoma simgui” ajim.

“I pekau pōmagan s̄i ūgthaa edjā ee sim̄i wējōmjō sim.

Maagwai jāg nem khaigbam parhooba ichdēu waum aig wau sim gaaimua, mua i gaai jua khaaba deejugui” ajim ich Ēwandamau.

⁶Magnaa j̄urr ich chognaanagta, “Ichdēu chikhham d̄i aajerrjō abat” ajim, “j̄urr i d̄i.

Ichdēu nem khaigba waaujerr ūr j̄urr ag khāai atcha biek num̄i i gaai deebat. Ichdēu chikhamnag dōpiejerr khāaijā j̄urr athuucha nem achag waaurēu deebat.

⁷Jāg ichdēupai ich thōwi parhooba ichdēu khōchagpierr aajerr paar, ich agjō i gaai mas waunaa i dau aug waupibat” ajim.

“Iruan ichdēupai ich igwi, ‘M̄n̄n m̄iguin rey ʔuijōta ʔm, m̄ chan khoopaa ʔui khabam; m̄g ūrr̄m chan m̄ chan būrrjā dau aph̄n̄ ūrrabaju’ a iekhaajem.

⁸Mam̄ mua mag chirumgui” ajim ich Ēwandamau:

“Ich jāg ūrr̄m paar i ed bēju paar sim. Mag ed, khāai ābpaimee i gaai masaju. Mua i gaai nem khaigbam kh̄ir pogkhe chachmamua, ōor pōm ōpiwia, jādau theegjā burrp̄ijugui” ajim.

“Much pāar Pōr chi jua thierrauchata mag i dau aph̄n̄ api chiraawai, wajap i dauhi ārpiwi, ābmiecha paawai chi phōbōrjā thum s̄i ōrp̄ijugui” ajim ich Ēwandamaucha.

⁹Mag phōbōr ōrbapāaiwai, reinaan ag ee amach ʔuin d̄imjō khapes awi parhooba amachdēu ampierr arr kh̄n̄nau ūapēp̄erkhamua, i athee bēju anaabā, chi naar appai ūgthaa edjā ee

jīu thunum oowia. ¹⁰ Mag oowia dēgōlp amach gaaijā agjō aju khīirjuwi, aigjā bēeba, warp amach num aarpaimua, “jē! jAay, Babilonia!

Phōbōr pōomanaa chi jua thierr arrra īs chad pū chan at oobam.

Sīi sēukhabarmjō abarm ee pū gayan Ēwandamau masta deebarmgui” aju jūrnam khunau.

¹¹ Ichab nem jua paraam khunaujā amach daūa phōbōr magbarm oobaawai, bīe numua ūapēpēr aju anum, amachdēu oowai ya tag amach nem pēr auju khun chukhu aphōbaadēm khīirjuwia. ¹² Jāgbaawai, nem inag pōm waibēewiajā, “¿Khaū pēr athaju? Muig pēr aaujeejim: phīr, phatkhon, mokdau parhēpagkham, perlas; put wajapham lino dēn seda dēn dūi sīi phuriinaa khichphē khīirkha sīsidum; pa thūpham khīirpierr; marfil dēn nem wau sīsidum, pa wajapham dēn, jierr dēn, cobre dēn maimua mármol dēn nem wau sīsidum.”

¹³ Maimua amach wir aigpai, “¿Khaū athajugui?” aju, “thūpag pōm phēbēe num, canelajōm, incienso, mirra, jūgdee; vino, nemkhou, arin, trigo; nemchaain daphum nem uajem, cabaai, oveja, carro, maimua par phidkhamkhīir ōor pēr numjā, ¿khaūfuta jāgum nem thum awaagāwa?” aju, amach ōdegpai. ¹⁴ Mag numua chi phōbōrōgta wounagamjō,

“Nemjō sīphamjō pua ūrcha pii aajerr ya īs chan tag chukhu aadēngui” aju.

“Pū nem ooiṃ sīsid arrijā thum phatkhonpa īsin ya pua okhoom iekchata okhoobapūim.

Jāgbarm chan pua tag oog khabamgui” aju, mag chi phōbōr uu thunumugta.

¹⁵ Maimua jūr nem jua paraam khun magum thum pēr numua mag phōbōr gaaimua warag phatkhon paraamug patarr khunaujā amachdēu

mag oobaawai, ichab amach gaaijā agjō aju khīirjuwia, aigjā bēeba, warp amach num aarpaimuata bīenaa ūapēpērkhama,

¹⁶ “jē! jAay, phōbōr pōoma eegar pajim!” aju.

“Pū chadcha phōbōr ooiṃganaa, sīi ūi khajūa wajapham lino dēn jūanaa, khīirpierr chi phurjā jūanaa, khichphē khīirjā jūa simjōta sējim.

Mag jūanaa chihōo phīr dēn, perlas, maimua mokdau parhēpagkhampa jūa simjō sierrta,

¹⁷ jōpcha sīi sēukha numjō arr ee phatkhon pōoma okhoobarmgui” aju.

Magbaawai agjō barco eem capitannaan, marinernaan maimua thum ar dōjār jōrrjēmuata phatkhon khīirdamjō oojem khunjā thum warppai nūisiju anaabá. ¹⁸ Mam warppaimua mag phōbōr uurdū thunum naar edjā ee phūis jīu thunum oowia, thet āākhamua, “¿Jamta deeum phōbōr ich mugjōkham maadēu oog agá?” aju anum. ¹⁹ Magnaa chadcha amach gai masi num ōrag oomkhīir, amach pōr ee jēb phōpūinaa ūapēpērkhama dūi bīe numua,

“jē! jAay, phōbōr pōoma khitarri! Maar thum phūas ee barco paraam khun, pū gaaimuata chadcha maar riknaanag paaukhajimgui” aju. “Magtarra jōpcha arr ee pū warreta eegar pabaadēngui” aju.

²⁰ Mamū warm khun mag bīephōo thunum daar, ūgtharm magwe onee abat.

Onee abat ichab Ēwandam chaain, Ēwandam i jaaumien, maimua ich i jaaumkhīir ichdēucha jur autarr khunjā agjō onee abat.

Ēwandamau Babiloniapien dūi jāgbarmua, jūr pāarta irua dau ee aug khaugwi am gaaita mas dee sim

khabahab, amachdëu pãach dëi aajerrjõ.

²¹ Magbaawai äb Ëwandam chog ìchab nem jua theega simua, mok pör pöoma sim phüas ee barpäinaa magjim:

“Babilonia, phöbör pömaam, pëun cha mua mok barbapäimjõta buudi-mangui” ajim.

²² “Jägbarm chan müg atag pawiajä, pu kaaijä ee chan büürjä tag arpa sir nëm iek ürba, karris iekjä ürba, ni trompeta iekjä ürban.

Nem inag wau nëm gaai phidkha nëm khüunjä chukhu, ni mok bã nëm iek jujurrkhamjä tag ürbanmgi” ajim.

²³ “Püta jägbarm chan müg atag pawiajä pu ee ötdaudam phuu dñnmjä ooba, ni öor jua pëurwai onee serereu aajerr iekjä ürban.

Pu eem nem jua paraam khüunan, chadcha müg durr gaai chi jua thiernaan ajim.

Maimua puchdëujä pua durrierram khüun sï khügur wai sïejim, puchdëu nem khaigba wau simta örau khaugbam gaaimua.

Pari mag sierrta, ya pëun chadchata eegar pabaadëmgui” ajim.

²⁴ Magta chadcha Babilonia phöbör eegar paju. Mamü mag i eegar pajuun, ag eeta Ëwandam chaain bag ärtarr pöoma thünüm gaaimuau. Aigta thünüm: Ëwandam i jaaumien dëi thum i chaain bag ärmattarr, maimua thum ar i gaaimua durrierr chikhannau juau thööpüimarr khüun bagjä agjõ.

Ûgthar Aai i jëeu nüm ootarr

19 Mag Babilonia eegar pabaadëm ootarr khur, öor pöoma sereu wëjöm mua ürjim, ùgthar. Makhünnau serereukhamua,

“jËwandam maach Pörögta thumaam khünnau jëebathü!

Ichta öor peerduajemü” anaajim.

“Ijöm chan chukhum;

ichpaita thumaam khüun khäai chi jua thierriu.

² Ichta öor dëi agpierraa sierrum, chadcha amachdëu nem waumaajerrierr am gaai aag.

Chi durpathierrmiejä ichdëu nem parhooba ampierr nem wau sierrarr gaaimua durrierram khüun pekau waupiejerr jürr,

ya ich gaaijä mas deebarmgi” anaajim maach Ëwandamau.

“I chaain ana i chogkha nüm khüun khëchmam chan sï ich jäg par khüir okhoobam arr aawai, ya chadcha i dëi ich garmua öor dëi aajerrjõ abarm” a serereu khajierram.

³ Mag sereu thünarr khur, ümaai deeu magjierram chi ügtharmpeenaupai: “Ëwandam, üuta pua jäg Babilonia örpüijim;

chi naar jäg nathöo jü sïsimun jään ich jäg sierrum iekhaugui” anaajim.

⁴ Magbaawai mag jöoin veinticuatro narr khünnau agjõ jayap sï khandjõ sïsidumta ich paar sïsid arr khüun düimua Ëwandam ich khu juupjem gaai oo sim khüirphee kanieu thukhöokhanaa, khïeb jëb gaai dagau durrkanaa irig jëeumamua, “jJään ich magau! jChadcha iita maach thumaam khünnau thö iekhaju aai nümgi!” ajierram.

⁵ Makhünnau magbaawai ìchab mag Ëwandam khu juupjem pöm sim aarmuajä öor iekjõ,

“Maach Ëwandamta thöbathü” a sïejim, “pãach thum ar i ökhönaa i chogkha nüm khünnau.

Jöoinaujä i thönaa chaainaua iita thöbat” a sïejim.

Cordero jua pürju jaautarr

⁶ Maimua mua ür nëm aawai, sï öor pöm wëjöm iekjõ thünümta mamü ìchab salt pöm jurur wëjöm dëi pagthumpa turururkham iekjõ thünaajim mua üur-

wai. Mag sīi sereu wējōm khūnau mag naajim:

“iMaach Pōr Ēwandaman chadcha emkhoirau!

Maach Pōr Ēwandam thumaam khūn khāai chi thierriuta ya nem thum governaa sīsīm.

⁷Keena, ya Corderoon jua pūraagpam, onee ajuga.

Mag oneenaa i appaita thō iekhaju.

Chi ũi, ya ar chihōowia sīi khīir khaug sim.

⁸Irig jūapijim khajūa wajapham, lino dēn.

Maan sīi memerkhōgā chukhu, ich bāp-gau sīi būmjō sim.

Mag ich bāpgau būmjō simua Ēwandam chaainkhanaa i dau na wajapha wēnūrrajerrta jaau sim.

Magua mag khīirta irig jūapijim” anaajim.

⁹Maimua chi Ēwandam chogau mūrūg, —Nau mua iekhabarm phā sīubā ajim. Mūg iekhan ich Ēwandamaucha ich imeerba jaupitarrrta mua pūrūg jawaagpamgui ajim mūrūg. Magnaa ichdēupai, Corderoou ich jua pūr nūm phiesta ee thūrkhuūwi chi wēt nūm khūnan chadcha oneeta ajugui ajim.

¹⁰Mūchig magbaawai, mua i būkhūrr phōbkhaimajim irigta Ēwandamagamjō jēwaag. Mamū mag mua ich būkhūrr phōbkhaimaawai mūrūg, —Üü, oob jāgam mū dūi. Ēwandamagta jēubā ajim. Mūjā sīi pū dūi āba Ēwandam chog khabahab ajim, pū khodnaan ar Jesús iek amachdēu ūkhatarrrta ogdūba amachdēu ootarrjō jaau durrum khūnjō. Ēwandamagta jēubā ajim mūrūg.

Cabaai bāpphā sim gaai nūrrarr

¹¹Mūchig magbaawai, mua phiidūnaa oo nūm aawai, edaujāata sīi weeudu wējōojim. Mag edjā weeudu wējōm eemua woun āb cabaai bāpphā sim gaai

öbērchējim. Mag thūr “Mūchdēu Nem Wauju Abarmūn Chadcha Wau Chitūm” ajim i thūr, ichdēuta thum wajapha governaanaa juurhi eejā wērbuajeewai.

¹²Mag sim dau oowain, sīi ötdau khīir-jōta nem dapag phuphup sīsīd ajim. Ich pōr gaai pōrsir khapan paarnaa īchab ich gaai ich thūrjā phā wai sējim. Mamū mag thūr chan bigaam khūnaujā khaugba, āba ich chi warrum khūnpaita khaphū sējim ich thūr. ¹³Mag simua khajūa jūa sim gayan, sīi dawaa bag phur sīsīd ajim. Ich mag wounpai īchab, “Ēwandam Iek” a thūr sējim.

¹⁴Ich mag ēudee Ēwandam chognaan khapaana pūrthū wēnūrrajim. Mamū makhūnjā mag sīsīdūmūn, sīi thum khajūa chi wajapham lino dēn bāphā memerkhōgā chukhu sīsīdūmta jūanaa, cabaai bāpphā sīsīdūm gaaita wēnūrrajim. ¹⁵Mag cabaai bāpphā sim gaai öbērchētarrau durrpierr öor nūnūidūm jua khūaba pāaukhapūimaag ich i ee thuthui dēe khitūm wai sējim. Ichdēuta mūg durr thum jūa wai sim aawai jūrr ich jua jumpiba dajēkta wai sīsīju. Magbaadēmua öran sīi uva chō piirjūu awaag būu eeg pibthai nūmjōta aju am gaai. Magnaata amachigpai Ēwandam thumaam khūn khāaijā ūrpaī sierrūm ag khīir machag khajapham dōjō jarr ee choo wējōmta dōpipūimaju. ¹⁶Mag wounau ich khajūa gaai maimua ich khupā gaaijā agjō ēsapdau phākha wai nūrrajim. Chi ēsapdau mag phā sierr, “Reinaan Rey anaa chi pōrnaan Pōr” a phā sējim. Ajapcharan jāan ich maach Pōr Jesucristo ajim.

¹⁷Maimua jūrr dewamta pari agjō Ēwandam chogkha simta cha edau phuu nūm gaai dūnūūnaa, nem ichpan wir aig amach khapeenpai pūr khoojem khūn thūūrwai, āākhamua mag sējim:

—Nemchaain wir aig pāach khapeen pūr khoojem khūn, daaig pidut

a sĕjim. Ēwandamau pāar athee phathau pōoma wai sim, ¡khōbahut!
¹⁸Pāar atheen thūnūm: reinaan mod, soldaun pōrkhanaa emkhooinkha thūnarr khūn mod, cabaai mod, mag cabaai gaai nurrjēe arr khūn mod, maimua thumaam khūn mod. Ōor sĭi chikham chogkha nurrjēe arr khūn mod, maimua chikham chogkhaba sĭi amach khōchagpierr nurrjēe arr khūn modjā agjō thūnūmguī ajim. Magnaa, ¡Khōbat, jā pāar atheemuugui! a jaaujim, nemchaainag.

¹⁹Maig oowai ĩchab chi mepeer khumjō jojothor sim phūas eemua öbērchētarr dūi mūg jēb gayam reinaanpa amach soldaun dūi āba biirdū thūnaajim, mag cabaai bāpphā sim gaai nurrūm dūi i khapeen i ēudee wēnurrūm khūnna āba amach garmua wērbuag. ²⁰Mamū magbaadēm ee chi mepeer mag phūas eemua öbērchētarr preso sĭsijim. Mag preso sĭsim dūi ābakhai chi sēukha nem jaau nurrarajerrjā agjō pūr auwi, dūi ĩchab preso sĭsijim. Ich mag sēukha nem jaaumieuta mag khumjō sim phūas eemua öbērchētarr dakhĭir ōrau nem ooba aajempa wau nurrūm gaaimua ōor khūgur aumaawai, ũdūraa amach gaai mag phūas eemua öbērchētarr ag dauchachjā amach gaai phāpiwi i khĭirkha wau simūgjā Ēwandamagamjō jēeujierram. Mag amach numwe pūrkhā auwi, ich jāg thōojā thōoba iiu sĭsidūnta thūrrdō ee azufre ōtdau dūi waaurēu uu wējōm ee barkhūuipūijim. ²¹Magbaawai tagam khūn am khapeen, mag cabaai gaai nurrararū ich i ee espaar durag sĭerrau, ajapcharan ich Jesucristoouma, sĭi su khēchpūijim. Mag khēchbapāaiwai, chadcha nemchaain pōm bēewi sĭi khōdubbapūimjō abaawai, ōor pōm thūnarra chukkhu aadēju.

Mil años

20 Maimua Ēwandam chogta ũgth-armua eeg urum mua oojim. Magua ich jua ee jēbdi ierr nem pōm thūrrdōjō sim eem yabme waidurajim, caden pōm sim dūi. ²Mag bēewia, mag nem pōm ōoirjō sim pūr athaichējim. Mag ōoirjō simta warrgarwe “nemkhōr” a thūurjem; ich arpai ĩchab mepeer a thūrnaa Satanás a thūurjem. Mag pūr auwi mil años sĭi ibūur sĭujim. ³Mag ibūurna mag ierr jēbdijō simta thūrrdōjō wējōm ee barpūiwi wajapha phāar sĭujim, mag mil años pa nūm ora tag ich mag durrierr ōor khūgur nurrām ugua. Maimua mag mil años dichdimaawaita deeu khūchpaim athee ēerpūiju ajim.

⁴Maimua khu juupjem khapan thūnūmjā mua oojim. Ag gaai ohood aphōbaadējim, amach garmua warm khūn khaibag waumkhĭir wa am kōit khāijā iekhamkhĭir ich Jōoirau iek theeg apitarr khūn. ĩchab maig naajim, Jesucristoou Ēwandam iek jaautarr ũkhawia jūr amach paarmua jaau durrum gaaimua chikhamnau ō thūrrphē khēchtarr khūn akhaar. Makhūnta ĩchab mag phūas eemua khum chi jojothorjō sim öbērchētarragjā jēeuba ni amach dag gaai wa jua gaai khāijā i thūr phāpiba arr khūnau. Makhūnta deeu iiu nūsiwi Cristo dūi āba mil años chi pōrnaankha nūisijim. ⁵Ma nacha iiu phiidutkha nūm ajim. Mamū warm khūn ar Ēwandam iek ũkhaba khēchmarr khūn chan tag iuba, ich mag nūsiwi, mag mil años dichdimaawaita ũwaai deeu iiu nūisijim. ⁶Mag nacha ōor iiu phiidutkha nūm ee dūi phiidutkhabarm khūnan, chadcha oneeta ajurau. Mag iiu nūsim chan jūr warm khūn phiriutkha auwi khĭmie durr barkhūuī nūm edjā am chig abaju. Mag khĭmie durr barpūi nūnta, maach

meetarrta deeu meeju a jaau simæu. Magbarmæn mag warm khæun khîmie durr wêt thunæm daar, Êwandam atheeta phadnaankhanaa Cristo atheejâ phadnaankha wênurræmua ich Cristo dâi âba mil años chi pórnaankha nuisiju.

Ôtdau uu wějôm ee mepeer barbapüim ootarr

⁷Mag amachta chi pórnaankha næn ee mil años dichdimaawaita mag mepeer Satanás ibæur wai narrjâ deeu êerpüiju aajem. ⁸Mag ich êerbapâiwaita, durpierr òor khûgur nurræmua, Gog durram khæun dâi Magog durram khæunpa âbam aig biirdæu aju anaabâ, mag biirdænaa Êwandam igar næn khæun dâi wêrbuag. Mag chi wêrbuju anæn khæunan, khapaana sîi phûas igæau mosdau thunæmjöta thænaajim, chi khapanag.

⁹Makhuænta mag âba biirdænaa êræuwi, sîi Êwandam chaain irua ûrcha jâsenecha aajem phöbör dâi phæur thuur auwimajieram. Mamæ amau mag phæur thuur atham ee, wêrbubamjö arrta, Êwandamau ûgtharmua ôtdau khîirta nosej daujõ khuipiwi sîi warre phaa khêchpüijim. ¹⁰Magbaawai îchab chi mepeer mag òor khûgur sierrjâ jûrr warm khæun numí mag khum chi jothorjõ sierr dâi âbakhai chi sêukha nem jaumie dâi narr aar barpüijim, thurrðo ee ôtdau khîirta azufre dâi waauræu uu wějôm ee, mæg atag pawiajâ ich mag ôtkhierr machgau dau aphæu idawaa wênurræmkiir.

Khu juupjem pöm bápphä sim khîirphee warre dich khîircha jaaju

¹¹Maimua mua oojim îchab, khu juupjem pöoma bápphä sim; ag gaai chi woun oo sierrjâ mua oojim. Mag khu juupjem gaai oo sim oowi, mæg durr edaujâ dâi sîi dægölp chukkhu aphöbaadëjim. Tag oojâ ooba, ich mag

nuisijim. ¹²⁻¹³Ôor nawe khêchmarr khæunjä Êwandam khîirphee büjæaupai dænænæid thunæm mua oojim, mæg jêb gaai aawai chi thierrnaæn arr khæunpa. Mag ich khîirphee òor phæurbaadëm dâi, aig libro thunarr gaai eureutkha oopijim. Mag eureutkha oopiwiata mag libro thunarr gaai phâ sisid arrjõ thumaa mæg jêb gaai aawai amachdæu nem waumatarrpierr am dau aphæu aju jaumajim. Pari magægan, khêch næn khæun akhaar naajem aarmuajâ thumaa Êwandam dakhîir öberchëjieram, phûas ee khâijâ okhoowi khêchtarr khæunpa. Mag thum âbam aig nuisiewaita, chadcha am dâi Êwandamau amachdæu nem waumaajerrpierr ajim. Mamæ deeam libro siëjim îchab; mag gaaita thunæm, òor ich mag iuu wênurræju khæun thür. ¹⁴⁻¹⁵Mag êsap òor iuu wênurræju jaau sim gaai thür öberba abarm khæunan, mag thurrðo ôtdaujõ uu wějôm eeta barkhæupüijim, ajapcharan khîmie durrama. Mag barkhæui næmta, mæg jêb gaai meewi deeu ûwæai mee næn aajem. Maigta îchab òor dënjõ maach dajëgpiejerrjâ tag dajëgba aadëju, ichpa chi khaigbam khæun dâi mag thurrðo ôtdaujõ wějôm ee barbapâiawai.

Edjâ iur durr iur dâi

21 Magtarr khur nacharam edaujâ mæg durr dâi narr Êwandamau thum chi iurig paapüitarr aawai edjâ iurta durr iur dâi mua oojim. Magtarr aawai ya phûasjâ chukhu ajim. ²Mæch dauachata mua oojim, bæurjâ pekau chukhum khæun phöbör, Jerusalén chi iur, ûgthar Êwandam sim aarmua eeg urum. Mag urumæn ya hæi wajap chihöowi ich jaai dâi jua pæraagpamjõ, sîi thum chi khîir khaugamta urajim. ³Magbarm ee ûgtharmua nem theeg òor iekjõ, “Ísin chadau Êwandaman òor ee dau daauta nærræmguí” ajim, “am

kha ogduba ich mag sierraag. Am i phöbörkha nūsiewai jürr ichta chadcha am Ēwandamkha sīsiju. ⁴Ichdēuta thumaa wajapha am dauchōjā jārpüpüi aju. Mam chan tag öor meebam, öor dauhi paraajā abam. Tag chikham üapēpērjā aba, gaai machagjā tag khaugbajugui” ajim, “ya warr nem thunarr thum iseg-püiwi thum chi iur apha thūnaawai.”

⁵Magbaawai chi khu juupjem gaai oo sierra, “Muata nem thunum thum chi iurig paapāajem” a iekhajim. Mag iekhapüiwi, jürr mürugta, —Cha mua iekhabarm iek thumaa phā athā. Jāan chadcharam iek aawai pārau ag gaai ükhaju aai nūngui ajim.

⁶Magtarr khur deeu mürug, —Ya nem thumaa aai pa sīsimgui ajim. Mūch-paita nacharam ēsapdau Ajōnaa chi āb-miecharam Zetajō chitum; mūchta nem thum ompaaju nawe chirajim, mūg durr öwiajā mūchin ich mag chirsijugui ajim. Chi öbisi nūm khūnag mua sī ich jāg par öor iupiejem dö khumdu öbēr sim eem döpiju. ⁷Ar ögkhaba amach garmua pödpui nūm khūnnaun, mū juagam nem thunum thum amachdēuta auju. Mūchta am Ēwandamkha chirsiewai jürr amach mū chaainkha nūsijugui ajim. ⁸Mamū mū iek jawaag khuwūm khūn, mū iek ükhaba aajem khūn, mua khöckhabam nem waaujem khūn, juau öor thōojem khūn, dich öor khabam dūi khapes aajem khūn, bēnkūn, parhooba juau nem wautarragta mürugamjō jēuejem khūn, maimua thum öor sēu paraam khūn, magum khūnan thum thūrdö ötdau azufre dūi waaurēu uu wējōm eeta mua barkhūipüijugui ajim. Mamta biek numiimua paawai thōo chaarcha thō nūmūngui a iekhajim.

Jerusalén chi iur

⁹Maimua Ēwandam chognaan siete narr khūnau amach pipied agjō jarr

siete wai narr ee ābmiecha agua öor khaibag wauju waiberr khūn eem āb bēewi mürug, —Mau pidú, mua pürug oopikhimgui ajim, Cordero wai paju.

¹⁰Maimua Ēwandam Akharau mag mürug oopipigmamua chadcha durrsī pōoma ügthaa sim gaai mū athaadējim, chi Ēwandam chogau. Mag arwi phöbör pōoma sim mürug oopijim, ügtharm phöbör Jerusalén anum. Phöbör pōm mag simta ügthar ich Ēwandam sim aarmua eeg uraawai, sī arar urajim. ¹¹Ag bü araragan, sī ooihmu mokdau wajaphamjōta khitajim, mokdau jaspe aajemjō, dau bü vidrijoj. ¹²Mag simun ügthaa thuur phūrdū sīejim. Mag thuur phūrdū simta puertdi khapan doce sīejim. Makhūn puertdi khapanagpierr Ēwandam chognaanjä agpierr āābdö dūnūnid ajim, chi thūnaaan. Mag dūi ichab warrgar jōoi Israel khararr chaain doce narr khūn thürjā mag puertdi pierr phākha sīsīd ajim. ¹³Ed öbeerjem gar puertdi thärjup wai sīejim; ed burrijem gar agjō thärjup, margajarm bi garjā thärjup, maimua baggajarm bi garjā agjō puertdi thärjup sīejim. ¹⁴Mag phöbör igaau thuur phūrdū simun, mokdau pör dapag doce nūm gaaita khaarkha thūnaajim. Mag mok pör nūmpierr ichab Corderoo ich i jaaumkhūir doce jür autarr khūn thürjā gaai phākha sīsīd ajim.

¹⁵Maagwai chi mag mū dūi iekha sierra padam phīr dēn jua ee wai sīejim, agua chi phöbör chach phūrdūpüiwi, thum chi puertdi mag sīsīd arrjā chachkha püinaa chi phöbör igaau thuur phūrdū sierrjā chachpāaig. ¹⁶Mag phöbörön sī thum jā agdaujō iwiir duraajā khaba, chi jā pheeugjā chi jā durag dūi ābata sīejim. Maimua chadcha chi phöbör chachbaadējim. Mag chach oowai, chi jā durag, chi jā ügthaa maimua chi jā pheeugjā thum agdaujō ich mag dos mil doscientos kilómetros sīejim. ¹⁷Maimua jürr chi

phöbör igaau thuur phæurdu simjã chachbaadëjim. Majã chachpüinaa oowai, sesenta y cinco metros siejim, chi parrg appai. Mag irua chach sierr, sïi maach ich muig jëb gayam khæun chach ajim.

¹⁸ Chi phöbör igaau thuur phæurdu sierr mokdau jaspe anum dënta wau siejim, maagwai chi phöbör phir chaar dën ajim. Mag phir chaar dën aawaita sïi vidrio memerkhög chukhumjöta siejim. ¹⁹ Chi phöbör igaau thuur phæurdu sim bü gaai ichab mokdau khüirpierram dën ooihmu wau sisid ajim. Nacharam jaspe dën ajim; numiim, zafiro dën; thärjupam, ágata dën; jayapam, esmeralda dën; ²⁰ cincoom, ónice dën; seim, cornalina dën; sieteem crisólito dën; ochoom, berilo dën; nueveem, topacio dën, diesam, crisoprasa dën; onceem, jacinto dën; maimua doceem, amatista dën ajim. ²¹ Chi puertdi doce narrjã ichab perlas dënta waukha sisid ajim. Mag chi puertdi khapanagjã chi perlas khapanapierr narr aawai puertdipierr perla khüir äbpaimua wau sisid ajim. Maagwai mag phöbör eem kaaijã chi wajapcharamjã ichab phir chaar dën aawai sïi vidriojö dau büumjöta khitajim.

²² Mag phöbör ee mua büurjã Ëwandamag jëeujem di oobajim, ich maach Pör Ëwandam thumaam khæun khäaijã jua theeg ürpai sierrumpaita Ëwandamag jëeujem di anaa ichab ichpaita chi Cordero aawai. ²³ Ich Ëwandamaupaita ich mor gaaimua arar wuu jëer wai siewai mag phöbör chan mug äsdawam edaujã chukhu ni edaram edaujã chukhu sim. I lamparaan ichab chi Corderodampaiu. ²⁴ Mag siewai ichab phöbör durrierr thunumjã sïi mag phöbör arar wuu jëer thunum büugta wënurraju anaabá. Maagwai ichab mug jëb gayam reinaanaujã mag phöbörta thö iyüu aju aajem. ²⁵ Mag phöbör eem puertdi chan phäraajã

khaugba ich mag sierraju aajem. Mag num düi ichab edau khëwaajã khaugba sierraawai, edau khiejä chukhu aju anaabá. ²⁶ Phöbör durrierram khæunauta mag phöbör igwia, “Keena, jägjöm phöbör chan chukhum” a iekhanaa, woun ëugarmjö wajapha i ig iyüu aju anum. ²⁷ Mag phöbör ee chan ichab büurjã maach inaan nem chan dubbam. Nem maach dawag khabam wauujem khæunjã dubba, ni sïi chikham khüguurjem khæunjã pöd dubbam. Äba chi dubju khæunan, Cordero ësap gaai thür phäkha thunum khæunpaita dubwi ich mag i düi iuu wënurraju aajem.

22 Mag oopitarr khur chi Ëwandam chogau murug dösög dau büu khitumjã oopijim, öor iupiejem dösög. Mag dösög sïi vidriojö sim Ëwandam khu juupjem Cordero düi sim aarmuata öbër siejim. ² Mag phöbör eem kaaijã chi wajapcharam jãrr, maimua dösög ipierr, pabü naajim döi numwe, öor ich mag iuu wënurrapiejem nemjö bü. Mag nemjöon edaupierr ich mag chë sierrum aajem, büurjã khüir jaraajã khaugba. Wajapcharan añopierr doce veces cheejem aajem. Mag nemjö gayam chi khër khuima muata jürr durrierram khæun ich mag monakha apiejem anaabá. ³ Mag phöbör ee chan Ëwandamau khöch khaba aajem nem wau num gaaimua irua mas deejü ayaam khæunjã chukhum aajem. Ich Ëwandamta Cordero düi mag phöbör ee chi Pörkha nuisiju anaabá. Maagwai chi chognaan mag irig jëeu num khæunau, ⁴ i düi khüircha oonaa i thürta amach dag gaai ich mag phã wai wënurraju aajem. ⁵ Maig chan edau khëwaajã khaugbaju anum. Maagwai chi maig wënurram khæunau ötdau paagjã ötdau igba, ni mug äsdawam edaujã igbaju aajem, ich maach Pör Ëwandamauchata am wuu wai nurraju aawai. Mag ich düicha nuisim khæunauta mug atag paw-

iajã i dũi ich mag governaa nuisiju aajem, mag durr iur gaai.

Jesucristo ya b̃eimũũ sim

⁶Maimua chi Ēwandam chogau murug, —Mug iekhan chadcharam iek aawai, ag gaai ũkhaju aai numgui ajim. Ich Ēwandamau ich i jaaumienag wajapha ich iek jaaumkhiir khiiirjug deejemuachata ũgtharmua mũch ich chog pũibarmgui ajim, jũrr muata ōor ich chognaan agjõ mug jeb̃ gaai thũnum khũunag ichdẽu mug atag jõpcha nem wauju thum oopimkhiir.

⁷Mag num dũi ĩchab ich Jesuupai ich igwia, iin mũgtarr khur jõpcha maach awaan b̃eju aajem. Ar mug iek phã sim gaai õb̃eb̃erg maju jaau sim thumaa ũkhawi ag ipierraa num khũunag warag onee api sim.

⁸Mũch chi Juanauchata cha mũchdẽu nem jaau dichdimam thumaa mua mũch daũacha oowi mũch jũgũucha ũrjim. Mag mũchdẽucha oowi ũr dichtarr khur, mua chi Ēwandam chog mag mũchig nem thumaa oopitarr bũkhũrr kanieu phõkhabaimajim, irig jẽwaag awia. ⁹Mamũ magbaawai ichdẽu murug, —Ũũ, oob mũ dũi jãgam, mũjã s̃i pũjõ Ēwandam chog khabahab ajim, pũ khodnaan Ēwandam i jaaumien ar mug esap gaai phã sim ũkhawi ag ipierraa aajem khũunjõ. Murug j̃euju khãyau Ēwandamagta j̃eubã ajim.

¹⁰Maimua ĩchab murug magjim: Ēwandamau nem thumaamua ichdẽu chachmaju mug esap gaai jaau simjõ aimũũ sim aawai, oob pua s̃i õragjã jauba pũch thãar eepai khaphũ wai chitamgui ajim. Mag khãyau thumaam khũunag jaaupet ajim.

¹¹Ar nem khaigba waujem khũunag jaau numjã ũkhabamũn, idẽu amach khaibag ee naapibã ajim. Mamũ ar chi wajapha ũkha num khũunagan,

warag nem wajaphamta waupinaa, maimua chi Ēwandam atheepai wẽnũrrũm khũunagjã warag i gaaita ubũ wẽnũrrapi jaabũã a jaaumajim murug, chi Ēwandam chogau.

¹²Magbaawai, “Ēera, mũũn jõpcha pãar jũraan majugui” ajim ich Jesuucha. “Mag mũch mam dũi mũch chaainag amachdẽu waumarrpierr deemaagjã mua nem phẽ arrjugui” ajim. ¹³“Mũchta nacharam esapdau Ajõnaa, chi abmiecharam Zetajõ chitũm. Mũchta nem thum ompaaju nawe chirajim; mug durr thum õwiajã mũchin ich mag chirsijugui” ajim, ich Jesuu ich idamaucha.

¹⁴Ar s̃i khajũa wajap jã simjõ thãar wajapha pekau chukku num khũunta ũuhcha thũnum khũunau, amauta maach iupiejem nemjõ mag mua jaau chirũm gayamjã jõnaa, mag phõbõr puertdi khapan wũwũr wẽjõm eejã dubju aai naawai. ¹⁵Mamũ b̃enkhũũn, amach mũin khabam dũi khapes aajem khũũn, juau chikham thõojem khũũn, parhooba õrau nem wautarragta Ēwandamagamjõ j̃eujem khũũn, maimua ar s̃eukha nem igkhanaa chikham khũguurjem khũũn chan, ni abjã dubba, thum Ēwandamau isegpũiju.

¹⁶Mag mũchdẽu jaau chirũm chadcha aawaita, ich Jesuujã ich igwi, ichdẽuchata ich chog pũijimgui ajim, magũm thumaa ar ich iek ũkha durruũm khũunag jaaumkhiir. Magnaa ichdẽupai ich igwi, “Mũchta s̃i khajap nemjũirjõ David khararr chaain ewagam khũũn eemua sũrkha phiidũtarr anaa ĩchab edaupherr garm phĩdag wũũ õbeerjemũugui” ajim Jesuu, ich b̃eju igwia.

¹⁷Magbaawai Ēwandam Akharauta chi Cordero mũi dũimua, “¡Pidũ!” anũm. Maagwai pãar chi ũr num khũunaujã ĩchab, “Jesũs, jõpcha pidũ” abat irig. Maimua Ēwandam khaugam khõchgau

öbissi n̄mjö n̄m khai, maach peerduajem iek s̄i öor iupiejem döjö simta s̄i ich jäg p̄r aujã p̄r auba ükhabat.

¹⁸“Ar m̄g ẽsap gaai mua m̄ch i jaumienag jaaupitarr iek phã sim ũr n̄m kh̄nag mua mag chir̄mguĩ” a sim, ich Jesuu: “Åbmua khãijã cham̄g mua nem jaautarr ũr j̄rr m̄ ichaur jaum̄n, Ẽwandamaujã ĩchab ich m̄g ẽsap gaai jaauwai öor chachmaju a sim thumaa i gaaita burriju. ¹⁹Wa magba åbmua khãijã m̄g m̄ch i jaumienag jaaupitarr iek phã s̄idum igba s̄idum awi buchkhun khãijã isegp̄imam̄n, Ẽwandamaujã j̄rr irig öor iupiejem gayam

nemjö jöpiba, ni m̄g ẽsap gaai jaauwai chi ügthar öb̄r n̄m kh̄nag nem deeu a jaau simjã deebaju. ²⁰M̄ch chi nem magju thum jaau chir̄muata chadcha m̄n jöpcha maju a chir̄m, p̄ar awaan.”

Maadëujã chadcha ich magta jëeju aai n̄m: “Señor Jesús, deeu jöpcha pidú.”

²¹Maach Pör Jesuu p̄ar thumaa üu oopaar phë wai s̄epim khösi chir̄m.

Mag ajim keena, ich Jesucristooucha m̄ khãaiپی auwi m̄r̄g oopitarr.

Juanau